Utrecht University Library
Partner in Science
Universiteit Utrecht

Mistica seu moralis expositio sacri canonis biblie perlustratissimi sacre theologie doctoris eximij fr[atr]is Nicolai de lira ordinis minoru[m].

https://hdl.handle.net/1874/461654

Dit boek is gescand in het kader van het Incunabelen project.

Een incunabel of wiegendruk is een boek of geschrift dat gedrukt is vóór 1 januari 1501. Gezien de bijzondere aard van deze vroege gedrukte werken is besloten deze uitgebreid te beschrijven en te digitaliseren.

Meer informatie over de collectie is beschikbaar op:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

Bij deze boeken wordt ook de volledige buitenkant gescand en een scan gemaakt van het geopende boek. De hierna volgende scans zijn (in volgorde waarop ze getoond worden):

- het midden van het geopende boek*
- de rug van het boek
- de kopsnede
- de frontsnede
- de staartsnede
- het achterplat

*Een deel van de banden in deze collectie bevatten meerdere titels, het is dus mogelijk dat de pagina's in deze overzichtsscan horen bij een andere titel.

This book has been digitized as part of the Incunabula project.

An incunable or incunabulum is a book, pamphlet, or broadside that was printed before January 1st 1501. Due to their special nature a project has been started to better describe and then digitize these early printed works in our collection.

More information on this collection is available here:
https://repertorium.library.uu.nl/collectie/incunabelen/

The digitized version of these books includes scans of the outside of the book and a scan of the open book. The scans after this notice are (in the order in which they are shown):

- the open book (opened approximately in the middle)*
- the spine
- the head edge
- the fore edge
- the bottom edge
- the back board

*Some of the bindings in this collection contain multiple titles, therefore it is possible that this scan shows pages which belong to a different title.

leticiam salutaris tui).i.leticiaz de spe salutis tue (et spiritu principali ꝛfirma me).i.spiritusancto me ꝓserua a recidiuo mortalis culpe .et quoniam dei misericordiā cōsecuti debēt inducere alios ad veritatē reuerti .subdit (docebo iniques vias tuas ꝛc) ꝛ quoniā amici carnales impediūt aliquando in via dei sequitur (libera me de sanguinibus ꝛc).i.a cōsanguineis impedientibus ꝛ qz doctrina salutis ꝑncipaliter est a deo iō sequitur (dñe labia mea aperies ꝛc) ꝛ quia reducere peccatores ad viam bonam ē sacrificiū deo acceptis simū. Sequitur (quoniam si voluisses sacrificium ,sc3 veteris legis paratus essē offerre tibi.ꝙ quoniā de illo dicitur sacrifitium. ꝛ oblationem noluisti . ps.xxxix. Penitēcia vero peccatoris ē sacrificiuz tibi acceptū ꝓut subdit (sacrificiuz deo spūs tribulatus)iō illud offero tibi peccatoēs ad penitēciam inducendo ꝛ quoniā hoc dependet a bonitate diuina sequitur (benigne fac bona volūtate tua syon).i. ecclesie cuius ruine repantur ꝓ reuersionē peccatorum ad bonum.iō subditur (tūc acceptabis sacrificium iusticie ꝛc) naz opera ꝛe penitētiū deo sūt sacrificia accepta.

Quid gloriaris i malicia) psalmuz istuz fecit dauid otra maliciā doeg.q̄ adulando sauli regi retulit sibi ꝙ abimelech sacerdos panes ꝛ gladium dederat dauid fugiēti ꝓpter qō saul ꝑcepit sacerdotes cū vxoribꝰ ꝛ puer occidi .i.xxij. Mozalit aūt potest exponi de q̄libet adulatore q̄ relatōibꝰ suis excitat aliquē potentē ad psequendū innocentez .igitur contra talem dicitur (q̄d gloriaris in malicia)nam licet hec ē demonū gloria(q̄ potens es iniq̄tate) que nō est vere potentia ꝙ impotentia est ei posse deficere(tota die iniusticiā cogitauit lingua tua).i.quasi cōtinue cogitauit coz tuū vt lingua tua loqueretur malum(sicut nouacula acuta fecisti dolū).s.coz vulnerantem . sic nouacula acuta vulnerat carnē (dolositi ōma verba ꝑcipitacōnis)iō ē ad precipitādum innocentes(ꝓterea deus destruet te in finē)tibi reddens debitā penam(euellet te ꝛc)extrahendo animam a corpore(ꝛ radicem tuam de terra viuentium) iō est aliaz tuam que viuificat corpus sicut radix arborem priuabit gloria per eternaz dānationem(vt debūt iusti)tuā delectōnem(ꝛ timebunt)deum offendere plus q̄ ante) ꝛ super eum ridebunt applaudentes iusticie diuine(ꝛ dicent ecce hō q̄ non posuit deū adiutorem suum)ideo merito lapsus est infernum(ꝙ speraut in multitudine diuitiarum suaꝝ ponendo in finem suum (ꝛ ꝓualuit in vanitate sua)ad tempus modicuz(ego aūt sicut oliua ꝛc)hoc dicit iustꝰ confidens de bonitate diuina(confitebor tibi in seculum)confessione laudis (quia fecisti) misericordiam mihi (ꝛ expectabo nomē tuū)in retributōne iustoz.

Dixit insipiens ꝛc) Psalmum istū literaliē exposui de antiocho illustri q̄ posuit ydolum abominationis in templo dei. vt habetur.i.mach .i. Mozaliter autem potest exponi de quolibz blasphemo de quo potest dici(Dixit insipiens in corde suo non est deus)nā blasphemus de deo dicit illud quod nō potest stare.cum vera deitate . vt ꝙ sit latro . vel aliq̄o huiusmodi.ꝛ sic negat eum oze ꝛ ꝙ consequens corde.nā ex abūdacia cordis os loquitur.mat.xij.(corrupti sunt) oēs tales corruptōe peccati contra deum q̄ō est pessimum(ꝛ abominabiles facti sunt) deo ꝛ angelis sanctis ꝛ hominibꝰ bonis(non est qui faciat bonum) sez.de numero talium.ꝛ quoniā sic auoacter peccāt ac si deus non videret.sequitur(deus de celo ꝓspexit)nam omnia nuda sunt ꝛ aperta oculis eius.heb.iiij.(vt videat si est intelligens aut requirens) .s. talibus blasphemis.iō subditur(nō est vsq̄ ad vnum) .i. nō est vnicus.ꝛ quoniam nō remanet deus culpe sine decore iusticie. ideo sequitur(nonne scient oēs qui operant iniq̄tatē).q.d.imo scient ꝙ punitōis erpietiā qm pena oculos eoruz aperiet q̄s mō claudit culpa(qui devorant plebē meam) auferētes ei substantiam deū non invocauerūt ꝙ penitenciā(illic trepidauerūt ꝛc)refor midātes tm̄ mala ꝓsentis vite que non sūt timēda cū sint paciētibꝰ ꝛ hitoria ꝙ mala vite future sūt timēda iō seq̄t (qm̄ deꝰ dissipavit ossa eoz q̄ hoībꝰ placēt).i.tirānis ꝛ eis placētes eoz satellites vt placeāt bō pauperum rapientes ꝛ robur eorum quod ꝙ ossa designatur i inferno punie(cōfusi sūt)extrema confusione(quoniam deus spreuit eos)a cōsortio sanctorū cūctis ipsos.ꝛ quoniā hoc est valde formidādū .iō subditur vox iustorum(quis dabit ex syon) id ē ex celo vbi est dei clara visio ꝛ respondeē(cum converterit dominus captiuitatez iacob ꝛc).s.per aduentum saluatoris qō impletum fuit per liberatōnem patrum in libo detentorum.

Deus in nomine tuo ꝛc) Psalmus iste ꝑm litteralem sensum est oro dō.contra maliciam zipheorum ipsum in manꝰ saulis tradere volentium . Mozaliter autē est ozatio innocentis per malorum relationem pacientis persecutōnem ꝛ devote liberari petentis dicēs(deꝰ in nomine tuo)qō fideliter invoco(saluuz me fac)ab iniuste persecutōnis malo(ꝛ in virtute tua iudica me).i. ꝓ me innocentiā meā declarādo(deꝰ eraudi ozationē meaz ꝛc)prebendo mihi tuā consolatōnem(qm̄ alieni)a veritate (insurrexerunt aduersuz me)falsis accusatōnibus me diffamantes iniq̄ (ꝛ fortes quesierunt animā meā)ad eorum accusatōnem iniquam(ꝛ nō ꝓposuerunt deum ante conspectum suum) nā in mortali peccato ē auersio a deo .sed q.n̄ deus in temptatōne faē prouentum.sequitur(ecce enim deus adiuuat me ꝛc)averte mala inimicis meis)ꝛ loquit de malis pene que bene possunt optari peccatoribus per iusticie zelum ꝛ vt veratio det eis intellectum . ꝛ quoniam ex hoc deo gratie debentur. ideo subditur (volūtarie sacrificabo tibi)sacrificium laudis(quoniā ex omni tribulatōne eripuisti me)de preterito ꝛ spero ꝙ sic facies in futuro. ideo subditur (ꝛ sup inimicos meos ꝛc)

Exaudi deus oratōnē meam) ps. iste ꝑm litteralem sensum est ofo dō. quādo fugiens de seyla salvatus fuit a saule persequēte ꝛ ceylitis volentibus eū sauli tradere.i.xxiij. Mistice vero potest exponi vt sit oratio ecclesie persecutōnem iudeorum in ecclesia primitiua sustinente vt habetur act.viij.ꝛ ix. Et primo ponitur eius oratio deuota cum dicit (exaudi deus oratōnem meam ꝛc) hec est

sinia quater ponitur in hoc versu ad designandum.iiij.oratōnis species que sunt obsecratōnes ꝛ oratōnes postulatōnes gratiarum actōnes vt habetur .i. tbi.ij. ibis autem.iiij.modis legitur orasse ecclesia ꝓmitiua (contristatus sum in exercitatōne mea).s.pacientie .in quo exercitō infirmi contristantur (ꝛ conturbatus sum a voce inimici) quia iudei multa iniuriosa fideli bus irrogabant (ꝛ a tribulatōne peccatoris)quia nō solum verbis eos ꝙ etiā operibus molestabant(quoniā declinauerūt i me iniquitates) imponebant eni ecclesie transgressionē legis divine(ꝛ in ira molesti erant mihi).i.in malo suo sine ratione(coz meum conturbatum est ꝛc) verbum ē ecclesie ꝓ filijs suis infirmis.iō subditur(timor)cordis (ꝛ tremor) corporis,pueniens ex timore cordis(venerūt super me) ꝛ conterverunt me tenebre) aduersitatis(ꝛ dixi quis dabit mi pēnas ꝛc).i.facultatē euadendi dicta mala.vnde act. viij. dicit. ꝙ omnes xpiani dispersi fuerunt preter apostolos qui tangꝰ firmiores remanserūt in loco persecutōnis (ꝛ manſi in solitudine)ꝙ discipuli dispersi predicauerunt in samaria ꝛ alijs locis nomine solitudinis designatis(exspectabam eum).scilicet dñm nostrum iesum christum fiducialiter eius petens auxiliuz(qui saluū me fecit a pusillanitate spūs ꝛ tempestate) ꝑs suos discipulos non solū liberauit a tempestate ꝑsecutōnis .ꝙ etiam ab inordinatōne timoris que pusillanitas nominatur (precipita)Hic consequenter arguitur iudeorum psequentum culpa cuz dicitur (precipitabo homine ꝛ divide linguas eorum)quod factum fuit quando saduceei mortez pauli q̄rebant.ꝛ pharisei eum excusabant.actu. xxiij. Quia tamen isti ꝛ illi erant iniqui sequitur (circumdabit eam sup muros eius iniquitas ꝛc) quia sicut dicit iosephus libro de iudaico bello.illo tempore fuerunt in ierusalem ꝛ iudea multe dissensiones ꝛ rapine(quoniam si inimicus meus maledixisset mihi ꝛ cetera) Primi credētes christo fuerunt natione iudei . ꝛ legalia observabant ꝓpter que debebāt diligi ab eis .sed gentiles erant ab eis extranei est igitur verbum ecclesie primitiue (si inimi

RARIORA

Kast 108
Pl. 8 N°. 10

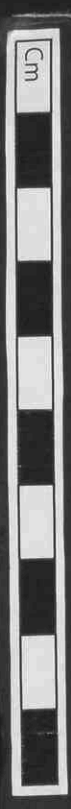

Cm

36.
r.

Cm

Kast. 108, pl. B
N° 10
D: fo 173

549. **Nicolaus** d e L y r a, Postillae morales seu mysticae super libros sacrae scripturae. Keulen, Joh. Koelhoff 1478. 2o.

108. B. 10

Type 6 (106, 107 m.M.) — HC 10374. — BMC I p. 222. — Pr. 1039. — VK 834. — Bl. 284 (□) ontbreekt.

Op bl. 2a: „Pertinet regularibus in traiecto". Titel op het plat achter hoorn. — In oorspr. led. stempelband, waarvan de stempels zijn beschr. en afgeb. bij Hulshof-Schretlen p. 5, pl. I 4, 8.

Ꝑtinet regularib9 ī tr̄iecto

N.175. c
Nº 8: H.
2

Prologus.

Mistica seu moralis expositio sacri ca nonis biblie perlustratissimi sacre the/ ologie doctoris eximij frīs Nicolai de lira ordinis minorū Omnib⁹ nucleum sacre scripture ꝓsuauissimuz sub corti ce litere latentē ꝓmpte aperiens vegu standuz Inter q̄cunq; diuine pagine e/ loquia opus admodū dulcedine intel/ lectus spiritualis perfructuosissimum incipit feliciter.

Sedi in dextra sedentis sup thronum li brū scriptū intus et foris Apoc̄ .v. Se/ dēs sup glorie thronum ē deus glosus z sublimis regens vniuersū In cuius dextra est sacra scri ptura diuinitus data scd̄m qđ dicitur Deutro.xxxiij. In dextra eius ignea lex Lex enim veteris z noui testamēti. bñ dicit ignea.quia reuelatione spūssancti qui diuin⁹ est ignis fuit ispirata. et hec scriptura bene dicitur liber script⁹ int⁹ et foris.foris q̄ntum ad sensuz literalē Intus vero q̄ntum ad sensum misticū sub litera latentē.deus eni q̄ est auctor hui⁹ scripture nō solum vtitur vocib⁹ ad aliq̄d significādū.sed etiā rebus per voces significatis Et sic fca veteris te/ stamenti significauerūt ea q̄ in nouo te stamento fiunt sicut dicit.Apos .i.Cor̄ decio Omnia in figura otingebāt illis Sensus igit qui per voces significatur ꝓprie dicitur literalis. Ille x̄o qui per res significat misticus noiatur z hic est triplex.qz si per talem modū significet aliquid ptinens ad credibilia dicitur al legoric⁹. Si aūt ptineat ad agibilia dicitur moralis Si aūt ptineat ad spā da in beatitudie futura dicitur anago/ gic⁹ ab ana qđ est sursuz z goge ductio .q.sursuz ducēs.vnde versus Litera ge sta docet.quid credas allegoria Moral qđ agas.q̄ tendas anagogia Exemplū in hoc noie Jerusalez qđ ꝼm sensū lra lem significat q̄dam ciuitatē in tra iu dee sitam.z qm̄ hec ciuitas a deo fuit e/ lecta ad diuinum cultū vt hr tertio &. xiij. Qui colitur in aia viri iusti.z in ec clesia militante.z etiaz triūphante ido ihrlm ꝼm sensū morale in sacra scriptu ra significat aiam fidelē Scd̄m sensuz allegoricū eccliā militantē z ꝼm sensū anagogicū eccliam triūphātē Sciēdū aūt q; licet sacra scriptura habeat qua druplicē sensū p̄dictuz hoc tamē nō est in q̄libet sui parte ꝼm quod dicit in col latiōibus pr̄m Coll.viij. Nam alicubi habet tantū sensum lr̄alem sicut exo.xx audi Jsrahel dominus deus tuus deus vnus ē.et Deutro vi. Diliges dominū d.t.ex to.s.c.t.z̄c. In istis ei et cōsimlib⁹ nō est misticus sensus requirēdus. Ali/ licubi vero non habet lr̄alem sensuz ꝓ ꝓprie loquendo verbi grā Judicū. ix. Je/ runt ligna vt vngerent sup se regez z̄c. z Matb. v. Si man⁹ tua scandalizat te abscide eam et p̄jce eam abs te Sens⁹ eni literalis ē ꝓprie qui per voces signi ficat vt p̄dictū est z talis sensus non est hic nec in ꝺsimilib⁹. Sequeretur eni q; sensus sacre scripture esset fals⁹ qz ligna nunq; fecerī hoc nec facere potuerī Similiter saluator non monuit q; hō sibi manū abscidat ad lr̄am. sed i istis est tantū sensus misticus qui per res si/ gnificatas intelligit Nam per ligna itel ligūtur habitatores vrbis sichen q̄ fece rūt abimelech sup se regē ibidez i textu exponitur z per manū abscindendā itel ligitur amic⁹ q̄ntūcūq; ꝓpinqu⁹ p̄bēs occasionē ruine Et hui⁹ familiaritatez debz homo abscindere a se. Q; aūt aliq̄ doctores dicunt sensū ꝓbolicū esse lr̄a lem hoc intelligendū est large loquēdo qz vbi non est sensus per voces sigifica/ tus ꝓbolic⁹ est ꝑmus et ideo large lo quendo dicitur lr̄alis eo q; lr̄alis est pri mus quando est ibi et ad hoc significā dū ipi dicūt ꝓbolicū otineri sb littera li.z non literalē absolute Et hoc modo loquendo ego sensum ꝓbolicū vocaui in plurib⁹ locis literalem scribēdo sup libros sacre scripture. Aliqubi x̄o sa cra scriptura habet sensuz literalē z mi sticum sicut in genesi dicitur q; abrahā duos filios habuit.s. Jsaac z Jsmaelez

et ℔ eſt vex ſcōz lr̄alē ſenſū ⁊ ſiliter ſm miſticū ſm̄ā p illos allegozice ſignificata fuerūt duo teſtamēta vt dic̄ apl's Gal'. iiij. Et eodē mō mozalit̄ poſſēt ſignificari duo filij ſpūales vni⁹ plati q̄ū vn⁹ deficeret ⁊ ali⁹ pficeret Et anagogice angeli ſtātes et cadētes Jtē q̄ hic̄ dōz ē ſenſ⁹ miſtic⁹ eſt q̄ p res ſignificat̄ ⁊ vni⁹ rei ſbiectiue ſūt plures ꝓprietates reales ⁊ aliq̄ valde diuerſe iō vna res ſbiectiue aliq̄ miſtice plura et diuerſa ſignificat ſic̄ leo p ꝓprietatē oſtāde xp̄z ſignificat ſm̄ apoc̄. iiij. Ecce vicit de tribu iuda. ⁊ p vozacitatē dyabolū p. petri. v. aduerſarius vr̄ dyabol⁹ tanq̄z leo rugiens circuit q̄rēs q̄ deuozet ⁊c̄ poſtq̄z ād ſacrā ſcripturā cū di adiutozio expoſui ſm literalē ſēſū ⁊ de⁹ dōit ih̄ ſpaciū vite. Cō ſil⁹ de di auxilio ꝓpono eā itez exponē ſm ſenſū miſticū vbi ē miſtice exponenda ꝓut ih̄ dn̄s dabit nō tn̄ intendo oēs ſenſ⁹ miſticos ſcribē nec p ſingula x̄ba diſcurrē ſed aliq̄ breuit̄ ozdinaē ad q̄ledoēs biblie ac p̄dicatoēs x̄bi dei recurrē poterūt ꝓut ⁊ q̄n̄ eis videbitur expedire. Nec quis miretur ſi in expoſitione miſtica plura dimittam. naz hoc faciam ꝓpter breuitatez ⁊ quia ſic fecerunt p̄cedentes expoſitozes et etiā xp̄s qui Matℏ. xiij. ⁊ Marci q̄rto' exponens pabolaz ſeminantis illud q̄d dicit̄ in fine Dederūt fructuz aliud centeſimū aliō ſexageſimū aliō triceſimū iexpoſitū dimiſit ⁊ in alijs pabolaꝝ expoſitiōib⁹ omnit̄ ſic fecit igit̄ i noie. d. n. i. xp̄i incipiam a libro geneſis et p alios cōſeqūter diſcurram q̄m diu dn̄s donabit ſua gratia ih̄ vitā et ſub illa ꝓteſtatiōe q̄m ſeci in ꝓncipio lr̄al' expoſis. Capz. i.

In ꝓncipio creauit deus ⁊c̄) in hoc capitulo creatio mundi deſcribitur per q̄m bene hoīs creatio deſignat̄ eo q̄ homo minoz mundus dicitur a philoſophis ⁊ etiā a ſcis Greg'. enim exponēs illō Mathei vltimo. predicate euangelium oī creature dicit omnis creature nomine ſignatur homo. mundus autē ⁊ vniuerſitas creature idē penitus ſignant igit̄ ꝓmo deſcribitur hominis pfectio in eē nature cum dicitur (in ꝓncipio creauit deus celum) id eſt ſpm̄ humanū qui celum dicitur eo q̄d a deo celitus donat̄ (et terram). i. carnem humanā que dicitur terra eo q̄ ē a dominio terre. Caro vero hominis poſt lapſum nō habet ex ſe aliq̄d moris bonuz Rō. vij. Nō habitat in me. i. in carne mea bonū Loco ſb̄ dicitur (terra autem erat inanis ⁊ vacua). ſ. a bono moris (et tenebre erant ſup faciem abiſſi) Noie abiſſi poteſt anima humana ſignificari ꝓpter ſui pfūditatem vnde Jere. xvij. prauū eſt cor hois ⁊ inſcrutabile alia trāſlatio hz pfūdū ē cor hois ⁊c̄. Nec obſtat q̄ ſpirit⁹ hoīs q̄ ē idē q̄ aia ſupra p celū ſignificat̄ naz vnū et idē ꝓpt̄ diuerſas ſui ꝓprietates p diuerſas res figurat̄ vt dōz ē in ꝓlogo Alia hūana i ſua creatōe caret ſciaꝝ lucē vt hēbat iij. d aia ꝓpt̄ quod bn̄ dr̄ de ipa (Et tenebre erant ſup faciē abiſſi) ſed quoniā ſcire naturaliter deſiderat ideo ſubditur (et ſpiritus. domini). i. ſpiritus hominis qui ꝺuenienter dici pōt ſpirit⁹ dn̄i eo q̄d eſt a dn̄o creat⁹ (Ferebat ſup aquas). i. naturaliter d̄ſiderās ſcias q̄ noie aq̄ꝝ deſignāt̄ Prouerb. v. in plateis aq̄s tuas diuide. docēdo publice (dixit q̄z de⁹ fiat lux). ſ. rōnis naturalē q̄ eſt q̄dā impſſio dīni luis in nobis p̄s. iiij. Signatū ē ſup nos lumē vultus dn̄e (appellauit q̄z lucē diem et tenebras noctem) Cognitio enī lux eſt et ignorātia tenebra ſeq̄t̄ (Fiat firmamētū). i. ogitio ꝓmoꝝ ꝓncipioꝝ idelebil⁹ ⁊ firma (in medio aq̄ꝝ). i. ſciaꝝ q̄rū aliq̄e ſūt ſb̄ iſto firmamēto q̄ d ducte ſūt ex p̄mis ꝓncipijs ⁊ aliq̄. ſ. firmamētū q̄ ſūt a deo p reuelatiōez date ſeq̄t̄ (congregēt aq̄ q̄ ſb̄ celo ſūt i locū vnū) Nā oēs ſcie ſūt itra itellēm ⁊ ſic apparet ēra arida. i. caro ſcienciis vacua q̄ tn̄ p celuz. i. ſpm̄ gubnata pficit in exercitio bonoꝝ opm̄ iō ſubdit̄ (germinet ēra herbā virētez) p ſenſuū nō honeſtatē (lignū q̄z pomiferū) applicādo mēbra corpis ad bonū exercitiū ſeq̄t̄ (fiāt lūiaria i firmamēto celi) p q̄ x̄tutes politice poſſūt deſignari. ſ. p ſolē q̄ eſt lūiare maiꝰ pdē cia q̄ dirigit alias virtutes p lunaz x̄o iuſticia d̄ q̄ dr̄ v. etℏ. Qd̄ nz veſper⁹ nz

lucifer est ita admirabilis ꝑ stellas ꝟo cetere ꝟtutes intelligūtur seq̄t̄ (producant aque reptile anime viuentis ⁊ volatile ⁊c̄) Sicut dictum est per aquas intelligūt̄ scie quarum aliq̄ sunt speculatiue que ꝑ aues significant̄ et aliq̄ practice q̄ designantur per pisces seq̄tur (producat terra ⁊c̄) ꝑ bestias ⁊ iumenta intelligi possūt artes mechanice q̄ sūt q̄dam hoīs iuuamenta ī corꝑali vita adquirūtur eni ꝑ motū corporis ꝓpt̄ qd̄ dicūtur ꝓduci de terra post formatiōez hominis in esse nature. ꝯn̄r ponit̄ eius fōrtio in esse gratie scd̄m tres virtutes theologicas cū dicitur (faciam⁹ hoīez ad imaginē ⁊ sil̄itudinē nostrā) ꝑ imaginē. fides cōgrue designatur Gregl. super ezech̄ facies itaq̄ ad fidē ꝑtinet. ꝑ similitudinē vero caritas q̄ trāsformat amantem in amatū (Et inspirauit in faciem eius spiraculū vite) per qd̄ significatur spes q̄ caritate formata spirat ad celestia (et factus est homo in aiaz viuētem). s. vita gratie que ꝑfectio est naturalis vite.

Capitulū. ij.

Plantauerat āt domin⁹ de⁹ ꝑadisuz ⁊c̄) ꝑ ꝑadisuz. ꝟo militās ecclesia designat̄ sicut dicitur. Cant̄. iiij. Ortus cōclus⁹ soror mea spōsa ortus ꝯclusus fons signatus emissiones tue ꝑadis⁹ in hoc autē ꝑadiso d̄scribitur fōs ⁊ fluuius q̄bus sacra scriptura seu theologia designat̄ Dr̄ ei (fons) q̄ztū ad articulū fidei (fluui⁹) āt q̄ztuz ad ea que ex articulis deducuntur ⁊ diuidit̄ i q̄tuor capita ꝓpt̄ q̄druplicē sensum contentuz in ea sicut supius est expressum in hoc etiaz paradiso ponitur (lignum vite). i. doctor sane doctrine de q̄ dicitur p̄s. i. In lege domini vol. eius ⁊ in le. ei⁹. m. d. ac nocte Et erit. t. li. qd̄ p. est. secus decurs⁹ a. q. f. s. d. in. t. suo. i. doctrinam sanaz in auditoribus fructificantem ⁊ vitam gratie continuantez (lignum etiam sciencie boni et mali) ꝑ quod intelligitur doctor heretic⁹ cuius doctrina ē mortifera. Dicit̄ tamē lignū sciencie boni ⁊ mali. quia nulla doctrina est ita pestifera. q̄ non habeat admixtum aliquid boni. per alia vero ligna q̄bus vesci licitū erat homini designantur documenta bona quorūcūq̄ etiam simpliciū ꝟbis aut exēpl̄ ad bonos mores inducenciuz In h̄ aūt paradiso poītur homo. id est q̄cūq̄ ē in ecclesia merito ⁊ numēo ad oꝑādū ⁊ custodiēdū. i. ad faciendū bonū opus ⁊ ꝯtinuāduz (Non est bonum hominē esse soluz) hic agitur de formatiōe mulieris de viro ⁊ scd̄m Augustinū per viruz intelligitur ratio per mulierē aūt sensualitas seu appetitus sensitiu⁹ Dr̄ āt mulier formari de latere viri quoniā appetit⁹ sensitiuus est rationalis per ꝑticipatōez. ⁊ ē in adiutorium viri. i. ratiōis quando regl̄at⁹ ratiōe ꝑficitur virtute morali.

Capitulū. iij.

Sed ⁊ ꝟpēs erat callidior ⁊c̄) ꝑ serpentem intelligit̄ dyabolus q̄ in serpente loquebat̄ q̄ bene dicit̄ callidior. d̄ cui⁹ calliditate dic̄ leo papa in sermone de circūcisiōe Omniū ventilat curas. discutit ꝯsuetudines animos scrutatur et ibi q̄rit causas nocēdi vbi quēq̄ viderit studiosius occupari ꝓpter ꝙ mulierē. i. appetitum sensitiuum fragilem incitat ad malū per suggestionē ⁊ delectatiōem sequentē ⁊ ipsa delectata virum. i. rōem attrahit ad cōsensum ⁊ ꝯsequent̄ ad operationē vsq̄ ad peccati mortalis consūmatiōez seq̄tur (Et cognouerūt se esse nudos) quia post peccati ꝑpetratiōez rō ꝑcipit pecc̄i turpitudiez ⁊ sens⁹ exꝑitur delectatiōis ꝓnitatē vn̄ dic̄ Boe. scd̄o ꝯsolatōe tristes ꝟo voluptatū esse exit⁹ quisq̄s libidinū suaꝝ reminisci volz intelliget seq̄t̄ (Et ait domin⁹ ad serpentē ⁊c̄) serpens igitur ex hominū deceptiōe maledicit̄ nam ex hoc pena demonis augmentat̄ sicut gloria sanctoꝝ angelorum ex hoc ꝙ inducunt electos ad bonū. similiter mulier ⁊ vir maledicunt̄ ꝑ qd̄ designatur ꝙ anima et corpus post resurrectionē in inferno punietur sequit̄ (emisit eū deus de paradiso ⁊c̄) per qd̄ designatur ꝙ peccator pro peccato mortali desinit esse de ecclesia militante merito etsi nō numēo ꝑ h̄ aūt ꝙ (gladi⁹ flame⁹) poni

tur ante paradisū dsignatur qd manē te peccato mortali non est r̄uersio ad ec clesiam militantē ꝑm meritum dicit̄ tn̄ (gladius v̄satilis) qr si vera penitencia sequatur homo ꝑm meritū ad eā reuo catur dicente dn̄o Eze.18. Nolo mortē peccatoris ꝫ vt magis ꝯuertat̄ ⁊ viuat

Capl'm.iiij.

Adā vero cognouit vx.suaz ⁊c̄) hic agitur de ꝓlificatiōe ꝑ q̄m scd̄m p̄cedēcia itelligit̄ opatio humana ad quā ꝯueniunt vir ⁊ mulier .i.ratio ⁊ pars sensitiua nam operatio nō potest dici humana nisi procedat a ratiōe sicut dicitur p̄mo metha. aīalia imaginatiōibus et memorijs viuūt ho/mo autem ratione et intellectu Opera/tio vero circa singularia est vt ibidē di citur operabile namq; singulare est sin/gularium autē est sensus sicut vniuersa lium intellectus ꝓpter qd operatio hu mana ꝓducitur a ratione ⁊ ꝑte sensiti ua igitur si pars sensitiua trahat cōsen sum rationis ad illicitum delectabile sē sui generatur operatō mala ꝑ (chaym)significata qui fuit malus si autē sens⁹ obediat rōni generatur (abel) ꝑ quem opatio bona significatur Abel eniz va por interpretat̄ cuius ꝓprium est ascen/dre seursum sicut operatio bona tendit in deum (Abel autem a Chaym inter/ficitur) nam opus meritorium per mor tale peccatuz supueniens mortificatur Jaco.p̄mo peccatū dum ꝯsummatum fuerit generat mortem (Chaym autez a deo maledicitur) qr malū opus a d̄o punitur. Item Chaym exit a deo vag⁹ ⁊ ꝓfugus quia mortale peccatum ē re cessus a deo ad quez sequitur per diuer sa vicia mentis euagatio nā abiss⁹ abis sum inuocat p̄s.xlij. Allegorice per a dam intelligitur cristus qui p̄.Cor.xv dicitur Adam nouissimus per euaz āt ecclesia eo q̄. Eua dr̄ mat̄ oīm viuēciū Eccīa v̄o mat̄ ē oīz viuēciū vita gr̄e ex ip̄is āt generāt̄ filij boni ⁊ mali qr lz ō nes xp̄iani per baptismū generentur bo ni multi tamē sua ꝑuersitate fiunt mali (munera vero abel) per quez iusti signi ficant̄ d̄o placēt (Munera vero chaym qui malos significat ei displicent ꝓuer. x q̄nto victime impiorū abominabiles domino vota autem iustorum placabi/lia in ip̄o vero chaym impij maledicū/tur sicut dicitur in epi. Jude ve illis qui in viam chaym abierūt (Itē chaim exiuit a domino vagus et profugus) qr peccator a deo recedens per diuersa vi cia euagatur qd bene significatur Luc̄ xv.in filio prodigo qui r̄cedens a patre dissipauit sb̄stantiam suam viuendo lu xuriose (genuit Lamech ⁊c̄.) lamech qui iterpretatur doctrina significat ma lum hominem literatum q̄ accipit (du as vxores).i.plura beneficia ecclesiasti ca quorū qd̄libet per se debēt sufficere consideratis conditionibus status ⁊ ꝑ sone generat autem quatuor pueros.s. Jabel qui fuit pater habitanciuz in ten torijs atqz pastorum Inuenit enim ten toria pastorum ad querendū pascua de loco ad locuz ⁊ ideo significat multipli citatem ⁊ diuersitatem ferculorū ⁊ Ju/bal qui fuit pater canenciuz in cithara ⁊ organo ꝓpter quod significat ineptaz leticiam dissolutorū ⁊ tubalchaym qui fuit malleator in cūcta opera eris ⁊ fer ri.et per hoc subintelliguntur alia me/talla .s.auri ⁊ argenti ⁊c̄. Et significat multiplicitatē et superabundanciā va/sorum auri et argēti et hmōi ⁊ Noema que reperit lanificium ad curiositatem vestium cum prius homines pellib⁹ aīa lium vterentur sicut dicitur Genesis.iij

Fecit deus Ade ⁊ vx.sue tunicas pel liceas in predictis vero q̄tuor expendūt sup̄flue mali clerici ecclesiastica bona et de alijs turpibus ad que inducunt ista quatuor taceamus

Capitulū.v.

Hic est liber generatōis Adā ⁊c̄)h̄ agitur de generatiōe Ade ꝑ seth de q̄ dr̄ infra (q̄ iared) q̄ i terpretatur roboratus (genuit enos) q̄ interpretatur dedicatus vel dedicatio per quod moraliter d̄signatur q̄ ad ro bustam pugnaz contra tētationes mū di carnis ⁊ dyaboli sequitur pax ⁊ trā/quillitas mētis ⁊ sic efficit̄ hītaculū iha bitationis diuine per gratiam dedica/tū ꝓpter qd sb̄dit̄) q̄ ambulauit cū d̄o

ūste ꝙ sancte viuendo (ꝙ non apparuit vltra .s. i presenti vita (quia tulit eū ds) ad gloriā sempiternam ad quam nos cum eo perducat qč.

Caplm.vi.

Hic agitur de structione arce extra diluuiū per qđ dsignatur diluuiū peccatoꝝ de quo dicit Osee.xiij. Maledictū mendaciū homicidiuz furtū ꝙ adulteriuz inundauerūt ꝙ sanguis sanguinez tetigit. hꝰ āt diluuiū cā ponitur cum dicit (videtes filij dei) .i. clerici ꝙ religiosi ad dei cultū deputati ꝓpter quod dicuntur eius filij (filias hominū) .i. cupiscencias mūdanoruz (acceperunt vxores sibi) ipsis ardēter inherentes et ex hoc inducitur diluuium viciorum naz laici imitantur mala eoruz dicentes quare nō faceremus talia cum sacerdotes clerici ꝙ religiosi faciant ea. Extra hoc aūt ponit remediuz cum dicit ipi noe per quem bonꝰ ꝓlatꝰ significatur (fac tibi arcam) .i. virtutū fabricam (de lignis leuigatis) .i. dolatis. per fabricam eni virtutuz motꝰ interiores ꝙ actus exteriores asperitate ꝙ toruositate remota ad ratiōis rectitudiez reducuntur (Mansiunculas in arca facies) per quas distincti gradus vtutes dsignantur. Nam alique dicūtur politice vel hūane aliq̄ vero heroice seu diuine vt habet vij. etc. ꝙ diuine distinguūtur nam aliq̄ dicunt exemplares ꝙ aliq̄ purgatorie ꝙ aliq̄ purgati animi ꝑm macrobiuz (ꝙ bitumine) .i. caritate (linies eā intrinsecus) .i. caritate ad ōm (Et extrisecꝰ) .i. caritate ad ꝓximum ꝙ bene dicit linies quia caritas ē forma vtutum (trecentoꝝ cubitoruz lōgitudo) per qđ dsignatur meritū pfectoruū scz vginū martirū ꝙ doctoruz ꝙ merituz q̄umlibet istoruz triū est centēariū (q̄nquaginta cubitoruz latitudo) id ē meritū pficienciū (triginta cubitoꝝ altitudo) .i. meritū icipiēciū qđ ē minꝰ ꝑdictoruz (fenestram in ea facies) per q̄m oro dcuota dsignatur qz per eam gratie lumē ingreditur. sap. vij. inuocaui ꝙ venit in me spūs sapientie (et in cubito consūmabis lūmitatem eius) ꝓ cubitum qui est mensura minima hic descriptoruz intelligit virtus humilitatis que ad summa eleuat. Luce. xiiij. Qui se humiliat exaltabit ur (spostium arce pones in latere) habuit eni arca q̄tuoꝝ latera ꝓ que q̄tuoꝝ vtutes cardiales dsignantur latus vero in quo fuit hostiuz prudēciā dsignat q̄ dstituit mediuz in alijs virtutibꝰ ꝙ ideo ꝑ eaz est ingressꝰ intra arcaz que vt dictum est signat edificiuz virtutū (Tenacula et tristega) repetitio est eiusdē qđ dictū est mānsiunculas qč. Joco nihil noui hic pono (bina ex omnibꝰ ingredient tecū) ꝓ binariū caritas dsignat eo ꝙ sunt duo ꝓcepta caritatis dei .s. ꝙ proximi per hoc igitur ꝙ bina de omnibꝰ ingressa sunt in arcā dsignat ꝙ qui caritatem nō habēt ex virtutū edificium manent (tolles igitur tecū ex omnibꝰ q̄ mādi possūt) .i. ex scripturis sacris quibus nutriunt omnes fideles ꝙ reficiuntur.

Capitulū.vij.

Hic agitur de arce ingressu et ingressoruz salute ꝙ ceteroruz interitu q̄tū ad ꝓmū oia vbo dei sunt ingressa ideo dicit (dixit dominus ad noe ingredere qč) ꝙ ꝑ ipz in arcam sunt inclusa ideo subdit (Et clausit a foris hostiū dominꝰ) ꝓ que significatur ꝙ nullꝰ pfectiōz virtutis ingredit nec in ea ꝓmanet nisi dei gratia adiuuet. ij. Cor. iij. Non ꝙ simꝰ sufficientes aliq̄d cogitare a nobis q̄si ex nobis ꝛ sufficiēcia nra ex đo ē ꝙ nō possumꝰ cogitaē multo minꝰ facere. Quantū ad ꝓm sic patet in textu in archa saluate fuerunt aues bestie ꝙ similiter saluati fuerunt boes ꝑ quod dsignatur ꝙ in arca virtutum saluant contēplatiui ad alta volantes ꝙ actiui in terra agentes ꝙ ꝓlati vtrisq̄ ꝓfitentes. Quantum ad tercū oia que fuerūt ex arcam moruia fuerunt iđo dicitur (Cōsūpta q̄ est omnis caro qč) .nā exclusi ab edificio virtutis iam mortui sunt morte culpe licet adhuc viuant vita nature sicut dicitur Apoc. i. nomen habes ꝙ vivas ꝙ mortuus es.

a x

Capl̄m.viij.

Hic describitur egressus de arca que vt dictum est significat virtutum edificiuz.ideo ꝑ hūc egressum designatur mors iustorum in conspectu domini preciosa p̄s .cxvi. tc̄ enim transeunt iusti perfecti ad palacium celi ideo dicitur (Recordatus autē dominus).s.ip̄m ad se vocando ⁊ tūc egreditur virtuosus de arca virtutum nam in patria non manent cardinales virtutes nec etiam de theologicis fid̄s ⁊ spes saltem q̄ꝫtum ad actus quos habent in presenti ⁊ p̄mo ponitur diluuij cessatio (ideo dicitur ⁊ imminute sunt aque. Et postea arefacta ē terra) quia per aquas inundantes significātur vite presentis tentationes que post mortē cessant.huius autē cessationis ver⁹ nūcius est columba .i. sanctispiritus gr̄a ꝯsummata gloria enim est gratia cōsūmata et quoniaz sancti ad gloriam trās lati tanto magis nobis ꝓficiunt oratio bus suis q̄nto ꝓpiquiores sunt domino maiestatis ideo subditur (crescite ⁊ mlt̄ tiplicami super terram).s.viuenciū vt per oratōes vr̄as elci transferantur ad vestrum consorcium ideo subdit̄ (egressus est ergo noe ⁊c̄.)quia per oratiōes sanctorum et ministerium angelorū electi egrediuntur de vita presenti ⁊ trās/ feruntur ad celestia Luce.xvi. factuz ē aūt vt moreretur mendicus ⁊ portaretur ab āgelis in sinū abrahe qd̄ nobis concedat

Capitulum.ix.

Benedixit qz de⁹ noe et filijs ei⁹)per Noe ⁊ eius filios intelligūtur bonus p̄latus ⁊ subditi eū imitātes quos saluat a diluuio vicioꝝ ido bene dicitur (benedixit noe ⁊ filijs ei⁹)⁊ quia non solū saluat eos a vicijs sed etiam multiplicat in spiritualib⁹ bonis ideo subditur (Crescite et multiplicabimini ⁊c̄.)sequit̄(quasi olera virēcia tradidi vobis omnia) per hoc āt ꝙ debilitata in diluuio hūana natura cōcedit̄ esus carnium et piscium ostenditur ꝙ subueniendum est necessitati d̄bilium excipitur tamen sanguis ꝑ quē significatur peccatuz qd̄ non est alicui concedendum p̄s.l.libera me d̄ sanguinibus deus .d.sa.mee ⁊c̄.contra vero timorem diluuij signum datur cum dicitur(Ecce statuam pactum meum vobiscum ⁊c̄.)et hoc signuz est celestis arcus per quem significatur cristus in q̄ est forte lignuz et corda mollis per que significantur virtus diuinitatis ⁊ fragilitas humanitatis ⁊ sicut i arcu corda mollis flectit lignuz sic in passione hūanitatl. flex⁹ fuit rigor iusticie ⁊ seueritatis qui vero fide pura et deuotione respiciunt hunc arcum securi sūt a diluuio viciorum Ecc̄i.xliij.vide arcum et benedic qui fecit illum sequitur(Cepit autem noe vir agricola ⁊c̄.) contingit autem diabolo procurāte et deo ꝑmittente ꝙ bonus prelatus qui per noe significatur prius intentus spiritualib⁹ ad terrenorum concupiscenciaz cōuertitur ideo dicitur ꝙ(cepit exercere terram ⁊ plantauit vineam)bona querēs immobilia ad suꝑabundanciā (cuius vino inebriatur).i.extra mensuraz rationis ponitur ad pompam abutendo .g.et luxuriam ⁊ nudantur eius verenda .per infamiam qd̄ aliquando contigit in eadem persona sicut iij. Regū xi. dicitur de salomone cum esset senex deprauatum est cor eius per mulieres qui tamē valde bonus fuerat in iuuentute ꝓpter quod nathan ꝓpheta vocauit eū ydida.i.amabilem domino ⁊ frequēci⁹ ꝯtingit i diuersis personis sibi succēdētibus Nam in ecclesijs ⁊ cenobijs vbi p̄lati fuerunt valde boni paucis qz contenti vigent pompe i equitatur l.vasis et ferculis vt de alijs taceamus ꝓpter qd̄ p̄bent scandaluz populis(qd̄ cū vidissz cham ⁊c̄.)per istum qui patris turpitudinem alijs nunciauit significantur sb̄diti cauillosi ⁊ maliciosi qui contra eos appellāt nō ad eoꝝ correctōez ꝫ ifamie diffusionē ⁊ sui malignā ꝓmotiōez vñ ⁊ cham calliditas interp̄tat̄ ¶ At v̄o sem ⁊ iaphet ⁊c̄.) ꝑ istos q̄ verēda patris operuer̄t signāt̄ boni sb̄iecti q̄ suꝑiorez delinq̄tē cū debita reuerēcia monēt caritatie añq̄ꝫ eccl̄ie d̄nūciēt.i.suꝑiori p̄lato q̄ p̄t r̄mediū adhibere.

Capituluz .x.

Hic nō occurrit mihi moralitas nisi de nēproth. qui signat r̄gez vel p̄ncipē seu dominū q̄cunqz maluz de cuius potestate dicit̄ q̄ (cepit esse potens in terra) ⁊ de ip̄ius malicia subditur (quasi nemproth robustus venator hominū) Nam talis rex p̄nceps aut dominus per machinationes diuersas violentias rapit bona subditorū sed subditur (coram domino) qz dominus videt talia ad puniendū tempe debito grauissima pena s̄m q̄ scribitur Sap̄. vi. potentes potenter tormēta pacient̄ (p̄ncipiū regni eius babilō) q̄ cōfusio interp̄tatur. tale namqz regnū caret ordine ratiōis ⁊ sic cōfusione repletur

Capl'm. xi.

Erat autē terra labij vni⁹) p terram. homo itelligit̄ qui formatus fuit de terra Gene. i. Est āt hō labij vni⁹ qn̄ sil'iter loquit̄ d̄ p̄ximo in p̄ncia ⁊ abn̄cia eius ⁊ lingue diuerse quādo bona loq̄t̄ in p̄ncia p̄ximi ⁊ mala ip̄o absente ⁊ de tali dicit̄ Ecc̄i. xxviij susurro ⁊ bilinguis maledict⁹ turbauit eni pacē hn̄tes. possūt etiā p labia sens⁹ exteriores hois intelligi. eo qd̄ enūciāt aliq̄ modo dispositōes animi Ecci. xix. ab occursu faciei ɔgnoscit̄ sensat⁹ in facie v̄o sūt oēs sens⁹. igit̄ t̄ra ē labij vni⁹ qn̄ sensus exteriores hois cōponuntur ad vnitatē recte rōis (Cūqz p̄ficiscerēt̄ de oriēte) hoc faciunt exteriores sensus qn̄ r̄cedūt a lumīe recte rōis attracti d̄ lectabilibus et tūc mutuo se hortantur ad faciēdū turrim sup̄bie ɔtra deum ⁊ ad hoc trahētur sens⁹ interiores animi p ɔsensum suū (sed de⁹ ɔfundit labium eoꝝ). s. puniēdo pena gehēne vbi null⁹ est ordo ⁊ per ɔn̄s ibi ē extrema ɔfusio Allegorice per terrā intelligit̄ militans ecclesia. per labiū v̄o p̄dicatio et doctrina istud aūt labiū ab ecclesie p̄ncipio fuit vnū p̄dicando ⁊ docendo vnū d̄um vnā fidē vnū baptisma sicut dr̄ eph̄. iiij sed in recessu aliq̄ꝝ ab oriente. i. xp̄o de quo dicit̄ zach̄. vi. Ecce vir oriēs nomē eius turris sup̄bie fabricata est ex q̄ secuta est diuisio linguaꝝ per doctrinam et p̄dicatiōem heresum diuersarum

Capitulū. xij.

Dixit aūt domin⁹ ad abraz ⁊c̄) inuocatione abrahe d̄signatur hois l̄rati ad religiōez vocatio sicut fuit beat⁹ Aug. ⁊ Greg. ⁊ plures alij qui multū p̄fecerunt in ecclesia dei cui per inspirationem dicitur a dn̄o (egredere de terra tua) dimittendo terrenas possessiones (Et de cognatiōe tua) .i. relinquendo amicos carnales (et de domo p̄ris tui) dimittendo mores ⁊ gestus p̄entuz secl'ariū aliter non valeret habitū sumere religioso exemplū de asino q̄ fingit poeta pellē leonis assumpsisse quē cum domin⁹ su⁹ querēt ⁊ p̄pter pellez leonis ad eum accedere formidaret tn̄ p gestus asininos eū r̄cognouit ⁊ ad suā s̄uitutē reduxit. d. tu mihi qui quōdam semp asellus eris. sic dyabol⁹ sub habitu religioso mores ⁊ gestus seculares ɔspiciens in suam redigit s̄uitutem (Et veni in terram). s. viuenciuz vita gratie ad q̄m religiosus iam venit in re quia tanta gratia datur accipiētibus habitū religionis deuote q̄nta dat̄ fidelibus in baptismo vt dicit̄ in collationibus patrū coll'. ⁊ per ɔsequēs iā venit in spe ad terrā viuenciū qz gracia ē arra glorie ⁊ hec terra vite gratie fluit lacte eruditiōis sicut dic̄ Apl's p̄. Coꝝ. iij. lac vobis potum dedi ⁊ melle deuotionis. nam in ea p̄gustatur mel future beatitudinis (faciaz qz te in gentem) p ɔuersionem aliorum ad bonum (et benedicam tibi) multiplicatione bonoruz spiritualiū (⁊ magnificabo te). p regni celestis meritum (eris qz benedictus) gl'ie nāqz collatio ē dei p̄fecta bn̄dictio sequit̄ (Tulit itaqz sarai vx. suā) id est sapientiam p̄us adquisitam de qua dicit̄ sap̄. ix. hanc amaui ⁊ quesiui mihi sponsam assumere (Et Loth) qui interp̄tat̄ vacans ideo per ipsū intelligitur amor studij qui querit vacatiōem a tumultu terreni negocij hec eni in religiōe ɔuerti debent in obsequium dei sicut fecerūt doctores supra dicti (pertransiuit abrā vsqz ad locū sichem) qui iterp̄tatur humerus quoniam religiosus supponere

debet humerus ad onera religiōis por
tanda vsq; ad conuallem illustrē id est
humilitatem que bene dicitur conual
lis illustris quia decor est et custos alte
rius omnis virtutis (apparuit q; domi
nus abram)religiosum spiritualiter cō
solando (qui edificauit ibi altare) deo
gratias agendo ō sua vocatōe (q inde
transgrediens ad montem). i. ad reli/
gionis pfectionē (tetēdit ibi tabernacu
lum)in bono pseuerando (progrediēs
ad meridiem)id est in feruore caritat.
pficiendo sequitur (facta est autem fa/
mes) Domin⁹ enim aliquando pmittit
famulos suos egere vt a secularibus pa
scantur corporaliter q seculares ab ipis
spiritualiē. Exemplū iij. Regū de helya
et vidua sareptana vnde dicit ap̄s posto/
lus p. Cor. nono. si nos vobis spūalia
seminam⁹ non magnum si vra carna/
lia metam⁹ (Descendit q; abram in e/
giptum)ad querendum victum corpo/
ralem et dandum spiritualem dicit eni
Joseph⁹ in libro ātiquitatis iudaice q;
docuit egiptios de moribus q aliquib⁹
scienciis speculabilib⁹ q sic pauper reli
giosus de claustro descendit ad secula/
res vt eos doceat bonos mores sequit
(dic ergo obsecro q soror mea sis) reli
giosus enim sapientiam a deo sibi datā
vocare debet sororem ꝓuerbiorum septi
mo dic sapiencie soror mea es hanc āt
omunicauit egiptijs quia religiosus sa
piēciā sibi datā a deo omunicare dz ig
norantibus q per hoc ditat gratie bo/
nis in pñti q glie i futuro Capl̄z. xiij.

Ascendit ergo abram de egi/
pto)per quod designatur q re
ligiosus postq; ꝓfecit in doctri
na secularium ad claustrum redire debet
ad agendū deo gratias q orationum stu
dio vacandum (Reuersus q; per iter
quo venerat a meridie) Nam eadem
caritate quo descenderat ꝓpter edifica
tionem proximi redire debet ad otēpla
tionem dei. sed quia talis religiosus ali
quando assumitur ad regnū ecclesie si
cut beatus Augustin⁹ q plures alij et
huic consonat interptatio nois abram
quod interptatur pater excelsus q; sta
tus episcoporum altior est statu religio
sorum et tunc fit in eo quedam rixa vl
contentio Nam consuetudo in religiōe
hita trahit ipm ad contemplatiōem o/
nus autem impositum ad actionē vnd
dicit Augustin⁹ Ocium sanctum querit
caritas negocium iustum suscipit neces/
tas caritatis Et quoniam in tali ne
cessitate maior est obligatio pastoralis
cure Ideo (abram sepatur a loth) ꝑ qd
designat q religiosus episcopus ꝓ ne/
cessitate sōditorum interrumpere debz
ocium otemplationis saltez ad temp⁹
per hoc autem q loth elegit regionem
delectabilem ficut paradisus significat
q contemplatio est valde delectabilis
per hoc autem quo subditur (abraz āt
habitauit in terra chanaam)que inter
pretatur cōmutatio seu mercatio q̄ hz
curam q anxietatem annexaz designa
tur q plationis stat⁹ est anxietatib⁹ ple/
nus Et quia talis indiget consolatiōe
diuina ideo subditur (Dixit q; domin⁹
ad abraham)ipm osolando de magni
tudine meriti (Omnem terram q̄m cō
spicis ꝛc̄.)per quam designatur ēra vi
uenciū sequitur (edificauit q; ibi altare
domino)pro gratiaꝝ actiōe ex tāta bo
noꝝ ꝓmissiōe. Capitulū. xiiij.

Hic agitur de captione loth i ō
bellatione sodomorum q eius li
beratio ne per abrām auunculuz
suum Captiōis autē e⁹ occasio fuit bel
lum quatuor regum otra q̄nq; ꝑ q̄nq;
reges intelligi possunt quinq; sens⁹ cor
poris nam eorum delectationi obediūt
multi ꝓpter quod reges possunt dici q
de istis dicitur q seruierant codorlao/
mor q̄ ꝑm hebreos fuit ipe nemroth q̄
fuit robust⁹ venator hoim vt. ś. dām ē
tō figificat dyabolū de quo dr̄. i. petri. q
aduersari⁹ vr̄ dyabol⁹ tanq; leo rugiēs
circuit q̄rēs q̄ deuoret q ei ꝓuiūt q̄nq;
sens⁹ corpis inq̄tū ad pcām delectatio
nes iducūt et filiter illi qui sensuū dele
ctatiōibus obediunt (q xiij. anno reces
serūt ab eo) nā aliqui resipiscūt a ꝓuitu
te dyaboli q bñ dr̄. xiij. anno nā ꝑ ēna
riū figificat fides ēnitatis q ꝑ denariū
obꝓuatio. x. p̄ceptoꝝ q hec duo ffilie fa

ciunt a dyabolo de quo valde dolēs ite
rum nitiť eos ſbīcere ſibi q aſſumit ſe/
cum(tres alios reges).ſ. concupiſcēci/
am carnis appetituz honoris q rei tpa
lis qui r̄ges dicūtur eo ꝙ multi ſeruiūt
eis q iſtis tribus regibus ad ſuum intē
tum vtitur dyabolus q ſic debellat mł/
tos penitentum q eos iteruz ſubīcit p
peccati recidiuū q cū eis capitur Loth
qui vt ſupra dictū eſt contemplatiuuz ſi
gnificat ſeu religioſū aliqui vero de nu
mero religioſorum a dyabolo capiunť
per inſultū trium regum victoruz(q ec
ce vnus qui euaſerat nunciauit abraz)
p iſtuz deſignantur boni cuadentes in
ſultuz dyaboli qui ipi abram.i.prelato
qui p̄eſt q prodeſſe poteſt peccata denū
ciant ſocioꝝ.ſ.vt apponať remedium
q ipe liberat denūciatos de dyaboli po
teſtate q ſic liberať Loth de dyaboli ca
ptione(dixit āt rex ſodomorum ad ab/
ram da mihi animas cetera tolle tibi)
per iſtū ſignificanť illi qui offerunt p̄la
to munera vt deſiſtat a correctiōe debi
ta ſed bon⁹ prelatus oia reſpuit excepta
cōpetenti refectiōe.pro ſe q familia.ideo
ſubditur (Exceptis his q̄ comederunt
iuuenes)q talis p̄latus a melchiſedech
benedicitur p quē domin⁹noſter ihūs
xp̄s ſignificať ſic̄ expoit Paulus ad heb.vīj

Capm.xv.

Dom hebreos abrā ex victoria
tam excellenti d.iiij.regib⁹ ha/
bita timuit ne forte in hoc ſua
iuſtitia remunerata ꝓpter quod domi/
nus dixit ei ne timeret igitur abrā ſigni
ficat quemlibet iuſtuz qui exaltatus ex
aliquo dono dei timet ne forte de boniſ
ſuis remuneratus ſit in preſenti ꝓpter
qd dominus cōſolatur eū per inſpirati
onem internā dicens(Noli timere ego
protector tuus q merces tua magna ni
mis) .ſ. in futurum reſeruata hō vero
ſic viſitatus a deo reputet ſe paruz aut
nihil feciſſe ſcdm illud Luc̄.xvij. Cum
omnia bene feceritis dicite ſeruꝰ inutileſ
ſumus ſic dicebat beat⁹ franc̄.fribus
ſuis modo incipiamus ſeruire domino
quia vſq nunc paꝝ ꝓfecimus.ideo ſb
ditur(ego vadam abſq liberis) id eſt
abſq opibus bonis in quibus cuz dei
grā homo per liberū arbitriū operatur
(q iſte damaſc⁹).i.ille qui officio vł ſta
tu eſt me mior in operib⁹ ſuis bois (erit
heres meus.i.hereditabit vita : eternā
me excluſo vel ſaltem erit me⁹ ibidez in
maiori loco ꝓpter qd ſbditur aſſecura
tio de contrario cum dicitur(ſuſpice ce
luz q numera ſtellas ſi potes ſic erit ſe/
men tuuz) quaſi diceret plus q̄z poſſes
credere augm̄tabī meritum tuū(Ego
domin⁹ q̄ eduxi te de hur chaldeorū)i.
de incendio vicoꝝ)vt darē tibi terram
.ſ.viuenciū q de hoc ō̄r datur ſignuz
cum dicitur(ſume vaccam trienneꝫ) .i
humilitatē que p vaccā ſignificať eo ꝙ
v acca iugo ſbīciť q̄ bene dicit tirenniſ
quia p humilitatē homo ſbīcitur ma/
iori equali q minori(q capram triennem
).i.veram penitentiā in qua cōfitetur hō
ſuam ignorancia ꝓpter qd per capraz
ſignificatur et dicitur trima ꝓpť tres
penitentie ptes que ſunt dtricio dfeſſio
q ſatiſfactio(q arietem annoꝝ trium)
.i.fortitudiem q̄m aries dſignat qz cor
nibus fortiť pugnat q dicitur annozuz
triū.qz p vtutē fortitudinis hō ſuſtinet
pacienter dura vba rex damna corpo
ris ſupplicia(turturē q̄ ſignificat caſtita
tem(q columbā).i.caritatē qz ſpūſſan
ctus apparuit in ſpecie colūbe ſup xp̄i
humanitatem. Oblatio vero facta deo
de iſtis ſignuz eſt aſſecurās diecturaliť
de adeptione future beatitudinis iō ſeq̄
tur poſtea(Et apparuit cliban⁹ fumās
q lampaſ ignis)q̄ ſunt ſignū dine acce
ptatiōis ſicut habeť.iij.re.xviij.de igne
deſcendente ſup ſacrificiū helye et leui/
tici.x.ſup ſacrificiū aaron et filiorū eiuſ
in eorum conſecratione.

Capm.xvi

Hic deſcribitur cōceptio hyſma
elis de ancilla cuz dicitur(In
gredere ad ancillā meā q̄c̄.per
abrā autē intelligi poteſt vir q̄cūqz bo/
nus hīs i ſua domo.i.i ſe ipo(ſaray)q̄
intēptať p̄nceps mea ꝓpť ꝙ p ipaz ſigi
ficať rō recta q̄ dz dñari q(agar ācillā
)id eſt carnem qz debet ſubīci per hoc
ergo ꝙ(ſarai dixit igredē ad ancillā)

intelligitur condescensio facta carni ex causa rationabili sed quia difficile ē ibi tenere modum debitum ideo frequēter ex hoc consurgit rebellio carnis ad spiritum quod notatur cum dicitur (despexit dominā suam) sed cū ratio denūciat homini talem rebellionem debz rationi subijcere carnem qđ notatur cuz dicitur (Cui respondens Abram ecce ait ancilla tua i manu tua est).s.ad castigandum eam etsi caro talem subiugationem refugiat debet nihilominꝰ reduci ad rationis obediēciā ideo sequitur (dixit qz ei angelus domini reuertere ad dominā .t.ꝛ humiliare sub manu ipsiꝰ) sequitur (peperit que agar abre filium) quia cum caro obedit spiritui ꝓducit opus bonum (qui vocauit nomen eius hysmael) qđ interp̄tatur auditio đi.nā ex dei beneficio ꝓcedit talis operatio ꝓpter quod regraciandum est ei dicendo illđ p̄s.xxvij.refloruit caro mea ꝛ ex voluntate mea confitebor illi.

Capl'm.xvij.

In hoc capitulo ponitur circuncisionis carnalis p̄ceptum que fuit circūcisiōis spiritual' signū Rō.ij.Non eniz qui in manifesto in carne circūcisio sed qui i abscondito iudeꝰ ē ꝛ circūcisio cordis in spiritu non litera cuius laus n̄ est ex hominibꝰ sed ex đo est (infans octo dierum circūcidet̄ i vobis) mistice per dies intelliguntur anni scđm illud Eze.iiij.diem ꝓ anno dedi tibi infans enim octo annoruz incipit habere rationis vsum ꝛ ex tunc restringēdus est a turpibus ꝛ inhonestis per q̄m restrictiōem intelligitur circūcisio spūalis ꝓpter quod dicit philosophus scđo eth.ꝙ non parum facit ad virtutē a puericie assuefieri ad virtutis opera (Omne masculinū ꝛc.) per sexuz masculinū intelligitur fortitudo sexus enim muliebris incōstans est ꝛ fragilis ꝑ hoc ergo designatur ꝙ illi qui sunt contra vicia fortes ꝛ in virtute stabiles sunt spiritualiter circūcisi Molles autem ꝛ instabiles sunt effeminati.

Capituluz.xviij.

Hic prenunciatur sare conceptꝰ ꝛ sodomoruz interitus circa p̄mum dicitur (apparuit autē ei).s.abrahe (dominus in ꝯualle mābre) per hoc autem designatur ꝙ reuelationes diuine fiunt illis qui sunt in humilitatis conualle Math.xi.Cōfiteor tibi pater domine celi ꝛ terre quia abscōdisti hec a sapientibꝰ ꝛ prudentibꝰ sec.ꝛ r̄uelasti ea ꝑuulis (sedēti in hostio tabernaculi sui) vt trāseuntes videret ꝛ eos ad prandium inuitaret (ꝛ ecce tres viri).i.angeli in specie hominū per quos designantur p̄dicatores fidem trinitatis ānunciantes Et quia non solum sunt suscipiendi sed etiaz deuote inuitādi ideo subditur (cucurrit in occursum eorum) ad eos deuotissime inuitandū sicut patet in textu sequēti ꝛ hoc modo susceperuut galathe pauluz vnde dicit Gal.iiij.Sicut angelum dei suscepistis me (Et lauate pedes vestros).s.per famulos meos ecce humilitas (ponaz qz buccellam panis) ecce humanitas que predicatoribus est impendenda (qui dixerunt fac vt locutus es) p̄dicatores ei gratanter accipere debent q̄ sibi a suis hospitibus offeruntur (qui dixit reuertens veniaz ad te) sequitur (ꝛ habebit filium sara) per hoc ostenditur ꝙ predicatores non đbent suis hospitibꝰ dicere friuola sed edificatoria ex quibꝰ (sara) per q̄m ratio significat̄ vt dictuz est supra Concipiat ꝛ ꝑiat opus bonuz

Circa scđm.s. sodomorum interitū dicitur (descendaz ꝛ videbo vtꝝ clamorem qui venit ad me opere ꝯpleuerint ꝛc.) per hec dn̄i verba cuius oculis nuda sunt omnia ꝛ aꝑta s̄hebre.iiij.ostenditur nobis ꝙ sentencia contra aliquē non est cito sed post diligentez examīatiōem ferenda sequitur (Non delebo ꝓpter quinquaginta) ꝛ postea subditur (Non delebo ꝓpter decem) ex quo patz ꝙ ꝓpter paucos iustos ꝑcendū ē mlt̄itudini qn̄ bono mō p̄t fieri ꝛ qn̄ mali sine ꝑiculo bonoꝝ nō pn̄t ext̄miari ꝓpt̄ qđ saluator dic̄ Math.xiij.finite vtraqz crescē vsqz ad messē ne colligentes zizania eradicetis simul ꝛ triticum.

Capitulum.xix.

IN hoc capitulo tria describuntur.s.ipius loth salus. sodomorum interit⁹ q ipius loth incestus circa pmū dicitur (venerūt duo āgeli) p quos designantur p̄dicatores simul obinati sicut dicitur Luc decimo ō p̄dicatorib⁹ euāgelij misit illos binos ante faciē suā qc. qui debēt denunciare (sodome). i. ogregationis malorum destructionem (sedente Loth in foris⁹ ciuitatis) vt pegrinos duceret ad domū suā per quod designatur q hō iust⁹ studet alios inducere ad iustitiaz Prouer. zi. Et cogitat iustus de domo impij vt retrahat impios a malo Et qm̄ sicut iusti nitūtur ipios a malo trahere sic i pij iustos ad malum inducere ideo subditur (viri ciuitatis vallauerūt domū) vt cuz angelis quos homines putabāt facerent opus nephariū Sed quoniam iustus pro posse malum nitit impedire ideo subditur i psōa ei⁹ (hēo duas filias qc) p quas intelligi possūt sbantia tpalis q corporalis vita hec ei p proximorum salute sunt exponenda

Sed quia mali nolunt adquiescere verbis bonorum. ideo pcutiūtur pmo (cecitate) per obstinatiōem et bo (igne q sulphure) per eternam damnatiōem Apoc. xxi. pars illorum in stagno ignis q sulphuris dicitur aūt ipi Loth per q figurat iustus (. Noli respicere post tergum tuum) quia damnati. non est compaciendum sed magis de dina iustitia ogaudēdū sicut dicit ps. lvij. letabitur iustus cum viderit vindictā man⁹ suas lauabit in sanguine peccatoris. Circa scdm scz salutem ipius Loth dicitur (Discēdit ā. Loth de segor) quia piculū est etiā viro iusto manere pp locū peccatorum ne paciat in aia vl corpe pp vicinitatē eorum sicut s. xiij. capo dcz est de isto Loth q fuit captus a corodolaomor occasione sodomoz (q mansit in monte). s. iustitie de q dicitur ps. 35 iustitia tua sicut montes dei (timuerat enim manere in segor) timēdum est ei viro iusto ne cadat a iustitia ex malop cōsortio. Circa tertiū. s. incestū loth qui significat hominē iustum sciendum q licet homo sit iustus aliqn tamē diabolo procurante et deo permittente labit in peccatū cui⁹ modus subditur cū dicitur (Inebriem⁹ eum vino) per duas filias Loth intelligunt tpalium abūdantia q caro ppria sicut dictū ē s. Hec aūt duo virum iustū aliquando inebriant. i. extra mensuram recte ratiōis iclinant sicut. iij. regū legit de Salomone q per diuicias q libidinez carnis ad idolatriam declinauit dicitur eni ebrietas ab e quod est extra et bria quod est mensura igitur ille q fuerat iustus sic inebriatus incurrit peccatū luxurie et auaritie qō significat per generatiōem Moab q mō. propter qō in hmōi figura dicit Deutro. zz. amonites q moabites post deciaz generatōez nō intrabūt i ecclesiam dei. i. nunqz intrabūt. q. luxuriosi q cupidi non sunt in ecclesia promouendi.

Capm.xx.

PRofectus inde abraham in terram australē) bon⁹ enim plat⁹ qui per abrahaz significat tendere debet ad affectiōem caritatis q p austrum designatur eo q inde puenit feruor caloris Job. xxxvij. Nonne vestimenta tua sūt calida cum perflata fuerit terra austro (Dixit qz de sara vxoe sua soror mea est) vxor plati est sua ecclesia bona vero alicui⁹ p ipo frequenter accipiunt sicut dicit ō aliquo talis destruct⁹ ē eo q destructa sūt bona ei⁹ et sic alicui⁹ ecclesie bona possūt accipi p ipa. Prelatus igit vxorem suā dixit esse suam sororem. i. alteri nubilē qn bona ecclesie sue patus est caritate cōmunicare. sed contingit aliquādo q tirann⁹ ea rapit iniuste qō significatur cum dicitur (misit ergo abimelech rex gorre et tulit eam). Sed quia tirannus ex ꝟ meretur penaz ideo subditur (En morieris) hoc enim dicit dominus tiranno per p̄dicatorem vel per bonuz confessorem vel per finderisim malo re murmurantē (Num gentem ignorantē q iustam interficies). Nam tirannus propter consuetudinem malam dicit se

innocentem allegans causaz aliquam apparentem sicut p̄mi Regum.xv.de p̄da amelech male accepit saul excusauit se per dn̄i sacrificia ⁊ in legenda Johānis et Pauli dicitur q̄ Julianus apostata auferēs patrimonia xp̄ianis auariciā suam euangelij testimonio colorabat .d.xp̄s vester dicit nisi quis renunciauerit omnibus que possidet non pōt meus esse discipulus. ¶ Sed quia tales aliquādo r̄stituūt sicut constantin⁹ qui fuerat ecclesie p̄secutor postea mlta bona fecit ecclesie sicut dicitur in legenda beati Siluestri qd̄ significatur per hoc q̄ (abimelech magna dona dedit abrahe ⁊ sare) nam aliqua data sūt ecclesijs ⁊ aliqua earum p̄latis (Orante autem abraham ⁊c̄.) prelati namq̄ per se ⁊ sb̄ditos suos debent orare pro benefactoribus suis ⁊ ecclesiarum suarum.

Capl̄z.xxi.

Hic agitur de sep̄atiōe ysmahel ab Isaac et de confederatōe abimelech et abram circa p̄mum dicitur (eijce ancillam ⁊ filium eius) p̄latus enim bonus qui per abraham significatur habet in ecclesia sua vel diocesi aliquos filios bonos qui per Isaac significantur et aliquos malos et discolos qui significantur per ysmahelē. dc̄z est eniz supra d̄ ipso.xvi. capl̄o hic erit ferus homo manus eius cōtra omnes ⁊c̄.et isti suggerente sara per q̄m significatur ratio recta per prelatū debent a bonis sep̄ari per excoicationem vel corporalem sep̄ationem si potest bene fieri exēplo Pauli apl̄i de quo dicitur Act. xix. Cum autem quidam indurarentur ⁊ non crederent maledicentes viaz domini coram multitudine discedens ab eis segregauit discipulos (dure accepit hoc abraham) per qd̄ designatur q̄ talis punitio subditoruz debet esse grauis prelato q̄uis per rōnem hoc facere cogatur ꝯsimili mō potest exponi de prelato r̄ligioso qr sb̄ditos malos et rebelles debz ab alijs sep̄are per reclusionē vel eiectiōez de ordine ne alios ificiant sicut ouis morbida sep̄atur a grege durū tn̄ debet esse prelato q̄uis cogatur hoc facere ratione Circa scd̄m dicitur (Eodē tēpore dixit abimelech ⁊c̄.) sequit̄ (deus tecum est ⁊c̄.) p̄ncipes et potentes qui fuerant ecclesie p̄secutores videntes eā dei adiutorio prosperari quesierūt cuz prelatis ecclesie amicicia federari qd̄ significatur per fed⁹ abimelech regis cū abraham patriarcha ⁊ quia prelati nō debent hoc r̄fugere salua tamen veritate ideo subditur (dixit qz abraham ego iurabo).s.tenere amiciciam bonaz ⁊c̄

Capituluz.xxij.

In h̄ capitulo agitur de oblatiōe Isaac cum dicitur (tolle filium tuum vnigenitum ⁊c̄.) p̄ Isaac qui interp̄tatur risus itelligitur Jesus xp̄s in cuius natiuitate risū fecit nobis domin⁹ Luce.ij.euāgelizo vobis gaudiuz magnuz qd̄ erit omni populo quia natus est nob̄ hodie saluator ⁊c̄.per abraham autem qui interpretatur pater multarum gencium intelligitur deus pater q̄m caritas que deus est (tentauit).i. ad offerendum filium vnigenitum induxit p̄.Jo.iij.Sic deus dilexit mundum vt filium suū vnigenitum daret ipse enim est vnigenitus dei filius naturalis alij vero sūt filij adoptiui (Et offeres illum in olocaustuz) .i.per caritatis incendium.nam ex caritate maxima pater ipsum obtulit ⁊ ip̄e similiter voluit Isaie liij. Oblatus est qr ip̄e voluit (super vnū moncium).i.caluarie locum (Quez dixero tibi) sicut āt caritas supra dicitur patrem induxisse sic intelligitur hic sibi dixisse et eodem modo dicendum est in sequentibus vbi est talis loquendi mod⁹ (igitur abrahā de nocte consurgens) id est deus pater vetus testamentum quantum ad legalia reliquens q̄ autem vetus testamentum nox dicatur habetur Rō.iz. Nox precessit dies autem appropiquauit ⁊c̄ (strauit asinum suum) id est iudaicum populum quem strauit id est p̄ando dādo ei legem ⁊ prophetas (ducens secuz duos iuuenes ⁊ isaac filium suum) per duos iuuenes possūt itelligi petr⁹ ⁊ ioh̄s q̄ i passione secuti sūt xp̄m ⁊ dicūt̄ iuue

nes eo ꝙ de nouo erant renati ꝑ baptis
mũ Sed quia nõdum erant perfecti ꝙ
essent apti cum xp̃o ideo subditur (state
hic cum asino cum adorauerim⁹ r̃uerte
mur ad vos).s.in resurrectõe ⁊ iũgitur
hic pater cum filio quia sunt ĩseꝑabiles
Joh.ie.qui videt me videt ⁊ pr̃ez meũ
(tulit q̃z ligna olocausti) ⁊ imposuit sr̃
Isaac filium suum. Nam ex dispositiõe
patris cristi portauit lignũ crucis Joh.
xix.⁊ baiulans sibi crucez ⁊c̃ (ip̃e vero
portabat in manib⁹ ignem ⁊ gladiuz)
per ignem intelligitur ardor iudeorum
ad occidenduz cristum et per gladium
militis gladi⁹ quo perforatũ fuit cristi
latus hec eni deus pater portauit in q̃n
tum ea fieri ꝑmisit (vbi est victima olo
causti) q.d.aliunde est assumenda ⁊ per
hoc ꝯueniẽter signant̃ cristi verba hor
rorem carnis exp̃mẽcia Math. xxvi.pa
ter mi si fieri potest transeat a me calix
iste (deus ꝓuidebat sibi victimã olocau
sti) deus enim pater pati cristum suum
p̃uidit et impleuit Actu.iij. Deus qui ꝑ
os omniũ ꝓphetaruz p̃nunciauit pati
xp̃m suum impleuit sic.ideo subditur (
⁊ venerũt ad locum).s.ĩmolatiõis tam̃
Isaac non fuit ĩmolatus sed aries quia
diuinitas xp̃i nõ fuit passa ꝫ fragilitas
humana (⁊ ecce ãgel⁹ dñi ⁊c̃) ꝑ angelũ
loquentẽ cum abraham intelligit̃ cari
tas sicut suꝑius dictũ est ꝙ ip̃a induxit
deũ pr̃em ꝫ qꝛ xp̃s per passionẽ suã me
ruit suam exaltatiõem ⁊ populi xp̃iani
multiplicatiõem ideo subditur (posside
bit semen tuum portas ĩimicoruz suoꝝ
⁊c̃) xp̃s eni qui est semen dei patris r̃sur
gens fregit portas infernorum (appella
uit q̃z nomen loci illius domin⁹ videt)
visio namq̃z clara dei ꝑ passionẽ cristi
existentibus in limbo fuit data et tũc vi
derũt dñm suo mõ sicut visi erãt ab eo
p̃.Coꝝ.xiij. Tũc ãt ꝯgnoscã sicut ⁊ co
gnit⁹sum Moraliter aũt breuiter potest
exponi de homĩe religiõez intrãte (quẽ
de⁹ temptat).i.probat.d.ꝑ inspiratõez
internã (tolle filium tuum quez diligis
Isaac).i.mundanũ gaudiuz aufer a te
assumendo voluntariũ luctũ ꝫ quoniã
dicitur Math.v.beati qui lugẽt quoniã
ip̃i ꝯsolabunt̃ ideo Isaac.non immola
tur sed aries.qꝛ carnale gaudium ꝑ ari
etem significatũ asꝑitate vite trucidat̃
⁊ spirituale gaudiũ augmentatur vnd̃
⁊ philipen.iiij. gaudete in domino sem
per iteꝝ dico gaudete ⁊c̃

Caplm.xxiij.

Hic agit̃ de morte sare ꝑ quam
designatur mors cuiuslibz ꝑso
ne bone vnd̃ subditur (mortua
est i ciuitate arbee).i.q̃tuor qꝛ boni mo
riunt̃ in q̃tuor virtutũ moraliũ ꝑfectio
ne Apoc̃.xxi.ciuitas erat in quadro po
sita (venit q̃z abraham vt plangeret) ꝑ
quem potest intelligi quilibet fidelis a
micus d̃functi qui naturali pietate mo
tus plangit mortẽ amici et consequent̃
querit sepulture loc̃ per quẽ designatur
empyreuz celuz sicut infernus est sepul
ture loc⁹ malorum Luc̃.xvi. mortu⁹ est
diues et sepultus est in infernuz ⁊ ibidẽ
premittitur de lazaro factum est autem
vt moreretur mendicus ⁊ portaret̃ ab
angelis in sinum abrahe Iste vero sin⁹
a tꝑe ascensionis cristi est empyrei celi
locus qui queritur ꝑ suffragia bonoꝝ.

Capitulum.xiiij.

In hoc caplo describitur matrimoniuz
Isaac ⁊ Rebecce ꝑ quod designatur al
legorice coniunctio cristi et ecclesie igit̃
abraham sicut dictuz est significat deũ
patrem de quo subditur (dixit q̃z ad ser
uum seniorem domus sue) per quem si
gnatur p̃dicator qui dicitur seruus per
virtutez humilitatis ⁊ senior per matu
ritatem honestatis ⁊ iste vocatus fuit (
heliezer) qd̃ interp̃tat̃ d̃i mei adiutoriũ
vnde paulus de se ⁊ aliis predicatorib⁹
dicit.i.Coꝝ.iij. dei adiutores sumus (
⁊ accepit.x.camelos) per camelum qui
est animal oneribus assuetum signifi
catur pacie virtus q̃ est necessaria predi
catoribus Prouerb.xix.doctrina viri ꝑ
pacienciam noscitur.per denarium nu
merũ signatur obseruancia.x. manda
torum que in predicatorib⁹ exigitur vt
assimilentur cristo de quo dicitur Act.
.i.Cepit facẽ ⁊ docere (perrexit.in meso
pothaniam ad vrbem nachor) quia pre
dicatio debet fieri fidelium ꝯmunitati

que per vrbem significatur (Cunqz ca/
melos fecisset accumbere extra opiduz
)nam predicator ante predicatiōem dz
se recolligere extra secularis negocij
tumlt̄um (iuxta puteū).i.sacre scriptu
re studium(dixit.d.deus dñi mei abra/
ham occurre obsecro)Nam in p̄ncipio
sermonis dz fieri oratio(⁊ ecce rebecca
⁊c̄.)seq̄tur (puella decora nimis)mo/
rum honestate (virgo qz)fidei integri/
tate et talis est ecclesia sine macula ⁊ si
ne ruga eph̄.v.cristo desponsari digna
⁊ ad hoc voluntaria ideo sequitur po/
stea (vis cuz homine isto ire que ait va
dam)ecclesia namqz genciuz audita p̄
dicatione cristi discipulorum benignuz
prebuit assensum(qui festin⁹ reuerteba
tur ad dominū suum) predicator enim
post predicationem ad deum redire dz
per gratiarum actionem ⁊ attribuere
sibi predicationis fructum(eo tempore
deambulabat Isaac).i.crist⁹ (et egres
sus fuerat)de sinu patris in mundum
(Quis est ille homo qui venit i occursū
nobis dixit qz ei ip̄e est domin⁹ meus)
domin⁹.n.prius occurrit nob̄ q̄m nos
sibi Augustin⁹ sup̄ Jo.ille veit quē gra
tia dei preuenit(et accepit eam vxorem
)per dilectionis perfectionē (⁊ in tātū
dilexit eaz vt dolorem qui de morte ma
tris acciderat temperaret)mater autē
cristi sinagoga potest dici q̄ mortua fu/
it quantum ad legalia in morte cristi ꝫ
ecclesia de gentib⁹ collecta multo plus
xp̄o dilecta fuit et sic peccatum r̄forma
uit Moraliter potest exponi de qualibet
muliere que ad verbum p̄dicatoris cō/
cipit sp̄m deuotionis ⁊ r̄licto statu secu
lari atqz luxu cristo despōsatur per ob
seruanciam castitatis scd̄m illud Apl̄i
ij.Cor.xi.despondi vos vni viro virgi
nem castam exhibere cristo

Capituluz.xxv.

Hic agitur de ortu ⁊ ꝯflictu Ja
cob ⁊ Esau per quos designāt̄
boni et mali in ecclesia regene
rati scd̄m illud malach.i.Jacob dilexi
Esau autem odio habui igitur q̄ntum
ad eorum conceptum dicitur (depreca/
tus qz est Isaac dominū pro vxore sua
⁊c̄.)per Isaac intelligitur bonus prela
tus secularis vel religiosus qui dep̄ca
tur dominū pro vx.sua .i.ecclesia vel re
ligione sua vt concipiat ⁊ pariat filios
ad dei cultū aptos sed ip̄a parit gemīos
.s.aliquos bonos ⁊ aliquos malos per
Jacob et esau significatos vt dictuz est
ideo subditur(factus est esau vir gnar⁹
venandi homo agricola).i.carnalis ⁊
cupidus (Jacob autem vir simplex ha
bitans in tabernaculis).i.studiosus in
bonis moribus (Isaac amabat Esau)
per qd̄ designatur ꝙ prelat⁹ bon⁹ cau
telis ⁊ donis subditorum malorum ali
quando decipitur ꝓpter qd̄ infra(isaac
caligans oculis) dicitur(⁊ rebecca dili
gebat iacob).i.ecclesia vel religio. naz
ꝯmunitas ecclesie secularis ⁊ etiam re
ligionis magis diligūt simplices ⁊ bo/
nos q̄m astutos ⁊ malos (coxit autez
iacob pulmentū) i cuius appetitu vēdi
dit esau primogenita ⁊ sicut per cibum
patrem decepit per cibum p̄mogenita
perdidit s̄m illud sapi.xi. p̄ que peccat
quis per hec ⁊ torquetur (et abijt p̄ui/
pendens ꝙ primogenita vendidisset)
s̄m illud Prouer.xviij.peccator cū in p̄
fundum peccatorum venerit contem
nit ⁊c̄

Capituluz. xxvi.

In hoc capitulo agitur de pere
grinatione Isaac in geraris cir
ca q̄m sciendum ꝙ licet multi
prelati curati ⁊ clerici seculares ⁊ r̄ligi
osi possessiones habentes sint bene litte
rati ⁊ ad predicandum apti .quia tam̄
sunt negocijs alijs multipliciter occu/
pati.ideo non possunt hoc facere q̄ꝫtuz
expedit fidelium saluti dicente domino
Luc̄ decimo messis quidem multa ope
rarij autez pauci.rogate ergo dominū
messis .vt mittat operarios in messem
suaz.propter quod dominus misit pau
peres religiosos a terrenis expeditos
et per consequens quantum ad hoc ad
discurrendum pro predicatione magis
aptos ⁊ isti signant̄ per Isaac d̄ q̄ dr̄(or
ta āt fame)n̄ pais mat̄ial̄ ꝫ sp̄ualis vi

delicet audiendi verbum domini vt dr̄
amos.viij(abijt Isaac).i.pauper predi
cator ad predicandum (apparuit q3 ei
domin⁹ et ait ne discedas in egiptum)
id est ad populuz in infidelitate obstina
tum Math.vij.Nolite sanctum dare ca
nibus ꝛc̄.sequitur (mansit itaq3 Isaac
in geraris)qui interp̄tatur aduene ap/
propinq̄ntes ꝑ qd̄ signantur populi de
uoti qui licz nūc sint aduene a pr̄ia cele
sti tamē libenter volunt audire de ea ꝑ
predicatiōem verbi diuini sicut quilibz
aduena libent̄ audit bonos rumores d̄
patria sua(qui cum int̄rogaret̄ a viris
loci illius super vx.sua)per q̄m itelligit̄
sapiēcia sicut dicitur Sap̄.viij.hanc q̄
sui mihi sponsaz assumere(Respondit
soror mea est)quia nullus debz se iacta
re sapienciā habere. ꝓpter qd̄ pitago/
ras non dixit se esse sapientem.sed ph̄m
.i.sapiencie amatorem a philos quod ē
amor ꝛ sophos sapiencia qd̄ signat̄ no
mine sororis que amabilis est nō tamē
sponsa (prospiciens abimelech.rex ꝛc̄.)
ꝑ quem intelligi potest summ⁹ pontifex
habens regimen vniuersalis ecclesie ꝓ
pter qd̄ dictos religiosos considerauit
vacare studio sapiencie Ideo dixit v̄bo
mentis ꝛ oris(ꝑspicuuz est ꝙ vxor tua
sit)ꝑ euidēciam eni doctrine apparuit
sapienciam sponsam eorum esse vn̄ p̄p
honori⁹ beatū Antoniū de ordine mio
rum qui diu sapientiā suā celauerat ar/
cam testamenti vocabat (potuit coire
q̄spiam de populo cū vx.tua).i.sapiētiā
in te latentē sedare suis derisionib⁹ ꝓ
pter exteriorem simplicitatē in victu et
habitu(ꝛ iduxeras sup nos grāde pec
catum)Magnū eni essz peccatū si ꝑmit
teretur contemptui sapiencia pauperuz
ideo sequitur(qui tetigerit homis hui⁹
mulierem).i.suis derisionibus ꝛ detra
ctionibus sedauerit pauperis sapiēciā (
morte morietur).s.culpe (seminauit āt
Isaac.i.paup̄ p̄dicator semē verbi dini
(ꝛ inuenit in ipso anno centupluz) id ē
fructū multiplicez animaꝝ (benedixit
q3 ei domin⁹) multiplicando numeruz
factum ꝛ merita ꝛ famam eoruz (ob h̄
inuidentes ei palestijm) qui interp̄tat̄

contendentes ore.ideo signant clericos
parum scientes ꝛ sacerdotes qui ꝯten/
dunt verb̄ sn̄ ratiōe(omnes puteos ob
struxerūt).i.corda fideliū ab amore fra
trum ꝓ viribus retraxerūt ꝛ etiā prela
tos aliquos contra fratres excitauerūt
ideo subditur(In tātum vt ipse abime/
lech)per quez significantur prelati a cle
ricis excitati(diceret Isaac)per quē fra
tres signantur(recede a nobis)suā po/
testatem fratrib⁹ denegando vel restri
gendo vel exurpatiōem potestatis inde
bite irrogando ideo subditur(quia po/
tentior nobis factus es).i. fieri velles
(ꝛ ille discedens)quia fratres debēt pa
cienter audire talia ꝛ quantum possūt
bonis spiritualib⁹ intendere ꝓpter qd̄
subditur(ꝙ Isaac tres puteos fodit)ꝑ
quos significant̄ confessio.p̄dicatio.le/
ctio.ꝛ vt dicit̄ i textu.(ꝓ duob⁹ p̄mis
contēderūt pastores).i.aliqui curati sa
cerdotes inhibendo fratrib⁹ ne in suis
ecclesijs p̄dicarēt ꝛ suis ꝑrochianis ne
pro confessione ad fratres recurrerēt ꝓ
tertio vero.s.lcōne nondū contenderūt
sed ad scholas fratrū aliqn̄ veniunt.ꝓ/
pter quod plurimi prelati vitam fratrū
ꝛ doctrinā ꝯsiderantes receperunt eos
in gratiam qd̄ significatur per ipsi⁹abi
melech cum isaac federatiōem cum sub
ditur (ineamus fed⁹ ꝛc̄)et speram⁹ ꝙ
adhuc maiorem gratiam p̄latorum in/
ueniem⁹ domino concedente.

Capitulū.xxvij.

Senuit autem isaac ꝛ caligaue
runt oculi ei⁹ ꝛc̄.)per quē sigi
ficatur bonus prelatus eo ꝙ
abraham fuit patriarcha. dicitur tam̄
caligans oculis .eo ꝙ bon⁹prelatus a/
liquando.donis ꝛ verbis adulancium
decipitur vnde dicit̄ ꝙ aliqn̄ bon⁹ dor
mitat homerus exemplū d̄ dauid q̄ ver
bis ꝛ factis adulatorijs sibe in tantum
deceptus fuit ꝙ medietatez hereditatis
miphiboseth sibi dedit.ij.Reguz.19.Et
sic ꝯtingit aln̄ ꝙ prelatus deceptus stu
det ad ꝓmotiōem maloruz in p̄iudiciū
bonorum quod notatur cum dicitur(
vocauit q3 esau ꝛc̄.)ad hoc ei eum vo/
cauit vt benedictiōem ipsi iacob debitā

sibi daret (qd cuz audisset rebecca ꝛc̄) per q̄m significatur ecclesia prelati spō sa ꝓpt̄ quod exēplo rebecce dz modos ꝛ vias querere quibus impediantur ꝓ motiōes iniuste ꝛ indigne ꝛ fiant iuste et bone sicut rebecca benedictiōez esau prudenter impediuit et sicut iacob illā accepit et cum bonus prelatus hoc ad uertit sibi non displicet sed magis placz propter quod Isaac aduertens domini voluntatem benedictiōem iacob nō re uocauit sed magis confirmauit .d. (be nedixi qz ei et erit benedictus)

Capl'z.xxviij.

Vocauit itaqz Isaac Jacob ꝛc̄.)sicut dictum est supra xxij. ca/ pitulo per Isaac figuratus fuit cristus cuius filius est per adoptionis gratiam quilibet bonus cristianus qui bene per Jacob figuratur eo ꝙ iacob supplantator interpretatur bonus aūt catholicus supplantare vicia conatur et tali aliquando cristus inspirat ɔtinē cie ꝓpositum et sic vocat eum .d. (Noli accipere ɔiugē de genere canaan) que interpretatur possessio .i. ne contrahas carnale matrimonium qd habet anne xam curam possessionum (sed vade ad domum bathuel) .i. continēcie quia ba thuel iterpretatur virgo. cōtinencia ꝟo securius seruatur in religione .ideo ta/ lis aliquando disponit ip̄am intrare iō subditur (igitur egressus Jacob de ber sabee) .i. de domo parentum (pergebat aran) interpretatur vigilia populi ꝓpt̄ quod significat religionez q̄m intrātes vigilant in obsequio dei (Tunqz venissz ad quendam locum) .s. religiosum (et vellet in eo requiescere) sumendo habi tum (tulit de lapidibus qui iacebant et supponens capiti suo ꝛc̄.) per lapides intelliguntur religionis austeritates q̄ sibi debent exponi etsi sit parat⁹ ad eas sustinendum quod significatur ꝑ suppo sitionem lapidum suo capiti tunc debz r̄cipi (vidit qz in somnis) quiete cōtem platiōis (scalam stantem super terram) .i. religionis altitudinem huius autez scale latēa sunt lectio et oratio deuota gradus autem penitēcie opa. ꝑ que as/ cenditur in celum Math. iiij. penitēciā agite appropinquabit enim regnum ce lorum (Et dominum innixum scale) .i. cristum qui vixit in austeritate peniten cie ꝛ finaliter fuit positus i scala cruci. sancte hec enim religiosus videre debz in sancta meditatōe (et angelos quoqz dei ascendentes) religiosorum merita offerendo (ꝛ descendentes) ad eorū cu stodiā reuertendo post taliuz meditati onez religiosus magis approbat sui sta tus imitatōem .d. (Nō est hic aliud nisi domus dei ꝛ porta celi ꝛc̄)

Capituluz.xxix.

Professione vero facta cōceditur studiuz sacre scripture qd nōtur cū dr̄ (ꝛ vidit puteū) .i. sacrā scripturā q̄ iohānis iiij. puteus altus dicitur (in agro) .s. militantis ecclesie de q̄ dicitur Math. xiij. Dn̄e nōne bonū semen semi nasti in agro .t. (ꝛ os eius grandi lapi de claudebatur) lapis iste xp̄s est de q̄ dicit̄ .i. petri p̄mo Ad quem accedētes lapidem viuum ꝛ ip̄e claudit ꝛ aperit sacre scripture intellectum Apoca .iij. qui claudit ꝛ nemo aperit. aperit et ne/ mo claudit (amouit lapidem ꝛc̄.) quia religiosus deuotus per orationez ꝛ stu dium impetrat a cristo reuelari sibi sa cre scripture intellectuz ꝛ adaquat gre gem fidelium per sanum documentuz

Sed quia s̄m gregoriū Omelia .3A cuius vita despicitur restat vt eius pre/ dicatio contemnatur. ideo accipit vxo res Lyam ꝛ rachelem que significant actiue vite ꝛ contemplatiue perfectio/ nem. ꝛ primo Lye copulatur quia di/ cit Gregorius libro .vi. moꝝ. Qui com templationis arcem tenere desiderant prius necesse est vt in campo actionis per exercicium se probent (seruiuit aūt Jacob pro qualibet septem annis) et ꝑ h̄ s̄uiciū signant̄ vij. opa mie corpa lia ꝛ vij. spūalia Corpalia ꝟo ɔtinēt̄ in h̄ ꝟsu visito poto cibo r̄dimo tego colli go cōdo q̄ sic intelligit̄ visito ifirmū po to sicietē. cibo famelicū. r̄dimo captiuū tego .i. vestio nudū. colligo hospitē. cō do .i. sepelio mortuū spūalia sil̄r ɔtinēt̄ i h̄ ꝟsu. Cōsule castiga r̄mitte solare fer

ora qui sic itelligitur osule dirigēdo du
bitātem ⁊ sic sub vno verbo duo opera
misericordie continent castiga delinq̄
tem. remitte offensam tibi illatam fer. i.
supporta fratris infirmitatē ora ꝓ om/
nibus ⁊ p̄dicator sic ꝑfect⁹ pascit ꝟbo
⁊ exēplo ꝑ greges labā. i. episcopi vl' cu
rati quia laban interpretatur candidus
⁊ vterq; debet esse candidus honestate

Capituluz. xxx.

Nato autem Joseph dicit iacob
socero suo) generati. sibi fil s spi
ritualibus per sanaz doctrinā
⁊ adquisitis diuicijs meritorum ꝑ vitā
exemplarem. querit predicator religios⁹
qui per iacob signatur ad claustrum re
dire ad explorandum ꝓpriam cōsciēci/
am ⁊ ad meditandum de exitu presenti.
vite per mortem. sed aliquādo bonus p̄
latus vel curatus nititur eū retinere di
cens (inueniam gratiā in cōspectu tuo.
vt pascas adhuc gregem meū) verbo ⁊
exēplo sed quoniā non omnes prelati ⁊
curati laborē fī m habent gratū qui tñ
per labā significantur sicut ⁊ grati ⁊ B
ꝓpter identitatem officij. ideo ꝓ talib⁹
ingratis dicit infra (ꝙ labā defraudaē
quesiuit iacob). i. p̄dicatorē (mercede d̄
bita) per q̄m intelligit subsidiuz tempa
le qd̄ licz non sit merces p̄ncipalis tam̄
merces scd̄aria sicut dicit Luc. decimo
de p̄dicatoribus dignus est enim opera
rius mercede sua ꝓpter quod in recom
pensatiōez hui⁹ subditur (tollens ergo
iacob virgas populeas ⁊c.) per hoc ei
ꝙ Jacob posuit virgas varias in can
nalibus oues conceperunt ⁊ pepererūt
varios fetus qui cesserunt in ꝑtem Ja
cob ꝑ hoc designatur ꝙ fratres paupe
res compulsi sunt exponē fidlib⁹ qui ꝑ
oues designāt suas varias necessitates
⁊ etiā varia suffragia que fiunt pro bñ/
factoribus suis ⁊ ꝑ hoc plurimi fideles
cōceperunt ꝓpositum benefaciendi eis
⁊ etiam fecerunt

Capituluz. xxxi.

Postq̄ auditit Jacob verba fili
orum laban) sicut dicitur per
laban intelligunt prelati ⁊ cu
rati q̄ꝝ filij sūt minores clerici inter q̄s
fuerunt ⁊ sunt aliqui de prosperitate fra
trum dolentes ⁊ contra eos in tantum
murmurantes ꝙ multi prelati denega/
uerunt eis potestatem predicandi ⁊ cō
fessiones audiendi in dyocesibus suis
ꝓpter quod fratres qui per iacob desi/
gnantur vt dictum est compulsi fuerūt
refugere ad Isaac patriarchā. i. ad sū/
mum pontificem omnium fidelium pa
trem qui pie considerans vtilitatem ec/
clesie de predicatorib⁹ ⁊ consilijs fratꝝ
ꝓuenientem dedit fratribus potestatē
predicandi ⁊ audiendi confessiones in
casu in quo irrationabiliter negaretur
⁊ quia postea fratres persecutiones a
curatis ⁊ clericis habuerunt ideo ad si
gnificationē eius subditur (ꝙ laban as/
sumptis fratribus suis ꝑsecut⁹ est eū)
. i. iacob per quez pauperes designātur
sed quoniam multi prelati receperunt
eos in gratiam ⁊ adhuc in posterū plus
facient domino concedente ideo subdi/
tur cōfedēatio vtriusq;.

Capl'm. xxxij..

Hic agitur de timore Jacob ab
Esau per quem significatur ti/
mor boni viri a malo ꝓpt̄ qd̄
remedia querere debet prout potest ⁊ p̄
mo erga deum per emendationem vite
qd̄ notatur cum dicit (iacob autē abijt
in itinere suo) proficiens de bono in me
lius in via morum (fuerunt q; ei obuiā
angeli dei) ad eius custodiam sicut scri
bitur p̄s. lxxxi. angelis suis mādauit d̄
te vt custodiant te in omnibus vijs tuis
(misit autē nuncios ante se ad Esau) se
quit (sic loquimini domino meo esau)
. s. verbis pacificis ⁊ humilibus vt patz
in textu Scribitur enim in ecclesiastico
vi. verbum dulce multiplicat amicos
⁊ mitigat inimicos. ⁊ in hoc Jacob si/
gnificat quemlibet bonum hominem q̄
querit q̄ntuz potest omniū pacē secūdū
illud Roma. xij. Quod ex vobis est cuz
omnibus hominibus pacem habentes
(timuit Jacob ⁊c.) quia nequicia ꝑuer
sorum semper est timenda ⁊ cautela ad
eam adhibenda ideo subditur (diuisit
populum qui secum erat greges quoq;

⁊ cetera in duas turmas) possunt ãt ꝑ duas turmas intelligi bona spiritualia ⁊ temꝑalia vt si ꝑsecutor auferat temporalia spiritualia per pacienciã maneant salua exemplo beati Job ⁊ quoniã hũana cautela ñ sufficit sñ ꝓtectiõe diuina ideo subditur orõ Jacob (deus patris mei ⁊c̃.) Sequitur (erue me de manu fratris mei esau) et quia pax cũ aduersarijs salua veritate iusticie querenda est. imo non solũ verbis dulcib⁹ sed etiã munerib⁹. ideo sequit̃ (seꝑauit de his que habebat munera esau) ⁊ quoniã orõ deuote facta exaudibilis est iõ sequitur (et ecce vir luctabatur cum eo) per hanc enim luctam significabatur ad literam ꝙ iacob finaliter ipi esau ꝑualeret qđ fuit impletũ tempore dauid qui terram ydumee sibi subiecit ⁊ per ħ moraliter significatur ꝙ boni mal' finaliter ꝑualebunt sap̃. quinto stabunt iusti in magna constantia aduersus eos qui se angustiauerũt ⁊c̃. ⁊ tunc mutabitur nomen iacob in israel sicut sbdit̃ (Neq̃q̃ iacob appellabitur nomẽ tuuz ꝫ israel) ꝛ tc̃ lucta vite pñtis contra vicia que per iacob significatur cessabit et clara dei visio que significat̃ ꝑ israel succedet ¶ Aliter exponi ꝑot de appetitu intellectiuo et sensitiuo qui dicuntur fratres eo ꝙ sunt ab eadez essencia anime procedentes et q̃uis ex ordinatiõe diuina intellectiu⁹ debeat dñari. tamẽ frequenter sensitiu⁹ est potencior ⁊ trahit ad se intellectiuũ vt patz in incõtinẽtibus. ideo bonus homo semꝑ debet timere ne ratio ꝑ sensualitatem suꝑet̃ in ipo et super hoc deuz deꝑcari ⁊ munẽa mittere esau cõcedendo carni illud qđ ꝫm deum ꝯueniens est illi et quãdo debita concordia est ibi tunc Jacob vocatur israel qꝛ sedatis passionibus sensitiẽ ꝑtis homo per intellectũ est ꝯgnitor ꝟitatis vij. phi. sedendo ⁊ q̃escendo fit anima sciens et prudẽs

Capl'z. xxxiij.

In hoc capitulo describit̃ ꝯcordia esau cũ iacob per q̃m designatur ꝯcordia suꝑbi cum humili Nã ex ꝑte esau ponitur elatio cum dicitur (Leuans autẽ iacob oculos vidit veniẽtez esau ⁊ cũ eo cccc viros) ex ꝑte vero iacob humiliatio cũ dicitur (ipe vero progrediens adorauit pronus in terra ⁊c̃) et sequitur vtriusq̃ concors susceptõ cum dicitur (currens itaq̃ esau obuiaz fratri suo amplexat⁹ est eum ⁊c̃.) in hoc significatur ꝙ vere humilis cum suꝑbo pacifice conuersat̃ ⁊ hoc est speciale in humilitatis ꝟtute in alijs eni virtutibus non est sic Tast⁹ eni non potest pacifice morari cũ lubrico nec iustus cum iniusto sed hũilis pacifice moratur cum suꝑbo nam hũilis seruire semper vult ⁊ subijci superbus autez precipere et dñari et sic vterq̃ habet suam voluntatem. et per ꝯsequens pacez ⁊ de tali humili dicit̃ ps. ij9. Cũ his qui oderunt pacem eram pacificus verũtamẽ qñ hũilis habz in cura sua aliquos iperfectos q̃ peiorari possent ex societate superbi debet declinare ab ei⁹ societate et hoc est quod dicitur (ꝑuulos habeam teneros ⁊c̃.) per quos designantur iperfecti sequit̃ (⁊ iacob venit in sochot) qđ interꝑtatur tabernacula nã đclinando societatẽ suꝑboruz venit humilis ad tabernacula iustorum trãsiuit qz in salem que interpretatur pax nam de tabernaculis iustorum vite presentis est transitus ad pacem superne ciuitatis

Capl'z. xxxiiij.

Egressa est autem dina) per dinam que egressa fuit domũ patris significatur anima vaga que egreditur claustrum rationis (q̃m cum vidisset sichem) qui interpretatur ebrius. ido per ipm significatur dyabolus qui ebrietate superbie cecidit đ celo in aerem caliginosum (filius emor) .i. subiect⁹ alteri demoni superiori. naz in demonibus remãserunt naturalia integra ꝫm dyonisium et per consequens ordines secundum gradus nature (et rapuit) trahens eam ad consensũ mortalis culpe (Et dormiuit cum ea) inducẽdo ad effectũ (vi opprimẽs) nõ accipit̃ ħ vi ꝓprie Quia dyabol⁹ ñ ꝑt aliq̃

ad peccatum violenter inducere sed accipitur hic improp̄e sicut de cristo dicitur Luc̄.x. Et coegerunt euz ꝛc̄. (tristē q̄ blandicijs deliniuit) aliquando vero post peccatum perpetratū peccator incipit dolere ꝫ ne ad debitam penitentiam perueniat dyabolus ei blanditur ꝓmittēdo sibi diuine misericordie magnitudinem ꝛ sanctoꝝ grauiora peccata reducendo ad memoriam vt dauid ꝛ beati petri ꝛ cōsimilium. (Accipe mihi inquit puellam hanc cōiugem) querit enim dyabolꝰ vt cum animā traxit ad culpam ipsaz vlterius trahat ad peccādi cōsuetudinem vt sic ei inseꝑabiliter cōiungatur ꝛ ad hoc querit aliquando superioris demonis adiutoriuz sicut in angelis sanctis inferior adiuuatur a superiori sicut patet danielis .x. dixit eniz angelus loquens danieli Nemo adiutor est mihi nisi michael princeps noster (sed duo fratres dine) per quos significātur p̄dicatores euangelij qui ad predicādum Luc̄.x. mittuntur cōbinati (Arreptis duobus gladijs) scilicet oratiōe ꝛ p̄dicatione inuadūt ciuitatem dyaboli ꝛ sic tollunt sororem suam (de domo sichem).i. dyaboli per veram penitenciam eam ad statum gratie ī ducendo

Capituluz.xxxv.

Hic agitur de recessu Jacob cū filijs suis per quem designatur recessus boni prelati cum suis subditis a peccatoribus. ne per malos corrumpantur sic fecit paulus vt habetur Act.xix. Cum quidaz indurarēt et nō crederent maledicentes viam domini coram multitudine discedens ab eis segregauit discipulos Et quoniā in bonis recedentibus a societate malorū aliqui sūt qui aliqñ ex societate malorū cōtraxerunt aliquas malas reliquias q̄ ꝯpetenter idola nomiantur ideo subditur (Jacob vero cōuocata omni domo sua ait abijcite deos alienos ꝛc̄.) bonꝰ enim prelatꝰ debet esse valde solicitꝰ vt male reliquie p̄dicte a suis subditis auferantur ideo subditur (At ille infodit eos) Nam in bonis nihil debet apparere ꝙ cōtractum fuerit ex malorum societate (venit igit̄ iacob luzam. que alio nomine vocatur bethel) id est domus dei ꝛ ideo significat locum deputatum diuino cultui ad quem locum prelatus debet venire ꝛ ibidez hostias diuine laudis ꝓ se ꝛ suo populo offerre he.v. Omnis pontifex ex hominibꝰ assumptꝰ pro hominibꝰ constituitur in his que ad deum vt offerat dona ꝛ sacrificia pro peccatis ꝛc̄. (Cum parturiret rachel ꝛ cetera) ꝑ beniamin quem rachel peperit allegorice significatur Paulus apostolus quia fuit de tribu beniamin sic̄ ip̄e dicit Phil.iij. ꝛ ipse p̄mo fuit filius doloris ecclesiam acriter persequendo vt habetur Act.octauo ꝛ nono postea v̄o filius dextre ecclesiam edificando v̄bis et doctrinis ꝛ ip̄am multipliciter consolando. (Abijt Ruben ꝛ dormiuit cum bala concubina patris sui) per ruben qui interpretatur visionis filius intelligitur vir literatus vel super alios ī aliqua gratia eleuatus eo ꝙ ruben fuit primogenitus ꝛ hoc si talis vir secularis fuerit siue religiosus ꝛ ex gratia sibi data aliquando erigitur in superbiam ꝛ vult cognoscere patris sui vxorem id est vsurpare sibi ecclesiam vel dignitatē eius ꝛ per hoc machinatur ad eius depositionem vel mortem.

Capitulum.xxx.vi

Hec sunt generationes Esau ꝛc̄) In hoc capitulo non occurrit mihi sensus misticus notabilis vsq̄ ibi (Iste ē ana) ꝛc̄. per istū anaz q̄ interpretatur donatus mihi itelligitur clericus deuotus secularis vel religiosꝰ qui est deo donatus ad seruiendum sibi humiliter ꝛ deuote ideo subditur (qui inuenit aquas calidas in solitudine cum pasceret asinas patris sui) pater eniz talis clerici vl̄ religiosi ē superior suus vl̄ prelatus cuius asinas pascit quādo ad eius voluntatem humilitatis officia libenter facit ꝛ inuenit aquas calidas. per quas designantur lacrime contritō

nis ex recordatione suorum peccatorū
q lacrime deuotionis ex dilatione cele
stium honorum

Capz.xxxvij.

Joseph cum sedecim esset anno
rum qc.)Joseph a patre ꝑdile
ctus figura fuit domini nostri
Jesu cristi de quo dicit deus pater Ma/
thei.iij.hic filius meus dilectus qc.(
pascebat gregem patris sui)cristus ei
fideles pauit pabulo verbi q exẽpli actl.
ꝓmo Cepit Jesus facere q docere qc.(
Et erat cum filijs bale q zelphe)que fu
erant ancille propter quod earum filij
erāt in gradu humiliori ꝓpter quod ꝑ
ipsos designantur apostoli cum quib⁹
fuit Mathei.ix.Discite a me quia mitl.
sum q humilis corde (accusauit qz fra
tres suos).i. scribas sacerdotes q pha/
riseos eorum vicia arguendo vt patz in
euangelio (fecit qz ei tunicam polimi/
tam)deus enim pater homini cristo fe
cit vestem anime ex omnibus donis et
karismatibus contextam sequit postea
(vade et vide si cuncta prospera sint er
ga fratres tuos) per quod designatur
q cristus a patre specialit fuit missus
ad iudeos qui fratres eius erant scom
carnem propter quod dicit Mathei xv.
Non sum missus nisi ad oues q̄ ꝑierūt
domus israel (Ecce somniator venit)
scribe namqz q sacerdotes cristi doctri
nam reputauerunt sicut vana somnia
falsam (nudauerunt eum tunica)non
scom rem quia non abstulerunt ab eo
vestem virtutum sed secundū apparen
ciā tantum imponentes ei falso crimia
multa ante pylatum (extrahentes euz
ꝺ cisterna vendiderūt eū ysmahelitis)
qui erant gentiles.illa vero vēditio fu/
it quedam occisio nam seruit⁹ est mor
ciuilis q hoc fuit figura mortis cristi q̄
per gentiles occiderunt iudei Mora/
liter autem Joseph qui interpretatur ac
crescens significat iuuenem secularem
vel religiosum aptum ad omne bonum
q iste pascit gregem cum filijs ancillaꝝ
to est humilitatis officia facit q cuz hu
milibus accusauit qz fratres caritatie
denunciaus ei qui preest q prodesse pōt
fecit qz ei pater tunicam polimitaz io
est varietate virtutum decorata Hu
ius autem manipulus stat certus io ē
eius opera bona stabilia sunt perseucrā
do.malorum vero manipuli inclinant
nam instabiles sunt in operibus suis (
vidi solem qc.)per solem intelligitur sa
piencia que est cognitio de diuinis(per
lunam)vero prudencia que est de agi/
bilibus humanis (per stellas xi.)intel/
ligūtur vnōcim ẋtutes morales quas
poit philosoph⁹in esthicis dicēs. forti/
tudo temperancia.liberalitas. magni/
ficencia.magnanimitas.philocimia.
mansuetudo.amicicia. veritas eutra/
pelia.iusticia.hec enim adorant virtuo
sum.quia reddunt ipsum ab alijs hono
randum Sed quoniam ista faciunt ip/
sum inuidis odiosum iō quantum pos/
sunt spoliant eum tunica imponentes
sibi falso crimina (q vendunt ipsum)p
occultas machinatiōes seo virtuosus
exemplo ioseph omnia sustinet pacięter
quia vtiqz est vere bonus tetragonus
sine vituperio vt dicitur eccl̄.ꝓmo

Capm.xxxviij.

In tempore descendens Judas
a fratribus suis) per quem fi/
gnificatur clericꝰ secularis vel
religiosus descendens a culmine virtu
tis (vidi que ibi filiam hominis chana
nei vocabulo suo)talis enim recedens
a virtute quia paruz curat de deo vult
inter homines apparere et ideo accipit
vxorem id est ecclesiam vel officij digni
tatem etiam symoniace quod notatur
per hec q̄ ipsa filia dicitur hominis ca
nanei) id est mercatoris . chananeus
enim in vna significatione significat
mercatorem et sic accipitur prouerbio/
rum xxxi.Syndonem fecit et vendidit
q cingulum tradidit chananeo . et hoc
mō accipit hoc vocabulo sue interp̄tat

locucio per quod designatur. q3 eccl'ia symoniace adquisita non est illius qui sic eam adquisiuit sponsaz re sed tantū nomine (que concepit 7 peperit 7c̄.)
Ex hac enim vroze iudas genuit tres filios quozum p̄mus fuit neq̄m vt dicitur in textu. secūdus faciebat rem ꝺ̄te stabilez per quod patet q3 fuerunt pessimi. De tertio nihil dicitur 7 per hoc designatur q3 fuit inutilis. Qui promotus ad ecclesiam symoniace in illa facit pessimos filios vel inutiles promouendo clericos symoniace sicut ipe est p̄motꝰ p̄m p̄hil. q̄rto meth. vnumquodq3 generat sibi simile. 7 ad eius punitionem aliquando contingit q3 eius promotio simōiaca declarat 7 ecclesia sua iuste priuatur qō significatur 7c̄. (Euolutis autē multis diebꝰ mortua ē Sue. vroz iude) ecclesia namq3 simoniaco morit quando ea priuatur 7 ideo (conuertit se ad tondendas oues) id est ad rapienda bona simplicium per exquisitas malicias 7 fraudes Sed quoniam abissus abissum inuocat p̄s. xlij. sequitur (dimitte me vt coeam tecum) per hoc enim q3 vadens ad tonsionez ouium committit incestum designatur q3 declinās ad rapinam incidit frequenter ad luxuriam vel peccatū aliud ita graue.

Capitulum. xxxix.

Igitur ioseph ductus est in egiptuz emitq3 eum putiphar (ioseph autem venditus in seruuz est exemplum mozale cuilibet innocenti quez aliquando deus p̄mittit capi ad p̄bationem sue pacīēcie 7 in seruū vendi. propter quod debz exemplo ioseph domino suo seruire fidelit 7 caste. p̄. petri serui subditi estote in oi timoze dominis 7 non tm̄ bonis 7 modestis sed etiam discolis hec est enī gratia. 7 pro fidelitate 7 castitate seruanda debet. si necessitas occurrat exemplo ioseph carcerem 7 aduersa omnia sustinē veruntamē quia deus facit cum tentatione prouentum vt fideles sui possunt in aduersitate consolari. ideo dominus dedit gratiam ipsi ioseph p̄mo in cōspectu domini sui. ad consolandū ip̄m i laboze seruitutis. scōo i ospectu custodis carceris ad consolandum eum in afflictione reclusionis 7 de tali consolatiōe sperare debet qui affligitur pro veritate Aliter potest dici q3 p̄ ioseph q̄ interpretatur accrescens significatur iuuenis secularis humiliter deuote seruiens p̄entibus sicut dominis suis meliorez tam̄ desiderat vitaz per ingressum religionis sed amoz carnalis parentum 7 petulācia carnis ip̄m ab h̄ ingressu retrahūt 7 ad contrahendū carnale matrimonium inducunt. qō notatur per hoc q3 ō mulie egipciaca dicit̄ (7 ait ip si ioseph dozmi mecum 7c̄.) 7 aliquando inualescit tentatio quod notatur cum subdit tur (7 illa apprehensa lacinia vestimenti eius 7c̄.) tunc debz relinquere pallū id est secularem habituz 7 fugere ad locum religiosuz scōm illud p̄s. liij. ecce elongaui fugiens et mansi in solitudine

Capl'm. xxxx.

Ipsis itaq3 gestis accidit vt peccarēt duo eunuchi 7c̄.) p̄ regē egipti ratione regie dignitatis p̄t deus intelligi per duos autē eunuchos duo populi scilicet gentiles 7 iudei qui ambo peccauer̄t omniū regi. romanos iij. Omnes peccauerunt 7 egent gratia dei 7 per (pincernam) qui ponitur p̄us intelligitur populus gentilis 7 per (pistorem) qui ponitur secundo. populus iudaicus Gentilitas enim incepit ab inicio mundi Iudea vero a tempore abrahe quando circūcisionem accepit que ē signum distinguens israhel a gentibus (misit eos in carcerez militū in quo erat vinctus ioseph) per carcerem istum intelligitur penalitas vite p̄sentis in qua fuerunt gentiles 7 iudei (per ioseph) aūt qui fuit cum eis p̄pter innocenciam intelligitur ip̄e cristus de quo dicitur Johā. i. Ecce agnus dei qui tollit peccata mundi. ip̄e vero inq̄ntum homo fuit in carcere penalitatis predicte q̄m assumpsit voluntarie ad satisfaciendum pro peccatis humane creature. 7 ip̄e previt vocationem gencium ad fidem. q̄ per pincernam significatur per pistorez vocationē iudeoz̄ vt p̄dictum est de

vtrisq; vero dicitur Math. viij. multi venient ab oriente ⁊ occidente ⁊ recūbēt cum abrahaz Isaac ⁊ Jacob in regno celorum filij autem regni eijciētur in tenebras exteriores et ista vocatio gencium per apostolorum predicationez. et obstinatio iudeoruz facte sūt (post tres dies) per quos tria tempora significantur .s. tempus nature et tēpus legis mosayce. ⁊ temp⁹ gracie. qđ icepit a xp̄i incarnatione Moraliter potest dici ꝙ per eunuchos regez offendentes intelliguntur peccatores qui sunt in duplici differencia Nam aliqui penitent ⁊ reuertuntur ad gratiam ⁊ isti significantur per pincernam de quo dicitur in litera qđ (vidit vitem tres propagines habentem) ⁊ significat ip̄m cristum dicentem Jo. xv. Ego sum vitis vera tres vero propagines. tres naturas signant in cristo existentes scilicet diuinitas anima ⁊ corpus Vere eni penitens ista tria per fidez videt in cristo quia credit ip̄m verum deum ⁊ verum hominem ex anima rationali et corpore existentē (vuarum autem expressio) cristi passionem significat ex cuius virtute penitēs consequitur remissionem peccatorum ĩheb. ix. Sine sanguis effusione non fit remissio ⁊ hec remissio plenaria fit post tres dies per quos significātur cōtritio. confessio. ⁊ satisfactio Aliqui vero peccatores in peccatis suis remanent obstinati ⁊ isti per pistorem significantur q̄ describit̄ oneratus (tribus canistris). i. pressus grauibus peccatis secūdum qđ dicitur ꝓuer. xviij. impius cum in profunduz peccatorum venerit contemnit. et tali p̄dicitur sua damnatio (post tres dies) per quos designantur peccati perpetratio ⁊ assuefactio desperatio. p̄dicta vero denūciantur peccatoribus per p̄dicatorem significatuz per ioseph visionū expositorem Nā predicator est visionū ꝓphetaliū expositor

Capl'm. xli.

Post duos annos vidit pharao somnium ⁊c̄.) per sept ē boues pingues intelliguntur septem virtutes tres theologice ⁊ quatuor cardinales que per boues significantur eo qđ sunt p̄ncipia bonorum operum sic̄ boues per culturam fructificationis agroꝝ ꝓuer. 18. vbi vero multe segetes ibi manifesta ē fortitudo bouis q̄ dicūtur pulcre eo ꝙ animam decorant ⁊ crasse nimis quia pinguedie gratie animam impinguāt p̄s. liij. Sicut adipe ⁊ pin. reple. anima per septem vero boues đformes intelliguntur vij. vicia capitalia ⁊ dicuntur (fede) quia pulcritudinem imaginis deformant (Confecte qz macie) quia gratie pinguedinem euacuant (Septem spice pullulabāt in culmo vno ⁊c̄) per spicas idez significatur qđ per boues vt in litera dicitur ꝑ ioseph autem qui requiritur ad expositionē visionū significatur vir literatus ⁊ bonus. ideo dicitur in litera (puer hebreus ⁊c̄) puer propter innocenciam vite et hebreus qui interp̄tatur transiēs .s. ad ɔtēplationē sacre scripture. tales enim debent reges et potentes querere et ip̄is in agibilibus credere ⁊ non deceptoribus fraudulentis et ip̄os honorare exemplo regis egipti per hoc autē qđ subditur postea (Aperuit qz ioseph vniuersa orrea egipti) designat̄ ꝙ hō literat⁹ cui dedit domin⁹ graciam docendi nulli debet claudē orreum doctrine sue seu consilij et omnibus liberalit̄ aperire quia dicit domin⁹ Math. quito gratis accepistis gratis date sed cōtra hoc videtur qđ subditur (Et vendebat egiptijs) propter quod sciēdū ꝙ huius deuotionis p̄cium non est aliud q̄m labor discipulorum in addiscēdo et reuerencia ad magistrum et sustentatio ei⁹ si indigeat quantum ad victum et vestitum. vnde legitur i chronicis ꝙ tempe karoli magni duo monachi venerunt parisi⁹ in philosophia eruditi valde clamantes. si quis cupidus est sapiencie veniat ad nos. nā apud nos venalis ē. q̄s aduocatos karolus interrogauit quid pro ea peterent Responderunt loca tm̄ oportuna ⁊ animas igeniosas et alim̄ta que ip̄e libētissime exhibuit. ⁊ sic sapiencie studiuz pisius incepit.

Capituluz. xlij.

Audiens autem iacob q̄ alimē
ta venderentur in egipto) per
ioseph qui in litera plenus spiri
tu dei ⁊ sapiencia dicitur doctor bonus
intelligitur. per filios autem iacob qui
delonge venerunt ad euz pro frumētis
emendis intelliguntur diligentes disci/
puli ad bonum doctorem venientes de
partibus longinquis vt inde reportent
alimenta sane doctrine vnde dicit Jero
nimus in epistola ad paulinū de omib⁹
sacre scripture libris Ad tytum liuium
lacteo eloquencie fonte manantē de vl/
timis hispanie galliarūq; finibus quos
daz nobiles venisse legimus ⁊ quos ad
sui contemplatiōez roma non traxerat
vnius hominis fama perduxit. ⁊ bene
per filios iacob qui supplantator interp̄
tatur boni discipuli intelligunt̄ quia de
bent esse supplantatores viciorum dicit̄
enim p̄mo ethicoꝝ q̄ sapiencie non est
auditor conueniens secutor passionum
dicuntur ec̄ filij iacob esse. x. qui venerūt
ad significandū perfectionez dicipuloꝝ
quia denarius est numerus ꝑfectus et
in signum huius r̄tinet̄ beniamin domi
tanq̄m ꝑuulus ⁊ imperfect⁹ dicit āt ꝯ
mentator super librum boetij de conso
latione q̄ athenis antiquitus primo ꝓ
babantur discipuli de virtute paciencie
ita q̄ in porta per quā intrabant iuue/
nes ad locuz studij sedebat vnus senex
qui sciebat optime iuuenes ad impaciē
ciam ꝓuocare. ⁊ quando veniebat ali/
quis qui verba vituperij ⁊ d̄risionis pa
cienter nō audiebat ip̄m tanq̄m ineptū
repellebat ⁊ in signum huius filij iacob
per quos designantur apti discipuli pri
mo examinantur d̄ paciencia verbo cū
dicitur eis (exploratores estis) secundo
facto cum subditur (tradidit ergo illos
custodie) id est carceri ⁊ eadem ratione
simeon alijs dimissis retinetur in carcē
cum dicitur (Tollens simeon ⁊ ligans
eum ⁊c̄. sacci eorum implētur frumēto
) per quod designatur q̄ animi discipu
lorum per bonum doctorem replentur
sapiencie documento ⁊ eorum pecunia
in saccis suis reponitur ad significādum
q̄ sapiencie p̄cium non est pecunia sed
labor ⁊ diligencia ⁊ gratitudo discipu/
lorum sicut dictum est sup̄ ⁊ sic post ad
quisitam sapienciā ad patriā reuertūt̄

Capitulum xliij.

Interim fames omnem terram vehemē
ter p̄mebat) Ecci. xxiiij. dicitur in ꝑsōa
sapiencie qui edunt me adhuc esurient
⁊ ideo discipuli iam edocti desiderant
ad doctorez reuerti. vt plenius instruā
tur ⁊ hoc significatur in reditu filioruz
iacob ad ioseph per quem doctor signi/
ficatur (pro querendis alimentis) id est
sapiencie documentis sed reuerti nolūt
nisi cum (beniamin minimo) per quem
humilitas designatur. aliter non profi/
cerent sicut dicit saluator Math. xi. Cō
fiteor tibi pater domīe celi ⁊ terre quia
abscondisti hec a sapientibus ⁊ pruden
tibus seculi in ocul' suis ⁊ r̄leuasti ea ꝑ
uul'. (⁊ deferte viro munera) id ē docto
ri reuerenciam debitam ⁊ honorem et
cum hoc si idigeat sb̄sidium temporale
sic enim scribitur p̄ma Coꝝ. nono. Si
nos vobis seminamus spiritualia non
est magnum si vestra carnalia meta/
mus (precepit dispensatori domus sue
introduc. viros in domum) Nam veni
entes d̄bite pro studio sapiencie sunt be
nigne recipiendi (quoniā hodie mecuz
sunt comesturi) cibum sapiencie qui re
ficit animas (meridie) id est cum feruo
re caritatis aliter sciencia non valeret
p̄ma Coꝝ. viij. sciēcia inflat caritas āt
edificat (Illi vero ꝑabant munera do/
nec ingrederetur ioseph) discipuli enim
debent esse parati doctorem honorare
p̄. thim. v. Qui bene presunt presbiteri
duplici honore habeantur maxime qui
laborant in verbo ⁊ doctrina (At ille
clemēter resalutatis eis ⁊c̄.) p̄mo veni
entes sn̄ beniamin per quē significatur
humilitas vt predictum est habuerunt
durum responsum. postea venientes cū
ip̄o habuerunt mansuetum ꝑ quod de
signatur q̄ superbi sūt icrepādi dure et
humiles recipiendi mansuete et in hoc
est conformitas ad deuz Jacobi iiij. de⁹
superbis resistit humilibus autem dat
gratiam (seorsum fratribus egiptijs q̄

veſcebantur ſimul ſeorſum) quia ſcōm diuerſam diſpoſitionem auditorum fo⁊ mandus eſt ſermo doctoru⁊(Maio⁊ ps venit beniamin) p quod deſignatur ꝙ humiles ſunt doctrine ſapiencie magis capaces.vnde Auguſtinus exponens illud Maria ſedebat ſecus pedes domini dicit quanto humilius ſedebat tanto ā/plius capiebat et prouer.xi. vbi humilitas ibi et ſapiencia (biberunt q⁊ cu⁊ eo).ſ.potum ſapiēcie ſalutaris (et inebri/ati ſunt)ebrietate bona de qua dicitur cant.v.Comedite et bi.⁊ icbriami kmi dicitur eni ebrietas ab e quod ē extra ⁊ bria ꝙ ē mēſura quia ſupra menſura⁊ aliorum hominum ſunt per ſapiencia⁊ eleuati.

Capm.xliiij.

PRecepit q⁊ ioſeph diſpenſatori ⁊c.)ſequitur (ciphum autem meum argenteum et precium qō dedit tritici pone in ore ſacci iunio/ris)ſcōm ſenſum literalem ad hoc Joſeph fecit abſcondi ciphum in ſacco be/niamin fratris ſui vterini ⁊ ip⁊ cōuinci de furto apparenti vt per hoc probaret ſi fratres alij vere diligerent ipm. quia ſi retento beniamin ipi ſtatim abijſſent ſignum fuiſſet inuidie ⁊ odij ad ipm eo ꝙ pater plus alijs ipm diligebat ſicut exptus Joſeph fuerat de ſe ipo.per hoc autem ꝙ omnino conati ſunt eum libe rare apparuit veritas dilectionis ad ip ſum Per hoc autē⁊ Mozaliter habetur ꝙ bonus doctor qui per ioſeph ſignifi/catur vt predictum eſt non ſolum debz eſſe ſolicitus de diſcipulis ſuis ꝓmouē dis in ſciencia ſed etiam de nutriendis ipſis et conſeruādis in caritate mutua exemplo criſti dicentis Jo.xiij. manda tum nouum do vobis vt diligatis inui cem.et iterum ibidem in hoc cognoſcēt omnes ꝙ diſcipuli mei eritis.ſi dilectio nem ad inuicem habueritis.et ideo ſi v nus eorum accuſetur de crimine ſicut fuit beniamin.alij tenentur eum libera re quantum poſſunt ſalua tamen cōſci encie puritate Allegorice vero p ciphū argenteum in ſacco bēiamin poſitum p figuratum fuit paulum apoſtolū ex tri bu beniamin naſciturum. qui fuit vas electionis ſapiencia dei plenum. ⁊ elo/quencia bona que p ſonoritatē argen ti deſignatur predictum portādū nomē domini noſtri Jeſu criſti co⁊a⁊ gentib⁹ ⁊ regib⁹ ⁊ filijs iſrael vt habetur Act. ix.per liberationem vero beniamin fi/gurata fuit liberatio pauli in damaſco ꝺ q fratres fuerunt valde ſoliciti vt ibi dem habetur ⁊c

Capm.xlv.

NOn poterat vltra ſe continere Joſeph ⁊c.)p hoc autem ꝙ io ſeph poſtq̄ ꝓbauerat fratres de paciencia et fidei amicicia ſuelauit eis veritatem occultam deſignatur ꝙ bonus doctor ⁊ magnus qui p Joſeph ſignificatur vt ꝺictum eſt poſtquam ꝓbauit diſcipulos de iſtis nō debz eis aliquid celare de ſpeculabilium aut agi bilium ſecretis .vnde et ipſe de⁹ q̄ ē doc/to⁊ ſuprem⁹ poſtquam pacienciam a brahe probauerat in caldea vbi pro fidē vnius dei fuit in ignē proiectus ⁊ iterū in terra chanaan de fidelitate quando pro liberatione loth cum paucis homi/nibus reſpectiue pugnauit contra qua tuo⁊ reges gene.xiiij.dixit Non potero celare abraham que geſturus ſum ⁊c. vt habetur gene.18.⁊ ſimilit ipe ioſeph poſtq̄m probauerat fratres ſuos de pa ciencia et de fideli amicicia erga benia min fratrem ſuum vterinū vt patet per predicta manifeſtauit ſe eis.d. (Ego ſū ioſeph) ⁊ ne timerēt eo ꝙ ipſum venditverant eos aſſecurauit.d.(nolite pauē)et ad maiorem conſolationem eorum excuſauit crimen eorum.d.(nec vobis durum videatur ꝙ vendidiſtis me in his regionibus pro ſalute enim veſtra ⁊c.)⁊ ſic bonus doctor diſcipulis pro/batis non ſolum debet occultam veritatem reuelare ſed etiam defectus preteritos propter emendationem ſequentem indulgē Et quoniam homo q̄ſtūcūq̄ fuerit exaltatus tenetur honorare pen tes ideo ſubditur (feſtinate ⁊ aſcendite ad patrem meum ⁊ dicetis ei) ad eius maximā conſolationem (hec mandat fi lius tu⁹ ioſeph)⁊ q̄ſtū ad ei⁹ puiſiōez

ſubditur (deſcende ad me ne moriaris ꝛc̄.) ſimiliter bonus doctor qui vocet alios ꝺ honore ꝑentum debet hoc facere vt non ſolum ipſi ioſeph. ſed etiā xp̄o ꝺformetur ꝺ quo ſcribitur actuū ꝑmo cepit ieſus facere ꝛ docere.

Capitulum.xlvi.

QUo audito iacob quaſi de graui ſomno euigilanſ ꝛc̄.) per patriarcham iacob qui audita ꝑ ſperitate ioſeph filij ſui fuit valde gauiſ9 ſignificatur bonus p̄latus ſecularis vł ſligioſus qui audita bona fama filij ſpiritualis in ſciencia ꝑfer ꝛ in vita debet valde gaudere ſicut ſcriptū eſt Prouer x. filius ſapiens letificat patrem. ꝛ cum hoc deo gratias agere ꝛ ſacrificia laudis offerre pro tanto beneficio ideo ſb̄ditur (venit ad puteuz iuramenti ꝛ ibi mactatis victimis ꝛc̄.) Et quoniā gratitudo ꝺ beneficio accepto reddit hominem aptum ad aliud recipiendum. ideo ſubditur (audiuit eū per viſionem) naz p̄latus deo gratuſ meretur a deo nouā illuminatōem ꝛ etiam populi ſui multiplicationē in bono. ideo ſubditur (faciā te ibi in gentem magnam) ꝛ etiam vite preſentis quietam terminatiōem. ideo ſubditur (ioſeph quoq̄ ponet manum ſuaz ſuper oculos tuos ꝛc̄.) bonū ſucceſſorem qui ſignificatur per ioſeph cui dixit iacob infra eodez capitulo (iam let9 moriar quia vidi faciem tuam ꝛ ſupſtitem te relinqno) multū enim conſolat bonus p̄latuſ quando adhuc viuēs ſcit ſe bonum ſucceſſorē habiturū ꝛ ſic fuit de moyſe ioſue ſibi ſuccedente ꝛ de beato petro ꝛ clemente ꝛ de ſcō martino et brictio ꝛ multis alijs ex ſpeciali diuina reuelatione.

Capitulum xlvij.

EGreſſus ergo ioſeph nunciauit pharaoni ꝛc̄.) per hoc autem quod ioſeph exaltatus a rege fratres ſuos ſtuduit promouere oſtenditur ꝙ quilibet exaltatuſ a deo maxime q̄ntum ad regimen eccleſie. debet eſſe ſolicitus de promotiōe bonorum qui dicuntur eius fratres. quia ſunt in ⁊tute ſimiles. frater enim dicit quaſi fere alter ideo de talibus ꝑmotis ſubditur (viri paſtores ouium ſumus) ꝛ ſicut prelatus honoratur a ſubditis ita debet p̄latum ſuperiorem honorare propter hoc ſubditur (poſt hoc introduxit patrem ſuum ad regem) ſcilicet celeſtem. qui per terrenū intelligitur ꝑpter regiam dignitatem dicitur autem p̄latus viuens patrem ſuum ad regem introducere. quando ꝑ predeceſſore ſuo orat deum deuote vt veniat ad conſpectum regie glorie (qui benedicens illi ꝛc̄) ſequitur (ꝛ benedicto rege ꝛc̄.) veniens enim ad conſpectum dei. clarum. benedicitur ab eo dono glorie qꝺ ē ſumma benedictio et econuerſo ipſe benedicit deum benedictione laudis eterne ꝑs. lxxxiij. beati qui habitant in domo tua. ꝺ. in ſecula ſeculorum laudabūt te per hoc autem qꝺ ſubditur (egreſſus ē foras) non eſt intelligendus receſſus a deo ſed ſicut dicit ſaluator Johannis. x per me ſi quis introierit ſaluabitur et ingredietur ꝛ egredietur ꝛ paſcua inueniet Naz beati reficiuntur interius i aſpectu diuitatis criſti. ꝛ exterius i aſpectu ſue humanitatis ꝛ hoc vocatur hic ingredi ꝛ itez egredi ꝛ non per aliquem receſſum a criſto (Cunqz defeciſſet emptoribus preciū ꝛc̄.) ꝑ hoc āt ꝙ egiptij bona mobilia ꝛ immobilia dederunt ꝑ alimentis per que ſapiencie documenta ſignificantur vt ſupra dictum eſt datur intelligi ꝙ omnia temporalia bona pro adquiſitione ſapiencie ſunt paruipendē da. vnde de ipſa dicitur ſap̄. vij. diuicias nihil eſſe dixi in compatiōe illius nec ꝺ paui illi lapidem p̄cioſuz quoniā omne aurum in compatione illius arena eſt exigua ꝛ tanq̄m lutum eſtimabitur argentum in conſpectu illius ꝛ Prouerb̄ xvij. dicitur quid prodeſt ſtulto habere diuicias cum ſapienciā emere non poſſit ꝛ de anaxagora legitur quod cuz de ſtudio ſapiencie rediret ad terram ſuaz ꝛ videret ſuas poſſeſſiones diſſipatas riſit dicens ego non eſſem ſalu9 niſi iſte perijſſent (Cunqz appropiquare cernēt mortis diem vocauit filiuz ſuuz ioſeph) per hoc autem ꝙ iacob de loco ſepulture ſue fuit ita ſolicitus inſtruuntur ſa

pientes eſſe ſoliciti de ſepultura ſua i lo
co ſacro q vbi copia ſuffragioꝝ hẽtur.

Capl̃z.xlviij.

QVi extendens manuz dexterã
poſuit ſuper caput effraym iu
nioꝛis fratris)ex hoc habetur
duplex moꝛalitas.vna eſt q ꝓpter ma
ioꝛem etatez non eſt aliquis ponendus
in regimine ſeculari vl̃ eccleſiaſtico niſi
conditiones alie ad regendum requiſi
te cõcomitentur hoc etiam modo da/
uid ſalomonẽ regem inſtituit repꝛoba/
ta Adonie inſtitutione iij.regum p̃mo
eo q Salomon ſapientioꝛ erat q ſimili
ter petrus apoſtolus eccleſiam regẽdã
tradidit beato Clementi quãuis habe
ret alios diſcipulos ſenioꝛes. Alia mo/
ralitas eſt ſecundum interpꝛetationem
nominũ manaſſes enim interp̃tatur ob/
liuio q ſignificat excellentem in contem
platione qui diuina conſideꝛando obli
uiſcitur inferioꝛum.effraym autem inẽ
pꝛetatur fertilitas q ſignificat bonum
actiuum in operibus conuenientib⁹ hu
mane vite fertilez pꝛopter quod dicitur
vi.etl̃.q anaxagoꝛas q conſimiles ſa/
pientes dicebantur quia cõſideꝛabant
altiſſima non tamen pꝛudentes quoniã
non conſideꝛabant conferencia huma
ne vite de quibus eſt pꝛudencia quia cõ
ſideꝛat humane vite conferencia. q ea/
dem ratione boni actiui pꝛopꝛie loquen
do pꝛudentes dicuntur non tam̃ ſapiẽ/
tes regimen autẽ eccleſiaſticũ p̃mo eſt
circa deũ qui eſt altiſſima q pꝛima cau
ſa ſecũdaꝛio vero et ex conſequenti eſt
circa tempoꝛalia q ideo ſapiẽtes qui p
manaſſen ſignificãtur ſunt magis apti
ad regimen eccleſiaſticũ q in l̃ pꝛeponẽ
di ſunt pꝛudentibus.pꝛudentes vero p
effraym ſignificati magis ſunt apti ad
regimen ſeculare qõ per ſe reſpicit con
ferencia humane vite q hoc fecerunt a
poſtoli Act̃.vi.qui vij.diacones ordina
uerunt circa adminiſtratiõem tẽpaliũ
vt ipi liberius intenderent oꝛationi q p̃
dicationi vt ibidem dicitur. epiſcopus
tamen debet habere vtranq; perfectio/
nem ſcõm qõ dicit Gregoꝛius in paſto
rali ſit pꝛeſul actione p̃cipuus ſit pꝛe ce
teris contemplatione ſuſpenſus pꝛima
tamen perfectio magis eſt attendenda
in promotione ad ſtatum epiſcopalem
q̃m ſecũda vt ſatis p̃z ex p̃dictis. C.xlix

IN hoc capitulo ponitur ꝓphe/
cia Jacob de filijs ſuis q de ru
ben dicitur(ruben pꝛimogeni/
tus meus ꝛc̃.)per iacob patriarcham
deus poteſt conuenienter intelligi.nam
patriarcha dicit̃ a pater q archos qõ
eſt pꝛinceps.i. pꝛinceps patrum qõ pꝛo
pꝛiſſime deo conuenit (per ruben aut̃
pꝛimogenitum)p̃mus angelus qui eſt
pꝛima creatura eius ideo ſubditur (tu
foꝛtitudo mea)nam dei potencia magl.
apparuit in illo q̃m in alijs q quia p̃us
peccauit ſubditur(tu p̃ncipium doloꝛi.
mei)de peccatis enim dicitur deus do
lere Gene.vi.videns autem deus q mꝫ
ta malicia hominum eſſet in terra ſeq̃
tur q tactus doloꝛe coꝛdis intrinſecus
delebo inq̃t hoiez q̃ creaui(p̃oꝛ)digni
tate(in donis)naturalib⁹ q in ſup̃natu
ralib⁹ fuiſſet ſi ſtetiſſet (maloꝛ ipio) q
fuit ſũm⁹(inter oẽs effuſus es ſic̃ aqua
) p ſup̃biã tuã(nõ creſcas)imo deſcẽ
das de celo in terrã)q ascendiſti cubile
pꝛis tui).i.gl̃iaz ſoli d̃o debitã vſurpaẽ
voluiſti(q maclaſti ſtratũ eius).i.celũ
epyreuz iducẽdo alios ãgelos ad pcẽz
Et quoniaz dyabolus rex eſt ſuper om
nes filios ſuperbie Job.xli.ideo per ru
ben intelligi poteſt omnis ſuperb⁹ q di
citur pꝛimogenitus quia vult alios pꝛe
cellere q foꝛtitudo mea ſcilicet ſcd̃z eſti
mationem pꝛopꝛiaz qua ſe reputat alijſ
p̃ualere pꝛincipiuz doloꝛis mei ſcd̃z ve
ritatem quia ſup̃bia pꝛincipium eſt om
nis peccati de quo deus dolere dicitur
Gene.vi.p̃oꝛ in donis naturalibus et
gratijs gratis datis ſcd̃z tamẽ eſtima
tionem ſuam.maioꝛ imperio Nam om
nibus vult imperare Modus eni ſup̃bi
eſt vt q̃cquid dicit p̃cipere videat̃ effuſ⁹
es ſic̃ aq̃ Eccleſiaſti.xx.gr̃e fatuoꝝ effũ
dent̃ nõ creſcas.i. deſcendas Luc̃.xiiij
Qui ſe exaltat hũiliabr̃ aſcẽdiſti cubi
le pꝛis tui gl̃iaz d̃ bõis a d̃o tibi datis
attribuẽdo c̃ q maclaſti ſtratũ ei⁹.i.mẽ
tẽ tuã pcco ſup̃bie maclaſti i q̃ ſicut in

strato deus quiescere suauiter querebat
Prouerb.viij.del cie mee esse cum filijs
hominuz(Symeon q leui fratres vasa
iniquitatis)per istos duos in malo cō/
binatos intelliguntur duo vicia sese cō
comitancia gula scilicet et luxuria vñ
dicit Jeronimꝰventer q gēitalia sūt mē
bra propinqua q ex vicinitate membro
rum designatur propinquitas viciozū
(bellancia) nam ex ebrietate que perti
net ad gulam surgunt lites et bella fre/
quenter vt patet ad sensum. q similiter
ex luxuria nam belluz troianuz qō fuit
valde graue q tractum temporis habu
it valō magnum ex helene raptu habu
it ortum Et sic fuit de multis alijs bell'
que narrare nimis esset prolixum (Jn
consiliuz eorum nō veniat anima mea)
per cōsensum(q in cetu eorum non ve/
niat gloria mea) id est nūqꝫ mihi conti
gat gloriari de talibus sicut faciunt glu
losi q luxuriosi(Maledictꝰ furor eorū)
quia pertinax nam incentiuum viciozū
istorum est carni intrinsecum(in furore
suo occiderunt viruz) ista namqꝫ vicia
subuertūt rationem q intellectuz qui di
citur vir scdm Augustinū (q in volūta
te sua suffoderunt murum)verecundiā
auferendo que est quedam clausura vir
tutum et prohibet aditum viciozum.
propter quod dicitur Jere.iij.frons mu
lieris meretricis facta est tibi noluisti e/
rubescere(diuidam eos)id est diuidi p/
mittam.cetera namqꝫ vicia aliquoruz
hominū sunt propria sicut fraus. q do/
lus mercatorum Symonia clericoruz
rapina potentum q sic de alijs.sed gula
q luxuria diffuse sunt in omni statu vite
psentis (Juda te laudabūt fratres tui)
per iudam ad cuius tribuz translatus
fuit dignitas regia designatur bonꝰrex
siue princeps ideo dicitur te laudabunt
fratres tui.i.boni principes bonitatem
sui regiminis audientes(Manus tua i/
ceruicibus inimicoruz tuorū) id ē pote
stas tua dstruat illos qui iniq̄ turbant
vel inuadunt regnum tuum (te adora/
bunt filij patris tui)boni namqꝫ qui sūt
filij dei patris ōniū.debitam reuerenci/
am faciunt regie maiestati prima petri
scdo subiecti estote omni creature hūa
ne propter deum siue regi tanq̄m precel
lenti siue ducibꝰtanq̄m ab eo missis ad
vindictam malorum laudez vero bono
rum (catulus leonis iuda) bonus enim
rex vel pnceps debz esse constans sicut
leo pro iusticia (ad predam ascendisti)
aduersarijs iusticie destructis.eoruz bo
na in vtilitatem reipublice conuertēdo
(requiescens accubuisti vt leo) quia iu/
stum regem q constantem nullus audt
inuadere.vnde sanctꝰ Lodouicus lon/
go tempore regnauit q in pace(quis su
scitabit eum).turbans eius regnū .q.d
nullus ideo subditur(non auferetur sce
ptrum.i.regimen bonum non auferet
dō talis pncipis terra(donec veniat qui
mittendus est).i.ipe cristus qui venit i
morte boni principis sui pro bono regi/
mine regnum celeste donaturꝰ. d.illud
Luce.xix.Euge serue.b.q fi.quia in.p.f
fidelis supra.m.te constituam intra i.g
domini tui (Et ipe erit expectatio genci
um)scilicet cristus qui omnes gentes ē
in fine mundi iudicaturus (ligans ad
vineaz pullū suuz ꝛc.)istud refertur ad
iudam qui significat bonuz regem q p
ea que dicuntur hic(abundancia lactis
q vini i sorte iude) significatur scdz sen
sum literalem qp talis abundācia repe/
ritur in regno iusti regis q pacifici quia
tūc agri q vince possunt competēter co
li Prouer.p.Qui audierit me absq; ter
rore requiescet q abundācia perfruetur
terrore malorum sublato(zabulon in li
tore maris)p litus maris qō est medium
inter mare q terram inde elongataz po
test intelligi status clericalis inq̄ntum
medius est inter statum laicorum huiꝰ
mundi fluctibus expositorum et statuz
religionis amari mundi huius magis
elongatum (q in statione nauium)id ē
in portu vbi stant naues per quod figni
ficatur qp laici currentes per mare huiꝰ
mundi.habent redire ad clericos tanq̄ꝫ
ad portū propter receptionem sacramē
torum quia tamen aliqui per malicias
exquisitas extorquere querūt bona tem
poralia laicorum ideo propter tales sb/
ditur (pertingens vsq; ad sydonem) .

que venatio interpretatur (Isachar a
sinus fortis) per quez potest intelligi re
ligiosus qui tanq̃m asinus super scapu
las debet portare crucem mortificatio/
nis Math.xvi. si quis vult post me veni
re abneget semetip̃m et tollat crucem
suam ⁊ sequatur me (accubans int̃ ter
minos) scilicet vite pñtis in qua habet
habitare corpe ꝓpter necessitatem vite
corporalis ⁊ vite celestis in qua debz ha
bitare mente phil. tercio nostra autez ꝯ
uersatio in celis est (vidit requiem) vite
contemplatiue (ꝙ esset bona) Luce .x.
Maria optimam ꝑtem elegit ⁊c̃. (⁊ ter
ram) scilicet viuencium (ꝙ est optima
) Nam ibi habetur summum bonuz (⁊
supposuit humerum ad portandum) .s.
religionis onera mẽte deuota (et fact⁹
est tributis seruiens) id est regi cristo sb̃
obediencia sine ꝓprio ⁊ in castitate vi/
uens (Dan iudicabit ⁊c̃.) per dan qui
iudiciuz interpretatur bonus iudex se/
cularis vel ecclesiasticus designatur iõ
dicitur (iudicabit populum suum) qꝛ
non debet iudicare nisi populuz sibi sb̃
ditũ (fiat dan coluber in via) .i. prudẽs
in procedendo per viam iusticie Math.
decimo Estote prudentes sicut ꝑpentes
(Cerastes in semita) per semitam que
rectior est via publica intelligit̃ epikeya
que dirigit legem cõmunem in casu per
ticulari .et ip̃a debz esse in bono iudice
tam ecclesiastico q̃m seculari ⁊ est cera
stes. serpens cornutus per qd̃ designat̃
ꝙ bonus iudex cornu sue potestatis de
bet malos impetere vt a malis reprimã
tur ⁊ alij terreantur (mordens vngu/
las equi vt cadat ascensor eius retro)
per ascensorem equi vir potens intelli/
gitur et superb⁹ contra quem bon⁹ iu
dex debet cõstanter et caute procedere
vt deijciatur superbia eius Et qm̃ debz
in hoc de diuino auxilio confidere ideo
subditur (salutare tuum expectabo do/
mine ⁊c̃. Gad accinctus p̃liabitur) per
Gad qui dicitur accinctus intelligit̃ ho
mo castus cingulo castitatis precinctus
Luc̃.xiij Sint lumbi vestri precincti qd̃
exponens Gregorius dicit lumbos eni
precingimus cum carnis luxuriam per
continenciam coartamus (preliabitur
ante eum) Per hoc designatur ꝙ bel
lum contra vicium luxurie occurrit in
iuuentute (et ip̃e accingetur retro) naz
deuicta concupiscencia carnis per ca/
stitatem debet armari cõtra elatõez ne
ex tali victoria insurgat ꝙ aliquãdo pe
ius est vnde dicit Bern. super missus ẽ
expedit magis virginez non esse q̃m d̃
virginitate isolescere (Aser pinguis pa
nis) per aser qui interpretatur beat⁹ p̃t
significari domin⁹ nr̃ Jesus cristus qui
nõ solũ beatus est ꝫ etiã beatitudo san
ctorum aliorum obiectiue (pinguis pa
nis eius) scz sacramentum eukaristie i
quo datur nobis cristus in nut̃mentũ
spiritualis vite Jo.vi. Ego suz panis vi
uus qui de celo descendi si quis mãdu
cauerit ex hoc pane viuet i eternum (et
prebebit delicias regibus) per reges in
telliguntur celi ciues cum cristo regnã
tes qui deliciantur in aspectu cristi. naz
interius r̃ficiuntur in aspectu diuinita
tis ⁊ exterius in aspectu humanitatis.
(Neptali ceruus emissus) per neptali q̃
dilatatio interpretatur conuenienter p̃
dicator diligens intelligitur qui per spi
rituales filios dilatatur. ceruus propt̃
promptitudinem ad discurrendum pro
predicatione verbi diuini. ⁊ emissus nã
ab alio debet mitti ro.x. Quomodo p̃
dicabunt nisi mittãtur (dans eloquia
pulcritudinis) nam predicator non de
bet p̃dicare d̃ fabul' ⁊ d̃ ficticijs. sed sa/
cris scripturis de quibus dicitur psa.xi
Eloquia dñi eloquia casta argẽtũ igne
examinatum probatum terre purgatũ
septuplũ (Filius accrescens ioseph) per
ioseph qui a iuuentute tantũ zelum ha/
buit castitatis ꝙ propter eam sustinuit
penam carceris conuenienter intelligi
tur iuuenis religiosus vel secularis hñs
zeluz castitatis ⁊ dicitur bis accrescẽs
ꝓpter castitatẽ mẽtis ⁊ corꝑis (⁊ deco
rus aspectu) ꝑ honestatẽ ꝯuersationis
⁊ ec̃ pulcritudinẽ moꝝ (filie discurrer̃t
) super muꝝ ad videndum eum (dñs ei
aliquãdo ꝑmittit mulieres talem iuue
nem allicere aspectibus ⁊ ꝟbis ipudicis
ad ꝓbatiõem sue castitatis sic̃ fc̃m fuit

d̄ ioseph (ꝫ ⁊ exaspauerūt eū) istud in sensu literali refertur ad fratres ioseph ꝓpter quod in sensu mistico referri dz ad alios iuuenes insolentes qui talē iuuenem eis dissimilem exasperant dicentes eum mollez ⁊ nullius valoris (inuiderunt qꝫ ei) ꝓpter famaz sue bonitatis (habentes iacula) .i. verba pūgitiua vocantes eum ypocritam falsum (sedit in forti arcus eius) .i. ī cristo ꝓpter quod talibus non mouetur a scō proposito (et dissoluta sunt vincula brachioꝝ eiꝰ) .i. ꝓnitates ad vina supflua ⁊ venerea que vocantur ciprigene corrigia dolosa vij. ethi. (per manum potentis iacob) id est per virtutem dei q̄ requirit̄ ad obseruanciam perfecte castitatis sap̄. viij. Et cognoui ꝙ non possuz esse continēs nisi deus det (Inde egressus est pastor) talis enim iuuenis aptus est vt suo tempore ꝓmoueatur ad officium pastorale (lapis israel) .i. firmus et stabilis ī sancto proposito (deus patris tui erit adiutor tuus) deus enim pater domini nr̄i .i. cristi qui cristus est pater talis iuuenis seu p̄lati et eius adiutor in opibus suis ⁊ per consequēs tota trinitas cuiꝰ opera sunt indiuisa (⁊ oīpotens bn̄dicz tibi) multiplicando in spūalibus bonis (bn̄dictionibꝰ celi desup̄ ⁊ abyssi iacētis deorsum) ꝑ abyssum intelligitur īferni pena ⁊ per celum desup̄ gloria superna per hoc ergo qd̄ dicitur bn̄dictiōibus ⁊c̄. intelligit̄ euasio gehenne ⁊ adeptio glorie que sunt benedictiōes magne (benedictiōibus vberuz ⁊ vulue) ꝑ hoc intelligitur generatio filioruz spūalium ⁊ nutricio eorum in moribus ⁊ fide que sūt in p̄lato bn̄dictiōes magne Prouer. gloria patris est filius sapiens (bn̄dictiones patris tui) .i. q̄s xp̄us pater tuꝰ dedit tibi (cōfortate sunt benedictiōibꝰ patrum eiꝰ) id ē maiores sūt ⁊ efficatōres q̄m benedictiōes date patribus antiq̄s ex quibus descendit xp̄s scd̄m carnem nam illi q̄ꝫtūcūqꝫ iusti non admittebāt̄ ad regnum sed descendebant ad limbū filij vero xp̄i per baptismuz admittunt̄ ad regnū. xp̄us vero veniens in mūdū ꝑ mortem suam sanctos patres de limbo eduxit ⁊ ad celū empyreū transtulit ideo subdit̄ (donec veniret desideriū colliū eternorum) .i. donec veniret xp̄s de quo dicitur Agge. ij. Ecce veniet desid̄ratus cūctis gētibus ⁊ ideo dicit̄. desid̄rium colliū eternoꝝ .i. sanctorū patruz qui desiderabāt xp̄i aduentū ⁊ dicūtur colles eterni ꝓpter eminentiā scitatis ⁊ duratiōem ꝑpetuitatis. a ꝑte post (fiāt ī capite ioseph nazarei inter frēs suos) .i. in capite iuuenis dicto modo descripti qui est nazareus .i. sanctus inter fratres suos veniant benedictiōes p̄dicte (beniamin lupꝰ rapax) ꝟm ꝙ dic̄ Aug. per beniamin p̄figuratus fuit paulꝰ apostolꝰ q̄ fuit de tribu beniamin sic̄ ip̄e dic̄ Phil. iij. ⁊ iō d̄ ip̄o sb̄dit̄ (mane rapiet p̄dam) nam in sua iuuentute valde grauiter ꝑsecutus fuit ecclesiam vt habet̄ Act. l. viij. ⁊ .ix. ꝫ qn̄ cōuersus fuit ad fidem ⁊ edificauit valde ecclesiā opere ⁊ doctrina ⁊ sic factus fuit de lupo pastor ⁊ de p̄done custos ideo subditur (⁊ vespe diuidet spolia) quia post suam cōuersionem multos valde gentilium conuertit ad cristi fidem qui dicuntur ip̄iꝰ spolia. nam eos de manu dyaboli eripuit ⁊ eccl̄ie cristi aggregauit (Ego cōgregor ad populum meum sepelite me cum patribus meis ⁊c̄.) per hoc ostenditur ꝙ bonus homo debet esse valde solicitus vt in sacro loco sepeliatur vbi suffragiorum copia habeatur.

Capl̄m. L.

Quod cernens ioseph ⁊c̄. ī hoc capitulo describitur magna solicitudo ioseph de sui patris implenda voluntate q̄ntum ad eius sepulturā q̄m adimpleuit cuz magnis vald̄ laboribus ⁊ expensis ⁊ per hoc ostenditur ꝙ bonus filius debet esse multuz solicitus de vltima voluntate parētū ad implenda contra illos qui per fraudes ⁊ violencias ip̄am nituntur multipliciter impedire (Quibus ipse respōdit nolite timere ⁊c̄.) hic ostēdit̄ clemēcia ioseph q̄m debemus imitari Non enim solū eorum nequiciam in se exercitam dulciter remisit sed etiam ip̄am amicabiliter excusauit .d. (vos cogitastis de

me malū ⁊ de⁹ ꝯuertit illd̄ i bonū) .q. d. h̄ ꝓuenit ex dīna ꝓuidēcia ⁊ ñ solū excusait ꝫ ec̄ ip̄os cū suis familijs sustētait iō sb̄dit̄ (ego pascā vos ⁊ ꝑuulos vr̄os) Itē notandū ꝙ aliq̄ volētes dīnaꝫ īpedire ꝓuidēciā ꝑ illā viā ꝑ q̄m īpediē nitūt̄ eā īplere cogūt̄ Fr̄es eni ioseph ip̄m vendiderūt vt eū non adorarēt sic̄ ostensa sibi visio pretendebat vt habet̄ s̄. xxxvij. capl̄o ⁊ per h̄ coacti fuerūt vt ip̄m adorarent patet ex supra dictis et etiā in h̄ capl̄o vbi dr̄) ⁊ ꝓni adorātes dixerūt ꝟui tui sum⁹ ⁊c̄) Explicit lib̄ geneꝭ Incipit exod⁹ Capl̄z. i

Hec nomina filioruꝫ israel)per filios israel existētes in egipto allegorice significantur cristiani degentes sub imperio romano in p̄mitiua vero ecclesia per predicationem apostolorum aliorum que discipulorum miraculis euidentibus cōfirmatam multiplicati valde fuerunt cristiani per orbem quod notatur cuꝫ dicitur (Filij israel creuerunt ⁊.q. germinātes multiplicati sunt) Sed per imperatores romanos fuerunt multum aflicti in fodiendo arenam ⁊ deportando pro termis edificandis ⁊ hoc notatur cum dicitur (Proposuit itaqꝫ eis magistros oꝑū qui eos affligerent oneribus ⁊c̄) postea vero preceperūt cristianos in cōfessione cristi constanter ꝑseuerantes occidi pusillanimes āt cristum negantes in vita dimitti quod notatur per hoc qd̄ dicitur(p̄cepit autem pharao omni populo suo .d. quicq̄d masculini natuꝫ sexus fuerit in flumē ꝓijcite quicq̄d āt feminei reseruate)per masculos eni intelliguntur cristiani constantes ꝑ feminas vero inconstantes Moraliter autē per filios israel manētes cū egiptijs intelligi possunt virtuosi manentes cū viciosis . ꝑ regem autē egipti dyabolus qui dicitur p̄nceps huius mūdi Jo. xij. hic autem rex excitat populum suum .i. malorum collegium ad ꝑsecutiōem iustorum vt ꝑ impacienciā frāgant̄ ꝫ frequenter auxiliante deo ꝑ hoc magl. crescunt in virtute per meritum paciencie nisi enim essꝫ ꝑsecutio tyrannorum nō esset gloria martirum (per obstetrices que fauer̄t populo israel contra mādatum pharaonis intelliguntur boni p̄ncipes ⁊ prelati qui fauent bonis ⁊ iust. ꝯtra volūtatē dyaboli Capl̄m. ij.

Post hec egressus vir ⁊c̄.) Allegorice ꝑ viruꝫ qui dr̄ a virtute potest intelligi spiritussanctus)qui sap̄. vij. dicit̄. ōniuꝫ artifex omneꝫ hn̄s virtutem (accepit vxorem) .i. v̄ginem Mariaꝫ q̄m sibi despōsauit ꝑ fidē (q̄ concepit ⁊ peꝑit filium) .s. Jesuꝫ cristum auctorē euangelij qui bene significatur per hunc filium q̄ fuit lator veteris testamēti (abscondit trib⁹ mensib⁹)ꝓpter ꝑsecutiōem pharaonis ⁊ fil̄iter Jes⁹ xp̄s i egypto latuit ꝓpter ꝑsecutionem herodis Math̄. ij. (In diebus illis postq̄ creuerat moyses egress⁹ ad fratres suos) qꝛ xp̄s anno xxx. etatl. sue exiuit ad predicādum iudeis. qui dicūt̄ eius frēs eo qd̄ scd̄m carnē d̄ iudeis fuit natus ⁊ in ei⁹ ꝑsōa dicit̄ p̄s. xxi. Nūciabo nomē tuū fr̄ibus meis qd̄ adimpleuit p̄dicando iudeis (vidit viruꝫ egiptiū ꝑcutientem q̄dam de hebreis fr̄ibus suis) ꝑ egiptiū q̄ tenebrosus interp̄tat̄ dyabol⁹ itelligit̄ q̄ iaculo pec̄i mortal̄ ꝑcutē xp̄ianū ꝓpl̄z nitit̄ (ꝑcussū egiptū abscōdit sabulo) xp̄s eni dyabolū ꝑcutit v̄tutē ei⁹ rep̄mēdo. ⁊ aliqñ in infernū retrudēdo. vñ Luc̄. viij. dr̄ ꝙ demones rogabāt eū ne mitteret eos in abyssuꝫ (egress⁹ itaqꝫ die altero ꝯspexit duos hebreos rixātes dixit qꝫ ei q̄ faciebat iniuriā)de mutuis eī iniurijs legit̄ xp̄s freq̄ter iudeos in suis ꝟmōib⁹ icrepasse (audiuit qꝫ pharao ⁊ q̄rebat occidē moysē)ꝑ qd̄ designat̄ ꝙ dyabol⁹ ꝑ iudeos q̄fiuit xp̄i mortē(q̄ fugiēs ⁊c̄) ꝑ fugā moysi ad sacerdotē madiā itll̄r ascēsio xp̄i ad pr̄eꝫ q̄ noīe sacerdotl. itll̄r eo ꝙ sac̄ dās ethimologisat̄ Moralit̄ egress⁹ vir ꝑ q̄ itll̄r spūsscūs rōe p̄dc̄a cui⁹ vxor dr̄ mēs bō sibi ꝑ fidē ⁊ deuotiōeꝫ ꝯiūcta q̄ ꝯcipit filiū .i. bōi oꝑis ꝓpoitū ⁊ ꝑit dedtcēdo ad effc̄m ꝫ in p̄ncipio dꝫ ocl̄tari ne ꝑ ianē gl̄iaꝫ valeat frustrari ꝑ h̄ āt qd̄ sb̄dit̄ egress⁹ ad fr̄es

suos significatur ꝙ in homie ꝑfecto bo
num opus ponendum est in publico vt
ꝓximus edificetur ⁊ deus glorificetur
Math.v.sic luceat lux vestra coraz ho/
minibus vt videāt opa vestra bona et
glorificent patrem vestrum qui in celis
est ⁊ tūc ꝑcutitur egiptius.i. dyabolus
qui dei gloria ⁊ edificatione ꝓximi do/
lens est ⁊ anxius ⁊ increpat̄ hebre⁹ id ē
peccator xp̄ianus cui⁹ peccatum argu/
endum ostenditur de actibus bonis al/
terius.ꝑ hoc āt ꝙ moyses fugiens pha
raonis ꝑsecutiōem iuit ad sacerdotem
madian designatur ꝙ xp̄ian⁹ senciens
fortez demōis impugnationē debz ꝑ o/
ratōes deuotas refugere ad deuz sacra
dantem

Capl'm.iij.

Moyses autē pascebat oues ⁊c̄)
Allegorice ꝑ moysen figificat̄
Johānes baptista pascens fid̄
les cristi cognati sui Nam mater ei⁹ co/
gnata fuit marie matrl. xp̄i vt dicit̄ Lu
ce.i. Et ecce Elizabet cognata tua ⁊c̄.
Johānes eni p̄dicatiōis pabulo fideles
xp̄i pauit.vt dicunt q̄tuor euangeliste(
Cunqz minassz gregem ad interiora d̄
serti)id est ad asperitatem penitēcie q̄m
p̄dicauit v̄bo ⁊ opere (venit ad montē
dei)i.ad cristum qui dicit̄ mons. dani.
ij.lapis qui ꝑcusserat statuam fact⁹ est
mons magnus ⁊ impleuit vniuersaz t̄/
ram. Ad hunc montem venit beat⁹ Jo
hānes xp̄m ꝑsōalit̄ ꝯgnoscēdo.ac cuz
baptizādo.(apparuit ei dominus in flā
ma ignis).i.in pleitudine spiritussancti
Nam in baptismo xp̄i Johannes vidit
super eum spiritumscm̄ descendētē i co
lumbe specie.ad denotādū in cristo ple
nitudinē spiritussancti(d̄ medio rubi)
per rubum spinosuz intelligitur similitu
do carnis peccati que fuit i homie xp̄o
(Et vidit ꝙ rubus ardebat ⁊ non con/
burebat̄)ꝑ quod designatur ꝙ morta/
litas carnis nō absorbebat̄ i cristo ex p̄
sencia diuitatis(vadā ⁊ videbo visiōez
hāc ⁊c̄.(volebat eni pleni⁹ cognoscere
misteriū incarnatiōis(nō appropies in
quit huc)q.d.talis cogitio q̄m tu q̄ris
in vita p̄nti nō habet̄.ideo sequit̄(solue
calciamentū ⁊c̄.)acsi diceret p̄us opor
tet te carnē mortalem deponere sicut di
cit domin⁹ infra xxxiij.non videbit me
homo ⁊ viuet(sed veni vt mittam te ad
pharaonē)id est ad limbum patrū qui
est in ꝑte inferni ad denūciandū sanctl.
patribus eoꝝ liberatiōez ꝓpinquā gre
go.omel'.ij.quem eniz p̄currens nascen
do mūdo nūciauerat hūc moriendo et
ad iferos p̄currebat Moralit̄ ꝑ moy
sen oues pascentē intelligit̄ p̄dicator v̄
bo ⁊ exemplo pascens dn̄i gregē(Cūqz
minasset gregem ad interiora deserti.i.
ad pleniorem cognitōez morum ⁊ fid̄i
venit ad montem id est ad altitudinem
cōtemplatiōis ⁊ orationis exemplo xp̄i
de quo dicitur Math.xiiij.Dimissa tur
ba ascendit in mōtez solus orare. appa
ruit ei domin⁹in flāma ignis illumian/
do plenius eius intellectum ⁊ iflamādo
affectum eo tamē modo quo competit
anime carni mortali vnite ideo subdit̄
de medio rubi per quez mortalis ifirmi
tas d̄signatur Et qꝛ talis cōtemplatio
excitat desideriū ad amplius cognoscē/
dum ideo subditur vadam ⁊ videbo vi
sionem hanc ⁊c̄.sed quoniā talis cōtē/
platio ꝓ necessitate fraṫna debet aliqn̄
interrumpi id̄o sb̄ditur sed veni vt mit
tam te ad liberandū ꝓpl'm meum de ser
uitute dyaboli qui ꝑ pharaonē designa
tur ꝑ tua consilia ⁊ hortamēta Alit̄
potest exponi vadam ⁊ videbo ⁊c̄.quia
cōtemplatio vie excitat desideriū ꝯtem
platiōis patrie q̄ aliqn̄ retardat̄ ꝓpter
necessitatē populi exēplum de beato Jo
euāgelista qui dixit xp̄o sibi apparēti ꝓ
pe suam mortem quociens rogaui te vt
venirem ad te ⁊ dixisti mihi expecta vt
liberes populū mihi crediturū ⁊ de be
ato martino legitur scimus quidem d̄
fid̄rare te xp̄m sed salua sunt tua p̄mia
nec dilata minuentur nostri potius mi
serere quos deseris

Capitulū.iiij.

Hic agitur de missione moysi in
egiptū ꝑ quem designatur p̄di
cator missus ad predicandum
in quo debent esse tria p̄mum est carnis
mortificatio p̄.coꝝ.ix.Castigo corpus

meum ⁊ in seruitutem redigo ne forte cum alijs predicauerim ip̄e reprob⁹ efficiar quia tamen debet esse mensurata ratione scd̄m illd̄ Roma.xij. Exhibeatis corpora vestra hostiam viuentem sanctam deo placentem rationabile obsequium vestrū ⁊ hoc significat̄ ꝑ v̄gā in colubrum conuersam.naz per virgā q̄ correctionem significat intelligitur carnis castigatio et per colubrum prudencia q̄ est recta ratio agibilium Mathei.x.Estote prudentes sicut ꝯpentes ⁊c̄. Secundū est discretio ad discernendum inter lepram ⁊ non lepraz ⁊ h̄ designatur ꝑ manū moysi que leprosa atq̄ munda de sinu profertur Tercium est passionis cristi meditatio prima Cor.ij.Non iudicaui me aliquid scire inter vos nisi tantum iesum cristum et hunc crucifixum ⁊ significatur ꝑ aquā versam in sanguinem predicator tamē sic dispositus insufficientem se reputaē debet ideo subditur (Obsecro domine non sum eloquens ⁊c̄.)sic dixit Jere.a a.a.domine de⁹ ecce nescio loqui debet etiam desiderare adiutores in verbi d̄i predicatiōe ideo sequitur(Obsecro domine mitte quem missurus es) vnde et saluator dicit Luce.x.Rogate dominū messis vt mittat operarios in messē suā Et quia tali p̄dicatori a d̄o misso credēdum est ideo sequitur in fine capituli (fecit signa coram populo ⁊ credidit populus.

Capl̄z.v.

Post hec ingressi sunt moyses ⁊ aaron ⁊ dixerunt pharaoni)ꝑ moysen qui interpretatur extractus d̄ aquis conuenienter potest intelligi status religionis extractus de delicijs mundanis.per aaron pontificez intelligitur status clericalis Existentes āt in hoc duplici statu a domino destinantur vt per eorum vitā doctrinā ⁊ oratōnez populus a seruitute dyaboli liberetur(vt eamus viam trium dieruz in solitudinem ⁊ sacrificemus domino)per hec autem intelliguntur contritio confessio.et satisfactio ⁊ sic offertur deo sacrificium acceptum Seruitus autez dyaboli consistit (in luto)per quod intelligitur concupiscencia carnis (⁊ fornace laterum)per q̄m intelligitur concupiscencia oculorum.vnde dicit Boecius li.de ꝯsolatiōe seuior ignib⁹ ethne ardet amor habendi(et palea)per q̄m intelligitur superbia vite eo qd̄ captat̄ a uento(Nequaq̄m dabitis paleas populo ⁊c̄)dyabolus enim exasꝑatus cōtra volentes exire de seruitute eius aliquando subtrahit paleam.i.vanaz gloriam vt per hoc aggrauet suaz seruitutem .s.inquantū hec gloria impedit aliquando grauius peccatuz sicut gloria de fama honestatis impedit viciuz fornicationis vt habetur in collationibus patrum coll̄.serapionis abbatis. et iō sb̄tracta dicta gloria per hoc ꝙ homo non curat de fama honestatis vel eam parum reputat labitur in peccatuz fornicationis vel adulterij quod per infamiam facit odorem fetidum ideo post subtractionē palearum subditur (fetere fecistis odorem vr̄m.

Capl̄m.vi.

Locutus q̄z est domin⁹ ad moysen) per quē figuratur predicator euangelij Nam sicut lex vetus figura fuit noui testamenti p̄. Cor.x.Omnia in figura contingebant illis ita moyses legislator predicatorem euāgelij figurauit(Ego dominus qui apparui abrahā ⁊c̄.)sequitur (⁊ nomē meū adonay non indicaui eis)per quod designatur ꝙ deus clariorem sui cognitionez dedit apostolis qui fuerunt predicatores euangelij.q̄m patribus veteri testamenti.Luce.x.multi reges et prophete voluerūt vidē q̄ vos videtis ⁊ nō viderūt.nā misteriū incarnatiōis ⁊ redēptiōis ab antiquis p̄rib⁹ fuit multuz d̄sideratū.ꝫ apl̄oꝝ tp̄e fuit ipletū seq̄t̄ (Ego dn̄s q̄ educā vos d̄ ergastulo egiptiorū)ꝑ qd̄ designat̄ ifern⁹ (nā ergastulū)dicit̄ ab erge qd̄ est labor ⁊ stolō qd̄ est missio ⁊ significat locū ad q̄ mittebāt̄ damnati ad laborādū(⁊ redimā in brachio extento).i.in brachijs extentis accipiēdo singl̄are ꝓ plurali.qd̄ freq̄ter fit in scriptura Exod̄.viij.veit musca grauissima.i.mltitudo muscarum xp̄s ei ꝑ extēsiōez suorum brachiorum

In cruce redemit nos a dyaboli seruitute (et assumam vos mihi in populum) p sacramētū baptismi qō virtutē habz a passione cristi (et induxerim in terrā viuencium Narrauit ergo moyses etc) nam ista per p̄dicatiōem euangelij sunt fidelibus p̄dicanda (et nō adquieuerūt) nam pauci fidelium ꝯpatiue recipiūt verba dei p̄dicationuz cum effectu meliozatiōis vite (Ecce filij israel non me audiunt et quomō audiet me pharao) per quē intelligit infidelis hoc enim posset dicere ille qui mittitur ad p̄dicāduz infidelibus eo ꝙ pauci fideles p p̄dicationem emendātur

Capl'z.vij.

Ecce constitui te deum pharaonis etc.) seq̄tur infra (tulit qz aaron virgam suam etc.) p x̄gā doctrina significatur eo ꝙ antiquit⁹ in signum doctrine a doctozibus portabatur (que versa est in colubzū).s.verum scd̄m augustinū et ideo p hanc virgam significatur doctrina sacra que merazotinet veritatem (p virgas autē magorum) que verse sunt in dracones nō veros sed apparentes tantū. significantuz doctrine false et supstitiose (et duozauit virga aaron virgas eozum) per quod significatur ꝙ doctrina sacra cōtēnat doctrinas falsas et supsticiosas et q̄cq̄o in doctrinis suis alijs sibi otrarium reperitur (percussit aquā fluminis que x̄sa est in sanguinē) per hāc aquā significatur sapiencia scribaz et phariseoz que totaliter versa fuit ad cristi sanguinē effundendum (et non poterant egiptij bibere) per egiptios autem qui tenebzosi interp̄tantur demones significant qui fuerunt afflicti ex effusione sanguinis x̄pi eo qd̄ per hoc sancti patres de inferno fuerunt liberati. Similiter iudei in sua malicia obtenebzati ꝓpter dictam effusionem fuerūt grauiter afflicti. nam in vindictam moztis x̄pi fuerūt per romanos ꝑtim occisi et ꝑtim captiuati

Mozaliter per aquā in sanguinez versā intelligi potest sapiencia malignanciuz q̄ iacobi ij. terrena animalis et dyabolica dicitur et ista tota cōuertitur ad innocentum sanguinē extrahendū p malicias et fraudes exquisitas.

Capitulum.viij.

Nic agitur de tribus plagis egipti p̄ma est plaga ranarum de qua dicitur (Ecce ego p̄cutiaz omnes terminos tuos ranis) p ranas vero que mozātur in aquis immundis scilicet i paludibus et fossatis et sua crocitatione inquietāt significantur aduocati in delicijs carnis immūde viuentes et sua loquacitate ꝓlongando causas mundum qui per egiptum significatur inquietant multipliciter et perturbant et exemplo sue imundicie multos fedāt sed per moysen ducem et aaron pontificem restringuntur rane cū subdit (constitue mihi quando dep̄cer pro te) seq̄t (vt abigantur rane a te et a domo tua etc. per quod designatur ꝙ principes et p̄lati in suis curijs debent restrigere aduocatozum loquacitatem Secunda plaga est cinificum que ꝓpter sui subtilitatez vix videri possunt. et tamen acriter pungunt et significant detractozes qui vix possunt cognosci eo ꝙ i p̄sencia vngunt et in absencia grauiter pungunt per ipsas aūt affligitur egiptus .i. mundus quia prouocant odia rixas et bella Ecci.xxviij. susurro et bilinguis maledictus multos enim turbauit pacem habentes. tercia plaga ē muscaruz diuersi generis de qua dicitur (Ecce ego mittā in te et i seruos tuos) sequitur (omne genus muscarum) per quas significantur conuenticula infidelium et hereticoruz et secunduz hebzeos inter istas muscas erant alique venenose per quas significantur herefiarche qui venenum sue hereseos studeant effūdere in simplices ignorancie tenebzis inuolutos ꝓpter quod per egiptios designantur.

Capitulum.ix.

In hoc capitulo agitur de trib⁹ plagis egipti prima est pestis ō qua dicitur (Ecce manus mea erit super agros tuos et super equos et

asinos ⁊ camelos ⁊ boues pestis valde grauis. Et faciet dominus mirabile inter possessiones israel et possessiones egiptiorum vt nil ō nino pereat ex his que pertinent ad filios israel Constituit q3 domi nus tempus dicēs cras faciet do/ minus verbuz istud in terra Fecit ergo domin⁹ hoc altera die ⁊ mor tua sunt omnia aiancia egiptiorū De aialib⁹ ꝟo filioꝝ israel nihil ōnino perijt ⁊c̄) per hec animalia bruta intelliguntur homines vo/ luptuosi viuentes vita bestiali vn de primo ethicorum vita volup tuosa dicitur vita pecuduz super istos autez venit pestis valde gra uis quia primo super eos venit mors culpe et postea mors gehen ne. Secunda plaga est vefica/ rum turgencium de qua dicitur(Erunt enim in hominibus et iu/ mentis vlcera et vefice vrgentes in vniuersa terra egipti Tulerunt q3 cinerem de camino et steterūt coram pharaone ⁊ sparsit illum moyses in celum facta q3 sunt vl/ cera veficarum turgencium) egi ptus interpretatur tenebra pro / pter quod homines egipti dicun/ tur qui suum studium applicant ad exercendum peccata que sunt tenebrarū opa Isaye.xxix.ve q̄ ꝓ fundi estis corde vt abscondatis a domino consilium quoruz sunt in tenebris opera et dicunt quis videt nos. Iumenta vero dicun/ tur qui in talibus operibus pre/ stant auxilium consilium et fauo rem dicuntur eniz iumenta qua / si iuuamenta et super istos etiam cum alijs venient vefice turgen/ tes id est pungentes per quas in/ telligitur pena vermis conscien cie qui perpetuo manebit in dam natis Isaye.xlvi. vermis eorum non morietur ⁊ Mathei nono vbi vermis eorum non moritur. Ter cia vero plaga est ignis et grandi nis de qua dicitur (grando et ig nis mixta pariter ferebantur Tā te q3 fuit magnitudinis quāte an te nunq̄3 apparuit in vniuersa ter ra egipti exq̄ gens illa condita est Et percussit grādo in omni terra egipti cuncta que fuerūt in agris ab homine vsq3 ad iumentū Cun ctam q3 herbam agri ꝑcussit grā do et omne lignum regionis con fregit Tantum in terra iessen vbi erant filij israel.grando non ceci/ dit. Misit q3 pharao et vocauit moysen et aaron dicens ad eos. Peccaui etiam nunc Domin⁹ iu stus et ego ⁊ populus meus impij Orate dominum.vt desinant toni trua dei et grando vt dimittā vos ⁊ nequaq̄m hic vltra maneatis. ait moises Cū egress⁹ fuero d̄ ꝟbe extendā palmas meas ad dn̄z. ⁊ cessabunt tonitrua et grando nō erit.vt scias q2 domini ē terra ⁊c̄.) per quam intelligitur illa pena damnatorum de qua dicitur Job xxxiiij. Ab aquis niuium transi/ bunt ad calorem nimiuz per hoc autem qd̄ dicitur in textu(qui ti muit verbum domini fecit confu gere seruos suos ⁊ iumenta in do mos)que fuerunt saluata signifi catur ꝙ peccatores refugientes ad domuz ecclesie per opera vere penitencie euadunt penam gehen ne.

Capl̄m.x.

Hic agitur de duabus plagis egipti p̄ma est locustaruz viridia cor rodenciuz de qua dici tur (ecce ego inducam cras locu stā in fines tuos que operiet super ficiem terre ne quicquam eius ap pareat ⁊c̄.) locuste saltātes ad corrodendum viridia significant demones festinantes ad destruen dum bonorum opeꝝ inicia vt sic seq̄s fruct⁹ impediat̄ ipsi ꝟo tor/

quent dãnatos in inferno quia sicut pec catores fuerunt ei subiecti in culpa ita subijciuntur in pena ideo subditur (co/ medatur qđ residuũ fuit grãdini) quia demones supplent residuũ penarum in ferni ideo subditur (deuorata est igitur herba terre ꝛc.) ita ꝙ nihil remansit vi ride. per quod designatur ꝙ damnatis in iferno nihil remanet ꝯsolabile. sed sẽ piternus horror inhabitans Secun da vero plaga est tenebrarum palpabi lium de qua dicitur (dixit autẽ domin⁹ ad moysen extende manum tuam in ce lum ꝛ fiũt tenebre) ꝑ quas significant̃ ille tenebre de quibus dicit̃ Math. viij.

Eijciẽtur in tenebras exteriores. scz illi qui vitam egiptiorum sequuntur

Capl̃m. xi.

In hoc capitulo idicitur a domino spo/ liatõ egiptiorum cum dicitur (Dices er go omni plebi vt postulet vir ab amico ꝛc.) ꝛ hoc voluit domin⁹ i aliquã recõ pensationẽ laboris quo populus israel fuerat iniuste afflictus ab egiptijs (Ac/ ceperunt autẽ ab eis aurum) per quod designatur sapiencia que est noticia de diuinis (ꝛ argentum) quod significat scienciam que est noticia de creaturis (ꝛ arma) vt habetur infra capl̃o xiij. vbi dicitur ꝙ armati ascenderũt filij israel de terra egipti ꝛ certum est ꝙ non habe bãt arma propria. cum timeretur de eo rum rebellione ꝛ fuga. sed egipti liben/ ter accõmodauerũt vt a latronibus pos sent defendere iocalia p̃ciosa ab egiptijs sibi accõmodata ꝑ h̃ aũt ꝙ filij israel egiptios talibus spoliauerũt significat̃ ꝙ quecũqꝫ sunt in libris gentiliũ accõ moda fidei nostre siue moribus ad eoꝝ declarationem. cuiusmodi sunt sciencie reales. siue ad defensionem eoruz cuius modi sunt sciencie ꝑmocinales que do/ cent moduz loquendi arguendi ꝛ rñdẽ di ab eis tãq̃m ab iniustis possessoribus sũt accipienda. Aug. đ doctr. cristi. Si que vera dixerunt philosophi nõ formi danda sunt sed ab eis tanquam ab iniu/ stis possessoribus in vsum nostrum vẽ/ dicanda Secũdo agitur de morte p̃/ mogenitorum egipti de qua dicit̃ (hec dicit domin⁹ media nocte ingrediar in egiptum ꝛ morietur omne primogeni/ tum) egiptus interpretatur tenebra ꝓ pter quod ꝑ primogenita egipti intelli/ gũtur homines mali in tenebris igno/ rãcie ꝛ culpe nutriti ꝛ obstinati ꝛ tales in inferno grauissime punientur ꝑ hoc autem ꝙ subditur (apud autem õnes filios israel ñ mutiet canis) Significat̃ ꝙ dyabolus qui per canem intelligitur nocendi fidelibus in bono perseueran/ tibus non habebit potestatez.

Capl̃m. xij.

In hoc capitulo ꝛ sequenti agitur đ im molatione paschalis agni de qua ponũ tur. v. intricate propter quod non intẽ/ do sequi ordinem litere sed materie. p̃/ mum est immolate rei conditio scđz tẽ poris determinatio. tercium comeden/ cium dispositio. quartũ comedendi mo dus. quintum comestionis locus Circa primuz dicitur ꝙ res imolata sit agn⁹ in quo notatur cristi mansuetudo Jere xi. Ego quasi agnus mansuetus qui por tat̃ ad victimaz ꝛ qđ sit (sine macula) scilicet peccati p̃ma petri. ij. qui peccatũ non fecit. nec inuentus est dolus in ore eius (ꝛ masculus) ꝑ quod designatur perfectio hominis cristi ratione sexus perfecti ipse eniz ab instanti conceptio nis fuit homo perfect⁹ in scienciis ꝛ v̄/ tutibus (annicul⁹) id est vnius anni et accipitur iste annus ab octaua die nati tiuitatis. nam ante non poterat offerri ꝛ sic patet ꝙ erat adhuc tenellus ꝛ per hoc significatur in cristo pietatis tene/ ritudo (iuxta quem ritum tolletis ꝛ e/ dum) nam quãdo nõ habebatur talis agnus poterat accipi edus eiusdẽ tem/ poris ꝛ conditionis cum agno. ꝛ per hoc significatur i cristo similitudo car nis peccati rõ. viij. Deus filium suum mittens in similitudinem carnis pecca ti. circa secundum sciendum ꝙ đcima die primi mensis erat assumendus per quod significabatur ꝙ in lege per deca logum intellecta cristus fuit prefigura/ tus ꝛ prenunciatus. vnde ra. sa. hebre⁹

dicit super zachariaz omnes ꝓphete lo
cuti sunt de dieb⁹ messie (⁊ q̄rta decia
die immolandꝰ) ꝑ qđ significabat̄ pas
sio cristi complenda tempore euangelij
q̄drupliciter descripti (ad vesperam) q̄
ꝑm hebreos incipit ab hora xij. xp̄s āt
circa horam nonaz expirauit vt hētur
Math.xv.et Luce.xxiij.(⁊ denocte co/
medendus) sicut dicit̄ in textu (⁊ edēt
carnes nocte illa assas igni) per quod
significabatur ꝙ cristus nō est in euka
ristie sacramēto mō visibili sed per fidē
que est đ non apparentibus creditur et
ꝑ caritatē suggeritur virtus hui⁹ sacra
menti Circa terciū sciendū ꝙ come
dentes debebant esse (circūcisi) in figu
ra ꝙ ad sacramentuz eukaristie nō ad
mittuntur nisi baptizati sic̄ circūcisio fi
gura fuit baptismi (⁊ accincti renib⁹).i
casti et mundi Luce.xij. Sint lumbi
vestri precincti qđ exponens Greg.dicit
lumbos enim precingim⁹ cum carnis
luxuriam per continenciam coartam⁹
(et calciati) ad significandum ꝙ sumē
tes eucaristie sacramentū debēt esse ꝑa
ti ad ambulandum in via morum (⁊ te
nentes baculos in manibus).i.ꝓfiten/
tes se esse peregrinos in hoc mundo. ij
Coꝝ.quinto. Dum sum⁹ in hoc corpe
peregrinamur a domino Circa quartū
sciendum ꝙ de agno paschali nō debe/
bat (aliq̄d crudū comedi) quia sacram̄
tum eukaristie non debent sumere du/
bitantes in fide (nec coctum aqua) id ē
sine deuotiōis feruore (sed assuz tantuz
igni) nam in fide caritate formata de
bet sumi (Cum lactucis agrestibus) he
breus habet cum amaritudinib⁹.i.cuz
peccatorum cōmissorum dolorib⁹ Isa.
xxxviij. Recogitabo tibi annos meos i
amaritudine anime mee (caput cū pe/
dibus ⁊ intestinis vorabitis) per caput
deitas per pedes hūanitas ꝑ intestina
plenitudo gratie latēs intra significāt̄
Est igit̄ sensus caput cū pedib⁹ ⁊c̄.i.di
uinitatē cū hūanitate plena gratie in h̄
sacramento esse credendo per fidem in
corꝑabitis (⁊ comedetis festināter).i.
per virtutem huius sacramenti festina
bitis ad patriam ꝑadisi propter quod
dicitur viaticuz hebreos.iiij. festinem⁹
ingredi in illam requiem (⁊ os eius nō
confringetis).i.robur diuinitatis ꝑ car
nem assumptam debilitatum esse falso
non opinabimini nec corpus cristi in h̄
sacramento frangi vel dentibus atteri
qđ solis conuenit specieb⁹ Circa q̄ntū
dicitur (in vna domo comedetur) per
quod significatur ꝙ sacramentū euka
ristie sumendū est in ecclesia Canticoꝝ
sexto vna est columba mea ⁊c̄. licet eni
plures agni fuerint ⁊ in pluribus do/
mibus tn̄ ōs agni vnum cristuz figura
bant et omnes domus vnam ecclesiaz
in qua sumendū est eukaristie sacramē
tum ⁊ non in conuenticulis hereticoꝝ
(Nec de carnibus eius offeretis foras)
.i.speciebus eukaristie non vtemini ad
sortilegia seu quecūqz alia ad que non
sunt ordinate (superliminare et postes
liniebantur agni sanguine) ꝑ duos po
stes intelliguntur veteris ac noui testa
menti patres et ꝑ suꝑliminare ip̄e cri
stus supeminens vtrisqz patribus ꝑ di
ctam igitur linitionez significabatur ꝙ
patres veteris ⁊ noui testamēti erāt cri
sti sanguine redimendi et ꝙ cristus fo/
ret in cruce suo sanguine rubricandus.

Capl̄z.xiij.

Preter illa que dicta sunt capl̄o
xiij.adhuc đ agno paschali t̄a
ponuntur .s.ꝑmogenitoꝝ isrl̄
sanctificatio ⁊ ossium ioseph apportatō
⁊ per columnam ignis et nubis populi
deductio per ꝑmum intelligitur prepol
lens sanctitas que debet esse in clericis
secularibus ⁊ religiosis ad cultum dei
deputatis Iero.ad nepocianū.clericus
qui seruit ecclesie ꝑmo vocabulū suum
interpretetur et nitatur esse quod dicit̄
Cleros enim grece sors latine dicitur.
Igitur clerici dicuntur eo quod sunt
de sorte domini et quia dominus ipse
est sors vel hereditas clericorum tales
igitur se exhibere debent vt et ipsi pos/
sideant dominum et a domino posside
antur.per scđm ostenditur quāta dili/

gencia debet adhiberi in obseruatione iuramenti. nam moyses erat supra modum occupatus in eductione tanti ppli et tamen non omisit asportare ossa ioseph eo q̄ populum israel de hoc adiurauerat Gene. vltimo Per tertiū scilicet colūnam populum deducentez intelligitur ip̄e cristus qui per exempla paciencie in humanitate sua ostensa fidelibus ad terram viuencium ꝓficiscentibus refrigerat estum tribulatiōis ⁊ sue diuinitatis luce depellit tenebras noctis. ignorancie atq̄ culpe.

Capl'm. xiiij.

Locutus est autē dominus) in hoc capitulo agitur de pharaonis ⁊ sui exercitus insecutione post populum israel de seruitute emissū vt ip̄m reduceret ad p̄stinam seruitutez per quem significatur dyabolus cum ā gelis suis qui exeuntes de seruitute sua in peccatis enormibus transeuntes ad meliorem vitam toto conatu nitit̄ ad p̄stinam reducere vilitatem immittendo eis fortiores tentationes ⁊ concitando contra eos tribulatiōes. vt talibus fracti iterum eius se subijciant seruituti. sicut filij israel territi dicebant moysi (r̄cede a nobis vt seruiamus egiptijs) mlto melius est seruire eis q̄m mori in solitudine Sed ꝯtra hoc subdit̄ (⁊ ait moyses ad populuz nolite timere) per moysen qui interp̄tatur extractus de aquis intelligi potest exterior homo extractus a fluxu carnis qui rep̄mit terrorez sensualitatis confidens de auxilio diuine virtutis que solet assistere in casibus desperatis ideo subditur (tollens qz se angelus domini ⁊c̄.) ꝑ quem intelligitur cristus qui Isa. ix. dicitur magni cōsilij angelus scd̄m translatiōem. lxx. nā ip̄e opponit se dyabolo ⁊ exercitui eius s̄m quod dicitur p̄. Cor. i. fidelis d̄us qui non pacietur vos tētari supra id quod potestis sed faciet cum tentatione ꝓuētum vt possitis sustinere (⁊ cum hoc ꝑiter colūna nubis) ⁊ ipsa etiaz erat colūna ignis vnde subditur (Et erat nubes tenebrosa ⁊ illuminans noctem) per colūnam igitur nubis intelligitur humanitas cristi in qua dedit fidelibus exempla paciencie ex quorum consideratiōe accipit homo in tentationibus ⁊ tribulationib⁹ virtutez constancie. per colūnam autez ignis diuinitas cristi illuminans hominem luce sue gratie. Et sic fideles transeunt mare presentis seculi sine lesione mortalis peccati ideo sequitur (⁊ aque erāt eis pro muro) quia tribulationes contra eos cōcitate fiūt eis materia gaudij scd̄z illd̄ Act. iiij. ibāt apostoli gaudentes a conspectu consilij qm̄ digni habiti sunt pro nomine Jesu cōtumeliam pati (⁊ viderunt egiptios mortuos) per quod designatur q̄ transito mari presentis seculi beati vidēt penam demonum que dicit̄ mors gehēne

Capitulum. xv.

Cantemus domino ⁊c̄.) hic ponitur gratiarum actio pro dei beneficio prestito in egiptiorum sōmersiōe ⁊ populi israel liberatōe. nec est hic querendus alius sensus mistic⁹ nisi qd̄ per hoc docemur deo gratias agere de beneficijs acceptis. Et quia tal' gratitudo est dispositio ad alia recipienda ideo eodem cantico subditur ꝓphetia d̄ habitatoribus terre chanaā terrēdis ⁊ debellādis cum dicitur (ascenderunt populi ⁊ irati sunt. dolores obtinuerunt habitatores philistim) ⁊ sequitur (Obriguer̄t ōs habitatores chanaā) ⁊ per hoc docemur per gratitudinem de beneficijs p̄teritis sperare de futurl. accipiendis Subditur autē dulcoratō aquarum marath. cum dicitur (qui ostendit ei lignum qd̄ cuz misisset in aq̄s in dulcedinem verse sunt) per aquas amaras significantur tribulatiōes vite p̄sentis Isa. viij. Ecce adducet domin⁹ super eos aquas fluminis fortes ⁊ mltas regem assyriorum ⁊c̄. per lignū āt itelligitur crux. i. passio cristi que si mittatur per fidem caritate formatā in cor hominis repletum aquis tribulationis vertit illas in dulcedinem per virtutem paciencie ⁊ spē retributiōis eterne Mathei q̄nto Cum vos oderint homines ⁊ seperauerint ⁊ persecuti vos fuerint

⁊ dixerint omne maluz aduersum vos mencientes propter me gaudete et exultate quoniaz merces vestra copiosa est in celis. Capitulum. xvi.

In hoc capitulo agitur de murmuratõne populi contra moysen et aaron pro defectu cibi cum dicitur (Murmurauit omnis congregatio israel cõtra moysẽ et contra aaron ⁊c̃) per quod significatur murmuratio religiosorum qui per israel significantur contra bonum p̃latum ꝓpter paupertatem victus (dixerũt qꝫ ad eos vtinã mortui essemus in egipto) id est vsqꝫ ad mortem mansissem⁹ in seculo per egiptum significato eo ꝙ interpretatur tenebra seculum ãt est tenebrosum ignorancia et culpa (quando sedebam⁹ super ollas carniũ ⁊c̃.) hoc autez frequencius dicunt conquerendo illi qui fuerunt pauperiores in seculo et fuissent ibi contẽti illis q̃ administrãtur sibi. religiosi enim mẽdicãtes talia dicentes multum deberẽt confundi cum in igressu religionis nihil sibi ꝓmissum fuerit nisi paupertas sed scd̃m dictum ꝓphete confusione non sunt cõfusi et erubescere nescierũt et id̃o frõs mulieris meretricis facta est eis. Sz quoniam dominus multa beneficia p̃stat ingratl. ideo sequit̃ (dabit vob̃ dñs carnes vespe) Iste carnes fuerunt cõturnices vt subditur in textu per quas ratione volatus intelligitur celestium meditatio ad q̃m inducuntur mali religiosi per exhortatiõem boni prelati (et mane panes in saturitate) et isti panes fuerũt manna per qd̃ figurata fuit eukaristia ⁊ per hoc ꝙ manna sequitur ɔturnices significatur ꝙ sũptioni eukaristie debet precedere celestium meditatio tanq̃m dispositio requisita ad ip̃az sumptionem (hec cibo aliti sunt vsqꝫ tãgerent fines terre). s. ꝓmissionis ꝑ qd̃ figuratum fuit ꝙ eukaristie sacramentum cibus est spiritualis fidelium quo vsqꝫ veniant ad terram viuencium Nã ⁊ illi qui sunt in purgatorio reficiuntur hoc sacramento Capl'm. xvij.

Hic agit̃ p̃mo de eductiõe aque de petra ad r̃focillãdũ ꝓpl'z sitibũdũ sic̃ scribit̃ (ꝑcucies qꝫ petram ⁊ exibit ex ea aqua) per hãc petrã significat̃ cristus qui in cruce fuit lancea percussus ⁊ inde exiuit sanguis et aqua Jo. xix. ex quibus virtutem habent ecclesie sac̃menta in quibus cõfertur aqua gratie salutaris q̃ r̃focillat̃ populus cristian⁹ p̃ma Cor. x. bibebant autem de spũali consequẽte eos petra. petra ãt erat cristus Secundo agitur de pugna Josue contra amalech de qua dicitur (Dixit qꝫ moyses ad iosue elige viros ⁊ egress⁹ pugna ɔtra amalech) ꝑ amalech q̃ int̃pretatur gens bruta significatur caro quia per eã homo conuenit cuz aĩalib⁹ brutis. ꝓpter quod p̃mo ethicorũ vita voluptuosa dicitur vita pecudum. ipsa vero pugnat contra spiritum qui ꝑ isrl̃ significatur eo ꝙ spiritus natus est vid̃re deum hic per fidez et in patria facie ad faciem De hac autem pugna dicit̃ Gal. v. Caro concupiscit aduersus spiritum et spiritus aduersus carnem. caro vero debellatur per iosue gladium q̃ gladius est sacre scripture studium s̃m quod dicitur eph̃. vi. ⁊ gladium spirit⁹ qd̃ est verbum dei ⁊ de hac debellatiõe dicit Jero. ad rusticuz monachũ Ama sanctarum scripturarum studia ⁊ carnis vicia nõ amab̃. sed vt d̃ carne habeatur plena victoria requiritur cuz hoc oratio deuota que significatur per orõnem moysi iosue pugnante ⁊ virga dei in manu per quam significatur castigatio carnis q̃ si remittat̃ caro contra spiritũ roborat̃ ⁊ h̃ sigificat̃ cũ dicit̃ (si ãt paululuz remisisset supabat amalech) Sz qm̃ istoꝝ ɔtinuatio difficilis est iõ dr̃ (ꝙ man⁹ moysi erãt graues) ꝓpter qd̃ subdit̃ ꝙ (aaron ⁊ hur sustẽtabant man⁹ ei⁹) ꝑ aarõ q̃ mõtan⁹ interp̃tat̃ meditatõ celestiũ significat̃ ꝑ hur q̃ interp̃tat̃ ignis intell'r feruor caritatl. igit̃ ista duo man⁹ graues sustentãt qꝛ ñ est aliq̃d tã graue ꝙ ñ faciãt illd̃ leue ⁊ sic d̃ carne hẽt̃ pleitudo victorie. C. xviij.

Cunqꝫ audisset ietro ⁊c̃.) per ietro q̃ erat gẽtil' ⁊ hõrabil' interp̃tatur secularis v̄tuos⁹ intelligit̃. tal' ei ẽ honorabil'. nã honor est

titudo.obediencie promptitudo cõuer/
sationis sanctitudo otinencie pulcritu/
do.ꝑmum significatur cum dicit(vos
ipi vidistis que fecerim egiptijs quo mo
do portauerim vos ꝛc̃.)q.d.vos ꝺbetis
esse grati quia gratitudo de beneficijs
acceptis est dispositio pro alijs recipien
dis ideo subditur (si ergo audieris vo/
cem meam ꝛc̃.)sequitur (eritis mihi ꝝ
gnũ sacerdotale ꝛ gens sancta) ℣e
cundõ tangitur cum dicitur (Respõdit
populus simul cuncta que locut⁹ est do
minus faciemus) Tertiũ notat ibi(La
uent qz vestimenta)per vestiuz locionẽ
intelligere debemus sanctam ꝛ mũdaz
conuersationẽ. Quartũ tangitur ibi (et
ne appropinq̃tis vxoribus vestris) Cõ
pletis autem quatuor dictis infunditur
spiritussanctus in nobis inuisibiliter fic̃
in signo visibili datus fuit apostolis.

Capitulũ.xx.

Hic ꝑmo dantur.x.legis ꝓcepta
que sunt mozalia ꝓpter qꝺ nõ
est hic alia mozalitas requirẽ/
da nisi in ꝓcepto de obseruatõe sabbati
qꝺ est cerimoniale q̃tum ad determia
tionem temporis scilicet diei sabbati ꝙ
enim homo aliquando cesset ab opꝛib⁹
seruilibus.ꝛ intendat diuino cultui.mo
rale ẽ ꝺ dictamie iuris naturalis ꝟ det̃
minatõ diei sabbati fuit figuralis ꝛ ꝑm
sensum allegoricum figurauit quietem
christi in sepulcro .scõz vero sensum mo
ralem significauit quietem hominis in
deo ꝛ cessatiõem a peccato.scõm vero
sensum anagogicum figurauit quietz
bonorum in patria celesti.℣cꝺo ponũ/
tur quedam alia cum dicitur (non faci
es mecum deos argẽteos nec deos au/
reos facietis vobis)hoc enim faciũt cu
pidi ꝛ auari qui totam spem suam i tali
bus ponunt ꝙ sanctus Job excludit a
se ꝛ sibi similib⁹ .d.xxxi.cap̃lo si putaui
aurum robur meuz ꝛsi obriso dixi fidu
cia mea ꝛc̃.ꝛ ponit̃ hic si ꝑ non (altaẽ
de terra facietis mihi)per terrã q̃ est in
simũ elementũ humilitas designatur i
q̃ facta deo oblatio acceptatur ℣Daniel
ꝟ.in alio otracto ꝛ spũ humilitatis susci
piam (ꝙ si altare lapideũ feceris mihi

ꝑmium virtutis iiij.etbi.talis autez au
diens bona que facit dominus exeunti
bus de seculo per religionis ingressum
qui significatur hic per egressum de e/
gipto ꝛ ingressum deserti.cõcipit aliqñ
ꝓpositum similiter faciendi.ꝓpter qꝺ
(veit ad moysen).i.ad illius religiõis
superiozem volens accipere statum illũ
sicut ietro de gentilitate conuersus fuit
ad iudaismũ Et qñ talis est caritatie re
cipiendus ideo subditur(ꝙ moyses).i.
religionis ꝑlatus occurrit ei ꝛ osculat⁹
fuit eum ꝛ qꝺ narrauit ei vniuersum la
borem qui accidisset eis in itinere ꝓela
tus enim recipiens aliquem ad religio/
nẽ omnia grauia religiõis sibi debet ex
primere .etsi fuerit promptus ad recipi
endum recipitur eius sacrificiuz qꝺ fa
cit de se ipõ per religionis ingressum se
cũdum illud Roma.xij.Exhibeatis coz
poza vestra hostiam viuentez scãm ꝺo
placentem ꝛc̃.ꝛ hoc significatur cuz di
citur (obtulit ergo ietro cognat⁹ moy
si).i.sibi fraternitate religionis conĩũ/
ctus (olocaustomata ꝛ hostias) per
hoc autem qꝺ sequitur postea (quibus
auditis moyses fecit omnia que sugges
serat)ostenditur ꝙ qñ prudentes ꝛ li/
terati homines veniunt ad consiliuz eo
rum ꝓpter nouitatem non est cõtenen
dum sed gratanter accipiendũ Mozalit̃
autẽ per verbum ietro.d.(ꝓuide ꝺo om
ni plebe)instruũtur ꝓncipes ꝛ ꝑlati ꝓ/
mouere sine ꝓsonaꝝ acceptione viros
aptos pro regimine scõm conditiões ℔
positas in sensu literali qui ꝛ mozalis
est vt patet intuẽti.

Capl̃m.xix.

In hoc capitulo agitur de dispositione
populi ad legez domini recipiendã que
data fuit quinquagesima die ab egres/
su populi de egipto ꝓpter quod signifi/
cat dationem spiritussancti per quez ra
dicatur lex euangelica in fideliuz cozdi
bus ꝛ facta fuit apostolis ꝛ alijs existẽ/
tibus cum eis quinquagesima die a dñi
resurrectione tanq̃m de egipto exuim⁹
de tenebris culpe ꝛ ignorancie.ad rece
ptionez vero spiritussancti quatuor dis
ponunt scilicet diuinoꝝ beneficioꝝ gra

non edificabis illud de lapidib⁹ sectis) per firmitatē lapidum firmitas fidei d̄signatur et quoniā sunt plures articuli fidei. ideo dicitur de lapidibus in pl'ali et quia sunt integre tenendi sicut tenet eccl'ia absq; scissione heretica vl' scismatica iō dr̄ (Nō edificab̄ illud d̄ sectis lapidib⁹) cui⁹ ɔtrariuz faciūt heretici ⁊ scismatici.

Capl'm. xxi.

Si emeris ꝟuū hebreū ⁊c̄.) p̄dicator ꝟbi dīni seruū emit qn̄ ad dei ꝟuitutē peccatorē adducit ꝫ tc̄ dr̄ hebre⁹ q̄ iterp̄tat̄ trāsiēs qn̄ ꝑ vite pn̄t. viā bn̄ viuēdo trāsit ad patriā (vi. ānis) i. i ꝑfectiōe vite actie q̄ ꝑ fectio ꝑ senariū numeꝝ d̄signat̄ eo ꝙ de⁹ i sex dieb⁹ mūdi machinā ꝑfecit Geneꝟ. i. exercitium ꝟo vite actiue disponit ad ɔtēplatiuam Greg. vi. moraliū qui cōtemplationis arcez tenere desiderant p̄us nec̄e est vt in campo actiōis se ꝑ exercitium ꝓbent. et id̄o exercitatus in actiue vite operibus dispositus est vt trāseat ad ɔtemplatiōem ꝓpter qd̄ subdit̄ (in vij. egredietur liber) id est transibit ad cōtēplatiōis quietem que significatur per libertatem (si habens vxorem intrauerit) id est habens sapienciam de qua dicit̄ Sap̄. viij. hanc quesiui mihi sponsā assumere (et vxor egredietur simul) id est tantum vel plus sapiencia que dicitur eius vxor erit sibi necessaria in contemplatione sicut fuerat in actione (Si āt domin⁹ dederit sibi vxorem). i. si p̄dicator eū emit mō predicto docuerit eū sapienciam (mulier et liberi ei⁹ erūt dn̄i sui). i. meritum illius sapiencie ⁊ fructus sequens q̄ per liberos designat̄ ad meritum doctoris cedent. qꝛ tamen ꝑ hoc discipul⁹ non p̄uatur merito ꝓprio iō subditur (ip̄e vero exibit in vestitu suo) per vestitū enim meritū significat̄ eo ꝙ per ip̄m gl'ie vestis adquirit̄ (ꝙ si dixerit seruus nō egrediar liber). i. nolo trāsire ad libertatē cōtēplatiōis ꝫ volo manere in seruitute actiōis sicut aliqn̄ ɔtingit eo ꝙ talis actiu⁹ magis credit ꝓficere in actiua vita q̄m in ɔtemplatia (offerat eū dn̄s dijs). i. p̄dicator vl' doctor q̄ emēat ip̄z mō p̄dicto r̄cōmēdet eū āgel' scis q̄ dicūt̄ dij ꝑticipatie (⁊ applicabit̄ ad hostiū). i. ad xp̄z q̄ dic̄ Jo. x. Ego sū hostiū (et ad postes). i. apostolos q̄ sūt postes eccl'ie. ꝑ hanc applicatiōez intelligit̄ recōmēdatio q̄ p̄dicator suū discipulū in actiua vita remanere volētem recōmēdat xp̄o āgelis et apostol' orādo deuote ne ex hūana laude q̄ surgere solet ex opibus actiue isolescat iō sb̄dit̄ (ꝑforabit aurē ei⁹) tūc ei auris boni actiui ꝑforat̄ qn̄ nō ꝓpt̄ laudem hūanā ꝫ ꝓpter deū bene opatur (Si q̄s vendiderit filiā suā in familiam) hoīs opatio bona de genere intelligit̄ q̄ tamē fieri p̄t ⁊ male sicut dare el'am ꝓpter xp̄m vel ꝓpter laudez hoīm. sed tunc in familiam vendit̄ qn̄ spe mercedis eterne in deum ordinat̄ ideo subdit̄ (Nō egredieť sicut ancille) qꝛ finis ei⁹ nō est mal⁹ sicut elimosine date ꝓpter laudē hūanam. sed est valde bon⁹ ꝓpter ꝙ egredieť libēa qd̄ nōt̄ cū dr̄ (dimittz eā). s. liberā. nā ꝑ talē opatiōez gl'ie libertas adq̄rit̄ de q̄ dr̄ Rō. viij. ip̄a creatura liberabit̄ a ꝟuitute corruptōis in libtatē gl'ie filioꝝ d̄i (Qui ꝑcusserit hoīem volēs occidere) h̄ Moralit̄ facit q̄ ad mortale peccatū verbo vel facto iducere ꝓximū intendit iō sb̄dit̄ (morte morieť). s. culpe ⁊ postea gehēne nisi ꝟe penituerit (q̄ āt nō est īsidiat⁹. ꝫ de⁹ illū tra. ⁊c̄) aliqn̄ ꝟo ɔtingit ꝙ ex fcō vel ꝟbo alicui⁹ male intellecto ali⁹ incidit in mortale pcc̄m. iō dr̄ ꝙ de⁹ tradidit illū. i. ꝓpter maliciā suā ꝑmisit eū cadē (ɔstituā tibi locū q̄ fugē dēas). s. sacr̄z penitēcie qꝛ q̄uis nō sit ɔsci⁹ ꝙ fuerit ꝓxio cā ruine dz de h̄ tn̄ sibi timē (si q̄s ꝑ industriā occiderit ꝓximū ⁊ ꝑ insidias euelles eū ab altari meo) nā eccl'ia non dz eū tueri vt vr̄ ꝑ h̄ qd̄ hr̄ ex̄ de hoīcidio si q̄s. p̄t ⁊ alit̄ expōi euelles eū ⁊c̄. i. r̄pelles eū a sacra ɔmuniōe ⁊ eccl'iastica ꝓmotiōe (q̄ ꝑcusserit pr̄ez suū aut matrē). i. p̄latū vel eccl'az seu religiōez scādalizauerit (morte moriat̄). s. cl'pe ⁊ gehēne) q̄ maledixerit pr̄i suo vel matri). i. blasphemauerit xp̄m vel eccl'iam (q̄ furat̄ hoīez) ip̄z a fid̄ seducēdo. (⁊ vēdiderit eū) diabolo (morte moriatur) scz culpe et gehenne (et percusserit quis mulierem pregnantem) id est personaz

rationalē a conceptione boni ꝓpositi a uertit (subiacebit damno).i.punietur a domino scōm quantitatem boni qđ impediuit(si quis aperuerit cisternam)id est sacre scripture ꝓfunditatem in discrete(ceciderit qꝫ bos vel asinus).i. per hoc fuerit occasio ruine simplicib⁹ (reddet p̄cium iumentoꝝ).i.a deo punietur scōm suum delictuz.

Caplm.xxij.

Si egressus ignis)id ē zelus hominis indiscretus (inuenerit spicas ꝙ comp̄hēderit aceruos ꝛc̄.)per spicas ꝓpone seccares per aceruos cōmunitates intelliguntur quas si quis per zelum indiscretum scandalizauerit a domino punietur scōm quātitatem delicti (decimas ꝙ p̄micias tuas ñ tardab offerre.)per p̄micias intelliguntur inicia bonoꝝ operum ꝙ p decias ꝓfectiones eoruz eo ꝙ denarius numerus ꝓfectus est ꝙ limes numeroꝝ vt dicit̄ iij .phi .ꝙ per hec duo intelligunt media bonoꝝ operū.hec enim omia deo attribuenda tanq̄m omniuz bonorum actori Isa.xxvi.Omnia opera nostra operatus es in nobis domine (carnez que a bestijs fuerit p̄gustata nō comedetis)id est doctrinā in qua nutriti fuerunt supsticiosi vel heretici nō comedetis eam acceptando. (ꝯ p̄cietis canib⁹) illa dimittēdo infidelib⁹ obstinatis qui dicūtur canes Matb.vij.Nolite sanctum dare canibus.

Caplm.xxiij.

Si videris asinuz odientis te iacere sub onere ꝛc̄.)asini p̄latorum possūt dici archidiaconi. pecani curati.quia supportant eoz onera.ille igitur qui videt aliquem de istis oppressuz onere cure sibi impposite ꝙ scit ꝙ potest ip̄m subleuare nō debet hoc dimittere ꝓpter odium prelati(si occurreris boui inimici tui aut asino erranti reduc eum).i.si videris aliquē de subditis p̄lati vel curati odientis te ab eius obedīēcia irrationabiliter recedētem p bonū consilium ꝙ exhortacōem debes eū foucere ad obedīēdū debite nō obstāte odio dicti p̄lati vel curati contra te (

Sex annis seiabis terram tuā ꝛc̄.) per terram colendam intelligitur coz hūanum qđ est seminādum semine virtutuz sex annis.i.toto tempore vite p̄sentis q̄ per senarium dēsignatur eo ꝙ est numerus perfectus r̄sultans ex suis partibus que sunt vnum duo tria(anno septimo dimittes eā ꝙ requiescere facies vt comedant pauperes ꝛc̄.)septimus autez annus apud hebreos requiei erat vt patet per p̄dicta.per hoc igitur ꝙ illo āno fine labore fructus oriebant ex quibus pauperes ꝙ agri bestie sustentabāt dessignatur ꝙ sancti qui sunt i quiete celesti orant pro sibi devotis q̄ntūcunq; simplicibus ꝙ abiectis(Tribus vicibus p singulos annos mihi festa celebrabitis ꝛc̄)p̄mum festum celebrabatur ꝓpter bn̄ficium exitus de egipto ꝙ fuit figura resurrectiōis Jesu cristi per quez exiuim⁹ de tenebris culpe ꝙ ignorancie.scōm celebrabāt ꝓpter beneficiū legis vate qđ notatur cum dicitur (ꝙ solēnitatē mensis p̄mitiuoꝝ)tunc eni fiebat oblatō de nouis panibus ꝙ fuit figura datōis spirituscī q̄nq̄gesima die a resurrectione domini.tertiū fuit festum tabernaculoꝝ ꝙ celebrabāt in memoriam ꝙ dom⁹ habitare fecit filios israel in tabernaculis in deserto ꝙ notāt cum dicitur (solēnitatez q̄z i exitu āni)quia celebratur quintadecima die septimi mensis scōm ordinem festoꝝ ꝙ vltim⁹ mensis exstat p̄m acta hoiz sic eniz accipiendo annus nou⁹ incipit in lunatione ꝓpiquiori equinoctio autumnali ꝙ illud festum figura fuit solēnitatis omnium scōrum Iste enim tres solēnitates resurrectiōis pentecostes in ecclesia sūt solennes (non coques edum in lacte matris sue)per edum peccatoz itelligit Matb xxv.statuet oues a dexteris edos autez a sinistris. edus igitur in lacte matris coquitur quando adulatorū blādicijs peccatoz delinitur scōm illud p̄s.lx.laudatur peccator in dēsideriis anime sue ꝙ iniquus benedicitur(Ecce ego mitto angelum meum qui p̄cedat te)per angelū dñi p̄lat⁹ bonus secularis vel religios⁹ intelligit Mal.ij.caplo labia sacerdotis

custodiunt scienciam ⁊ legem ex ei⁹ore requirent angelus ei domini exercituũ est. et ip̄e subditos suos precedere debet in via mor̄ verbo ꝑiter et exemplo (nõ erit infecunda nec sterilis in terra tua) per hoc designatur ꝙ in congregatiõe religiosorum seu aliorum bonorum nõ debet esse aliq̄s a bonis oꝑibus sterilis

Capl̄m .xiiij.

Venit ergo moyses ⁊ narrauit plebi omnia verba domini) ꝑ moysen ꝓmulgatorẽ veterl. testamenti allegorice cristus significatur q̄ fuit ꝓmulgator noui ip̄e vero exiens a patre venit in mundum ad annunciandum hominibus sanctum euangelij (Omnia verba que locutus est domin⁹ faciemus) per hoc intelligũtur illi qui veraciter recipiunt legem cristi ⁊ h̄ verbum (omnia que locutus est ⁊c̄.) bis h̄ scribitur ad significandum ꝙ lex cristi dupliciter ẽ recipiẽda. s. in corde ad credendum et in ore ad confitendum Rõ. x. Corde creditur ad iusticiaz ore ãt ɔfessio fit ad salutem (construxit altare) .s. se ip̄m in cruce q̄ ipse est altare nr̄m ⁊ hostia et in fide eius offerimus õnia (⁊ xij. titulos). i. apostolos qui post ip̄z dicuntur ecclesie fundam̄ta Apoc̄. xxi. (misit q̄z iuuenes de filijs israel ⁊ obtulerunt olocausta) per istos intelligũtur martires qui dicuntur iuuenes ꝓpter eorum aiositatez ad consequẽdũ martirij palmã et ip̄i obtulerũt olocausta dicebatur enim olocaustuz sacrificiuz ad honorẽ dei totaliter incẽsum martires vero in feruore caritatis obtulerunt se olocaustum dn̄o medullatũ (tulit itaq̄z moyses dimidiam ꝑtem sanguinis ⁊c̄) per hoc autem ꝙ sanguis iste ꝑtim sr̄ altare fuit effusus. et ꝑtim suꝑ populũ resꝑsus significatur ꝙ sanguis martir̄ fuit effusus ad honorem cristi qui est altare nostrum ⁊ ad sanctificatiõem ꝓpl̄i cristiani (ascenderũt q̄z moyses ⁊ aarõ ⁊c̄). sequitur (⁊ viderẽt deum israel) ꝑ hoc autez significatur ꝙ visio dei clara et fruitio perfecta per cristi sanguinem et martiruz eius donande sunt populo cristiano.

Capl̄z. xxv.

In hoc capitulo describitur constructio arche testamenti cum dicitur (Archaz de lignis sethim compingite) ꝑ archaz istam figurata fuit virgo Maria in qua repositus fuit sanctus sanctorum Jes⁹ cristus qui est rex et sacerdos et cib⁹ fideliuz et he tres conditiões figurate fuerunt per tria in archa reposita scilicet tabulas ɔtinẽtes legez et significãt regiã dignitatẽ ad q̄z spectat ferre legẽ. ⁊ v̄gã aaron que significat sacerdocium et manna que significat cibatõnem fid̄lium viatorum in sacramento eukaristie et beatorum in ꝓpria specie Facta fuit vero hec arca (de lignis sethim) que sunt imputribilia ad significandum puritatem v̄ginis Marie. que fuit purissima mente et corpore et etiam post mortem conseruata a corporis putrefactione (et deaurabis eam auro mũdissimo intus) per caritatis feruorem (et foris) per conuersationis honestatem (Facies q̄z supra coronam auream) nam ceteri sancti etiam supremi angeli sunt in celis sicut dei ministri ipsa vero sicut celorum regina (Facies et propiciatoriuz ⁊c̄.) ip̄a namq̄z precibus suis facit deum nobis propicium (duos quoq̄z cherubin) per quos designatur assistencia angelorum huic regine famulancium (Facies et mensam ⁊c̄) per hanc mẽsam propositionis significatur ecclesia in qua nobis proponitur panis vite in sacramento eucaristie et figuratur per duodecim panes positos in hac mensa sicut vnum perfectuz figuratur per plura imperfecta (et inaurabis eam auro purissimo) id est feruenti caritate vnde Cant̄. i. dicitur in persona ecclesie Ordinauit in me caritatẽ (Facies q̄z illi labium ⁊c̄) per labiuz in circuitu et coronã interrasilem ⁊ coronã aureolã intelliguntur tres corone r̄ddende virginib⁹ doctoribus et martiribus ecclesie (ꝑab̄ et acetabula ac phialas ⁊c̄.) Per huiusmodi vasa diuersa significantur persone i diuersis officijs et statib⁹ ecclesie q̄ ꝑ misericordiã dei sũt vasa gr̄e ɔtẽti

ua (facies ⁊ candelabrum) per quod si
gnificatur cristus qui dicit Joh̄is viij.
Ego sum lux mundi (d̄ auro purissimo
) in quo designatur puritas a peccato
.i. petri. ij. qui peccatuz non fecit nec in
uentus est dolus in ore eius (ductile)
.i. factum est martello per quod signifi
catur austeritatis tribulatio in qua fuit
cristus a principio vite vsq̄ ad finem (
sperulas ac lilia) per que p̄fectionis et
castitatis opera designantur (facies et
lucernas vij.) per quas intelliguntur se
ptem dona spiritussancti in cristo sicut
predixit Isa. xi. ⁊ requiescet super eū spi/
ritus domini spiritus sapiencie ⁊ intelle
ctus spiritus fortitudinis ⁊ consilij spi/
ritus sciencie ⁊ pietatis ⁊ replebit eum
spiritus timoris domini hec eniz aucto
ritas ad literam de cristo loquitur secū
dum doctores hebraicos ⁊ latinos.

Capitulū. xxvi.

Tabernaculum ita fiet) per tab
naculuz significatur ecclesia q̄
est tabernaculum dei hui⁹ aūt
tabernaculi p̄mo describuntur operim̄
ta que fuerunt quatuor .s. cortine saga
pelles rubricate desu p̄ pelles iacinctine
per hec operimenta que protegebāt in/
teriora tabernaculi ab intemperie aeri.
significantnr defensores ecclesie qui sūt
in quadruplici genere. nam ecclesia cō/
tra hereticos defenditur per doctores
qui per cortinas significantur que facte
fuerunt de quatuor coloribus scilicet d̄
bisso retorta per bissum que est genus li
ni cādidissimi castitas figuratur p̄ hoc
autē quod dicitur (retorta) rep̄ssio car/
nis intelligitur. ꝓp̄ t̄ qd̄ paulus doctor
gencium dicebat .i. Cor. ix. castigo cor
p⁹ meū ⁊ in seruitutē redigo ne forte cū
alijs p̄dicaueri ip̄e reprob⁹ efficiar (Et
iacincto) qui ē coloris celestis ꝓpter qd̄
significat meditatiōem celestium Phil.
iij. Nostra autem conuersatio in celis ē
(ac purpura) per q̄m significatur desi/
derium martirij vel saltem meditatio
cristi passi p̄ma Cor. ij. Non iudica ui
me aliq̄d scire inter vos nisi tantū Jesū
⁊ hunc crucifixum (cocco q̄ bis tincto
per quem significatur gemia caritas
dei scilicet et proximi Gre. Ome. xxxix.
Qui caritatem erga alterum non habz
p̄dicatōis officium nullatenus suscipe
debet hec autem quatuor esse debent in
doctoribus ecclesie. qui sunt eius cōtra
hereticos defensores Cōtra tirannos
vero ecclesie defensores sunt martires.
quoruz aliqui pro defensione dei mortē
sustinent corpalez ⁊ isti figurant̄ p̄ pel
les rubricatas aliqui vero seruitutē que
est mors ciuilis ⁊ isti figurant̄ p̄ saga ci
licina que sunt aspera ⁊ per hoc signifi
cāt duriciā seruitutis Aliqui vero exili
um ⁊ isti figurant̄ p̄ pelles iacinctinas
que sunt coloris celestis. nam qui de ter
rena patria sunt expulsi debent celestez
patriam meditari (facies ⁊ tabulas stā
tes) hic scd̄o agitur de laterib⁹ tabna
culi que fuerūt de tabulis stantibus sub
operimentis p̄dictis ⁊ per eas significā
tur fideles simplices in fide stantes sub
disciplina doctorum ⁊ paciencia marti
rum (bine bases singulis tabulis) ⁊ iste
bases fuerunt argētee vt dicitur i textu
per hoc autez designatur q̄ fides cuius
libet xp̄iani innititur testamento nouo
⁊ veteri quasi duabus basibus argēteis
vnd̄ dicitur p̄s. xi. Eloquia domini elo
quia casta ar. ig. exa. Duo v̄o testamē/
ta sūt eloquia diuina. Iste vero tabule
iuncte fuerunt supius per q̄m iuncturā
significatur caritas dei ⁊ in medio iūcte
fuerunt vectibus ⁊ anulis per quod si/
gnificatur caritas proximi hac eniz du
plici caritate debent fideles ad inuicem
cōiungi (facies ⁊ velū) hic tercio agit̄
de velo qd̄ erat ante scm̄sanctorū ⁊ fu
it figura humanitatis cristi que fuit ve
lamentū diuinitatis vnde dicitur heb.
x. Iniciauit nobis viam nouam ⁊ viuē
tem p̄ velamentū .i. carnem suam (pul
cra varietate contextuz) per hoc in ho
mine cristo intleligitur varietas omniū
carismatum ⁊ donoruz (qd̄ appendēs
ante quatuor columnas) per quas euā
geliste quatuor d̄signantur qui cristi vi
tam ⁊ opera descripserunt (facies ⁊ tē
toriuz i introitu tabernaculi) qd̄ fuit fi
gura Johānis baptiste qui fuit iniciuz
noui testamēti ꝓpter qd̄ hoc velum fu

it positū i itroitu tabernaculi ⁊ fuit etiā veteris testamenti finis scdm qd dicit Math.xi.lex ⁊ pphete vsq ad Johānē ideo subdit (q̄nq colūnas deaurabis lignorum sethim ante quas ducetur tē torium) p quas quinq libri moysi desi gnantur Fuit autē hoc velū factū de ia cto et purpura q̄z bis tincto ⁊ bisso re torta per q̄ q̄tuor significātur in Johā ne baptista p iacinctuz celorū ingressꝰ ab eo denūciatus Math.tercio penitē ciaz agite a ppinquabit eni regnū celo rum.p bissum retortam eius v̄ginitas cum austeritate vite.per purpuram eiꝰ martiriū.per coccū bis tinctuz in Johā ne feruens dilectio dei ⁊ proximi desi gnatur.

Capl'm.xxvij.

Facies ⁊ altare ⁊c.) hic descri bitur altare olocaustoruz in q̄ carnes animalium offerebant̄ et significat penitenciaz in qua caro p pria immolatur (habebit quinque cu bitos in longitudine) per quos signifi cantur quinq etates in q̄bus debet pe nitencia durare.s.adolescencia iuuētꝰ status virilis senectus et seniū. in pueri cia vero et etate decrepita penitēcie au steritas non habet locum (Et totidem in latitudine) quia quinq sensus exteri ores debent in penitēcia exerceri (⁊ tres in altitudine) per quos significant̄ tres partes penitencie que sunt contritio cō fessio ⁊ satisfactio (cornua aūt p q̄tuor angulos ex ip̄o erunt) per cornua vero sursum tendencia intelliguntur celestis patrie desideria que sunt in vera penitē cia (facies qz in vsus lebetes ⁊c.) p hu iusmodi vasa intelliguntur instrumen ta penitēcie vel exercicia q̄ sunt ieiunia vigilie pcitas victus aspitas vestitus ⁊ similia (craticulam qz) i qua cōbure bātur carnes iposite ⁊ significat feruo rem dilectiōis v̄tute cuiꝰ adurūt̄ motꝰ carnis vnd dicit p̄s.xxv.vre renes me os ⁊ cor meum (inane ⁊ ɔcauū intrin secus facies illud) per qd significat q̄ vere penitēs debet esse vacuus a t̄reno rum cupiditate (Facies ⁊ atriuz taber naculi) per hoc atrium in quo fuit tab naculū ⁊ altare ⁊ ministerium sacerdo tum ⁊ leuitaꝝ figurata fuit dilatatio fi dei xp̄iane vsq ad terminos terre ha bitabilis cuiꝰ longitudo scdz ph̄m libro metheroꝝ accipit̄ ab oriente i occidētē ⁊ latitudo a meridie in aquilonē ⁊ sic dicit ibidem longitudo excedit latitudi nem plus q̄m quinq excedunt tria q̄ est fere i medietate q̄ autē modicū ē nō cōputatur scdo ph̄. ideo dicitur hic q̄ longitudo atrij ab oriente in occidētez fuit centuz cubitoꝝ et eius latitudo q̄ accipitur a meridie in aquilonem quin quaginta cubitoꝝ p columnas huius atrij significātur ecclesie p̄lati que dicū tur en ee ⁊ capita eorum argentea p es autē intelligitur fortitudo paciencie ⁊ per argentum honestas eloquēcie que debent esse in p̄latis.per cortinas in co lūnis appensas intelligūtur predicato res ex potestate p̄latoꝝ discurrētes ad informandū populū verbo p̄dicatiōis et exēplo bone cōuersatiōis (p̄cipe filijs isrl' vt auferant tibi oleū ⁊c.) per filios isrl' intelliguntur xp̄iani qui debent au ferre oleum.i.pietatis fructū q̄ scdm qd dicit p̄ma thimo.quarto pietas va let ad oia pmissiōez hn̄s vite q̄ nc̄ ē ⁊ future (pilo qz ɔtusū) .i. pilo recte intē tiōis a gl'ia vana rep̄ssū M.v.te āt faci ente el'am nesciat sinistra tua q̄d faciat dextera tua vt ardeat luc̄na .i. opatio bō ad honorē d̄i ⁊ edificatōez ppl'i.

Applica q̄z aarō ⁊c.) in h̄ caplo agit̄ de ornamēt.aarō ⁊ filioꝝ eiꝰ p q̄ designāt̄ v̄tutes mīstro rū eccl'ie fuerūt āt q̄tuor ornam̄ta coia ⁊ filijs eiꝰ p̄mū fuit (fēoralia linea) ad coopiēdū turpitudinez carnis sue .⁊ p h̄ significat̄ castitas Scdz tunica linea p q̄m significat̄ ɔuersatiōis honestas Tertiū balthe⁹ siue cingulū vestes r̄stri gēs p q̄ significat̄ moderatio rōis sup flua restrigētis.q̄rtū fuit mitra i capite p q̄z designat̄ rcitudo itentōis .s.vt ōia fiāt ad gl'iam dei .i. Coꝝ. x. Omia i gl'i am dei facite Ista.iiij.eē dn̄t in oibꝰ ec clesie mīstris general'r .p̄ter hec āt fue rūt q̄tuor ornamēta aarō pōtificis p q̄ sigificāt̄ . iiij.q̄ dn̄t spālit̄ in ep̄is r̄fulgē p̄mū fuit lamina aurea pēdēs sr̄ frōtez i q̄ sculptū erat nom̄ dn̄i tetragramatō)p q̄m itell'r iugis mēoria dn̄i zm sr̄

humerale ꝑ quod intelligitur ꝙ pontifex debet infirmitates subditorum sup portare heb.v. Omnis pontifex ex hoi/bus assumptus ꝑ hominib⁹ constituit sequitur qui ꝺoleꝛe possit his qui ignorant ⁊ errāt Et tertiū (rōnale iudicij) per quod intelligit potestas ⁊ sciencia iudicandi. q̄tum tunica iacinctina que erat colozis celestis Ideo significat conuersatiōem celestē scd̄m qd̄ dicit ſPhil. iij. Nostra āt conuersatio in celis est in hac autez tunica erant tintinabula aurea ⁊ mala punica per que significat sana doctrina cum bona vita qꝛ cui⁹ vita despicitur r̄ſtat vt eius p̄dicatio cōtemnat Grego. Omel. xxxvij.

Caplm. xxix.

Olle vitulum de armēto ⁊c̄) B agitur de ꝺsecratiōe aaron ⁊ filiozum ei⁹ ꝑ q̄m fuit figurata ozdinatio ecclesie ministroꝝ (Cunq; laueris patrem cum filijs suis aqua) ꝑ qd̄ intelligitur ꝙ ozdinandi i ecclesia p̄mo debent lauari aquis otritiōis ad ablucionē p̄cedencium peccatozum. aquis deuotionis ad deſiderium supnoꝝ (In dues aaron vestimentis suis) per quē designatur crist⁹ passus in cruce cuius virtutē ꝺsequūt ministri ecclesie (sumptum qz sanguinē ⁊c̄.) ꝑ hoc ꝙ de sanguine vituli ponebat sup quatuoꝛ coꝛnua altaris significabatur ꝙ fides cristi passi dilatanda erat ad q̄tuoꝛ ptes oꝛb (Sumes ⁊ adipem ⁊c̄.) per B ꝙ adeps cremabat r̄ altare figificabat ꝙ passio xp̄i acceptissima deo futura cēt de pleitudine gr̄e ei⁹ Jo. i. vidim⁹ eum. q. vnigenitū a p̄re plenū gratie ⁊ v̄itatis q̄ pleitudo per adipē designat (carnes v̄o vituli ⁊ coꝛiū cōbures foꝛis extra castra) per quod significabat ꝙ crist⁹ extra ieꝛusalem erat passur⁹ (vnum quoq; arietem ⁊c̄.) sequitur post (tolles ergo arietem alterum) per istos duos arietes immolatos intelliguntur petrus ⁊ paulus duces xp̄iane plebis sicut arietes sunt duces gregis quoꝛum martirio cōsecrata est ecclesia romana xx. ꝺ. q̄uis. ⁊ per consequens alie ecclesie. istoꝛum āt aries totus incensus significat paulum amore cristi totum incensum Alius aries ꝺ cuius sanguine tingebatur extremum auricule ⁊ pollices manus ac pedis dextri figurauit petrum naz ecclesie rōne obediendum est in his que sūt fidei que ē ex auditu Roma. x. ⁊ hoc significatur ꝑ tinctionez auricule similiter in his que sunt moꝛū qd̄ significat ꝑ tinctōez manus ac pedis dextri quia manus est oꝛganum oꝛganoꝛum ꝓpter quod significat operatiōem bonam de genere ⁊ pes dexter affectionez rectam ⁊ vtraq; reꝙritur ad bonum moꝛl. (toꝛtamq; panis ⁊c̄.) tres modi panum offerebātur in ꝺsecratione sacerdotum qui omnes erāt ꝺ simula tritici ⁊ ideo figurabāt eucharistiaz que conficitur in pane triticeo ſicut plura imperfecta figurant vnum ꝑfectum Eucharistia vero soleniter offertur in ozdinatione ministroꝝ ecclesie (septem diebus cōsecrabis manus eoꝝ) per quod significatur ꝙ minister ecclie debent esse sancti toto tempoꝛe vite sue qd̄ per dierum septenarium designatur Exo. xix. Sacerdotes qui accedunt ad me sanctificētur (cōbures reliq̄as igni) per quod significatur ꝙ illa que circa sacrificium eucharistie ⁊ huiusmodi a nob̄ n̄ comp̄hendūtur sunt dimittenda potēcie spiritussancti qui plus potest facere q̄m nos appꝛehendere valeamus

Capitulū. xxx

Acies q̄q; altare) B describit altare incens̄ per quod significatur coꝛ hominis deuoti in q̄ crematur incensum oꝛatiōis deuote secundū illud psalmo. cxl. Dirigatur oꝛatio mea sicut incensū in conspectu tuo domine (de lignis sethim) que sunt iputribilia ꝓpter quod significant puritatem que requiritur in anima deuota (q̄ oꝛanguluz) q̄oratura quatuoꝛ virtutū cardinalium (vesties q̄ cum auro) ꝑ quod significatur caritas que maioꝛ est ceteris virtutibus. i. Coꝛ. xiij. Maioꝛ autem hoꝛum est caritas sicut aurū inter metalla est preciosius Thimiama vero quod in hoc altari cremabatur ex quatuoꝛ specieb⁹ aromaticis cōficiebatur per quas quatuoꝛ conditiōes in

oratione deuota significātur.s.vera hu
miliatio Eccī.xxxv.Oratio humiliātis
se nubes penetrabit ⁊ salubris postula/
tio.oratio namq3 deuota de illis est q̄
pertinent ad salutem Jo.xvi. Si quid
pecieritis patrem in nomine meo dabit
vobis qđ exponens Gregl.dicit non peti
tur in nomine saluatoris nisi que perti/
nent ad ratiōem salutis Tertia condi/
tio est mentis attentio quia sicut dama
scenus dicit oratio est ascensus mentis
in deum p̄ma Cor.xiiij.Orabo spiritu
orabo et mente Quarta est debita con
tinuatio p̄.thess.quinto. Sine int̄missi
one orate (qñ tuleris sūmam ⁊c̄.) per
hanc populi numeratiōem electorū nu
merus designatur et cuilib3 numerato
rum dimidi⁹ siclus qui continet .x.obo
los imponitur per quod significatur ꝙ
omnes ad obseruatiōem decalogi simi
liter obligantur (facies et labrum ene/
um ⁊c̄.)in quo lauabantur pedes ⁊ ma
nus sacerdotum quando debebant in
altari ministrare ꝓpter quod fuit figu/
ra sacramēti confessionis in qua sacer
dotum manus id est opera ⁊ pedes .i.
affectiones debent lauari quando ad
offerendum sacrificium eukaristie sunt
accessuri. Capl̄m.xxxi.

Ecce vocaui ex nomie Beseleel
⁊c̄.) hic agitur de artificibus
tabernaculi.tabernaculum ve
ro ecclesiam significat vt sup̄ dictuz est
ꝓpt̄ qđ structoēs tabnacl̄i significāt e/
dificatores eccl̄ie sb̄ xp̄o cum p̄ncipali
actore et isti fuer̄t apostoli specialit̄ Pe
trus et Paulus p̄ma Cor.tercio adiu
tores dei sumus et Galat̄.ij.capitulo q̄
operatus est petro in apl̄atum circūcisi
onis operat⁹ ē ⁊ mihi inter gentes ⁊ ꝯ
uenienter significantur per nomina p̄n
cipalium artificum quorum prim⁹ vo/
catus fuit(beseleel)q̄ īterpretat̄ vmbra
dei et bene significat petruz.nam ad ta
ctum vmbre eius virtute diuina sana/
bantur infirmi Act.v.Secūdus voca/
tus fuit (coliab) qui interpretatur ha/
bitatio mea pat̄ Et bene significat pau
lum apostoluz qui mente habitabat in
deo patre omnium sicut ip̄e dicit ph̄.iij

Nostra autem conuersatio in celis est
(dedit q3 moysi duas tabulas testimo
nij)in quibus scripta erant decē prece/
pta decalogi digito dei ꝓpter quod si/
gnificant intellectum hominis ⁊ affc̄m
in quibus lex noua scripta est per fidez
⁊ caritatem opere spiritussancti qui di
citur dei digitus supra viij. capitulo de
hac autem descriptiōe noue legis dicit̄
Jere.xxxi.post dies illos dicit dominus
dabo legem meā in visceribꝰ eorum et ī
corde eorum scribaz eam et qđ loquat̄
de lege noua patet ibidem per literam
p̄cedentem vbi dicitur feriam domui
israel ⁊ domui iuda fedus nouuz non
scđm pactum qđ pepigi cum patribus
vestris in die qua apprehendi manum
eorum vt educerem eos de terra egipti

Capl̄m.xxxij.

Videns autem populus) scđm
qđ dicit Gregl.pro qualitatibꝰ
subditorum disponuntur acta
regencium vnde sepe fit vt ꝓ culpa gre
gis non boni delinquat vita pastoris ⁊
ponit exemplum de dauid qui pro cl̄pa
populi ꝑmiss⁹ fuit a đo peccare in eius
numeratōe.ij. Regū.xxiiij. propt̄ quod
dauid non fuit punit⁹ in propa ꝑsona
licet hoc peteret a domino vt habet̄ ibi
dem sed populus fuit grauiter punitus
similiter credendum est ꝙ aaron ꝓpter
maliciaz populi petentis sibi deos fieri
ꝑmissus fuit peccare in vituli cōflatilis
fabricatione propter quod aaron in per
sona ꝓpria non fuit punitus sed popu/
lus ⁊ in hoc aaron figuram tenuit bo
ni p̄ncipis vel prelati qui propter mali
ciam subditorum aliquando ꝑmittitur
ī peccatū labi(ite ⁊ redite de porta vsq3
ad portā ꝑ mediū castrorum ⁊ occidat
vnusquisq3 fr̄em ⁊ amicū ⁊ ꝓximū suū
)ꝑ qđ p3 ꝙ ꝯtra deū amico q̄3tūcūq3
ꝓximo nō est parcēdū ⁊ ph̄.dic̄.i. ethi
corū ꝙ ābob⁹ existentib⁹ amicl.scm̄ ē p̄
honoraē veritatez Itē nōndū ꝙ mo
rā faciente moyse cū dño.xl.diebus po
pulus suus ad idolatriaz declinauit ꝓ
pter quod multo plus prelati qui non so
lum xl.diebus sed annis pluribus mo/
ram contrahunt in curijs regum ti/

mere debent ne ꝓpter eoꝝ absenciã po
pul⁹ sibi ꝯmissus ad ignominiosa cria
dilabat̃ ⁊ eis imputetur sicut ꝑiclitatõ
nauis imputat̃ naute absenti qui tenet̃
eam gubernare.

Capl'x.xxxiij.

In hoc autẽ capitulo dicit̃ (loquebat̃ ãt
domin⁹ ad moysen facie ad faciẽ sicut
loqui solet homo ad amicũ suuz) per q̃
significatur homo q̃cunq; ꝑfectus in
ꝯtemplatione p̃sentis vite que consistit
in oratiõe ⁊ scripture sacre meditatione
nam in oratione homo cũ deo loquitur
⁊ in lectione sacre scripture deus loqui
tur cum homine ⁊ q̃m talis ꝯtemplati
onez patrie celestis desiderat subditur (
Ostende mihi faciem tuã) per aptã vi
sionem veruntamẽ ꝓpter bonũ ꝓpl'i ali
quando talis d̃tinet̃ in vita p̃senti sicut
Paulus apostol⁹ scribens ad Phil'.p̃.
dicit de se desideriũ habẽs dissolui ⁊ eẽ
cum cristo manẽ ãt in carne necessariũ
ꝓpter vos ideo tali dicit̃ a domino (est
locus apud me) ꝑ quẽ intelligitur eccle
sia militans Math.vltimo ecce ego vo
biscum sum omnib⁹ diebus vsq; ad cõ
summatiõez seculi (stabis super petrã)
.i.firmus in fide p̃.Coꝝ.x.petra autez
erat cristus (cũq; trãsierit gl'ia mea).i.
essencie mee visio clara que dicit̃ in hac
vita transire ab hominib⁹ eo ꝙ non da
tur eis sicut p̃dicitur in hoc capl'o non
videbit me homo ⁊ viuet (ponã te i fo
ramine petre ⁊ ꝓtegã ⁊c̃.).i.adhuc re
tinebo te in cõtemplatiõe cristi passi q̃ ẽ
per fidem quia tam̃ talib⁹ datur maior
cognitio q̃m simplicis fidei sicut data
est ꝓphetis ⁊ maxime apostolis ido sb̃
ditur (tollã manũ meam ⁊ videbis) scz
maiori cognitiõe q̃m per simplicem mi
nori tñ q̃m sit clara visio ideo seq̃t̃ (vid̃
bis posteriora mea) q̃ ei videt hoiez a ꝑ
te posteriori ꝯgnoscit ꝙ sit hõ nõ tñ co
gnoscit d̃terminate si sit sortes vl' plato
iõ sb̃ditur (faciẽ ãt meã videre nõ pote
ris)

Capitulum.xxxiiij.

At deiceps p̃cide ait tibi duas ta
bulas lapideas instar priorum
⁊c̃.) per p̃mas tabulas que fra
cte fuerunt significatũ fuit vetus testa
mentũ qd̃ per nouũ euacuatũ ẽ.modo
qui sequitur.nam a tem ꝑe publicatiõis
euangelij cerimonialia sunt mortifera
iudicialia vero nõ obligãt nisi d̃ nouo
fuerint instituta moralia vero remanẽt
inq̃tuz ꝯtinẽt dictamen iuris natural'
⁊ hoc notat̃ cum subdit̃ (⁊ scribã sup
eas ⁊c̃.) sequitur (nullus autem ascen
dat tecum ⁊c̃.) quia sol⁹ xp̃s per moy
sen p̃figurat⁹ accepit nouũ testamentũ
a patre ⁊ alijs publicauit qd̃ aũt subdi
tur postea ꝙ (moyses velata facie loq̃
batur ad ꝓpl'm) fuit ad significandum
ꝙ ea q̃ tradunt̃ explicite in nouo testa
mento fuerũt sub velamento figuraruz
in veteri testamẽto.⁊ qd̃ tꝑe noui testa
menti velamen remaneret supra corda
iudeoꝝ pro maiori ꝑte.qd̃ autẽ subdit̃
de moyse ꝙ ingressus ad dominũ ⁊ lo
quens cum eo auferebat .s. velamen.si
gnificat ꝙ in patria non remanebit ve
lamen figurarũ veteris testamẽti nec ec̃
enigma noui.quia sicut dicit apostolus
p̃.Coꝝ.xiij.videmus nunc per speculũ
⁊ in enigmate tunc autez facie ad faciẽ.

Capl'm.xxxv.

Igitur ꝯgregata omnis turba ⁊c̃.) hic
agitur de oblatiõibus ꝓpl'i pro ꝯstructi
one tabernaculi ⁊ aliorum ꝑtinenciuz
ad ipsum de qua subditur (Omnis vo
luntari⁹ ⁊ ꝓno animo offerat dño ⁊c̃)
Non enim placẽt dño sacrificia coacta
ꝓpter hoc dicitur (omnis voluntarius
⁊c̃.) per ea vero que fuerunt oblata ad
constructiõem tabernaculi coꝝꝑaliter
intelligũtur ea que faciunt ad edificatõ
nem ecclesie spiritualis (ꝑ aurum) eniz
intelligitur fulgor sapiencie quem offe
rũt doctores.per argẽtuz vero puritas
ꝯscie q̃m offerunt innocentes (per es)
sonoritas eloquencie q̃m offerũt p̃dica
tores .per iacinctum.qui coloris est ce
lestis intelligit̃ meditatio celestium q̃m
offerũt ꝯtemplatiui (per purpuram) re
cordatio dominice passionis q̃m offert̃
cristo capiti ꝯpassiui (per coccũ bis tin
ctum) gemine caritatis incendium qd̃
offerũt caritatiui (per byssuz) honestas
conuersationis q̃m offerũt honestate d̃
corati (per pilos capraꝝ) ex quib⁹ fiũt

cilicia asperitas penitencie q̄m offerūt carnem propriam macerātes per (pelles arietum rubricatas) defideriū martirij qđ obtulerunt martires (per pelles iacinctinas) que sunt coloris celestis vita confessorum quas offerūt ipos imitantes (per ligna sethim) que sunt iputribilia firmitas in bono q̄m offerunt perseuerātes (per oleum) pietatis suauitas q̄m offerunt misericordes per lapides (onichinos) exēpla edificatiua q̄s offerunt homines exempla bona prebētes (per gemmas) generaliter sumptas intelliguntur quecunq; bona in side vl moribus ecclesie edificatia.

Capīm .xxxvi.

Dosita precedenti capitulo determinatione offerendorum p̄ cōstructione tabernaculi hic consequenter ponitur executio cuz dicitur (q̄tidie mane populus vota offerebat) per hoc instruitur populus cristianus et multo fortius clerici principes et prelati vt singulis diebus intendāt diuino cultui anteq̄m ad opera p̄pria manuz mittāt (pl⁹ offert populus q̄m necesse sit) hoc enim possumus dicere q̄ populus cristianus q̄ p̄ncipes tot et tanta obtulerunt prelatis q̄ ministris ecclesie saltē in pluribus terris qđ ascendunt vltra necessitatem. imo etiā contra vtilitatez propter abusum inđ sequentem Nam multi bonis ecclesie datis nimis abutuntur propter pōpaz terrenam et amicorum suorum carnalium excessiuam dilationem vt de alijs verecundioribꝰ taceamus (Jussit ergo moyses preconis voce clamari nec vir nec mulier quicquaz vltra offerat q̄ē.) sic exemplo moysi superiores in ecclesia deberent vt videtur finem imponere temporalium augmentationū saltē in illis locis vbi talis augmentatio nō p̄odest ꝫ multū obest eo q̄ multis ministris ecclesie prebet occasionem multiplicis ruine sed sicut scribit̄ prouer. xxx. sanguisuge due filie sunt dicentes semp affer affer Et iste sunt amor inordinatus propie excellencie q̄ inordinatꝰ zelus carnalis pentele que non solum clamāt affer affer ꝫ aufer aufer .i. tolle tolle frau de propter quod beatus Gregl. papa dixit posuit in hoc ponere motū vt dicit dominus hugo cardinalis sup̄ locū istuz

Capīm .xxxvii.

Fecit et propiciatorium) .i. oraculum per quod designatur ecclesia in qua fiunt laudes q̄ preces ad propiciationem domini p̄curandam (de auro purissimo) nam ecclesia non debet habere maculam neq; rugā (duos etiam cherubin) per quos figurantur ecclesie prelati. nam cherubin interpretatur plenitudo sciencie que debet in prelatis esse Debēt enim scire vet⁹ ac nouum testamentū per hoc autem quod dicitur (duos) gemina caritas dei scilicz et proximi designatur que debet in prelatis euidencius feruē cuz ex officio pro salute filij sui corporalem vitam exponere si casus necessitatis occurrerit tenentur Jo. x. Bonus pastor animam suam dat pro ouibus suis. ideo ſb ditur (ex auro ductili) fuerunt enim facti cum martello per quod designatur q̄ ecclesie prelati debent semp esse parati ad sustinendum p̄secutiones pro salute gregis sui (q̄s posuit ab vtraq; pte p̄propiciatorij) per quod designatur q̄ prelati semp debent intendere suarum ecclesiarum regimini et non stare in curijs regum vel principum nisi in casu necessitatis. et ad ſb vocati (extendentes alas) .i. intellectum suum et affectum applicantes contemplationi diuinorum et nō ad habendum longam comitiam eq̄p et domicellorum (et tegentes propiciatoriuz) .i. per opus actiue vite intendētes ad ecclesie subsidium verbo et exemplo informantes populuz sibi comissū Gregl. in pastorali Sit p̄sul actiōe p̄cipuus et pre ceteris in contemplatione suspensus sic̄ in scala iacob āgeli ascendebant et descendebant sed aliqui eorū sunt sicut milui qui non descendunt nisi ad cadauera rapienda sic isti ad bona temporalia querenda que tamen Paulus apostol⁹ arbitratur vt stercora ad philipenses tercio.

Capitulum. xxxviij.

Illud qđ in p̄ncipio huius capituli ponitur sup̄ius expositum est mistice ꝓpter hoc. h̄ dimitto ⁊ plura alia dimisi ⁊ dimittam eadem rōne (Fecit ⁊ labrū eneum cum basi sua de speculis mulierum ⁊c̄.) per specula mulierꝝ significātur diuina p̄cepta in quib⁹ aīe deuote speculantes ⁊ meditantes vident quid amouere debent a se ip̄is. s. maculas viciorū ⁊ q̄d sibi apponere. s. ornamenta virtutum hec enim duo precepta diuina manifeste ostendūt q̄ docent duas ꝑtes iusticie. s. declinare a malo ⁊ facere bonū (q̄ excubabāt in atrio tabernacl̄i) ꝑ tabernaculū hic intelligitur ip̄m celum qđ anime đuote non possunt īgredi durāte vita p̄nti ꝫ diligenter attendūt q̄liter possint itrare post finē p̄ntis vite ꝑ hoc igitur ꝙ labrum eneum in quo pedes ⁊ manus sacerdotum debebant lauari factum esse dicitur de speculis mulierum significabat̄ practica noticia diuinorū p̄ceptorum ex qua quidem noticia ꝓcedit aqua vere contricionis ⁊ đuotionis i qua pedes ⁊ manus sacerdotum ⁊ affectiones ⁊ opera eorum q̄ ministraturi sunt in ecclesia debent lauari ꝑ contritiōem ⁊ ꝯfessionem antequaꝫ accedant ad missarum celebratiōem

Capl̄m. xxxix.

Fecit ⁊ rōnale ope polimito ⁊c̄) ꝑ rōnale iudicij i q̄ ostendēbatur quid agi đberet aut dimitti potest intelligi bonus p̄nceps aut prelatus secularis vel religiosus per cuius iudicium debent agi vel dimitti opa sđditorum in hoc autem rationali fuerūt quatuor ordines lapidum p̄ciosorū ⁊ i quolibet ordine tres lapides p̄ciosi igitur ꝑ quatuor ordines intelligunt̄ quatuor v̄tutes cardinales cum adiunctis sibi virtutibus que debent esse in iudicibus bonis secularibus aut religiosis. p̄mus ordo ꝑtinet ad prudenciā que ē auriga virtutū ⁊ scđm tullium ip̄ius prudēcie sūt tres ꝑtes. s. memoria respectu precedenciū intelligencia respectu p̄ncium prouidentia respectu futurorum Secund⁹ ordo ꝑtinet ad iusticiam cui⁹ scđm ph̄m v. eth̄. sunt tres ꝑtes. s. iusticia distributiua penarum ⁊ hōrum ꝫm demerita ⁊ merita hominū ⁊ commutatiua que est ꝓprie ꝯmutatorum Et epikeia que est ꝓprie iudicium dirigens eos in casu ꝑticulari ad legislatoris intellectum Tertius ordo ꝑtinet ad fortitudinem que respicit pericula bellorum pro republica sustinēda ⁊ ad eam req̄ritur aiositas i aggressu ꝯstantia in progressu ⁊ sequitur victoria in egressu. Quartus ordo ꝑtinet ad temperāciaꝫ cuius sunt tres ꝑtes. s. temperācia ꝑticularis que ē rep̄ssiua venereorum extra legem matrimonij in ꝯiugatis ⁊ simpliciter in alijs ⁊ abstinencia que est rep̄ssiua ciborum ⁊ sobrietas potuuꝫ scđm tamen modū ⁊ regulam recte rōnis

Capl̄m. xl.

Mense p̄mo die p̄ma mensis eriges tabernaculum) ⁊ hoc scđꝫ suas ꝑtes descriptas superius ⁊ expositas. tamē per hoc tabernaculū dn̄i ꝯuenienter potest anima fidelis itelligi. nā in ea domin⁹ per gratiā inhabitat Apoc̄. xxi. Ecce tabernaculū dei cū hominib⁹ ⁊ hītabit ⁊c̄. hoc āt tabernaculuꝫ sursum erigitur per spem bonoꝝ celestium ex meritis ⁊ gratia ꝓueniencium ⁊ figitur seu stabilitur per firmaꝫ fidē eoꝝ q̄ tenet ⁊ docet sancta mat̄ ecclesia ⁊ dilatat̄ ꝑ dei ⁊ ꝓximi caritatē ⁊ ista fiunt (p̄mo mense p̄ma die mensis). i. in inicio vite p̄ntis ⁊ hoc q̄ꝫtū ad pueros baptizatos ꝫm habitus dictaꝝ virtutū qui dantur diuinit⁹ i baptismo sed actus earum tunc apparent qn̄ incipiūt habere vsū rōis vt sic cū grā opet̄ liberū arbitriū ad ꝯsecutōeꝫ v̄e bitudis q̄m nobis cōcedat dn̄s. Explicit liber exodi. Incipit liber Leuitic⁹

Capl̄z. i.

Vocauit autez domin⁹ ⁊c̄.) in hoc libro p̄ncipaliter agitur đ sacrificijs offerendis dn̄o int̄ q̄ p̄ncipalius ē olocaustū ideo de ip̄o agit̄ primo cū dr̄ (Si olocaustū fuerit ei⁹ oblatio ⁊c̄.) olocaustū vero dicebat̄ sacrifi-

cium incensum totaliter ad honorē di/
uinuz ꝓpter quod moraliter significat
opus bonū de genere factū ex caritate
ꝓpter deum etsi tale opus sit p̄latoruz
ꝛ ecclesie vel doctorum significat̄.(per
olocaustum de armento).i.de bob⁹ bo
ues ei sunt animalia in agro laborācia
ꝓpter quod significāt prelatos ꝛ docto
res qui laborāt in agro dominico ꝓpt̄
quod dicit Paul⁹ p̄ma Cor.iij.¶ Dei
adiutores sumus dei agricultura estis
Si vero bonum opus ex caritate ꝓce/
dens sit simpliciuz xp̄ianorū significat̄
per olocaustum(de ouibus et capris)
eo ꝙ sunt animalia simplicia ꝓpter qđ
significant simplices xp̄ianos scđm qđ
dicit̄.i.pal̄.xxi Iste āt grex q̄d ꝯmeruit
Si vero bonū opus ex caritate factum
sit religiosorum vel clericorum signifi/
catur per olocaustum de auib⁹ nam re
ligiosi ꝛ clerici deputati sunt ad cultuz
dei ꝛ sic intendere debent diuine ꝯtēpla
tioni. ꝓpter qđ significant̄ per aues vo
lantes dicit̄ aūt in textu ꝙ iste aues de
bent esse (turtures vel columbe) ꝑ tur
tures aūt que gemitum hn̄t pro cantu
intelligunt̄ ꝓp̄e religiosi qui gemere de
bent pro peccatis ꝓprijs ac etiam ꝓpl̄i
vnde dicit̄ in decret.xvi.q.i. monach⁹
non docentis.sed plangentis habet of/
ficium (per columbas) vero clerici desi
gnant̄ qꝛ in eorum ꝯuersatiōe debet co
lumbina simplicitas refulgere Alle/
gorice vero potest totum hoc exponi de
xp̄o.nam imolat⁹ fuit pro nobis ex ma
xima caritate dei patris Jo.iij. Sic de⁹
dilexit mundum vt filium suum vnige/
nitum daret.ip̄e etiā xp̄s ex maxima ca
ritate mortē sustinuit ysa.liij. Oblat⁹ est
qꝛ ipse voluit ꝛ sic patet ꝙ cristus perfe
ctissime fuit olocaustum propter quod
fuit figuratum in triplici olocausto pre
dicto scilicz de bobus ouibus ꝛ auibus
dicit̄ eni bos ratione laboris q̄ in mun
do sustinuit ꝛ ouis ꝓpter innocenciaz
q̄m semꝑ tenuit.dicit̄ etiaz turtur rōe
castitatis ꝛ colūba rōe simplicitatis

Capl̄m.ij.

Anima cum obtulerit oblatiōez ꝛc̄
In hoc capl̄o đscribit̄ oblatō fa
cta de panib⁹ ꝛ q̄busdā alijs q̄ reducū
tur ad panē.s.farina q̄ est materia pais
ꝓpinqua ꝛ de granis adhuc exn̄tibus
in spica q̄ sunt materia panis vt magis
longinq̄.moraliter igit̄ ꝑ panē itelligit̄
verbū dei Deu.viij. Nō in solo pane vi/
uit hō ꝫ de oī ꝟbo qđ ꝓcedit de ore dei
igit̄(Farinā) q̄ est materia panis ꝓpin
q̄.offerūt dn̄o scolares theologi q̄ ad h̄
studēt vt de ꝓpinq̄ ꝯpetēter p̄dicare va
leāt verbū đi Panes coctos in clibano
offerūt dn̄o docentes sacrā scripturam
in scriptis ex caritate occupati i studio
q̄i in clibano clauso.panes coctos i sar
tagine.i.frixos offerunt docētes in sco
lis ex caritate.nā frigūt̄ magna solicitu
dine ꝓponēdi ꝛ auditores solicitudine
capiēdi panes coctos suꝑ craticulā que
ponit̄ in patēti loco offerūt predicato/
res ꝓpl̄is in publico.lagana vero q̄ sūt
panes in aqua calida cocti offerūt ꝯfes
sores q̄ bonis exhortatiōib⁹ pc̄cores in
ducūt ad lacrimas ꝯtritionis q̄ sūt aq̄
calide ꝓcedētes ex cordis dolore(Spi/
cas āt adhuc virentes offerūt boni pe
dagogi q̄ pueros iducūt ad bonos mo
res scđm capacitatē illi⁹ etatis qꝛ scđz
ph̄m libro ethicoꝝ nō paruz imo mul/
tū facit ad virtutez assuefactio ad opa
ꝟtutis ab adolescēcia prouer.xxij.
Adolescēs iuxta viam suam ꝛ cū senu
erit nō recedet ab ea Nōndū āt ꝙ in
dictis sacrficijs ꝛ oblatiōib⁹ tria gene
ra includunt̄.s.thus oleū ꝛ sal ꝑ thus
significatur mentis deuotio per oleum
pietatis vnctio per sal discretio ꝛ duo
generaliter excludunt̄.s.mel ꝛ fermen
tum qꝛ mel significat lasciuie dissolutio
nē ꝛ fermentum peccati corruptionem
i.Cor.capl̄o.i. modicū fermenti totaz
massam corrūpit Allegorice vero expo
ni possunt p̄dicta đ cristo ip̄e namq̄ ꝓ
nob̄ oblat⁹ ꝯueniēter dr̄ farina molita i
mola tribulatiōis.pais coct⁹ i clibano
.i.i vtero ꝟgiali vbi corp⁹ ei⁹ formatuz
fuit ꝟtute spūssci.sil̄r pais frix⁹ in sarta
gine.i.in anxietate.nā iminēte passione
fact⁹ ei⁹ sudor sic̄ gutte sanguis đcurrētl.
in terrā vt hr̄ Luc.xxij. Item panis co
ct⁹ i craticl̄a.i.i scē cruclara dr̄ ec̄ pais

coctus in a qua calida . s. deuotiōis qñ clamās spiritū emisit cuz lacrimis heb v. Preces supplicatōes qz cum clamore valido ⁊ lacrimis offerens exaudit⁹ est ꝑ sua reuerencia

Capl'm.iij.

Quod si hostia pacificoruz ⁊c̄) per hanc autem hostiam crist⁹ allegorice intelligitur. nam per ip̄m tanq̄m per hostiam pacificam de⁹ pater pacificauit ea que in celis sunt et i terris vt dicitur Colos.i. hostia vero pacifica fiebat in lege de bobus ouibus ⁊ capris per quas omnes figurabatur oblatio xp̄i in cruce futura sicut vnum ꝑfectum per multa imꝑfecta Figuratus enim fuit ꝑ hostiam de boue ꝓpter eius fortitudinē laborātem. ⁊ ꝑ hostiaz de oue ꝓpter innocēciam ꝑseuerantez ꝓpter qđ in hoc sacrificō ponebat̄ cauda que ꝑseuerancia̅ significat sicut dic̄ Greg. omelia xv. in cauda quippe finis est corporis ⁊ ille bene immolat q̄ sacrificium boni operis vsqz ad finez debite ꝓducit actiōis Itē significatur ꝑ hostiam (de capra) ꝓpter carnē cristi sil'em peccatrici Roma.viij. misit filium suuz in sil'itudinem carnis peccati. Moraliter autem nos hostiā pacificaz deo de boue offerim⁹ cum fortitudinē nr̄az in diuinis laboribus exercemus. sed de (oue cum cauda) hostiam facim⁹ cum in innocencia ꝑseueram⁹ (de capris) vero hostiam pacificā offerim⁹ cum carnez ꝓpriam ad peccata pronā ꝑ penitēcie rigorem coartam⁹ In fine vero huius capituli vbi dicitur (omnis adeps ⁊c̄.) esus adipis ⁊ sanguinis generaliter ꝓhibetur ꝑ adipem vero bonū temꝑale ⁊ etiam sp̄uale designatur diuites eniz tꝑaliter pingues dicunt̄ similiter donū gratie piguedo noiatur p̄s.lxij. Sicut adipe ⁊ pinguedine repleatur aia mea ⁊c̄. Ille igit̄ adipē comedit q̄ bonū tꝑale vl' sp̄uale suis meritis ⁊ ñ deo attribuit sil'iter sanguinē comedere est đ laboē alieno iiuste viuere

Capl'm.iiij.

Hic agitur de sacrificio ꝑ pcc̄o ⁊ quoniā sacerdos qui pro alioruz peccatis offert sacrificia debet esse mundus a peccato ideo primo agitur de sacrificio summi sacerdot. cū dicitur (Si sacerdos qui vnct⁹ est peccauerit delinquere faciens populū) nā a peccatis sacerdotum assumit popul⁹ peccandi argumentū. d. quare nō facerem hoc exquo sacerdos me⁹ facit. vñ Greg. in pastorali. Cum pastor per abrupta graditur consequens est vt grex ad p̄cipicium sequatur (Offeret pro peccato suo vituluz) vitulus est animal gulosuz Jere.l. Effusi estis sic̄ vitulus sup herbaz est etiā animal gesticulosuz malachie.iij. salietis sicut vitulus de armēto Sacerdos igitur vitulū imolat quādo castrimergiaz per abstinēciā ⁊ leues gestus per maturitarē fundit⁹ mactat.

(Quod si ois turba israel) sicut ppl's sequit̄ sacerdotē in malum ita sequi debet in bonū. ⁊ ideo post sacrificiū ꝑ peccato sacerdotis ponit̄ sacrificiū cū dicitur (Offeret ꝑ peccato suo vitulū) exponatur ei⁹ immolatio sicut de sacerdot. peccato. maior tamen grad⁹ virtutis requirit̄ in sacerdote ꝓpter excellenciorē gradū vite. (Si peccauerit p̄nceps) hic agitur de sacrificio ꝑ peccato p̄ncipis qđ det̄minatur cū dicit̄ (Offeret hostiam dño hyrcum de capris) naz hyrcus dux est caprarū sicut p̄nceps subditorū est etiā animal fetidū ⁊ per hoc significatur ꝙ peccatuz p̄ncipis est infamie ⁊ scandali plenū ⁊ ideo p̄nceps pro peccato suo hyrcum offeret qm̄ ꝑ emendatiōem debitā scandalū ⁊ infamiā aufert sicut legitur dauid fecisse ij. Reguz xij. capitulo ⁊ manasses paralip. vltio

(Quod si peccauerit anima) hic agitur de sacrificio ꝑ pcc̄o singularis ꝑsone cū dicit̄ (Offeret caprā vel ouē) vt dicit̄ infra eodē capl'o hoc āt moraliter facit q̄ stoliditatē vel ignorāciā q̄ sibi causa peccati fuit ꝑ attentionem diuine legis ⁊ impletiōez ei⁹ q̄ztū ad ea q̄ sūt de nc̄itate salut. excludit Allegorice vero pōt de xp̄o totū exponi dicit̄ ei p̄ma Jo.iij. ꝙ ip̄e est ꝓpiciatio ꝑ pcc̄is nr̄is ⁊ nō ꝑ nr̄is tm̄ ꝫ etiaz tocius mūdi. ꝓpter qđ figuratus fuit per sacrificiū sacerdotis mlt̄itudinis p̄ncipis ⁊ ꝑsone

fingularis ꝓpter qđ ꝑ vitulū imolatuz figurat⁹ fuit rōe ſue paſſiōis ⁊ ꝑ hircuz ⁊ capꝛā ꝓpter filitudinē carnis pecca tricis ⁊ ꝑ ouē rōe vite inocētis .C.v.

Si peccauerit aia ⁊c.) hic ſenſus lꝛalis ē mozalis .nā ille q̄ teneť teſtificari veritatē q̄m nouit ⁊ tacet peccat de quo ꝺz ſatiſfactiōem fa cere ꝑ debitā pniam etſi ꝑ taciturnita tē ꝓximū dānificauit teneť ad reſtitu tiōem (Quia q̄ tetigerit aliq̄ꝺ imūꝺū) nihil apud deū immūꝺū reputať niſi pc̄m et iō mozaliter imundū tāgit qui peccato cozde ſentit vel qđ pe⁹ ē ope pficit (etſi q̄ppiaz de imūdicia hois teti gerit) imūdiciā hois tāgit q̄ eo ſuadē/ te verbo vel exemplo pc̄z ſimile facit (ſi iacebit delicto) .i. pene ꝑ pc̄o ſc̄ꝺm ar bitriū boni ꝓfeſſoꝛis (Quia q̄ iurauerit) hic agitur de trāſgreſſiōe iuramēti per obliuiōem implēꝺi iō ſꝺicit (poſtea itel lexerit ꝑ recoꝛꝺatiōez) agat pniam de omiſſiōe ei⁹ qđ iurauerat facere (et of/ ferat agnā .i.) fꝛeat ad inocēciā que ꝑ agnaz ſignificať ⁊ hoc facit cum fideli ter iplet qđ omiſit (ſiue capraz) .i. agat pniam coꝛpalem ſi ei⁹ qđ omiſerat nō �herz iplēꝺi facultatē (vl ꝺuos turtures) .ſ. cozde ⁊ oze gemēꝺo ſi fuerit impotēs ad pniaz coꝛpalē (vel ꝺuos pullos co/ lūbarum) .i. ad⁹ gemine caritatis Quaz vniuerſa delicta operit caritas ꝓuer. x capꝛo (vel ſimilā) .i. farinā tritici q̄ ꝓfe/ rā ſignificat ꝺritiōem eo q̄ farina te ritur inter molas (Quia ſi p̄uaricās ⁊c̄) hic agiť de ſacrificio ꝑ peccato illiuſ q̄ res diuino cultui ꝺeputatas ꝺigne tra ctat vel ſuis vſib⁹ applicat cū ꝺicit (Of feret ꝑ delicto ſuo arietē imaculatū) ꝑ q̄ ſignificaꝛ xp̄s q̄ ꝺur eſt ſimpliciū ſicut aries ouiū .offerē aūt xp̄s vno mō in eukariſtie ſacramēto vel in oꝛōe de/ uota ip̄m ꝺep̄canꝺo ſeu qꝺcūq̄ aliuꝺ bonū amoꝛe ip̄i⁹ faciēꝺo (Ip̄m q̄ qđ i tulit dānū reſtituet ⁊ quintaz partē po net ſup̄) Si enī accepit res eccl̄ie ꝺz re/ ſtituere ꝑ hoc āt q̄ ps quita ſupaꝺꝺē ꝺa ꝺr̄ ꝺaꝛ intelligi q̄ q̄nq̄ ſenſus hois ad ꝺiuinū obſeq̄um ꝺebeāt applicari (Quia q̄ peccauerit ⁊c̄.) hic agiť de ſacri

ficio ꝑ pc̄o ꝑ ignoꝛāciā ⁊ generaliter ſūpto qđ ꝓz ex h̄ qđ ſꝺicit (fecerit q̄z v/ nū ex his q̄ in lege ꝺn̄i ꝓhibēť) ꝑ h̄ āt qđ ſꝺicit (Juxta menſurā eſtimatiōem q̄z pc̄i ⁊c̄.) ꝺeſignať q̄ ꝑ in noua lege ⁊ fo ro ꝺiſcie pene ſūt arbitrarie ſc̄ꝺz iuꝺici um ꝺiſcreti ꝓfeſſoꝛis niſi ꝑ ſupioꝛes ec/ cleſie aliꝺ fuerit ꝺet̄minatū

Cap̄m.vi.

Anima q̄ peccaueritz̄) h̄ agī ꝺ pc̄o fꝛaudis in negatiōe depo ſiti ⁊ ide intelligiť ꝺ q̄cūq̄z alio ꝑ fraudē vel violēciā hito ꝺ q̄b⁹ꝺ̄ reo ꝺet oīa ⁊ h̄ ē de iure naturali qđ āt ſꝺ ꝺicť (et q̄ntā inſup ꝑtē ⁊c̄.) ꝑ h̄ ꝺať itel/ ligi q̄ nō ſolū reꝺꝺēꝺū eſt id qđ ē abla tū vi vel fraud ꝛ etl. dānū q̄ hō hūerit ex ſꝺtractiōe rei ſue ſiue quita ps fuerit ſiue alia pl⁹ vel min⁹ (ꝑ pc̄o āt ⁊c̄.) q̄z ꝑter dēam reſtitutōez teneť ſatiſfacere ꝺeo ſc̄ꝺm arbitriū ꝺiſcreti ꝓfeſſoꝛis q̄z nō ſolū peccauit in hoiem ꝛ etiā in ꝺeū (Locut⁹ q̄z ē ꝺn̄s ⁊c̄.) h̄ agiť de cūtu al tar. locauſti de q̄ ꝺr̄ infra (Ignis āt i al tari ſp ardebit) h̄ altare miſtice ꝺr̄ coꝛ humanū in quo ꝺebet offerri ꝺeuotōis et oꝛōnis olocauſtum ⁊ i hoc alteri ꝺz ignis caritatis ſemp ardere ꝑ feruoꝛē ꝺilectiōis ꝺiuine (q̄ nutriet ſacerꝺos) ſacerꝺos autē attēꝺens ⁊ nutriēs ignē caritatis in coꝛꝺib⁹ hūanis eſt ſpūſſ̄s qui bene ꝺicit ſacerꝺos .i. ſacra ꝺās q̄z ꝺat ſaē ꝺona (ſꝺ̄ſciēs ligna ⁊c̄). ligna vero nutriencia ignem caritatis ſūt ꝺi/ uina beneficia et ſanctoꝛū exempla ad ꝺei ꝺilectionē et ꝓximi inflāmancia q̄ ſꝺ̄ſcit ſpūſſcūs in altari coꝛꝺis noſtri nobis hoc ad memoriā reꝺucendo fiē ꝺicit Jo. xiiij. ſpūſſcūs ꝺocebit vos oīa et ſuggeret voꝭ omnia ⁊c̄. (Impoſito olocauſto ꝺeſuper) vt igne cremetur olocauſtum Jſtuꝺ eſt opus bonum de genere ſeꝺ tunc crematur in altari q̄ſ fit ex caritate ꝺeo ꝺicit apoſtolus .p̄. Coꝛ. xvi. Omnia veſtra in caritate fiāt in momentum ſuauiſſimi oꝺoꝛis ꝺomi ni naz talis oblatio benigniter accepta tur a ꝺomino (Et locutus eſt ꝺominuſ ⁊c̄.) hic agitur de oblatione ſacerꝺoti. i ꝺie ſue conſecratōis cū ꝺr̄ (hec ē oblatō

aaron ⁊ filiorum ei⁹ q̃m offerre debent dño in die vnctionis sue) significat oblatiõez q̃m moraliter facere debet sacerdos noue legis in die sue ordinatiõis ꝑ similam enim que est farina tritici purgatissima intelligitur puritas vite que maxime requirit̃ in nouo sacerdote sed hec simila debet oleo consꝑgi. nam puritati vite debet pietas adiungi ⁊ frigi in sartagine per zelũ iusticie diuine ne pietas sit nimis remissa ⁊ zelus sine pietate esset nimis durus. debet etiaz offerri calida qꝛ sine calore caritatis non ꝓsũt opa iusticie nec etiã pietatl. p̃. Coꝝ. xiij Si distribuero in cibos pauperum oẽs facultates meas etsi tradidero corpus meum ita vt ardeam caritatem autem nõ habuero nihil mihi prodest (hec q̃z est lex pro delicto) per hanc hostiam penitencia designatur per q̃m delictum expiatur ⁊ de hac hostia dicitur ꝙ sacerdos eam offerens comedat ipaz. hec ãt hostia a sacerdote noue legis offert̃ qñ peccator i foro conscie ab eo vere penitẽs iudicatur ꝫ tunc ab ipo comeditur quãdo per absolutionem debitam peccatorum cristo reconciliatur ⁊ iterum ei incorporatur sicut Act. decimo dicit̃ surge petre occide et manduca

Capl'z. vij.

Hec est lex hostie pacificorum si per gratiarum actione ⁊c̃) hec autem hostia eukaristiam figurauit ⁊ hic ponuntur quinqꝫ modi panũ per quos figuratus fuit vnus panis viuus ⁊ perfectus qui de celo descendit sicut vnum perfectum per plura imperfecta vt supra dictuz est capl'o. ij. hũc autem panem offert sacerdos gratus de beneficijs a deo sibi collatis deuote celebrando. et homo non sacerdos si per gratiarum actionẽ pro beneficijs sibi collatis facit. sacerdotem celebrare ⁊ similiter pauper non habens vnde hoc faciat nihilomin⁹ hunc panẽ offert suo modo missam deuote audiendo. ⁊ aliquando plus proficit sibi q̃m sacerdoti celebranti hic autẽ panis dicitur cõsꝑsus oleo. nam gratia dei que per oleum designat̃ confertur ⁊ largitur in hoc sacramento ꝓpter qd̃ noiatur eukaristia .i. bona gratia Cum panibus autez predictis offerebatur animal immolaticium qd̃ patet ex hoc qd̃ sequitur (Cuius carnes eadez comedentur die) ⁊ ꝑ hoc significabatur ꝙ sub speciebꝰ pais vera caro cristi continetur sic̃ ipe dicit Jo. vi. panis quẽ ego dabo caro mea ẽ pro mundi vita cuius effectus suggerit̃ fide caritate formata que non cõpatit̃ secum mortale peccatum ideo subditur (Qui fuerit mundus vescetur ea ⁊ non alius) quia scribitur p̃. Coꝝ. xi. probet seip̃m homo ⁊ sic de pane illo edat ⁊ d̃ calice bibat qui eniz manducat ⁊ bibit indigne iudicium sibi mãducat ⁊ bibit non dijudicans corp⁹ domini Notãdum autem ꝙ hostia pacifica in tres ꝑtes diuidebat̃. nam totus adeps in ꝑtẽ domini cedebat ⁊ ad eius honorez suꝑ altare cremabatur. pectusculũ ⁊ armus dexter erant sacerdotis offerentis relique vero carnes cedebant in vsũ illorũ pro quibus hostia pacifica offerebatur vt patet ex sequentibus ⁊ per hec significabatur ꝙ sacramẽtũ eukaristie p̃mo et p̃ncipaliter ad honorem dei offertur Secũdo ad bonum sacerdotis celebrãtis. Tercio ad bonum illorum pro quibus offertur.

Capl'z. viij.

Locutus que ẽ domin⁹ ad moysen ⁊c̃) In hoc capitulo agitur de induitõne aaron et filiorum eius vestibus suis et eorum consecratione eo modo quo precipitur supra Exo. xxviij. ⁊. xxix. et ibi posite fuerunt expositiones mistice ꝓpter quod non oportet eas hic repetere sed ibi recurrat qui voluerit videre. tamen in fine huius capituli vnuz additur cũ dicitur (de hostio quoqꝫ tabernaculi non exibitis vij. diebus) septenario dierum totum tempus reuoluitur per hoc ergo ꝙ sacerdotes vij. diebus sue consecrationis in tabernaculo debẽt manere significatur ꝙ sacerdotes noue legis toto tempore vite sue recedere non debent a sanctitate vite vnde dicitur Luce. ix. Nemo mittens

manū ad aratrū ⁊ respiciēs retro ap
tus est regno dei

Capl'm.ix.

Dixit q3 ad aaron ꝛc.) post con
secratiōem aaron ⁊ filioꝝ eius
hic ꝯsequēter ponitur executō
sacerdotalis officij in qua aaron primo
obtulit sacrificium pro pcc̄o suo cū dici
tur (statim q3 aaron accedens ad altaē
imolauit vitulū pro pcc̄o suo) ꝑ quod si
gnificatur ꝙ sacerdos noue legis acce
dens ad altare p̄mo d3 ꝯfiteri se pecca
torem esse ꝓpter quod dicit Cōfiteor i
p̄ncipio misse. ꝑ vitulū āt imolatuz itel
ligitur ip̄e cristus cui⁹ sanguine mūdāt̄
ꝯscie nostre Hebre. nono. Sanguis xp̄i
emundat ꝯscias nostras ad seruiēdum
deo viuenti (Carnes vero et pellem ei⁹
extra castra combussit) quia cristus
extra ierusalem passus fuit vt habetur
Johannis. xix. ⁊ Hebre. decimo tercio
(Immolauit et olocausti victimā) scz
arietem qui significat xp̄m eo ꝙ crist⁹
est dux fidelium sicut aries est ouium (
et pro peccato populi offerēs mactauit
hircū) qui est animal fetidum ad signi/
ficandum peccati cōis grauitatem. nā
sicut bonū q̄nto est cōius tanto diuini⁹
sic pcc̄m q̄nto est cōius tanto est peius
ceteris tñ paribus (imolauit ⁊ bouem
atq3 arietē hostias pacificas populi) scz
ꝑ grārum actione ex sacerdotū ꝯsecra
tione Nam magnū bonuz est populi qñ
sacerdotes sunt boni q2 medij sunt iter
deum ⁊ populuz ideo subdit̄ (⁊ extēdēs
manū circa populuz). s. aaron (benedi
xit ei). s. imp̄cando bona populo ⁊ mul
to forci⁹ sacerdos noue legis debet bo/
na populo sibi subdito imprecari (Et e/
gressus ignis) ꝑ hoc designatur ꝙ grā
spūssci qui sup apostolos in specie ignis
apparuit datur populo xp̄iano ꝑ bene
dictiones ⁊ orōnes pōtificum ⁊ etiā sa/
cerdotum.

Capl'm. decimum

Arreptis q3 Nadab ⁊ abiu filij
aaron thuribulis ⁊c̄) per istos
offerentes ignem alienū coraz
dño figurati fuerūt sacerdotes noui te
stamenti qui cum igne cupiditatis vel
luxurie ministrant in altari ꝓpter quod
percutiuntur morte culpe postea percu
cientur morte gehēne quia grauiter ni/
mis peccant vnde dicit Jero. in sermōe
quodam ¶ Dic sacerdos dic clerice q̄d
tibi cuz feminis qui quotidie ad altare
cū domino confabularis quō eisdez la
bijs deoscularis filium virginis quib⁹
deosculatus es filiā meretricis o Juda
osculo filium hominis tradis per h̄ āt
ꝙ vestes nadab ⁊ abiu remanserunt in
tacte significatur ꝙ in noua lege res sa
cre ex abusu malorum sacerdotum nō
sunt contaminate per hoc autem ꝙ na
dab ⁊ abiu extra castra fuerunt sepulti
significatur ꝙ mali sacerdotes noue le/
gis a sanctorum consorcio sunt exclusi
et cum diuite epulone sepeliendi d̄ quo
dicitur Luce. xvi. Mortuus est diues et
sepultus est in infernū (Dixit q̄z domi
nus ad aaron vinū et omne qd̄ inebria
re potest non bibetis quando intrabit.
tabernaculum testimonij) per hoc oñ/
ditur quanta sobrietas in sacerdotibus
noue legis requiritur. nam tabernacu
lū illius temporis non fuit nisi vmbra ⁊
figura eccl'iastice dignitatis.

Capitulum vndecimū

In hoc capitulo agitur de cibis
mundis et immundis secūdū
legem circa quod sciendum ꝙ
sicut dicitur p̄. Thi. iiij. Omnis creatu
ra dei bona ⁊ nihil reijciendum ꝙ cum
gratiarum actione percipitur. et ad ty/
tum p̄mo omnia munda mundis ⁊ iō
ꝙ aliqua animalia dicūtur hic immū/
da vel pisces vel aues rationes mistice
sunt quia figurant aliqua viciosa que
sunt a nobis euitanda et econuerso ali/
qua dicuntur munda quia figurant a/
liqua virtuosa que sunt nobis incorpo
randa Generaliter autem de gressi
bilibus anialibus illa dicuntur munda
que diuidunt vngulaz et ruminant Im
munda vero dicuntur que carent v/
troq3 vel altero Per diuisionez vngule

discretio boni ⁊ mali designatur per ru
minatōez vero que est reductio cibi ad
superiorem gutturis partem significat̄
applicatio boni p̄cogniti ad opatiōem
⁊ vtrūqꝫ requiritur ad opus virtuosuz
quia discretio non valet sine opatione
nec aliqd̄ opus bonum est sine discreti/
one Preter autem hanc regulam ge
neralem aliqua dicuntur immunda qꝛ
significant aliqua vicia specialia vt ca/
melus quia significat supbiam ꝓpter
gibbū quem habet super dorsum ⁊ ciro
grillus terrenam cupiditatem eo ꝙ in
terra habet habitatiōem .⁊ lepus quia
significat timorem irrōnabilem .⁊ sus
quia significat luxuriam ꝓpter sui im/
mundiciā de piscibus autem illi dicunt̄
mundi qui pennales ⁊ squamas habēt
nam per pennales designatur contem/
platio celestium ⁊ ꝑ sequamas que sūt
aspere mortificatio motuum carnaliū
Carencia vero istis immunda dicūtur
de auibus autem dicūtur immūda que
sequūtur aquila que dicit̄ rex auiū ⁊ vi
uit de preda ideo significat rapinā potē
tum.grifes qui volat ⁊ pedibus gradit̄
ideo significat rapinā malicōsorū sb̄ spē
liciti rapiencium bona simpliciū.aliet⁹
qui rapit ꝑua ideo significat rapinā of/
ficialium qui non possunt rapere tā ma
gna sicut domini eorum .milu⁹ qui pul
lis insidiatur ideo significat rapinaz la
tronum.vult̄ qui sequit̄ exercitū vt pas/
catur carnib⁹ occisoruz significat illos
qui mortem desiderant aliorum aīalia
coruini generis illos significāt qui que/
runt carnalia discurrentes extra clau/
strum sub habitu religionis strucio qꝫ
cum sit auis tamen volare nō pōt signi
ficat religiosum negocijs secularib⁹ im
plicatum.nicticorax de nocte videt ⁊ nō
de die ido significat astutos in tꝑalib⁹
⁊ in spiritualibus hebetes.lar⁹ in aere
volat ⁊ in aquis natat ideo significat q̄
rentes vitam voluptuosam sub specie ꝯ
templatiue.accipiter d̄seruit hoibus ad
p̄dam animi ⁊ ideo significat illos qui
raptoribus p̄bent misterium.bubo.qui
de nocte pastuz querit ⁊ de die se abscō
dit significat luxuriosum. vnde dicitur

Job xxiiij.oculus adulteri obseruat ca
liginem ⁊c̄.mergul⁹.qui in aquis mer/
gitur significat gulosum qui se mergit
in aquis voluptatum. ibix serpentibus
pascitur significat inuidum qui delecta
tur in malis aliorum.cign⁹ candidus ē
⁊ longo collo et rostro cibum trahit de
aque ꝓfundo ꝓpter quod ipocritam si
gnificat qui candorē sanctitatis ostētat
exterius sed questum intendit interius
onocrocalus qui semper est famelicus
significat auaruz qui semꝑ anhelat ad
magis adquirendum.vnde dicit poeta
crescit amor numi qñ pecuia crescit por
phirio omnem cibum suum aqua tāgit
⁊ significat hominem singularē qui ni/
hil vult facere nisi qd̄ tangitur aqua ꝓ
prie voluntatis herodion.i.falco veloci
ter volat ad interficiendum alias aues
ideo significat homines ꝓnos ad effū
dendum sanguinē humanū. caradion.
auis est garrula ꝓpter quod significat
ꝑsonaz loquacem.vpupa.in stercorib⁹
nidificat.ideo ꝑmanētes i fetore luxurie
designat Gregi.i stercore putrescē ⁊ i fe
toē luxurie vitā finiē vesꝑtilio volat cir
ca t̄rā ideo noticiā significat sola t̄rena
querētem Volatile quadrupes dicitur
immūdum quia significat abusum qua
tuor euangelioꝝ munda tamen dicunt̄
que habent crura retro longiora ꝑ que
saliunt quia significant homines a tali
abusu per veram penitenciā resilientes

Capl̄z.xij.

Hic agit̄ de immūdicia ⁊ emun
datione puerpere per quam si/
gnificatur mens humana que
tunc ꝑit quando aliquid p̄cōceptū exte
rius ꝓducit. Iste vero concept⁹ potest
esse dupliciter vno modo ex istinctu spi
ritussancti ⁊ tūc mens humana ꝑit bo
num opus quo non polluitur ip̄a mens
sed magis sanctificatur . Alio modo ex
instinctu spiritus maligni .⁊ tunc ꝑit o
pus maluz quo mens polluitur hoc ta
men opus potest esse maius peccatum
vel minus si sit magis significatur per
ꝑtum femine quo mulier pariens ma/
gis pollui dicitur si autem minus signi/
ficatur per partuz masculi quo vir dici

tur min⁹ pollui ab vtroq3 tamē pecca
to emundatur mens humana per obla
tiōez agni turturis ⁊ columbe vt dicit̄
ī litera. Agnus autē qui est animal sim
plex moraliter offertur quādo humane
menti peccatum ꝑpetratum vere displi
cet et nō assilatorie tātū Turtur autez
qui habet gemitum pro cantu tūc offer
tur quando pcc̄z non solū vere displicz
ꝫ et mēs acriter gemit ⁊ dolet. Colum
ba vero que spiritūscm̄ in baptismo xp̄i
rep̄sentauit tunc offertur quādo ꝑ san
ctispūs grām peccatrix aīa reformatur

Hic agitur de immūdicia lepre q̄
triplex hic describitur. s. in hoibus
in vestib⁹ in domib⁹ et hec tercia ponit̄
capitulo sequēti Scd̄m doctores catho
licos per leprā ītelligitur falsa doctrina
hereticorum in moribus vel in fide ⁊ iō
scd̄m ip̄os leprosi dicūtur qui de nume
ro sūt ecclesie ꝫ varias sequūt̄ macl̄as
erroris igit̄ leprā in carne ⁊ cute incur
rer̄t manichei qui verā carnē in dn̄o ie
su xp̄o negauer̄t fuisse q̄ꝝ aliq̄ dixerūt
ip̄m carnē tm̄ phātasticā hūisse Alij v̄o
dixer̄t hūisse carnē celestē ⁊ isti icurrer̄t
leprā ī vulnē qꝛ negauer̄t xp̄z fuisse pas
sum natura eni celestis est impassibilis
Leprā āt in capite incurrer̄t arriani d.
xp̄m non esse deum ꝫ purā creaturam
dicit̄ eni. i. Coꝝ. xi. Caput xp̄i de⁹ ꝓpt̄
qd̄ in capite patit̄ leprā qui negat cristi
deitatē Capilli et barba sunt ad decorē
humane nature ꝓpter quod leprā in ca
pillis ⁊ barba incurrerūt heluidi⁹ ⁊ sui
sequaces q̄ decorē virgitatis btē marie
q̄ꝫtū in ip̄is fuit fedauerūt d. ip̄az post
xp̄i natiuitatē a ioseph ei⁹ sponso fuisse
carnaliter cognitam ⁊ de ip̄o filios ge
nuisse qui in euāgelio xp̄i frēs noiantur
ꝑ hoc āt qd̄ subdit̄ (q̄cūq3 ergo macu
latus fuerit lepra ⁊ sep̄at⁹ ⁊c̄.) significa
tur qd̄ heretic⁹ ē ab eccl̄ia ꝑ excōicatō
nē sep̄and⁹ ꝑ hoc āt qd̄ sb̄ditur (hēbit
vestimenta dissuta) significat̄ ꝙ hereti
c⁹ scindit fidei vnitatē ꝑ h̄ qd̄ sb̄dit̄ (os
veste ꝯtextū) significat̄ ꝙ heretic⁹ do
cere ꝓhibet̄ Lep̄ v̄o vestis significat
exteriora signa heresis q̄b⁹ heretici vni⁹
secte mutuo se ꝯgnoscūt ⁊ ab alijs igno
rant̄ ne ī suis maleficijs capiant̄ Per
lepram domus significatur locus occl̄
tus in quo ꝯueniunt heresiarche cum
discipulis suis ad simplices sb̄uertēdū
⁊ talis locus cum ecclesie notificatus
fuerit est totaliter sb̄uertēd⁹ Ca. xiiij

In hoc capitulo agitur de leprosi emun
datiōe ꝑ quā significat̄ reuersio ab he
retica p̄uitate vbi primo d̄scribit̄ sacer
dotis diligens inq̄sitio cū dicit̄ (q̄ egres
sus d̄ castris cū iuenerit lepraz esse mū
datam ⁊c̄.) per quod designat̄ ꝙ prela
tus debet reuertentē ab heresi diligent̄
examiaē de fide et eccl̄iastic̄l. sacramēt̄l.
etsi inuenerit eum fideliter credentē p̄ci
piet ei vt offerat duos passeres viuos ⁊c̄
per quos intelligunt̄ corpus ⁊ spiritus
quos talis reuertens offerre debz dn̄o
in obsequiū fidei xp̄iane ⁊ vn⁹. s. ille per
quem significat̄ corp⁹ īmolari debet ꝑ
carnis mortificatiōez (sup̄ aq̄s viuētes
). i. baptismales per qd̄ significat̄ ꝙ dz
oēm heresim abiurare ⁊ ali⁹ passer ꝑ
quē significat̄ spūs dimitti debet vt libē
auolet ꝑ qd̄ significat̄ celestiū medita
tio cui reuertens ab heresi dz intendere
d̄cetero scd̄m illud phil̄. tercio nr̄a eni
ꝯuersatio in celis est (Radet ōnes pilos
corpis sui ⁊ lauabit̄ aqua) ꝑ hāc rasio
nē significat̄ resecatio oīz circūstāciaꝝ
heresis ꝑ lotionem v̄o corpis ⁊ vestiū
pura et ꝑfecta cōfessio designat̄ (assu
met duos agnos īmaculatos ⁊ ouē an
niculā ⁊c̄.) ꝑ ouē āniculā significat̄ ītel
ligēcia q̄ ꝓ pcc̄o p̄cedēti dz ī obseq̄um
d̄i captiuari ꝑ duos agnos ītelligūt̄ vo
lūtas ⁊ memoria qꝛ volūtas offerri dz
ī olocaustū ꝑ incēdiū caritat̄l. ⁊ memo
ria recolēdo gratāt̄ bn̄ficia dīne largi
tat̄l. dz ec̄ offerre similā q̄ ē farina tritici
purgatissīa ꝓpt̄ qd̄ significat puritatez
ꝯscie ⁊ oleū qd̄ significat opa mie (tāgz
q3 extremū auricl̄e dextre ⁊c̄.) ꝑ h̄ ꝙ sa
cerdos tāgē dz auriculā ei⁹ q̄ mūdat̄ ⁊
pollices man⁹ ⁊ pedis dextri significat̄
ꝙ reuertēs ab hēsi dz de cetero obediēs
eē eccl̄ie ei⁹ mādata audiēdo qd̄ signifi
cat̄ ꝑ tactū auris ⁊ op̄e adiplēdo qd̄ si
gnificat̄ ꝑ tactū man⁹ q̄ ē organū orga
noꝝ vt dr̄ iij. de aīa ⁊ ꝙ ꝓcedet de bō

scdm illud ps.lxxxiij.ibunt de virtute i virtutem videbitur deus deorū in syon ꝙ talis ꝓcessus de bono in melius per tactū pedis significatur. Cap'm.xv.

VIr qui patit fluxū seis ꝛc.)Secūdum dictum saluatoris luc. viij.semen est verbuz dei vir igitur seminis9 est doctor theologus vel ꝓdicator curiosus ꝙ vane glorios9 x̄ba multiplicans ad sui ostentatiōez vel ad questum ꝙ non ad vtilitatem audienciū(omne stratū in quo dormierit immūdum erit)per hoc stratum intelligitur fauor ꝙ laus hoim in quo tanq̄ in lecto talis doctor vel ꝓdicator quiescit (ꝙ vbicunq̄ sederit)nā talis doctor vel ꝓdicator sedet in cathedra pestilencie (Et q̄s hoiz tetigerit lectū ei9 ꝛc̄)p tāgē tē lēz ei9 ꝙ sedētē in ei9 loco itelligit illi q̄ fouēt eum in suo malo (ſi saliuam ꝛc̄)per saliuam eius que dicitur infectiua intelligitur verbū maluz egrediens ab ore eius doctor enim vel ꝓdicator qui intendit vel questuz vel fauorē hominū frequēter cum bonis que dicit ꝓrūpit in mala x̄ba ꝙ inhonesta.nā ex abūdācia cordis os loquit Matth.xij.caplo (vas fictile)intelligit auditor ad malū ꝓn9 ꝙ ideo ſi doctrina talis doctoris in corde tangatur ita corrūpit de cōi cursu ꝙ ad nihilū valebit vltra qđ significat ꝓ hoc qđ dicit (Cōfringetur)(vas āt ligneū lauabit aqua).i.ſi auditor nō fit ita ꝓnus ad malum.ꝙ per eius doctrinā corrūpatur.tñ ex ea peiorabit ꝙ sic idiget lotione ꝓ cōtritiōem ꝙ ofessiōem ꝙ sic exponit in alijs in quibus fit mentio de lotione(Et ſi sanat9 fuerit ꝛc̄.)hic agitur de emūdatiōe dicti doctoris vel ꝓdicatoris mali nam durāte statu pñti. vite nullus est ita malus quin reuerti possit ad statū gratie ideo subdit(Enumerabit septem dies post emūdatiōem suam)emundatio ista fit per verā ꝙ perfectā otritiōem per.vij.d.intelligit vij. dona spiritussancti.que cum gratia ifū duntur ꝙ ordine nature veram otritionem sequūtur.quia tamen vere otritus ꝙ sanat9 ofiteri teneꝯ iō subditur (ꝙ lotis vestib9 et toto corpore)per qđ intelligitur pura ofessio q̄ꝫtuz ad peccata q̄ significanꝯ per corpus ꝙ circūstantias aggrauantes q̄ significantur ꝓ vestes (Octauo die sumet duos turtures) .i. immediate p̄ost ofessionē incipiet satisfacere per opera penitēcie q̄ significanꝯ per turtures ꝓ cantu gemitum habētes et bene dicitur duos turtures . nā opa pnie non valent nisi fiant ex caritate q̄ ꝓ binarium significat ꝓpter geminam dei ꝙ ꝓximi caritatem(vir de quo egreditur semen coitus lauabit aqua omne corpus suuz)ꝓ tale semen qđ est immūdum intelligitur verbum maluz scurrile ꝙ inhonestum ꝓ lotionem totius corporis intelligitur mentis emūdatio aq̄ otritionis ꝙ ofessionis(vestem et pellez q̄m habuerūt lauabit).i. ouersatiōem suam exteriorem meliorabit (Mulier q̄ redeunte mense patitur fluxum sanguinis)per sanguinem aūt intelligitur peccatum mortale ps.li.libera me de sanguinibus.d.sa.mee.per mulierem igitur sic pacientem intelligitur homo mollis et effeminatus ꝙ instabilis qui frequenter peccat mortaliter et penitet et iterum recidiuat (septem diebus sepabit) quonia septenario dier̄ totū tempus reuoluitur ideo per septem dies itelligit totū tempus quo talis subiacet peccato ꝙ toto illo tempe immūdus est ꝙ euitādus ab alijs ne peccato eius inficiant iō subditur(oīs qui tetigerit eam immundus erit)per talem enim tactum intelligit aliqua coīcatio mala cum tali peccatore (Mulier que patit multis diebꝰ ꝛc̄.) per hanc intelligitur hōmo mollis ꝙ effeminatus in peccato suo ꝑseuerans ꝙ toto tpe illo immūdus est et euitandus ab alijs ne eius peccato inficiātur (Et ſi steterit sanguis ꝛc̄.).i.ſi peccatuz cessauerit ꝓ verā ꝙ pfectā otritiōez(enumerabit septē dies ꝛc̄.)exponit sicut supra codē caplo vbi dr̄ enumerabit vij.d.ꝛc̄

Capitulum.xvi.

LOcutꝰ q̄ est dñs ꝛc̄.)hic agitur de ingressu sūmi pōtificis i scm̄ scōr̄ in die expiatiōis q̄ erat dies decimaseptimi mēsis.Allegorice x̄s per hunc ingressū figurat9 fuit ingress9

xp̄i in ip̄m celum nō in alieno sanguine
sicut pōtifex legi. intrabat ꝫ ꝑ ꝓpriū san
guinē sicut exponit aplus Hebre. ix. Et
qm̄ ip̄e crist⁹ sicut est sacerdos nr̄ ita est
et hostia ꝓ nobis imolata ⁊ nō hostia
q̄cunqꝫ. ꝫ hostia ꝑfectissima iō figura/
tus fuit ꝑ plures hostias pontificis le/
galis hic positas sicut vnū ꝑfectum ꝑ
plura imꝑfecta. s. ꝑ vitulū arietē ⁊ hir/
cū cui⁹ rō est. qꝛ vitul⁹ est bos ꝓpter for
titudinē ad labores sustinēdum. in iuuē
tute ꝟo sua. i. in puericia sua labores su
stinuit in ꝑsecutōe herodis. nā tūc por
tat⁹ fuit in egiptum ꝑ viā longā ⁊ aspe
ram tūc etiā mortē imo multas mortes
vt sic liceat loqui q̊dāmō sustinuit. naꝫ
in q̊libꝫ puero ab herode occiso q̄rebat̄
⁊ sic in eo quodāmō occidebatur et sic
patet ꝙ figuratus fuit per vitulū imo/
latum sil̄r ꝑ arietē naꝫ ip̄e dux est fideli
um sicut aries ouium ⁊ pro ip̄is imola
tus fuit sicut ip̄e dicit Jo. x. Aiam meā
pono ꝓ ouib⁹ meis sil̄r per hircū ꝓpter
silitudinē carnis pcc̄i. in hac autē obla
tiōe fuit duplex hirc⁹. vn⁹ imolat⁹ in ta
bernaculo. alius emissus in d̄sertū a fe
ris deuorādus ⁊ ꝑ vtrūqꝫ fuit xp̄s figu
rat⁹. nā passus fuit in ciuitate ihrl̄m in
qua erat templū flagellatōe ⁊ spinee co
rone ipositione. et etiam extra ciuitatez
crucifixione Moraliter āt per ingressū
summi sacerdotis scm̄ scōrum significa
tur accessus sacerdotis. noue legis ad of
ferendū cū in altari qui est scūs scōruꝫ
d̄ q̊ sacerdote dicit̄ h̄ ꝙ p̄mo dꝫ lauari
. s. ꝑ verā ɔfessionez deinde vestiri ⁊ pri
mo q̄tuor ornamentis coib⁹ pōtifici et
alijs sacerdotibus. Scd̄o in ɔsūmatio
ne sacrificij q̄tuor alijs summo sacerdo
ti ꝓprijs Que ꝟo sint ista ornamēta et
q̄ moralis eorū significatio dictū est sup̄
Exo. xxviij. oblatio ꝟo hui⁹ sacerdotis
est ip̄e xp̄s in sacramēto eukaristie con
tent⁹ qui figurat⁹ fuit per vitulū arietē
⁊ hircū sicut supi⁹ est exp̄ssum

Capl̄m. xvij.

In hoc capl̄o cū dicit̄ hō quilibet de do
mo isrl̄ si occiderit bouē ⁊c̄.) nō ꝓhibe
tur q̄libet occisio aīalis ꝫ illa que fit ꝑ
modū sacrificij vel oblatiōis q̄ ꝓhibita
fuit fieri extra locū a deo determinatū
qui p̄mo fuit tabnaculū moysi postea
ꝟo templū salomonis ⁊ ꝑ vtrūqꝫ figu/
rata fuit eccl̄ia extra q̄m nō est licituꝫ
fieri sacrificiū sicut faciūt heretici ⁊ sci/
smatici (Sāguinē vniuerse carnis non
comedetis. ⁊c̄.) ꝑ hāc ꝓhibitiōem mora
lit̄ itelligit̄ ꝓhibitio detractōis i q̄ ɔme
dit̄ sāguis aiaꝝ ⁊ sil̄r hoīcidij ꝑ qd̄ effū
dit̄ sanguis corporū ⁊ sic tradit̄ auib⁹
⁊ bestijs ad incorꝑandū Et sil̄r ꝓhibe
tur oppressio innocenciū i qua comedit̄
sudor et sanguis eoꝝ.

Capl̄m. xviij.

In h̄ capitulo ponūt̄ ꝓhibitiōes de reue
lationibus turpitudinū per quas itelli
gunt̄ moraliter reuelationes indebito
modo facte peccatoꝝ occultoꝝ ⁊ ꝑsōe
h̄ notate ad ꝑsonas diuersorum statuū
possunt applicari. per p̄rem eniꝫ supior
vel senior potest intelligi scd̄ꝫ illud. Est
pr̄ etate pr̄ ille vocatur honore ⁊c̄. per
matrem amicā ⁊ nouercā ⁊ ois mulier
senior vel benefica sicut mater. ꝑ frēm
carnalem seu legalem pōt intelligi oīs
coeuus ⁊ maxime catholic⁹. per sororē
vero carnalē vel legalem omnis mulier
coeua maxime xp̄iana. per filiū omnis
homo iunior ⁊ discipul⁹. per filiā intelli
gitur nur⁹ et neptis q̊cunqꝫ modo ⁊ ō
nis mulier iunior et discipula Reuelare
igitur peccatum occultum cuiuslibet ꝑ
sonaꝝ dictaꝝ indebite moraliter est ei⁹
turpitudinem reuelaē et per peccata oc
culta istarum personarum intelligūtur
peccata occulta omniū aliarum ꝑsōa/
rum vbi scd̄m formā caritatis. s. ei qui
p̄est ⁊ potest prodesse ⁊ ꝑsonaruꝫ ⁊ sta
tuū ꝑiculis p̄cauere (Ad mulierē q̄ pa/
titur menstrua nō accedes) ꝑ hāc mu
lierem intelligit̄ sensualitas scd̄ꝫ Aug.
⁊ rō dicit̄ vir ei⁹ scd̄m eū Mulier igitur
dicit̄ menstruosa quādo sensualitas vi
cijs est corrupta ad q̄m vir accedit qn̄
ratio in malo sibi assentit et ex tali assē
su sequitur ꝑtus pcc̄i malus sicut ex ac
cessu ad mulierē mēstruatā d̄ cōi cursu
sequit̄ ꝑt⁹ mēstruosus (De semīe tuo n̄
dabis vt consecret̄ idolo molot) sic̄ di
ctū est sup̄ sem̄ ē ꝟbū dei igit̄ sem̄ idolo

moloch consecratur quando verbū dei ad exercenda sortilegia nequiter applicatur sicut venenuz latens sub melle ꝓpinatur (Mulier nō succumbet iumento) Moraliter mulier iumento succumbit quando discipul⁹ mollis ⁊ effeiatus doctori pestifero se subijcit ⁊ per talē doctrinaz discipulus iumentis insipiētib⁹ cōpatur ⁊ similis illis efficitur.

Capl'x.xix.

In huius capituli ꝓcessu plura ponuntur quorū sensus literalis est etiā moralis ꝓpter quod sunt pertranseūda (Si immolaueritis hostiam pacificoruz domino vt sit placabilis eo die q̄ fuerit immolata comedetis eam ⁊ die altero) ꝑ hostiam pacificoruz moraliter intelligitur op⁹ meritorium per duos dies duo tempora. s. tempus productionis reruz a deo ⁊ tempus reductiōis oim in ip̄m p̄mū tempus est ab adam vsqz ad xp̄z secūdū vero a xp̄o vsqz ad iudiciū ꝑ h̄ ergo qd̄ dicit̄ ꝙ hostia pacifica comedi debet p̄mo die ⁊ altero significatur ꝙ opus meritorium in duob⁹ dictis tēporibus habz locum ⁊ non post iudicium (Cuz messueris segetes terre tue ⁊c̄.) per hoc datur intelligi ꝙ de ōnib⁹ bonis a deo datis homini debet indigētibus misericorditer subuenire ⁊ maxie de bonis spūalib⁹ que cōmunicata alijs nō diminuūtur ꝫ pocius augmētāt̄. (Non maledices surdo) per surdū hic intelligitur quicūqz n̄ intelligēs alterius maledictuz siue sit surdus corꝑalit̄ vel absens localiter vl' ignorās idioma maledicentis (Nec coram ceco pones offendiculū) dādo simplici occasionē ruine Mathei. xviij. Quicunqz scandalizauerit vnū de pusillis istis q̄ in me credunt expedit ei vt suspendat̄ mola asinaria i collo ei⁹ ⁊ demergatur in ꝓfundū maris (iumēta tua non facies cōmisceri cū alterius generis animātib⁹) ꝑ iumēta significantur hoies sb̄diti simplices qui nō sunt ꝑmittendi cū hereticis ⁊ malis hominib⁹ habitare. qm̄ de facili decipiuntur (Non seres agrum diuerso semine) ꝑ agruz itelligitur ecclesia que n̄ est seminanda doctrina habente mixta cum veris falsa (veste q̄ ex duobus ɔtexta e nō indueris) qd̄ moraliter facit q̄ habitum ꝑtim religiosū ⁊ ꝑtim secularem induit similiter ille qui sub habitu religioso seculariter viuit (Poma q̄ germināt immūda erūt vobis) per poma germināciа intelligunt̄ bonoruz operum p̄mitiua q̄ pro tanto dicūtur immunda qꝛ non sūt ab alijs comēdanda nec de ip̄is debet operās gl'iari qꝛ defacili possunt in oppositum transmutari (neqz in rotūdum attōdebitis comā nec radetis barbam) Moraliter comā in rotūdum attondit qui ip̄am ad excitationem carnal' lasciuie curiose disponit Similiter barbam radit qui virilitatē animi in femineā mollicie conuertit (super mortuo non incidetis carnem vr̄az) Moraliter āt h̄ faciūt ipocrite de morte amicorū immoderate tristātur ⁊ contra deum murmurando loquuntur (Neqz figuras aliquas ⁊ stigmata facietis vob̄) moraliter h̄ faciūt ipocrite tristes q̄ ext̄mināt facies suas vt appareāt hominib⁹ ieiunantes Math̄. vi.

Capl'm.xx.

In hoc capitulo repetunt̄ aliqua superius ꝓhibita vt addatur pena vt de ydolo moloch ⁊ turpitudinib⁹ nō reuelādis Quorum sensus misticus ē supra positus Itē hic ponūtur aliqua quorum sensus literalis est moralis ⁊ ideo sunt pertrāseunda vsqz ꝓpe finem capituli vbi dicitur (vir siue mulier in quib⁹ phitonicus vel diuinationis fuerit spiritus morte moriatur) per phitonicum sp̄m intelligitur ars ⁊ voluntas adinueniēdi mendacia ⁊ maxime cum tali fictōe ꝙ habeant talia ex reuelatiōe dei vel angeli boni vel etiā mali vel ex alia v̄tute occulta quecūqz sit illa. ⁊ de istis dicitur morte moriantur quia moriuntur hic morte culpe et postea moriētur morte gehēne q̄ Apoc̄. xxi. dicit̄ mors scd̄a

Capl'z.xxi.

Non cōtaminetur sacerdos ⁊c̄) hic minores sacerdotes arcentur ab ingressu ad funera nisi valde propinquoꝝ scilicet patris matri. filij filie fratris ⁊ sororis virginis. pon-

tifex autem ab omni funere penitus ar
cetur vt hẽtur infra eodẽ capitulo per
hoc ãt significatur ꝙ minores sacerdo
tes noue legis debent ab opibus mor/
tis que sunt peccata magis ceteris hoi
bus elongari et pontifices multo magl.
debent a talibus elongari quando sũt
in statu digniori ꝺ vtrisqꝫ ẋo dicit̃(Nõ
radet caput nec barbã) Moralit̃ caput
radere ẽ supiori detrahẽ filr radẽ bar
bam est vigorẽ animi sui ad mollicie re/
ducẽ muliebrẽ(nec in carnib⁹ suis faci
ãt inscissuras).i.in capitul̃ vel collegijs
suis non faciẽt scismata vel discordiã (
scortũ et vile ꝓstibulũ non ducet vx.)ꝑ
scortũ intelligitur carnalis sapiencia q̃
vilis est quia est terrena animalis ⁊ dy
abolica vt dicit̃ Jacobi iij.hanc autez
sapiam non debz sibi diungere põtifex
vel sacerdos noue legis.sed sapiam spi
ritualẽ que de sursũ est de qua dicit̃ sa/
pi.viij.hãc mihi quesiui sponsã assume
re(Sacerdotis filia)ꝑ hanc intelligit̃
moialis xp̃i summi sacerdotis filia spi/
ritualis(si ꝺprehensa fuerit in stupro et
violauerit nomen patris sui)votum ca
stitatis frãgendo (flãmis exuretur) sci
licet gehẽne vbi purgetur per opera pe/
nitencie(põtifex id est sacerdos maxi/
mus)sc̃ãtur postea(nec egrediet̃ ꝺ sã
ctis)id est de sua dioceſi nisi pro vrgẽte
necessitate vt semꝑ sit paratus suo ꝓpo
sBueniẽ(virginẽ ducz vx.i.sapiaz)q̃ ꝺsur
sum est que bene dicitur virgo qz ẽ icor
rupta vt possit dicere illꝺ sapi.viij.hãc
mihi quesiui sponsam assumere(viduã
⁊ repudiatã et sordidaz atqꝫ meretricẽ
non accipiet)per viduaz intelligitur sa
piencia legalis q̃ntum ad cerimonialia
que a tpe mortis cristi est fine sponso.ꝑ
repudiatam sapiencia terrena q̃ distra
hit aiam a diuinis.per sordidam sapien
ciam aialis que bene dicit̃ sordida quia
versatur circa carnis delectabilia .per
meretricem intelligitur sapiẽcia diabo
lica que i libris ꝓhibitis detinetur tales
enim sponsas non debet assumere .sed
a se abijcere(homo de semine aaron ⁊c̃
)hic ponũtur repulsi a sacerdocio leuiti
co per quos spiritualiter intelligũtur ꝑ

pellendi a sacerdocio euangelico cum
dicitur.si cecus fuerit.i.ignorans ea q̃
requiruntur ad officium sacerdotale (
Si claudus).i.declinans a rectitudine
vitatis agnite(Si grãdi vl̃ puo vel tor
to naso)ꝑ nasũ qui discernit odores di
scretio significat̃ ꝑ defciñ aũt discretio
nis aliqñ excedit hõ mensurã recte rõis
⁊ ꝟ significat̃ ꝑ nasũ grandẽ.aliqñ ẋo
deficit a mẽsura recte rõis qꝺ significa
tur ꝑ puũ nasũ.aliqñ ẋo iniq̃ agit qꝺ
significat̃ ꝑ nasũ tortũ(Si fracto pede
).i.impotẽs ad ꝓcedendũ in via mortũ
(Si manu).i.ipotẽs ad agendũ ea que
spectãt ad sacerdotale officiũ(si gibb⁹)
ꝑ tumorẽ superbie (si lipp⁹).i. nimis car
nalis ad ꝓpinq̃s ꝑ ꝟ eni mẽtis oculis
obscurat̃(Si albuginẽ hñs i oculo).i.ni
mis ꝑsumens de cãdore ꝓprie scitatis
(si iugẽ scabiẽ)q̃ significat carnis petu
lãciã(si impetiginẽ)q̃ sine doloẽ totum
corp⁹ occupat et carnẽ fedat.iõ signifi
cat auariciã q̃ oia mẽbra mouet ad ma
le adquirẽdũ ⁊ hoiem vilẽ reddit ⁊ odi
osũ(vl̃ hernios⁹).i.rupt⁹ ꝑ q̃ significat̃
male custodies secreta q̃ nõ est apt⁹ ad
sacerdociũ ꝓpt̃ ofessiõis secretũ.T.xxij

Locutus q̃z est domin⁹ ⁊c̃.)hic
agitur de excludẽdis a comesti
one scificatoꝝ legis ꝑ q̃s figu
rãt̃ a ꝓceptiõe eukaristie tpe noui testa
mẽti cũ dr̃(hõ de semie aarõ q̃ fuerit le
pꝛ⁹)ꝑ q̃ significat̃ hõ pcis assiduus
q̃ pcãt ex corruptiõe hitus (aut pactꝰ
fluxũ semis)ꝑ q̃ intelligit̃ assuet⁹ men
dacib⁹ verbis(q̃ tetigẽit immũdũ)pim
mũdũ ex tactu intelligit̃ luxurios⁹.naz
luxuria est circa delectabilia tact⁹(mor
ticinũ ⁊ captũ a bestia nõ comedent)ꝑ
imũdiaz ex esu intelligit̃ gulos⁹ sup cibũ
⁊ potuz imoderate effus⁹ (Quis alient
gena nõ comedet ꝺ scificatl.)ꝑ q̃ intel
ligit̃ excõicat⁹ ⁊ a sorcio fideliũ pcul⁹
(inq̃lin⁹ sacerdotis ⁊ mercenarius nõ
vescẽt̃ ex eis)ꝑ inq̃linũ q̃ nõ hz stabilẽ
mãsiõem intelligit̃ incõstãs ⁊ vagabũ
ꝺ⁹ ⁊ ꝑ mercenariũ cupiꝺ⁹ et auar⁹ q̃ nõ
hz ockm nisi ad temporale lucrum non
sunt apti ad recipiendum eukaristie sa
cramtum (Si filia sacerdotl. cuilibz

ex populo nupta fuerit ꝺ his que ſancti
ficata ſunt ꝙ ꝺe ꝑmicijs non veſceť) ꝑ
filiam ſacerꝺotis intelligitur xp̃ianus
molľ ꝙ effeiatus qui neſcit reſiſtere pec/
catis ꝓpter qꝺ aꝺ receptiõez eukariſtie
nõ eſt apt⁹ (Homo qui obtulit victi/
maz pacificozum ꝛc̃.)hic excluꝺunť a/
nimalia aꝺ ſacrificiũ incpta per que fi/
gurãtur ꝑſone inepte aꝺ offerenꝺũ ꝺo/
mino per religionis ingreſſum cũ ꝺicit
(ſi cecum fuerit)ꝑ quoꝺ itelligit homo
ſtolidus carens inꝺuſtria (ſi fractũ).i.
impotens aꝺ religionis oncra ꝓferẽꝺa
(ſi cicatricez habens).i. notaz infamie
ratione criminis enozmis (Si papulaſ
).i.puſtulas ꝺolozem ꝙ ſcabiẽ ꝙ fetozez
afferẽtes per quas itelligunť murmura
tiones ꝙ ꝺetractiões (aut ſcabiẽ vel im/
petiginez).i.carnis petulanciã vel aua
riciam ſicut ꝺictuz eſt capitulo ꝑcꝺẽti
(Bouem et ouem aure ꝙ cauꝺa ampu
tatis ex his non poteſt votum ſoluí ꝺo/
mino)per ꝺefectum auris intelligitur ꝛ
bellio ꝙ inobeꝺiencia.per ꝺefectuz cau
ꝺe ſignificatur ꝺefectus ꝓſeucrãcie.
Homines aũt iſtos ꝺefectus habentes
non ſũt recipienꝺi aꝺ votũ ꝓfeſſiõis in
religione(Omne animal qꝺ vel contri/
tis vl̃ ſectis ablatis ꝙ teſticulis eſt non
offeretis ꝺño)per quoꝺ intelligitur ꝙ i
potentes aꝺ generãꝺum filios in eccia
ꝺei verbo et exemplo non ſunt in ea pzo
mouenꝺi (De manu alienigene nõ offe
retis panes ꝺeo veſtro) per quoꝺ ſigni
ficatur ꝙ in eccleſia recipienꝺa non eſt
excõmunicatoꝝ oblatio.

Capl̃m.xxiij.

Locutus eſt ꝺomin⁹ aꝺ moyſez
ꝛc̃.)hic agitur ꝺ ſeptem ſolẽni
tatibus veteriſ teſtameti.ſ. ſab
bati paſche pentecoſtes tubarum expia
tionis tabernaculozũ cetus.feſtũ ſabba
ti figurauit quietem ſpũalem mentis in
xp̃o feſtum paſche reſurrectiõem criſti
ꝺe ſepulcro .feſtum pentecoſtes ꝺeſcen/
ſum.ſ.ſancti in ſigno viſibili ſup apoſto
los .alios ꝙ creꝺentes feſtum tubaruz
ꝓꝺicatiõem apoſtolozuz .feſtum expia/
tiõis emũꝺationẽ ꝓpli xp̃iani a peccatꝫ.
feſtum vero tabernaculozum figurauit
peregrinatiõem fiꝺelium in hoc mũꝺo
in ꝙ ꝓceꝺunt ꝺe ẋtute in ẋtutem ꝓfi/
ciẽꝺo Feſtuz cetus ſignificauit collecti
onem ſcõzum in regno celozũ ꝓpter qꝺ
iſtuꝺ feſtum ſanctiſſimuz vocabatur

Capl̃m.xxiiij.

Recipe filijs iſrael vt afferãt ti
bi oleum ꝺe oliuis puriſſimum
aꝺ concinanꝺas lucernaſ.)
Mozaliť lucerne iſte p̃lati ſunt ꝙ ꝺocto/
res eccleſie quibus ꝺicit Matħ.v.Vos
eſtis lux mũꝺi Et iſte lucerne ꝺcinnãꝺe
ſunt oleo miſericoꝛꝺie coꝛꝺe ꝙ ope puriſ
ſimo.i.ſegregato ab itentiõe lauꝺis hu
mane ac lucíꝺo ꝑ fraterna eꝺificatiõe
Matħ.v.Sic luceat lux veſtra coꝛã ho
minib⁹ vt viꝺeant opa vr̃a bona ꝙ gl̃/
ficent patrẽ vr̃m qui ĩ celis(in tabnacu
lo fœꝺeris).i.in eccleſia vbi ꝺueniũt fiꝺ
les in fœꝺere caritatis (a veſpere vſque
mane).i.toto tempe vite p̃ntis qꝺ ẽ veſ
ptinũ vſqz aꝺ tempus vite future qꝺ ẽ
matutinũ per apparẽciã vere lucis ſup
canꝺelabzo munꝺiſſimo.i.criſto qui ſu
ſtentat bonos eccleſie p̃latos ꝙ ꝺocto/
res ſicut ipe ꝺicit Jo.xv.Sine me nihil
poteſtis facere(accipies ꝺqz ſimilã)q̃ eſt
farina tritici purgatiſſima ꝙ ſignificat
ꝺoctrinã euangelicã que eſt ſanctiſſima
(ꝙ coques ex ea xij.panes)quib⁹ ſigni/
ficanť xij.apoſtoli euangelica ꝺoctrina
ꝑ criſtum infoꝛmati ꝙ igne ſpirituſſan
cti ꝺecocti (ꝙ ponꝛes ſup eos thus)ꝺuo
te oꝛõnis(per ſingula ſabbata muta/
bunť)per ſabbatũ qꝺ r̃quies interp̃tať
celeſtis requies ſignificať terminatis ei
laboꝛib⁹ apoſtoloꝛũ trar ſ ati fuerũt aꝺ
requiem celozũ ꝙ ſucceſſerũt eis ſancti
epiſcopi imitantes pfectiõem illozũ qui
ſimiliť trãſlati ſunt ꝙ ſic erit ꝺe imitato
ribus apl̃oꝛum vſqz aꝺ finem munꝺi ꝙ
hec ẽ mutatio ꝺextre excelſi(Ecce ãt
egreſſus ꝛc̃.)hic agitur ꝺ cuiuſꝺã blaſ
phemi pena per q̃m ſignificať punitio
heretici qui blaſphemat eccleſiã ꝺei cũ
ꝺiciť(eꝺuc blaſphemũ extra caſtra)nã
heretic⁹ excõmunicanꝺ⁹ eſt ꝙ ſepanꝺ⁹
ab eccleſia etſi ꝑmanſerit obſtinat⁹ ille
ſeculari ꝺebet traꝺi moꝛte punienꝺ⁹ iõ
ſubꝺiť(ꝙ lapiꝺet euz populus) (Qui

pcusserit et occiderit hoiem morte mo
riatur) Ille moraliter occidit hominez
qui pertrahit ip̄m ad mortalem culpaz
⁊ sic incurrit mortis gehenne penaz q̄
percusserit animal reddat vicariuz ⁊c̄
Inferens enim damnuz tenet̄ ad resti/
tutōnem etsi non habet vnde debz agē
penitentiā scd̄z culpe q̄ꝫtitatē C.xxv

Locutus qz domin⁹ ⁊c̄.) hic a/
gitur de vij.anno in quo quies
erat terre cum dicitur (vij.an/
no sabbatum erit terre) per annum ve
ro septimum potest intelligi septenari⁹
virtutuz quibus quiescit terra.i. homo
de terra formatus vt habetur Genes.i
quia per quatuor virtutes cardinales
habet homo quietem in se ip̄o per tem/
peranciam et fortitudinem quiescunt
vires cōcupiscibilis et irascibilis a pas/
sionibus inordinatis.per prudenciam
autem et iusticiam quiescunt intellect⁹
et voluntas a motibus et actibus inde
bitis.per tres virtutes theologicas sci
licet fidem spem caritatem quiescit ho/
mo in deo quiete que datur per gratiā
in vita presenti (Numerabis tibi quoqz
septem ebdomadas annorum) hic agi/
tur de quinquagesimo anno qui erat ā
nus requietionis generalis per q̄m fi/
gurata fuit requies patrie celesti. ꝓpter
quod annus ille dicebatur iubileus ad
significandū continuam celestium iubi
lationem p̄s.lxxxiij.beati qui habitant
in domo tua domine in secula seculorū
laudabunt te Item in anno iubileo sin
guli redibant ad possessiōes suas in si/
gnuz ꝙ in patria celesti singuli electi ac
cedunt ad mansiones sibi debitas s̄m
gradus varios meritorum ꝓpter quod
dicit Sal.Jo.xiiij.in domo patris mei
mansiones multe sunt si quo minus di
xissem vobis vado ꝑare vobis locum.
(Si attenuat⁹ frater tuus vēdid̄rit
possessiunculam suam) per fratrem at
tenuatum significatur cristian⁹ animi
virtute d̄stitutus qui vendit possessiun/
culam suam .i.animam suam dyabolo
per mortalem culpam (propinquus ei⁹
poterit redimere) ꝑ propiquū istū intel
ligitur predicator vel homo quicunqz
bonus qui per bonam exhortationem
suam vel consilium reducit euz ad gra
tie statum (Qui vendiderit domū in
tra vrbis muros) per vrbem ecclesia d̄
signatur de qua dicit̄ Isaie.xxvi. vrbs
fortitudinis nostre syon saluator pone/
tur in ea murus et antemurale domus
autem intra vrbem istam significat or/
dinem vel beneficium ecclesiasticū Ille
igitur domū intra vrbez vendit q̄ ꝓ be
neficio vel ordine ecclesiastico consequi
pecuniam intendit sed dicta domus in
fra annum poterit redimi per quod si/
gnificabatur ꝙ si talis intentio corru/
pta manet intra animū per penitentiaz
potest deleri si vero transierit aīm ꝑ fa
ctum exterius pena que taxatur in iuē
per penitentiā non remouetur Cetera
huius capituli moralia sunt vel mistica
tio parum valet ꝓpter quod ꝑtrāseo

Capituluz.xxvi.

Non faciet. vobis idolum ⁊c̄.)
Illa que ponuntur in huius ca
pituli pricipio superi⁹ sūt poita
vsqz ibi (si in preceptis meis ambulaue
ritis ⁊c̄.) vbi obseruantibus dei māda
ta promittuntur bona temporalia sub
quibus intelliguntur bona spiritualia
p̄ncipaliter esse ꝓmissa .cuius ratio ē
quia dei p̄miuz p̄ncipaliter intentū nō
est minus bonum.sed maius q̄m opus
meritoriū nā finis melior ē his q̄ sūt ad
finē.bonū aūt tꝑale min⁹ bonū est quā
opus meritoriū ꝓpter qd̄ sub bonis tē
poralib⁹ hic ꝓmissis intelligūtur bona
spūalia p̄ncipalit̄ ꝓmissa cū dicit̄ (
Dabo vobis pluuias).i.doctrinas sa/
lutiferas Deutro.xxxij.Crescat vt plu/
uia doctrina mea fluat vt ros eloquiuz
meū (temꝑib⁹ suis) qz temp⁹ est loquē
di ⁊ tempus tacendi Ecclesiastes.iij.(
⁊ t̄ra gignet germē suū) ꝑ t̄rā itelligit̄
corp⁹ hūanū qd̄ fuit de t̄ra formatū vt
dr̄ gene.i.igit̄ t̄ra gignit germē suū qn̄
corp⁹ hūanū exercitat̄ ꝑ op⁹ meritoriū
(⁊ pomis arbores r̄plebūt̄).i.vires aīe
interiores bois actib⁹ interioribus ap/
plicabūt̄ (app̄hendet messiū tritura vi
demiā) ꝑ messes itelligūt̄ gētiles vn̄ dic̄
saluator de gentilib⁹ Jo.iiij. Ecce regi/

oues iam albe sunt ad messez ꝑ vindemi
am vero significatur cõuersio general' iu
deoꝝ. ysaie. v. Vinea dñi exercituum do
mus israhel ē quā cõuersionē p̄cessit cõis
conuersio gentiliū significata ꝑ trituraz
messium Quia tamē ante gētiles aliq̄ de
iudeis fuerunt cõuersi. s. apl'i ad predica/
cionē xp̄i ⁊ plures alij ad predicacionem
petri vt patz Actu. ij. ⁊. iiij. ido subdit'. et
vindemia occupabat semētem. ⁊ hoc est
quod dicit apostol⁹ Rō. xi. Cecitas ex
ꝑte contingit in israhel vt plenitudo gen
cium intraret ⁊ sic om̄is isrl' saluus fierz
⁊ bñdicit ex parte ⁊ non ex toto. nam ali
qui iudei illuminati fuerūt per xp̄i fidē an
te gentiles licz cõmunis cõuersio gentili
um p̄cedat cõmunem ꝯuersionē iudeorū
(Cõedetis panē vestrū i saturitate) hic ē
panis eucaristie qui dat hic plenitudinez
gracie ⁊ postea dabit sacietatez glorie (⁊
absqz pauore habitabitis in terra vestra)
nam in p̄mitiua ecclesia fideles saltē quā
tum ad multos ꝑsecuciōibus non terre/
bantur ꝫ magis cõsolabātur Actuū. iiij.
Ibant apostoli gaudentes a cõspectu cõ
filij quoniā digni habiti sunt ꝓ nomie ie
su cõtumeliam pati (dabo pacez in finib⁹
vestris) scz cordis de qua dicit' Lu. ij. glo
ria in altissimis deo ⁊ in terra pax homi
nib⁹ bone voluntatis (auferaz malas be
stias) id ē demonū furias quoꝝ per chri/
stū restricta est ptās (⁊ gladi⁹ nō trāsibit
termios vestros) id ē demonū virtus nō
p̄ualebit sup̄ vos Pōt autē aliter exponi
lr̄a ab illo loco (absqz pauore habitabitis
in terra) de terra viuēcium vbi nō est pa/
uor hostiū. Et eciaz ibi pax que exuperat
omnē sensum infernales eciā bestie nō ha
bent ibi accessum. nec ꝑ ꝯsequēs ibi time
tur gladi⁹ eorum (ꝑsequemini inimicos
vestros) id ē demōes corā fugiētes Ja. ii
ij. resistite diabolo ⁊ fugiet a vobis. pōt ꝫ
eciā exponi de apl'is ⁊ alijs viris sanctis
qui fugabant dem̄ōes de corꝑibus obses
sis (respiciā vos oculo clemencie ⁊ cresce
re ⁊c̄.) qđ ptz impletū in multiplicacōne
eccl'e (comedetis vetustissima veterū) id ē
accipietis vobis illa que ꝓmissa fuer̄t pa
tribus antiquis. vnde dicit xp̄s apostolis
Luc̄. x. Multi reges ⁊ ꝓphete voluerunt
videre que vos videtis ⁊ non viderūt (et
nouis supuenientibus vetēa proijcietis)
per vetera significātur bona terrena que
ꝓmittebantur in veteri testamento. ysa.
p̄. Si audiēitis me bona terre comedetis
per noua vero intelliguntur bona spiritu
alia ⁊ celestia que ꝓmittuntur in nouo.
Math̄. v. Beati pauperes quoniā ipsoruz
est regnum celorum. tempore vero noui
testamenti multi a se abijciunt bona ter/
rena ⁊ temꝑalia vt consequātur spiritua
lia ⁊ eterna vt manifeste patz in pauperi/
bus religiosis (ponam tabernaculuz me
um in medio vestri) id est eccl'am meam.
De qua dicit' Apoc̄. xxi. Ecce tabernacu
lum d̄i cum hominib⁹ ⁊ habitabit cū eis
(⁊ non abijciet vos vltra anima mea) so
cietatem vestrā refugiendo Math̄. vltio.
Ecce ego vobiscū suz omnib⁹ dieb⁹ vsqz
ad ꝯsummacōem seculi (ꝙ si nō audieri/
tis ⁊c̄.) Hic consequēter transgressorib⁹
mandatorum suoꝝ deus cōminatur ma
la temꝑalia sub quib⁹ intelliguntur ma/
la spiritualia cuz dicitur (visitabo vos ve
lociter in egestate) subtrahendo a vobis
bona gracie ⁊ glorie (⁊ ardore) ꝑmitten/
do accendi in vobis ignem cõcupiscencie
⁊ postea ignem gehenne (frustra seretis se
mentē) id ē frustra facietis opus bonum
de genere (que ab hostibus deuorabitur)
id ē a demonibus ꝓpter finem intencōis
ꝑuerse quia bonū illud nō facietis ꝓpter
deum ꝫ propter finem malū (⁊ corruetis
coraz inimicis vestris) id est coraz demo/
nibus qui faciēt vos ruere de peccato in
peccatum ⁊ finaliter in infernum (Fugie/
tisqz nemine persequēte). i. peccabitis ex
vestra malicia absqz tentacione alia (da
boqz celuz vobis desup̄ sicut ferrum). i.
subtrahaz a vobis misericordie mee tene
ritudinem (⁊ terram eneaz) nam ad sub
tractionem diuine gracie. sequitur men/
tis obstinacio que per terram eneam de/
signatur (Consumetur in cassum labor
vester) quia sine gracia non valet exerciti
um corporis vel mentis in oꝑibus de ge/
nere bonis propter quod sequitur. (Non
proferet ⁊c̄.) que defacili possunt applica/
ri ad propositum ideo dimitto ⁊ ad proli
xitatem vitandam.

Capitulū.xxvij.

Hec sunt p̄cepta.ꝛc̄.) Hic agit̄ de voto ⁊ eius redempcōe. Duplex autē votum hic tangitur vnū de ꝑsonis. aliud de rebus possessis et int̄ res illas ꝯputantur serui ⁊ ancille. qꝛ sunt q̄dam res dn̄i sui licꝫ sint racōnales creature. Quantū ad p̄muꝫ votū fit distinctio ꝑsonarū ꝟm sexum ⁊ ꝟm etatē ⁊ ꝟm p̄cium quo vendi possent ⁊ sic maior ē redemptō viri ꝑ votū deo obligati q̄ꝫ mulieris. Et sil'r maior est redemptō viri i etate fortiori. s. a. xx. āno vsqꝫ ad. lx. q̄ꝫ añ. xx ānum ⁊ pt⁹. lx. igit̄ ꝑ etates sexus ⁊ fortitudines mistice significant̄ diuersi status in quib⁹ homies ad plura vel pauciora deo sunt obligati. Naꝫ laici obligātur ad obseruāciam p̄ceptoꝝ. Clerici vero in sacris ordinib⁹ ꝯstituti cū hoc obligant̄ ad obseruanciā castitatis. Persone vero r̄ligiose cū hoc obligate sunt ad viuendū in obediēcia ⁊ sine ꝓprio Inter religiosos āt aliqui pl⁹ alijs ꝟm arciorē regulā ⁊ statuta sunt obligati. Prelati vero ad ponendum animā suā ꝑ subditis suis qđ ē maximū obligātur. Scđm igit̄ ꝙ in diuerꝟ statib⁹ ꝑsone deo in maiorib⁹ sunt obligate. ꝟm hoc ꝑ votis suis dāt deo mai⁹ p̄cium. si bn̄ obseruēt suū statū ceteris tam̄ ꝑib⁹. s. ꝙ eq̄li caritate opent̄ ⁊ hmōi. Et h̄ ꝓporcionabilit̄ intelligēdo ⁊ ꝟm hoc expectant maius p̄miuꝫ a deo. Res autē que deo obligātur ꝑ votū sunt serui ācille dom⁹ ⁊ agri vt ptꝫ in textu ⁊ quāto sūt maioris valoris tāto maior est voti redēptio in illis dūtaxat q̄ poterāt redimi. Nā aialia immolaticia đo r̄dimi nō poterāt ꝫ oportebat immolari. ꝑ redēptōes istas mistice significat̄ ꝙ illi q̄ de reb⁹ eccl'e possessis pl⁹ expendūt in obsequijs diuis maius p̄miū expectāt a deo ceteris tn̄ ꝑibus scꝫ facultate caritate ⁊ hmōi q̄ ad mēitū opantur. Nā pauꝑ vidua q̄ duo minuta misit in gazophilaciū plus obtulit deo q̄ꝫ principes qui magna miserant munera. ꝟm testimonium saluatoris Marci. duodecimo. ⁊ Luce vicesimo p̄mo.

Explicit Leuitic⁹.

Incpit liber numero. Ca. p̄.

Locutusqꝫ est dn̄s. ꝛc̄.) In h̄ capitulo describit̄ ꝓpl'i nūeracio ꝑ moisen ⁊ aaron ⁊. xij. p̄ncipes ꝓpl'i. Mistice v̄o ꝑ moisen ducē ⁊ aarō pōtificē intelligit̄ ip̄e xp̄s qui simul dux est ꝓpl'i xp̄iani ⁊ sacerdos summ⁹. ꝑ. xij. principes intelligūtur apl'i ⁊ eoꝝ successores. per ꝓpl'm numeratū popul⁹ credenciū ad p̄dicacōeꝫ apl'oꝝ xp̄o tamē principalit̄ opante. ꝓpter qđ ip̄e dicit Jo. xv. Sine me nihil pote. facē. Nūerant̄ autē hic potentes ad bella ꝓcedere ꝑ quos significant̄ fideles q̄ꝫdiu sunt de corꝑe militantis eccl'e. dicunt̄ autē sexcēta tria milia quingēti quinquaginta. per sexcēta tria milia q̄ est maior numer⁹ intelligit̄ multitudo credenciū obligatorū ad p̄cepta decalogi adiplēda in fide trinitatis eo ꝙ isti numēi resultāt ex multiplicacōe ⁊ replicacōe denarij ⁊ ternarij. ꝑ quingētos vero quinq̄ginta qui est mior numer⁹ intelligunt̄ illi q̄ non solū tenent̄ ad decalogi p̄cepta. ꝫ cum hoc ad ꝯsilia eo ꝙ. l. numerus est spūisancto appropatus. qꝛ spūsscūs datus fuit apl'is in signo visibili quinq̄gesima die a festo pascali ꝓficientib⁹ autē in religiōe q̄ se obligāt ad obseruāciaꝫ ꝯsilioꝝ saltem aliquoꝝ tāta dat̄ grā quāta datur in baptismo. vt refert Jhero⁹. in vitis pr̄m. quingēti v̄o resultāt ex replicacōne quinq̄ginta vt de septꝫ (leuite autē in tribub⁹ familiaꝝ suarū nō sunt numerati) ꝑ qđ significātur clēici general'r sumpti. qꝛ sunt ad misteriū ecclesie deputati. sic leuite ad misteriū tabernaculi vt pleni⁹ dicet̄ in sequētib⁹. ꝓpter hoc clerici ꝑ tonsurā ⁊ ordines ab alijs fidelib⁹ sunt distincti. Ca. ij.

Locutusqꝫ est domin⁹ ad moisen. ꝛc̄.) In hoc capitulo agit̄ p̄mo de leuitarū officijs in generali. ꝫ infra in ca'. de ipsis agitur magis in spēaliter ꝓp quod sensus eoꝝ misticus ibideꝫ magis ꝓprie locum habꝫ. Scđo describitur situs castroꝝ ꝑ. xij. trib⁹ circa tabernaculum cum dicit̄ (singuli ꝑ turmas signa atqꝫ vexilla ⁊ domos cognacōeꝫ suaruꝫ castrametabunt̄ filiorum israel per

girum tabernaculi federis) Moraliter au
tē tabernaculum domini est anima iusti.
ꝑm illud Eccl'a.xxiiij. Qui creauit me re/
quieuit in tabernaculo meo. habz autem
istud tabernaculū aspectum ad oriētez ꝑ
quē intelligit̄ expiatō sordis in ortu lucis
grē. Ad meridiē ꝑ quē intelligit̄ inflā/
matio cordis qꝛ inde ꝓuenit virtus calo/
ris. Ad occidētem ꝑ quē intelligit̄ me
ditatio cordis in qua occidit lux vite pre
sentis. Ad aquilonē ꝑ quē intelligitur
colluctatio cōtra insultū demonis ꝑm ꝙ
dicit̄ Jhere.i. Ab aquilone pandet̄ omne
malū igit̄ ad oriētē sunt iudas ysachar ⁊
zabulon. ꝑ iudam q̄ interp̄tatur cōfitēs
intelligitur cōfessionis veritas. ꝑ ysachar
qui interp̄tatur memorās dn̄m oraciōis
assiduitas. ꝑ zabulon q̄ interp̄tatur pul/
chritudinis habitaculū ꝯuersacionis pu/
ritas ꝑ hec eni tria sordes cordiū expian
tur. Ad meridiez sunt ruben simeō ⁊ gad
ꝑ ruben vero q̄ interp̄tatur visionis fili⁹
intelligit̄ splendor veritatis intellectū ꝑfi
ciēs. ꝑ simeonē q̄ interp̄tat̄ audiēs amor
caritatis bonis cōsenciēs. ꝑ gad qui int̄/
pretat̄ feliciter dulcor suauitatis reficiēs
hec eni tria inflāmatōem cordis comitā/
tur. Ad occidentē vero sunt effraym ma/
nasses ⁊ beniamim. ꝑ effraym qui inter/
pretat̄ crescēs intelligit̄ ꝓfectus spūaliuz
ad quē mouet vite breuitas. ꝑ manassen
qui interp̄tatur obliuio cōtempt⁹ tꝑaliū
ad quē mouet eoꝝ defectibilitas. ꝑ benia
min q̄ interp̄tatur filius dextere appetit⁹
celestiū ad quē mouet eoꝝ eternitas. hec
autē tria meditacōem mortis associātur.
Ad aquilonē sunt dan neptalim ⁊ aser. ꝑ
dan qui interpretat̄ iudiciū intelligit̄ tior
iudicij. ꝑ neptalim qui interp̄tat̄ implica
tio pudor opprobrij si quis implicet̄ vilita
ti peccati. ꝑ aser qui interp̄tat̄ beatitudo
amor premij. ⁊ hec tria faciūt cōtra insul
tum demonū fortiter colluctari. de q̄ col/
luctacione dicit apl's ad Eph̄.vi. Non est
vobis colluctatio aduersus carnē ⁊ san/
guinē ꝫ aduersus principes ⁊ potestates
aduersus mundi rectores tenebraꝝ harū
ꝯtra spūalia neq̄cie de quib⁹ ꝯcedat nos
triumphare leo de tribu iuda q̄ est victor
⁊ benedictus deus.

Capituluz tercium.

Hee sunt generatōnes aaron ⁊c̄.)
In hoc capitulo agitur de offitō
sacerdotum ⁊ leuitarum cum dicitur (ap
plica tribum leui ⁊c̄.) Officiū vero sacer
dotuz veteris legis erat offerre sacrificia
⁊ officium leuitarum ministrare sacerdo
tibus in sacrificijs offerendis per quod
significabatur ꝙ officium sacerdotū no/
ue legis est offerre eucaristiam in missaꝝ
celebracione. Nam eukaristia est sacrifi/
cium noue legis figuratum per plura ve
teris legis sacrificia sicut vnum perfectuz
per multa imperfecta (externus qui acces
serit morte morietur) per hoc significaba/
tur ꝙ offerens eucaristiā non ordinatus
in sacerdotem moritur morte culpe ⁊ in/
currit penam mortis gehenne (Numera
filios leui ⁊c̄.) hic de officijs agitur leui/
tarum ⁊ eorum situatione contra taber/
naculum per quatuor partes orbis. Ger
sonite vero situati fuerunt ad occidenta/
lem partem ⁊ eorum officium fuit custo/
dire ⁊ portare mollia scz cortinas taber/
naculi ⁊ atrij ⁊ funes ⁊ operimenta pelli
um Carite vero ad partem meridionalez
⁊ eorum officiuz fuit portare vasa sancta
sciliz archam testamenti propiciatorium
mensam candelabrum ⁊ altare incensi.
Merarite ad aquilonem ⁊ eorum officiuz
fuit portare dura scz tabulas tabernacu
li columnas eius ⁊ atrij ⁊ bases ⁊ huius/
modi. Moyses autem ⁊ aaron cum fi/
lijs suis ad orientalem partem taberna/
culi habentes curaz tocius populi Scd̄z
sensum allegoricuz tribus leui significat
ministros ecclesie qui diuidūtur inq̄tuor
ꝑtes. s. p̄latos. sac̄dotes. religiosos. ⁊ cle
ricos simplices. igitur Moises ⁊ Aaron.
quia fuerunt duces populi. Psal'.lxx. De
duxisti sicut oues populi in manu moisi ⁊
aaron. ideo significant prelatos ecclesie q̄
sunt duces populi christiani. Per hoc au
tem ꝙ Moises ⁊ Aaron fuerunt ad orien
tem vbi erat ingressus tabernaculi signi/
ficatur ꝙ per ordinacōem prelatoruz ad
ecclesiastica officia ceteri debent ingredi.
Merarite vēo qui interp̄tantur amari
significant religiosos habitantes inama
ritudine penitencie ⁊ luctu pro peccatis

catis proprijs ⁊ alienis. Jheronimus ad riperium Monachus plangentis habet officiuz. Per hoc autem ꝙ Merarite portabant dura significatur qđ religiosi debent viuere in austeritate et non in mollicie deliciarum. Per hoc autem qđ erant ad partem aquilonarem vnde venit frigus significatur ꝙ religiosi debent vti cibis frigidis ⁊ vestibus. Gersonite vero qui portabant mollia significant clericos qui minus pondus habent ceteris in ecclesia Et quia multi eorum viuunt in mollicie deliciarum per quas frequenter cadunt in alia vicia quod significatur per hoc quod Gersonite erant in occidente. Caatite vero qui portabant sacra vasa significant sacerdotes qui sanctum sanctorum eleuant in altari. Per hoc autē ꝙ Caatite erant ad meridiem vnde prouenit feruor caloris. significat̄ quod sacerdotes feruere debent ardore caritatis. Scđm moralem sensum tabernaculum domini est anima fidelis vt dictum est capitulo precedenti ad eius q̄tuor latēa debent esse actus quatuor virtutum cardinalium. scilicet prudencie q̄ est auriga virtutum propter quod significatur per Moysen ⁊ Aaron duces populi qui erant in parte orientali ⁊ sic ē actus prudencie que precedit origine actus aliarum virtutum. Actus vero fortitudinis que habet sustinere dura significatur per Meraritas qui dura portabant ⁊ dicitur esse ad occidentem. difficile est sustinere dura sine casu Actus vero ille est ad meridiem vnde venit maius lumen. Et de iusticia dicitur libro quinto Ethicorum qđ videtur preclarissima virtutum ⁊ neque Hesperus neque Lucifer est ita admirabilis Et significatur per Caatitas portātes candelabrum luminis. Actus vero tēperancie qui reprimit ardorem carnalis concupiscencie est ad aquilonem vnde ꝓuenit frigus caloris repressiuus. ⁊ significatur per Gersonitas qui aduene interpretantur Nam temperati qui pauci sunt respectu aliorum quasi aduene ab eis reputantur. Ad maiorem intellectum p̄dictorum ponitur hic situs castrorum circa tabernaculum.

Tabernaculum.

Oriens.

Judas.

Jsachar.

zabulon

Moyses.

Aser Aarō Simeō.

Merarite Garite

Aq̄lo dan scm̄ rubē Mēidies.

Neptalim Scm̄scōꝝ Gad.

Manasse.

Gersonite Ephraim

Beniamin.

Occidens.

Sequitur capitulū quartū

Capitulū quartū.

Locutus est domin⁹ ⁊c̄.) In hoc capitulo describuntur officia leuitarum in motu castrorum ⁊ p̄mo caaticarū cum dicitur hic est cult⁹ filiorum caath. ꝑ quos significātur sacerdotes noue legis vt predictum est. ipsi vero portabant arcam testamenti mensam candelabrum altare incensi ⁊ altare olocausti ꝑ que quinq; significantur que debent esse in sacerdotib⁹ noue legis. Primū est sacre scripture noticia ꝑ arcaꝫ testamēti significata Malachie. ij. Labia sacerdotis custodiunt scienciā ⁊ legē ex ei⁹ ore requirent quoniā angelus domi exercituum est. Secunduꝫ est verbum doctrine quod ꝑ mensam significatur. Nam in hac mēsa panis spiritualis ꝓpoitur Deutero. viij. Non in solo pane viuit homo. ꝫ in omni v̄bo quod ꝓcedit de ore dei. Tercium est lumē exēplaris vite quod significatur ꝑ candelabrū Math. v. Nemo accēdit lucernam ⁊ ponit sub modio ꝫ sup̄ cādelabrū vt luceat omnib⁹ q̄ in domo sunt Quartū est odor oracōis deuote ⁊ significatur ꝑ altare incensi psal. cxl. Dirigatur oratio mea sicut incensum in ꝯspectu tuo. Quintum est rigor discipline ⁊ significat̄ ꝑ altare olocausti Rō. xij. Obsecro vos per misericordiam dei vt exhibeatis corpa vestra hostiā viuētem sanctaꝫ placentem deo ⁊c̄. Hoc est officium familie gersonitaꝝ ꝑ quos clerici significātur vt supra dictum est ipsi portabāt cortinas ⁊ vera tabernaculi opimenta ⁊ funes ꝑ que tria significant̄ que debēt i clēicis eē Primuꝫ est ornamentum spirituale quatuor virtutum cardinaliū quod significatur ꝑ cortinas ⁊ vela que texebātur ex q̄tuor coloribus Secundū est caritatis cōnexio que significabatur ꝑ funes. Terciū est exterior honestatis ꝯuersacio que per opimenta tabernaculi significabatur.

Hoc est officiū failie meraritaꝝ ꝑ q̊s significantur religiosi ipsi vero portabāt dura scꝫ tabulas vectes colūnas ⁊ bases tabule vero sil̄ ꝯiūcte ꝑ vectes ⁊ bases faciebant parietes tabernaculi. sicut habet̄ Exod. xvi. ꝑ quod datur intelligi ꝙ religiosi docendo populū verbo ⁊ exemplo ⁊ pro bono statu populi deprecādo dati sūt a deo quasi murus defensionis post prelatos ecclesie populo christiano propter qd̄ de malis religiosis dicitur Ezechie. xiij.

Non ascendistis ex aduerso neque opposuistis vos muruꝫ pro domo israhel. ꝑ columnas vero significatur qd̄ ipsi sunt vocati in partem solicitudinis ad supportandum onus ecclesie ⁊ hoc ex fraterna caritate. prelatis autem hoc conuenit ex officij auctoritate. Per hoc autem qd̄ onera leuitaruꝫ disponebantur per filios Aaron mitratos. vt habetur Exod. xxvi ij. sub patre suo datur intelligi ꝙ omnia ecclesie officia ꝑ summuꝫ pontificem ⁊ p̄latos ecclesie sunt disponenda. Item per hoc ꝙ omnia p̄dicta portabantur velata significatur ꝙ opera bona sacerdotū clericorum ⁊ religiosorum agenda non sunt ad ostentatōem suam. sed ad dei laudem ⁊ ꝓximi edificationeꝫ ita ꝙ opera sint in aperto. tñ hec intencio maneat in cordis secreto. Gregori⁹ omelia tricesimaseptīa. Sic autem fit opus in publico quatinus intētio maneat in occulto vt de bono opere proximis prebeamus exemplum ⁊ tamen intencione qua soli deo placere querimus semꝑ optemus secretū.

Capitulū quintū.

Locutus est dominus ad moisen dicens precipe filijs israhel vt eijciant de castris ⁊c̄.) per leprosum intelligitur hereticus ꝑ hominē qui semine fluit doctor verbosus qui ad sui iactanciam dicere studet extranea ⁊ ꝑ hoc diffluit ad falsa ⁊ periculosa. per pollutum sup̄ mortuo significatur discipulus doctrinam dictorum sequens ⁊ approbans ⁊ isti eijciēdi sunt de castris id est d̄ scolis ⁊ fideliuꝫ collegijs ne sua peruersa doctrina alios īficiant ⁊ corrumpāt (Vir siue mulier cū fecerit ex omnibus peccatis ⁊c̄.) in quib⁹ damnificatur proximus furto fraude vel dolo confitebuntur peccatum suum satisfaciendo deo per penitenciam ⁊ proximo ideo subditur (⁊ reddet̄ ipsum caput) id est illud quod est ablatum (quintāq; partem desuper) id est damnum quod sustinuit de absencia rei sue si autem non fuerit qui recipiat tunc est vaga restitucio ⁊

debet reddi domino. id ē in pñs operib⁹ expendēdo scd̄m disposicionem prelati vel confessoris discreti scd̄m aliquos qui tenent in h̄ locū dei. (Vir cuius vxor errauerit. ⁊c̄.) Per virum doctor intelligēs significatur per vxorem eius sapiēcia. de qua dicitur Sapiencie octauo. Hanc amaui a iuuentute mea ⁊ quesiui mihi spōsam assumere. de qua debet esse zelotip⁹ ⁊ maxime cum tradit eam in scriptis. timendo ne sit ibi fornicatio per commixtionem aliquam falsorum cum viris. Jd̄o subditur. (Adducet eam ad sacerdotem) id est ad magis peritum ⁊ probatuz doctorem ⁊ examinet eam Per hoc autem quod subditur (ꝙ mulier polluta putrescebat ⁊ moriebatur innocens autē non ledebatur. sed faciebat liberos.) Significatur ꝙ doctrina habens commixtionez falsorum cum veris est occasio meroris. et mortis Illa vero que pura est ⁊ sana gaudij ⁊ fructificacionis.

Capitulū sextū.

In hoc capitulo agitur de Nazarei obseruancia ⁊ eius oblacione Circa quod notandum ꝙ nazarei fuerunt in duplici gradu. Nam aliqui fuerunt nazarei ad totum tempus vite sue. sicut legitur de samuele. primi Regum p̄mo. ⁊ de Sampsone Judicum decimotercio. Et isti fuerunt figura religiosorum in noua lege. quorum votum per totam obligat vitam. Alij vero fuerunt Nazarei ad tempus determinatum ⁊ isti voto peracto redibant ad vitam communem aliorum. propter quod non fuerunt figura religiosorum. De quibus dicitur Luce nono. Nemo mittens manum ad aratrum ⁊ aspiciens retro aptus est regno dei. Sed illorum fuerunt figura q̄ faciūt votū de aliquo opere supererogacionis ad tempus exercendo. vt de peregrinacōe vel alio pio ope. Et quoniam illo tempore debent religiosius viuere. Jō subditur. (A vino ⁊ omni quod inbriare potest abstinebunt) Per quod significat̄ ꝙ illo tempore debent esse in potu magis sobrij (vuas recentes siccasqz non comedent) id est tunc debent esse in cibo magl. parci. (Nouacula non transibit super caput eius.) id est non resecabit aliquid de illis que cadunt sub obligacione voti sui (Sup̄ mortuū nō ingredietur) id est nō consenciet alicui in opere mortalis peccati (Si autem mortuus fuerit quispiaz coraz eo polluetur.) Per quod designatur ꝙ opus bonum in caritate factum si sup̄ ueniat mortale peccatum mortificatur. (Cum dies quos ex voto decreuerat cōplebuntur ⁊c̄.) Hic agitur de oblaciōe Nazarei in complecione voti sui. ⁊ ponit̄ hic triplex eius sacrificium. vnum in olocaustuz quod totū incendebatur ad honorem diuinuz. per quod significatur ꝙ homo tempore voti adimplendi debz ad amorem diuinuz plus q̄m alias inflāmari. Aliud autem sacrificium erat pro peccato per quod significatur ꝙ licet homo votum suuz impleuerit. tamen timere debet ne minus debite fecerit. Tercium erat hostia pacifica pro graciarum actione. p̄ quod significatur qd̄ homo votum suuz adimplens. debet deo regraciari de hoc quod sibi dedit graciam adimplendi. Addebatur vltra oblacio panum azimorum per quod significatur panis eukaristie. quia votum adimplēs debet in huius sacrificij oblacione deuote assistere (Tūc radet Nazareus. ⁊c̄.) quod erat signum voti completi. ⁊ sic licitum erat Nazareo redire ad communem modum viuendi ⁊ similiter in noua lege implens votum ad illud amplius non tenet̄

Capitulū septimū.

Factum est autem) Hic agitur de oblacione principum in erectione tabernaculi que fuit duplex. Vna pro deportacione tabernaculi ⁊ vtē filium eius Et in hac oblacione duo pricipes simul combinati obtulerunt vnum plaustrum ⁊ quilibet vnum bouem Per duodecim autem principes figurati fuerunt duodecim apostoli ⁊ eorum successores qui sunt episcopi. vt dicitur distinctione vicesimaprima in nouo testamento. Per concubinacionem autez principum gemina caritas dei scilicet et proximi

figuratur que pre ceteris debet in epis-
pis vigere. nam p suo grege tenenť vitaz
exponere Joh. x. Bonus pastor animam
suam dat p ouib9 suis quod est act9 max
imus caritatis Joh. xv. Maiorem hāc di
lectōem nemo habet q̄ vt animā suaz po
nat quis p amicis suis. Et p hanc dilect
onem offerunt plaustr id est supportacō
nem subditorum quoz sunt currus 7 au
rige. sicut dicit. iiij. Regū. ij. de helia. pat
mi curus isrl 7 auriga eius. p bouem ve
ro qui est animal aptum agriculture. fic
dicitur Prouerbioz. xiiij. vbi vero pluri
me sunt segetes ibi mānifesta est fortitudo
bouis significatur q̄ prelati tenentur in
agro dn̄ico exercerī. scz extirpando vicia
7 nutriēdo virtutes. Talia fuit oblatō pri-
cipuz p vasis 7 hostijs in obsequio taber
naculi. licz autē singuli principes diebus
singulis obtulerit p ordinem vt habet in
textu tamē vniformis fuit omniū oblatio
quantum autē vasa quilibet obtulit ace-
tabulum vnū quod est instrumentū ad p
bāndum ariba si eēnt p oblatōnibus apta
scz similā thus 7c. 7 phialam vnaz scz ad
p̄bandum liquida vt vinum 7 oleum. p
hoc autē significat q̄ plati debent opera
sua vite actiue q̄ significanť p ariba 7 vi
te contēplatiue que signantur p liquida.
diligenter examinaē ne sit ibi dmixtio ap
petitus laudis humane vl aliquod aliud
p quod inepta reddanť in conspectu dei
7 mortariolū ad terendū species ex q̄bus
fiebant thimiamata 7 vnguēta p quod si
gnificatur q̄ in prelatis eccle debent mo
t9 carnales cōteri exēplo beati pauli apo
stoli di. p. Cor. nono. Castigo corp9 me-
um 7 in seruitutem redigo ne forte cum
alijs predicauerim ipse reprobus efficiar
Quātum autē ad sacrificia quilibet prin-
ceps obtulit hostiam p peccato 7 hostiā
pacificam p graciarum actōne 7 olocau
stum incensum sup altare per que signifi-
catur q̄ prelati quantūcunq̄ sancti dēnt
se peccatores reputaē 7 p beneficijs a do
mino sibi collatis gracias agere 7 zelo fidei pre
ceteris feruere.

Capitulū octauum.

Locutusq̄ est dominus ad moisen
7c.) hic agitur de mensa p̄positi
onis 7 candelabri situatione Exod. xxv.
dictum fuit q̄ p mensam signatur eccla.
per candelabrū vero xp̄us ecclesiā illumi
nans. p̄pter quod dicit hic q̄ candelabr
situari dz circa mensaz scz ad illumiandū
eam cetera vero que dicūtur hic de cāde-
labro 7 mensa fuerūt ibi mistice exposita
(Tolle leuitas) hic agitur de purificatōe
leuitaz sacerdotibus veteris legis mini-
strāciū per quos significantur clerici mi-
nistrantes sacerdoti noui testamēti p̄ptez
qd debent purificari 7 forma purificacio
nis subditur (aspergātur aqua lustratio-
nis) per qd intelligitur actus cōfessionis
pure 7 frequētis (7 radant omnes pilos
carnis sue) p qd intelligitur depositō su-
p̄fluitatis bonoz tempaliū vltra necessi
tatem stat9 7 persone q̄ debet expendi in
opibus pietatis (Cūq̄z lauerint vestimē-
ta sua) per lotionez vestis intelligit hone
stas exteriozis cōuersacōis (tollent bouē
de armentis 7c.) per bouē oblatuz p pec
cato intelligit q̄ debent esse fortes ad mo
dum bouis peccatoz tentatōibus resistē
do (bouem autē alteruz 7c.) qui offereba
tur in olocaustum per quē significatur q̄
clerici caritate feruere debēt ad p̄ficiēdū
(Cunq̄z quinquagesimū annū etatis im-
pleuerint seruire cessabunt 7c.) p quod si
gnatur q̄ illi qui diu 7 bene seruierūt in
ecclesia a laborib9 inferiorib9 immunes
sunt dimittēdi 7 ad maiora p̄mouendi in
quibus labor non req̄ritur corporalis.

Capitulū nonum.

Faciant filij israhel phase in tem-
pore suo 7c.) per hoc q̄ filijs isra
hel precipitur celebratio phase tē
pore determinato sub pena mortis signi-
ficatur q̄ omnes catholici tenentur cele-
brare pascha tempore determinato ab ec
clesia 7 tunc recipere debent eucaristie sa
cramentum aliter incurrunt mortale pec
catuz nisi legitimū habeāt impedimentū
quo cessante debent deuote cōmunicare
sicut filij israhel impediti legitime mēse p̄
mo faciebant phase mense secundo. Mo
dus autem celebrandi phase 7 sensus ei9
misticus positi sunt supra Exodi duodeci
mo 7 decimotertō (Igitur die qua erectū
est tabernaculuz operuit illud nubes 2c̄)

Per nubem istam significatus fuit xp̄us qui stat super ecclesiā quasi columna ignis r̄pellens tenebras noctis ignorancie ⁊ quasi columna nubis de die refrigerās estum tribulacōnis mundane. (Cunctis diebus quibus stabat nubes super tabernaculum manebant in eodem loco) Per hoc autem ꝙ filij israhel ꝓficiscebantur ad motum nubis ⁊ non aliter significat̄ ꝙ homines moueri non debent ad motū passionis. ꝫ ad instinctum racōis que est quedam participacō diuini luminis i nobis. scd̄m qd̄ dicitur psal̄. iiij. Signatum est super nos lumen vult⁹ tui domine.

Capitulū. x.

Fac tibi duas tubas) Per quas predicatores mistice designant̄. ysa. quinquagesimooctauo. quasi tuba exalta vocem tuam ⁊ annuncia populo meo scelera eorum ⁊ domui iacob peccata eorum. Dicuntur autem due ꝓpter geminam caritatē que debet in p̄dicatoribus esse ⁊ ad hoc significandū Lu. decimo. Bini missi sunt ad predicandum Scd̄m ꝙ dicit Gregori⁹ omelia. xxxix. (Argenteas ductiles) id est factas cum martello. Per argentū significatur puritas vite. per ductilitatem vero virtus paciēcie que debent i p̄dicatoribus esse (q̄bus cōuocare possis multitudinē). vsus enim istarum tubarum erat ad quatuor scz ad populi congregacōnem. ad castrorum mocionem. ad belli congressionem. ⁊ ad festi celebracōnem. per que designatur ꝙ predicatores populum catholicuz conuocare debent ad vnitatem fidei ⁊ ad proficiscendum per viam meriti ⁊ ad bellandum circa insultus diaboli ⁊ ad festū celestis gaudij. (Eleuata est nubes de tabernaculo federis ⁊c̄.) Hic agitur de profectiōe filiorū israel ⁊ primo profecti sunt qui erant in parte orientali Secundo qui erant in parte meridionali. Tercio qui in occidentali Quarto qui in aquilonari ex quo patz ꝙ proficiscebantur scd̄m ꝙ motus solis. qui incipit ab oriente ⁊ per meridiem transit in occidentem ⁊ flectit̄ ad aquilonem. Ecclesiastes p̄mo. Oritur sol ⁊ occidit ⁊ ad locū suū reuertit̄. giratqz per meridiem ⁊ flectitur ad aquilonem.

Per hoc igitur significatur ꝙ ꝓficiscentes ad terram viuencium que est terra fidelibus ꝓmissa sequi debent instinctum solis iusticie scz domini nostri ih̄u christi cuius vita in terris disciplina morum fuit. ꝓpter quod dicit Johā. xij. Si quis mihi ministrat me sequatur. ⁊ vbi ego sum illic ⁊ minister meus erit. ⁊ bene dicit vbi ego sum. quia extunc erat in ꝑfecta beatitudine quātum ad animaz. (Dixit moises ad obab filio raguelis ⁊c̄.) Sequitur (Noli nos relinquere. Tu enim nosti in quibus locis per desertum castra ponere debeamus ⁊ eris ductor noster.) quāuis enim deus esset dux illius populi tamen cum hoc moyses volebat habere directōnem hominis ꝑiti ex quo docemur ꝙ liz de⁹ nos dirigat in via morū. tamē nō debemus negligere adiutorium humanuz Nam in hoc homines sunt dei adiutoēs vt habetur p̄. Cor. iij.

Capitulū. xi.

Interea ortū est murmur ꝓpl̄i q̄si dolēciuz ꝓ labore cōtra dn̄m.) ꝑ hoc āt ꝙ ignis accensus a domino cōbussit murmurantes contra eum significatuz fuit ꝙ ignis gehenne comburet murmuratores contra potenciam vel equitatē iusticie diuie. (vulgus quoqz ꝓmiscuū quod ascenderat cū eis ⁊c̄.) Per istos qui inflagrauer̄t desiderio carniū significant̄ religiosi mēdicātes potissime qui post factam ꝓfessionem in pauꝑcula religione in q̄ nihil eis ꝓmittitur quātū ad istam vitam presentem nisi austeritas ⁊ paupertas ⁊ tamen volūt nimis laute viuere ac eciā delicate ⁊ frequēter hoc cōtingit illis qui in secl̄o minus habuer̄t. nec sunt contenti ill̄ que administrātur eis cum tamē suffecissent eis in seculo pauciora ⁊ acriter murmurāt contra illos qui ꝓ victu illoꝝ ꝓcurando fideliter laborāt. sicut ꝓpl̄s iste contra moisen neq̄ter murmurabat. Per hoc āt qd̄ dicit̄ in fine capl̄i (Et ecce furor domi ꝯcitat⁹ in ꝓpl̄m ꝑcussit euz plaga magna nimis) significat̄ ꝙ dicti murmuratoēs querulosi ꝑcucientur igne gehēnali. ꝑ h̄ autē ꝙ ante ꝑcussionē istā dn̄s dedit eis in abundancia magna cōturnices q̄ sūt aues delicate q̄si satisfaciēs eoꝝ irracio-

nabili desiderio significatur ꝙ dominus aliqñ condescendit peticionibus malorũ ad eorum interitum eo ꝙ fit eoruz oracõ in peccatuz (Cur imposuisti pondus vniuersi populi huius sup me) ꝑ hoc autem ꝙ moyses plenus scia tam adq̃sita q̃ infusa ⁊ cum hoc tãtam graciã habebat erga dominũ ꝙ loquebat̃ cum eo sicut homo loqui solet amico suo ⁊ tamen petiuit adiutores. ad regimẽ populi datur exempluz eccle prelatis ⁊ curatis ꝙ nõ abhorreant homies bone vite ⁊ sufficiẽtis litẽatare sibi datos a deo in adiutoriũ oneris sui supportandi p̃dicando ⁊ cõfessiones audientes. ꝫ magis eos diligãt ⁊ foueãt ⁊ multiplicacõem eoꝝ desiderent repellẽtes cõtrariũ cõsulẽtes dicentes cũ moyse quid emularis ꝓ me quis tribuat vt oĩs populus ꝓphetet ⁊ det eis deum spirituz suum.

Capitulũ. xij.

LOcutusq̃ est maria ⁊ aaron contra moisen) ipsi nãq̃ eleuati ꝓpt̃ donũ ꝓphecie irreuerenter ⁊ falso locuti sunt contra moisen mitissimũ vt dicit̃ in lr̃a. Per istos allegorice significãtur heretici in vtroq̃ sexu qui ꝓpter aliquã noticiam sibi datam supbientes locuti sunt cõtra xp̃m mitissimũ Math. xi. Discite a me qꝛ mitis sum ⁊ humi. cor. cõtra xp̃z ei locutus est arrius ⁊ ei⁹ sequaces christi diuinitatẽ negantes. ⁊ manicheus negans humanitatem ei⁹ ⁊ sic de alijs hereticis.

Et quoniã heresis ꝑ lepram significat̃ vt dictum est supra Jõ maria q̃ presumptuose cõtra moisen cepit loqui ꝑcussa fuit lepra nõ autez aaron. quia summ⁹ sacerdos erat ⁊ q̃a statim penituit ⁊ culpã humiliter recognouit. ꝑ hoc autẽ ꝙ ad preces moisi maria fuit sanata. significatuz fuit qđ heretici reuertentes ad ecclesiam sunt recipiẽdi. Moraliter autẽ ꝑ mariam ⁊ aaron irreuerenter loquẽtes cõtra mosen qui tamen erat mitissim⁹. significant̃ discipuli sub benigno magr̃o superbientes ⁊ contra ꝑsonam eius vel doctrinam irreuerenter loquẽtes ⁊ tales sunt grauiter obiurgandi sicut aaron ⁊ maria ⁊ vsq̃z ad satisfactõnem condignam de societate aliorum discipulorũ eñciendi. Unde refert commẽtator super Boecium đ cõsolacõne ꝙ in ciuitate Athenienſi vbi antiquitus vigebat studium philosophie q̃dam discipulus ꝓpter quoddam verbum irreuerencie contra magistrum suum de loco studij fuit eiectus vsque ad quinquẽnium.

Capitulũ. xiij.

ET profectus est populus) Sequitur (mitte viros qui considerãt terram) Allegorice ꝑ exploratores terre promissionis significantur sacerdotes ⁊ scribe veteris legis qui ꝑ scripturas explorabant christi aduentum quantum ad tempus ⁊ locum ⁊ alias circumstancias. Unde Math. ij. Requirẽte herode vbi christus nasceretur. responder̃t in bethleem iude. Allegantes ad hoc scripturam que habetur Michee. v. tamẽ aliquãtulũ alit̃ in verbis ⁊ tu bethleẽ terra iuda nequaq̃ minima es in principib⁹ iuda ex te enim exiet dux qui regat populũ meum israel. Unde super illud Math. xxi hic est heres dicit Jheronimus ex hoc patet principes iudeoꝝ non ex ignorancia ꝫ ex inuidia crucifixisse dominũ iesum christum. Sed quia predicabat contra vicia eorum subuersa fuit in eis cognicio quã habebant de ipso. Xp̃s autem cõueniẽt̃ dici potest terra promissionis eo ꝙ ad terram viuencium nos ĩtroducit. Et qꝛ corpus eius terreuz est terra promissa nobis in lege ⁊ prophetis per hoc autez ꝙ pauci exploratoẽs scz caleb. ⁊ iosue tãtũ ĩ veritate steter̃t alijs ab ea declinãtib⁹ ⁊ ꝑuertentibus populum figuratum fuit qđ in aduentu christi pauci de doctoribus iudeorum starent in veritate scz Nichodem⁹. Gamaliel. Nathanael ⁊ aliqui alij alijs a veritate declinantibus ⁊ seducentib⁹ populum ⁊ inducentibus eum ad petenduz mortez christi. vt habetur Math. xxvij. et Marci. xv. ⁊ Luc̃. vicesimotercio. Apostoli vero qui steterunt in veritate non fuer̃t de doctoribus iudeoruz. ꝫ fuerunt homines simplices ⁊ sine literis vt habet̃ Actuum quarto. Moraliter autez ꝑ exploratores in veritate non stantes ⁊ populuz sb̃uertentes significãtur prelati ⁊ doctores ecclesie mali qui per noticiam scripturaꝝ

exploratores sunt t̃re viuẽciũ Sz ꝑ suã vi
tã malã ab ei⁹ ingressu deficiunt ⁊ eciaz
alios impediũt Mat̃.zz. Ve autem vob̃
scribe ⁊ pharisei ypocrite qui clauditis re
gnuz celorũ ante hoies. vos eni nõ intra
tis nec itroeũtes finit̃.itrare. Ca.xiiij.
Igitur vocificerãs oĩs turba fleuit nocte
illa) In hoc ãt capl̃o agit̃ d̃ murmuraci
one ꝓpl̃i israel ɔtra moysen ⁊ aaron ⁊ ei⁹
rebelliõe cõtra deũ ꝓpter q̃ data fuit sen
tẽcia mortis in deserto suꝑ eos q̃ exierũt
de egipto a viginti ãnis ⁊ suꝑ exceptis ca
leb ⁊ iosue. Per hoc allegorice fuit fi/
guratum ꝙ pauci de iudeis comparati
ue ingressuri erant ad fidez christi in ad/
uentu eius qui quidem ingressus per fi/
dem est introitus terre viuencium in spe
Et hoc eciam scribit̃ in quodaz libro he
braico qui dicit̃ Tenhedrin. apud hebre/
os abitẽ quo exponendo illud Jheremie
iij. Assumã vos vnum de ciuitate ⁊ duos
de cognacione ⁊c̃. Glõ. Mensuratus est
egressus de egipto in terram eorũ ingres
sui ꝓmissam. quia duo tm̃ de sexcẽt̃.mili/
bus ingressi sunt. Sic erit in diebus mes/
sie quod patet impletum Nam pauci val
de de iudeis in christum crediderunt re/
spectu credencium Moraliter autez ꝑ
hoc ꝙ pauci exeunciũ de egipto intraue
runt terram ꝓmissionis significatuz fuit
ꝙ pauci de credentibus qui exierunt spi/
ritualiter de egipto per virtutẽ baptismi
terram viuencium id est celestẽ patriam
sunt intraturi Math̃.xx. Multi sunt voca
ti pauci vero electi. ⁊ Luce.xiij. Contẽdi/
te intrare ꝑ angustam portã. dico vobis
qꝛ multi q̃rẽt intrare ⁊ nõ poterunt.

Capitulũ.xv.

Locutus est dominus ad moisen
) In hoc capitl̃o ponũtur aliqua
de modo offerendi sacrificia que
sunt mistice superius exposita. ꝓpter qd̃
hic pertranseo. Factum est autem cum es
sent filij israel in solitudine ⁊c̃.) Hic agit̃
de colligente ligna in sabbato quẽ domi/
nus precepit a populo lapidari. per quod
ostensum fuit q̃ꝫ grauiter dominus puni/
et violatores diei dominice cuius obser/
uancia prefigurata fuit in obseruacione
sabbati inquãtuz illud preceptum fuit ce
rimoniale. (Dixit quoque dominus ad
moisen ⁊c̃.) Hic agitur de habitu iudeo/
rum quibus precipitur ꝙ faciant sibi fim
brias ⁊ per angulos palliorum ⁊ ponant
ibi vittas iacinctinas Vitte vẽo iacincti
ne sunt coloris celestis Judi vero figura
fuerunt xp̃ianorum noue legis. sicut dici
tur p̃. Coꝝ.x. Om̃ia in figura ɔtingebãt
illis. ꝑ vittas igit̃ iacinctinas i hĩtu iude
oꝝ significatũ fuit ꝙ xp̃iani dñt eẽ ɔuer/
sacõis celestis Phil̃.ij. Nr̃a conuersacio
i celis est. Jd̃o subditur (quas cũ viderit
recordentur omniũ mandatorum domi
ni). Meditacio nãqz celestium recordari
facit diuinoꝝ mandatoꝝ.

Capitulũ.xvi.

Ecce autem chore filius ysachar
) Per chore datan abiron qui
aggregauerũt sibi multitudinez
ad mouendum sedicionem vt per hoc ob
tinerẽt sacerdocij dignitatem. significã/
tur illi qui inter seculares vel religiosos
seminant ɔtenciones vel discordias ag/
gregãtes sibi caudam magnã vt obtine/
ant multitudine qd̃ consequi nõ poterãt
racõe ⁊ hoc in principatib⁹ ⁊ regnis q̃n/
tum ad statuz laicoꝝ. in ecc̃ijs vero q̃ꝫtũ
ad statũ clericoꝝ. in religione vero q̃ꝫtuz
ad officia religionũ. ⁊ sicut chore dathã
⁊ abiron descenderũt ad infernum. sic ⁊
isti descendẽt cum ipsis nisi debito modo
penituerint de pc̃tis Moraliter autẽ in
eodẽ hoĩne discordiã ⁊ scissurã faciũt mo
tus irascibil̃ ⁊ ɔcupiscibil̃ inordinati ⁊ hi
tus ex eis generati. Nã ipsi trahũt ⁊ incli
nant hominẽ ad malũ. Rõ vero ⁊ sindere
sis trahũt ad ꝓpositũ ⁊ sic in eodẽ hoĩne
fit scissura ꝓpter qd̃ de talib⁹ dicit ph̃us.
viij. ethic̃. Cõtẽdunt ipsoꝝ aĩa ⁊ hoc qui
dẽ trahit huc hoc autẽ illuc quẽadmodũ
discrepãcia ⁊ ɔcludit ɔclusionẽ vtilẽ. di.
igit̃ si sic miserũ est malũ eẽ fugiẽdũ mali
ciã intẽse Illi vero q̃ ꝑ negligẽciã rep̃mẽ
di mot⁹ inordinatos irascibil̃ ⁊ ɔcupisci
bil̃ sunt causa dicti scismat̃. digni sunt pe
ne gehẽnal̃ (Sed ⁊ ignis egressus a do/
mino interfecit ducentos quinquaginta
viros qui offerebant incensum) Per istos
vsurpantes sibi sacerdociũ intelliguntur
ambicõsi dignitatum ⁊ officiorum in re/

ligionibus ⁊ ecclesijs ⁊ isti puniri meren
tur pena ignis gehennalis (precipe elea/
zaro ⁊c.) turibula sunt instrumenta ad of
ferendum incensuz quod ꝑtinet ad sacer
dotis officium. igitur ꝑ turibula ambici
osorum predictoꝝ qui sibi volebant vsur
pare sacerdociū possūt intelligi verba fal
sa opera ficta ⁊ occulta munera ꝑ que ā/
bicōsi querunt obtinere in ecclesia gradū
indebitum sibi que turibula ꝓducūtur in
laminas quādo manifeste detegitur ⁊ de
bite punitur ambiciosorū falsitas ⁊ iste la
mine figuntur in altari quādo manifesta
tio ⁊ punicio dicte falsitatis redigunt̄ in
scriptura cōmuni vt sic sint alijs in signū
ne querant indebite honoris statuz (mur
murauit autē omnis multitudo ⁊c.) hec
autē murmuracō cōtra moysen ⁊ aaron
fuit valde iniusta ꝓpter quod murmurā/
tes iniusti cōtra bonos supiores punient̄
nisi peniteant igne gehēnali. ꝑ hoc autez
ꝙ aarō de precepto moisi obtulit thimia
ma ⁊ cessauit incendium. signatur ꝙ bōi
superiores subditis suis ⁊ ingratis ⁊ indi
gnis exhibere debent caritatis benificiū.
Math. v. Benefacite his qui oderūt vos
⁊ orate ꝓ persequentibus ⁊ calumnianti
bus vos.

Capitulū. xvij.

Et locutus est dominus ad moy
sen. ⁊c.) hic agitur de certificatio
ne dignitatis sacerdotalis ꝑ sig/
num virge germinantis Moraliter ꝑ vir
gam intelligitur doctrina propter quod
antiquit⁹ philosophi portabant virgā in
signum doctrine. similiter magister vl̄ di
scipulus ad predicādum missus dicit̄. ꝙ
non portent nisi virgam tm̄. igitur ille do
ctor cuius virga germiat floret ⁊ facit fru
ctum. ꝓmoueri dignus est ad pontificis
statum. germinat autē multiplicando di/
scipulos. floret vero faciendo eos verbo ⁊
exemplo bonos ⁊ honestos. ꝫ facit fructū
aciendo eos doctos ⁊ ad docendum̄ ap
tos. Allegorice ꝑ virgam aaron que ger
minauit sicca figurata fuit virgo maria.
de qua scribitur ysa. xi. Egredietur virga
de radice iesse ⁊ flos de radice eius ascen
det. per quē florem christus intelligit̄ ꝑm
doctores hebraicos ⁊ latinos. hec autem
virga sicca germinauit absq; humore vi
rilis seminis cōcipiendo. floruit autē san
ctissime conuersando. ꝫ fructum protu/
lit deum nobis ⁊ hominem in vna perso
na ꝑiendo.

Capitulum. xviij.

Dixitq; domin⁹ ad aaron ⁊c.) seq̄
tur (Excubabuntq; leuite ad p̄/
cepta tua ⁊ ad cuncta opera tab̄
naculi ita dumtaxat vt ad vasa sanctua/
rij ⁊ altare non accedāt) ꝑ hoc autē ꝙ le
uite arcentur ab ingressu sanctuarij ⁊ ab
actu offerēdi sacrificia i altari olocausto
rum significatur ꝙ clerici qui sunt sub sa
cerdotibus eciaz in alijs sacris ordinib⁹
constituti nō debent exercere actus perti
nentes ad officium sacerdotum (Alieni
gena nō miscebitur vobis) per hoc ꝙ po
pulus ꝯmunis arcetur ab igressu loci di
uini cultus ⁊ conceditur sacerdotibus et
leuitis eis ministrantibus significatur ꝙ
i nouo testamento popul⁹ ꝯmunis arcen
dus est a cancello vel choro vbi diuinum
officium celebratur (omnia q̄ sanctificāt̄
a filijs israhel tradidi tibi ⁊c.) per hoc au
tem ꝙ sacerdotib⁹ assignātur p̄micie ⁊ le
uitis decime ꝓ sustentacōe sua familiarū
q; suarū ostenditur ꝙ in nouo testamen
to popul⁹ tenetur ꝓuidere seruientib⁹ d̄o
de victu ⁊ vestitu ꝑm condicōem statuū
⁊ ꝑsonarū Et istud obseruatum fuit ab ā
tiquo eciā apud gentiles sicut patz Gen̄.
xlvij. vbi dicitur ꝙ sacerdotes egipti tem
pore famis non fuerunt compulsi vende/
re possessiones suas sicut alij q̄a statuta
cibaria sibi ex orreis publicis p̄bebantur

Capitulū. xix.

Locutusq; est domin⁹ ad moisen
⁊c.) In hoc capitulo agitur de i
molacione vacce rufe de cui⁹ ci/
neribus aque ꝯmixtis fiebat aqua lustra
tionis ad purificacōem immūdorum. ꝑ
hanc vaccam que debebat esse sine macu
la figurata fuit caro christi sanctissima ⁊
lz hec vacca in trāslacōe nr̄a dicatur rufa
tamē in hebro dicit̄ rubea. qꝛ christi caro
fuit in suo sanguie rubricata. debebat ec̄
esse etatis integre. quia christus. xxxiij. ā/
no etatis sue pro nobis fuit immolatus.
scd̄m aliquos autem passus fuit. xxxiiij.

anno. sed hoc non refert ad ꝓpositum. nā vterqꝫ annus est etatis ꝑfecte. (Qui eductam extra castra immolabit) In quo figuratum fuit ꝙ christus extra ierusalem erat passurus. vt habetur Johānis. xix. (Aspꝑget contra fores tabernaculi septem vicibus) ad signandum ꝙ ꝑ aspersionez sanguinis christi mundatur ecclesia ꝑfecte que perfectio significatur numero septenario eo ꝙ totum tempus reuoluit̄ septem diebus (cōburetqꝫ eam) ad significādum ꝙ christꝰ maximo caritatis feruore fuit passus. ꝑ hoc autez ꝙ cineres vacce aquis viuentibus ꝯiūcte purgabant immundicias carnis. significabatur ꝙ virtus christi passi in aquis baptismalibus purgaret immundicias mētis ⁊ in aquis penitēcie immūdicias post baptismū contractas. Hebre. ix. Si sanguis hircorum aut vituloruz aut cinis vitule aspersus ī quinatos sanctificat ad emundacōnem carnis quāto magis sanguis xp̄i qui per spiritūsanctū semetipsuz obtulit immaculatū d̄o emundabit cōsciencias nostras ad seruiendū deo viuenti. Per hoc autez ꝙ in cōbustiōe vacce ponebat̄ (lignuz cedrinū ysopus ⁊ coccus) Significabant̄ tres ꝑsone cū christo passe. due ꝑ cōpassionē mentis ⁊ tercia ꝑ passionē carnis. p̄ma fuit beata virgo maria ꝑ ysopuz q̄ ē humilis herba significata. quia fuit humillima Luce. ij. Respexit humilitatē ancille sue. Secunda fuit Johānes euangelista significatus ꝑ cedrum que est arbor multū alta. Ipse vero fuit eleuatus ad videndū secreta celestia Apoca. p̄. Tercia fuit latro xp̄m ꝯfitens in cruce significatus ꝑ coccū bis tinctuz. qꝛ xp̄o ꝯpaciebatur mente di. Luce. xxiiij. Hic autē nihil mali fecit ⁊ cū xp̄o paciebat̄ in corꝑe.

Capitulum. xx.

Veneruntqꝫ filij israel) In hoc capitulo agitur de aquis ꝯtradictionis vbi Moises ⁊ aaron peccauerūt dubitādo de verbi diuini implecōe ꝓpter maliciā populi s̄m doctores latios s̄m hebreos autē peccauerūt transgrediendo verbū domini qui non dixerat eis. ꝑcutite petram. ꝫ loquimi ad petraz ⁊ illa dabit aquas sicut plenius dixi passum istum litteraliter exponendo Per hoc autem ꝙ isti qui erant sanctissimi peccauerunt. debꝫ incuti timor alijs quātumcūqꝫ sanctis ne cadāt in peccatū. s̄m illd̄. i. Cor. x. Qui se existimat stare videat ne cadat (Misit interea nuncios moyses de cades ad regez edom ꝛc̄.) ꝑ edom qui interpretatur terrenus intelligūtur mali xp̄iani in bonis terrenis tantūmodo cōfidentes ⁊ isti freq̄nter nitūtur impedire bonos xp̄ianos q̄ sunt frēs eorū i fide ⁊ ꝓfectu in via morū ne ipsi ꝑueniāt ⁊ alios inducant in terrā viuēciū. ⁊ hoc aliqn̄ faciunt p̄lati malo ꝯsilio informati ⁊ aliq̄ curati ꝑuersis q̄ bonos homies ⁊ literatos impediunt a predicacōibus ⁊ confessionibꝰ audiendis in hoc similes r̄gi edom qui filios israel impediuit in progressu ad terram ꝓmissionis (ꝑgat inquit aaron ad populos suos. ⁊c̄.) Hic agitur de morte aaron ⁊ eleazari suscitacōne cum dicit̄. (Cunqꝫ nudaueris patrem veste sua ꝛc̄) Per hoc autem ꝙ aaron nudatus vestibus sanctis statim mortuus fuit corporaliter. significatuz fuit ꝙ in nouo testamēto pontifices ⁊ curati ⁊ eciam clerici seculares vel religiosi statiz qn̄ nudant̄ vestibus virtutum mortui sunt spiritualiter licet adhuc corꝑaliter viuant. Apocalip. iij. capl̄o. Nomen habes ꝙ viuas ⁊ mortuꝰ es. ꝑ hoc autē ꝙ aaron spoliato eleasaro indutus fuit significatur qd̄ aliquibus a gracia cadentibus alij subrogant̄ Apoc̄. iij. Tene quod habes vt nemo accipiat coronaz tuā. Ca. xxi.

Quod cum audissz chananeꝰ rex arad) Arad inter p̄tat̄ descendēs Id̄o ꝑ regem arad intelligit̄ diabolus rex inferni qui videns fideles ꝑ filios isrl̄ signatos ad terraz viuenciū āhelare nitit̄ eos impedire. ⁊ aliqn̄ debellat eos ⁊ dep̄datur. sic̄ rex arad victor exn̄s duxit ex isrl̄ p̄dam. ꝫ qm̄ variꝰ est euentꝰ belli nō debēt fideles ex hoc desꝑare ꝫ cū dei adiutorio fortiꝰ vires resumē qd̄ nōt̄ cū dicit̄ (at isrl̄ voto se obligās) ē ei votū ꝓmissio deo facta de meliori bono. ⁊ sic triūphant de diabolo (Et tedere cepit populū itineris ⁊ laboris ꝛc̄) Isti figurāt acidiosos generalit̄ ⁊ oꝑis boni laboē fra/

ctos ⁊ specialiter pauperes religiosos ex defectu vict⁹ ⁊ vestitus iniuste murmurā tes cōtra suos supiores emendare nō po tentes maxime cū i r̄ligionis ingressu or dinis grauia eis explicata sūt (q̄obrē mi sit domin⁹ sup populū ignitos serpētes) p quos significant demones quos domi nus pmittit tales murmuratoēs inuade re ⁊ ignem concupiscencie forcius in eis accendere ꝓpter qd̄ debent penitenciam agere recognoscere culpā ⁊ veniam iplo rare. ⁊ tunc (p aspectum serpentis enei sa nātur) id ē p aspectum xp̄i fide vera. sicut eni serpēs eneus similis fuit animali vene noso tamē nihil habuit de veneno pcti. iō dicit Jo. iij. sicut exaltauit moises serpētē in deserto ita exaltari oportz filium hois vt om̄is qui credit in eum nō peat ꝫ hēat vitā eternam (Et eo loco apparuit pute⁹) p quē significat sacra scriptura vbi hau ritur salutaris sapia. De quo puteo dicit Johā. iiij. puteus altus est. naz intellcūs sacre scripture pfunditatis est magne. iō subditur (quē foderunt principes). i. apo stoli alijq̄ doctores ad aperiēdum ei⁹ in tellectum litteralē ⁊ misticum cum d̄i ad iutorio fideliter laborantes (misit autem israhel nuncios ad seon) ab isto loco vsq̄ ad finem hui⁹ capl̄i agitur de regib⁹ seon ⁊ og. intēdentib⁹ impedire filios isrl̄ a trā situ vsq̄ ad terram sibi pmissam. p quos designātur demones ⁊ homies mali q̄ ni tūtur impedire bonos in pcessu virtutis ꝫ sicut seon ⁊ og a filijs isrl̄ fuerūt debella ti. sic demōes ⁊ mali homies cum d̄i ad iutorio a bonis supant ⁊ sic iter suū gra diūtur. ps̄. lxxxiij. Jbunt de virtute in vir tutē videbitur de⁹ deoꝝ in sion.

Capitulum. xxij.

Videns autem balac ⁊c̄.) per ba lac q̄ in arto positus recurrit ad consilium ⁊ auxiliuz balaam ari oli significatur illi qui in infirmitatib⁹ vl̄ alijs nec̄citatib⁹ positi recurrūt ad illos q̄ sunt magicis artibus imbuti ⁊ sicut iste balac in hoc magnas expensas fecit ⁊ tn̄ nullū cōmodum ꝫ magis oppositū repor tauit. sic ⁊ illi grauit valde peccāt ⁊ nll̄az vtilitatem reportāt (Cernēs asina angl̄m stantem in via) p hoc autē ꝙ animal sto lidum vidit angeluz quē balaam reputa tus sapiēs nō videbat. significatur ꝙ di uina secreta frequēter hominib⁹ de secl̄a ri sapiēcia p̄sumētib⁹ abscondūtur ⁊ illi teratis atq̄ simplicib⁹ reuelantur Math̄ xi. Cōfiteor tibi domīe pat̄ celi ⁊ terre qz abscondisti hec a sapientib⁹ ⁊ prudentib⁹ ⁊ reuelasti ea puulis.

Capitulum. xxiij.

Dixitq̄ balaam ⁊c̄.) p balac ⁊ ba laam qui p diuersos modos ⁊ vi as querebant maluz populo isra hel cōtra domini volūtatem balac indu cendo balaā exequēdo. significātur illi q̄ diuersis vijs maluz inducētibus machi nātur. ꝫ domino disponēte malū sup eos reuertitur sicut balac ⁊ balaaz occasione hui⁹ mali p filios isrl̄ fuer̄t occisi vt hētur infra. Sil̄e vero hui⁹ habet̄. ij. Re. xvij. ⁊ .xviij. nam achitofel ⁊ absalō querebant mortē dauid ⁊ domino disponēte dauid saluat⁹ fuit ⁊ achitofel manu ꝓpria se sus pendit ⁊ absalon capillis ꝓprijs i quercu suspensus a ioab principe milicie fuit occi sus. sil̄r diabol⁹ mortē christi pcurās per hoc deuictus fuit ac eciā spoliatus. psal̄. ix. Infixe sunt gentes in interitu quē fece runt in laqueo isto quē abscōderūt com prehēsus est pes eorum.

Capitulum. xxiiij.

Cumq̄ vidisset balaā ⁊c̄) p balaā qui verā ꝓphecie doctrinā habu it ⁊ tamē male vite fuit. significa tur doctor quicūqz vl̄ predicator hn̄s bo nā ⁊ verā doctrinā ꝫ malā vitam cuius doctrina alijs pdest sibi tamē obest Luc̄. xij. Seruus qui ognouit volūtatē domi ni ⁊ non fecit vapulabit mltis scz plagis (verūtamen pgens ad populū meum da bo tibi consilium) per hoc autem ꝙ bala am prohibitus est a deo maledicere popu lo israhel tamen cōtra eum dedit cōsiliū pessimum p quod fuit tractus ad fornica tionem corpalem ⁊ eciā spiritualem scili cz ydolatriam significati fuerunt heretici nigromantici ⁊ consimiles qui timore pe ne corpalis impediūtur suaz docē doctri nā pestiferā in publico. ꝫ eaz docent in su is cōuenticulis in occulto. Jtem p hoc ꝙ balaaz filios israhel debellaē non potuit

p demones q tamē eos ofudit q afflixit. p mulieres oſtēditur nobis quātū horrē/da eſt familiaritas mulierū atq; fugien/da Eccl'aſtes. vij. Jnueni mulierem mor te amariorē que laqueꝰ venatorū eſt ſage na cor eius. vincula ſunt manus illius. qui autē placz deo effugiet eam.

Capitulum. xxv.

Orabatur autē iſrl eo tempoē in ſechim q fornicatus eſt populus cum filiabꝰ moab.) p hoc autē qꝫ populꝰ filiorꝫ iſrael trahens morā ppe mulieres gentiles q ydolatras tractus fuit ad luxuriam q ydolatriā monemur nos elōga re a mulieribus. ne verbis earum ſignis q aſpectibus decipiamur. quia ſcribit Ec cleſiaſti. ix. Qui amat piculū in illo peri/bit. Et Jſidorꝰ libro de bona q honeſta di uerſacōne. Si vis a fornicacōe eſſe tutꝰ eſto a muliere corpe q viſitacōne diſcre/tus iurta ſerpētem q primus piculo diu illeſus nō eris ppe ignem diu tutus non eris ferreus ſis tamē aliquādo tm diſſol ueris (Quod cū vidiſſet phinees ꝛc.) per phinees qui zelo dei ocitatus occidit pri cipem tribus ſymeonis q filiam nobiliſſi mi principis madianitarū. ſignificatur iu dex bonus tempalis vel eccl'aſticus ſecu laris vel religioſus qui humano timore ſublato non omittit facere debitā iuſtici/am de pſonis que ſunt in ſcandalū cōmu nitatis. licet ſint alti ſtatus vel ſanguinis Per hoc ām qꝫ phinees ex hoc facto p ordi nacōnem dei pmotus fuit ad ſummi ſa/cerdocij dignitatem datur intelligi qꝫ bo ni iudices ppter timorem humanuz nihil de contingētibus omittentes dignitatez celeſtis curie conſequentur Jn qua ſunt omnes reges q ſacerdotes. Apocalipſ. p mo. Fecit nos regnum q ſacerdotes deo q patri.

Capitulum. xxvi.

Oſtq; noxiorum ſanguis effuſus eſt) Per hoc qꝫ dominus precepit poſt mortem peccatorum qui fuerunt vigintiquatuor milia numerare remanentes in vita ſicut paterfamilias poſt gregis mortalitatem numerat ptez remanentez q ſic cognoſcit numerū vtro rumq;. Moraliter fuit ſignificatum qꝫ coram deo recolere debemus q numera re peccata noſtra que ſunt opera mortua q opera bona que ſunt viua illa ad dolē/dum q de ipſis miſericordiam poſtulan/dum. Jſta vero ad agendum gracias de cuius adiutorio ſunt facta Johannis. xv. Sine me nihil poteſtis facere. Et yſa. vi ceſimoſexto. Omnia opera noſtra opera tus es in nobis domine. Allegorice ve ro p hoc quod mortuis tranſgreſſoribus in deſerto ſcdm dei ſententiaz ſupra poſi tam decimoquarto capō numeratur h nouus populꝰ tranſiturus iordanem q p miſſionis terram intraturus. ſignificatū fuit qd populus numero q merito filia/li ad nouum pertinens teſtamentum. vt pote qui p ſacramentum baptiſmi tranſi uit p iordanem ſignificatur eo qd ibi fu it inſtitutum. quando ſaluator noſter ta ctu ſue ſanctiſſime carnis contulit aquis virtutez regenerandi terram intrabit vi uencium fidelibus promiſſam.

Capitulū. xxvij.

Acceſſerunt autem filie ſalphaat. ꝛc.) Per hoc autem qꝫ iſtis mu/lieribus ex determinacōne domi ni data fuit hereditas inter viros geneſ ſui. ſignificatum fuit qꝫ in adeptione here ditatis eterne nullam facit differenciam diuerſitas ſexuum vel ſtatuum. ſed tantū meritorum. ad Galathas tercio. Quicū qꝫ in chriſto baptiſati eſtis chriſtum indu iſtis in quo non eſt iudeus neque grecus non ſeruus. neque liber. non maſculus. neque femina. Omnes enim vos vnum eſtis in chriſto ihesu. ergo ſemen abrahe eſtis ſcdm promiſſionem heredes. Jnō q beata virgo maria non ſolum ſup om nes viros. ſed q ſuper omnes angelos in celis creditur exaltata. (Tunqꝫ videris eam ibis et tu ad populum tuū ſicut iuit frater tuus aaron. quia offendiſtis me in deſerto ſyn in contradictionis multitudi nis. ꝛc.) Per hoc autem qꝫ Moyſes audi to domini verbo de ſua morte tunc non rogauit eum de prolongacione vite ſue. Sed quaſi ſui oblitus rogauit eum pro bono populi ſibi ſubiecti dicens. (Pro/uideat dominus deus ſpirituum omnis carnis hominē qui ſit ſuper multitudinē

hanc ⁊ possit exire ⁊ intrare ante eos ꝛc̄) ostenditur quātuz bonus princeps vl' prelatus de bono populi sui fit solicitus pro quo vitam suam debz exponere Johā .x. capitulo. Bonus pastor animā suaz dat pro ouibus suis. ⁊ de r̄ge codro refert valerius maximus qui cum responsum haberet ab apolline delphico ꝙ si interficeretur ab aduersarijs populus eius victoriam haberet. sinautem debellaretur scienter ⁊ latenter se prebuit ab hostibus iugulandum vt suuz ꝓplm liberaret.

Capitulum.xxviij.

Dixit quoqz domin⁹ ad moisen ꝛc̄)in hoc autē capitulo ⁊ sequenti agitur de solennitatib⁹ vetēis legis scz sabbato neomenia paschate penthecoste festo tubarum ⁊ expiacōis tabernaculorum ⁊ cetus quarū solēnitatuz exposicōnes mistice supra sunt posite Leui. xxiij. propter quod hic dimitto qui ei eas vult videre ibi recurrere pōt.

Capitulum .xxx.

Si quis virorum votum domino vouerit ꝛc̄.)in hoc autem capitulo agitur de voti obligacōe ⁊ ei⁹ reddicione ⁊ etiam de eius irritatione in quibus sensus literalis est etiam moralis propter quod non est hic alia moralitas requirenda.

Capitulū.xxxi.

Vlciscere pri⁹ filios israhel de madianitis ꝛc̄.)Madiam interpretatur iniquitas. ⁊ ideo per bellum circa madianitas significatur bellum hominū circa vicia ⁊ peccata. de quo bello dicit Seneca Pacem habeto cum hominibus ⁊ cum vicijs bellum. illi vero q̄ ad bellum contra madianitas iuerunt mares occiderunt primo ⁊ feminas reseruauerunt vt dicitur in textu. ⁊ ideo per illos significant̄ illi qui spiritualia vicia quer̄t extirpare carnalia reseruantes Nam ꝑm Augustinū per virum significatur intellect⁹ vel racio. per feminā vero sensualitas ꝓpter quod bene per maēs spiritualia vicia. ꝑ feminas vēo carnalia designantur ⁊ quia per vtraqz damnatur homo. non sufficit extipare illa sine istis propt̄ quod a moise de mulierum reseruacōne fuerūt merito reprehensi dicendo (cur femias reseruasti. nōne ille sunt que decepe filios israhel) ⁊ ideo distinxit de mulieribus. Nā illas que cognouerant viros in coitu precepit iugulari alias r̄seruari. ꝑ p̄mas auiem significantur mot⁹ sensuales racōez ad consensum mortalis peccati trahētes ⁊ isti motus sunt totaliter extirpandi. per virgines autem significant̄ motus sensitiue partis qui non trahunt racōnem ad consensum peccati mortalis. ꝫ magis racioni deseruiunt in opere virtutis. sicut dicit ph̄us in quarto ethicorū. ꝙ fortis per racionem excitat in se motum ire ut expedicius actum fortitudinis exequatur (offerimus in donarijs domini singuli qđ n preda auri potuimus inuenire) ꝑ hoc significatur ꝙ victores viciorum hāc victoriam attribuere non debent virtuti ꝓprie sed bonitati diuine.

Capitulum.xxxij.

Filij autem ruben ⁊ gad ꝛc̄.)per ruben qui fuit primogenitus Jacob ⁊ tamen maculauit stratum eius vt dicitur Gen̄.xlix. intelligunt̄ mali prelati qui racōne status primatū tenent in ecclesia d̄i ⁊ tamē ipsam q̄ est stratum xp̄i maculant multiplicit̄ ꝑ vitam suam malā. de quo dici pōt illud psal. lxxix Deus venerūt gentes in hereditatē tuā pollue. tē. sanctū tuum. ꝛc̄. ꝑ gad vero q̄ fortuna interp̄tatur significātur clerici cupidi qui ꝯgregādis fortune bonis totaliter sunt intēti. ꝑ manasse vero qui interp̄tat̄ obliuio significātur religiosi. domū p̄ris sui debent obliuisci. Et qm̄ inter eos sunt aliqui valde mali ꝓpt̄ qđ dicit Aug⁹. sicut nō inueni meliores his q̄ in monasterijs ꝓfecerūt. ita nō inueni deterioēs ill' qui i ipsis defecerūt ⁊ isti mali significātur per diuinā tribū manasse q̄ cum alijs ruben ⁊ gad accepit possessiōez extra possessionis terrā r̄nūciātes iuri qđ in terra ꝓmissiōis eēnt habituri. ꝑ hoc aūt significatū fuit ꝙ p̄lati clerici ⁊ religiosi mali in sua malicia ꝑseuerātes possessiōez nō sunt in terra viuēcium habituri. ꝫ sunt bonis vite p̄ntis ꝯtēti. verūtamē de istis i textu d̄r ꝙ fuerūt ꝑati ad aq̄lonē terre ꝓmissiōis nō ꝓ se sed ꝓ alijs ꝑ qđ significat̄ ꝙ licet

habeāt malaz vitā multi tamē eoꝝ habēt sanā doctrinā. Math. xxiij. Super cathedrā moisi sederūt scribe ⁊ pharisei qđcūq; vobis dixerint facite opa autē eoꝝ nolite facere. dicunt eni ⁊ nō faciunt ⁊ sic ꝑ bonam doctrinā alios ad terrā viuenciū inducunt ⁊ ab ea scipsos ꝑ malā vitam excludūt.

Capitulū. xxxij.

Hee sunt māsiones filioꝝ israel ꝛc. Per hoc autē ꝙ popul⁹ isrl exiens de egipto venit ad terraz ꝓmissionis per. xlij. mansiones intelliguntur mistice. xlij. generacōnes ꝑ quas dei popul⁹ ab abrahā patre fidei nostre venit ad xp̄m ꝓut dicit Math. i. ab abrahaz vsq; ad dauid generacōes. xiiij. a dauid vsq; ad transmigracōez babilonis generacōes. xiiij. ⁊ a transmigraciōe babilonis vsqz ad xp̄m generacōes. xiiij. que simul iuncte sunt. xlij. Xp̄us autē est hereditas nobis ꝓmissa in veteri ac nouo testamēto Scđm Ambrosiū vero in sermōe. xl^e. ꝑ. xlij. masiones figurati fuerūt. xlij. dies quib⁹ i obseruacōe. xl. ieiunam⁹ dicēs sic eodē inquā numero moises ꝑ mansiones ꝑuenit ad requiem quo ⁊ nos ꝑ ieiunia ꝓperamus ad celum.

Capitulum. xxxiij.

In hoc capitulo describunt termini terre ꝓmissionis ꝟm quatuor ꝑtes orbis que sunt oriēs occidēs aquilo meridies. ꝑ terrā vero ꝓmissionis significat terra viuēcium siue vita beata que nūc est ꝓprie loquēdo celum empirreū Nam omnes āgeli ꝟm doctores catholicos fuerunt ibi creati non tn̄ tunc fuerūt beati qꝛ sic nulli cecidissent qđ est falsum Igitur terra viuēcium que idem est ꝙ vita beata duplicit accipit Uno modo obiectiue ⁊ sic ip̄e deus est vita beata nec habz termios. ꝫ ē infinita Baruch. iij. O israel q̄ꝫ magna est domus dei ⁊ ingens locus possessiōis e⁹ magnus et nō habet consummacōnem excelsus ⁊ immensus. Alio modo accipitur subiectiue ꝓut est formaliter in ip̄o beato et sic est terminata vita beata. huius termini sic possunt assignari ab oriente claritas diuine visionis. sicut ab oriente nobis ꝓuenit ortus lucis A meridie vēo sanitas fruitionis ꝓueniens ex feruoē dilectōnis. sicut a meridie ꝓuenit feruor caloris. ab occidente firmitas tencōnis. certi sunt eni omnes beati ꝙ nullo mō cadēt a sua beatitudie Ab aquilone vero a quo est omne malum Jhere. p̄. Jocūditas exultacōis quoniā videndo penas damnatorum quas euaserunt ex hoc habēt materiā exultacionis (hec sunt nomia virorum ꝛc.) ꝑ nouē principes terram diuidentes ꝓmissionis possunt ꝯueniēter itelligi nouē ordines angelorum. nam ꝑ eorum ministeriū electi ꝑducuntur ad terram viuenciū eam ꝟm varios gradus beatitudinis possessuri quos saluator Joh. xiiij. mansiōes appellat Hebreoꝝ. p̄. dicitur de angelis. Nōne omnes sunt administratorij spiritus in ministeriū missi ꝓpt̄ eos qui capiunt hereditatē salutis.

Capitulū. xxxiiij.

Precipe filijs israel vt dent leuitis de possessiōib⁹ suis vrbes ad habitandū ꝛc.) Per hoc significatū fuit ꝙ principes ⁊ populi xp̄iani debēt ꝓuidere illis qui deputati sunt ad cultū đi non solum de victu ⁊ vestitu. Sz eciam de locis ad habitandum oportunis (Decernite que vrbes esse debeant in presidia fugitiuorum) Ad hoc autem fuerunt sex vrbes assignate. tres vltra iordāez ⁊ tres citra. Jordanis autez interpretatur riu⁹ iudicij. ꝓpter quod ꝑ ipsum significatur rigor examinis extremi Sunt igitur tres ciuitates. i. tres ciuiū vnitates. nam ciuitas est ciuiū vnitas in quib⁹ vniūtur fideles qui sunt ciues scōrum ⁊ domestici dei Eph. ij. Has autē ciuitates vel ciuiū vnitates ponit apl's Eph. iiij. Un⁹ dominus vna fides vnū baptisma. silr post iudiciū tres ciuitates vel ciuiū vnitates in q̄bus oēs electi in aima ⁊ corꝑe vniētur ꝯstituti dici pn̄t tres ꝑsone in trinitate ꝑsonaꝝ ⁊ vnitate eēncie. nā q̄libet ꝑsonaꝝ ē vna ꝑsonalit ⁊ tres ꝑsone sunt vn⁹ deus eēncialiter. possent eciā dici tres iste ciuitates dei visio clara fruitio ꝑfcā ⁊ tentio firma Añ tn̄ iudiciū aie scōꝝ diuinā eēnciam ⁊ tres ꝑsonas vident et ea fruunt ⁊ in ip̄a firmit stabiliūt.

Explicit numeroꝝ

Incipit deuteronomiū.

Hec sunt verba ꝛc.) Sequit(Cepitq; moyses explanare legem) Moraliter per hoc ostendit ꝙ nō solū licituz est sed etiā meritoriū homi nibus lr̄atis sacrā exponere scripturam sc̄m fidei tenorē ꝙ eius obscura minus intelligentibus declarare ꝓpter qđ in p sona sapientie dicit Ecc̄.xxiiij. Qui eluci dant me vitā eternaz habebunt. Sacra vero scriptura ꝓprie dicit sapientia isra liij.capło. Hec est sapiētia vestra ꝙ intel lectus coram populis. (Nō valeo sol9 ne gocia vestra sustinere ꝛc.) Per hoc autē ꝙ moyses sapiēs ꝙ deo familiaris intā tum ꝙ cum eo loquebat sicut loqui solz homo ad amicū suū ꝙ tñ pressus onere reziminis populi constituit adiutores sibi.instruunt principes ꝙ prelati ac etiā curati qui sub impoīto sibi onere sūt val de pressi querere ꝙ instituere sibi adiuto res ad subleuationē oneris p̄ncipi in re gimine tpalium. Plati vero in regimine spiritaliū quales autē esse debeant ad iutores isti subditur cū dicit (viros sapi entes) quantū ad naturalē industriā et sacre scripture noticiā ꝙ hoc in regimīe spirituali.in tempali ꝫo regimine debēt esse industrij scireq; consuetudines ꝙ iu ra ciuitatū ꝫ terraz. Ad quas se extēdit regimen suum (ꝙ gnaros) q̄tum ad sol licitudinē debite prudentie (quoz cōuer satio sit probata) p experientiaz bone vite ꝙ hec duo vltima in vtroq; regimine scz spiritaliū ꝙ temporaliū requirūt. (Mit tamus viros qui considerēt terram ꝛc.) sensus misticus eoz que dicunt de istis exploratoribus positus est supra. Nume xiiij.capło ꝙ xv

Cap.ñ.

Profecti q; inde ꝛc.) Sequit (In possessionē Esau dedi montem seir) ꝙ de terris Moabitarum ꝙ amonitaz dicit infra codē ca. ꝙ dñs de dit eam filijs Loth in possessionē sicut ꝙ filijs israhel dedit terrā canaan ꝙ cuz y dumei moabite ꝙ amonite erāt idolatre filij ꝫo israhel erant cultores vni9 veri dei ex quo patet ꝙ dñs terrena bona et temporalia dat indifferēter bonis ꝙ ma lis sic aūt nō est de spiritalib9 bonis et

eternis.naz bona gratie et glorie sol bo nis concedunt et ideo collatio bonoꝝ temporaliū nō est certū signum amicicie diuine.sed aliquādo magis est ad con trariū Job.xxi.quare ergo impij viuunt subleuati sunt confortati q; diuicijs. ꝛc. Sequit Ducūt in bonis dies suos et in puncto ad inferna descendūt (Ca.iij Jair filius Manasse ꝛc) p manassem qui interpretatur obliuio conuenienter signifi cari potest primus pater alicui9 religionis approbate.vt btūs Augustin9 beat9 Be nedictus Beat9 frāciscus.ꝙ sic de alijs quā q̄libet ingredies obliuisci debet po puli sui et dom9 patris sui.p Jair vero q̄ interpretat vigilans vel illuminatio sig nificat quilibet bonus religiosus q̄ sui patris exēplo vigilat ad p̄ficiendū in sci entia et vita et iste obtinet regionem. Ar gob.que int̄pretat maledictio et sublimi tas.ideo significat excellentiā superboz maledictam Job.v. Vidi stultū firma ra dice et maledixi pulcritudinē eius.omis autē superbus ē stultus cui9 ethymolo gia est statu altus Jair autē obtinet Ar gob.i.excellentiā superboz quādo bonus religiosus ꝫbo et exēplo superbos reducit ad humilitatē bonoz et sic vertit nomia eoz vocans eos anoth iair.i.villas iair qz facti sunt habitacula dei qui habitat in mētibus humiliū.ysa.lxvi. Super quē requiescet spūs meus nisi sup pauperē ꝙ contritū et trementē ꝫmones meos.vbi vero translatio nostra hēt pauperē.alia translatio habet humilē et idem signat. Nā Math.v. humiles dicunt spiritu.i.ñ habētes inflantē spiritū vt exponit Aug. (Precedite frēs vr̄os filios isr̄l.) Tales ent religiosi ad edificatiōez alioz apti ad predicandū et confessiones audiendū a su is superioribus sunt mittendi (absq; vxo ribus et paruulis et iumētis) p vxores in telligunt carnales qui quāuis sint lr̄ati nō tamē sunt inter seculares mittēdi q̄a plus nocerēt mala vita q̄ proficerēt do ctrina eo ꝙ in moralibus magis mouēt facta q̄ verba. per paruulos autez intel ligunt nouicij vel de nouo p̄fessi q̄ non sunt adhuc bñ firmati et isti filr nō sunt mittēdi.p iumēta ꝫo intelliguntur frēs

simplices ⁊ illr̄ati qui ꝓpter defectū scie nō sunt ad predicandū apti.

Capitulū quartum.

Et nunc isrl̄ audi p̄cepta ꝛc̄.) In hoc capl̄o Moyses ꝓmittit filijs isrl̄ facilē ingressum terre ꝓmissionis ⁊ eius possessionē pacificā. si tamē obseruēt dei mandata diligenter. si vero transgrediant̄ cōminatur eis eiectionez de terra illa ⁊ captiuitatē in aliena terra vbi dn̄s seruiēt aliēis Sicut frequēter dictum est per terraz ꝓmissionis intelligit̄ terra viuentiū. cui⁹ duplex est ingressus vn⁹ in re sicut ingressi sunt beati ⁊ q̄ sic ingrediūtur nunq̄ eijcient̄ oēs eniz sunt certi de sue beatitudinis stabilitate. Ali⁹ est ingressus eius in spe ⁊ sic ingrediunt̄ fideles dei graciā recipiētes qꝛ tn̄ ab ipsa pn̄t cadere per mortale pcc̄z deo permittente ⁊ dyabolo ꝓcurante ⁊ aliquando sic cadunt ⁊ sic de terra viuentiū eijciuntur ⁊ fiunt captiui ⁊ serui vicioꝝ Jo. viij Qui facit peccatū seruus est peccati. Et qꝛ multa sunt vicia ⁊ peccata ideo seruiunt dn̄s alienis in plurali. Gulosus eniz ventri suo seruit sicut deo suo. Phili. iij. Quoꝝ deus venter est ⁊ gloria in ꝯfusione eoꝝ ⁊ qui terrena sapiunt. Similiter auarus seruit auro ⁊ argento ⁊ lapidibus preciosis tanq̄ idolis suis. ꝓpter qd̄ aposto. Colo. iij. auariciā vocat idolorum seruitutē nam auarus tot idola sibi colenda statuit quot contra deum cōcupiscit

¶ Ca. v.

Vocauitq̄ moyses omnē Israelē In hoc capl̄o replicant̄ p̄cepta decalogi posita superi⁹. Exo. xx. Et qꝛ sunt moralia nō est ibi alia moralitas querenda sicut fuit dictū ibidez excepto precepto de obseruatiōe sabbati qd̄ partim fuit cerimoniale ⁊ q̄ntum ad hoc sensus misticus fuit ibidē positus (Vos aūt postquā audistis vocem ꝛc̄) Per hoc aūt ꝙ populus non potens sustinere v̄ba dn̄i loquentis petijt ꝙ solus moyses audiret imediate a dn̄o ⁊ referret populo ⁊ dn̄s hoc approbauit. significatū fuit ꝙ prelati ⁊ doctores credenda ⁊ operāda debēt accipere a deo qui loquitur eis in sacra scriptura. ⁊ ipsi per doctrinam ipsis tradere debent eo modo quo capere valent Gregori⁹ in pasto. Scd̄m qualitatem auditoꝝ formari debet sermo doctorum Et aposto. i. Coꝝ. ij. dicit Sapientiam loq̄mur inter perfectos Et ibidē. iij ca. tanq̄ paruulis in christo lac potū dedi vobis non escam. nondū eni poteratis scz intelligere altiora

¶ Ca. vi.

Hec sunt p̄cepta ꝛc̄.) Sequit̄ (Sicut pollicitus est dominus deus patrū vestroꝝ dare tibi terrā lacte ⁊ melle manantez) Ista terra figura fuit scd̄z sensum allegoricū virginis gloriose. de qua dicit̄ ysa. lv. Rorate celi desuper ⁊ nubes p. iu. a. terra ⁊ ger. salua. Ista t̄ra fluit lacte ad nutritionē ꝑuulorum in fide. ⁊ melle reficiendo perfectos in contemplatione. naz vtraque sua dulcedine fouet ⁊ consolatur Scd̄m autez sēsum anagogicū terra ista figura fuit celestis patrie de qua dicit̄ p̄s. c. xli. portio mea in terra viuentium. manat autē ista terra lacte ⁊ melle. nam in ea completur totum desideriū (Eruntq̄ verba que ego precipio tibi hodie in corde tuo) ex q̄ patet ꝙ moyses loquitur de verbis deutronomij. Scd̄m vero Jero. in epistola ad paulinū de omnib⁹ sacre scripture libris Deutronomiū est noue legis p̄figuratio que est lex amoris ⁊ ideo debz esse in corde scripta ꝓpter quod a christo scripta n̄ fuit in tabulis lapideis vl̄ cartis ꝫ in cordibus credentiū per missionē spūssancti in signo visibili Actu. ij. sicut predictū fuerat Jere. xxxi. Ecce dies veniūt dicit dominus ⁊ feriam domui isrl̄ ⁊ domui Juda fedus nouū non scd̄m pactū quod pepigi cum patribus vestris ꝛc̄. Sequitur (Dabo legem meā in visceribus eorū ⁊ in corde eorum scribam eam ⁊ ero eis in deum ⁊ ipsi mihi erunt in populū ⁊ narrabis ea filijs tuis ꝛc̄) Sicut enim pater tenetur prouidere filijs de victu ⁊ vestitu ita ⁊ documēto quātū ad agenda ⁊ credenda que sunt de necessitate salutis. ⁊ tāto magis eis in istis ꝓuidere tenet̄ q̄nto q̄ sunt anime corꝑalibus preferunt̄. Cetera v̄o nō indigent moralitate quia sensus eoꝝ lr̄alis est ⁊ moralis.

Cum ĩtroduxerit te dñs deus tuus in terrã ꝛc.) In hoc capitulo vij. gẽtes enumerant̃ de quibus p̃cipit dñs filijs isrl̃ vt nullũ fed⁹ cũ ip̃is hẽant ꝫ totaliter destruant̃ ꝑ q̃s moraliter intelligunt̃ septẽ vicia capitalia que sũt a fidelib⁹ tõliter destruenda. s. acidia q̃ est quedã tarditas et pigricia in bonis op̃ibus incipiẽdis et ꝯtinuãdis et significat̃ ꝑ etheum. qui formidãs int̃pretatur. acidiosus eni semꝑ est formidans et trepidans in bonis op̃ibus inchoãdis ꝓuer. xxvi. dicit. Piger leo ẽ in via leena in itinerib⁹. Scd̃m viciũ ẽ auaricia cuius ethimologia ẽ eris auida. Eccl̃s. v. Auarus nõ implebit̃ pecunia ⁊ significatur ꝑ chananeũ qui int̃p̃tat̃ ꝯmutãs ⁊ possidẽs. nã in ꝯmutationib⁹ reꝝ freq̃t̃ fiũt fraus et dolus ex auaricia. auarus etiã ita tenacit̃ tenet ea q̃ hꝫ ꝙ nõ ꝓsũt alijs nec sibi Jeronimus in epl̃a ad paulinũ de omnib⁹ sacre scripture libris antique dictũ est auaro deest tam qd̃ habꝫ q̃ꝫ qd̃ nõ hꝫ. Terciũ viciũ ẽ suꝑbia q̃ sꝑnitit̃ alios sibi sb̃ijcere et per ꝯñs eos a statu suo ⁊ honore deijcere ꝓpter quod significat̃ ꝑ gergeseũ qui int̃pretat̃ eijciens colonũ p̃s. c. xviij. Suꝑbi iniqꝫ agebant vsqꝫquaq̃ cũctos volẽtes suppeditare. Quartũ viciũ est inuidia q̃ ẽ tristicia de bonis ꝓximi ⁊ significat̃ ꝑ amorreum qui interpretat̃ amarus. inuid⁹ eni amare fert ꝓsperitatẽ alteri⁹. Ecc̃. xiiij. Neq̃ꝫ est oculus inuidi qꝛ videre non põt bonũ ꝓximi. Quintũ viciũ est ira q̃ est appetit⁹ vindicte ꝓpter qd̃ significat̃ ꝑ eueum qui interp̃tat̃ colligens lapides Iracũdus eni lapide vel alio ledẽte stati ꝑcutit ꝓximũ iniuriose ideo dicit̃ ꝓuer xviij. Spiritũ ad irascendũ facilẽ q̃s poterit sustinere. Sextũ viciũ est gula ⁊ significat̃ ꝑ Jebuseum q̃ int̃pretat̃ p̃sepe meũ. Gulosus eni semꝑ vult eẽ in p̃sepe ciboꝝ suꝑ cibũ ⁊ potũ se effundẽs sicut aĩal brutũ. vñ de diuite epulone dr̃ Luc̃ xvi. ꝙ epulabat̃ q̃tidie splẽdide. Septim viciũ est luxuria q̃ significat̃ ꝑ phereseũ qui disseminatio int̃pretat̃. ꝑ luxuriã eiꝫ semẽ humanũ indebite disseminat̃ vnde Sap̃. ij. dicit̃ in ꝑsona luxuriosoꝝ. Nullum pratum sit qd̃ nõ pertrãseat luxuria nostra.

Capl̃m viij.

Omne mandatũ ꝛc.) Sequit̃ ĩfra (Dñs eni deus tu⁹ introducet te in terrã bonã ꝛc.) s̃m sensum allegoricũ per terram istam significat̃ militans ecclesia que bene dicit̃ (terra riuorum aquaꝝ qꝫ ⁊ fontiũ) ꝑ fontes intelligunt̃ doctores in scolis. per riuos scolares audientes ab ip̃is. per aquas vero p̃dicantes populis. ꝓuer. v. Deriuentur fontes tui foris ⁊ in plateis aquas tuas diuide (in cuius campis ⁊ mõtibus erũpunt fluuioꝝ abyssi) per qd̃ designat̃ sacramentũ baptismi qd̃ datur a sacerdotibus qui dicuntur mõtes propter altitudinem status super populũ datur etiam in necessitate a simplicibus laicis qui cãporum planicie designantur ⁊ sic fluui⁹ baptismalis erumpit de montibus ⁊ cãpis (terram frumenti ordei ⁊ vinearuꝫ) dicitur autem ecclesia terra frumenti ratione corporis christi qd̃ in ea consecratur in pane frumenti propter qd̃ christ⁹ grano frumenti se cõparat d. Jo. xij. nisi granũ frumenti cadens ĩ terra mortuuꝫ fuerit solum manet ꝛc. dicitur etiã terra vineaꝝ ratione sanguinis christi qui in ea conficitur in vino vitis dicit̃ ãt ordei terra propter sacramentũ penitentie qd̃ exigit austeritatẽ vite in qua ficus ⁊ dulcedo mansuetudinis que debet esse in fidelibus ⁊ maxime in prelatis ecclesie (⁊ malũgranatum) vbi grana interius cõnectuntur ⁊ per hoc connexio fideliuꝫ in caritate significat̃ (⁊ oliueta). i. pietatis opera (terram olei) exultationis interne p̃s. xliiij. Propterea vnxit te deus deus oleo leticie (et mellis) degustationis bonitatis diuine p̃s. xxxiij. Gustate et videte quoniã suauis est dominus (cui⁹ lapides ferrum sunt) per quos significantur simplices christiani qui dicuntur ferruꝫ propter firmitatem fidei que frequenter magis viget in eis q̃ꝫ in hominibus litteratis (et de mõtibus eius eris metalla fodiuntur) per montes intelligũtur p̃lati et doctores. per metalla vero que sunt onerosa intelliguntur sonus predicationis et sonus diuine laudis qui educũt̃

de prelatis ⁊ eoꝝ ministris ⁊ de doctori
bus ⁊ eoꝝ discipulis (doctor tuus fuit in
solitudine) s. dñs per solitudinē intelligi
tur religionis status de quo dicit̄ p̄s. liiij
Ecce elongaui fugiens ⁊ mansi in solitu
dine. ⁊ ad hanc solitudinē adducit dñs
sua sancta inspiratione (in qua erat ꝓpēs
flatu adurens). i. dyabolꝰ cuius āhelitꝰ
prunas ardere facit vt dicit̄ Job xli. Dy
abolus eni fortius tentat religiosos cōi/
ter q̄ꝫ seculares. vnde dicit Leo papa de
diabolo Illos pulsare negligit quos. q. sb̄
iectos tenet (⁊ scorpio) qui vultu blandi
tur ⁊ cauda pungit ꝓpter qd̄ tentationē
significat qua sub specie boni ad malum
inducit ⁊ hoc modo tentandi diabolus
frequēter seducit religiosos (⁊ dipsas) q̄
illum quē percutit siti mori facit iō signi
ficat tentationē de vicio ꝓprietatis qua
religiosus percussus moritur siti cupidi
tatis

Cap. ix.

Audi isrl̄ tu trāsgredieris hodie
Jordanē ꝛc̄) Sequit̄ (dñs deus
tuus ipe trāsibit ante te) per hoc
docemur ꝙ nullum bonū actuꝫ debemꝰ
nobis attribuere. ꝫ totum virtuti diuine
Videmus eni in instrumentis alicuius
artis ꝙ licet sint optime constituta in eē
sibi cōpetenti tñ nihil agere pñt sine mo
tu artificis vt securis q̄ꝫtuncunqꝫ acuta
scindere nō potest nisi moueatur manu
carpentatoris. Res aūt naturales cōpa
rantur ad deum sicut artificē Sapi. vij.
Omniū est eni artifex omnē habens ꝟtu
tem ⁊ ideo res constitute in esse naturali
operari nō pñt sine deuotiōe generali qꝛ
causa p̄ma plus influit in causatuꝫ q̄ꝫ se/
cunda. p̄. ꝓpositione de causis. eodē mō
in actum meritoriuꝫ nullus potest exire
sine speciali dei motione. (Memento ne
obliuiscaris quomodo ad iracundiā ꝓ
uocaueris dominū ꝛc̄) lꝫ eni bonoꝝ actu
um nostroꝝ debeamꝰ reminisci deo gra
cias agendo qui p̄ncipalis est actor eorū
vt dictū est tñ peccatorū nostroꝝ frequē
tius memorari debemus dolēdo de ip̄is
⁊ veniam postulando quia peccatuꝫ to
tum est a nobis in q̄ꝫtum peccatū. deus
eni non est causa peccati scd̄m qd̄ ipe di
cit Osee. xiij. perditio tua isrl̄ ex te. ex me
tantūmodo auxiliū tuuꝫ (dimitte me vt
conteram eum) ex hoc verbo qd̄ dicit do
minus moisi de populo peccatore. patet
ꝙ boni prelati suis meritis ⁊ orationibꝰ
retinēt a peccanti populo vindictam dei
Et qꝛ pauci sunt tales prelati ideo dicit̄
ysa. lxiiij. Non qui inuocet nomen tuum
qui consurgat ⁊ teneat te Cetera sūt mo
ralia vl̄ replicationes quorundā factoꝝ
quoꝝ sensus misticus supra positus est.

Capl̄m. x.

In tempore illo dixit dominus ad me do/
la tibi duas tabulas sicut priores fuerūt
) Sicut dictū est supra. tabule p̄me q̄ fa
cte fuerunt significant vetus testamentū
qd̄ factū est irritum q̄ꝫtum ad cerimoni
alia precepta et iudicialia. Scd̄e vero ta
bule que remanserunt integre significāt
nouum testamentū qd̄ est permāsiuum
In primis aūt tabulis homo nihil opa/
tus est. ꝫ dominus dedit moysi tabulas
illas dolatas et scriptas vt habet̄ Exo.
xxxi. In scd̄is aūt tabulis homo. s. Moi
ses cooperatus fuit. s. eas dolando vt dr̄
hic. vt Exo. xxiiij. per qd̄ significatū fuit
ꝙ tempore dationis veteris testam̄ti deꝰ
non erat homo et sic datum fuit a solo
deo. Sed tempore noui testamēti in vna
persona ē deus et homo qui dedit nouū
testamentum. ⁊ iste scd̄e tabule posite fu
erunt in arca d̄ lignis sethim imputribi
libus facta vt dicit̄ hic. per quā significa
tur fidelis anima que per naturā est im
mortalis et per graciam a peccati putre
factione conseruat̄. In hac aūt arca ser
uari debet nouum testamentū per veraꝫ
et firmam fidē caritate formatā. Ad de/
portationē aūt huius arce deputata fuit
fuit tribus Leuitica. sicut dr̄ infra eodeꝫ
capl̄o. (Eo tempore separaui tribum Le
ui vt portaret arcam ꝛc̄) per qd̄ significa
tum fuit ꝙ sacerdotes qui per tribū leui
significantur et maxime curam animaꝝ
habentes per exempla bone vite et hor
tamēta sane doctrine et opera misericor
die debent portare fideles. Cetera huius
capituli moralia sūt ideo nō est alia mo
ralitas querenda.

Ca. xi.

Ama itaq; dñm deū tuū ꝛc̄) Seq̄tur infra (terra ad quā ingredieris possidendā nō est sicut terra egipti) ꝑ terrā egipti q̄ tenebra intꝑpretatur maloꝝ significat̄ vita que pcc̄oꝝ tenebris ē obscurata ꝓuer. iiij. Via impiorum tenebrosa ⁊ de terra egipti subdit̄. (vbi iacto semine in ortoꝝ morē aq̄ ducunt̄ irrigue) ꝑ qd̄ significat̄ ꝙ vita malorum a quis deliciaꝝ carnaliū irrigat̄ sicut de diuite epulone dr̄ Luc̄. xvi. ꝙ induebat̄ purpura ⁊ bisso ⁊ epulabat̄ q̄tidie splēdide. ꝑ talē aūt irrigatiōez vicia pullulāt nutriunt̄ ⁊ augmentātur ꝑ terram a deo ꝓmissaz significat̄ vita bonorum ⁊ de terra ꝓmissa dicit̄ hic ꝙ (non est sicut terra egipti) ꝑ qd̄ significat̄ ꝙ vita bonoꝝ nō irrigatur aq̄s deliciarū ad pullulatiōez vicioꝝ ⁊ augmentū eoꝝ ꝫ ad sustentationē corꝑis nō i exercicio virtutū (ꝫ montuosa ⁊ cāpestris de celo expectās pluuias) qꝛ vita beatorū debet eē mōtuosa. i. sursum eleuata ꝑ meditationē celestiū. Phil. ij. Nr̄a eniz ꝯuersatio in celis ē ⁊ cāpestris ꝑ exercitiū bōe actionis de celo expectans pluuias. i. desiderans ⁊ postulās influentiā diuine gracie sine q̄ nō pōt hō ꝓficere in omnib⁹ oꝑibus actiue vite ⁊ ꝯtemplatiue. ꝑs. lxvij. pluuiā voluntariā segregabis de⁹ hereditati tue. ⁊ hec pluuia infra eod̄ ca. dr̄. (temꝑanea ⁊ serotina) ꝑ temporaneam significat̄ gr̄a iustificās in pn̄ti. ꝑ serotinam gr̄a glorificās in futuro. gloria nāq; dr̄ gr̄a ꝯsummata ꝑs. lxxxiij. Gratiā ⁊ gloriā dabit dn̄s. Iste v̄o pluuie a deo dant̄ obedientibus sicut in textu dr̄ (Si ergo obediēt̄ ꝛc̄) ꝫ rebellib⁹ denegātur ideo sequit̄ (Iratusq; dn̄s claudat celū) subtrahēdo grām suā cor emollientem propter h̄ ipa subtracta sequit̄ (obduratio cordis) ⁊ ꝑ ꝯn̄s defect⁹ fruct⁹ bone oꝑationis ideo subdit̄ (Nec terra proferet germen suū)

.C. xij.

Hec sunt p̄cepta ꝛc̄) Sequitur. (subuertite oīa loca) hic tria notant̄ in q̄bus exercebat̄ idolatra .s. montes excelsi. colles ⁊ ligna frōdosa siue luci. Apost. autē colo. iij. auariciaz noiat idoloꝝ ꝯuitutē qd̄ nō est intelligēdum ꝓprie sed similitudinarie eo ꝙ auarus colit pecuniā suā sic̄ idolatra suū idoluz ⁊ ꝑ talē modū loquēdi qd̄libz viciū idolatria pōt dici. scd̄m hoc igit̄ sup̄ mōtes excelsos idolatrāt illi qui sunt multuz in sup̄biā eleuati ꝯtemnētes alios ⁊ se tātū modo reputātes. sicut ille pharise⁹ d. Luxviij. Nō sum sicut ceteri hominū qd̄ exponēs Augustin⁹ dicit qui sūt ceteri hominū nisi oēs p̄ter ip̄m. sup̄ colles idolatrant ambiciosi. coll. eni a collo dr̄ eo ꝙ est quasi collū mōtis inter cacumē eius ⁊ partē inferiorē existēs ⁊ sic ē in ascensu mōtis. sic aūt est in ambitiosis qui semꝑ querūt ascendere ad gradū indebitū sibi ⁊ ꝑ modū illicitū subter ligna frondosa vel in lucis idolatrāt luxuriosi. q̄ latibula querūt ad exercitiū sui peccati Job xxiiij. Ocul⁹ adulteri obseruat caliginē ꝙ bene significat̄ ꝑ lucū qui dicit̄ a luceo luces ꝑ ꝯtrariū. vn̄ v̄sus Luc⁹ ⁊ officiū bellū libitina q; ꝑce Ista ꝑ antifrasiz dicūtur noīa monsq;. qui dr̄ a mouco moues ꝑ ꝯtrariū. igit̄ idolatria montiū sb̄uertitur quando superbia ꝑ verā humiliationem deijcitur. exempluz dan̄. q̄rto de nabugod̄. valde superbo qui vere humiliatus dixit. Nunc ergo ego Nabugodonosor laudo ⁊ magnifico ⁊ glorifico regem celi quia omnia opera eius vera ⁊ omnes vie iudicia ⁊ gradientes in superbia potest humiliare. idolatria vero colliuz subuertitur quando ambitio vel cupiditas abijcitur per contemptuz omnium mundanorum. exemplū de Matheo qui surgens de teloneo secutus ē christū vt habetur Math. ix. ⁊ non est dubium quin omnia mundana reliquerit sicut ⁊ alij apostoli ꝓpter deum. idolatria vēo lucorum subuertit̄ quando luxuria per castitatē omnino repellitur. exemplū de magdalena Luce vij. de qua dicit Greg Conuertit ad virtutes numeꝝ criminū vt totum deo seruiret in penitentia quicq̄d ex se deū ꝯtēpserat in culpa

C. xiij

Si surrexerit in medio tui ꝓphes ꝛc̄.) ꝑ istū ꝓphetā falsum qui p̄cipit̄ interfici significant̄ om̄es diuinatores ⁊ doctores superstitiosi qui primo sunt occidendi spirituali gladio

per excõicationẽ. etsi ꝑmãserint obstina/
ti dimittendi sunt iusticie seculari occidẽ
di ꝑ mortẽ corꝑalez (Si tibi persuadere
voluerit frater tuus ꝛc.) ex hoc videt ꝙ
in ecclesia nulli ꝑsone q̃tuncũq; ꝓpinq̃
parcendũ sit in ꝑfidia heresis. si fuerit ob
stinata ⁊ maxime si studeat ad subuersi/
onem alioꝝ Math. xviij. Si manus tua
vel pes tuꝰ scãdalisat te abscide ⁊ ꝓiice
eum a te. Per manuz vel per pedẽ intelli
gitur ibi ꝑsona familiaris ⁊ ꝓpinqua. (
Si audieris in vna vrbiuz ꝛc.) ex hoc ptz
ꝙ licet in multis casibꝰ parcendũ sit cõi
tati nõ tñ in cãu idolatrie vel heresis est
parcendum.

¶ Ca. xiiij.

Filij estote dñi dei vr̃i ꝛc. nõ inci
detis vos neq; caluiciũ facietis
vobis sup mortuũ) per hoc do/
centur christiani ꝙ immoderate nõ dñt
affligi de morte amicoꝝ suoꝝ h̃ enim est
quoddã signũ ⁊ defectus fidei q̃tuz ad
articulum resurrectionis ⁊ vite beate et
talẽ afflictionẽ ĩmoderatã faciebant infi
deles vitã aliã nõ sperantes (Nõ ꝯmede
tis q̃ ĩmunda sunt ꝛc.) Mistice rões istoꝝ
posite sunt. s̃. Leui. xi. tñ hic addit inter
aues immundas. (yxion) q̃ est auis al/
ba minor miluo ⁊ ẽ de genere vulturis q̃
pascit cadauerib⁹ ⁊ significat viciũ ypo
crisis q̃ ꝓpter laudẽ humanã ꝑtendit ex
terius albedinẽ sanctitatis ⁊ interiꝰ pas
citur cadauerib⁹ iniquitatis. Mat. xxiij.
Ve vobis scribe ⁊ pharisei ypocrite qui
similes estis sepulcris dealbatis q̃ foris
apparent hominib⁹ speciosa. intus vero
plena sunt ossib⁹ mortuoꝝ ⁊ omni spur
cicia.

¶ Caplm xv.

Illa q̃ ponunt hic moralia sunt iõ ꝑtran
seo vsq; ibi (cuz tibi vẽditus fuerit frater
tuus hebreus ꝛc.) cuiꝰ sensus misticꝰ. s̃.
positꝰ ẽ Exo. xxi. (De ꝑmogenitis autez
q̃ nascunt in armẽtis ⁊ ouibꝰ ꝛc.) De pri
mogenitis istis duplex sensus misticꝰ po
nitur a doctorib⁹. vnꝰ est ꝙ ꝑ ꝑmogeni
ta significãtur bonoꝝ operũ inicia. ⁊ de
istis dicitur quicq̃d ẽ sexus masclini san
ctificabis dño qꝛ quicq̃d est ibi ꝑfectiõis
dz deo attribui. sexus eni masculinꝰ ꝑfe
ctus ẽ ideo significat ꝑfectionẽ deo attri
buendã. si ãt habuerit maculã per qd̃ si
gnat ꝙ si in opib⁹ nr̃is bõis defectꝰ aliq̃s
sit admixtꝰ attribuẽm ẽ nr̃o defectui Osee
xiij. Perditio tua isrl ex me tm̃ auxilium
tuuz Alius sensus misticꝰ est ꝙ per ꝑmo
genita significẽt homines de nouo ꝯuer
si incipiẽtes seu neophiti ⁊ de istis dr̃ (nõ
operaberis in ꝑmogenito bouis) qꝛ ꝑdi
cti incipiẽtes vl noui nõ debẽt opi doctri
ne vel ꝑdicationis significatũ per opus
bouis applicari. nam ad opus doctrine
seu predicationis requirit maturitas et
firmitas ꝙ ãt per agriculturã que ẽ opꝰ
bouis significent predicatio ⁊ doctrina
habet prima. Corl. iij. vbi dicit apls. dei
adiutores sumꝰ dei agricultura estis. (ñ
tondebitis ꝑmogenita ouium) per qd̃ si
gnificatur ꝙ opera bona neophitorũ ñ
sunt exteriꝰ denudãda ne per inanẽ glo
riam amittãtur. Gregoriꝰ Primogenita
ouiũ tondere ẽ occultationis regimine i/
choantiũ bona nudare sol aũt firmis et
perfectis dicitur illud Mathei. v. Sic lu
ceat lux vestra coram hominibus vt vide
ant opera vestra bona ⁊ glorificent pa/
trem vestrũ qui in celis ẽ.

Caplm. xvi.

Obserua mensem nouaꝝ frugum
ꝛc.) hic replicat moyses de tri/
bus solennitatibꝰ. s. pasce. pẽthe
costes. ⁊ tabernaculoꝝ de quibus actũ
est supra. Leui. xxiij. ꝑmum autẽ istoꝝ fi
gura fuit resurrectionis christi passi qui
est pasca nostrũ sicut dicit aplus. i. Coꝝ
q̃nto. pasca nostꝝ ĩmo. est xp̃s itaq; epu
lemur. nõ in fermento veteri malicie ⁊ ne
quicie. s̃ in azi. since. ⁊ veritatis Igit per
vij. dies azimorũ significatur totũ tẽpus
nr̃m eo ꝙ septẽ diebꝰ reuoluitur vt dicit
Greg. omel. xxv. ⁊ iste septenarius debz
deduci sine fermẽto malicie ⁊ nequicie i
azimis since. ⁊ veritatis. ⁊ tũc reuertemur
in tabernacula nostra. i. ad mansiones
patrie celestis sicut filij israhel celebratis
septem diebus phase ad loca sua reuerte
bantur. De sancto festo scz penthecostes
dr̃ (septem ebdomadas numerabis tibi.
ꝛc.) ꝑ q̃s figurata fuerunt vij. dona sp̃us
sancti q̃ datꝰ fuit in pẽthe. nr̃a aplis. aliis

q̄ discipulis i signo visibili. De t̄cio v̄o festo dr̄ (solēnitatē quoq̄ tabernaculorū celebrabis p̄ vij. dies) Fiebat eni illud festum in memoriā q̄ dn̄s filios isrl̄ habitare fecerat in tabernaculis. p̄cedendo p̄ desertū ad terrā p̄missionis p̄pter qd̄ figura fuit nr̄e peregrinatiōis in hac vita que tō decurrit p̄ vij. dieꝝ reuolutionem vt predictū est (Trib⁹ vicib⁹ apparebit omne masculinū tuū in conspectu dn̄i) per sexū masculinū qui p̄fect⁹ est significant̄ opa perfectionis ⁊ p̄ tres vices significat̄ trinitatis fides. per h̄ ergo significatur q̄ opera bona in cōspectu dn̄i fieri dn̄t in fide trinitatis. per istū autem ternariū p̄t intelligi deuotio cordis oris ⁊ operis (nō apparebis ante dn̄m vacu⁹) .s. a sanctis meditationib⁹. .C.xvij.

Non plātabis lucū ⁊ omnē arborem iuxta altare dn̄i.) Hic fuit preceptū ad excludendū luxurie viciū qd̄ exercebat̄ p̄pe altaria idoloruz ⁊ per hoc significatur q̄ sacerdotes noui testamēti qui accedūt ad altare xp̄i ⁊ eoꝝ ministri mūdi dn̄t eē ⁊ casti (Si difficile ⁊ ambiguū. ꝛc̄.) Sequitur (venies ad sacerdotes leuitici generis ⁊ ad iudicem qui fuerit i illo tp̄e) per qd̄ on̄ditur q̄ xp̄iani debent in dubijs ad pontifices recurrere q̄tuz ad sp̄ualia. ⁊ ad p̄ncipes q̄tū ad tp̄alia ⁊ eoꝝ firmiter tenere sentenciā nisi errorē ɔtineat manifestū. Cūq̄ fuerit ɔstitut⁹) .s. rex de q̄ loquit̄ (non multiplicabit sibi equos ꝛc̄.) ex h̄ ostēditur q̄ reges catholici nō dn̄t esse sup̄bi nec lubrici nec cupidi. aut ignaui ꝫ humiles Ecc̄. iij. Quāto magn⁹ es humiliate in omnib⁹ ⁊ corā deo inuenies grām Debēt etiā eē ɔtinentes liberales ⁊ diuine legis zelatores ⁊ iusticiā oībus cōseruantes iō subdit̄ in fine (Neq̄ declinet i dexterā p̄tez) p̄pter fauorē vtilitatē temporalē a iusticia declinando (neq̄ in sinistram) ex affectione p̄uersa ⁊ odio iusticiam subuertēdo vt lōgo tp̄e regnet ip̄e ⁊ filij eius. .C.xviij.

Non habebūt sacerdotes ⁊ leuite ꝛc̄) Ista sunt frequēter sup̄ius exposita p̄pter qd̄ p̄transeo. (Nec inueniat̄ in te qui lustret filiū suū aut filiam ducēs per ignez) Moralit̄ aūt h̄ faciūt illi q̄ filios suos aut filias in carnalibus delicijs ⁊ lasciuijs aut cupiditatibus nutriūt indecenter. sic eiz faciūt eos stipulā ad incendiū gehēne preparatā. (Aut qui ariolos sciscitet̄) Arioli dicebātur qui in aris idoloꝝ ministrando diuinabant. ⁊ iō per illos significant̄ mali sacerdotes in altari male ministrātes ⁊ sic ariolos sciscitat̄ q̄ recurrit ad malos sacerdotes pro crismate eucaristia vl̄ alio sacro vt eis in maleficijs abutat̄. Sil̄iter ille sciscitat̄ ariolos qui pro ɔfessione et absolutiōe sciēter recurrit ad sacerdotes ignaros (⁊ obseruet somnia) illi v̄o somnia obseruāt qui visiones certas ea reputant (atq̄ auguria) qd̄ faciūt illi qui ex volatu auiū vel garritu p̄nosticāt superstitiose futura (Ne sit maleficus) p̄ quez significat̄ quicūq̄ malū scienter opatur (Nec incātator) per quē significat̄ q̄cunq̄ verbis vel factis ē simpliciū deceptor (nec phitones ɔsulat) phitones p̄nt dici q̄ꝝ fictionib⁹ decipiūtur incauti (nec diuinos) qui fingūt se a deo ispiratos sicut faciebāt falsi p̄phete (⁊ q̄rat a mortuis veritatē) Moraliter v̄itatē querit a mortuis q̄ per mortē aliquoꝝ fraudes suas colorat apparētia veritatis. d. q̄ debita q̄ repetūtur ab eo p̄soluit defunctis vl̄ q̄ si viuerēt sibi testimoniū p̄hiberent cum tn̄ falsum dicat. Capl̄m. xix.

In hui⁹ capituli p̄ncipio agitur de ciuitatib⁹ refugij de quibus dictū est supra Nume. xxxv. ⁊ cōsequēter agit̄ hic de homicidio casuali cū dicitur. (Sed abijsse cum eo simpliciter in siluam) per siluam q̄ est latibulum ferarū significantur peccata vl̄ peccatores in quib⁹ est habitatio demonū Apo. ij. Scio vbi habitas vbi sedes est sathane Ille ergo simpliciter cuz amico ad abscindenda ligna in siluam vadit qui pia intētione p̄ximū corripere satagit (ꝫ ferrum securis manum eius fugit) quādo ad correctionem indiscretam prorumpit ⁊ tunc ferrum proximū occidit quando ex tali indiscreta correctione proximus nouum peccatum incurrit. quod potest contingere dupliciter. vno mō si p̄xim⁹

corripiendꝰ ad suscipiendū correctionez nō fit dispositꝰ vt qꝛ adhuc est in passiōe vel aliqua alia rōe ⁊ tūc correctionē non recipit ꝫ magis peccatū defendit qđ est grauiꝰ.i.Ꝛ.xv. Quasi pcc̄m ariolādi est repugnare ⁊ quasi scelus ydolatrie nolle adquiescere. Alio mō ɔtingit ex parte corripiētis qui zelo indiscreto nimis aspere corripit pcc̄m nimis aggrauādo ⁊ sic pcc̄or labit̄ in desp̄ationē sicut dr̄ in coll̄ patꝝ de quodā sene qui quendā iuuenez querentē ɔsiliū ab eo super tētatiōez grauem carnis quā paciebat̄.ita iuueni passionem aggrauauit ꝙ iuuenis desperās ad scl̄m redire voluit.ꝫ aliꝰ senex māsuete corripiēs ⁊ ɔfortans eū reduxit scđm illud p̄s.lxxxix. Qm̄ sup̄uenit mansuetudo ⁊ corripiemur ergo ille qui ex indiscreta correptione ꝓximuz occidit ad ciuitatem refugij recurret.i.ad ecclesiā pro sacramēto penitētie(⁊ tūc ꝓximus occisi nō ꝑcutiet eū)ꝑ hunc ꝓximū intelligit̄ xp̄s qui se amicū oñdit peccatoribꝰ Lu.xv.hic peccatores recipit ⁊ cum eis mā ducat dr̄ de xp̄o ip̄e v̄o illuz nō percutit quē sub vera pnia ꝓtectū esse cognoscit

Capl̄m.xx

Si exieris ad bellū ꝛc̄) Sciendu ꝙ dicit Apl̄us Ephe.vi.Nō ē nobis colluctatio aduersus carnez ⁊ sanguinem.i.aduersus hoīes tm̄ ꝫ aduersus p̄ncipes ⁊ ptātes aduersus ꝛc̄ tēbraꝝ haꝝ ɔtra spūalia nequicie ⁊ lꝫ sint multi ⁊ fortes tn̄ nō debemus pauore dissolui qꝛ plures ⁊ fortiores sunt in adiutorium nr̄i Ideo sequit̄(qꝛ dn̄s deus nr̄ in medio nr̄i est)cuiꝰ fortitudo est infinita. Item in adiutoriū nr̄z sunt angeli sancti ⁊ oēs beati qui sunt in maiori multitudine q̄ꝫ spūs maligni. Oēs etl. catholici nobiscū sunt caritate ɔiuncti ꝓpter qđ cū Elizeo possumꝰ dr̄e illud iiij.Ꝛ.vi. Plures nobiscum sunt q̄ꝫ cum illis Ad istud āt belluz inepti reputant̄ illi qui de nouo duxerunt vxores ꝑ q̄s significāt̄ molles ⁊ effeminati. Itē illi qui de nouo domos edificauerūt ad sui magnificentiā ꝑ q̄s designāt̄ hoīes elati in sup̄biam. Itē illi q̄ de nouo plātauerunt vineas.ꝑ q̄s designāt̄ hoīes nimis occupati circa cupiditatē terrenā. Itē hoīes pauidi ꝑ q̄s intelligunt̄ illi qui tētationibꝰ nō resistunt ꝫ statim ꝑ ɔsensum demonibꝰ se tradūt (Nō succides arbores de quibꝰ vesci p̄t)hō āt dr̄ arbor ɔuersa. vn̄ .ij.de aīa dr̄ ꝙ radices sunt ori sil̄es.nā per illas trahunt arbores alimentuz sic̄ hoīes per os qđ ē in parte superiori ꝑ hoc ergo qđ h̄ dr̄ de arboribꝰ fructiferis ꝙ nō debeant succidi significat̄ ꝙ in bello etiā iusto nō sunt hoīes occidēdi đ quibꝰ ē spes ꝙ fructificēt in eccl̄ia dei ꝫ illi tm̄ de q̄bus tal̄ spes nō hr̄ ⁊ de quoꝝ reꝑuatione timet̄ periculum euenire

Ca.xxi.

Quando inuētum fuerit in terra quā dn̄s deus tuꝰ daturus ē tibi homis cadauer occisi).hō p̄mꝰ a die sue trāsgressionis fuit occisus Gen̄ ij. In q̄cunq̄ die comederis ex eo morte morieris.cuiꝰ homicida fuit dyabolꝰ q̄ dicit̄ hic mistice occultꝰ eo ꝙ ē inuisibilis hominibꝰ(Seniores ciuitatis eiꝰ tollāt vitulā de armēto)per istos seniores intelligunt̄ ꝓp̄he veteris testamēti.ꝑ vitulaz āt humanitas xp̄i.hanc autē vitulā tulerunt ꝓp̄he.i.tolli p̄dixerunt in eius passione(q̄ nō traxit pcc̄m nec terrā vomere scidit)i.nullā seditionē ɔmouit(⁊ ducēt eā ad vallē asperā ⁊ saxosam).i. eā duci p̄dicent ad isrl̄ q̄ dr̄ vallis ꝓpter eius lapsum in malis.aspera ⁊ saxosa ꝓpter eiꝰ duriciā ⁊ rebellionē ɔtra ꝓphetaꝝ ⁊ ec̄ xp̄i v̄ba Math̄ .xxiij. Ihrl̄m iherusalem q̄ occidis ꝓp̄has ⁊ lapidas eos qui ad te missi sunt ꝛc̄.iō subdit̄(q̄ nunq̄ arata ē(s.aratro timoris dn̄i(nec sementē recepit)i.v̄bum dei qđ dr̄ semē Lu.viij. ⁊ cedent in ea ceruices vitule)i.cedi p̄dicent nā ꝓphete p̄dixerūt xp̄m hominē passurum in ihrl̄z vbi ceruix eiꝰ cesa fuit corona spinea(⁊ auferet̄ ab eis reatus).s.homicidij qui auferebat̄ a ciuibꝰ nō tn̄ ab omnibꝰ per qđ significatū fuit ꝙ mors xp̄i ꝓfutura erat sanctis patribꝰ ⁊ ꝓphetis in limbo detētis nō autē dyabolo et angelis eiꝰ q̄ꝝ pcc̄m ē inexpiabile ⁊ pēa interminabilis(Si egressus fuēis ad pugnā ꝛc̄)Sequit̄(⁊ iter captiuos videris mulierē pulcrā)ꝑ hāc mulierē significatur peccatrix aīa q̄ pulcra dr̄ rōe imagi/

nis ꝫ captiua rõe criminis. Jo. viij. Qui facit pcẽm seruus ẽ pcti hãc mulierẽ ad/amat xp̃s aliqñ fiẽ pz de magdaléa Lu. viij. ⁊ vult eã spõsam hr̃e p̄ fidẽ formatã caritate ꝫ opz ꝙ deponat vestes in q̃b⁹ capta fuit. i. oia vicia ⁊ pcca p̄terita per verã otritionẽ ⁊ confessionẽ. ⁊ ꝙ radat ce/sariẽ circũcidat vngues. p qõ designat ꝙ pz pcc̃oꝝ circũstãtias aggrauãtes p̄ cõ fessionẽ deponere ⁊ occasiones peccãdi cauere. ⁊ ꝙ fleat patrẽ suũ ⁊ matrẽ. i. do lere debet ⁊ plãgere ꝙ habuit dyabolũ p̃rem fiẽ dr̃ Jo. xviij. Vos ex patre dya/bolo estis. Et ꝙ matrẽ habuit malozuz ogregationẽ sicut ecclia q̃ ogregatio fi deliũ mater ẽ iustoꝝ. (si habuerit hõ du/as vxores ⁊c̃) hois xp̃i due sunt vxores. s iudea ⁊ gẽtilitas iudea facta ẽ odiosa q̃ p̄ maiozi pte remãsit in infidelitate. gen tilitas ꝟo fcã est dilecta q⁹ fidẽ recepit de uote (ñ poterit dilecte facere p̃mogenitũ) p̄ qõ significat ꝙ null⁹ de gẽtilitate re natus in xp̃o p̄positꝰ est aplis in donis gr̃e ⁊ gl̃e. ꝫ magis ecõuerso q̃ renati sũt de iudea (Si genuerit hõ filiũ cõtumacẽ) p̃lat⁹ vl̃ predicatoꝝ bon⁹ p̃ spũalis ẽ illi⁹ q̃ p ei⁹ exhoztationẽ vel misteriũ suscepit bapt. ismũ etsi talis renat⁹ in malis fuerit obstinat⁹ oz per p̃latũ excõicari ⁊ vlteri⁹ si in otumacia ita p̄seuerauerit in casib⁹ aliq̃b⁹ tradi iusticie seculari. (Cñ pecca/uerit hõ qõ morte plect̃ dr̃ est ⁊c̃) seq̃tur (nõ p̄manebit cadauer ei⁹ in ligno) Ca dauer dici põt cleric⁹ vel religiosus p̄ pa tẽti crimie infamis effect⁹ ⁊ dr̃ pẽdens in ligno. i. in apto. nã ex eo mai⁹ scãdalum nascit̃ q̃z ex laico p̄ter qõ debz p̄ reclu sionẽ. sepeliri. i. ne ex ei⁹ habitatione iter hoies scandalũ augmentet̃

Capitulũ. xxij.

(On videbis bouẽ ⁊c̃.) Moralitas sup̄ posita est Exo. xxiij. (nõ iou etur mlier veste virili nec vir vte tur veste feinea) p̄ ꝫ significat ꝙ mulier exercere nõ oz act⁹ viriles vt p̃dicare do cere ⁊ filia. nec vir act⁹ mulieb̃res vt fila re ⁊ lauare pãnos ⁊ filia. Aliter põt exp̃i vt p̄ vir̃ itelligat̃ rõ. ⁊ sensualitas p̄ mu lierẽ fiẽ accipit Aug⁹ ergo mulier indut̃ veste virili cum rationi sensualitas inci pit dominari. ⁊ veste feminea vir vtitur quando ratio per sensualitatem ad mol lia carnis ⁊ vilia pertrahitur. (Si am/bulans per viam in arboze vel in terra nidum auis inueneris ⁊c̃.) mistice sacra scriptura nio⁹ dicit̃ in q̃ otẽplatiui q̃ di cunt̃ aues celi req̃escunt (mr̃ hr̃is pullos) sensus dicit̃ litteralis pulli xp̃o p̄sus mi/stici qui sb̃ lr̃a nutriunt̃ ⁊ crescũt (nõ tene bis eã cũ filiis) s. matrẽ per qõ significat̃ ꝙ a tẽpoze publicationis euãgelij in quo cerimonie veteris testamẽti sunt mortifi re. p̄sus lr̃alis ẽ dimittẽdus ⁊ sẽsus misti ci sũt tenẽdi (Cũ edificaueris domuz no uam ⁊c̃) moralit̃ domũ nouaz edificat q̃ religionis ingressuz vl̃ nouũ sacerdotiũ inchoat (facies murũ tecti per circuitũ. ⁊c̃) oz eni talis p̄sus suos ⁊ actus custodi re diligẽt̃ ne sint alijs occasio ruine sibiq̃ iputet̃ ad interitũ gehẽne (Nõ seres vine am tuã altero semĩe). i. eccleſiã tue custo die emendatã per te vl̃ per aliũ nõ istru es miscẽdo cũ scie xp̃i diuini zizaniã ma le doctrine (Nõ arabis sil̃ i boue ⁊ asino) i. op⁹ predicationis nõ impones silit̃ sa piẽti ⁊ ignaro (nõ indueris vestimẽto qõ ex lana linoq̃ otextuz est) in tali nãq̃ ve ste linũ abscondit̃ sub lana. moraliter er go tli veste induit̃ qui sb̃ xp̃is innocẽtie celat subtilitatẽ malicie (Funiculos in fim briis facies ⁊c̃) b̃ est exp̃ositũ. s. Nu. xv. (Si duxerit vir vxorẽ ⁊c̃) per istũ significa tur eps q̃ spõsus ẽ ecclesie sibi tradite p̄ pter qõ portat anulũ in despõsatiõis sig num nec et̃ põt dimittere sine licentia pa pe ergo si ex odio velit eã dimittere crimẽ heresis imponẽs ei p̄usq̃ eã acciperet in curriſſe qõ crimẽ ẽ violatio vginitatis. i integritatis fidei (Si falsuz ẽ qõ dicit pa ter ⁊ mater) i. christus ⁊ ecclesia debent contrariũ declarare ⁊ ille tenetur per oz bitam penitentiã ⁊ mandatoꝝ dei obser uantiam satisfacere que significatur per centum siclos argenti. in quibus condẽ natur. Centenarius enim numerus per multiplicationẽ denarij in seipsum cõsur git ⁊ sic patet perfectã impletionẽ mãda toꝝ decalogi designat (ꝙ si vez ẽ qõ ob iecit) s. ꝙ illa eccl̃ia heresi fuit corrupta

priusq̃ illā acciperet eñcient eā extra. scz
p excōicationē. etsi ɔtumax fuerit puni/
ri dz per gladiū materialez. Residuum
hui⁹ capituli morale est C.xxiij

Non intrabit eunuchus ꝛc̄) per h̄
significat̄ q̄ vir impotēs ad ge/
nerandū v̄bo ⁊ exēplo filios in
ecclesia dei ad curā animaꝝ nō dz ꝓmo
ueri (Nō ingredietur manser ꝛc̄) ab h̄ sil̄it̄
excludit̄ qui defc̄m nataliū patit̄ (Amo
nites etc. p⁹ decimā generationē nō itra
bunt ecclesiā dñi ineternū) per istos qui
q̄ꝫm poterūt ipediuer̄t filios isrl̄ ab igressu
terre ꝓmissionis significātur illi q̄ deuo
tos q̄tū pñt impediūt ab ingressu religi
onis ⁊ ingressos per se ⁊ per alios impe
dire nitūtur ab actu ꝓfessionis. ⁊ tales
p̄uari merent̄ ab ingressu patrie celestis
(Nō abominaueris idumeū ꝛc̄) h̄ verbū
dr̄ filijs isrl̄ per q̄s intelligunt̄ homines
lr̄ati qui nō dñt despicere simplices chri
stianos circa terrena occupatos. ꝓpter
qd̄ significant̄ per idumeos qui terreni
interp̄tant̄. ⁊ rō dicti subdit̄ cū dr̄ (qꝛ fr̄
tuus est). i. regenerat⁹ ex christo ⁊ ecc̄a
sicut ⁊ tu qui es lr̄ātus (nec egiptū quia
aduena fuisti i terra eius) p egiptū que
tenebrosus interp̄tat̄ pcc̄or significat̄ q̄
iustus nō dz abominari. qꝛ fuit aduena i
eius terra. i. pcc̄or sicut ip̄e i. Jo. i. Si di
xerim⁹ qꝛ pcc̄m nō habem⁹ ip̄i nos sedu
cimus ⁊ veritas in nobis nō est (Si fue
rit inter vos hō qui nocturno sit pollu/
tus somnio egredietur extra castra) Ex h̄
inoleuit ɔsuetudo q̄ sic polluti non cele
brant vel cōicant in crastino nisi necessi
tas aut diei solēnitas recōpensent vel ꝓ
babiliter credat̄ q̄ a dyabolo talis pol/
lutio ꝓcuret̄ vt a polluto fructus euca/
ristie subtrahat̄. vnde legit̄ in coll̄. patꝝ
q̄ quidā frater in dieb⁹ solennib⁹ quib⁹
alij ɔmunicāt talē pollutionē cōiter pati
ebat̄ ⁊ senes p̄ceperūt q̄ cōicaret sicut
alij ⁊ sic cessauit illa machinatio dyabo
li (Nō trades seruū dño suo q̄ ad te con
fugerit) p s̄uuz significat̄ peccator de q̄
dr̄ Jo. viij. Qui facit peccata seru⁹ ē pec
cati qui p penitentiā ⁊ spē venie cōfugit
ad ɔfessorē qui dēt eū ita caritatiue tra
ctare ⁊ discrete q̄ nō det ei occasionē re
cidiuādi in culpā (Ingressus vineā ꝓxi
mi tui comede vuas ꝛc̄) p vineaz intelli
git̄ ecc̄a ysa. v. ca. Vinea dñi exercituū
dom⁹ isrl̄ est ergo intrās ecclesiā alteri⁹
⁊ saluti animaꝝ ɔsulens p̄dicādo ⁊ ɔfes
siones audiēdo ibidē vuas ɔmedit. naz
etiā sibi ꝓficit ꝫ extra portat qui hoc sine
licētia curati vel supioris p̄lati h̄ facere
p̄sumit q̄ aūt ibidez subdit̄ de messe idē
significat sub alio nomine C.xxiiij

Si accepit hō vxorē ꝛc̄). Moralit̄
p vxorē viri intelligit̄ eccl̄ia p̄la
ti q̄ si p⁹ eius acceptiōez displicu
erit p̄lato eo q̄ ñ videt ibi se ꝓficere sed
magis deficere ꝓpter ꝓp̄li maliciā vl̄ ali/
am cām si ꝓpter h̄ eā dimittat intrans
religionē ⁊ ñ ali⁹ illā ecc̄am acceperit ⁊
ex sil̄i cā sil̄it̄ dimiserit vel mortu⁹ fuerit ⁊
sic ecc̄a vacet nō poterit p̄or marit⁹ reci
pere eā in vxorē dimittēdo religionē. q̄a
scribit̄ Luc̄. ix. Nēo mittēs manū ad ara
trū ⁊ aspiciēs retro apt⁹ est regno dei. (
nō accipies loco pignoris inferiorē ⁊ su
periorē molā) supior mola spem vite cele
stis significat q̄ eleuat ad supiora Inferi
or aūt significat timorē q̄ deprimit ɔsciaz
Cōfessor ergo vel doctor q̄ a pcc̄ore peni
tente pign⁹ accipit ꝓ pcc̄i satisfactōe mo
lam accipit supiorē qñ p increpationem
nimis durā facit eū labi in desperationē
sicut fecit senex de q̄ s̄. dictū ē ca. xix. Ac
cipit aūt molam inferiorē qñ p magni/
tudinē dine misericordie aufert ei peccā
di timorē ⁊ vtrūq̄ mortē inducit spiritu
alem (Si dep̄hensus fuerit hō ꝛc̄.) p h̄ si
gnificat̄ q̄ ille q̄ hominē dyabolo vēdit
p inductionē ad pcc̄m mortale incurrit
penā gehēne (obserua diligēter ne incur
ras plagā lepre) p quā hereſ significat̄
vt dictū est s̄. libro Nume. Incurrit̄ per
malā doctrinā infideliū vel hereticoꝝ iō
subdit̄ (ꝫ facies q̄cunq̄ docuerint te sa/
cerdotes). i. boni ⁊ sani doctores (nō ne
gabis mercedē indigētis) i. victū paupe
ris p̄dicatoris de q̄ dr̄ Luc̄. x. Dign⁹ est
opari⁹ m̄cede (nō occidētur prēs ꝓ filijs
ꝛc̄) qd̄ intelligr̄ de morte spūali ⁊ et̄na. (
quando messueris segetem ꝛc̄) p hoc qd̄
manipul⁹ oblitus prohibetur a metente
colligi significatur q̄ precedens doctor

vel paſtor nō debet attribuere ſibi meri/
tum ſequētis verbi gr̄a dicēdo q̄ ſequēs
nihil addidit ad dicta ſua aſſerens q̄ in
dictis ſuis quieq̄ boni ſequens dixerit
realiter vel virtualiter contineba t̄ ꝛ ſi ꝑ
factū fuerit in doctrina iuriſ pōt dici ma
nipulus. ſi aūt in opere pietatis oliue fru
ctus ꝛ ſi in expoſitōe diuine legiſ. racem⁹

Capitulū xxv.

Si fuerit cauſa ꝛc̄. Morale ē vſq;
ibi. (Nō ligabis os bouis tritu
rantis) Miſtice bos triturans p̄dicans
eſt ſiue docens cui⁹ nō debet os ligari.
eius doctrinā impediendo vl̄ ei victū de
negando. i. Cor. ix. Si nos vobis ſpiri/
tualia ſeminam⁹ nō eſt magnū ſi veſtra
carnalia metam⁹. (Cū habitauerint fra
tres ſimul ꝛc̄.) p hanc frat̄ cohabitati
onē figurata fuit habitatio x̄pi cū apo
ſtolis ſuis q̄ diſcipulis de quib⁹ dicitur
Hebr. ij. ꝓpter quā cauſaꝫ nō confundi
tur eos vocare fratres. x̄pus autē dici
poteſt mortuus abſq; liberis. nā aī mor
tem eius pauci valde compatiue fuerūt
eius filij per fidem q̄ aūt modicū eſt nō
eſt putandū vt habeā. ij. Phi. (Accipi
et eam frater eius ꝛc̄) q̄ impletū eſt miſ
tice in apoſtolis q̄ quilibet eor̄ inſoliū
accepit officiū generandi filios in eccl̄ia
chriſti ip̄i x̄po ꝛ ex eius nomie nominā
tur. chriſtiani nanq; dicunt̄ ꝛ nō petri/
ni vel paulini ꝛ apoſtolor̄ ſucceſſores ꝑ
ſe ꝛ per alios inferiores eccleſie miſtros
dīnt̄ ꝫ officiuꝫ exercere. q̄ ſi noluerint ꝫ
magis circa terrena lucra occupari vo/
luerint eccleſia debet in eor̄ facie ſpuere
. i. viles ꝛ contēptibiles reputare. (Non
habebis in ſacculo diuerſa pondera). ſ.
maius ad accipiendū ab alijs ꝛ minus
ad tradendū alijs ergo moraliter ille hꝫ
in ſacculo pondera diuerſa qui magna
beneficia accipit in eccleſia ꝛ deo reddit
parua obſequia dtra quos dicit Grego
omelia. xxxi. Tanto ergo eſſe humilior
atq; ad ſeruiendū deo ꝑmptior quiſq;
debet ex munere q̄ſto obligatiorē ſe eſſe
ſpicit in reddenda rōe. (Cū ergo dīns
deus tuus dederit tibi requiē ꝛc̄.) p ame
lech qui interpretat̄ gēs bruta ſignifica
tur ſenſualitas p quā homo duenit cuꝫ
brutis per iſrl̄ qui interpretat̄ videns de
um ip̄a ratio ſeu p̄s intellectiua. per re/
quiem vero gracia dtemplandi. per hoc
ergo q̄ habita requie nomē Amelech. p
iſrl̄ deleri p̄cipit̄ ſignificatū fuit q̄ homo
hīns grāꝫ dtemplandi delere debet nom̄
ſenſualitatl. qđ tūc deleb̄t q̄n̄ ſenſualitas
iam nō repugnat rōni ꝫ ſibi ſubd̄icit̄. ab
ꝫ eni ſenſualitas nominat̄ qđ rationi cō
tradicit ꝑm illud Gal. v. Caro concupiſ
cit aduerſus ſpiritū ꝛ ſp̄ūs aduerſ⁹ car/
nem.

Capitulum xxvi

Cumq; intraueris terrā quā do
minus deus tuus dat⁹ eſt ti/
bi poſſidēdam) ꝑm ſenſum alle/
goricū iſta terra ſignificat eccleſiā mili/
tantē q̄ per iordanis tranſitū. i. baptiſmi
ſacramentū intrat̄ ꝛ per bonā vitā ſuſce
ptionē baptiſmi ſequētem poſſidet̄. ꝫ de
cūctis frugib⁹ primicie ad ſacerdotē af/
ferūtur cū opa bō x̄po qui ē ſacerdos ꝫ
ordinē melchiſedech attribuunt̄ qui pri
micias huiuſmōi ponit ſuper altare dīni
q̄n̄ offert eas deo patri ꝛ tūc afferēs p̄t
dicere (ſyr⁹ perſeq̄bat̄ patrē meū) per ſy
rum qui ſublimis interpretat̄. dyabolus
intelligit̄ de q̄ dr̄ Job xli. Omne ſublime
videt. per p̄rez intelligit̄ Ada ꝑm⁹ pater
hūc eni dyabol⁹ perſecut⁹ fuit q̄n̄ eū de
cepit (Qui deſcēdit in egiptū) i. a paradi
ſo deiectus fuit (creuit in gentē magnaꝫ
) per diuie legis ſuſceptiōꝫ q̄m poſteritas
ade. Per Seth ꝛ alios p̄res ſcōs in mō
te ſynai ſuſcepit (Afflixerūt q̄ nos Egi/
ptij) per Egiptios q̄ tenebroſi inc̄ptant̄
dēones ſignificant̄ q̄ affligūt fideles ſu
is eos tentationib⁹ impugnātes. (ꝛ cla
mauim⁹ ad dīnm ꝛc̄) ad clamorē eni ſan
ctor̄ patr̄ venit dei fili⁹ in mūdū (ꝛ edu
xit nos de egipto). i. ō diaboli ꝓtitute (i
manu forti ꝛ brachio extēto). ſ. in cruc̄
ligno (ꝛ introduxit nos ad locū iſtū). i.
ad eccleſiā militantē per ſacr̄m baptiſmi
qđ hēt a x̄pi paſſione v̄tutē (Et adorato
dño deo tuo epulaberis ī oībus operib⁹
bonis). i. recipies ſacr̄m eucariſtie qđ nō
adminiſtr̄atur niſi baptizatis ꝛ ē cib⁹ in ſe
otinēs oē bonū ꝛ qr̄ nō ꝓficit niſi recipi
entib⁹ deuote iō p̄mittit̄. ꝛ adorato dño
deo tuo. ſ. ex magna deuotione. ¶ Et. zꝛ.

QRecepit aũt moyses ec̃) Hui⁹ ãt p̃cepti ponit̃ executio Josue.viij q ibidẽ ponet̃ sensus misticus dominо ꝺcedente (Maledictus q̃ trãsfert t̃/minos ꝓimi sui (per istũ ꝓimũ christ⁹ ſignificat̃ de quo dr̃ Jo.i. Verbũ caro factum est q habitauit in nobis.ergo trãs/ferre terminos hui⁹ ꝓimi est discedere a doctrina euãgelij qꝺ faciunt hereticiq scismatici ꝓpter qꝺ sunt a dño maledicti (Maledictus qui errare facit cecuz in itinere) Grego.omelia xxxvi. In pñti etenim vita q̃ſi in via sumus qua ad patriã pergimus. Igit̃ prelati curati q doctores q̃ per malã vitã suã ſimplices faciunt errare Grego.in pasto. Cũ pastor ꝓ abruta gradit̃ ꝺsequẽs est vt ad precipiciũ grex sequat̃ (Maledictus q̃ dormit cuz vxore pr̃is sui) ꝑlatus curatus vel ꝑꝺicator cũ vxore pr̃is sui dormit qñ ẋbo malo vl̃ facto ecclesiã xp̃i pr̃is sui spõsam polluit. (Maledictus q̃ dormit cũ omni iumento)ꝓ iumẽta pñt intelligi hoies voluptuosi Grego.exponẽs illud Joel.i. Cõputruerũt iumẽta in suo stercore. Cõputrescere ẽ in fetore luxurie vitã finire.ergo moraliter cũ iumẽto dormit qui cũ luxurioso in malis actib⁹ se ꝺiungit (maledictus q̃ dormit cũ sorore sua filia patris sui. (per istã sororẽ intelligit̃ sapientia ꝓuer.viij. Dic sapiẽtie soror mea es ipa est etiã filia dei pr̃is omniuz Eccle.i. Omnis sapia a dño deo ẽ. Ille igit̃ ꝑlatus vel doctor cũ sorore sua filia pr̃is sui dormit qui sapiẽtiaz a dño sibi datã in immundicia vite polluit q ꝺtemptibilẽ alijs reddit Grego omelia xxxvij. Cui⁹ vita ꝺspicit̃ restat vt eius ꝑꝺicatio ꝺtemnat̃. (Maledict⁹ q̃ clã ꝓcutit ꝓrimũ suũ) hoc aũt facit qui occulte ꝓrimo detrahit (Maledict⁹ qui accipit munera vt ꝓcutiat aiaz sanguis innocẽtis) hoc aũt moraliter faciũt qui ꝓpter tꝑale lucꝝ ꝓsonas ſimplices q innocẽtes ad mortale pcm̃ inducũt ſicut faciũt frequẽter mediatores q mediatrices fornicationis q adulterij vel alteri⁹ cuiuscũq; peccati mortalis (T.xxvij

SI audieris vocẽ dñi dei tui) nõ solũ aure corꝑis ꝫ etiã cordis firmiter retinẽdo (vt facias) opere adimplẽdo (faciet te dñs deus tu⁹ excelsorẽ cunctis gẽtibus). s. in celoꝝ regno. matb xi. q̃ minor ẽ in regno celoꝝ maior ẽ illo (benedict⁹ tu in ciuitate). i. operib⁹ vite actiue q̃ ꝓtinent ad policiã (q bñdictus in agro). i. q̃tuz ad opera vite contẽplatiue que exercẽtur extra tumultum ciuilẽ (Et bñdictus frũctus vẽtris tui). i. mẽtis in meditationib⁹ sanctis (frũctus q; iumẽtoꝝ tuoꝝ). i. sensuũ exterioꝝ (greges armẽtoꝝ q caule ouiũ tuaꝝ). i. sensuum interioꝝ per sensus exteriores q iteriores ꝺuenit homo cũ aialibus brutis ꝓpt̃ qꝺ eoꝝ noibus nominãtur. differũt tñ in h̃ q; in homine pars sensitiua debuit virtuti in q̃tũ est obediẽs rõni q̃ nõ est i brutis (bñdicta orrea tua) per q̃ significãt merita reposita a deo q ꝺseruata homini tpe futuro (q bñdicte reliquie tue) merita nã q; hois nõ sibi soli valẽt ꝫ etiã alijs q hec vocant̃ reliquie. i. alijs relicte (bñdictus eris ingrediẽs). i. bonũ opus inchoatuz perficiẽs (dabit dñs inimicos tuos) i. demones (corruẽtes). i. superatos in tentatione Luc̃. iiij. Resistite dyabolo q fugiet a vobis (Emittet dñs bñdictionez super cellaria tua q super oia opera manuum tuarũ) per cellaria intelligunt̃ corꝺis secreta alijs celata que dñs bñdicit quando meditationes sanctas hominib⁹ imittit. per opera manuũ intelligunt̃ exteriora bona que patẽt alijs q a deo benedicũtur q̃ nõ ad hominũ laudẽ ꝫ ad dei gloriam ordinant̃ (Suscitabit te dñs sibi in ꝓp̃lm sanctũ). i. in fine mundi resurgere te faciet in parte sanctorũ (abũdare te faciet dñs oĩbus bonis) in gl̃a celesti de q̃ dr̃ ps.xv. Saciabor cũ apparuerit gl̃ia tua (apiet dñs thesaurũ suuz optimũ celum) ad recipiẽdũ te in aia q corꝑe gloriosuz (ꝓ ſi audire nolueris vocẽ dñi dei tui ⁊c̃) sequit̃ (maledict⁹ frũctus vẽtris tui ⁊c̃) hic ponunt̃ maledictiones inferẽde nolẽtibus obedire deo per oppõitũ ad bñdictiones p̃ꝺcãs ꝓpt̃ qꝺ ex ꝑsu misticо bñdictionũ defacili p̃t accipi ꝑsus misticus maledictõm qz ſic̃ dr̃. i. de aia. rẽz ẽ iudex sui q obliq̃ ꝓpter qꝺ pertrãseo (T.xxix

HEc sunt ẋba federis ⁊c̃) Sequit̃ (adduxit vos xl ãnis ꝑ deꝑtũ) ꝑ q̃ꝺragenariũ numerũ q̃ ꝺsurgit ex multiplicatõe dẽarij ꝑ q̃ẽnariũ signat̃ abũdãs

impletio ꝛ.preceptoꝝ decalogi. ꝓut exp̄
mitur in quaternario euangelioꝝ Mat.
.v.nisi abundauerit iusticia vestra ꝛc̄. ꝛ
que sit hec abundātia subdit ibidē (Au
distis qꝛ dictū est antiquis nō occides.
ꝛc̄) Ego aūt dico vobis qꝛ oīs qui irasci
tur fratri suo reus erit iudicio. multo ei
ꝑfectius implet p̄ceptum qui nō irascit
q̄ ille qui nō occidit licet irascat Imple
tio nāq̄ stricta ꝛ necessaria ad salutē est
nō occides ñ mechaberis ꝛ sic de alijs.
vt habet Exodi xx. Abundās aūt imple
tio est non irasci fratri suo ꝛ auertē ocu
los sub aspectu pudico vt hī Math̄.v. ꝑ
hoc ergo qđ dī. adduxit nos per deser/
tum xl. ānis. significat abundās iusticia
que obseruat in deserto religionis vbi ñ
solū decalogi p̄cepta. ꝫ etiā euāg: alij cō/
silia saltē aliqua sunt obseruāda. (nō sūt
attrita vestimēta vra) ꝑ vestimēta virtu
tes intelligūtur que ꝑ exercitiū bonoꝝ
opeꝝ in religione nō atterunt. ꝫ magis
solidāt (nec calciamēta pedū vroꝝ vetu
tate osūpta sūt calciamēta siūt de pellib⁹
animaliū mortuoꝝ ꝛ ideo significāt mo
rtiā scoꝝ patrū defunctoꝝ q̄ nō debz
in religione ꝑ oblitionē osumi. ꝫ per iu/
gem meditationē quotidie renouari (pa
nem nō comedistis) nā in deserto filij isrl
manna nutriti fuerūt loco pānis qđ fuit
figura sacramēti eucaristie quo religiosi
ꝛ fideles alij spiritualiē nutriunt (vinuz
ꝛ siceram nō bibistis) per ℔ significatur
sobrietas q̄ debet eē in religiosis (vt scire
tis qꝛ ipe ē dñs deꝰ vr̄) ꝑ sobrietatē ei in
vita corporali ꝛ deuotū vsum eucaristie
in vita spūali habeb̄ quedā ꝓlibacō futu
re beatitudinis in spe ad quā postea vei/
emus in re domino decedente Ca. xxx

Cum ergo venerint ꝛc̄) ℔ docuit
trāsgressores ad penitentiā pro
mittēdo eis diuinā misericordi
am cū dicit (si ad cardines celi fuēris dis
positus) ꝑ cardines celi intelligunt q̄tu
or ptes mūdi p̄ncipales. Moraliter ergo
ad orientē homo dissipatur quādo tēpe
iuuētutis osumitur in peccatis. Ad me/
ridiem aūt dissipatur qñ tpe virilitatis
vtitur iniurijs ꝛ rapinis. Ad occidentē
vero dissipatur quando in senectute sua
declinat ad enormia sicut de Salomōe
dī. iij. .R. xi. Cūq̄ eēt senex deprauatū est
cor eiꝰ per mulieres ꝛc̄. Ad aquilonē ꝙo
dissipat qñ ex multitudine ꝛ magnitudi
ne peccatoꝝ ad desperationē ꝓpinqua/
re videtur (inde retrahet te dñs deꝰ tuꝰ
) ñ vere ꝛ perfecte penitueris. peccatorē
eni retrahit ab aḡlone qñ respc̄u sue cle
mētie dat ei spem venie fic̄ fecit regi Ma/
nasse vt hī. .ij. Paral. in fine. Ab occidē/
te ꝙo retrahit peccatorē qñ grāz penitē
ti sibi ofert ꝓpe mortē. A meridie ꝙo ip̄m
retrahit qñ voluntatē satisfaciēdi de in/
iurijs ꝛ rapinis sibi imittit sicut legit ꝙ
zacheo. Ab oriente ꝙo pc̄oꝛez retrahit
qñ ad deplorandū iuuentutē in lasciuijs
ꝛ carnalitatibꝰ osumptā inducit exēplū
de magdalena Luc̄. vij. de q̄ dicit Greg
Quot in se habuit oblectamēta tot de se
inuenit olocausta (ꝛ assumet). i. ad se su
met pc̄orē ei vere penitentē ad se sumit
per grām in vita p̄nti (ꝛ introducet i ter
ram). s. viuentiū (q̄m possederūt patres
tui) Illā eni iā possidēt apli ꝛ alij sancti
prēs nr̄i (ꝛ obtinebis eā) sine tiore amis
sionis nā certitudo tenēdi includitur in
rōe beatitudinis Capm xxxi.

Habit itaq̄ moyses ꝛc̄) cuiꝰ finis
sibi p̄ponitur cū dī. (nō trāsibis
iordanē istū) ꝑ ℔ aūt q̄ moyses
circa iordanē mortuꝰ fuit nec pp̄m isrl
ad terrā p̄missam introduxit significatū
fuit q̄ lex data per moysen nō introduxit
ad terrā viuētiū. Heb. vij. Nihil ad pfc̄z
adduxit lex (ꝛ Josue iste trāsibit) per Jo
sue figuratus fuit xp̄s nō solū in gestis
ꝫ etiā in noīe. vt dicit Jero. in ꝓlogo lib
Josue. ꝛ hī. ecc̄. Eccl̄. xlvi. Fortis in bello
iōs naue. per ℔ ergo q̄ pp̄s isrl ad t̄raz
p̄missaz introduxit significatur q̄ lex eu
angelica per xp̄m data introducit ad ce
lestia (ꝛ tu eā sorte diuides) per has sor
tes significātur i celestib⁹ distincti grad⁹
btitudinis siue māsiones de q̄b⁹ dic̄ sal.
Joh̄. xiiij. In domo p̄ris mei mansiones
multe sūt q̄ per xp̄m assignātur elc̄is ꝑm
mēitoꝝ varias q̄titates (ꝛ dñs q̄ ductor
ē vr̄ ipe erit tec̄) ℔ dī. qꝛ cū hoīe xp̄o ꝙ io
siue significato ē deꝰ in vna ꝑsona q̄ fide
les ducit ad celestia (non dimittet te) ꝫ

eni damascenū qđ semel assumpsit nūq̄ dimisit. hec dicta sunt ꝑm sensum allegoricū. Moraliter aūt per moisen qui interpretat̄ extract⁹ de aq̄s significat̄ carnis maceratio. per ieiunia vigilias ⁊ cetēa exercicia corporalia. per que retrahit̄ caro a deliciaꝝ aquis. ⁊ sicut moises nō introduxit populum in terrā promissionis sic nec ista introducūt hominē ad viuentiū terrā. i. Coꝝ. xiij. Si tradidero corpus meū ita vt ardeam caritatē autē nō habuero nihil mihi ꝓdest. predicta vero fieri pñt sine caritate ꝓpter qđ in ipsis nō ꝯsistit perfectio v̄tutis ꝫ in ip̄a caritate. vnde dicit̄ in collationib⁹ patꝝ coll. pri. Ieiunia vigilie nuditas. facultatū. meditatio scripturaꝝ. nō perfectiones ꝫ istrumenta ꝑfectionis sunt. s. inq̄tum disponunt ad caritatē vt diffuse declarat̄ ibid̄ ꝓpter qđ per Josue qui salus interpretat̄ ⁊ ad salutē terre ꝓmissionis introduxit caritas ꝯueniēter pōt designari (Tu eā sorte diuides) qꝛ scđum grad⁹ caritatis distribuūt̄ gradus superne felicitatis (ñ dimittet te) qꝛ caritas nūq̄ excidit. i. Coꝝ. xiij. ⁊ vbi caritas ibi deus est. i. Joh. iiij. q̄ manet in caritate ꝛc̄ ¶ Ca. xxxij.

Audite celi q̄ loquor ꝛc̄) In hoc ca. describit̄ igratitudo ꝓpl̄i Isrl̄ de beneficijs a deo receptis per quē bene significat̄ ingratitudo clericorum de receptione diuinoꝝ beneficioruz Et p̄mo describit̄ hec ingratitudo in generali cum dicit̄ (generatio praua) ꝓpt̄ corruptionē affectus qua clerici frequēter diligūt malos ⁊ ꝑsequunt̄ bonos (⁊ exasperās) per correctionē intellectus q̄ frequēter in causis vertunt in mendaciū veritatē ⁊ econuerso (heccine reddis domino) malum pro bono (popule stulte) ꝓpter defectū bone cognitionis (⁊ insipiens) propter defectū bone affectionis nō eni sapiunt ea que dei sunt ꝫ ea q̄ sūt hominū. Consequēter hic arguit̄ ingratitudo maloꝝ clericoꝝ in speciali cū dr̄ (Nunq̄d nō ip̄e est pater tuus) faciendo te nasci q. d. sic (q̄ possedit te) gubernando (⁊ fecit te) ꝓmouēdo (⁊ creauit te) in ecclesiastica dignitate te statuēdo eo mō q̄ dr̄ prelat⁹ creari qñ statuit̄ in dignitate) Memēto dieꝝ antiq̄rū) in quib⁹ leuite pre ceteris filijs isrl̄ fuerunt electi. (cogita generatiōes singulas) ꝑ q̄s clerici fuerunt eleuati (interroga patrē) i. ihm xp̄z (⁊ annūciabit tibi) s. in euangelio (maiores tuos). i. aplos (⁊ dicent tibi) qualit̄ ip̄i fuerunt pre ceteris illuminati (qñ diuidebat altissim⁹ gentes ꝛc̄) qꝛ populū xp̄ianum diuisit per diuersas dyoceses. sub archiepiscopis ep̄is ⁊ alijs curatis (ꝑs autē dñi populus eius) s. clerus. vnde dicit Jero. Cleric⁹ qui seruit ecclesie primo vocabulū suuz interpretet̄ ⁊ nitat̄ eē qđ dicit̄ Cleros eni grece sors latine dicitur ideo clerici dicunt̄ qꝛ sunt de sorte dñi vl̄ qꝛ dñs est sors vel pars clericoꝝ. Tales ergo esse dñt vt ipsi possideant dñm ⁊ a dño possideant̄ (inuenit eū in terra deserta). i. in primitiua ecclesia q̄ ꝓpter acerbitatem ꝑsecutionis videbat̄ a deo deserta ⁊ derelicta ideo subdit̄ (in loco horroris) qꝛ qui de clero ad populū regenduz p̄ficiebat̄ prim⁹ ad tormēta ducebatur. (circūduxit euz ⁊ docuit) ꝑ pr̄es sanctos petrū paulū Siluestrū Ambrosiū ⁊ alios patres ⁊ doctores (et custodiuit q̄si pupillam oculi sui) per potentiā et diligentiam Constātini Caroli magni et alios imperatores et reges ecclesie zeluz habētes (Expandit alas suas et assūpsit eos) per dilatationē fidei et multiplicationē ministroꝝ ecclesie (atq̄ portauit in humeris suis) humeri dicunt̄ hic p̄fecti Constantini et aliorū principū qui de mādato eorum supportauerunt clerū (dñs sol⁹ dux eius fuit) qꝛ p̄ncipes et eorū ministri faciebant hoc instinctu dei ꝓpter qđ ip̄e solus fuit dux p̄ncipalis (constituit eū sup excelsam terrā) sup ciuitatē rōnam quā Constantin⁹ dimisit Pape qui est caput cleri (vt ꝯmederet fructus agrorū ꝛc̄) qꝛ Constantinus et alij p̄ncipes dotauerūt eccl̄ias multis et magnis mobilib⁹ ⁊ immobilib⁹ bōis (butirū de armēto ꝛc̄) per hec intelligunt̄ carnis delectabilia ad q̄ mlti p̄lati et clerici abusi sūt pdictis bōis tāq̄ igratissimi deo et bñfactorib⁹ suis. iō sbdit̄ (icrassat⁹ ē dilc̄s) ꝑ supabūdātiā viciorū ꝓpt̄ qđ sic refert mgr̄ hēri. đ gandauo in suis q̄tlib. quando ꝯstātin⁹ dedit bona temporalia vox fert̄ audita fuisse hodie cecidit venenū in ecclesia dei

ꝛ hoc ꝓpter maloꝝ abusuꝫ (dereliquit deũ factorẽ suũ ꝛc̃) eius officiũ negligendo. nã sicut dicit Bernardꝰ sup̄ Canti. Multoꝝ calcaria plusq̃ꝫ altaria fulgẽt (ꝓuocauerunt eum in dijs alienis) Nam cupidi deos suos fecerunt de auro ꝛ argento ꝛ lapidibus p̄ciosis. Luxuriosi vero de mẽtricibꝰ suis ꝛ sic de alijs vicijs. (vidit dñs) Nõ approbando ꝫ reprobando. ideo sequit̃ (ꝛ ad iracundiã concitatus est) cõtra nequicias eoꝝ ꝛ ait (abscõdam faciẽ meã ab eis) dimittẽdo eos ruere de peccato in peccatũ acsi nõ viderẽ nec punire deberem (ꝛ considerabo nouissima eoꝝ) reseruãdo gehẽne punitionem eoꝝ. ideo subdit̃ (ignis succẽsus est in furore meo ꝛ ardebit vsqꝫ ad inferni nouissima) nã sicut prelati ꝛ clerici fuerunt in statu altiori. sic erunt in loco gehenne ꝓfundiori. Cetera vero ꝓpter ꝓlixitatẽ omitto qꝛ ad modũ punitiõis malorum applicari de facili possunt a quolibet intelligente

Capl̃m xxxiij.

Hec est benedictio ꝛc̃) Et p̄mo ponitur benedictio Ruben p̄mogeniti iacob cum dicit̃ infra (viuat ruben) ꝑ ruben qui interpretat̃ visionis filius conuenienter intelligi põt contemplatiuus diuinis meditationibꝰ intẽtus ideo dicit̃. viuat Ruben. s. vita gracie in p̄senti ꝛ glorie in futuro (ꝛ nõ moriat̃.) morte culpe nec gehenne contẽplatio nã ꝙ quedã est participatio celestis ꝛ imortalis vite (ꝛ sit paruus in numero) Contemplatiuꝰ eni debet fugere tumultũ mlt̃itudinis p̄ntis vite q̃ꝫtũ põt bono modo ne per hoc impediat̃ in ꝯtemplatione (hec benedictio iude) ꝑ iudã qui ꝯfitens interp̄tatur vere penitens significat̃ qui nõ abscondit nec excusat peccata sua sed ea fideliter ꝯfitetur ꝓpter qđ dignus exaudiri ꝛ cõsequi misericordiã dei. ꝓuer. xxviij. Qui abscondit scelera sua nõ dirigetur qui aũt confessus fuerit ꝛ reliquẽit ea misericordiã consequet̃. Ideo subdit̃. (Audi dñe vocem iude) peccata cõfessa sibi remittendo (ꝛ ad populũ suuꝫ introduc eum) cum sanctis in celestibꝰ recipiendo (manus eius pugnabũt pro eo) đ cetero fortiter tentationibꝰ resistendo (ꝛ adiutor illiꝰ ꝯtra aduersarios eiꝰ) supple ip̄e est deus qui adiuuat ltime decertãtes (Leui quoqꝫ ait) ꝑ leui cuiꝰ t̃bꝰ electa fuit ad cultũ dei significat̃ bonꝰ p̄latus qui de cultu dei dꝫ esse maxime sollicitus et quia debet esse perfectus in actiua vita ꝛ ꝯtemplatiua ꝫm qđ dicit Gregorius in pastorali. Sit p̄sul actione precipuus sit pre ceteris cõtemplatione suspensus. ideo subdit̃. (Perfectio tua) q̃ntum ad speculatiuã (ꝛ doctrina tua) q̃ntum ad actiuaꝫ (A viro sancto tuo). i. a xp̄o qui dr̃ sanctꝰ scõꝝ ꝛ dedit se omibꝰ nobis formã ꝛ ꝑfectionis ꝛ doctrine dedit pastoribꝰ ecclesie. Joh̃is. x. Ego sum pastor bonꝰ qđ exponẽs Grego. omelia xliij. dicit. Ostensa est nobis via quã seq̃mur apposita forma cui imp̄mamur (q̃ꝫ ꝓbasti in tentatione). s. demonis in deꝫto quẽ sup̄auit. Math̃. iiij. Verbũ istud quẽ ꝓbasti põt ad deuꝫ patrẽ referri ad quẽlibet christianũ. ꝛ specialiter ad p̄latuꝫ qui dꝫ ꝓbare. i. approbare xp̄i victoriam de dyabolo ꝛ etiã pro viribꝰ imitari (qui dixit patri suo ꝛ matri sue nescio vos ꝛc̃). i. q̃cũqꝫ prẽꝫ ꝛ mrẽꝫ ꝛ alios amicos carnales dimiserit ꝓpt̃ xp̄m ꝫꝫ formam ab eo traditã (hi custodierunt eloquia (tua. s. euãgelica (ꝛ pactũ tuũ ꝫuauerũt). i. nouũ testm̃ qđ dicit̃ pactũ dei nouũ. Jere. xxxi. (ꝛ iudicia tua) dulcedine euãgelij tp̄ata (O iacob). i. xp̄e qui dr̃ iacob. i. supplãtator qꝛ dyabolũ supplantauit (ꝛ legẽ tuã ꝛc̃) i. xp̄e q̃ dr̃ isrl̃. i videns deũ ꝓpter claritatẽ diuine visionis quã hõ xp̄s habuit ab instãti sue cõceptionis (ponẽt thimiama i furore tuo). i. boni p̄lati opponẽt orationẽ deuotã pro ꝓpl̃o peccatore advertendũ ab eo furorẽ tuũ (Et olocaustũ sup̄ altare tuũ). i incendiũ caritatis in altari cordis (Benedic dñe fortitudini eiꝰ) multiplicãdo ip̄m in op̄ibus bonis (et op̄a manuum eiꝰ suscipe) acceptãdo ea ꝓ ip̄is ꝛ eoruꝫ subditis ad meritũ vite et̃ne (ꝑcute dorsa inimicoꝝ eiꝰ). i. demonũ conuertẽdo eos in fugã (et q̃ oderũt eũ nõ ꝯsurgant) ꝑ qđ significat̃ ꝙ demones nõ sunt ad bonũ reuersibiles (Et beniamin vt amãtissimꝰ dñi hitabit ꝯfidẽter in eo) ꝑ Ben

iamyn ꝑm Augusti. intelligit ꝓ Paulus aplus de tribu beniamyn nat⁹ qui vocari potuit filius doloris mei eo ꝙ ecclesiā ante suā oversionē impugnaut acriter. ⁊ afflixit ⁊ postea filius dertere qm̄ post suam oversionē mirabiliter edificauit ecclesiā ⁊ ꝓpter hoc dr hic (Amantissim⁹ dñi habitabit ofidenter in eo) Nā paul⁹ cōfidens de christo nullo labore fuit fractus nec ꝑsecutione territus. iō subditur (quasi in thalamo tota die morabit) ꝓpter diuinas ꝺsolationes sibi iugiter affluentes (⁊ iter humeros illi⁹ requiescz) diuina fortitudine roborat⁹ (Joseph ꝺq̄z ait) per Joseph qui interpretat accrescēs significat bonus actiuus qui fertilis ē in bonis operibus. Joco subdit (de benedictione dñi terra eius) Corpus actiui qđ est terreū dicit eius terra et de benedictionibus dñi q⁹ excitat in bonis operib⁹ et benedictione diuina ꝓcedentib⁹ ⁊ ex amore premij quod est desuper ⁊ timore supplicij qđ est de subtus. ideo subdit. (de pomis celi ⁊ rore) per que significatur premiū (atqz abisso subiacēte) per qđ significat supplicium cui⁹ timor resilire facit a malo ⁊ in bonuz ꝓmoueri. (De pomis fructuū solis ⁊ lune) per solē intelligitur xp̄s. ⁊ lunā virgo Maria que sūt celi magna luminaria ⁊ nos fructificamus ex eoz influentia (de vertice antiquoz mōtium) .i. ex meritis ⁊ exēplis patriarcharum ⁊ ꝓphetaz (⁊ de pomis colliū eternoz ⁊c.) .i. ex meritis viuoz iustoz ꝓdictus sicut colles sunt minores montib⁹ (benedictio illi⁹ qui apparuit in rubo veniat super caput Joseph) .i. boni actiui (⁊ super verticē nazarei iter fratres suos) hic accipit ⁊ pro ꝺ est. q⁹ bonus actiu⁹ nazareus. i. scūs vel floridus inter alios fideles ē reputand⁹ (q̄ñ ꝓmogeniti thauri pulcritudo eius) nam bonus actiuus inter alios pulcer apparet ex pietatis operibus ex quib⁹ pulcer apparet corazz deo ⁊ hoibus (cornua rinocerontis cornua illi⁹) Est enī fortis ad resistendū tentationib⁹ (Et zabulon ait) zabulon ⁊ ysachar simul benedicunt. ⁊ significāt ꝑfectiones vite actiue ⁊ ꝺtemplatiue q̄ simul in eaꝺ domo sunt necessarie vt de martha ⁊ maria ꝺr Luce. vñ. Et similiter necessarie sunt in eadē religione. nā alīq̄ sunt claustrales intēti ꝺtēplationi. ⁊ alīq̄ officiales intenti actioni. ⁊ aliq̄n ꝺcurrūt in eadez ꝑsona sicut de ꝑsule dictū est eodē caplo sic est etiā suo modo in ꝓdicatoribus religiosis qui in claustro vacare dñt ꝺtēplatiue p studiuz ⁊ oz̄onē ⁊ exteri⁹ actiue docendo ꝓpm exēplo vite ⁊ verbo doctrine Patet ergo ꝙ hec lra plurib⁹ modis mistice posset exponi. ꝫ ad pñs sufficiat eaz exponere vno mō. s. de ꝑsona religiosa interi⁹ vacāte ꝺtēplationi ⁊ exteri⁹ actioni de q̄ pōt dici (Letare zabulō in exitu tuo). s. de claustro vt intendas fidelium saluti ꝟbo ⁊ exēplo (⁊ ysachar in tabernaculis suis) i. manēs in claustro causa studñ ⁊ oz̄onis (ꝓpos ad montē vocabūt) i. ad xp̄m q̄ est mōs magnus implēs vniuersam terrā Daniel. ij. Et dr vocabūt in plurali de eadē ꝑsona ꝓpter duo exercicia ꝓdicta intus et extra (Ibi immolabūt victimas iusticie). i. sacramentuz eukaristie qđ dr victime in plurali ꝓpter duplicem ꝺsecrationem. s. corpis et sanguinis xp̄i. et q̄ ad ꝟ sacrificiū tanqz ꝑfectissimū ꝓ sacrificia veteris legis multa et varia fuit figuratū (qui inundationē maris). i. tribulationē vite pñtis (q̄ñ lac sugent) i. dulcit per pacientiā sustinebūt. sic enī dr eē exēplo aplox de quibus dr Actu. iij. Ibant apli gaudētes a ꝺspectu ꝺcilij qm̄ digni habiti sunt ꝓ noie iesu ꝺtumeliaz pati (et thesauros absconditos arenarū). i. merita ꝓciosa scōz q̄ tales ꝓdicatores assequūt ꝙ at ꝓ arenas intelligant sancti ꝟ ē q⁹ ꝺtempti sūt in ꝟ mūdo ⁊ cōculcati vt arena Job xij. Deridetur iusti simplicitas lāpas ꝺtēpta apō cogitationes diuitū parata ad tēpus statutū. (Et Gad ait) ꝓ gad q̄ felicitas vel felix interpretat dñs nr̄ iesus xp̄s significat q̄ in q̄m de⁹ felix ē p seipm ⁊ felicitas alioz scōz iō sequit (bñdict⁹ i latitudie gad) q⁹ fides ei⁹ dilatata est p orbē in q̄ fideles eū laudāt ⁊ bñdicūt (q̄ñ leo requieuit) s. i morte q⁹ sic leo dormit oculi aptis ita xp̄s dormiuit i cruce vigilāte deitate Cā. v. Ego dor. ⁊ c. m. vi. (cepitqz brachiū ⁊ verticē) ꝓ vticē demō itlr q̄ caput ē oiz maloz

per brachiū eius ptās ⁊ vtrūq; cepit xp̄s in morte demonē ɔfutando ⁊ potestatē eius diminuēdo (⁊ vidit p̄ncipatū) vidit enī humilitatē suā principatū adepturā sup̄ choros angeloꝝ (q̄ in parte sua doctor eēt repositus) iste doctor ē spūs sc̄s qui scd̄m qd̄ dicit̄ i. Jo. ij. Docet de omnibus cui⁹ plenitudinē habuit xp̄s inq̄tum homo. Joh̄is. i. Vidim⁹ quasi vnigenitū a patre plenū gratie ⁊ veritatis. Et inq̄tū deus ab ip̄o sicut a patre p̄cedit spūs sanct⁹. ideo bene dicit̄ reposit⁹ in parte eius. (q̄ fuit cū principibus populi) p̄ncipes isti sunt apostoli de quib⁹ dr̄ psalmo q̄dragesimo q̄rto. Constitues eos p̄ncipes super omnē terrā ⁊ cū ip̄is fuit spūs sanct⁹ etiā in signo visibili (⁊ fecit iustiias dominii) iustificans impios (⁊ iudiciū suū cū isrl̄.) Nā ad visionē dei aram p̄ isrl̄ significatā deducit iustificatos Romanoꝝ. viij. Quos aūt iustificauit illos magnificauit (Dan quoq; ait) per Dan qui iudiciū interpretat̄. bon⁹ iudex significat̄ p̄pter qd̄. v. ethicoꝝ. bonus iudex dicitur iustū animatū ideo dr̄ (Dan catulus leonis) q̄a bonus iudex ɔstans est in op̄ibus equitatis (fluet largiter de basan) qui interpretat̄ pinguedo. p̄pter qd̄ significat pietatē. nā in bono iudice semper cū iusticia misericordia debet esse Grego. Jnesse bonis rectorib⁹ debet iuste ɔsulens misericordia ⁊ pie seuiens disciplina ne nimis sit asp̄ iusticia ⁊ pietas sit remissa (Et neptalim ait) per neptalim qui interpretat̄ dilatatio mea significat̄ homo pius ⁊ largitate diffus⁹ ideo subdit̄ (Abundātia perfruet̄) sicut dr̄ Math̄. v. Beati misericordes qm̄ ipsi misericordiā ɔsequentur (Et plenus erit benedictionib⁹) Misericors ei benedicit̄ a deo sanctis angelis ⁊ hominib⁹ (mare ⁊ meridiē possidebit) p̄ mare significat̄ vita p̄ñs que est in ɔtinua trāsmutatiōe p̄ meridiem vñ p̄uenit feruor caloris significatur vita beata que ɔsistit in feruore dilectionis. p̄ hoc ergo q̄ mare ⁊ meridiem possidebit significat̄ q̄ misericors post bonā dispensationē bonoꝝ vite presentis bona celestis patrie possidebit. (Aser quoq; ait) per aser qui beatus interp̄tatur bon⁹ doctor ⁊ sapiens intelligit̄ Ecc̄. xiiij. Beatus vir qui in sapiētia morabitur ꝛc̄. ⁊ psalmo p̄mo Beat⁹ vir qui nō abijt in ɔsilio impioꝝ ⁊ in via peccatorū nō stetit ⁊ in cathedra pestilentie nō sedit. ꝫ in lege dñi vo. eius ⁊ in lege eius me. die ac nocte. Talis enī doctor iā beatus est in spe ⁊ postea erit in re (Benedictus in filijs aser). i. in bonis discipulis quos relinquet post se ad informationez ecclesie (sit placens fratribus suis). i. doctoribus alijs eo q̄ reuerent̄ tractat eoꝝ dicta (tingat in oleo pedē suum) per pedem itelligitur affectio eo q̄ aīa p̄cedit affectibus sicut corpus pedibus. pedē ergo in oleo tingere est affectum ponere in oleo misericordie (ferrum ⁊ es calciamentum eius) Calciamentū est municio pedum ⁊ ideo per soliditatē eris ⁊ ferri significat̄ ɔstantia volūtatis. i p̄seuerātia bone operationis (sicut dies iuuētutis tue ita senectus tua) Nam bonus doctor ita diligens debet eē de profectu circa bonā vitam ⁊ scientiam in senectute sicut fuit in iuuentute. vnde quidā antiquus philosophus dixit Si alteꝝ pedem haberē in sepulcro nihilominus addiscere vellē

C. 32.

Ascendit ergo moyses ꝛc̄) per moysen qui de monte vidit terram p̄missionis ⁊ non intrauit licet multum desideraret allegorice significatur quilibet sanctus veteris testamenti. qui subleuatus in montē ɔtemplationis vidit deo sibi reuelante futuꝝ misteriuz christi ad qd̄ tñ nō p̄uenit licz tñ desideraret ex tota intentione animi. vnde dic̄ saluator Luce. x. Dico vobis qm̄ multi reges ⁊ p̄phete voluerūt videre q̄ vos videtis ⁊ nō viderūt. Moraliter aūt per moysen significatur homo ɔtemplatiu⁹ celestis patrie per terrā p̄missionis significate. quā tamē non intrat lz multuz desideret nisi morte corp̄is p̄cedente. vnde dr̄ Hebreos ix. Statutum est hominib⁹ semel mori (Nō caligauit oculus eius.) per oculū itelligitur contēplatio que nō deficit in bono ɔtemplatiuo. ꝫ magis p̄ficit tp̄e senectutis sedatis passionib⁹ sensitiue partis (⁊ dens eius nō est motus

per dentes qui cibū ad interiora trañci/
unt labor predicationis itelligitur ꝑ quē
auditores ad fidem ⁊ deuotionē trahun
tur Actu.x. Surge petre occide ⁊ man/
duca.i. Cornelium ⁊ eius amicos genti
les per tuam predicationem christo per
fidem incorpora. sicut ibidem patet ꝑ lit
teram sequentem (Mortuusq; est ibi mo
yses ꝛc̄) Sequit̄ ⁊ sepeliuit eū in valle). s.
dominus ⁊ per hoc significatur ꝙ amo/
to impedimento nature per christuz ani
ma separata ascendit ad deum ⁊ corpus
quod sepelitur in terra remanet vsq; ad
iudicium. Ecclesiastes duodecimo. Do
nec puluis reuertat̄ in puluerem vñ erat
⁊ spiritus redeat ad deum qui dedit illū
Quem reditum prosperum nobis conce
dat qui viuit ⁊ regnat in secula seculoꝝ
A M E N.

Explicit expositio mistica siue
spiritualis super Pētatheucū
Moysi edita a fr̄e Nicolao de
lyra de ordine fratrū minoꝝ
sacre theologie doctore

Incipit liber Josue.

Et factū est post mortē mo
ysi ꝛc̄) Allegorice ꝑ Josue
christus significatur. quia
sicut dicit Jeronim⁹ in epi
stola ad Paulinū de omni
bus sacre scripture libris Josue ꝟo soluz
in gestis. ꝫ etiā in nomine figuram gerit
saluatoris. vocatus eni fuit Jesus. vt ha
betur Hebreo.iiij. ergo christo per Josue
significato. dixit deus pater (transi Jor
danem istum) christus eniz a Johāne ba
ptista fuit in Jordane ⁊ sic partē iordanis
trāsiuit qr dicit̄ Math.iij. Jesus ꝯfestim
ascendit de aqua ⁊ sic per Synodochen
dicitur transisse Jordanem quādo tactu
sue sanctissime carnis virtutē regenerati
uam dedit aquis (Et oīs populus tecum
) nullus eni est de populo christi nisi trās
eat per aquas baptismi (preparate vobis
cibaria quia post diem terciū trāsibitis)
per ista cibaria significātur fidei rudimē
ta quibus instruendi sunt cathecumini.
adulti ante baptismū. per tres autē dies
significantur tria tempora. s. tēpus legis
nature. ⁊ tempus legis mosayce. ⁊ tēpus
legis gracie. qđ incepit a christi incarna
tione ⁊ sic inicium tercie diei precessit in
stitutionē baptismi. xxix. an. ⁊ xiij. diebus
sicut dicit̄ Luc̄.iij. Et ipe Jesus erat inci
piens annoꝝ. xxx. ꝛc̄. per baptismū autez
est transitus ad terrā promissam viuenti
um in spe. In re vero post finē vite pñtis
q̄tum ad animā a culpa ⁊ pena totaliter
expeditā q̄tuz ad totū compositū ex aia
⁊ corpore in mundi fine (Rubernitis q̄q;
ꝛc̄) per rubenitas qui filij visionis interp̄
tantur ꝓphete significātur. vnde ⁊ anti
quitas ꝓphete vidētes appellabant̄ sicut
dicit̄. i. R. ix. Qui hodie dicit̄ ꝓpheta oliz
appellabatur vidēs. (per gaditas) qui fe
lices iterpretantur patriarche significāt̄
ex quibus ꝑm carnem descendit christ⁹
qui est felicitas omniū (per dimidiaz tri
buz manasse) significantur alij sancti ve
teris testamēti. omnes eī figuraliter trās
ierunt Jordanē baptismi. i. Coꝝ. x. om̄s
in moyse baptisati sūt ⁊ armati fide trāsi
erunt ad terram viuentiuz in spe ante sā
ctos noui testamēti. Moraliter ꝑ iosue q̄

nō solū d̄ transitu suo ꝫ etiā toti⁹ ꝓpli fu
it valde sollicit⁹ significat bon⁹ p̄latus
vel doctor secularis vel religiosus q̄ nō
solū de suo trāsitu ex hoc mūdo ad prēz
ꝫ etiā alioꝝ ē sollicit⁹ (Et iste trāsit Jor
danem) qui interpretat riu⁹ iudicij ꝓpt
qd̄ significat cursum p̄ntis vite vsqꝫ ad
mortē qui est iudiciū hominis ꝑticulare
Eccle. xxxviij. Memor esto iudicij mei sic
eni erit. ⁊ tuuz m̄ heri. ⁊ tibi hodie. ⁊ post
hūc trāsitum bon⁹ doctor ⁊ prelat⁹ a pec
catis expurgat⁹ intrat terram viuentiū
⁊ similiter populus eius qui ꝑ doctrinā
eius ⁊ vitā informat⁹ trāsit ad patriā

Capl̄m ij.

Misit ergo Josue ꝛc̄) Allegorice ꝑ
exploratores a Josue missos ad
explorām Jerico. intelligūt apo
stoli alij qꝫ discipuli a ihu xp̄o missi ad
predicandū ꝑ mundū. sicut dr̄ Math. vl
Euntes in mundū vniuer. pred. euā. omni
cre. ꝑ iericho v̄o qui luna int̄pretat bn̄
mūd⁹ hic significat qui ē in ꝯtinua trās
mutatione. sic luna in ꝯtinua variabili
tate. ꝑ h̄ āt ꝙ iosue misit duos explora
tores significatū fuit ꝙ geminā caritatē
s. dei ⁊ ꝓximi hr̄e dn̄t euangelij p̄dicato
res in cui⁹ signū saluator misit ad predi
candū discipulos ꝯbinatos. vt hr̄ Lu. x
sic exponit Grego. Omelia xxxix. (Qui
ingressi sunt domū mulieris). i. gētilita
tis que publice fornicabat cū idolis. hāc
eni domū ingressi fuerūt apl̄i repellētib⁹
eos iudeis sic Paulus ⁊ Barnabas eis
dixerūt. Actu. xij. Vobis oꝑtebat p̄mū
loq̄ v̄bū dei. ꝫ qm̄ repellitis illud ⁊ indi
gnos vos iudicastis eterne vite. ecce cō
uertimur ad gētes. sic eni precepit nobis
de⁹. (nūciatūqꝫ est regi iericho) ꝑ quē in
telligit dyabol⁹ qui Joh. xij. dr̄ p̄nceps
mūdi hui⁹ ipse v̄o q̄ꝫtū pōt q̄rit euāgelij
predicatores extēminare exēplū de beato
Anthonio de ordine fr̄m minoꝝ quē dy
abolus voluit strāgulare eo ꝙ disposue
rat q̄libet die xl. ꝓpl̄o predicare ꝫ per iuo
cationē beate v̄ginis ꝯfusus fuit turpit
⁊ repulsus (⁊ sic Raab exploratores sal
uauit) sic gētilitas ad xp̄m ꝯuersa p̄dica
tores euāgelij saluat ipsos sustētādo ⁊ a
ꝑsecutorib⁹ defendēdo ⁊ sil̄r predicato
res euāgelij gētilitatē saluāt ipsā ad xp̄z
q̄ v̄a salus ē suis exhortationib⁹ addu
cēdo ¶ Moralit̄ ꝯfessores dici p̄nt (explo
ratores) qꝛ dn̄t diligēter pcc̄oꝝ ꝯscienti
as explorare ⁊ sic ingrediūt (domū mu
lieris meretricis). i. ꝯsciaz ꝑsone pecatri
cis (quā saluant) ad moꝝ rectitudinem
suis ꝯcilijs reducēdo ⁊ ꝑsona sic saluata
saluat eos corporalit̄ sustētādo. i. Co. ix
Si nos vobis spūalia seminam⁹ n̄ ē ma
gnū si vr̄a carnalia metam⁹ (ꝑ regē ieri
cho (qui q̄siuit exploratores int̄ficē signi
ficat dyabol⁹ vt dc̄m ē qui nō solū predi
catores euāgelij ꝫ etiā bonos ꝯfessores
nitit extirpare aut saltē ꝑturbare ¶ C. iij

Quando videritis arcā federis
ꝛc̄) hic agit de mō trāseūdi ior
danē qui fuit miraculosus. ⁊ iō
ꝑ h̄ iosue fuit exaltat⁹ ꝫz qd̄ dixit ei dn̄s
(hodie incipiā te exaltare ꝛc̄) Allegorice
ꝑ hūc transitū significat baptismi sacra
mentū vt dictū est s̄. in institutiōe v̄o ba
ptismi dn̄s ihs cuius Josue figura fuit
in gestis ⁊ noie exaltat⁹ fuit corā Jo. ba
ptista ⁊ alijs assistētibus per apertionez
celi super eū ⁊ ꝑ vocē p̄ris dicētis. h̄ est
fili⁹ me⁹ ꝛc̄. ⁊ ꝑ testimoniū sp̄s sc̄i in colū
be spē descēdētis sup eū ⁊ manētis ⁊ de
inceps ꝑ mlta mirabilia al's inaudita. (
tu āt p̄cipe sacerdotib⁹ q̄ portāt arcā) ꝑ
istos sacerdotes signāt apl̄i alijqꝫ disci
puli ⁊ eoꝝ successores euāgeliū xp̄i ꝑ or
bez portātes qd̄ q̄dē euāgeliū bn̄ ꝑ arcā
signat eo ꝙ t̄a ꝯtinet spūalr̄ q̄ erāt i ar
ca ꝯtēta. s. tabule ꝑ q̄s significabat lex
vet⁹ q̄ n ꝯtinet euāgeliū ei⁹ ipfectōz sup
plēdo. scd̄m fuit v̄ga Aaron q̄ significa
uit dignitatē regiā ⁊ sacerdotalē quē ꝯti
net actor euāgelij xp̄s q̄ ē rex et sacerdos
et ꝑ ꝯn̄s ip̄z euāgeliū h̄ ꝯtinet ꝓpt ꝙ dr̄
euām regni Math. iiij. 3m fuit māna ꝑ qd̄
significat⁹ fuit cib⁹ spūal ex v̄bis euāgelij
ꝓpt ꝙ Jo. vi. xp̄o dixerūt apl̄i. dn̄e ad q̄
ibim⁹ v̄ba vite et̄ne hēs (steterūt aq̄ des
cēdētes) per aq̄s signāt m̄di t̄bulatiōes
ysa. viij. ecce dn̄s adducet sup eos aq̄s
flumis fortes et mltas regē assirioꝝ. ꝑ h̄
g̃ ꝙ aq̄ iordanis supueniētes ⁊ inferio
res arce. trāsitū nō ipediuerūt significa
tū fuit ꝙ t̄bulatōes mūdi p̄terite n̄ impe

virent portationē euāgelij̄ per orbez qđ patet. qz psecutio iudeorū in p̄mitiua ec clesia ꝛ postea persecutio tyrannorum ꝛ hereticoꝝ nō impediuerunt predicati/ onem euangelij̄. ꝛ similiter sperandum ē ꝙ superuenture nō impedient saltez om nino. i. Corꝝ. x. Fidelis deus qui nō patie tur vos tentari supra id qđ potestis. ꝫ fa ciet cuz tentatione ꝓuentum vt possit is sustinere. per hoc etiā significatū fuit ꝙ transitus electoꝝ ad patriā non impedie tur per quācunqz tribulationē. ¶ Per hoc autem ꝙ arca precessit ꝑplm in ingressu Jordanis ꝛ in egressu secuta est. signifi/ catum fuit ꝙ euangelij̄ predicatio genti les ad baptismū adduceret ꝛ adductos in christo cōseruaret Ca. iiij.

¶ Ic agit̄ de xp̄i. lapidibus) expor tandis de alueo Jordanis ꝛ de alijs. xp̄i. in ipo ponendis. per pri mos lapides allegorice significatur po/ pulus iudaicus ex xp̄i. filijs Jacob pro/ creatus qui nutritus in humore doctri ne legis ꝛ ꝓphetaꝝ fuit. ꝫ aduenięte xp̄o electus fuit ad obstinationis hereditatē. ¶ Per alios xp̄i. significat⁹ fuit popul⁹ gen tilis qui per predicationē. xp̄i. apostoloꝝ cōuersus est ad xp̄i fidē ꝛ ex aridoitate in fidelitatis translat⁹ est ad humorē gratie per gratiā baptismalē. ¶ Moraliter autem ꝑ xp̄i. lapides in iordane positos significā tur. xp̄i. fruct⁹ spūssancti qui cū gr̄a danť in baptismo. Et ponunť Gal. v. Fructus aūt spūs est caritas. gaudiū. pax. pacien tia. longanimitas. bonitas. benignitas. ꝛc. ꝛ hi fructus. (lapides.) dicuntur pro pter firmitatē ꝛ stabilitatē i bono quā ꝑ sone fideles per eos dsequunť ꝓpter qđ dicit̄ Hebre. xiij. optimū est gracia stabi lire cor. Ca. quintū

¶ Ostqꝫ ergo ꝛc.) Sequit̄ (Eo tpe ait dns ad iosue. Fac tibi cultros lapideos ꝛc) Jsta circūcisio solē nis figura fuit sacramenti baptismalis q̄ p̄scindunť oia pcā simpliciter q̄tum ad culpā ꝛ penā. ꝛ qz baptism⁹ efficaciā hz a passione xp̄i. iō ista circūcisio carnalis fca fuit cultro lapideo xp̄m significāte q̄ ē lapis viu⁹ p̄m qđ dicit̄. i. De. xj. ad qđ accedētes lapidē viuū ab hoibus quidē reprobatū a deo ār electū ꝛ hōrificatum ꝛ ipi tanqꝫ lapides viui superedificami/ mos spūales ꝛc (Et circūcide scđo.) ꝑ ħ ār ꝙ circūcisio fca sub Josue dr scđa ostē dit̄ ꝙ fuit circūcisionis spūalis figura. nā circūcisio legalis fuit p̄ma. spūalis ār scđa ꝛ vera ꝛ p̄ma fuit hui⁹ vmbra Rō. xj. nō eni qui in manifesto iude⁹ neqꝫ que in carne circūcisio. ꝫ qui in abscōdito iu deus ē ꝛ circūcisio cordis in spū nō lr̄a. (māserūt filij̄ isrl̄ i galgal̄ ꝛ fecerť phase) ꝑ phase figuratū fuit sacr̄m eucaristie. sicut dictū fuit. ꝭ. diffuse Exo. xj. ꝛ xij. ꝑ ħ ergo ꝙ circūcisi fecerť phase significa tum fuit ꝙ circūcisi spiritualiter p̄cipere dńt sacr̄m eucaristie (Cum aūt eēt Josue in agro vbis Jericho leuauit oculos et vidit viꝝ stantē ꝛc) iste fuit angel⁹ appa rēs in spē viri ꝛ significat Jesuz xp̄m qui fuit ab instāti sue dceptionis vir pfectus ☞tutib⁹ ꝛ sciēt̄ijs Jere. xxxi. Nouuz creauit de⁹ sup terrā Fcia circūdabit viꝝ (te nentē gladiū) i. sniam iudicij̄ irrefragabi lem Jo. v. pr̄ omne iudiciū dedit filio (p̄n ceps siue exercit⁹ dñi) i. ppli xp̄iani. ꝫ eni p̄nceps sit nō solū omniū hominū. ꝫ etiā angeloꝝ. tñ spāliter dr eē p̄nceps ppli xp̄i ani tanqꝫ ab eo denoiati (ꝛ nē veio) hec eni apparitio fcā fuit p⁹ ppli circūcisionē ꝛ phase celebrationē ad significandū ꝙ hoibus spūaliē circūcisis ꝛ eucaristie sa cramēto munitis apparet xp̄s ꝑ spāles illuminationes ꝛ eos dfortat contra de monum tentationes. Ca. vi.

¶ Ericho ār erat clausa atqꝫ muita) ꝑ Jeri cho citas dyaboli significať q̄ dr clausa ꝑ obstinatōez in pcīs ꝛ muita dtra fidē ꝛ mores sophistic. argumētis (iosue) ☞to ꝑ ꝙ signať xp̄s n̄ solū in gestis ꝫ eē in no mie vt d. ē. s. dtra citatē istā dr̄iat exer citū in q̄ sē sacerdotes portātes arcā dei ꝑ q̄s signāť doctores i scribē⁹ ꝛ docētes in scol̄ sacrā scripturā exponēdo q̄ bn̄ ꝑ arcā significať. nā in ea dina misteria cō tinenť sē eē ibi (Septē alij̄ sacerdotes cō crepātes bucinis) ꝑ q̄s signāť p̄dicātes ppl̄is ysa. lviij. Clama ne cesses. q. tu. ꝛc (ꝑ vij̄. tubas) pñt intelligi vij̄. ☞tutes q̄ p̄dicanť ad destruendū septē vicia dtra ria (septē) diebus clangēdo circuierunt ꝛ

qꝛ totū tēpus septenario dieꝝ reuoluit̄.
iō ꝑ hos vij. dies tot⁹ decursus tp̄is in q̄
ciuitas dei pugnat ɔtra ciuitatē dyabo
li significat̄ (vij. v̄o die) sit sepcies circui
tus ad significādū ꝙ i septima etate mū
di fiet fortior ɔflictus q̄ꝫ fc̄us fuit tempo
re martiꝝ. ⁊ adhuc fortior erit tp̄e anti
christi (qd̄ aūt in vltimo circuitu sit ciui
tatis casus) signuꝫ est ipsius antichristi
finalis interit⁹. ij. tessa. ij. quē dn̄s ihus
int̄ficiet spū oris sui (ꝑ h̄ āt ꝙ raab cuꝫ
suis ꝓpter ɔseruationē exploratoꝝ ꝟuat̄
) significat̄ ꝙ aliqui qui fuerāt de ciuita
te dyaboli ꝓpter opa misericordie fina/
liter saluant̄ ⁊ in ciuitate dei reponūtur

Capl̄m. vij.

Filij aūt isrl̄ p̄uaricati sūt ꝛc̄) seq̄
tur (nā achā) Sic ei debꝫ scribi
qꝛ sic scribit̄ in hebreo (ꝑ Achā
q̄ tribulator interp̄tat̄ ⁊ erat de filijs is/
rahel q̄ ꝓpter ei⁹ pcc̄m fuerūt tribulati.
significat̄ mal⁹ religiosus ꝓpt̄ cui⁹ ma/
liciā alij religiosi inculpant̄ ⁊ h̄ significa
tur ꝑ h̄ qd̄ dr̄ (Filij āt isrl̄ p̄uaricati sūt
) lꝫ sol⁹ achā fuerit p̄uaricat⁹. de isto dr̄
(ꝙ furat⁹ fuit regulā aureā) regula v̄eo
beati Frācisci aurea dr̄ ⁊ sil̄it̄ regule ali/
oruꝫ religiosoꝝ. eo ꝙ inducūt ad carita
tem dei ⁊ ꝓximi q̄ ꝑ auꝝ significat̄ eo ꝙ
sic auꝝ iter metalla p̄ciosi⁹ ē sic caritas
iter v̄tutes. i. Coꝝ. xiij. Maior aūt horū
ē caritas. hāc āt regulā aureā furat̄ ma
lus religiosus. nā furtū est ɔtrectatio rei
aliene inuito dn̄o. dn̄s āt regule religiose
ɔueniēter dr̄ institutor ipsi⁹. s. beat⁹ Bn̄
dict⁹ btūs Frāciscus ⁊ sic de alijs. Mal⁹
āt religiosus frāgendo rl̄aꝫ ɔtra volūta
tem istitutoris tractat eā. sil̄r vestē furat̄
nā idigne portat habitū religionis scē (
Et argentū opit humo) ꝑ argētū signifi
cari pōt q̄libet gr̄a gratis data. s. eloquē
tia. scia. ⁊ huiusmōi. q̄ mal⁹ religios⁹ t̄ra
opit. nā ad q̄stū terrenū talia ɔuertit. ꝫ
p̄cepto Josue talis morit̄ (in valle achor
) q̄ int̄p̄tat̄ vall̄ turbationis. ⁊ iō signifi
cat penā gehēne. q̄ ꝟm doctores ē in pro
fūdo t̄re. in hac ergo valle Achā punit̄.
ad significandū ꝙ mal⁹ religios⁹ ad mor
tem gehēne ꝑ xp̄i iudiciū ɔdēnat̄ ¶ C. 8

Dixit āt dn̄s Josue ꝛc̄) In h̄ capi
tulo agit̄ de debellatione ciuitatis hay
⁊ regis ei⁹. hay int̄p̄r chaos qd̄ idē est
ꝙ ɔfusio. Rex ergo hay regē cōfusionis
signat. ⁊ sic dicit q̄dā glō hebra. sup ec/
clesiast. Fomes pcc̄i est tal̄ rex. dr̄ ei rex
qꝛ multi obediūt ei. ⁊ rex ɔfusionis. naꝫ
inclinat subditos ɔtra dictamē recte ra
tiōis. vbi v̄o nō est rō ibi nō ē nisi ɔfusio
(ꝑ iosue v̄o q̄ sal⁹ int̄pretat̄ intellc̄s vel
rō) bn̄ significat̄ nā rō sp̄ ad optia dep̄/
cat̄. Huic aūt dr̄ (pone insidias vrbi) qꝛ
sp̄ cauendū ē ɔtra fomitē seu carnis icli
nationē eo ꝙ i senectute debellauit sapiē
tissimū salomonē (leua clipeū q̄ in manu
tua ē ɔtra regē hay) clipeus iste ē memo
ria passiōis dn̄ice Treno. iij. Dabis eis
dn̄e scutū cordis laborē tuuꝫ. i. Pe. iiij.
xp̄o in carne passo ⁊ vos eadē cogitatōe
armami. si v̄o clipe⁹ iste ɔstant̄ teneat̄ i
māu bōe opationis. debellat̄ insult⁹ car
nis vel fomitis. iō dr̄ postea (Josue v̄o n̄
ɔtraxit manū q̄m in sublime porrexerat
tenēs clipeū ꝛc̄) sequit̄ (regē q̄qꝫ ei⁹ suspē
dit in patibulo) ꝑ patibulū aspitas pnie
pōt itelligi in q̄ suspēdend⁹ ē fomes pcc̄i
Gal̄. v. q̄ xp̄i sūt carnē suā crucifixerunt
cū vicijs ⁊ ɔcupiscētijs (tūc edificat Jo
sue altare dn̄o i mōte hebal sic precepat
moyses) ꝑ h̄ ꝙ iosue fuit sollicit⁹ moysi
preceptū implere. istruūt̄ prelati bonas
ordinationes p̄decessoꝝ suoꝝ custodire
ɔtra multos qui studēt eas tōliter dissi/
pare (de lapidib⁹ impollitis) ꝑ q̄s signi
ficantur fideles in fide ⁊ moribus stabi
les de v̄bis politis rhetorice n̄ curātes)
Et scripsit sup lapides ꝛc̄.) In cordibus
eni fideliū scribit̄ lex euāgelica ad credē
dum corde ⁊ ɔfitēdū ore (media ꝑs eoꝝ
iuxta mōtē garisim). s. ad bn̄dicendū.)
⁊ media ꝑs iux̄ mōtē hebal) s. ad maledi
cendū vt hr̄ Deut. xxvij. ꝑ h̄ autē on̄dit̄
ꝙ sicut boni sunt benedicendi Ita mali
maledicendi. differenter tn̄. iste nāqꝫ bn̄/
dictiones ⁊ maledictiones sunt quedaꝫ
imprecationes bonoꝝ ipsis bonis ⁊ ma
lorum ipsis mal̄. vt hr̄ Deu. xxvij. vbi be
nedictiones ⁊ maledictiones iste ponūt̄
explicite. bonis aūt hominib⁹ imprecāda
sunt bona spiritualia ⁊ tp̄alia. malis āt
hominibus imprecāda sūt bona spūalia

tm̃ ꝙ nō tpalia.ꝫ aliqñ magis oppoſitū nō tm̃ ex odio ꝫ vt veratio oet eis intelle ctum ꝙ ſic a ſuis iniquitatib⁹ reſipiſcāt.

Quibus auditis octi reges ꝛc̃)p iſtos reges congregatos ad pugnandū otra Josue ꝙ iſrl̃. Allegorice ſignificāt p̄ncipes iudeoꝝ et ip̄atores romanoꝝ ꝙ eoꝝ p̄fecti volentes deſtruere nomē xp̄i ꝙ pp̄li xp̄iani qui p Josue ꝙ pp̄lm iſrl̃ ſignificant. ꝙ de iſta ogregatione otra xp̄m dicit p̄s.ij. Aſtiterūt reges terre ꝙ p̄n.cō.in vnū aduer. dn̄m ꝙ aduer.chri.eius.ꝫ nō potuerūt.nā ecō uerſo in iſtis p̄ſecutionibus maxime creuit pp̄s christian⁹ ꝙ p dn̄s nomē christi ꝙ hoc fuit figuratū Exo.i.vbi dicit de filijs iſrl̃.q̄to ꝛo magis opp̄imebāt tāto magis multiplicabāt ꝙ creſcebāt.ꝙ iō p̄s.ij.p⁹ ꝛba p̄missa aſtiterūt reges ꝛc̃ ſequit. Dirūpam⁹ vin.eoꝝ ꝙ p̄j. a no.iu.ip̄oꝝ qui habi.in ce.irri.eos. q̄a fecit euenire oppoſitū intētionis ſue (at illi q̄ habitabāt in gabaon ꝛc̃) p gabaonitas qui cū veſtib⁹ oſciſis ꝙ calciamētis veteribus ꝙ repeciatis venerūt facere fedus cū filijs iſrl̃ intelligi p̄t illi qui moribus ſecularib⁹ querūt religionē ingredi otra dictū ap̄li Col'.iij. Expoliātes vos veterem hominē cū actib⁹ ſuis indute nouū p̄pter qō oc talib⁹ ſubdit infra(q̄ male dictio eritis)vñ dicit Augu. ſicut non vidi meliores illis qui in mōſterijs p̄fecerūt ita non vidi deteriores illis qui in mōſterijs defecerūt. Capit.x.

Quod cū audiſſz adonibezet)hic deſcribit pugna Joſue otra.v.reges amoreoꝝ p q̄s intelligi p̄t q̄ncq̄ ſenſus corpis pugnātes otra dīamen rōnis q̄ p Joſue ſignificat vt.ſ.o.ē de hac ām pugna dicit Gal.v. Caro cōcupiſcit aduerſus ſpm̃ ꝙ ſp̄us aduerſus carnem.q̄ncq̄ ꝛo reges p̄dicti p iij. fuerunt debellati.ſ.p gladios filioꝝ iſrl̃. ꝙ per lapides grādinis ꝙ p ſbſiſtentiā ſolis ꝙ lune.ꝙ iſtis ſpiritualit̄ intelligēdo debellāt ſenſus carnis p gladios eni filioꝝ iſrl̃ intelligunt ꝛba diuina q̄ ſunt ſp̄uales gladij Eph̄.v. Et gladiū ſp̄us q̄ oſt ꝛbum dei.q̄ aūt per gladios iſtos debellant ſēſus carnis. Dicit Jero. ad ruſticū monachum. Ama ſanctaꝝ ſcripturaꝝ ſtudia ꝙ carnis vicia nō amabis.p lapides ꝛo grādinis intelligunt actus p̄nie.ſ.ieiunia vigilie.aſperitas vict⁹ ꝙ veſtitus ꝙ cetere diſcipline que carnis ſenſus p̄cutiunt et infrigidāt ꝙ domāt magis q̄ ſtudiuz ſacre ſcripture.iō dr̃(Et mortui ſunt multo plures lapidib⁹ grādinis q̄ q̄s gladio p̄cuſſerāt filij iſrl̃)per aſſiſtentiā vero ſolis intelligit adiutoriū xp̄i q̄ ſol ē iuſticie otra tētationes carnis.i. Toꝝ.x. Fidelis de⁹ q̄ nō patiet vos tētari ſup̄ io qō poteſtis.ꝫ faciet cuz tētatiōe p̄uentū vt poſſitis ſuſtinere.per aſſiſtentiā ꝛo lune intelligit adiutoriū ꝛginis marie q̄ Eā. v.dicit terribil̃ vt caſt.acies ordi. p̄pter qō per eā⁹ auxiliū p̄uenit nobis de ſenſibus carnis victoria glorioſa(Ite ꝙ ponte p̄des vr̃os ſup̄ colla regū iſtoꝝ.)p ꝫ ā̃t q Joſue p̄cepit p̄ncipib⁹ iſrl̃ ponere pedes ſuos ſup̄ colla v.regū ſignificatū fuit q̄ q̄nq̄ ſenſ⁹ carnis ſbd̃ici debent imperio rationis Capl̃m .xi.

Que cū audiſſet Jabin rex aſor ꝛc̃)debellatis .v. ſenſib⁹ corporali bus et q̄bus otra nos inſurgit bellū a carne remanet adhuc bellū periculoſius ab hoſte qui de ſp̄ualibus pc̄is impugnat. ꝙ bn̄ ſignificat per Jabin q̄ int̄pretat aduertētia vel intelligētia. demō eni e.t intelligētia.qz naturalia remāſert in demonib⁹ integra.et ſic̄ Jabin in adiutoriū ſuū vocauit reges ſibi ſbditos. Sic demō ſuperior otra nos vocat ꝙ excitat demones inferiores.qz diuerſi demones de diuerſis vicijs nos impugnāt(vocat igit̄ regē madon) q̄ iterp̄tat otra dictio. p̄pter qō ſignificat demonē qui tentat ō rebellione ad ſuperiores otra deū ꝙ rōez ꝙ ſic itelligat in ſequētib⁹(Et regē ſemeron)qui interpretatur vepres dolētis .i. ſpina inferens dolorem qui tentat de detractione que materiam doloris infert ei de quo detrahitur et ipſi detrahenti et detractionē ſuſcipienti(Et regem acſaph.)qui interpretatur fractura quia tentat de fractione.fideitate.iuramēto.vel alio modo Vocat etiam Cananeū.qui interp̄tat ꝛmutatio que ē in mercationib⁹ qz tētat de fraude et deceptiōe q̄ frequēter

omittunt in emptionib⁹ ⁊ vēditionib⁹(⁊ amoꝛeū) q̄ interp̄ꝛ amar⁹ qꝛ tēptat ꝺ inuidia q̄ est amaritudo animi de bono ꝓximi(Et etheū) qui iterp̄tatur stupens vel stupid⁹.qꝛ tēptat de acidia q̄ reddit hominē stupidū ⁊ pigrū ad inchoatōez opis boni ⁊ ei⁹ ꝓsecutionē(⁊ phereseū) qui inēpretat diuidēs eo ꝙ studet ad seminandū iter bonos discoꝛdias(⁊ iebuseum)qui iterp̄tatur deulcās qꝛ tēptat de superbia q̄ superbus alios nititur cōculcare(⁊ eueū)qui ferus inēp̄tatur qꝛ tēptat de ira q̄ facit hominē.q.ferā bestiam Hēs aūt isti per ꝙs significāt spūs maligni a iesue debellātur qꝛ per adiutoꝛiuꝫ xp̄i a ꝓplo catholico deuincūtur(equos eoꝝ subneruauit)equi demonū sunt homines mali eoꝝ instinctū sequētes.sicut boni homines sūt equi dei qꝛ spūssancti gr̄a se hꝫ ad libeꝝ arbitriuꝫ sic̄ sessoꝛ ad equū.ergo equi demonū sn̄eruātur qñ libeꝝ arbitriū in malis hoīb⁹ fit in moꝛte irreuertibile ad bonū.currus āt trahitur ab equo sic̄ coꝛp⁹humanū a libēo arbitrio.curr⁹ ergo demonū igne succēdēt tur qñ coꝛpoꝛa maloꝝ in igne gehenne peracto iudicio recludentur. .C.xij

HI sunt reges ⁊c̄)per ꝙs intelligū tur spūs maligni qui dñr rectores maloꝝ hominū hui⁹ mundi otra ꝙs nobis incūbit inuisibilis pugna Ep̄h.vi.Nō est nob colluctatio aduers⁹ carnē ⁊ sanguinē.ꝫ aduersus principes ⁊ potestates aduersus mundi rectoꝛes tenebꝛaꝝ haꝝ.cōtra spūalia nequicie.p Ꝫ ergo ꝙ ꝓp̄s isr̄l Josue duce debellauit dictos reges significatū fuit ꝙ ꝓp̄s christian⁹numero ⁊ merito triūphat de dēonib⁹ sub duce dn̄o ihu xp̄o(dēs reges ē gintaun⁹)in Ꝫ numero ē ternari⁹multiplicās denariū nā ter.x.sūt ēginta ⁊ cū Ꝫ ē ibi vnitas p̄ qd̄ mistice designāt ꝙ p fidē vni⁹ dei eēncialit̄ ⁊ trini p̄sonalit̄ ⁊ multiplicationē bonoꝝ opeꝝ ꝑm.x.p̄ceptа decalogi.debellāt a fidelib⁹ spūs maligni Ca.xiij

Josue senex ⁊c̄)sic̄ dictū est frequēt Josue in gestis ⁊ noīe typū gerit saluatoꝛis q̄ dr̄ senex rōe deitatis eēne hebꝛe.xiij.ihesus xp̄s heri ⁊ hodie ip̄e ⁊ in secula ⁊ Ꝫ

Ꝫ dicit Jo.viij.Anq̄ abraham fieret ego sum ergo diuisio ēre p̄tinētis ad ip̄m duplicit̄ p̄t intelligi.s.de ecclesia militāte ⁊ triūphāte.vtrusq̄ nāq̄ diuisio p̄tinꝫ ad xp̄m.Si āt accipiat̄ diuisio ecc̄e militātis sic p.ix.ptes q̄ diuise fuerūt nouē tribus⁹ significat̄ diuisio gr̄aꝝ i ecclia quas enumerat Apo.i.Coꝛ.xij. diuisiones gr̄arū sūt ⁊c̄.sequit̄.Alij quidē p spm̄ dat̄ Ꝫmo sapie.alij Ꝫmo scie Ꝫm eundē sp̄m.alteri fides in eodē spū.alij gr̄a sanitatū i vno spū.alij operatō ꝟtutū.alij ꝓpheꝫia.alij discretio spūuꝫ.alij genēa liguarū alij inēp̄tatio Ꝫmonū ⁊ sic sūt ix.gr̄e Ꝫ sortes ix tribuū.p dimidiā ꝟo tribuꝫ manasse q̄ accepit sortē cū istis ix.tribus⁹ minorē tñ significat statū simpliciū christianoꝝ q̄bus nō dat̄ aliq̄ de gracijs prenoiat. q̄ dant̄ ad manifestatiōez spūs in ecc̄a proei⁹ vtilitate.vt Apo.dicit ibidē(Pōt etiā aliter accipi diuisio Ꝫm diuersos stat⁹ p sonarū sub sūmo pōtifice s.patriarchaꝝ carō.archiepoꝝ.epoꝝ.decanoꝝ.Archidiaconoꝝ.decanoꝝ ruraliū religiosoꝝ.sacerdotū curatoꝝ.alij ꝟo inferiores p dimidiā tribū manasse designātur Quātū āt ad statū ecclesie triūphātis p diuisionē factā.ix.tribus⁹ significat assūptio fideliū ad.ix.ordines angeloꝝ. per sortē ꝟo dimidie trib⁹ manasse significatur gloria sanctoꝝ q̄ nō meruerūt assumi ad aliq̄ ordinē angeloꝝ. Ꝫ faciunt deci⁰ ordinē significatū Ꝫm aliq̄s docto p.x.dragmata Luce.xv. C.xiiij

Hoc ē qd̄ possederūt filij isr̄l ⁊c̄.) Recapitulatio ē vsqꝫ ibi(locut⁹ qꝫ ē ad eū.s.iosue caleb. p caleb q̄ interp̄etat totū coꝛ ⁊ bñ.qꝛ cū eēt.8⁊ āno.postulauit terrā a gigātib⁹ possessā ⁊ p forte bellū adquirendā significat̄ senex coꝛdat⁹ ad pugnādū otra demones ⁊ vicia.talis fuit sanct⁹ hilarion abbas. de q̄ scribī q̄ a.lxxiij.ā.vsqꝫ ad.lxxx.ā. incredibili feruoꝛe mētis pane abstinuit q.nou⁹ accedēs ad Ꝫuitutē dei cū tñ eo tp̄e soleāt homines remissi⁹ agere (Ihūnaue)sicut frequēter dictum est per iosue significat̄ xp̄s qui benedicit talib⁹ coꝛdatis hominib⁹ ꝺferendo eis gr̄aꝫ in p̄nti ⁊ gloriā in futuro. C.xv

Titur sors filioꝝ iuda ꝛc̄)per iudā q̄ inᷣ
pretaᷣ ofitens siue laudās pōt intelligi
bonꝰ prelatꝰ secularis vel religiosus qui
de ofessione laudis i obsequio diuino oꝫ
eē solicitꝰ In sorte ℞o iude inᷣ cerēa loca
q̄ describunᷣ eē in ea. tria spāliter sūt no
tāda s. (fōs solis) ꝑ quē veritas vite q̄ est
ꝑ gr̄am significaᷣ nā gr̄a fōs aq̄ saliēcis
in vitā eternā noiatur Jo. iiij. (⁊ cariat/
sepher). i. ciuitas lr̄aꝝ ꝑ quā veritas do
ctrine significaᷣ (Et ciuitas salis) ꝑ quā
veritas iusticie q̄ moꝝ corruptionē rep/
mit designaᷣ. iste tres ℞tutes oñt eē i sor
te iude. i. boni ꝓlati secularis vel religiosi
(caleb ℞o filio Jephone dedit partē ꝛc̄.)
sicut. s. ꝑ caleb significatꝰ ē senex vigoro
sus ad debellandū vicia qui ē xp̄i mēbꝝ
Sic in isto loco ꝑ Caleb pōt significari
xp̄us qui ē fideliū caput. nā frequēter in
expōne sacre scripture ⁊ maxie mistica fit
trāsitꝰ de capite ad mēbra ⁊ ecōuerso. ꝑ
pter eaꝝ onerionē. ꝑ ℞ ergo ꝙ Caleb in
cariatharbe ofudit tres gigantes filios
enach figuratū fuit ꝙ xp̄s i ihr̄lm terna
riū filioꝝ dyaboli ofusurus erat. s. sacer
dotū. scribaꝝ ⁊ ꝓhiseoꝝ q̄si euāgelio fre
quēter legit ofudisse (Inde oscendēs ad
habitatores Dabir q̄ ꝑus cariathseper
i. ciuitas lr̄aꝝ vocabaᷣ) ꝑ quā itelligi pōt
vniuersitas hereticoꝝ q̄ cr̄ lr̄atura sup/
biētes nouas fingūt hereses ⁊ eas nitun
tur ℞bositate p̄bica vel rhetorica defēde
re. iō bñ dr̄ ꝙ cariatseper vōta fuit Da
bir q̄ locutio interp̄r. hāc āt citatē debel
lauit (ꝑ othoniel) qui ꝑm hebre. fuit val
de lr̄atꝰ ⁊ sup caleb dr̄ in ter. ⁊ signū dei
interp̄r ꝓpᷣ qō ꝑ hec ca othoniel signifi
cat hoiez lr̄atū ⁊ eē bonū de q̄ dicit sal.
Math. x. Quicūq; fecerit vo. pa. ꝛc̄. ⁊ per
inᷣpretatōez qui ē signū dei significat ho
minē baptisatū xp̄i signū hñtem Iste ℞o
tres ꝺditiōes fuerūt in beatis Amb. Jer.
augusti. ⁊ Greg. ⁊ plīb⁹ alīs ꝑ q̄s xp̄us
hēticos ofutauit (dedit q̄ ei arā filiā suā
vxorē) ꝑ quā intelligi pōt sapiētia diuina
q̄ dr̄ eꝰ filia Eccl. xvij. Ego ex ore altissimi
prodij ꝓmo. ꝛc̄. hec āt sapia data fuit spō
sa predēcis doctoribꝰ ⁊ alīs filībꝰ hec tñ
sapia q̄ a deo daᷣ in via arens ē. i. desi/
rans clarā visionē p̄rie. iō sequit (dedit q̄

ei caleb irriguū supi⁹ ⁊ irriguū inferius
)per irriguū superi⁹ intelligiᷣ gaudiū de
dina visiōe. ꝑ irriguū inferi⁹ gaudiū de
pena dānatoꝝ quā videt euasisse ¶ C. xvi

Decidit q̄ sors filioꝝ Joseph ꝛc̄.)
In ℞ ca. nō occurrit mihi ali q̄
misticū nōbiᷣ ꝓpᷣ q ℞ ꝑtrāseo

Decidit āt sors tribui manasse ꝛc̄.
Sequiᷣ. j. (salphath ℞o ꝛc̄) Iste
mortuꝰ fuit in debto sine filijs. iō hereditas eꝰ trāsijt ad eꝰ filias de mādato dei
vt hr̄ Nu. xxvij. ⁊ ℞ repetiᷣ cuz dr̄ (dedit
q̄ eis possessionē iuꝝ imperiū ꝛc̄) per pos
sessionē in ēra ꝓmissionis significaᷣ ado
ptio beatitudinis i terra viuēciū ꝑ Josue
℞o figuratꝰ fuit ipse xp̄s vt sepi⁹ ē dictuz
per ℞ ergo ꝙ iosue filiabꝰ salphat q̄ mor
tuus fuit in pcō suo vt hr̄ Nu. xxvij. de
dit possessionē in ēra ꝓmissionis signifi
caᷣ ꝙ pueri maloꝝ parentū nō ꝑuantur
hereditate celesti ꝓpᷣ malicia ipsoꝝ nisᷣ
fuerit imitatores sceleꝝ pr̄noꝝ. lz aliq̄n
ꝑuētur hereditate terrena ꝟz iudiciū hu
manū Itē ꝑ hoc ꝙ hereditas filiabꝰ fuit
data significaᷣ ꝙ in adoptione beatitu/
dinis dr̄aꝝ nō facit distinctio seruū ꝟ me
ritoꝝ. Col. ij. Expoliātes vos veterē ho
minē cū actibꝰ suis ⁊ induētes nouū qui
renouatus ē in agnitionē ℞m imaginē eꝰ
q̄ creauit eū. vbi nō est masculꝰ ⁊ femina
ꝛc̄. (Locutiq; sunt filij Joseph). s. tribus
effraym ⁊ dimidia tribus manasse ꝑ q̄s
significanᷣ status religiosoꝝ ⁊ maxime
mendicantiū. Manasses enī interpretaᷣ
obliuio. religiosi vero mendicantes inter
alios magis obliuisci debent temporaliū
Effraym autez fructifer vel fructificatio
interpretaᷣ In religionibus autē mendi
cantiū diebus istis plures inueniunᷣ apti
ad faciendū fructum animaꝝ (per filios
ergo effraim ⁊ manasse petentes amplia
tionē possessionis sue) significanᷣ religio
si mendicātes petētes per se vel per alios
expresse vel interpretatiue ampliationez
ꝓmotionis in officijs predicandi legēdi
⁊ huiusmodi plus q̄ sūt apti ꝓpter quod
exemplo Josue debent eis prelati dicere.
(Ascende in siluam ⁊ fac tibi spacia.) id
est applica te ad studium sacre scriptu
re ⁊ bone vite. Ut per hec merearis in

dictis officijs dilatari nec ꝓpter difficultatē dñt se excusare q̄r ꝑm poetā labor i/ ꝓbus oīa vincit .C.xix.

Hic simul ponit̄ sensus mistic⁹ duoꝝ capl̄oꝝ xviij. ⁊ xix. ꝓpter ꝯnexionē eoꝝ cū dr̄ (Cōgregati sūt oēs filij isrl̄ in sylo) ꝑ sylo q̄ interp̄tat̄ missus significat̄ dñs nr̄ ihs xp̄s de q̄ dr̄ Gal. iiij. At vbi venit plenitudo tē. misit de⁹ filiū fac. ex muliere. fac. sub lege. vt eo. q̄ sb̄ lege. redim. ⁊c̄. ꝑ h̄ ergo qd̄ dr̄ (Cōgregati sūt oēs filij isrl̄ in sylo) significat̄ congregatio fideliū in xp̄o Mat. xviij. Ubi sunt duo vel tres ꝯgre. in noīe meo in medio eoꝝ sum (ibiq̄ fixerūt tabernaculū dei) ꝑ qd̄ intelligit̄ ecclesia. Apoca. xxi. Ecce tabernaculū dei cū hominib⁹. ⁊ h̄ tabernaculū in xp̄o fixū ē Ma. xvi. Sup̄ hanc pe. edi. eccle. m. Ipse nāq̄ xp̄s fixit h̄ tabernaculū in se ip̄o. ꝑ h̄ āt qd̄ dr̄. ꝙ filij isrl̄ fixerūt. intelligunt̄ apl̄i qui p⁹ xp̄m fuerūt fūdatores ecclesie. vñ apo. xxi. dr̄ ꝙ noīa xij. apostoloꝝ ⁊ agni scripta sūt in portis ciuitatis qua ecclesia designat̄ (remanserāt āt filioꝝ isrl̄. vij. tribus que nōdum acceperāt possessiōes suas) per q̄s significat̄ vniuersitas electoꝝ qui nōdum hñt possessionē in terra viuentiū ⁊ diuidit̄ in vij. trib⁹. i. stat⁹. s. p̄latoꝝ. curatoꝝ. rlericoꝝ religiosoꝝ. p̄ncipū. militum. vulgariū. de q̄libet eni statu sūt aliqui accepturi possessionē in terra viuentiū (Et ascēdit sors p̄ma filioꝝ bēiamyn) q̄ iterpretat̄ fili⁹ dextre ⁊ ꝯuenit statui p̄latoꝝ qui dñr eē in dextera xp̄i. Apo. i ⁊ hēbat in dextera sua. vij. stellas. ⁊ subdit̄ ibidē. vij. stelle āgeli sunt vij. ecclesiarū. i. ep̄i earū (⁊ egressa ē sors filiorū Simeon) qui iterpretatur audiēs ⁊ ꝯuenit statui curatorū qui audiūt sinodalia statuta ab ep̄is ⁊ denūciant suis ꝑrochijs (Ceciditq̄ sors tercia filiorū zabulon.) q̄ interp̄tat̄ habitaculū pulcritudinis ⁊ ꝯuenit statui clericorū in quib⁹ refulgere dz decor hoēstatis (Isachar egressa ē sors q̄rta) ꝑ isachar qui merces iterp̄tatur significat̄ stat⁹ religiosorū qui bō nature ⁊ fortune exponūt ꝓ mercede regni celorū (Ceciditq̄ sors q̄nta tribui aser) qui iterpretat̄ carcer. ⁊ ꝯuenit statui p̄ncipū ad q̄rū spectat officiuz illos q̄s paterna castigatio corrigere ñ pōt vinculis ⁊ carcerib⁹ mācipare (filiorū neptaliz. vi sors cecidit ⁊c̄) neptaliz iterp̄tat̄ dilatatio ⁊ ꝯuenit statui militū q̄rū labore respu. ꝯseruat̄ ac ec̄ dilatat̄ (tribui filiorū dan ꝑ familias suas egressa ē sors vij) Dan interpretat̄ iudiciū ⁊ ꝯuenit statui vulgariū q̄ iudicāt̄ in foro secreto ⁊ publico ⁊ h̄ duplici. s. ecclesiastico ⁊ secl̄ari ¶ C.xx

Et locut⁹ ē ⁊c̄ seq̄t̄ (sepate vrbes fugitiuorū) fuerūt āt vi. citates ad h̄ assignate. s. tres vltra Jordanē ⁊ tres citra. ꝑ iordanē v̄o significatur baptism⁹ eo ꝙ xp̄s ibi fuit baptisat⁹ ⁊ tūc tactu scissime sue carnis dedit vim regeneratiuā aq̄s. ꝑ ciuitates āt refugij significāt̄ remedia ꝯtra pcc̄a ad q̄ dñt pcc̄ores refugē ꝓ salute. añ v̄o baptismū ꝑ iordanē significatū fuerūt t̄a remedia ꝯtra pcc̄a. s. fides parētalis. postea circūcisio carnal̄ a tp̄e Abrahe. ⁊ oblatio legalis a tp̄e legis date vt pz in Leuitico. vbi ꝓ varijs pcc̄is deti̇antur oblatiōes minice. p⁹ baptismū v̄o int̄ alia remedia assignāt̄ t̄a. s. v̄a ꝯtritio. integra ꝯfessio ⁊ debita satisfactio Vel alr̄. s. ieiuniū contra vicia carnalia. orō cōtra pcc̄a spūalia. ⁊ elemosina q̄ ē op⁹ pietatis valētis ad oīa. i. thi. iiij. Cap. xxi.

Accesserūtq̄ p̄ncipes familiarum leuit. ⁊c̄) h̄ agit̄ de ciuitatib⁹ sacerdotū ⁊ leuitarū q̄ fuerūt eis assignate a t̄bub⁹ alijs de possessionibus suis ꝑ qd̄ significat̄ ꝙ p̄latis ⁊ curatis ⁊ alijs deputaris ad diuinū cultuz i noua lege d̄ habitacul̄ ꝯueniētib⁹ ꝓuideri dz ꝑ singulas dioceses de bonis laicorū nō occurrit āt h̄ alia misticatio notabil̄ ꝓpter qd̄ ꝑtrāseo. .C.xxij.

Eodē tp̄e vōuit iosue rubenitas ⁊c̄.) h̄ agit̄ de reuersione tribuū ruben. ⁊ gad ⁊ dimidie tribub⁹ manasse ad sortes suas vltra iordanē ⁊ p⁹ iosue ꝯmēdat eos d̄ obediētia ad dm̄ ⁊ ad moysen ⁊ ad seip̄m. dic̄ (fecistis oīa ⁊c̄) ꝑ qd̄ oñdit̄ ꝙ lz opa v̄tutuz in p̄ncipio ñ sint ꝯmēdāda ꝓpt̄ du^m de ꝑseuerātia ꝓut dc̄m fuit. s̄. Leui. xix. tñ qñ ꝑseuerātia manifestat̄. sicut fac̄ in ꝓposito.

dñt ɔmendari. Ambro. in ꝑmone de cō/
fesso. pōtifice. lauda nauigātis felicitatē
ꝫ cum ꝑuenerit ad portū. lauda ducis ꝟ
tutem. ꝫ cum ꝑductꝰ est ad triumphū.
Secundo inducit eos ad obseruantiam
diuine legis cū dicit (ita dūtaxat ꝛc̄) ⁊ vt
de bonis adquisitis liberaliter diuidant
fratribꝰ suis qui remāserant ad terrā cu
stodiendā cū dicit (In multa sba atque
diuicijs reuertimini ꝛc̄) ꝑ hoc āt significa
tur ꝙ bona spūalia que alijs cōicata nō
minuunt ꝫ potiꝰ augent liberaliter sunt
cōicanda. hoc aūt dixit Josue in recessu
predictoꝝ vt eius ꝟba in eoꝝ cordibꝰ ar
cius remanerent impressa (Tunqꝫ venis
sent ad tumulos Jordanis ꝛc̄) ꝑ hoc aūt
ꝙ edificauerūt altare in terra canaan su
per Jordanē in testimoniū ꝙ ipsi ⁊ eorum
filij haberent ius accedēdi ad terrā pro/
missionis pro cultu dei priusqꝫ intrarent
suas hereditates ⁊ viderent filios suos
⁊ vxores significat ꝙ fideles ante oīa de
bent eē soliciti de cultu debito ipsius dei.

Capitulū xxiij.

Eꝟoluto aūt multo tpe) In hoc
ca. Josue debellatis aduersarijs
ꝑ maiori parte inducit populū
ad dei timorē ⁊ ꝟuitutē ꝓmittens eis ꝙ
si fideliter hoc fecerint de remanentibus
aduersarijs triumphabūt per hoc autem
significat ꝙ quilibet bonꝰ ꝑlatus qui ꝑ
Josue significatur suos subditos solicite
monet ad dei reuerentiā ⁊ amorē ⁊ cum
videt eos de vicijs aliquibus triūphasse
ɔfortat eos in dño. ꝓmittens eis ꝙ cum
dei adiutorio de alijs triūphabūt. Pōt
aūt hoc ⁊ aliter exponi de ꝑsona singu/
lari vt ꝑ Josue synderesis intelligat que
malo remurmurat ⁊ ad bonū semꝑ in/
clinat ꝓpter qd̄ incitat intellectū ⁊ volū
tatem ad debellationē motuum sensitiue
partis inordinatoꝝ ⁊ post debellationem
vniꝰ ꝑtis sensitiue. s. irascibilis ꝛ ɔcupis/
cibilis incitat cum dei adiutorio ad de/
uincendū passiones alteriꝰ ꝑtis ¶ C. xx.

Congregauitqꝫ Josue oms tribꝰ
ꝛc̄) ꝑ Josue q̄ tpe sue mortis ap/
propinquāte ɔgregauit tribus
isrl ⁊ eis explicauit legē dei ⁊ mādata et
fedus inter deū ⁊ ꝓplm renouauit vt hr̄

in hoc ca. significat bonꝰ ꝑlatus secula/
ris vel religiosus q̄ tpe sue mortis dꝫ su
os subditos monere de ꝑseuerātia in bo
no qꝛ tūc ꝟba sua in cordibꝰ audientium
remanēt fortiꝰ impssa. sic ei fecit moyses
vt pꝫ in li. Deut. q. ꝑ totū. ⁊ similit xp̄us
discipulos suos vt hr̄ Jo. xvij. ⁊ silr bea/
tus Frāciscus ⁊ btūs dñicus. ⁊ silr plēs
alij pr̄es sācti ꝓut scribit in eoꝝ legēdis

Explicit liber Josue.

Incipit liber Judicū.

Post mortē Josue ɔsuluerūt
filij isrl dñm dicētes. quis
ascēdet añ nos ɔtra Cana
neū ⁊ erit dux belli. dixitqꝫ
dñs Judas ascēdꝫ) Allego
rice ꝑ Judā significat dñs
nr̄ ihs xp̄s q̄ ꝟm carnē est de tribu iuda
ꝓut declarat Math. i. ⁊ ad Rō. i. dicit d̄
ipo q̄ fcūs est ex semie dd̄ ꝟm carnē. ipe
nāqꝫ ꝑ nobis ascēdit crucē ⁊ ibi debella
uit (Cananeū) i. hūani generis inimicum
cū satellitibꝰ suis (fugit āt adonibezeth)
q̄ interp̄r dñs fulguris ꝓpt qd̄ significat
dyabolū qui fideles nitit ictu fulguris ꝑ
cutere inducēdo eos ad pccꝫ mortale qd̄
fetet corā deo ⁊ angel sicut ignis fulgur.
hūc āt fugauit xp̄s (lxx. reges ꝛc̄) ꝑ. lxx.
reges q̄s adonibezeth tenebat captiuos
significāt hoies de lxx. idiomatibꝰ q̄s di
abolꝰ tenebat inclusos q̄s xp̄s ꝑ ꝟtutē
sue crucis liberauit. Moralit āt ꝑ iudā q̄
intꝑpretat ɔfessio significat quilibꝫ ɔfitēs
Est aūt duplex ɔfessio. s. ꝓprioꝝ pccoꝝ ⁊
diuine laudis ⁊ vtraqꝫ ɔfessio p̄cedē dꝫ
in expugnatiōe demonis ⁊ vicioꝝ. de q̄
dic̄ Sene. pacē hēto cū hoībꝰ ⁊ cū vicijs
bellū. ⁊ ꝓpt duplicē ɔfōem p̄dcāꝫ vñ q̄ri
tur (q̄s ascēdit añ nos ꝛc̄) Rn. dñs iudas
ascēdet) Seq̄t (⁊ ait iudas Simeoni fr̄i
suo ascēde mecū) ꝑ simeonē q̄ audiēs int
pretat obedia dīnis p̄ceptis ⁊ ecc̄e signi
ficat q̄ ɔfōne pccoꝝ ⁊ laudis dīne debꝫ
adiūgi in dēonis ⁊ vicioꝝ expugnatiōe
et sic adonibezeth ꝑ q̄ vt dēm ē demō si
gnat cū suis satellitibꝰ superat (pergēsqꝫ
iudas ɔtra cananeū q̄ hitabat in ebrō)
Mōlitas āt huiꝰ historie posita ē. s. iosue
xv. capitulo. Caplm. ij.

Ascendit⁊ angel⁹ dei ⁊c.) ꝑ istū angelū qui de pcīs ꝺmissis arguit populū significaꝫ bon⁹ ꝓlatus vel ꝓdicator arguēs efficaciter pcā ꝓpli ⁊ eū deducēs vsq; ad lacrimas vere ꝺtritionis.iō subdit.(Cūq; loq̄ret āgelus dei ꝟba h ad oēs filios isrl. eleuauerūt vocē suā ⁊ fleuerūt)⁊ q̄ nō sufficiūt lacrime ꝺtritōis de cōi cursu.nisi sequātur opa satisfactionis iō subdit(Immo lauerūtq; ibi hostias dño)Ro.xij.Obsecro vos ꝑ misericordiā dei vt exhibeatis corpa vra hostiā viuentē scām deo placentē ⁊c.(Suscitauitq; dns iudices qui liberarēteos de uastātiū manib⁹)ꝑ istos iudices figurati fuerūt ecclesie sancti pōtifices ⁊ doctores quoꝝ ꝓcibus ⁊ meritis ⁊ laborib⁹ de manib⁹ demonū freq̄ter liberat⁹ fuit ꝓplus xp̄ianus ⁊ aliquā do a corpalib⁹ inimicis. sicut ꝑ merita beati basilij liberat⁹ fuit a ꝓsecutiōe Juliani apostate ⁊ ꝑ merita beati siluestri a ꝓsecutione ꝺstantini ⁊ alioꝝ qui tunc ecclesiā ꝓsequebant⁊ ꝺsimilia facta sūt frequēter ꝓcib⁹ ⁊ meritis aliq̄ꝝ sanctoꝝ

Hē sunt gētes q̄s dns (I.T.iij. dereliq̄t vt erudiret i eis israhelē)s.i exercitō ꝓliādi ꝑ q̄s spūaliter intelligunt ea que nos impugnāt de pcīs ⁊ resistēdo viriliter i spūalib⁹ plīis (q̄nq; satrapas philistinoꝝ)ꝑ q̄s intelligūtur v.sensus exteriores nos ad vicia impellētes Tre.iij.Oculꝰ meus depꝺat⁹ ē aiam.m.⁊ sicut ē de visu. ita ē de alīs sensib⁹ ꝓpter qd̄ dr̄ Jere.ix.Ingressa est mors ꝑ fenestras meas(oēs q; cananeū)q̄ interp̄tatur ꝺmutat⁹ ꝓpter qd̄ significat mundū in ꝺtinua mutatione posituꝫ cui⁹ ꝺcupiscentia nos ꝓpugnat(⁊ sidoniū.qui interp̄taꝫ venator. tō signat carnis insultū q̄ ꝺtinue sibi delectabilia venaꝫ.Job xxxix.Circūspicit mōtes pascue ⁊ virētia queq; ꝓquirit(atq; cucū.) qui inēpretaꝫ fer⁹ vel pessim⁹ ideo signat dyabolū de q̄ dr̄.i.De.v.Aduersari⁹ vr̄ dyabol⁹ tā.le.ru.clr.q̄. quē deuoret cui resis.for.in fide.p talē eni resistentiā adquirūt fideles glorie coronam ij.Thi.ij. Nō coronabit niſi qui ltime certauerit(

qui interp̄tatur nigredo tenebrosa ꝓpter qꝺ significat infernū q̄ tenebat inclusos pres antiq̄s(Et clamauerunt ad dñm) cū magno desiderio querētes liberari (q̄ suscitauit eis saluatorē⁊ liberauit eos othoniel)qui ēpretaꝫ signū dei. iō significat xp̄m de q̄ dr̄ ysa.xi.Radix yesse qui stat in signū ꝓplorꝝ ipm gētes deprecabūtur.ipe nāq; pres seōs de inferno liberauit(audierūt aūt filij isrl facere maluꝫ in ꝺspectu dei qui ꝺfortauit aduersꝰ eos eglon)q̄ interp̄taꝫ rota iō significat vicium instabilitatis cui subiacebāt filij isrl nā habita modica ꝓsperitate eleuabāt in superbiā dra dñm ad ydolatriaꝫ declinātes ⁊ aduersitate occurrēte deiciebātur nimis ꝑ tristiciā(iō de⁹ suscitauit eis saluatorē vocabulo ayoth)de q̄ subdit. q̄ vtraq; manu vtebatur ꝑ dextra(Imoralr.aūt talis ē q̄ bñ se hēt in ꝓsperis et aduersis.q̄ de ꝓsperis nō eleuaꝫ ꝑ superbiā.ꝫ magis humiliatur deo gras agendo ⁊ indignū se tātis bonis reputādo.similit in aduersis nō frāgit ꝑ impacientiā ꝫ magis in bono ꝑ virtutē pacie firmaꝫ ⁊ sic eglon.i.istabilitatis viciū supaꝫ(post hūc fuit sangar q̄ percussit ꝺ philisteos vi. viros vomē) ē ār vomer instrm ad aperiendā terrā ꝓ seminatōe⁊ fructificatione ⁊ iō signat verā ꝺfessiōez ꝑ q̄m apiēra cordis nr̄i ꝑ bōi opis fructificatiōe g°vomē philistei pcutiūt q̄n ꝑ verā ꝺfessionē vicia abiciūt.q̄ ār ꝑ philisteos vicia significēt pz q̄ philistei inēptātur cadētes.vicia ꝺo vel pcā cadē faciūt hominē de vno in aliꝺ.vñ Greg.Pcē q̄ꝺ ꝑ pniaz ñ diluit mor suo pōdere ad aliꝺ trahit⁊ finalr pcā trahūt ad pēaz iferni

Adiderūt q; filij isrl)se (I.T.iiij q̄tur(erat ār delbō ꝓphes ⁊c) ꝑ delboraā q̄ inēpr apis ⁊ isrl tuꝺ cabat signaꝫ bon⁹ ꝓncepſ.vel ꝓlat⁹.apis ei hz aculeū pūgentē ⁊ facit mel ꝺsolatiōnē dantē ⁊ in bono ꝓlato vl ꝓncipe dz eē rigor iusticie ⁊ dulcor mie. Grego. in pastorali ineē bonis rectorib⁹ dz.iuste cōsulēs mia.⁊ pie feriēs disciplina.ne iusticia nimis fit aspa ⁊ pietas fit remissa.fit ergo amor.ꝫ ñ emolliēs.fit rigor. ꝫ ñ exasperās.fit zelus.ꝫ nō imoderate seuiēs

sit pietas ꝫ nō plus q̄ꝫ expedit parcēs. talis aūt p̄nceps vel p̄lat⁹ vocat viros aptos ad pugnandū (otra sysarā) i. otra diabolū. q̄r sysara interp̄tat exclusio gaudij. dyabol⁹ āt nititᵉ excludere fideles a gaudijs paradisi. hoies āt ad pugnā dū apti otra dyabolū sunt hoies vite laudabilis ꝛ doctrine ꝛ zelatores iusticie. q̄r tales pñt efficaciᵉ p̄dicare et sana consilia dare et vicia punire ꝓpter qđ significatᵉ (per barak) q̄ fulgur interp̄tat vel coruscatio q̄m seq̄tᵉ (tonitruū) ꝛ iō significat fulgorē bone vite ꝛ sonū sane doctrine. simiᵉ p barak significāt hoies q̄ sūt discreti ꝛ iusti eo q̄ fulgēt industria naturali ꝛ tonāt sinia iudiciali. ꝓpᵉ q̄ sūt ad pugnandū otra iniusticiā valde apti. liz āt in manib⁹ barac traditus fuerit sysara debellādus nō tñ per eū totaliᵉ otezend⁹ ꝫ hoc fuit reseruatū fcie. s. ipsi Jael. vt dr̄ in textu q̄ cū clauo ꝛ martello otriuit caput ei⁹ iō p ipam figurata fuit ꝟgo maria de q̄ scribit Gene. iij. Ipa oteret caput tuū qđ ibiđ dicit diabolo eo q̄ cōtritio demonis q̄ p serpentē ꝛ sysarā significat fuit beate ꝟgini reseruata Ca. v.

Decinerūt delbora ꝛ Barac cāticum ꝛc) liz āt plures expōnes mistice sup istud canticū a doctoribus sint posite tñ q̄r canticū istud ē gracia᷑ actio de triūpho de Sysara habito videlicᵉ q̄ hec sit p̄ncipal᷑ expositio mistica .s. q̄ in hoc habem⁹ documentū regraciandi dño q̄tienscūq̄ꝫ p eius auxiliū triūphā⁹ de dyabolo ipsi⁹ tentationē superādo vel de aliq̄ vicio supato. vel etiā de q̄cunq̄ꝫ dei bñficio nobis misericorditer collato Resonū ꝟo ñ videᵉ cē nisi lr̄alis expositio bñficij dīni ex victoria secuta.

Capitulū Sextū.

Fecerūt āt filij isrl malū in ospcū dei q̄ tradidit eos in manu Madian) p madian q̄ iterp̄r iniquitas diabolus signat᷑ qui ꝓpᵉ excellētiaꝫ malicie nō solū iniqu⁹ ꝫ eē iniquitat᷑ noiat᷑. p exercitū ꝟo madian diaboli satellites intllīr (Inherb odta vastabāt) p has intllīr iicia bōꝝ opeꝝ q̄ dēones nitūᵉ destruē ne fruat⁹ bo⁹ inde seq̄tᵉ. ꝫ otra madian ꝛ ei⁹ exercitū a deo mittit gedeon. p q̄ allegori ce xp̄s significat᷑ q̄r gedeō inᵏ p̄r circuiēs in vtero qđ bñ denit hōi xp̄o. nā ab instāti sue deceptiōis fuit vir p̄fēs scientijs ꝛ ꝟtutib⁹ vtero ꝟginali circūdat⁹ Jere. xxi. Creauit de⁹ nouū sup terrā feia circū. vi. ꝛ sic xp̄s ꝫ q̄ hō fuit vir circuiēs i vtēo huic āt dr̄ (dñs tecū viroꝝ fortissime) nā cū eo fuit de⁹ i vnitate p̄sone ꝓpᵉ qđ vōr⁹ ē emanuel. ipse gedeō destruxit arā baal ꝛ nouū sacrificiuꝫ obtulit vt in tex. dr̄. p qđ fuit figuratū q̄ xp̄s p se ꝛ p discipulos idolatriā destruēt ꝛ eucaristie sacrm istitueret q̄ vide⁹ eē dpleta. Gedeō ecē sua p̄ce fecit rorē in vell⁹ descēdere. p rorē āt ꝟbū p̄dicatōis intllī Deu. xxxij. fluat vt ros elo. m. vell⁹ ē vestimētū ouis ꝓpᵉ qđ significat ꝓpꝫ iudaicū qui dicebat grex ouiū dñi añ aduentū dei. p ꝫ āt q̄ gedeō rorē descēdere fecit i vell⁹ figuratū fuit q̄ xp̄s in p̄sona ꝓpria erat tñ iudeis p̄dicatur⁹ ꝓpᵉ qđ dic̄ Matꝫ. xv. Nō sū missus nisi ad oues ꝛc̄. tūc ecē dixit discipulis ad p̄dicandū missis Matꝫ x. In viā gentiū ne abieritis. ꝫ potiꝰ ite ad oues q̄ perierūt dom⁹ isrl. ꝛ sic ros p̄dicatōis fuit tñ in iudea q̄ p vell⁹ significat᷑ ꝛ gentilitas fuit sicca q̄ p areā significat᷑ verūtamē q̄r postea iudea ꝟbū dei repulit ꝛ gētilitas illō deuote recepit ꝓpᵉ qđ paul⁹ ꝛ barnabas iudeis ostāter dixerūt Act. xiij. Vobis oꝑtebat p̄mū loq̄ ꝟbū dei ꝫ q̄m repellitis illō ꝛ indignos vos iudicatis eterne vite. ecce duertimur ad gētes. sic eni p̄cepit nobis de⁹ ꝛ tūc fuit ros in area. i. in gētilitate ꝛ siccitas in vellē i. in iudea p vell⁹ significata vt dic̄ ē. Mozaliter āt p gedeonē studios⁹ in saᵉ scriptura significat᷑ q̄r ñē dic̄ ē gedeon circuiēs in vtero interp̄r vter⁹ aūt in q̄ dscipiūᵉ ꝛ nutriūᵉ ecce filij. spāliᵉ lr̄ati ē saᵉ scriptura vñ sup illō p̄s. Errauerūt ab vtero dicit Aug⁹. i. a lege. hunc autē vteruꝫ circuit studiosus per diligentē inquisitionē. iste etiam sicut alter Gedeon (destruit aram baal) falsam doctrinam confutando et aliam aram construit. sanam doctrinaꝫ dfirmando. ipse etiā deo p̄ncipaliᵉ operāte ros dini ꝟbi influit in vell⁹ simplicib⁹ christianis predicādo q̄ p vell⁹ signāt ꝛ vellus rorare cessat quando ex feruore

deuotionis se trāsfert ad p̄oicandū insi
delib⁹ p̄ aream significatis ꝙ tūc ros ei⁹
in area. ꝙ nō in vellere qz in duob⁹ locis
nō p̄ot simul eē.

Capitulū vij

Igitur Jeroboal qui ꝙ gedeō) p̄ quē vt di
ctū est xp̄s significaꝛ pergēs ad preliū cō
tra Madian p̄ q̄ vt predicm ē dya⁹ signi
ficaꝛ p̄mo suos bellatores exaiat ad vidē
dum q̄ sūt apti ad sequēdū ip̄m excludū
tur āt timidi cū dr̄ (qui formidolos⁹ ꝙ ti
mid⁹ē reuertaꝛ ꝛc̄) ꝙ sic fuit de discipulis
xp̄i q̄z plures dixerūt Jo. vi. dur⁹ ē h̄ ser
mo quis p̄ot eū audire. ꝙ subdiꝛ. ex hoc
āt multi discipulorz ei⁹ abierūt retro. et
sic ē de christianis carnalib⁹ qui nō p̄nt
eū seq̄ p̄ viā austeritatis pnie. Secdo exa
minauit Gedeon bellatores p̄ modū po
tatiōis. cū dr̄ (qui lingua lābuerit aq̄s ꝛc̄
) p̄ illos ei qui biberūt flexo poplite figni
ficanꝛ illi q̄ ad hauriendū hui⁹mōdi bō
sūt nimis effusi ꝙ illi nō sūt apti ad seq̄n
dū xp̄m p̄ viā pauptatis ꝙ sufficiētie per
illos āt qui biberūt manu aq̄m ad os p̄
sciēte. signātur illi q̄ de bonis hui⁹ mōdi
accipiunt q̄ztū sufficiē ad necessitatē ꝙ illi
sūt apti ad sequēdū xp̄m i bello otra dia
bolū. p̄ quē qz dic̄ ap̄o. heb. xij. Deponē
tes oē p̄d⁹ ꝙ circūstās nos pcm. Curra
mus ad p̄positū nob certamē aspicie
tes i auctorē fidei ꝙ cōsumatorē ih̄m pō
dus āt impedies est supabundātia tpa
liū. Grego. ō. xxxv. Terrena nāq̄ sba pō
dus ē ñ subsidiū. isti vo cū xp̄o vadūt ad
preliū ꝙ vincūt in trib⁹. s. (in fractiōe la
genaz) p̄ quā significaꝛ carnis macera
tio p̄ q̄m caro nra q̄ terrena ē a dñio o
teriꝛ ꝙ spūi subiugaꝛ. p̄ quē qz dic̄ salua.
Mat. xvi. Si q̄s vult p⁹ me ve. ab. se. ip.
ꝙ tol. cru. ꝙ seq̄ꝛ me (Et incēsiōe lāpada
rū) p̄ q̄m significaꝛ exēplaris opatio lucē
xij Sint lum. vñ p̄cin. ꝙ lucē. ar. in ma. v
qz exp̄o. Greg. ō. xxxij. dic̄. lucernas q̄p
pe ardētes i manib⁹ tenem⁹ cū bō opa
p̄ris nr̄is lucis exēpla. mōstram⁹ ꝙ tles
sūt apti ad seq̄laz xp̄i Jo. viij. Ego sū lux
mūdi q̄ sequiꝛ me ñ am. in te. ꝛ ba. lu. vi
(Et in sonatōne tubaz) p̄ q̄m significaꝛ
son⁹ p̄oicatoris ysa. lviij. Clama ne ces. q
tuba exal. vo. tu. ꝙ an. po. meo sce. eo. ꝛc̄
ꝙ h̄ mō p̄oicabat xp̄s p̄ gedeonē figuri
catus Jo. vij. In nouissimo aūt die ma
gno festiuitatis stabat ih̄s. ꝙ clamabat
si quis sitit veniat ad me ꝙ bibat. ꝙ hūc
modū p̄oicādi secuti sūt p̄oicatores cu
angelici p̄pter qō p̄oicāt p̄plis stādo et
clamando.

Capitulū octauū

Exterūtq̄z ad eū ꝛc̄. sequiꝛ. cunq̄z
veniss̄et gedeon ad Jordanē trā
sfluit ꝛc̄) p̄ Gedeonē qui debella
tis hostib⁹ in cāpo p̄secut⁹ est cos fugiē
tes vsq̄z ad locū in q̄ credebāt eē securi.
put in textu dr̄. dñs ih̄s xp̄s significaꝛ
qui post eiectionē demonū de corporib⁹
obsessis i mūdo intm̄ q̄ siꝛ ꝙ semel eiecit
legionē. que facit sex milia vi. centa. lxvi
vt h̄ Marci v. postea trāsiuit ad eoz lo
cum. s. infernū ad ip̄os depdandō (per vi
ros socoth) qui gedeoni exprobrauerāt
p̄ñt intelligi vulgares iudeoz. qz socoth
inꝛpretaꝛ tabernacula ꝙ ió viri socoth.
idē ē qō viri tabernaculoz. sic āt nomi
nari p̄ñt vulgares iudeoz eo q̄ dixerūt
ij. &. xi. Que nobis ps in dauid aut he
reditas in filio ysay. Reuertere in taber
nacla tua isrl. ip̄i vo exprobraueꝛt xp̄o
p̄ Gedeonē significato Matḥ xxvij. Pre
tereūtes āt blasphemabāt eū mouentes
capita sua ꝙ dicētes. Vah qui destruis
templū dei ꝛc̄. (p̄ viros phanuel) Intelli
guntur scribe ꝙ sacerdotes. phanuel eni
inꝛpretatur facies dei ꝙ p̄m Grego. sup
Ezech. facies ad noticiā p̄tinet. ipsi vēo
noticiā dei p̄ legē ꝙ p̄phetas habuerūt
ꝙ ipsi similiꝛ exprobrauerūt xp̄o dicētes
Alios saluos fecit se ip̄z sal. ñ p̄ot ꝛc̄. vbi
s. ꝛ sicut gedeon exprobrat⁹ trāsiens ho
stes debellauit sic saluator nr̄ post oppro
bria in cruce sibi illata per mortē suā ad
infernū descēdit ꝙ ibidē demones simpli
citer dñauit ꝙ sicut Gedeon habita victo
ria de madian. destruxit viros socoth et
phanuel. sic saluator nr̄ post triūphū de
demonib⁹ ꝙ ascensionē ad celos populū
iudeoz ꝙ sacerdotes destruxit p̄ Roma
nos ꝙ templū p̄ (turrez phanuel) signifi
catū concremauit

Capl̄m ix.

Abijt aūt abimelech ꝛc̄) hic duo
describunꝛ. s. ipsius Abimelech
p̄motio maligna ꝙ eius punicō
digna Circa p̄mum dr̄) Abijt āt abime

lech filiꝰ Jeroboal in ſichez) vt ꝑ cognationē matris ſue ꝓpīm inclinaret ad ſuā ꝓmotionē cum tñ eſſet filiꝰ ancille ⁊ ſic indignus ꝓmotione per qđ ſignificat ꝙ indigni ꝓmotionibus frequēter eas plꝰ ambiūt q̄ illi qui ſūt digni. per hoc autē qđ dixit (Confiderate ꝙ os vr̄m ⁊ caro ſum) ꝙ ipſi fecerūt ex quo patet ꝙ eiꝰ ꝓmotio nō fuit ꝓpter perſone bonitatem. ꝛ carnalitatē. ⁊ per iſtos ſignificātur illi qui ratione cognationis vel patrie vel alterius cuiuſcunq̄ cauſe que nō facit ad bonitatē electionis eligunt aliquē ad dignitatē eccleſiaſticā vel ſecularē nō hñtes reſpectū ad honorē dei ⁊ cōem vtilitatē (dederuntq̄ illi lxx. pondo argenti) per qđ ſignificant illi qui nō ſolū eligunt male ꝛ etiā pro tali electione ꝓmouendo expenſas magnas faciūt. (Et occidit frēs ſuos ⁊c̄) per qđ ſignificat ꝙ illi qui male ſunt ꝓmoti deprimere ⁊ annihilare bonos nituntur. Circa ꝟm. ſ. punitionē Abimelech dignā. premittit parabola de oliua ficu ⁊ vinea recuſantibus ſup alias arbores ꝓmoueri. ⁊ per hoc ſignificantur tria genera hominū dignitatē regis refugientiū. Primi ſunt deuoti querētes in oratione ⁊ diuinis obſequijs occupari a quibꝰ retrahit cura regiminis q̄ cauſat diſtractionē mētis ⁊ iſti ſignant ꝙ oliuam ꝑs l. Ego āt ſicut oliua fructi. in do dñi. Sc̄di ſunt homines in ſacra ſcriptura ſtudioſi de qua dicit Ecc̄. xxiiij. Sꝑs meꝰ ſup mel dul. ⁊ her. mea ſup mel ⁊ fa ⁊ ideo in ea ſtudioſi refugiunt per curaz regiminis ab eiꝰ dulcedine ſeparari ⁊ iſti ſignificant (per arborē ficū) que rñdit nū quid poſſum deſerere dulcedinē meā ⁊c̄. Tercij ſunt hoies vere humiles qui non reputāt ſe dignos ꝓmotione ad regimē alioꝛ ꝓpter qđ hoc refugiūt q̄tū bono modo poſſūt ⁊ iſti ſignificātur per vitem que lz nō poſſit ſe ſuſtinere ꝛ ab alio fulcitur tñ ex ea fructus optimꝰ ꝓducitur ſic vere humilis per aliū regi ⁊ ſuſtentari q̄rit ⁊ frēm optimū facit. d. (nunq̄d poſſū deſerere vinū meū qđ deuz letificat ⁊ homines ⁊c̄) humilitatis eni fructus eſt valde placēs deo ⁊ hominibꝰ. ꝓpter qđ beata ⁊go maria ꝓpter humilitatē ad ꝺcipiendū dei filium fuit elēa ſic̄ ipa dicit Lu. i. Reſpexit hu. an. ⁊c̄. (Dixeſtq̄ oia ligna Ramnuz ⁊c̄) pramnū que ē arbor pua ⁊ ꝓmo mollis ē ſic̄ herba. poſtea ⁊o ſpinaſ hz ſignātur hoies indigni ꝓmotione ꝓ moueri tñ ꝓcurāt multiplici fictione et grauiter pungunt ⁊ ignem diſſenſionis emittūt q̄ ipſi ⁊ ꝓmotores ſui deſtruunt ſic̄ cōtigit Abimelech ⁊ habitatoribꝰ ſychen q̄ male ꝓmouerant eum in regē ⁊ vtinā alīs filibus ſic ꝺtingat Ca. x.

Poſt Abimelech ſurrexit dux in iſrahel thola ⁊c̄.) In h̄ ca. m̄ ñ occurrit aliq̄d exponēm miſtice qđ ſit alicꝰ momēti ꝓpter qđ ꝓtrāſeo Ca. xi

Fuit in illo tpe Jepte galadites ⁊c̄) In hoc ca. lr̄a nr̄a diſcrepat in pluribꝰ ab hebraica. primo in hoc qđ dicit (filiꝰ meretricis mulieris) hebrei dicunt (filius mulieris hoſpitatricis.) Sc̄do in hoc qđ dicit (de adultera mr̄e generatꝰ es) hebrei ⁊ libri nr̄i correcti hñt (de altera mr̄e natꝰ es) Tercio in hoc qđ dicit (Cōgregatiq̄ ſunt viri inopes ⁊ latrocinātes) hebrei nō hñt latrocinātes ꝛ tm̄ viri inopes. Ego aūt intēdo caplm iſtud expenere miſtice ꝟm lr̄az hebraicā q̄m reputo veriorē Jgit per Jepte qui dr̄ (vir fortiſſimꝰ) allegorice ꝑt intelligi dñm nr̄ ihs xp̄s qui tāte fortitudinis ē ꝙ portat oia ⁊bo ⁊tutis ſue. vt dr̄ ihe bre. i. ⁊ bene dr̄ filiꝰ (mulieris hoſpitatricis) i. ⁊ginis marie q̄ ex plenitudine ſue pietatis recipit oēs ad eā debite recurrentes in hoſpicio ſue mie. Per. Maria omibus oia facta ē ſapientibꝰ ⁊ inſipiētibus debitricē ſe fecit oibus ſinū miſericordie aperuit vt de eiꝰ pleitudine acciperēt vniuerſi q̄ bñ dr̄ (altera mr̄) i. alteriꝰ ꝺditionis q̄ cetere mres. nā ipa ſola mat eſt et ⁊go. hūc āt (Jepte) ſ. ihm xp̄m (reprobauerūt frēs ſui) ſ. iudei q̄ erat frat ꝟm carnē (et ipe fugit ab eis) In pſecutōe herodis Mat. ij (et in pſecutiōe ciuiū ſuoꝛ) q̄ voluerūt eū ꝓcipitare de ſupcilio mōtis. ſup ꝙ fūdata erat citas eoꝛ vt hr̄ Lu. iij (et ꝺgregati ſē ad eū viri inopes. i. apli ⁊ alij diſcipuli ꝓpter ipm oia dēlinquētes) pretexerūt aūt maiores natu de galaad vt tollēt in auxilium ſui Jepte.) Per iſtos

maiores possunt intelligi iudeorū docto
res quorū aliqui recurrerunt ad eius au
xilium ante passionē suam credentes eū
vt nathanael Jo.i.et Nicodem⁹ qui erat
magister in israhel Jo.iij.⁊ plures alij q̄
rum nomina nō exprimūtur in euāgelio
de quibus dicit Jo.xi.de p̄cipibus aūt
multi crediderūt in eum ⁊c.⁊ loquit eu
angelista de tpe ante xp̄i passionē vt pa
tet intuenti(reuertēte aūt Jepte ⁊c.) per
reuersionē Jepte post triumphū ꝺ aduer
sarijs significatur reuersio christi p̄ suā
resurrectionē ab inferis demonibus su
peratis(occurrit ei vnigenita filia ⁊c) p̄
q̄m significat ecclesia vnigenita xp̄i filia
(Cum tympanis ⁊ choris).i. laudibus
diuinis de victoria xp̄i quā Jepte imola
uit dño nō per occisionē corp̄is ꝑm heb
ꝛ per obseruantiā virginitatis sicut ple
nius dixi sup̄ locū istū in expositione litte
rali. Ecclesia ꝺo virgo est per integrita
tem fidei ⁊ est imolata dño spiritualiter
per hoc q̄ ē diuinis laudibus dedicata
vñ dr̄ p̄s.xlix.imola deo sa.lau.⁊ iteruꝛ
p̄s.l. Sacrificiū deo spūs contri. Sunt
etiā in ecclesia mlte p̄sone imolate dño
p̄ obseruantiā ꝺginitatis. sicut filia Jepte
⁊ etiā multe p̄ p̄fessionē in religione q̄ ē
quedā mors ciuilis p̄pter q̄ religiosi di
cunt mūdo mortui ⁊ p̄ talib⁹ subdit (fi
lia mi decepisti me ⁊ ipa decepta es) qꝺ
nō p̄t intelligi ꝑm veritatē ꝺ xp̄o qr de
cipi nō p̄t cū sit ipa ꝺitas Jo.xiiij. Ego
sum via veritas ⁊ vita.ꝛ tm̄ ꝑm estima
tionem infideliū potissime iudeoꝝ q̄ cre
dūt xp̄m fuisse p̄phetā falsū⁊ sic decepis
se ecclesiā sibi aggregatā ⁊ etiā ipm̄ de
ceptū fuisse aggregādo sibi ꝓpꝛ ex appe
titu vane gle.silr q̄tū ad p̄sonas religio
sas ꝑm estimationē falsā hoim mūdano
rum ē ibi deceptio ex vtraq̄ p̄te naꝝ reli
giosos estimāt deceptos.eligēdo sibi ta
lem vitā p̄pter xp̄m ⁊ silr xp̄m ab eis de
cipi specialiē a mēdicātib⁹ religiosis q̄s
reputāt ypocritas hñtes spēm religiosi
tatis p̄pter questū ⁊ nō p̄pter xp̄m.⁊ sic
faciūt xp̄o barbā de straminib⁹ ꝑm estia
tionē maloꝝ.⁊ sic dr̄ decepisti me ⁊ ipsa
decepta es.p̄ talē ꝺo modū loquēdi dic
it Jē.xxv. Seduxisti me dñe ⁊ seduct⁹ sū

Jeremias enī erat p̄pha sc̄us ⁊ per dñs
erat certus q̄ de⁹ cū sit veritas ꝑma. ñ
p̄t aliq̄ seducere nec ab aliq̄ posse sedu
ci ⁊ iō cū dicebat(seduxisti me dñe ⁊c) ñ
loquebat ꝑm estimationē p̄priā. ꝛ ꝑꝛ dic
tum falsoꝝ p̄phaꝝ q̄ asserebāt ipm̄ ee
seductū vt patꝛ in plurib⁹ ca. Jere Mora
liter aūt p̄ Jepte hō p̄t intelligi ꝛatus
potēs in scripturis vt de ap̄lo dr̄ Actuū
xviij. Qui fugiens molestias secularium
fugit ad religionis desertū qꝺ vocari p̄t
(ḗra thob).i.bō.nā ibi percipiūt cōsola
tiones diuine. Osee.ij. Ducā eā in solitu
dinē ⁊ loquar ad coꝛ eius ⁊ canet.ꝛ talis
aliq̄n requirit ad regnū ecclesie. sicut be
atus Gregō.⁊ plures alij ⁊ p̄ secularib⁹
(pugnat ytra aduersarios) oratiōibus ⁊
doctrinis.ꝛ aliq̄n post habitā victoriam
(occurrit ei filia).i.vana gloria q̄ solꝛ i
talib⁹ cōsurgere. dr̄ aūt talis gloria ho
minis filia. eo q̄ ex hominis fomite p̄ce
dit de q̄ debet dr̄e. decepisti me. diminuē
do meritū. ⁊ ipa decepta es. nā fortⁱ⁹ in
surgit ad ipam imolandaꝝ p̄ maiorē sui
humiliationē

Caplꝫ xij.

Ecce aūt in effraym orta ē seditiō
p̄ effragitas q̄ interp̄tātur au
gentes. significātur clerici cupi
di q̄ nō studēt nisi ad augendū pecunias
p̄ lites ⁊ fraudes. ⁊ p̄ p̄bendas malo titu
lo adq̄rendas. ⁊ simili p̄ effraytas itel
liguntⁱ religiosi p̄dicatorij. hos ergo vō
uit xp̄s p̄ Jepte significat⁹ ad pugnā cō
tra dyabolū p̄cib⁹ deuotis ⁊ sanctis ex
hortationib⁹ ⁊ doctrinis.ꝛ ipi noluerūt
venire(Insup ⁊ domū Jepte).i.ecclesiaꝫ
xp̄i nitūt incendē igne cupiditatis luxu
rie ⁊ ābitionis(ꝛ p̄ galladitas) q̄ acerui
tationij inp̄retāt dfusibiliē debellāt. p̄
aceruos ꝺo testimonij dīa sacre scriptu
re significāt p̄ q̄ p̄dicti clerici ⁊ religiosi
viles ⁊ dfusibiles declarāt (⁊ in trāsitu
iordanis).i.mortis iugulant iugulo mor
tis eterne. q̄ āt p̄ iordanis trāsitū mors
significat pꝫ qr iordanis ruinis iudicij i
terp̄tat. tot⁹ ꝺo decursus vite p̄ntis ē q̄
dam deflux⁹ vsq̄ ad trāsitū mortis q̄ est
p̄ticulare iudiciū hois Ecc̄.xi8. Memor
esto iudicij mei. sic ei erit ⁊ tuū ih̄e. ⁊ t.
bodie. cā ꝺo dicte iugulatiōis ē eo q̄ in

fine vite nō pñt dicere (Seboleth).i. spi/
caz que absolute sumpta significat spicā
granis bonis plenā per que significātur
opera bona quoꝝ defectū paciunt̄ ꝫ dr̄e
pñt (Theboleth) qđ īterp̄tat̄ spica palee
qꝛ ꝯm veritatē dici pñt spice plene paleis
vanitatis ⁊ zenedochie.

Capitulum xiij.

RUrsum qꝛ filij isrl̄ fecerunt malū
ꝛc̄) In hoc ca. agitur de ɔceptio
ne Samsonis ⁊ eius natiuitate
ad liberandū ꝓplm isrl̄ de manu Philisti
norum. per Samsonē vero qui interp̄ta
tur sol eoꝝ significari pōt dñs noster Je
sus christus de q̄ scribit̄ Malach. ij. Ori
etur vobis timētibus deū sol iusticie. ⁊ si
cut ɔceptus Samsonis ortus ⁊ viuendi
modus fuit per angelum denūciatus vt
dicit̄ in hoc ca. ita fuit de dño nostro Je/
su christo vt habet̄ Lu. i. per hoc autē ꝙ
Samson vxorē nō accepit de filijs isrl̄. ꝫ
de gētilib⁹ significatū fuit ꝙ christ⁹ acce
pturus erat de gētilibus ecclesiā sibi spō
sam relictis iudeis paucis tñ exceptis q̄
sibi adheserūt ꝙ aūt modicū est frequen
ter nō ɔputat̄ ꝓpter qđ per osee dixit do
minus. de gētilitate vocabo nō dilectaz
meā ⁊ Malachie. quarto. Ab ortu solis
vsque occasum magnum est nomen me
um in gētibus ⁊ hoc diffuse tractat Apo
stolus. Romano. ix. ¶ Moraliter autem
per Samsonē significat̄ bonus doctor vl̄
prelatus. vita ⁊ doctrina sicut sol illumi
nans ecclesiā. ⁊ sicut de Samsone dicit̄
ꝙ nō ɔmedat aliq̄d immundū. sic talis
doctor vel p̄lat⁹ nō incorporat sibi mor
tale pcc̄m Similiter sicut de Samsone p̄
cipitur ꝙ non bibat aliquid inebriatiuū.
sic doctor vel prelatus nō debet aliquid
agere qđ sit extra mensurā rationis rc̄e
Ebrietas eni dicit̄ ab e. qđ ē extra ⁊ bria
quod est mensura. Samson etiam acce/
pit vxorem de filiabus philistinoꝝ vt per
hoc sibi daretur occasio pugnandi ɔtra
eos vt habetur in textu. sic bonus doctor
vel prelatus accipit sibi sapientiā gentili
um philosophoꝝ que dici pōt eius vxor
nam de sapientia dicit̄ Sapi. viij. Hanc
quesiui mihi sponsam assumere ⁊ ꝑ ip̄az
habet occasionē pugnandi contra infide
les ⁊ hereticos qui rationibus sophisti/
cis inuoluunt catholicos simplices sapi
entiam philosophicam ignorantes

Capitulum xiiij.

DEscendit ergo Samson incarna
tus ꝛc̄.) per Samsonem qui pre
xit ad accipiendū sibi gentilē vx/
orem allegorice significat̄ christus qui ī
primitiua ecclesia coniunxit sibi per fidē
ip̄am gentilitatem Judea pro maiori par
te incredula remanente. ꝓpter quod dix
erunt apostoli iudeis. Actu. xiij. Vobis
oportebat primum loqui verbum dei sed
quoniam repellitis illud ⁊ indignos iu/
dicatis eterne vite. ecce conuertimur ad
gentes. sic eni precepit nobis deus ⁊ per
illam predicationem coniunxerunt chri
sto ⁊ non sibi gentilitatem per fidem. nō
eni erāt sponsi ꝫ eius paranimphi (appa
ruit catulus leonis seuus) per quem intel
ligi potest Saulus christum impugnās.
propter quod dixit ei Actu. nono. Saule
Saule quid me persequeris. per hoc aūt
ꝙ verbo christi prostratus fuit in terraz
tanquam mortuus apparuit ꝙ poterat
eum lacerare sicut Samson leonem oc
currentem lacerauit. per hoc autem ꝙ
in ore leonis mortui inuentum fuit fauū
mellis. significata fuit melliflua doctri
na pauli mundo mortui Sicut dicit Ga
la. sexto capitulo. Mihi autem absit glori
ari nisi in cruce domini nostri Jesu chri
sti id est in eius doctrina dulci per quem
mihi mundus crucifixus ⁊ ego mundo.
(De comedente exiuit cib⁹ ⁊ de forti e/
gressa est dulcedo.) Hoc autem probleu
ma solui non potuit nisi per vxorem Sā
sonis. per quod significatum fuit ꝙ mu
tationem Sauli de persecutore amarissi
mo in dulcissimum doctorem non potest
intelligi nisi per ecclesiam christi sponsaz
que nouit virtutem sponsi potentis face
re de persecutore defensorem. ⁊ de lupo
pastorem. ¶ Aliter per leonem laceratuz
intelligi potest corpus christi flagellis et
clauis plagatū quod ip̄emet per Samso

figurat⁹ lacerauit. inq̄ztū ad passionē vo
lūtarie se obtulit ⁊ de eius corpore mor
tuo exijt sanguis ⁊ aqua. ex quibus v̄tu
tem habent ecclesie sacramenta. inter q̄
p̄ncipale est eucaristie sacramentū in q̊
habemus dulcissimū cibū. de q̊ figurali
ter dicitur Sap̄. xv. panē paratū de ce
lo p̄st. eis sine labore. omne delectamen.
in se habentē ⁊ oēm saporis suauitatem

Capitulū xv.

Post aliq̄ztulū aūt tēpis ꝛc̄.) per
patrē vxoris sampsonis qui pro
hibuit samsonez ab ingressu ad
suam vxorē. itelligi potest imperator Ro
manus vel eius imperiū super gentes ha
bens dominiū ⁊ quantū in se fuit ꝓhibu
it ꝯiūctionē christi per sampsonē figura
ti cum ecclesia de gentibus collecta. Et
sicut Samson per cōbinationē vulpium
incendit segetes philistinoꝝ. sic christus
per predicatores caritate cōbinatos suc
cendit fide caritate formata gentiliū cor
da in tantū ꝙ in multis erant ad marti
rium ꝓmptissima. de hoc igne dicit sal.
Luce xij. Ignem veni mittere in terram
⁊ q̄d volo nisi vt ardeat. ꝙ aūt ꝑ vulpes
p̄nt intelligi predicatores ostendit. Pin
guedo nanq̄z vulpiū medicinalis est con
tra contractionē ⁊ stupefactionē neruo
rum. multi vero predicatores cōtractos
corporaliter erexerunt. vt patet de petro
⁊ Johāne Actuū iiij. ⁊ de paulo ⁊ Bar.
Act. xiiij. ⁊ multa similia fecerūt alij dis
cipuli christi ⁊ ministri Spiritualiter āt
contractos ꝑ pigritiam ⁊ acidiā. q. quo
tidie erigunt p̄dicatores ecclesie ⁊ in via
morum faciunt ambulare (ligare inqui
unt te venimus) per ligationē samsonis
per viros iuda. potest itelligi ligatio xp̄i
in petro sicut ⁊ crucifixus fuit in ip̄o. ꝓ
pter q̄d eidem apparēs dixit. Vado Ro
mam iterū crucifigi. hec aūt ligatio fc̄a
fuit a iudeis ⁊ soluta v̄tute diuina Act.
xij. Sicut Samson dono fortitudinis a
deo rupit vincula. ꝑ hoc aūt ꝙ samson
in mādibula philisteos debellauit signi
ficatū fuit ꝙ christ⁹ in Petro per p̄dica
tionē euangelij gentiles occidit ⁊ ecclie
incorporauit. sicut dictū fuit sibi Actu. x
de cōuersione cornelij ⁊ alioꝝ gentilium
surge petre occide ⁊ manduca. q̄ autē ꝑ
mandibulā predicatio designetur. patet
nam sicut in mandibula molūt̄ esce cor
porales corꝑaliter nutrientes. sic in p̄di
catione moluntur sacre scripture q̄ sunt
esce spiritualiter nutritiue. Deu. viij. Nō
in solo pa. vi. hō ꝫ in omni v̄. q̄d ꝓcedit
de ore dei. per aquā vero de mandibula
mirabiliter exeuntem significata fuit aq̄
salutaris sapientie q̄ de beati Petri pro
cessit ore.

Capitulū xvi.

Abijt in gazam ꝛc̄) per descensuz
Samsonis in gazaz significat⁹
fuit descensus xp̄i ad inferos ꝫz
beatū Greg. ⁊ plures doctores alios. ꝫ
ab h̄ multū dissonare vr̄ q̄d subdit̄ (Et
vidit ibi mulierē meretricē ingressus q̄z
est ad eaz) ꝓpter quod sciendū ꝙ hebrei
dicunt hanc esse litterā (mulierē hospita
tricem) ⁊ hoc veri⁹ videt̄ sicut dixi pleni
us in expositione litterali. ꝫm hoc ergo
per descensum Sāsonis in gazam. figu
ratus fuit descensus xp̄i ad limbū patꝝ
qui bene significat̄ ꝑ mulierē hospitatri
cem eo ꝙ ibi sancti patres erant hospita
ti vsq̄z ad acceptionē sue beatitudinis d̄
qua iā erant certi (dormiuit aūt samson
vsq̄z ad mediū noctis ⁊ inde cōsurgens
ꝛc̄) ꝑ hoc aūt christi resurrectio fuit figu
rata que fuit ꝫm cōez opinionē doctoꝝ
in aurora ⁊ sic in scd̄a medietate noctis
nā dies sequēs incipit ab ortu solis. ē eiz
dies latio solis sup terrā (qui app̄hendit
ambas porte fores ꝛc̄) qꝛ xp̄us resurgēs
infernū fregit ⁊ spoliauit patrib⁹ ibi de
tentis. ⁊ deduxit eos vsq̄z ad montez pa
trie celestis. ¶ Moraliter aūt ꝑ sampsonē
nazareū significat̄ homo ꝯtemplatiuus
intent⁹ circa deū. tñ ꝓpter necessitatē po
puli descendit ad actiuā p̄dicando ⁊ ex
hortando ad bonū ⁊ surgens ab hac oc
cupatione aufert portas ciuitatis dya
boli q̄ sunt fauor humanus ⁊ timor mū
danus ⁊ inclusos ducit ad patriā celestē
in spe de p̄nti ⁊ in re de futuro (post hoc
amauit mulierē) doctores nr̄i dicūt ⁊ be
ne ꝙ in hoc facto Sāson nō fuit figura
xp̄i. nam in p̄ncipio hui⁹ operis dictum
fuit ꝙ res vna numero diuersa signat. ⁊
aliquādo numero in cōpossibilia ꝓpter

diuersas ꝓprietates sicut leo rōe cōstātie signat xp̄z ⁊ ratione voracitatis dyabo luz. ⁊ eodē modo ꝯtingit de eadē ꝑsona que ratione v̄tutis xp̄m significat ⁊ rōe vicij nullo modo significat ip̄m. ꝫ magis oppositū sicut Salomon in edificatione templi dn̄i fuit figura xp̄i q̄ edificauit ec/clesiā In hoc aūt ꝙ edificauit idoloꝝ tē plū. iij. R. xi. nō pōt eē figura christi ꝫ ma gis dyaboli. sic ē in ꝓposito. Samson ei in predictis bene fuit figura xp̄i. ꝫ nō in eius deceptione per Dalidā. Samson er go deceptus a dalida secretū sue cōsecra tionis eidē illicite reuelauit ⁊ in hoc sig/nificat hominē dn̄o ꝯsecratuz per ꝓfessi onem in religione vel ordinem sacrum q̄ per blandicias mulieris deceptus trahit̄ ad impudicos tact⁹ ⁊ amplex⁹ ⁊ sic exce/catur p̄mo tenebris ignorantie. ⁊ scd̄o li gat̄ vinculo cōsuetudinis ꝑuerse ⁊ i car cere peccati deputat̄ ad molēdū. i. ad co itus exerciciū ꝫm Hebre. vel alit̄ ad mo/lendū. i. ad opus laboriosum ⁊ malū qd̄ est opus peccati ꝫm qd̄ dicit̄ Sapi. v. in ꝑsona peccatoꝝ. Lassati sum⁹ in via ini quitatis ⁊ ꝑditionis. ambulauim⁹ vias difficiles. viā autez dn̄i nō ambulaui⁹. ꝑ hoc aūt ꝙ capillis Samsonis renascēti bus ip̄e plus nocuit philisteis q̄ ante fe cerat significat̄ ꝙ aliqn̄ hō deo ꝯsecrat⁹ ⁊ dicto mō deceptus ex respectu diuine gracie reilluminatur ⁊ ꝯtra demones ⁊ vicia forti⁹ q̄ ante casū preliatur. Pōt etiā aliter dici ꝙ ꝑ samsonē qui ante ton sionē capilloꝝ fuit fortissimus ⁊ post ton sionē capilloꝝ fuit sicut ceteri hoies infir mus significant̄ religiosi ad bonū opus tepidi qui ante depositionē capilloꝝ per religionis ingressū erant fortes ⁊ agiles ad luctandū ⁊ saltandū ⁊ hui⁹modi ⁊ p⁹ ingressū religionis sunt ⁊ debiles ad bn̄ operandū

Capl̄m xvij.

Fuit eo tp̄e vir quidā ꝛc.) Eccl̄ia mater dr̄ oim christianorū. licet multi eoꝝ sint eius filij solo nu/mero ⁊ nō merito Itē pastor ĩutilis eccle sie dicit̄ idolū zacha. xi. O pastor ⁊ ido lū derelinquens gregē Ergo michas q̄ matri sue tradidit argentū ad fabricādū idolū signat illū qui filius est ecclesie solo numero ⁊ pecuniā offert presidenti ecc̄e vt ip̄e ꝓmoueat̄ ad pastoris officiū ⁊ sic fiat idolum qꝛ sic ꝓmotus nō solū inutil̄ est ecclesie ꝫ etiā nociu⁹ ⁊ de tali subdit̄. (Impleuitq̄ vnus filioꝝ suoꝝ manū) qꝛ talis nō dat aliquid nisi nepotib⁹ et ꝯsan guineis in vita ac scientia defectuosis. quibus dat prebendas si sit episcopus ⁊ bona ecclesie sue si sit inferioris gradus. et paruz aut nihil dat pauꝑib⁹ et huic be ne cōuenit hoc nomē michas qd̄ int̄pre tatur quis. i. quasi nullus. sicut de sobna p̄posito templi dicit̄ ysa. xxij. Quis tu hic aut quasi quid hic ꝛc. sequitur Ecce dn̄s asportari te faciet. sic̄ asportatur gallus gallinatius.

Capitulum xviij.

Fuit quoq̄ alter adolescēs ꝛc.) Se quit̄ (tribus Dan querebat posses sionē sibi) ꝫm doctores de antichri sto loquentes ip̄e nascet̄ de tribu dan. ꝓ pter qd̄ Apoca. vij. Inter seruos dei sig nificatos nō fit mētio de tribu dan. ergo ꝓpter tribū dan ꝯuenienter pōt antixp̄s cum sibi adherentibus designari (per vi ros autē de tribu dan missos ad ꝯsiderā dum terrā) designant̄ eius prenuncij ad predicationē et dilatationē sui imperij. ꝑ lais que dicit̄ ciuitas magnarum opum et eius terram iherusalem et iudea desig nantur eo ꝙ iudea dicit̄ in sacra scriptu ra optima terra fluens lacte et melle. per hoc āt ꝙ viri de tribu dan (spoliauerūt michā et domū eius antequā caperēt la is significantem iherusalez significat̄ ꝙ antichristus alias terras saltē plures an̄ q̄ capiat ihrl̄m subiugabit sibi. ꝑ hoc āt ꝙ trib⁹ dan posuit idolum in lais figura tum fuit ꝙ antichrist⁹ in ihrl̄z sit ponēd⁹ sicut idolū adorandus vn̄ dicit Apo. ij. Thesꝑ. ij. de ip̄o. qui extollit̄ supra omne id qd̄ dicit̄ deus aut qd̄ colitur vt in tē plo dei sedeat tanq̄ sit de⁹. per hoc autē qd̄ subdit̄ (vsq̄ ad diē captiuitatis sue) si gnificat̄ ꝙ antixp̄s per christū sit deijciē dus sicut dicit̄ ij. Thessa. ij. Quē dn̄s Je sus interficiet spiritu oris sui ⁊ destruet il lustratione aduentus sui.

Capitulum. xix.

Erit quidā vir leuites ⁊c̄) ꝓ hūc leuitem qui dicit vir a ꝑtute. pōt allegorice deus significari de q̄ dicit Exo. xv. dñs .q. vir pugnator (qui accep̄ vxorē) i. synagogā i oratione legis in monte synai sibi conūgens eam (que reliquit eū) per idolatriā multiplicit̄ fornicando. vnde in hebre. habet hic (Que fornicata est sup eum) ⁊ hec fornicatio per idolatriā patet ex decursu veteris testamenti (Secutusq̄ est eam vir suus volens ei reconciliari) ꝓ qđ significat q̄ deus voluit sibi reconciliare synagogaz ⁊ ad hoc misit ꝓphetas per ipōs eam reuocās ab idolatria Jere. iij. tu autez fornicata es cum amatoribus multis tñ reuertere ⁊ ego suscipiā te. dicit dñs tandē post ꝓpheras ipe venit in ꝓpria persona ad reconciliandū ipaz sibi p fidem ⁊ dilectionē vnde dicit Matb. xv. Nō sum missus nisi ad oues que perierūt domus isrl̄ ⁊ quoniā aliqui de synagoga receperūt eum per fidem ⁊ dilectionē. i. apostoli et alij credentes de iudea. ideo subdit̄ (que suscepit eum) in paucis tamē personis respective. ¶ Moraliter aūt per vxz intelligitur rō ꝑm augusti. (⁊ per vxorē) sensualitas cui ratio debz dominari sicut vir mulieri. ipa tamē sensualitas recedit ab obedientia rationis illicite delectationib⁹ sensuū inherendo. ꝫ tunc rō debet esse diligens vt ad eius obedientiā reducatur Et qz personis ad deū reuertentib⁹ fide ⁊ feruenti dilectione. dyabolus ꝓcurat tribulationes multas ⁊ magnas. ꝓpter hoc apostolis ⁊ alijs credētibus ꝓcurauit tribulationes. ꝑ ne per sacerdotes ⁊ scribas iudeoz. vt patet Act. viij. ⁊ ix. et pluribus alijs locis. ⁊ postea p imperatores romanoz. in quib⁹ tribulationib⁹ apostoli ⁊ plures alij cum illusionibus magnis fuerūt mortui ⁊ hoc fuit figuratum in interfectione ꝓdicte mulieris cū magna illusione q̄ autē eius interfectio fuit per terrā isrl̄ nunciata. ꝓ hoc significatū fuit q̄ apostoloz alioz q̄ sanctoz martiria debent denūciari p totā ecclesiam vt fideles eoz ostantiā imitētur ⁊ deuotione debita venerent

Capz xx.

Egressi sunt itaq̄ filij). s. ad puniendū tam nepharitū peccatū in morte vxoris leuite nequiter perpetratū. Aduertendū tñ q̄ licet haberēt bellū iustū contra filios bēyamin tñ añq̄z habēnt victoriā bis fuerūt ab eis debellati qđ ꝑz hebre. dirigit ꝓpt̄ idolū mithe qđ in tribu dan colebat publice ⁊ hoc erat ꝓpter isrl̄ notoriū. ⁊ sic tenebat punire. sicut precipit Deu. xiij. ꝓter qđ dñs istō peccatū qđ erat ꝑmū ⁊ cōmuni⁹. voluit primo punire per gladios filioz benyamin ⁊ in hoc documentū habent ꝓcedētes ad bellū iustū vt diligenter cōsiderēt ne habeant in se notabile peccatū p aduersarioz gladios puniendū (extra vltra debemus ad pugnā contra filios benyamin fratres vestros) ꝓ hoc autē q̄ frēs vocant illos quos impugnāt ostenditur q̄ licet vicia sint punienda. natura tamē est diligenda ¶ Moraliter per hoc bellum filioz israhel contra benyamin bellū contra vicia dēsignat̄ in quo bello tria requirūtur. s. contritio vera. confessio integra. ⁊ satisfactio perfecta. confessio dēsignatur ꝓ hoc quod dicitur (iudas sit dux vester) Judas eni confessio vel confitens interpretatur. contritio vero p r hoc q̄ ante congressum (venerūt coram domino ⁊ fleuerunt.) satisfactio vero per hoc qđ dicitur (Jeiunauerunt q̄z die illo ⁊ obtulerunt holocausta) ⁊ sic habuerunt plenaz victoriā per quā dēsignatur plena victoria de peccatis .C. xxi.

Juraverāt quoq̄z filij isrl̄ ⁊c̄.) In hoc. c. describit̄ opassio filioz isrl̄. sup tribum bēyamin quā destruxerāt paucis exceptis. ⁊ eoz diligentia ad ipi⁹ reparationē In hoc aūt documentū habēt iudices temporales ⁊ ecclesiastici seculares ⁊ religiosi cōpacienti punitis per eos ⁊ reparā di defectus ꝓut potest fieri bono modo si tamē aliqua ꝑsona singularis sit morte punita reparatio locū nō habet in ea ꝫ in illis qui peiorati sunt per eā. nā eius morte territi retrahūtur ab actu peccandi. si vero cōitas morte punita fuerit in aliqua sui parte. debent esse solliciti qualiter in remanentib⁹ reparetur ꝓut ꝑm deum fieri poterit. si aūt punitio nō fit

fienda per mortē soliciti debent esse puni
entes ne punitio per sui duriciā ad despe
rationē inducat nec per sui leuitatē occa/
sionē tribuat delinquendi Grego. Inesse
bonis rectoribus debz iuste consulēs mi
sericordia. ⁊ pie seuiens disciplina ne iusti
cia nimis sit aspera ⁊ pietas sit remissa.
per hoc aūt ꝙ filijs benyamin remanen
tibus date fuerunt v̄gines ad sue trib⁹
reparationē significatur ꝙ peccatoribus
sufficienter punitis debent dari exhorta
tiones sancte ad bonoꝝ omissoꝝ prout
fieri potest recuperationē.

Explicit liber Judicum.

Incipit liber Ruth.

In diebus vni⁹ iudicis ꝛc̄) Sequit̄ (Abijt
homo de Bethleem) s̄m Hebre. iste fuit
valde diues ꝫ auarus. ꝓpter qd̄ tempore
famis exorte moleste ferebat petitiones
suoꝝ ꝯsanguineoꝝ ⁊ conciuiū qui fame
coacti recurrebant ad eius auxiliū. ⁊ iō
ad declinandū petitiones eoꝝ cum vxo
re ac filijs ⁊ mobilib⁹ bonis abijt in ter
ram moab ⁊ qm̄ habuit malū nociuum
dn̄s ibidē puniuit eum morte ꝓpria ⁊ fi/
lioꝝ ⁊ cōsumptione bonoꝝ temporaliuz
ꝓpter qd̄ vxor eius noemi reuersa in Be
thleem dixit (Egressa sum plena ⁊ vacu
am me reduxit dn̄s) vt habet̄ .j. eodē ca.
In hoc ergo documentū habēt diuites
hui⁹ mundi ne moleste ferant petitiones
pauperꝝ nec declinent ab eis indebite ne
sicut elimelech puniāt̄ s̄m qd̄ dicit̄ Sap̄
xi. per que peccat quis per hec ⁊ torquet̄
⁊ ꝓuerbi. xxi. Qui obturat aurē suā ad
clamorē pauperis ⁊ ip̄e clamabit ⁊ non
exaudiet̄. exemplū Lu. xvi. de diuite epu
lone qui guttā aque impetrare n̄ potuit
eo ꝙ micas panis lazaro negauit ⁊ mul
to plus timere debent auari sciētie que ꝑ
cōicationē nō minuitur sed augetur ⁊ si
militer sapientes in temporalibus si fue
rint auari de dando concilio pauperib⁹
in quo non datur res possessa ꝫ tm̄ v̄ba.

per Ruth aūt que relicta gentilitate Noe
mi adhesit d. (deus tuus deus meus) et
ei tam humiliter obediuit significat̄ ꝑso
na penitens veraciter que relicta dya
boli seruitute adheret ecclesie eius man
datis humiliter obediendo que per Noe
mi bene significatur eo ꝙ noemi pulcra
interpretatur. Et Cantico. quarto. de ec
clesia dicitur Tota pulcra es amica mea
⁊ macula non est in te. ⁊ talis fuit in p̄n
cipio ꝫ modo potest dicere (non vocetis
me Noemi). i. pulcram ꝫ vocate me ma
ra. hoc est amarā. quia valde me repleuit
omnipotens. nam multi qui de bonis ec
clesie laute ⁊ magnifice viuunt per suaz
vitam malā ip̄az multipliciter amaricāt
de quo beat⁹ Bernard⁹. in eius persona
loquens exponit illud ysaie xxxviij. Ecce
in pa. amaritudo mea amara. Postquā
eni cessauit persecutio tirannoꝝ ꝯtra ec
clesiam ⁊ ip̄a dotata ē multis ⁊ magnis
temporalib⁹ bonis multi abutentes pec
catis enormibus plus s̄m veritatē ama
ricant ecclesiam in ista pace q̄ꝫ amarica
ta fuerit in tirannorum persecutione.

Capitulū Scd̄m.

Erat autem vir ꝛc̄.) In hoc capi
tulo agitur de Ruth humiliter
⁊ diligēter in agro boos spicas
colligente. Per agrum istum sacra scrip
tura significatur que est ager plenus op
timus sentencijs ⁊ sensibus tanquā bo
nis fructibus propter qd̄ est ager quē be
nedixit dn̄s (Per boos) autem qui forti
tudo interpretatur domin⁹ noster Jesus
christus significatur qui tante fortitudi
nis est ꝙ portat omnia v̄bo virtutis sue
vt dicitur Hebreo. primo. Ip̄e vero dn̄s
est huius agri. Propter quod dicitur
Deutrono. xxxiij. In dextra eius ignea
lex que continetur in veteri ⁊ nouo testa
mento ⁊ bene dicitur ignea eo ꝙ ignem
caritatis in cordibus fidelium accendit
Messores autez nostri boos id est christi
sūt docto. ⁊ p̄dicatores. Ruth autē hu/
milis ⁊ deuota ꝑsonā deuotā ⁊ simplicē
signat q̄ s̄mones audiēs attēte ⁊ de his

que potest capere vitā suam ⁊ ꝯscientiā informat ⁊ similiter aliorum ꝟbo ⁊ exē/plo ꝑm conuenientē sibi modū ⁊ de hoc beat⁹ Franciscus expo. illud. i. Re. ij. Sterilis peperit plurimos que multos habebat filios infirmata est. sterilem eni dicebat fratrē simplicē officiū p̄dicādi nō habentē ꝑ qđ generant filij in ecclesia dei. .i. Cor. i. In xp̄o ihesu per euangelium ego vos genui ⁊ talis frater simplex exēplari vita. plus ꝓficit sibi ⁊ alijs q̄ꝫ p̄dicator ꝟbosus ⁊ idē dicendū est de alijs simplicib⁹ personis que sunt vite exēplaris ⁊ bene significat ꝑ ruth. que maiorē gratiaꝫ inuenit apđ boos q̄ꝫ eius messores. qꝛ facta ē ei⁹ vxor. sic ꝑsona simplex exemplaris vite maiorē graciaꝫ inuenit apud xp̄ꝫ. qui significat per boos q̄ꝫ messor. per quos vt predictū est significātur predicatores. (inuenit ordei q. ephi mēsurā .i. tres modios) per quos significatur sanctitas meditationis. veritas locutionis ⁊ sinceritas bone operationis facte simpliciter ꝓpter deū. istos tres modios colligit Ruth. i. ꝑsona simplex ⁊ deuota. ꝑmōes audiēdo ⁊ ope adimplēdo

Capl'm iij.

Postq̄ꝫ aūt reuersa est ad socrum suā ꝛc̄) hic agit de preparatiōe ruth ad matrimoniū cū boos. ꝑ qđ significat ꝯiunctio ꝑsone deuote cū christo que coniunctio semꝑ potest effici durante vita p̄nti. dicit ergo (Noemi). i. ecclesia (lauare) per verā ⁊ frequentem ꝯfessionē quia peccata frequenter pullulant. i Jo. vi. si dixerim⁹ qꝛ peccatū non habemus ip̄i nos seducimus ⁊ veritas in nobis nō est (⁊ vngere) ꝑ augmētum gracie. q̄ augetur in sacramētali confessione (⁊ induere culcioribꝰ vestimētis.) ꝑ augmentū virtutū que cum gracia infunduntur ⁊ in eius augmento augmētantur (Et abscondere in area) ꝑ quod significat q̄ꝫ bona merita per humilitatē sunt tegenda. (nō locū in q̄ dormiet). s. boos per quē xp̄s significat. loc⁹ aūt in quo xp̄s dormiuit somno mortis est ip̄a crux sancta. locū autē istū notare est xp̄i passionez deuote considerare (Et discooꝑies palliū quo operitur a parte pedū) pars pedū est inferior ideo per ip̄aꝫ humanitas christi significat. per hāc ergo discooperitionē significat q̄ꝫ passio non ꝯpetit christo nisi ꝑꝫ humanitatē. ⁊ hoc firmiter fide tenere ē a parte pedū discooperire (Et ꝓijcies te ⁊ ibi iacebis) ꝑ cōtinuationē affectuose ꝯpassionis ⁊ q̄niā talis persona xp̄o ꝯiuncta ꝑ grām desiderat sibi ꝯiungi per gloriā ideo dic̄ qđ subdit (Expande palliū tuū super familiam tuā) ꝑ qđ significat gloria celestis. ysa. lxi. Palliū laudis ꝓ spū meroris. h̄ eni pallio vestiunt illi quoꝝ peccata luctu vite p̄ntis diluunt. ꝓpter qđ dic̄ sal. Math. v. Beati qui lugent qm̄ ip̄i ꝯsolabuntur (quiesce hac nocte ꝛc̄) ꝑ hoc ꝟbū booꝫ significat ꝑnsio xp̄i ꝑsone p̄dicto modo ip̄m desideranti. i. nocte p̄ntis seculi. perseuera in statu gracie vsq̄ꝫ māe futuri. In quo oīa erunt clara ⁊ tūc cōiunctio tua mecū erit perfecta. ⁊ qm̄ q̄ꝫ diu ꝑsona deuota viuit in p̄nti ꝓficit in donis dei ideo subdit (mensus est vi. modios ordei ⁊ posuit suꝑ eaꝫ) per q̄s significant vi. dona spūs sancti que ponūtur ysa. xi. Spiritus sapientie ⁊ intel. spirit⁹ concilij ⁊ fortitudinis. spiritus scientie ⁊ timoris dei. In hebreo ꝟo non habet. spiritus pietatis. sicut dixi plenius in expositione litterali

Capl'm iiij.

Ascendit quoq̄ꝫ boos ad portā. ꝛc̄) hic describit ꝯiunctio Ruth cum boos in matrimonio quod quidē matrimoniū factū fuit. ꝑ hoc q̄ꝫ ille qui ꝓpinquior videbat ad ꝯtrahendū cū ip̄a ruth cessit iuri ꝓpinquitatis ⁊ sic boos accepit eā in vxorē. Per ruth que videns interpretat ecclesia bene significatur que ꝯgnitione fidei ⁊ gracie illuminatur. ꝑ ꝓpinquiorē autē Joh. baptista pōt intelligi qui natus fuit añ christū et p̄us predicauit ⁊ nō solū a vulgaribus hominib⁹ ꝫ etiā a notabilib⁹ ꝑsonis iudeoꝝ. christ⁹ esse credebat ꝓpter qđ de iherusalē metropoli ciuitate miserūt nūcios solennes. s. sacerdotes ⁊ leuitas ad interrogandū si ip̄e eēt christ⁹ ⁊ per ꝯñs ecclesie sponsus Jo. i. Ipse vero iohānes cessit iuri ꝓpinquitatis qđ sibi videbat inesse d. Nō sum ego christus. vt ibi dr̄.

Et similiter iñ.ca.vbi idem replicauit et adiunxit qui habet sponsam.sponsus est vbi ostendit se nō esse sponsum ecclesie ꝫ amicū sponsi et sic ostendit manifeste ꝙ ecclesia erat reseruanda christo sicut spō sa et christꝰ qui ꝑ boos intelligit sicut d. est.s.eā accepit sponsam.ꝑ hoc autez ꝙ ex generatione boos ex Ruth deducitur genealogia regalis cū dicit(hic est patez Isai.2c̄.)significatū fuit ꝙ illi qui ꝑ fidē generant ex christo et ecclesia.et nō alij in celesti gloria sunt regnaturi qđ nobis ocedat ille qui ē bñdictꝰ in secla seculoꝝ.

Explicit liber Ruth.

Incipit ꝓmus liber .Re.

Vir vnus.2c̄.) Allegorice ꝑ istū vir fuit significatus cristus qui Luc̄.xxiiij. dicit. Vir potens in opere ⁊ sermone.⁊ bene dr̄ vnus quia nullus alius fuit nec ē nec erit deꝰ ⁊ homo in vna persona(de ramathaim sophim).i.excelsis speculationibus. naz in christo est duplex speculatio.s. diuina ⁊ humana.⁊ quelibet est excelsa.naz speculatione diuina cognoscit perfecte seipz ⁊ omnia facta fiēda ⁊ fieri possibilia. speculatione vero humana cognoscit omia que deus cognoscit noticia visionis. (⁊ nomen eius helcana) qui interpretatur dei possessio.nam homo christus est totus deificus ⁊ a deo possessus(Et habuit duas vxores)per quas synagoga ⁊ ecclesia significatur vel iudea ⁊ gentilitas (fuerūtqz phenenne filij)per quā significatur iudea que filios habuit.s.ꝓphetas ⁊ legisperitos(anne vero non erant liberi)per quā significatur gentilitas que legem diuinā nō habuit.nec ꝓphetas. ps c.xlvij.Non fecit taliter omni na.⁊ iusti. sua non ma.eis(deditqz phenenne vxori sue ⁊ cunctis filijs suis ⁊ filiabꝰ partes) Nam deus ꝓpheris ⁊ regibus ⁊ sacerdotibus iudeoꝝ fecit gracias multas qui dicunt filij iudee.(anne vo) i. gentilitati(dedit vnam partem tristis)in hebreo vnā pulcrā per quā intelligi pōt paulus aposto.a christo datus doctor gentium sicut ipse dicit Gal.ij. Qui operatus ē petro in apostolatū circūcisionis operatus est et mihi inter gentes(porro illa flebat et nō capiebat cibum)gentiles ei ad fidē christi conuersi flebāt et ieiunabant ꝓpē peccata in gentilitate omissa et maxime in idoloꝝ cultura duersi vo de iudaismo nō habebāt talem occasionē flendi ⁊ ieiunandi q⁊ non fuerant idolatre ꝫ cultores vnius veri dei(Concepit anna et peperit)ꝑ qđ significat ꝙ gentilitas duersa fructificauit in bonis operibus que dici pñt eius filij q⁊ procedunt a libero arbitrio. sic̄ proles ab vtero mouente spiritu sācto ¶Moraliter aūt helcana significat bonū prelatū secularē vel religiosum.per duas autem vxores intelliguntur vita actiua et contemplatiua quibus debet debitū reddere vtriqz vacando tempore competēti Gregor.Sit presul actione precipuus sit pre ceteris contemplatione suspensus p/ suli vero debent inferiores prelati in hoc q̄tuz possunt ꝺformari.actiua vero que fertilis ē per fenennā .contemplatiua vo ꝑ annā significat(dedit phenēne filijs et filiabus ptes)ꝑ q̄s intelligunt opera misericordie q̄bꝰ correspondēt merita et plura premia(anne vo dedit vnā partē pulcrā)i.dei contemplationē q̄ habet pulcraz et suauitatē annexā In actiua nāqz vita ex humanis negocijs admiscentur misti pulueres anime faciem obscurantes In cuiꝰ figura Gene.xx.dicit ꝙ Lya lippis erat oculis rachel autem venusto aspē affligebatqz eam emula eius.) per quod intelligitur disceptatio vite contemplati/ ue et actiue.nam caritas dei trahit bonū prelatū ad actus vite contemplatiue. necessitas vero proximi retrahit ipsuz a cō templatione vt intendat operibus actiue(porro illa flebat.s.contēplatiua de dilatiōe glorie in qua contemplatio cōsummat

(Et nō capiebat cibum) ꝑ qđ designat̄ mirabilis abstinentia ꝯtemplatiuoꝝ. dr̄ eni in collationibus patꝝ de plurib⁹ ꝙ aliquando transibant tres vel q̄tuor dies nō solum absq; cibo corporali ꝫ etiaz absq; memoria eius. per hoc aūt ꝙ āne datur filius cui⁹ caput nouacula nō dz tangere significat̄ actus p̄dicandi ꝓcedens ex ꝯtemplatione interiori cuius caput. i. intentionez nouacula vane glorie tangere nō debet ꝑ appetitū laudis humane.

Capitulū scđm.

Et adorauit anna ⁊ ait. Exultauit cor meū) Per Annaz q̄ gr̄a interpretat̄ eccl̄ia significat̄. naz ⁊ tempus eccl̄ie tēpus gratie nominat̄. dicit ergo (exul. cor meū in dño) ꝓ multiplicatione filioꝝ in dño credentiū. (Et exal. est cor m.). i. xp̄s qui defensor est ecclesie ꝓpter qđ de ip̄o dicit̄ Luce. i. Erexit nobis dñs cor. salutis. (dilatatū est os m. sup inim. meos) In p̄dicatoribus ⁊ doctorib⁹ sacris eloquijs Judeos ⁊ hereticos ꝯfundentib⁹ (In salutari tuo). i. xp̄o in ip̄is p̄ncipaliter operāte Jo. x. Sine me nihil po. facere. ideo subdit̄. (Non ē sanctus vt ē dñs) i. xp̄us qui dr̄ sanct⁹ sanctoꝝ Dani. ix. (Nolite mlt̄iplicare loqui sublimia). i. sup̄ba ꝯtra xp̄m ⁊ ecclesiam (recedāt vetera). i. cerimonie vetēis testamēti (qꝛ de⁹ sciētiaꝝ dñs ē) iō dedit eas simplicib⁹ in nouo testamēto Math. xi. Abscondi. hec a sapiētib⁹ ⁊ prudētib⁹ ⁊ reuelasti ea paruulis (arc⁹ fortiū supatus ē). i. sciētia scribaꝝ ⁊ phariseoꝝ) Et infirmi) i. apostoli simplices ⁊ illr̄ati (accincti sūt robore) in spiritussancti datōe per quē facti sunt intelligētes scripturas ⁊ eloquētes in omni idiomate ⁊ ita constantes ꝙ gaudebāt in t̄bulatiōib⁹ Act. iiij. Ibant apostoli gau. a ꝯspectu cōci. qm̄ dig. ha. sūt ꝓ no. ihu cōtu. pati. (repleti p̄us pro pa. se locauerūt) i. sacerdotes ⁊ scribe iudeoꝝ qui p̄us erant repleti noticia legis ⁊ ꝓphetaꝝ. ita euacuati sunt bonis sp̄ualibus. sicut illi qui ꝓ victu q̄tidiano semetip̄os locant indigent bonis tp̄alibus (Et fameli. satu. sunt). i. apostoli p̄us illitterati ꝑ spiritū sanctuz scientia dei sunt repleti (donec sterilis pe. plurimos). i. gentilitas q̄ sterilis erat in bonis operibus ad predicationē apl̄oꝝ valde fructificauit (⁊ que multos hēbat filios infirmata est). i. iudea q̄ ꝑ infidelitatem est infirmata (dñs mortificat) iudeam dimittendo eam cadere in infidelitatē (⁊ viuificat) gentilitatē ꝑ fidei susceptionē (deducit ad inferos) iudeos obstinatos dimittendo eos deduci (⁊ reducit) gentiles ab idolatria per quaz digni erāt inferni pena reuocando (dñs pau. facit) ꝓpl̄m iudaicū obstinatū spiritualibus bonis (⁊ ditat) eis gentilē ad se conuersum (humiliat) iudeos in captiuitate dispersos (⁊ subleuat) ꝯuersos gētiles iudeis dñantes. Aliter pōt exponi de eadē ꝑsona ab illo loco (dñs mortificat) per carnis afflictionē (Et viuificat) ꝑ spirit⁹ consolationē (deducit ad inferos) ꝑ cōsiderationē pene (Et reducit) ꝑ emendationem vite (dñs pau. facit) in tp̄alibus (⁊ ditat) in sp̄ualibus (humiliat) in p̄nti (⁊ subleuat) in futuro (Suscitās de pulegenū) in futura resurrectiōe (vt sede. cū principib⁹) in trono glorie (dñi n. sūt car terre) i. prelati ⁊ principes dominantur tantū in terra ⁊ nō in celo sicut beati. (⁊ ponit super eos orbē) i. curam orbis spiritualem ⁊ temporalē (pedes sanctoruz suoꝝ ser.) ne corruāt in foueā mortalis culpe ⁊ inde in foueā gehenne (Et impij in tene. cōti.). s. culpe. ⁊ postea gehēnal̄ miserie (qꝛ nō in for. sua). s. corporali ⁊ tēporali (roborabitur vir) eo ꝙ ē defectiua (dñm for. aduer. eius) i. demones ⁊ peccatores obstinati (Et sup ip̄os in celis to.) illa sentencia terribili. Ite maledicti ꝛc̄. Math. xxv. Que dabit̄ in celo aereo (dñs iudicabit fi. terre). i. honies de omnibus fi. terre (et dabit imperiū regi suo) i. christo homini qꝛ tunc omnia ꝑfecte subijciunt̄ ei. ideo subdit̄ (Et sublimabit cor. xp̄i sui). i. ip̄sius potestatē ¶ porro filij hely nescientes dñm neq; officiū sacerdotum ad populū) ⁊ ideo per ip̄os significant̄ mali sacerdotes noue legis quoꝝ (puer). i. spiritualitas. q̄ tendit ad delectabilia carnis. sicut puer ad irrationabilia (habet fuscinulā tridentem). ⁊ per vnū dentem significat̄ ꝯcupiscentia car

nis qua attrahunt corporis delectabilia per aliū vero ꝯcupiscentia oculoꝝ q̄ attrahunt bona temporalia. per terciū vero superbia vite qua attrahunt dignitates ⁊ excellentie. ad hec eni tria attrahenda sibi. supra modū studēt mali curati clerici ⁊ prelati (Eratq; peccatū pueroꝝ grāde nimis coram domino qꝛ detrahebāt homines a sacrificio dei) sic est hodie q̄a ꝓpter malā vitam clericorum. curatorū ⁊ prelatoꝝ. multi laici tam de principib⁹ q̄ vulgaribus retrahuntur a bonis operibus ⁊ ad mala dilabunt. Grego. in pastora. cum pastor per abrupta graditur ꝯsequens ē vt grex ad precipiciū sequat

Capitulū Terciū

Puer autē Samuel ꝛc̄) sequit (⁊ non poterat videre lucernaꝫ dei antequā extingueretur) In hoc autē hely tenet figurā inuidi qui non potest videre bonū ꝓximi quo lucet coram deo ⁊ hominibus per bonā famā sed qn̄ dyabolo ꝓcurante extinguitur per infamiam tunc acute videt (Et vocauit dn̄s Samuelē) ⁊ nō hely sacerdotē quia veritas humilibus ⁊ nō altis per superbiam reuelatur Math. xi. Confiteor tibi pater domine celi ⁊ terre quia abscōdisti hec a sapientibus ⁊ prudentibus ⁊ reuelasti ea ꝑuulis (Loquere domine qꝛ audiuit seruus tuus) attentio nanq; mentis requiritur ad hoc ꝙ dei locutio capiat (suscitabo aduersus hely que locutus sum) s. per virum dei vt dictū est in fine precedētis capituli ⁊ iterum hic monetur per samuelē q̄a bina monitio precedere debet sentenciam iudicialē. per hoc etiā ostēditur diuina benignitas qꝛ nō statiꝫ punit peccatorem sed pacienter expectat eius emendationē (Et nō cecidit de omnibus verbis in terrā). s. de verbis Samuelis per quē significat p̄dicator qui nō debet loqui de terrenis nisi pro q̄to ordinant ad spiritualia ꝫ de spiritualibus ⁊ eternis loqui nanq; de tꝑalib⁹ ꝓut ordinant ad spiritualia est loqui de spiritualib⁹ nā vbi vnū ꝓpter alteꝝ vtrobiq; tm̄ vnū.

Capitulum Quartum.

Et factū est in diebus illis ꝛc̄) per pugnā philisteoꝝ ꝯtra filios Isrl̄ que describitur hic allegorice significatū fuisse videt bellum Persaꝝ sub cosdro rege ꝯtra catholicos in terra Judee qꝛ sicut in isto bello filij Israhel fuert debellati ⁊ arca dei fuit capta sic in bello cosdre catholici partim occisi fuerunt ⁊ partim captiuati. ⁊ sancta crux fuit capta ⁊ portata in terra Persaꝝ sicut arca transportata fuit in terram philistinorū de qua transportatione dicit in fi. capituli (translata est gloria dn̄i de Israhel) ⁊ idē dici potuit de sancta cruce q̄ est gloria plebis christiane. Gala. vi. Mihi aūt absit gloriari nisi in cruce domini nostri Jesu christi ꝛc̄. Per hoc autē ꝙ vxor phinees audita morte viri sui ⁊ captione arce. (Incuruauit se ⁊ peperit) significant illi qui ex auditu repentine contritionis gloriosum in hoc mundo concipiunt timorem ⁊ incuruantur per veram humiliationem reputantes gloriā mundi nullius esse momenti ⁊ sic pariunt fructum operis meritorij (⁊ vocauit puerū ychabod) id est ingloriuꝫ qꝛ vere humilis q̄uis pariat fructum magni meriti nullaꝫ tamen inde gloriam attribuit sibi sed totum diuine virtuti ꝑm saluatoris ꝯsiliū Lu. Decimoseptimo. Cū oīa bene feceritis dicite serui inutiles sumus

Capitulū Quintū

Philistijm autem tulerunt arcam dei ⁊ asportauerunt eaꝫ) per hoc sicut dictum est figurata fuit portatio sancte crucis in perfidem (⁊ intulerunt eam in templum dagon) per quod figurata fuit positio sancte crucis in fano quod cosdre fecerat ⁊ ibi se tanq̄ deum adorari faciebat (ecce dagon pronus iacebat in terra) per hoc significata fuit deiectio cosdre de regno. per hoc autem quod subditur (Caput autem dagon ⁊ due palme manuum eius abscise erant) significata fuit occisio cosdre ab Eraclio īperatoē (⁊ ebulierunt ville ⁊ agri. ⁊ nati sunt mures ⁊c̄) ꝑ mures bona agroꝝ corrodētes signati fuert eraclij bellatoēs t̄rā ꝑsaruꝫ

ꝺuaſtantes.per plagā vero quā paſſi fu
erunt azocꝫ in poſterioꝛibꝰ ſignificatuꝫ
fuit oppꝛobꝛiū ſeruitutis qꝺ incurrerūt
per ſe ſub Romanis. ¶ Aliter pōt ꝺici ꝙ
per arcam ꝺei ſignificaꝯ ſacra ſcriptura
ſicut ꝛ cruꝛ ſancta.nam vetus teſtamen
tum figuris multiplicibus ꝛ ꝓphetꝫſ cla
rat xp̄m paſſuꝫ ꝛ nouū teſtamentū fa/
ctis mirabilibꝰ clamat ipm paſſū. trāſla
tio ꝺo arce a iuꝺea in philiſtinoꝫ terꝛā
ſignificat trāſlatōez ſacre ſcripture quā
tum aꝺ eius ſanū intellectū a iuꝺeis aꝺ
populū ex gentibus creꝺentē.per caſum
aūt ꝺagon ꝺe loco ſuo ſignificaꝯ in gen
tibus creꝺentibꝰ iꝺolatrie ꝺeiectio. per
mures aūt hereticī oſurgentes ꝛ p pla
gam in poſterioꝛibꝰ ꝺuerſi aꝺ fiꝺem aꝺ
vomitū poſtea reuertentes.ſicut fuit Ju
lianus apoſtata ꝛ eiꝺē ſimiles.

Capitulū vi.

Hꝛit aūt arca in regione phꝫliſti
noꝫ ꝛc̄) In hoc.c.ꝺeſcribiꝯ arce
reꝺuctio per quā ſignificaꝯ ſan/
cte crucis repoꝛtatio quā craclius Impe
ratoꝛ occiſo Coſoꝛa ꝛ perſis in ſeꝺitionē
receptis in iheruſalem repoꝛtauit. q̄ per
bethſames.vbi arca fuit repoꝛtata ſigni
ſicaꝯ eo ꝙ bethſames ꝺomus ſolis ſter/
pꝛetatur. Jheruſalem aūt ꝺuenienter ꝺi
citur ꝺomꝰ ſolis qꝛ ꝺiuinitus fuit electa
aꝺ ꝺei cultum ꝛ qꝛ ibiꝺē miſterū chꝛiſti
fuit cōpletum. ¶ Aliter aūt per repoꝛtatio
nem arce i iuꝺeā ſignificari pōt reuerſio
fiꝺei aꝺ iuꝺeos circa finē munꝺi. per ꝺu
as āt vaccaſ arcā repoꝛtātes in iuꝺeam
intelligunꝯ ꝺuo p̄ꝺicatoꝛes oꝛꝺa ātiq̄
p̄fiꝺiā.ſ.helias ꝛ enoch quibꝰ eius perſi
ꝺiam ꝺetegentibꝰ.iuꝺei ꝺicūtur tūc rece
pturi fiꝺem.ꝺe vaccis aūt arcaꝫ poꝛtāti
bus.in teꝛtu ꝺr̄ (ꝙ lactabant vitulos) p
qꝺ ſignificaꝯ ꝙ pꝛeꝺicatoꝛes ꝺbi ꝺiuini
ꝺebent auꝺitoꝛes ꝺoctrine ꝺulceꝺine cō
ſolari.ꝺr̄ etiā ꝙ vituli eaꝝ fuerūt ꝺomi
recluſi.quia nouicꝫ in fiꝺe.vel religione
nō ꝺebent hinc inꝺe euagari.ꝺr̄ etiaꝫ ꝙ
vacce ibāt mugientes qꝛ p̄ꝺicatoꝛes per
viā huiuſmōi vite ꝓceꝺētes ꝺebēt ꝺeuo
te ꝺeū oꝛare p̄s. Tantabiles mihi erant
iuſtificationes tue in lo.pe.mee.vnꝺe ꝺe
iſtis vaccis ꝺicit in hebꝛeo ꝙ cantabant

Jtē ꝙ icebāt recte.nō ꝺeclinantes aꝺ
ꝺexterā.vel aꝺ ſiniſtraꝫ per qꝺ ſignifica
tur ꝙ p̄ꝺicatoꝛes tenere ꝺeb̄nt rectituꝺinē
vite ꝛ ꝺoctrine.nec ab ea ꝺeclinare.ꝓpē
ꝓſpera.vel aꝺuerſa.ꝛ ſic veniūt bethſa
mes.que interp̄tatur ꝺomus ſolis. ꝛ ſic
in ſenſu anagogico ſignificat celū beato
rum. Celum enim ꝺicitur quaſi caſa ely
oꝛ.i.ſol iuſticie Ca.vij.

Uenerunt ergo viri cariathiarim
ꝛ reꝺuxerūt arcam) ſicut ꝺictuꝫ
eſt ſupꝛa.p arcā ſignificaꝯ cruꝛ
ſancta.p viros ergo cariathiarim arcā
aꝺ ſe reꝺucētes.pōt intelligi pauꝑes re
ligioſi crucē penitentie ſibi aſſumentes (
ait aūt ſamuel aꝺ vniuerſam ꝺomū iſrl̄)
per quē ſignificaꝯ bonus pꝛelatus ſecu/
laris vel religioſus.qui populuꝫ hoꝛtaꝯ
recedere a ſeruitute ꝺyaboli ꝛ inhereꝛe
ſeruituti ꝺei ꝺicēs (Auferte ꝺeos alienos
ꝺe medio veſtri) p quos ꝺeſignanꝯ vicia
quibꝰ ꝺiabolo ꝺeſeruitur.venter eiꝫ ꝺeꝰ
eſt guloſi.ꝛ pecunia cupiꝺi.ꝛ ſic ꝺe alīſ
vicīs (hauſerūtq̄ aquā ꝛ effuꝺerūt) aꝺ
ſignificanꝺū abiectionē peccatoꝝ ſine re
ꝺiuno.ꝛ qm̄ ꝺemones ſic recꝺentes ſe
nituntur aꝺ ſuam reꝺuceꝛe ſeruitutem.
ꝺeo ſubꝺit.(Et aſcenꝺerunt ſatrape) q̄
interpꝛetantur ſatis rapientes ꝓpter qꝺ
ſignificant ꝺemones qui rapeꝛe ſtuꝺent
homines per peccata. ꝺeo ſubꝺitur.(ꝙ
aſcenꝺerūt aꝺ iſrl̄).i.aꝺ fiꝺeles.vt ſue ſ̄
fic̄nt ſeruituti (tulit aūt ſamuel agnum
lactantē).i.tenellum per quez ſignificaꝯ
chꝛiſtus ꝺe quo ꝺicitur Joh̄.p̄mo. Ecce
agnus ꝺei ꝛc̄.qui ꝺicitur tenellus teneri
tuꝺine pietatis quē bonus pꝛelatꝰ offer/
re ꝺebet in ſacramento eucariſtie pꝛo ſu/
oꝛum ſaluto ꝛ ꝺemonuꝫ repul
ſione.ꝺeo ſubꝺitur.(Intonuit autē ꝺo/
minus ꝛc̄.) nam per ꝺiuinuꝫ auxiliuꝫ ꝺe
mones territi fugiunt a tentationibus fi
ꝺelium populoꝝ. ꝓpter quoꝺ ſubꝺitur.
(Hucuſq̄ auxiliatus eſt nobis ꝺeus.) ꝛ
quia ꝺe talibus beneficīs ꝺiuinis ꝺebet
memoꝛia remanere in fiꝺelium coꝛꝺibꝰ
ꝺeo ꝺicitur ꝙ. Samuel poſuit lapiꝺem
et locum vocauit lapiꝺem aꝺiutoꝛiꝫ aꝺ
memoꝛiam beneficīj ꝺiuini.(Judicabat
quoq̄ Samuel iſrl̄) quia bonus p̄latus

non solum debet pro subditis orare ꝫ defectus eoꝝ per correctionem debitam emendare Capitulū .viij.

Factū est autē cum senuisset Samuel ꝛc)per filios samuelis propter munera iudicium peruertentes ostenditur ꝙ aliquando de bonis et sanctis viris nascūtur peruersi.sicut ecō uerso de peruersis iusti.de Achas enim ꝛ manasse qui fuerunt pessimi.nati fuerūt Ezechias ꝛ Josias qui fuerunt optimi(Filij tui non ambulant in vijs tuis.cōstitue nobis regem)ex hoc patet ꝙ ꝓpter maliciam regentiū cōmouetur aliqñ populus ad petendum ꝛ faciendum aliq̄d qđ ei cedit in malū ꝙ eni ista petitio populi fuerit culpabilis.patet ex hoc qđ habetur j.rij.c.Jnuocabo dominū ꝛ dabit voces ꝛ pluuias ꝛ scietis ꝛ videbitis q̄a grande malum feceritis in cōspectu dñi petentes sup vos .Et similiter aliquādo pro malo regentiū populus mouetur ad rebellionē ꝛ seditionem ex quib9 sequūt maiora mala q̄m fuerit regentiū rapina (audi vocem populi)ex hoc patet ꝙ aliquando dñs exaudit aliquid qđ non cedit ad bonum petentis eo ꝙ male petit ꝛ talis exauditio magis est punitio .Osee.xiij.Dabo tibi regem in furore meo (prædic eis ius regis)hic accipitur ius large ꝛ improꝑe dictū qđ reputatur ius ꝓpter malum abusum.Nam illa que dicunt de iure regis magis contingunt per exercicium tyrannidis.ꝙ eni pertinere dicuntur ad regem hoc est ad ostendendum ꝙ propter maliciam hominū regnum de facili conuertitur in tyrannidē. C.ix.

Et erat vir de Beniamyn ꝛc)per saulē de quo dicitur hic(ꝙ erat vir bonus ꝛ electus et non erat vir de filijs israhel melior illo)significat quilibet homo aptus prelationi siue regimini.nam qui præest alijs in potestate dz etiam moribus præesse ꝛ exercitatus in humilitate ꝛ hoc in saule significat ꝑ ꝗ iuit asinas querere.vnde de helia dicitur.iij.Re.ij.Pater mi currus israhel ꝛ auriga eius.Currus eni qui ducitur hic ponit ꝑmo.ꝛ auriga qui ducit scđo .ad ostendendū ꝙ ille bene ducit regendo q̄ primo fuit ductilis in obediendo(dñs ät reuelauerat auriculā samuelis) aptitudinem ipsius saulis ad regnandū ꝛ eius aduentum ideo subdit(dedit ei locum in capite eoꝝ qui fuerant inuitati.)ꝛ hoc rōe sue ꝟtutis ꝛ dignitatis regie de ꝓximo imminētis.vtriq̄ nanq̄ debetur honor dicit eni.iij.Ethico .ꝙ honor est virtutis premiū.debetur etiaꝫ regie dignitati eo ꝙ debet esse custos virtutis ꝛ promotrix(dic pucro vt antecedat nos)secreta nanq̄ diuina ante tempus ab eo dispositum non sunt alijs publicanda ꝓpter qđ samuel secretū de regno sibi cōmissum a deo reuelare noluit sauli in p̄sentia sui pueri. Capitulū decimū

Fundit aūt samuel lenticulā olei ꝛ effudit super caput eius)vngēdo eum in regem.nam ex quo ꝺstat ei ad quē spectat de aptitudine alicuius ad regendū in temporalib9 vel spiritualibus ꝛ de volūtate circa ip̄m stat̄ est in p̄ncipem vel pontificē promouendo9 Dicunt aūt ei tria futura.primū est de duobus viris salientib9 magnas foueas ad exemplū sue fortitudinis ꝛ agilitatis ad significandum ꝙ p̄nceps talis debet quere ꝛ sibi sociare tanq̄ aptos ad prelium. ꝓpter qđ j.rij.dicit ꝙ quēcūq; Saul rideb at ad prelium aptū sibi sociabat. Secundū signū est de tribus viris causa oblatōis ascēdētib9 ad dñm qđ ꝑtinet ad p̄lationis officiū ꝛ per hoc significatū fuit Sauli ꝙ debebat legem accipere a sacerdotibus ꝛ in ea meditari vt habet Deu xvij.Et tertiū signum est de grege ꝓphetarū cui obuiauit ꝛ cum eis ꝓphetauit. per quos significant viri religiosi ꝛ p̄m veritatē hist9ie tales erāt isti qui dicunt hic ꝓphetare i.deū laudare nō solū vocibus humanis ꝫ etiam musicis instrumētis.ꝛ tales debet promot9 in p̄ncipem eligere ꝛ cum eis deum laudare de sua ꝑmotione ꝛ vt eoꝝ oratōibus possit bene suum populū gubernare.ideo subdit.(ꝛ mutaberis in virum aliū)per quod ostenditur ꝙ promotus in p̄ncipem debet aliter viuere q̄ ꝑ⁹ scz ꝟtuosius. Unde ꝛ ꝑ⁹.vij.Ethico.Virtutes transcenentes cōz modū humanū vocat heroicas vi-

diuinas(q̄ndo ergo euenerint signa hec oia t̄ fac ꝛc̄.).i.scias te esse regē ex ordinatione diuina.ideo viuas sicut rex ꝟtuose(qꝛ dn̄s tecū est)ad te dirigēdū in his que spectant ad regis officiū.nisi ponas obicem per tuū defectū.ex hoc habet̄ argumentū ꝙ qn̄ aliquis ꝓmouet̄ ꝑz deū dat ei grām exequendi debite suū officiū nisi ponat impedimentū(de sermōe aūt regni non indicauit ei) vt pristinam humilitatē teneret ⁊ secretū sibi cōmissum vsqꝫ ad tēpus debitū cōseruaret (Cōuocauit aūt samuel populū)ad ostendēdū dei ordinationē per sortiū missionē ideo sequit̄(⁊ peruenit ad saul).s. sors regni nec fuit hoc a cāu ꝫ ex ordinatione diuina.vt publicaret̄ electio prius in secreto facta(ecce abscōditus est domi) hoc factum est ex instinctu diuino ad ostendendum ꝙ nullus ingerere se debꝫ ad huiusmodi dignitates(⁊ altior fuit vniuerso populo)ꝑ qd̄ significat̄ supereminentia ꝟtutis que debet esse in ꝓmoto (Et scripsit in libro).s.legē regni.nō ꝑm vsurpationem supra positā ꝫ ꝑm ordinationem dei positā.Deu.xvij.(Filij vero Belial. ꝛc̄)per hoc ostendit̄ ꝙ in omni ꝯgnatione cōiter sūt aliq̄ mali qui de bono murmurāt etsi possent libenter impedirent.

Capitulū xi.

Et factū est.q.post mensem ꝛc̄.) per naas qui serpens interpretatur diabolꝰ intelligit̄ naꝫ in spē serpentis decepit genꝰ humanū ꝓpter qd̄ serpens antiquus nominat̄.ipe ꝟo q̄rit eruere oculos dextros viroꝝ Jabes. q̄ calos interpretat̄.nā viris caritate feruētibus malignꝰ insidiat̄ per oculū aūt significat̄ intentio Math.vi. Si oculꝰ tuus fuerit simplex.i.intentio tua.ꝑz Aug ꝑ oculū ergo dexterū intentio ad bō spiritualia.ꝑ sinistrū autē ad tꝑalia designatur.per hoc ergo ꝙ naas oculos dextros viroꝝ Jabes querebat eruere significat̄ ꝙ diabolꝰ intentiones viroꝝ in caritate feruentiū querit a bonis spūalibꝰ totaliter auertere per ꝫ autē qd̄ viri Jabes quesierūt auxiliū regis significat̄ ꝙ a diabolo impugnati dicto modo debent ad auxiliū regis regū ihu xp̄i ꝑ deuotas orationes recurrere(qui ꝯstituit populū in tres ꝑtes)nam rex noster angelos per tres gerarchias diuisit ⁊ oēs sunt in adiutoriū nobis contra demonis exercitū Hebre.i.Omnes administratorij sp̄s sūt in ministeriū missi ꝓpter eos qui capiūt hereditatē salutis ⁊ sic debellat̄(naas cū suo exercitu)i.diabolꝰ cū angelis malignis Apoc̄.xij.Michael ⁊ angeli eius p̄liabantur cum dracone.draco pugnat ⁊ angeli eius ⁊ nō preualuerūt.neqꝫ inuētus est eoꝝ locus amplius in celo. ⁊ accipitur hic celū ꝓ ecclesia militante(venite ⁊ eamꝰ in gal gala ⁊ innouemꝰ ibi regnū)ex noua nāqꝫ victoria de diabolo habita innouandū est xp̄i regnū per nouam oblationeꝫ laudū diuinaꝝ.nec mirandū ꝙ per saulē ꝓ tꝑe quo fuit bonꝰ significat̄ ihs xp̄s sicut ij.dicet̄.de dauid ⁊ alomone.sicut eni dictū fuit in principio huiꝰ operis.leo ꝓpter diuersas ꝓprietates aliquādo significat diabolū ⁊ aliquando christū.

Ca.xij.

Dixit aūt samuel ꝛc̄.)In hoc aūt c. sanctus samuel suaꝫ declarat innocentiā.d(Loquimini d̄ me coram domino)nō dicit corā hominibꝰ sicut ipocrite qui querunt iustificari coram mūdo (vtrum bouē cuiusquā tulerim ꝛc̄)sibi calumniā inferendo pro iusticia exercenda.per hoc informari debent principes ⁊ prelati vt regant populū sibi subditū sine calūnia ⁊ auaricia. Scd̄o arguit populū de petitione regis ostēdēs ꝙ dn̄s rex eoꝝ fuerat immediatꝰ per iudices tanq̄ꝫ per ministros ⁊ vicarios. et eos saluās d.(Misit dn̄s moysen ⁊ aarō ꝛc̄)per hoc significat̄ ꝙ prelati ⁊ predicatores dn̄t ostēdere populis dei beneficia vt cognoscant eius bonitatem suā igratitudinem.nam opposita iuxta se posita magis elucescunt ⁊ sic per veram penitētiam.ad deum redeant ⁊ ipsi fideliter seruiendo verū dominū recognoscant.

Capl̄m xiij.

Filius vnius anni)i.humilis.sic puer vniꝰ anni (Cuꝫ regnare cepisset ⁊ duobus annis regnauit super israhel)Act.xiij.dicit̄ ꝙ regnauit xl.annis sed hic ponit̄ tantū tempus q̄

permansit in humilitate ⁊ bonitate ex q̄
patet ꝙ rex malus tēpore malicie sue nō
est ꝑm veritatem rex dicendus ꝫ tm̄ equi
uoce. sicut oculus lapideus aut depictus
Idē dicēdū de prelato malo ⁊ multo plꝰ
qꝛ regit in spiritualibus que tēporalibus
preferuntur corruptio ei optimi pessima
iudicatur (Et percussit Jonathas statio
nem philisteoꝝ). per Jonathā qui donuz
columbe interpretatur dn̄s Jesus christꝰ
signatur super quē spiritus sanctus ap/
paruit in specie columbe cū baptisaretur
Jp̄e ꝟo stationē philistinoꝝ percussit qn̄
descendens ad infernū inde patres potē
ter liberauit. philistijm aūt interpretant̄
cadentes. ideo significant demones qui
de celo per suam superbiam ceciderunt (
Dixitqꝫ Samuel ad Saul stulte egisti) s.
vsurpando tibi officiū legalis sacerdotij
⁊ incōparabiliter plus peccant illi qui si
bi officiū sacerdotis euangelici vsurpāt.
(Et egressi sunt de castris philisteorum
tres cunei) per hoc autē significat̄ ꝙ de
mones qui vt dictū est per philisteos in/
telliguntur. de tribus nos tentant. p̄mū
est concupiscentia oculoꝝ ⁊ demones de
hoc tentantes significātur per p̄mū cu/
neum cum dicitur (vnus cuneus perge/
bat contra viam effraym) que fertilis in
terpretatur. concupiscentia vero oculoꝝ
bona temporalia coaceruare semper ni/
tit̄ Scd̄z āt ē supbia vite ⁊ demones de
hoc tentantes. per scd̄m cuneū significā
tur cum dicitur (porro alius ingredieba
tur per viam bethoron) que domꝰ excel
sa interpretatur ideo per ip̄am superbia
vite intelligitur que semper ascendere co
natur. Terciū aūt est concupiscentia car
nis ⁊ demones de hoc tentantes. per ter
cium cuneum significātur cum dicitur (
tercius autē verterat se ad iter t̄mini in
terra seba) que interpretatur capra. ꝓpt̄
quod significat concupiscentiam carnis
per quem homines assimilantur anima
libus brutis. vnde primo Ethicoꝝ. vita
voluptuosa dicitur vita pecuduz (porro
faber ferrarius nō inueniebatur in omni
terra isrl̄. cauerant eni philistijm ꝛc̄) De/
mones enim student ad hoc ꝙ fabricato
res armoꝝ spiritualium tollantur de ter
ra fidelium. huiusmōi vero fabri sunt do
ctores ⁊ predicatores qui contra demo/
num insultus fideles armant suis sāctis
exhortationibus propter qd̄ illi qui eos
indebite impediunt in tam bono actu mi
nistri sunt demonū in hoc cāu.

Capitulū .xiiij.

Et accidit quadam die ꝛc̄) per Jo
natham qui columbe donū int̄/
pretatur dn̄s Jesus christus sig
nificatur nam ad moduz columbe caret
amaritudinis felle. per hoc autē ꝙ Jona
tas ascendit per scopulos ad destruendā
philisteoꝝ stationē significatus fuit ascē
sus christi in crucem per clauos ⁊ sic de
struxit stationem demonuz frangens in
fernum. ⁊ inde liberans collegium san
ctorum patrum. Per armigerum autem
eius intelligitur beatus Franciscꝰ qui ar
ma christi non solum in mente per fidem
sed etiam in corpore per expressam simili
tudinem portauit ⁊ per crucem penitētie
post christum incedens frequenter demo
nes fugauit non solum de corporibꝰ ob
sessis sed etiam de ciuitatibus ⁊ locis vt
in eius legenda plenius ɔtinetur.

Capitulum xv.

Et dixit Samuel ad Saul.) per
Samuelē qui postulatus a dn̄o
interpretatur cōuenienter Jesus
christꝰ significatur quē a domino postu
lauerunt instanter patriarche ⁊ ꝓphete.
ysa. xvi. Emitte agnum dominato. terre
de petra deser. ad montē fi. syon ⁊ cōsimi
lis postulatio In multis locis ponitur in
veteri testamento. per Saulē vero regna
re volentē. potest intelligi quicunqꝫ q̄ vel
acceptat potestatē temporalē vel spiritu
alem ⁊ talis dꝫ p̄mo de regimine sui co
gitare qd̄ ɔsistit in hoc ꝙ sensualitas re
digit̄ sb̄ rōis ptāte ꝓpt̄ qd̄ sibi dr̄ a xp̄o
qui per samuelē significat̄ (vade ⁊ ꝑcute
Amalech) q̄ bruta gēs interpretat̄ ꝓpter
qd̄ per Amalech sensualitas per quā ho
mo conuenit cum brutis designatur ⁊
sic debet domari ꝙ obediat rationi sed
in hac victoria duplex potest esse defe/
ctus. Vnus est si nimis parcatur carni
sub p̄textu ꝑuitutis dei scilꝫ vt sit fortior

ad seruiendū ei ⁊ hoc significat̄ per hoc
ꝙ Saul pepercit melioribꝰ animalibus
sub pretextu oblationis deo fiende ex eis
cū dr̄ (⁊ pepercit saul ꝛc̄) idē significatur
ꝑ h̄ qđ dimisit viuū regē agag pinguissi
mū. alius aūt defectꝰ est. qñ ex viciorum
carnaliū victoria. insurgit superbia que
aliqñ ē magis dei offensiua b̄. sup̄ missꝰ
est. expedit magis v̄ginē nō esse q̄ꝫ de v̄/
ginitate insolescere. ⁊ hoc significat̄ ꝑ h̄
ꝙ saul erexit sibi fornicē triumphalē ad
sue victorie ostentationē ⁊ qm̄ per humi
litatē fuerat electus in regem sicut dicit̄
in textu (nōne cū paruulus esses in ocul̄
tuis caput in t̄bubꝰ isrl̄ factus es ꝛc̄) ita
per superbiā fuit eiectus sicut dicit̄ .j. (ꝓ
eo ꝙ abiecisti sermonē dñi abiecit te dñs
ne sis rex) ⁊ per hoc significat̄ ꝙ nullus
potest esse bonus rex in regimie sui ⁊ ali
orum. nisi abijciat a se superbie viciuz. ¶
Dixitq̄ samuel adducite ad me agag ꝛc̄
) per hoc aūt ꝙ samuel agag occidit sig
nificat̄ ꝙ christus ꝑ samuelē figuratus
extinguit aliquādo incentiuuz carnis in
aliquibꝰ amicis suis. sicut legit̄ de bea/
ato Francisco ⁊ in collationibꝰ patrum
de sereno Abbate ꝙ in somnis vidit an/
gelum dei eumtigantē ipm̄ ⁊ ex tunc nō
sensit motū carnis inordinatū. p̄ma col
latione eius (verūtamē lugebat samuel
saulem) per hoc designat̄ ꝙ quilibet qui
est membꝝ christi reputare debet casum
magne persone valde lamentabilē

Capitulū xvi.

Dixit quoq̄ dñs ad samuelē ꝛc̄.)
sicut cap̄lo p̄cedenti per samue/
lem significatꝰ est christus ita ꝑ
ipm̄ significat̄ christi vicarius ad quem
spectat aliquē vngere in p̄ncipem vel p̄/
latum. ꝓpter ꝯnexionem eni principal̄
agentis ad vicariuz in expositione sacre
scripture ⁊ maxime mistica fit frequēter
transitus de vno ad aliū. dicit̄ ergo sibi
(vsqueq̄ tu luges saulem). q. d. vicarius
approbare debet magistri sui sentenciaz
⁊ qr mortuo vel deiecto p̄ncipa vel p̄la/
to aliꝰ est instituendus ideo subdit̄ (veni
vt mittam te ad Jsai. ꝓuidi eni in filijs
eius mihi regem) per Jsai qui interpreta
tur salus mea christus significatnr. de q̄

Jsa. lvi. in ꝑsona patris dr̄. iuxta ē salus
mea vt veniat ꝛc̄. cū ergo dr̄. (Veni mit
tam te ad ysai) Jntelligat̄ esse v̄bū vel in
spiratio spūs sancti ad illū qui principez
vel prelatuz instituere debet vel vngere.
nam talis ꝓmotus de filijs ysai. i. xp̄i ꝑ
verā fidē debet eē. per hoc aūt ꝙ de filijs
Jsai minor inunctus fuit de p̄cepto dei.
sicut dr̄ .j. ⁊ ait dñs (Surge ⁊ vnge eum
) significat̄ ꝙ ille de christi filijs qui ē hu
milior ceteris paribus ad dignitatē eccle
siasticā vel secularē aptior (Et directus
est spiritus dñi a die illa in dauid) ꝑ qđ
ostendit̄ ꝙ ꝓmoto ex ordinatione diui/
na dat̄ ad exequenduz officiū suum nisi
pōt obicem spiritus sancti gracia (Spi/
ritus aūt domini recessit a saul. ⁊ agita
bat eū spūs malus) ꝑ qđ significatur ꝙ
qñ spūs sanctus recedit ab aliquo ꝓpter
peccati mortalis ꝯmissionē. spūs malig
nus agitat eū de culpa in culpam Greg
Peccatū qđ nō per penitentiaz diluitur
mox suo pondere ad aliud trahit. ꝑ hoc
aūt ꝙ psallente dauid saul alleuiabatur
significat̄ ꝙ ꝑ orōes scōꝝ a demonibus
agitati aliquādo curantur qđ de corpo
rali curatione orōnibus scōꝝ frequēter
esse legit̄ factū. spiritualiter aūt p̄dicato
res hoc faciunt in illis qui ad eorū p̄di/
cationē spirituz vere penitēdi cum ꝓposi
to ꝯfitendi concipiunt. Ca. xvij.

Congregātes autē philistijm ag
mina) hic agit̄ de duello dauid
contra Goliad getheū. ꝑ quod
significat̄ allegorice pugna xp̄i ꝯtra dy
abolū. circa qđ notandū ꝙ sicut p̄cedē
ti. c. significatꝰ ē xp̄s ꝑ Jsai. sic per ipm̄
pōt hic deꝰ pr̄ significari. eo ꝙ pr̄ ⁊ filius
vnū sunt i sb̄a ⁊ oꝑatiōe sicut dicit xp̄s
Jo. xi. c. Ego ⁊ pr̄ vnū sumꝰ. ergo ꝑ Jsai
mittentē filiū suū dauid ad frēs suos visi
tandū. d. (Fratres tuos visitabis si recte
agāt ꝛc̄) significat̄ deus pr̄ filiū suū mit/
tēs in mundū vt saluet̄ ꝑ ipm̄ Jo. iij. per
h̄ aūt ꝙ dauid debellauit goliad getheū
⁊ ꝑ hoc philistinoꝝ exercitū. sicut dr̄ .j. (
vidētes aūt philistijm ꝙ mortuꝰ ē fortissi
mus eoꝝ fugerūt) significatur ꝙ xp̄s de
bellauit p̄ncipē demonū ⁊ eiꝰ exercitū ꝑ
baculū aūt ⁊ q̄nq̄ lapides quibꝰ dauid

Goliad debellauit significaꝫ crux sancta
ꝫ q̄nq̄ vulnera p̄ que xp̄s de dyabolo ꝫ
angelis eius triūphauit. per hoc autē ꝙ
dauid gladio golie caput eius āputauit
significaꝫ ꝙ sicut dyabol⁹ p̄ lignū deui/
cerat genus humanū in hoīe p̄mo. sic p̄
lignū deuictus est ab homine xp̄o. ¶ Mo
raliter āt p̄z dauid inunctū a Samuele
significaꝫ quilibet xp̄ianus bon⁹ a chri/
sto inunctus vnctione gracie. ꝓpter qđ
timere nō debet potestatē ꝫ arma satha/
ne ꝛ ostanter ip̄z aggredi cū baculo san
cte crucis ip̄m per fidē interi⁹ portādo ꝫ
exterius in signo (Et quinq̄ lapidib⁹). i.
exercicio v. sensuū in bonis ꝫ sanctis ope
ribus. i. De. iiij. Christo in carne passo ꝫ
vos eadē cogitatione armamini ꝫ sic dy
abol⁹ deuict⁹ cū exercitu suo fugit cōfu
sus Ja. iiij. Resistite dya. ꝫ fugi. ⁊c̄ ¶ C. 18

Et factū est cū oplesset loqui ad
Saul aīa Jonathe oglutinata ē
anime dauid) p̄ Jonathā qui in
terp̄etaꝫ colūbe donū xp̄s significaꝫ eo
ꝙ in ci⁹ baptismo spūs sanct⁹ sup ip̄z ap
paruit in specie colūbe. Matb. iij. Cuius
aīa. i. volūtas cōglutinaꝫ per amorē ipsi
dauid per quē significaꝫ quilibet qui for
titer dtra vicia pugnat eo ꝙ dauid māu
fortis interp̄etaꝫ. ꝫ ei dat vestimēta sua
ꝫ arma sicut dicit (Et dedit ei Dauid ꝫ
reliqua vestimenta sua vsq̄ ad gladiū ꝫ
arcū) p̄ q̄ intelligunt vestes ꝫ arma ẏtu
tum ꝫ gracie. p̄m cui sensuꝫ lr̄alem. ly vꝫ
tenet hic inclusiue. hec āt arma dat xp̄s
suis militib⁹ nō solū ad dnandū ꝫ et̄ ad
fortit̄ demones impugnandu ꝫ qm̄ q̄s
xp̄us diligit dyabol⁹ fort⁹ odit. iō si inci
tauit Saul̄ ad odiendū Dauid sicut dr̄
in tex. (nō rectis ergo oculis saul aspicie
bat dauid ⁊c̄) sic diabol⁹ potētes hui⁹ se/
culi studet incitare ad odiū amico p̄ xp̄i
ꝫ nō solū ad odiendū in corde ꝫ etiaꝫ ad
p̄sequendū in ope. In cui⁹ figura Saul
voluit dauid cū lācea p̄forare. ꝫ q̄m dya
bol⁹ videt ꝙ apta p̄secutio dtra christi
amicos nō valꝫ ad p̄secutionē malicioſā
dtra eos dcitandā sub specie boni studꝫ
qđ significaꝫ per hoc ꝙ saul filiā suā me
rob p̄misit dare dđ d. (ecce filia mea ma
ior dabo t ip̄az i vxorē) qđ faciebat ad ꝟ
ꝙ Dauid gladio philisteo ꝛ mozereꝫ. ꝫ si
cut deo disponente dđ fuit saluat⁹ ꝫ sa/
ul in man⁹ philisteo ꝛ cecidit ꝫ ab eis le
taliter vulnerat⁹. sic ex diuina ordinatio
ne frequēter dtingit ꝙ illi qui machinā/
tur malis innocētib⁹ capiunt in suis ma
chinationib⁹ p̄s. ix. In laqueo isto quez
abscō. dpe. est pes eius. Ca. xix.

Locutus est aūt saul ad Jonathā
⁊c̄) Ille q̄ machinaꝫ occulte ad
mortē innocētis ꝫ videt ꝙ nō p̄
ficit qz deus innocentē p̄tegit ad ip̄z ad
occidendū manifeste si pōt se duertit ꝫ ꝟ
figuraꝫ p̄ Saul qui dixit ad Jonathā fili
um suum ꝫ ad oēs seruos suos vt occide
rent dđ. per hoc āt ꝙ Jonathas insinua
uit dauid. d. querit Saul occidere te sig/
nificatur ꝙ xp̄s frequēter p̄munit suos
fideles vt caueant insidias crudel. ꝫ simi/
liter per hoc ꝙ Jonathas p̄suasit Sauli
dtrariū. d. (ne pecces rex in seruū tuum
dauid (significaꝫ ꝙ instinct⁹ diuini retra
hētes impios a malo n̄ deficiūt eis q̄diu
sunt in vita p̄nti q̄uis de⁹ sciat eos vitā
in malo finire tn̄ aliq̄n ad tēpus retrahū
tur ꝫ hoc significaꝫ per hoc qđ subditur
Saulis rn̄sio (viuit dn̄s qz nō occidetur
) tn̄ postea conat⁹ est multipliciter p̄ se ꝫ
per suos satellites ip̄m occidere. vt p̄z in
textu. p̄ hoc etiā apparꝫ dei misericordia
retrahēs pcōres a malo ꝫ hominū ma
licia q̄ dtempta tali retractiōe cito reuer
tunt̄ ad vicia dsueta (tulit aūt micol sta
tuā ⁊c̄) p̄ micol ẏo dđ vxorē q̄ caute sal
uauit ei⁹ vitā. significaꝫ hois sapia de q̄
dr̄ Sap̄. vij. hāc q̄n̄. n̄ spon. assu. ꝫ ip̄a
liberat hn̄tē ip̄am. sic de ip̄a dr̄ Sapi. x.
hec liberauit iustū ⁊c̄. Ca. xx.

Fugit aūt dauid de nayoth. ⁊c̄)
p̄ ꝟ āt ꝙ dđ in p̄secutiōe posit⁹
fugit ad ionathā amicū suū fidelē oñdēr
ei anxietatē aimi sui docemur in āgustia
positi recurrere ad eū de cui⁹ amicicia ꝫ
fidelitate nobis dstat ꝫ eidē apire qz p̄ ꝟ
alleuiaꝫ si. apostēa pl⁹ affligit q̄diu clau
sum remanet q̄ p⁹ apertionē p̄ quā sani
es defluit ꝫ euacuaꝫ. p̄ hoc aūt ꝙ Jona
thas dedit ei dsiliū ꝫ auxiliū offēsa p̄ris
sui non obstante docemur dare consili/
um ꝫ auxilium innocenti non obstante

offensa cuiuscunq; psone. Aliter autem potest dici q per ionatham qui colūbe dom⁹ interpretat̄. spiritus sanctus qui i colūbe specie apparuit in baptismo xp̄i significatur ad cui⁹ auxlium ⁊ conciliū debemus recurrere in angustijs ⁊ ip̄e paratus est iuuare quia ꝓprium est diuinitatis succurrere in casibus desperatis in quo dauid erat ꝑm viam humanā per h etiā q ionathas cōfortauit dauid predicens ei q esset persecutionē Saulis euasurus ⁊ regnū israhel adepturus d. (dimittam te vt vadas in pace. ⁊ sit dn̄s tecum) ⁊ sequit̄ postea (qn̄ eradicauēit dominus inimicos dauid) significatur q spiritus sanctus innocētes positos in aduersitatibus cōsolatur ⁊ eis adeptionez regni celestis pollicetur Math. v. Beati qui persecutionē paciunt̄ ꝓpter iusticiaz quoniā ip̄oꝝ est regnū ce. .Ca.xxi.

Venit aūt dauid in nobe ad achimelech sacerdotē) per istū Achimelech bn̄ significat̄ ih̄s christ⁹ primo ratione nominis. naz achimelech interpretat̄ frater meus rex. christus āt frater noster est ratione humanitatis assumpte Hebre. ij. dicitur de christo ⁊ suis fidelibus. non cōfunditur eos vocare fratres. d. nunciabo nomē tuuz fratrib⁹ meis. ꝛc. ip̄e est etiam rex regum ⁊ dn̄s dominantiū. vt dicit̄ Apoca. xvij. Scdo ratione officij. nam achimelech erat sūmus sacerdos qd̄ competit ipsi christo. ꝓpter qd̄ per melchisedech qui erat rex ⁊ sacerdos significat̄ Hebre. vij. per hoc ergo qd̄ dauid in arto positus venit ad achimelech. significatur q quilibet christianus in arto positus per preces deuotas recurrere debet ad dominū Jhesum christū. per hoc autē q dauid ab Achimelech panem petijt ⁊ ille dedit. significatur q christianus debet a christo petere panē verbi diuini ⁊ eucaristie. sicut dicitur in orōe dominica. Pa. nr̄m q̄tidi. da nobis hodie ⁊ hoc significat̄ per hoc qd̄ dicitur (dedit ergo ei sacerdos panē sanctificatū) per hoc autē q dixit sacerdos q ad esum panis illius requirebat̄ mūdicia. maxime a mulieribus significatum fuit q peccatū carnale impedit maxime perceptionem eucaristie. Per hoc autē q achimelech dedit dauid gladiuz significatur q christus armat suos fideles cōtra demonū insultus. per hoc aūt q fuit gladi⁹ quo caput Goliad fuit amputatuz significat̄ q memoria passionis christi qua caput demonū fuit deuictuz est efficax gladius contra demonis insultum. i. Pe. iij. Christo in carne passo et vos eadē cogitatione armamini (Et venit ad Achis regem geth) ⁊ sequit̄. (Et mutauit os suum coram achis) per hoc autē q se simulauit insanuz vt euaderet mortis periculū. dedit exēplū vtēdi cautelis contra maliciā peruersoꝝ. vnde dicit poeta. Stulticiā simulare loco sūma prudentia est qd̄ habet locū quādo queritur aliquid cui⁹ rn̄sio odiosa est ⁊ sine fructu tūc declinare quando potest fieri licite. videt̄ esse prudētie. Aliter ꝑ achis ⁊ eius populū possunt sacerdotes ⁊ scribe iudeoꝝ intelligi. ⁊ per dauid ip̄e xp̄s. qui coram eis mutauit os docens contemptū temporaliū bonoꝝ que tamē in lege veteri ꝓmittebantur in premiū ysa. i. Si audieritis me bona terre ꝯmedetis ꝓpter qd̄ ip̄m reputabant insanuz. sicut habet̄ Jo. x. Dicebant enī de christo demoniū habz ⁊ insanit. vt quid eū auditis sicut achis reputauit dauid insanum d. (videtis hominē insanientē.

Capitulū. xxij.

Abijt ergo inde dauid) sequit̄ (et dixit ad regem Moab. maneat oro pater meus ⁊ mater mea vobiscum ꝛc) per hoc autē q dauid fugitiuus ⁊ in periculo sui corpis ⁊ eoꝝ q̄ erāt secum ante omnia quesiuit parentib⁹ suis securitatē mansionis. ostēdit ꝑ factū q̄tum de parētibus sit curandū (dixitq; gad ad dauid. noli manere in p̄sidio ꝓficiscere ⁊ vade in terrā iuda) ꝑ Gad prophetā intelligit̄ bonus p̄latus qui de salute maxime spirituali suoꝝ subditorum dz eē sollicit⁹ ⁊ ideo monuit dauid recedere de loco vbi securi⁹ erat corpaliter inter idolatras tn̄ periculosius spūaliter nā aliqui d̄ societate dauid ad idolatriā declinare possent. si ibi diu māsissent. iō dixit (vade in terrā iuda) vbi de⁹ colebat̄

tñ Saul eius aduersarius ibi dñabat ex
hoc etiã ꝙ dauid cũ suis illuc iuit osten/
ditur ꝙ homines illi dñt eẽ magis solici
ti de cauendo spirituale periculũ q̃ cor/
porale (Rndens aũt doech ydumeus) ꝑ
doech qui interpretat mortuus allegori
ce significat Judas proditor qui de mor
te christi tractauit cum ꝑncipibus iude/
orum. sicut doech denunciauit Sauli fa
ctum achimelech significãs christũ. sic
ca. ꝑcedenti fuit dictũ ⁊ per illã denunci
ationẽ Achimelech fuit occisus ⁊ alij sa
cerdotes occasione eius ⁊ similiter ꝑ trã
ctatũ iude predictũ. christus fuit captus
⁊ occisus ⁊ post hoc apostoli ⁊ martires
alij pro fide ipsius (euadens aũt vnus fi
lius achimelech ꝛc) per euasionẽ istius si
gnificatus fuit status confessoꝝ qui filij
sunt christi q̃uis nõ transierit ꝑ gladiũ
¶ Moraliter aũt per doech qui bonũ fc̃z
innocentis Sauli retulit in malũ signifi
cãt adulatores ⁊ maligni relatores ⁊ ꝑ
hoc potentes concitant ꝯtra innocentes
⁊ hoc est pessimũ maxime qñ fit ꝯtra ꝑ/
sonas deo ꝯsecratas sicut in ꝓposito Ec
cle. xxvij. Susurro ⁊ bilinguis maledict⁹
turbauit eni pacẽ hñtes. Ca. xxiij

Et annunciauerunt dauid. Ecce
philistijm oppugnant ceylã) que
interpretat ad fundam iuncta.
ideo per ipam significat militans ecclia
funda nanq̃ bellicũ est instr̃m vt patet
Jud. xix. militans autẽ ecclesia semꝑ est
coniuncta bello ꝯtra demones ⁊ vicia ꝑ
habitatores ergo ceile significant filij ec
clesie quoꝝ aliqui sunt boni aliqui mali
vsq̃ ad finẽ mundi tñ bonus prelatus q̃
per dauid significat eo ꝙ dauid fuit pa/
stor ouiũ debet vtrosq̃ cõsolari sicut da
uid habitatores ceyle ꝯsolat⁹ fuit (⁊ diri
piunt areas). i. rapiunt alimenta de areis
ꝑ que significant ꝟba diuia ⁊ eucaristie
sacr̃z quibus fideles spiritualiter reficiũ
tur. hec aũt alimẽta philistijm rapiũt qñ
demones qui per philisteos significãtur
fructũ verbi diuini ⁊ eucaristie sacramẽ
ti suis tentationibus impediũt (ꝫ dauid
habitatores ceile saluat) qñ bon⁹ prela/
tus suis precib⁹ ⁊ exhortationibus tẽta/
tiones demonũ erga suos subditos ener
uat. ꝫ qm̃ sicut dictũ est in filijs ecclesie.
aliqui mali sunt ⁊ ingrati. iõ pro illis dr̃
ꝙ viri ceile ad tradendũ dauid manu sa
ulis fuert parati sicut dr̃ j. (Et dixit dñs
tradẽt) ⁊ per hoc significant mali sbiecti
qui bonos prelatos suos nequit accusãt
⁊ tradunt manib⁹ tirannoꝝ (ascẽderũt
aũt cyphei) qui interpretant germinan
tes vel florentes ⁊ significãt phariseos.
qui ex radice superbie germinauerunt in
odiũ xp̃i per dauid significati sicut dictũ
est. s̃. in plurib⁹ locis. Et ex odio persecu
ti sunt eũ vsq̃ ad mortẽ eo ꝙ arguebat
vicia eoꝝ ⁊ de hoc põt accipi qđ dr̃ Eze
vij. Floruit ꝟga. germinauit superbia ini
q̃tas surrexit in virgaz ipietatis. magna
eni imo maxia impietas fuit vsq̃ ad mor
tem ꝑsequi innocentẽ ⁊ mũdi saluatorẽ.
per hoc ergo ꝙ ziphei insidiati sunt dđ
vt in manus saul traderet significata fu
it insidiatio phariseoꝝ cõtra xp̃m vt tra
deretur in manus herodis Math. iij. Ex
euntes aũt pharisei cũ herodianis conci
lium faciebant quõ eũ ꝑderẽt. ꝫ sicut da
uid tunc euasit etiã eoꝝ insidias sicut di
citur. (Statimq̃ dđ descẽdit ad petrã)
ita ihs tũc cuz discipulis suis secessit ad
mare vt dicit Marc̃. iij Ca. xxiiij

Ascẽdit ergo dđ Inde ꝛc) sequit
Assumẽs ergo Saul tria milia
viroꝝ ꝑrexit ad inuestigãdũ dđ
Allegorice ꝑ Saul qui cũ socijs suis q̃
rebat dđ suꝑ abruptissimas petras que
solũ capreis siluestrib⁹ sunt peruie signifi
catur cayphas põtifex ãni illi⁹ vt dr̃ Jo.
xi. Qui cũ alijs sacerdotib⁹ q̃rebat mor
tem xp̃i ꝑ vias ⁊ domos irratiõales qđ
nll's dẽret q̃rere (Erat aũt spelũca ꝛc.) in
q̃ latebat d đ iõ ꝑ ipaz significari p̃t hu
mãitas xp̃i in q̃ latebat diuinitas Phil.
ij. q̃ cũ in forma dei eẽt ñ rapinã arbitra
tus ẽ eẽ equalẽ deo ꝫ semet ip̃m exinani
uit formã serui accipiẽs in similitudinẽ ho
minũ fact⁹ ⁊ habitu inuẽtus vt hõ (quã
ingressus ẽ saul vt purgaret ventrẽ) Cay
phas eni ꝯsiderans xp̃m puꝝ hominem
emisit illud verbum fetidũ. expedit vobis
vt vn⁹ homo moriat pro populo. liz eni
ipe ⁊ alij nõ hr̃ent aliquã cãm rõnabilẽ
interficiẽdi xp̃z inocentẽ tñ ne occõne ei⁹

romani venirent ⁊ tollerent locū ⁊ gentem. Affirmans minus malū esse innocētem interficere q̄z locū ⁊ gentem perire(Surrexit ergo dauid ⁊ p̄cidit oīa clamidis Saul)per hoc significat q̄ christus post resurrectionē suam ⁊ ascensionē abscidit a iudeis regni ⁊ sacerdotij dignitatem. p̄m vero litterale sensum. Dauid oram clamidis abscidit vt per hoc ostenderet Sauli q̄ ipm si voluisset occidere posset ⁊ similiter christus querentib⁹ eum capere hoc ostendit.nam ex solo verbo q̄ dixit eis. Ego sum oēs ad terraz prostrauit. Capm xxv.

Mortu⁹ē samuel ār ⁊ congregat⁹ est vniuersus isrl ⁊ planxerunt eum)p planctū cōem Samuel ostendit q̄z tū plangēdus ē obitus boni p̄lati.vel doctoris (erat aūt vir quispiaz in solitudine Maon ⁊c.)p istum qui vocabatur nabal ⁊ stultus interpretat. iō p ipsum pōt quilibet philosophus superbus intelligi. Stultus enī dicitur.q. statu altus.s.in estimatione sua. p̄bus enīz superbus ratione sciētie est alti status. ꝫ ratione superbie stultus.dr enī Prouer. xi.c.vbi humilitas ibi ⁊ sapientia. ⁊ eadem ratione vbi superbia ibi stulticia vñ de p̄bis superbis dicit Ro.i. Qui cū cognouissent deū.nō sic deū glorificauerūt aut gracias egerunt in cogitationib⁹ suis ⁊ obscuratū est insipiens cor eoz dicētes enī se esse sapientes.stulti facti sunt. (vror aūt eius prudentissima ⁊ speciosa)p quā significat sapientia p̄bica ꝫz qđ dr Sap̄.viij. Hāc quesiui mihi sponsam assumere.est etiā speciosa in se. vnde dic Plato. Si sapientie forma oculis videri posset ad amorē suū omnes maxime alliceret nec ex habēt.lupbia in se deteriorat aut deturpat.p̄m qđ dr Sap̄.vi. Clara est ⁊ que nunquam marcessit sapientia p hoc aūt q̄ Nabal nuncios dauid repulit vacuos.significat superbus p̄bus q̄ repellit ab se instinct⁹ diuinos. qui sunt q.quidā nunc̄ dei.⁊ malo retrahentes ⁊ ad bonū inducentes ⁊ de tali repulsu iam dictum est.qui cū ognouissent deū. nō sicut deū glorificauerūt ⁊c. p hoc āt q̄ mortuo nabal vror eius copulata fuit dauid significat q̄ post mortē gentilium p̄hoz sapientia philosophica copulata est ip̄i xp̄o in sacris ecclesie doctoribus.s. Dionisio. Augustino ⁊ alijs pluribus. Potest aūt hoc exponi aliter.s. de translatione studij p̄bie ad partes fidelium.nam de Athenis translatuz fuit Romā ⁊ de Roma parisius.per karolū magnum. Capm xxvi.

Et venerūt cyphei ⁊c.)Sequit(⁊ surrexit saul ⁊ descendit in desertum zyph.per saulē qui cum exercitu armato iuit ad capiendū dauid conuenienter significari pōt iudas proditor qui cū multis armatis venit ad capiendū ihesum.sicut dicit Jo.xviij. Judas aūt cum accepisset cohortē ⁊ a pontificibus ⁊ phariseis ministros venit illuc cū laternis ⁊ fustibus ⁊ armis (per ꝫ aūt q̄ dauid descendit in castra saul) significatur p̄cessus ip̄ius ꝫu obuiā querētibus ip̄m Jo.xviij. Jhesus aūt sciens oia que ventura erant super ipsum.processit eis obuiā ⁊ dixit.quē queritis(sopor ār domi irruerat super eos).s.super saulez ⁊ suos socios.per quē significat ea⁹ iude ⁊ aliorum cum eo existentiū.qui ad verbum christi dicentis. Ego sum. abierunt retro.⁊ ceciderunt proni in terrā tanq̄z insensibiles ⁊ dormientes.p hoc etiā ondit ih̄s q̄ poterat eos occidere.sicut dō per lanceā saulis quā secū portauit ostendit q̄ poterat eū occidere. Item per lanceaz significatur p̄ncipatus eo q̄ ad p̄ncipem pertinet pro subditis pugnare. p cyp̄.ār sacerdotiū eo q̄ sacerdotes vtebantur cyphis in oblationib⁹ liquidoz per hoc ergo q̄ dauid hastā saulis ⁊ cyphum aque secum tulit significata fuit ablatio regni ⁊ sacerdotij a iudeis quā fecit xp̄s in vltionē mort̄l. siue p exercitū Romanoz. Capm xxvij.

Et ait dauid in corde suo ⁊c)Allegorice per dauid qui dimisit iudeam ⁊ abijt ad gentiliū terrā. significatū fuit q̄ christus per Dauid figurat⁹ relictur⁹ erat iudea n ꝓpter obstinationē suā ⁊ ad gentiles transitur⁹ per fidē ⁊ deuotionē ꝓpter qđ paul⁹ ⁊ barnabas ostanter dixerūt iudeis Act. xiij.

vobis oportebat primum loqui verbum dei. ꝫ q̄m repellitis illud ⁊ indignos vos iudicatis eterne vite. ecce cōuertimur ad gentes. sic eni precepit nobis deus Per hoc autem ꝙ Dauid agebat predas de gentibus circūstantibus (⁊ neminem viuificabat) significatū fuit ꝙ christꝰ ꝑ predicationē apostoloꝝ occidebat erro/res gentiuꝫ ⁊ illos sibi per fidem caritate formatam incorporabat. sic eni dictū fuit petro Act. x. Surge petre occide et mā duca qđ intelligitur de conuersione cor/nelij et amicoꝝ eius ad fidem christi per predicationē beati petri. Ca. xxviij.

Factum est autē in diebus illis ꝛc̄) hic incipit historia dauid quo/modo ꝓmisit ire ad bellum contra filios Israhel. ꝫ sequēti capitulo magis explicatur ꝓpter qđ ibidē exponetur hic autem ponitur pauor saulis de suis aduersarijs cuꝫ dicit̄ (vidit Saul castra philistijm ⁊ timuit) quesierat eni mortez dauid cū magna solicitudine ⁊ labore cꝰ tamen innocentiā pluries probauerat. et quoniā ip̄m pluries terruerat iniuste. iō dn̄s terrorem ab aduersarijs suis imisit sibi iuste Sapi. xi. per que peccat quis ꝑ hec ⁊ torquetur. vnđ ⁊ sequit̄ (Cōsuluit qꝫ dominū ⁊ nō respondit ei neqꝫ per somnia. neqꝫ per sacerdotes. neqꝫ per ꝓphetas.) Rn̄sio per somnia est interius. ⁊ iō significat consolatiōꝫ interiorē a deo datam que negata est Sauli ⁊ iuste. vt patꝫ ex dictis. Rn̄sio per sacerdotes significat effectū orationis ecclesie quā non habēt homines obstinati contra innocentes q̄lis erat Saul ⁊ ideo non habuit rn̄sum per sacerdotes nec ei consimiles. Rn̄sio vero per ꝓphetas significat consiliū bonorum ⁊ prudentuꝫ ꝓpter qđ ꝓphete videntes antiquitus appellabantur. i. Re. ix Qui hodie dicit̄ ꝓpheta olim appellabatur videns. hoc autē Rn̄sum obstinati nō querunt nec ei adquiescunt. (ꝫ querunt Rn̄sum a phitonissa) per q̄m significātur mali homines artibus prohibitis vtētes vel qꝛ in mal' obstinati instinctus dyaboli

Capitulū. xxix. ꝑsequūt̄

Congregati sūt agmia philistijm ꝛc̄) Saul ⁊ eius populus puniti fuerunt per philisteos propter mala que fecit Saul specialiter contra Dauid. In cuius persecutione fauebat ⁊ obediebat sibi populus ꝓ maiori parte propter qđ cuꝫ eo meruit puniri. ergo per philisteos Isrl' debellantes significantur infideles populi impugnantes fideles ex instinctu dei ad puniendū peccata per fideles commissa. sicut frequenter legitur esse factūꝫ Unde attilla rex hunoꝝ cuꝫ obsidēt ciuitatem trecensez. Interrogatꝰ a beato lupo quis esset Rn̄dit ego sum flagellū dei. at ille dixit. ⁊ ego sum lupus qui meruit flagellari. tale vero flagelluꝫ fuit cosdre saladrinus ⁊ plures alij Igit̄ per dauid qui voluit ire contra filios Israhel cum philisteis significātur sancti qui in punitionibus fideliū factis per manus infidelium applaudunt iusticie dei ꝑm illud p̄s lvij. Letabitur iustus cū viderit vin. manus su. la. in sanguine pes. ⁊ per talez modum Jere. xviij. dicebat de populo Isrl' peccatore da filios isrl' infamem ⁊ educ eos in manus gladij. per hoc autem qđ dauid a philisteis recessit significatur effectus naturalis sanctoꝝ ad fideles. licet applaudant diuine iusticie in eoruꝫ punitione propter qđ ⁊ sanctꝰ Jeremias licet dixisset de populo. da filios eoꝝ in famē ꝛc̄. tn̄ capta ciuitate et populo partiꝫ captiuato lamentabatur dicens. Quomō sedet sola ci. ple. po. ꝛc̄. sicut patet in alijs lamentationibus ꝯsequenter.

Capitulum. xxx.

Cunqꝫ venissent dauid ⁊ viri eiꝰ in sicelech ꝛc̄) per hoc autez ꝙ absente dauid combusta fuit sua ciuitas ⁊ mulieres cum paruulis in captiuitatem ducte per amalechitas qui gentes brute interpretantur Propter quod demones significant qui in forma brutorum vt frequentius hominibꝰ apparēt vnde ⁊ Eue apparuit in serpentis specie. Gene. iij. significatur ꝙ absentia boni p̄lati qui per dauid significat̄ a sua diocesi demones incendunt populuꝫ suum igne ꝯcupiscentie carnalis ⁊ ducūt eū captiuū multiplicibus peccatis irretitum (⁊ consuluit dauid dominuꝫ. d. ꝑsequar latrunculosos ꝛc̄.) ⁊ sic Dauid reduxit predam

per suā diligentiā ⁊ laborē In quo doce
tur bonus prelatus. diligentiā ⁊ laborē
apponere vt malum qđ per eius absenti
am contigit reformetur. per hoc etiaz ꝙ
dauid existente cum achis rege contigit
damnū predictū. significat̄ damnū in spi
ritualibus qđ contingit frequēter in dy
ocesibus prelatoꝝ ꝓpter ip̄oꝝ occupati
onem circa negocia regum ⁊ magnato
rum (Et misit dona de preda senioribus
de Juda) per hoc aūt significat̄ ꝙ succe
dentibus prosperis debet quilibet de bo
nis a deo sibi concessis refundere suis be
nefactoribus ⁊ amicis. etsi debet hoc fie
ri de bonis temporalibus multo magis
fieri debet de bonis spiritualibus q̄ alijs
cōicata nō diminuūtur ꝫ potius augmē
tātur. damnū v̄o qđ contigit in ciuitate
dauid ip̄o absente sicut expositū est de p̄
lati absentia. sic exponi potest de regis ⁊
p̄ncipis negligentia circa regimen sue t̄
re qui nimis intentus aucupijs ⁊ venati
bus negocia regni dimittit alijs tractā
da ⁊ sic ex hoc cōtingunt aliquādo ma
gna damna.

C.xxxi.

Philistijm aūt pugnabant aduer
sum israhel) ꝯm Grego. omelia
x. Iniquoꝝ omniū caput est dy
abolus ⁊ huiꝰ capitis membra sunt oēs
iniqui. ꝓpter qđ sicut. s̄. c. xxix. per phili
steos intelligunt̄ infideles qui sunt mem
bra diaboli. sic in isto capitulo per phili
steos possunt demones intelligi ꝓpt̄ cō
formitatē capitis ad membra ⁊ eoꝝ con
nexionē. in hoc aūt bello philisteoꝝ con
tra israhel aliqui de populo israhel fugi
entes turpiter euaserunt ⁊ aliqui gladijs
philisteoꝝ interfecti fuerunt ⁊ aliqui scz
saul ⁊ armiger eius ꝓprijs gladijs occu
buerunt. licz ante Saul a sagittarijs fu
isset vulneratus vt dicit̄ in textu. Et idē
ꝓbabiliter videt̄ de armigero ipsius. ꝑ
primos autē qui euaserunt cum aliq̄ tur
pitudine. significantur illi qui đ bello de
monum contra nos euadunt sine culpa
mortali. nō tamen sine veniali que habz
aliquā turpitudinē annexam. per scđos
aūt qui ceciderūt gladijs philisteoꝝ sig
nificantur illi qui cadunt in mortale pec
catum. ⁊ hoc tentationibus demonū. ꝑ
tercios vero qui a philisteis letaliter vul
nerati gladijs ꝓprijs se interfecerunt. si
gnificantur illi qui tentationibus demo
num vulnerantur peccato mortali ⁊ cū
hoc postea ꝓprio motu mortalit̄ peccāt.
vel alios ad hoc inducunt ⁊ sic gladijs
demonū ⁊ suis ꝓprijs moriuntur (Et p̄
ciderunt caput Saul ⁊ expoliauerūt eū
armis suis) per hanc expoliationē signi
ficatur ꝙ homo mortaliter peccans ar
mis virtutū ⁊ gracie spoliatur. per hoc
autē ꝙ caput Saul ⁊ eius corpus ad vi
tuperium eius appensa fuerunt in muro
bethsam. significatur infamie turpitudo
que sequitur ad mortalem culpā (quod
cum vidissent habitatores Jabes) Per
istos qui caput ⁊ corpus Saul auferen
tes de muro sepelierunt. significantur il
li qui turpitudinem suorum superiorū
quantū possunt bono mō satagunt cō
culcare.

Explicit liber p̄mus.

Incipit liber Secūdus

Factum est aūt postq̄ mor
tuus est Saul ꝛc.) Sequit̄
(In die aūt tercia apparu
it homo ꝛc) Per istū homi
nem qui ad habendū ip̄iꝰ
dauid graciā mendaciū sibi dixit. s. ꝙ in
terfecisset Saul cum tn̄ interfectꝰ fuisset
partim sagittis philisteoꝝ. partim ꝓprio
gladio. significant̄ illi qui per mendacia
querunt placere potentibus ⁊ prelatis (
vocansq̄ dauid vnū de pueris suis ait.
accedens irrue in eū) In hoc Dauid de
dit exemplū potentibꝰ huiꝰ mūdi. vt nō
sint fauorabiles aut benefici adulatoribꝰ

⁊ mendacibus ꝫ magis puniant eos ꝑz
q̃ꝫtitatem delicti vt iusticia seruetur ⁊ ter
ror alijs incuciatur (planxit aũt planctũ
dauid ꝛc̃.) per casum Saul ⁊ populi cor/
poralem significatur lapsus fidelium in
culpam mortalẽ qui plangendus est val
de. quanto aĩa melior est corpore ⁊ ma
xime quãdo peccatũ est prelati vel princi
pis ad qđ sequit̃ malum cõitatis (Et pre
cepit vt docerent filios iuda arcũ) hec est
vera lr̃a liz aliqui libri habeant planctuz
⁊ ꝑm sensum lr̃alem per arcum intelligit̃
ars sagittandi qua filij iuda scirẽt impu
gnare philisteos. sicut sagittis debellati
fuerant per ip̃os. Ars autẽ sagittãdi spi
ritualis est exercitiũ deuote orationis q̃
demones qui per philisteos intelligũtur
fortiter debellantur. In cui⁹ figura dicit̃
Exo. xvij. ꝙ moyse in orationib⁹ perseue
rante amalechite. per quos similiter de
mones significãtur vt dictũ est. s̃. i. libro
xxx. ca. Fuerunt a filijs israhel debellati.
(Considera isrl̃ pro illis qui mortui sunt
super excelsa tua) sicut. s̃. dictũ est. xxix.
c. pri. lib. Mortalitas ista contigit ꝓpter
peccatũ. ⁊ hoc est a viuentib⁹ valde cõsi
derandũ. ⁊ maxime pergentib⁹ ad bellũ
ne ⁊ ipsi sint irretiti aliquo peccato graui
⁊ contingat eis similis pena vel etiã ma
ior in gehenna.

Capl̃m Scđm.

Igitur post hoc consuluit dauid dn̄m ꝛc̃.
) per hoc autem ꝙ dauid ex diuina reue/
latione ascendit in hebron que altero no
mine vocatur cariatarbe. i. ciuitas q̃tu/
or significat̃ ꝙ homo bone voluntatis
qui per dauid significatur ascendit ad ꝑ/
fectionem quatuor v̄tutum cardinaliuz
per instinctum ⁊ adiutoriũ diuinũ q̃ qui/
dez perfectio ciuitas quatuor potest dici
de qua dicitur Apo. xxi. ⁊ cuitas erat in
quadro posita (venerũtqꝫ viri iuda ⁊ vn
xerunt dauid ibi) Iuda interpretatur cõ
fitens ⁊ ideo viri iuda dicunt̃ illi qui cor
de ore ⁊ opere deũ confitentur. ⁊ isti vn
gere dauid. i. virum virtuosuz ꝓmouere
nituntur. nam si est promotio in regimĩe
temporali volunt eum habere principem
Si autẽ in spiritualibus pontificẽ vel pre
sidentẽ (Misit ergo dauid nuncios ad vi/
ros Iabes galaad Dixitqꝫ ad eos. bn̄di
cti vos a domino ꝛc̃) sicut dc̃m ẽ. s̃. vltio
ca. pri. lib. per istos viros Iabes significã
tur illi qui cooperire student q̃ntũ bono
modo possunt turpitudinẽ superioris sui
⁊ ipsi sunt a dn̄o benedicti. vnde Gen̄. ix
Sem ⁊ Iaphet operientes verenda pr̃is
sui. ex hoc receperũt benedictionẽ. cham
aũt reuelans maledictionẽ (Abner autẽ
filius Ner) qui constituit Isboset regem
significat illum qui per potentiaz studet
promouere indignũ Isboseth aũt vir cõ
fusionis interpretat̃ ⁊ sic signat illuz qui
nõ est dignus honore ꝫ magis vituperio
(Egressusqꝫ est Abner. ꝛc̃.) per Abner
qui mouit contentiouẽ contra viros dđ
significantur illi qui indignũ ꝓmouere
nitunt̃ ⁊ cõtentiones ⁊ brigas mouẽt ꝓ
ip̃o. Et sicut iste abner de ꝯtentione ista
reportauit confusionẽ. multis de suis bel
latoribus occisis de prelio fugiendo. sic
dei iudicio iusto pro indignis contentio
nes mouentes confusionẽ reportant fre
quenter ⁊ vtinã esset semper.

Capitulum Tertiũ

Facta ẽ ergo longa ꝯcertatio.) se
quit̃ (dauid ꝓficiens ꝛc̃) per Da
uid qui interpretat̃ manu fortis
bon⁹ p̃nceps vel prelat⁹ significat̃ quia
mittit manũ suam ad fortia. per Saul ãt
qui interp̃tatur abutens malus p̃nceps
vel prelatus qui abutit̃ potestate sibi da
ta. per hoc ergo qđ dr̃ (dauid ꝓficiens
ꝛc̃) significat̃ ꝓcessus boni prelati vel p̃n
cipis in se ⁊ suis subditis de bono in me
lius. ꝑm illđ. p̃s. lxxxiiij. Ibũt de virt. in
virtu. vide. de⁹ deoꝝ in syõ. per hoc aũt
qđ dicit̃. dom⁹ aũt saul decrescẽs q̃tidie
significat̃ defect⁹ mali p̃lati vel p̃ncipis
in se ⁊ suis sb̄ditis q̃ꝫtũ ad bonũ v̄tutis.
(dixitqꝫ Isboseth ad abner q̃re ingressus
es ad concubinam patris mei) sicut dc̃z
est s̃. Abner conatus fuit ꝯstituere regẽ
Isboseth ⁊ male. quia Dauid in regno
ius habebat ex diuina electione. ꝑ hoc er
go ꝙ inter ip̃os orta fuit discordia signi
ficat̃ ꝙ int̃ ꝓmouentẽ indignũ ⁊ ip̃z pro
motũ dei iudicio freq̃ꝫt̃ orit̃ dissẽsio ex q̃

sequit̄ vtriusq̄ ruina ⁊ sic fuit in ꝓposi
to. nam occasione huiusmodi discordie
Abner iuit ad dauid in ebron ⁊ ibidem
fuit interfectus ⁊ ip̄o mortuo Isboseth
fuit mente prosternatus. ex quo Rechab
⁊ banaa acceperunt audaciā intrandi
domum Isboseth ⁊ interficiendi eū vt
habetur in capitulo sequēti. (Misit ergo
abner nuncios ad dauid) ad cōtrahen
dum cum eo amiciciā ⁊ quia dauid xp̄i
figura fuit. iō Abner in h̄ gerit typum
peccatoris penitentis ⁊ christo reconci
liari querentis per nuncios aūt ei⁹ intel
liguntur viri boni ⁊ religiosi per quorū
orationes penitens sperat ⁊ querit xp̄o
reconciliari exemplo centurionis. Luce
vij. Qui misit iudeos ad xp̄m vt per eos
serui sui sanationē impetrarēt (Nō vide
bis faciē meam anteq̄ adduxeris mihi
Micol) que interpretat̄ aqua ex omnib⁹
⁊ ideo significat lacrimas vere penitētie
que de peccatis omnibus debet eē. per h̄
autē ꝙ dauid abner ad se venientē ⁊ mi
chol adducētem graciose recepit ⁊ ma
gnuz conuiuiū ei fecit. significat̄ ꝙ chri
stus vere penitentē recipit graciose. ⁊ eū
reficit eucaristie sacramento. In cuius fi
gura dicit̄ de christo. Luce xv. hic pecca
tores recipit ⁊ manducat cum illis.

Capitulū quartū.

Duo aūt viri principes latronuz
ꝛc.) per istos duos demones sig
nificantur. qui Luc̄. x. latrones
nominantur cū dicit̄. homo quidā descē
debat ab ierusalem in iericho. ⁊ incidit
in latrones. per quos h̄z expositores de
mones intelliguntur (Ingressi sunt aūt
domū latenter) cui⁹ causa premittit̄ cuz
dicit̄ (Et hostiaria dom⁹ purgans triti
cum obdormiuit) cui⁹ sensus misticus i
glosa ponit̄ hoc modo. hostiaria triticū
purgat. cum mentis custodia discernen
do v̄tutes a vicijs separat que si dormi
erit in mortē dei ꝓprij insidiatores admit
tit. q̄ si discretionis sollicitudo cessaue
rit ad interficiendū aīm malignis spiriti
bus iter pandit qui ingressi spicas tollūt
q̄ bonaꝝ cogitationū germina auferūt
atq̄ inguine feriunt. q̄ virtutem cordis
delectatione carnis occidūt In inguine
eni ferire est vitam mētis carnis delecta
tione perforare. nō eni Isboseth inopina
ta morte succūberet. si nō ad ingressum
domus mulierem. i. ad mētis aditū mol
lem custodiā deputasset. Fortis eni vigil
est sensus preponi cordis foribus debet.
ꝙ nec negligentie somnus opprimat nec
ignorantie error fallat. vñ bene Isboseth
dicitur. Qui custode femina hostilibus
gladijs nudatur. isboseth eniz vir confu
sionis dicit̄. vir aūt confusionis est qui
forti mentis custodia nō est munit⁹ quia
dum virtutes se agere estimat subintrā
tia vicia nescientē necant. tota ergo v̄tu
te muniend⁹ est mentis aditus. ne eam
hostes inuadant ⁊ penetrent foramina
neglecte cogitationis (Rndens aūt Da
uid ꝛc̄) seq̄t̄ (p̄cepit itaq̄ dd̄ pueris suis
⁊ interfecerunt eos) per hoc dedit dauid
exemplū principibus ⁊ prelatis. vt non
parcant malefactoribus qui talia agūt
ad eorū graciā consequendā

Capl̄m quintū

Et venerunt vniuerse tribus isra
hel ꝛc̄.) sequit̄ (Unxeruntq̄ dd̄
in regem) tribus aūt vicibus fuit dauid
in regem inunct⁹. p̄mo per samuelem de
dei mandato vt habetur. s̄. primo libro.
xvi. ca. Scd̄o per viros iuda vt habetur
s̄. ij. ca. Tercio ab vniuersis tribub⁹ Isrl̄
in hoc loco. per hoc allegorice significa
tum fuit ꝙ christus per dauid figuratus
tanq̄ dignus regie maiestatis ter fuit de
claratus. primo in magoꝝ adoratione.
Math̄. ij. Scd̄o in baptisatione dicente
patre. hic est filius meus dilect⁹ ꝛc̄. Mat.
iiij. Tercio in transfiguratione similiter
per testamentū patris dicentis. hic est fi
lius meus ꝛc̄. Math̄. xvij. ¶ Moraliter āt
per triplicez dauid vnctionē significatū
fuit ꝙ quilibet christianus esse debet ter
inunctus. Primo in baptismo. Scd̄o in
confirmatione. Tercio in extrema vncti
one. (Et abijt rex ⁊ omnes viri qui erāt
cū eo i ihrl̄z ad iebuseū ꝛc̄) i. ꝯtra iebuseū
per quod significatuz fuit ꝙ christus p⁹
baptismū suū iturus erat in iherusalem
ad impugnandū maliciam scribarum ⁊
phariseorum. quod bene significatur (ꝑ
iebuseum) eo ꝙ interpretat̄ presepe meū

ꝛ de ipsis scribitur Math. xxiij. Ve vo/
bis scribe ꝛ pharisei ipocrite qui comedi
tis domos viduarū oratione longa orā
tes (Et abstulisset claudos ꝛ cecos odiē
tes animā dauid) per istos significati fue
runt scribe ꝛ pharisei odientes animam
christi sicut patet ex euangelio. nam ipsi
persecuti fuerunt christū vsqꝫ ad mortē.
Fuerunt etiā ceci per ignorantiā. ꝓpter
qđ de ipsis dicit saluator Math. xv. Ceci
sunt ꝛ duces cecoꝝ. similiter fuerūt clau
di in via moruꝫ qđ patet ex hoc ꝙ irrita
fecerunt mandata dei ꝓpter traditiones
suas vt habeť Marci. vij. Ip̄os autē abs
tulit Christus de Jerusalē. i. auferendos
predixit Luc̄. xix. Ubi predixit destructi
onem ciuitatis ꝛ populi per romanos in
vltionem mortis sue qđ impletū fuit an/
no xlij. a christi passione (habitauit autē
dauid in arce Syon.) per quā intelligiť
militans ecclesia eo ꝙ ibidē per missionē
spiritus sancti super apostolos fuit fūda
ta. In hac autē arce habitat christus per
gratiā. sicut dicit Mathei. vlti. Ecce ego
vobiscum sum omnibus diebus vsqꝫ ad
fi. seculi (Misit ergo Irā rex Tyri nūcios
ad dauid ꝛ ligna cedrina. ꝛc̄) per hoc qđ
Irā gentilis talia fecit fuit significatū ꝙ
gentilitas in edificatiōe ecclesie ꝓficeret
multum (Audierunt autē philistijm. ꝛc̄.)
per hoc autem ꝙ ipsi contra dauid insur
gentes ab eo fuerunt bis debellati signifi
catum fuit ꝙ principes iudeoꝝ ꝛ tiranni
contra christum in membris suis pugna
turi per fidem ꝛ miracula essent bis de/
bellandi ꝛ confutandi. p̄mo. s. in iudea ꝛ
in alijs terris postea. Ca. vi.

Congregauit autē rursus Dauid
omnes electos ex Israhel) seq̄ť
(vt adducerēt arcā dei.) In hac
autem arca tria fuerunt. scꝫ tabule testi
monij per quas designať donū sacre sciē
tie ꝛ virga aaron per quā rigor iusticie ꝛ
manna per quā dulcor misericordie figu
rantur. hec autem tria regimini tempo/
rali ꝛ spirituali sunt necessaria. Per hoc
ergo ꝙ dauid arcam ad se adduxit signi
ficatur ꝙ bonus princeps ꝛ prelatus de
bent esse soliciti de habendis istis tribus
Per hoc aūt ꝙ hec arca debeat sacerdo
tum humeris deportari. significatur ꝙ
principes ꝛ prelati ꝓprios humeros de/
bent summittere ad portanduꝫ onus sui
officij. ne percutiant̄ a domino sicut oza
qui ad deportationē arce boū humeros
applicauit. cui sunt similes qui regēdas
ecclesias suas alijs tradunt etiā ignorā
tibus ꝛ ipsi in alijs occupantur. licꝫ aūt
Oza pro peccato deportationis indebi/
te ꝛ non pro tactu arce. sicut plenius dixi
in expositione litterali fuerit percussus.
tamen non fuit percussus añ tactū eꝰ qñ
inclinata fuit ex recalcitratione bouꝫ. qꝛ
tunc apparuit Ozee peccatū. quia nō fu
isset sic inclinata si fuisset humeris depor
tata ꝛ in hoc dominus documentū dedit
iudicibus differendi punitionē maloruꝫ
vsqꝫ ad tempus debitum. Et hoc modo
Dauid punitionem Joab ꝛ Semei distu
lit. vt habetur. iij. Re. ij. hoc etiaꝫ modo
dn̄s dixit Gene. xv. Nondū completi sūt
iniquitates amorreoꝝ. per hoc autem ꝙ
dauid fuit ita solicitus de portatione ar
ce ad locum honestum. ꝛ de statuendis
cantoribus ꝛ leuitis ibidem ad diuinum
obsequium vt habeť. i. Paral. xvi. osten
ditur qualiter p̄ncipes christiani de cultu
diuino debent solicitari

Capitulum. vij.

Factū est autē cum sedisset rex in
domo sua ꝛc̄) Ad intellc̄m sequē
tium considerandū ꝙ doctores
nostri loquentes de vita actiua ꝛ contē
platiua. dupliciter eas distinguūt. Uno
modo accipiendo vtrāqꝫ in vita presenti
ꝛ sic actiua diciť que circa ꝓximi necessi
tatem versať per temporale subsidiū. vel
spirituale. Contēplatiua vero que tempo
ralibus obmissis eterna meditatur. Alio
ꝟo modo distinguūt eas sic vt tota vita
pn̄s dicatur actiua. Futura vero contē
platiua. vnde Augusti. super Jo. vna bō
ꝫ adhuc misera. alia melior. ꝫ beata. ꝑm
p̄mū modū distinctionis. ꝑ dđ significať
p̄nceps vel prelatꝰ circa necessitatē ꝓpli
ꝓpter deuꝫ intentꝰ qui tn̄ desiderat ab h̄
onere liberari ꝛ celestia meditari. ꝫ illđ
Aug. Ociū scm̄ q̄rit caritas. negociū iu
stū suscipit nec̄citas caritatis qꝛ ɔtēplatia
dꝫ eē in desiderio. iō dixit dn̄s ad Dauid

vt habeꝫ iij. Reg. viij. Quia cogitasti domum edificari nomini meo bene fecisti. hoc ipm mente pertractans contemplatiuus edificat deo. (domum cedrinam) .i. contemplatione altam. sed quia talis occupari deſiderans in contemplatione ꝓpter necessitatē populi aliquādo detinetur in actione. ideo subditur. (Suscitabo semē tuū post te) quia de discipulis eius qui dicunt sui filij. aliqui fiunt contemplatiui qui domū hanc edificant ꝓ eo. quia bona otemplatio discipuli cedit ad meritū magistri. Scdz aūt modū aliū distinctionis actiue vite ⁊ contemplatie per dauid significat homo qui ex feruore dilectiōis diuine dissolui deſiderat vt cum christo sit in patria. tñ ex diuina dispositione ꝓpt salutē ꝓpli retinetur in p/senti vita. sic autē dicebat ꝓaulus de seipo ad Phil. i. Deſiderium habens dissolui ⁊ cē cum xpo manere aūt in carne necessariū est ꝓpter vos esse autē cum xpo multo melius est. ideo dr. (q aūt cogitasti edificare domuz nomini meo). i. q tu sicut lapis ꝓfectus in edificio celesti statū ponꝛes (bene fecisti) q. d. hoc ē melꝰ vt dictū ē. (Suscitabo semē tuū ꝛc) i. dabo tibi bonos discipulos qui edificabūt ꝓ te quia per meritū circa doctrinam ipoꝛ habebis in patria gradū altiozem quā si statim transires ad gloriā. sic aūt dixerunt discipuli ꝑ Beato Martino. Salua sunt tibi tua ꝑmia. nec dilata minuē tur. ꝛ supple potius augebūtur ⁊ similiē beatus iohānes euāgelista dicebat xpo Quotiens te rogaui vt venirē ad te ⁊ diristi mihi expecta vt liberes populuz tñ creditorū.

Caplm octauū

Factuz est post hoc percussit dō philisteū) sequit (⁊ tulit frenum tributi) hic describitur triūphꝰ dauid de q̄tuor populis. s. philistels. moabitis. Syris. ⁊ youmeis ¶ Moraliter ꝑ Dauid qui manu fortis interpretat vir fortiē pugnans contra passiones inordinatas significat. ipe vero de quatuor passionibus principalibus triumphat. que sūt gaudiū ineptū in prosperis. ⁊ dolor nimius in aduersis ⁊ spes de bono futuro incōpetenti sibi. ⁊ timor inordinatus de incursiōe temporalis mali. ⁊ his passionibꝰ subiectus. ꝓficit homo in perfectione moralis ⁊ intellectualis vtutis ideo dicit. vij. phificoꝛ sedando ⁊ quiescendo fit anima sciens ⁊ prudens. quia sedatis ⁊ quietatis tumultibꝰ passionū adquirūtur scie ⁊ vtutes. ꝓpter qd de q̄tuor passionibꝰ p̄dictis ad quas alie reducunt. dr scdo de consolatione. Tu q̄z si vis lumine claro cernere vez tramite recto carpere callem. gaudia pelle. pelle timorez. spesq fugato. nec doloꝛ assit nubila mens est vinctaq frenis. hec vbi regnant. ꝓpter qd ipis ablatis (per dauid tollitur frenū tributi) per philisteos aūt qui cadentes interpretant. timor mūdanus qui cadere facit hominē a virtute significat ꝓ moabitas significat doloꝛ de pñti pena. nam Moab interpretat ex pte talis vo doloꝛ cōtrahit in nobis ex carnali generatione. per syros aūt qui sublimes interpretāt spes immoderata que magis ꝓprie dr p̄sumptio significat per idumeos aūt qui interpretant terreni. significatur gaudiū ineptum de adeptiōe temporalis boni Ca. ix.

Et dixit dauid putas ne est aliq̄s qui remansit de domo saul ꝛc.) scdm sensum litteralē per hoc q dauid mortuo Jonata q̄ fuerat ei amicissimus in vita diligenter inquisiuit de posteris eiꝰ vt eis exhiberet beneficia. docemur amicicia ꝑuare pꝰ mortē qd tñ pauci faciūt in tantū q vulgariē dicit moꝛtuus nō habet amicū. Scdm aūt sensuz allegoricū ꝓ Jonatā aūt qui interpretat colūbe donū significat ipe xps qui colūba dicit amarituoinis felle carens ē etiā donū ex caritate paterna nobis datum. Jo. iij. Sic deus dilexit mundū vt filiuz suū vni. da. ꝛc (ꝓ filiū Jonathe claudum vtroq pede) significat quilibet xpianus q̄ xpi filiꝰ est ꝓ baptismū claudꝰ tñ ē vtroq pede. nā ꝓnus ē dupliciter ad cadendū in pecm. s. ꝓ ignorātiā ⁊ infirmitatē ꝓ dō vo pōt intelligi bonꝰ ꝑlatꝰ qui talem ad ambulandū in via moꝛ debilem debet fouere ⁊ nutrire cibo mēse sue. scz alimēto sacre scripture ⁊ sacrō eucaristie vt sic dispōtur q ad mensam glorie fina

liter transferatur. Ca.x.

Factum est aūt vt moreret Naas rex filioꝝ Amon ꝛc.)per Amon qui populus murmurans interpretatur iudaicus populus significat q̄ a p̄ncipio fuit murmurationib⁹ assuet⁹ scz contra moysen ⁊ Aaron ⁊ contra dominū vt patet in Exo.in plurib⁹ locis ⁊ in libro Nume.⁊ postea ꝯtra xp̄m vt ptz ex decursu euangelioꝝ .ad hunc autē populum misit dauid.i.christus per dauid figuratus ꝟuos suos.s. apostolos alios qꝫ discipulos ad spiritualē eius consolationem di.eis math.x. In viam gentiū ne abieritis ⁊ ciuitates Samaritanoruz ne intraueritis ꝫ potius ite ad oues que perierunt dom⁹ isrl.ꝫ sicut Amon ꝟuis dauid vituperiū intulit qꝛ sequit(tulit itaqꝫ Amon seruus dauid rasitqꝫ dimidiā partem barbe eoꝝ ꝛc)sic popul⁹ iudaic⁹ seruos christi vituperauit multipliciter ⁊ afflixit vt habetur in actib⁹ apl̄oꝝ.in pluribus locis ꝓpter qd̄ dauid nr̄ .s.xp̄s(mādauit eis manete i iericho donec crescat barba vestra)per Jericho que interpretatur luna ⁊ mutationez significat eo ꝙ luna continue variatur bene gentilitas significatur que multis erroribus tunc temporis variabatur In hac autem Jericho manserūt apl̄i alij qꝫ xp̄i discipuli a populo iudaico reprobati ⁊ vilipensi. propter qd̄ Paulus ⁊ Barnabas dixerunt iudeis Actu.xiij. Vobis oportebat primū loqui v̄bum dei sed quoniā repellitis illud ⁊ indignos vos iudicatis eterne vite ecce conuertimur ad gentes. Sic eni precepit nobis deus.manendo vero in gentilib⁹ ⁊ eis predicando creuit barba eoꝝ.i.perfectō meritorum que per incrementum barbe significatur eo ꝙ barba signū est masculini sexus qui est perfectus.(⁊ tūc reuertimini.)post perfectionē eni meritoruz in doctrina gentiliū apostoli ⁊ alij discipuli venerunt ad dauid id est christum per apertā ⁊ claram visionē.ij. Coꝝ. v. Audemus ⁊ bonā voluntatē habemus peregrinari magis a corpore ⁊ presentes esse ad dn̄m. Capitu.xi.

Factum est autē anno vertente ꝛc)sequit(Dauid aūt remansit in ihrl̄m)ꝑ hoc aūt ꝙ alijs ꝓcedentib⁹ ad bellū dauid remansit in ihrl̄m que interpretat pacifica vel quieta ⁊ tūc enormia perpetrauit pcc̄a.s.adulteriuz ⁊ homicidiū proditoriū vt habet ī.significat ꝙ illi qui quiescūt ociosi ⁊ se non exercent in prelio ꝯtra tentationes incurrunt freq̄ter varias peccatoꝝ enormitates .ꝓpter qd̄ dicit Bern.in epl̄a ad fratres monte Sentina omniū viciorum est ociositas demones eni nunqꝫ dormiūt ꝫ semper insidiant nobis ⁊ q̄s ociosos a bonis inueniunt ad pcc̄m inducunt. ꝓpter qd̄ dicit Jero.ad rusticū. Semꝑ aliquid boni facito vt te dyabolus inueniat occupatum (viditqꝫ mulierē se lauantē ꝛc)ꝑ hoc aūt ꝙ dauid sanctus ⁊ deuot⁹ ex impudico aspectu pcc̄m incurrit adulterij ⁊ vlteri⁹ homicidij ꝓditorie perpetrati.nobis oñditur quāta diligētia debeat adhiberi in custodia sensus visus ⁊ etiā qꝛ dr̄ Treñ. iij. Oculus meus depredatus est animaz meā in cūctis filiabus vrbis mee ⁊ idem videtur de custodia alioꝝ sensuū. Jere.ix Ascendit mors ꝑ fenestras meas Sēsus eni exteriores sunt.q.quedā corpis fenestre ꝑ q̄s tētationes q.latrones ad interiora ingrediunt bona gr̄e rapiētes

Capitu.xij.

Misit ergo dn̄s Nathan ad dd̄ ꝛc) ꝑ Nathan ꝓphām pōt intelligi p̄dicator qui verbū dei hz nūciare ad modū ꝓphete ꝓpt qd̄ sicut Nathā pcc̄a dauid regis nō palliauit ꝫ efficacit reprehēdit.sic predicator pcc̄a potentuz publica nō debet palliare ꝫ efficacit contra ea predicare exemplo xp̄i qui peccata scribaꝝ ⁊ pontificuz efficaciter rep̄hēdit (Et dixit dauid ad nathan peccaui dn̄o ꝛc)ꝑ hoc aūt ꝙ dauid se nō excusauit ꝫ statim peccatū suū tanquā vere penitēs humiliter recognouit exemplū dedit omnibus ⁊ specialit potētib⁹ vt pcc̄a sua ñ defendāt ꝫ humilit ꝯfiteant vt veniā cōsequi mereantur sicut ip̄e dauid cui dc̄z fuit(domin⁹ transtulit peccatū tuū ꝛc.) surrexit autem Dauid de terra ⁊ lotus vnctus qꝫ est.) Per hoc autem factum Dauid ostenditur ꝙ licz pro vita propinquorum languentium quādiu viuunt sit

orandū.tamen ipis defunctis cōsolatio recipi debet de morte eoꝝ. vnde dicitur i.Thesß.iiij.Nolumꝰ vos ignorare frēs de dormientibꝰ vt nō contristemini sicut ꝙ ceteri qui spem nō habēt.s. resurrectionis future(Misitqꝫ Joab nuncios ad dauid ꝛc̄)per hoc autez ꝙ Joab triumphū de filijs Amon noluit sibi ascribere. sed magis domino suo dauid.nobis ostēdit ꝙ nullus victoriā de peccatis vel demonibus debz sibi attribuere.ꝫ domino nostro ihesu christo per Dauid figurato.(Populū quoqꝫ eius adducens serrauit. ꝛc̄.)per hanc penam que fuit valde grauis ꝙ inflicta ꝓpter iniuriam factaz ipsi Dauid Allegorice significata fuit grauitas pene.per romanos iudeis inflicte. ꝓpter iniuriam factā ipi christo per dauid significato vt predictū est. ¶Ca.xiij.

Factum est post hoc vt Absalon filij Dauid speciosissimā sororē ꝛc̄)per Thamar virginē que cubiculum Amon fratris sui ex patre.ꝫ nō ex matre. Intrauit sola cum solo ꝙ ibiō fuit deflorata.significatur queqꝫ virgo vel mulier continere ꝓponens. ꝫ de sua securitate nimis confidens. nam frequēter in tali confidentia.dyabolus cꝰ halitus prunas ardere facit vt dicitur Job. xli.Quādo solam cum solo etiā valde ꝓpinquo reperit ignem cōcupiscentie carnalis accendit ꝓpter qō talis sollicitudo caueri debet solicite.Bern.Super missus est solent virgines que vere virgines sunt semper esse pauide ꝙ nunqꝫ secure ꝙ vt timenda caueant etiam tuta ptimescere(Porro non est locutꝰ absalon ad Amon nec malum nec bonū)per Absalon qui illatā iniuriam sue sorori falso dissimulauit ꝙ cū hoc amon ad cōuiuiū inuitando cum eo amiciciā ſimulauit.ſignificatur quicunqꝫ insidiator fraudulentus.vsqꝙ videat vindicte tempus. ideo dixit sue milicie ministris (obserua te cum temulētus fuēit Amon vino ꝙ dixero vobis.percutite eum ꝙ interficite.) licet eni Amon mortē meruisset. non tñ erat inferenda per eum nec per talez modum ꝓditorium. ¶Aliter per Absalon qui interpretaꝫ pater amaritudinis.dyabolus potest intelligi qui mendacij pat est ꝙ amaritudinis peccati.per amonꝛo quilibet insolens.quē inuitat ꝓmo dyabolus ad conuiuiū gule ꝙ inde pertrahit ipm ad peccatū luxurie quia sicut dicit Jeronimꝰ.Venter ꝙ genitalia sunt mēbra ꝓpinqua ꝙ ex vicinitate membrorū designatur propinquitas viciorum ꝙ sic dyabolus ipm iugulat morte culpe ꝙ postea pertrahit ad mortē gehenne.

Capm xiiij.

Intelligens autē Joab filius saruie ꝙ cor regis versum esset ad absalon ꝛc̄.)per reuocationē Absalon ad patrem suū significatur reuocatio peccatoris ad deum. Igitur per Joab qui reuocationē istā ꝓcurauit predicator bonus significaꝫ cuius officium est reuocare peccatores ad dominū ꝙ nominis interpretatio cōgruit.Nam Joab id est pater interpretaꝫ. ꝓdicator aūt peccatoris ad deum reuersi pater nominatur.i.Cor.iiij. In christo ihesu per euangeliū ego vos genui (mulier aūt thecuites).Joab q̄ fecit Absalō reuocationē significat predicādi graciā per quā predicator peccatores reuocat ad penitentiā ꝙ nominis interp̄tatio cōgruit.nam thecua interpretaꝫ tuba.de ꝓdicandi vero gracia predicatori dicitur ysa.lviij.Quasi tuba exal.vo.tuā ꝙ annūcia populo meo sce.eoꝝ ꝙ domui Ja. sce.eoꝝ(Mansitqꝫ absalon in iherusalē duobus annis ꝙ faciem regis nō vidit) per istos duos annos intelligunt integra confessio ꝙ debita satisfactio que post cōtritionem ad verbū predicatoris concepta.requirūtur ad perfectā reconciliationem cū deo habendā.

Capitulum xv.

Factum est post hoc absalon fecit sibi curruz ꝙ equites ꝛc̄.)per Absalon qui timens mortē.ꝓpter culpā suam fugerat ꝙ ꝓ liberalitatem patris reconciliatꝰ fuerat et nihilominus tanqꝫ ingratus.vel potius ingratissimꝰ patrē suum malicioſe quesiuit ſubuertere ꝙ ſibi dignitatem regiam vſurpare.ſignificaꝫ quicūqꝫ malicioſus ꝙ ingratus qui ſuuz ſuperiorē ꝙ benefactorem querit malicioſe ſubuertere ꝙ eiꝰ gradū ꝓ ꝓpentinaz aſtutiā obtinē ad ß

autem consequendū facit ostentatio pro
prie sufficientie ⁊ superioris insufficientie
hoc enim fecit absalon (Per hoc eni qđ
fecit sibi currū ⁊ equites) ostendit se po/
tentez ad regni defensionē ⁊ patrē impo
tentem qui iā senex in domo quiescebat.
per hoc autē qđ dicebat (quis me consti
tuat iudicē ꝛc̄.) ostendebat se sapientē ad
regni negocia tractanda ⁊ patrem nota
bat de insipientia. Similiter ad ambicio
si ꝓpositum obtinendū facit fauor populi
quē Absalon querebat vt patet in textu.
ꝓpter quod dicitur ꝙ solicitabat corda
viroꝝ Israhel scz ad se attrahendo. ad h̄
etiā facit apparentia zeli circa cultuz dei
qđ fingebat Absalon. d. Vadam ⁊ red.
vota mea que voui domino cum tamē in
tenderet priuare regno patrem suum. vt
patuit per effectum. Per vias autē predi
ctas ⁊ consimiles querunt ambitiosi bo/
nos superiores a suo statu deijcere vt sic
ad eum possint ascēdere (Egressus est er
go rex ⁊ vniuersa domus eius pedib⁹ su
is ꝛc̄) ꝑ fugā autez dauid ad campestria
deserti nudis pedibus ⁊ operto capite si/
gnificatur pacientia boni prelati vel p̄n/
cipis in persecutionibus ꝯstituti (ecce oc
currit ei chusi ꝛc̄) per hoc qđ dauid eum
remisit vt consilium achitofel dissiparet ⁊
statuz negociorū per certos nuncios sibi
significaret ostendit̄ ꝙ licet bonus vir
et sanctus in ꝑsecutione posit⁹ de dei au
xilio p̄ncipaliter confidat. tamē ea q̄ fie/
ri p̄nt via humana ad sui liberationez et
maloꝝ repressionē non debet scienter ob/
mittere nam hoc eēt deū tentare

Capitulum .xvi.

Cunqꝫ dauid transisset paululuz
montis verticem apparuit Si/
ba puer miphiboseth ꝛc̄) hic duo
sunt notāda. p̄mū est cautela maliciosa
sybe detractoris qui considerās dđ ⁊ ser
uos eius in angustia positos ⁊ fuga ⁊ fa
me fatigatos. obtulit dđ pauca respecti
ue vt per hoc mendaciter adquireret he
reditatē domini sui detrahendo sibi ⁊ cō
similiter faciūt in curijs magnatorū cu
pidi ⁊ auari. Scđm est periculū potentū
in verbis talium detractoꝝ. qꝛ sanct⁹ da
uid ex verbis ⁊ dono licet modico huius
adulatoris ⁊ detractoris in tm̄ fuit dece
ptus ꝙ sine verborum eius examinatio
ne dedit ei hereditatez domini. d (tua sūt
omnia q̄ fuerūt miphiboseth.) ꝓpter qđ
principes ⁊ prelati tales adulatores ⁊ de
tractores multū debent abhorrere et ne
precipitanter rem concedant alienam di
ligenter precauere (Et ecce egrediebatur
vir ꝛc̄) Per Semei qui maledicebat Da
uid ⁊ eum lapidibus de terra impetebat
significatur quicunqꝫ dans afflicto affli
ctionem iniuste ⁊ sicut semei ex hoc finali
ter incurrit mortem corporalez. sic talis
incurrit mortem culpe ⁊ finaliter nisi pe/
niteat mortē gehenne. (Ingredere ad cō
cubinas patris tui .ꝛc̄.) per Absalon qui
cognoscendo concubinas patris sui ma
nifeste ip̄m fedauit significatur quicunqꝫ
subditus rebellis suo superiori cui⁹ famā
studet denigrare per suspecta mulierum
consortia ⁊ alia mendacia quia in appel
lationibus contra superiores bonos solēt
poni. per achitophel aūt qui dedit Absa
lon hoc consilium significatur aduocat⁹
qui causam promouet taliter appellātis
⁊ sicut achitophel suspendit seip̄m. sic ta
lis aduocatus sibi procurat inferni pati
bulum.

Capitulum .xvij.

Dixit ergo Achitophel ꝛc̄) sequit̄.
postea (⁊ dixit chusi. non est hoc
bonum consilium ꝛc̄) per Chusi
qui interpretatur silentium vel arcanuz
significari potest quilibet homo deuot⁹
qui in abscondito orat deum. ⁊ talis per
orationis sue meritum frequenter dissi/
pat consilium malignoruz qđ ordinatū
fuerat ad destructionem bonorum. (Jo
nathas autem ⁊ achimas stabant iuxta
fontem rogel ꝛc̄.) Per Jonathan autem
et eius socium qui denunciauerunt Da
uid Achitophel et Chusi consilium ad p̄
munitionē ipsius et viroꝝ suoꝝ significā
tur ꝯsolatōes sp̄s sc̄i date diuinit⁹ afflictis

iniuste per orationes hominū deuotorū ꝛ interpretationis nominis ad hoc con gruit.quia ionathas columbe donuz in terpretatur per quē.ſ.ſ.ſignificat(Cūq veniſſet dauid in caſtra ſibi filius Naas ꝛc)per iſtos qui dauid ꝛ viros eius fame ꝛ labore afflictis miniſtrauerūt caritati ue neceſſaria.ſignificant illi qui afflictis iniuſte cōſolationes conſilia ꝛ auxilia ꝫ miniſtrant Ca.xviij.

Igitur dauid conſiderato populo ſuo cō ſtituit ſuper eos centuriones)Moraliter per dauid qui manu fortis interpretat. ſignificatur homo virtuoſus qui contra vicia fortiter preliat.de quo prelio dicit Seneca.habeto pacem cum hominib⁹ ꝛ cum vicijs bellum. ergo virtuoſus diſ ponit exercitū ſuum.ſ.congeriem actuū bonoꝝ in tres partes.ſicut dauid ſuum exercitū diſpoſuit.prima pars eſt interio rum meditationū reſpectu dei Secūda ps conſiſtit in actibus caritatis reſpectu p rimi.p elas corporales ꝛ ſpiritualeſ. cor porales cōtinentur in hoc verſu. Viſito poto.cibo.redimo.tego.colligo. condo qui ſic intelligitur.viſito infirmū.poto ſi tientē.cibo famelicū.redimo captiuū. te go nudum.colligo hoſpitē.condo.i.ſepe lio mortuū Iſte ſunt ſeptē elemoſine cor porales.Spirituales aūt elemoſine con tinentur in hoc verſu. Conſule.caſtiga. ſolare.fer.ora.qui ſic intelligitur.Conſu le ſub quo verbo intelligit conſiliū ꝛ do ctrina.ideo ſic accipitur.conſule dubitā tē ꝛ doce ignorantem ꝛ ſunt duc elemo ſine ſpirituales.Caſtiga delinquentē.re mitte offenſam.ſolare.i.conſolare triſtē. fer.i.ſuppporta infirmū.ſ.in moribuſ.ora pro omnibus.ꝛ ſic ſunt ſeptez elemoſine ſpirituales. Tercia pars exercitus ꝟtu oſi ē geſtuum ꝛ verboꝝ modeſtia reſpe ctu ſui.per iſtas tres partes ſeu acies de bellatur exercitus vicioꝝ.princeps autē exercitus iſtius eſt ſuperbia. Sicut dicitur Eccle.x.Jnicium omnis peccati ſuperbia.ſuperbus aūt excellenter dici poteſt ſuperbia in abſtracto.ſicut excel lenē liberal⁹ of liberalitaſ ꝛ talis ſuperb⁹ per Abſalon figurat qui ex nimia ſuper bia contra patrē rebellauit ꝛ contra ipz

tanquā princeps mouit exercitū (Mulus ſuper quem ſedebat pertranſijt) iſte mu lus ſup quē ſedz ſuperbus eſt gloria mū dana que cito tranſit.i.Jo.ij. Mundus tranſit ꝛ concupiſcentia eius.ꝛ ſuperb⁹ per Abſalon figuratus remanet ſuſpen ſus in arbore per quā ſignificat patibu lum gehenne.(Et configitur tribus lan ceis).ſ.pena ignis ꝛ pena vermis ꝛ pēa carentie viſionis.

Capitulū xix.

Nunciatū q̄ eſt Joab q̄ rex fleret ꝛ lugeret filiū ſuum)per Dauid lugentez mortē filij ſui ſignifica tur bonus prelatus lugens mortem cul pe ſubditi ſui.maxime quādo probabiliē eſtimetur q̄ cōmitetur mors inferni.ſi cut dauid probabiliter eſtimabat de fi lio qui mortuus fuerat in perſecutiōe pa tris actuali(Uſq̄quo fletis ꝛ non redu citis regem) per reditum Dauid ad reg num ſuum de quo fuerat expulſus p Ab ſalon ꝓpter vrie peccatū.ſicut dixerat ſi bi dominus per Nathan ꝓphetaz.ſupra xij.capitulo. (Ecce ego ſuſcitabo ſuper te malum de domo tua)ſignificatur pec cator vere penitens ꝛ ad bonuz regimē vite ſue rediens. ꝛ ſic eſt in via vite per quam venitur ad regnum celeſte.ipſum autez cōmitatur.Berzellay.valde ſenex per quē ſignificatur ſapientia.de qua di citur Eccleſi.xxiij. Ab eterno ordinata ſum ꝛ ex antiquis(vſq̄ ad Jordanem) id eſt vſq̄ ad mortem qui per Jordanem ſignificatur eo q̄ Jordanis iudicij riuus interpretatur ꝛ in morte eſt hominis iu dicium particulare.Eccle.xxxv. Memor eſto iudicij mei.ſic enim erit ꝛ tuum mi hi heri ꝛ tibi hodie.per hoc autem q̄ in tranſitu Jordanis(occurrerunt Dauid viri Juda ꝛ iſrahel.)ſignificatur q̄ bene morienti occurrunt angeli ſancti qui di cuntur viri iſrahel.quia vident deuz cla re ꝛ viri Juda.quia laudant eum conti nue.ps.lxxxiij. Beati qui habitāt in do mo tua domine in ſecula ſeculoꝝ lau. te

Capitulum xx.

Accidit quoq̄ vt ibi eēt vir Belial e nomine Seba ꝛc)per iſtū qui cū ſonitu bucine mouit ſeditionem

in populo contra regem significaꝫ quili/
bet seditiosus in regno vel principatu. ci
uitate.ecclesia.vel cenobio.turbans cōi/
tatis pacem(dixit autem rex amase ꝛc̄.)
per hoc autem ꝙ dauid Seban ꝑsequi
iussit significatur ꝙ superior in regno ꝓn/
cipatu.ciuitate.ecclesia.ꝙ cenobio. debz
seditiosum hominem per se ꝙ suos perse/
qui ne per euz corrumpantur alij.ꝙ sicut
caput seba fuit abscisum vt dicitur j. Sic
talis seditiosus priuari debet capite.i. vi/
ta corporali per potentiā secularem si per
tineat ad eius iurisdictionem. Si autem
ad forum pertineat eccleſe priuari debet
capite.i.suo gradu ꝙ potestate.ꝙ sic arce
ri ꝙ non possit tales malicias exercere.
Per hoc autem ꝙ mulier sapiens dedit
consiliū de Seba decapitatiōe significa
tur ꝙ tales punitiones fieri dēt cū mag
na discretione(fuit ātꝫ Joab sup omnē ex
ercitū ꝛc̄)ꝑ ℔ aūt ꝙ decapitato Seba or
dinatio domꝰ dō recolit̄ significaꝫ ꝙ ſb
tractis de medio seditiosis q̄ztū ad regnū
ꝓncipatū eccl̄az vl̄ cenobiū.qōlibz istoꝝ
ad bonū statū ꝙ dispositionē reformaꝫ.

Facta est ergo fames i diebꝰ illis
tribus annis iugiter ꝛc̄)que fuit
a deo immissa ꝓpter peccatum
Saulis et gabaonitaꝝ occisione ꝙ per ℔
ostenditur quāta sit peccati grauitas in
innocentiū depressione ꝙ maxime p̄ncipis
qui tenetur eos custodire. Nam ꝓpter ℔
peccatum tribus annis totus populꝰ af/
flictus fuit fame. Sūt eni tria genera pec
catorum que ꝓpter sui grauitatem dicū
tur ad deum clamare. Primū est innocē
tis occisio. Gene.iiij. Ecce vox sāguinis
fratris tui Abel clamat ad me de terra.
Secōm est peccatum contra naturā Ge
ne.xviij. Clamor sodomoꝝ ꝙ gomorreo/
rum venit ad me. Terciū est defraudatio
pauperum Jaco.iiij. Ecce merces opera
riorum vestroꝝ qui fraudati sūt a vobis
clamat ꝙ clamor eorū in aures dei saba
oth introiuit(dentur nobis septem viri.
ꝛc̄)sicut dicit Grego. Ome.xxiiij. Quoni
am totū tempus septē diebus comprehē
ditur recte septenario numero vniuersi/
tas designatur.per vij.ergo viros cruci
figendos pro peccato expiando vt deꝰter
re repropiciaretur significaꝫ vniuersitas
hominū carnē suam crucifigentiū cuz vi
cijs ꝙ concupiscentijs ꝓ peccatoꝝ suoꝝ
ꝙ alioꝝ expiatione ꝓpter qō isti dicunt
crucifixi(coram domino)ad dām ypo
critarum qui carnē suam crucifigunt co
ram mundo Matℏ vi. Exterminant faci
es suas vt videantur hominibus ieiunā
tes ideo subdit̄(qz carnes eoꝝ nō fuerūt
lacerate ab auibus per diem.nec a bestijs
per noctem)per aues autē significantur
demones vt habet̄ Mat.xiij. In parabo
la seminantis.similiter per bestias vt ha
betur in pluribus sacre scripture locis.
igitur per aues ad alta volantes de va/
na gloria tentantes ꝙ ꝑ bestias de nocte
circueuntes significant̄ demones de ni
mia carnis afflictione tentātes sic in col
lationibus patꝝ dicit̄ de abbate Johāne
quez dyabolus induxit ad immoderatū
ieiuniuz per qō impediuit bonoꝝ actuū
exercitiū.carnes ergo se crucifigentium
coram dño modo predicto.nō lacerātur
ab auibus qz sibi cauent de vanitate glo
rie.nec a bestijs qz sibi cauēt ab indiscre
tione(post hoc factū est rursum prelium.
ꝛc̄)Hic describunt̄ quatuor bella dauid ꝙ
seruoꝝ eius contra aduersarios per que
significantur q̄tuor bella christianorum
contra infideles ꝙ iniquos.primū fuit cō
tra principes iudeoꝝ.scōm contra impe
ratores romanoꝝ.terciū dra versutias
hereticoꝝ in quibus habuerūt victoriā
per pacientiā sapientiā ꝙ operationē mi/
raculoꝝ. q̄rtū bellū erit dra antixp̄z de
q victoria habebit̄ ꝑ ihm xp̄z.nā ip̄z inf
ficiet spū oris sui ꝙ destruet illustratione
aduentꝰ sui.vt dr̄.ij. Tessa.ij. Ca.zz.

Locutus est David dño ẏba car
minis huiꝰ ꝛc̄) David figura xp̄i
fuit ꝓpter qō xp̄s dauid nomina
tur Osee.iij.vbi dicit̄ Et querit dñm deū
suū ꝙ dō regē suū.ꝙ translatio caldaica
sic hz ꝙ obediēt dō messie suo ꝓpt̄ qō iste
p̄s.exponit̄ mistice de xp̄o hoīe q̄ liberat
fuit ab aduersarijs suis in sua resurrecti
one ꝓpt̄ qō tūc dixit matℏ.vl. Data ē mi
hi.in ꝛc̄.igit̄ in eiꝰ p̄sona dr̄.(dñs petra
mea).i.fundamentū meū.nā hūana xp̄i
natura i dino suppposito sustētat̄(ꝙ robur

meū) nam opera miraculosa fecit virtute diuina(ꝙ saluator me⁹ deus meus ꝛc̄)hec verba sunt christi ꝑm ꝙ homo. sic enī minor est patre ꝙ ꝑm hoc dicitur pater saluator eius ꝙ deus eius ꝙ hoc mō exponaꝫ in sequentibus in quibus est talis loquendi mod⁹(de iniquitate liberabis me)i.de manibus iudeor̄ qui dicūtur hic iniquitas in abstracto ꝓpter excessum malignitatis(Circūdederūt me dolitiones mortis)In angustia mee passionis(torrentes belial).i.impetus tribulationis a diabolo excitati(terruerūt me)sicut dr̄ Mar.xuij.Cepit ihesus pauere ꝙ tedere.et hoc fuit ad declarandū i eo veritatem humane nature(Funes inferni circūdederunt me ꝛc̄)ꝙ loquit de funibus quibus fuit ligatus per ꝓcuratorem demonis qui vocatur hic infernus (In tribulatione inuo.dñm)nam in angustia crucis orauit patrez d. Pater in manus t.cō.spi.meū Lu.xxiij.(ꝙ exaudiet ō tem.sancto suo vo.m. sicut dicit hebre.v.qui in diebus carnis sue preces supplicationesq; ad eū qui possit illū saluum facere a morte cum clamore valido ꝙ lacrimis offerens.exauditus est ꝓ sua reuerentia(Cōmota est ꝙ contre.terra).s.in passione. Mathei. xxviij. Mota est terra ꝙ petre scisse sunt(Fundamenta montiū concussa sunt ꝙ cōquassata.qm̄ iratus est ei)deus eni in vindictam mortis christi hominis venire fecit exercitus romanor̄ contra principes iudeor̄ qui dicuntur hic montes ꝓpter status eminentiam ꝙ eor̄ corda que dicunt hic fūdamenta.concussa fuerunt timore in romanorum aduentu ꝙ conquassata i tēpli.populi ꝙ ciuitatis interitu(ascēdit fumus de naribus eius) scz dei de quo loquitur ad modum hominis irati. de cuius naribus exit fumus (Et ignis ō ore eius vorabit.)nam romani ex instinctu dei templū ꝙ ciuitatem incenderūt.(Et inclinauit celos ꝙ descendit)per effectuz iusticie sue q̄m ostendit(Et caligo sub pedibus eius)nam iudei remanentes erroris caligine sunt inuoluti (Ascendit super cherubin)i.super apostolos quos repleuit scientia.ꝓpter qō cherubin nominā tur.(Et lapsus est super pennas venti) posuit tene.in circuitu suo latibulū)naz ipō ascendēte nubes suscepit eū ab oculis eor̄.Act.i.(Tribrans aquas de nubibus celor̄).i.aquas sapientie salutaris per predicationē apostolor̄ qui dicūtur nubes ysa.lx.Qui sunt isti qui vt nubes volant.ipsi vero post ascensionez xp̄i ad predicandū per orbem fuerunt disperfi(pre fulgore in conspectu eius succēsi sūt carbones ignis)nam ad predicationem apostolor̄ fulgore miraculor̄ confirmatam gentiles qui erant.q.carbones extincti per infidelitatē.succensi sunt ad amorem christi per fidem caritate formatam (Tonabit de celo dñs ꝛc̄. per apostolos aliosq; discipulos predicantes (misit sagittas suas).i.sacras scripturas ꝙ p̄dicatores(Et dissipauit eos).s. otradicentes euāgelice veritati.(fulgura).i.miraculor̄ signa(Consumpsit eos) nā ꝑ euidentia miracula impugnatores euāgelij fuerunt confusi(ꝙ apparuerūt effusiōes maris.).i.multitudies credentiū.ysa. lx mirabitur ꝙ dilatabitur cor tuuz qm̄ cōuersa fuerit ad te multitudo maris forgen.venerit tibi(Et reuelata sunt fūdamenta orbis ꝛc̄)i.regna q̄tuor orbis p̄ncipalia.s.babilonior̄.persar̄.grecor̄.romanor̄.que ꝑ lapidē abscisum sine manibus.i.christū sūt otrita.ꝙ imperiū xp̄i manet in secula seculor̄. vt habet Dañ ij.(Misit de excelso ꝙ assumpsit me.ꝛc̄.) loquit hic xp̄us pro suo corpore mistico (de aquis tribulationū)per iudeos ꝙ imperatores romanos.diuinitus liberato (liberauit me ab inimico meo potentissimo)hoc dicitur ꝓpter imperiū romanū qō fuit potentissimū ꝙ multipliciter attētauit destruere corpus christi misticuz.(ꝙ ab his qui oderūt me).i.a iudeis(qm̄ robustiores me erant).s.in primitiua ecclesia.vt patet Act.viij.(preuenit me in die afflictionis mee)s.deus dans suis fidelibus virtutē patientie.(Et eduxit me in latitudinē)fidē christi diffundendo ꝑ orbem(retribuet mihi dñs ꝑm iusticiaz meam ꝛc̄)hic exprimitur ecclesie meritū sequens premiū quantū ad illos qui numero ꝙ merito sunt de corpore christi mi

stico ⁊ isti sunt qui cauent ab immũdicia peccatoꝝ ⁊ student ad impletionẽ mandatorũ diuinoꝝ ⁊ per hoc patet sentẽcia vsq; ibi (Cũ sancto).i.christo (sanctꝰ eris) conformando te ei q̃tum ad precepta (⁊ cum robusto) i.christo cuiꝰ virtus ẽ infinita (ꝑfectus) ꝯformando te ei q̃tũ ad euangelica consilia (⁊ cum electo) i.xp̃o (electus eris) translatus ad gloriã elc̃oꝝ (⁊ cum peruerso).i.dyabolo qui totaliť auersus est a deo (peruerteris) ip̃m sequẽdo (tu lucerna mea dñe) nam in vita cõtemplatiua deus est lucerna ecclesie (in te curraz accinctus) in actiue vite operibꝰ (Et in deo meo transiliã murũ).i.tẽtationis impedimentũ (eloquiũ dñi igne examinatũ) quia non habet aliquid impuritatis vel falsitatis admixtuz (scutũ ẽ omnium speran.in se) contra inuasiones potestatis maligne (⁊ cõplanauit perfectaz viã meam) omnia offendicula auferẽdo. (coequans pedes meos ceruis) dans mihi ꝓmptitudinẽ voluntatis ad currendũ post ip̃m in bonis (Et sup excel.sua sta.me) i.me firmando in consilioꝝ obs̃uatione (docens manus meas).i.operationes meas (ad preliũ) contra incentiua viciorꝝ (⁊ mansuetudo mea multiplicat me).s.meritorie ⁊ dispositiue.nam mansuetudo est quedã tractabilitas mentis ad omne bonuz disponens (dilatabis gres.me.ꝛc̃) ad ambulãdũ sine cãu in via morum (persequar inimicos meos) i.vicia ⁊ dyabolos (Incuruasti resistẽtes mihi.) motus sensualitatis inclinando sub obedientia rationis. Potest etiã hoc aliter exponi de impugnatoribꝰ ecclesie qui facti sunt ei obedientes vt Saulus ⁊ consimiles (Inimicos meos dedisti mihi dorsũ).i.obstinatos in iudaismo qui fugati sũt ⁊ dispersi per mundũ (q.lutum platearũ cõminuam eos) quia contemptibiles sũt omnibus alijs gentibus. (Saluabis me a contradictionibus populi) quia cõtra ecclesiam non audent modo loqui (populus quẽ ignoro seruiuit mihi) quia gentiles qui a deo videbantur ignorati eo ꝙ erant in idolatria derelicti .deuote s̃uiũt in ecclesia christi (Filij alieni resistent mihi).i.iudei a veritate alieni q̃tum potuerunt restiterunt ecclesie christi. (auditu auris obedi.mihi) ⁊ non auditu cordis. qđ dicitur ꝓpter illos qui ficte conuertũtur de iudaismo propter quod subditur (Filij alieni defluxerũt) a via veritatis. (Et contrahentur in angustijs suis) in gehenne penis (viuit dñs.ꝛc̃) Hec sunt verba cuiuslibz membri christo vniti per gratiam (deus fortis salutis mee) ad me protegendum ab impulsu omnis potestatis aduersarie (deus qui das vin.mihi) ꝯtra mundum.carnem.dyabolum (Deiecisti popu.meos sub me).i.motus meos interiores ⁊ exteriores subijciens rationi recte (qui educis me ab inimicis meis).scilicet mundo.dyabolo.carne. (a viro iniquo liberabis) scilicet ab antichristo qui erit iniquissimus. (propterea confitebor tibi ꝛc̃) gracias agendo magnifice de beneficijs supradictis.

Capitulum.xxiij.

Hec sunt verba nouissima que dixit Dauid.ꝛc̃.) per Dauid qui in glosa super psalmũ dicitur eximius prophetaruz significatur homo perfectus in vita contemplatiua. ¶ Nam ⁊ antiquitus prophete appellabantur videntes i.Reg.ix. Qui hodie dicitur propheta olim appellabatur videns. Vita vero contemplatiua consistit in oratõne deuota ⁊ in meditatione sanctaꝝ scripturarum diuinitus releuata ⁊ talis contemplatiuus bene dicitur filius ysay id ẽ dei Nam ysai interpretatur salus mea. ⁊ de deo dicitur psal.xxvij. Dominus illuminatio mea ⁊ salus mea quẽ timebo. Talis autem contemplatiuus mõ speciali assimilatur deo.propter quod dicitur eius filius. Et quoniã recognoscit sicut gratꝰ dei beneficia debet regraciando dicere ⁊ maxime circa finẽ vite sue (dixit vir).i.dicat loquens de se ip̃o sicut de alio. Nam hic est modus loquendi sanctoꝝ de se ip̃sis.vnde moyses Num̃.xij.dixit. Erat ãt moises mansuetissimus ꝛc̃.⁊ Joh̃.euãgelista.hic est discipulus ille qui testi. ꝑhi.ꝛc̃ (cui ꝯstitutũ est de christo).i.ꝓmissuz est ei ꝙ sit eternaliter cũ xp̃o. Jo.xij. vbi

ego sum illic ⁊ mister meus erit (Egregi
us psaltes isrl' ꝛc.) quia tal' contemplati
uus in diuinis laudibus opponendis et
dicendis est p̄cipuus ⁊ quia talia nō at
tribuit sibi ꝫ gracie dei. subdit'. (spiritus
dñi locut⁹ est ꝑ me ⁊ sermo dei ꝑ linguā
meam) in diuinis laudib⁹ ⁊ doctrinis. (
dixit). i. dicat regratiando (deus Isrl')
. i. angeloꝝ deū clare videntiū (mihi lo/
cutus est) nam per angelos fiunt cōiter
illustrationes hominū (fortis israhel) nā
angeli sancti habent ab ip̄o v̄tutem (do
minator hominū) quos regit per ange/
los. tanq̄ꝫ per medios inter homines et
deum (In timore dei). s. filiali qui semꝑ
coniungit' caritati (sicut lux aurore oriē/
te sole) verba sunt contemplatiui dei be
neficiū recognoscentis. vt sit sensus. sic
lux aurore est a sole. sic a deo est illustra/
tio mētis mee (absq̄ꝫ nubib⁹). i. absq̄ꝫ fal
sitatis admixtione (Et sic pluuijs germi
nat herba de terra) nō virtute terre sed
pluuie. sic germinat mens mea in ꝓfectu
bonoꝝ virtute gracie diuine (nec tanta
est domus mea). i. edificiū virtutū q̄ꝫtuꝫ
est ex me (vt pactū eternū iniret mecum)
de beatitudine superna consequenda. ꝫ
totum est ex sua gracia (cuncta eni salus
mea ⁊ voluntas mea) supple tendit ad
beatitudinē consequendā in q̄ꝫtuꝫ moue
tur ex dei gracia (nec est quicq̄ꝫ ex ea qd̄
nō germinet). s. in bonū. inq̄ꝫtum moue
tur per diuinū instinctū (preuaricatores
aūt) hic consequēter tangit statū pecca/
torum. vt opposita iuxta se posita magis
elucescant. dicit ergo (p̄uaricatores aūt
q. spine euellentur). s. de cōsortio sancto/
rum (que nō tollūtur manib⁹). s. homi
num simpliciū. ꝫ iudicū locum dei tenē/
tium (Et si quis tangere eas voluerit) pe
na debita feriendo (armabitur ferro ⁊ li
gno lanceato) i. debita potestate ⁊ effica
ci ad hoc faciendū (igneq̄ꝫ cōburentur)
s. gehenne. si i suis peccatis moriantur (
hec nomina fortiū dauid) ꝑ quos signifi
catur bonus prelatus ⁊ eius coadiuto/
res (dauid sedꝫ in cathedra sapiētissim⁹
) per quod designat' ꝙ bonus p̄nceps.
vel prelatus qui habet alios iudicare. dꝫ
eos in sapientia superare (ip̄e est q. tener

rimus ligni vermiculus) sicut ligni v̄mi
culus est valde mollis ⁊ tñ perforat lig
num duꝝ. sic bonus princeps vel p̄latus
bonis est suauissim⁹ ⁊ contra rebelles ⁊
malos acutus. ideo subdit' (qui octingē
tos interfecit impetu vno) nā malorum
multitudine nō terretur. nec ab executio
ne iusticie ꝑditur (post hunc eleazar) per
istū significatur fortis bellator cōtra vi/
cia vsq̄ꝫ ad horā mortis. ideo subditur.
(Ip̄e stetit ⁊ percussit philisteos. donec
deficeret manus eius) in morte nāq̄ꝫ bel
lum contra vicia terminatur (Et p⁹ hūc
sāmaa ꝛc.) per istū significat' fortis defen
sor ecclesie ideo subdit' (Stetit illic in me
dio agri ⁊ tuitus est eū) ager iste ē eccle/
sia que est ager dei ih̄u christi. In quo se
minauit bonū semen (nec nō ⁊ ante des
cenderant tres ꝛc.) per istos significatur
bonus religiosus qui per obseruantiam
triū votoꝝ religionis efficit' triplicatus
⁊ ꝑ hoc haurit aquā salutaris sapiētie
de puteo sacre scripture qui dicit' altus.
Io. iiij. ꝙ autē boni religiosi hanc hause
rint aquā. patet per libros Iero. August
⁊ alioꝝ doctoꝝ pluriū qui fuerunt reli
giosi. ⁊ hec aqua est dño libanda. nam
ad eius honorē est simpliciter ordināda
(Et banayas filius ioiade) de isto dicit'
ꝙ ip̄e interfecit duos leones moab ⁊ ter
cium leonē in dieb⁹ niuis. ⁊ significat vi
rum valde virtuosum in seculo. qui iras
cibilem ⁊ cōcupiscibilem significatas. ꝑ
duos leones moab qui īterpretat' ex pa
tre interimere studet rebellio aūt istaruꝫ
viriū contracta est ex p̄mo parente. ꝫ ho
mo virtuosus tollit eam. reducēdo irasci
bilem ⁊ concupiscibilē sub ratione. Per
terciū vero leonē significat' ꝯcupiscētia
oculoꝝ quā interficit per largitatē erga
pauperes (In diebus niuis). i. tempore
refrigescentis caritatis (Ip̄e quoq̄ꝫ int'
fecit viruꝫ egiptiū dignū spectaculo). i.
valde altum per quē significat' dyabol⁹
qui dicit' egiptius. i. tenebrosus ⁊ est val
de altus per superbiā. ip̄m aūt deijcit v̄
tuosus per veram humilitatem (Fecitq̄ꝫ
eū sibi auriculariū a secreto dauid) nam
bon⁹ p̄latus ⁊ p̄nceps figurat⁹ per dd̄
tales secretarios ⁊ ꝯsiliarios cum diligē

tia sibi querit Capl'm xxiiij.

ET addidit furor dñi irasci cõtra israhel). Ex hoc autem ostendit' ꝙ ꝓpt' maliciã ꝓpli permittit aliquãdo deus bonũ principem vel prelatũ errare. vnde dicit Grego. exponens locũ istũ ꝑm merita subditoꝝ disponunt' acta regentium. vnde sepe fit vt pro culpa gregis boni delinquat vita pastoris (vade ⁊ numera israhel ⁊ iudam) per dauid qui ex elatione precepit populũ numerari significatur quicũqꝫ superbiẽs de bonis operibus suis cum tñ sint ex bonitate dei ⁊ talis est similis phariseo dicenti Lu. xviij Non sum sicut ceteri homi. raptores. adulteri. Iniusti. velut etiam hic publicanus Ieiuno bis in sabbato decimas do omniũ que possideo. per hoc autez ꝙ populus dauid fuit mortalitate percussus significatur ꝙ opera bona de genere talis superbientis mortificãtur per peccatum superuenientis superbie sed quoniã aliquando talis superbus humiliatur et conteritur de peccatis. ideo ad hoc significandum subditur (percussit autez cor dauid eũ per contritionem) sed quia nõ sufficit contritio nisi confessio sequatur. habita oportunitate. ideo subdit'. (Et dixit dauid ad dominũ. peccaui valde in h̄ facto) Nam in confessione vera peccata sunt particulariter exprimenda ⁊ q̃niaz post confessiõez requirit' satisfactio ꝑ peccatum ideo subditur (triũ tibi datur optio.) Sequitur. (aut septez annis veniet tibi fames ꝛc̃) per hoc autẽ ꝙ dauid preelegit pestilentiã trium dierũ persecutiõi trium mensiũ ⁊ fami septẽ an. significat' ꝙ pena pro peccatis sustinenda in vita p̃senti magis est eligenda ⁊ acceptãda q̃ꝫ in purgatorio que longior ẽ aut inferno que aperte post est eterna. Per hoc autẽ ꝙ dauid dixit (vertatur obsecro ira tua contra me) ostenditur ꝙ princeps perfectus in bonitate paratus est exponere se morti pro populi sui saluatione Exemplũ huiusmodi dedit dominus noster Iesus christus d. Joh. x. Ego sum pastor bon⁹ ⁊ animã meam pono pro ouibus meis. hoc etiã fecit Codrus rex persaꝝ qui p̃elegit occidi ꝓpt' salutẽ ꝓpli sui vt d. ẽ. s. i

Incipit Tercius liber Regũ.

ET rex Dauid senuerat ꝛc̃) sicut frequenter dictũ ẽ per dauid figurat' dñs noster Iesus christ⁹ qui senex dicitur eo ꝙ eternus ẽ in deitate Hebre. xiij. Iesus xp̃us heri ⁊ hodie ip̃e ⁊ in secula (Tunqꝫ operiret' vestibus non calefiebat) per vestes significant' veteris legis obseruantie cerimoniales eo ꝙ magna pars eaꝝ in vestib⁹ cõsistebat .s. in vestibus singularibus sũmi sacerdotis. Et in vestibus specialibus minorum. sacerdotum. ⁊ leuitaꝝ. ⁊ generalit' in vestibus ꝓphaꝝ qui habebant fimbrias in suorum angulis pallioꝝ. (Dauid ergo vestibus non calefiebat.) quia cerimonialium obseruatio ex se domino nõ placebat. p̃s. xl. Sacrificiuz ⁊ oblatiões noluisti. aures autẽ perfe. mihi holo. ⁊ ꝓ peccato non postulasti. tunc dixi ecce venio. nam christus veniens in mundũ cerimonialẽ cultum corporalẽ mutauit in spiritualem qd̃ significat'. Jo. iiij. Venit hora in qua nõ in monte h̄. neque Jerosolimis adorabitis patrem. ꝫ veri adoratores erunt qui adorabunt patrem in spiritu ⁊ veritate. ⁊ subditur. Spiritus est deus ⁊ eos qui adorant eum. in spiritu ⁊ veritate oportet adorare. ideo dicit Aug in encherid̃. Fide spe ⁊ caritate colit' de⁹ ideo subditur (ꝙ abisach virgo pulcra) per quã significatur ecclesia que virgo ẽ sine macula ⁊ ruga (calefaciebat dauid) quia spiritualis cultus ecclesie consistẽs in fide spe ⁊ caritate est deo placitus ⁊ dilectus (Adonias filius agith eleuabatur d. ego regnabo) per istum significatur dignitatis ambitiosus cum tñ sit indignus ⁊ ideo quantũ põt pretẽdit se sufficiẽtem qd̃ nõt' cũ dr̃ (fecitqꝫ sibi currũ eq̃tes) ꝛc̃

tanq̄ potens ad agendū fḡni vel vigni
tatis negocia querit etiā ad ꝺsequēduz
ꝓpositū q̄ntū ꝑt potētū auxilia qꝺ nōt
ꝑ hoc qꝺ subꝺit(Et sermo eius cū Jo/
ab ꝛc.)ꝫ qz talis ambicioſus frequēter
a ſuo ꝓpoſito defraudaꝯ et ſui cōplices
ꝺfundunt ideo ſeq̄tur(ꝺixit q̄ nathan
ad berſabee ꝛc.)per ꝑces ei eorum de
iectus fuit adonias cū ſuis ꝺplicib⁹ ꝑ
qꝺ ſignificaꝯ q̄ freq̄ter ambicioſi ꝑ p̄/
ces bonoꝝ vtriuſq̄ ſexus a ſuis cona
tibus repellunt(Imponite ſalomo
nē filiū meū ſup mulā meā ꝛ vngat eū
ſadoch ſacerꝺos ꝛ nathan ꝓpheta)ꝑ
ſadoch ſacerꝺotē lex ſignificaꝯ ꝛ ꝑ na/
than ꝓphete ꝑ hoc ergo q̄ vnxerūt ſa/
lomonē i fḡē ſignificatū fuit.q̄ vnctio
veri ſalomonis iħu xp̄i in regē regum
fuit figurata ꝛ p̄nūciata in ſcriptura le
gis ꝛ ꝓphetarum (illi q̄z p̄cipiaz vt ſit
ꝺux ſup iſrael et iuꝺam)nā homo xp̄us
ſuper angelos q̄ per iſrael ꝛ ſup hoies
qui per iuꝺā ſignificatur erat in gloria
ſ̄blimandus

Capl̄m.iij.

APropinq̄uerāt aūt ꝺies ꝺauid
vt moreretur ꝛc.)ꝺō autē añ
mortem ſuā ſalomoni filio ſuo
p̄imo recōmenꝺauit cultuz ꝺiuinum
ſ̄cꝺo berzelay beneficiū .Tercio Joab
ꝛ ſemey ſuppliciū ꝑ hoc autez ſignifica
tur q̄ bon⁹ rex vel princeps filios ſuos
p̄mo et p̄ncipaliter ꝺebet inꝺucere ad
ꝺebitā ꝺei veneratōez.ſcꝺo ad bonoꝝ
remuneratiōem et ꝓmotiōem.Tercio
ad malorum repreſſiōem ꝛ punitionez
Allegorice vero per hoc q̄ ꝺauid filio
ſuo recōmenꝺauit Joab ꝛ ſemei puniti
tiōem.ſignificaꝯ q̄ ꝺeus pater omne iu
ꝺiciū ꝺedit filio vt habeꝯ Jo.v.et Act.
x.ꝺicit ꝺe criſto ipe eſt qui ꝺſtitut⁹ eſt a
ꝺeo iuꝺex viuoꝝ ꝛ mortuoꝝ(Et ingreſ
ſus eſt adonias ad bethſabee mr̄em ſa
lomonis ꝛc.)per Adoniā qui p̄imo a
ꝺorauit regē ſalomonē.vt hētur in fine
capli p̄cꝺentis ꝛ hic ꝑ mr̄imoniū cū
abiſag malicioſe voluit regnū obtinere
ſignificaꝯ ābicioſ⁹ maliciоſ⁹ q̄ qꝺ ñ p̄t
obtinē ꝑ potēciā ſtuꝺet hr̄e per malici
am fraꝺulentā (Abyathar q̄z ſacer/

ꝺoti ꝺixit rex.vade in anathoth ꝛc.)ꝑ
abiectiōem abyathar ꝺe ſūmo ſacerꝺo
tio ꝛ inſtitutiōem ſaꝺoch Allegorice ſi
gnificata fuit abiectio veteris ſacerꝺo/
cij.ſcꝺm ordinem leuitic. Et inſtitutio
noui ꝓm ordinē melchiſedech qui obtu
lit panē et vinū Gene.xiiij.per hanc fi/
guram ꝺeꝺucit apoſtol⁹ ihebre. vij. Et
ſurrexit ſemey.ꝛ ſtrauit aſinū ſuum ꝛc
)per ſemey qui clauſurā intra ihr̄z ac/
ceptauit et poſtea exiuit ſignificatur ꝑ
feſſus clauſurā religiōis qui poſtea egre
ꝺitur ꝑ tentatōes ꝺiaboli mūꝺi vel car
nis ꝛ ſicut ſemei mortem incurrit cor/
poralem ſic iſte mortē culpe ꝛ niſi vere
peniteat mortem gehenne

Capitulum.iiij.

COnfirmatū eſt regnū in manu
ſalomonis ꝛc.) per coniunctō
nē mr̄imonialē ſalomonis cuz
filia regis egipti Allegorice fuit figura
ta ꝺiunctio criſti cū eccleſia ex gentib⁹
collecta nec in hoc facto peccauit ſalo/
mon ſicut plenius ꝺixi in expoſitōe l̄r̄a
li ꝛ text⁹ etiā oñꝺit qz ſubꝺitur(ꝺilexit
aūt ſalomon ꝺn̄z)ꝓpter quoꝺ nō poteſt
ꝺici q̄ hic ꝑ pcēm ſignificeꝯ xp̄s ꝛ eccle
ſie miſteriū(poſtula qꝺ vis vt ꝺem tibi
ꝛc̄)ꝑ ꝫ q̄ ſalomō a ꝺn̄o pecīt ſciaz ad
fḡenꝺuz ꝓp̄m ꝺm honorez ꝺei ꝛ cōem
vtilitatē ꝛ ꝺn̄s ſibi ꝺedit et cū hoc aꝺꝺi
ꝺit ꝺiuicias et ꝙliam que ꝺecēt regiam
maieſtatē ſignificaꝯ q̄ petentibus illa
que ſunt ad honorē ꝺei et bonū cōis po
puli.non ſoluz petita a ꝺeo ꝺantur ſeꝺ
etiā alia ad que ꝺecentē ſtatū petentiū
ſuffragātur Math.vi.ꝑmū q̄rite regnū
ꝺei ꝛ iuſtitiam eius ꝛ hec oīa aꝺꝺ̄icient̄
vobis(Si aūt ābulaueris in vīs meis
ꝛc̄)per hoc patet q̄ ꝺicta ꝓmiſſio ꝛ cō
ſimiles ſunt ſub ꝺitiōe quoꝺ homo ꝺe
beat in bono ꝑſeverare ¶ (Tunc vene
runt ꝺue mulieres meretrices ad regē
ꝛc.)Allegorice per eas ſignificātur iu/
ꝺea et gentilitas que per ꝺolatriā for/
nicate fuerūt vt ꝑz ſacrā ſcripturā iſpi
cienti ꝛ ꝺe vtraq̄z venerūt aliqui ꝑ fiꝺē
ad xp̄m verū ſalomonē etiā in eccleſia
ꝓmitiua (per puerum autē viuum) ꝺe
quo ꝺue mulieres contenꝺerūt ſignifica/

tur opus meritoriuz d̄ quo fuit conten
tio inter iudeam ⁊ gentilitatem. nā iu
dea dicebat fidem cristi non sufficē ad
salutē nec per ꝯsequēs ad opus merito
rium sine legaliuz obꝑuatione sicut di
cit̄ act.xv. Nisi circūcidami scd̄z morē
moisi non potestis salui fieri Ecōuerso
vero aplus genciuz dicebat Gal.v. Si
circūcidami nihil vobis proderit ⁊ sic
quilibet dicebat filium suū esse viuum
⁊ alterius mortuū ꝑ hoc autē qd̄ dicit̄
(diuidite infantem viuū ⁊c̄.) significa
tum fuit ꝙ iudei ꝑmittebāt̄ obꝑuaē le
galia ad tempus scz vsqz ad publicatō
nem euāgelij ⁊ gentilib⁹ fuit oppositū
ꝙ obꝑuarent aliqua legalia ad tēpus
scz ꝙ abstinerent ab immolato simula
crorum sanguine et suffocato ⁊ hoc ꝓ
pter quietum ⁊ pacificū conuictum cū
iudeis qui abhorrebant vtentes trib⁹
dictis sicut pleni⁹ exposui exponendo li
teraliter ꝫ quia circūcisio ⁊ alia legalia
post publicatiōem euāgelij cessauerūt
tanq̄m mortifera puer viu⁹ datus fuit
vni.s.ecclesie de gentibus collecte. naz
ad salutē sufficit fid̄s cristi ꝑ dilectōez
operans sine legalium obꝑuatione Mo
raliter autē ꝑ iudicium salomonis ꝟm
ex disquisitione affectus matrū ꝓlatū
docentur iudices veritatem inquirere
ꝑ circumstancias vbi deficit humana
ꝓbatio per testes ⁊ aliquādo veritas ē
inquirenda ꝑ moderatas questiones.

Capl̄z.iiij.

ERat autez rex salomō regnās
super israel) per salomonē aūt
qui pacificus interp̄tatur ih̄s
cristus significatur qui per sanguinem
suuz pacificauit omnia que in celis sūt
⁊ i terris (per omnē israel) significatur
ecclesia militans in qua deus videtur
per fidem i enigmate ⁊ ecclesia trium
phans in qua clare videt̄ ⁊ apte (⁊ hi
p̄ncipes quos habebat) per quos signi
ficātur ordines beatorū in ecclesia triū
phāte ⁊ diuersi grad⁹ ⁊ officia viatoꝝ i
ecc̄ia militāte (habebat āt salomō xij.
p̄fectos ⁊c̄.) per quos significati sūt xij
apl̄i p̄bentes annonā dm̄ veri salomo/
nis ih̄u cristi ecclesiam pascēdo verbo
predicationis ⁊ actu celebrationis. nā
in primitiua ecclesia quotidie fidelibus
ministrabatur eukaristia ⁊ hoc in sorti/
bus sibi assignatis scd̄m ordinatiōem
veri salomonis (Iuda ⁊ israel innume/
rabiles ⁊c̄) per hoc significata fuit ml̄
tiplicatio credencium per vniuersum
orbem etiam a tempore apostoloruz. si/
cut dixi plenius exponendo illud p̄s. x
viij. In omnem terraz exiuit sonus eo/
rum ⁊ in fi. or. terraruz (Dedit q̄qz
deus salomonez ⁊c̄) per hoc significat̄
ꝙ homini cristo ab instanti sue conce
ptiōis data fuit omniū noticia diuinit⁹
que cognoscit deus sciencia visionis. (
Et veniebant d̄ cunctis populis ad au
diendam sapienciā salomonis) et ꝙ ad
audiendam cristi doctrinam venerunt
multi non solum de iudea sed etiam de
alijs nationibus ⁊ terris vt patet in eu
angelio ⁊ in ecclesiastica historia

Capitulum .quintum

MIsit quoqz hiraz rex tiri ꝑuuos
suos ⁊c̄) ꝑ istos sigificati fuer̄t
nuncij regis Abagari ad xp̄m
petentis per eos a cristo curari sicut ha
betur i ecclesiastica historia ⁊ ponitur
in legenda sanctorum apostolorum si/
monis et iude (misit autem ⁊ salomon
ad hiram ⁊c̄.) hic agitur de prepatiōe
materie ad edificandū domuz domini
per quā allegorice militans ecclesia de
signatur ⁊ tanguntur hic quatuor scz
materia artifices tempus operandi et
operariorum merces Quātū ad p̄mū
tria tanguntur scilicet lapides ⁊ ligna
cedrina. Per lapides autem qui in fun
damento ponuntur simplices laici si/
gnificantur in quantum ex eorum la/
bore. cetera membra ecclesie sustentan
tur. clerici qui per intentionem erectaz
ad deum debent ad modum abietis
esse recti Jeronim⁹ clericus qui seruit
ecclesie p̄mo vocabulū suū interp̄tet̄ ⁊
nitat̄ eē qd̄ dicit̄. cleros eni grece sors
latine dr̄ igit̄ clerici dicūt̄ eo ꝙ sint de

sorte dñi vel dñs sit ps ⁊ sors clericorũ
ꝓpter qđ in capite tonsorati sunt ad si/
gnificãdũ celestiũ appetitũ (ꝑ ligna ce/
drina) religiosi đsignant̃ qꝛ sicut cedr⁹
non terebratur verme sic religiosi talit̃
debẽt viuere ꝙ nõ mordeãtur verme ɔ/
scie Circa scđz sciendũ ꝙ opatores a
liqui fuerunt iudei .s. salomonis ꝟui ali
qui sidonij ⁊ aliqui biblij Per iudeos
significãt̃ ecclesie p̃lati. Naz apli quoꝝ
successores sunt ep̃i fuerũt natiõe iudei
(per sidonios) qui venatores interp̃tãt̃
significãt̃ p̃dicatores ad capiendũ ani/
mas ip̃i cristo discurrentes (ꝑ biblios
) vero qui litterati interp̃tantur docto
res ecclesie in scriptis vl̃ scolis significã
tur Quãtũ ãt ad t̃ciũ oparij ꝑ tres mẽ
ses ordinantur. ꝑ quos menses tria si/
gnificãt̃. s. orõ ieiuniũ ⁊ elemosina duo
p̃ma sunt ad deũ ⁊ se ip̃z ⁊ iõ significãt
in domib⁹ ꝓprijs mansiõem oparioꝝ
terciũ ãt ẽ ad ꝓximũ ꝓpt̃ qđ significat
actum opandi extra ꝓprium domiciliũ
Circa q̃rtũ duo ponunt̃. s. oleum et tri/
ticum (per oleum) aũt bona gratie de
signantur que sunt merces operariorũ
in p̃nti vita (per triticũ vero) bona gl̃e
significãtur. nam ibi beati fruũtur illo
pane triticeo. qui dicit Jo. vi. Ego sum
panis viuus ⁊c̃. ⁊ se ip̃m cõpat tritico
Jo. xij. Nisi granũ frumẽti cadẽs in ter
ra ⁊c̃. ⁊ đ illo pane dicit̃ Luc̃. xiiij. btũs
qui man. pa. in regno dei. Ca. vi

Actũ ẽ ãt q̃drigẽtesimo ⁊ octo
gesimo ãno ⁊c̃) Hic agit̃ de đi
dom⁹ edificatiõe ꝑ q̃z significa
tur edificatio eccl̃ie que a vero salomo/
ne xp̃o edificata est ꝟtutib⁹ fidei doctri
na ⁊ sacramẽtis q̃tum ad p̃mũ descri
bit̃ mensura dom⁹ scđm longitudinez
ei⁹ latitudinẽ ⁊ altitudinẽ vsq̃z ad p̃mũ
tabulatũ (per longitudinẽ) significat̃ ꝟ
tus longaĩtatis ⁊ ꝑseuerãcie (ꝑ latitu/
dinẽ) diffusio pietatis et mĩe (ꝑ altitudi
nẽ) cõtẽplatõ celestl. patrie ꝟm illđ phil̃
ij. Nostra ãt ɔuersatio in celis est in tõ
vero dom⁹ altitudine erãt tres mãsio/
nes vna suꝑ aliã ꝑ inferiorẽ significat̃ ɔ
tẽplatio cõis hoim deuotoꝝ (ꝑ mediã
) ɔtẽplatio ꝓphaꝝ que fit per imagina
rias visiones (ꝑ supiorẽ vero) ɔtẽplatõ
ꝓphalis que est sine talibus imaginib⁹
⁊ figuris sicut dicit̃ de ꝓphia dauid In
p̃ncipio glose libri psalmoꝝ per latera
vero tẽpli que fuerunt q̃tuor oriẽtale oc
cidẽtale aq̃lonaẽ meridionale đsignã
tur q̃tuor virtutes cardinales de quib⁹
dicitur Apo. xxi. Et ciuitas erat in qua
dro posita sicut eni eccl̃ia hic ꝑ templũ
intelligitur sic ibi per ciuitatem signifi/
catur Quãtuz aũt ad scđz. s. sacramen
ta noue legis sciendũ ꝙ templũ salomo
nis habuit tres ꝑtes. s. porticũ sanctũ ⁊
sanctum sanctoruz per porticũ vbi erat
introitus significat̃ baptism⁹ qui est ia
nua sacramentorum Per mensã vero
ꝓpositionis que erat in ꝑte templi que
dicebat̃ sanctum significatur eukaristie
sacramẽtũ in quo fidelibus ꝓponit̃ pa
nis vite et per. v. candelabra que ibidẽ
erant vt dicitur ca. se. significãtur alia
v. sacramẽta que cãdelabra dicũtur ex
hoc ꝙ i oĩbus sacramẽtis deuote susce
ptis gratia que virtutẽ habet illumina
tiuã ɔfertur Quãtũ autẽ ad tercium .s
doctrinã fidei xp̃i significabat̃ ꝑ illa q̃
erant intra sanctum sanctorũ vbi erat
archa testamenti que erat vnica ⁊ sic si
gnificat vnitatẽ essẽcie diuine. ꝑ illa ꝟo
que erant intra archaz significatur tri
nitas ꝑsonarum qꝛ per virgam que si
gnificãt potẽcia significat̃ ꝑsona p̃ris
cui attribuit̃ potencia per tabulas que
significant sapienciaz persona filij cui⁹
attributum est sapiencia (ꝑ manna dul
ce) ꝑsona sp̃ũssci cuius est bonitas at/
tributũ Per hoc ãt ꝙ archa erat clau
sa significat̃ ꝙ rões oĩm que facta sunt
vel fient in diuina sciencia clauduntur
de quibus est creatio incarnatio resur/
rectio mortuorũ redditio penaruz ⁊ p̃
miorum et cetẽa ad fidẽ ecclesie pertinẽ
cia Per duos autez cherubin que pleni
tudo sciencie interpretantur ecclesie pre
lati et ministri in quibus requiritur sci
encia significãtur ⁊ ip̃i sunt dispensato
res ⁊ ministri predictorum. nam indu
cere debent suos subditos ad virtutes
et eis administrare sacramenta et eos
docere de fide catholica Per binariuz

autem cherubin significatur geia cari/
tas que potissime relucere debet in p̄la
tis ecclesie ⁊ ministris

Capl'm vij

Domum autē suā edificauit sa/
lomon ⁊c̄) per q̄m significat̄ fi
delis anima in qua verus salo
mon Jesus cristus per gratiaz delecta
biliter requiescit ꝓuer .vij. Delicie mee
esse cum filijs hominuz In domo vero
salomonis quatuor erāt deambulato/
ria que in anima fideli significant ꝓces
sus scd̄m quatuor virtutum cardinali/
um opera (domuz quoqz fecit filie pha
raonis q̄m vxorem duxerat) ideo per
ip̄am significatur quelibz ꝑsona xp̄o ꝑ
integritatē fidei desponsata ij. Cor. xi.
Despondi vos vni viro virginem castā
exhibere cristo. domus autez hui⁹ vxo
ris est solitudo lectiōis ⁊ oratiōis Osee
ij. Ducaz eam in solitudinem ⁊ loquar
ad cor eius ⁊ canet. s. in oratōe ⁊ lectio
ne (Et tulit hirā de tiro) per hyrā qui
fuit gentilis ⁊ artifex sapiencia plenus
significatur quilibet literat⁹ ad fidē cri
sti de gentilitate vocatus tales fuerunt
dionisi⁹ ariopagita ⁊ alij pluēs quorū
vita ⁊ doctrina ecclesie domus ē edifica
ta (et finxit duas columnas ⁊c̄) Inter
multa vasa que fecit hiraz pro templo
salomonis tria fuerunt notabilia scili/
cet due columne mirabiles mare eneū
⁊ lutres Per colūnas itelligitur doctri
na doctoruz ecclesie per quam fides d̄
fenditur ⁊ roboratur ⁊ fideles de mori
bus instruūtur ꝓpter quod vna colum
narum vocata fuit (Jachim) .i. firmi/
tas ꝓpter fidei roboratiōem alia vero
booz id ē fortitudo quia doctria morū
mortificat contra passionū impulsum
Mare eneuz in quo lauabātur sacerdo
tes quando debebant ministrare in al
tari significat veram ɔfessionē in qua
sacerdotes noue legis accedētes ad al/
tare debēt lauari. Per lutres āt in q̄/
bus lauabantur carnes hostiarum of
ferende in altari holocaustorum signi/
ficātur lacrime contritionis ⁊ deuoti/
onis quib⁹ anime lote p̄parātur vt do
mino sanctum sacrificium offerāt p̄s.
.l. Sacrificiuz deo spiritus contri. cor
cō. ⁊ hu. deus non des.

Capl'z. viij

Tunc ɔgregati sunt oēs maio
res natu israel ⁊c̄.) hic agitur
de portatione arche testamēti ad locuz
sibi ꝑatuz in templo intra sanctū scōꝝ
ꝑ qd̄ significat̄ celum empireum qui ē
locus btōrum sicut dictū fuit Exo. xxv
dc̄m etiā fuit ibidē q̄ per archam figu
rata fuit btā virgo maria ꝓpter quod
per hanc arche deportatiōem figurata
fuit huius virginis assumptio ꝑ maio/
res natu duces ⁊ p̄ncipes qui ɔgrega
ti fuerunt ad salomonē in arche depor
tatione significātur angeli de diuersis
ordinibus cum cristo venientes ad be/
ate virginis veneratiōem ⁊ eius assum
tionē Jero. in sermone legimus q̄m se
pe ad exequias ⁊ funera quorūlibet sā
ctoruz angelos aduenisse ⁊ exequijs eo
rum obsequia prestitisse nec ñ eoruz a/
nimas ad celum cum himnis ⁊ canti/
cis detulisse Sequit̄ ⁊ quanto magis
credendum est hodierna die miliciam
angelorum cum suis agmibus obuiaz
aduenisse genitrici dei eam qz ingen/
ti lumine circūfulsisse ⁊ vsqz ad tronuz
olim ante mundi constitutōem sibi ꝑa
tum cuz laudibus ⁊ canticis per duxis
se Sequit̄ ibidem nec immerito credit̄
q̄ ip̄e saluator omnium per se totus fe
stiuus occurrit eam qz secum in trono
collocauit (Stetit autem salomō ante
altare dñi ⁊c̄.) per orationes autem sa
lomōis hic diffuse positas significātur
orōnes hominis cristi ⁊c̄. q̄s ꝑ suis fi
delibus in vita presenti adhuc de genti
bus offert deo patri (fecit ergo in tem
pore illo festiuitatem celebrem ⁊c̄)
Per quod significat̄ q̄ beate virginis
assumptio debet esse valde celebris om
ni populo cristiano vnd̄ dicitur in qua
dam antiphona Ascendit cristus super
celos ⁊ preparauit sue castissime matri
immortalitatis locum ⁊ hec est illa pre
clara festiuitas omnium sanctorum fe
stiuitatib⁹ incōꝑabil' in q̄ gl'osa ⁊ felix

mirantibus celestis curie ordinib⁹ ad ethereuz ꝑuenit thalamuz q̄ pia sui memorum immemor nequaq̄z existit.

Capitulum.ix.

Factuz est autē cum ꝑfecisset salomō edificiū dñi ⁊c̄.)seq̄t̄ (Et tēplū qd̄ edificaui noi meo ꝓijciaz ⁊c̄.)et ex h̄ patet ꝙ omnia exteriora que fiunt ad cultū diuinū sic̄ est materialis ecclesia vasa argentea aurea et vestes.quātūcunqz sint sumptuosa ⁊ p̄ciosa non sunt deo accepta nisi ꝓp̄t̄ cultum interiorem ministrorum et aliorū fidelium qui cultus cōsistit in actibus fidei spei.⁊ caritatis vt dic̄ Augl. In ēcheridiū.fide spe ⁊ caritate colit̄ de⁹ vnde dicit Jero. quis sanctior exuꝑio tholosano qui corpus ⁊ sanguinē dei in vase vitreo ⁊ capella minima ꝯsecrauit vt aurum et argentū distribueret pauperibus (de filijs autē irahel non constituit rex salomō ꝟuiē q̄q̄z ⁊c̄.) Israhel iterp̄tatur videns deū ⁊ ido per filios isrl̄ intelligunt̄ clerici ⁊ religiosi qui p̄ ceteris debent habere ꝯgnitiōem dei.nec d̄bent ꝟuilibus opib⁹ occupari cui⁹ modi sunt mercatiōes ⁊ alia clericalē statum dedecēti a (ꝫ erant viri bellatores)scz cōtra vicia per virtutū exercitium et cōtra demones per orationis ⁊ lectōnis studiū vt p̄dicatiōis officiū valeant exercere (Et ministri eius ⁊ p̄ncipes ⁊ duces)In diuersis locis ecclesie dño ꝟuientes (Et p̄fecti curruū et equoꝝ)in bono regimīe populorū sicut d̄ helia dicitur iiij.Re.ij.pat̄ mi.pater mi currus isrl̄ ⁊ auriga eius (Classē quoqz fec̄ rex salomon)per classem intelligit̄ ecclesia militans que adhuc nauigat.in hac āt classe fuerūt ꝟui salomōis ⁊ ꝟui hyraz ⁊ aurū multum apportauerūt ad salomonē vt dicit̄ in textu.per ꝟuos āt salomonis itelligūtur apostoli alij qz discipuli d̄ iudea ꝯuersi.per ꝟuos aūt hirā gentilis intelligūt̄ hoies lr̄ati de gētilitate ꝯuersi vt Dioni.Amb.Augl.⁊ plures alij.per vtrosqz vero ꝟuos aurum multum sapiencie adquisitū est ecclesie ꝑ ꝯñs ip̄i cristo inq̄ztum est eius sponsꝰ verus salomon ⁊ predicti serui cum eo sunt in portu ecclesie triumphantis.

Capl̄m.x.

Sed ⁊ regina saba audita fama salomonis ⁊c̄.)per istam reginam que gentilis erat significatur ecclesia de gentibus collecta q̄ audita cristi fama ex eius miracul̄ per orbem diffusa.per fidem venit ad xp̄m et per exercitiuz deuoti studij diligēter inquisiuit veri salomonis sapiēciā in euāgelio ꝯtentam.in tm̄ ꝙ quicquid in doctrīa philosophica vidit eē doctrine cristi dissonuz r̄putauit simpliciter esse falsum d.(Maior est sapiencia tua et opa tua q̄m rumor quē audiui in terra mea

Moraliter autem per reginā saba itelligit̄ anima humana que regina dicitur eo ꝙ est ad imaginē summi regl. facta (Per saba) vero que captiua interp̄tatur significatur eius fedacio per peccatum originale ex cōiunctione cuz corpore per quod efficit̄ ꝟua ⁊ etl. ex miserijs sequentib⁹ peccatuz originale ꝓpter qd̄ dicit ph̄s p̄mo methaphisice ꝙ humana natura mltiplicit̄ ē ancilla et amplius per actualia peccata in ꝟuitutem redigit̄ Jo.viij.Qui facit pcc̄m ꝟuus est peccati glosa.non vnius tantum domini.ꝫ tot dñoꝝ quot viciorum ⁊ sic multipliciter captiuatur.audiens tamen bonitatem cristi per predicatoris vocem tanquam regina saba venit ad verum salomonē de regione longinqua Ambro.super Luc̄.Quid est lōginqui⁹ q̄m a se r̄cedere venit āt per veram penitenciam.sicut filius prodigus qui a patre longe recesserat et experiēs bonitatem et mansuetudinez xp̄i ip̄am recipientis d.(probaui ꝙ media pars).s.boītatis xp̄i(m̄ narrata nō fuēat) per predicatorem (Fecit ergo rex salomon cc.scuta de auro purissimo)per que significātur orationes clericoruz ⁊ religiosoruz deuotorum.per centenarium eni qui consurgit ex mltiplicatiōe denarij per se ip̄z significatur implecio x.mandatorum et per binarium significatur gemina caritas dei scz ⁊ ꝓximi orationes autem facte ad d̄caloguz implentibus et caritatl.geminam haben/

tibus valida sunt scuta cōtra demonū insultus (Et ccc. peltas) per quas signi ficātur orationes deuote laicorum qui sunt in triplici gradu scilicet incipienci um proficientium ⁊ perfectoꝝ. Per cē tenariuz autē significatur implecio de calogi per modum predictuz ⁊ dicunt orationes iste pelte a pello pellis qꝛ r̄pel lunt ictus tentationum ¶ (Fecit qꝫ rex salomon tronum) per quem significa/ tur virgo Maria in cuius gremio sedit tanq̄m in trono nobilissimo recipiens trium regum homagia (de ebore) qđ ratōe albedinis ⁊ frigiditatis significat puritatem Marie in alijs refrigerātem motus libidinis (grandē) imo grādissi mum meritis (Et vestiuit euz auro) fer uētissime caritatis (qui habebat vi. gra dus) ⁊ ɔtinētur Luce. i. p̄mus est ora/ tio solitaria ⁊ notat̄ cuz dicit̄ ⁊ ingres sus angel⁹ ad eā ber. sup̄ miss⁹ est quo i gressus in secreto cubiculo vbi orabat pr̄ez i abscōdito. scđus ē v̄gialis v̄ecū dia ibi turbata ē in p̄mōe ei⁹. terci⁹ est discreta prudēcia ibi Et cogita. qualis es. ista salutatio. Quart⁹ inquirentis diligēcia ibi quō fi. is. qm̄ viruz nō cog. Quint⁹ humiliātis se decēcia ibi Ecce ancilla domini. vij. fidelis obediēcia ibi fiat mihi scđm verbum tuum (Et due manus hinc atqꝫ inde tenentes sedile.) per quas significātur operatiōes acti ue vite ⁊ contēplatiue quia manus est organum organoruz iij. de anima Iste autez operationes excellenter fuerunt in virgine (Et duo leones stabāt iuxta manus) per quos significatur duplex fortitudo scilicz in aggrediendis ardu is ⁊ in tolerandis aduersis (⁊ xij. leon culi) per quos significantur xij. fructus spiritussancti vt ponūtur Gal. v. sic. fru ctus autem spiritus est caritas gaudi um pax paciencia longanimitas boni/ tas benignitas mansuetudo fides mo destia ɔtinencia castitas (stantes super vi. grad⁹) per quos significātur vi. do/ na spiritussancti qui ponuntur Isa. xi. scđz hebraicaz veritatē requiescet sup̄ eam spiritus sapiencie ⁊ intellectus spi ritus consilij et fortitudinis spirit⁹ sciē cie ⁊ implebit eum spiritus timoris do mini In nr̄a vero trāslatione addit̄ do num pietatis (non est factum tale op⁹ in oīb⁹ regnis) nā in celis neqꝫ in t̄ris est aliq̄ pura creatura sibi similis

Capl̄m xi.

Rex autem salomon adamauit mulieres alienigenas multas ⁊c̄.) In hoc autem facto salo/ mon non fuit figura cristi sicut dictuz est supra naz in ip̄o nullus fuit defect⁹ peccati sed in hoc facto salomon typū tenz sapientis hominis dei iudicio nob occulto a sapiencia cadentis qui sicut salomon tria colit idola scilicet (astar/ tem deam sidoniorum) per delicie car nales significantur eo q̄ astartem plas mationis superfluitas interpretatur Semen autē in cuius emissione est de lectatio vehemens de superfluo alimēti generatur (Et chamos deum moabi/ tarum) per quē significātur diuicie tē/ porales eo q̄ chamos ɔgregatio inter pretatur (Et maloch idolum amonita ruz) per qđ honores mūdiales signifi cāt̄ eo q̄ moloch plage interp̄tat̄ p̄so ne vero in magnis honoribus posite đ cōmuni cursu semper timent sibi đ pla ga mortis gladio. vel veneno vel alijs modis contra eos excogitatis (Su scitauit autem dominus aduersarium salomoni ⁊c̄.) suscitauit autez domin⁹ salomoni tres aduersarios vt patet in textu p̄ q̄s significātur tres demōes q̄ homini a sapiencia điecto immittunt de predictis tentationes ⁊ sic euz indu cunt ad multiplicem culpaz ⁊ post hoc trahūt nisi penituerit ad gehēnā Itē p̄ salomonē sapiētissimū p̄ mlieres tā mi serabiliter deiectū ⁊ in senectute doceri dz q̄libet hō q̄ntūcūqꝫ sapiens et etiaz senex fugiēdi familiaritates mlieꝝ ma xie suspectaꝝ ne sibi ɔtigat sile dispēdiū

Capl̄m xij

Dormiuit salomon cuz patrib⁹ suis ⁊c̄.) seq̄tur (regnauit qꝫ roboā filius eius pro eo) per ro boā q̄ mortuo pr̄e potentissimo sanū ɔ siliū dereliquit et consilio iuuenuz ad herens p̄sumptuose p̄plo respondit d.

(pater meus aggrauauit iuguz vestrū ego auē addam iugo vr̄o) ⁊ sic ꝑdidit x. ꝑtes regni sui. datur filijs regum nobilium et potentuz vt non de se p̄sumāt nec ꝯsilio iuuenū qui sūt iexpti credāt ꝫ magis consilio senū exptorum adq̄escāt (dixit qꝫ Jeroboā in corde suo ⁊c̄)per istum Jeroboam quē dn̄s de hūili statu eleuauerat ad regnū ⁊ tamen statim fecit vitulos aureos ad tollendum cultum diuinum significātur illi de dei beneficijs ingrati. non solum deo grās debitas non referunt sed etiam ip̄z impugnant q̄ꝫtum possunt (Et ascendens altare ⁊c̄.) ⁊ sic post obtentum regnuz vsurpauit sibi sacerdotiū ⁊ sic per ip̄m significatur effrenatus ambiciosꝰ q̄ obtenta dignitate cuius etiam non est dignus conatur illam obtinere cum prima non obstante sua insufficiencia.

Capl'z. xiij.

Et ecce vir dei ⁊c̄.) per quez significatur predicator q̄ debz esse vir a constātia ⁊ dei ex bona vita (venit d̄ iuda in sermone dn̄i) Nam predicator a deo debet esse missus ⁊ hoc immediate vel mediante vicario eius Ro. x. qūo predicabunt nisi mittantur (Jeroboaz stante sup altare) per quem intelligit̄ publice peccans et iuerecunde ⁊ spūaliter existens in ptāte sicut Jeroboaz qui publice idolatrabat et alios ad hoc inducebat (⁊ cl'auit ꝯtra altare). i. cōtra idolatras ⁊ idolatriam ibi perpetratā (ecce nascetur filius de domo dauid Josias nomine) per quez significatur cristus et eius aduentus ad iudiciū. ideo subditur (Et immolabit sacerdotes super te). i. ꝓpter peccata super te facta ⁊ per sacerdotes istos intelliguntur mali prelati clerici ⁊ religiosi qui immolabūtur in iuditio qn̄ ꝑ cristi sentēciā detrudentur in inferno (Et ossa hoim super te incendet) per hoies intelligunt̄ laici peccatores ⁊ per ossa intelliguntur peccatorū corpa. naz illa damnatio erit simul in corpe et anima. p̄dicator autez debet ꝓclamare ista futura quia denūtiare debet penas ⁊ premia (Cunqꝫ audisset rex) sequit̄ (apprehendite eum ⁊c̄)per hoc ostēditur obstinatio peccāciū q̄ ad v̄ba p̄dicatoꝝ n̄ ꝯterūt̄ ⁊ qd̄ peiꝰ est aliquando ꝑsequūtur ⁊ tn̄ isti in necessitate corpali positi preces illoruz q̄s an̄ ꝑsecuti fuerūt petūt qd̄ significat̄ ꝑ hoc quod subditur (deprecare faciem domini ⁊c̄.) ꝙ nō est deneganduz scd̄z doctrinaz cristi Math. v. orate ꝓ ꝑseq̄tibus ⁊ calūniantibꝰ vos. (ꝓphes āt senex) per istum autem falsuz prophetā ⁊ eius filios figurati fuerunt pseudo apostoli etiam eorum sequaces qui nitūtur impedire veros p̄dicatores. Per h̄ autem ꝙ verus propheta per falsum ꝓphetam fuit deceptus sicut dicitur ifra (Fefellit eum) significatum fuit scd̄m qd̄ dicit beatus Gregl. ꝙ ex miracul' que deus fecerat ad eius verba fuit elatus ⁊ ex hoc decipi ꝑmissus ꝓpter qd̄ predicatores verbi dei multum debent esse soliciti. ne propter bona que faciūt eleuentur ⁊ per consequēs a malis hominibus decipiantur ⁊ vlterius puniāt̄ sic̄ fuit iste de q̄ subditur (Inuenit euz leo in via ⁊ occidit) ⁊ per hanc penam ostenditur ꝙ peccauit sed ꝑ hoc ꝙ leo cadauer eius non tetigit sed intactū custodiuit ostēdit̄ ꝙ pc̄cato v̄e peituit ⁊ dei sententiam acceptauit ⁊ sic per mortez corporalē eius peccatū expiatū fuit Circa qd̄ considerādū ꝙ dominꝰ leues culpas iustorum in presenti aliqn̄ grauiter punit vt ꝑ hoc nobis appeat grauitas pene que pro grauibus culpis in futuro reseruatur infligenda Hebre. x Horrendū ē incidere manꝰ d̄i viuētis.

In illo tempore egrotauit)Ca. xiiij. abia ⁊c̄.) seq̄t̄ (Vade in sylo vbi ē haia ꝓpheta ⁊c̄.) Allegorice per hayam ꝓphetaz cristus significatur de quo Luc̄ vij. dicitur. ꝓpheta magnꝰ surrexit i nobis per vxorem Jeroboam que simulatorie venit ad hayam significatur collegium scribarum et phariseoꝝ sil'atorie veniencium ad cristum vt eum caperēt in sermōe Math. xxij. Et sicut hayas simulatiōem mulieris percepit d. (quaē te aliaz esse simulas ego aūt ad te missus sum durus nuncius) sic cristus simulationes phariseorum ⁊ scribarum

ognoscēs eos increpauit d.quid me tē
tatis ipocrite ꝙ tanq̄m nuncius a deo
patre missus eis damnatiōez suā denū
ciauit Math̄.xxiij.ve vob̄ scribe ꝙ pha
risei ipocrite ꝛc̄.ꝓpter quod fuit eis cu
rus nuncius Moraliter autem p hayā
ꝓphetam intelligitur bonus prelatus
ꝙ clare videns in suis operibus qui eni
hodie dicitur ꝓpheta olim appellabat̄
videns i.Regl.ix.per mulierez filatoziā
significatur psona ficta.volens ascēde
re per suam fictionem sed bonus prela
tus ꝙ sensatus debet talez repellere nō
solum ab optato sed etiam ab obtento
quādo potest fieri bono mō.(In quito
anno regni roboaz ascendit sesach rex
egipti in ierusalem)Allegorice per ie
rusalem intelligitur ecclesia militans
Per regē egipti que interpretatur tene
bra diabolus in tenebris peccatoruz et
inferni regnās Ipe vero ascendit dtra
ecclesiam militantem ꝙ in magna pte
abstulit(thesauros domus domini).i.
merita prelatoꝝ clericoruz ꝙ religioso
rū per malam eoruz vitam(ꝙ thesau
ros regios)id est merita p̄ncipum per
tirānidem ipoz̄um (scuta quoqz aurea
que fecerat salomon).i.cristus per que
significātur veritates sacre scripture ō
quibus dicitur ꝓuer.xxx.omnis fmo
dei ignitus clipeus est spantibus in se
ista vero scuta abstulit diabolus.naz p
eius instinctum multi prelati clerici et
religiosi circa studiuz sacre scripture iā
non sunt intenti sed magis circa terre
na negocia que implicant ad peccata (
pro quibus fecit rex roboā scuta erea)
per roboam qui latitudo ꝑpl̄i interp̄ta
tur theologi ostentatores sui significāt̄
qui magis famam suam q̄m vtilitatez
doctrine dilatare nituntur ꝙ isti pro scu
tis aureis faciunt erea.naz dimissis ve
ritatibus theologicis docent ꝙ studēt
phica ꝙ logicalia ꝙ sic possunt dicere
factus sum velut es sonans aut cimba
lum tinniens

Capl̄z xv.

Igitur xvij.anno regni Jeroboā regna
uit abia super iudam)In hoc capitlo
scribitur historia regum abie ꝙ asa. In
complete tamen complecius vero ponitur ij.ꝑalip̄p.xij.ca.ꝙ xiiij.ꝙ xv. ꝓpter quod ibi ponetur expositio mistica do/mino concedente (ascendit baasa rex i/srael in iudaz et edificauit rama).i.fortalitiū magnum ꝙ excelsum ad impugnandum regnum iudaꝙ prohibendū suos subditos ne transirent in ierusalē ad adorandum dominū ꝓpter quod significat diabolum qui quantū potest impugnat eos qui numero et merito sunt de regno x̄pi vt sub suo dominio ptrahantur.ꝙ fil̄r peccatores qui iam sunt de suo regno prohibet q̄ntum potest ne ad gratiam reuertātur Et similiter faciunt sacerdotes ꝙ clerici impugnātes religiosos pauperes ꝙ suos subditos i pediūt ne ꝑ ofessiōib9 recurrūt ad eos ad habendum sanius consilium

Capl̄m xvi

Actus est autem sermo dñi ad
iehu filiū anani contra baasa
ꝛc̄.)sequitur postea.(ob hanc
causam occidit euz)bela namqz filius
baasa occidit iehu ꝓphetā eo ꝙ̄ dixerat ex persona dñi demetaz posteriora
baasa ꝙ sic nō solum ꝓphetauerat cō/tra baasa ꝫ etiaz dtra bela filium eius
ꝙ per istos allegorice significati fuerūt
p̄ncipes iudeoruz qui machinati sunt
in morte x̄pi eo ꝙ̄ dixerat ciuitatē ꝙ tē/plū destruenda Luce xix.videns ihūs ci
uitatē fleuit sup illā dicens.qz si ognouisses ꝙ tu.seqtur quia veniēt dies in te
ꝙ circūdabūt te inimici tui vallo coan
gustabunt te vndiqz ꝙ ad terraz ꝑsternent te.ꝙ filios tuos qui in te sunt.ꝛc̄.

Moraliter autem per baasa ꝙ eius fi
lium significātur peccatores obstinati
qui ad verba p̄dicatoruū a mal̄ suis nō
reuertuntur ꝙ qō pei9 est ꝓput possunt
eos nequiter psequūt̄(ignauit zambri
)seqt̄(emitqz mōtem samarie a somer
duob9 talentis argenti)somer interpretatur custodiens ꝙ ideo signat prelatū
ad quez spectat bona ecclesiastica custodire Per montem vero ecclesiastica
dignitas dsignat̄ Igit̄ per zābri q̄ mō
tē emit a somer sigificat̄ simoniac9 q̄
p̄bēdā vl̄ gradū eccl̄iasticū emit a sup

ore ⁊ sic vt̄q; crim̄ icurrit simonie ⁊ ad
h̄ ꝯsonat interpretatio nois vtriusq; d̄
somer v̄o patet per predicta Amri v̄o
amaricans interpretat̄ ⁊ hec interp̄ta/
tio ꝯuenit simoniaco Naz ⁊ simoni a q̄
dicta fuit simonia dixit beatus Petrus
Act.viij. In felle amaritudinis ⁊ obli/
gatione iniq̄tatis video te esse volebat
eni spūalem emere potestatem vt patz
ibidem (Et regnauit achab) sequit̄
(Insup duxit Jesabel) que interp̄tatur
fluxus sanguinis ⁊ iō significat q̄cūq;
p̄sonā sitibundā sanguinis īnocētis vñ
⁊ ista iesabel occidi fecit Naboth inno/
centem (In diebus aūt eius edifica
uit Hayel de bethel iericho) per Hayel
qui viuens deo interp̄tatur p̄fitens in
religione significatur. q̄r si p̄fiteat̄ d̄bi
te moritur mundo ⁊ incipit deo viuere
p̄pter qd̄ dicitur de bethel que domus
dei interp̄tatur Nam religio dom⁹ dei
nominatur Jericho vero interp̄tat̄ lu/
na que p̄pter sui variatiōem mundum
significat qui ē in mutabilitate ꝯtinua
igit̄ haiel Jericho reedificat. qñ p̄fes
sus in religione in actibus mundanis ⁊
secularibus se occupat ⁊ in hac reedifi
catione tota proles eius moritur quia
bona opera sua mortificant̄ p̄pter qd̄
dicitur ij. Thi.ij. Nemo militans deo i
plicat se secularib⁹ negocijs vt ei place
at qui se probauit

Capituluz. decimū septimū

Et dixit helias thesbites de ha/
bitatoribus galaad) per gala
ad qui interpretatur aceruus
testimonij sacra scriptura significatur
in qua dei testimonia coaceruātur In
hoc autem aceruo doctor ⁊ predicator
debent habitare per diligens studium
sacre scripture quia significatur p̄ he/
liam p̄phetam ⁊ p̄dicatorem ⁊ sicut he
lias cessare fecit pluuiam ⁊ rorē p̄pter
achab ⁊ p̄pter eius nequiciā sic aliqñ
p̄dicator cessaē debet a pluuia predica
tiōis p̄pt̄ p̄pli maliciā sic āt fecit paul⁹
Act.xix. Cum autem quidā induraren
tur et non crederent maledicētes viam
dei coram multitudine discedens ab
eis paul⁹ segregauit discipulos et Eze.
iij. Dixit domin⁹ ei linguam tuaz adhe
rere faciam palato tuo ⁊ eris mut⁹. q.
vir obiurgans quia domin⁹ exasp̄ans
est. et sic helias recessit ab achab ⁊ ei⁹
populo dicente sibi domino (recede hic
⁊ vade ⁊c̄.) Corui quoq; deferebāt ei
panez et carnes ⁊c̄.) ex hoc patet dei tc̄
circa seruos suos p̄uidēcia quia lauci⁹
pauit heliaz per aues q̄z per homines
Nam postea pauit eum per viduam pa
ne et aqua sed quoniā humana p̄uisio
non est contēnēda ideo domin⁹ fecit eū
petere buccellam panis a vidua muliē
per hoc autem q̄ farina vidue non de/
fecit ⁊ lechitus olei non fuit imminut⁹
significatum fuit q̄ sustentantibus dei
seruos non deficiūt bona temp̄alia ad
ꝯueniēciā vict⁹ ij. Cor.ix. qui autez ad
ministrat semen seminanti et panez ad
manducandum prestabit ⁊ augebit in
crementa fruguz iusticie vestre. vt i om
nibus locupletati abundetis in omnez
simplicitatem ideo sequitur (Et come/
dit ip̄e et illa et domus eius factum est
post hec verba egrotauit filius mulieris.
) sequitur (Ingressus es ad me vt r̄me
morarent̄ iniquitates mee) per hoc ostē
ditur q̄ predicator euāgelij qui per he
liam significatur vt predictum est In
domibus hospitum debet esse tam ex
emplaris vite q̄ filij hospitum id est o/
pera eorum mortua videantur in com/
p̄atiōe ad opera p̄dicatoꝝ per hoc āt
q̄ mulieris filius per preces helie fuit
a mortuis suscitatus. significatur q̄ o
pera recipienciū p̄dicatores per bonas
exhortationes et preces eorum videant̄
resuscitata per emendatiōem vite ip̄oꝝ
vt sic hospes possit dicere qd̄ sequitur
(Nūc in isto cognoui qm̄ vir dei es tu ⁊
v̄bum domini in ore tuo veruz est.)

Post multos dies fa/ C.xviij
ctum est verbuz dm̄ ad heliaz
dicens. vade ostende te achab
⁊c̄.) per hoc autem q̄ helias p̄pter ob
stinationem achab ⁊ populi eius a pre
dicatione cessauit ⁊ de terra recessit po
stea vero per afflictionez famis intelle/
ctu dato ip̄i achab ⁊ eius populo heli/
as redijt ⁊ increpationem rescripsit vt

patet in sequentibus. Et tunc eius ver/
bum effectuz habuit quia tunc popul⁹
dixit (domin⁹ ip̄e est deus) ostenditur
ꝙ predicator veritatis considerare dz
oportunitatez temporis ad predicādū
quia scriptum est Ecc̄i.iij. Tempus ta
cendi et tempus loquendi ꝓpter quod
super illud Math.xxiij. Ecce ego mitto
ad vos sapientes ⁊ scribas dicit Jero.
Sapientes qui nouerint quādo ꝺbeāt
proferre sermonez (Tunqz iam temp⁹
esset vt offerretur olocaustum ⁊c̄.) per
sacrificium helie significatur sacrificiū
p̄dicatoris de propria carne vnde paul⁹
predicator ꝟitatis dicit.i. Cor.ix. Ca/
stigo corpus meum ⁊ in seruitutem re/
digo ne forte cum alijs p̄dicauerim ip̄e
reprob⁹ efficiar ⁊ ad hoc sacrificiuz offe
rendum inducit nos apostol⁹ Rō. xij.
Obsecro vos fratres per misericordiaz
dei vt exhibeatis corpa vestra hostiam
viuentem scām deo placentez rationa
bile obsequium vestrum sed quoniā nō
solum caro sed ⁊ spiritus hominis est
offerendus ideo ad hoc significandum
facta fuit trina effusio aque super helie
sacrificiuz per q̄m significatur t̄plex ef
fusio lacrimarum scilicet lacrimarum
contritionis ex r̄cordatione peccatoꝝ
Jsa.xxxviij. (Dixit ezechias domino)
recogitabo tibi omnes an.m.in ama.
anime mee ⁊ ibidem sibi dicitur a dn̄o
audiui orationez tuam ⁊ vidi lacrimā
tuam. Effusio scd̄a est lacrimarum cō
passionis. ex cōpassione ad cristuz pro
nobis passum Jo.xx. Maria sta. ad mo
numētū foris plorans. Tercia vero est
Effusio lacrimaruz deuotionis ex dile
ctione premioruz p̄s.xli. Fuerunt mihi
lacri.me.panes die ac nocte sequit̄ trā
sibo in locum tabernaculi admirabilis
vsqz ad domnz dei (Dixit qz helias
apprehendite ꝓphetas baal) qui inter
pretatur deuorator ⁊ ideo ꝑ prophetas
baal intelliguntur doctores ⁊ predica/
tores falsitatis ꝓpter questuz tempalē
per hoc ergo qd̄ helias ꝓphetas baal
occidit vt dicitur in textu significatur
ꝙ predicator veritatis debet tales fal/
sos p̄dicatores ⁊ doctores percutē gla
dio verbi diuini ⁊ denunciare eos occi
dendos per sentenciam dei (Ascēdit
autem helias in verticem montis car/
meli ⁊ pronus ⁊ in terram ⁊c̄) per hoc
autem ꝙ helias suis precibus pluuiā i
petrauit significatur ꝙ per orationes
deuoti pastoris vel p̄dicatoris impetra
tur gratia saluatoris

Capl̄z xix.

Annūciauit autem achab iesa/
bel omnia ⁊c̄.) sequitur (misit
itaqz iesabel nuncium ad heliā
) sicut in expositione sacre scripture fit
aliquando transitus a capite cristo ad
eius membra ꝓpter mutuam connexio
nem sic etiaz fit transitus ab vno cristi
membro ad alid̄ ꝓpt̄ eādē rationē igit̄
sicut per heliam p̄us significat⁹ est bo
nus doctor vel predicator ita hic ꝑ eū
significatur bonus discipulus doctori.
vel predicatoris aut eius imitator per
hoc ergo ꝙ helias fugit a facie iesabel
significatur ꝙ bonus discipul⁹ fugere
debet concupiscenciaz carnis que signi
ficatur per iesabel eo ꝙ interpretatur
fluxus sanguinis ex cuius abundācia
excitatur carnis concupiscencia (et ꝑ
rexit in desertum) per quod significa/
tur religionis ingressus vel austeritas
victus sed quia post ingressum religio/
nis vel inchoationem vite austerioris
aliqui tepescunt id̄o subditur (⁊ obdor
miuit). tepor enim aliquando nomina
tur in scriptura sopor (Et ecce angelus
domini tetigit eum) nam angelus cu
stos hominis eum excitat ad bonum
exercicium dicens. surge per mentis vi
gilanciam (et comede) sacram eukari
stiam (grandis enim tibi restat via.)
quasi diceret ipsa est tibi viaticum du/
cens ad patriam ideo sequitur (Et am
bulauit in fortitudine cibi illi⁹ quadra
ginta diebus ⁊ quadraginta noctibus
vsqz ad montem dei oreb.) Per hanc
ambulationem helie. significatur pro/
cessus de bono in melius vsqz ad per/
fectionem vite que est peruentō vsqz ad

patriã in spe tñ que ẽ certa expectatõ fu
ture btitudinis ex gratia ⁊ meritis pro
ueniens. Per xl. vero dies naturales q̃
consurgunt ex ductu denarij per quat̃
narium significatur obseruancia deca
logi in fide xp̃i d̃scripta in libris q̃tuor
euangelistaꝝ (Et cum venisset illuc mã
sit in spelunca). i. in obscuritate fidei q̃
ẽ in enigmate quia q̃ꝫtũcũqꝫ ꝓficiat ho
mo in vita p̃nti tamẽ adhuc manet sub
fidei ꝯgnitione que multũ distat a p̃rie
claritate ido subdit̃ (quid hic agis he/
lia) q. d. non est adhuc tempus ꝑfecte
quietis sed laboris pro salute proximo/
rũ. cum necessitas hoc requirit. Et in
hoc arguit illos qui pro sua quiete ma
gis volũt ꝯtemplari dimissa ꝓximorũ
necessitate. Ereg. q̃ solitudinis loca q̃/
runt. hoc scire debent ꝙ tot animaruꝫ
rei sunt quot in publicum ꝓdeuntes ꝓ
desse potuerunt ideo sequit̃ (Egredere
⁊ sta in monte coram domino) ꝑatus
vocem eius audire ⁊ ope adimplere tñ
dicunt̃ h̃ tria transire anteq̃m dm̃ vox
audiatur p̃mum est sp̃us fortis ꝑ quez
suꝑbia vite significat̃ scd̃m est ꝯmotio
ꝑ quem ꝯcupiscencia mundi qui est sp̃
in cõmotione. Terciũ est ignis per quẽ
ꝯcupiscencia carnis intelligit̃. Hec eni
tria oportet trãsire ⁊ totalit̃ auferri ab
eo qui aure mentis audire desiderat v̄
bũ dei (et p⁹ ignẽ sibul⁹ aure tenuis) qꝛ
post transitum predictorũ adest suaui/
tas sp̃ũssci per sibulum tenuẽ vel dulcẽ
significata ideo sb̃ditur (ibi dominus)
quid autem audiat a dño subditur (vn
ge asael ⁊c̃.) dicitur eniꝫ ei ꝙ vngat du
os reges ad puniẽdũ idolatras gladio
⁊ vnum ꝓphetaꝫ verbo per quod signi
ficatur ꝙ in ecclesia aliqui dimittũtur
puniendi gladio materiali. aliqui vero
puniuntur tantũ gladio sp̃uali. C. xx

Porro benadab rex sirie cõgre
gauit exercitum suum) Siria
sublimis interp̃tatur. ideo per
regem sirie diabolus significatur de q̃
dicit̃ Job xli. Omne sublime videt Naꝫ
suꝑbissimus est. ideo de ip̃o dr̃ ibidem
Et ip̃e est super omnes filios suꝑbie ip̃e
vero congregat exercitum suum cõtra
homines ad subijciendũ sibi per pecca
tum ⁊ maxime ꝯtra illos qui a sua ser
uitute recesserant per penitencie sacra
mẽtuꝫ ⁊ isti bene significãtur per filios
israhel qui recesserant a cl̃tu baal ⁊ ad
heserant deo dicẽtes dñs ip̃e est deus
vt habet̃ supra xviij. c. sed dñs facit euꝫ
suꝑari cuꝫ suo exercitu. ꝑ pedisse quos
p̃ncipum prouinciaꝝ. per quos ꝯueniẽ
ter itelligi possũt pauperes p̃dicatores
qui discurrunt pedites ad predicãduꝫ
contra vicia ex auctoritate prelatoruꝫ
qui bene dicũt̃ p̃ncipes eo qd̃ sũt succes
sores apostoloruꝫ de quibus dicit̃ p̃s.
xliiij. Constitues eos p̃n. super omnem
ter. ⁊c̃. per predicatiõem vero pauperũ
rel̃osorum multi peccatores conuertũ
tur ad bonum ⁊ sic in eis diabolus cũ
suo exercitu suꝑatur (Serui vero regi.
sirie dixerunt dij mõciuꝫ sunt dij eorũ
ideo suꝑauerunt nos in montibus) ꝑ
seruos regis sirie intelliguntur demões
qui sũt sub suo principe Ipsi vero aliqñ
pugnant cum viris sanctis in montib⁹
. s. quando nituntur eos impedire a de
uotis oratiõibus que montes dicũtur
qꝛ scd̃m Damascenũ. oratio est ascens⁹
mentis in deũ. ꝫ ibi d̃bellãtur. qꝛ virtu
te orationis ꝑseuerantis fugant̃ qd̃ fu
it figuratum Exod̃ xviij vbi dicit̃ ꝙ a/
malech cũ suo exercitu fugatus fuit et
deuictus per moysen in monte orantẽ
ꝫ demones sic deuicti a viris deuotis a
liquando r̃uertuntur ad pugnãduꝫ cũ
eis (In campestrib⁹). Nam alñ viri de
uoti occupantur circa administratões
tꝑalem curam requirẽtes ꝓpter quod
per campestria designantur ⁊ demones
sperãtes eos ibi suis tentatiõib⁹ deuin/
cere ꝫ frequenter ꝯtingit ꝙ sic̃ victi fu
erunt in montibus sic in campestribus
debellantur ⁊ hoc est qñ viri deuoti in
admistratõib⁹ sibi cõmissis bene se ha
bent ad honorem dei. et bonũ ꝓximi ꝫ
aliqñ ꝯtingit deo ꝑmittente ⁊ diabolo
ꝓcurante ꝙ ex tali victoria victor ĩ su/
perbiam erigitur et sic cuꝫ diabolo qui
rex ẽ suꝑ filios superbie confedẽatur et
h̃ per fedus achab. cum rege sirie signi
ficatur Per hoc autez ꝙ propheta icre

pauit achab de hoc federe d.(quia di/
misisti virum dignum morte de manu
tua erit anima tua pro anima eius)si/
gnificatur q̄ ex tali federe cum demõe
incurritur mors gehẽne

Capitulum xxi.

POst hec autem verba illo tem/
poĕ vinea erat naboth iesraeli
te)per vineam naboth potest i
telligi possessio vel aliq̄ bonum viri. q̄
achab regem hanc vineam cupientem
homo quicunq3 ꝙ maxime potens q̄ cu
pious est boni alieni. per vxorem autez
achab que viam pessimam inuenit ha
bendi vineam predictam scilicet per in
nocentis mortem significãtur homies
mali qui sunt potentibus coniuncti et
dant eis consilia pessima rapiendi sim
plicium ꝙ innocentum bona (fact9
est ergo sermo domini ad heliam ꝙ c̄.)
qui achab descendenti ad possidendu3
vineam predictam denunciauit ex pte
domini terribilem sententia3 contra se
ꝙ vxorem suam ꝑ Per qđ designatur q̄
predicator veritatis contra malos ho/
mines ꝙ eius consiliarios debet predi/
care constanter ꝙ denunciare nisi peni
teant penam eternam (Itaq3 cum au/
disset achab sermones istos scidit vestẽ
sua3)in signũ penitencie ꝓpter quod pe
na cominata fuit ad tempus dilata et
hoc significatur q̄ quãdo peccator ꝑe
penitet eterna pena q̄m meruĕat in tẽ
porale3 commutatur.

Capĩm xxi. 1

TRansierũt igitur tres ãni absq3
bello ꝙc̄.)sequitur.) descendit
Iosaphat rex iuda ad regem
israel)per affinitatem Iosaphath iusti
cum achab pessimo significatur socie/
tas iusti cuiuslibet cum iniquo de qua
iustus est arguẽdus ꝓpter quod infra
dicitur ipi iosaphath p̄ prophetã Im/
pio prebes auxilium ꝙ his qui oderunt
dominũ amicicia iungẽs ꝙ ideo irã̄ do/
mini merebaris sed bona opera inuen
ta sunt in te ꝙ non solum malu3 spiritu
ale prouenit iusto ex impĩ societate sed
etiam aliq̄ malu3 corporale sicut fuit
in proposito Nam Iosaphath ex socie/
tate cum achab in prelio fuit in mortis
periculo nam achab iniquus sub spe/
cie honorandi Iosaphath. fecit eum in
gredi bellũ in appatu regio vt sic totu3
belli super eu3 verteretur sed dei proui
dẽcia Iosaphath clamauit ad dominũ
ꝙ sic fuit liberatus ꝙ achab deceptor fu
it letaliter vulneratus scd̄m quod scri
bit ꝑ Prouer. xxvi. Qui fodit foueam in
cidet in eam (Et linxerũt canes sangui
nem eius)scilicet achab per istos canes
significantur demones peccatorum a/
nimas cruciantes Cetera vero que de
Iosaphath hic scribuntur complecius
ponũtur ij. paralipp. capitulo xvij. ꝙ xviij
ꝙ xix. ꝙ xx. ꝙ ibi ponetur expositio misti
ca domino concedente.

Explicit tercius Regum.
Liber.
Incipit Quartus.

DReuaricatus est autẽ
moab in israel)sequit̄
(cecidit q3 ochozias
per cancellos cenacu
li sui ꝙc̄.) Cenaculum
est pars domus supe/
rior nam idem est ꝙ solarium ꝙ ideo si
gnificat altitudinem superbie per ocho
ziam autem idolatram significatur
superbus qui deo pugnat eius auferẽ
do culturam igitur ochozias cadit ꝺ
cenaculo quãdo iudicio dei superbus de
ĵcitur a statu suo scd̄z illud ꝓuer. xvij
Qui altam facit domum suam querit
ruinã(Et egrotauit)tunc eni superb9

ex suo casu egrotat qñ ꝓpter h̄ contra deum murmurat (misit qꝫ nuncios dicens ad eos. ite ꝯsulite beelzebub deū acharon) tunc eni ad ꝯsulendū beelzebub mittit. quādo ꝑ modos illicitos et maxime per sortilegia ⁊ cōsimilia in q̄bus sunt quedā pacta cum demōib⁹ inita ꝯtra suā infirmitatē remediū querit (Angelus autē dei locutus ē ad heliā) .s. ad iudicādū ochozie mortē suā ꝓpi q̄m ꝑ qđ significatur obstinati suꝑbi dānatio q̄m debet denūtiare ꝯstanter p̄dicator veritatis ꝯtra suꝑbos in sua malicia obstinatos per hoc āt ꝙ mors ochozie sibi fuit dupliciter nūciata scꝫ per nuncios proprios et per heliam significatur duplex superbi damnatio. s. q̄ꝫtum ad corpus ⁊ aīam (misit qꝫ ad eum q̄nquagenariū p̄ncipē ⁊c̄.) ꝑ duos p̄mos p̄ncipes q̄nquagenarios ex mandato ⁊ volūtate ochozie suꝑbe loquētes cum helia significāt̄ ministri hominis suꝑbi deseruiētes ei i sua malicia (quos ignis cuꝫ suis socijs deuorauit) per qđ oñditur ꝙ ignis gehenne debetur ministris suꝑbie (Item misit principē q̄nquagenariū terciū ⁊c̄.) ꝑ istū qui non volūtate ochozie ꝫ sua ꝓp̄a locutus fuit humiliter cuꝫ helia bon⁹ seruus hoīs tamē mali designatur ⁊ sic cū suo dño ⁊ ministris malis nō accipit damnatōem ꝫ cū suis socijs saluat̄ C.ij.

Factum est āt cum leuare vellꝫ dñs heliaꝫ ⁊c̄.) Allegorice per ascensum helie in celuꝫ. ascēsio dñi nostri ihu cristi fuit figurata. sicut dicit Rabani glō. ⁊ interp̄tatio nomis ad hoc aptatur. nam helias ascendens dñs interp̄tatur (Ecce currus igneus ⁊ equi ignei) ꝑ quos significātur angeli sancti qui p̄stiterūt obsequiū in ascensione xp̄i. nam in tali specie venerūt in auxilium helisei vt habet̄ Jo. vi. ca. (requieuit spūs helie suꝑ heliseum) ꝑ qđ significat̄ descēsus spūssci suꝑ apostolos alios qꝫ discipulos post ascensiōem dñi q̄ spūs dr̄ duplex. s. miraculoꝝ ⁊ ꝓphie Nam vterqꝫ fuit in apl̄is vt patet in actibus apl̄oꝝ et eorum legendis Moraliter aūt ꝑ heliam in celū ascēdentē vir ꝯtemplatiu⁹ significat̄ ⁊ iterp̄tatio nominis ꝯsonat quia sicut dictū est. helias ascendens dominus interp̄tatur et bñ dicitur ascendens dñs. quia nullus potest ascendere per contemplatiōem in deum nisi fuerit domin⁹ sensibiliū passionum Grego. in moralibus Qui contēplationis arcem tenere desiderant prius necesse est. vt in campo actōnis se ꝑ exercitium probent qđ quidez exercicium consistit in actibus moraliuꝫ virtutuꝫ Per hoc autem ꝙ helias in igneo curru ascendit significatur ꝙ ad culm̄ contemplatiōis plus facit dilectōis feruor q̄m splendor ꝯgnitiōis vñ dicit cōmendator super capitulū celestis gerarchie vbi sciēcia foris stat dilectio intrat per hoc autem ꝙ ascendit in celum. ꝑ turbinem significatur ꝙ omnis contēplatio vite presentis q̄ꝫtumcunqꝫ sit eleuata tamen habet obscuritatem annexam per hoc autem ꝙ spiritus helie requieuit suꝑ heliseuꝫ significatur ꝙ bona doctrina magistri redūdat in bonū dicipulum (Egressus ad fontes aq̄rum misit in illum sal) per aquas intelligitur doctrina Prouer. xviij. aqua ꝓfunda verba ex ore viri ꝫ amare dicūt̄ quando falsitas admiscetur qđ cōiter in doctris ph̄icis inuenitur sed sanant̄ per immissionez salis. qđ fit quando ꝑ bonam discretionem falsa separantur a veris ⁊ sic sunt potabiles filijs prophetarum per quos significātur studiosi sāctarum scripturarum (Ascendit autem inde heliseus in bethel) sicut dictū est supra freq̄ter in expositōe sacre scripture ⁊ maxime mistica fit transitus đ capite ad membra et etiā econuerso ꝓpter quod sicut supra per heliseuꝫ significati sunt cristi discipuli. sic per euꝫ hic potest cristus significari igitur per ascēsum helisei in bethel que domus dei interpretatur ascensus cristi in crucem significatur Nam sancta crux porta celi nomiatur (proinde egressi sunt de ciuitate ⁊ illudebant ei) per quos significati fuerunt sacerdotes scribe ⁊ pharisei qui dicunt̄ ꝑui pueri propter defectum vere innocencie et exeuntes de ciuitate

ierusalem ad locum vbi crucifixus fuit cristus illudebant ei vt habet Mar.xv. (Egressi qz sunt duo vrsi ꝛc.) ꝑ quos significati fuerūt titus ꝛ vespasian⁹ q̄ venerunt ad occidendum p̄ncipes iudeorum ꝛ populum captiuandum in vindictam vituperij cristo ab eis illati qd̄ fuit impletū anno xlij. post passionē cristi ꝛ hic numerus annorum significat⁹ fuit per numeruz puerorum laceratoꝝ a duobus vrsis.

Capl'm iij.

IOram vero filius achab r̄gnauit ꝛc.) In hoc capitlo agitur de bello trium regum scz regis israhel regis iuda ꝛ regis edom cōtra moabitas moab autez interp̄tatur ex patre ꝓpter qd̄ ꝑ moabitas possunt itelligi peccatores quibus dr̄ Jo.viij. vos ex patre diabolo estis contra istos pugnauerunt tres reges scz beat⁹ Aug. beat⁹ Dominic⁹ ꝛ beat⁹ Francisc⁹ eoꝝ vicia fortiter impugnando ꝛ adhuc impugnant per filios suos ꝛ impugnabūt dn̄o ꝯcedente dicunt autem tres p̄dcī sancti. r̄ges. non solum quia sunt in celis coronati sed quoniā adhuc viuētes in terris domauerunt motus sensualitatis Gregl. in mora. sacre scripture testimonio sancti viri reges noiantur qz cunctis motibus carnis prelati nō consentiendo succumbere sed supando bn̄ preesse nouerunt (per q̄m viā ascendemus) ꝛ ille respondit (per viam deserti) tres eniz sancti predicti in vita p̄nti ad pugnādum virilius contra peccatores processerunt per viam deserti penitencie ꝛ obseruantie regularis (nec erat aqua exercitui ꝛc.) per istuz defectū aq̄ significatur defectus tp̄alis sustentācie que fluens est ad moduz aque. exercit⁹ āt predictoruz regum. i. filij eorum aliquando paciuntur defectū temp̄aliuz ꝓpter quod necesse habēt recurrere ad heliseum qui interpretat̄ dei mei salus ꝓpter quod significat dominū nostruz Jesum cristum qui predictis religiosis ad se deuote recurrentibus sufficienter prouidit de bonis temp̄alibus ꝛ etiam prouidebit dum tamen faciant debitū suum sicut dicit Math. vi. p̄mū querite regnum dei ꝛ iusticiam eius ꝛ hec omnia adijcientur vobis ꝛ sic poterūt de moabitis spiritualibus triūphare.

Capl'm iiij

MUlier autem quedam ꝛc.) dicunt expositores aliqui ꝙ hec mulier vidua significat ecclesiam ꝛ eius duo filij significant duos populos scilicet gentiles ꝛ iudeos In xp̄o tamen regeneratos sed qualiter huius mulieris vir qui est cristus possit ꝯuenienter dici mortuus prout exp̄mit̄ in textu n̄ apparet mihi quia Rō. vi. dicitur cristus resurgens a mortuis iam non moritur mors illi vl. non domina. ꝓp̄ quod mihi videt̄ melius dicēdū ꝙ hec mulier vidua significat ecclesiam particularem bono pastore viduatā et quia tali tempe solet magis illius ecclesie ꝑsecutor insurgere Ideo subditur (Ecce creditor venit) id est tirannus persecutor (vt tollat duos filios meos ad s̄uiēdū sibi) id est filios ecclesie vult indebite subijcere seruituti ꝛ dicuntur isti filij duo ꝓpter geiam caritatem dei scilicet ꝛ proximi q̄m habere debent ecclesie filij ꝛ in tali casu cristus per heliseum significatus vt supra dictum est eccl̄iam consolatur oleuz gratie sue multiplicādo ꝑ quod viuit cuz filijs suis vita gratie ꝛ pacem habet temp̄alem cum persecutore ꝓuer. xvi. Cum placuerint domino vie hominis inimicos quoqz ei⁹ conuertet ad pacem Aliter ꝑ creditorem potest intelligi diabolus qui defuncto bono pastore solz gregem grauius inuadere vnde discipuli beati Martini dicebant ad eum Inuadent gregē tuum lupi rapaces ꝛ quis nos a morsibus eorum mortuo pastore ꝓhibebit q̄rit igit̄ iste creditor post mortē boni pastoris filios ecclesie sue subijcere seruituti per peccatum mortale sed cristus per heliseum significat⁹ precibus ecc̄ie clamantis ad ip̄m dat abūdanter gratie sue oleuz q̄ filij sui liberāt̄ a s̄uitute diaboli ꝛ ip̄a cū filijs i statu gr̄e nutrit̄

(Facta ē āt q̄dā dies et transibat he-

liseus ꝑ sunā ciuitatē) que mortificata interp̄tat̄ ⁊ rcē per eā ꝑsona religiosa significatur q̄ mortua mundo dicitur. hec autē recipit in hospicio sue mentis xp̄m per heliseū significatuz ꝫ vt maneat ibi iugiter debet ei facere (cenaculū).i.solariū per quod significat̄ sr̄noruz meditatio phil.iij. Nostra āt ꝯuersatio i celis est (Et lectū). In quo dormiat ꝑ quē intelligit̄ pacifica cōuersatio p̄s.iiij In pace in id ip.dor.⁊ re. ¶ (Et sellaz) per q̄m intelligitur stabilitas mentis in bono (et mensam) per quā itelligit̄ scripture sacre lectio (et cādelabrū) ꝑ qđ intelligitur exēplaris ꝯuersatio Math. x. Sic luceat lux vestra corā hoībus vt videāt opa vestra bona ⁊ gl̄ificēt p̄rem vr̄m qui in celis est In tali ꝟo loco manet cristus ꝑ dilectiōez Jo.xiiij. Si q̄s dili.me ser.m.ser.⁊ pater me⁹ dili.eum ⁊ ad euz ve.⁊ māsi.apud eū faciemus huic āt persone (datur a deo filius) id ē bonus discipul⁹ qui tn̄ aliquādo diabolo instigāte per pcc̄m moritur ꝫ ꝑ p̄ces boni magistri q̄ per matrē h̄ significat̄ eo ꝙ alit ⁊ nutrit discipulū sicut mater et per ꝯpassionē xp̄i ꝑ heliseū significati ad vitā gratie reuocat̄ ¶ (Erat āt fames i terra ⁊c̄.) sequit̄ (coque pulmentū filijs ꝓphārū) per filios ꝓphaꝝ intelligūt̄ religiosi. Nam et patres eoruz saltem plures habuerūt ꝓphie sp̄m ꝑ hoc igit̄ qđ fcm̄ fuit eis pulmētū et nō fit hic mentio de aliq̄ ꝯdimento significat̄ ꝙ religiosi cibo ꝑuo ⁊ vili debēt eē contenti (mors in olla) per hoc significatur ꝙ hoibus delicate nutritis i sc̄lo vita religiosa vid̄t̄ amara in p̄ncipio ꝫ sicut pulmentū per imissiōem farine factū fuit sapidū. sic per dei grām ⁊ bonā assuefactiōez vita religiosa que pri⁹ dura vid̄bat̄. non solū portabilis ꝫ ec̄ suauis efficitur. per hoc autē ecōuerso aliq̄ deberēt ꝯfundi qui fuerūt i seculo satl. duē nutriti. et tn̄ in religiōe non sufficit eis victus illoꝝ qui fuerūt in seculo dulciter educati (Vir āt quidā đ balsalisa) per istū qui obtulit heliseo panes orde aceos et frumentū nouuz. significatur hō exercens se in studio scripture veteris ac noui testamenti ad honorē cristi (Da populo vt ꝯmedat) nam per dc̄z exerciciū sequūtur. p̄dicatio ⁊ doctrina quibus reficitur popul⁹ xp̄ianus.

Capl̄m.v.

Naaman p̄nceps milicie ⁊c̄.) ꝑ naamā qui erat lepros⁹. potest intelligi quilibz infidelitatl. lep̄ ꝑcussus (per heliseū) vero dn̄s nr̄ ih̄s xp̄s vt ostensum est sup̄ (ꝑ iordanem) ꝟo fluuiū baptismi sacramētum eo ꝙ in iordane fuit institutuz qn̄ dn̄s noster ih̄s cristus tactu sue sanctissime carnis vim regeneratiuā dedit aquis. igit̄ per naamā intelligitur quilibet iude⁹ vel gētilis seu ali⁹ infidelis. quia audita fama de cristi miracul̄ venit ad ip̄m ꝑ fidem cui dic̄ helise⁹.i.xp̄s (vade et lauaē sepcies in iordane).i.recipe baptismū qꝛ dr̄ Jo.iij. Nisi q̄s renatus fuerit ex aqua ⁊ sp̄uscō non potest introire regnū dei qđ autē dicitur (lauare sepcies) non est referendū ad baptismi receptiōez qꝛ recipitur semel tantum ꝫ ad septiformē gratiā sp̄ūssancti que ꝯfertur i baptismo. (⁊ restituta est caro ei⁹ sicut caro pueri ꝑui) quia per baptismū deuote r̄ceptū mundatur homo totaliter de peccatis ⁊ recupat mētis innocēciam (vere scio ꝙ non sit alius deus ⁊c̄) ꝑ qđ designat̄ ꝙ adultus baptisat⁹ debet deo regratiari de sua regeneratiōe sp̄uali. Alit̄ potest dici ꝙ per naaman leprosū significari pōt quilibet infectus per mortale peccatū q̄ audita ꝑ p̄dicatorez iusticia dei ⁊ eius misericordia ꝯtritiōem cōcipit et ad ip̄m per pn̄iam veraz accedit ¶ (Et lauat̄ in iordane).i.lacrimis penitencie que bene significat̄ per iordanē eo qđ interp̄tatur riuus iudicij. lacrīe vero dc̄e fluunt ex dīni iudicij ꝯsideratiōe ⁊ cum sic lauat̄ ad mentis mūdiciam restauratur (dixit qꝫ giezi puer viri dei ⁊c̄.) ꝑ istum giezi qui currens post naaman accepit ab eo munera significatur cupidus in eccl̄ia qui ꝓ collatōe sp̄ualium querit vel repetit tꝑalia ⁊ sic lepra naaman adhesit giezi ⁊ semini ei⁹ Sic vicium simonie adheret isti ⁊ suis sequacibus.

Ierit ãt filij ꝓphar C.vi. ad heliseum ꝛc.)sequit(cunqz venissent ad iordanẽ cedebãt ligna ꝛc.)per securim qua ligna cedun tur hoim peccancium increpatio desi/ gnatur eo ꝙ homo arbor ouersa noiat vnde dicitur ij. de aia ꝙ radices arbo/ ris sunt ori similes quia per illas arbor accipit alimentum os autẽ est in su ꝑio ri ꝑte hominis radices ẋo in inferiori arboris ic itur per cessionem arborum bene significatur increpatio peccanciũ ꝓphẽ qđ Joh. baptista increpãs pcãtoes dicebat Math. iij Jã securi. ad radicẽ ar boris posita ẽ ꝟ cũ aliqs iceute peccãtẽ arguit ferrũ securis de manubrio fran git ꝛ sic in aquã mergitur. nã illud qđ ꝑficere poterat si caute fieret ad culpã imputat sed quoniã tales ex indiscreto zelo peccantes in modo corripiendi sta tim vt suum defectuz ognoscunt ad pe/ nitenciam recurrentes d.(heu heu do mine mi ꝛ illud mutuo acceptaz)reco/ gnoscunt eni ꝙ gratia a domino sibi mutuata indebite vsi sunt sed per lignũ ab heliseo missum in aquã ferrũ natat quia cristus per lignũ sue passionis ad mentem deuote reductuz bonũ amissũ restaurat(rex autem sirie pugnabat cõ tra israel ꝛc.)siria interpretatur subli/ mis ꝛ ideo per regem sirie itelligitur di abolus qui est rex sup omnes filios su/ perbie pugnat autez otra fideles qui ꝑ israel intelligũt ꝛ ponit insidias ad ip sos capiendum Sed eius insidie ꝑ beli seum frustrantur quãdo per ꝓdicatorẽ astucie demonis denunciant fidelibus ꝛ ab eis precauentur per hoc autez ꝙ rex sirie turbatus fuit otra heliseum et quesiuit eum capere significatur ꝙ dia bol⁹ irascitur otra predicatorẽ verita tis ꝛ querit sibi nocere exemplũ de bea to Antonio fratre minore quẽ diabol⁹ ad impediẽdum eius predicationẽ vo/ luit suffocare sed sicut insidie regis sirie otra heliseum magis fuerunt ad eius ofusionem quia ducte fuerunt in sama riaz sic diabolus suffocare volens bea tum Antonium per beatã virginez fu/ gatus fuit turpiter et cõfus⁹ (Dena dab rex sirie ꝛc)per istum regem vt di ctum est diabolus ꝺsignatur per sama riaz vero ꝙm obsedit designatur eccia eo ꝙ samaria custodia dñi interpretat In hanc autẽ samariã nititur diabo/ lus famẽ imittẽ non ꝙtum ad defectũ panis materialis ꝟ spũalis scz verbi di uini ꝛ eukaristie sacramenti ꝟ per pro missionem cristi per heliseum significa ti abũdancia fit in ecclesia dei dicit eni Math. vltl. Ecce ego vobiscũ sũ oib⁹ die b⁹ vsqz ad ꝺsũmationẽ scli ꝛ ipe ẽ pris ẋbũ ꝛ ab eo dat eukaristie sacramẽtũ

Ierit ãt helise⁹ ꝛc)seqt C.vij (ꝙtuor ẋo viri erãt leprosi ꝛc) per istos leprosos qui bonum nunciuz dixerunt in samaria significã tur doctores ꝛ predicatores in ecclesia habentes malam vitam ꝟ bonam do/ ctrinã ꝓpter quod abominanda est eo ruz vita sed doctrina acceptanda sicut dicit sal. Math. xxiij. Sup cathedram moisi sederunt scribe ꝛ pharisei qđ vob dixerunt facite. opa autem eorum noli te facere per siros autez a deo territos fugientes significãtur demones per pre dicatiõem xpi ꝛ apostolor fugati a po/ pulis gentilium per castra vero ab eis relicta bonis tamen tpalibus munita significãtur ꝓncipes ꝛ potẽtes huius se culi ad fidem cristi uersi ꝙm bonis tpalib⁹ ꝛpleẽ eccia ꝑ samariã significa ta Aliter ꝑ castra munita pñt itelligi pbi ad fidẽ xpi uersi fiẽ dio. Amb. au gustin⁹ ꝛ pres alij bene muniti auro sa piẽcie pbice argẽto eloquẽcie vestib us honestatis mũdane ꝙ oia ad vtilitatez samarie. i. eccie sũt cõuersa (Dorro rec ducẽ illũ ꝛẽ)ꝑ istũ qui fuit incredu/ l⁹ ẋbo helisei intelligitur quilibet incre dul⁹ verbo ꝓdicãti. ẋbũ dei ꝛ iõ fiẽ ille dux ex ꝟ incurrit mortẽ corpalẽ. sic iste mortẽ spũalẽ scõm vero glo. iste dux ty pũ tenuit scribaz ꝛ phariseorũ de ꝙbus dr Math. xxiij. Ve vobis scribe ꝛ pha risei ꝙ claditis regnũ celorũ añ hoies ꝛc. ꝛ qm̃ alios ipediũt iuste ꝺdẽnati cõ culcabuntur fiẽ iste dux ad custodiam porte posit⁹ ipediebat turbaz ne exiret ad ꝓdaz ꝛ a turba fuit ꝺculcat⁹i porta

Capitulum octauū

Heliseus autez locutus est ad mulierem cuius viuere fecerat filiuz d. surge ⁊ vade ⁊c.) per mulierem istaz que cum domo sua ad verbum helisei terram suam exiuit vt euaderet famē in eade propinquo futuram. significatur ꝑsona quecūqꝫ deuota que istinctu spūssci exit ciuitatē vel villā suam ad euadendū panis vite defectum qui pais est dei verbum ⁊ eukaristie sacramētū qui d̄fectus ꝯtingit in terris interdicto suppositis in quibus non est diuinoruz celebratio solennis nec per ꝯsequēs predicatio solēniter celebratur sicut antea ꝓpter qd̄ dicta ꝑsona se trāsfert ad alium locum vbi solēniter celebrātur dīna (restitue ei omnia q̄ sua sūt) per hoc n. ꝙ dicta mulier ꝑacta ꝑegrinatiōe sua ꝯsecuta fuit integre suam hereditatem de mandato regis. significatur ꝙ ꝑsōe circa diuina d̄uote ꝑacta ꝑegrinatiōe vite pñtis si fuerint omnino purgate d̄ mādato regis glorie statim consequūt̄ hēditatē patrie celestis (Fleuit qꝫ vir dei) Allegorice ꝑ hunc dei virum significatur homo xp̄s q̄ dicitur vir dei inq̄tum eius hūanitas coniūcta fuit d̄o in supposito verbi ip̄e vero vid̄ns mala futura sup̄ ciuitatem irl̄m ⁊ populo iudeorum de quo erat scd̄m carnē fleuit per ꝯpassionē vt hētur Luc̄. xix. Sicut heliseus fleuit videns in spū mala q̄ facturus erat azael populo isrl̄ Moralit̄ āt ꝑ fletum helisei significatur ꝯpassio cuiuslibet ꝑsone bone in malo proximi sui iam pñti vel de proximo imminenti

Capitulū nonū.

Heliseus autem prophetas vocauit vnum de filijs prophetaruz ⁊c.) ꝑ hien promotū in regem de mandato dñi ad puniendū homicidas. s. achab ⁊ Jesabel ⁊ sem̄ eoꝝ Allegorice significat⁹ fuit p̄nceps rōn⁹ cum suo exercitu veniēs ꝯtra ihrl̄m q̄ occidit ꝓphetas dm̄ ⁊ tandē dñm ꝓphetarum (Et egressus est. Joram ex isrl̄ ⁊ ochozias rex iuda ⁊c.) ꝑ hoc autem ꝙ isti occurrerūt hien in currib⁹ suis significatum fuit ꝙ iudei resisterent q̄ntum possent rōnis sicut diffuse scribit Josephus In libro de iudaico bello sed sicut Jorā ⁊ ochozias ꝑ hien fuerūt interfecti sic iudei ꝑ rōnos ꝑtim fuerunt occisi ⁊ ꝑtim captiuati Moraliter āt ꝑ hien p̄ncipem potest spūs d̄signari q̄ carni debet dominari per Jezabel aūt et eius filium significatur caro ⁊ ornatus curiosus q. inseꝑabiliter sibi iunct⁹ vnde ifra eodē. c. dicitur ꝙ Jesabel perunxit oculos suos stibio. i. se ornauit ꝑ bellū igitur hyen ꝯtra Jesabel et ei⁹ filium significatur bellū spūs ꝯtra carnez ⁊ opa eius que ponuntur gal. v. sic manifesta āt sūt opera carnis que sunt fornicatio īmūdicicia impudicia luxuria idolorum ꝟuitus veneficia. iimicitie ꝯtentiōes emulationes ire. rixe. dissensiones secte inuidie homicidia ebrietates ꝯmesatiōes ⁊ his similia spūs ei mouz p̄lia ꝯtra ista

Capitulum x.

Erant autem achab lxx. filij ⁊c.) Moralis expositio de interfectione istorum filiorum posita est capitulo p̄cedenti (Cūqꝫ abijsset inde inuenit ionadab filium rechab) ꝑ istum Jonadab filium rechab qui docuit filios suos valde religiose viuere. s. sine cultura agroruz ⁊ vinearum ⁊ sñ potu vini ⁊ in tabernaculis hītare que transferunt̄ de loco ad locum vt habet̄ Jere. xxxv. significātur patres religiosorum pauperum et eorum filij qui nō habent immobilia bona nec victum d̄licatum nec mansionem stabilem sed scd̄m mandatum supiorū suorū se trāsferunt de loco ad locum ⁊ per h̄ ostendunt se esse ꝑegrinos ⁊ aduenas in hoc mūdo per hoc igitur ꝙ hien rex q̄siuit amiciciam ip̄ius Jonadab d. (Nunq̄d est cor tuum rectum cum corde meo sicut cor m. cum corde tuo) figuratum fuit ꝙ reges catholici ⁊ potentes dīni zelatores ⁊ idolatrie atqꝫ viciorum aliorum destructores qui ꝑ hyen significātur forent q̄situri familiaritatē ⁊ amiciciam pauꝑm religiosorū ⁊ etl. cohitationē ideo subdit̄ (da manū tuā) ꝑ hoc āt qd̄ subdit̄ (q̄ dedit ei manū suam) oñditur ꝙ dicti religiosi non debent h̄

renuē qñ videt ꝙ ibi ꝓficē pñt i ꝛpssiõe
maloꝝ ꝙ ꝓmotiõe bonoꝝ qđ significaꝫ
ꝑ ħ qđ sđicē (dixit qz ad eū iehu veni
mecū ꝙ vide zelū meū ꝑ dño) nõ dixit
veni mecū ad videndū venatiõez aut toz
neamẽtū ficẽ faciũt aliq̃ clerici eẽ i sacrl.
ordinib⁹ aut etiã i gradu maiori ostitu
ti q̃ ꝓncipes associãt i talib⁹ q̃ ñ decẽt
statũsuũ (achab coluit baal ego ãt am-
colã) đ ħ ãt mẽdatio iehu ñ fuit omen
dabil nec figura ẋtuſ. ħ de feruẽti zelo
ꝙ habuit ad đstruẽdũ cultũ baal ꝙ i ħ
dedit exẽplũ ꝓncipibus xp̃ianis vt sint
diligẽtes et soliciti de đstructiõe hereſũ
malazũ arciũ et đfiliũm in regnis suis.

A Thalia ẋo mr̃ ochozie videſ filiũ
a suũ mortuũ surrexit ꝙ inẽfecẽ oẽ se
mẽ regiũ ꝛc.) ꝑ ochoziã ẋo rõe digni-
tatis regie pt xp̃us designari ꝙ qz đscẽ
dit de dđ scđz carnẽ ficut ꝙ ochozias ꝙ
interptatio nois ogruit. nã ochozias i
terptaẽ tẽtio đi. xp̃s ãt de⁹ ẽ ꝙ hđ in v
nitate suppositi. semẽ ãt ei⁹ verbũ euãge
licũ pt dicit Luce viij. Semẽ ẽ ẋbũ dei
ꝑ athaliã ẋo matrẽ ochozie significaẽ
iudea q̃ fuit mr̃ legalis xp̃i qz fẽus fuit
sđ lege vt dr̃ gal. iiij. ꝑ ħ igit ꝙ athalia
interfecit semẽ regiũ significatũ fuit ꝙ
iudea delere querẽt ẋbũ euãgelicũ (tol
lens ãt Josabeth ꝛc) ꝑ Josabeth sozoꝛẽ
regis ochozie significaẽ ecẽa q̃ dr̃ crisli
spõsa ꝙ sozoꝛ Cant. iiij. Ort⁹ oclus⁹ so
roꝛ mea sponsa. ortus oclusus fons si-
gnatus per ħ igitur ꝙ Josabeth salua
uit semen regium significatur ꝙ ecẽia
seruauit verbum euangelicuz qđ in tã-
tum creuit ꝙ predicatũ fuit per orbez
etiã a tpe apostoloꝝ sicut diffusius oñ
di super illuo p̃s. In omnem ter. ex. so
nus eoꝝm ꝛc. ꝙ sicut augmentato se-
mine regio scz Joas athalia fuit inter-
fecta sic cuãgelio publicato mortua fuit
iudea. nam ex tunc obseruatio legaliuz
fuit mortifera aliter põt dici ꝙ ꝑ semẽ
regiũ pñt intelli apostoli alij qz discipli
xp̃i de quib⁹ dr̃ Jo. i. quotq̃t aũt re. cũ
de. eis ptã. fi. dei fieri his qui cre. in no.
eius. iudea vero per athaliã significata
voluit hoc semen interficere ꝙ in pte oc
cidit vt patz de Jac. Actl. xij. ꝙ de stepħ
Actl. vij. ꝙ alios volucrit inẽficẽ patz
ibidez vtj. ca. ꝙ ix. ꝛ ecẽia ꝑ Josabeth
significata ptẽ dicti semis seruauit. naz
petr̃ ab iminẽte sibi morte suis p̃cib⁹ li
berauit Actl. xij. ꝙ paulũ filiẽ i damasco
ip̃m in sporta ꝑ murũ deponẽdo vt pz
Actl. ix. ꝙ ħ señ creuit ꝑ multiplicatõez
credenciuz ꝙ iudea ꝑtim occisa fuit et
pti captiuata ꝑ exercitũ rõnoꝝ. C. xij.

A Nno vij. iehu Joas regnauit
ꝛc.) sequitur (fecit qz Joas re
ctuz coꝛã dño cunctis diebꝰ q̃
bus docuit eum Joiada sacerdos) per
hoc habent ꝓncipes exẽplũ habẽdi bo-
nos đfiliarios q̃ doceãt eos ꝙ dirigant
in exercitio bonorũ (dixit qz ioas ad sa
cerdotes ꝛc.) p̃cepit eni instaurari do
mũ dñi ruinosã ꝑ q̃m significaẽ instau
ratio militantis ecẽie q̃ntũ ad illa q̃ pa
tẽt ruine. nisi remediũ apponaẽ. In stau
ratiõe vero tẽpli ꝑ p̃ceptũ Joas fuerũt
artifices diuersi scz (cesores lapidũ) ꝑ
q̃s significãẽ ecẽie plati q̃ ꝑ penas coꝛ
rigere debent obstinatos in malis ꝙ in
duratos ad modũ lapidis ꝙ in aliquo
casu debẽt tradi iusticie seculari (ꝙ ceso
res lignoꝝ) q̃ micius ligna rectificãt ꝑ
dolaturã ꝙ ꝑ istos significãtur p̃dica
toꝛes ꝙ ofessoẽs q̃ suis monitiõib⁹ bõis
reducũt ad morũz rectitudinẽ pcẽtoꝛes
(ꝙ cemẽtarij) inẽrupta ocludẽtes ꝙ ꝑ
istos significãtur amicabiles opitoẽs
discordes ab iuicẽ ad vnitatẽ pacis ꝙ o
cordie ffozmãtes ꝙ tales i ecẽia dei sũt
valde vtiles ꝑ ħ ãt qđ supra dẽz est (se
cit ãt Joas rectũ cunctis diebꝰ q̃bus do
cuit eũ ioiada sacerdos) dat intelligi q̃
pꝰ mortẽ ioiade sacerdotis cecidit i pcẽz
qđ magis explicaẽ ij. ꝑalipp. xxiiij. xpẽ
qđ ibidẽ ponẽt expositio mistica dño o
cedente Capl'm xiij.

A Nno xxiij. Joas ꝛc.) ħ nõ appet
ah aliq̃o exponẽdũ mistice nõbili
tatis alicuiꝰ vsqz ad locũ illũ (heliseus
ãt egrotabat ꝛc.) seq̃t (dixit ad r̃gẽ isr̃l
ꝛc.) ꝑ helisei ẋba oñter ħ posita demõ
strat q̃d bonꝰ ꝓnceps facere deẽat ꝙ eẽ
bonꝰ p̃latꝰ q̃ p̃t dici rex a regẽdo in spi
ritualib⁹ (Dõe manũ tuã sr̃ arcũ) ꝑ ħ.
eni ostẽdit officiũ ꝓncipis ꝙ p̃lati circa
sđitos qđ ẽ đbite iusticiã exercẽ nã ꝑ
lignũ arcꝰ qđ ẽ rigidũ designaẽ iusticie

per cozdaz autē q̄ mollē miscōie dulcozē
per hoc ꝙ lignum rigidus per cozdā mol
lem curuatur ſignificatur ꝙ in punitioni
bus ⁊ in dubijs maxime declinandum eſt
magis ad miſericozdie dulcozem q̄m ad
rigozem iuſticie Ja.ij.miſericozdia ſuper
exaltat iudiciū⁊ v.etb.ꝙ epikeies ē dimi/
nitiuus penarum (Jace ſagittam) ꝑ q̄m
intelligitur ſnia procedens ex iuſtitia mia
temperata ideo ſubditur (ſagitta ſalutis
domini)quia talis ſententia conformaē
diuine voluntati(⁊ ſagitta ſalutis contra
ſyriam)que interpretatur excelſa quia ta
lis ſententia reprimit extollantiā ſuperbo
(rurſum dixit ei ꝑcute iaculo terram)per
qđ oſtenditur quid bonus princeps vel p̄
lat⁹ debeat facere circa ſeip̄m ¶Per terrā
eni intelligitur caro que đ terra ē a dño
Ter ergo terra percutiē q̄ uria carnis
vicia reprimūtur ſcilicet acidia vnde.Ma
thei xxvi.Spiritus quidez promptus eſt
caro autē infirma ⁊ gula ⁊ luxuria ſed in
hac percuſſione ſiſtitur quanto min⁹ p/
fecte caro maceratur ꝓter quod ſic per
cutiens per prophetam increpatur cū ſb
ditur (Si percuſſiſſes quinquies aut ſexi
es q̄ē.moztuus eſt beliſeus q̄ē.) ſequitur
(Et proiecerunt cadauer in ſepulcro beli
ſei q̄ē.)ꝑ beliſeū qui dei mei ſalus interꝑ/
tatur dominus nr̄ Jeſus criſtus ſignifica
tur per hoc ergo ꝙ moztuus oſſa tangēs
beliſei reuixit ſignificatur ꝙ moztu⁹ moz
te culpe ſi fideliter ⁊ deuote tangat xp̄m
moztuū per opaſſiōem redit ad vitaz gra
tie ⁊ idem ſignificatuz fuit numeri xxi.In
aſpectu ſerpentis enei

Capituluz.xiiij

¶Anno ſcđo Joas filij Joachaz q̄ē.) ſe
quitur(ipe percuſſit edom)Edom interp̄
tatur terrenus et ideo per amaſiaz q̄ per
cuſſit edō ſignificaē i religiōe ꝓfeſſ⁹ q̄ vi
uēdo ſn̄ pplo ẽrenis abrenūciat ⁊ ſic edō
ſupat¶In valle ſalinaꝝ qz taliſ ꝓfiteē viuē
i valle hūilitatl. et obediēcie⁊ i caſtitate q̄
ꝑ ſalinas ſignificaē quia ſicut ſal p̄ſuat
carnes a putrefactione cozpozali ſic caſti/
tas cozpus et animā a putredine peccati
vnde ꝑ oppoſitū de luxurioſis dicit Joel
i.oputruerūt iumēta in ſtercoze ſuo qđ ex
po.Gregl.dicit Jumenta in ſuo ſtercoze o
putreſcere eſt carnales homines in fetoze
luxurie vitam finire (tunc miſit amaſias
nuncios ad Joas q̄ē.)ex victoria ei otra
edom in ſuperbiam eleuatus fuit ⁊ ſic cō
tra regem iſrael pugnare voluit vnde ſibi
male otigit ꝑ hoc igiē ſignificaē ſligioſū
đ perfectione ſui ſtatus ſupbiēē ⁊ ſecula
res aliq̄ meliozes ipo otēnentem ſilem
phariſeo qui dicebat de ſeipo.Luce.xviij
Non ſum ſicut ceteri hominum raptores
adulteri q̄ē.et quia ſic per ſupbiam eleua
tur ad obtinendum ecc̄e gradum indebi
tum ſibi conatur ꝓter quod dicendū eſt
ſibi qđ ſbditur a ſuperiori (Content⁹eſto
gloria tua ⁊ ſede in domo tua).i. in reli/
gione quia tibi nō expedit promoueri ad
altioza ꝓter quod beatus franciſcus inē
rogatus a papa ſi vellet ꝙ fratres ſui pro
moueréē ad eccleſiaſticas digitateſ rñdit
dñe fratres mei ideo vocati ſunt minozes
vt maiozes fieri non p̄ſumāt ſi vultis ꝙ
faciant fructū in eccleſia dei dimittite eoſ
in ſtatu vocationis eozum et ad eccleſia/
ſticas dig.aſcendere nullaten⁹ ꝑmittatl.

Capitulum xv.

¶Anno xxvij.Jeroboam regis iſra
el regnauit azazias filius amaſie
)huius regis hiſtoria breuiter b
ſcribitur ſed ſcđi pal'.xv.perfectius ponit
ꝓē qđ ibi ponēē expoſitio miſtica dño o
cedēte Reliqua vero huius capituli ſūt
deſcriptiones quozundā regum ſibi ſucce
dencū de quibus nō apparet mihi aliq̄ o
notabile exponendum vſq̄ ad illuz locā
(regnauit Joathan filius ozie regis iuda
)ſequitur (ipe edificauit portam domus
domini ſblimiſſimā)per ioathan qui ꝑfe
ctus interpretatur deus ipe ſignificatur
nam vt dicitur v.methafiſice .perfectum
eſt cui nihil deeſt.et ideo ſol⁹ deus eſt ſim
pliciter perfectus quia nullo indiget alio
et quicquid eſt perfectionis i aliſs totum
in ſe continet eminenter ipe vero quadru
plicē domū habz ſcilicet cozpozalem mo/
zalem allegozicam ⁊ anagogicā ¶Pri/
ma ē virgo Maria in qua cozporaliter ha
bitauit. Secunda fidelis anima in qua
per gratiā requieſcit. Tercia eſt militans
eccl'ia in qua habitat per eukariſtie ſacra
mentum.q̄rta eſt triūphans eccleſia. i q̄
ſe oſtendit bis per aſpectum claruz porta

ꝑme domus est hūilitas ex qua xp̄s deū
cepit. Bernar. super missus est etsi pla
cuit ex xp̄ginitate tñ ex humilitate cepit
de altitudie xp̄o hui⁹ porte dicit Ber. sup
missus est que est tam sublimis hūilitas
q̄ cedere nescit honorib⁹ insolescere gl'ia
nescit mater dei eligitur q ancillam se no
minat ꝑ Porta xp̄o scd̄e dom⁹ē fides q̄ p̄
cedit caritatē p q̄m deus inhitat mētem
.i. Joh. iiij. Qui manet in caritate in d̄o
ma. q deus in eo. de sublimitate hui⁹ por
te dicit hebre. xi. Fides ē sbn̄a spandaꝝ
rerū ꝑ Porta vero tercie dom⁹ē baptism⁹
qui est ianua sacramentorū. de altitudie
vero huius porte dicit Jo. iij. Nisi quis r̄
natus fuerit ex aqua q spūsc̄o non potest
itroire regnū dei ꝑ Porta vero q̄rte dom⁹
est resurrectio cristi vl' eius ascensio Luc̄
vlti. Oportuit pati cristuꝫ q resurgere a
mortuis q ita itrare in gl'iaz suā q Marci
vlti. dicitur Et dn̄s q̄dē ih̄s postq̄ꝫ lo. ē
eis as. est in celum q se. a dex. dei. q sic pz
sublimitas huius porte

Capl'm xvi.

Anno xvij. phacee filij romelie r̄/
gnauit achā ꝛc̄) d̄ q sbdit (filiū
suū osecrauit trās ferē's eū p ignē
) Moraliter autē filios suos p ignē trans
ferre est ip̄os i igne cupiditatis q lasciuie
in p̄nti vita que transitus est nutrire (im
molabat quoqꝫ victimas in excelsis) hoc
autem moraliter facit qui bona sua osu/
mit in actib⁹ vanitatis (Et sub oi ligno
frondoso) qd̄ facit homo moraliter luxu
riose vuendo ad hoc eni circa idolatrie
loca arboēs q luci plantabātur vt ibi lu
xurie actus exercerentur (Altare
eneuz qd̄ erat cor̄ā d̄no trāstulit d̄ facie
templi ꝛc̄.) q idez fecit de luc̄. b⁹ q d̄ ma
ri eneo q de musach sabbati vt hētur ifra
eod̄ē ca. p altare eneū in quo offerebant̄
olocausta significat̄ cor̄ humanū in quo
debēt offerri devotōis sacrificia qd̄ d̄ lo
co suo transferr̄ quando cor̄ humanuz a
deo p mortale pc̄z auertitur Jn mari e
neo lauabātur sacerdotes offerentes Jn
lutēb⁹ autē offerende carnes. igit̄ mare
trās ferr̄ de loco suo. q̄n offerētes accedūt
immundi cor̄ā d̄no Isa. i. Cū multiplica
ueritis oō̄em nō exaudiam. man⁹ enim
vr̄e sanguine plene sūt Sed luteres amo
uentur. quādo preces indebite offerunt̄
vnde dic̄ Beda sup marcū. Est oratio q̄
peccatū facit q sequit̄. qui eni de diuic̄ijs
vel honoribus seculi. aut certe d̄ inimici
morte solicitus obsecrat ip̄e in infimis ia
cēs viles ad deū p̄ces mittit Musach sab
bati scd̄m glosam locus erat vl' gazoph/
laciū in quo regis oblatō ponebat Mo
raliter igitur musach amouere ē oblatō
nes ecclesie debitas vel osuetas sbtrahē

Capl'z. xvij.

Anno xij. achā r̄gis iuda regna
uit osee ꝛc̄.) rex dicit a regendo
igitur per osee regem qui maluz
fecit cor̄ā d̄no significat mal⁹ ꝑlatus. q̄
male se habet in regendo pp̄lm sibi omis
sum a deo q q̄m̄ qui facit pc̄m seruus ē
peccati Jo. viij. q p osequēs seru⁹ ē diab/
boli ideo sequit̄ (otra eum ascēdit salma
nasar rex assiriorum) q factus est ei osee
seruus Salmanasar eni interp̄tat̄ senci/
ens carcerē q d̄uenit diabolo q̄ certitudi
nalit̄ scit se ad inferni carcerē deputatuz
assirij vero factur̄e vigilātes interp̄tant̄
ꝓpter qd̄ p eos demōes qui nūq̄m dor/
miunt significāt̄ q sic p salmanasar regē
assiriorū significat̄ p̄nceps demonū cui ma
l⁹ ꝑlat⁹ hu⁹ efficit̄ q̄ p mortale pc̄m et
subijcit̄ ꝫ q̄m̄ pc̄or. nō stati bituat̄ i ma/
lo firmiter q fixe ꝫ aliq̄m vult ad bonū re
dire q tē diabol⁹ forci⁹ eū impugnat vt per
osuetudinē peccādi ligatū ip̄z teneat. q̄
osuetudo p modū natuē inclinat iō sbdit
(Cunqꝫ deph̄endisꝫ rex assiriorū q rebel
lare nitēs ꝛc̄) seq̄t̄ (Et ascēdēs samariaz
obsedit eaz) q capta citate capt⁹ fuit rex
ei⁹ osee. p quē vt dc̄m est mal⁹ ꝑlat⁹ desi
gnat̄ q q̄m̄ ad casū ꝑlati seq̄t̄ cas⁹ pp̄li se
cūdū qd̄ dic̄ Gregl. i pastorali Cū pastor
p abrupta gradit̄ d̄ns est vt grex ad p̄ci
piciū seq̄t̄ iō seq̄t̄ (Et trāstulit isr'l in assiri
os). i. pp̄lz malo ꝑlato subditū in sbiecti/
onē demonū hui⁹ āt cā sbdit (fcm̄ ē autē
cū pc̄ cassent filij isr'l ꝛc̄) vbi diffuse ponit
multipliciū pc̄or̄ ꝓpetratio. q ꝓpetrāci
um obstinatio q fuerūt cā trāslatiōis i r'l
in assirios p̄ quā significat̄ q pc̄or̄ opāto
q peccāciū obstinatio sūt cāe trāslatiōis
mali ꝑlati q seq̄ntl. cū pp̄lo ad penā iferni

Capituluz xviiij.

Anno iij. Osee filij hela regnauit e
zechias ꝛc.) Per ezechiam qui
fortitudo dei interp̄tatur bonus
p̄latus significatur qui nō virtuti sue. vel
meritis sed diuinis auxilijs innititur ido
sbdit̄ (Ip̄e dissipauit excelsa) sup̄bos hu
miliando (et ꝯtriuit statuas) Ipocritaꝝ
falsitatem detegendo ꝛ eos abijciēdo (Et
succidit lucos) luxuriosos ꝛ dissolutos ex
tirpando (Cōfregit serpentem eneū) per
quē significatur calliditas malignācium
Genes. iij. Serpens erat callidior cunctis
animātibus terre ꝛc. serpens igitur eneus
frangitur cū calliditas mali et obstinati
homis eneruatur (Anno xiiij. regis e
zechie ascēdit sennacherib ꝛc.) per senna
cherib qui ꝯtra ezechiam ascendit signifi
catur tirann⁹ qui ecclesiā boni prelati tur
bat ꝛ inuadit sic̄ rex anglie inuasit eccle
siam sancti thome archiep̄i cantuariē. et
alij plures idem leguntur fecisse (tūc misit
ezechias nūcios ad regem d. peccaui rece
de a me ꝛc.) bonus enim p̄latus ꝯsiderās
peccata predecessorum suorum vel subdi
toruz ꝓpter que deus iuste ꝑmittit ecc̄iaz
vexari ad suam vexatiōem redimēdā ex
ponit aliqñ sbstātiam temꝑalez Per hoc
autē ꝙ sennacherib habita ezechie pecu
nia a sua malicia nō cessauit sed ierusalez
vbi diuinus cultus erat sibi sbiugare vo
luit ꝛ ad hoc nuncios misit vnde subdit̄ (
Misit autem rex assiriorum tarthan et
rapsacen ꝛc.) significat̄ malicia tiranni
qui molestans ecclesiam nō est ꝯtent⁹ bō
tꝑali sed cum hoc bona spūalia nititur i
pedire ꝛ clerum subijcere indebite seruitu
ti ꝛ in tali casu prelatus debet sibi resistere
sicut fecit sanct⁹ Thomas regi angloruz
ꝛ hoc significatur hic per hoc ꝙ eze. non
obediuit mādato sennacherib ꝫ magis se
p̄parauit ꝛ ꝓplz suuz ad virilit̄ resistendū

Capitulum decimū nonum

Que cum audisset rex ezechias)
sequitur (Ingressus q̄z est domū
dñi ꝛc.) per hoc autē ꝙ ezechias
intrauit domū dei ad orandū ꝯtra ꝑsecu
tiōem sennacherib ꝛ ꝑ nuncios rogauit
Isaiam ꝓphetam vt pro se ꝛ suo populo
dñm precaretur ꝛ vt sennacherib ꝓpter
blasphemias illatas cōtra dñm puniret̄
significatur ꝙ bonus p̄latus ꝛ etiā bon⁹
p̄nceps in suis necessitatibus sui q̄z ꝓpli dz
ad dñm recurrere ꝛ d̄uotorū orōnes r̄qui
rere ꝓ sua et suorum salute ꝛ qm̄ ad bo
norum deprecatiōem solet deus attendē
sequitur (hec dicit domin⁹ noli timere ꝛc̄
) ꝛ sic assecurat eum a tiranno ꝑsequēte
ꝛ mod⁹ assecuratōis ponit̄ cū sbditur (po
nam itaq̄z circulū). i. frenū (In naribus
tuis) verbum est dñi alloquētis tirānum
q̄ aliqñ deus refrenat ab ecclesie ꝑsecu
tiōe eius potenciā auferendo vel ip̄z a ma
licia ꝯuertendo (ꝯmede hoc anno ꝙ r̄pe
reris) verbum est dñi assecurantis bonū
p̄latum ꝛ eius ꝓplm de sufficiēti victu cor
poris ꝓ toto tꝑe ꝑsecutiōis ꝑ ternariū ei
ānorū significat̄ tꝑs ꝑsecutōis q̄ztū ad ei⁹
p̄ncipiū finē et mediū (Factū est igitur
i nocte illa veit āgel⁹ dñi ꝛ ꝑcussit i castris
assiriorum ꝛc.) per hoc significat̄ vindc̄a
diuina que aliqñ de ꝑsecutoribus ecclesie
datur manifeste (Cūq̄z adoraret in tēplo
nesrath ꝛc̄) Filij sui ꝑcusserunt eum) per
hoc significatur ꝙ tiranni ꝑsecutores ec
clesie vt cōiter a suis subditis occidūtur.

Capl̄m xx.

In diebus illis egrotauit ezechias ꝛc.) se
cūdum docto. latinos ezechias de tanta
victoria diuinitus sibi data non reddidit
deo gratias vt debuit ꝓpter qd̄ infirmita
te ꝑcussus fuit dicit autem Augl. in en
cheridion ꝙ deus adeo est oīpotēs ꝛ bon⁹
ꝙ nō sineret mala fieri nisi inde eliceret bo
na in virtute ꝛ sic deus aliquādo ꝑmittit
bonos cadē vt resurgāt forti⁹ in maiori
virtute sic enim ꝑmisit moysen ꝛ aaron
peccare in aquis contradictiōis ꝛ h̄ mō
ezechiam regem ꝑmisit peccare in victo
ria a deo sibi data illā plus d̄bito suis me
ritis attribuendo ꝓpter qd̄ mori corꝑali
ter demeruit sicut Isa. sibi dixit (dispone
domui tue morieris ei tu et nō viues) sed
qm̄ ipse veraciter penituit sicut dicitur in
textu (qui conuertit faciem suam ad ꝑie
tem adorauit q̄z dominū) sequit̄ (Fleuit
itaq̄z ezechias fletu magno) Ideo secuta
est dei misericordia sui dicētis ꝑ Isa. (au
diui orōnem tu. ꝛ vidi lacrimā tu. ecce sa
naui te) Et q̄z non solum ꝯsecutus fuit a

vero dño corpale bonū sed etiā spūale ꝓ
ditur (die tercio ascendes in templū dei
)per qđ significatur ascensꝰ ad culmen
virtutum (et addam dieb⁹ tuis xv.an.)
p q̄m additionē figificaţ cumulacio me
ritorū sic igitur in dictis ezechias figura
fuit cuiuslibet boni viri qui deo ꝑmitten
te ꝙ diabolo ꝑcurante cadit in aliq̄d pec
catum ꝫ ex dei misericordia rcsurgit ad
maius bonuz(vis vt ascendat vmbra ꝛc̄
)seq̄tur(nec ꝓ volo sed vt fuertaţ retror
sum x.gradibus(illud mirabile signum
p̄figuratio fuit incarnationis diuine. q̄
est factū mirabilissimū ꝑDer x.ei lineas.x
ordines significāţ electorꝫ scōm assigna
tionē aliquorū doctorū ꝑDer ix.n. lineas
significāţ ix.ordines angelorum ꝙ hoim
ad cosdē ordines assūptorꝫ p decimā ꝛo
lineā significaţ ordo ꝺcimꝰ s.hoiz beato
rū q̄ tñ nō ꝓuenerūt vsq; ad aliq̄ ordinē
angelorꝫ p hoc ām ꝙ sol retrocessit x.line
is.significatꝰ fuit descensus filij dei q̄ est
sol iusticie ad assumēdā nr̄az hūanitatez
mortalē dictis ordinib⁹inferiorez.C.xxi.

Undecim ānorū erat manasses
cū regnaē cepisset ꝛc̄.)regis hu
ius hystoria ponit.ij.pal. xxxiij.
magis oplete ꝓpter qđ ibi ponet sensus
ei⁹ misticus dño concedente.

Octo anorū erat iosias cū regna
re cepisset)Iste q̄ scē vixit ꝙ val
de iuuenis regnare cepit.bti Lo
douici regl.francie videt typū tenuisse q̄
sanctissime vixit ꝙ coronā francie valde
iuueis suscepit(fec̄ qz qđ placitū erat co
ram domino)scz viuēdo scē ꝙ regnando
iuste(Et ambulauit per omnes vias dđ
patris sui).i. cristi cui⁹ figura fuit dđ hic
frequēter supius est exp̄ssū beatus.n.lo
douicus vt cristum p viaz pauptatis ca
stitatis ꝙ obediencie sequi posset religio
nē ingredi voluit ꝙ fecisset si dña regina
cōsentire voluisset vt scribit in legenda
ipius.ipe etiā attendens xp̄i verbuz Ma
thei xvi. Si quis vult post me venire ab
neget semet ip̄m ꝙ tol.cru.su.ꝙ sequatur
me.bis crucez accepit ꝙ bis trāsfretauit
ꝙ in terre sancte ꝓfecto vitā finiuit.(In
no vero xviij.regis Josie ꝛc̄.)tūc enī ce
pit intendere reparationi templi ꝙbeatus

Lodouic⁹ multas ecclesias ruinosas fe
cit repari alias plures de nouo ꝺstrui ꝙ
multa loca religiosa tam virorꝫ q̄m mu
lierum ad augmētatiōem diuini cult⁹ fe
cit edificari multas etiaz domos dei ad
subleuatiōez pauꝑm qui sunt membra xp̄i
ꝺstruxit ꝙ bonis tpalib⁹ dotauit ꝙ i his
ꝙ ꝺsimilibus tot ꝙ tanta fecit ꝙ si hoies
tacerent lapides clamare debēt(libruz
dedit mihi helchias sacerdos dñi)in illo
libro erāt scripte maledictiones incuce
de a dño sup legis trāsgressoēs ꝙ ad ei⁹
auditum territus fuit. Josias attēdens
peccata regum p̄cedenciū ac etiā subdi
torū ꝓpter qđ sup hoc quesiuit ꝺsilium
bonorꝫ Et similiter sanctus lodouic⁹
rex audiens ꝓmones de suorum subdito
rum trāsgressionib⁹ etiā de suis licz mi
nime essent valde dolebat ꝙ a viris bōis
ꝙ prudētib⁹ q̄rebat ꝺsiliū emēdatōis ꝙ p
se ꝙ alios execution̄ diligēt̄ dabat.C.xxij.

Et renūciauerūt r̄gi q̄ dixerat).s.
ꝓphissa(q̄ misit ꝙ ogregati sit
ad eū os senes ꝙ ꝛc̄).s.ad ordinādō
de correptōe malorꝫ ad mitigatōez ire
dine Hilr scūs lodouic⁹ redies vltra ma
re ogregauit p̄latos ꝙ p̄ncipes ꝙ reliq̄s
sapiētes sui regni ad ordinandū salubria
statuta p bono regni sui ad honorē dei
(Et p̄cepit helchie pōtifici ꝛc̄)sequit̄(vt
ꝓficerēt de tēplo dei oia vasa q̄ facta fue
rūt baal)ꝙ silr btūs lodouic⁹ blasphemias
q̄ fiūt in iuramētis p totā t̄rā suā p̄cepit
euitari ꝙ trāsgressoēs hui⁹ p̄cepti debito
mō puniri Alias etiā deordinatiōes q̄ in r
gis absencia solēt i regno pullulare studu
it ꝓut potuit extirpare(reuers⁹ qz ē i irl̄z
ꝙ p̄cepit oi ꝓplo d.facite phase dño ꝛc̄)p
ꝫ ām figuratū fuit ꝙ btūs lodouic⁹ i suo
reditu in francia fecit q̄ ꝺueniēter dī irl̄z
.i.pacifica qz t̄ra frācie inter alias t̄ras
lōgo tpe fuit magl. pacifica ꝙ q̄eta i hac
ām irl̄z btūs lodouic⁹ordinauit fieri pha
se.qz tc̄ tpis multas ꝺstrui fec̄ ecc̄ias ad
celebrādū eukaristie sacmētū qđ ē verus
phase xp̄ianorꝫ(In dieb⁹ ill̄ ascēdit pha
rao nechao ꝛc̄)dtra q̄ iuit iosias ꝙ ibiđ
fuit mortuꝰ ꝙ per ꝓuos suos ad sepulc̄
regum in ierusalem reportat⁹ p regē egi
pti significatur soldanus babilonie que

est in egipto contra ipsū accepit scō scūs lodouic⁹ crucem et in illo passagio fuit defunctus q inde per homines suos in franciam ad regū sepulcra deportat⁹ (Tulit ꝙ populus terre Joachaz filiū Josie ꝛc̄)de isto q ioachim fratre suo nihil dicitur notabile mistice exponendum.

Caplm. xxiij.

IN diebus illis ascendit nabuchodonisor rex babil. et factus est ei Joachim seruus ꝛc̄.)de isto Joachim de quo dicitur in fine precedentis c. ꝙ fecit malum coram domino et in isto ca. dicitur ꝙ ī bellauit regi babilonis pactum frangendo ꝓpter qđ ꝓ ipm significatur quilibet hō malus. qui ñ seruat fidem cum hominib⁹ nec cum deo ꝓpt̄ quod ꝓ hoies regis babilonis fuit captus q occisus et cadauer eius proiectus extra muros vrbis ierusalem vt impleret verbum qđ Jeremias dixerat de eo Jere xxij. Sepultura asini sepelietur q per hoc significatum fuit ꝙ talis qui infidelis est deo q hoibus a consorcio sanctorū sit in morte totaliter sepandus (Regnauit qz Joachim fili⁹ eius pro eo) Iste fuit nepos Josie suauis q māsuetus ꝓpter qđ adquieuit ofilio Jeremie tradens se cum mr̄e q ꝑncipib⁹ suis r̄gi babilōis. ne popul⁹ cōis occideretur q ciuitas ierusalez ab incēdio seruaretur q ne templuz dei cum ciuitate cōburceretur q in hoc ꝺdit exemplum regibus q ꝑncipibus alijs vt magis sint solicti de prefuatione diuini cult⁹ q boni cōis ꝗm de psonis ꝓpr̄ijs q sibi cōiunctis et idē exēplū dedit codrus rex ꝑsar̄ vt dēz fuit. ¶ Factum est autem anno ix. regni e⁹)scz sedechie de quo vij. hic dicitur. ꝑmū est ꝙ obsessus fuit. scꝺz ꝙ latenter fugit Terciū ꝙ fuit captus. ꝗrtū ꝙ filijs fuit priuat⁹ Quintū ꝙ fuit excecatus. Sextum ꝙ fuit catenis vinctus. Septimū in babilonē duct⁹. Per istū sedechiā de quo dr̄ in fine precedentis capituli ꝙ fecit malum coraz dño significatur peccator q̄ aliqñ licz corā hoib⁹ videat bon⁹ tamen corā domino est malus per vij. aūt hic enumerata significatur ꝓcessus ei⁹ de peccato in peccatum vsqz in infernum. Per ꝑmum vero qđ est eius obsidio significatur demonum tentatio Job. xix. Obsed runt in giro tabernaculū m. Per scꝺz ho qđ fuit eius fuga significatur tētati pusillanimitas in quo nō ē resistencia otra qđ dicitur Ja. iiij. Resistite diabolo fugiet a vobis Per tercium vero qđ est eius captio. significatur lapsus tētati in laqueū mortalis peccati Per q̄rtum autem qđ fuit filiorum occisio. significat omniū bonorum p̄cedentiū mortificatio Per q̄ntū āt qđ fuit excecatio sedechie significat ignorācie tenebra que sequitur ad actum malicie Sapi. ij. Excecauit illos malicia eorum. Per sextuz vero qđ fuit incatenatio significat redeūdi despatio ꝓpter. xviij. Impi⁹ cū i ꝓfūdum pcōr̄ venerit otēnit p vij. ho ꝙ fuit ductō i babilōez significat ꝓtractō ad gehennā que bene significatur per babilonem eo ꝙ in inferno nullus est ordo et per consequens ibi est maxima confusio (Veit nabuzardan ꝑncepſ exercit⁹ regis babilōis in ierusalem ꝛc̄.) per nabuzardan qui interpretatur ꝑnceps coquoz diabolus significatur per hoc autē ꝙ succendit domū dñi q domum regis q domos ierusalem vt in textu dicitur significatur ꝙ diabolus igne cupiditatis q luxurie succendit clerum nobiles et dēm populum. nam per domum dñi clerus per domū regis nobiles. per domos ierusalē cōmunis popul⁹ significatur. ¶ De incendio nāqz cupiditatis dicitur Jere. vi. a maioē vsqz ad minorem q a ꝓpheta vsqz ad sacerdotez omnes auaricie studet. ¶ De incendio vero luxurie dicitur Jere. v. vnusquisqz ad vxorem proximi sui hinniebat (Factuz est āt in anno xxxvij. trāsmigratōis Joachim regis iude)ficut dictū est supra. c. p̄cedenti Iste Joachim tradiderat se regi babil. ꝓ liberatiōe templi q ciuitatis et cōis populi p hoc igitur ꝙ rex babil. eum de carcere liberauit q sup omnes regni sui magnates honorauit ostēditur ꝙ domin⁹ ꝓ honore dei q bono cōi se tradentib⁹ vl ex ponētib⁹. refuat bona meliora in p̄nti vel futuro reddenda. ꝛ̄ditō tamē in futuro multo melior est. nam ibi redditᷓ bonum infinitū bñdum eternaliter p clarā visionē q suauissimā fruitiōem ad ꝗm nos producat ille q̄ cū pr̄e q spūscō viuit q regnat in scla sclorū ℞mē Explicit iiij. lib regū

Incipit p̄m⁹ liber pal.

Adam seth enos ⁊c̄.) In h̄ p̄mo libro vsq̄ ad x. capl'z mihi nō occurrit aliqd̄ nō bile qd̄ videatur mistice exponendum q̄ sunt ibi q̄dam descriptiōes ⁊ enumeratiōes genealogiarum Capl'm.x.

Philistijm āt pugnabāt ɔtra isrl' ⁊c̄) hoc capl'm.i.Re.xxvi.expositum est mistice vsq̄ ibi (mortu⁹ est ergo saul ꝓpter iniquitates suas ⁊c̄.) versus fi.huius ca. Per mor. igit̄ saul' que ꝓpter iniquitates suas fuisse dicitur. damnatio peccatoris que mors scd̄a dr̄ in.Apoc̄.significatur quia nullus nisi ꝓpter suum peccatū damnat̄.huius vero damnationis cā tangitur cum dicitur (ꝓpter iniquitates suas) Iniquitas dicit̄ ꝓprie que opponitur equitati iusticie Iusticia vero ꝓprie dicta nō est hominis ad se ip̄z.quia req̄rit aliqd̄ extremū.nec est hominis ad deum quia inter creaturam ⁊ creatorem nulla est ꝓporcio.que tamē requiritur in iusticia ꝓprie dicta Iniquitas igit̄ est ꝓprie peccatū in ꝓximū Per hoc autem qd̄ subdit̄ (eo q̄ p̄uaricasset mandatū dn̄i) significat̄ peccatum hoīs in dm̄.tn̄ in mōlibus de quibus sūt mādata diuina per hoc autē qd̄ subdit̄ (Sz insup̄ etiam phitonissam ɔsuluit) significatur peccatum hominis ɔtra deū in fide seu credentis. ꝓpter ista tria peccatorum genera moritur hō p̄mo morte clpe ⁊ postea morte gehenne nisi per diuinaz gratiam ante obituz reuiuiscat

Congregat⁹ est igitur oīs isrl' ad dauid ⁊c̄) h̄ expositum est.ij.Re v.vsq̄ ibi (porro dd̄ cepit arcem sion) sequitur (dixit q̄z qui ꝑcusserit iebuseū in p̄mis erit p̄nceps) ꝑ dauid significatur xp̄s vt in pluribus locis dictū est superius ꝑ iebuseū vero significat̄ gentil' ꝓpl'us.nam Iebusei gentiles erant. igit̄ ille qui ex edicto xp̄i p̄mo ꝑcussit gentilē ꝓpl'm gladio verbi dei ip̄m ad cristi fidez ɔuertēdo p̄nceps esse debuit spūalis milicie xp̄iane ⁊ sic factum est ex diuina ordinatione.nam petrus apl'us primo legit̄ p̄dicasse gentilib⁹ Act.x.scz cornelio ⁊ amicis eius quos gladio verbi d̄i ꝑcussit ⁊ cristo per fidem incorꝑauit ꝓpter qd̄ a dn̄o sibi dictum fuit Act.x. Surge Petre occide ⁊ manduca.sic igitur in ꝑcussione Iebusei Ioab qui prim⁹ ꝑcussit iebuseuz vt dicit̄ in textu. figurauit beatū petrum ⁊ interpretatio nois ad hoc congruit.nam Ioab interpretat̄ est pater.petrus autem post cristū pater est ⁊ pastor fidelium ⁊ princeps apostoloꝝ ⁊ ꝑ ɔseq̄ns spūalis milicie xp̄iane (hi p̄ncipes virorū forciū dauid ⁊c̄) expositio mistica h⁹ posita est supra ij.Re.xxiij.

Hi quoq̄ venerunt ad dauid ⁊c̄) sequitur (vtraq̄ manu fundis saxa iaciētes ⁊ dirigentes sagittas) ꝑ iudibularios qui cum sonitu magno saxa iaciunt ɔtra aduersarios significant̄ p̄dicatores q̄ clamādo ɔtra vicia deterrent pec̄ores. ꝑ sagittarios āt significant̄ orantes deuote.tales.n.orōes sūt sagitte spūales impugnatiōem demonū r̄pellētes (Sz et de gaddi fugerūt ad dd̄ tenentes hastam ⁊ clipeū) ꝑ istos significant̄ illi q̄ sunt in exercitu xp̄i armati clipeo paciencie ad sustinendū tribulatiōes ⁊ hasta ɔstācie ad arguendū tirānos potentes iō subdit̄ (facies eorū q.facies leonū) ꝓuer.xxviij. Iust⁹ q.leo ɔfidēs absz terrore erit (Et veloces quasi capree) .i. ꝓmptissimi ad exequēduz mandata xp̄i (Isti sūt q̄ trāsierūt iordanē mēse primo qn̄ inundare ɔsueuit ⁊c̄) ꝑ iordanē q̄ interp̄tat̄ riu⁹ iudicij significat̄ curs⁹ hui⁹ mūdi q̄ currit ad mortē q̄ ē ꝑticulare iudiciū hoīs d̄ q̄ dicit̄ Ecc̄i.xxxvij. Memor esto iudicij mei.sic.n.erit ⁊ tuū m̄ heri ⁊ t̄ hodie ꝑ iundāciā āt iordais significat̄ incrementū tribulatōis ꝑ istos igit̄ q̄ trāsierūt iordanē tp̄e iundatiōis figurati fuerūt martires in maxis tribulatiōib⁹ paciētes ⁊ qd̄ maius est aliq̄ eoꝝ gaudētes Act.iiij. Ibāt apl'i gau.a ɔspectu cō.qm̄ digni hi.sūt pro no.ih̄u ɔtu.pati (venerūt āt ⁊ de beniami ⁊ d̄ iuda ⁊c̄) iuda ɔfitēs

interpretatur ⁊ beniamin filius dextre per
hoc ergo ꝙ venientes ad dauid de iuda ⁊
beniamin simul ꝯbinātur significat̄ ꝙ illi
qui peccata sua pure fideliter qꝫ ꝯfitentur
ad dexterā xp̄i i finali iudicio statuēt̄. Ma
thei xxvi. Statuet oues a dextris quibus
dicetur venite benedicti patris mei ꝑcipi
te ꝑatum vobis regnū ⁊c̄. (Porro de
manasse trāsfugerunt ad dauid ⁊c̄.) ma/
nasses obliuio interp̄tat̄ ideo per istos de
manasse significātur pauperes religiosi q̄
propter xp̄m tempalia dimittentes ea da
re debent obliuioni ⁊ āhelare ad premia
paradisi vt cum apostolo dicant illud phil̄
iij. Que retro sunt obliuiscēs ad āteriora
extēdēs me ip̄m ⁊ de istis subditur (hi pre
buerunt auxilium dauid contra latrūcu
los) ꝑ quos significātur heretici q̄ occul/
te simplices xp̄ianos decipiunt ad errorē
suum ꝑtrahentes ⁊ ꝯtra istos latrūculos
prebent auxilium dauid. pauperes religio
si pro salute fidelium laborātes .i. Cor̄. iij
dei adiutores sumus (De filijs leui ⁊c̄
) tribus leuitica ad ministeriuꝫ tabernacu
li fuit deputata ꝓpter quod per illos d̄ tri
bu leui significātur prelati et clerici deuoti
qui sunt ad ministerium ecclesie deputati
(Porro de filijs effraym ⁊c̄.) effraim i
terpretatur fertilis ꝓpter quod per filios
effraim intelligi possunt diuites ⁊ potētes
hui⁹ seculi qui sicut ad opa misericordie
liberales sunt atqꝫ prompti ꝓpter qd̄ fer/
tiles sunt in bonis fortune sic fertilit̄ r̄cipi
ent bona gratie ⁊ glorie Math̄. v. beati mi
sericord̄s quoniā ip̄i misericordiā ꝯsequē
tur (de filijs Isachar) Isachar interp̄ta
tur merces ideo per istos significātur do/
ctores ecclesie docētes fideliter in spe mer
cedis eterne .i. Cor̄. iij. vnusquisqꝫ merce
acci. scd̄m la. suum vnde subdit̄ (viri eru/
diti) in diuinis (qui nouerant singula tpa
) noui .s. ac veteris testamenti (ad precipi
endū quid facere debeat israel) .i. popul⁹
xp̄ianus qui scd̄m verba doctorum eccl̄ie
debet regere mores suos ⁊ actus (Por
ro de zabulon) qui interpretatur pulcritu
dinis habitaculū ꝓpter qd̄ per istos signi
ficātur illi qui sunt soliciti seruare mundi
ciam cordis ⁊ corpis vt deo ꝑent habita
culum sue mentis quia scribitur Sapi .i.

In maliuolam animā non introibit sapi
encia scilicꝫ increata nec habitabit in cor
pore subdito peccatis (Et de neptalim) q̄
interp̄tatur dilatatō mea significātur ho
mines caritatiui quorū corda sunt ad deū
⁊ proximū dilatata ij. Cor̄. vi. Os nr̄ꝫ pa
tet ad vos chorinthij. cor nr̄m dilatatum
est ⁊ sequitur dilatami ⁊ vos (de dan etiā
p̄parati ad belluꝫ) dan interp̄tat̄ iudiciū
ideo per istos significātur boni iudices in
iudicando v̄itatem ⁊ exequendo constan
tes id̄o dicuntur ꝑati ad prelium contra
veritatis et iusticie turbatores (de aser e/
gredientes ad pugnā) aser interpretat̄ be
atitudo ꝓpter quod per istos significātur
illi qui falsam beatitudinē huius seculi re
spuunt ⁊ veram beatitudinem totis viri/
bus concupiscunt ꝓpter quod ad pugnan
dum contra vicia viriliter se opponunt
(Trans iordanem autem de filijs ruben
et gad) ruben visionis filius interpretatur
⁊ gad feliciter ꝓpter quod isti duo simul
iungūtur. nam per rubenitas significātur
excellentes in contemplatione diuinorum
⁊ isti iam in presenti viuunt feliciter degu
stando suauiter bonorum dulcedinem su/
pernoruꝫ dicēte p̄s. Gustate ⁊ videte qu.
sua. est domin⁹ ⁊c̄. omnes autem isti pre/
dicti sunt de exercitu ⁊ societate v̄i dauid
Jesu cristi. Capl̄ꝫ xiij.

Inijt autem consilium dauid. cuꝫ
tribunis ⁊ cēturionib⁹ ⁊c̄.) expo/
sitio mistica huius capituli poita
est ij. Re. vi. Capl̄m xiiij.

Misit quoqꝫ hiram rex tyri ⁊c̄.) ex/
positio huius capituli poita est ij.
Re. v. vsqꝫ ibi (accepit qꝫ dauid a
lias vxores in ierusalem) per dauid signi
ficatur xp̄s vt dictū est frequēter ꝑ p̄mas
eius vxores intelligi possunt sinagoga et
ecclesia ꝓut diuiditur contra sinagogaꝫ
que quidem ecclesia in allegorico sb̄u ie/
rusalez noiatur igitur per vxores quas ac
cepit dauid i ierusalez ꝑsone deuote signi/
ficātur que in ecclesia per obseruantiaꝫ ca
stitatis vel integritatem fidei xp̄o despon/
santur ij. Cor̄. xi. despōdi vos vni viro v̄/
ginem cas. exhibere xp̄o (audientes autez
philistijm ꝙ vnctus essꝫ dauid in regez su
per vniuersum israel) huius expositio mi/

Fecit (Istica posita ē.ij.Re.v.ca.
qz domos sibi i ciuitate dauid) per
q̄m significat̄ ecclesia que est ciuitas xp̄i
ciuitas enim dicitur quasi ciuiuz vnitas
omnes autem qui numero ⁊ merito sūt
de ecclesia dei. vniti sunt in fide ⁊ carita
te cristi per domos igitur in ciuitate dd̄
significantur diuersi status in ecclesia .s.
p̄latorū clericoꝝ r̄ligiosoꝝ ⁊ laicoꝝ in q̄
bus omnibus habitat per gratiā verus
dauid ih̄s cristus (Illicituz est vt a quo
cunqz portet̄ archa dei nisi a leuitl.) ꝑ qd̄
significatur ꝙ in ministerio sacram̄ti eu
karistie in quo ꝯtinetur xp̄s soli sacerdo
tes ⁊ ministri ad hoc ordinati accedere
debent ⁊ nō alij ꝓpter quod sequit̄ infra
(scificati sūt ergo sacer. ⁊ leuite vt por
taētur archa dn̄i ⁊c̄.) p quod significat̄
ꝙ in ministerio sacram̄ti eukaristie vt d̄
bite fiat. nō sufficit grad⁹ ordinis nisi cū
hoc sit puritas mētis ⁊ corꝑis (dixit q̄z
dd̄ p̄ncipib⁹ leuitaꝝ vt cōstituerēt de fr̄i
b⁹ suis cantoēs in organis ⁊c̄.) per que
significātur orōnes deuote que fiunt i ec/
clesia in quibus etiā cantus addend⁹ est
aliquādo ⁊ melodia ꝑ quāto facit ad ex
citatiōem deuotionis Varie namqz me/
lodie varias excitant passiones. nam ali/
que excitant ad audaciam quib⁹ vtūtur
hoies in bellis ⁊ aliq̄ ad ꝯpassionem qui
bus vtebantur antiquit⁹ in sepulturis ⁊
alique ad dissolutionē quib⁹ iuuenes v/
tuntur in choreis. ⁊ alique ad deuotiōez
quibus ⁊ non alijs vtendum est in eccle
sijs (Michol filia saul prospiciens per fe/
nestram vidit dauid ⁊ despexit euz) eo ꝙ
erat i humili vestitu corā ꝓpl'o suo vt ha
betur pleni⁹ ij.Re.vi. ꝑ michol igitur si/
gnificatur iudea. q̄ verum dauid ih̄z xp̄z
despexit eo ꝙ corā iudeis apparuit i hu/
militate ⁊ pauꝑtate magna cum tamē
ex hoc eum debuisset honorare sicut pre
monita fuerat verbo zacharie ꝓph̄e ix.
ca. exulta satis filia si on iubila filia irl'm
ecce rex tuus venit tibi iustus ⁊ saluator
ip̄e pauper ⁊ ascendens super asinam ⁊c̄
Et sicut michol ex illo cōtēptu facta fuit
de cetero sterilis vt dr̄ ij.Re.vi. igitur mi
chol filie saul nō est natus filius vsqz ad
diem mortis sue. sic iudea ꝓpt̄ ꝯtemptū
cristi sterilis facta ē in bonis gratie ⁊ etiā
fortune

Capl'm.xvi.

Attulerunt igitur archā dei) per
q̄m sicut dictum est intelligit̄ eu
karistia ꝯtinens ip̄m cristum. (
Et constituerunt eam in medio taberna
culi) per qd̄ ecclesia significat̄ in qua eu/
karistia sicut lignū vite in ꝑadisi medio
collocatur (⁊ obtulerūt ibi olocausta) .s
diuine laudis que debent offerri coram
eukaristia p̄s.xlix. Sacrificium laudis
honorificauit me (diuisit vniuersis ꝑ sin
gulos) per qd̄ ostendunt̄ dona cristi. sine
acceptiōe ꝑsonaꝝ ꝯferri Act.x. In veri
tate cōꝑi qd̄ non est ꝑsonarum acceptor
d̄us sed in omni gente qui timet deū ⁊ o/
ꝑatur iusticiā accept⁹ est illi (tortā pais
) id est ꝑtem in meritis cristi qui est pais
vite ⁊ tortus fuit in sua benedicta passio
ne (Et partem asse carnis) .i. ꝑticipatio/
nem in martirum meritis quoꝝ caro fu
it assata in igne tribulatōis (⁊ frixā oleo
sil'am) .i. ꝑticipatiōem in meritis v̄ginū
⁊ ꝯfessorū. fuerūt eni simila que est fari/
na tritici purgatissima per mentis ⁊ cor
poris puritatez (⁊ oleo frixa) per miseri
cordie pietatem (Cōstituit qz corā archa
dei d̄ leuitis qui ministrarēt ⁊c̄) vult. n.
nr̄ dauid ih̄us cristus ꝙ corp⁹ suū in eu
karistia a ministris ecc̄e debite veneret̄
(In illa die) .i. tꝑe ecc̄e p̄mitiue (fec̄ dd̄
) .i. cristus (p̄ncipem ad ꝯfitendū dn̄o a/
saph ⁊ fratres eius) per asaph qui ꝯgre
gans interp̄tatur sūmus pontifex signi/
ficat̄ sb̄ cui⁹ cura xp̄ian⁹ ꝓpl'us ꝯgregat̄
ꝑ fr̄es ei⁹ cardinales p̄riarche archiep̄i
ep̄i intelligūt̄ qz fr̄es sūmi pontificis no/
minātur ip̄i vero ꝯstituti sūt a cristo ad
ꝯfitendum dn̄o cōfessiōe laudis sb̄ p̄nci/
patu sūmi pontificis (Cōfitemi domino
⁊c̄) hic cōsequēter ponit̄ dicte laudis cō/
fessio cum dicit̄ (confitemini dn̄o) .s. cō/
fessione laudis ⁊ graciaꝝ actionis ꝑ be
neficijs iā adq̄sitis (Et iuocate nomē ei⁹
) ꝑ bōis spūalib⁹ m̄ltiplicandis (Notas
facite i ꝓpl'is adinuē. eoꝝ) p̄dicādo eis di
uersos modos saluādi fideles suos scd̄z
eorum status varios (Cātate ei) ore. (⁊
psallite) mente. (⁊ narrate omnia mira/
bilia eius) que fecit diuersis temporib⁹

laudate nomen sanctū ei⁹ in officijs dinis (querite dominū).i.deū patrem(⁊ virtutem eius).i.filium qui dicit dei virtus i.Cor.i.Predicamus cristū dei virtutez ⁊c.(recordamini mirabilium eius) repetitio est sentēcie predicte sicut frequēter fit in canticis (semē israel serui eius ⁊c.) id est xp̄iani qui vere seruiunt ei semē israel debent dici Ro.ij. nō enī qui in manifesto iudeus neqz que in manifesto in carne circūcisio sed qui in abscondito iudeus ⁊ circūcisio cordis in spū non littera cui⁹ laus non ex hoibus sed ex deo est (recordami in sempiternū pacti eius).i.euāgelij qđ est lex noua cui non succedet alia ꝓpter qđ dicitur in sempiternū recordanda(q̄m pepigit cū abrahaz).i.beato petro quez constituit ecclesie pastorem ⁊ per consequens multarum gencium patrē (⁊ iuramenti illius cuz ysaac).i.cum beato clemente qui petro successit in ecclesie regimine ⁊ dicit isaac qui interp̄tatur risus.nam beat⁹ clemens fuit valde dulcis ⁊ amicabilis oib⁹ (Et constituit illud iacob) i.cuicunqz qui studet diabolum supplantare (et israel).i cuilibet celestiuz ɔtemplatori d.(tibi dabo terram).s.viuenciuz que est hereditas fidelium per terram ꝓmissionis figurata (Cum essent numero pauci).s.in ecclesia p̄mitiua (ꝑui).i.abiecti in ɔspectu potentum huius mundi (et trāsierunt de gente i gentē)predicādo per orbez (non dimisit quēquā calūniari eos).s.ad ipedimētum fidei ⁊ meriti.nam in ꝑsecutione maxima fidelium.maxime creuit fides ⁊ eorū meritum (Sed increpauit pro eis reges) vt patet de ɔstantino quē ꝓpter hoc ꝑcussit elephantie morbo(nolite tāgere xp̄os meos).s.tactu nociuo impediente eorū meritum vel fidei incrementuz (Cantate domino ⁊c)repetitio est sentēcie supra posite ad maiorem deuotionis excitatiōem (qz magnus domin⁹)magnitudine cuius nō est finis(Et laudabilis nimis).i. supra ꝟtutem omnis creature Ecc̄i.xliij. benedicētes dn̄m exaltate eum. q̄ztum potestis maior est enim omni laude (cōfessio)scilicet laudis (et magnificēcia coram illo)p̄s lxxxiiij.beati qui habi. in do. tua domine in se.se.lau.te (afferte domino gloriam) que est clara noticia cum laude(⁊ impiuz)id est reuerenciam (et timorem)scilicet filialem (date gloriaz dn̄o)repetitio est eiusdem sicut supra (et adorate dominū in decore sancto)non ficto sicut ipocrite adorāt (commoueatur a facie illius omnis terra id est omnes habitantes terram(eius potenciam contremiscant (Ipse enī fundauit orbem immobilez)licet eniz partes eius moueantur tamen totum manet in eodem loco (letentur celi)id est ciues celestes (et exultet terra)id est militans ecclesia (tonet mare ⁊c)per mare qđ est locus aquarum intelliguntur doctores ecclesie continentes aquas sapiencie salutaris et ip̄i tonare debent tonitruo predicationis (tunc laudabunt ligna saltus) id est p̄ncipes catholici qui sunt super alios eleuati(exultent agri)id est simplices cristiani i.Cor.iij.Dei agricultura estis (Dereliquit autem).s.dđ.ibi(Coram archa federis dn̄i asaph et fratres ei⁹ vt ministrarent ⁊c.)vult eniz verus dauid Jesus cristus ꝙ in ecclesijs in quibus est corpus suum in eukaristie sacramento sint semper ministri ad eius obsequium preparati.

Capl'm.xvij.

Cum autem habitaret dauid i domo sua ⁊c.)hec historia et ei⁹ expositio mistica posite sunt ij. Re. vij.capitulo.

Capl'm. xviij.

Factum est autem post hoc vt percuteret dauid philistim) expositio mistica huius historie posita est ij.Re.viij capl'o.

Capl'm xix.

Accidit autem vt moreretur naas rex filiorum amon) huius historie misticaz expositiōem require ij.Re.x.capl'o

Capitulum vicesimum.

Factum est autem post anni circulum)huius historie expositio mistica ij.Re.xxi.ca. requiratur.

Capl'm xxi.

Cum āt surrexit sathā contra isrl)expositionem misticam hui⁹ historie require ij.Re.xxiiij. capitl'o

Capitulum vicesimum scđm.

Dixit q3 dauid hec est domus domini ꝛc̄) In hoc capitulo agit̄ de p̄paratiōe q̄m fecit dauid ad domus dei edificatiōem q̄ significat Allegorice militantis ecclesie ꝯstructionez q̄3tum autē ad materiā huius p̄paratio nis vi. ponuntur scz aurum argentū es ferrum ligna cedrina. ꝛ lapides ꝛ ꝑ ista significant̄ fideles in diuersis statib⁹. ex quibus ecclesia militans est ꝯstructa (ꝑ aurum) enim significāt̄ ecclesie rectores qui sicut aurum alia p̄cellit metalla sic d̄bent esse popularib⁹ meliores Gregl. tm̄ trāscendere debet actionē populi actio p̄sulis. q̄3tum distat a grege vita pastoris (per argentū) autē intelligūtur sacre scripture doctores ꝛ predicatores q̄ tanq̄m argentū debent esse vita mundi ꝛ eloquēcia sonori Per es vero qd̄ est solidū ꝛ sonorū intelliguntur simplices clerici ꝛ religiosi qui debent esse in fide solidi ꝛ in diuinis laudibus sonori (per ferrum) vero p̄ncipes ꝛ milites designantur. nam ab eis per ferrum ecclesia d̄fensat̄ (ꝑ ligna vero cedrina) que sunt alta significāt̄ cōtemplatiui (per lapid̄s) autē que sustētāt alia significātur actiui. nā eorum laboribus alie ꝑtes ecclesie sustentant̄ (habes quoq3 plurimos artifices) artifices vero ꝯstructiōis sunt tres ꝑsone pater ꝛ fili⁹ ꝛ spūssanctus quoꝝ opa sunt indiuisa ꝛ qm̄ sapie eorum non est numer⁹ ideo sb̄ditur (ad faciendū opus prudentissimos in auro ꝛ argento ꝛc̄). i. ad dandū ꝑfectionē debitā. p̄latis et doctorib⁹ ꝛ alijs statib⁹ ecclesie predictis. Cetera v̄o sūt exposita mistice ij. Re. vij. ca.

Capl'z. xxiij.

Igitur dauid senex ꝛ plenus dierum ꝛc̄) dauid ꝯsiderans q̄ leuite non habebant vltra laborez in deportando tabernaculum ꝛ eius vasa de loco ad locuz. voluit ꝛ bene eos aliter occupare circa diuinū obsequiū ꝓuiendo ꝑ vices suas in irl'm q̄ erat electa diuinit⁹ ad dei cultum vt hr̄ in h̄ capl'o post ei⁹ mediū ꝛ sic in hoc capitl'o distiguūtur officia leuitaꝝ in generali tamē p̄mo ponūt̄ officia ministrorū domus dn̄i cum dicit̄ (Ex his electi sunt ꝛ distributi in ministeriū domus dn̄i) secūdo p̄positorum ꝛ iudicū ibi (p̄positoꝝ autem) Tercio ianitoꝝ ibi (porro ꝛc̄) q̄rto cantoruz ibi (ꝛ totidē psaltes) Quito sacerdotum ibi (sacerdotes autē sup̄ panes ꝓpōnis) versus fi. huius capituli. et qm̄ sicut dicit aplus i. Coꝝ. x. omnia i figura ꝯtingebant illis ideo per officia dicta figurata fuerunt officia ministroruz ecclesie xp̄i Igitur per (sacerdotes) qui sicut dictum est erant sup̄ panes ꝓpositionis significati fuer̄t sacerdotes noue legis ad quorum officium spectat ꝯsecraē panē in cristi corpus in sacramento altaris per (ministros) vero domus dn̄i figurati fuerunt illi ad quorum officiuz spectat ministrare sacerdotibus in celebratione dicti sacramēti. s. diaconi q̄bus cōmittitur dispensatio sanguinis ꝯsecrati. ꝛ subdiaconi q̄rum officiū est in vasis sacris dicti sacramēti materiā p̄parare sil'r acoliti qui dictam materiā p̄parant nō tamen in vasis sacris. Propter qd̄ cum ordinantur traduntur eis vrceoli vl' ampulle per (iudices ꝛ p̄positos) qui fuerūt eedem ꝑsone sicut dixi plenius in expositione literali figurati fuerunt exorciste. q̄rum officium est expellē demōes de energuminis sic̄ ad iudices ꝑtinebat malos expellere qui sunt membra demonis per (Ianitores) autem qui gentiles aut iud̄os immundos arcebant ab ingressu tēpli figurati fuerunt hostiarij ad quorum spectat officium infideles etiā fideles excōicatos tamen ab ingressu ecclesie coercere ꝑ (cantores) vero figurati fuerunt lectores. ꝛ sic patet qualiter officia ministrorum veteris testamenti figurabāt officia ministroꝝ noui

Capl'm xxiiij.

Porro filijs aaron he ꝑticiones erant ꝛc̄) hic ponit̄ ordinatio q̄3tum ad officia sacerdotū in speciali circa q̄s sic ordinauit q̄ ex ip̄is eēnt xxiiij. p̄ncipes qui eēnt ebdomadarij ꝑ vices suas successiue tn̄ sb̄ summo sacerdote. per istos autem xxiiij. figurati fuerūt ep̄i q̄ sb̄ sūmo pōtifice sūt ecc̄ie ministri sic̄ exp̄mit̄ apoc̄. iiij. ꝑ. xxiiij. seniores ponit̄ tn̄ ibi numer⁹ det̄miat⁹ ꝓ idet̄miato sic̄ dixi pleni⁹ exponēdo lr̄aliter passuz

illum (Porro filiorum leui) hic ꝺſequē
ter agitur ꝺ reliquis ſacerdotibꝰ qui crāt
ſub xxiiij.ebdomadariis ꝓdictis q ꝓ iſtos
ſignificati fuerūt ſacerdotes curati q̄ ſūt
ſub epis q ſecm eorum diſpoſitiōem dēnt
in ſibi omiſſis eccīis miniſtrare. C. xxviij

Igitur dauid q magīſtatus (hic agitur in
ſpeciali de cantoribus quoꝝ ordinatio in
ſuis officiis diſtinguit per xxiij. vices ſibi
ſuccedentes ſicut et ordinatio ꝑncipaliuꝫ
ſacerdotuꝫ qui ebdomadarij dicebantur
Et qm̄ illi figura fuerunt eorum ideo ꝓ
ordinatiōem cantorum ſignificatur q̄ in
noua lege ſīc in qualibꝫ eccleſia cathedra
li ꝑeſt vnꝰ epus ſic in ea preeſſe debet vnꝰ
cantor aliis in choro cantantibꝰ ꝓpter qꝺ
ꝑcentor in aliquibus eccleſiis noīat

Diuiſiones autem Janitoruꝫ ꝛc.)
Iſtorum autem ordinatio q diſti
ctio non accipitur ſecm diſtinctı
ones ebdomadariorū ſeu ꝑncipaliū ſacer
dotum vt dictum eſt de diſtinctiōibus cā/
torum ſed accipitur ſecꝺ diſtinctiones por
tarum que fuerūt ad q̄tuor ꝓtes ꝑncipa/
les orbis ꝓpter quod iſte porte non fuerē
in templo in quo erat vnus ſolus introit⁹
ſeꝫ in ꝓte orientali ſed fuerūt i muro atrij
igitur allegorice. (per portaꝫ orientaleꝫ)
figuratum fuit baptiſmi ſacramētum co
q̄ ē ianua aliorū ſacramētorū ꝺ q̄ porta
dicitur Jo. iij. Niſi quis renatus fuerit ex
aqua q ſpūſancto non poteſt introire re/
gnuꝫ dei. (Per occidentalem vero portā)
ſignificatur extrema vnctio que eſt ſacra
mentū exeūciuꝫ de hoc mundo. (per aqui
lonarē vero portā) ſignificatur pnie ſacra
mentū q̄ reſpicit q deflet peccata cōmiſſa
Jere. i. Ab aquilone pandetur omne ma/
lum (per portam autē auſtralē) ſignifica
tur ſacm̄tū eukariſtie qꝺ ē ſacm̄tū amoꝛ.
eo qꝺ ab auſtro procedit caloris feruoꝛ. ſi
gnificans feruorem dilectiōis Jgit ſecm
portas iſtas poſſunt diſtingui Janitores
Portam enī orientalem obſeruant q̄ gra
tiam baptiſmalem cuſtodiunt. Occidēta
lem vero portam qui vnctionē extremam
deuote ſuſcipiunt. portam aquilonarē qui
peccata cōmiſſa per penitenciam diluunt
Auſtralem vero portam qui frequēter et
deuote eukariſtiam recipiunt Morali

ter autem poſſunt diſtingui porte ac etiaꝫ
ianitores Orientalis dici poteſt hois ortꝰ.
occidentalis autem obitus. aquilonaris
vero aduerſitatis tps. auſtralis autem ꝓ
ſperitatis ſtatus Portam igitur orienta/
lem cuſtodiunt illi qui vilitatem originis
ſue conſiderant vt hūilientur. Portā aūt
occidentalē qui certitudinē mortis futuē
et incertitudinem horę iugiter meditant
ne improuiſi ad mortis iudiciū euocentur
ꝺber. o hō certum q̄ morieris ſed vbi qm̄
vel quō incertū eſt mors vbiq̄ te expectat
ſed ſi ſapiēs fueris vbiq̄ mortem expecta
bis Portam autē aquilonarē cuſtodiunt
qui in aduerſis armis paciencie otinue ſe
muniunt. ne per impacienciam franganē
Portam autē auſtralē obſeruant qui ſem
per ſoliciti ſūt ne in ꝓſperis per ſuꝑbiā ela

Hiſ āt iſrael ſcōꝝ numeꝝ (uēt
ſuum ꝛc.) poſt ordinatōem mini
ſtrorum in domo dei hic cōſequē
ter ponitur ordinatio miniſtranciū regi.
in diuerſis officiis regni ſui. q ꝓmo ponit
ordinatio militaris. ſcōꝺ ꝓpꝫaris. Tercio
familiaris. q̄ntū ad ꝓmū deſcribuntur h
rij. ꝓncipes exiſtentes cum rege per ſingu
los menſes ſucceſſiue q quilibet ꝓnceps
habebat ſub ſe xxiiij. milia pugnatorū. Al
legorice ꝓ xij. ꝓncipes ſignificati fuerūt xij
apoſtoli de quibus dicit ps. xliij. Cōſtitu
es eos ꝓncipes ſup omnē erā ꝛc. ꝓ xxiiij.
milia pugnatorum ſub quolibet ꝓncipe ſi
gnificati fuerūt martires ſancti qui aiati
apoſtolorū exēplo. fortes facti ſūt in bello
q ponitur hic numerꝰ determinatꝰ ꝓ in
determinato. nā martires ſunt in maiori nu
mero q̄m ſit numerꝰ xxiiij. miliū. ꝓ duo
narium multiplicatꝰ ſicut de angel' dicit
Daniel. vij. Milia miliū miniſtra. ei ꝛc. ſe
cundū enim oēs doctores de hoc loquētes
angeli ſci ſūt in numero multo maiori. ſīc
plenius dixi ſup daniel' (Porro tribuꝰ
ꝑerant iſrl' ꝛc.) hic deſcribit ordinatio po
pularis. populꝰ autē iſrael ꝓ xij. tribus di
ſtinguebat. ℔ autē cuilibet tribui ad eius
regimē vnus dux aſſignat per hoc autem
videt ſignificari q̄ in bono regimine po/
puli xp̄iani cuilibet ville notabili debeat
vnus p̄ſidens vel p̄poſitꝰ aſſignari. qui fa
ciet inter hoies iuſticiam obſeruari(Sup

thesauros autē regl. ꝛc.) hic ponitur ordinatio familiaris In familia vero regis dauid aliqui erant custodes thesaurorū aliq̄ vero super cultores agrorū vineaꝝ ꝛ olivetorum. aliqui vero sup apotheccas olei ꝛ cellaria vinorum ꝛ aliqui super nutrimentiōem animalium bubulorum Moraliter autem thesauri regis nostri ih̄u cristi sūt sapiencia ꝛ virtutes ꝛ iō custodes istorū thesaurorū sunt boni doctores in scripturis vel scolis habentes in se sapiencia ꝛ virtutem ꝛ alijs coicant ꝛ dispēsant scōm suū dīni volūtatē Per vineas ꝛ olivetos fideles populi significāt quib⁹ i. Luce. xiij. dicitur dei agricultura estis ꝛ ideo per cultores istorum significātur p̄dicatores ꝛ p̄fessores pro cultura fidelium in moribꝰ discurrētes Per apotheccas autē olei ꝛ vini diuenienter possunt debite correctiones intelligi in quibus esse debet rigor iusticie vultus misericordie tpat⁹ ꝛ hoc significat̄ per vinū mordificatiuū ꝛ oleum lenitiuum sicut habetur. Luce x. In p̄abola samaritan⁹ infudit oleū ꝛ vinum ꝛ ideo per illos qui erant super apotheccas olei ꝛ vini significant̄ boni in vices qui iusticia ꝛ misericordia modo debito sciunt vti. Per animalia .xo bruta pueri possunt intelligi eo q̄ parum habēt de rōnis vsu ꝓpter qđ p illos qui erāt super nutritionem animaliū significātur boni pedagogi qui circa bonam nutritiōem puerorum in moribus maxime sunt intenti .nam scōm p̄b̄m non parū facit ad virtutem imo multum q̄ assuefiant ad virtutem

Capl̄m xxviij.

Conuocauit igitur dauid omnes p̄ncipes ꝛc.) In hoc autem capitulo describit̄ institutio salōis in regem per dauid patrem suum ꝓpter quod per dauid significatur hic deus p̄r ꝛ interpretatio nominis ogruit nam dauid manu fortis interpretatur potencia vero p̄sone patris appropriatur p̄ hoc igitur q̄ dauid regem instituit filium suum salomonē significatum fuit mistice q̄ deꝰ pater filium regem instituere in assūpta p̄ nobis humanitate sicut in p̄sona filij dicit̄ p̄s. .ij. Ego autem ostitut⁹ sum rex ab eo super sion montē sanctū eius ꝛ subditur dīns dixit ad me filius meus es tu ꝛc. (dedit autē dauid salomoni filio suo descriptiōem porticus ꝛ templi ꝛc) p̄ hoc designatur q̄ deus pater dedit homini rp̄o noticiā omniū agendorū in ecclesia nam ognoscit omia que deus ognoscit sciencia visionis ꝛ illa sunt que ptic̄pāt esse scōm q̄cunq̄ differēciā tpis Moraliter autē p̄ salomonē ex ordinatiōe diuina p̄motum in regem potest conuenienter intelligi quilibꝫ debito modo p̄motꝰ ad ecclesiasticū vel tpale regimen per hoc autem q̄ dauid salomoni dedit agendorū descriptionem signatur q̄ ille qui prodēo modo promouet̄ ad r̄gimen deus dat ei gratiam bene r̄gēdi si debitū suū faciat erga dīnm ad ip̄m se fideliter conuertendo nam si natura non deficit in necessarijs nō ē verisimile q̄ deficiat autor nature Per hoc āt q̄ dō dedit salomoni aurum ꝛ ar. ad faciēdū ea q̄ in tēplo erāt agēda signatur q̄ sicut deus bō p̄lato vel p̄nci p̄ offert noticiā in agendis. sic facultates administrat ei p̄ expēsis moderatis.

Locutus q̄z ē rex dō (C. xxix ad oēz eccl̄iaz ꝛc) seq̄t̄. (pollicitus sūt itaq̄z p̄ncipes ꝛc.) p̄ istos q̄ p̄ edificio dom⁹ domini dederūt aurum argētū ꝛ lapides p̄ciosos vt i textu dicit̄ significāt illi q̄ in eccl̄ia dei p̄cellunt alios in aliq̄ grā spāli vtpote in auro sapie. argēto eloquēcie ꝛ alijs gratijs p̄ p̄ciosos lapides designatis ꝛ oēs istas grās ad instinctū veri dō ibu rp̄i conuertūt ad edificiū eccl̄ie in bōis moribus ꝛ fide (Et vnxerūt secōo salomonē in p̄ncipē ꝛ sadoch in p̄tificē) p̄ salomonē q̄ interp̄tat̄ iust⁹ significat̄ vn⁹ et idē ihūs xp̄s q̄ p̄ suū sanguinē pacificauit ea q̄ in celis sūt ꝛ in terris Coll. i. Ip̄e etiā dicit̄ iustus āthono masiace Isa. lvij. ꝓpter sion nō tacebo ꝛ ꝓpter ih̄m non q̄escā donec egrediat̄ vt splēdor iust⁹ ei⁹ Ip̄e etiā ē rex regū ꝛ p̄tifex sūmus. ꝓpter qđ p̄ melchisedech figurat⁹ vt declarat aplus Hebr. vij. Igit̄ illi moraliter inungūt secōo salomonē in regē ꝛ sadoch in p̄tificē. q̄ post confessiōez xp̄i regl. et p̄tificl. fcāz ab eis in baptismo eā itant in ope bñ viuēdo

Explic̄ p̄m⁹ lib⁹ pa-

Incipit secundus.

Confortatus est ergo salomon filiꝰ dauid in r̄gno suo) expositō mistica p̄posita ē. iij. li. Re. iij. ca. vsq; ibi (veit ergo salomō ab excelso gabaō) seq̄t̄ (cōgregauit q3 sibi currus et equites ꝛc̄) Salomon autez iam ꝯfirmatus erat in r̄gno suo ꝑ obedienciā popl̄i ꝑfectā ꝛ ꝑ diuinam reuelatiōem ꝛ tñ solicite sibi ꝓuidit de curribus ꝛ equitibus ꝛ alijs ad defensiōez sui regni ꝛ eiꝰ firmitatē ꝑtinētibꝰ ꝛ per hoc ostenditur ꝙ licet homo de diuino auxilio sit securus tamen non debet omittere ea que rōnabiliter scd̄z hūanā viā facere vident̄ ad sui ꝛ suorū securitatem nisi ꝓhibitū essz sibi sic̄ ꝓhibitū fuit amasie ij. pal̄. xxv. ne secuz duceret milites de regno x. tribuum q̄s tamen conduxerat ad sibi auxiliandum. C. ij.

Decreuit autem salomon edificare domū noi dñi ꝛc̄.) expositio mistica huius capituli posita est iij. Re. v. ca

Et cepit salomō edificare) C. iij domū dñi i ihrl̄z ꝛc̄.) expositōem huius capl̄i misticā req̄re iij. Re. vi. ca.

Fecit q̄z altare eneū ꝛc̄.) C. iiij

Istud fuit altare olocaustoꝝ i q̄ carnes aīalium offerebant̄ iō significauit austeritatem pnie in qua caro propria dño sacrificatur ꝛ hec oblatio tanto melior ē ꝛ deo placēcior q̄ꝫto caro ꝓpria carior est homi q̄m aliena Job. i. pellem pro pelle ꝛ cuncta que habet hō dabit pro aīa sua. i. pro vita corporali ꝑuanda vnde ibidem subdit̄ (tāge os eiꝰ ꝛ carnē ꝛc̄. (xx. cubitorū longitudinis et xx. cubi. latitudinis). i. quadrū per qd̄ significat̄ quadratura quatuor cardinalium virtutū Et. x. cubitorū altitudinis per qd̄ significat̄ impletio x. mandatorū per hoc igitur ꝙ altare olocausti fuit sic dispositū significatur ꝙ austeritas pnie non est deo placita nisi annexam habeat quadraturā virtutis cum impletione x. mādatorum ceterorū aūt expositio mistica posita est iij. Re. vij. c.

Post q̄ ꝯgregauit maiores (C. v natu ꝛc̄) huius expositio mistica posita est iij. Re. viij. ca. vsq; ibi (Igitur cunctis ꝑiter tubis et voce ꝛ cymbal̄ et organis et diuersi generis musicorū ꝯcinētibus ꝛc̄.) sicut dictum fuit iiij. Re viij. per istam deportatiōem arce ad locum sancti sanctorum figurata fuit assūptio beate virginis Marie ad celum empiriuz ꝛ ideo per istas melodias vocum et diuersi generis musicoruz significata fuit angelorū et electorū exultatio In assumptione virgnis gloriose q̄ quidem exultatio ꝓpter sui magnitudinez exprimi non potest vno genere melodie. imo nec oibus generibus que sūt vel esse possunt in hūanis Greg. In moral̄. balbuciēoo ꝓut possumꝰ excelsa dei resonamus

Capitulum vi.

Tunc salomon ait dominꝰ pollicitus est vt hitaret in caligine) misticam expositiōem quere iij. Re. viij. c.

Cunq; ꝯplesset salomon fundens preces ignis descendit de celo ꝛc̄) ꝑ sanctificatōem templi ꝛ solēnitatez tunc factā potest conuenienter intelligi solēnitas angelorū ꝛ celestium ciuium inenarrabilis in ascensione xp̄i homis Nam illa humana natura suꝑ angelos exaltata templum est dei specialissimū de qua dixit Jo. ij. Soluite templū hoc ꝛc̄. ꝛ apo. coll̄. i. ꝯplacuit i ip̄o omnē plenitudinem dīnitatis habitare corꝑalit̄ In illa vero assensiōe ꝓmissꝰ fuit descēsus ignis spūssancti vt habetur Act. i. Accipietis virtutē superuenientis spūssancti in vos ꝛ eritis mihi testes in ierusalem ꝛ in iudea et sama. ꝛ vsq; ad ultimum terre Et hec promissio in die pēthecosten fuit completa Act. ij. ꝛ apparuerunt illis disꝑ. lingue tanquā ignis sedit q3 supra singulos eorum ꝛ repleti sūt ōmes spiritusancto ꝛc̄. cetera vero huius capituli exposita sunt mistice iij. li. Re. viij. capitulo et nono.

Capl'z.vñ.

EXpletis autem xx. annis ꝛc̃) expoſitio miſtica huius ca. poſita fuit iñ. Re. ix. capitlo

Capl'z.viñ

REgina quoqz ſaba cum vidiſſz famaz ſalomonis ꝛc̃) requiratur expō miſtica iñ. Re. x. capi.

Capl'm ix.

ROboam autem cū abia ꝛc̃) expoſitio miſtica poſita eſt iñ. Re. xij. ca. Et. x

VEnit autem roboam in ieruſalem ꝛc̃) expoſitionem miſticaz require iñ. Re. xij. capitulo.

Capl'm xi.

QUnqz roborat̄ fuiſſet regnū roboam ꝛc̃) expoſitio miſtica poſita eſt iñ. Re. xiiij. capitulo.

Capl'z.xij.

ANno xviij. regis Jeroboam regnauit abia ꝛc̃) per abiā q̄ intēp̄tatur pater meus deus ſignificazi poteſt quilibet fidelis criſtianus fideliter vicēs deo. pater noſter qui es i celis ꝛc̃. per Jeroboā autē qui diuiſio populi interp̄tatur ſignificaꝫ diabolus qui diuiſionē inteꝛ homines ponere machinatur Greg. omē. xxix. Solerter intuendum eſt. q̄ ātiquꝰ hoſtis tū mēteꝫ noſtram ad rerum tp̄alium dilectiōeꝫ trahit iſirmioꝛē cōtra nos p̄primū excitat qui ea ip̄a q̄ diligimus auferre moliatur nec curat antiquꝰ hoſtis ꝟ faciēſ vt terrena tollat ꝫ vt caritatem in nob̄ feriat (Jgitur p̄ abiam in virtute dei confidentē otra ieroboā pugnantez) ſignificatur quilibet bonus criſtianꝰ in xp̄i ☧tute fiducialiter otra diabolū pugnaturus (Jeroboam retro moliebaꝫ inſidias) per quod ſignificatur malicia demonis querentis fraudulenter nocere hominibus virtuoſis. i. petri v. Aduerſarius veſter diabolus tan. leo ru. cir. que. quē deuo. cui re. foꝛ. in fide (Et ecce illis vociferātibꝰ perterruit deus Jeroboam) per quod ſignificaꝫ q̄ vociferantibꝰ p̄dicatoꝛibus voce p̄dicatiōiſ q̄ deuotis vocibus ſcē oꝛōnis terretur diabolꝰ q̄ cū exercitu ſuo fugaꝫ (Et ciuitates cepit ꝛc̃.) per qō ſignificaꝫ recuperatio bonoꝛū p̄ maliciā diaboli mortificatoꝛ. nā recuperata grā reuiuiſcunt opa meritoꝛia q̄ p̄ deceptiōem diaboli fuerāt mortificata (Jgiꝫ oforzato abia impio ſuo ꝛc̃.) p̄ hāc. n. filioꝛū generatiōeꝫ ſignificaꝫ bonoꝛū opuꝫ mltiplicatio que p̄cedūt ex grā q̄ libero arbitrio q. p̄ q̄ndā ſpūalem generatiōem. Ca. xiiij

OMiſit āt abia cuꝫ pīb⁹ ſuis ꝛc̃.) ſequiꝫ (regnauit q̄ aſa filius eius ꝛc̃) p̄ aſa qui interp̄tatur factura vel ſuſtollēs. i. ſurſuꝫ tollēs ſignificaꝫ bonus rex vel p̄nceps q̄ ſe recognoſcit eſſe facturā dei p̄pter qō i p̄ncipio r̄gni ſui ſurſū tollit vel erigit animā ſuā ad querendū honoꝛē dei q̄ bonū populi ſibi omiſſi ideo ſubdiꝫ (fecit q̄ aſa qō bonū et placitū erat in ſpectu dei ſui). ſ. in deſtructiōe cultꝰ diabolici q̄ promotione cultus diuini ideo ſubditur (Et ſubuertit altaria pegrini cultꝰ) q̄ ſubditur (ac precepit iude vt quereret dñm deū) nam talis rex p̄ ſe q̄ per alios iubet p̄p̄m ſuū q̄ſtū p̄t ad ſuiēdū dño in bonis moꝛibꝰ q̄ fide viuēdo nec tñ omittit ea q̄ ſūt agēda ſcōꝫ viā humanā ad r̄gni ſui defenſiōeꝫ ne tētare dñꝫ viḋaꝫ tō ſeq̄ꝫ. (Edificauit q̄q̄ vrbes munitaſ ꝛc̃) (Egreſſꝰ ē āt otra eos). i. cōtra aſa q̄ hoies ſuos (zara ethiops). i. rex ethiopum p̄ q̄ ſignificaꝫ rex demonuꝫ nā demōes frequenter appuiſſe leguntꝫ in ſpē ethiopū. otra vero bonos reges q̄ eoꝝ p̄p̄m. diabolꝰ excitat bellū ſpūale p̄ ſe q̄ ſatellites ſuos q̄ aliq̄ bellu coꝛpale p̄ malos hoies ad modū ethiopū vtiq̄ſ denigratos q̄ q̄ñ in vtroq̄ bello bonꝰ rex iuuat auxilio diuino tō ſubditur (Et inuocauit dñm deū) qz p̄ oꝛōes deuotas i vtroq̄ bello victoria freq̄ſ obtineꝫ tō ſubdiꝫ (extruit q̄ dñs ethopes ꝛc̃.)

Capitulum xiiij

AZarias āt filiꝰ obeth fcō in ſe ſpū dei ꝛc̃.) p̄ azariā q̄ adiutoꝛ dei interp̄taꝫ. p̄dicatoꝛ deuotꝰ ſignificaꝫ vñ aplus ō ſe q̄ alijs deuotis p̄dicatoꝛibꝰ dic̃. i. Coꝝ. iij. dei adiutoꝛes ſumꝰ taliſ igiꝫ p̄dicatoꝛ ex iſtinctu ſpūſſci dic̃ bono regi vel p̄ncipi q̄ pplo ſuo victoꝛi. (dñs vobiſcū qz fuiſtis cum eo) oſtendēſ q̄ habita victoria de hoſtibꝰ coꝛpalibꝰ

vel spūalibus ꝓcessit ex adiutorio diuino
ꝙ transgressoribus legis predicit otrariū
de futuro d.(Si ãt dereliq̄rit. dereliquet
vos)In manib⁹ vestrorum hostium vos
tradendo(qđ cum audisset asa ꝛc.)sequit
(confortat⁹ est ꝙ abstulit idola đ oi terra
)nam bonus ꝓnceps ad verba ꝓdicatorū
debet in bono ꝺfirmari ꝙ de malorum ex
terminatione ampli⁹ solicitari (sed ꝙ ma
achā matrem asa regis deposuit de augu
sto impio) amouit eni eā ne esset ꝓnceps
in sacris priapi vt dicitur .iij.Re.xv.per ħ
autem ostenditꝛ ꝙ bonus ꝓnceps in his q̄
sunt contra honorē dei ꝓcere non ꝺz cui
cunq̄z ꝓsone q̄ꝯcunq̄z sibi ꝓpinque

Anno autē xxxvi.regni ei⁹ ascēdit
baasa rex israel in iudam)sequit.
(ꝓtulit autem asa argentū ꝙ au
rum de thesauris domus domini ꝙ de the
sauris regis misit qz ad benadab regem
sirie)Contigit aũt aliq̄n iudicio dei iusto
nobis tam occulto ꝙ bonus princeps deo
ꝓmittente ꝙ diabolo ꝓcurante Incipit de
deo diffidere ꝙ idebite de humano auxilio
confidere ꝙ ad ipm male recurrere quod
significatur ꝑ regem asa qui post tantam
victoriam dei virtute consecutam venīte
baasa ꝺtra ipm de deo diffidēs refugit ad
idolatre regis auxilium d.(Fedus inꝯ me
ꝙ te est ꝛc.)ꝙ quoniā talia sunt a deuotis
ꝓdicatoribus arguenda ido sequit postea

(In tpe illo venit anani ꝓpha ad asa
regem iuda ꝙ dixit ei.qz habuisti fiduciaz
in rege sirie)ꝫ q̄n ꝺf Ecci.vij. Cōfidera
opa altissimi ꝙ nemo potest corrigere q̄ꝯ
ille despexit ideo subditur (Iratus qz est
asa aduersꝰ videntem ꝙ iussit eum mitti i
neruū) ꝙ i hoc asa figurā tenuit hois ob
stinati qui verba predicatoris non recipit
ꝙ insuper ipm persequitur ꝙ affligit ꝙ q̄n
sic impugnare veritatē agnitam est pcēm
grauissimū ideo de cōi cursu dns ꝓmittit
tales in fecib⁹ suis mori ꝙ hoc significaꝯ ꝑ
hoc qđ ſbditur (Egrotauit autē asa)seq̄t
(ꝙ nec in infirmitate q̄ꝯ fuit dn̄z.)

Capm.xvi.

Egnauit autem Josaphat ꝛc.)io
saphat ipe iudicās interpretatur
loco per ipm hō spūalis significa
tur đ quo dicitur i.Coꝛ.ij.Spūalis iudi
cat omnia ꝙ ipe a nemie iudicaꝯ ꝙ hoc pa
pe cōuenit in vniuersali ecclesia archiepis
autē in suis ꝓuinciis et epis in diocesib⁹
suis(Constituit qz militū numeros in ci
tatis vrbibus iuda que erant vallate muri.
)per quod significaꝯ qꝫ predci pōtifices de
bēt esse soliciti vt loca sue iurisdictiōis clau
sa sint ꝟtutum muris ꝙ qꝫ ibi sint milites
id ē sacerdotes et clerici armis sacre scri
pture ꝙ ozōnis deuote muniti quibus ad
uersarie potestates ꝙ heretici possit fortiꝯ
impugnari (tertio autez anno misit đ ꝓn
cipib⁹ suis benail ꝛc.)seq̄tur(docebāt qz
ꝓplm ꝛc.)per quos significant ꝓdicatoēs
ad docendum ꝓplm discurrentes qui a ꝓ
dictis pōtificib⁹ debent mitti Rō.x.quō ꝓ
dicabunt nisi mittantur (Itaqz fact⁹ est
pauor dn̄i super omnia regna ꝛc.) nā po
puli subditi videntes tantā solicitudinem
prelatorum circa bonum regimē concipi
unt erga dn̄m et eius vicarios reuerencie ti
morem

Capm. xvij.

Hit ergo Josaphat diues ꝙ incli
tus multum et affinitate coniun
ctus est achab)ꝺtingit aũt aliq̄n
qꝫ đo ꝓmittente ꝙ diabolo ꝓcurāte ille q̄
bonus erat prelatus de diuiciis tpalibus
ꝙ honoribus intumescit ꝙ sic cum potenti
bus ꝙ nobilib⁹ hui⁹ seculi familiaritates
ꝺtrahit ad exaltandū genus suuz ꝑ mri
monia qđ figuratū fuit ꝑ Josaphat pōti
ficem bonū significātē vt dictum est.c. pre
cedenti qui diues factus multū familiari
tatē cū achab ꝓncipe malo ꝺtraxit ꝙ filiā
eius filio suo vxorē accepit(dixit qz achab
rex israel ad Josaphat veni mecū ꝛc)con
tingit eni frequēter qꝫ ꝓpter mrimonia ꝓ
dicta nobiles hui⁹ seculi petunt a pontifi
cibus ꝺtra suos aduersarios auxilium et
illi concedunt de facultatib⁹ ecclesie q̄ nō
sunt ad hoc sed ad diuinū cultum ordina
te ꝙ sic incurrunt malum offense diuine
ꝓpter quod ifra ca.se.dicit ipsi Josaphat
in casu simili (impio prebes auxilium ꝙ iō
iram dei merebaris ꝛc.nūquid est hic ꝓ
phetas dei)per istum Josaphat qui quesi
uit ꝺsilium ꝓphete dn̄i et tamē nō fecit .ꝫ
magis ꝺtrarium.nam cum achab ad pre
lium prexit significatur illi qui querunt ꝺ
silium bonorū.non tamen faciunt in ħ si
m i

miles roboam qui quefuit ofilium a fem
bus fed datum ab eis ofilium dereliquit
iij.Re.xij.(eſt autem micheas ꝛc.)per ꝟ
ꝙ achab iſti ꝓphete dñi non credidit ꝫ in
ſuper ipm incarcerauit credens magis
falſis ꝓphetis ꝙm ſibi ſignificatur illi qui
ꝓdicatores veritatis nō audiunt ꝫ magi.
ipos perſequūtur falſis autem adulato/
ribus ꝫ mendacib⁹ credūt ꝫ eis ꝑmia lar
giuntur Et ſicut achab mortu⁹ fuit in ꝑ/
lio.ſic tales moriunt morte clpe ꝫ niſi ꝛe
peniteant morientur morte gehēne.

Capm.xix.

REuerſus eſt Joſaphat rex iuda)
ſequitur(cui occurrit iehu filius
anani videns ꝛc)per iſtuz iehu ſignifica
tur ꝓdicator veritatis ꝙ debet eſſe ivdēs
.i.pre alijs ꝙ ꝑtinent ad ſalutē ꝛgnoſcēs
(Et ait ad eum impio prebes auxiliū ꝛc)
ex hoc datur exemplum ꝓdicatorib⁹ vt ꝓ
pter magnitudinē ꝑſonaꝝ nō dimittant
arguere peccata marie publica.ſicut fuit
in ꝓpoſito(rurſum ꝫ egreſſ⁹ eſt ad ꝓplm
ꝛc)per hoc ātꝙ ioſaphat rex audita rep
henſiōe ꝓphete. iuit ad monēdū ꝓplz ſuū
vt querēt dñm deum ꝑm ſuoꝝ vt per ꝟ
placaret dñm ſicut cuz offenderat impio
ꝓbendo auxilium datur exemplū ꝑncipi/
bus et prelatis vt nō dēnant verba ꝓdi/
catoris ꝫ magis ſtudeant dñm placare ꝓ
bonum regimē ſuorum ſubditoꝝ(Cōſti/
tuit ꝙz iudices terre in cunctis ciuitatib⁹
ꝛc)ꝑncipes.n.ꝫ ꝑlati non poſſūt cē in ōni
loco ſuo regimini omiſſo ꝓpter qō ſolici
ti debēt eſſe vt in omnib⁹ locis nōbilibus
ſint bone ꝓpōe que ſuā abñciā poſſint ſup
plere(In irlm quoꝙz Joſaphat ſtituit le
uitas ꝫ ſacerdotes ꝛc).i.ſapiētes in lege
ſtituit in metropoli ciuitate qui poſſent
dubia iudicum inferioꝝ ad eos relata de/
terminare ſicut precipitur iDeut.xvij.ꝫ ſi
militer ꝑncipes ꝫ prelati ſoliciti ꝺbēt eſſe
vt in locl.ſuis ꝑncipalib⁹ hēant hoies ſapi
entes ꝫ bonos ꝙ i caſib⁹ maioꝛib⁹ ꝙ refe
runt ad eos veritatē valeant declarare

Capz.xx.

POſt ꝟ ꝛgregati ſē filij moab ꝫ a
mon ꝫ cuz eis de ām. ad Joſa/
phat vt pugnarent contra eū ꝛc.
).ſcdm qō ſcribit ij.thi.iij.omnes ꝙ pie

volunt viuere in criſto ꝓſecu.pacientur ꝫ
ideo poſtꝙz Joſaphat ad verbum ꝓphete
ſe correxerat ꝫ populum ſuū ad dei ſui/
tutem reuocare ſtuduerat ꝫ ad faciendū
iuſticiam bonos homines inſtituerat de
minus ꝑmiſit malos homines ꝫ in ma/
gna multitudine ꝺra eum inſurgere ad
ꝓbatiōem ꝫ declaratiōem ſue paciencie
ꝫ vt per hoc ſcdm moralem ſenſuz detur
exemplum iuſtis hoibus ne diffidant de
amore diuino ꝫ eius adiutorio ſi pacian/
tur ꝓſecutiōem ab iniuſtis vnde dicit de
minus ꝛpoc.iij.Ego quos amo arguo
ꝫ caſtigo Scdm vero ſenſum allegoricū
ꝑ Joſaphat qui iudiciuz dei interꝑtatur
dei filius ſignificatur ſcdz qđ dicitur Jo
v.pater non iudicat ꝙquam ſed omne iudi
cium dedit filio contra ipm autem inſur/
rexerūt in irlm phariſei ꝫ ſaducei ꝫ etiaz
rōni.ſ.pilatus ꝫ milites eius. Sed ſicut
Joſaphat fuit confortatus per ꝓphetam
dicentez(Nolite timere nec paueatis hāc
multitudinē non eſt.n.pugna vra ſed dei
)ſic criſtus poſitus in agonia fuit per an
geluz ꝺfortatus vt habet Luce xxij.(ver
tit domin⁹ inſidias eorum in ſemet ipos
ꝛc)ſicut eni filij amon ꝫ moab inſurrexe
runt aduerſus habitatores montis ſeyr
ꝫ ipi poſtea ꝺra ſemet ipos inſurgentes
ſe inuicez deſtruxerūt ſic phariſei ꝫ ſadu
cei inſurrexerunt ꝺra pilatū ipm accuſā
tes imꝑatori rōno ꝙ miſit ipſū in exiliuz
ꝫ itez phariſei ꝫ ſaducei ꝓpter ſuas iniq
tates ꝫ ꝺtentiōes intrinſecas rebellaue/
rūt rōnis ex ꝙ rebelliōe ſecuta fuit deſtru
tio ꝓpli ac citatis vt dic Joſeph⁹ libro de
iudaico bello

Capm xxi.

DOrmiuit āt Joſaphat cuz ꝑncipi
bus ſuis ꝛc)ꝑ quod ſignificaꝛ ꝙ
ipe ſicut ꝫ alij iuſti illi⁹tpis deſcē
dit ad quietem ſcōrum patrū in limbo ꝙ
quidem quies a tpe aſcenſionis criſti ē in
celo empirreo ꝓpter quod ꝑ dormitiōez
Joſaphat cum patribus ſuis ſignificatur
quies iuſtorum deſcendencium quorum
anime recipiuntur in celis (regnauit ꝙz
Joram fili⁹ ei⁹ ꝛc.)ꝑ iſtuz Joram ꝙ viā rcāz
patrū ſuorū dereliqt ſignificaꝛ apoſtata
i fide ꝙ viā xpi ꝫ apl'oꝝ debit vl' apoſtata

in religione qui regulā deserit a patribus obseruatā (Cūqz se ɔfirmasset occidit oēs fratres suos gladio ꝛc.) nā apostata a fid̄ in sua malicia confirmatus nitit̄ suos fratres. i. alios fideles trahere secum ad infidelitatē que est mors spūalis Math. Dimittite mortuos sepelire mortuos suos. infideles ei mortuos appellat similit̄ apostata a religione ad excusatiōem apparētem sue malicie nitit̄ fratres illius religiōis diffamare ꝛ sic q̄tum in se est eos occidit ꝑ ablatiōem sue fame (allate sunt aūt ei littere ab helya ꝓpheta ꝛc.) Iste vero helias fuit magnus zelator legis diuine per literas igitur ip̄ius ɔtra ioraz scriptas significāt̄ scripture veteris ac noui testam̄ti que clamant ɔtra maliciam apostate religionis ꝛ etiā fidei ideo subdit̄ (ꝑcussit eum dominus alui lāguore insanabili) ꝑ aluū autez mens hois aliqñ designatur ꝓuer. xviij. verba bilinguis q̄si simplicia ꝛ ip̄a ꝑtigūt ad interiora ventris. i. mentis. igitur aluꝰ apostate dolore ꝑcutitur quādo mēs eiꝰ pessima machinat̄. ꝛ tūc hꝰ mōi dolor est insanabilis. quādo vsqz ad mortē perseuerat in machinatiōibus illis (ita vt egēret etiā viscera sua ꝛc.) qd̄ fit moralit̄ quādo machinationes pessime ꝓcedunt exterius in opera que per infamiā corā deo ꝛ hominibus sunt fetidissima (ꝛ sepelierūt euz veruntamē non in sepulcro regum) ꝑ quod designatur ꝙ talis apostata moriēs excludit̄ a q̄ete scōrū qui cū xp̄o regnāt i eternū

Capl'm xxij.

Constituerūt autē hitatores irl'm ochosiam filium eius minimum regem pro eo) per istum ochosiaz qui de consilio athalie mr̄is sue ad idolatriam declinauit significat̄ quilibet malꝰ qui tāq̄m effemiatꝰ per mulieres seductꝰ cōtra dñz ad pessima se ɔuertit ꝛ quoniā abissus abissum inuocat vt dicit̄ p̄s. xlij. ideo dicit̄ de ip̄o ꝙ fuit ɔfederatus cū ioram rege israel pessimo ꝑrexitq̄z cum eo ad prelium cōtra regem sirie ꝛ occasione huius federis fuit interfectus a iehu cum ip̄o ioram per qd̄ significatur ꝙ sicut homines mali semet ip̄os associāt in crimine sic sociabūt̄ ad inuicem in pena. gehenne Cetera huiꝰ capl'i sunt exposita mistice iiij. Re. xi. capitulo

Capitulum xxiij.

Anno autem vij. confortatꝰ ioiada assumpsit centuriones ꝛc.) expositio mistica huius capituli requiratur iiij. Re. xi. capitulo

Capitulm xxiiij.

Septem annoꝝ erat Joas cum regnare cepit ꝛc.) hoc capitulū expositum est mistice iiij. Re. xij. ca. vsqz ibi (postq̄m aūt obijt Joiada ingressi sunt p̄ncipes iuda et adorauerunt regem) per p̄ncipes iuda qui diuinos honores r̄gi Joas exhibuerunt sicut dixi pleniꝰ in expositione lr̄ali super duodecimū capl'z q̄rti libri Re. significātur adulatores reguz ꝛ potentū ꝛ sic faciunt eos vicijs insanire ꝛ relinquere timorē diuinū sicut iste Joas dereliquit adulatiōibus p̄ncipū delinitꝰ ꝛ predicatores veritatis contēnere ꝛ vsqz ad mortem aliqñ ꝑsequi sicut iste Joas zachariā ꝓphetā iussit lapidari (Cūqz euolutus esset annus ascendit ɔtra eum exercitus sirie ꝛc.) per siros qui interp̄tātur sublimes significāt̄ suꝑbi demōes vñ Job xli. dicit̄ demonū p̄ncipe ꝙ ip̄e est rex suꝑ omnes fi. suꝑbie igitur per exercitum sirie significatur exercitus gehenne siue demonū vnde subditur. (Et interfecit cunctos p̄ncipes xpl'i) per quos significātur adulatores regū ꝛ potētum vt predc̄z est (In Joas q̄z ignominiosa exercuere iudicia) qui fuerat adulatiōibꝰ p̄ncipū delinitꝰ. ꝑ h̄ igit̄ designatur ꝙ demones secū trahūt ad inferni supplicia adulatores ꝛ adulatiōibꝰ eorum adquiescentes.

Capitulum xxv.

Regnauit autē amasias filiꝰ eius pro eo) expositio moralis huiꝰ c. requiratur iiij. Re. xiiij. ca.

Capitulum xxvi.

Omnis autem populus iuda filiuz eius oziam xvi. an. ɔstituit regem ꝛc.) per istum Oziaz qui āno xvi regnare cepit et ꝙ rectum erat in cōspc̄u d̄i fecit significat̄ iuuenis bone indol'. ꝛ bñ disponens regnū aīe sue per debitam subiectiōez viriū sensitiuaruz regimi rōnis recte ꝛ qm̄ ex hoc sequit̄ diffusio bone fame iō sequit̄ (Et diuulgatū est nomē eiꝰ vsqz

ad introitum egipti ꝑter crebras victo/
rias)talis eni iuuenis freqūter triumphat
de cōcupiscencijs mundi et carnis q̄ isulti
bus diaboli verūtamē talis iuuenis ẋtu
osus nō est per hoc ofirmat⁹ in bono ma
xime qz mutabilis est iuuentus vnde con
tingit aliqñ qꝺ iusto dei iudicio nobis tñ
occulto ꝑmittit ex donis a deo sibi colla
tis in sup̄biam elcuari qꝺ significat ꝑ ħ
qꝺ sequitur (Deo cū roborat⁹ esset eleua
tum est cor eius in interitū suum)nā vsur
pare sibi voluit officium sacerdotis offerē
do incensuz vnde subditur (Ingressus q̄z
est templum dñi vt adoleret incēsuz) ꝑ
quod a domino ꝑcussus fuit lepra ꝑ q̄m
significata fuit mortalis culpa ꝑter q̄m
sup̄bus sepatur a consortio iustoruz sicut
leprosꝰ a cohabitatiōe sanoꝝ (Dormiuit
qz ozias cū patribus suis q sepelierūt cū
in agro regalium sepulcroꝝ eo qꝺ esset le/
prosus)et non in sepulcro regū per qꝺ si/
gnificatur qꝺ moriens in mortali culpa q̄
est spiritualis lepra non recipitur in quie
te beatoꝝ qui cum xp̄o regnant in eternū

Capl̄z.xxvñ.

Viginti v.annorum erat Joathā
cum regnare cepisset qc̄)huius
ca.expositio mistica iĳ.Re.xv.r
quiratur Capl̄z xxviñ

Viginti annorum erat achaz cū
regnare cepisset)huius ca. mora
lis expositio iĳ.Re.xvi.posita est
vsqz ibi(Ecce iratus dñs dira iudam tra
didit eos i manib⁹ vestris q occidistil.eos
atrociter qc̄.) hic habent p̄ncipes xp̄ia
ni documētū vt non vtātur crudeliter vi/
dorijs habitis dira alios xp̄ianos lz eniz
ꝓpl̄s iuda puniri meruisslz a dño ꝑ sua
peccata tñ qz erāt ꝺ eatē lege cū ꝓpl̄o isrl
dñs iratus fuit dira filios isrl eo qꝺ victo
ria habita de filijs iuda crudeliter vsi fue
runt dicente eis ꝑpheta dñi obed(peccastil.
sup̄ hoc dño deo vestro)ꝑter qꝺ idē ꝓ/
pheta induxit eos ad tractādū misericor
diter captos in p̄lio d.(reducite captiuos
quos adduxistis de fratrib⁹ vestris qz ma
gnus furoꝝ dñi imminet vobis)ꝑ hoc āt
qꝺ in hoc crediderunt ꝑphete demōstrat
qꝺ xp̄iani bellatores debent captiuos xp̄i/
anos misericorditer tractare Ca.xxviñ

Igitur ezechias regnare cepit cuz xxv.eēt
ānoruz qc̄)ꝑ ezechiam qui fortitudo dei
interp̄tat Constantin⁹ imperator dueniēt
allegorice significat cui dñs dedit fortitu
dinē extirpandi q̄tuoꝝ tirānos xp̄ianoꝝ
p̄secutores i q̄tuoꝝ p̄tib⁹ mūdi.s.maximū
in oriente.secuꝝ in italia maxencū rome
liciniū in alexādria quibus destructis et
ipō dstantino baptisato ecc̄e p̄ vrbē rōm
apte fuerūt q alie plēs edificate de nouo
dstātini mandato q sacerdotes catholici
cum ceteris ecc̄e ministris ad cultū diui/
nū vocati fic̄ ezechias fecit templū aperi
q ad obsequia dīna sacerdotes q leuitas
ac etiā ꝓpl̄m applicari Aliter ꝑ ezechiā
qui interp̄tat fortitudo dei p̄t dei filius c
uenienter intelligi qui dicit dei virtus .i.
Coꝝ.i.ca.p̄dicam⁹ xp̄m dei virtutē.ꝑ tē
plū ăt mens humana in qua deus habitat
ꝑ grāz .i.Coꝝ.iĳ. Templū dei sc̄m est qꝺ
estis vos hoc ăt tēplū polluit ꝑ pc̄z q ma
xime si fuerit ꝑ assuefactiōez dramin atū
fic̄ fuerat tpe achaz p̄fis ezechie Lucerne
vero extinguūt ꝑ grē subtractiōem (q ho
stia claudūtur). ꝑ mentis obstinatiōem
ꝙ ꝑ xm ezechiā.s.dei filiuz (apiūt hostia
)qñ peccatoz xam dcipit dritōem(tēplū
etiā purgat)ꝑ integrā cfessionem (Et lu/
cerne reaccēdūtuz)ꝑ grē recupatiōem(et
oblatiōes offerūtur)ꝑ debitā satisfactōez
(sacerdotes āt dcrepāt tubis q leuite in/
strum̄tis. musicis)ꝑ deuotaꝝ orōnū q lau
dū iubilatiōem.

Misit qz ezechias ad oēm isrl qc̄.)
ꝑ ezechiā significat dñs nr̄ iħus
xp̄s vt p̄dicēm ē q ꝑ nūcios ab eo
missos itelligūt apli alĳ qz discipli xp̄i ad
p̄dicādū euāgeliū ꝑ orbē ab eodem missi
Marci vl.euntes in mūdū vni.p̄dica.euā.
oi creatuē(prexerūt qz cursores cū eplis
regis qc̄)ꝑ qs significat solicita ꝓmptitu
do aplorꝝ alioꝝ qz discipl'oꝝ ad iplēdū xp̄i
mādatū qꝺ pz ex ħ qꝺ a tpe apl'oruū p̄dica
tū fuit euāgeliū vt vr̄ ꝑ orbē vniuersū. nā
ab irl'm q̄ est in medio climate terre hita/
bilis exierūt apli alĳ qz discipli ad p̄dican
dū ꝑ orbē euāgeliū q adhuc viuēte petro
p̄dicatū fuit vers⁹ occidentez vsqz ad ma
re occeanuz qꝺ est ēmin⁹ habitabilis qꝺ
ex hoc apparet quia senonis est quedam

ecclesia que vocatur sancti petri viui eo q̄ ip̄o viuente fuit p̄mo ɔstructa per scm̄ sa/naniam ⁊ per alios eius socios fuit p̄dica ta fides in ꝑtibus mari ꝓpinquiorib⁹ ⁊ si cut viuente petro sic predicatuz fuit euan gelium versus occidentez ita ꝓbabilit̄ dr̄ ex predictis q̄ predicatū fuerit similiter in alijs partibus orbis (illis irridētib⁹ ⁊ sb̄/samātibus) ꝑ quod significatur q̄ nō oēs crediderunt ad discipulorum xp̄i predica/tiōem. sed multi intulerunt eis vituperia magna ⁊ plurimis eorum etiam mortem quorum imitatores sunt qui ꝑsequūtur p̄ dicatores veritatis ⁊ predicatiōem eorum derident (attamē quidaz viri ex aser ⁊ ma nasse ⁊ zabulon adquiescentes ɔsilio vene runt in ierusalem) ꝑ q̄s significati fuerūt illi qui deuote susceperunt fidem ⁊ sic ve/nerunt in ierusalem que in allegorico sēsu significat ecclesiam militantem (vt facēnt solēnitatē azimorum) scz in azimis sinceri tatis ⁊ veritatis prout docet apostolus. i. Cor. v. (sacerdotes quoqz atqz leuite tā dem sanctifaciti obtulerūt) per quos ostē/ditur q̄ ministri ecclesie mundi ⁊ puri pre ceteris debent esse ad offerēdū eukaristie sacramentum (Et orauit pro eis ezechias) per quod significatur q̄ dei filius in q̄n/tuz homo pro membris suis infirmis orat patrem.

Capl'm xxxi.

Cunqz hec fuissēt rite celebrata e/gress⁹ est omnis popul⁹ israel et fregerūt simulac̄ ⁊c̄) ista vero fra ctio simulacrorū facta post solēnitatez azi orū figura fuit destructionis idolatrie per orbem ad p̄dicatiōem apostolorum popu/lis credentibus iā admissis ad eukaristie sacramētū sicut fuerat predictuz zacharie xiij. In die illa dicit dn̄s exercituum disp̄/dam nomina idolorum de terra ⁊ nos vi demus esse completum (Precepit igit̄ ezechias vt p̄ꝑarent orrea ⁊c̄.) per quod significat̄. Allegorice q̄ ministris ecclesie debentur a populo nc̄aria vite. Moraliter autem per orrea ista possunt intelligi sa/cre scripture deuotionis qz studia in qui bus reponuntur verbi dei ⁊ eukaristie nu trimenta

Capl'm. xxxij.

Post q̄ et hui⁹cemodi veritatē ve nit sennacherib rex assirioꝝ ⁊c̄) si cut per Ezechiam supius signifi/catus est xp̄s. ita per ip̄m hic significari potest eius vicarius scilicz bon⁹ prelatus qui contra demonē contra se ac populuz suum veniētem (obturat fontes). i. meat⁹ aquarum per quos significātur origines peccatorum que dicūtur figuraliter aque amarissime in quibus sunt maledicta con gesta Numeri v. capitulo. Et istas aquas sicut ⁊ desiderant assirij per quos signi ficantur demones irl'm allegoricā. i. fide/lium ecclesiam impugnare querentes ⁊ d̄ quolibet eorum dici potest illud Job. xv. Bibit q. aquam iniquitatē (Edidit quoqz industrie agens.) quia bonus prelatus non solum studet peccatorum origines ob turare sed etiam muros virtutuz cardia lium repare (Et extruxit turres desuper) per quas intelliguntur theologice virtutes cardinalibus supereminētes (Et forinsec⁹ alium muruz) per q̄ intelligitur clausura honestatis ad proximuz (Et fecit vniuersi generis armaturam) oīs autem armatu/ra vl est ad sustinendum vel ad inuaden/dum Ad sustinendū aūt armat exercituz paciencie ad inuadendum aūt inimicū ar mat studiū feruētl. orōis ⁊ p̄dicatōis sane (Et locutus est ad cor eius) armando ser monib⁹ bonis populū suū exēplo iude ma chabei de quo dicitur ij. Machab. xv. Ar/mauit singulos non haste ⁊ clipei muni tione sed sermonibus optimis ideo sequit̄ (Et confortatus est popul⁹ huiuscemōi v̄ bis ezechie) ip̄e etiam ezechias ⁊ Isa. pro pheta. pugnauerūt ɔtra sennacherib orō nibus deuotis sicut dicitur infra (orauer̄t autem ezechias rex ⁊ Isaias filius amos ꝓphetes ⁊c̄.) et sic exercitus sennacherib ab angelo dei fuit ꝑcuss⁹ sicut subdit̄ (Et misit domin⁹ angelū suū qui ꝑcussit oēm virum robustum ⁊ bellatorē ⁊ p̄ncipē exer citus regis assirioruz) per quod significa tur q̄ orōnibus deuotis boni p̄lati qui ꝑ ezechiam ⁊ boni religiosi qui per Isaiam significatur demonum exercitus debellat̄ (In diebus illis egrotauit ezechias ⁊c̄) require expositionē misticam hui⁹ iiij. Re. xx. capitulo.

Capl'm xxxiij.

Regnauit q̃ manasses filius eius).s.ezechie per manassem q̃ obliuio interpretatur filiꝰ prodigꝰ sue virtutis ⁊ fame significatur qui bone doctrine patris sui carnal' vel spũalis oblitꝰ ad mala ꝯuertitur iõ subdit'(Instaurauit excelsa) ꝑ que significãt' suꝑbie peccata que hominem eleuãt indigne vt postea corruat maligne(Cõstruxit q̃ aras baalim)baal autem deuorator interpretat' ⁊ sic baalim qđ ẽ plurale hꝰ noĩs baal đuoratores significat ꝓpt' qđ ꝑ baalim significãtur peccata gule que ĩ ꝯmesationibus excessiuis ꝯsistunt.(Et coluit miliciam celi) per quod significatur conatꝰ ad magna statui suo indecencia(In duobus atrijs domus domini)volens clericis ⁊ laicis tirãnice dñari(Trãsire q̃ fecit filios suos per ignem)per istum trãsitum intelligitur nutritio filiorum in igne ꝯcupiscencie carnalis ⁊ cupiditatis mũdane (obseruabat somnia) sequendo falsa consilia ⁊ mala(sequebat' auguria ꝛc̃) adulatoribus assenciẽdo ⁊ maleficis credendo (Sculptile q̃ ⁊ ꝯflatile signũ posuit in domo dñi)hoc ãt moraliter fac' q̃ hoiem vita vel scia carentez in ecclesiastica dignitate ponit(itaq̃ manasses seduxit iudaz ⁊c̃)per quod significat' illiꝰ malicia cui non sufficit ꝙ sit malus in se sed alios nititur ad suam maliciam trahere (locutus q̃ est dominꝰ ad eum ⁊ ad populum illius).s.per ꝓphetas per quos significant' p̃dicatores noue legis qui p̃ncipes ⁊ populares ꝯstanter arguũt de p̃dictis ⁊ ꝯsilibus peccatis(Et attendere noluerũt)per quod significãt' illi qui p̃dicatores et admonitiões bonas ꝯtẽnũt (idcirco suꝑinduxit eis principes ꝛc̃)quia dominꝰ tales rebelles veritati aliquãdo punit exterius graui pena et qm̃ inflicta vexatio aliqñ dat intellectũ et sic qui p̃us erant rebelles concipiunt spm̃ vere penitencie reuertentes ad dm̃ ideo subditur (Et cognouit manasses ꝙ dominꝰ ipse est deus)in quo manasses figuram gessit cuiuslibet magni peccatoris ad deũ veraciter reuertentis(Cõstituit q̃ principes exercitus ꝛc̃)per quod significatur ꝙ ꝟe reuertens ad dm̃ per penitenciam q̃nto commisit peccata grauiora tanto conari debet ad faciendum opera meliora.(dormiuit autem manasses cum patribꝰ suis ꝛc̃)per quod significatur ꝙ peccator q̃ntũcunq̃ magnus si vere peniteat ⁊ in bono terminet vitam suam finaliter consequitur vitam beatam(regnauit q̃ ꝓ eo filius eius amon)de quo subdit'.(fecit q̃ malum in conspectu dñi sicut fecerat manasses pater eius)et sic secutus fuit eum in malis sed non in bonis quia per penitẽciam non redijt ad dominuz sicut pater eius ideo subditur(Et non est reueritꝰ faciem domini sicut reueritus ẽ manasses pater eius)ꝓpter quod per istuz amon significãtur illi qui mala patrum suorum vt rapinas ⁊ hꝰ mõi.q.ꝓ iur' hereditario volunt sequi sed bonos eorum actus nolunt aliqualiter imitari

Capl'm.xxxiiij.

Octo annorum erat Josias cuz regnare cepisset ⁊c̃)expositio mistica capituli huius ⁊ duorum seq̃ciuz posita est iiij.Re.xxij.capitulo ⁊ xxiij ⁊ xxiiij.Oratio vero manasse que poni solet in fine huius libri Moralis est scđz sensum literalem ⁊ ideo non indiget alia moralitate.nisi ꝙ in ea orãdi deuote vere penitentibus forma datur

Explicit scđus pal.
Liber
Incipit p̃mꝰ Esdre

In ãno p̃mo ciri r̃gis ꝑsarum ⁊c̃.)cyrus iste figuram gessit nostri saluatoris quia sicut iste cyrus r̃laxauit captiuitatem iuđoruz Sic saluator noster captiuitatem patrũ in limbo detentoruz p̃s.lxxvij.ascendens in al.cap.dixit cap.

dedit domin⁹ dona hoib⁹ ꝛc̃.et ꝑ hãc ſi
guram iſte cyrus vocatur criſtus Jſa.lv.
Hec dic̃ dñs criſto meo cyro cui⁹ apprehẽ
di dexteram ꝛc̃.(Et traduxit vocem in ō/
ni regno ſuo etiam per ſcripturam) quia
criſtus apoſtolos ꝛ ſeptuaginta duos di/
cipulos miſit ad p̃dicandū ꝛ euãgeliſtas
mouit ad ſcribendū pro informatiõe ꝛ ſa/
lute omniū gencium(omnia regna circa
dedit mihi domin⁹).ꝛ hoc modo Mathei
vltimo dicit criſtus data eſt mihi omnis
poteſtas in celo ꝛ in terra. Cirus autẽ po
teſtatẽ habuit in terra tantum.quia figu/
ra deficit a perfectione rei figurate ſic̃ vm
bra dficit a veritate(Et ipe precepit mihi
vt edificarẽ ei domum in ieruſalem) deus
enim pater homini criſto precepit vt edifi
caret eccleſiam ex lapidibus viuis id ẽ cri
ſto credentibus ex omnibus gentibus con
gregatã(quis eſt in vobis de vniuerſo po/
pulo eius)ſequitur.(Edificet domuz dei)
per iſtos intelligũtur apoſtoli ꝛ alij credẽ/
tes p̃mi qui moribus ꝛ doctrina edificaue
runt eccleſiam dei(Et omnes reliqui adiu
uẽt ꝛc̃.)per iſtos intelliguntur uerſi de/
gentilibus qui adiuuerunt in edificatione
eccleſie ſicut patet de beato Luca ꝛ alijs
pluribus a p̃ncipio conuerſis ex gentibus
ꝛ poſtea de Ambroſio ꝛ Auguſtino ꝛ alijſ
pluribus doctoꝛib⁹(Et ſurrexerũt princi
pes p̃m)Jſti ſunt apoſtoli ꝛ credẽtes qui
p̃mpte ac viriliter exccuti fuerunt op⁹ ec/
cleſie dei(vniuerſi qz qui erant in circuitu
adiuuerunt manus eoꝛum) Jſti ſunt con/
uerſi de gentibus in ſcienciſ p̃dicis edo/
cti qui illas ſciencias cõuerterũt ad edifi/
ciũ eccleſie criſti(rex quoq; cirus p̃otulit
vaſa templi dei que tulerat nabugodono/
ſoꝛ ꝛc̃.)per nabugodonoſoꝛ qui ſedens in
anguſtia interp̃tatur dyabolus qui ſecuz
poꝛtat ignem ſuum ſignificatur . per vaſa
vero que tulerat hoies ſignificãtur. q̃ſ ad
ydolatriam ꝛ alia peccata induxerat qui
per criſtum ad gratiã reducunt Mora/
liter autem per cyrum criſtus ſignificatuꝛ
ſic̃ p̃us per domũ dei edificãdã intelligit
mens humana i.Coꝛ.iij.Templuz dei ſã
ctum eſt qđ eſtis vos hec autẽ domus edi
ficatur in ieruſalẽ.i.in quiete volũtatis bo
ne Luce ij.Gloria in altiſſimis deo ꝛ in ẽ/
ra pax hominib⁹ bone voluntatis.ad hãc
edificatiõez inducit cyrus nr̃.ſ. Jeſus cri
ſtus(per vocez) id eſt per internaz inſpira
tionem in qua loquitur mẽtib⁹ humanis
(Et per ſcripturaz).i.per doctoꝛes ꝛ p̃di/
catoꝛes ad informatõem populi ſacrã ſcri
pturam exponẽtes(per vaſa vero a nabu
godonoſoꝛ ablata de domo dei) poſſunt i
telligi dona ſpũſſancti que diabol⁹ aufert
ꝺ mente hominis que templum eſt diuini
tatis quando eam iducit ad cáſuz pecca
ti mortalis(ſed cyrus nr̃).i.criſtus ea re/
mittit cum a peccato mortali ad gratiam
reſurgere facit et tunc laborat ſic reſurgẽſ
ad edificationem eccleſie per exercicium
virtutis a domino reſtitute.

Capituluz ij.

Hi ſunt autem p̃uincie filij ꝛc̃)mi
ſtice vero p̃uincia iſta eſt militãs
eccleſia.eius autez filij ſunt credẽ
tes populi qui per peccatum erant in ca/
ptiuitatem deducti ſed per xp̃i gratiã ſunt
reuerſi (Qui venerũt cuz zorobabel ꝛc̃.)
per zorobabel qui fuit dux redeũciũ iude/
oꝛum ſignificatur beat⁹ Petrus paſtoꝛ o/
nium ꝛ apoſtol⁹ iudeoꝛuz ſicut dicit Gal.
ij. Qui operat⁹ eſt petro in apoſtolatuz
circumciſionis ꝛc̃ .ꝛ ideo per hic numera
tos iudeos ſignificãtur credẽtes de iudꝫ
per beati petri p̃dicatiõez de quibus dicit
Act.ij.Stans autem petrus cuz xi. eleua
uit vocem ſuaz ꝛ locut⁹ ẽ eis viri iudei ꝛc̃
ſequitur infra qui ergo receperunt ſm̃õem
eius baptiſati ſũt ꝛ appoſite ſũt in die illa
anime circiter tria milia ꝛ Act.iiij. Multi
eoꝛum qui audierant verbum.ſ. petri cre
diderunt ꝛ factus ẽ numer⁹ viroꝛum v.mi
lia Jnter numeratos autez hic de babilo
ne redeuntes aliqui dicuntur ſacerdotes
ꝛ aliqui leuite ꝛ aliqui cantoꝛes. ꝛ aliqui
populaẽs ꝛ p̃ iſtos ſignificãt diuerſi ſtat⁹
credẽciũ in ecc̃a ſb̃ regimie petri ꝛ aliozũ
aplozꝝ ꝛ ſb̃ regimie ſũmi põtific. locũ bti
pet̃ tenẽti.ꝛ ep̃oꝝ q̃ ſunt ſucceſſoẽs aplozꝝ
ſc̃dm qđ dicitur in decre.in diſtinct̃õe xxi
Jn nouo teſtamẽto. (Ibi nõ inuenerũt
genealogiã ſcripture ſue ꝛ electi ſunt ꝺ ſa
cerdotio)p̃ hoc ãt oſtendit̃ q̃ nullus f̃ci
pi debet ad miniſterium officij ſacerdotal̃
niſi doceat de ſua ordinatiõe alit̃ poſſz ex

hoc magnum piculum euenire

Capl'z .iij.

Jam venerat vn⁹ mensis ⁊c̄) per septenarium numeruz. significatur aduentus septiformis gratie scispiritus in apostol' alijs q3 discipulis vt habet̄ Act. ij. (Cōgregatus q3 est ꝓplus q. vir vnus) per quod significatur ꝙ maxima ⁊ ꝑfectissima cōgregatio ⁊ vnio per spm̄ sanctuz efficitur qui nexus amboꝝ scz patris ⁊ filij noiat̄ (Et surrexit Josue filius Josedech ⁊ fratres eius) per quos significātur apostoli ⁊ alij p̄mi credentes in cristo (Et edificauerunt altare domino ⁊c̄) quia post dationem spiritussancti apostolis in signo visibili cepit eukaristia offerri ⁊ credentib⁹ ministrari (d̄ terrentib⁹ eos per circuitū populis terrarum ⁊c̄.) quia p̄ncipes iud̄orum in ierusalem ⁊ iudea multas molestias apostolis alijs q3 credentib⁹ intulerunt ⁊ postea per orbem p̄ncipes rōnoꝝ conantes destruere cristi nomē et credentes in ip̄z (⁊ olocaustū offerre mane ⁊ vespere ⁊c̄) nam in fide cristi in eukaristia ɔtenti ceperunt orare mane ⁊ vespe vnde ibidem dicit̄ ꝙ petrus ⁊ Joh̄es ascenderunt in templum ad horā oratiōis nonā a qua incipit vespa. naz agn⁹ pascalis q̄ Exo. xij. immolari precipit̄ ad vespaz ab hora nona ⁊ deinceps poterat īmolari (fecerūt q3 solēnitatē tabnaculoꝝ) que celebratur in memoriā ꝑegrinatiōis filioꝝ isrl' per desertum qui tunc in tabernacul' habitant ⁊ hanc solēnitatem spūaliter celebrant qui morib⁹ ⁊ vita se ꝑegrinos eē ꝓfitent̄ in hoc mūdo vbi nō est nisi q̄dā transitus ad terram viuenciū fidelib⁹ ꝓmissam (dederūt autē pecunias latomis cibū quoq3 ⁊ potū ⁊ oleū ⁊c̄) Isti vero q̄ fecerūt h̄ fuerunt zorobabel ⁊ alij p̄ncipes patrum per quos significati fuerunt apl'i vt dictum est supra ca. primo per hoc igit̄ ꝙ dederunt pecunias cibum ⁊ potū ⁊ oleum pro templi edificatione significatuz fuit ꝙ apostoli quicquid habebant et habere poterant expositurі erant ꝓ spirituali edificio ecclesie sicut scribitur Mathei xix. Ecce nos reliquimus omnia ⁊ secuti sumus te ⁊c̄.

Capl'z .iiij.

Esdre i

Audientes autē hostes iude ⁊ bē iamin) Per istos qui voluerunt se iungere cum filijs isrl' in edificatione templi non ad ꝓmotionē operis sed magis ad impedimētuz. pseudo apl'i ⁊ xp̄iani ficti figurati fuerūt vt torquat⁹ ⁊ ɔsimiles fidelibus se coniūgentes vt ꝑ h̄ possent fideles accusare et eis efficacius nocere (nos ip̄i soli edificabim⁹ domino) per hoc significat̄ ꝙ fideles societatem talium maligne insidiācium debēt sollicite precauere (Sicut nobis cyrus rex p̄cepit) per quē significatur xp̄s vt dictuz est supra. i. capl'o ip̄e vero dixit suis discipulis Mathei x. Cauete autem ab hominib⁹ scz malignis (In regno autem assueri ip̄e ē artarxerses ⁊c̄) domus dn̄i spiritualiter edificatur per morum ⁊ fidei predicatiōez ⁊ ideo per artarxersem qui ad instigationē samaritanoꝝ impediuit edificationez templi significat̄ prelatus qui ad instāciā curatoꝝ ⁊ clericoꝝ impedit indebite p̄dicatiōem verbi dei ⁊ cōsilium bonoꝝ i auditu ɔfessionū ⁊ nomē artarxerh̄ ad hoc ɔgruit int̄pretat̄ eni luie silenter tentat⁹ talē. n. prelatū ad hoc faciendū inducunt curati ⁊ clerici q̄busdā rōnib⁹ appentib⁹ sub spē boni vn̄ sb̄ditur (qr lesiones regis vidē nephas duxim⁹ ⁊c̄) tales. n. allegāt autoritatem prelatoꝝ ex hoc diminui qd̄ non ē verum nā dicti predicatores petunt sup hoc humiliter grām prelatorū ⁊ ip̄i debent benigne ɔcedere. nā hoc cedit ad alleuiatiōem oneris sui ⁊ suorum salutē sb̄ditorū Allegāt etl. aliquādo p̄dicti diminutiōem tempalis boni ideo subdit̄. (possessionem trans flumen non habebis) q. d. tales p̄dicatoēs ⁊ cōfessoēs trahūt ad se bona debita ecc̄e qd̄ n̄ ē ita salua c⁹ cūq3 dicētis reuerēcia ꝫ magis oppoituz nā i p̄dicatiōib⁹ publice ⁊ i ɔfessiōib⁹ secrete fideles admonēt reddē fidelit̄ debita suis curatis ⁊ alijs ecc̄e ministris ꝓpt̄ qd̄ p̄lati talib⁹ rōib⁹ friuol' nō dn̄t credē ⁊ aiaꝝ fructū ꝓ talib⁹ ipedire.

Capl'm .v.

Prophetauerunt autez aggeus ꝓpheta ⁊ zacharias propheta ⁊c̄) Per istos duos loquentes ex inspiratione diuina significantur pre

dicatores veritatis euāgelice quib⁹ a deo datur sapiencia ꝙ elocp̄cia Luce xxi. Ego dabo vobis os ꝙ sapienciā cui nō poterūt resistere ꝙ cōtradicere omnes aduersarij vr̄i ꝙ interpretatio noim dictis predicatoribus congruit aggeus ei interpretatur festiuus zacharias autem memor dei predicatores autē predicti fideles inducunt ad habendū dei iugem memoriā vt per hoc peruenire valeant ad sanctorū festiuitates p binariū autē istorum ꝑphetarum significatur ꝙ p̄dicatores euāgelij caritate debent esse ad inuicem cōbinati vnde Gregl. dicit sup illud Luce x.c. misit illos binos ante faciem suam ꝛc̄.binos ergo discipulos in predicatiōez dñs mittit vt p hoc nobis tacitus innuat ꝙ qui caritatem erga alterū non hz predicatōis officiū nllaten⁹ suscipere debz(ꝑphetantes ad iudeos).s. de reedificatione templi vnde subdit̄ (tūc surrexer̄t zorobabel filius salatiel ꝙ Josue filius Josedech ꝙ ceperunt edificare tēplū dei)per quod significat̄ ꝙ predicatores euāgelici debent inducere populum ad edificium ecclesie qđ consistit in moribus ꝙ fide ꝙ quia non solum debent ad hoc inducere verbo sed etiā vite exemplo ideo subditur(Et cum eis ꝑphete eos adiuuātes)In moralibus enzi magis valent facta q̄m verba(quis dedit vobis consilium vt domum hanc edificaretis)p̄ istos significātur illi qui querūt occasionē impediēdi p̄dicatiōem verbi diuini sed tamē non p̄ualent assistente adiutorio spūssci ideo subditur(oculus autē dei scūs est sup̄ senes iudeoz ꝙ nō potuerunt inhibere eis)

Capl̄m vi.

Tunc rex darius p̄cepit ꝙ recēsuerūt in biblioteca ꝛc̄.)p darium regem bene significari potest summ⁹ pontifex ad quē spectat vniuersal ecclesie regimen per hoc igitur ꝙ ad determinatiōem negocij dari⁹ bibliotecam recenseri fecit ꝙ reuolui significatur ꝙ summus pontifex in determinatiōe negocioz fidem vel mores tangenciū per se ꝙ p alios ad hoc idoneos debet inuestigare quid de hoc senciāt sacre scripture ꝙ secd̄m hoc negocia ēmiare ficut darius post dictam disquisitiōez precepit diligenter exequi domus dei edificationem(vt de archa regis studiose sumptus dentur)nā in p̄ijs operibus summus pontifex ꝙ etiam alij prelati non solum debent esse fauorabiles verbis sed etiam temporalib⁹ auxilijs prout possunt(a me ergo positus est decretū vt omnis homo qui hāc mutauerit iussionē. tollatur lignum de domo ip̄ius ꝙ erigatur ꝙ crucifigatur in eo) per quod itelligitur ꝙ impedientes edificatiōez ecclesie incurrūt damnationem eternam vnde ꝙ in literis papalibus dicitur nulli ergo omnino hominū liceat ꝛc̄.si quis autem attentare p̄sumpserit indignationē omnipotētis dei ꝙ beatorū apostolorum eius Petri ꝙ pauli se nouerit incursurū (igitur tāthānij dux ꝛc̄)per istos designantur illi qui facta super eos manu de impeditoribus edificatiōem ecclesie fiunt adiutores edificancium ip̄am ꝙ hec est mutatio dextere excelsi(fecerunt autem filij israel ꝛc̄.)sequitur(ꝙ obtulerūt in dedicatione ꝛc̄.)post edificatiōem eni fidelium per veritatis predicatiōem debēt applicari ad opus bonū ꝙ hec applicatio est quedam dedicatio debent etiam offerre i gaudio quia sacrificia coacta nō placent deo (Fecerūt āt filij trāsmigratōis pasca)p qđ designat̄ ꝙ post trāsmigrationem de vicijs ad virtutes ꝙ non ante debent recipere fideles sacramentū eukaristie(Et fecerunt solēnitatem azimorum vij diebus)omne tempus per vij.dierum circulum reuoluitur per hoc ergo ꝙ fecerūt solēnitatem azimorum diebus vij. significatur ꝙ fideles omni tempore viuere dēbēt in azimis sinceri .ꝙ veritatis.

Capl̄m vij.

Post hec autem verba in regno artarxersis ꝛc̄)artarxerses lum̄ i filēcio tētans interpretatur ꝙ ideo p ip̄m Jesus cristus significatur de quo dicitur Luce.i.Lumen ad reuelatiōem gentium ꝛc̄.Ipse est etiam rex regum sic̄ ꝙ ō artarxerse dicit̄ infra in hoc capitulo ip̄e etiam tētat non vt aliquid sibi de nouo innotescat.sed alijs tētat etiam in silentio qz tētatus ab eo ignorat ꝙ ab eo tētetur nisi sibi diuinitus reueletur igitur per regnū artarxersis ecclesia que regnū cristi dicitur bene significatur(Esdras filij⁹ sarai ꝛc̄.)

per esdram qui adiutor interpretat̄ bon⁹ doctor vl' predicator significat̄ vñ.i.Cor. iij. Paul⁹ doctor genciū ⁊ predicator dic̄ de se ⁊ sibi filib⁹ dei adiutores sum⁹ igit̄ In regno artarxerß esdras tāq̄m legat⁹ a rege mittitur cuz ad docendū ꝓplm doctor vel predicator a cristo vel eius vicario destinatur cuius aūt ꝯditionis esse d̄ beat sb̄dit̄ (Et ip̄e scriba velox in lege).s. dñi.i.studios⁹ debet esse in scripturis veteris ac noui testamēti ideo seq̄t̄ (Esdras autē ꝑauit cor suum vt inuestigaret legē dñi).s.querendo eius sanū intellectū (Et faceret ⁊ doceret in isrl') doctor enim ⁊ p̄dicator non solum debent docere verbis ß etiam factis exemplo xp̄i d̄ quo dicitur Act.i. Cepit facere ⁊ docere (artarxersis rex regum esdre sacerdoti scribe legis dei ⁊c̄) per hoc eni ꝙ iste rex dedit esdre multas ⁊ magnas gratias ⁊ priuilegia significat̄ ꝙ rex regum ih̄s xp̄s doctorib⁹ ⁊ p̄dicatorib⁹ verbo et exemplo dat gratias scispiritus ⁊ carismata (Et ego ꝯfortat⁹ manu dñi ꝯgregaui de isrl' p̄ncipes qui ascenderent mecum).s.in irl'm verba sūt esdre per que significat̄ ꝙ bon⁹ doctor vl' predicator ꝯgregat multitudinē fideliuz in vnitatem fidei caritate formate q̄m secum ducit ad requiē irl'm sup̄ne

Capl'm. .viij.

Hi sunt ergo principes familiarū ⁊c̄) ꝑ istos h̄ enumeratos quos esdras per se ⁊ ꝑ alios īduxit ad hoc ꝙ exirēt de babilone ⁊ casphie locis ⁊ cum eo irēt in ierusalē q̄rum numerus est magnus vt patet in textu discurrēdo significatur magnus fructus aīaruz quē facit bon⁹ doctor vel predicator inducendo ꝓplos ad hoc ꝙ exeant de ßuitute peccati que per ßuitutē babilonicā significatur eo ꝙ babilon ꝯfusio interp̄tatur ⁊ ꝑ opera bona veniant in irl'm allegoricā q̄ est militās ecc̄a vt numero ⁊ merito sint de ip̄a ⁊ sic tandez ꝑueniant in irl'm anagogicā que est triūphās ecc̄a de qua dr̄ Gal'.iiij. Illa que sursum est irl'm libera ē que ē mr̄ nostra (Et predicaui ibi ieiuniū iuxta flumen bauua) ꝑ istuz vero fluuiū intelligit̄ fluxus lacrimarum corꝑalium vel mentalium vel etiā vtrarumq̄z q̄ dñt esse in vera ꝯtritione ⁊ ꝯfessiōe ⁊ quoniā ad veram ꝯtritiōem ⁊ ꝯfessiōem sequi dz satisfactio. ideo iuxta dictū fluuiū ieiuniū p̄dicat̄ qd̄ est vnū d̄ opib⁹ satisfactiōis ⁊ per ip̄m alia satisfactiōis opera designāt̄ (Et seꝑaui de p̄ncipibus sacerdotū) seq̄t̄ (appēdi q̄z eis argentū ⁊ aur̄ ⁊c̄) ꝑ qd̄ oñditur ꝙ ecclesie tesauri maxime spūales hominib⁹ lr̄atis ⁊ fidelibus sūt ꝯmendandi (Sed ⁊ qui venerant de captiuitate filij trāsmigrationis olocaustō obtulerunt dño) per qd̄ ostendit̄ ꝙ illi q̄ captiuitate diaboli exeunt ⁊ de vicijs ad virtutes trāseūt offerre dñt olocaustō dño .i. corp⁹ ⁊ aīam applicare totaliter obseq̄o diuino

Capl'm ix.

Postq̄m autē hec ꝯpleta sunt ⁊c̄) circa qd̄ sciendū ꝙ sicut plenius dixi in expositione lr̄ali filij isrl' q̄ de babilone venerūt in irl'z vidētes ꝙ vxores sue ex itinere ⁊ alijs afflictiōib⁹ erāt deturpate eas ꝯtēpserūt ⁊ in magna ꝑte eiecerūt accipientes vxores alienigenas ꝯtra p̄ceptū dñi Deut'.vij.ca. Isrl' vidēs deū interp̄tatur ⁊ iō ꝑ filios isrl' clerici et spāliter theologi significātur per vxores autē scie vl' scripture designāt̄ ß ꝑ vxoēs legitimas sacre scripture sūt intelligēde. Sap̄.viij. Hāc amaui ⁊ q̄siui mihi īpōsā assumere hoc.n.bonus theolog⁹ dz dicē ß qꝛ sacre scripture carēt ornamētis rhetorice id̄o deformes aliqñ videntur vnde dicit Iero. d̄ se ip̄o Itaq̄z miser ego lecturus tulliū plato sumebat̄ in manib⁹ siq̄dem in memet ip̄m reuersus ꝓphas legē cepissem. ßmo horrebat incult⁹ tamen in hoc erat a diabolo decept⁹ vnde sb̄dit dū me ita ßpens antiqu⁹ illudēt ⁊c̄.) ꝑ vxores aūt alienigenas q̄ videbātur pulcriores) intelligende sunt scripture gētilium ph̄or̄ q̄s theologi mlti ꝯtēptis scripturis noui ac veteris testamēti carius āplexāt̄ ⁊ spāliter doctrinam auerrois pessimis erroribus plenam q̄m cum maiori pondē ⁊ diligenti q̄tatione qd̄ dictu horrendū est allegant q̄m doctrinā domini nostri Iesu cristi ⁊ apostolorum eius. (Cunq̄z audissem sermonem istum scidi pallium meum ⁊ tunicam ⁊c̄) In signum dolo

ris magni sūt ⁊ v̄ba esdre ꝑ quem signifi/
catur prelatus supior qui potest remediuz
adhibere ⁊ ideo sicut esdras ab afflictione
sui ⁊ dolore non cessauit. donec remediū
apposuit ꝑ eiectionez mulieruz alienigena
rum ita etiam ꝙ nō essent dn̄e. ꝫ tātūmō
ancille sic per prelatum supiorem debent
scripture ph̄orum alienigene deijci a tāta
auctoritate ita ꝙ apud theologos solum
modo maneant. inq̄ntum possunt sb̄ꝑuiē
sacre scripture diuinitus inspirate. Nā an
cillam dn̄ari ⁊ dn̄am ancillari magna ab
usio est. ꝓpt̄ quod illi qui scripturas ph̄i/
cas erroribus plenas sacris scripturis p̄/
ponunt modo predicto enormiter abutūt̄.

Capitulum x.

Sic ergo orante esdra ⁊ imploran
te ⁊ flente) in hoc esdras sacerdos
dedit exemplum prelatis ⁊ cura/
tis ecclesie. flendi ⁊ deprecandi dn̄m pro
subditorum suorum trāsgressione. nam a/
nimas eoruz tanq̄m mater in xp̄o debent
assidue ꝑturire ⁊ qm̄ ex afflictione boni p̄
lati subditi debent ad veram penitēciam
moueri sequitur (Collectus est ad eum de
isrl̄ cetus grandis ⁊c̄.) sequit̄ (et fleuit po
pulus mlto fletu) ꝙ autē iste fletus ex v̄a
penitencia processerit ostendit̄ per hoc qd̄
dicitur (ꝑcuciamus fedus cum domino
deo nostro. vt proijciamus vniuersas vxo
res) scilicet alienigenas (et eos qui de his
nati sunt (per vxores alienigenas conueni
enter intelligi possunt interiores concupi
scencie male et per filios eoruz actus exte
riores ex ip̄is procedentes que omnia a ve
re penitentibus prout possunt sunt abijci
enda (Et surrexit esdras ante domuz dn̄i
) non eniz a terra voluit surgere donec po
pulus emendatiōem promisit ⁊ ad hoc ꝑ
iuramentuz se astrixit non tamen cessauit
esdras a sua totali afflictione quia sequit̄
(panem non comedit ⁊ aquam non bibit
) et in hoc dedit exemplum ecclesie prelati.
⁊ curatis affligendi se pro subditorum suo
rum peccatis vsq̄z ad perfectionem emen/
dationis (Et inuenti sunt d̄ filijs sacerdo
tum qui duxerunt vxores alienigenas) in
ter transgressores istos p̄mo nominat sa/
cerdotes ⁊ eorum filios duplici cā. prima
est quia peccata eorum grauius erant eo
ꝙ sacerdotes et eorum filij qui tunc suc/
cedebant eis in sacerdocio magis tene/
bantur scire legem q̄m ceteri Malach̄. ij.
Labia sacerdotis custodiunt scienciam et
legem ex eius ore requirent. Secunda est
quia peccatū istorū cā fuit ⁊ occasio alijs
peccandi Gregorius in pastorali Cum pa
stor per abrupta graditur cōsequēs est vt
vt p̄cipicium grex sequatur

Explicit Esdre
Liber
Incipit Neemias

Verba Neemie) ꝑ neemiā
q̄ cōsolator iterp̄tat̄. ⁊ in
terpretatōi ꝯsonat res ge
sta quia miss⁹ fuit a latē
regis in iudeā ad ꝯsolati
onē filioꝝ isrl̄. de captiui/
tate babilonica reuersorū ꝓut ex sequenti
bus apparebit. dn̄s noster Jh̄s cristus si
gnificat̄ qui cōsolator dicit̄ Treno. i. Elō
gat⁹ est a me ꝯsolator glosa hebraica. iste
est rex messias ip̄e etiā missus fuit a patre
qui est rex regum in mūdum ad ꝯsolatio
nem oīm gencium (Et venit ad me anani
vnus de fr̄ibus meis ⁊c̄.) ꝑ istos fr̄es apo
stoli d̄signant̄ qui fr̄es dn̄i nostri Jesu cri
sti dicuntur. p̄s. xxij. Narrabo nomē tuuz
fratrib⁹ meis vt deducit apostol⁹ hebre. ij
⁊ Jo. xx. dixit Marie magda. vade ad frēs
meos ⁊ dic eis ascendo ad patrem meum
⁊ patrem vestrum (Et dixerunt mihi qui
remanserunt ⁊ relicti sunt de captiuitate
in magna afflictiōe sunt) ꝑ hoc significat̄
apostolorum compassio ex qua ꝓpl̄i affli/
ctionem seu necessitatem ostendunt cristo
Marci vi. Et cum iam hora multa fieret

accesserunt discipuli eius dicentes. deſ/
tus locus est hic ⁊ hora iam preterijt di/
mitte illos vt in proximas villas euntes
⁊ vicos emant sibi cibos quos mãducẽt
(Cum audissem verba hui⁹ cemodi sedi
⁊ fleui ⁊ luxi diebus multis ⁊ ieiunabaz
⁊ orabam) per hoc significatur cõpassio
cristi sup afflictiõez ⁊ miseriaz ꝓpli pro q̃
releuãda legitur ieiunasse orasse ⁊ fleuis
se ⁊ alias penalitates sustinuisse sicut fu/
erat predictum. Isaye. liij. disciplina pa/
cis nostre super eum ⁊ liuore eius sanati
sumus

Capl'z. .ij.

ET factũ est in mense nisan) cui r̃
spõdet apud latinos marci⁹ sicut
declaraui diffuse in postillis litte
ralibus Exodi xij. In isto vero mense pas
sus fuit cristus. s. viij. kal'. april' passio ꝟo
cristi calix appellatur Jo. xviij. Calicẽ q̃
dedit mihi pater non vis vt bibam illum
vas autẽ calicis non bibit̃ sed vinũ qđ in
eo ɔtinetur ideo subdit̃ (Et vinũ erat añ
eum). s. ante regem qui significat deũ pa
trem in cuius ɔspectu erat passio xp̃i. naz
eam disponebat ⁊ acceptabat ⁊ qm̃ xp̃s
ꝑ neemiam significat⁹ illam passionẽ ac
ceptabat ex obediencia ad patrẽ ideo seq̃
tur (Et leuaui vinum ⁊ dedi regi). i. acce
ptaui calicem salutaris (Et eraz. q. lãgui
dus) In passione enim videbat̃ xp̃s forti
tudinem amisisse. Isa. liij. vere lãguores
nr̃os ip̃e tulit ⁊ doloẽs nr̃os ip̃e portauit
(q̃re vultus tuus tristis est cum te egrotũ
non videam) egritudines ei q̃ causant̃ ex
inordinatione humoruz vel defectu natu
re vl' ex malo viuendi regimine nõ habue
runt locum in xp̃o quia nõ valuissent ad
opus redẽptiõis Tamẽ in eo fuit tristitia
de malo culpe nõ sue sed aliene vtpote de
culpa suorum discipuloꝝ a rectitudine fi
dei declinanciũ qꝛ petr⁹ inter alios p̃mus
ip̃m in sua p̃ncia ter negauit et de culpa
malignorum ip̃m innocẽtẽ crucifigẽciuz
Similit̃ in eo fuit tristicia de malo pene
mortis sibi iminentis Math. xxvi. Tristis
ẽ anima mea vsqz ad mortez. ista tñ tristi
cia in nullo rõem ꝑturbabat sed magis
per rõem excitabat̃ in ꝑte sensitiua vt sic
essz meritoria ⁊ humane nature veritati.
ostẽsiua (nescio malũ qđ est in corde tuo
) licz in corde cristi non fuerit malũ culpe
in eo tamen fuit malũ pene sicut dictũ est
de tristicia ⁊ istud malum dicitur de⁹ pa
ter nescire quia noluit ip̃m amouere orã
te cristo Math. xxvi. Pater mi si possibile
est transeat a me calix iste sicut ⁊ fatuis ꝟ
ginibus dicit̃ Math. xxv. Amen dico vob̃
nescio vos eo ꝙ noluit eis aperire (quare
non mereat vultus meus ⁊c̃) sicut ei nee
mias fleuit destructionẽ p̃mã ꝑ nabugo/
donosor factã. Ita xp̃s fleuit destructio/
nẽ scđam per romanos fiendã Luce xix
videns ih̃s ciuitatem scãm irl'm fleuit su
per illam ⁊c̃.) ⁊ adhuc magis dolebat de
destructione eius spũali cuius repatiõez
facẽ desiderabat iõ subdit̃ (Si placet ser
uus tuus ⁊c̃) sic est in hebreo ⁊ accipitur
h̃ si pro qꝛ. qꝛ cristus homo fuit ⁊ est deo
patri valde placens ⁊ dilectus ⁊ sic ab eo
missus ad repatiõem spũalis irl'm (dixit
qz mihi rex ⁊ regina) per hãc reginã põt
intelligi triũphans ecclesia que magis ẽ
ɔiuncta deo q̃m militãs que tam̃ dicitur
dei sponsa. Cant̃. iiij. Ortus ɔclus⁹ soror
mea sponsa ⁊c̃. Illa vero que fiunt in
terris ⁊ maxime ad salutẽ ꝑtinẽcia proce
dunt a deo mediantibus sanctis angelis
ideo subdit̃ (vsqz ad qđ tp̃s erit iter tuũ
) tempus enim aduentus cristi ad opus
nr̃e redemptionis a deo fuit p̃ordinatuz
ab eterno ⁊ ab angelis sanctis in tempo
re pro quãto sunt executores diuine dispẽ
sationis (si regi vr̃ bonuz epistolas det m̃
ad duces r̃giõis trans flumen) duces isti
possunt dici angeli sancti administratoẽs
eorum que fiunt hic inferius vbi habitãt
homines et dicitur regio trãs flum̃ quia
descendendo est vltra locuz aeris in quo
generantur nubes ⁊ pluuie vnde generã
tur flumĩa ꝓpter quod loc⁹ ille flumen cã
liter dici potest. epistole vero cristi ad hos
duces sunt autoritas ⁊ potestas cristo da
te quibus angeli obediebant sibi ideo sub
dit̃ (vt traducãt me). s. ministerialit̃. Ma
thei. iiij. ãgeli accesser̃t et mistrabãt ei (⁊

epistolam ad saphan) qui interp̄tat̄ ꝓficiens ideo per ip̄m significatur sp̄ūsscūs qui facit nos ꝓficere eo modo loq̄ndi quo dicitur Rō.viij.sp̄ūs postulat ꝑ nobis gemitibus inenarrabilibus (vt det mihi ligna ꝛc̄.) per que possunt intelligi sp̄ūssci dona quib⁹ xp̄s (texit portas templi) .i. ꝓtexit ecclesiam (ꝛ muros ciuitatis) .i. apostolos ꝛ eorum successores ꝓpter qd̄ econuerso malis prelatis dicitur .Eze.xiij. nō oppo/suistis vos murum pro domo domini.

(Et domū q̄m ingress⁹ fuero) ꝑ q̄m itelligitur virgo beata que sp̄ūssci carismatib⁹ p̄ ceteris fuit tecta (audierūt autē sanaballath ꝛc̄.) per istos intelligunt̄ sacerdotes scribe ꝛ pharisei qui xp̄m et apostolos impedire conati sunt in edificio ciuitatis d̄i que est ecclesia sicut patet ex decursu euāgelij (Et veni in ierusalē ꝛ eram ibi tribus diebus) per quos significantur tres anni. scd̄m illud Eze.iiij. diez pro āno dedi tibi quibus xp̄s p̄dicat in ierusalē metropoli iudee ꝛ in locis circūadiacētib⁹ (Et surrexi nocte ꝛc̄.) ꝛ d̄ xp̄o scribr̄ Luc̄ x. Et erat pernoctās in orōne dei scz pro reparatione ecclesie q̄ntum ad muros fidei ꝛ virtutum (venite et edificem⁹ muros ierusalem) verbum est cristi ad suos discipulos ad edificatiōem ecclesie ꝑ predicatiōem ꝛ vitā bonā inducentis eos (nunquid ꝯtra regem vos rebellatis) verba sunt scribaꝝ et phariseorum xp̄o ꝛ discipulis eius r̄bellionē imponēcium. p̄mo ꝯtra regem celestem imponēdo eis diuine legis trāsgressionem vt patet in pluribus euāgelij locis Scd̄o ꝯtra regem terrenū dn̄tes pilato. Luce xxiij. Hunc inuenim⁹ subuertentem gentem nostrā ꝛ ꝓhibētez tributa dari cesari dn̄tem se regē xp̄m esse (dixi q̄ ad eos deus celi nos iuuat) ꝓpter quod non potuerūt pharisei ꝛ scribe edificiū ecc̄e ipedire sic̄ dixit gamal. Act̄ .v. Si vo ex d̄o ē h̄ op⁹ nō poteritis dissoluē (vob̄ āt nō ē ꝑs ꝛ iusticia ꝛ memoria in ierusalē) h̄ dic̄ cristꝰ q̄ntum ad illos qui remāserunt in peccatis obstinati qui sunt exclusi ab ecclesia militante ꝛ etiā triūphante d̄ qua dicitur Gal.iiij. Illa que sursum est ierusalez libera est que est mater nostra

Capl̄z.iij.

Et surrexit Eliasib ꝛc̄) In hoc capitulo agitur de edificatiōe ierusalem in qua fit spālis mentio d̄ vi. portis que fuerunt in exteriori muro claudente ierusalem per qnā scd̄m sensum anagogicū intelligitur ierusalez supna ad q̄m intratur ꝑ ꝯseruationem mandatorum dei Math.xix. Si vis ad vitam ingredi serua mandata ꝓpter quod illa que inducūt ad mandatorum obseruanciā. porte ierusalez dici pn̄t Circa qd̄ sciendū. q̄ mandatorū aliqua sunt negatiua a malo retrahencia sicut illud non occides ꝛ ꝯsimilia. aliqua vo affirmatiua ad bonū inducencia sicut illud honora patrem tuum ꝛc̄ Igitur illa que r̄trahunt a malo ꝛ illa que ad bonum iducunt. porte supne irl̄m dici possunt scd̄m illd̄ p̄s.xxxvi. Declina a malo ꝛ fac bonū ꝛ inhabita in se. scl̄i. retrahētia vero a malo tria sūt specialiter scz vicij fetor. iudcij terror supplicij horror. Primuz significat̄ per portā sterquilinij. scd̄z per portā iudiciariam Tercium per portam vallis quia scd̄z omnes doctores de h̄ loquentes supplicium gehenne ponitur in profundis terre Inducencia autē ad bonum. tria sūt similiter ꝛ accipiūtur per oppositum ad tria predicta. sunt autez hec tria decor operis dulcor federis valor muneris Nam opus virtuosum. operantē decorat deo federat ꝛ eternam beatitudinez meretur seu comparat. p̄mum significatur per portam dauid. cuius est interpretatio vultu desiderabilis scd̄z per portā fontis vel aquaruz. nā aque gratie federant deū cuz homine. tercium vero significatur per portā negociatorum. qui per opera virtutū pro terrenis ꝯmutuātur celestia ꝛ pro temporalib⁹ et̄na in qua ꝯmutuatiōe seu negociatōe nos exercere velit dn̄s noster Jesus cristus. q̄ dicit Luc̄ xix. Negociamini dum venio

Factum est autem cum audisset sanaballath ꝛc̄) seq̄tur (quid iudi faciunt imbecilles) per istos designantur sacerdotes ꝛ scribe xp̄m deridentes in cruce que quidem derisio in suos discipulos redundabat. deridebant autē eū de imbecillitate dn̄tes vach qui destruis tēplum dei ꝛ in tribus dieb⁹ reedificas Itē alios saluos fecit se ip̄m non potest sal. fa/

cere (Cõuerte opprobriũ sup caput eorũ
)qđ ⁊ factũ est. nã in vindicatiõem oppro/
brij xp̃o illati deus fecit venire rõnos con
tra iudeam qui destruxerunt templum ⁊
ciuitatem ⁊ ppl̃z ptim occiderunt ⁊ ptim
captiuauerũt (Et congregati sunt oẽs pi
ter vt venirent et pugnarent ɔtra irl̃m). i.
ecclesiam p̃mitiuã postq̃ eni p̃ncipes iud̃
oruz viderunt q̃ a p̃dicatione nois cristi
non poterant aplos impedire per verba ɔ
minatoria sicut patet Act. iiij. et v. quesie/
runt eos impedire per psecutiões ⁊ flagel
la prout patet Act. viij. ⁊ ix (Et factũ est a
die illa media ps iuuenum faciebat opus
)per quos significãtur fidles ecclesie p̃mi
tiue se exercentes in bonis operibus actie
vite (Et media ps pata erat ad bellum).
p istos significant speculatiui illi⁹ tempis
qui contra insultus hostiũ pugnabant vi/
riliter orõnibus deuotis (vna manu facie
bat opus ⁊ altera tenebat gladium) p h̃
significãtur illi qui sunt i vtraq̃ actiua p
fecti cuius pfectionis debent esse pontifices
noue legis Greg. in pasto. sit presul actiõe
p̃cipuus sit pre alijs ɔtemplatiõe suspens⁹
Potest etiã hoc aliter moralizari vt per
hoc qđ dicit (vna manu faciebat op⁹) ex/
erciciũ cuiuslibet boni opis intelligatur et
qm̃ ex hoc vana gloria solet insurgere ido
subditur (Et altẽa tenebat gladiũ). s. con/
tra vanã gloriam insurgentez Itẽ nõndũ
q̃ tpe salomonis irl̃m fuit edificata pacifi
ce sine armis sed postq̃m fuit d̃structa p
nabugodonosor fuit r̃pata tpe neemie cũ
labore magno ⁊ armis. p salomonẽ vero
qui pacificus interp̃tatur dñs noster ihus
cristus qui per suum sanguinẽ pacificauit
ea que in celis sunt ⁊ i terris significat Per
nabugodonosor vero qui iterp̃tat secuz i
angustia diabol⁹ qui secum portat semper
ignem suum intelligitur qm̃ semp angusti
atur Igitur per p̃dicta significat q̃ edifi/
cium virtutis et grẽ p cristum sine labore
ɔstituitur in baptismo sed si p suggestiõez
dyaboli destruatur nõ repatur sine laboẽ
magno.

Capl̃m. v.

Et factus est clamor ppl̃i magnus
⁊ vxorum eius aduers⁹ frẽs suos
)Allegorice clamor iste figura fu
it illi⁹ murmur. in p̃mitiua ecclesia d̃ quo
dicitur Act. vi. In dieb⁹ illis crescente nu
mero discipulorz fact⁹ est murmur greco/
rum aduersus hebreos eo q̃ d̃spicerentur
in ministerio quotidiano vidue eorum sed
sicut p neemiã qui consolator interp̃tatur
clamor ppl̃i fuit pacificat⁹ vt i textu dicit
ɔsequẽter sic p spm̃scm̃ qui est verus cõso
lator murmur credenciũ in ecc̃a p̃mitiua
fuit quietat⁹ nam p eius inspiratõem vij.
dicacones fuerunt ordinati ⁊ ɔstituti ad
opus ministerij quotidiani qui pacifice ne
gocium tractauerũt Moraliter ãt p cla
morem ppl̃i murũ irl̃m edificare cupiẽtis
ꝫ per potencioẽs eiusdẽ ppl̃i in tempalib⁹
grauabãtur ⁊ sic in ope murorum impedi
ebant significat afflictio religiosorz paupe
rum in edificio spũali ecc̃e laborare deside
rãcium sed ab aliquibus potentib⁹ tpalit
affligunt ⁊ sic ab edificatiõis ope ipediũt
⁊ vtinã veniat neemias. i. consolator mis/
sus a r̃ge celesti qui tale remediũ apponat
⁊ dicti religiosi quiete valeãt viuere ⁊ in o
pere muri virtutũ efficacius laborare

Capl̃z. vi.

Factuz est autem cum audisset sa
naballath ⁊c̃) sequitur (Veni p
cuciamus fedus ⁊c̃) per istos qui
neemiam ⁊ socios eius non potentes im/
pedire ab opere muri per inuasiões aptas
ꝓpter quod se ɔuerterunt ad malicias oc
cultas vt sic impedirent eos sub specie pa
cis ⁊ boni significãtur demones qui vidẽ/
tes se sanctos homines impedire non pos
se per aptas tẽtationes ab opere muri vir
tutum per malicias occl̃tas sub specie bo
ni querunt hoc impedimentum Exemplũ
ad hoc habetur libro de collationibus pa
trum abbatis moysi collatione p̃ma de sã
cto Johanne abbate quem dyabolus sub
specie boni ad imoderatuz induxit ieiuniũ
in tantũ q̃ per hoc fuit a melioribꝰ actib⁹
impeditus ꝓpter quod dyabolus ipsũ de/
ridens cum post talem abstinenciam imo
deratam ad refectionem accederet in figu
ra tetri ethiopis ad eius genua ꝓuolutus
Indulge inquit mihi q̃ tibi hunc laborez
idixi Misi ergo ad eos dicẽs op⁹ grãde

ego facio q non possum descendere qc.)
p neemiā autem qui maliciā pdictorū cognoscens verbis eoz non adquieuit significatur illi qui maliciā demonis ognoscētes eius respuūt monitões sicut de beato Martino legitur. qp cuz diabol⁹ sibi apparuisset in forma regis pulcherrimi diademate q purpura decorati d.se esse xpm in mūdū vēturū z ei pmo volebat apparē sicut sibi predilecto vt sic eum deciperet. tē martin⁹ eius maliciā ognoscens dixit domin⁹ ihūs xps nō purpuratū q diademate renitentē se venturū predixit et tunc diabolus ad banc vocem confusus recessit q cellam illā fetore replcuit

Capz.vij.

Postqm aūt edificat⁹ē mur⁹ positi valuas qc.)sequit(non apiēt⁹ porte ierusalē vsqz ad calorē solis qc)z scdm sensū moralē ciuitas ierusalez significat aiam fidelem in qua regnat ver⁹ dauid ihūs xps per gratiā.hui⁹ aūt ciuitatis porte sunt exteriores sensus anime q non debent aperiri de nocte.i.ad opa mala peragenda que sunt opa tenebrarū vt pote visus non est apiendus ad aspectum impudicū nec audit⁹ ad verba detractionum neqz gustus ad castrimargie viciuz neqz tactus ad amplexum immūdū.neqz odorat⁹ ad odorē mētriciuz nec ad alia vicia pdictos sensus respiciencia debēt aliqualiter apiri.sed ista sunt posita pro exēplo z porte predicte ad calorē solis sunt apiende .i.ad faciendū opera caritatis q significat per calorem solis apiend⁹ est ei visus ad miserias paupcrum releuandas ysa.lviij.Cum videris nudū operi q cartu.ne dspexeris similiter auditus ad exaudiēdū clamores afflictorū puer.xxi. Qui obturat aurem suā ad clamorē pauperis et ipe clamabit q non exaudiet exemplz Luce.xvi.De diuite epulone qui clamans ad abrahā guttā aque nō potuit impetrare eo qp micas panis lazaro non dcessit q similiter dicēdū ē de aptiōe alioz sensuū ad actus sibi dcuenientes scdm ordinē caritatis

Capm viij.

Et veniat mensis vij.qc.) per numerum septenarium septiformis grā scispūs designatur in qua dei populus ogregatur ideo subditur(ogregatus qz ois popul⁹ q.vir vn⁹)vnde dr Actl. iij.Multitudinis credenciū erat cor vnuz q aia vna (ad plateam que est ante por aq̄rum).i.lacrimarū opūctiōis q deuotionis tales eni aque in ogregatione fideliū debent esse(attulit ergo esdras sacer dos legez corā multitudine qc.)per esdrā qui adiutor interpretat doctor vel predicator euāgelic⁹ designatur vnde paul⁹ magn⁹ predicator q doct.genciū dicit.i. Cor.iij. Dei adiutores sumus .q iste debet afferre legem euāgelicā q eā fideli populo pdicare q eius intellectū fideliter aperire(Et benedixit esdras dño)qz predicator dei grām postulare debet in pncipio non solū per se ipsum sed etiā per populum ideo subditur (Et rndit ois populus amē Jte q ome.piguia qc.)ex hoc patet qp in dieb⁹ solēnib⁹ licitum est laucius viuere q̄z alijs tpibus Vel per istaz refectiōem potest eukaristie sūptio designari que in diebus solēnibus est potissime assumenda (egredimini i mōtem).i.de vicijs trāsite ad culmē virtutū (et afferte frōdes oliue).i.opera misericor die(q frōdes ligni pulcerrimi).i.deuotas meditatiōes xpi passi qui est vite lignuz q speciosus forma pre filijs hoīm (et frōdes mirti)bītis virtutem dsolidādi ppter qđ significat paciēciā in aduersis(Et ramos palmarum)per quos victoria designatur vnde victoribus ātiq̄tus palma dabatur q ideo significat victoriā de spūalibus inimicis .s.diabolo mūdo q carne(Et frondes ligni nemorosi).i.ramus q foliis copiosi.p quos significatur dilatatio caritatis in omnibus operib⁹ bonis ps. cxviij.viā māda.tuoruz cu.cum dila.cor m.) vt fiāt tabernácula)ex istis enim fit tabernaculum spūale in quo filij israel.i.boni cristiani debent (vij.diebus habitare).i.toto tē pore vite sue totum eniz tempus vij.dieb⁹ revoluitur q ideo septenaria diez tot⁹ decursus temporis designat.

Capm ix.

In die autez xxiiij.mensis huius qc.)sicut habetur ex capitulo precedēti singulis diebꝰ festi tabernaculorū esdras legit in libro legis dñi ipsam interpretando q sic pplꝰ qui ad audiendū erat intentus vt ibidem

dicitur ꝑcepit se in pluribus deliquisse et specialiter in ɔmixtione per mr̄imonia cū alijs gentibus qđ prohibitū erat in lege diuina ꝓpter quod egit penitenciā in ieiunijs saccis ⁊ cinere ⁊ segregatiōe a gentilibus vt patet in textu Per esdraz autem intelligitur p̄dicator vt sup̄ dictū est. ipse vero p̄dicare debet vicia ⁊ virtutes penā ⁊ gloriam ideo per auditū sue p̄dicatiōis ꝓplus audiens attente ꝑcipit pcc̄a sua đ quibus debet penitēciā agere (In ieiunio) q̄ntum ad ꝑcitatem victus. (⁊ in saccis) q̄ntum ad austeritatem vestitus (⁊ humꝰ sup eos) q̄ntum ad hūiliatiōez sui status ⁊ gestus (⁊ sepatum est semen filiorū isrl̄ ab omni alienigena) ꝑ qđ sigificat̄ ꝙ vere penitens elōgare se debet q̄ntū pōt a peccatoribꝰ qꝛ dicit̄ ꝓuer. xiij. Qui cuz sapientibus graditur sapiens erit amicꝰ stultorum filis erit ⁊ p̄s. xvij. Cuz sancto sanctus eris ⁊ cuz ꝑuer. ꝑuerteris (Et ɔfitebant̄ peccata sua) cum hūilitate magna (q̄ter in die ⁊ quat̄ in nocte ɔfitebātur ⁊ laudabant) q̄ternarius est p̄mꝰ numerus quadratus qꝛ resultat ex ductu binarij in se ip̄m semel. bis duo namqꝫ q̄tuor sunt ⁊ ideo significat stabilitatez sicut i q̄ntitate ɔtinua corpꝰ quadratū i q̄libet sui latere stabiliter sedet ꝓpter quod ph̄s i. eth̄. ɔpat tetragono virtuosū ꝑ h̄ igit̄ ꝙ dicit̄ hic (quater i nocte ⁊ quater i die ɔfitebantur ⁊ laudabant) significatur ꝙ vera ɔfessio peccatorū ⁊ vera ɔfessio diuinarum laudum habent annexā quadraturam stabilem virtutum.

Capl̄m x.

Signatores autem). s. scripture dicte in fine precedentis capituli (fuerūt neemias ⁊c̄) per hāc scripturā potest lex euāgelica ɔueniēter significari Spūsscūs p̄mo sua r̄uelatōe dictādo. Scđo signauit eā xp̄s i cordibꝰ apostolorum eam scribendo sicut fuerat predictum Jere. xxxi. Ecce dies ve. dicit dn̄s ⁊ feriam domui isrl̄ ⁊ domui iuda fedus nouū nō scđz pactū qđ pepigi cū pr̄ibus vestris ex quo patet ꝙ loq̄t̄ de lege noua ⁊ sequitur ibidem dabo legem m. in visceribꝰ eoꝝ ⁊ in corde eoꝝ scribā eā ⁊c̄. Tercio modo signauerunt eam euangeliste in volumīe scribendo ad memoriam futuram. q̄rto signauerūt eam apl̄i alij qꝫ discipuli per orbem p̄dicādo ⁊ miraculis cōfirmādo Quinto signauerūt eam martires ꝓ ɔfessione autoris euāgelij cōstātissime moriendo. Sexto signauerūt eam doctoēs sacri ip̄az ɔtra hereticos defendendo Septimo signauerūt eam ⁊ signant religiosi ꝓficiendo nā vltra alios fideles in sua professione promittunt seruare euangelica consilia saltem aliqua. ⁊ sic lex euāgelica sic septupl̄r significata designatur Apoc̄. v. vbi dicit Jo. vidi in dextera sedentis supra tronum librum scriptuz intus et foris ⁊ signatuz sigillis vij

Capl̄m. xi.

Habitauerunt autez p̄ncipes ꝓpl̄i ⁊c̄) sicut patet ex p̄dictis gentiles in circuitu iudee habitantes valde dolebant de reedificatione irl̄m q̄ erat metropol̄. ⁊ querebant eiꝰ subuersionem non sic autē erat de alijs iudee locis ꝓpt̄ quod ꝑiculosius erat habitaē in irl̄m q̄m in alijs ciuitatibus ⁊ villis ⁊ tamē magis nc̄arium erat ꝙ eēnt ibi plures ⁊ fortiores habitatores qui possent eam defendē ɔtra impugnatores Ad habitādū āt ibi. aliqui de populo sponte se obtulerūt ⁊ illi dicūtur i textu p̄ncipes ⁊ optimates ⁊ de ip̄is dicitur ibidez ꝙ populus eis benedixit sed quoniā isti non erant in numero sufficiēti pro custodia ciuitatis ideo đ reliquo populo ꝑ sortes fuit ordinatum ꝙ decima ꝑs in ierusalem habitaēt Igit̄ ꝑ irl̄m sic impugnatā significari p̄t q̄libz ecc̄a vel ciuitas vl̄ res publica iniuste impugnata illi vero qui sponte se offerūt ad eius defensiōem dicuntur p̄ncipes. i. dn̄i suarum passionum quia timore periculi corporalis non r̄trahuntur a bono virtutis nec per consequens superantur a passionibus alijs quia sicut dicit Aug. non est ɔsentaneum rationi vt qui metu non frāgitur concupiscēcia frangi Dicuntur ec̄ (optimates) id est optimi đ populo quia sequuntur dictamen rationis recte que vt dicit ph̄s Semper ad optima đprecatur illis etiam benedicit populus Quia benedicti sunt a deo et hominibus. ꝑ hoc autē ꝙ alioꝝ. decia ꝑs ɔpulsa fuit per sortes

ad habitandum in ierusalem pro eius de/
fensione ostenditur ꝙ pro defensione ecc̄e
iusta. vel ciuitatis seu rei publice compel/
lendi sunt aliqui si sit necesse. quia tamen
talis defensio est opus virtutis ideo signi/
ficatur per decimam partē que significat
perfectiōem

Capitulum. xij.

HI autē sacerdotes ⁊c̄) genealogia
sequenciū non ponit̄ h̄ nisi rōe. d̄
dicationis muri ierusalem que per sacer/
dotes ⁊ leuitas erat p̄ncipaliter agēda et
qm̄ dedicatio est applicatio ad diuina. iō
ꝑ hoc significatur ꝙ homines laici per sa
cerdotes ⁊ alios ecclesie ministros ad di/
uina sunt applicādi ꝑ exempla sancte vite
⁊ ꝑ verba sane doctrine (In dedicatio
ne autē muri ierusalē ⁊c̄) scd̄z moralē sen
sum. ꝑ ierusalē fidelis anima designatur
vt superius dictū est frequenter mur⁹ aūt
eius est clausura virtutum qui murus de
dicatur quando virtutuz actus ad deum
applicātur hoc autē fit per h̄ ꝙ apud ip̄z
meritorij efficiuntur ⁊ hoc est cū caritate
impantur ⁊ ex caritate exercentur sine q̄
nihil est meritoriuz vite eterne i. Cor. xiij
si habuero omnem fidez ita vt mōtes trās
feram cari. autē non habuero nihil sum ⁊
si distribuero in cibos pauperum omnes
faculta. meas etsi tradidero corpus meuz
ita vt ardeam caritatem autē non habu
ero nihil mihi prodest caritas paciens est
benigna est ⁊c̄.) In dedicatione vero mu
ri fuerunt duo laudācium chori) ꝑ quos
significant̄ vires duplicis ꝑtis aie. s. intel/
lectiue ⁊ sensitiue q̄ ꝓ beneficijs a deo col
latis debent ad eius laudem insurgere se/
cūdum illud p̄s lxxxiiij. Cor meuz ⁊ caro
mea exul. in deum viuuz Vel ꝑ duos cho
ros significari possunt duo genera v̄tutū
scilicz intellectualium ⁊ moralium (⁊ iue/
rūt ad dexteram ⁊c̄.) sequitur postea (Et
choros scd̄us gratias referēcium ibat ex
aduerso) per hoc significatur ꝙ deus est
laudand⁹ in ꝓsperis que significat̄ per de
xterā ⁊ in aduersis que per sinistram p̄s.
xxxiiij. Benedicā dominū in omni tempoē
scz ꝓsperitatis ⁊ aduersitatis (Et immo
lauerunt die illo victimas) ꝑ hāc immola
tionē significatur oblatō eukaristie que di
citur victime in plurali quia figurata fu/
it per omnes victimas veteris testamenti
sicut vnum perfectum per multa imꝑfecta
de hac oblatione dicit̄ p̄s. xlix. Immola
deo sacri. laudis dicitur eni eukaristia sa
crificium laudis eo ꝙ offertur cum laudi/
bus diuinis.

Capituluz xiij.

IN die autem illo lectū est in volumie moy
si ⁊ inuentum est scriptum in eo ꝙ non d̄
beāt introire amonites ⁊ moabites eccle/
siam dei ⁊c̄.) per istos significātur hereti
ci ⁊ scismatici qui repellendi sunt ab eccle
sia dei (Eo ꝙ nō occurrerūt filijs israel cū
pane et aqua) tales enim non occurrunt
ꝓplo d̄i cū spūalibus alimētis nomine pa/
nis ⁊ aque significatis eo ꝙ in sacra scri/
ptura nomine panis et aque oīs cibus ⁊
potus significatur vnd̄ iiij. Re. vi. dicitur
Appone eis panem ⁊ aquam sequit̄ ibidē
⁊ apposita est eis magna ciborum p̄para/
tio (Et ꝯduxerunt aduersus eos balaam
ad maledicendū) qui balaam turbans gē
tem interpretat̄ p̄nceps hereticus vel scis/
maticus significatur quez excitant scisma
tici vel heretici ad turbandum populum
d̄i sic̄ patz d̄ iuliano apostata ⁊ d̄ theodo
rico rege heretico (Fecit ergo sibi gazo
philaciuz grande ⁊c̄.) ad intellectum seq̄/
cium. sciendū ꝙ neemias murata Jerusa
lem et dedicata redijt ad regem ꝑsaꝝ sic̄
promiserat sed circa finem dieruz suorum
redijt i ierusalē d̄ lñia regi. vt sciret statū
ciuitatis et vt sepeliēt̄ cum p̄rib⁹ suis (Et
inuenit quedam mala in absencia sua fcā
) ideo subditur (In omnibus autez his n̄
fui i ierusalem ⁊c̄.) ꝫ in suo reditu correxit
illa per hoc autem significatur ꝙ absen/
cia boni p̄ncipis de terra sua et boni prela
ti de sua ecc̄a frequēter sūt occasiōes ma
lorū in illis pullulāciū sicut p̄ncia gub̄na
toris est cā salutis nauis et ei⁹ abn̄cia pi
clitatiōis vt dicit̄ ij. phicoꝝ ꝑ hoc autem
ꝙ neemias r̄diēs in ierusalē mala q̄ pullu
lauerant diligēter correxit ostēdit̄ ꝙ prin/
ceps bonus rediens in terrā suā et bonus
p̄lat⁹ ad suā eccl̄iam debēt esse diligētes d̄
maloꝝ extirpatiōe q̄ pullulauerūt absen/
cie sue tꝑe Primū aūt malū ꝙ absente
neemia pullulauit fuit de admissiōe illici/

ti nam eliasphath ꝑpositus domꝰ dñi in gazophilatõ qđ erat factũ ad res sacras ponendũ quas ꝓ ꝑte amouit eliasiph ⁊ ibi vasa thobie gentilis ⁊ iudeoꝝ ꝑsecutoris vt patet ex sup̃ dictis ibidem ꝯseruãda recepit qđ fieri non đbebat Igitur ꝑ istũ eliasiph significat̃ malus p̃latꝰ qui insufficientes ⁊ indignos ꝓmouet in ecc̃ia et dignos inde repellit (Et ꝓieci vasa thobie foras đ gazophilatio ⁊c̃) v̄ba sũt neemie per quẽ significat̃ prelatus supior bonus qui debet esse solicitus de corrigẽdis defectibꝰ aliorũ ⁊ de eorum ecclesijs i statum debitum reformãdis (⁊ cognoui qm̃ ꝑtes leuitarũ ⁊c̃) hic ponit̃ scđm malum ⁊ cõtigit per mgr̃atus templi qꝛ nõ dederunt leuitis ꝑtes bonorũ eis debitas vñ debebãt viuere ꝓpter quod ꝯpulsi fuerũt de tẽplo recedere ad alia loca vbi sibi poterant ꝯmodum reꝑire ⁊ per hoc diuinꝰ cultus fuit multuꝫ diminutꝰ. per istos ãt magistratus templi significantur mali p̃lati qui bona ecclesie debita pauꝑibꝰ clericis ⁊ pauperibus alijs consumũt in põpis ⁊ in carnalibꝰ amicis ⁊ istud per neemiam .i. prelatum superiorẽ debꝫ corrigi ⁊ in statuꝫ debituꝫ reformari. (Et egi cãꝫ aduersus magr̃atus) hic ponitur remedium per neemiam qui fecit apportari decimas ad locum debitum in irl̃m ⁊ ꝯstituit homines fideles qui distribuerent leuitis fideliter ⁊ sic reformatus fuit cultꝰ diuinus

Capl̃m xiij

In diebus illis vidi in iuda calcantes torcular in sabbato ⁊c̃) hic ponitur tercium maluꝫ qđ contigit in absencia neemie. s. de sabbati violatione nam in illo iudei faciebãt opera seruilia Tyrij etiam qui gẽtiles erat inferebant pisces et alia venalia que vendebant iudeis sed neemias apposuit remedium per hoc autẽ ꝙ fecit claudi portas irl̃m p̃cipiẽs qđ nõ aperirẽtur vsqꝫ post sabbatum Moraliter ierusalẽ est fidelis anima vt frequenter dictuꝫ est supra Obseruatio vero sabbati ẽ quies anime in deo hec autem quies impeditur ⁊ violatur per tumultum negocioruꝫ exteriorum quorum fantasie ⁊ imaginationes intrant ad animam per sensus exteriores qui sunt porte moralis ierusalẽ Igit̃ porte sunt claudende ne per eas intret aliquid ꝙ quietem debitaꝫ anime in deo valeat ꝑturbare

Capl̃m .xiiij.

Sed in diebus illis vidi iudeos ducentes vxores azothidas ⁊c̃) hic põit̃ q̃rtũ malũ i abñcia neemie perpetratum Licet enim ante per esdrã mulieres alienigene fuissent de ꝓpl̃o. isrl̃ eiecte vt dictum est supra x. ca. esdre tam̃ ip̃o defuncto ⁊ absente neemia plures iudeorum redierunt ad vomitum accipientes sibi vxores alienigenas. sed neemias remedium adhibuit eos acriter obiurgãdo ⁊ maledicẽdo ⁊ aliquos eoꝝ cedendo ⁊ capillos euellendo et eos per dominuꝫ adiurando ꝙ a talibus abstinerent per iudeos vero recidiuantes in contrahẽdo matrimonia. cum alienigenis mulieribꝰ significãtur de penitencijs de vicijs carnalibus qui tamen postea deo ꝑmittente ⁊ diabolo procurante ad vomituꝫ reuertuntur pristinis se vicijs implicantes et isti sunt obiurgandi per asperaꝫ correptionem illorum. ad quorum spectat officiũ Sũt etiã maledicẽdi per hoc ꝙ mala pene superuentura eis sunt predicenda si i talibus perseuerant Sunt etiam cedendi corꝑaliter et affligendi per illos ad q̃rum spectat officium si fuerint obstinati (memento mei deus in bonum) per hoc significatur ꝙ bonus prelatus ex debita correptione malorum remunerationem bonorum consequitur suꝑnorũ

Explicit Neemias

Incipit Hester.

IN dieb⁹ assueri q̄ regnauit ⁊c.) Illum ordinez quē tenui sacram scripturam exponendo literaliter intendo tenere mistice exponēdo. s. exponendo. ꝑmo libros canonicos ⁊ postea non canonicos si tamen vita comes fuerit dño concedente. ꝓpter quod post expositionē nemie misticaz ad librum hester me conuerto Igitur per regem assuerum xp̄s significatur. ꝑmo rōe interpretationis. Nam assuerus interp̄tatur beatus. crist⁹ autem non solum beat⁹ est. sed etiā sanctorum aliorum beatitudo Secō rōne regie dignitatis quia cristus non solum est rex sed est rex regum. ⁊ dñs dominācium vt dicitur Apoc. xix. (Quando sedit in solio regni sui) licet aut ē crist⁹ in q̄ntum deus sit eternus non tamen fuit rex vel domin⁹ ab eterno sed quādo creaturam habuit subiectā inter creaturas āt angelica prior est saltez dignitate ⁊ sic i sācts angelis cepit regnare ideo subditur. (susa ciuitas regni eius exordiuz fuit) susa eniz gaudiū vel leticia interpretatur. de ciuitate vero supna In qua ciues sūt angeli sancti dicit p̄s. lxxxvij. Sicut letācium omni. ha. est i te (tercio igitur anno imp̄ij sui) per terciū annum conuenienter intelligitur tps terciū qō est tempus gratie qz successit tpi natuē ⁊ tpi legl. mosaice. (fec̄ grā de oblatum) quia tunc instituit eukaristie sacramentuz (Cunctis p̄ncipibus ⁊ puerl. suis ⁊c.). i. apostolis de quib⁹ dicitur p̄s. lxiij. Constitues eos p̄n. super omnē terrā ⁊ fidelibus alijs in diuersis ecclesie gradibus constitutis (vt ostēderet diuicias glorie regni sui (tunc enim ostendit fidelibus suis cibum precios̄imuz q̄ reficiūtur angeli glorios̄i in specie ꝓpria fideles autem in hoc sacramento sub specie aliena (inuitauit omnem populum) qui vult ōnes homines sal. fieri ⁊ per osequens ad hoc sacramentū admitti (vij. diebus). i. toto tpe qō septenario dicruz reuoluitur (In vestibulo orti). i. ecclesie militantis ō qua dicitur Canti. iiij Ortus conclusus soror mea sponsa (et nemoris) dicitur autem ecclesia nemus. nam in ea sunt multe bone p̄sone tanq̄m arbores fructifere per sanctam vitā ⁊ aromatice per bona famaz (qō regio cultu). i. diuino (ōsitum erat) nam ip̄e est cultor ecclesie p̄ncipalis (. Et pendebant ex omni pte tentoria) id est sanctorum angelorum p̄sidia. sicut tentoria ꝓhibēt pluuias ⁊ caumata (colozis aerei ⁊c̄) p̄ triplicē colorez hic positum significat̄ ternarius gerarchiaruz ⁊ in qualibz gerarchia tres ordines angelorum quia tamen eoz stabilitas ē a deo trino ⁊ vno. ideo h⁹mōi tentoria sustentari dicuntur funibus circulis (⁊ columnis). i. tribus p̄sonis q̄ sunt colūne oēm creaturam sustentātes aliter enim statim in nihilum redigeretur sūt ec̄ circuli omnem perfectionē eminentissime ōtinentes sunt etiam funes vniuersi ptes adinuicem onectentes (lecturi quoqz) id ē sedilia p̄ quiuantibus ad moduz lectorū dispōsita. scōm sensum literalez Moraliter vero per hec sedilia significātur quies cō sciencie in qua sedere ōbent p̄cipientes sacramentū eukaristie (dicūtur autē aurei ⁊ argentei) quia per aurum caritas ⁊ per argentum mundicia dēsignatur per quas ōsciencie quietant (bibebant āt qui inuitati erāt aureis poculis) quia virtus eukaristie sugitur vi amoris (vinū quoqz ⁊c̄) p̄ quod sanguis cristi p̄ciosissim⁹ dēsignat̄ qui nobis in hoc sacramēto sb̄ specie vini datur (vasti quoqz regina ⁊c.) per ip̄am intelligitur sinagoga nam interpretatur diffinitio consummata. finis autez sinagoge consummatus fuit in cristi passione. nam ex tunc legalia fuerunt mortua ⁊ post publicationem euāgelij mortifera tempe tamen intermedio a iudeis poterant obseruari ideo subditur (fecit conuiuiū feminarum ad designandum eius defectū sicut sexus femineus est defectiuus (In palatio vbi rex assuerus manere consueuerat). i. in templo in quo dabātur diuina rīsa añ passionis cristi tempora (itaqz die septimo cum rex esset hilarior) per diem septimuz

intelligit̄ ebdōda vij. post pasca post q̄m festum pentecostes celebratur tunc eniz rex noster ihesus cristus hilarem se ostendit qz dona spūssancti discipulis in signo visibili dedit (Et post nimiam potationē icaluisset mero). i. spūsancto non in se qz a p̄ncipio ɔceptionis habuit plenitudinē gratie. ꝫ in corpore suo mistico. nam ꝓpt̄ receptiōem spūssancti eius discipuli putabantur pleni musto vt habet̄ Act. ij. (p̄cepit mahumā ⁊ bagata ⁊c̄) per istos significantur apostoli alij qꝫ discipuli quibus p̄cepit xp̄s vocare ꝓplos ⁊ p̄ncipaliter sinagogam ad ɔuiuium noui testamenti ꝓpt̄ quod paulus ⁊ bar. dixerunt iudeis Act. xiij. vobis oportebat p̄mū loqui verbum dei ꝫ qm̄ repellitis illud ⁊ indignos vos iudicatis eterne vite ecce ɔuertimur ad gentes sic enim p̄cepit nobis deus ⁊ hec repulsio significat̄ ꝑ hoc qd̄ subditur (q̄renuit ⁊ ad eius imperium qd̄ ꝑ enuchos mandauerat venire ɔtempsit). i. ꝓpter ɔtemptū p̄dicatiōis apostolorum Jesus cristus rex regum sinagogam pro maiori ꝑte in incredulitate dimisit

Capl'm .ij

HJs ita qꝫ gestis ⁊c̄) sequitur (q̄rātur regi puelle virgines ⁊c̄) q̄ꝫuis autem quelibet ꝑsona ꝑseuerās in integritate fidei virgo dicat̄ ⁊ dei spōsa tamen ecclesia ex ꝑsonis talibus ɔgregata dicitur sponsa dei p̄dilecta ⁊ hoc significat̄ Cant̄. vi. cum dicitur lx. sunt regine ⁊ lxxx. cōcubine ⁊ adolescentularuz non est numerus vnde est columba mea ꝑfecta mea Jgitur ꝑ singulas virgines quesitas pro rege significātur singule fidēles ꝑsone ꝫ per hester que fuit p̄electa signat̄ ecclesia ⁊ per nūcios ad querēdum missos apostoli ⁊ p̄dicatoēs. Alit̄ potest etiā per hester virgo Maria designari et per nuncios angeli eam visitantes ⁊ spāliter gabriel angelus ad eaz specialiter d̄stinatus Luce. i. (Et tradāt eas in domū femiaruz sub manu egei). i. sub disciplina spūssancti a quo custodiunt̄ dicte virgies ⁊ vnguntur carismatibus ⁊ varijs virtutibus adornant̄ (ducta est itaqꝫ ad cubiculum regis ⁊c̄) h̄ mistice fuit impletum in ascensione xp̄i tūc eni ecc̄am iustorum secum duxit ad celestia vel in assumptione virginis gloriose quādo fuit sup̄ angelos exaltata (ac dona largit⁹ ē iuxta magnificenciā p̄ncipalem) xp̄s enim rex nr̄ ecclesiam secum ducens ad celestia dedit suis fidelib⁹ abūdant̄ spūssancti dona p̄s lxvij. scd̄m trāslatiōem lxx. ascendens in altum cap. captiuitatem dedit dona hoībus (Eo tempore quo mardoche⁹ ⁊c̄) ꝑ duos enuchos qui voluerunt regez interficere significati fuerūt pharisei. saducei qui post ascensionem xp̄i quesierūt ipsuz in membris suis occidere ⁊ nomē ci⁹ penitus delere vt patz Act. viij. ⁊ alijs eiusdem libri plurib⁹ locis ꝑ mardocheū aūt qui salutis hester gerebat curā pōt petr⁹ apostol⁹ itelligi qui curā suscepit ecclesie cristi ⁊ denūciauit ecclesie maliciā phariseoꝝ ⁊ saduceorū nomē xp̄i delere querēciū vt sup̄ hoc dn̄m exhonoraret vn̄ dicitur. Act. iiij. de petro ⁊ iohe dimissi autē venerunt ad suos ⁊ ānūciauerūt eis q̄nta ad eos p̄ncipes sacerdotum ⁊ senioēs dixissent qui cū audissent vnanimit̄ leuauerunt vocem suā ad dn̄z ⁊c̄ (⁊ annalib⁹ traditu est corā rege) ꝑ qd̄ significat̄ q̄ merita iustorum non dant̄ obliuioni sed registrantur coram rege celesti vt r̄munerent̄ tp̄e competenti.

Capl'm iiij.

POst hec rex assuer⁹ exaltauit amā. ⁊c̄) p⁹ ꝑsecutiōem iudeorū secuta ē ꝑsecutio p̄ncipū rōnoꝝ q̄ multū conati fuerūt nomē xp̄i delē ⁊ xp̄ianos interficē Jgit̄ ꝑ amā q̄ iterp̄tat̄ iiq̄tas p̄t nero neq̄ssim⁹ intelligi q̄ rex regū exaltauit ad sb̄limitatē ip̄ij rōni. nā omnis ptās a d̄o ē ꝓuer. viij. ꝑ me reges regnāt ⁊ ꝓpt̄ dignitatē imp̄ij venerabāt̄ neronē ꝓpli rōnis subiecti ꝑ mardocheū āt q̄ corā amā voluit genu flectere significat̄ petr⁹ aplus ⁊ quicunqꝫ successor eius bonus imo ec̄ quilibet verus xp̄ianus qui sacrilegis p̄ncipū mandatis noluerunt obedire ꝓpter quod dicti sacrilegi ꝑsecuti sunt grauit̄ ecclesiam excitata tamen fuit prima ꝑsecutio ꝑ neronē (nūciauerūt amā) ꝑ istos nūciatores significantur accusatores cristianorum apud impios imperatores (et litere ipsius anulo signate). per anulum significatur imperialis potestas a deo

data sicut p̄dictum est qua tamen nero et alij sibi similes abusi fuerunt in cristianorum p̄secutione

Capl'm.v

Que cuz audisset mardocheus scidit vestimenta sua ꝛc.) p̄ mardocheū significatur bonus prelatus qui corporale periculum vel spūale ꝯgnoscens populi sui se ip̄z affligit operibus penitencie ad p̄uocandū misericordiam dei (ꝛ hoc eiulatu vsqz ad fores palacij gradiens).i.ad respectū diuine maiestatis per penitenciam ꝛ orationem appropinquare cupiens(non erat licitum indutum sacco aulam regis intrare)per q̄m significatur palaciuz celeste qđ null⁹ ingredi potest indutus sacco mortalitatis hūane(qđ audiens hester consternata est)Naz ecclesia audiens afflictionem boni prelati debz merito turbari ꝛ mittere sibi vestem p̄curando sibi suis orōnibus diuinam consolationem sicut ecclesia procurauit petri liberatiōem Act.xij. De hac autem veste dicitur Isa.lxi. Induit me domin⁹ vestimēto salutis ꝛc.sed quia bon⁹ prelatus cito reuertitur ad fletum p̄pter aliquorum populi sui peccatuz ideo dicit̄ (quā accipe noluit)p̄ hoc autē ꝙ hester de accessu ad regem ad precandū pro liberatione populi.p̄mo se excusauit postea vero consensit significat̄ ꝙ triūphans ecclesia vel virgo beata vidētes ꝙ non sit tp̄s liberatiōis populi fidelis ab afflictione nam aliquando non expedit.et pro tunc cessant orare sed postea tp̄e cōpetenti faciunt (tradens me morti) licet eniz ecclesia triūphās ꝛ beata virgo sint extra mortalitatis statum tamen dicūtur tradē se morti quādo p̄iculū mortl. eius accipiūt ad amouendū p̄ suā interpellatiōem apđ iudicem deū sicut bonus aduocat⁹ illi pro quo aduocat aliquādo dicit pro sua ꝯsolatione ego sup̄ me accipio p̄iculum cāe tue (rursum qz hester ꝛc.)per hoc autē ꝙ hester r̄gina mandauit iudeis ꝙ essent in afflictione et oratione đuota significat̄ ꝙ ecclesia triūphās vel virgo beata volūt sibi deuotos facere talia vt orantes pro ip̄is r̄gem celi.veloci⁹ exaudiātur p̄ hoc ꝙ illi p̄ quibus volūt orare ad impetratiōem grē disponūtur

Capituluz vi.

Tercio die hester induta est regalibus vestimentis ꝛc.)per diez tercium significatur tempus gratie qđ est post duo tempora scilicet temp⁹ nature ꝛ tempus legis mosaice. tunc eniz ecclesia de gentibus collecta ornata fuit documentis celestib⁹ ꝛ sacramentis ꝛ beata virgo que significatur per hester in assumptione sua fuit ornata dotibus gloriosis.(ꝛ stetit in atrio domus regie) naz ecclesia stetit per constantiam in aduersis ꝛ virgo gloriosa stetit per potenciam in celestibus eminencijs.(Cunqz vidisset hester reginā stantem placuit oculis eius)ecclesia namqz celesti r̄gi placuit p̄pt̄ ei⁹ ꝯstanciā ꝛ v̄go beata p̄pter plenam corporis ꝛ anime gloriā(ꝛ extendit contra eam virgā auream)nam vtriqz contulit caritatis diffusionē(obsecro vt venias ad me hodie ꝛ amā tecum ad conuiuium)per qđ significatur eukaristie sacramentū in ecclesia militāte Et fruitio gloriosa in ecclesia triūphāte ad vtrūqz vocatur rex celestis quia delectat̄ in deuotorum ꝯmunicatione ꝛ in bonoꝝ fruitione ꝛ similiter aman vocat̄ per quez ꝯuenienter iulianus apostata designatur quia sicut ille fuit persecutor sinagoge sic iste ecclesie fuit etiam xp̄ian⁹ ꝛ sb̄diacon⁹ ordinatus ꝛ sic ad ꝯuiuium ecclesie militātis fuit vocatus scđm actum ꝛ per ꝯseq̄s ad ꝯuiuiuz ecclesie triumphantis ꝫ in potencia tm̄(Egressus est itaqz amā illo die letus ꝛ alacer)per hunc egressum a ꝯuiuio significatur eius recessus a xp̄ianorū ꝯsorcio ꝛ quia tunc ascendit ad romanuz imperium ideo dicitur(letus et alacer)tn̄ p̄pter ineptum ꝛ temp̄ale gaudiū (cunqz vidisset mardocheum sedentez ꝛc.) p̄ istū mardocheum qui reuerenciā ip̄i amā nō exhibuit significat̄ beatus basilius ep̄s q̄ mandatis iuliani apostate sacrilegis noluit obedire p̄pter quod iratus iulian⁹ ꝯminatus fuit ei ꝙ eius ciuitatē ꝛ populuz destruēt quādo de bello p̄fidis rediret sicut aman querebat suspendere mardocheū ꝛ populum p̄dere iudeorū.

Capl'm.vij.

Noctem illam duxit rex insomnez ꝛc.)sicut dictum est supra per regem istum deus significatur qui ē

rex regũ licet autez deus scdm veritatez nunq̃m dormiat tamẽ scdm modũ loq̃/di humanũ dicit̃ dormiẽ qñ mala puniẽ dissimulat ⁊ bona remunerare ⁊ quãdo ɔtrarium facit puniendo mala vel remunerando bona tunc dicitur euigilare tũc ãt ip̃ius amã iusta punitio ⁊ mardochei remuneratio imminebat de ꝓpinquo iõ dicitur noctẽ illam duxisse insomnez (Et iussit sibi afferri historias ⁊ annales priorum tẽporũ) tunc eni merita mardochei ⁊ demerita amã p̃terita corã deo fuerũt per sanctos angelos recitata sicut de meritis thobie ⁊ sare dicitur Thobie iij. In illo tempore exaudite sunt preces amboꝝ quorum vno tempoẽ sunt orationes in ɔspectu dñi recitate (hõ quẽ rex).s. celestis (honorare cupit).s. in futuro vbi erit verus honor vnde dic̃ Greg. oml. viij. si culmen veri honoris q̃ritis ad celeste regnũ tendite si gloriam dignitatũ diligitis In illa sup̃na angelorũ curia vna ascribi festinate (debz indui vestib⁹ regijs).i. i presenti vita dz ornari virtutib⁹ moralibus ⁊ theologicis (Et iponi sup̃ equũ qui de sella r̃gis est).i. dz habere corp⁹ totaliter obediens spiritui ⁊ subiectum (Et accipe regium diadema sup̃ caput suum).id est mente sua que caput ẽ hominis debz habere iugẽ memoriã corone celestis ꝓ cui⁹ adq̃sitiõe dz ɔtinue laborare (Et p̃m⁹ d̃ regijs p̃ncipibus).i. vnus de angelis hominũ custodibus sicut Gen̄.i. dicit̃ ⁊ fcm̃ ẽ vespere ⁊ mane dies vnus.i. prim⁹ (et p̃ plateas ciuitatis).s. celestis (Clamet ⁊ dicat) cum ip̃m ad gloriã itroducet (sic honorabitur q̃cunq̃z rex) celestis (voluerit honorare) ⁊ sic factum fuit btõ basilio per mardocheuz significato ⁊ cuilibet prelato sancto

Capl̃m vij

Intrauit itaq̃z rex ⁊ aman ad conuiuium ꝛc̃).deus qui per regem ⁊ peccator qui p̃ aman significatur intrant ad ɔuiuium eukaristie sed tamen diuersimode quia de⁹ itrat vt ɔuiuium faciẽs.pccor ãt vt abutens ⁊ indigne sumens quia iudiciũ sibi manducat ⁊ bibit Sequitur petitio hester p̃ q̃m significatur ecclesia cuz dicitur (da mihi animã meam pro qua rogo ⁊ ꝓpl̃m meũ pro quo obsecro) Sic autem petiuit ecc̃a beati basilij ad eius monitionem scz vt liberaretur cuz ꝓpl̃o a morte sibi ɔminata per iulianũ apostatam ⁊ missus fuit sanctus mercurius ad int̃ficiẽdũ iulianũ sic amã de mandato regis suspensus fuit in patibulo qd̃ p̃auẽat mardocheo ⁊ vtinã sic accidat omnibus malum machinantibus aduersus innocentes vt impleat̃ illd̃ p̃s.ix In laqueo isto q̃ abscõ.com.ẽ pes eorum

Capl̃m. viij.

Die illo dedit rex assuerus regine hester domũ amã ⁊c̃) per hoc fuit figurata concessio vrbis romane facta ecclesie i qua regnauerat iulian⁹ apostata figuratus per amã ⁊ plures alij p̃secutores ꝓpl̃i cristiani (Et mardoche⁹ ingressus est ante faciem regis) sicut dc̃z est supra per mardocheum intelligit̃ beatus. Petrus et eadem ratione per eum potest intelligi quilibet bonus p̃latus de salute ecclesie solicit⁹. Multi v̄o boni prelati ꝓpter atrocitatem p̃secutionis fugerant de ecclesijs suis ante baptismũ constantini sed ip̃o baptizato ap̃te fuerũt ecclesie ⁊ reuersi fuerunt prelati fugitiui vt in ecclesijs suis ministrarent ante faciez regis celestis qd̃ figuratũ fuit per ingressum mardochei ante faciem regis. (tulit itaq̃z rex anulum quẽ ab aman recipi iusserat ⁊ tradidit mardocheo) hoc autem mistice fuit impletum quando diuina ordinatione sublata fuit a p̃ncipibus terrenis potestas inuestiẽdi episcopos ⁊ abbates per baculum et anulum et remansit prelatis ecclesie tantum (hester autem cõstituit mardocheuz supra domum suaz) per quod designatur q̃ nullus instituendus est prelatus nisi per ecclesiam hester nomine figuratam (Orauit q̃z vt maliciam aman ⁊ machinationes eius ⁊c̃) seq̃tur (Juberet irritas fieri) qd̃ rex noster iesus cristus mistice fecit quando per constantinuz statuta cõtra xp̃ianos facta p̃ neronẽ ⁊ alios p̃secutores xp̃ianoꝝ irri

rauit inhibēs sub pena ne aliqua fieret in iuria xp̄ianis (mardocheus autez egredi ens de palatio q̄ de aspectu regis fulgebat vestibus regijs q̄c.) p̄ hoc significatur q̄ p̄latus frat̄na caritate motus aliquādo ō otemplatione debet egredi q̄ trāsire ad actionem pro salute populi sui q̄ tunc debet fulgere vestibus virtutum q̄ corona dignitatis q̄ amicti pallio honestatis (omnis q̄z ciuitas exultauit) In promotione namq̄z boni prelati debet populus letari p̄uer. r. rix. In multiplicatione iustorum letabitur vulgus cum autez impij sup̄serint p̄ncipatum gemet populus.

Capm ix.

Citur rij. mensis q̄c.) In hoc capitulo describitur interfectio duplex aduersariorum populi iudaici per q̄ figurata fuit duplex interfectio aduersariorum populi cristiani p̄ma fuit tempore karoli magni. Secūda t̄e pore godfridi de billone sicut in eorum gestis scribitur diffuse Per decez filios amō suspensos in patibulis. figurata fuit damnatio maliciam eius imitancium in gehēnē penis Per interfectionez autē quingentorum virorum significatur mactatio v. sē suum q̄ctum ad illicitos motus eorum per hoc autem q̄ iudei occisorum bona voluerunt prędari significatur q̄ cristiani pugnātes, contra infideles q̄ eciaz in quolibz iusto bello moueri non debent ꝓpter lucrū tempozale sed zelo fidei q̄ amore iusticie (quintodecimo autem die percutere desierunt q̄ idcirco eundem diem statuerunt solemnem) per hoc autem ostenditur q̄ ō victoria corporali q̄ multo magis de spūali gratie deo sunt rendende tanq̄m victori p̄ncipali Deut. viij. Ne dixeris in corde tuo fortitudo mea q̄ robur manus mee hec ō nia mihi prestiterunt sed recordaberis dñi dei tui. quia ip̄e tibi vires prebuerit vt impleret pactum suum super quod iurauit patribus tuis sicut presens indicat dies

Capitulum x.

Rex vero assuerus omnem terraz q̄c.) per regem assuerum significatur dominꝰ noster Jesus x̄p̄us sicut dictum est supra qui subiugauit sibi ō nem terram per fidem naz aliqui de omni terra iugo fidei cristiane submiserunt colla sua vt sit ibi distributio pro generibus singulorum cum dicitur (omnem terram) sicut dicitur omne animal fuit in archa noe Circa vero finem mundi omnes generaliter supponentur iugo fidei sicut dicit̄ docto. nostri q̄ tunc in omnibus generib⁹ erit deus vnus q̄ nomen eius vnū zacharie xiij. Et tunc erit distributio pro singulis generum cum dicitur (omnem terram exaltauit mardocheuz) per istum mardocheuz quem rex assuerus exaltauit q̄ fecit a se sēm significatur pontifex summꝰ q̄ cristus exaltauit super totum populū cristianum faciens ipsum sibi vicarium (querens bona populo suo) per hoc ostenditur q̄ studiuz summi pontificis verti debet ad querendū bonū populi cristiani q̄ similiter alij prelati sub ip̄o quilibet in sua prouincia vel diocesi ad honorem q̄ gloriam domini nostri Jesu cristi cui est honor q̄ glia in secula seculorum Amen. Cetera que sequuntur non sunt in hebreo nec sunt de canone ꝓpter quod ea hic omitto q̄ quia in precedentib⁹ virtualiter ot̄inētur

Explicit hester

Liber

Incipit Job.

Vir erat i terra hus nomine Job) p̄bus primo ethicorum tetragono cōparat hominem virtuosum q̄ sicut corpus tetragonuz optime sedet i quolibz latere sic virtuosus bene se habet in omni eventu fortune ꝓpter quod ibidē dicit p̄bs de virtuoso q̄ fortunas optime feret. s. prospera ea vtendo ad opera magnificēcie q̄ liberalitatis q̄ aduersa ea vtendo ad exercicium pacientie q̄ longanimitatis. Job ār bene se habuit in prosperis q̄ aduersis sic

patet ex decursu huiꝰ libri ꝓpter qđ tenet typum cuiuslibet ꝑfecte virtutis In prosperis ãt bñ se habuit ante fortunã acuersam ꝙ etiã post ipaz ꝓpter qđ in ꝓncipio libri ꝙ eius fine agitur de tpibus ꝓsperitatis i medio vero đ tpe aduersitatis q̃n tũ ad ꝑmũ dr (vir erat) .i. ẋtuosus a virtute morali ꝙ intellectuali dictus ió subditur (in terra hus) que ꝺsiliatoꝛ interꝑtat talis .n. est ad ꝺsulendũ sibi ꝙ alijs valde aptꝰ (noie Job) qui magnꝰ interꝑtat ille qui inter hoies est virtuosioꝛ ille iter eos ẽ vere maioꝛ (erat qz vir ille magnꝰ) ẋtute ꝙ dignitate (inter ões orientales) id est xp̃ianos. de xp̃o nãqz dicit zacha. vi. ecce vir oriens nomẽ eiꝰ sic ãt a noie xp̃i dicũt xp̃iani ita a noie oriẽtis p̃nt dici orientales (Nati qz sũt ei vij. filij) scđz qꝺ dicit Greg. omꝛ. xv. qꝛ vij. diebꝰ omne tps revoluit. recte septenario numero vniuersitas figurat Discipulꝰ ãt ꝑfectꝰ homis ꝑfecti in virtutibꝰ moralibꝰ ꝙ intellectualibꝰ dicit eius filiꝰ tanq̃m similis ei sactꝰ Per vij. igitur filios vniuersitas discipulorũ eius potẽciũ bene operari ꝙ docere significant (ꝙ tres filie) ꝑ q̃s intelligũtur ꝑsone potentes bñ operari sed nõ docere ꝓpter quod dicũt filie qꝛ nõ p̃nt gignere filios verbo p̃dicatiõis vel doctrine p̃nt tamẽ dicipere dceptꝰ devotiõis ꝑ verbũ p̃dicatoꝛis dicũt ãt tres qꝛ viuunt in fide scẽ ẽnitatis (Et fuit possessio eiꝰ vij. milia ouiũ) per oues innocentes intelligũt vnđ dicit ij. Re. xiij. isti qui oues sũt q̃o fecerũt ꝑ septenarium numerũ vniuersitas designatur sicut dictum est supra (Et tria milia camelorum). ꝑ camelũ qui est animal gibbosum ꝙ portandis onerib9 aptum significat peccatoꝛ penitẽs qui peccauit ex gibbo superbie sed ad satisfacieđũ se expedit ad portandũ onus penitencie. (q̃ngenta quoqz iuga boum) ꝑ iuga intelliguntur persone matrimonio vnite quia iugum dicit a iungendo. bos ãt est animal laboriosũ ꝑ iuga boum significãt ꝑsõe iuga te viuẽtes honeste laborãtes pro sui statꝰ honestate seruanda ꝙ pro ꝓle ad dei timorem educanda (Et q̃ngente asine) asina est animal tardum tamen humiliter sꝰbijcitur ad onus portandũ ideo per asinas si gnificant ad penitenciã tarde venientes ipaz tamen hũiliter sustinẽtes dicũt aũt quingenta iuga boum ꝙ quingente asine quia duũ vtriusqz ꝺditionis ꝑsone ꝑ laborem pnie ad eternam requiem gradiunt sub q̃ngẽtesimo numero mistice reponũtur. nam q̃nquaginta ꝑ. x. multiplicata faciunt q̃ngẽta. q̃nq̃gita ẋo requiẽ significãt eo qꝺ ãnus q̃nquagesimꝰ erat fr̃missiõis ꝙ quietis tẽpus omnia ẋo predicta possessio Job dicunt ꝑ quez bonꝰ doctoꝛ vel ꝓlatꝰ significat qꝛ cedit ad eiꝰ meritũ quicquid boni per eius doctrinaz fit i stabilitatibus predictoꝛum In omnibꝰ aũt p̃ponit numerus determiatꝰ ꝑ indeterminato sicut Matth. xvi. Non dico tibi vsqz septies sed vsqz septuagies septies id est tociens quociens (Et familia multa) exponatur sicut supra (Et ibant filij eius ꝙ faciebant duiuia qđ). filij boni doctoris vel ꝓlati sunt predicatoꝛes ab eis instructi vel missi qui faciunt duiuia vnusquisqz in die suo quando quilibet eoꝝ predicat tempoꝛe sibi apto (ꝙ mittentes vocabant treꝭ soꝛoꝛes suas qđ) licet enim omnes fideles vocentur ad duiuiuz verbi dei tamẽ magis ibi reficiuntur persone supradicte per filias Job significate. (Mittebat ad eos iob ꝙ sanctificabat illos ꝙ đ) frequẽter enim predicatoꝛes ex sua predicatione appetũt commendari cum tamen tota gloria debeat esse dei quos bonus prelatus sanctificat pro eis oꝛando ꝙ eukaristiam offerẽdoꝙ hoc bonũ otinuãdo ió seqt̃ (sic faciebat cunctis diebꝰ) (Cũ autẽ filij dei assisterẽt coꝝ dño đ) scđm sensũ lr̃alẽ ꝑ filios dei ħ intelligũt ãgeli sci scđz ẋo sensu moralẽ itelligũt sci hoies vitã ãgelicã ducẽtes inẽ q̃s freq̃ter ẽ sathã. i. hõ puerꝰ q̃ dicit sathã eo qꝺ est mẽbrũ eius. (cui dixit dñs vñ veiſ) r̃q̃rit. n. dñs ad puniẽdũ opa puersoꝛ (qui rñ densait circu. terrã) homies. n. peruersi sunt instabiles ꝙ vagabũdi (nunquid ꝺsideraſti ſuũ m. Job ꝙ đ) q. d. tu puerse debuisti viros scõs ꝺsiderare ꝙ te eis conformare sed quia perꝛuersi magis q̃rũt bonos ipedire ió ſboit (nũquid frustra Job timet deum. quasi diceret bonitas q̃m in eo laudas non est vera sed ficta. (sed extende paululum

ꝛc̄).i.proba eum per subtractiōez tempa/
lium bonorum(nisi in faciez benedixēit ti/
bi).i.tunc manifeste maledicet tibi(ecce v
niuersa que habet in manu tua sunt)freq̄
ter enim deus ꝑmittit peruersos sanctl.ho
minibus dominari ad eorū iustaz dānati
onē ꝛ scōꝝ p̄miatōez(Egressus qz est sath
a facie dei)nam illi qui ꝑuerse oꝑantur a
deo semper elongātur vnde Luce.xv.dicit̄
de filio prodigo ꝙ recedens a patre abijt
in regionem longinquam(boues arabant
ꝛ asine pascebantur iuxta eos)ꝑ boues a/
rantes significant̄ homines pro bono cōi
laborantes per asinas pascentes iuxta eos
homines pigri ꝛ tardi ad bonum ꝛ viuen
tes de laboribus eoruz (Et irruerūt sabei
)qui captiuantes interpretātur ideo signi/
ficant demones per quos bene operantes
captiuantur quādo de bonis operibus in
suꝑbiam eleuantur ꝛ tardi ad bonum qn̄
in suis fecibus moriuntur(Et pueros per/
cusserunt gladio)per pueros custodꝫ p̄di
ctorum intelliguntur rectores eoruz qui si
mul cum eis ꝑeunt quando eorum mala
per eorū negligenciam ꝯtingūt(Ignis d̄i
descendit de celo)scd̄m sensū literalē ignis
iste fuit accensus dei ꝑmissione et d̄i oꝑati
one ꝓꝑter quod significat ignez cōcupiscē
cie qui deo ꝑmittente ꝛ diabolo(Insufflā/
te succenditur)ꝓꝑter quod de ip̄o dicitur
ifra xli.cuius halitus prunas ardere facit
(Et tactas oues pueros qz ꝯsumpsit)qd̄
moraliter ꝯtingit quādo simplices ꝑ igno
ranciam ꝛ rectorum negligenciā isti ꝛ illi
flamma ꝯcupiscēcie consumūt̄(Caldei fe
cerūt tres turmas ꝛc̄.)per caldeos qui fe
roces interpretantur d̄mones significāt̄.i
pe.v.aduersarius vr̄ diabolus tan.leo cir
que.quem deuoret ꝛ isti caldei faciūt tres
turmas.nam aliqui demōes specialiter ex
citant ꝯcupiscenciam carnis aliqui ꝯcupi/
scenciam mundi aliqui superbiam vite(et
inuaserunt camelos)per quos significant̄
homines apti ad portandum onus ꝓpl̄i. ꝫ
a demonibus auferuntur qn̄ precipitātur
in aliqd̄ vicium per quod inepti reddunt̄
(nec non ꝛ pueros ꝑcusserunt gladio)qd̄
moraliter fit quādo per superiorum negli/
genciā hoc cōtingit(filijs tuis ꝛ filiab⁹ ve
scentibus ꝛc̄.)sicut dictum est per filios in
telliguntur discipuli iam docere potentes
per filias discipuli ad docendum adhuc in
sufficientes(repente vētus vehemens irru
it)qd̄ moraliter fit quando ꝑuersa doctri
na diabolo ꝓcurante in domū discipline
se ingerit et tunc filij ꝛ filie opprimunt̄ qꝛ
maiores discipuli ꝛ minores doctrina pe
stifera corrūpuntur (tunc surrexit Job ꝛc̄
)quia bonus doctor vl' prelatus ex casu di
scipulorum a virtute non deijcit̄ sed ip̄orū
casum lamentans deū adorat ꝛ veneratur

Capl'm.ij

Factum est autē ꝛc̄.) exponat̄ sicut
capl'o p̄cedenti vsqz ibi(Tu autez
ꝯmouisti me.vt affligerē eū frustra).i.sine
culpa sua nō tn̄ hoc fuit frustra ex intenti/
one diuina.nam hoc ꝑmisit ad paciencie
Job exercicium ꝛ eius p̄mium augmen/
tandum(pellem pro pelle ꝛc̄.)q.d.ista pro
batio iob est modica sic autē tirāni qui sūt
membra diaboli penā innocētum semꝑ di
cunt esse modicaz et querunt inferre maio
rem (Ecce in manu tua est)ꝑmittit enim
deus aliquādo bonum prelatū vel doctorē
affligi grauiter nō solū in subditis ꝛ tꝑali
bus bonis sed etiā in proprijs personis q̄/
tum ad corpus non tn̄ quātū ad animā iō
subditur(verūtamen animā illius serua).
nam a virtute non deijcitur sed magis per
paciencia stabilitur (Egress⁹ itaqz sathā)
exponatur vt supra(percussit Job vlcē pes
simo)scilicet ex parte inferentis qui hoc fe
cit pessima voluntate sed tamē optimo ex
parte sustinentis qui sustinuit paciētissime
sicut et passio xp̄i pessima fuit ex ꝑte iude
ꝛ ꝯpuli iudaici optima tamen ex ꝑte xp̄i
(qui testa saniem radebat)per quod signi
ficatur ꝙ modus ꝑfecte paciētis est penā
inflictaz iniuste non renuere sed aliquādo
addere sicut in collationibus patrum legi
tur de beato paphnucio ꝙ cum ī crimine ī
posito sibi falso grauis pena fuisset imposi
ta ad eius addidit grauitatem(dixit autē
illi vxor sua)ꝑ quā intelligitur sensualitas
que scd̄m augustinum ꝑ mulierem signifi
catur et malum suggerit rationi sed debz
per rationem ei responderi (quasi vna de
stult. mulieribus locuta es)eius suggesti
onem malam de impaciencia repellendo/
ꝛ subditur ratio (Si bona suscepimus de

manu domini) gratanter (mala autem quaē non sustineamus) pacienter quasi diceret sic debet esse ideo sequitur. (In ō nibus his non pec. Job ꝛc̄) Igitur audiē tes tres amici iob ꝛc̄) erant eniz veri ami ci vt dictum fuit in expositione literali ꝓ pter quod per ip̄os intelliguntur illi qui amicis afflictis vere cōpaciuntur (vene runt singuli de loco suo). nam sicut dicit Eth. nono libro ad infortunia amicoruz cicius ire debemus ad ꝯsolanduz q̄m ad eufortunia ad ꝯgaudēdū licet ad vtraqz sit eundum (Et exclamantes plorauerūt ꝛc̄) ex signis eniz vere compassionis affli ctus consolatur sicut portans graue pon dus ex cōportātib⁹ alleuiatur

Capl'm iij

Post hec aperuit Job os suum. ꝛc̄) scd̄m sentenciam Greg. Job tenet hic typum homis in pecc̄m mortale lapsi qui ꝑcussus est in mente. si cut Job fuit in corpore ad cui⁹ intellectū sciendum ꝙ homo aliquando accipitur in scriptura qualis factus est scd̄m natu ram ꝛ sic dicitur Genes. i. faciamus ho minem ad ima. ꝛ si. nr̄am Aliquādo v̄o accipitur qualis efficitur per culpaz ꝛ sic dicitur i. Cor. iij. cum zelus ꝛ contentio sit in vobis nonne carnales estis ꝛ scd̄m hominē ābulati. homo igitur sic accept⁹ concipitur in peccati consensu ꝛ nascitur in actu et cuz vere penitet d. (pereat dies in qua natus sum ꝛ nox in qua dictuz est conceptus est homo.). i. talis conceptus ꝛ talis natiuitas pereant qd̄ sit quādo pec catum remittitur per peccantis peniten ciam ꝛ misericordiā diuinam (dies ille v̄ tatur in tenebras). i. delectatio que facit in actu culpe vertatur in merorem penitē cie (non requirat eum deus desuper) scz ad puniendū in finali iudicio nec sit in re cordatione coraz iudice summo (nec illu stretur luie). i. non manifestetur ad meā ꝯfusionez illustratione aduentus iudicis sed potius abscondatur velamine remis sionis p̄s. xxx. beati quoꝝ re. sunt iniqui. ꝛ quorum tec. sunt peccata (obscurent eū tenebre et vmbra mortis). per hoc intelli gitur consideratio pene gehēnalis que ꝯ sideratio licet sit horrida respectu tamen expiencie non est nisi vmbra Diez igitur p̄ue d̄lectatiōis obscurant tenebre ꝛ vm bra mortis qn̄ repellitur per considerati onem pene gehennalis (occupet eum ca ligo). i. perturbatio mentis d̄ peccato ꝑ petrato. (ꝛ inuoluatur amaritudine) scz ꝑfecte penitencie ꝛ qꝛ nō solū lamentādū est pro peccati actu sed etiam pro interio ri consensu ideo sequitur (noctem illaz te nebrosus turbo possideat). i. indignatio spūs cōtra malū sic ꝯsensum retineat qd̄ ad actum exterius non procedat (non cō putetur in diebus anni) placabilis domi no de quo dicitur Isa. lxi. spūs dn̄i super me ꝛc̄. sequitur vt predicarem captiuis i dulgenciam ꝛ clausis aꝑtionem ꝛ predi carem annū placabilez domino. i. temp⁹ gratie. ꝑ dies ꝛ menses anni gratie intel liguntur virtutes ꝛ actus earum de q̄b⁹ expectat̄ remuneratio diuina ꝛ oranduz est ꝙ tunc non recordētur peccata ne ex eis offuscent̄ bona (sit nox illa solitaria) . i. non addatur alius ꝯsensus malus ad p̄muz (nec laude digna) quia de peccato non est gloriandu ꝓpter quod contra sic gloriantes dicitur Isa. iij. peccatum suū q. sodoma p̄dicauerūt nec aliquis de pec cato debet laudari ꝛ contra sic laudātes dicitur p̄s. ix. Laudatur pec. in d̄si. anime sue ꝛ iniquus benedicitur (maledicant ei qui maledicunt diei qui ꝑati sunt suscitaē leuiatam) isti sunt vere penitentes qui de testantur noctem consensus ꝛ diem act⁹ peccati ꝛ sic rebellant dyabolo cui erant subiecti qui per leuiataz significatur ꝛ sic ad pugnaz contra eos excitatur vt iterū sibi subijciantur Gregori⁹ Excitatur in prouocatione certaminis cum amittit ius peruerse dn̄ationis (obscurentur stel le caligine eius) qd̄ fit cum ex malorum nostroruz cogitatiōe bona nr̄a exterius lucencia obscurari vidētur ꝛ per hoc ab elatione reprimitur qd̄ est bonum (Expe ctet lucem ꝛ non videat). i. talis consens⁹ malus ad opus exterius visibile non pro cedat (. Quia non concludit hostia ven tris) id est concupiscencie que parit ma lum cōsensum ꝛ consensus factum (. Nec

abstulit mala).i.multiplicauit ipa(quare non in vulua mortuꝰ suꝫ)In vulua nãqꝫ peccatum moritur quãdo ꝺensus malus ante factum per penitenciã ꝺeluit(egressꝰ de vtero non statim perij).i.statim post factum malum non penitui (cur exceptꝰ genibus).i.in ꝺsuetuꝺine peccati nutritus(Cur lactatus vberibus).i.de malo in peiꝰ verbis mali attractus ꝓuerbio.i. ffili mi ſi te lactauerit peccatores. ne aꝺq̃escas eis (nunc enim ꝺormiens filerem).i.essem in pace ꝺsciencie.ſi non essent in me ꝓtedicti graꝺus culpe(Et somno meo).ſ. ꝺtẽplationis ꝺiuine(requiescerem cũ regibꝰ q cõsulibus terre).i.cum viris ꝺtẽplatiuis qui reges sunt ꝑ subiectiõem motuũ carnis q ꝺsules ꝺanꝺo fiꝺelibus ꝺfilia salutis(qui eꝺificant sibi solituꝺines)nam cõtẽplatiui libenter sunt solitarij(aut cum ꝓncipibus qui possiꝺent aurum ꝛc.).i.cuꝫ bonis ꝺoctoribus qui possiꝺent auꝝ sapiencie q argentũ eloquencie pure(aut sicut aboꝛtiuũ ꝛc.)aboꝛtiuum vero ꝺicitur oꝛtum non recto tempe.tempus vero non rectuꝫ fuit tẽpoẽ natuẽ lapse in quo omnis caro corrupit viã suã vt habeẽ Gene.vi.ꝓpẽ quoꝺ ꝺiluuium inunꝺauit q post ꝺiluuiuꝫ paucis exceptis omnis populus aꝺ iꝺolatriam ꝺclinauit igitur sancti illo tempe nati ꝺicũtur aboꝛtiui quibꝰ ꝺefiꝺerabat iob assimilari quia ꝺescenꝺentes aꝺ limbũ erant ꝺe sua futura beatituꝺine securi (Ex quibus ꝺcepti non viꝺerunt lucem)ꝑ istos intelliguntur sancti tpe legis mosaice nati q̃ tñ non viꝺerunt cristum lucem munꝺi cum istis similiter querebat Job in limbo quiescere ꝓꝺicta ratione(ibi impij cessauerunt a tumultu).i.ꝺemones qui molestare non poterãt scõs pres(Et ibi requieuerũt fessi roboẽ).i.fortes i tentatiõibꝰ fic q nõ vincebantur tamẽ fatigabantur sicut ꝺicit pbs vij.etb.ꝺe ꝺtinente (Et quonꝺã vincti pariter sine molestia)seꝫ sunt in limbo fic tpe

Job erat sanctus Joseph q ei similes (non exauꝺierunt vocem exactoꝛis) .i. ꝺemonis qui ꝺicitur exactoꝛ Luce xij.q iuꝺex traꝺat te exactoꝛi(puus et magnꝰ ibi sũt).i.puer et aꝺultꝰ moꝛientes tamẽ in gratia (Et seruus et liber)naꝫ sicut ꝺicit Ambroſiꝰ Apuꝺ ꝺominũ bona seruitus q bona libertas equa lance appenꝺuntur(q̃re miſero ꝺata est lux)ſicut lugenꝺa est ꝺceptio ſcꝺm culpam q natiuitas ſic q huiuſ vite que pociꝰ est moꝛs q̃m natiuitas ıꝺo ꝺicitur (Quare miſero ꝺata est lux)q.ꝺ ſicut bonum ei fuiſſet non peccaſſe ſic et in peccato non viuẽ ıꝺeo ſubꝺitur (Qui exꝑectant moꝛtez ꝛc.)quia moꝛi peccato ꝺebet eſſe in ꝺeſiꝺerio Rõ.vi.Exiſtimate voſ moꝛtuos quiꝺẽ eſſe peccato viuentes aũt ꝺeo in criſto ꝛc.(q non venit)aliqui nãqꝫ ꝺefiꝺerant peccato moꝛi q non moꝛiuntur nam ex ꝺſuetuꝺine peccãꝺi ab hac moꝛte retarꝺantur(quaſi effoꝺientes theſauruꝫ).ſ.ꝺiuine gratie qui inuenitur per hoc qꝺ homo moꝛitur culpe ıꝺeo ſubꝺitꝫ(gauꝺent qꝫ veheꝺenter cum inuenerint ſepulcrum)ꝺe qua ſepultura ꝺicitur Rõ.vi. Sepulti ſumus cum illo ꝑ baptiſmũ in moꝛtem)viro cui abſconꝺita est via)euntꝺ aꝺ patriã (Et circũꝺeꝺit eum ꝺeus tenebꝛiſ).ſ.ignorancie ꝺtractis ex peccati ꝺſuetuꝺine (añ q̃m comeꝺam).i.ꝺelectatiõem peccati ꝓcipiam(Suſpiro)ſiꝺereſi remurmurãte peccato(Et tanq̃m inunꝺantis aque ſic rugitus meꝰ) Iſa.li.impij.q. mare feruẽſ qꝺ̃ quieſcere non poteſt(quia timoꝛ quem timebam)ꝺe peccati ꝺtinuatione (Euenit mihi)ꝓpter ꝺſuetuꝺinẽ que vix poteſt ꝺimitti(nõne ꝺiſſimulaui)ꝓpter hoc a peccatis emenꝺari(nõne filiui)ſtarꝺãꝺo peccata ꝺfiteri(nõne quieui)manenꝺo nimiſ in lecto peccati(Et veit ſuper me inꝺignatio).ſ.ꝺei ſic ꝺebet peccatoꝛ ꝓo peccatis ſuis ꝺolere q lamentari.

Caplm iiij.

Reſponꝺens autem Elephath ꝛc.)Sciendum autem qꝫ liber iſte ꝑceꝺit rhetoꝛice ꝓpter quoꝺ ꝛplicatur pluries eaꝺem ſentencia aꝺ magis exaggerãꝺũ vt pꝫ ex ꝺicti.q patebit ex ꝺñis ſimiliter ꝓceꝺit ꝺiſputatiue ꝓpter quoꝺ etiam eaꝺꝫ aliquanꝺo repetũtur nam reſponꝺens repetit ꝺicta opponentis q opponens replicanꝺo ꝺicta rñꝺentis Sciendũ etiaꝫ qꝫ licet amici Job primo venerint aꝺ eius conſolatiõem tamẽ poſtea ꝓruperũt aꝺ eius iniuſtam increpationem ꝓpter qꝺ̃ in fine libri ꝺixit eis ꝺominꝰ non eſtis locuti rectũ coꝛam me ſicut ſeruus meus Job

⁊ ideo per ip̄os significātur illi qui iustos iniuste increpare conantur tales autem sunt precipites in loquendo qđ nōt̄ cum subditur (Conceptum sermonem tenere quis possit) ⁊ vt acrius increparēt prius eum cōmendant de doctrina cuz dicitur (Ecce docuisti plurimos) ⁊ de caritate fraṫna cum subditur (Et man⁹ lassas roborasti ⁊c̄) ɔn̄ter vertunt verbum ad increpatiōem (nunc autē venit super te plaga ⁊ defecisti) q.d. doctrinam tuam opibus destruxisti (vbi est timor tuus) erga dominū (fortitudo tua ⁊c̄) q.d. ista nō fuerunt in te scđm veritatem sed tm̄mō secundum fictionez (recordare obsecro te. q̄s vnq̄z inocēs perijt) q.d. null⁹ icrepātes autē iniuste frequenter ex verbis suis ostenduntur deficere nisi eni in vita pn̄ti đ qua loquebatur eliphath quia non credebat aliam Innocens aliquādo periret Isaias non diceret lvij. iustus perit ⁊ nō est qui recogitet Innocentes eniz aliquādo pereunt in hoc mūdo vt saluētur in celo (aut quando recti deleti sunt) q. d. nū q̄m quia similiter est falsum nam aliquādo đ memorijs hominū delentur vt in libro vite scribāt̄ (q̄n poci⁹ vidi eos qui operantur iniquitatē ⁊c̄). sequitur. (flante deo perijsse) similiter hoc est falsum. nam aliquando impij ꝓsperantur vsq̄z ad mortem in vita pn̄ti vt habetur infra eodem ca. Greg. Sepe namq̄z dominus diu tolerat quos in perpetuū damnat Sed quia mali non solū bonos arguunt de ficta bonitate sed etiam de crudelitate ido subditur (rugitus leonis) vocant eos leones ip̄os de crudelitate nōntes. Et qr non solum eos diffamant in personis proprijs sed etiam in sibi coniunctis vtpote in vxoribus filijs ⁊ famulis ideo subdit̄ (⁊ vox leene ⁊c̄) (Porro ad me dictum est ꝟbū absconditum ⁊c̄) tales eniz maligni vt iustius bonos arguere videantur fingunt aliquādo ꝙ occulta sibi diuinit⁹ reuelentur ⁊ que sint illa subditur (nunquid hō dei compatione iustificabit̄ ⁊c̄) licet eni hec sint impossibilia tamē maledici viri sanctis improperant de se sentire talia eo ꝙ reprobant in hominibus ⁊ bene ea q̄ deus homo legit̄ fecisse vt ꝙ a peccatrice tangi se permisit et cum peccatoribus comedit ⁊ bibit. saluator ei nr̄ talib⁹ peiorari non poterat quibus tamen peccatoribus melius erat Sic autem non est de nobis fragilibus ideo sequitur (Ecce qui seruiunt ei) scilicet religiosi (Non sunt stabiles). ꝓpter quod vitare peccatorum debēt occasiones ⁊ multo forcius hoc facē debent inferiores ido subditur (q̄nto magis hi qui habitant domos luteas ⁊c̄) domos autem luteas inhabitant qui terrenis negocijs ad peccatum inducentibus vacant

Capl̄z .v.

Voca ergo si est qui tibi respondeat ⁊c̄) licet autez elyphath credens Job obstinatum in malicia increparet eum iniuste tamen eius verba contra sic obstinatum retorqueri possūt vere. ꝓpter quod sic exponantur ad pn̄s ei dicendo (voca ergo si est qui tibi rn̄deat) q.d. si deū inuocaueris non exaudiet te ꝓpter impedimentū malicie Ita ꝙ hic accipitur si ꝓ nō (⁊ ad aliq̄ scōꝝ ɔuertē) q.d. si hoc feceris eius tibi non valebit oratio ꝓpter obstinationem tuam in malo (virum stultum interficit iracundia). stultus dicitur .q. statu altus ⁊ talis ē superbus qui se existimat alios excellere et ꝓpter hoc frequēter occiditur quia vult alios conculcare (⁊ puuluz occidit inuidia) quia tristatur đ alterius excellencia (Ego vidi stultum firma radice). i. ꝓsperari in bonis hui⁹ vite (Et maledixit pulcritudini ei⁹.). i. prosperitati quia nociua est bonis hominibus (longe fiēt filij eius a salute). i. imitatores sue superbie (Et ɔterētur in porta). i. in morte per quaz exitur đ presenti vita (cuius messem famelicus comedet) quia si fecit bonum opus de genere sibi non proficiet (Et ip̄z rapiet armatus). i. diabol⁹ de quo dicit̄ Luc̄ xi. Cum fortis armatus custodit atrium suum ⁊c̄ (Et bibent sicientes diuicias ei⁹). i. tirāni qui sunt aliene substātie sitibūdi (nihil i terra fit sine causa) per terraz significatur homo cui dicitur Genes. iij. puluis es et i pul. reuerteris ⁊ alia trāslatio hz. terra es ⁊ in t̄rā reuerteri. in hac

autem terra nihil debet fieri sine cā quia per membra corporis que sūt ꝛrea nihil fieri debz nisi qđ dictat ratio recta(Et de humo).i.corpore humano(non egredietˇ doloz).s.gehenne nam mortale peccatum nō incurritur nisi ꝑ consensū anime(hō nascitur ad laborem q auis ad volandum)ꝑDer hominem exterior homo per quem autem interior designatur igitur homo nascitur ad laborem q auis ad volādum.Nam homo exterior operibus actiue vite.interior autē otēplatiue deputatur in vtraqz tamē vita homo indiget adiutorio diuino iō ſdicitur(q̄jobrez ego depcabor dñm qđ. qui facit magna q inscrutabilia)dum terrenū hominem eleuat ad celestia vnde cecidit āgelica creatura(Qui dat pluuiam sup faciem terre)infundens hominibꝰ terrenis stillicidia siue gratie(q irrigat aquis)sacra mētalibus(vniuersa).s.rōnabilia ad hoc se disponēcia(qui ponit hūiles in sublime)Matħ.v.beati pau.spū quoniā iporum est regnū celorum(Et merentes erigit sospitate)Matħ.v.beati lugent quoniā ipi consolabuntur (Qui dissipat cogitationes malignorū qđ.)q hoc est diuine misericor die.quādo mala cogitata non ꝑmittit adimplere(Qui apprehendit sapiētes in astucia eorum)credentes enim impedire ꝓuidēciā diuinā impedit sicut fratres Joseph vendiderunt eum.ne dominaretur eis q ꝑ hoc haberet dominiū sup eos(per diez incurrent tenebras)qđ fit cum per astuciā incurrunt tenebras peccati(porro saluuz faciet egenum qđ.)a gladio enim oris q ꝺ manu violenti eripitur qui nec blandimēto seducitur nec ꝓsecutione frangitur q ħ contingit egenis voluntarie qui cōtēnunt ōnia amore celestl. patrie(Iniquitas ātꝺ trahet os suum)quando videbūt se deſici q egenos exaltari tunc enim dicent illud Sapi.v.Nos insensati vitam illorum estimabamꝰ insaniam q finez illorum sine honore.ecce quō oputati sunt inter filios dei q inter sanctos sors illorum(est beatꝰ homo qui corripitur a domino)naz ipe dixit Apoca.iij.Ego quos amo arguo castigo.(Et increpationem dñi ne reprobes) est enim medicina sanitatis spūalis inductua que non est ꝓbāda(In vi. tribulationibus liberabit te q in.vij.non tāget te malus)In vi.diebus deus omnia creauit q in septima requieuit igitur per vi.dies intelligitur totus mundi decursus in q̄ fideles tribulantur vt eterna requie dsolētur (In fame cruet te de morte)nam malis deficientibus ex subtractione verbi diuini ipo reficiuntur electi.(Et in bello de manu gladij) nam in tentationibus succumbunt q electi deuincūt (a flagello lingue absconderis)a flagello lingue absco̅ditur qui verbis iniuriosis non turbatur.(Nō timebis calamitatē cum venerit).i.cū gehenne calamitas alijs venerit(nō timebis)quia tibi non nocebit .(In vastitate q fame ridebis).i.tpe iudicij horribilis sicut Luce xxi.dicitur electis respicite q leuate capita vra .i.exhilarate corda sic exponit Greg.omelia.i.(Et bestias terre nō formidabis).i.dęmones qui cōpantur in scriptura ferocibꝰ bestijs(Sed cū lapidibus regionis peccatum tuum).i.cū electis. de quibꝰ dicit zacha.ix.Lapides sci eleuabuntur super terram (Et scies q̄ pacē habebit tabernaculū tuū).i.corpus qđ est tabernaculum anime.Nā glorie sū erit in resurrectiōe(Et visitans speciem tuam).i. confiderans corpis tui glorioſi decorem(non peccabis)sicut modo supbit homo de pulcritudine corporis(Et scies quoniā multiplex erit semē tuum).i.fructus operum tuorum (Ingredieris in abūdancia sepulcr̄).i.eterne quietis locus (qđ auditum mēte ꝓtracta).i.diligenter ofidera.nam attētio finis est directio opantis sic visio signi est directio sagittantis

Caplm vi.

Respondens autē Job qđ.)sicut dictum est supra Job significat bonus doctorē vel plātū ꝓpter quod tenz typū cristi qui doctor̄ ꝓnceps ē q pastorū sicut autē ꝓsecutiōez membrorū suorum suam dicit Actl.ix.Saule saule quid me ꝓse.sic eorum peccata dicit sua ps. xxi Longe a salute mea ꝟba delic.me.quorū remissionē defidcrat d.(vtinā appenderentur peccata mea qđ.)In statera namqz diuine iusticie passio cristi preponderat peccatis humane nature (vnde q verba mea doloē sunt plena)Matħ.xxvi.tristis ē ani

ma mea vſq; ad mor) qz ſagitte dñi ſunt i me)claui eni q lancea criſti corp⁹ pfozã/tes poſſunt dici ſagitte(quaruz indigna tio ebibit ſpm̃ meuz) .Jo.xix.Et inclina/to capite emiſit ſpirituz(Et terrozes dñi militant cõtra me).i.pene moztis q̃ ẽ vl timũ terribilium(nũquid rugiet onager qc̃)p onagrum q bouẽ qui ſũt animalia bzuta.ſignificanť homies carnales vitã pecudum eligentes (et per herbam q pze ſepe plenum)abundancia deliciarum in quibus quieſcunt voluptuoſi tanq; in op tato fine q per oſequens abhozrent labo res corpis q dolozes ideo ſubdiť(aut p̃t omedi inſulſum qc̃)ſed p mutatiõem de ptere excelſi de carnali fit aliquãdo fortis amoze criſti ad pferendum aſpera ſicut patet ỏ ſancto Bonifacio martire idõ in pſona talis dicit (Que prius nolebat tã gere ania mea qc̃)nam martiriuz qõ p⁹ abhozrebat ardenter pro criſto deſiderabat ſicut famelic⁹eſcam cuius dilatio an guſtiat fameſcentẽ (quis det vt veiat petitio mea qc̃)vt ad celi gaudium veniam per martirium .pb̃.i.deſiderium habens diſſolui q eſſe cuz criſto (qui cepit ipe me oterat qc̃).i.deus qui dedit mihi deſide riũ martirij ipe pficiat(q non otradicã ꝑmonibus ſancti).ſed magis benedicam deũ celi(que eſt enim fortitudo zc̃)q.d.to lerancia martirij nõ puenit ex homis vi tute ſed ex dono dei(aut quis finis meus qc̃).q.d.non eſt pſpitas huius vite ſed future qõ ſuſtinebat Job contra amicoſ ſuos vitam aliam non credentes ſed qm̃ martires de cõi curſu ſenciebant dolozes vnde dicebat eleazar⁹ ij.Machabeoz vi. Tu ſcis domine cum a morte poſſez libe rari graues corpis ſuſtineo dolozes ſedz animã aũt pter timorem tuũ libẽter hec pacioz ideo ſequiť(nec fortitudo lapidez)qui ſunt inſenſibiles.(fortitudo mea).q qm̃ pinqui martirum aliquãdo martiri zabant eos ſicut patet de patre ſancti cri ſtiniani q de patre ſancte criſtine iõ ſeq̃ť. (ecce non eſt auxilium mihi in me)id eſt i mea ognatione(neceſſarij quoq; mei).i. amici mei Sed ecõtra molles q effemia ti penas vite pñtis fugiẽtes incurrũt penas inferni que ſunt multo maloꝛes ideo ſubdiť(qui timent pruinã irruet ſup eos nix tpe quo fuerit diſſipati).i.diſcraſiati (q incaluerit).i.ifirmitas inualuerit(ſol uentur de loco ſuo)per ſepatiõem anime a corpore (Inuolute ſunt ſemite greſſuũ eorum)quia ſicut inuolut⁹ reti quando vult ſurgere iterum cadit ſic iſti ruunt de peccato in peccatum(ambulabunt in va cuum) quia non attingent ad brauium ſed ad contrarium ideo ſequiť(pibunt)(Conſiderate ſemitas theman)hoc dicit cõtra amicos.Job qui felicitatẽ hominũ ponebãt in pſperis huius vite per quos ſignificãtur carnales cõtra quos dicitur hic(conſiderate zc̃)ac ſi dicatur ſi ſenten cia talium penſetur nulla aut puula feli citas eſt que ab eis expectatur .(confuſi ſunt)vitam pecudum eligentes(quia ſpe raui) In bonis ſpiritualibus q eternis(. venerunt quoq; vſq; ad me)ad conſolan dum q verſi ſunt ad deſolandum(q pudo re coopti ſunt)reputantes me percuſſuz pter magnitudinem flagitiozum meoz (Et mõ videntes plagaz m.timetis)ne temporale ſubſidium querã a vobis qõ non eſt verum ideo ſubditur(nunquid di xi vobis qc̃)ſed ſi ſpirituale bonum poſ ſetis mihi conferre libenter acciperem iõ ſubditur(docete me zc̃)quoniã mali nõ diligunt veritatez ſed magis eius ſubuer ſionem ideo ſequitur(quare detraxiſtis ſermonibus veritatis qc̃)

Capz .vij

Milicia eſt vita hominis qc̃)ſupza ij.capitulo Job tenuit typũ ho/minis ỏ peccato penitẽtis ita p̃ dicl q̃ hic tenet figuram hois otinẽtis q fortes paſſiões vel tẽtatiões patitur ſed ab eis non ſupatur dicit igiť(milicia ẽ vi ta hominis ſuper terram)cõtra paſſiões carnis q tẽtationes demonis(Et ſicut di es mercenarij)qui non ſunt quietis ſed laboris (dies eius)ſcilicet hominis conti nentis (Sicut ceruus deſiderat vmbraz)ad ſui refrigerium ſic continẽs refrigẽa ri deſiderat ab eſtu tentationum (.Et ſic mercenari⁹ p̃ſtolať finem operis ſui) Ita

recipiat mercedē(sic et ego habui menses vacuos). Nam hec merces non recipitur in psenti (Et noctes laboriosas).i.mētis obnubilōnes(enumerauī mihi)ꝑter isurgentes passiones(si dormiero) peccati sōno (dicā quādo osurgaz)ꝑ sinderisiz peccato fmur murātez (et rursus erpectabo vespam ꝛc̄)timens peccati recidiuatiōez talis autē oflictus hois osurgit ex infectione carnis ideo subdit(Jnduta ē caro mea ꝛc̄.)ꝛ quia duersio exterioꝛ ex hoc sedatur sequit(cutis mea aruit ꝛc̄.) (Dies mei).i.illumiatiōes aimi(velociꝰ trāsierūt ꝛc̄)ꝑter passiones redeūtes ꝛ aim. obnubilantes (Et cōsumpti sunt absq vlla spe firmitatis in virtutē)Et quoniā in tali cōflictu implorādū est diuinū auxilium ideo subdit(mem ēto mei domine qm̄ vē.est vi. mea).i.instabil in bono nisi ex virtute tua

(Et non reuertet oculus meus)pꝰ hāc vitam vt videam bona.i.bonoꝝ operū merita(sic̄ osumitur nubes)resoluta i pluuiam ꝛ descendit ꝑter grauitatē(sic qui descendit ad inferos).ꝑter pondus peccatoꝝ(non ascendet)ad pñtez statū(quaꝑter non parcam oꝛi meo)ꝫ pfecte cōfitebor dō viuo i amaritudine spūs mei ꝛ qm̄ coꝛpus qđ coꝛrūpitur aggrauat animaz sequitur (nunquid mare sum ego aut cetus qꝛ circūdedisti me carcere).i.mortali coꝛpoꝛe(si dixero osolabitur me lectꝰ meꝰ).i.otēplatōis diuine actꝰ(terrebis me ꝛc̄) nam menti sic cogitanti frequenter occurrūt districta dei iudicia.que sunt valde terrena ꝛ quia ꝑpter talem conflictū cogitationū vita psens tristabilis reddit viris pfectis sequitur(q̄obꝛez suspendiū elegit anima mea).i.sepatiōem a carne terrena (despaui ꝛc̄.)Gregl.Justi quippe despaē est pñtis vite bona eternitatis electiōe deserere ꝫ quoniaz in exitu pñtis vite debet omnis q̄ntūcunqz iustꝰ de peccatis occultis timē ideo sb̄ditur(parce mihi domine)de pena peccatoꝝ(nihil enim sunt dies mei). id ē merita mea nulla sunt respectu tui p̄mij ꝛ quoniā recognitio bonitatis diuine est interp̄tatio sue misericoꝛdie iō sb̄ditur(Quid est homo quia magn. eum.) imaginis tue dignitate(aut quid appo. erga eum coꝛ tuum) supaddendo similitu-

dinē gratie tue(visitas eum diluculo).i.visitasti eum incarnationis tue beneficio. Ozee vij.quasi diluculū p̄parat est egressus eius ꝛc̄. (Et subito probas illum.) scilicz flagellis ad acceleranduꝫ iter suū Gregl.mala que nos hic oprimūt ad deū ire opellunt ꝛ quoniā hec flagella peccatis nostris sūt imputāda seq̄t(peccaui q̄d faciā tibi ꝛc̄.)q.d.non possunt remitti nisi ex tua gratia (Quare posuisti me otrariū tibi)me dimittēdo i offensa peccati (Et factus sum mihimet ipi grauis)ex pō dere peccati aggrauātis(cur non tol. peccm.)anteq̄m fim extra mie statū (Ecce nē in pul.dormio).i.ꝑinquꝰ sū mortis somno ideo sequitur(Etsi mane me quesieris nō subsistam)

Respondens autez baldach ꝛc̄.)iusti verba impio sunt ad audiendū grauia ideo dicit in eiꝰ psōa (vsqz quo loqueris talia) ꝛ quoniā iusti frequēter hic affliguntur ideo ab impijs felicitatem ponentibus in bonis huius vite mali reputantur ꝑpter quod dicūt(numq̄o deꝰ supplantat iudicium)videt eni eis q̄ hoc faceret si affligeret innocētes cum tamen deus frequenter hoc faciat vt eos per patiencie meritum ad gloriam ꝓducat (etiā si filij tui peccauerint ei)hoc dicunt infidēles ecclesie predicatoꝛibꝰ nitētes eos auertere a fide cum alijs credētibus qui dicūt coꝛum filij.i.Coꝛ.i.Jn cristo eni Jesu per euāgeliū ego vos genui ꝓmittētes eis bona tpalia que sola reputant esse vera.hoc etiam aliquādo oformant ex antiquis pribus qui legunt fuisse diuites in temporali bꝰ Gene.xiij.Erat ꝑāt abꝛahaz diues valdē in possessione auri ꝛ argenti ideo sequitur (Jnterroga eni generatiōem pristinā ꝛc̄) ꝫ quoniaz fideles ꝛ iusti aliqua bona faciunt que non possunt ab infidelibus ꝛ malscōm se reꝓbari ideo imputant ea ipocri si dicentes(nunquid potest viuere scirpus sine humoꝛe ꝛc̄.).i.sicut scirpꝰ ꝛ carex viroꝛem.non habent sine aqua sic ipocrita viuere non potest sine laude būana ꝑpter quam facit opera de genere bona quia talis iam mercedem recepit subdit (Et spes ipocrite)de aila mercede(pibit) quia premium eternum pro laude tpali ꝓcere.isa

nia videt esse sequit(nō placebit ei vecor dia sua)Greg.magna quippe vecordia ē laboriosa agere q aure laudis inhiare(sicut tela aranearum fiducia eius)Greg. aranearū tela studiose texitur ꝫ subito flatu dissipat qz quicq̄d ypocrita cum labore peragit aura humani fauoris tollit(in nitet super domū suam q nō stabit)quia laus humana supp q̄m edificatur ei⁹ opa cito trāsit(humect⁹ vr̄ scirp⁹ anteq̄m veniat sol)nam ypocrita scitate viret appenti ꝫ viror ei⁹ deficiet in feruore diuini iudicij(Et in ortu eius germen ei⁹ egredietur)nam in ꝓncipio boni operis laudē intendit hūanā que est eius finis(supp aceruū petrarū radices eius densabūtur).crescit enim scirp⁹ in aqua arenosa per arenam in aqua significātur homines terreni q delicōſi qui ofiderant tm̄ appencia q a tali b⁹ videi vult ypocrita q ibi ꝓfit radix sua (ſi absorbuerit cū)deus(de loco suo)id ē d corpe humano per mortē (dicet nō noui te)eum reprobando sicut fatuis virginib⁹ dicit Matth.xxv.nescio vos(de⁹ nō ꝓfiscit simplicem).i.sine plica ypocrisis incedentē(donec impleat risu os tuuz)secūdum intentiōem baldach nō est veruz loquit enim de tempali ꝓsperitate significata per risum que post iustificatiōez afflicti nō semp sequit ꝓut baldach opinabatur ꝫ ſi referatur ad felicitatez futurā est verissimū.nā ibi erit i enarrabile gaudium (Qui oderunt te induētur confusiōe)scz demones videntes se victos ab hoie (et tabernaculum impiorū non subsistet) Gregorius quia vite fugientes amatores dum in bonis presentibus studiose cōstituuntur ad eternam penam r̄pente rapiūtur

Capl̄z. .ix.

ETr̄ndens Job q̄c) qm̄ baldach de ypocritis multa vera dixerat licet male applicaret ad Job qui talis non erat ideo iob id qd̄ erat verum respōdēdo nō negat sed magis affirmat d.(vere scio q ita sit)de realiter ypocritis (q q non iustificet hō opatus deo) naz finiti ad infinitū nulla est opatio (nō potterit respondere vnū ꝓ mille) nihil poterit respōdere quia ratiōes diuinoz opez nobis penit⁹ sunt ignote (sapiens corde est q fortis. robore)qd̄ oñdit d.(qui trāstulit montes et nescierūt)supbos d̄cidēdo quando firmiores esse credūt in hoc mūdo sic d̄ nabugodonosor dm̄ fuit ī Dañ. iij.Regnum tuuz tranſit a te (Qui emouet terram de loco suo)homines in terrenis ofidentes de pñti vita subito trāsferē do Luce xij.Stulte hac nocte repetent animam tuam a te(Qui precipit soli q non oritur)quādo p̄dicatio ꝓpter malicias ppli a deo subtrahit Eze.iij. Linguā tuā adherere faciam palato tuo q eris mut⁹ nec q.vir obiurgās quia dom⁹ exasperanſ est(Et stellas clausit q̄i sb̄ signaculo)q̄n d̄utes humiliū ne supbiant seruat in occulto (qui extendit celos sol⁹)hoc spūali ter facit q̄n d̄tēplatiuos ad p̄dicādū mittit Et quia p b̄ terrena ptās rp̄o subtrahit p fidei receptiōem ideo subdit (qui gradi tur sup fluctus maris)qd̄ fuit impletuz in cōuersione d̄stātini impatoris (qui facit arcturum r̄c)diuerse sunt d̄stellatiōes varios status ecclesie significātes(per arcturum)qui semp sup orizontem nr̄m apparet significatur status apostolorum q̄ in ep̄is remanet(p orationes) que sunt tempestatis signuz significat status martiz (per yadas)que significant pluuias stat⁹ doctorum doctrine pluuiam effūdenciuz (p interioza austri)q̄ sūt nob occulta status anachoritaz hoīm aspectus declinā cium (Qui facit magna q inscrutabilia q̄c) Eccl̄i.i.Cuncte res difficiles nec ē qui possit eas explicare sermone seo quoniaz magis occulte sūt proprietates gratie q̄m nature subditur(Si venerit ad me)grāz conferendo (Etſi abierit)eam retrahendo(non intelligam) Eccl̄i.ix.nescit homo vtrum amore vel odio dignus sit ſi repente interroget in mortis articulo(quis rñ debit ei)q.d.nullus quia non est sufficienter prouisus(Deus cuius ire resistere nemo potest)ira in deo dicitur volūtas puniendi Jn deo vero dicitur duplex voluntas scz fci et signi. volūtati vero puniēdi q̄ ē facti null⁹ resistit ꝫ volūtati puniendi

que est signuz. aliqñ viri sancti obsistunt
qñ penā alicui⁹ debitā suis orationibus
auertūt. ⁊ sic dixit dñs Jere. vij. pro ꝓplo
isto neqꝫ assumas ꝓ eis laudē ⁊ orōem
⁊ nō obsistas mihi (sub quo curuant̄ qui
portant orbem) naz p̄ncipes ⁊ prelati de
bent sub eo humiliari (quātus ego sum)
q. d. nihil ad respondendū sibi (q̄d si ha
buero quippiā iustū non respondebo) qꝛ
nescit homo si sit vera iusticia que est per
graciā ꝓpter qd̄ habet necesse deprecari
iudicem pro habenda misericordia et
non iusticiā allegare (cū inuocantē me
exaudieris non credo) ꝓpter incertitudi
nem gracie (In turbine eni cōteret me)
. i. in tali perplexitate mei stat⁹ (Et multi
plicabis vulnera mea sine causa). s. mihi
nota ⁊ sic remanet timor ⁊ conturbatio
in conscientia (Si fortitudo q̄ritur ꝛc̄) h̄
ostendit̄ ꝙ cū deo nō est contendendū ꝓ
pter sue potestatis excessum. ⁊ q̄a nulla
iusticia potest allegari ante ip̄m ex parte
hominis qꝛ nescit si sit iust⁹ vt p̄dc̄m est.
⁊ multo min⁹ potest allegari ꝑ testimoni
um alterius. ideo dicit̄ (Nemo audet ꝛc̄)
Et ex tali perplexitate insurgit tediū pre
sentis vite. ideo subdit̄ (⁊ tedebit me vite
mee) (Unum est qd̄ locutus sum ꝛc̄) hic
ostenditur ꝙ ex afflictionib⁹ p̄ñtis vite.
etiā vsqꝫ ad mortē non pōt argui iusticia
vel iniusticia nam hec infligunt̄ iustis. ꝫ
quoniā perfecti appetunt affligi ⁊ etiam
ꝑ mortē dissolui vt sint cum xp̄o. ideo ꝓ
ipsis dicit̄ (si flagellat occidat me) i. occi
di ꝑmittat (⁊ non de penis innocentū ri
deat). i. derisionē fieri nō permittat quā
abhorrebant aliqñ sancti. nō pro se. ꝫ in
q̄ꝫtū h̄ fiebat a tirannis ⁊ infidelibus in
ꝯtemptū dei. ideo subdit̄ (terra tradita ē
in manu impij) qd̄ fit quādo ptās datur
impijs bonos persequēdi (vultū iudicuz
eius operit). i. opiri ꝑmittit errore. (ꝙ si
non ille ē ꝛc̄). q. d. non ē dubiū quin talis
ptās impijs concessa sit a deo q̄ꝫuis abu
tantur verūtamē qꝛ paꝝ durat sicut et
hominis vita. subdit̄ (Dies mei velocio
res fuerunt cursore) nam cursor aliquan
do sistit pro cibo sumēdo ⁊ somno. tꝑus
aūt ꝯtinue trāsit. Ad idē ponit exemplū
de transitu nauis ⁊ aquile volantis. d. (

transierunt ꝛc̄. Cum dixero nequaqꝫ ita
loquar) de transitu vite presentis (Com
muto faciē meā). i. intellectū meū cōuer
to ad cogitandū iudiciū futuruz (⁊ dolo
re torqueor) horrore sequētis pene. ⁊ q̄a
talis horror incutit timorem peccandi.
subdit̄ (verebar omnia opera mea ꝛc̄.) ꝫ
quoniā impij iustos eē malos reputāt iō
in ꝑsona iusti. sequit̄. (Si aūt sic impius
sum) vt a malis dicit̄ (quare frustra labo
raui) ad precauendū mihi de peccatis et
ad operandū bona. q. d. nō est pro remu
neratione in vita p̄ñti ꝫ futura. qd̄ erat
conclusio Job intenta. ꝫ quoniā sicut lux
creata cōparata ad diuinā ē tenebra. sic
iusticia humana cōparata ad diuinā est
iniusticia ysa. lxiij. quasi menstruate vni
uerse iusticie nostre. ideo subdit̄. (Si lo
tus fuero ꝛc̄) sequit̄ (tñ sordib⁹ intinges
me) sicut sol obscurat lumē candele. (Et
abominabunt̄ me vestimēta mea). i. vir
tutes mee erunt. q. nulle (neqꝫ ei viro ꝛc̄.
) i. deus nō est similis mihi sicut ali⁹ vir.
vt possum ei comparari ex equo (non est
qui vtrunqꝫ valeat arguere ꝛc̄.). i. ip̄e ⁊
ego nō habemus iudicē cōem qꝛ nō ha
bet superiorē (auferat a me virgā) timo
ris seruilis (loquar) in oratione deuota
(⁊ non timebo) qꝛ perfecta caritas foras
mittit timorē. i Jo. iiij Ca. x

Tedet animā meā vite mee ꝛc̄) liz
viuere per se sit delectabile tamē
ꝑ accidēs fit tristabile. hoc aūt cōtingit
dupliciter. vno modo qꝛ multis ⁊ graui
bus malis ē adiunctū ꝓpter qd̄ aliqui se
interimunt expediri volentes a malis q̄
sentiunt. Alio modo qꝛ boni melioris est
retardatiuū. s. vite glorie. ⁊ sic Aplus di
cebat. desideriū habēs dissolui ⁊ esse cuz
christo. Primū modū tenui litteralit̄ ex
ponēdo. nūc āt exponē mistice. scd̄z tene
re ꝓpono. dicit ergo vir perfectus deside
rio vite celestis accēsus (tedet animā me
am vite mee). s. p̄ñtis ꝓpter retardatōez
melioris (dimittaz aduer. me elo. m. ꝛc̄)
ꝓpter tedium mansionis in hac miseria
(dicam deo noli me ꝯdemnare) ad ampli
us hic manendū. q. i carcere. sic dicebat
Joh. euāgelista Quotiēs te rogaui vt ve
nirem ad te. sicut scribit̄ in eius legenda.

indica mihi ꝛc̄)q.d.causam detentionis
mee in hac vita scire vellē.sicut dixit Jo.
Expecta populū credituꝝ mihi.(nunq̄d
bonū tibi videtur si calum.ꝛ oppri.me.)
.i.calumniari ꝛ opprimi me ꝑmittas cō
flictibus demonū qui durant vsq̄ ad hu
ius vite terminū q.d.non est sic.qꝛ si tuos
in hoc conflictu relinquis.hoc est ꝓpter
bonū victorie sequentis.(nunquid oculi
carnei tibi sunt ꝛc̄).i.ꝯgnitionē a sensib⁹
ꝛ sic mō dimittis hic diu viuere vt habe
as maiorem cognitionē de me.q.d.non
nam ab eterno cognoscis omnia perfecte
(manus tue domine fecerūt me ꝛc̄) Hoc
exponitur mistice de constitutione homi
nis in esse gracie que a solo deo datur.(
ꝛ plasmauerūt me to.in circuitu)qꝛ cum
gratia dat virtutes adiunctas ꝑficiētes
anime potentias.ꝫ qꝛ per hoc homo nō
confirmatur in bono.ideo subdit̄(Et sic
repente precipitas me).i.exponis me pre
cipitationi exponens me multiplici tēta/
tioni.tamē reparabilis est hominis cāus
cuius assignatur vna causa qꝛ fomitē ha
bet ex carne quē nō habuit angelus ideo
subditur(memento queso ꝙ sicut lutum
feceris me)dādo mihi carnē a dominio
terreā.ꝛ patet ex resolutione cum dicit̄.
(ꝛ in puluerē reduces me.) Consequēter
ponitur ordo formationis cum dicitur.(
nōne sicut lac mul sisti me ꝛc̄)albus eniz
humor est materia corporis humani ex
quo formant̄ carnes.ossa.pellis ꝛ nerui
(vitā ꝛ misericordiā tribuisti mihi) nam
anima viuificās funditur corpori organi
sato(ꝛ visitatio tua).i.conseruatio tua.
sine qua non possem subsistere (custodi/
uit spiritū meuz)hoc totū de corporis for
matione dicit̄ ad declarandū ꝙ peccatū
hominis ē remissibile. ꝫ quoniā remissio
actualis est occulta nobis.sequit̄.(Licet
hoc celes in corde tuo tñ scio ꝙ vniuerso
rum memineris)naz bene scitur in gene
rali ꝙ deus misericors est.nescitur tamē
siuius miseretur in particulari post remis
conem autē culpe per graciā remanet se
quela peccati.ideo subditur(si peccaui et
ad horam pepercisti mihi)peccatū remit
tendo(Cur ab iniquitate mea mundum
me esse nō pateris)quia remanet sequela

homo vero semper est in peccato vel gra
cia.ideo subditur(etsi impi⁹ fuero ve mi/
hi est).i.cōminatio pene eterne(ꝛ si iust⁹
non leuabo caput)hoc asserendo.Eccle.
ix.Nescit homo vtꝝ amore vel odio dig/
nus sit ꝓpter qd̄ si me iustū assererem su
perbie laqueū incurrerem.ideo sequit̄(et
ꝓpter superbiā q.leenam capies me.)qd̄
est mihi materia doloris.ideo sequit̄(re/
uersusq̄ mirabiliter me crucias instau
ras testes tuos contra me)testes isti sunt
sancti quorum vita peccata nostra argu
it punienda(quare de vulua eduxisti me
ꝛc̄)hoc dicitur quia pena abortiui minor
est q̄ peccatoris adulti ꝫ quia peccatum
adulti ante mortē deleri potest per penitē
tiam ideo sequit̄(Nunquid non pau.die.
meorum finiet̄ breui)q.d.sic.ex quo con/
cluditur(dimitte ergo me vt plan.paul.
)id est concede mihi penitendi spacium.(
antequā va.ad ter.tenebrosaz ꝛc̄).i.vt ꝑ
B euadere valeā horrendā gehēne penā.

Respondens autem Sophar ꝛc̄.)
Iste contra Job arguit notans
eum de superflua loquacitate fal
so tamē.ꝛ ideo licet verba Sophar con/
tra Job nō valeant sunt tamen efficacia
contra loquacem ꝛ vanū doctorē seu pre
dicatorez.sic presens capitulū exponetur
(nunquid qui multa loquitur nōne audi
et)q.d.predicator van⁹ semper vult loq̄
de alioꝝ defectibus .etsi modicū tangat̄
statim ad impacientiā ꝓuocatur(aut vir
verbosus iustificabit̄)q.d.nō.qꝛ in multi
loquio nō deerit peccatum(tibi soli tace
būt hoies)ꝫ eni vanus p̄dicator q̄rit seo
sic nō erit.iō sbdit̄(ꝛ cū ceteris irriseris)
eos acrit̄ ꝛ publice pungēdo(a nullo ꝯfu
taberis).q.d.imo.s.a deo ꝛ p̄dicatorib⁹
veris.sicut symō magus a btō petro fuit
ꝯfutat⁹(dixisti ei pur⁹ est ꝑmo me⁹ ꝛc̄)va
nus eni p̄dicator de bō doctrina se iactat
atq̄ vita.cū tñ in vtraq̄ mlta sint arguē
da.iō sequit̄(vtinā de⁹ loqueret̄ tecum)
oñdendo tibi tue vite ꝛ doctrine defectū.
(ꝛ ꝙ multiplex sit lex eius)id est difficilis
ad intelligendū ꝙ vani predicatores nō
reputāt in tāto ꝙ sine studio sacre scrip
ture p̄sūptuose se ingerūt ad p̄dicām Jōē
in epla ad Paulū.taceo de meis similib⁹

qui ſi forte ad ſcripturas ſanctas poſt ſe/
culares lras veniũt ⁊ ꝓmone ꝯpoſito au
res ꝑpli mulſerint q̃quid dixerint hoc le
gem dei putãt nec ſcire dignãt q̃ ꝑphe
te q̃ ꝑpli ſenſerint. ꝫ ad ſenſuz ſuũ incõ
grua aptant teſtimonia q. grande ſit ⁊ ñ
vicioſiſſimuz. dicẽdi genus deprauare ſẽ
tencias ⁊ ad ſuã voluntatẽ ſacrã ſcriptu
ram trahere repugnantẽ. ⁊ qm̃ tales pre
ſumptuoſi a ſuis ſuperioribꝰ aliqñ puniũ
tur grauiter. ꝫ ipſi portãt impacięter. ñõ
ſequit (Et intelligẽs ꝙ multo minora ex
igar.) i. minus debite puniaris (Forſitan
veſtigia dei deprehendes) hoc dr̃ cõtra il/
los qui ſecularibꝰ lris inſtructi ꝓ hoc vo
lunt de ſecretis diuinis loqui cũ tñ mini/
me creature ñ poſſint rões deprehendere
qđ ſi facerẽt ꝓ hoc tñ deũ nõ deprehende
rent nã oẽs ſuoſ effectꝰ excedit in infinitũ
ꝑpter qđ ſbdr̃ (excelſior celo eſt ⁊c̃) (ſi oia
ſubuerterit) in nihilũ redigẽdo (vel in vnũ
coartauerit) ad informẽ materiã reducẽ
do. (q̃s dtradicet ei). q. d. hec oia põt q̃ cũ
uis nõ intellexerint pbi (ipe eni nouit ho
minũ vanitatẽ) q̃ credũt mirabilia ſcire
⁊ valere (⁊ vidẽs iniquitatẽ nonne ꝯſide
rat). ſ. ad puniendũ q. d. hic. qz dedecꝰ cul
pe nõ remanet ſine decore iuſticie. (Vir
vanus in ſuperbiã erigit) ſicut ramuſcu
boris fructu vacuus ſurſũ eleuat (⁊ tãq̃
pullũ onagri ſe liberũ natũ putat) ad fa
ciendũ ⁊ dicendũ quicq̃d cogitat ⁊ tali
dr̃ (tu aũt firmaſti cor tuũ) dtra dñm (⁊
expãdiſti ad eũ manus tuas) deprecãdo
q. d. hoc ẽ pro nihilo (ꝫ ſi iniquitatẽ q̃ in
manu tua ẽ abſtuleris.) veracicer penitẽ
do (tũc leuare poteris faciẽ tuã.) ipm ſi
ducialiter depcando. i. Jo. iij. Si cor no
ſtrũ nõ reprehenderit nos. fiduciã habeꝰ
ad deũ vt quicq̃d petierimꝰ accipiemus
ab eo (⁊ nõ timebis) timore ſeruili (miſe/
rie q̃q̃ obliuiſceris). i. culpe ꝓterite non
recordaberis ad ipam reiterandã (Et q.
meridianus fulgor ꝯſurget tibi ad veſpe
ram) i. purgabit te a tenebra cõtracta ꝓ
culpã (⁊ cũ te ꝯſumptũ putaueris) ꝑpter
peccatoꝝ grauitatẽ (orieris vt lucifer) ꝓ
diuine gre conſolationẽ (Et defoſſus ſecu/
rus dormies) qz ſepulto corpe ſpũs erit i
requie (⁊ nõ erit q̃ exterreat) qz tunc oĩs
tentatio ceſſat (⁊ deprecabunt faciẽ tuã
plurimi.) qz ſanctoꝝ ſuffragia poſtulant
viui (oculi aũt impioꝝ deficient) a ſpe be
atitudinis (⁊ effugiũ peribit ab eis) qz fu
gere nõ poterũt de manu demonis. (Et
ſpes illoꝝ abominatio anime) abominã
tur eni iuſti que mali ſperãt in vita pñti.

Capitulum. xij.

Reſpondens aũt Job ⁊c̃) licz ami
ci Job multa vera dicerẽt. falſo
tñ ⁊ ꝓſumptuoſe ipm arguebãt
cũ talis non eſſet ſicut ei imponebãt ꝑpt̃
qđ Job eis rñdens typum illius gerit q̃
ꝓſumptiones talium racionabiliter rep/
mit. ⁊ ſic ex eoꝝ dictis ꝯcludit (ergo vos
eſtis ſoli homines) ꝓſumptuoſi nãq̃ ma
xime de ſua ſcientia ſe ſolos homines eẽ
reputãt ꝑpter qđ frequẽter alios beſtias
vocant (⁊ vobiſcũ moriet ſapia) ſic videt
ꝓſumptuoſis. vnde quidã talis nomie lu
cas cuz ifirmaret fecit hos versus. phiſi
ca quid facies. metaphiſica viua fies. fi
Lucas moritur loyca deſtruitur.) Quis
eni hec que noſtis ignorat (q. d. nulli aut
pauci ⁊ ſic nõ debetis ex hoc ſup alios eſ
ferri (⁊ mihi eſt cor ſicut ⁊ vobis). i. intel
lectus ps. xxxvi. lex dei eius in cor. ipſius
⁊c̃ (nec inferior veſtri ſum (vt eni reprimẽ
do preſumptuoſos teneat modeſtiã. ſupe
riorẽ ſe nõ dicit ꝫ equalẽ) Qui deridet ab
amico) a quo deberet honorari ꝑpter qđ
grauius eſt ab eo deridi) Jnuocabit deũ
) qui eſt fidelis amicꝰ nec deficit in neceſ
ſitatibus. deridet iuſti ſimplicitas) Greg
nã ab huiꝰ mundi ſapientibꝰ fatuitas cre
ditur puritatis ꝟus) lampas otempta
apud cogitationes diuitũ). i. ſuperborum
Dicit autẽ lampas quoniã interius lu/
cet. otempta quia exterius nõ apparet i
tus ardet flãma caritatis. foris nulla re/
ſplendet gloria decoris (parata ad tẽpus
ſtatutũ) ſ. extremi iudicij. tunc apparebit
fulgor ſui meriti. Mat̃. iij. Fulgebũt iuſti
ſicut ſol ⁊c̃. ꝫ econtra mali tunc extinguẽ
tur qui nunc frequenter proſperantur ꝓ
pter qđ ſubditur (Abundant tabernacu
la predonũ ⁊c̃.) Grego. Quia plerũq̃ ma
li eo magis contra deum eleuantur quo
ab eius largitate ⁊ contra merituz ditã
tur (Interroga iumenta ⁊c̃.) per iumẽta

que sunt quedam hominis iuuamenta. intelliguntur actiui(per volatilia celi)cõ templatiui(per terram)que calcatur humiles(per pisces)qui vocem non habent in iniurijs illatis sibi tacentes. ¶Hos autẽ interrogare est virtutes eorum considerare ꝙ eorum responsio ẽ considerantiũ imitatio. sed quoniã hoc ex dono dei procedit. ideo subditur. (Quis ignorat quia hec omnia manus dñi fecerit)ꝙ quoniã non solum proficit homo considerando. ℈ etiam audiendo. ¶Sequitur(nonne auris verba diiudicat)qđ fit quando bona verba suscipit ꝙ mala repellit(¶Et fauces comedẽtis saporez)quod fit cum ex cognitione veritatis sequitur gustus deuotionis. ¶Hoc autẽ contingit in illis qui sũt dñi passionũ. ideo sequitur. (In antiqs est sapientia ꝛc.)de qua dicitur. ¶Sapiẽ. Quarto. ¶Senectus venerabilis non diuturna nec numero annorum cõputata ¶Cani eni sunt sensus hominis ꝙ etas senectutis vita immaculata. ꝙ hec senect9 virtualiter continet multa tempora. vt subditur ibidem. ꝙ autem deus ista dare possit iuuenibus etate ostenditur cum dicitur (apud ipm est sapientia ꝙ fortitudo ꝛc)(¶Si destruxit ꝛc)scilicet sapientiã alicuius. sicut fecit ¶Nabugodonisor propter suam superbiam. ¶Daniel. iiij. (¶Si includerit hominẽ ꝛc)auferendo sibi loquelaz. sicut fecit zacharie ꝓpter suam incredulitatem ¶Luce ꝓmo. (si continuerit aqs) sue gracie(omnia siccabuntur)nam omnia opera bona mortificãt. (¶Si emiserit eas abundãt.)sicut fecit apostolis in die penthecostes. (¶Subuertent terrã.)id est homines terrenos conuertendo eos ad fidem sicut factum est per apostolorũ predicationem (¶Ipse nouit ꝙ decipientem.) ad ipm puniendũ (¶Et eum qui decipitur)ad damnum eius releuandũ. (adducet consiliarios)scilicet malos (¶In stultum finem)¶Exemplũ de ¶Achitofel qui se suspendit. ij. Re. (¶Et iudices in stupore.) ¶Exemplũ ¶Danielis. xiij. de iudicibus peruersis quos ¶Daniel conuicit(baltheũ regiz dissoluit)cum eos in luxuriam cadere permittit. sicut de ¶Salomone dicit. iij Reg. xi. ¶Cumqz esset senex depranatũ est cor eius per mulieres (¶Et precingit funes) peccati(renes eorꝝ)¶Prouerbio. v. capo. ¶Iniquitates sue capiunt impiũ ꝙ funib9 peccatorũ suorũ cõstringitur. (ducit sacerdotes eorũ inglorios)cuz propter malam vitam suam gloria priuantur ꝙ iusti simplices ad eam eleuãtur. (cõmutans labium veracium). i. permittens cõmutari quando timore damni vel amore lucis veritas omittitur predicari. (¶Effudit despectionez super principes)id est demones. ¶Ephe. vi. ¶Non est nobis colluctatio aduersus carnem ꝙ sanguinez sed aduersus principes ꝙ potestates aduers9 mundi rectores tenebrarũ harum. contra spiritualia nequicie. super istos principes effundit despectionẽ quando reprimit eorꝝ potestatem(ꝙ eos qui oppressi fuerant releuat)quãdo peccatores a dyaboli iugo liberat ꝙ quoniã hoc procedit ex dei iudicijs nobis occultis. ¶Sequitur (Qui reuelat profunda ꝛc. ꝙ producit in lucem vmbram mortis)quando diaboli machinationes occultas aperit vt remedium adhiberi possit(qui multiplicat gentes ꝛc.) exemplũ de ¶Niniuitis qui multi erant et subuertendos eos dixit ꝓpter culpam et non fecit ꝓpter penitentiam. (qui imutat cor ꝓncipum populi)scilicet iudaici cui9 sacerdotes inuidia ꝙ odio moti contra christũ eum interfecerunt ꝙ desiderauerant venturũ(ꝙ decipit eos ꝛc)id est decipi permittit ꝙ sic erant per multa falsa

Capitulũ. xiij.

¶Ecce hec omnia vidit oculus me9 ꝛc)¶Presumptuosus in scientia reprimitur. quando spretus ab eo equaliter scire declaratur. ꝓpter qđ Job reprimens ¶Sophar arrogantiaz ¶In verbis istis ostendit scientiaz non esse minorem. ℈ quia quãtuncũqz sciens desidera re debet plus scire. ¶Sequit. (℈ tamen ad omnipotentẽ loquar)in oratione vt velit meam scientiam augmentare. ideo subditur (ꝙ disputare cum deo cupio) ¶Per disputationez veritas inquiritur. ꝙ ideo cũ deo disputare est ab eo veritatem inquirere. (¶Prius vos ostendens fabricatores mendacij.) ¶Unam enim opus

sapientis est mencientē manifestare posse (atq; vtinā taceretis ꝛc̄) ꝓuerbioꝝ. xvij Stultus si tacuerit prudens reputabit̄. (nūquid deus indiget vestro mēdacio.) q d. nō. hoc autē pōt dici questuarijs predicatorib⁹ qui multa falsa dicūt vt questū extorqueant a simplicibus (nūquid faciē eius accipitis) q. d. nō. qꝛ non decipit̄ talibus verbis. (statim vt se cōmouerit) ad puniendū vos (Memoria vr̄a ꝯparabit̄ cineri). i. deficiet per mortez (tacete paulisper) ⁊ dicit paulisper qꝛ tacere etiā modicū p̄sumptuosis loquacib⁹ est molestū. (quare lacero carnes meas ꝛc̄) viri sancti carnes lacerant qn̄ motus carnales in se domant ⁊ animā suā portant in manib⁹ cum rectā intentionē tenent in suis operibus (etiamsi occiderit me) i. ab infidelib⁹ occidi ꝑmiserit (In ip̄o sperabo) qꝛ mors martiꝝ preciosa est ante deū (verūtamen vias meas in ꝯspectu eius arguā) peccata mea veraciter confitendo (Et ip̄e erit saluator meus) ip̄a remittendo. ꝫ qꝛ ficti sunt a salute longinqui. sequit̄ (nō enī veniet in ꝯspectu eius ꝛc̄. si fuero iudicat⁹) .i. in p̄nti flagellis ꝓbatus. (scio ꝙ iust⁹ inueniar) i futuro. Tobie. iij. hoc aūt hꝫ pro certo omnis qui colit te qꝛ vita eius si in ꝓbatione fuerit coronabit̄ (quis est qui iudicet̄ mecū) i. sustinere velit flagella ꝓpter deū (veniat) secure qꝛ reportabit premiū (quare tacens ꝯsumor) p̄dicator veritatis hec tacens ꝯsumit̄ qꝛ ꝯscientia mordet̄ (duo tm̄ ꝛc̄) q. d. cū abstuleris penalitates p̄ntis vite ꝑ resurrectionē ⁊ formidinē gehēne ꝑ illā vocationē. Venite benedicti patris mei ꝛc̄. tunc videbo te facie ad faciē exn̄s in ꝓprio supposito. ꝑ hꝫ tn̄ nō excludit̄ q̄n ante ab animab⁹ sanctoꝝ videat̄ ꝫ ad hanc visionē nō ꝑuenit nisi totaliter a peccatis purgat⁹ fuerit. iō subdit̄ (q̄ntas habeo iniquitates ꝛc̄) q. d hoc oñde m̄ vt purgari valeaꝫ in p̄nti. ⁊ qm̄ in p̄nti dei facies non videt̄. subdit̄. (cur fa. tu. abscō.) Grego. Si vt amicum aspiceres tue me visionis lumine nō p̄uares. tūc apparet ꝑfecte dei amicicia cum videt̄ in patria. ⁊ qm̄ in p̄nti mēs humana mobilis est ⁊ tentationib⁹ exponit̄ recte. sequit̄ (ꝯtra fo. qđ ven. rapit̄ oñ. potuā) naꝫ per ea q̄ patimur dei potentiaꝫ experimur (Et stipu. sic. ꝑsequeris) homo stipula sicca dr̄ qꝛ si aliq̄d hēatđ humore gracie nescit̄ (Scribis ꝯtra me amarit.) .i. inferni terrores (⁊ ꝯsume. me vis pec adoles. mee) ⁊ multo grauius puniendus est homo ꝓ peccatis etatis mature (posuisti in ner. pe. m.) q. d. latere te non pōt aliquod pcc̄m meū (qui q̄si pu. ꝯsu. sum) sicut ab imundicia sumpsi corꝑis exordium (⁊ quasi vestimentū qđ ꝯme. a tinea) tamē ex eo nascitur ⁊ sic tentatio carnis oritur ex homine ⁊ ip̄m ꝯsumit in peccati perpetratione

Capi. xiiij.

Homo natus de muliere ꝛc̄.) ꝑm Augustinū. ꝑ mulierem sensualitas designatur. ergo (homo natus de muliere) dici potest homo carnal̄ qui sensualitati sicut matri studet obedire (breui viuens tempore) talis eiꝫ vita multas infirmitates corporis ⁊ anime ⁊ angustias solet generare. Boeci⁹. iij. de Cōsolati. Quid autē de corporis voluptatibus loquar quaruꝫ apparentia plena est anxietatis. Satis vero penitentia est q̄ntos ille morbos q̄m itolerabiles dolores. q. quendā nequicie fructum fruentium solent afferre corporibus. (qui quasi flos egreditur) per delectationē sensibilē. (⁊ conteritur) per superuenientē tristiciam Boecius ibidē. Tristes vero esse voluptatum exitus quisquis libidinū suarū reminisci volet intelliget ideo subdit̄ (Et fugit velut vmbra) hec delectatio modica ⁊ tamen per eaꝫ incurritur eterna pena. ꝓpter qđ subditur (Et dignuꝫ ducis super huiuscemodi ꝛc̄) quia tamen deus aliqnn̄ sua grā de voluptuosis fac̄ bōs vt patet de sancto bonifacio martire ⁊ Madalena. subditur (Quis potest facere mūdum ꝛc̄.). q. d. tu. (breues dies hominis sunt) scilicet ad deum sic conuersi. vellet enim pro longanimitate sui termini vt ꝑ opera bona recuꝑare posset temp⁹ amissum ꝫ quia terminus eius est a deo prefinitus. ideo subditur (recede ergo). i. recedes (paululū ab eo) nō subtrahendo graciam ꝫ vitam p̄sentez (vt quiescat) in domino (donec optata veniat) scilicꝫ beata fruitio. ꝫ quoniā per ꝯuersionem pecca-

torum ad deū aliqui concipiunt ſpem ve/
nie cōſequende. Subdit(lignū habet ſpē
)i.homo qui dicit arbor conuerſa(ſi p̄ſci
ſum fuerit)a chriſto per peccatū morta/
le(rurſum vireſcit)p̄ recuperationē gra
cie(Si ſenuerit in terra ⁊c̄).i.ſi diu mā̄ſe
rit in terrenis deſiderijs.tamē recupera
re poteſt graciā ſaluatoris.ideo ſubdit.
(ad odorem aque).i.preueniētis gracie(
germinabit)cōcipiendo bonū p̄positum
(⁊ faciet comā).i.opa bona(q.cū p̄mū
plantatū eſt).i.antequā in peccatū labe
retur qui a vero multi carnales in ſuis fe
cibus moriunt.ideo ſubdit.(homo vero
cum mortuus fuerit)⁊ accipitur hic ho
mo ſicut.i.Cor.xv. Nōne carnales eſtis
⁊ ſm̄ hominē ambulatis(Et nudatus.)
virtutis ⁊ gracie veſtibus(vbi queſo eſt.
)q.d.in inferno repoſitus(ſic homo cum
dormierit)per mortem dicto modo.(nō
reſurget)a culpa ſua ⁊ pena .licet reſur/
gat in reſurrectione generali ad maiorē
penam ſuſtinendā(donec atteratur celū
).i.cines celeſtes cadant a gloria .q̄ tm̄
durabit damnatorū pena.Math.xxv. ⁊
ibunt hi in ſuppliciū eternum.iuſti autez
in vitā eternam. Tempore vero Job ſan
cti non admittebātur ad celum.ideo ſub
dit(Quis mihi hoc tribuat vt in inferno
p̄te.me)a malis vite p̄ntis in limbo in q̄
non erat pena ſenſibilis(donec pertrā.fu
ror tuus).i.indignatio tua contra gen⁹
humanū qđ in morte chriſti fuit deo re/
conciliatū(⁊ conſtituas mihi tempus in
quo recor.mei)ſcz in reſurrectione gene
li.ꝝ quia amici Job reſurrectionem nega
bant.ideo dra eos ſubdit(putas ne mor
tuus homo rurſum viuat)q.d.tu nō cre
dis ꝝ ego credo.ideo ſubdit(cunctis die/
bus quibus nunc milito)cōtra vicia pu/
gnando(expecto donec veniat īmu. mea
).i.reſurrectio mea in corpore glorioſo.i.
Cor.xv. Oēs quidē reſurgem⁹ ꝝ nō oēs
imutabimur. (vocabis me)ad gloriā.di
cendo illud Math.xxv. Venite benedicti
pa.mei poſſidere paratū vobis regnuz a
cōſtitutione mundi(⁊ ego rn̄debo tibi.)
reddendo graciā ex tota virtute ſpiritus
mei(operi manuū tuaz).i.mihi qui ſum
opus tuum(porriges dexteram) ponen/
do me ad electoz p̄tē(tu quidē greſſus
meos dinumeraſti).i.meos ad⁹ bonos
⁊ malos(ꝝ parce).i.parces (pecca. m.)
qđ patet ex hoc qđ ſubdit(ꝝ curaſti iniq̄
tatē meā)ſicut aūt iuſti tunc ibūt ad glo
riaz ita reprobi ad penā.ideo ſequit(mōs
cadens defluit ⁊c̄.)(⁊ homines ſimiliter
perdes).i.homines ſimiles monti per ſu
perbiā ⁊ ſimiles ſaxo vel lapidi p̄ co/
duriciā.⁊ terre per auariciam(roboraſti
euz paululū)ſ.imperiū qui frequēter pro
ſperatur in vita p̄nti(vt in perpetuū trā/
ſiret)ad penā inferni(imutabis faciē eius
)in morte ⁊ emittes eum ad penā gehen
ne(ſiue nobiles fuerint filij eius ⁊c̄)de q̄/
rum promotione fuit nimis ſolicitus in
vita.ideo ſequitur(verūtamen caro eius
dum viuit dolebit)anxiata pro filijs.(Et
anima eius ſuper ſemetip̄o lugebit)poſt
mortem in ſupplicijs eternis

Capitulū.xv.

Respondens aūt Eliphat ⁊c̄.)ſm̄
Grego. Eliphat tenet hic typum
heretici qui doctori catholico ſu
perbiam imponit ⁊ blaſphemiā eo q̄ cō/
tradicit ſue hereſi. p̄pter qđ dicit ip̄m(in
ventū loqui ⁊ cum ardore ſtomachi)i.ſu
perbe mendaciter ⁊ iracunde(arguis v̄/
bis eum qui non eſt equalis tibi) ſcilicet
deū ⁊ ſic imponit ei blaſphemie peccatū
(⁊ tuliſti preces coram dn̄o)id eſt abſtu/
liſti nam blaſphemus non eſt dignus ex/
audiri(nunquid p̄mus homo tu).i.excel
lentior omniū(numquid conciliū dei au/
diſti)ita q̄ eius ſecreta tibi ſoli ſint nota
(⁊ inferior te erit eius ſapientia) hoc eni
dicunt heretici ꝓnice iponentes eis q̄
fingant ſe ſingulariter ſecreta dei ſcire et
q̄ volunt preferre ſuam ſcientiam diuine
eo q̄ contradicūt ſue ſecte quā heretici di
cunt a diuina ſapientia proceſſiſſe.(quid
noſti qđ ignorem⁹)quaſi d.nihil. quia
ſacras ſcripturas ⁊ p̄hicas melius intel
ligimus(⁊ ſenes ⁊ antiqui ſunt in nobis)
Sectas enim ſuas dicunt proceſſiſſe a pa
tribus veteris ac noui teſtamenti (Num/
quid grande eſt vt conſoletur te deus.)
vocando ad ſectam noſtram.(Sed ver/

(ꝫ verba tua hoc ꝓhibent) quib⁹ impug nas eaz (quid te eleuat coꝛ tuum ꝛc̃) Im ponunt eni heretici catholicis doctoꝛib⁹ ꝙ superbia coꝛdis eoꝝ apparet in ſenſib⁹ exterioꝛibus ꝙ falſo ſe iactent de ſancti tate ideo ſubdit̃ (quid eſt homo vt imma culatus ſit ꝛc̃) qđ ꝓbant cum dicitur. (Ecce inter ſanctos nemo imutabilis) id ẽ ab imundicia totaliter immunis ex quo concludit (quãto magis abominabilis ꝙ inutilis homo qui bibit q̃ſi aq̃m iniquita tem). i. ſine freno ꝙ menſura. tales enim heretici dicũt eſſe doctoꝛes eccleſie (oſtẽ dam tibi ꝛc̃) dicunt etiã ꝓncipes chriſtia/ nos eſſe cruoeles tyrannos qđ nõt cuz ſubditur (Cunctis dieb⁹ ſuis impius ſup bit) innocentes oppꝛimendo (Et numer⁹ annoꝛũ incertus eſt tyrannidis eius) Ec cleſi. x. Omnis potentatus breuis vita (ſo nitus terꝛoꝛis ſemper in auribus illius) quia ꝓpter mala quoꝝ nõ eſt oſcius ſibi omnibus locisꝙ hoꝛis timet inſidiari (cũ ſe mouerit ad querendũ panem). i. ad ac cipiendũ coꝛpoꝛis refectionẽ (nouit ꝛc̃). i. ꝓbabiliter eſtimat intoxicari ꝙ ſic neꝯe ẽ ip̃m continue anxiari cui⁹ cauſa ſubdit̃ cum dicit̃ (tetendit eni aduerſus deũ ma num ſuam) eius membꝛa perſequendo (cucurrit aduerſus dñm erecto colle) i. ſu perbe (Et pingui ceruice armatus eſt). i. diuicijs ꝙ temꝛoꝛali poteſtate (operuit fa ciem eius craſſitudo) i. mentẽ eius igno/ rantia craſſa (ꝙ de lateribus ei⁹ aruina dependet) nam eius collaturales ꝙ cõſili arij ſemper querũt diuicijs impinguari (habitabit in ciuitatib⁹ deſolatis). i. in ſo cietatibus inferni deſolatione plenis. (nõ ditabitur) ſpiritualib⁹ bonis (nec mittet in terra radicem). ſ. viuentiũ in qua non habebit partẽ (ramos eius arefaciet flã/ ma). ſ. gehenne puniens eius opera (non credet fruſtra deceptus ꝛc̃.) qꝛ in inferno nulla eſt redemptio (anteq̃m dies eius re pleantur peribit) per moꝛtis acceleratio/ nẽ (Et ignis deuoꝛabit tabernacula eoꝝ qui munera libenter accipiũt) ad iuſticie ſubuerſionẽ. Iſta dicũtur ab hereticis fal ſo contra bonos ꝓncipes chriſtianos ꝫ a catholicis veraciter dici poſſunt con tra malos qui tyranniſant ſuper bonos.

Capitulũ .xvi.

Reſpondens autẽ Job ꝛc̃.) qui te net hic typuz doctoꝛis catholici ſicut elyphat tenuit typuz hereti ci. dicit ergo (audiui frequenter talia). ſ. aſpera ꝙ falſa ab hereticis dicta. ꝫ q̃niaz aliquando blandis vtuntur vt per hec de cipiantur incauti. Subdit. (Cõſolatoꝛes oneroſi vos eſtis) quia talia blanda du/ ris ꝙ aſperis ſũt peioꝛa (aut tibi moleſtũ eſt ſi loquaris). ſ. veraciter ꝙ modeſte. nã hoc nulli moleſtuz debet eſſe (poteram ꝙ ego ſimilia vꝛi loqui) ſed nolo nam inde/ cens eſſet mihi (atq; vtinã eſſz anima ve ſtra) ſcilicet in afflictõne nec dicit hoc ze lo vindicte. ꝫ iuſticie vt pena docente ſci/ rent compati catholicis poſitis in tribu/ latione (Conſolarer ꝙ ego vos) veraciter ꝙ ex coꝛde (ꝙ mouerem labia mea quaſi parcens vobis). i. cõpatiens ꝙ magis ra tione culpe q̃ pene (ꝫ quid agam) q̃ſi. d. ſum perplexus (quia ſi locut⁹ fuero) vos arguendo (nõ quieſcet doloꝛ meus) eo ꝙ vꝛa coꝛrectio non ſequitur (ꝙſi tacuero ñ recedet a me) quia pungar aculeo conſci entie quia dimittenda non eſt veritaſ do ctrine ꝫ quoniã doctoꝛ eccleſie non ſoluz dolere debet de obſtinatione infideliuz ꝫ etiã de peccatis fideliũ. Ideo ſubdit̃. (Nunc aũt oppreſſit me doloꝛ meus.) ꝓpt̃ fideliũ defectus (ꝙ in nihiluz redacti ſunt omnes artus mei) nã inter catholicos q̃ ſunt eccleſie membꝛa multi pꝛegrauãtur culpa qđ ſignificat̃ per omnes. cũ dicit̃ (omnes artus ꝛc̃) ſicut dicit̃ omẽs de ciui tate currunt ad tale ſpectaculũ. liz frequẽ ter maioꝛ ſit numerus remanentium (ru ge mee teſtimoniũ dicũt extra me) ecc̃e ru ge xp̃iani duplices ꝙ ficti dicunt̃ qui tpe aduerſitatis veros catholicoſ accuſant ꝙ perſequunt̃ ſic legit̃ de toꝛquato (Aperu erunt in me oꝛa ſua) me vituperando (per cuſſerunt maxillã meã). i. pſonam hono re dignaz. ſicut frequenter p̃latis eccleſie legitur eſſe factũ (Concluſit me apđ ini/ quũ) Greg. Electoꝝ ꝓpꝛius apud iniquuz ocludit̃ cũ eius caro antiqui hoſtis perſe cutionib⁹ tpaliter dat̃. ꝫ qꝛ xp̃s in mem bꝛis ſuis patit̃. Sequit̃ (ego ille quõdam opulẽt⁹ ꝛc̃) nã cũ diues eẽt ꝓ nob egen⁹

factus est.ij.Cor viij.(tenuit ceruicē me
am)id est summū pontificem qui frequē
ter legitur ductus ad martirij palmā (⁊
posuit me sibi quasi in signū)sagittarijs
sicut de beato Sebastiano legitur ⁊ plu/
ribus alijs(cōuulnerauit lumbos meos
)id est predicatores ecclesie in quibus est
potentia generādi filios in ecclesia dei ꝑ
predicationem.i.Cor.i.In christo ihesu
per euangelium ego vos genui.(Effudit
in terram viscera mea)per que significā/
tur matrone deuote de suis facultatibus
pauperibus catholicis ministrantes que
ꝓpter hoc fuerūt martirisate(cōcidit me
vulnere supra vulnus)hoc dicitur ꝓpter
illos qui in tormentis molles effecti turi/
ficauerunt idolis.⁊ sic ecclesia in eis con
scisa fuit vulnere culpe.super vulnus cor
poris.ꝫ quoniā de talibus aliqui vere pe
nituerunt.sicut de beato marcello papa
legitur.ideo subditur.(Saccum consui
sup cutem meā.ꝛc hec passus sum absq;
iniquitate ꝛc)hoc dicit ecclesia pro mem
bris suis constantibus in tormentis ⁊ q̄/
niam eorum martiria sunt solenniter ce/
lebranda.Subditur.(Terra ne operias
sanguinē meum)id est ne taceas laudes
martirum.(Ecce enim in celo est testis
meus)sicut enim martires dei testes fue
runt in terris sic deus testis eorum est in
celis.⁊ quoniā tale testimonium habens
non curat de verbis humanis.Subdit.
(verbosi amici mei ad deum stillat oculꝰ
meus)id est tota intētio mea (atq; vtinā
sic iudicaret vir cū deo q̄modo iudicat fi
lius hois cū collega suo.) i.sic familiarit
possz loq̄ cū eo ⁊ quoniā sancti h̄ obtinēt
pꝰ hāc vitā q̄ breuis ē iō subdit (ecce bre
ues āni transeūt⁊ semitā ꝑ q̄m nō reuer
tar ābulo)ꝫ vlteriꝰ ad pn̄tiaz dei trāsibo

Spiritus meus attenuabitur ꝛc.)
Sicut supra dictuz est Job tenet
typum catholici doctoris. Chri/
stus autē doctor est principalis Math.zz
Unus est magister noster christus.ideo
verbum allegorice de christo potest expo
ni cum dicitur.(Spiritus meus attenu/
abitur)ex laboribus eni ⁊ afflictionibus
quos xp̄us sustinuit maioris etatis vide
batur q̄z esset ꝓpter qd̄ sibi dictū fuit Jo.
viij.Quinq̄ginta annos nondū habes ꝛc
(dies mei breuiabuntur)qr .xxxiij.anno
passus fuit ꝑm cōius dictū(Et solum mi
hi superest sepulcruz)xp̄us eni p̄ter sepul
turaz nihil habuisse legit preciosuz vt im
pleretur verbū ysa.xi.Et erit sepulcr eius
gloriosum(nō peccaui).i.Pe.ij.Qui pec
catum nō fecit.nec inuētus est dolus in
ore eius(et in amaritudinibus moratur
oculus meus)In sua benedicta passione
pro nostra salute(Libera me domine)in
mea resurrectione(Et pone me iuxta te)
in mea ascensione(⁊ cuiusuis manus pu
gnat contra me).q.d.nō poterit p̄ualere
p̄s.cix.Dixit dn̄s do.m.se.a dex.me.do/
nec po.ini.t.sca.pe.t.(Cor eor longe feci
sti a disciplina)cor eni iudeor xp̄m perse
quentiū a disciplina fuit elongatū(ꝓpte
rea non exaltabuntur)ꝫ deprimētur qd̄
fuit impletū per exercitū Romanorū.(p̄/
dam pollicetur socijs).s. iudea de christi
anis vt habetur Actu.viij.⁊.ix.(Posuit
me quasi prouerbiū vulgi.)Greg.Om̄is
qui flagello percutitur in ꝓuerbium vul
gi ponitur quia cum maledicit alicui sic
accidat tibi sicut illi.(Caligauit) In ꝑse
cutiōibus christianor Aliqui etiā littera
ti aliquando turbantur de quibus dicit
(Caligauit ad indignationē eius oculꝰ
meus)Ecclesie oculi sunt homines litte/
rati ⁊ aliqui infirmi franguntur de qui/
bus dicitur(Et membra mea quasi ad ni
hilum redacta sunt)Gregorius.Nomine
membror exprimitur teneritudo infirmo
rum(Stupebunt iusti super hoc) de pa/
cientia dei que sic permittit fideles depri/
mi(⁊ innocens contra ipocritā suscitabi
tur).i.de eius temporali ꝓsperitate mira
bitur.quia tamen per hoc ab innocentia
non recedit.Subditur.(⁊ tenebit iustus
viam suam ꝛc)Justi etiā optant impiorū
ꝯuersionē iō sb̄dit(igit oēs vos ꝯuertimi
)a malo(⁊ veite)ad bonū(⁊ nō inueniā
in vobis vllū sapientē)ois.n. q̄ sic ꝯuer
tit se fuisse fatuū ꝯfitet(dies mei transie
rūt)impetꝰ.n.tribulatiōis ipedit clarita
tem ꝯtēplationis ꝓpter qd̄ ecclesia tribu
lata dicit(dies mei trāsi.) i.meditatiōes
clariores(cogitatio.mee dissipa.sunt).i.
verse ad diuersa(torq̄ntes cor meū) i.ip̄z

retrahentes a clara meditatione diuina (noctem verte. in diem) inducētes me ad vigiliam que magis pertinet ad diem (ꝙ rursum post tenebras) tribulationis (spero lucem) diuine consolationis Thob. iij Post tempestatē tranquillū facis ꝙ post lacrimationē ꝙ fletum gaudiū ꝙ exultationem infundis. ꝙ qñ tempore Job per tolerantiaz aduersoꝝ sancti nō admittebā tur ad regnū. sequit (Si sustinuero inferno mea est). i. limbus sanctoꝝ patꝝ vbi erat carentia diuine visionis ꝙ iō sequit. (Et in tene. stra. le. m.) quātū ad statum anime. ꝙ subdit de corpe (putredini dixi pater meus es ꝛc̄) sicut eni iste ꝓsone ꝓpi que sunt ad inuicē sic corpus mortuū fetor vermis ꝙ horror habent quādam cōuenientiā (vbi est ergo nūc prestolatio. m). i. expectatio pro tempore christi passionem p̄cedente q. d. nō est in celo. (ꝙ pātientiam meā quis osiderat). s. ad imitandum q. d. pauci (In ꝓfundissimū infernū descendent omnia) i. in limbū qui dicitur ꝓfundissimus infernus respectu aeris caliginosi qui dicit carcer vel infernus demonum (putas ne saltem. ibi erit reqes tñ) q. d. erit in parte. s. a pena sensibili sed nō quies perfecta que consistit in adepti one ꝙ fruitione summi boni.

Capitulum xviij.

Respondens aūt baldach ꝛc̄) hic ponitur replicatio baldach ostra Job. in qua notat eum de superba ꝙ fatua locutione licet iniuste. qz Job talis nō erat p̄nt tamē dicta ba baldach veraciter contra hominē superbe ꝙ impacienter loquentem vt sibi dicat. (vsq; ad quē finem verba iactabis) modus eni superbi est velle semper loqui (Intellige prius) vt loquaris rationabilius. ꝛ quia superbus noluit intelligere vt bene ageret Sequit (quare reputati sumus vt iumenta ꝛc̄) superbus eni reputat alios bestias respectu sui ꝙ indignos audiri (quid peridis animā tnā ꝛc̄) i. intellectū tuū quem excecat ira per viciū. ꝛ qz ꝓpter superbiā hominis veritas nō mutatur. ideo subdit (nunquid ꝓpter te relinquetur terra ꝛc̄.) i. veritas firma (nōne lux impij extinguetur) i. apparentia siue sapientie. q. d. sic. (artabunt gressus virtutis eius) ita ꝙ p̄ficere nō poterit mala que cogitauit (p̄cipitauit eum consiliū suum) i. cōsiliatores sui qui sicut ipe sunt peruersi. ideo sequit (Immisit in rete ꝛc̄.) (exardescet contra eum fitis.) i. voluntas nocēdi bonis (abscondita est in terra pedica eius) qz confidebat tm̄ delectationē apparentē ꝛ nō penam sequentē (vndiqz terrebunt eum formidines) qz ꝓpter mala que fecit insidiari sibi semper credit (attenuetur fame robur eius) i. nulla refectione verbi diuini confortetur cor illius (ꝙ inedia inuadat costas illius) i. collaterales ei⁹ (deuoret pulcritudinez cutis eius ꝛc̄). i. superbia que p̄ncipiuz est omnis peccati destruat in eo quicqd habet apparentiā boni. vñ ꝟ. Si tibi copia. si sapientia formaqz dei Sola superbia inquinat omnia si cōiteē. (auellatur de tabernaculo suo fiducia ei⁹) io est anima eius de corpore qđ ē tabernaculum anime. (ꝙ calcet super eum qñ rex interitus) io est dyabolus de quo dicitur. Apoca. vi. Nomē illi mors qui animam de corpore existentē calcat ꝙ ad gehennam secum portat (habitent in tabernaculo eius ꝛc̄.) i. vermes qui sunt socij defuncti q̄ tam non est. habitēt in corpore eius ip̄m corrodendo. (aspergatur in tabnaculo illi⁹ sulphur). i. fetor ex corpis putrefactiōe (deorsū radices eius siccentur). i. cogitationes in mente latētes humore gracie priuētur. (Sursum atterat messis eius). i. actus eius ꝓcedentes ex cogitationibus puniantur. (memoria illius pereat) ꝛm illud Prouerbi. x. Nomē impiorum putrescet. (ꝙ de orbe transfert eum) s. corpus ad fossam ꝙ spiritū ad gehennam (nō erit semen eius ꝛc̄) io est nullum bonū remanebit de eo (In dieb⁹ ei⁹ stupebunt) parui ꝙ magni. sicut de nabugodonisor dicit ysa. xiiij (hec sunt tabernacula iniqui ꝛc̄) Greg. Tunc eni ad propria tabernacula deuenient qñ eum sua iniquitas in supplicia demerget

Capitulum xix.

Respondens aūt Job ꝛc̄.) sicut dictum ē. s. b. tūs Job boni prelati vel doctoris gerit typū. xp̄us āt ꝓnceps est ꝙ pastor doctoꝝ ꝓpter qđ de

ipso p̄ñs ca. exponet̄ in q̄ aliqñ ꝓ se loq̄t̄ aliqñ pro suis mēbris varie tñ. nā aliquā do loquit̄ pro membris fortibus. aliquā/ do pro infirmis. dicit igitur (vsqueq̄ affli gitis animā m. ⁊ atteritis me ꝑmonib⁹) vt sit verbū christi ad insidiantes sibi de quib⁹ dicit̄ Lu. xi. Ceperūt pharisei ⁊ le/ gisperiti grauiter insistere ⁊ os ei⁹ oppri/ mere de multis insidiantes ei. (en decies cōfunditis me). i. conamini me cōfunde re. Denarius eni numerus perfectus est ideo significat ꝑfectionē. (nempe si igno raui ꝛc̄) Hic accipitur si pro nō. naz igno rantia non fuit in christo licet pharisei te nerent contrariū. vnde Lu. vij. dixit pha riseus. Hic si esset ꝓpheta sciret vtiqꝫ que ⁊ qualis est mulier que tangit eum quia peccatrix est (at vos contra me erigimi) per superbiā. (⁊ arguitis me) de sabbati transgressione ⁊ peccatoꝝ familiaritate ⁊ huiusmōi. sicut patet ex textu euāgelij. (Saltem nunc intelligite ꝙ deus ꝛc̄) id ē ꝙ non affligit me pro peccatis proprijs. (Ecce clamabo vim patiens) naz in cru ce clamauit hely hely ꝛc̄ (Vociferabor ⁊ non est qui iudicet). i. vindicet. mors eni christi tunc non fuit vindicata. (Semitā meam circūsepsit.) id est vitam meam in omnibus partibus corporis ⁊ sensibus afflixit (⁊ in calle meo tenebras posuit) qꝛ tunc christi discipulos deus in fide dubi/ tare permisit (Spoliauit me gloria mea) quando principalis discipulus euz in sua facie ter negauit (abstulit coronā de capi te meo) quando sui negauerunt eum esse regem coram Pilato (destruxit me vndi qꝫ ⁊ pereo) fugientib⁹ discipulis ad mor/ tem eūdo (⁊ q̄si auulse arbori abstulit spē meam) in discipulis desperantibus chri sti resurrectionē. Lu. xxiiij. nos autē spera bamus ꝛc̄) iratus est contra me furor ei⁹) ꝑm apparentiaz humanā tm̄. ideo sequi tur (habuit me. q. hostem) ly quasi notat apparentiam ⁊ non existentiā (Simul ve nerunt latrones eius) qui in cruce conui ciabantur christo vt dicit̄ Mar. xv. Licet vnus post penituerit. vt dicit Theo. (Et obsederūt in giro tabernaculū meū) mili tes custodientes sepulcrū (fratres meos longe fecit a me ꝛc̄) per fratres intelligūn tur apostoli (per notos) lxx ij. discipuli (ꝑ ꝓpinquos) illi qui erāt de ꝯgnatione xp̄i (Inquilini domus mee ꝛc̄). i. ꝑsone meo seruitio deputate (seruum meum) i. popu lum iudaicum quando susceptione legis obligauit se seruituti diuine (Vocaui) ad graciā (⁊ non rñdit mihi.) cōdemnando eam (halitū meuz exhorruit vxor mea.) synagoga abhorrēs christi verba (⁊ ora bam filios vteri mei) ysa. i. Filios enutri/ ui ⁊ exaltaui ipsi autem spreuerunt me. (stulti quoqꝫ despexerunt me). i. ignari le gis de quibus dicit̄ Math. xxvij. Prete/ reuntes autē blasphemabant ꝛc̄ (Abomi nati sunt me quondam consiliarij mei.) id est legisperiti (⁊ quē maxime diligebaz aduersatus est me) Iste est populus iuda icus qui fuit peculiaris domino ⁊ p̄dile/ ctus (pelli meo cōsump. car. adhe. os m. ꝛc̄) per hoc innuitur ꝙ saluator noster fu it multum macilentus maxime tempore mortis sue. ꝓpter ieiunia ⁊ afflictiones p̄ teritas ⁊ p̄ñtes (miseremini mei) q. d. om nis creatura compati debet christo mori enti (saltem vos amici mei). i. iudei ex q̄/ bus natus fuit christus ꝑz carnem ⁊ q̄a fecerunt contrariū. Sequit̄ (quare perse q̄mini me sicut deus) deus eni pater ꝑse cutus fuit filium in q̄ꝫtum pro nobis tra didit illū (Et carnibus meis satura.) id ē afflictionibus corporis mei (Quis mihi tribu. vt scribātur ser. mei ꝛc̄) ꝑ hoc ostē/ dit Job ꝙ volebat dicere aliqd̄ magnum ⁊ firmiter retinendū cuiusmodi est resur rectio generalis omnium. ideo subditur. (Scio ꝙ redemptor me⁹ viuit ꝛc̄. quare ergo nunc dicitis persequamur eum ꝛc̄) tanquā malum ⁊ desperatū cum sperem in saluatorem meum. hoc dicitur in ꝑso/ na Job. Et potest exponi mistice in mem bris christi futuris tempore antichristi (⁊ radicem verbi inueniamus contra eum.) id est occasionez condemnandi eum ex verbis eius (fugite ergo a facie gladij ꝛc̄) id est sentencie diuine (Et scitote esse iu/ dicium) scilz generale futurū in quo pu nietur grauissime illud quod nunc videt̄ oblitum.

Capitulū vicesimū.

Respondens autē Sophar ꝛc.) contra Job replicando q̄tuz ad illud in q̄ adhuc dissentiebat ab eo.s.q̄ pene vite p̄nis infligūt a deo pro peccatis p̄teritis ꝛ quia videbat iob grauiter percussum reputabat eū fuisse valde malū ꝫ qm̄ in ip̄o Job multa bona apparuerāt que negare nō poterat. illa fuisse facta per ypocrisim asserebat. licz aūt eius verba nō valeant otra Job valēt tm̄ contra eos qui tales sunt ꝛ sic dixit(scio q̄ a p̄ncipio mundi laus impioꝝ breuis fit)qz nō durat vltra p̄ntem vitā que breuis est ꝛ frequēter eius fictio ante mortē deꝑhendit ꝛ sic eius laus in vituperium versatur(Et gaudium ipocrite ad instar p̄ncti)i.nullius momenti(si ascenderit in celum)per sanctitatis apparentiā(quasi sterquiliniuz in fine perdet)qz ꝓpter peccati fetorem ad eternū supplicīū ꝓtrahetur(Et qui viderant eū)in gloria mūdana(dicent vbi est)i.nō apparz vltra (filij eius atterent)egestatei.eius imitatores punient pena gehenne(ꝛ manꝰ illiꝰ redident ei dolorem suū).i.eius opera faciēt eum pena dignū (ossa illius implebūtur vicijs)i.eius satellites qui euz roborāt in malis similes erūt ei in vicijs ꝛ in penis. (Cum enī dulce fuerit in ore eius malū) .i.delectabile sibi ꝓpter habitū vicioſum. (abscondit illud sub lingua sua).i.diu retinet sicut dulce nō statiz glutitur ꝫ in lingua retinet (parcet illi ꝛc.) replicatio est eiusdē sentencie sub alia similitudine(panis eius in vtero illius ꝛc)i.delectatō culpe vertetur in amaritudinē ꝓpter grauedinem pene(Caput aspidum suget)i.peccatū q̄d est sibi mortifer delectabiliē faciet(ꝛ occidet eum lingua vipere).i.ꝛmis oscientie(nō videat riuulos ꝛc)i.abundātiam dulcedinis electoꝝ(luet q̄ fecit oia)s.peccata(nec tm̄ osumetur)qz pena sua nō terminabit(iuxta multitudinē adinuentionū suaꝝ ꝛc.)qz ꝑm mensurā peccati erit ꝛ plagaꝝ modꝰ.(qm̄ confringens domum nudauit pauperis) omni substātia sua(nec est saciatus)Prouer.xi. Alij rapiunt nō sua ꝛ semper in egestate sūt (Tuz saciatus fuerit)i.plenus bonis temporalibꝰ(artabit ꝛc)i.anxiabitur de eoꝝ custodia.Sicut ille diues de quo dicitur Luce.xvj.Quid faciam quia non habeo quo congregem bona mea ꝛc.(vtinā impleatur venter eius ꝛc̄).i.ex tali repletiōe torqueatur ꝛ diuinitus torqueatur(fugiet arma ferrea ꝛc.)qz contingit aliquādo q̄ malus euadit penam iudicis visibilis. sicut arma ferrea fulgida sunt ꝛ feriunt de proinquo ꝛ incurrit penam iudicis inuisibilis ferientis de longinquo(vadent ꝛ venient super eum horribiles)i.demones quibus subijcietur in pena sicut subiectꝰ fuit eis in culpa(omnes tenebre)culpe ꝛ pene(abscondite sunt in oculis eius)quia non vult eas conspicere(deuorabit euz ignis qui non succenditur)Hic est ignis gehenne qui non succēditur ab homine ꝫ a deo.ysa.xxx.Flatus dei sicut torrens sulphuris succendens eam scilicet gehennā(affligetur relictus in tabernaculo suo)id est in loco inferni sibi deputato(revelabunt celi iniquitatem eius ꝛc̄)nam angeli celestes ꝛ homines terrestres cōtra eum erunt testes(Et apertuz erit germē domus illius)id est manifestus erit suorum operum effectus.)Hec est pars hominis impij(id est illud q̄d ꝓ omnibus ꝛ bis suis ꝛ operibus reportabit

Capitulum xxi.

Respondens autem Job ꝛc̄)hic ponitur ip̄ius iob responsio vbi primo petit audientiaz dicēs.(audite queso ꝛc̄)ꝛ optat amicorum correptionem dicēs(ꝛ agite penitentiam ꝛc. numquid contra hominē disputatio mea est.) quasi diceret sic.ꝛ ideo merito debeo cōtristari si nolui intelligere ꝛ emendari (ꝛ ego quando recordatus fuero)de eorum rebellione contra veritatem(pertimesco)ne q̄d absit mihi sic eueniat(quare ergo impij viuunt ꝛc̄)Hic prosequitur Job intentum de felicitate temporali que frequēter contingit malis hominibꝰ ꝓpter q̄d non potest esse premiū virtutis.hanc aūt felicitatem describit quantū ad longam vitam.honores.diuicias. multitudinem prolis ꝛ ꝓinquorū ꝛ securitatem pacis ꝛ fecunditatem animaliū ꝛ iocunditatez prolis ꝛ amicoꝝ ꝛ patet in textu.vsq; ibi

(qui dixerũt deo recede a nobis ꝛc.)vbi remouet quandã falsã solutionẽ que poſſet dari ſcilicet ꝙ deus talia bona dediſſet eis eo ꝙ ſeruierant ei ꝛ patet(verũtamen qz non ſunt in manu eorũ bona ſua)ꝫ econuerſo quia ſeruiunt bonis ſuis (q̃ tiens lucerna impiorum extinguetur)lucerna hominis eſt ratio recta que extinguitur in impijs.Papi.ij.Excecauit enim eos malicia eorum(ꝛ ſuperueniet eis inundatio)id eſt punitio diuina que ſicut inundans aqua venit ex improuiſo(erũt ſicut palee)igni gehenne parate.Matb.iij.Paleas autem cõburet(Deus ſeruabit filijs illius dolorem patris.)id eſt ſimilem penam imitatoribus ſuis.(ꝛ cum reddiderit tunc ſciet)ſcilicz pater per experientiaz.nam filioꝝ damnatio augmẽtabit ſuam penam.ꝓpter qđ diues epulo formidabat aduentũ fratruz ſuoꝝ in gehennã.Luce.xvi.(oculi eius videbũt interfectionem ſuam)id eſt filiorum ſuorũ damnationẽ que dicitur interfectio eo ꝙ eſt mors ſcda.ꝛ quia poſt mortem nõ poteſt aliquid diſponere de domo ſua ſubditur(Quid eni ad eiz pertinꝫ ꝛc.ſi numerus menſiuz eius dimidietur)id eſt ſi ratio domus ſue breuis.ꝛ quoniã hec ꝑmiſſa ſunt a deo.ſequit.(nunquid deum docebit quiſpiam ꝛc.) Iſte moritur.)hic ponit quedã diſtinctio morientiũ in mortali peccato.ꝑm tamen expoſitionẽ miſticam.cum dicitur(iſte moritur)per peccatum mortale(robuſtus ꝛ ſanus)corpore (diues ꝛ felix)temporali proſperitate(viſcera eius plena ſunt adipe).i.mens eius ſuperbia que dicitur adeps .eo ꝙ oritur ex proſperitate temporali .ſicut adeps ex abundantia cibi(Et medullis oſſa illius irrigantur)id eſt eius amici quibus fortificatur.ſimiliter in ſuperbiam eleuantur.(alius moritur in amaritudine)peccando mortaliter ex inordinato affectu ꝛ malo conatu ad diuicias quas nõ poteſt habere(Et tamẽ ſimul in puluere dormient)nam ambo terreno ꝝ curis cõſopiũtur (Et vermes operient eos)qz curis mordacibus lacerantur ꝛ quoniã alios eſtimant ſibi ſimiles.ideo ex perſona iuſti eiſ reſpondet(certe noui cogitationes vras ꝛc.)ꝛ quoniam ex abundantia cordis os loquitur.ideo de iuſtis obloquũtur dicẽtes(vbi eſt domus principis)id eſt ſuperbi mali nanque diuites iuſtos dicunt eſſe ſuperbos ꝛ impios.ideo ſubditur(Et vbi tabercula impiorũ.)(Interrogate) vos maledici(quẽlibz de viatoribꝰ.)id eſt per viam vite preſentis ad patriam recte pergentibus.(Et hec eadem illum intellige re cognoſcetis)ꝛ que ſunt illa ſubditur.(Quia in die perditionis ſeruatur malus)In hoc enim conueniunt viatores predicti per quos intelliguntur religioſi cum iuſtis ꝙ mali ad diem iudicij reſeruẽtur puniendi.(Quis arguet coram eo viam eius.) Chriſtus dicit illud.Matbei.xxv.Eſurijui ꝛ non dediſtis mihi manducare ꝛc(Ipe ad ſepulcrum ducetur.)damnatorum.Luce.xvi.Mortuus eſt diues ꝛ ſepultus eſt in infernum.(Et in congerie mortuorum.)morte ſecunda(vigilabit) quia nullus quietis ſomnus eſt in gehenna(dulcis fuit glareis cocciti.)Coccitus a poetis dicitur fluuius infernalis.Glaree vero ſunt lapilli exiſtẽtes in fundo fluuij.per quos demones poſſũt intelligi quibus impius dum viueret dulcis fuit.naz eorum voluntatibus obediuit.(Ante ſe omnem hominem trahet ꝛc.)id eſt infernalis fluuius ante hunc impium multos traxit ꝛ trahet poſt ipm.

Capitulum.xxij.

REſpondens autem Eliphat ꝛc.) hic ponitur tercia replicatio eiꝰ contra Job in qua arguit eum de crudelitate ꝛ infidelitate.licz autem eius verba contra Job non valeant qui talis non erat.valent tamen contra eos qui tales ſunt ꝑm veritarem ꝛ ſic intendo exponere incipiendo a loco vbi incipit eum de dictis priꝰ notare dicens(Abſtuliſti pignus fratrũ tuoꝝ ſine cauſa)ꝟ eni faciũt dñi crudeles ꝛ eoꝝ mu

nistri.(⁊ nudos spoliasti)id est pauperes
male vestitos(aquā lasso nō dedisti ꝛc.)
nomine panis ⁊ aque intelligitur omnis
cibus ⁊ potus quē auferunt tiranni etiā
ab indigentibus ⁊ hoc notat̄ cū dicit̄(nō
dedisti).i.abstulisti.min⁹ eniz dicēdo pl⁹
significat (ī fortitudine brachij tui possi
debas terrā)i.ꝑ tyrānidē(dimisisti vidu
as vacuas)eaꝝ auferendo sbam.(Et la
certos pupilloꝝ cōminuisti) id ē tutores
eoꝝ dure tractasti.ꝫ qꝛ de⁹ alīn talia puīt
in pñti sequit̄(ꝓpterea circūdatus es la
queis).i.multiplicibus malis(⁊ ꝯturbat
te formido subita)ne veniāt adhūc tibi
maiora mala(Et putabas te tenebras ñ
visuꝝ).i.te nō puniendū pre suꝑbia nō ti
mens deū.iō subdit̄(an cogitas ꝙ de⁹ ex
celsior celo sit ꝛc.) q.d.videt̄ ꝙ tu credas
deū de istis inferiorib⁹ noticiā nō habere
per hoc qđ peccas sine freno ⁊ inuerecū/
de(Nunq̄d semitā seculoꝝ custodire cu/
pis)i.vitā iniquoꝝ imitari.q.d.patet ꝙ
sic ex modo tuo viuendi(Qui sublati sūt
ante tēpus)i.mortui ante terminū natu
ralem ꝓpt̄ suā maliciā(Et fluui⁹ subuer
tit fundamentū eoꝝ)i.illud in quo habe
bāt fiduciā.(Qui dicebant dño recede a
nobis ꝛc.)eius nūcios repellēdo s.ꝓphas
⁊ aplos ⁊ p̄dicatores alios(Et q̄si nihil
posset omnipotēs estimabāt eū)vt videt̄
ex opibus eoꝝ.(cū implesset dom⁹ eorū
bonis)⁊ sic in eis patz peccatū ingratitu
dinis(videbūt iusti ⁊ letabunt̄)de eoruz
deiectione.p̄s.lvij.Letabitur iustus cuz
viderit vindictam ꝛc.Et quia quilibet q̄z
tūcunqz malus redire potest ad bonum
dum viuit.Subditur(adquiesce ergo ei
ꝛc.)vere penitendo ⁊ ip̄m humiliter de/
precando(⁊ per hoc habebis fructus op
timos)scilicet graciam in presenti ⁊ glo
riam in futuro.(Suscipe ex ore illius le
gem)euangelicam quā ore proprio pro/
mulgauit.Hebre.p̄mo.Nouissime dieb⁹
istis locutus est nobis in filio(si reuersus
fueris ꝛc.)Replicatio est eiusdem per alia
verba (dabit pro terra silicem ꝛc.).i.pro
terrenis celestia.⁊ pro transitorijs eter/
na.(Erisqz contra hostes tuos) a te re/
pellendo spiritus malignos(⁊ argentuz
coaceruabit̄ tibi).i. vere diuicie celi(tūc
super omnipotentem delicijs afflues)ei⁹
bonitate fruendo (⁊ eleuab̄ ad deū faciē
tuā) ip̄m clare vidēdo(rogabis eum)ꝓ
tibi deuotis orando(Et vota tua reddes
)deum iugiter laudando(decernes rem
ꝛc.)nam sanctis ad votum succedunt om
nia ꝫ qm̄ gloriam celi precedit humilitas
in presenti.ideo subditur.(Qui ei humili
atus fuerit ꝛc.)Et similiter vite puritas.
Apocal.xxi.Nihil inquinatum intrabit
in illam.ideo sequitur(Saluabitur inno
cens ꝛc.)

Capitulum .xxiij.

Respondens autem Job ꝛc.) Su/
perius pluries fuit dictuz ꝙ Job
viri perfecti gerit typum. Vir
autem perfectus ad premium suspirat et
eius dilationem cum gemitu portat.di
cens.(Nunc quoqz in amaritudine ē ser
mo meus)Sed quando considerat ꝙ ex
tali dilatione potest in peccatum cadere
cum non sit in bono confirmatus. tunc
eius gemitus aggrauatur. ideo sequitur
(Et manus plage mee aggrauata est ꝛc.
Quis mihi tribuat vt cognoscam) sicut
⁊ cognitus sum(⁊ veniam vsqz ad soliuz
eius)qđ est in gloria celesti.ꝫ quoniam
oportet precedere iudicium particulare
mortis sequitur(Ponam coram eo iudi
cium ꝛc.)considerando quid in iudicio re
spondeaz coram ip̄o(os meum replebo
increpationib⁹)meditando peccata mea
quibus sum increpandus(vt sciam ꝟba
que mihi respondeat ꝛc.)pensando nāqz
peccatorum grauitatem aduertit quis
increpationis qualitatē(nolo multa for/
titudine contendat mecum).i. rigore iu
sticie ꝫ cum temperamento misericordie
(proponat equitatē contra me ꝛc.) equū
enim est ꝙ cū iudicō ꝓponitur obligatio
sit ⁊ satisfactio proponatur.si autem con
sideretur satisfactio facta pro nobis per
christum excedit omne peccatum huma
num ⁊ sic ad victoriam peruenit iudiciū
hominis contra inimicum qđ autem ex/
cedat ostendit dicens.(Si ad orientem
iero ꝛc.)Oriens est christi ortus.Occidēs
autem mors eius.Sinistra vero descen

sus ad inferna(dextera.)sessio eius in patris.hec autem incõprehensibilia sunt a nobis. Et excedunt obligationem peccantis.sed quia vir perfectus timere sibi debet propter incertitudinem status sui. ideo subditur(ipe scit viam meam).q.d. nescio eam.de re enim ignota cõmuniter dicitur deus scit.ꝫ quãuis iustus statum suum nesciat per certitudinem scit tamẽ per coniecturam quando de mortali peccato non est sibi conscius ꝙ est ad obediẽdum deo promptus.ideo sequitur(ꝓbauit me quasi aurum)id est approbauit.ꝙ subditur huius signum(vestigia eius secutus est pes meus)in bonis ambulando ꝙ a malis declinando(ipe eni solus ẽ.)qui per certitudinem scit statum meum tam presentẽ ꝗ̃ futurum (ꝙ nemo auerte re potest cogitationes eius) nam eius cõsilia sunt incomprehensibilia(Cum expleuerit in me voluntatem suam ꝛc̃.) Nam de me potest facere quicquid sibi placuerit nunc ꝙ in futurum(Et idcirco a facie eius turbatus sum)propter mortis periculum.(Et considerans eum)iudicẽ venturum(timore solicitor.)nesciens in qua parte sim ponendus. (deus emolliuit cor meum.)faciens ipm perplexum.illud eni quod est molle ad partes oppositas est flexibile.(Non enim perij propter imminentes tenebras)id est non sum mihi conscius de peccatis graubus. propter que debeam perire.sed quia per hoc non sum iustificat9 maneo in perplexitate.

Capitulũ.xxiiij

A Domnipotente ꝛc̃.)Secõm Gregoriũ Job loquitur hic contra infideles quorum aliqui negauerunt diuinam prouidentiam extendi ad hec inferiora.contra quos dicit.(Ab omnipotente non sunt abscondita tempora.)nam sua eternitate totum tempus includit.ꝙ sic omnia entia ꝑm qõcunq; tempus vno intuitu comprehendit.(Qui autem nouerunt illum)per rationis inuestigationem ꝙ etiam per fidem.(ignorauerant dies illius)quia non comprehendũt modum eternitatis eius.(Alij terminos transtulerunt.)a patribus positos .ꝙ diuersas hereses condiderunt.(diripuerũt greges)domini a suo ouili.(ꝙ pauerunt eos)pabulo erroris sui(Asinum pupillorum abegerunt)id est sustentatores christianorum deceperunt.vt Julianum apostatã ꝙ aliquos alios principes qui erant christianorum sustentatores.(Et abstulerunt pro pignore bouem vidue)per quez significatur predicator in agro laborans ecclesie quem aliquando heretici persecuti sunt calumniose.(Subuerterunt pauperum viam)a veritatis via simplices deuiando.(Alij q̃si onagri in deserto.)sub simulatione singularis penitentie decipientes a tramite recto.sicut albigenses et pauperes de lugduno.(Preparant panẽ liberis.)id est doctrinam pestiferam discipulis suis.de qua dicitur Prouerbio.9 Dono.Aque furtiue dulcio.sunt ꝙ panis absconsi.suauior(Agruz non su. deme tunt.)id est detruncant quia doctrinam ecclesie defalcant(Nudos dimittunt homines.)eos virtutibus spoliantes.(quibus non est operimentum)virtutum.(in frigore)id est contra frigus infidelitatis (quos imbres montiũ rigant)id est doctrine superborum hereticorum informãt (Et non habentes velamen)virtutum.(Amplexãtur lapides.) hereticis induratis se frequenter conũngentes(vim fecerunt ꝛc̃)persequentes quos verbis trahere non poterant ad sua documenta.(Et esurientibus tulerunt spicas.)id est illud modicum quod habebãt (inter acervos eorum meridiati sunt.)id est in merore occultati ad rapiendum. (Qui calcatis torcularibus sitiunt.)id est semper desiderant facere peius quod possunt. (De ciuitatibus fecerunt viros gemere.)id est de societatibus catholicorũ virtuosos gemere fecerunt eo ꝙ hereticorum mala repellere non potuerunt(Ipsi rebelles fuerunt lumini)id est christo qui lux est mũdi.(nec reuersi sunt.)quia non penituerunt.(Mane consurgit homicida.)per mane tempus prosperitatis intelligitur. in quo hereticus aperte fideles persequitur.(Per noctem vero erunt quasi fur.) Quia tempore aduersitatis occulte fide

fideles decipere conatur (oculus adulteri obseruat caliginē.) nam hereticus qui adulter est verbi diuini querit latebras ad docendum ibi (si subito appuerit aurora suspicantur vmbrā mortis.) horrēt eni heretici catholici doctoris p̄sentiam ne manifestet eoꝝ errorē (leuis est sup̄ faciem aque) Nam hereticus statim flectit̄ ad impulsum suggestōnis male (maledicta sit pars eius) descripta heretici malicia. hic describit̄ eius pena cui⁹ pars ē cum demonib⁹ (nec ambulet per viā vinearum) i. consolationū diuinaꝝ (ad calorem niuiū transeat ꝛc̄) talis eni alternatio dicit̄ ī inferni pēa (obliuiscat̄ eius misericordia) qꝛ in inferno nulla est redemptio (dulcedo illi⁹ vermis) nam peccatū qđ fuit eis dulce versum ē in vermē cōscientie de quo dicit̄ ysa. lxvi. Vermis eoꝝ nō moritur ꝛc̄ (nō sit in recordatione) inter sanctos (ꝫ atterat̄. q. lignū infructuosum) ad ignē gehēne preparatum (pauit sterilem). i. carnē (ꝛ vidue nō benefecit) . i. anime sue a xp̄o relicte (detraxit fortes ꝛc̄) catholicos deprimēs per p̄ncipes hereticos (ꝛ cū steterit nō credet vite sue.) qꝛ q̄diu stat in heresi nō credit xp̄o qui ē anime vita (dedit ei deus locū penitētie) ꝫ abutitur eo nolens redire (oculi eni illius sunt in vijs eius) cogitat eni assidue q̄liter possit malū suū cōtinuare (Eleuati sunt ad modicū) . s. in p̄nti vita que est modica (ꝛ humiliabunt̄ sicut omnia) . s. per mortē sicut terrenascētia (ꝛ sicut sūmitates spicaꝝ conterētur) flagello dyaboli cum in area inferni ponētur

Capitulum xxv.

Respondēs aūt baldach ꝛc̄) licet autē eius verba contra Job non valeāt qui se deo nōn cōparabat nec se falso de iusticia cōmendabat. valēt tn̄ contra quēcūq; qui hec attētat. ꝛ sic dicit̄ (ptās) In p̄uatione iustorū quib⁹ dat bonū infinitū (ꝛ terror) in punitione maloꝝ. Hebre. x. Horrendū est incidere in manus dei viuētis (qui facit concordiam in sublimib⁹ suis) . i. in viris perfectis in quibus concor. caro spūi obediendo ei (Nunq̄d ē numerus militum eius) q. d. nō q̄tuz ad homines qꝛ soli deo cognitus est electoꝝ numerus (Et super quē nō fulget lumē illi⁹) qꝛ lumē rōnis datū ē oibus hominib⁹ Jo. i. Illuminat omnē hominē ve. in hūc mū. (Nūquid iustificari pōt hō ꝛc̄) . q. d. nō. qđ probat per hoc qđ sequit̄ (Ecce luna nō splendet) i. ecclesia q̄diu malos cū bōis admixtos habz (ꝛ stelle nō sunt mūde in ꝯspectu ei⁹.) p̄ stellas intelligunt̄ viri p̄fecti in scientia ꝛ vita. Dani. xij. Qui ad iusticiā erudiunt plurimos q. stelle in p̄petuas eternitates Isti vero nō sunt mundi saltē a venialib⁹ peccatis (q̄tomagis homo putredo) . i. carnaliter viuēs qui putrescit in sordib⁹ carnis

Ca. xxvi.

Respondēs aūt Job ꝛc̄.) qm̄ Baldach aliqua dixerat de ptāte dei q̄si loquēs p̄ ip̄o. p̄pter qđ Job eius impericiaz ꝯfutando dicit (Cui⁹ adiutores ꝛc̄) . q. d. adiuuare debilē ē caritatis. ꝫ adiuuare fortē adulationis (cui dedisti ꝯsiliū ꝛc̄) q. d. dare ꝯsiliū ignorāti ē pietatis. ꝫ dare sapienti ē p̄sumptionis. (Ecce gigantes gemūt sub aquis ꝛc̄) . i. demones dānati gemūt in inferno qui ē sb̄ terra q̄ est inferior aq̄ (Nud⁹ est infernus corā eo ꝛc̄) . q. d. ista oīa patēt oculis dn̄i q̄tūcunq; sint occulta. ꝛ mltofortī⁹ alia (Qui extēdit aquilonē sup̄uacuū) p̄ aq̄lonē demō intelligit̄ ꝫz illđ Jere. i. Ab aq̄lone pandet̄ om̄e malū. ergo extēdit aq̄lonē sup̄uacuū . qꝛ p̄mittit demōib⁹ potestatē sup̄ hoies diuine gr̄e vacuos. (ꝛ appēdit terrā sup̄ nihilū) i. ꝯfidere p̄mittit terrenos hoies sup̄ bō trāsitoria q̄ p̄ nihilo sūt reputāda (q̄ ligat aq̄s in nubibus suis) nā aq̄s sapie dat p̄dicatoribus eccl̄e de q̄b⁹ dr̄ ysa. lx. q̄ sūt isti q̄ vt nuvo. (vt nō erūpāt parit̄ deorsū) p̄dicatores eni nō dn̄t sil̄ effūdere suā sciaz ꝫ ꝫm auditoꝝ capacitatē. simplicib⁹ eni nō sūt difficilia p̄dicāda. i. Coꝝ. iij. Tāq̄ p̄uul̄ in xp̄o lac potū dedi. ꝛc̄ (Qui tenet vultū solij sui) . i. gl̄e sue magnitudinē tz a nob̄ absconditā (Et expēdit super illud nebulam) ignorantie qꝛ nō habem⁹ inde cognitionē nisi valde imperfectā (Terminū circūdedit aquis vsque quo finiātur lux ꝛ tenebra) per aq̄s p̄pl̄i significant̄. Apo xvij. Aque sup̄ quas mulier sedet populi

sunt ꝛc̄. Terminus autē videndi deuz po
pulis est in fine meriti ac demeriti que ꝑ
lucem ⁊ tenebras intelligunt̄. supposita
tñ purgatione totali (Colūne celi contre
miscunt ⁊ pauent ad nutū eius) quia nō
solum simplices christiani ꝫ etiā ecclesie
prelati deum timent timore filiali (In for
titudine illius maria congregata sunt.)
per maria que sunt cōgregatiōes aquaꝝ
significant̄ congregationes gentiliū sub
christi fide. (Et prudentia eius percussit
superbum.) quia diabolum superauit in
cruce (Spiritus eius ornauit celos) id ē
apostolos de quibus dicit̄. p̄s. xviij. Celi
enarrant gloriā dei ꝛc̄. qui fuerunt orna/
ti donis spiritus sancti. Act. ij. (Et obste/
tricante manu eius eductus est coluber
tortuosus). i. dyabolus qui per virtutez
christi eductus est de cordibus humanis
in quibus habitabat tanquā in proprijs
cauernis Capitulū. xxvi

Addidit q̄q; Job ꝛc̄.) Judiciū ali/
quando pro damnatione accipi
pitur ⁊ sic iusti iudiciū aufert̄ qñ
ab eterna damnatiōe liberat̄ qd̄ fit vno
modo. quando peccator de peccatis pro
prijs hic punitur. ⁊ sic dicit Job (viuit de
us qui abstulit. ꝛc̄.) per amaritudinē p̄/
sentis pene liberatus fuit a penis gehen
ne ⁊ obtinuit augmentū glorie. ꝫ quoniā
ad iustum pertinet vt nulli deferat cōtra
veritatē que magis est amica vt dicit̄ p̄/
mo Eth. ideo subdit (Donec superest hali
tus in me) i. vita (nō loquētur labia mea
iniquitatē ꝛc̄) sequit̄ (Neq; enī reprehēdit
me cor meū) ꝙ sustinueriz aliquod falsū
sicut autē est falsitas in verbo ita ⁊ in fa/
cto de qua subdit̄ (que est spes ipocrite. si
auare rapiat) s. pecuniā vel humanā lau
dem q. d. nulla. (Nunq̄d deus audiet cla
morem illius) q. d. non (nunquid poterit
in omnipotēte delectari.) q. d. non quia si
fecit aliquod bonū hoc nō fuit amore dei
ꝫ sui (Ecce omnes uos nostis) ꝙ verita/
tem dico ⁊ frustra impugnatis. (Hec est
pars hominis impij). i. eius pena (si mul
tiplicati fuerint filij eius ꝛc̄). i. eius poste
ritas deficiet gladio ⁊ fame (Et vidue il
lius non plorabūt) eis cōpacientes ⁊ per
cōsequens nullus alius compatiet̄. quia
vidue magis ad hoc disponūtur (si com
parauerit q. terram argentū). per qd̄ sig
nificatur sacre scripture eloquiū. p̄s. xi.
Eloquia domini elo. cas. arg. ig. ex. ⁊ q̄n
terra comparatur quando ad questū ap
plicatur (Et sicut lutuz p̄parauit vestimē
ta) id est virtutū opera de genē ꝫ peruer
so fine facta (Justus vestietur illis ꝛc̄) nā
vnde ipocrita damnatur. iustus saluat̄.
diuerso tamē fine. (Edificauit sicut tinea
domuz suam) que facit eam corrūpendo
pannum sic ipocrita corrumpit intentio/
ne peruersa opus bonum. (⁊ sicut custos
vmbraculū) quod est instabile habitacu/
lum. ideo subditur (diues cum dormierit
) per mortem (nihil secum afferet. aperiet
oculos suos.). i. pena. qui clausi erant in
culpa (Nocte opprimet eum tempestas.)
id est in morte (tollet eum ventus vrens
). i. spiritus malignus ad gehennaz eum
portans (Emittet super eum). s. penas si/
ne misericordia. (de manu eius fugiens.
fugiet) hoc dicit̄ yronice tanquā impossi
bile. ꝓpter quod dicitur. (stringent super
eum manus suas) ita ꝙ erui non poterit
(Sibilabit super eum) irridendo (intuēs
locum eius) scilicet infernum vbi nulla
est redemptio. Capl̄m xxviij.

Habet argētū venarū suarum p̄n
cipia) sicut dictū est per argentū
itelligitur eloquiū castū qd̄ ema
nat de sacra scriptura (Et auro locus est
in quo conflat̄) qꝛ vera sapientia ꝑ aurū
designata per spiritū. scilicet qui diuin⁹
ignis est cōfertur (ferrū de terra tollit̄) ꝑ
ferrū qd̄ omnia domat intelligit̄ fortis cō
tra aduersa ꝫ ad hoc exigit̄ vt a terrenis
desiderijs tollat̄ (⁊ lapis calore solut⁹ in
es vertit̄) nā corpus lapideū si calore spi
rit⁹ssancti penetret̄ fit es. i. sonoꝝ ad diui
nas laudes (tp̄s posuit tenebris). s. noctē
(⁊ vniuersoꝝ finē ip̄e ꝯsiderat) atti. n. a
fine vsq; ad fi. for. Sap̄. viij (lapidē q̄z ca
liginis) i. demonē cū angel̄ suis (⁊ vmbrā
mortis) i. cateruā p̄scitoꝝ ad gehennā. (
diuidet torrēs) dīne snīe (a ꝓpl̄o ꝑegri nā
te) i. ab electis tēdentib⁹ ad patriā. ⁊ hec
diuisio fiet qñ dicet̄ ill̄. Ite male. ꝛc̄. ⁊ istis
venite bñdi. ꝛc̄. Mat. zi. ꝫ mō sil̄ habitāt
i h̄ mūdo (q̄s oblit⁹ ē pes hoīs egētis) i. af

fectio christi qui fuit egenus pro nobis(q viuos).s.per gracia ad quā nō reuertentur(terra de qua oriebatur panis ꝛc)ß ē iudea in qua per legem q ꝓphetas orieba tur panis verbi diuini ꝫ per ignem inuidie otra christū fuit subuersa q sterilis effecta(locus saphiri lapides eius.)per ꝙs intelliguntur ꝓphete contemplatores celestium(q glebe illius auꝝ).i.patriarche fulgentes auro sapientie.ex istis vero que fuerunt in iudea grauior apparet infidelitas sua de qua subdit(Semitam ignorauit auis).i.euangeliuꝫ christi renuit qui de celo pro predicatione eius aduolauit. (Nec intuitus est eam oculus vulturis.) ficut xp̄us typum auis tenuit in predicatione sic vulturis in passione(Nec calcauerunt eam filij institorꝫ).i.predicatores ecclesie qui sunt filij ꝓphetarū q apostolorum.nam a iudea repulsi transierunt ad gentilem populū dilatandū.(Nec trāsijt per eam leena).i.ecclesia que leena dicit sicut q christus dicit leo de tribu Juda.(Ad silicem extendit manū suam.) posita obstinatione iudeorꝫ.hic ponitur vocatō gentiū que lapides dicte sūt eo ꝙ lapides coluerunt.dicit ergo.(ad silicem extēdit manū suam)gentilitatē vocando ad fidē (subuertit a radicibus montes.)q̄ ꝑncipes qui erant in idolatria radicati cōuertit ad fidem xp̄i.(In petris riuos excidit)q̄ gentib⁹ fluenta gracie diuisit (omne pretiosum vidit oculus eius)nam opus eterne glorie dignū approbauit in gētib⁹ (ꝓfunda quoq; fluuiorꝫ scrutatus ē)q̄a ꝓfunda scripturarꝫ per doctores et gentilibus diuersos scrutari fecit dyonisiū.s. q Augustinū q huiusmodi.(q abscōdita ꝓduxit in lucē) ꝑ eor̄ exp̄ositionē. ꝫ qm̄ diuina maxime quātum ad xp̄ria ꝓsonarum declarari nō possunt nisi per specialem dei illustrationē.subdit(Sapiētia vbi inuenit ꝛc)i.dei filij⁹ qui ē sapia p̄ris q intelligētia.(nescit hō precium ei⁹)i.quib⁹ meritis sit incarnata q nlla sufficiūt ad hoc ꝫ pcessit ex mia q liberalitate diuina (nec inuenit in terra suauiter viuentiū)i. in carnalib⁹ hoibus ꝫ spūalib⁹ qui beneficio reuelationis diuine hñt noticiaꝫ dei habitātis in se.Sic eni dicebat Dau⁹.ñ. Exp.xiij.An experimentū queritis eius qui in me loquit xp̄s(abissus dicit ꝛc.)ꝓ abissum intelligit vir astutus q per mare turbulētus in quib⁹ nō est ista sapientia. ꝫ illa q̄ terrena est animal' q diabolica.(nō dabit auꝝ obrisum ꝓ ea ꝛc) Nam in oparatione eius vilescūt omnia qr̄ significatur per omnia preciosa hic exp̄ssa(volucres quoq; celi latet ꝛc)i.demones qui dicunt volucres Matħ.xiij. (Et mors q p̄titio dixerūt auris⁹ nostris audiuim⁹ famam eius)liꝫ ante casum de deo clarorem cognitionē habuerint q̄ homines tamē nō viderūt diuinā essentiā nec ꝓprietates p̄sonarꝫ (deus itelligit viam ei⁹) i.ꝓcessum eius per naturā a patre(Ipse nouit locū illius).s.fīnū patris q secretū mentis(qui fecit ventis pondus)supbos humiliando(q aquas appendit in mensura)vnicuiq; dans sapientiaꝫ ꝑm ꝓpriam virtutē(quādo ponebat pluuijs legem.) dirigendo linguam doctoris ꝑm auditorum capacitatem(q viam ꝓcellis sonantibus)qō fit qñ per sonū p̄dicationis incutit iudicij terrorē mentibus humanis. (tunc vidit illam)i.futuri videri fecit (et dixit homini)per scripturas q doctores(timor dñi ipe est sapientia)timor enī filialis habet annexum sapientie donum(q recedere a malo.intelligentia) quia per talem recessum mens hominis purgatur. q sic ad prime veritatis intelligentiā eleuatur.

Capitu.xxix.

ADdidit quoq; Job ꝛc)ꝑm beatū Grego. Job tenet hic typū ecclesie pro tpe tribulationis sub antichristo future .q sic ꝑmo desiderando recolit tēpus pacis preterite d.(Quis mihi tribuat vt sim iuxta menses pristinos).i. sicut eram tpe pacis preterito.(ꝑm dies quib⁹ deus custodiebat me)per potentiā ꝓncipū christianorꝫ in pace(qñ splendebat lucerna eius super caput meū)i.sup prelatos qui capita sunt ecclesie quib⁹ fiebant illuminationes diuine(q ad lumē e⁹ ambulaui in tenebris)scilicet in via morꝫ inter malos homines qui tenebre dicunt rōe viciorꝫ(sicut fui in dieb⁹ adolescentie mee)i.tpe ostātini nā i adolescētia robur nōbiliter inualescit .tūc aūt ecca nōbilit

ꝓfecit(quando secreto deus erat in ta/
bernaculo meo)In secretis orationibus
me consolando(⁊ in circuitu meo pueri
mei)i.ecclesie ministri(qñ lauabā pedes
meos butiro)id ē affectiones cordis mei
pinguedine spiritussancti(⁊ petra)id est
christus(fundebat mihi riuos olei) .i.flu
enta gracie in sacramētis noui testamen
ti(Quādo procedebā ꝛc̄)Hic recolit̄ au/
ctoritas ecclesie cum dicit̄(Quādo proce
debam ad portam ciuitatis)ad determi
nandū causas que antiquit⁹ determina/
bantur in portis(⁊ in platea parabāt ca
thedram mihi)per plateā latitudo orbis
significatur in qua ecclesie sentēcia tenet̄
(videbant me iuuenes ⁊ abscōdebantur
)naꝫ timore ecclesie multi iuuenes ab in
solentijs retrahebant̄(⁊ senes assurgen/
tes stabāt) mandatū ecclesie reuerenter
suscipiēdo (ꝑncipes cessabant loqui ꝛc̄.)
mandatis ecclesie assentiendo(auris au/
diens ꝛc̄).i.videntes ⁊ audientes ꝓcessū
ecclesie iustum approbant eum(Eo ꝙ li/
berassem pauperē ꝛc̄)a facientibus calū/
niam.Potest etiā hoc exponi magis spi/
ritualiter sic(eo ꝙ liberassem pauperez)
.i.peccatorē virtutibus ⁊ gracia spoliatū
(vociferantē)in vera confessione.(⁊ pu/
pillum)i.separatū ab ecclesia matre sua.
per fraudē hereticoꝝ(benedictio peritu/
ri)spiritualiter(Super me veniebat)naꝫ
hoc in meritū boni pastoris redundat(⁊
cor vidue consolatus sum)ecclesie p̄lato
suo viduate ꝓuidēdo de bō pastore(Ju
sticia indutus sum ꝛc̄)Et accipit̄ hic iusti
cia legalis que includit virtutē animā ve
stientē.(⁊ dyademate iudicō meo)iudici
um eni est executio iusticie cui debetur co
rona.vnde dicit Phs.iiij.Ethi.nō fortes
ꝫ bene agonisantes coronātur(ocul⁹ fui
ceco)ignorantē dirigendo(⁊ pes claudo
)infirmū supportando(pater erā paupe/
rum)eos de bonis ecclesie nutriēdo.(Et
causam quā nesciebā diligentissime inue
stigabā)nam ecclesia nō debet cito ꝓfer
re sentenciā ꝫ p⁹bonā deliberationē(cō/
terebam molas iniqui ꝛc̄)per dentes ci/
bus diuiditur.ꝑ molas aūt cōminuit̄ vt
incorporetur.ergo heretici qui simplices
diuidunt ab ecclesia ⁊ ꝯsequenter sua do
ctrina pestifera disponunt eos vt eorū se/
cte totaliter incorporent̄. dentes ⁊ mole
dicuntur ⁊ sic ecclesia molas iniqui cōte
rit.⁊ de dentibns eius predam rapit qñ
hereticos seculari iusticie tradit ⁊ decep
tos ab eis ad ecclesiā reducit.(dicebāqꝫ
in nidulo meo moriar).i.desiderabaꝫ in
tali statu mori(radix mea aperta est sec⁹
aquas)radix per quā sumitur corꝑis ali
mentū doctorē ecclesie significat qui ē in
tentus ad inquirendū sacre scripture itel
lectum.⁊ hic secus aquas aperitur quan
do gracia sancti spiritus edocetur(⁊ ros
morabit̄ in messione mea)qđ fit quando
deriuatur ad alios eius doctrina ideo sb̄
ditur(gloria mea semper innouabitur.)
in melius ꝓficiēdo(⁊ arcus me⁹ in mea
māu instaurabit̄)ꝯtra dyabolū fortius
pugnando(qui me audiebāt expectabāt
sentenciā meā.)In dubijs eni expectāda
est ecclesie sentencia ⁊ sine additione ⁊ di
minutione tenēda(si quādo ridebam ad
eos ꝛc̄)prelatoꝝ eni ecclesie tanta matu
ritas debet esse ꝙ q.nūquā videantur ri
dere etsi hoc aliquando cōtingat debet
cum tali maturitate fieri ꝙ nullo modo
debeant verecundari.ideo sequit̄.(⁊ lux
vultus mei nō cadebat in terram si volu
issem ire ad eos)ad docendum illos(Se
debam prim⁹)quia tali debetur honoris
locus qꝛ tamē honor iste nō est querēd⁹
nisi pro populi vtilitate.Sequit̄ (Cunqꝫ
sederem q̄si rex erā tamen mēntium con
solator.

Capl'm. xxx.

Nunc autem derident me ꝛc̄) De
scripto tēpore pacis ecclesie. Cō
sequenter hic ponitur lamenta
tio persecutionis antichristi tempore acsi
iam presens esset.ideo dicitur in persona
ecclesie.(nunc autem derident me iunio
ores tempore)id est heretici illius tempo
ris qui erunt vltimi(quoꝝ nō dignabar
patres ponere cū canib⁹ gregis mei.)nā
heresiarche non sunt digni cum doctori
bus ecclesie cōputari qꝛ nec vita sunt di
gni(Egestate ⁊ fame steriles)ꝓpt̄ defcꝫ
pabuli spūalis.s.fame.doctrine ⁊ eukari
stie(q̄ reddebāt in soli.ꝛc̄)nā hētici vilib⁹
pabul'.s.erroꝝ doctrinis vtūt̄ in locis ab
ecc̄a segregati.(q̄ de cōuallib⁹ ꝛc̄)ꝑ q̄les

intelligunt patres sancti humiles quorum verba male intellecta aliquando rapiunt heretici ad confirmationem erroris sui (In desertis habitabant torrentium) i. in conuenticulis heresiarcharum quod torrentes dicuntur quia torrens est aque fluxus violentus ipsi verbo ad heresim suam confirmandam trahunt aquam scripture sacre repugnantem. (aut super glaream) glarea in vna significatione idem est quod immundicia stans in superficie aque. aliqui nanque stant in heresibus propter aliquas immundicias carnis quas heresiarche dicunt esse licitas et in talibus delectantur quamuis mala sint simpliciter et ab eis conscientia mordeatur (filij stultorum et ignobilium) nam heresiarche defectum scientie paciuntur atque morum (Et in terra penitus non parentes). s. inter bonos (nunc in eorum canticum versus sum) quia publice me derident (abominantur me etc.) quia dicent ecclesiam lepra peruerse doctrine corruptam Ista vero permittet deus ad meritum pacientie electorum. ideo subditur (pharetram suam aperuit). i. consilium quo me affligi disponit ostendit (et frenum posuit in os meum) tunc enim doctores ecclesie non permittentur docere (ad dexteram orientis.) i. ad electos in christi dextra reponendos repente persecutiones consurgent (dissipauerunt itinera mea). i. processus ad multiplicandum fideles sana doctrina (et non fuit qui ferret auxilium) quia tunc christiani principes iuuare non audebunt fideles. ideo subditur (quasi rupto muro etc.). i. omni defensione sublata (abstulit quasi ventus desiderium meum). i. christi cultum qui dicitur desiderium gentium. Aggei. ij. (Nunc autem in memet ipso marcescit anima mea) omni consolatione remota (nocte os meum perforatur doloribus) nam in nocte illius tribulationis doctores ecclesie pro ceteris affligentur (Et qui me comedunt non dormiunt) quia demones tunc maxime ad destructionem fidelium vigilabunt (In multitudine eorum consumitur vestimentum meum) i. virtutes que sunt ecclesie vestes (Et quasi capicio tunice succinxerunt me.) volentes me strangulare (Comparatus sum luto etc.) nam tunc vilis reputabitur ecclesia et deficiens vt fauilla (Clamo ad te et non exaudies me) tunc enim orationes ecclesie non exaudientur ita cito sicut erit in eius desiderio (mutatus es mihi in crudelem) licet in deo non sit mutatio nec crudelitas tamen crudelis dicitur cum ab eo populus eius vltra morem solitum flagellatur (Eleuasti me) tempore Constantini et aliorum principum deuotorum (et elisisti). i. elides tempore antichristi et satellitum suorum (Scio quia morti trades me) ad soluendum debitum nature. sed quoniam antichristi persecutio electis erit ad purgationem. ideo subditur (veruntamen non ad consumptionem). i. penam eternam (Etsi corruerint ipse saluabis) nam deceptis ab antichristo dabitur tempus penitendi post mortem eius (Flebam quondam.) tempore pacis mee compaciendo afflictis (Expectabam bona) pro compassione ista (Et venerunt mihi mala) In persecutione nimis dura (interiora mea efferbuerunt) Gregorius Sancte ecclesie interiora efferuescere est ipsos quoque quos ante per amorem in vtero fidei gestabat in persecutionis atrocitate tolerare quod erit tempore antichristi (merens incedebam sine furore). i. sine impacientia animum peruertente (frater fui draconum etc.) id est persequentium me. nam aliqui christiani ab antichristo decepti christianos grauiter persequentur (Et ossa mea aruerunt pre caumate) Nam aliqui qui fortes videbantur in feruore tribulationis antichristi peruertentur (versa est in luctum cythara mea) i. cantus deuotionis in fletum desolationis. tunc enim officium ecclesie cessabit.

Capitulum xxxi.

Pepigi fedus cum oculis meis etc.) In hoc capitulo describitur ipsius Job multiplex perfectio vt ostendatur non fuisse flagellatum a deo pro peccatis sed pro meritis augmentandis. et vt hec legentes studeant eius perfectionem tempore prosperitatis imitari et eius pacientiam in aduersis. Ex quo patet quod litteralis sensus est simpliciter moralis propter quod non est hic alia moralitas inquirenda.

Capitulum .xxxij.

Omiserunt autem tres viri isti respondere iob eo quod iustus sibi videretur

Ex hoc habemus documentuz q̄ in dis/
putando tacere debemus cum nobis da
tur rōnabile rñsum(igitur helyn expecta
uit Job loquentē)licet autez esset multū
arrogans ⁊ presumptuosus vt patet ex se
quentibus.tamen siluit reuerenter q̄z diu
Job ⁊ tres alij qui seniores erant volue
runt loqui.⁊ multo fortius homines mo
derati ⁊ religiosi maxime verba senioruz
cum reuerentia debent audire. Per hoc
autem q̄ helyn contra quatuor p̄dictos
in contumeliam erupit vt ex sequentibus
patet eius arrogantia que latebat in mē
te apparuit in sermone.Mat.xij. Ex abū
dantia cordis os loquitur. Et sic disposi/
tio mentis per verbum oris aperitur.

Capituluz.xxxiij.

Modus arrogantis est cum dispu
tat de scientia ⁊ eloquentia se ia/
ctare. Primū facit helyn cum di
cit(Audi ergo Job)Subdit(sententiaz
labia mea p̄mam loquunt.) Scd̄m aūt
cuz subdit(⁊ eloq̄tia mea nō sit tibi gra
uis)ergo qui vult iactantie notam euita
re debet in legendo disputando ⁊ alijs ac
tibus scholasticis exercendo a verbis ta
libus abstinere(dixisti ergo)sicut pleni⁹
in expositione patet litterali. Helyn cum
Job in aliquo cōcordabat.s.q̄ post mor
tem sit aliqua punitio peccatoꝝ. licet nō
nota ⁊ per consequens premiatio merito
rum ⁊ in hoc a tribus amicis suis discor
dat. Similiter discordabat A iob in hoc
q̄ penas hic infligi sentiebat tm̄ pro pec/
catis ⁊ in hoc cōueniebat cuz alijs.ergo
qꝛ videbat Job grauiter afflictū ꝯsequen
ter tenebat ip̄z peccasse multū ⁊ per ꝯñs
iniuste conqueri de punitiōe graui vt pa/
tet in textu.⁊ sic ex duobus istis cōcludit
contra Job dicit(hoc est ergo in quo nō
es iustificatus ꝛc̄)Sciendū aūt q̄ lz he
lyn contra Job arroganter in pluribus ⁊
male loquatur tm̄ mlta vera dicit q̄ nūc
ꝑm sensum misticū exponent(semel loq̄/
tur deus ꝛc̄)In sacris scripturis deus lo
cutus ē sanctis suis nō solū pro se ꝫ etiaz
pro alijs.⁊ ideo p̄ diligens studiū dz ho/
mo in scripturis illis de credibilib⁹ ⁊ agi
bilibus querere dei intentiōez ⁊ non ex p̄
sumptione sue sanctitatis petere vel expe/
ctare iteꝝ sibi fieri reuelationē sicut sunt
aliqui qui fātasias suas ⁊ somnia credūt
esse oracula diuina.ꝫ quoniā humilibus
⁊ deuotis deus aliquando reuelat sua se
creta.sicut dicit Math.xi.Abscōdisti hec
a sapientibus ⁊ prudentibus ⁊ reuelasti
ea paruulis.ideo sequit(Et somniū in vi
sione nocturna ꝛc̄)per somniū eni in quo
vacant sensus exteriores ⁊ laborant inte
riores significatur cessatio ab exterioribꝰ
negocijs ⁊ diligens studiū in scripturis.
⁊ tunc deus instruit hominē de suis secre
tis.(vt auertat eum ab his que fecit)i.a
peccatis que nō sunt a deo sed a nobis.(
Et liberet eum a superbia)que est in om/
ni mortali culpa et sic eruit euz a corrup
tione culpe et gladio gehenne(Increpat
q̄z per dolorem in lectulo)lectulus iste di
ci potest carnalis delectatio in quo nimis
iacuerat ille cui paulus dicebat.eph.v.
Surge qui dormis ⁊ exurge a mortuis.
ꝛc̄.In hoc lectulo increpat deus per dolo
rem quando viuenti carnaliter incutit ex
tremi iudicij ⁊ penarum inferni terrorez
(Et omnia ossa eius marcescere facit)qꝛ
tunc animꝰ hominis pre horrore stupes/
cit(Abominabilis ei fit in vita sua panis
)naz delectatio praua qua viuebat in pec
catis fit ei abominabilis.(Et ossa que te
cta fuerāt carnis pinguedine nudabunt
)ex asperitate penitentie(Appropinqua/
bit corruptioni anima illius)quia per di
ligentem consideratione peccatorū pen/
sat feditatem illorum(⁊ vita illius morti
feris)id est mortalibus peccatis in prece
denti vita contractis(si fuerit pro eo an
gelus loquens)Hic accipitur si pro quia
quia angeli sancti offerunt deo bonoruz
merita.Thob.xij.Quādo orabas cū la/
crimis.Sequitur Ego obtuli orationem
tuam domino(Vnus de milibus)ꝑm il
lud.Danielis septimo. Milia milium mi
nistrabant ei ꝛc̄(miserebitur eius)remit
tendo culpam(⁊ dicet libera eum)repri
mendo demonis potentiam(ne descēdat
)in gehennam(Inueni in quo ꝓpicier ei
)⁊ quid sit illud oñditur cū dicit(cōsum
pta ē caro eꝰ a supplicijs)i.carnal eꝰ vita

per penitencie supplicia(reuertatur ad dies adolescentie)per puritatem conscientie (deprecabitur ofim)p consecutione glorie(q videbit faciem eius in iubilo)in presenti per internam consolationē q in futuro per apertam visionem(respiciet homines)de sua mutatione mirantes(q dicet peccaui ꝛc̄).i.austeritatem penitentie nō accepi ꝓm quātitatem peccati(Ecce hec omnia operatur deus tribus vicib⁹ ꝛc̄.) nam in iuuentute senectute q medio tempore inducit homines ad emēdatōez vite sue.

Capitulum .xxxiiij.

DRonuncians quoq; helyu ꝛc̄.) modus arrogantis est suam scientiam nimis magnificare q sic dicit(audite sapientes verba mea) quasi d.tam alta sunt q non sunt simplicibus ꝓponēda q veris falsa miscere.q sic dicit (dixisti Job.deus subuertit iudiciuz meū)hoc ei Job nō dixerat vt in expositione litterali fuit ostensum q ad iniurias ꝓcedere q sic loquitur(quis est vir vt Job q̄ bibit quasi aquā subsannationē ꝛc̄) igit qui vult arrogātie notam effugere debz a tribus predictis cuz diligentia precaue/re.Alia vero plura dicit que licet non valeant contra Job.sunt tamen hic mistice exponenda(quē constituit aliuz super terram ꝛc̄).q.d.nullū.q hoc verū est equalē sibi �somē cōstituit vicarios ad regimē populi.prelatos in spiritualib⁹q ꝓncipes in temporalib⁹(Si dixerit ad eum cor suum)q sic constitutus a deo honorē dei et bonū populi querendo(Spirituz eius q flatum ad se trahet).i.interiores motus eius q exteriores actus in finem debituz diriget(deficiet omnis caro simul) nam ex carnali affectu nihil faciet(q homo in cinerem reuertetur)quia talis de morte sua meditatur ꝓpter qd̄ antiquitus imperatore creato statiz querebatur ab eo.de quo marmore vellet sepulcz habere (audi qd̄ dicitur)q.d.hoc verbum est memoriter retinēdū.ꝛ quoniā aliqui in regimine constituti male regunt.sequit(nūquid qui non amat iudiciū sanari potest).s.ab infirmitate morz q.d.nō.nā princeps vel prelatus qui de se ipo non facit iudicium non bene regit populū.ideo contra talez subdit(Et quō tu eum qui iustus est intātum condemnas).s.deū in quē redūdat quodāmodo malicia vicariorz suorz. vñ contingit aliquādo q̄ homines grauati insurgunt ad blasphemiā dei eo q̄ dedit talem rectorem populi.q qz deus pro talibus frequēter audit clamorē ꝑpli.sequit. (qui dicit regi apostata)malū rectorē deponens ab officio pariter q a vita.ideo sequitur (subito morientur).nec potest q̄s conqueri iuste cū sit dñs mortis q vite.et hoc ē qd̄ subditur(neqz enim in hominis potestate est ꝛc̄)q qñ tale dei iudiciū maxime debeat peccantib⁹ ex certa malicia sequit.(qui quasi de industria recesserūt ab eo)ꝛ qz posset aliquis querere.cur deus permittit impios regnare.Rndet(qui regnare facit hominē ipocritā ꝓpter peccata populi)vt sic puniatur.

Capitulum .xxxv.

IGitur helyu ꝛc̄.)In hoc capitulo helyu tanquā arrogans q superbus multuz se cōmendat q Job vituperat.in quo docemur de laudibus ꝓximis q aliorum vituperijs tacere ꝑ notam superbie volum⁹ euitare.(suspice celū. ꝛc̄)per hoc ostenditur q̄ supereminentia dei est assidue meditāda vt ei semper mēs hominis sit subiecta (Si peccaueris quid ei nocebis).q.d. nihil ꝛ tibi nocumēto culpe et pene(porro si iuste egeris quid ei donabis)q.d. nihil. ꝛ tibi ꝓ meritū ex quo sequit premiū(propter multitudinē calūniatorz clamabūt.).s.iniuste oppressi.ꝛ qz de hoc parū aut nihil curant tyranni.sequit(q non dicit vbi est deꝰ.)qz facto nō vident curare de deo.sicut dixit Pharao.Exo. iiij. Nescio dñz q isrl nō dimittā.ꝛ qz de⁹ tribulatos consolat.sequit. (q̄ dedit carmina in nocte)nā carmina ꝺsolationis dat in nocte tribulationis q otra tyrānos.sequit(ipi clamabūt q nō exau.eos)Prouerbi.xxi. Qui obturat aurē suam ad clamorē pauperis q ipe clamabit q nō exaudiet.sciliz a domino

Capi.xxxvi.

ADdens q̄q̄ helyu ꝛc̄.)sequit(sustine me paululū ꝛc̄)frequēter arrogans vt reuerenti⁹audiat zelo veritatis loq̄ se dicit. licz amore ꝓprie laudis moueat.iō subdit.(adhuc habeo

ꝙ pro deo loquar) deus enī veritas est. (deus potentes nō abīcit) qui ꝓesse cupiunt nō ꝓeesse (ꝫ nō saluat impios) qui motus habent contrarios (nō auferet a iusto oculos suos) licet a mundanis hoibus hoc iudicetur qñ ab impijs dure tractantur. nam a deo ſibi meliora pro merito pacientie reseruant. ideo subdit (Et reges in solio collocat) Greg. Reges sunt qui tentationuz suarū motib⁹ non consentiendo succumbere ꝫ bene regendo ꝓesse nouerunt. Et isti in solio glorie collocantur. ideo subdit (Si fuerint in catenis.) mundane tribulationis (Complebūt dies suos) in bono gracie (et ānos suos) in gloria superne patrie. (ſi autē non audierint). i. pacienter nō sustinuerint (transibunt per gladiū) dure sentencie (et consumentur in stulticia) qz cum pena temporali superueniet eis eterna. (simulatores et callidi). i. simulatores iusticie et decep tores ꝓmi (prouocant iraz dei) contra se (neqz clamabunt) recognoscētes se peccasse ꝫ morientur in sua iniquitate (Et vita eoruz inter effeminatos). i. molles ad opus bonū (Eripiet pauperē ꝛc̄) nam humiliter patientē frequēter eripit de angustia corpali et de ignorantia mentali (igitur saluabit te de ore angusto) qđ fit cuz ad libertatē gracie dei reuocat hominē, de mortali peccato (Et non habente fundamentū). i. terminū qz mortale peccatū ducit ad penā terminū non habentē (Requies autē mense tue erit plena pinguedine) quia reuocatus ad graciam aptus ē ad cibum eucaristie. et quia talis aliquando cum gracia iustificante iudiciariā cō sequitur potestatē. Sequit (causam tuaz iudiciū qz recipies) ꝫ quoniaz ex tali mutatione frequēter homo superbit et alios deprimit. ideo subditur (nō te superet ira ꝛc̄) i. nullū oppumas ira. vl' auaricia. aut superbia. vel etiā officij negligentia. ideo subdit (ne protrahas noctez) differendo facere iusticiā que statim potest fieri (ecce deus excelsus ꝛc̄) ꝑm Grego. Helyu spiritu ꝓphetico loquit hic de christo. nec obstat ꝙ helyu fuit arrogans et superbus. nam aliquando ꝓphetia datur malis hominibus vt patet de Balaaz Nume. xxiij et. xxiiij. Et ꝑm hoc expositio de xp̄o esset hic litteralis ꝫ sine preiudicio mihi videt ꝙ sit spiritualis et sic eam hic pono. dicit ergo (deus excelsus in fortitudine sua). i. in sua deitate licet futurus sit humilis in nostra humanitate. (Et nullus ei similis in legislatoribus) nam lex mosaica ꝓmittit aliqua mala. ſ. libellum repudij et vsuras cum extraneis et alie leges multa plura. ꝫ euangelium christi nullum malum permittit. ꝫ de omni verbo ocioso reddē dam rationē in die iudicij dicit dñs. et multo fortius de omni verbo et facto nociuo (memento ꝙ ignores opus eius de quo cecinerunt viri) hoc est opus recreatiōis de quo cecinerunt ꝓphete qui dicuntur viri a virtute. Actu. x. huic omnes ꝓphete testimoniū ꝓhibēt et Ra. sal. sup zach dicit ꝙ omnes ꝓphete locuti sūt ad dies Messye (omnes homines vident euz) nā omnes aliqualiter cognoscunt euz qz tn̄ hoc est multum imperfecte. ideo sequitur (vnusquisqz intuebitur ꝓcul) Sequitur (Qui aufert stillas pluuie et effundit imbres ꝛc̄) Illud eni modicum qđ habuit in dea de intellectu sacre scripture deus abstulit et abundanter super doctores gentium effudit (qui preterierunt cuncta desuper) gentium multitudinē docendo fideliter (Si voluerit extendere nubes ꝛc̄) Per nubes intelliguntur ecclesie doctores ꝗs applicauit ad docendū et fulgurauit miraculis ad doctrinam eorum confirmandam (et sic cardines maris operuit.) id ē principes seculi eorū doctrine subiecit. Sicut patet de Cōstantino qui obediuit doctrine sancti Siluestri. et similiter Theodosius doctrine beati Ambrosij (per hoc eni iudicat ipos) scilicet christianos qui per doctrinā sanctorū iudicantur. (et dat escam) multis mortalibus) qui eorum doctrina reficiuntur. (In manib⁹ suis abscondit lucem ꝛc̄.) quia nudei modo sunt obtenebrati. ꝫ illuminabuntur circa finē mundi

Capitulum .xxxvij.

Super hoc expauit cor meum ꝛc̄.) Eccle. ix. dicit. Nescit homo vtrū amore vel odio dign⁹ sit nec ꝑ oēs vtrū dign⁹ sit supplicio vl' p̄mio. pauor ān ꝙsur

git ex consideratione supplicij q emotio cordis ex consideratione premij.i.Re.ij. Exultauit cor meū in domino ꝛc̄.i. extra saltauit.vtrūqz tam̄ nobis innotescit per predicatores penam q gloriā nunciātes. ideo subdit̄(audiet auditionē in terrore) q̄tum ad primū(q sonum de ore illius.) q̄tum ad secundū(sup omnes celos ip̄e considerat).i.contemplatiuos(q sup terminos terre).i.actiuos quib9 premia preparat(post eum rugiet sonitus ꝛc̄.) quod fit quādo contemplatiuū descendere fac̄ ad predicandū (q nō inuestigabitur ꝛc̄) .s.spiritus loquens in eo Jo.iij. Spiritus vbi vult spirat q nescis vnde veniat aut quo vadat(qui precipit niui vt descendat ꝛc̄)per niuem pluuiā q imbr̄e significatur predicatoꝝ doctrina que ꝑm varietatem ꝑsonaꝝ temporꝝ q negociorꝝ est variāda q ꝑm hoc sciunt homines dirigere facta sua(Ingredietur bestia latibulū)quia ꝑ dicatio reprimit diabolum.ꝫ quoniā circa finem mundi exibit de antro suo. Apoc.xx.ideo subditur(ab interioribus egredietur tempestas).i.diabolus cōmouēs tēbestates.(q ab arcturo frigus).i.ab anti christo timor seruilis p̄ quez multi obedient ei.ꝫ quia deceptis ab eo dabitur tēpus penitendi.sequit̄(flante dño decrescit gelu)quia per instinctū spiritus sancti timor inicialis crescit in filialem(q rursuz latissime funduntur aque.)quia tūc lacrime deuotionis q penitentie fluent abundanter(frumentū desiderat nubes.) per frumentū intelligitur cetus fideliū. Mat. iij. Congregabit triticū in horreum suum. qui cetus desiderat peccatores significatos per nubes.ysa.xl. Qui sunt isti qui vt nubes volant(q nubes spargunt lumen suum).s.vite q doctrine ꝫz instinctū gracie diuine qui instinctus est nobis occult9 ideo sequit̄(nunquid scis ꝛc̄.nūquid nostri semitas ꝛc̄).i.virtutes predicatoꝝ.q.d.ñ quia latent in mentibus eoꝝ(nōne vestimenta tua calida sunt ꝛc̄)austro terra p flatur quādo mens hominis diuinitus inspiratur.q tunc vestimēta calida sunt.qr virtutes que sunt anime vestes ad bonos actus feruescunt(tu forsitan cū eo fabricatus es celos)hoc negatiue dicit̄.nam a solo deo p̄cessit virtus apostoloruz qui significātur nomine celoꝝ.ps.xviij. Teli enarrāt glo.de.ꝛc̄(ostende nobis quid dicamus illi).s.deo q.d.tu non poteris q cā subditur cum dicitur(nos quippe inuolumur tenebris)ignorantie multiplicis(sūbito aer cogetur in nubes.)qō fit spūaliter quādo de fluuiis per peccata fiunt p̄dicatores sicut de Paulo legit̄ Actu.xiij (q ventus transiens fugabit eas.) id est spiritus sanctus transire eas facit ad regiones alias. Actu.xiij. Dixit spiritus sāctus segregate mihi barnabā q Paulum ꝛc̄(ab aquilone auꝝ venit)nam a gentilitate prius frigida in fidelitate venit auꝝ sapientie.vt patet in Dyonisio ambrosio q similib9(q a deo formidolosa laudatio)ꝑ ei excessum magnitudinis sue nescimus.nec possumus eum laudare digne. illa vero que fieri bene nesciunt̄ cū formidine aguntur sicut econuerso que fieri bene sciuntur sine formidine aguntur Vegetius lib.de re militari Nemo facere metuit que se bene didicisse confidit

Capitulū .xxxviij.

Respondens autem dñs Job de turbine ꝛc̄)de turbine loqui dicitur quia fragilitas hūana ex dei locutione pauescit q turbatur . Exo. xx. Non loquat̄ nobis dominus ne forte moriamur (accinge lumbos tuos sicut vir) Grego. Lumbos precingimus cū carnis luxuriam per continenciā coartam9 Jgitur theologi quibus deus pre ceteris loquitur in scripturis sacris debent pre ceteris eē p̄cincti cingulo castitatis(vbi eras quando ponebam fundamenta terre) p hanc terrā significatur ecclesia de qua dicitur Cantico.ij. Vox turturis audita ē in terra nostra.huius terre fundamenta sunt apostoli post christum Apocali.xxi. habens fundamenta duodeciz q in ip̄is xij.apostoloꝝ.(Quis posuit mensuras eius)que sunt articuli fidei ex quibus debent cetera credibilia mensurari (Quis tetendit super eam lineam)de9 qui eam disposuit per suam prudentiā (super quo bases illius fundate sunt)iste bases sunt doctores hereticis resistentes fundati su-

per doctrinā christi (quis dimisit lapidez
angularem eius) deus pater mittens fili
um suum tanq̄ lapidem angularē. Jude
os ⁊ gentiles in vna ecclesia coniūgentē.
(cū me laudarent astra matutina ꝛc̄.) id
est angeli sancti cantantes in natiuitate
christi Gloria in excelsis deo. Luce. ij (q̄s
cōclusit hostijs mare) mare significat p̄
sens seculū cui⁹ hostia sunt natiuitas ho
minis ⁊ eius mors per quas ingreditur ⁊
egreditur mundū. (cū ponerez nubē vesti
mentū eius ꝛc̄) nube vestitur (⁊ caligine)
Nam inuoluitur obscuritate multiplicis
ignorantie (⁊ posuit vectem) i. timorē ser
uilez (hic confriges tumentes fluctus tu
os) confractio fluctuū est mutua conten
tio superborū (Nunquid post ortum tuuz
precepisti diluculo ꝛc̄) Subintelligit̄ sicut
ego precepi. ⁊ similiter in sequentibus. di
luculum aūt est diei principiuz. ꝓpter qd̄
primi credentes christo significantur per
ip̄m. ergo christus post ortuz suum dilu
culo precepit quādo discipulos ad p̄dicā
dum misit (⁊ aurore locum suum ostēdit
) quando matrē suam super angelos col
locauit (⁊ extrema terre concussit) quan
do principes orbis fidei subiugauit. (Et
impios excussit) quādo per romanos po
puluz Judaicū captiuauit (auferet̄ ab im
pijs lux sua) nam a iudeis ablata est cog
nitio legis vera (⁊ brachium excelsuz cō
fringetur.) quia templum in quo confite
bantur iudei fuit destructum. (Nunquid
ingressus es ꝓfunduz maris) per maris
ꝓfundum intelligi potest cor impiū ysa.
lxvij. Impij quasi mare feruens Ergo de
us ingreditur maris ꝓfundum quando
ad se trahit cor prauū. (Nunquid aperte
sunt tibi porte mortis) sicut apte sunt mi
hi ad inferos descendenti. ⁊ subintelligit̄
nō. ⁊ similiter in similibus premissis ⁊ se
quentibus (nunquid latitudinē terre cō
siderasti) sicut ego qui per latitudinē t̄re
gentes ad fidē vocaui (indica mihi si no
sti ꝛc̄) q. d. tu nescis s̄z ego scio i quo habi
tat lux gracie ⁊ tenebra culpe. ꝑ quas iu
sti ducuntur ad gloriam ⁊ reprobi ad pe
nam (Scibas tunc ꝙ nasciturus eēs. ꝛc̄

) christus autem in q̄ntum dēus p̄sciuit se
tēporaliter nasciturū ⁊ huius vite ordinē
⁊ modū (Nūquid ingressus es thesauros
niuis ꝛc̄) Hos eni deus ingreditur. cū ho
mines prius frigidi per ip̄m feruidi effici
untur. ⁊ sic ad bellum contra demones
preparantur ⁊ sic in eis apparet (per quā
viam spargitur lux.) diuine claritatis (⁊
diuiditur estus) feruide caritatis (quis de
dit vehementissimo imbri cursuz ꝛc̄) xp̄s
qui doctrinam apostolorū miraculis cō
firmando fecit efficaciter currere per mū
dum (vt plueret super terram absq̄ hoie
) id est super gentilitatez in qua pauci aut
nulli erant racionabiliter viuentes vt po
te simulacris seruiētes (vt ꝓduceret her
bas virentes) id est sanctas operationes
(quis est pluuie pater ꝛc̄) deus q̄ dat plu
uiā sane doctrine et virorē consolationis
eterne (de cuius vtero egressa est glacies
ꝛc̄) ipsius dei qui dat timorē filialē fluxuz
ꝯcupiscētie restrigēdi. (Nūq̄d ꝯiūgē vale
bis micātes stellas ꝛc̄) i. prēs noui testam̄
ti ac veteris quos solus deus cōiunxit in
fide mediatoris (aut girum arcturi) i. ce
tum apostolicum quē deus quodāmodo
dissipauit quando per orbem eos ad pre
dicandum dispersit (Nunquid produces
luciferuz in tempore suo ꝛc̄) dicunt aliqui
astrologi ꝙ lucifer ⁊ hesperus sunt eadē
stella sic nominata eo ꝙ aliqñ apparet in
mane aliquando in vespere et significat
dei filiū q̄ mane in suo aduētu p̄mo appa
ruit et in secundo tanquam ad vesperum
apparebit (nunquid nosti ordinem celi ꝛc̄
) hunc ordinem deus nouit et rationem
eius in terra posuit quando militantez ec
clesiam ad similitudinez triumphantis in
stituit propter qd̄ eius filia nominatur (
Nunquid leuabis in nebula vocem tuā
ꝛc̄.) Hoc autem dominus fecit cum cali
ginem ignorantie ab apostolis amouit.
(Et tunc impetus aquarum) id est spiri
tus sancti donorum in suo corpore misti
co ip̄m operuit. (Nunquid mittes fulgu
ra ꝛc̄.) Deus autem fulgura misit quan
do discipulis auctoritatem predicandi ⁊
demones expellendi concessit ⁊ reuersi

ad eum cum gaudio dixerunt demones in nomine tuo sbijciuntur nobis. Lu. x. (quis posuit in visceribꝰ hominis sapientiam ꝛc̄) per hominē ⁊ gallum. p̄dicator doctus potest intelligi cui deus sapientiā ⁊ noticiā temporū predicandi dedit. (q̄s enarrabit celoꝝ rationem.) Christus d. Jo. xiiij. In domo patris mei mansiones multe sunt. s̄m meritoꝝ distinctionez (⁊ cōcentū celi quis dormire faciet) ip̄e deꝰ quando quietem celoꝝ motibꝰ imponet ⁊ quoniā hoc erit tempore resurrectionis Sequit̄ (quando fundabatur puluis in terrā ꝛc̄.) tunc eni de terre puluere reformabunt̄ corpora humana (Nunquid capies leene predaz ꝛc̄) sicut christus leo dicitur sic ⁊ ecclesia leena cui christus predam cepit quādo infernū spoliauit. huiꝰ autē leene catuli sunt apostoli qui in conuersione multitudinis gentiū fuerunt impleti ꝫ quia tunc frequēter in carceribus recludebantur. Subditur (quādo cubāt in antris ⁊ in specubus insidiātur). s. idolatrie. tunc eniz meditabant̄ de eius subuersione (quis preparat coruo escam.) id est ꝑ coruo qui dimittit pullos suos sine pastu quousqꝫ sint nigri. ꝫ deus interim pascit illos. per coruum qui est auis immunda significātur homines peruersi q̄ nolunt benefacere iustis ꝫ a deo pascunt̄ eo ꝙ a malis hominibꝰ vacui dimittunt̄

Capitulum. xxxix.

Nunquid nosti tempus partꝰ ybicum ꝛc̄) per ybices ⁊ ceruas quarum conceptus sunt hominibus occulti significantur humiles nonduz tñ perfecti qui bonos conceptus ⁊ actus suos student abscondere timentes ex hoc inaniter gloriari (Quis dimisit onagruz liberum ꝛc̄) per Onagrū significatur contemplatiuus a seruitute carnis liber effectꝰ (cui d̄di in solitudine domuz) i. extra multitudinis tumultuz vt vacare valeat circa vnum (in terra salsuginis) i. exusta ardore solis. nam anachorite in locis talibus habitabant. vt patet in collatiōibꝰ patrū (vocem exactoris non audit) quia dyabolo nō obedit qui dicit̄ exactor Lu. xij. Et iudex tradat te exactori ꝛc̄. (circūspicit montes pascue) meditando loca viriditatis eterne (Nunq̄d volet rinoceros seruire tibi) subintelligitur sicut mihi rinoceros habens in fronte vnū cornu significat monarchiaz imperij romani que seruire voluit deo tempore Constātini ⁊ morari ad eius presepe per sumptionez eucaristie (⁊ allegari) iugo christi (⁊ confregit glebas). i. idoloruz statuas ⁊ eius fortitudine predicatores ecclesie defensati fructum magnū fecerūt in ecclesia dei. (Penna strutionis) strutio que pennas habet ad currendū velocius per terram ꝫ non ad volandum. ipocritaz significat qui habet alas aut apparentiam sanctitatis ⁊ deuotionis quibꝰ festinat ad q̄stuz terrenoꝝ ꝫ non eleuatur ad amorem supernorum (dereliquit in terra oua sua) ꝑ hoc q̄d negligit oua fouere ⁊ pullos nutrire. significatur ꝙ ipocrita vult esse singularis apparentie. vt possit dicere illud Luce. xviij. Non sum sicut ceteri homi. (cum tempus fuerit in altū alas erigit) qꝛ cum videt tempus aptū ad potentes huius mundi decipiendū sanctitatem ⁊ deuotionem pretendit. ⁊ sic eos decipiens illudit (Nunquid prebebis equo fortitudinem) subintelligitur sicut ego. ꝑ equū cꝰ fortitudo describitur hic ⁊ audacia significatur quicūqꝫ desiderās ex feruore fidei martirij supplicia cuius fortitudo nō est ab homine ꝫ a deo. (gloria narium eius terror) nam ex respiratione celestiū mortem appetit que est vltimū terribiliū (terram vngula fodit.) nam omnia terrena contemnit (in occursuz pergit armatis.) i. carnificibus ad eius iugulatōez parat. (contemnit pauorem) i. tormentoꝝ horrorē (vbi audierit bucinā) pro christo exhortantē (dicit vah) q̄d significat exultationem sicut ysa. xliiij. vah calefactus sū vidi focum (Nunquid per sapientiā tuaz plumescit accipiter ꝛc̄) accipiter cuiꝰ pluma renouatur. per hoc ꝙ expandit alas suas ad austrū significat penitentē cuius conuersatio renouat̄. per hoc q̄d expandit intellectū suum ⁊ affectuz fideliter ad amorem diuinū (aut ad preceptuz tuum eleuabitur aquila ꝛc̄) ad dei preceptū aq̄la subleuatur quando vir ingeniosus ad dei contemplationē subleuatur (⁊ in ar/

duis ponit nidum suum) quando in eius amore firmatur (in petris manet) id ē cū angelis per studiū contemplationis q̄ dicuntur petre racione sue confirmationis (⁊ silices prerupti) ꝓpter eos qui ceciderunt de medio eorū (inde cōtemplat̄ escaz) desiderans claram dei visionem. (pulli eius lambunt sanguinem.) pulli dicuntur discipuli adhuc tamē imperfecti. ꝓpter quod adhuc vacāt circa christi humanitatem meditantes eius passionē (⁊ vbicunqꝫ cadauer fuerit statim adest) qꝛ de altitudine ꝯtemplationis paratus est descendere ad leuandum peccatorem de putredine corruptionis. sicut pꝫ de Paulo qui post raptum ad terciū celū descendit ad subsidiū peccatoꝝ (Respondēs autem Job ꝛc̄) Job licet vera dixerit vt patꝫ in fine libri per testimoniū domini. tamen confitetur hic se locutū fuisse leuiter. ⁊ infra vltio capitulo insipiēter. quia vix aut nunquā loquitur homo de diuinis quin deficiat aliquo modo in sentencia vel verbis. ⁊ sic fuit de ip̄o Job. ꝓpter quod hic reprehēditur ⁊ in p̄ncipio capl̄i sequētis.

Capitulum. xl.

Respondens autez dominus ꝛc̄.) Licet autē beatus Job vera dixerit vt dictū est tamen in modo loquendi defecit per quē poterat estimari ⁊ estimatū fuit ab Heliu ꝙ nimis se iustificabat ⁊ diuine iusticie derogabat. ꝓpter qd̄ increpādo dicitur ei. (nunquid irritū facies iudiciū meū ⁊ cōdemnabis me vt iustificeris) qd̄ ꝯsequenter inconueniens ostenditur per excellentiā potentie diuine ad quaz nullus potest attingere per hoc ergo docens loqui timide ⁊ sobrie. cum loquimur de conditionib⁹ diuine nature (Ecce vehemoth) s̄m doctores nostros deus hic de dyabolo loquit̄ sub elephātis metaphora qui vehemoth nominat̄. (quē feci tecuz). i. similē tibi per intellc̄m (fenum quasi bos comedet.) per fenum vita carnalis intelligitur ysa. xl. Omnis caro fenum ⁊ omnis gloria ei⁹ quasi flos feni ergo vehemot fenum comedit quia carnales homines incorporando sibi cōsumit (Fortitudo eius in lumbis eius ꝛc̄.) luxuria viget in lumbis virorū ⁊ in vmbilico feminarum. ergo quia per vicium luxurie vtriusqꝫ sexus multi dyabolo sb̄ ꝯiciunt̄ virtus eius ⁊ fortitudo i lumbis ⁊ in vmbilico denunciat̄ (stringit caudā suam sicut cedrū.) quia fortiter tenet q̄s capit per luxurie vicium (ossa eius velut fistula eris) per duriciam eris ⁊ ferri significatur obstinatio dyaboli in qua desiderat sibi peccatores assimilari. (Ip̄e est principium viarū dei). i. creaturaꝝ. Naz angelica natura est inter creaturas dignitate prima ꝓpter quod ex eius casu nobis timor incutit̄ ne cadam⁹ (q̄ fecit eū applicabit gladiū eius) nihil enī pōt agere) nisi ex diuina ꝑmissione (huic mōtes herbas ferunt) nam superbi ip̄m pascūt (omnes bestie agri ludunt ei) quia bestialiter viuentes leticiam faciunt illi. (sub vmbra dormit in secreto calami ꝛc̄) Per hoc significatur ꝙ in ociosis ⁊ delicate viuentibus quiescit ⁊ delectātur (Absorbit flumen ⁊ non mirabitur ꝛc̄) ꝑ flumen ⁊ Jordanē significant̄ instabiles ꝑsone quas estimat de facili per peccatū absorbere (in oculis suis quasi hamo capiet eū) multos enī capit per aspectū impudicū mat. v. Qui viderit mulierē ad concupiscendū eam iam mechatus est eā in corde suo (In sudibus perforabit nares eius) Per sudes intelligi possunt subtiles tentationes ꝑ q̄s aliqñ capiunt̄ sapientes q̄ per nares signant̄ eo ꝙ ꝑ nasuz discretio significatur (An extrahere poteris leuiathan hamo) Et subintelligitur sicut ego Loquitur autem hic dominus de diabolo sub similitudine ceti qui leuiathan nominatur. hunc autez dominus extrahit quando de cordibus peccatorum hamo sancte p̄dicationis educit ⁊ circulū in naribus eius ponit ⁊ maxillam eius perforat quando ip̄m a tentationibus fideliū reprimit ⁊ refrenat. (Nunquid multiplicabit ad te preces) Subintelligitur sicut ad me. Ad deum enim preces multiplicauit cum ab eo persequendi Job licentiam impetrauit. supra cap. p̄mo (nūquid feriet tecū pactū) subintelligit̄ sicut mecū cū dn̄o nāqꝫ dyabol⁹ pactū ferit iq̄m sn̄ ꝑ

missione eius nihil facit ꝙ etiã seruus eiꝰ sempiternus inꝯtuꝫ est executor iusticie eius (nũquid illudes ei quasi aui) sic̃ ego christus ei eũ in cruce delusit qr volentez se capere. cepit. (aut ligabis eum ancillis tuis) sicut ego qui ligaui euꝫ ancillis meis. virtutẽ eius subiiciendo ẏginibus sacris. vt sancte Margarete ꝙ plurib⁹ alijs (ꝙ cedent eũ amici) isti sunt apostoli quibus dicit dñs Jo. xv. Jam nõ dicaꝫ vos seruos ꝫ amicos ꝛc̃. Ipsi vero dyabolum consideraũt qr plura membra eius ab eo separauerunt. ꝙ idẽ significat̃ per hoc qõd subdit̃ (diuident eum negociatores.) nã apostoli sunt negociatores euãgelici (nũquid implebis sagenas pelle ei⁹) sicut ego gurgustiũ ꝙ sagena sunt piscantiũ instrumenta. ꝓpter qõd sicut ecclesia sagena dicitur. Matẽ. xiij. Simile est regnũ celoꝝ sagene misse in mare. ꝛc̃. Hic dici potest gurgustiũ. Per pellẽ que coloribus ꝙ frigoribus exponit̃. miores plebis. ꝑ caput maiores significant̃. ergo pelle demonis dñs sagenas ipleuit qñ multitudinẽ infideliũ ad fidem vocauit ꝙ eius capite gurgustium quãdo cepit ad fidem constantium. ꝫ qm̃ hec ñ humana ẏtute ꝫ diuina facta sunt sequit̃ (pone manũ tuã sup eũ) q. d. ad hoc virtus tua non extenditur (memẽto belli) quo diabolũ a principio de celo deieci (ꝙ ne vltra addas loqui) de potentia dei ꝙ eius iudicijs insipienter. sicut Job fecerat vt predictũ est (Ecce spes eiꝰ ꝛc̃) licet autẽ diabolus non habeat spem reuertendi ad patriã. tñ sperat triumphare de sanctis. ꝙ quia superabitur ab electis. ideo dicitur (ecce spes eius frustrabitur eum) quãdo videbit se delusum (ꝙ videntibus cunctis precipitabit̃) quãdo ꝑacto iudicio finali inferni fouecaꝫ retrudetur.

Capitulum. xli.

Non quasi crudelis suscitabo eũ) qm̃ posset aliquis imputare deo ad crudelitatẽ qõd cõcessit demoni tantã potestatẽ. ideo remouet hoc d. (quasi crudelis ꝛc̃) ꝙ subdit̃ ratio (quis ei potest resistere vultui tuo) q. d. illa ptãte non vtitur nisi quãtũ ꝑmitto (quis autez dedit mihi ꝛc̃) q. d. nulli teneor. ꝓpter qõd in dicta permissione duriciã nõ ago. (ꝙs reuelabit faciem indumenti eius). i. fraudulentiã ipsius. q. d. ego in fine tentationis sue dicendo. vade sathana. Matẽ. iiij (ꝙ in medium oris eius ꝙs intrauit) ipse christus qui superiorẽ inferni partẽ ingrediens ipam spoliauit (per girum dentiuꝫ eius terror) principalis demonis dentes sunt eius satellites ad deuorationẽ peccãtium sibi deseruientes. (corpus illius ꝙsi scuta fusilia ꝛc̃) corpus diaboli sunt oms iniqui quoꝝ hic obstinatio designatur cũ corpus eius cõpactũ squamis sese ꝑmentibus dicitur (vna alteri adherebit ꝛc̃) nã ad faciendum malum fortiter colligant̃ (Sternutatio eius splendor ignis) ꝑ sternutationẽ demonis intelligitur tentatio fortis excitans ignem concupiscẽtie multiplicis. (oculi eius ꝙ palpebre diluculi.) per oculos eius designantur reuelationes false quas tanquã vas recipiunt ꝓphete dyaboli ꝙ hoc significatur per palpebras diluculi (de ore eius lampades ꝑcedunt ꝛc̃) os demonis sunt falsi prophete per quos loq'uitur doctrinam pestiferam accẽdentẽ ignem concupiscentie. ꝙ disponentem ad ignem gehenne (in collo eius morabitur fortitudo ꝛc̃) per collum quod coniungit membra capiti significãtur principes peruersi qui per potentiam suam cogunt inferiores seruire per idolatriaꝫ demoni. sicut fecit Anthiochus nobilis ꝙ similes ei (ꝙ faciem illius precedit egestas) nam prius mentem hominis ẏtutibus euacuat quaꝫ ipse plene possidebat (membra carniuꝫ eius coherentia sibi) nam reprobi qui sunt eius membra ad male agendum sunt ad inuicem colligati (mittet contra euꝫ flumina) id est inferni tormenta (ꝙ ad locuꝫ alium nõ ferent̃) quia sole palee ibi comburentur (cor eiꝰ indurabitur quasi lapis) quia non emollitur seu magis in tormentis. (cum sublatus fuerit.) peracto iudicio ꝙ retrusus in inferno (timebunt angeli sancti) tam̃ iste timor erit tñ admiratiõis diuine iusticie i dyabolo ꝙ eius membris. (ꝙ territi purgabuntur) nõ ab immundicia ꝫ a nescientia nam tunc experimentaliter aliqua cognoscent que prius hoc modo nõ cognoscebant (Cum apprehenderit eum ꝛc̃)

hic agitur de impugnatione demonis ab homine quā contemnit q̄ꝫuis sit armatꝰ gladio torace hasta. arcu. funda ⁊ malleo vt ꝯsequenter ponitur in textu ⁊ satis patet ⁊ per hoc ostenditur ꝙ nulla re corporali leditur vl' terretur nisi inq̄ꝫtum est instrumentū iusticie diuine. sic eniꝫ ab igne patitur corporali. Per hoc autē moralit̄ significatur ꝙ peccator obstinatus est. q. quidā dyabolus quando nullo timore a peccatoꝝ actibus refrenatur. ponuntur autem hic quinqꝫ genera armoruꝫ ad inuadendum. s. gladius hasta. arcus vel sagitta. funda ⁊ malleus inter que tria feriunt de ꝓpe. s. gladius. hasta. ⁊ malleus. Per gladium qui scindit potest itelligi excōmunicatio per quā abscinditur peccator a fidelium cōmunione ꝓpter qd̄ vocatur gladius ecclesie. Per hastam que perforat ⁊ impellit intelligi potest reclusio in carcere. Per malleum qui cassat ⁊ cōfringit alie corporales pene vt ꝟberatio. questio. natio ⁊ huiusmōi. Alia vero duo armorum genera scilicet arcus ⁊ funda percutiunt alonge. ꝓpter quod per ip̄a significari possunt terror finalis iudicij. et horror infernalis supplicij. peccator aūt obstinatus istorum timore non refrenatur ab actu culpe. Prouerbio. xviij. Impiꝰ cum in ꝓfundum peccatorum venerit contemnit (sub ip̄o erunt radij solis) Contemnit enim sacras scripturas a peccato reuocantes que sunt quedam veri solis irradiationes (sternet sibi aurū q̄si lutum) quia contemnit sanctorum exempla qui sunt aurum examinatū (feruescere faciet quasi ollam ꝓfundum maris) per quod intelligitur cor impij profundatuꝫ vicijs qd̄ impius quātum potest excitat ad priora. ysaie. lvij. Impij quasi mare feruēs qd̄ quiescere non potest. (post eum lucebit semita) id est post ip̄m notabiliter apparebūt malorum suorum vestigia. (estimabit abissum quasi senescentē.) nam facto videtur contemnere abissum diuine sapientie tanquaꝫ suas nequicias ignorantem ⁊ ad puniendum impotentē ⁊ quoniam hec malicia procedit a demone. ꝓpter hoc de ip̄o concluditur in fine. (non est super terram potestas.) id est in rebus corporalibus (que ei comparetur) vt patet ex supradictis in hoc capitulo. ⁊ hanc potestatē ad malum applicat q̄ntum potest (qui factus est vt nullū timeret) non est autē factus talis a deo sed ex defectu ꝓprio (omne sublime videt) ad cōsequendum si posset (ip̄e est rex super omnes filios superbie) Nam superbi sunt de familia eius ⁊ sub ipsius potestate.

Capitulum xlij.

Respondens autē Job domino ꝛc̄) Responsione prima confitetur diuinam eminentiā dicēs (Scio quia omnia potes ꝛc̄.) Scd̄o suam stulticiam dicēs (ideo insipienter locutus sum ꝛc̄) Sicut ergo Job tenet hic typum peccatoris penitētis qui iuxta magnitudinē dei pensare debet quantitatem sui delicti nam tanta est offensa quātus ille qui offēditur. ⁊ quia talis suam cognoscit insipiētiam a deo postulare debet sapientiam. Jaco. i. Siquis vestrū indiget sapientia. postulet eam a deo. Sequit̄ (Audi ⁊ ego loquar ꝛc̄) scilꝫ humiliter petendo doceri a deo. diuina namqꝫ rn̄sio postulantis ē instructio. ⁊ quia deus dat omnibus affluenter vt ibidē subdit btūs Jaco. Ideo sequitur (Auditu auris audiui te ꝛc̄) id ē nunc post tuam instructionē habeo de te perfectiorem cognitionē. ⁊ per ꝯsequens clarius video meā defectionē. propter qd̄ subditur. (ideirco me reprehendo) ore (⁊ ago penitentiā) corde (i fauilla ⁊ cinere) pro satisfactione (Postq̄ꝫ autem ꝛc̄) Seq̄tur (Dixit ad eliphat ꝛc̄.) per hoc autē ꝙ dominus tres amicos Job de peccato redarguit ⁊ remedium ostendit dicēs (Sumite ergo vobis septē thauros) significat̄ ꝙ confessor qui tenet in hoc locum dei debet peccatoribus suoꝝ veraciter ostendere grauitatem peccatoꝝ ⁊ eis dare salubre remedium. ⁊ sicut amici Job statim obedierunt domino. sicut subdit̄. (Abierunt ergo eliphat themanites ꝛc̄.) sic peccatores obedire debent confessori suo (et addidit dominꝰ omnia que fuerant Job duplicia) ꝑ h̄ ꝙ dn̄s pꝰ flagellatōꝫ iob eꝰ bō duplicauit significat̄ ꝙ ꝓpt̄ paciētiā i aduersꝫ sp augēt̄ bō spūalia ⁊ aliꝰ ec̄ tpalia ip̄is passis (venerūt āt ad eū ꝛc̄) ꝑ h̄ ꝙ

amici Job panē in domo sua comederūt q ipsi sibi munera obtulerūt significatur q veri amici cōicare debent adinuicē bona spiritualia q etiā temporalia cū fuerit opportunū (dns aūt benedixit nouissimis Job ꝛc) per hoc significatur q vita iusti in fine melioratur (Et fuerūt ei septē filij) per quos intelligi possūt mistice vij. dona spiritus sancti quia supradictuz est q Job in aliquibus tenet typum christi (et tres filie) per quas intelligi possunt tres virtutes theologice. ideo subditur (q vocauit nomen vnius diē) per quā significatur fides que pertinet ad cognitionez (et nomen secūde cassiam.) que est species aromatica propter quod significat spem per quā sperantur celestia. q iste due ẋtutes nō fuerunt in christo sunt tamē in membris eius (q nomen tercij cornu stibij). i. vas vnguenti quo mulieres pingunt facies suas ad decorādū per qō significaꝫ q ista filia Job erat pulcrior ceteris mulieribus q̄t ūcunq; possent decorare per artē superadditā nature. ꝓpē qō B filia Job significat caritatem alijs virtutibus precellentem (Vixit aūtē Job post flagella hec c.xl.ānis) qō tempus videtur multomagis q̄ illud qō precesserat de vita iob q̄ ꝑm doctores Job fuit otemporaneus moysi qui tamen vixit tm̄. c.xx. annis. q Josue successor eius. c.q.x.q per hoc significatur longitudo prosperitatis vite future post breuitatem presentis miserie ad quā longitudinē nos perducat ꝛc.

Explicit Job

Incipit liber Psalmorū.

Beatus vir ꝛc) sicut dixi plenius in expositione litterali Psalmus iste prologus est huius libri factꝰ ab eo qui psalmos a diuersis cōpositos in hoc volumine congregauit qui fuisse creditur Esdras scriba qui etiā reparauit legē. In hoc autem psal. inducit ad studium sacre scripture quod quidem studium discipulo conuenit vt addiscat. magistro vt doceat. Christus autem huius scripture principalis ē magister. Mathei xxiij. Unus est magister noster christus. q sic de ipso pōt exp̄i allegorice ps iste (Fuit enī christus ab instanti conceptionis vir perfectus in virtutibus q scientijs. Fuit etiam beatus beatitudine clare visionis q perfecte fruitionis. propter quod de ipso bene dicitur. (beatus vir) similiter peccatum non fecit nec inuentus est dolus in ore eius. i. De. ij. ideo bene subditur (qui non abijt in consilio impiorum) quantum ad malum consensuz. (q in via peccatorum non stetit) quantū ad malum actum (q in cathedra pestilentie non sedit) quia malam doctrinaz phariseorum non approbauit sed reprobauit dicens Mar. vij. Irritum fecistis mandatum dei propter traditionem vestram (ꝫ in lege domini voluntas eius ꝛc) non ad docendū cum eam perfecte sciuerit ab instanti conceptionis vt dictum est sed ad operandum q docendum Actu. ꝑmo. Cepit ihesus facere q docere. (q erit tanq̄m lignum quod plantatum est secus decursus aquarum) nam in christo fuerūt omnium fluenta gracia Jo. ꝑmo Vidim⁹ eum quasi vnigenitum a patre plenū gratie q veritatis (qō fructum suum dabit in tempore suo.) nam tempore presenti dat fructum gratie q fructuz glorie tribuet in futuro (q folium eius non defluet) in scriptura. per folia significantur aliquando verba que in christo non fuerunt defluē tia ꝫ stabilia. Mathei Quinto. Celum q terra trāsibunt verba autem mea nō trāsibunt. (Non sic impij.) Hic excluduntur obstinati iudei a stabilitate tali. ideo subditur (sed tanquam puluis quez proiicit ventus ꝛc.) quia per Romanos fuerunt

partim occisi ꝙ partim captiui per orbez
disperſi (ideo nō resurgunt impij in iudi/
cio). s. ad suam liberationē ꝫ ad maiorez
damnationē. (quoniā nouit dominꝰ viā
iustorū) per approbationē (ꝙ iter impioꝝ
peribit) qz vadit ad eternā damnationez

Quare fremuerunt gentes ꝛc (ſi/
cut dictū fuit in expoſitione litte
rali ꝙ ps. iste ſm sensum littera
lem intelligitur de regno christi. Potest
autē exponi mistice de corpore suo misti/
co qđ est ecclesia contra quā multipliciē
fremuerūt iudei ꝙ gentes post resurrecti/
onem ꝙ ascensionē christi ad celos vt pa
tet in actibꝰ apostoloꝝ. ꝙ legendis seōꝝ.
sic ergo exclamat ecclesia (Quare fremu
erunt gentes ꝙ populi meditati sunt ina/
nia) querebant eni persequēdo fideles ec
clesiā destruere ꝫ frustrati fuerūt intenti
one sua. qz per hoc magis fuerūt mlt̄ipli
cati fideles. nam videntes vnuz vel pau/
cos martires agonisare ꝙ circa eos fieri
miracula potestatis diuine in magna mlt̄
titudine cōuertebant nō solum in vna ci
uitate ꝫ in multis. Itē seuiente psecutiōe
in vna ciuitate vel regione aliqui discipu
li se transferebāt alibi ꝙ sic coꝝ p̄dicatio/
ne in plurib⁹ locis multitudo credentiū
augebatur (Astiterunt reges terre ꝛc) nā
herodes agrippa Jacobum decollauit ꝙ
Petrū incarcerauit. Actu. xij. Postea ve
ro Imperatores Romani multipliciē co
nati sunt ecclesiā christi destruere vt patz
per hiſtorias ꝙ sanctoꝝ legendas. ꝙ quo
niam hec persecutio in patrē ꝙ filium re
dundabat. Subdit (aduersus dominuz
ꝙ aduersus christū eius) ꝙ quia multi fi/
deles hanc persecutionē contemnebant
ꝙ aliqui ex feruore fidei in ea gaudebant
sicut dicitur Act. iiij. Ibāt apostoli gau/
dentes a conspectu consilij qm̄ digni habi
ti sunt pro nomine ihesu cōtumeliam pa
ti. ideo dicit in psona taliū (Dirūpamus
vincula eoꝝ ꝛc) ꝙ subdit causa (qui habi
tat in celis irridebit eos) nos transferēs
ad gloriā ꝙ eos deijciēs in gehennā (ego
aūt ostitutus suz rex ꝛc) hoc dicit in pso
na summi pōtificis qui caput est ecclesie
in terris ꝙ constitutus rex in spiritualib⁹
(super syon montē sanctū eius). i. eccleſi
am de quo mōte dicitur ysa. ij. Erit in no
uissimis diebus preparatus mons domi
ni ꝛc. Sequitur ꝙ fluent ad eum omnes
gentes (p̄dicans preceptū eius) nam ad
summū pontificē pertinet hoc per se et
per alios predicare (dominꝰ dixit ad me
filius meus es tu) per adoptionē qđ oue
nit cuilibet christiano Jo. i. Dedit eis po
testatē filios dei fieri his qui credūt in no
mine eius (ego hodie genui te). i. tempe
noui testamenti qđ dicitur dies Rō. viij.
Nox precessit dies autez appropinquauit
ꝛc (Postula a me ꝙ dabo tibi gentes ꝛc.)
per petitionē eni ecclesie conuersa est mul
titudo gentium orbis terre (reges eos in
virga ferrea) i. inflexibili iusticia. nam ec
clesie sententia pro nlla re debet a rectitu
dine declinare (Et nunc reges intelligite
) per quos possunt intelligi principes ꝙ p̄
lati quia iudicāt terraz principes in tem
poralibus ꝙ prelati in spiritualib⁹ qđ nō
potest conuenienter fieri nisi fuerint eru
diti de lege domini q̄ztum spectat ad offi
cia sibi cōmissa. (seruite domino in timo
re) ne cadatis. quia quāto stat⁹ altior tā
to casus grauior (ꝙ exultate ei) per deuo
tionē in officijs diuinis (cuz tremore) re
uerentie filialis (Apprehendite disciplinā
) id est christi humilitatem. Matth. xi. Di
cite a me quia mitis sum ꝙ humilis coꝝ
de (nequando irascatur dominus) qui ſu
perbis resistit (ꝙ pereatis de via iusta) de
clinantes ad viam iniquitatis tortuosuz
ꝙ quoniam contra tales irascitur. Seq̄
tur (Cum exarserit in breui ira eius (id ē
punitio que aliqñ venit repēte ꝙ ex impro
uiso. ideo subditur (beati omnes qui spe
rant in eo) Isti sunt humiles ꝙ recti. non
de fastu mundi ꝫ de domino confidētes

Psalmus .iij.

Domine quid multiplicati sunt ꝛc
Licet iste psalmus exponi possz
mistice de persecutione ecclesie
ab aliquo tyranno apostata a fide. tñ ad
presens exponatur de episcopo cuius fi
gura fuit Dauid persecutionē Absalon
sustinendo. sic ergo in persona christi ho
minis dicit ad patrem. (Domine quid
multiplicati sunt qui tri. ꝛc) nam sacerdo
tes scribe ꝙ pharisei contra eum surrexe

erunt q ad hoc turbā populi psuaserunt Matb.xxvij(Multi dicunt anime mee ñ est salus ipsi in deo eius.)sacerdotes eni q scribe Matb.xxvij. dixerūt pronice de eo confidit in deo liberet eū nunc si vult. q.d.nō vult.q ideo nō est illi salus in deo (tu aūt dñe susceptor meus es) ideo mo riens dixit .Luce.xxiij.Pater in manus tuas ꝯmendo spiritū meū(Voce mea ad dñm clamaui q exaudiuit me ꝛc)Hebre. v.Qui in diebus carnis sue preces supplt cationesqꝫ ad eū qui posset illum saluuꝫ facere a morte cū clamore valido q lacri mis offerens exauditus est pro sua reue rentia(ego dormiui q soporatus sum)p mortē in carne humana(q resurrexi) po testate diuina(nō timebo milia populi.) tunc eni dixit data est mihi omnis ptās in celo q in terra(qm̄ tu percussisti omnes aduersantes mihi sine causa ꝛc.)pncipes eni iudeoꝝ q pplm percussit deus in vin dictaꝫ mortis christi p exerci ū romano rum.ꝫ qm̄ imminēte illa destructione .chri stiani qui erant in Judea monitu angeli transierunt in regnū Agrippe qui ofcde ratus erat romanis q ibi fuerunt saluati vt in hystoria ecclesiastica dicit.ideo bene subdit(Dñi est salus q super populū tuū benedictio tua)

ps.iij.

QUm inuocarē exaudiuit me de/ us iusti. ꝛc)psalmū istū ad lram exposui de liberatione dauid qñ Saul cum exercitu cingebat dō q viros eius in modū corone.i.℟.xxiij.Moraliter aūt exponēdo per saulē qui interpretatuꝫ abutens demon significat qui bonis na/ turalibus que in eo integra remanserūt ad malū abutit.Per dauid aūt qui ma/ nu fortis interpretat quilibꝫ vir fidelis q constās significat quē dyabol⁹ cum suis satellitibus vt eum capiat in modū coro/ ne cingit.sicut dicit.ij.Pe.v.Aduersari⁹ vester dyabolus tanqꝫ leo rugiēs circuit querēs quē deuoret.q ideo p sua libera/ tione debet ad dominū clamare q cū per internā desolationē sentit se exaudituꝫ dēt gracias agere.d(cuꝫ inuocarē)in oro̅e (exaudiuit me deus iusticie mee) .s.datoꝛ q cōseruatoꝛ(in tribulatione dilatasti m̄)nam sicut auꝝ martelli pcussione dila/ tat.sic virtus in tribulatione pficit q qꝛ vir iustus ab oratione nō debet cessare. subdit(miserere mei ꝛc) (Dyabolus aūt in psecutione iustoꝝ vtitur aliquādo ma lis hominibus qui sunt membra eius. iō cōtra eos dr̄(Filij hominū vsqꝫq̄ graui corde)supple estis referētes grauia bonis hominibus sine causa(vt quid diligitis vanitatē)iustos supbe deprimendo(q q̄/ ritis mendaciū)ipos mēdaciter diffamā do(scitote qꝛ dñs mirificauit sanctū suū.).s.christū qui ē sanctus sanctoꝝ Dani. ix.Jpm ad suā dexterā exaltando q inde (exaudiet me cum clamauero ad eum.) (Jrascimini q nolite peccare).i. si mot⁹ ire p viciū insurgat in vobis otra proxi/ mum nolite ad actū iniurie pcedere ꝫ in cordib⁹ vestris reprimite. ꝫ quoniā non sufficit malū nō agere ꝫ cū hoc bonū re/ quiritur facere ideo subdit(sacrificate sa crificium iusticie).i.facite iusticie opera que sunt sacrificia deo grata(q sperate i domino)de premio recipiendo. ꝫ qꝛ pos/ sit aliquis querere qd̄ est illud premiū. p pter hoc in psona taliū dicit(multi dicūt qs ostendit nobis bona) ad hoc rñdet.d (signatū est sup nos lumē vultus tui do mine).s.lumē gracie baptismalis que est arra glorie iō sb̄dr̄(dedi.leti.i corde meo)de tanto beneficio.ꝫ quia gracia baptis malis nō debet esse fructu vacua.subdit (a frēu frumē.vini)i.p oblationē q pcep tionem eucaristie(q olei) p opera miseri/ cordie(multiplicati sunt).s.in christo ba ptisati.si aūt sic pseuerent vsqꝫ ad mortē in domino requiescūt ideo subdit(In pa ce in id ipm dormiā q requiescā)

ps.v

QErba mea ꝛc)p̄m Hebreos Da uid fecit hunc psalmū ad cantā/ duꝫ per sacerdotes q leuitas do mino pro cōseruatione regni Jsrl in quo erant xij.tribuū hereditates. sic ergo al/ legorice iste p̄s est oratio ecclesie contra infideles terrā sanctā occupātes. Donā tur autē in pncipio tria.s. ℣bum cum dr̄ (verba mea ꝛc.)clamor cū dicit.(intelli ge clamorē meum)q vox.cum dicit(intē de voci orationis ꝛc)℣bum ꝓprie dictuꝫ est in mente.vox in ore. clamor signū est voluntatis intense.per que significat ꝙ

iste ps dici debet ab ecclesie ministris cū mentis attentione ꝙ debita ꝓnunciatione ꝙ magna deuotiōe(quoniā ad te orabo domine.) non ad idola sicut gentiles idolatre(mane exaudies vocem meam) .i.cito exaudias eam.Hebrei enī pro optatiuo vtuntur indicatiuo (mane astabo tibi).q.d.ñ cito exaudias cito astabo ad reddendū gracias(quoniā deus non volens iniquitatē)scz infidelitū(neqz habitabit iuxta te malignus)q.d.nō est dignuz vt saracenus vel alius infidelis habitet iuxta sepulcrū tuū(neque permanebunt iniusti ante oculos tuos).i.non decet ꝙ increduli maneant in terra super quam sunt oculi tui.Deutro.xi.(perdes omēs qui loquuntur mendaciū).i.perdas Saracenos qui falso dicunt Machometum vilissimū.fuisse ꝓphetā domini magnū(virū sanguinū abominabilē domin⁹)hic ponitur singulare pro plurali sicut Exo. viij.Venit musca grauissima.i. multitudo muscarū. ergo ꝟ viri sanguinū dicuntur machometus ꝙ tenentes legem eius que gladio cepit ꝙ per gladiū teneꝫ. ꝙ vt dicunt aliqui doctores per gladiū terminabitur(Ego autē ꝛc)hic incipit versus in hebreo.ꝙ ponitur modus adeundi terram illam cum dicit(Ego autē in multitudine misericordie tue)principaliter cōfidens ꝙ nō in merito iusticie mee.vel apparatu milicie(introibo in domū tuam) .i.sanctū sepulcrū in quo quieuisti(Adorabo ad templū sanctū tuū in timore tuo)i.modo reuerenti ꝙ deuoto ꝙ q̄d orabo (domine deduc me in iusticia tua ꝛc)id ē deduc me in ꝟtute tua ad faciendū iusticiam de inimicis tuis ꝙ meis.ꝙ allegat ad hoc racio cum dicit(quoniā nō est in ore eoꝝ veritas.)ꝫ falsitas.quia lex Machometi quā confitētur est conficta multis falsis(Sepulcrum patens est guttur eorū)de quo non exit nisi fetor(linguis suis dolose agebant)frequenter cū christianis(iudica illos deus)iudicio odem nationis(decidant a cogitationibus suis)quibus machinātur inferre mala fidelibus tuis(ꝫ multitudinē impietatū eoꝝ expelle eos)q.d.iniquitates eoꝝ demerētur vt de terra illa deiiciantur(quoniam irritauerunt te domine.)auferētes cultū tuum de terra in qua potissime deberet vigere (ꝙ letentur omnes qui sperant in te)de eorū deiectione(ꝙ gloriabunt in te ꝛc.).i.glorientur in te de victoria a te sibi collata(quoniaz tu benedices iusto.) in bonis ipz multiplicando(scuto bone voluntatis tue coronasti nos).i.coronabis Scriptura nanqz sacra loquitur de futuro per modū ptriti ꝙ ecōuerso.i.reddes nobis coronā iherusalem. ps.vi.

Domine ne in furore tuo arguas me ꝛc.)Psalmū istum fecit David penitens de numeratione populi ad iactantiam regni sui.ij.Re.xxiiij. Licet aūt exponi possit moraliter de quocunqz peccatore penitente tamen magis ꝓprie de peccatore qui se iactando recolit bona sua sicut ille phariseus qui dicebat Luce.xviij.Gracias tibi ago domine qz nō sum sicut ceteri hominū raptores adulteri ꝛc.Et sequitur Jeiuno bis in sabbato.decimas do omniū que possideo ꝙ ex tali iactantia incurrit afflictionē corpis vel anime.ꝙ sic penitens clamat ad dñm d(Domine ne in furore tuo arguas me. ꝛc) i.in finali iudicio quādo peccatorib⁹ apparebis iratus qui modo es mansuet⁹ (miserere mei dñe quoniā infirmus sum).i.pronus ad peccandū ex corruptione primoꝝ parentū.Gene.viij.Sensus ꝙ cogitatio humani generis ꝓna sunt ad malum ab adolescentia sua(Et anima mea turbata est valde)de peccatoꝝ cōmissione(ꝫ tu domine vsquequo.)subintelligit differes eam sanare.ideo subditur(cōuertere domine)nunc in p̄senti(ꝙ eripe aiaz meam)de terrore iudicij futuri(Saluuz me fac ꝓpter misericordiā tuam)quā allego ꝙ meā iusticiā(quoniā nō est in mora te)i.post mortē(qui memor sit tui)penitētia fructuosa(laborauī in gemitu meo.) iam de preterito(lauabo per singulas noctes lectū meū ꝛc)de futuro.nam ad habendū remissionē requiritur penitētie cōtinuatio.sicut de beato petro legit ꝙ singulis noctib⁹ surgebat hora qua christū negauerat ꝙ flebat ita ꝙ facies eius videbatur adusta ex fluxu lacrimarū.(turbatus ē a furore oculi mei⁹)i.pre dolore cordis ꝙ

lacrimis obscuratus est visus meus. ⁊ sb
ditur causa (inueteraui) corruptione pec
cati (inter inimicos meos) i. demones ad
malū me ꝓuocantes. ꝫ qm̄ vera penitē/
tia certam spem habet de remissione pec
catorū. subdit̄ (Discedite a me omnes q̄
operamini iniquitatē) i. vos demones q̄
estis in malo obstinati (quoniā exaudiuit
dn̄s vocem fletus mei ꝛc̄) hec sunt verba
penitentis quando sentit ꝯiecturabiliter
diuinam ꝯsolationē (erubescant ⁊ cōtur
bentur ꝛc̄) sicut eni demones gaudent ⁊
gloriant̄ de peccatoris deiectione ita tur
bantur ⁊ erubescūt de eius releuatione (
conuertantur ⁊ erubescant) qꝛ cum sint
superbissimi videntes se superatos nolūt
ibi diutius cōmorari. vnde Math. iiij. de
ip̄o scribitur. Et reliquit eum dyabolus
tanquā in tentatione victus. ps. vij.

Domine deus meus in te speraui
ꝛc̄) Psalmum istum fecit Dauid
eo qd̄ fuerat occasio mortis sacer
dotū nobe vt habet̄ primi. R. xxij. Petens
a domino ne propter hoc traderet̄ in ma
nus Saulis ⁊ aliorum persequentiū ip̄m
Hunc ergo psalmū debet dicere domi/
no qui per incautelam suam est occasio
magni mali petens a domino liberari et
dicens. (Deus meus in te speraui). i. in
tua misericordia non in mea iusticia (sal/
uum me fac ex omnibus persequentibus
me) corporaliter vel spiritualiter (ne quā
do rapiat vt leo animam meam) scilicꝫ ꝑ/
secutor corporalis per mortem corpora/
lem. vel spiritualis per mortez spiritualē.
(dum non est qui requirat neqꝫ qui redi.
ꝛc̄.) scilicet salutem meam preter te.) Do
mine deus) Hic allegatur triplex ratio ꝓ
petitionis exauditione. Accipitur autem
prima ex parte sui. d (Domine deus meꝰ
si feci istud) maliciose sciens ꝙ tantū ma
lum sequi debet ex mea actione vel. (si est
iniquitas in manibus meis) talis ꝙ vel/
lem reddere mala benefactoribus meis.
(decidam merito ab inimicis m. ꝛc̄) q. d.
iustum esset ꝙ traderer meis inimicis ⁊ ꝙ
ipsi me comprehenderent ⁊ totaliter ꝯcul
carent ꝫ quoniā adhuc sum innocens ab
istis (Exurge domine in ira tua) id est in
effectu vindicte tue (⁊ exaltare in finibus
inimicorum meorum.) repellendo inimi/
cos a me ita ꝙ retrocedant ad loca sua.
(Exurge domine.) Hic ponitur ratio ⁊
accipitur ex parte dei qui precepit iudici
bus inferioribus facere iusticiam ⁊ sic sa
cere debet ip̄az. ideo dicitur (Exurge do
mine in precepto quod mandasti) scilicet
faciendo iusticiam de persequentibꝰ me.
(⁊ synagoga populoꝝ circūdabit te) scili
cet ad te laudandū de facto iusticie (⁊ ꝓ
pter hanc) s. iusticiam (in altum regrede
re.) ostendendo altitudinē tue iusticie in
iniquoꝝ punitione (dominus iudicat po
pulos) q. diceret. sicut quilibet dominus
temporalis iudicat ⁊ punit suos sbditos
sic tu qui es dominꝰ generalis omnium
debes iudicare ⁊ punire omnes iniquos
homines vel demones. ideo concluditur
(Iudica me domine ꝑm iusticiā meam)
ferendo ꝓ me sententiā (Consumetur ne
quicia ꝛc̄.) Hic ponitur ratio ⁊ accipitur
a malicia persequentium. cum dicitur. (
Consumetur nequicia peccatoꝝ.) ita ꝙ
non habeat effectum (⁊ diriges iustum)
saluando ip̄m (scrutans corda ⁊ renes.)
id est cogitationes interiores ⁊ actus ex/
teriores (Iustum adiutoriū meum a do/
mino) qui cognoscit innocentiā meam. (
deus iudex ꝛc̄. nunquid irascitur per sin/
gulas noctes) statim puniendo mala. q.
d. non. ꝫ expectat penitentiā que si nō seq̄
tur augebitur pena. ideo subdit̄ (nisi con
uersi fueritis gladiū suum vibrabit ꝛc̄). i.
punitionē suam parabit (⁊ in eo parauit
vasa mortis) scilicꝫ gehenne que ē mors
scd̄a. ⁊ subdit̄ causa (ecce parturit ꝛc̄) cō
cipere precedit parturire ⁊ parturire pa/
rere. malus ergo ex suggestione dyaboli
concipit voluntatem peccandi. parturit
autē per conatum adimplendi. parit aūt
in actu peccati ⁊ sic lacuꝫ inferni sibi ape
rit ⁊ incidit (conuertetur dolor eius in ca
put eius. (quia malum ipsius reuertitur
per penam super caput eius. ⁊ innocens
liberatus ad dei laudeꝫ conuertitur ⁊ sic
in eius persona subditur (Confitebor do/
mino ꝛc̄) viij. ps. Dauid.

Domine dominus noster ꝛc̄) Sen
sus litteralis huiꝰ psal. est de triū
pho christi ꝫ mistice potest expo/

ni de suo corpore mistico qd̄ est ecclesia. cuius est duplex status. militans ⁊ triū/phans. ⁊ licet sz vtrūqz possit accipi magnificentia dei sm illud ps .c.x. Confessio ⁊ magnificentia opus eius. Tamen magis ꝓprie dicitur de triūphante. sm hoc ergo dicatur (Domine domin⁹ noster q̄ admirabile est nomen tuum.) id ē valde admirabile (in vniuersa terra). q diceret multoplus est admirabile in celesti gloria. ideo subditur (quoniā eleuata est magnificentia tua ꝛc̄) ꝫ quoniaz ciuitas celestis si esset tm̄ ex viris perfectis non esset sic laudabilis sicut est per hoc ꝙ pueri sunt cum eis. ideo subditur (Ex ore infantium ⁊ lactentiū perfecisti laudem) ⁊ isti pueri sunt in triplici differentia Nam aliqui confessi sunt christū morte ꝫ non ore. sicut innocētes occisi ab herode. aliqui vero ore ꝫ non morte scilicet pueri clamantes christo osanna filio dauid ꝛc̄. vt habetur Math. xxi. Aliqui vero vtroqz modo sicut beatus Pancracius qui confitens christū passus est anno etatis sue. xij. Et beata Agnes anno. xiij. ⁊ similes qui sunt in ciuitate celesti deum laudantes (vt destruas inimicū ⁊ vltorem) ly vt tenetur causaliter ⁊ cōsecutiē nam propter primos destructus fuit herodes. Et ꝓpter scd̄os scribe ⁊ sacerdotes pueros increpantes. Et ꝓpter tercios tyranni gentiles (Quoniā videbo celos.) Hic ostenditur qualiter homo ad triumphantē ecclesiam eleuatur. cum dicitur (quoniā videbo celos tuos ꝛc̄) que sunt creature incorruptibiles ⁊ valde excellētes respectu corporis humani. ideo subditur (quid est homo) corpore fragil ⁊ corruptibilis quasi diceret nihil videtur respectu ip̄aꝝ. ⁊ tamē (memor es ei⁹) ad eleuandum ip̄m super sydereum in empyreo qd̄ est locus angeloꝝ. ⁊ Rnderunt ad hoc cum dicitur. (Minuisti euz paulo minus ab angelis) q. d. licet ratione corporis sit fragilis tam̄ ratione anime ad imaginem dei facte non multum distat ab angelica natura ⁊ ex dei beneficio equalis efficitur in gloria. ideo subditur (gloria ⁊ honore coronasti eum.) Math. xxij. Erunt sicut angeli dei i celo.

Et ꝓpter dignitatē anime a p̄ncipio creationis. homo prelatus est ceteris corporalibus creaturis. Genesis. primo Faciamus hominē ad imaginē ⁊ similitudinem nostrā. ⁊ presit piscibus maris ⁊ volatilibus celi ⁊ bestijs terre. vniuerseqz creature ꝛc̄. ideo subditur (⁊ constituisti eum) a principio creationis (super opera manuū tuaꝝ ꝛc̄) ⁊ patet ex dictis. Ideo concluditur ꝙ in p̄ncipio fuit ꝓpositum de magnificentia dei relucente in creaturis cum dicitur (dn̄e domin⁹ ꝛc̄) ps. ix

Confitebor tibi domine ꝛc̄.) sm sensum litteralem ps iste loquit̄ de potestate xp̄i iudiciaria q̄tū ad duplex iudiciū. Primū est iudiciū discretionis quo nunc fideles ab infidelib⁹ discernuntur de quo dicitur Jo. xij. Nūc iudiciū est mundi. Scd̄m est iudiciū discussionis futurū in fine mūdi quo singulorum merita discutient̄ vt pene vel premia sm ordinem iusticie reddantur ⁊ sēsus litteralis huius psalmi ad hoc tēdit vt semper simus in timore positi ratiōe vtriusqz iudicij. Primo ratione iudicij discretionis quia ⁊ si certi sumus nos eē de numero fidelium tamen nescimus si sumus de eis q̄tum ad meritum Eccle. ix. Nescit homo vtrum amore vel odio dignus sit. similiter ratōne iudicij discussionis quia nescimus in qua parte ponēdi sumus. s. cum ouibus ad dexterā vel qd̄ absit cum edis ad sinistram. Et sic p̄ter sensum litteralem non apparet mihi pro nunc alia moralitas requirenda.

Psalmus .x.

In domino confido ꝛc̄) psalmū istum litteraliter exposui de confidentia dauid q̄ monitus Agad ꝓpheta venit ad manēdum in terra israhel vt habetur. i. Reg. xxij. Confidens ꝙ dominus eum protegeret a Saul ⁊ alijs eius inimicis. licet monitus fuisset a viris suis extra terraz israhel habitare. Allegorice vero exponi potest de christo per dauid figurato. nam ⁊ ipsi xp̄o similiter persuasum fuit ꝙ exiret de terra ꝓpter persecutionē herodis. Lu. xiij. trāsi hinc ⁊ vade qr̄ querit te herodes interficere. et sicut dd̄ nō assensit viris suis. Sic nec christus ta/

libz verbis .ꝫ sic rñdit. Ite ⁊ dicite vulpi illi. Ecce demonia eijcio ⁊ sanitates ꝑficō hodie ⁊ cras ⁊ tercia die consumor. sic ergo in persona christi hoīs dicat̄ (In dño confido) ꝙ proteget me ab herode (quō dicitis transmigra ꝛc̄).i. ꝙ fugiam a facie herodis sicut passer a facie sagittātis (qm̄ intenderūt arcum suum ꝛc̄) verbum est dicentium christo ꝙ fugeret. Et ē sensus herodes ⁊ eius satellites insidiantur vite tue. ⁊ inducitur exemplū de eius precursore iam occiso ab herode cum dicit̄. (quoniā que tu perfecisti destruxerūt).i. Johannē quē perfectū dixisti. Math .xi. Inter natos mulierū non surrexit maior Johanne baptista q.d. sic de te facient. (dominus in tēplo.) Hic circa christuz hominem ponitur diuina protectio cuz dicitur (dominus in templo sancto suo).i. in humanitate christi in quo habitat omnis plenitudo diuinitatis corporaliter. Col. ij.ca. (oculi eius in pauperem respiciūt).i. christū hominē qui vixit in paupertate vsqꝫ ad mortem ⁊ super ip̄m erant oculi domini per singularem ꝓuidentiam (palpebre eius interrogant filios hominū.) quia scrutatur cogitationes ⁊ actus eoꝝ (dominus interrogat iustuz) vt in bono perseueret (⁊ impium) vt se emendet (qui autē diligit iniquitatē) se nolens emendare (odit animā suam) quia preparat eam gehenne que per multa grauia describit̄ cum subdit̄ (pluet super peccatores ꝛc̄.) ad signandū eius importabilē grauitatē ⁊ subditur causa (quoniā iustus dñs ꝛc̄.) ꝓpter qd̄ non dimittit dedec⁹ culpe sine decore iusticie

xi. ps dauid.

Saluū me fac domine ꝛc̄) psal. iste litteraliter loquit̄ de saluatione dauid quando fugit de ceyla eo ꝙ habitatores Ceyle disponebant eū tradere Sauli q̄uis dauid saluasset eos de philisteis diripientibus bona eoꝝ. i. R. zz ⁊ in hoc dauid fuit figura christi qui veit in mundū pro salute iudeoꝝ ⁊ tamen ipsi tradiderunt eum gētibus ad occidendū ⁊ sic dicit̄ in persona eius (Saluū me fac domine quoniā defecit sanctus) de populo iudeoꝝ (quoniā diminute sunt veritates ꝛc̄) nam alñ loquebantur christo blāde vt eum caperent in sermone Mat. xxij Magister scimus quia verax es ⁊ viā dei in veritate doces ꝛc̄ (vana locuti sūt vn⁹ quisqꝫ ad proximū suū) tractantes q̄mō perderent xp̄m cum tamē deitati sue non possent nocere nec etiaz humanitati nisi quantū volebat sustinere (labia dolosa.) iude ꝓditoris ⁊ phariseoꝝ (in corde ⁊ corde locuti sūt) Judas ei dicē° aue rabbi intendebat eum tradere morti ⁊ pharisei sibi loquendo blande querebant cuz capere in sermone vt dictū est. (disperdat dñs ꝛc̄) ⁊ sic factum est quia Judas se suspēdit ⁊ romanoꝝ exercitus iudeos destruxit (qui dixerunt linguā nostram magnificauimus) eum accusando coram pilato (labia nostra a nobis sunt).i. possumus loqui contra eum verū vel falsum (quis noster dominus est) q.d. iste non est qui dicit se esse messiam vnde coram pilato negauerunt ip̄m esse suum regem (propter miseriam) hic ponitur effectus passionis christi ⁊ sunt verba dei patris per christū detentos in limbo liberantis cuz dicitur (propter miseriam inopum ꝛc̄.).i. existentium in limbo (nunc exurgā) ad liberandum eos per christū. (fiducialiter agā in eo).i. in christo qui ꝓposito sibi gaudio sustinuit crucem. Hebreo. xij. ⁊ quoniā hec erāt predicta ꝑ ꝓphetas. subdit̄ (eloquia domini eloquia casta) q.d. sicut ꝟissima sunt impleta ⁊ quoniā liberatio patrum de limbo non fuit ad horā ꝫ ad sēp. ideo in eoꝝ ꝑsona dicit̄ (tu dñe seruabis nos ⁊ custodies nos a generatione hac in et̄num).i. existens vsqꝫ in perpetuū. liz aūt potestas demonis tunc ablata fuerit a dictis patribus. non tamen a viatoribus. ideo subditur (in circuitu impij ambulāt).i. demones circueunt. vt fideles decipiant. ij. Petri. v. Aduersarius vester dyabolus tanquā leo rugiens circuit querēs quez deuoret. ꝫ quoniā electi euadunt insidias demonū. Subdit̄ (s̄m altitudinez consilij tui nobis occulti (multiplicasti filios hominū) qui reponēdi sunt in regno celorum

xij. ps.

Vsquequo domine obliuisceris me in finem) Psalmū istum lr̄a/

liter exposui de quatuor tribulationib⁹ israhel quas preuidit dauid scilicet ab assiriis.egiptiis.Caldeis q grecis quarū terminationē dō petit in hoc psalmo ¶ Moraliter eni per istas quatuor tribulationes possunt intelligi passiones quatuor principales scilicet spes q timor gaudium q tristicia rationē multipliciter ꝓturbantes spes male cleuans que dicit̄ presumptio timor a virtute deficiens q̄ dicitur mundanus.gaudium de ꝓprii malo q tristicia de eius bono.passiones eni iste rationē obnubilant.voluntatem deprauant ad inferni ꝓpenam obligant. q demones letificant.contra primū dicitur.(vsque quo domine obliuiscēris me in finem.) tanquā absconditū in nubilo excecante rationē.ostra scōm dr̄ (vsque quo auertis faciem tuam a me)tanquā auerso a te per voluntatis deprauatōez contra tercium(quādiu ponaz consilia in anima mea dolorem ꝛc̄)eo ꝙ cogito me obligatum ad gehennā.contra.iiij.(vsquequo exaltabitur inimicus meus sup me)id est dyabolus me tenens captiuū (Illumina ꝛc̄)hic ostēditur qualiter dicta tribulatio terminetur cum dicitur.(Illumina oculos meos)id est intellectū meum q affectum lumine tue gracie(ne vnquā obdormiā in morte)id est ne moriar in somno mortalis culpe(nequā dicat inimicus meus preualui.) nam in puncto mortis ē finis belli(qui tribulāt me exultabunt ꝛc̄).i.satellites demonis gaudebunt(si motus fuero)de vita presenti cum peccato mortali.(ego autez in misericordia tua speraui)ꝙ tunc succurret mihi(exultabit cor meuz in salutari tuo)id est in spe saluationis tue (cantabo domino qui bona tribuit mihi)scilicet bona nature q spero ꝙ tribuet bona gracie q glorie.

Psalmus. .xiij.

Dixit insipiens ꝛc̄)Psal.istum exposui litteraliter de Nabugodonisor qui precepit incēdi templū dñi.iiij.Re.xxv.qō non fecisset si ipm verum deum estimasset.q sic negauit eum facto.¶Moraliter autē potest exponi de quolibet obstinato in malis q sic negat deū factis.q si non verbis Jaco.i.Confitentur se nosse deum factis autē negant Igitur talis obstinati.Primo describit conditio cum dicitur (Dixit insipiens in corde suo non est deus)nam ita superbe peccat q inuerecunde acsi nō esset deus qui euz videret nec posset punire(corrupti sunt q abominabiles) deo q angelis q hominibus bonis(non est qui facit bonum ꝛc̄)quia de talibus non est vnic⁹ qui facit bonum meritoriū(Domin⁹ de celo prospexit super filios hominū vt videat ꝛc̄)non est per hoc intelligendum ꝙ aliquid de nouo cognoscat .q hoc dicit̄ ad ostendendum ꝙ vult omnes homies saluos fieri voluntate antecedente (omnes declinauerūt) ruētes de peccato in peccatum.q loquitur de obstinatis(Sepulcrum patens est guttur eorum.)naz de ipo non egrediūtur nisi verba fetida ideo subditur (Linguis suis dolose agebant)ad proximi deceptionem (venenū aspidum)id est documentum pestiferuz (sub labiis eorum)ad fidei corruptionē. (quoz os maledictione ꝛc̄.)id ē blasphemijs horribilibus contra deum.(Veloces)hic ponitur obstinati malicia contra proximuz.cum dicitur (Veloces pedes eorum ad effundendum sanguinem)Nam pedes eorum anime qui sunt affectiones q pedes corporis prompti sunt ad homicidiuz Ideo subditur (cōtritio) scilicet proximi(q infelicitas) scilicet sui (in vijs eorum ꝛc̄)quia querūt contere proximuz q per hoc currunt ad infernū (Non est timor dei ante oculos eorum) q ideo sine freno festinant ad maluz(nō ne cognoscent omnes qui operantur iniquitatez) scilicet ꝙ deus sit timendus. quasi diceret sic quando oculos eorum aperiet pena quos modo claudit culpa. (Qui deuorant plebem meam)id est populum simplicem resistere non valentem.(Dominū non inuocauerunt.) q̄

ipm non timuerunt.(illic trepidauerunt timore vbi non erat)quia ꝑter eoꝝ malicia dñs immittit eis fine ꝑsecutore timorem ꝓuerbio.xxviij.Fugit impius nemine persequente.(quoniã dominꝰ in generatione iusta est ꝛc̃)ꝑter hec enim ꝙ dominus existens in iustis per graciã suficit eis ꝙ non solicitantur de terrenis.iõ reputanť tanquã bestie cõfusibiles.(q̃s dabit)Hic petitur liberatio iustoꝝ ab inimicoꝝ ꝑsecutione vt possint liberꝰ deo seruire.cum dicitur(Quis dabit ex syon).i.ex ciuitate celesti.Hebreo.xij.Accessistis ad syon montem ciuitatem dei viuẽtis Jherusalẽ celestẽ (salutare israhel).i. populo iusto(cuꝝ auerterit dominus captiuitatem plebis sue).i.persecutionẽ simplicium ab iniquis(exultabit Jacob)id ẽ supplantans vicia(ꝙ letabitur israhel).i meditans celestia.

ps.xiij.

Domine q̃s habitabit ꝛc̃) Iste p̃s videtur factus fuisse a dauid ad ostendendũ perfectionẽ ministrãtium in tabernaculo siue tẽplo tẽpore veteris testamẽti.Allegorice ꝙ moraliter significať perfectio ministroꝝ ecclesie. Circa q̃ primo mouetur questio.cum dicit (Domine quis habitabit).s.digne(in tabernaculo tuo)militãtis ecclesie(aut q̃s requiescet in monte sancto tuo).s.ecclesie triumphantis post laborem militantis.(Qui ingreditur)Hic ponitur ɓnfio .cuꝝ dicitur(qui ingreditur sine macula)scilꝝ mortalis culpe ꝙ infamie.naꝝ ecclesie ministri esse debent integre fame.(ꝙ operať iusticiam).s.abundantẽ de qua dicitur. Mathꝫ.v.Nisi abũdauerit iustitia vestra ꝛc̃.Maior enĩ debet esse iustitia ministroꝝ ecclesie q̃ꝫ populi cõis (qui loquitur veritatem in corde suo)sacram scripturã que est verissima meditando(qui nõ egit dolꝝ in lingua sua)falsa docendo vel alias proximũ decipiendo(nec fecit ꝓximo suo malum ꝛc̃)ꝟ magis bonum.nam per istas negationes intelliguntur oppositeaffirmationes.p̃s.xxxvi.Declina a malo ꝙ fac bonum(ad nihilum deductus ẽ in conspectu eius malignus)quia bonus ꝓlatus malos a ꝓmotione repudiat et timentes deum promouet ꝙ honorat(qui iurat ꝓmo suo ꝙ nõ decipit)nam ꝑ veritate obseruanda.iurandũ est etiã viris perfectis ne veritas pereat ita tamẽ ꝙ iuramentum sit verũ.iustum ꝙ discretuꝝ(q̃ pecuniam suam non dedit ad vsuram)ꝟ per modum a christo traditum.Luce vi.Date mutuũ nihil inde sperantes(ꝙ munera super innocentem nõ accepit).i.ab innocente ꝓ iusticie sue defensione.naꝝ ad hoc tenetur iudex ex officio suo.ponitur conclusio cum dicit (Qui facit hec.) que dicta sunt(non mouebitur in eternũ)quia nõ mouebitur a statu gracie ꝙ sic perueniet ad statum glorie que ẽ eterna.

Psal.xv.

Conserua me domine ꝛc̃) ꝟm sensum litteralem psalmꝰ iste loquitur de resurrectione christi ꝙ eiꝰ exaltatione ad dexteram dei.licet autem moraliter posset exponi de quolibet christiano qui ẽ de numero electoꝝ. videtur tamen mihi exponendus magis ꝓprie de corpore christi mistico.accepto ꝓ ecclesia de gentibus collecta ꝙ sic primo petit eius conseruatio cum dicitur.(Conserua me domine quoniã speraui in te).i.in tua gracia ꝙ non in legati obseruantia.(dixi domino)ihesu christo(deus meus es tu) eius diuinitatem confitendo Romano.x Corde creditur ad iusticiam.ore autẽ cõfessio fit ad salutem(quoniã bonoꝝ meorum non eges)in oblatione sacrificioruꝝ legaliũ que fiebant de terrenascentibus ꝙ animalibus.ideo dicitur in persona dei p̃s.xlix.Nunq̃d mãducabo carnes thaurorum ꝙ sanguinẽ hircorum potabo.q.d non(sanctis qui in terra sunt eius.).i.in terra viuentiũ(mirificaui omnes voluntates meas in eis)voluntates ei ecclesie mirabiles fuerunt facte in sanctis qui iã regnant cum xp̃o dum adhuc viuerent in terra.ꝙ mirabiliores adhuc facte sunt post mortem eoꝝ.s.miracula eoꝝ gloriã declarantia.vt sancti Dionisij ꝙ Ambrosij ꝙ pluriuꝝ alioꝝ ad fidem de gentibus conuersorum.ꝙ quoniã ante conuersiõ ꝟ ipsi vel saltem aliqui eorum erãt peccatis pluribus irretiti.ideo subditur (Multiplicate sunt infirmitates eoꝝ).i. peccata q̃ sunt infirmitates anime(postea accelera

uerunt)ad currendū per fidem ad chri/
stum. Et quoniā in primitiua ecclesia ali
qui de iudeis conuersi sunt.volebant in
ducere conuersos de gentibus ad obser
uationem legalium qđ tamen non erat
agendū Gal.v. Si circūcidimini xp̄us
vobis nihil proderit. Et idem intelligen
dum de alijs legalibus. Ideo subditur .
(non congregabo cōuenticula eorum .
)in quibus talia docentur(de sanguini
bus)nā in circūcisione q sacrificijs erat
effusio sanguis(nec memor ero nominū
eorū per labia mea.) Jere.iij. In diebus
illis ait dominus non dicent vltra arca
testamenti.neque ascendet super cor. ne
que recordabuntur illius.q multo fortiꝰ
de alijs legalibus.q subditur ratio.(do
minus pars hereditatis mee ꝛc̄) dicit eiz
ecclesia.dominus iesus christus est mi
hi pars hereditaria q calix meus. de q̄
dicitur p̄s.xxi. Calix meus inebrians q̄
preclarus est(tu es qui restitues hereditatem meam mihi)per Adam amissaz.
(funes ceciderunt mihi in preclaris.)id
est inter sanctos.de quibus funibus dici
tur Job.xxiij. In domo patris mei man/
siones multe sunt. Funes enī aliquando
significant hereditatis portiones. Josue
xvij. Mihi autem dedisti funiculū vnum
q quoniā sequi debet graciarum actio.
Subditur(Benedicā dominū qui tribu
it mihi intellectū)legis q euangelij(insu
per q vsq̄ ad noctem)id est mundi finē
(increpuerūt me renes mei)hec increpa
tio est eruditionis.ideo alia littera habz
eruierunt me. Doctores enī ecclesie q̄
per renes significant eo q̄ in ipsis ē vir/
tus ad generandū filios in ecclesia dei.
nō cessabunt erudire populū christianuz
vsq̄ ad finem mundi.ꝫ quoniā christus
est p̄ncipalis doctor ecclesie. ideo subdit
(p̄uidebam dominū in cōspectu meo sp
ꝛc̄.)tanquā principalē directorē q custo
dem(p̄pter hoc letatū est cor meum.ꝛc̄)
corde q ore p̄gratiās domino(insuper q
caro mea requiescet)in sepulcro(in spe)
resurrectionis gloriose(quoniā non de/
relinquas animā meā in inferno)quia si
fuerit purgata totaliter in presenti. acci
pies eam de corpore exeuntem.si autē
accipies eam de purgatorio purgatam.
(notas mihi fecisti vias vite).s.gloriose
in p̄sti per fidem.q in futuro notas faci
es per apertam visionē.ideo subdit(ad
plebis me leticia cuz vultu tuo) nā aper
te visioni coniuncta est fruitio beata. Et
quoniā est eterna. Sequit(delectatiōes
in dextera tua vsq̄ in finē).i. eternaliter

Psalmus. xvi.

Exaudi domine iusticiam ꝛc̄.)p̄s
iste est oratio dauid pro sua libe
ratione a Saulis persecutione
Pro qua fecit plures psalmos.nam ista
persecutio fuit longa. Moraliter enim est
oratio viri iusti in persecutiōe demonis
vel hominis mali positi potentis inde di/
uinitus liberari.circa qđ talis oratio est
exaudibilis p̄pter tria.s. p̄pter patientis
innocentiā q p̄pter dei iusticiam.q pro/
pter persequentis maliciam.q̄ztū ad pri
mum dicit(exaudi dñe iusticiā meam)
quasi diceret innocens sum in hoc casu.
ideo subditur(auribus percipe orationē
meā non in labijs dolosis).s.factā ex ve/
racibus contra illos de quibus dicitur
ysa.ij.ve duplici corde q labijs scelerati.
Quantū ad scōm dicitur.(de vultu tuo
iudicium meum prodeat ꝛc̄.) q̄si diceret
ab eo nō potest p̄cedere nisi iustū.(p̄ba
sti cor meum.)quia patet intuitu tuo q
non intuitu hominū.i.Re.xvi. Homo vi
det que patent deus autē intuetur cor.(
q visitasti nocte)i.p̄secutionis tpe.sicut
medicus visitat egrū propinādo ei medi
cinā amarā ad ꝺsequendum sanitatē (ig
ne me examinasti)in fornace tribulatio/
nis(q nō est inuēta in me iniquitas)que
nunc imponit mihi.(vt nō loquatur os
meum opera hominū)p̄p̄ris me mani
bus vindicando sicut solent loq̄ homines
irati(p̄pter verba labioꝝ tuoꝝ)quibus
dixisti Mat.v. Qui te p̄cusserit in vnam
maxillā p̄be ei q alterā(ego custodiui vi
as duras)patiēter sustinēdo sine repcus
sione(p̄fice gressus meos in semitis tuis
)i.in ꝺctis euāgelicis q̄ se hñt ad precep/
ta sicut semita ad viā cōez qr breuior ē
illa(vt nō moueāt vestigia mea) de p̄fe
ctione euāgelica(ego cla.ꝛc̄)tāq̄ grat9
de liberatōe mea p̄terita.iō(iclina aurē

tuam)ad me liberandū de ista quia gra
titudo de beneficio accepto dispositio est
ad impetrandū aliud de futuro(mirifica
misericordias tuas)id est fac eas mirabi
les in me quia non possuz liberari sine te
¶Circa tercium scilicet nequiciaz perse/
quentium dicit.(a resistentibus dextere
tue)cuiusmodi sūt demones ꝙ iniqui ho
mines(custodi me)ne possint mihi fina/
liter prevalere(sub vmbra alarum tuaz
)scilicet tue misericordie ꝙ iusticie(prote
ge me)ab eorum impugnatione(inimici
mei animā meam circūdederunt.)diuer
sis tentationibus ꝙ machinationibus.(
adipem suum concluserunt)abscientes
a se omnem misericordiā erga me(os eo
rum locutū est superbiam.)id est contra
deum blasphemiā(proscientes me.)id ē
intendentes proicere me ab omni hono
re(nunc circumdederunt me)ne possim
euadere(oculos suos statuerunt declina
re in terram)auertētes eos a te (suscepe/
runt me sicut leo ⁊c)id est nimis crudeli/
ter tractauerunt me(Exurge domine)p
ostensionē potentie tue(preueni eum)id ē
eos fraudando a ꝓposito suo(eripe aiam
meam ab impio)id est dyabolo(frameā
tuam ab inimicis manus tue)id est potē/
tiam temporalē quā dedisti malis homi
nibus qua nocent bonis aufer ab eis(do
mine a paucis de terra diuide eos ⁊c)i.a
iustis qui pauci sunt comparatiue separa
malos ne possint eis nocere(de abscondi
tis tuis)id est auro argento ꝙ lapidibus
preciosis que tu creasti in occultis terre(
adimpletus est venter eoz)nam per hec
haberi possunt omnes delicie.(saturati
sunt filijs ⁊c.)quia fecundi sunt in prole
cui relinquunt bona temporalia ꝙ in hoc
reputantur felices a mundanis. ℈ ꝙniaz
perfecti talia contemnūt.subditur in per/
sona iusti(Ego autē in iusticia apparebo
conspectui tuo)in presenti iuste viuendo.
(saciabor cum apparuerit gloria tua.)in
futuro

DIligaz te domine fortitudo mea
⁊c)Iste ps̄ est graciaz actio ipsi9
dauid pro sua liberatione a per
secutione Saulis ꝙ aliorum inimicorum
eius¶Allegorice vēo potest exponi vt sit
gratiarum actio totius ecclesie pro sua li
beratione a persecutione iudeoz. Circa
qđ ostenditur primo liberandi potestas
in deo cum dicitur(diligā te domine for
titudo mea)id est diligam te super omnia
quia tu es tota virtus ꝙ substantia mea.
deo dicit hic(fortitudo)roborās (firma
mentum)stabiliens(refugium)saluans.
(adiutor ꝙ protector)defendēs.(ꝙ cornu
salutis)hostes deijciens(Circūdederunt
)ibic ꝛcđo ponitur saluandi necessitas.
cum dicitur(circūdederunt me dolores
mortis)nam in tribulatione que facta est
sub stephano Actuū.viij.ꝙ ix.fideles ad
mortis supplicia trahebantur.(ꝙ torren
tes iniquitatis conturbauerunt)id est iu
dei ad modū torrentis impetuose curren
tes super christianos(dolores inferni cir
cumdederunt me)id est iudei qui dicunt
dolores inferni sicut dicuntur stipula ifer
ni ꝙ sic dicūtur(laquei mortis) quia que
rebant fideles capere ad mortem(In tri
bulatione mea) ibic tercio ponitur eccle
sie liberatio Circa quā primo ponitur ei9
deprecatio.cum dicitur(In tribulatione
mea inuocaui dominū ⁊c)Actu.xij. dicit
ꝙ incarcerato Petro ecclesia orabat pro
eo ꝙ multo fortius fiebat ꝓ cōmunitate
in persecutiōe posita(ꝙ exaudiuit de tem
plo sancto suo)id est de celo.(¶Cōmota ē
)ibic ponitur iudeorum punitio.Dicit ei
Josephus libro de iudaico bello quod iu
dei tunc temporis rebellauerunt Roma
nis ꝓter qđ supra modū afflixerunt Iu
deam eo ꝙ non cognouit suum saluato/
rem.vt habet Luc.xix.ꝙ hoc est quod di
citur(cōmota est ꝙ contremuit terra) id
est iudea in aduentu exercitus Romano
rum(Fundamenta montiū conturbata
sunt)id ē principales de iudea que est mō
tuosa(quoniā iratus est eis)scilicet deus
ꝓter qđ permisit hec fieri.(Ascendit fu
mus ⁊c)loquitur de deo ad modū homi
nis irati de cuius naribus exit fumus ꝙ
facies inflāmatur.(ꝙ carbones succensi
sunt ab eo)i.Romani cōtra iudeos acri
ter provocati(inclinauit celos ꝙ descēdit
)per effectuz sue punitionis(ꝙ caligo sub
pedib9 eius)id ē turbatio Judee tenebro
sa(ꝙ ascendit super cherubin ꝙ volauit)

per hoc designatur velocitas executōis
in iudeorū punitōe (⁊ posuit tene. latibu
lum suum ꝛc̄).i.iherusalem ad dei cultū
electā quā obtenebrauit per Romanos.
(pre fulgore in conspectu eius ꝛc̄)tempe
nanq; tempestuoso de nubibus exeunt
coruscationes fulgide ⁊ ignis ⁊ fulgur ⁊
aliquando grandines. Et per ista meta
phorice significant multiplices iudee af
flictiones ⁊ ciuitatis templi ꝯbustiones
(⁊ intonuit de celo dominus ꝛc̄.)qꝛ ter/
ruit defensores templi intm̄ ꝙ fugerunt
in fossis subterraneis ⁊ sic templū cōbu
stum fuit a romanis(misit sagittas suas
⁊ dissipauit eos).i.sagitta Romanorū
que dicuntur esse dei quia Romani in h̄
erant eius instrumentū(⁊ apparuerūt fō
tes aquarum)id est sacre scripture imple
te loquentes de ciuitate ⁊ templi destru
ctione.(⁊ reuelata sunt fundamenta or/
bis terre)id est verba dei per que funda
tus fuit orbis.(ab increpatione tua do/
mine).i.ex vindicta tua ꝓcesserunt ista
(Misit de celo.)Hic ponitur fideliū libe
ratio.naz ante romanoꝝ aduentū misit
deus angelū suum .cui⁹ monitu fideles
qui erant in iudea transierunt in regnuz
Agrippe qui erat cōfederatus romanis
⁊ ibi fuerunt in pace. ꝓpter quod subdit̄
(⁊ assumpsit me de aquis multis.)id est
tribulationibus dictis.(⁊ eripuit me ab
inimicis meis ꝛc̄)id est a iudeis qui plu/
res ⁊ fortiores erant tēporaliter christia
nis(p̄uenerunt me in die afflictiōis mee
)in persecutione sub Stephano.Actuū.
viij.⁊ ix.(⁊ eduxit me in latitudine)quia
tunc dispersi fuerunt discipuli christi.et
p̄dicauerūt gentibus(⁊ retribuet mihi
dominus ꝛc̄)graciā in p̄senti ⁊ gloriā in
futuro(quia custodiui vias domini)ih̄u
christi(quoniā omnia iudicia eius in cō
spectu meo)ad meditandū ⁊ operanduz
⁊ patet littera.(Cum sancto ꝛc̄) Hic po/
nitur dicte liberationis recognitio ⁊ di/
rigitur verbum ad deum cum dicit̄(cuz
sancto sanct⁹ eris)ip̄m sanctificās(⁊ cū
innocēte innocens eris)ip̄m in innocen/
tia conseruans(⁊ cum electo).s.a te(ele
ctus eris)nā eliget te pre omnibus alijs
(⁊ cuz peruerso ꝑuerteris).s. opinatiue

quia reputat deū ꝑuersum blasphemās
eum(quoniā tu populū humilē)i.christi
anum(⁊ oculos superboꝝ)scilz iudeoꝝ
(quoniā tu illuminas lucernam meam.
).i.doctores ecclesie(illumina tenebras
meas).i.christianos simplices qui sunt
ignorantes(quoniā in te eripiar a tenta
tione).s.dyaboli.sicut erepta sum a per
secutione populi iudaici(Et in deo meo
transgrediar murum).i.tentationis ob
staculū que impedit ꝓcessum in bonuz.
(deus meus impolluta via eius)id ē do
ctrina euangelica que nō ꝑmittit aliqd̄
malum sicut lex mosaica ꝑmittebat vsu
ras cum extraneis ⁊ repudij libellum.(
ꝓtector est omniū sperantiū in se) q̄ꝫtuz
expedit ad eoꝝ salutem(quoniā quis de
us preter deum)q.d.nullus(deus qui p̄
cinxit me virtute .ꝛc̄.)quasi diceret ab
ip̄o est omnis virtus mea contra vicia(
qui ꝑfecit pedes meos tanq̄ ceruoꝝ)id
est pedes apostoloꝝ qui fuerūt valde ve
loces ad discurrenduz pro predicatione
euangelij per orbem vniuersum(⁊ super
excelsa statuens me).i.super mundi p̄n
cipes obedientes ecclesie(qui docet ma
nus meas ad preliū ꝛc̄.) manus ecclesie
⁊ brachia sunt martires ad bellum edo/
cti ⁊ ad modū eris inflexibiles quia ta/
mē ista fortitudo ē a deo.subdit̄. (⁊ dedi
sti mihi ꝓtectionem ꝛc̄. ⁊ disciplina tua
correxit me)ꝑ scōs ꝯfessores ⁊ doctores
q̄ꝝ disciplia ē correctia defectuū ⁊ ꝓmo
tiua ꝓfectuū.iō subdit̄(dilatasti gress⁹
meos ꝛc̄)(ꝑseq̄r) h̄ orat eccl̄ia ꝓ sb̄iecti
one infideliū. ⁊ p̄mo iudeoꝝ cū dr̄. ꝑse
quar ĩimicos meos ꝛc̄)qd̄ fcm̄ fuit ꝑ rō
nos ꝑ meritū tn̄ xp̄i ⁊ eccl̄ie(cadēt sb̄t⁹
pedes me.)qꝛ ꝟuiūt xp̄ianis(⁊ p̄cinxisti
me ꝛc̄)replicatio ē eiusd̄ sn̄ie ad maiorē
asb̄tionē(⁊ ĩimicos meos dedisti m̄ dor
suz)i.fugiētes corā me(⁊ odiētes me dis
persisti)s.iudeos q̄ sūt ꝑ orbē dispsi.(cla
mauer̄t nec erat q̄ saluos facēt)nā iudi
ꝯtra rōnos petier̄t auxiliū agrippe ꝫ no
luit eos adiuuare(ad dn̄z nec exaudiuit
eos)clamauer̄t ei tc̄ ad dn̄z i tēplo ꝑ orō
nes ⁊ sacrificia ⁊ n̄ fuerūt exauditi(⁊ cō
minuā eos vt puluerē.ꝛc̄).s.dispgēdo ꝑ
orbē idē ei in Cāti.repetit̄ freq̄t̄(vt lutū

platea ꝓ delebo eos) id ē faciam eos con
culcari sicut lutum qđ patet per effectuꝫ
(Eripies me) Hic orat ꝑ subiectione gē
tilium cum dicitur (eripies me de contra
dictionibus populi) quod incepit a tēpo/
re constantini qui sub pena graui prohi/
buit iniurias fieri christianis (constitues
me in caput gentium) Nam Romam ca/
put mundi dimisit vicario christi (populꝰ
quem non cognoui) per legem ꝙ ꝓphetaſ
scilicet gentilis (Auiuit mihi) humiliter ꝙ
deuote (filij alieni mentiti sunt mihi) scilꝫ
idoi dicentes christo Jo. x. Si tu es chri
stus dic nobis palam quasi volentes euꝫ
habere regem cum tamē quererent eius
mortem (ꝙ claudicauerunt a semitis suis
) a preceptis dei sibi datis (Viuit dominꝰ
) Hic ponitur psalmi conclusio que ē gra
ciarum actio cum dicitur (ꝙ benedictus
deus ⁊c̄ deus qui das vindictas mihi) vt
victorias vt patꝫ per predicta (ꝙ ab insur
gentibus in me exaltabis me) antichristi
tempore (a viro iniquo eripies me.) id est
ab antichristo qui dicit homo peccatoꝛ
ꝙ filius perditionis. ij. Thessal. ij. Quē do/
minus Jhesus christus interficiet spiritu
oris sui. vt dicitur ibidē (ꝓpterea confite/
boꝛ tibi ⁊c̄) confessione laudis. (magnifi/
cans salutes regis eius) id ē christi qui ē
omniū saluatoꝛ quantū est in se (ꝙ faciēs
misericordiā christo suo dauid.) id est sū/
mo pontifici qui dicit dauid. i. manu foꝛ
tis quia qđ ligat in terra ligatum est ꝙ in
celis (ꝙ semini eius vsqꝫ in seculū) id ē po
pulo christiano cuiꝰ est pater spūalis.

Psalmꝰ. xviij.

Celi enarrant gloriā ⁊c̄) ps iste lit
teraliter intelligitur de publicati
one euangelij per apostoloſ chri
sti. Mistice vero potest expōi de laude dei
pro beneficio incarnationis. ꝙ primo de/
scribitur hec laudatio. scđo laudis ratio
ibi (in sole posuit) Jsta laus cōmunis est
angelis ꝙ hominibus quia de salute ho/
minū reparat numerus angeloꝝ ideo di
citur (Celi enarrant gloriā dei). i. ciues
celici qui sunt angeli sancti (ꝙ opera ma/
nuum eius annūciat firmamentū). i. mi/
litans ecclesia supra christū firmiter fun
data (Dies diei eructat verbum.) id est
angelus clare videns angelo. nā ad diui
nas laudes mutuo se inuitant (ꝙ nox no
cti indicat scientiā). i. homo vidēs in eni/
gmatis obscuritate ad dei laudē debet ꝑ
primū inuitare qđ est ei bonā scientiaꝫ in
dicare (non sunt loquele) angeloꝝ laudā
tium (neqꝫ sermones) hominū deū magⁿ/
nificantiū. (quoꝝ non audiantur voces
eoꝝ) coram deo acceptante ꝙ quoniā ex
hoc ꝓcedit vtilitas toti mundo. Subdit
(In omnē terram exiuit sonus eoꝝ) id ē
ꝓfectus huiꝰ laudis (In sole) Hic conse
quenter ponitur dicte laudis ratio ꝙ pri/
mo ex incarnationis beneficio. cuiꝫ dicit
(In sole posuit tabernaculū suum) id ē in
virgine que illuminat ecclesiam sicut sol
mundū. (ꝙ ipe tanquā sponsus) ecclesie.
(ꝓcedens de thalamo suo) id ē de virgi/
nis vtero (exultauit vt gigas ⁊c̄.) ratione
fortitudinis (ad currendā viam.) nostre
salutis (a summo celo egressio eius.) id ē
a patre (ꝙ occursus eius vsqꝫ ad summū
eiꝰ) Joh. Exiui a patre ꝙ veni in mundū
Iterum relinquo mundū ꝙ vado ad pa/
trem (nec est qui abscondat a calore) bñ
ficiorū eius (Lex domini immaculata con/
uertēs animas) Hic scđo ponitur ratio
laudis ex datione noue legis cuiꝰ primo
ponit cōditio. cum dicit (lex domini im
maculata). i. nullum illicitū permittens. qđ
faciunt alie leges (cōuertens animas) nā
alie leges cohibent manū. ista vero aim.
sicut dicit in glosa Phil. iij. (testimoniuꝫ
dñi fidele) nā euangeliū implet promissa
in lege (sapientiā prestās puulis). i. humi
libus Matth. xi. Abscondi. hec a sapienti/
bus a prudentibꝰ ꝙ reuelasti ea paruulis
(iusticie domini recte). i. consilia euange
lij que sunt quedā semite rectiores ꝙ bre/
uiores via cōmuni mandatoꝝ (letifican/
tes coꝛda) quia perducunt ad gaudiū an
geloꝝ (preceptū domini lucidū) nam eu
gelium elucidat enigmata legis ꝙ ꝓphe
tarum (timoꝛ domini sanctus permanet
in seculū seculi). i. eternaliter quia timoꝛ
filialis manet in patria. non tamē qđtum
ad timorē offense. ꝫ qđtum ad exhibitōeꝫ
reuerentie (iudicia domini iustificata in
semetipsa.) quia sentēcie de agibilibꝰ in
euangelio date continent veritatē ꝙ iusti

ciam manifestã(¶Desiderabilia)post eu angelij laudẽ hic inducit psalmista ad ei⁹ obꝫuantiã dicẽs(desiderabilia sup aur ⁊c̃)nam sapientie specialiter euangelice nulla res corpalis cõparari potest in va lore ⁊ dulcore ꝓpter qõ custodienda est diligẽtissime.ideo subdit(eteni seru⁹ tu us custodiet ea ⁊ in custodiendis illis re tributio multa).s.inenarrabile bonum qõ oculus nõ vidit ⁊ auris nõ audiuit. ⁊ in cor hominis nõ ascendit.i.Tor.ij. ¶Deo quoniã obseruatores aliquãdo suf ficiũt nõ aduertẽtes.ideo sequit(delicta quis itelligit)s.omnia.quasi diceret nul li aut pauci ideo subdit(¶Ab occultis me is mũda me dñe ⁊ ab alienis.)q̃ possẽt occasionaliter in me retorqueri(¶Si mei dominati nõ fuerint).s.demones p aliq̃ dictoꝝ peccatoꝝ(tunc imaculatus ero.)coram deo(⁊ emũdabor a delicto max imo)qz si fuero mũdus a minoribꝰ p cõ sequẽs ⁊ a maioribus(⁊ erant vt cõpla ceant eloquia oris mei ⁊c̃)id ẽ orationes mee vocales ⁊ mentales erũt acceptabi les coram deo.¶ quoniã hoc puenit ex bonitate diuina.¶Subdit(domine adiu tor meus ⁊ redemptor meus.)

p̃s xix

¶Exaudiat te dominus ⁊c̃)¶Iste p̃s est oratio dauid pro suo exercitu contra ¶Absalon pugnaturo ipo dauid in castris remanente.ij.¶.xvij.¶ ¶Mistice vero est oratõ ecclesie pro christi anis contra infideles pugnaturis .vt di catur(exaudiat te domine)catholice ex ercitus(in die tribulationis)i.belli mor talis(ꝓtegat te nomen dei iacob)qõ in terp̃tatur supplantator vt sit sensus. vir tus diuini nominis ponat inimicos tuos sub pedibus tuis.(mittat tibi auxiliũ de sancto).i.ex merito christi qui est sanctꝰ sanctoꝝ(⁊ de syon tueatur te.) per meri tum ecclesie per syon significate.¶Hebre. xij.accessistis ad syon ciuitatẽ dei viuẽtis ⁊c̃.(memor sit omnis sacrificij tui)id ẽ sa cramenti eucaristie oblati pro te qõ bñ dicitur omne sacrificium.¶quia continet eminenter virtutẽ omniũ sacrificioꝝ(et holocaustus tuum pingue fiat).i.feruens desideriũ quo pro deo aggredieris mor tis p̃ riculum sit ei gratum(tribuat tibi ꝑm cor tuum).i.voluntatẽ tuam(⁊ con silium tuum confirmet)consilium exer/ citus est de victoria obtinẽda qõ deꝰ cõ firmat quando victoriam prestat(letabi mur in salutari tuo)tibi victoriã attribu endo(impleat dominus omnes peticiões tuas)⁊ tunc potero dicere nũc cognoui per experientiaz prestiti beneficij(quoniã saluũ fecit dominus cristum suũ).i.exer citũ cristianũ(exaudiet illuz ⁊c̃)sequitur (in potentatibus salus dextre eius).i.p potentiã dextere dei(hi in curribus)hic describitur pugnandi modus cũ dicitur (hi in curribus ⁊c̃).i.ifideles cõfidunt in virtute humana nos autẽ in diuina ipsi obligati sunt id ẽ peccatorũ funibus liga ti(et ceciderunt)iã spiritualiter et vtinã cadant corporaliter (nos autem surreximus)scilicet a peccatis procedentes eni ad bellum etiaz iustum debent esse vere contriti et confessi vt sic pro defensione fi dei vel iusticie audeant mori(et erecti su mus)scilicz in spe obtinẽde victorie a deo ⁊ qñ ad ipaz obtinẽdã mltũ facit bona dispositio ducis iõ subdit(domine saluũ me fac regem)i.exercitus ducem qui di ci potest rex a regendo licz non sit rex ex statu vel officio ⁊c̃(exaudi nos in die qua inuocauerimus te)id ẽ in die belli qua so lent pugnatorem deum precibus inuoca re.

p̃s xx⁹

¶Domine i virtute tua ⁊c̃)psalmus iste litteraliter est intelligendus de magnificẽtia regis cristi quã do ad suam exaltationẽ ⁊ aduersariorũ eius depressionez ¶Potest autem morali ter exponi de quolibet cristiano regnum anime sue bene regenti et sic meretur in celestibus coronari ergo primo ponitur huius regis deuotio cũ dicitur deo (do mine in virtute tua letabitur rex)letitia spirituali et non in virtute sua de qua nõ vult gloriari(et super salutare tuum)sci licet cristuz(exultabit vehementer(.i.su per omnia(desiderium cordis eius tribui sti ei)scilicz graciaz in re gloriam in spe(et voluntate labiorum eius non fraudа sti eum).i.orationũ suarũ quia facte sũt pie ⁊ perseuerãter ⁊ pro se(quoniam pre

DEus deus meus respice in me ⁊c) Iste ps ſz ſenſuz litteralē eſt de chriſti paſſione. moraliter autez poſſet exponi de cuiuſlibz boni chriſtiani perſecutione. magis tamen ꝓprie de perſecutione eccleſie que eſt miſticuz corpus chriſti. fuit autē eccleſia tempore tyrānorum ⁊ adhuc magis erit tēpore antichriſti in tanta perſecutione qō videbitur a deo dereliqui ⁊ ſic in eius pſona dicitur (deus deus meus ⁊c) ⁊ multiplicatur ly deus ad oſtendendam maiorem eius anguſtiam (quare me dereliquiſti) non ſm rem ſed ſm apparentiaz (longe a ſalute mea verba delictoruz meoruz) hoc dicitur propter malos chriſtianos qui in eccleſia ſunt mixti cuz bonis vſque ad finē mundi ⁊ propter hoc ex eorum malis aliqñ retardatur ſalus bonoꝝ a temporalibus penis quia tamen hoc ad exercitium pacientie proficit bonis. Subditur. (deus meus clamabo per diem ⁊c.) quaſi dicat. licet clamor meus diurnus ⁊ nocturnus non exaudiatur tamen hoc non eſt (ad inſipientiam mihi.) id eſt ad malū meum ſed ad pacientie bonum. ideo ſubditur (tu autē in ſancto habitas) .i. in teipo qui es ſanct⁹ ſanctoꝝ. propter quod omnia ſancte diſponis ⁊ bene differs exauditionem mee petitionis (in te ſperauerunt patres noſtri) ſcilicet martires ⁊ apoſtoli (⁊ liberaſti eos) de miſeria huius mundi (in te ſperauerunt ⁊ nō ſunt confuſi) ſz magis honorati in hoc q̄ digni habiti ſunt pro nomine tuo contumeliaz pati ꝓpter quod ſubditur eccleſie deluſio ab infidelibus. cum dicitur (ego autem ſum vermis ⁊ non homo) id eſt reputata ſuz res vilis ⁊ non honorabilis (opprobriuz hominum) infidelium (⁊ abiectio plebis) martirum cui corpora frequenter proſiciebantur canibus ⁊ auibus deuoranda ideo ſubditur (omnes videntes deriſerūt me) reputātes me ſacrilegia feciſſe (⁊ mouerunt caput.) notantes me de criminis magnitudine. (ſperauit in domino eripiens eum) hoc deriſorie dicebant carnifices ⁊ alij infideles martiribus chriſti. ¶ (Quoniā tu es ⁊c) Hic allegatur exaudicionis cauſa cum dicitur (quoniā tu es q̄

uenisti eum in benedictionibus dulcedinis) .i. in carismatibus ſanctiſpiritus (poſuiſti in capite eius) id eſt in ſuperiori pte anime que eſt rationalis (coronam de lapide p̄cioſo) .i. pfectionem virtutum que ſignificantur nomine lapidum precioſorum ꝓpter ſtabilitatem ⁊ valorem earū (vitam petiit a te) .ſ. gracie⁊ glorie (⁊ tribuiſti ei (primā in re Sedam in ſpe que ē eterna. ideo ſubditur (longitudinē dieruz ⁊c) (magna ē gloria eius in ſalutari tuo.) .i. in chriſto cui rex iſte gloriā tribuit de omni bono ſuo. ideo ſubdit (gloriā ⁊ magnum decorē impones ſuper eum) in premio futuro (quoniā dabis eum in benedictionem ⁊c) quia benedicentes alicui dicent, benedicat tibi deus ſicut tali regi (letificabis eum in gaudio cum vultu tuo.) i. in aperta viſione facici tue (quoniā rex ſperat in domino) non in mūdo (⁊ in miſericordia altiſſimi non cōmouebitur.) ſz per eam magis in bono firmabitur (inueniatur ⁊c) ſ hic ponitur inimicoꝝ eius depreſſio cuz dicit dño (Inueniatur manꝰ tua) .i. potentia tua. ad puniendū (omnibus inimicis tuis) .i. inimicis dicti regis qui ſunt etiā inimici dei. ⁊ idem repetitur ſub alijs verbis cuz dicitur (dextera tua inueniat ⁊c) licet eni dextera dei frequentius inueniatur ad premiationē vel ſublevationem. tamē aliquādo ponitur ad punitionē Treno. ij. firmauit dexterā ſuam quaſi hoſtis (poēs eos vt clibanū ignis) tempore iudicij d.cis. Ite maledicti in ignem eternum (fructū eoꝝ de terra poes) i. plem imitatricem malicie ſue (de terra viuētiuz excludes) quoniā (declinauerūt in te mala) .i. ꝺtra te. nā oīe culpe malū eſt contra deum. (cogitauerunt cōſilia q̄ nō potuerunt ſtabilire) quia deus voluit impedire (quoniā pones eos dorſum.) te ab ipſis auertēdo. ſicut a te ſe auerterūt male viuendo (in reliquijs tuis prepara/bis vultum eoꝝ) .i. cum demonibus a te relictiſ eos ſociabis (exaltare domine in virtute tua) peracto iudicio reuertēdo cū electis ad celeſtia (cantabim⁹ ⁊ pſallem⁹ virtutes tuas) ſicut ſcribitur p̄s. xxix in templo eius. i. in celo oēs dicent glorias.

extraxisti me)de iudeorum et paganorū
erroꝛe(spes mea)de consecutione glorie
(ab vberibus matris mee)i.ex quo ali ce
pi lacte sancte matris ecclesie (deus me/
us es tu).i.ex tunc te confessus corde ore
et opere hec sunt ecclesie verba propter
bonos existentes in ea ideo subditur(ne
discesseris a me)ne deficiam in tribulati
one propter qō subditur(quoniaꝫ tribu
latio proxima est)ab infidelibus(et non
est qui adiuuet)auxilium enim humanū
sine te reputandum est nulluꝫ(circunde
derunt me vituli).i.petulantes luxuria(
thauri pingues)i.diuites huius seculi et
potentia cornuti(aperuerūt super me os
suum) ad me diffamandum et deuoran
dū(sicut aq̄ effusus sū ꝛc̄)hoc dicit eccle
sia pro infirmis catholicis fugientibus
vel se abscondentibus timore persecutio
nis ideo subditur (factum est cor meum
tanquaꝫ cera liquescens.)ex feruore tri
bulationis (aruit tanquam testa virtus
mea ꝛc̄)hoc dicitur pro deficientibus in
tormentis q̄ sic consentiebāt idolatrie et
moriebantur morte culpe(circūdederūt
me canes multi)hoc dicitur de vulgari
bus infidelibus(consilium malignantiū
obsedit me)hoc dicitur de iudicibus ma
ioribus(foderunt manus meas q̄ pedes
meos)quia multi martires fuerunt cru
cifixi(dinumerauerunt omnia ossa mea
)nam multi fuerunt in ceculeis sic exten/
si q̄ ossa eorum poterant numerari(ipsi
vero conspexerunt ꝛc̄)quia non soluꝫ
occiderunt martirum corpora sed etiaꝫ
rapuerunt eorum vestes q̄ alia bona tē/
poralia.(Tu autem domine ne elonga/
ueris a me.)sed assiste dando virtutem
pacientie(Erue a framea)scilicet demo
nis(animam meam.q̄ de manu canis)
id est tyranni obstinati(vnicam meam.
)id est ecclesiam que est vnica.(Salua
me ex ore leonis.)id est peruersi iudicis
iniquam sententiam proferentis.(Et a
cornibus vnicorniuꝫ)id est impetu car
nificum.(Narrabo nomen tuum.)hic
ponitur graciarum actio pro liberatio/
ne fidelium cum dicitur.(Narrabo no/
men tuum fratribus meis.)Sic beatus
Petrus narrauit fidelibus modum sue
liberationis.Actuū.Duodecimo. Et se
cuta est dei laudatio Ideo subditur(In
medio ecclesie laudabo te qui timeti. ꝛc̄.
timeat eum omne semen Israhel)id est
vniuersitas christianorum. qui sunt se/
men christi cui conuenit nomen Israhel
quod interpretatur videns deum. Ani/
ma nanque christi vidit diuinam essenti
am ab instanti sue creationis(quoniam
non spreuit deprecationeꝫ pauperum)id
est ecclesie sed eā exaudiuit constantini
tempore.qui publicauit edictuꝫ sub gra
ui pena vt nulli christiano fieret iniuria.
(Apud te laus mea in ecclesia magna.)
id est per orbem diffusa.tunc enim fabri
cate fuerunt ecclesie per orbem de eius
licētia.(Edent pauperes q̄ satu.)scilicz
eucaristie sacramentum quod tunc per
orbem fuit fidelibus administratum.(
Et laudabo dominuꝫ.)de tanto benefi
cio(viuent corda eorum in seculum secu
li.)vita gracie in presenti.q̄ glorie in fu/
turo. (Reminiscentur.)Hic ponitur
gentilium magna conuersio imperato/
ris exemplo.Ideo dicitur (Et conuertē
tur ad dominū vniuersi fines terre ꝛc̄.)
quoniā domini est regnū) scilicz domini
nostri ihesu christi.(manducauerunt q̄
adorauerunt omnes pingues .ꝛc̄.)quia
nullus corpus christi manducare debet
nisi prius adoret(In conspectu eius ca.
ꝛc̄)ipm adorādo latria (Et anima mea
illi viuꝫ.)id est ad eius obsequium.(Et
semen meum seruiet ipsi)id est ecclesie fi
lij.de quo semine subditur.(Annuncia
bitur domino ge.ventura)per angelos
presentantes coram domino eorum bo
na.Thobie xij.Quando orabas cum la
crimis q̄ sepeliebas mortuos q̄ derelin
quebas prandiū tuū q̄ mortuos abscon
debas per diem ꝛc̄.Ego obtuli oratione
tuam domino(Et annunciabūt celi ius/
eius)id est predicatores qui celi dicunt
vnde Gregorius Ornamenta celorum
sunt virtutes predicantium.ipsi vero de
bent annūciare populo christiano quali
ter iuste debeat viuere q̄ fruire deo

Psalmus xxij.

Dominus regit me ⁊c.) Sicut ps decim⁹ est de confidentia dauid ad terram Israhel reducntis et confidentis q ibidem ab aduersarijs diuinitus ptegeretur sicut ps. iste loquitur de confidentia eius q ibidem in desertis pascerctur. ideo dixit (dominus regit me ⁊ nihil mihi deerit ⁊c) Moraliter autē potest exponi de quolibet transeunte ad religionis desertum ⁊ potissime mendicanti uz confidente q ibi sibi diuinitus sufficiēter prouidebitur de necessarijs vite. ⁊ sic dicit (dominus regit me) vocando ad se. (⁊ nihil m̄ deerit) de nec̄rijs vite. Matb. v. Primū querite regnū dei ⁊ iusticiā eius ⁊ hec omnia adijcientur vobis. (Super aquā refectionis). i. sapientie salutaris (Educauit me) non solum corporaliter. ꝫ etiam spiritualiter (animā meā conuer.) ad se. de seculi vanitate (deduxit me sup se. iusticie) per obseruantiā consilioꝝ que sunt quedā semite breues respectu vie cōmunis mandatoꝝ (nam etsi ambulauēo in medio vmbre mor.). i. grauiū tentationū. (non timebo mala) actus ⁊ cōsensus (quoniā tu mecū es) tanquā defēsor fortis. ideo subdit (virga tua ⁊ bacu. tu. ⁊c). i. passionis tue virtus que est ⁊ga demonem percutiens ⁊ baculus vie sustentans (ipa me consolata sunt) in aduersis ⁊ tentationibus. ideo subdit. (Parasti in conspectu meo mensam). i. refectiuā consolationem (aduer. eos qui tribu. me.). i. aduersus demones tentationibus suis ⁊ malos homines iniurijs me tribulantes (Impinguasti in oleo) tue misericordie (caput meū). i. mentem meā que est caput hominis (⁊ calix meus inebriās) i. sacramentū altaris inebrians feruore dilectionis. Cantic. v. Inebriamini carissi. (q̄m preclarus est) effectiue quia ducit ad claritatem patrie (⁊ misericordia tua subse. me) per augmenta gracie (⁊ vt inhabitē in do. domini). s. celesti fine fine.

Psalm⁹. xxiiij.

Domini est terra ⁊c) Psal. iste l̄ra liter exponitur de miraculosa introductōne arce testamēti intra templū per salomonē constructū qō̄ prouidens dauid in spiritu fecit hunc psal. allegorice vo arca testi. dicit beata virgo. ꝓpter qō̄ ps. iste sic exponi potest de virginis huius assūptione in quo primo ponitur christi principatus. Scōo ascendendi ad celestia modus. ibi (Quis ascendet in montē domini ⁊c.) notat virginis ascensus. ibi (Tollite port.) Circa primū dicit (domini est terra ⁊ ple. eius) i. habitantes in ea. ⁊ sic de ipsis facere pro voluntate sua. (quia ipe super maria fundauit eā) aliquas eni partes terre eminētiores fecit aquis vt apparēt arida ꝓpter homines ⁊ animalia (Quis ascendet) hic ponitur modus ascendēdi ad celestia cū dicitur (quis ascendet in montē domini). i. in celum empireum vbi specialiter refulget gloria dei. ⁊ rñdetur cum dicitur (innocens manibus) id est operibus (⁊ mūdo corde) sine ipocrisis fictione. (Qui nō accepit in vano animā suam) ipam vanitatibus exponendo. (nec iurauit in dolo) proximū decipiēdo (hic accipiet benedictionē). i. bonoꝝ spiritualiū mltiplicationē (⁊ misericordiā) i. peccatoꝝ remissiōꝫ (hec est generatio querentiū eum) ⁊ inuenientium in presenti per graciam ⁊ in futuro per gloriam. ideo subditur (querentium faciem dei Jacob) per apertam visionem (tollite portas ⁊c.) Hic describitur virginis ascensus ad celestia ⁊ quoniā in ipa fuerunt excellenter que ad hunc ascēsum disponūt. ideo dicitur pro ea. (tollite portas pncipes vestras). i. potestates angelice ad receptionē huius virginis vos preparate (⁊ elcua. porte eterna.) per eleuationem portarū intelligitur methafo rice virginis intrantis magnitudo meritorum (⁊ introibit rex glorie) obsequium prestans matri sue Jeronim⁹ in sermone de assumptione. Nec immerito creditur q̄ saluator omniū per se totus festin⁹ occurrit eam q̄z secum in throno glorie collocauit (Quis est iste rex glorie) verbum est angelorum de tanta assumptionis excellentia admirantiū. Unde in persona tp̄oꝝ dicitur Cantico. viij. Que est ista q̄ ascendit de deserto deli. affluēs inmixa super dilectum suum ⁊ Bndeč (domin⁹ fortis ⁊ po. ⁊c) ideo potens est honorare matrem suā pro voluntate sua (Attollite por

ꝛc̄) Repetitio est sentencie supradicte ad maiorem assertionē. ideo exponatur vt .s̄. ⁊ similiter qd̄ subditur (Quis est iste rex glorie) ⁊ Rndetur. (dominus virtutum) id est angelorum. ideo potēs est eā eleuare super omnes ordines eorū

AD te domine leuaui animā meam) ¶ Psal. iste ꝑm litteralē sensum est oratio Dauid pro sua liberatione a Saulis persecutione. pro q̄ plures alios psalmos fecit. nam illa persecutio longa fuit. Saul autem interpretatur abutens ⁊ ideo significat dyaboluz qui bonis naturalibus abutitur ad malum ꝓpter qd̄ iste p̄s moraliter exponi potest de quolibet fideli petenti a dēonum persecutione liberari. Et diuiditur in quatuor partes. quia primo petit diuinam directionē dicēs (Ad te domine leuaui animā meam) per deuotionem (deus meus in te confido) propter tuam bonitatem (non erubescam) victus a demone per culpā (Neque irri. me inimici mei) id est satellites dyaboli qui sunt homines maligni (Etenim vni. qui sus. te) id est illud qd̄ eis imponis sustinent paciēter (non confundentur) eternaliter ꝫ honorabuntur. Consequenter ostendit qui debent sic cōfundi dicens (Confundantur iniqua agentes superuacue) i. peccātes ex placentia mali etiaz sine vtilitate temporali de quibus dicitur Prouerbi. p̄mo. Qui letantur cum male fecerint ⁊ exultant in rebus pessimis. ꝯsequēter format suam petitionem dicens. (vias tuas domine demonstra mihi ꝛc̄) homo nanqꝫ ad finē supernaturalem ordinat̄. ꝓpter qd̄ indiget vt a deo specialiter dirigatur. ideo sequit̄ (quia tu es deus saluator meus) i. me dirigens in salutē (Et te sustinui tota die) expectans tuaz directionem. (Reminiscere.) Hic scd̄o petit impedimenti remotionē dicens (reminiscere miserationū tuaruz ꝛc̄) quas fecisti patribus sanctis quasi diceret cōsimilit̄ facias nobis (Delicta iuuentutis mee. ꝛc̄) quo tempore vigēt passiones ⁊ ignorantie ꝓpter defectū ex pientie (ne memineris). s. ad puniendū (ꝑm misericordiā tuā memē. mei tu) dimittēdo peccatuz (ꝓpter bonitatē tuā) ⁊ nō ꝓpter iusticiaz meā (dulcis ⁊ rect⁹ dn̄s) i. misericors ⁊ iust⁹ (ꝓpter hoc legē dabit delinquētib⁹ in via) condōnatā sua misericordia ⁊ iusticia (diriget mansuetos in iudicio) Ne ꝓpter suauitatem mansuetudinis declinēt a regula veritatis (docebit mites vias suas.) sicut dicit Math. xi. Discite a me quia mitis sum ⁊ humilis corde ꝛc̄. (Vniuerse vie dei misericordia ⁊ veritas requirentibus testamentum eius) Inspicientibus enim vetus ⁊ nouum testamētum apparet ꝙ in omnib⁹ operibus dei simul concurrunt misericordia ⁊ iusticia licet misericordia minus appareat in aliquibus vt in punitione damnatoruz tamen est ibi misericordia quia punit citra condignuz. ⁊ misericordia in aliquibus vt in premiatione beatorum tam̄ est ibi iusticia quia premiat ꝑm meritum (Propter nomen tuum domine ꝓpiciaberis peccato meo) non pro meo merito (multum est enim) id est transcendēs quicq̄d possem operari (Quis est homo ꝛc̄.) Hic petit future beatitudinis pregustationez dicens (Quis est homo qui timet dominum) scilicet timore filiali quasi diceret percipit talis consolationes dei. (legem statuit ei) scilicet euangelicam que introducit ad beatitudinē (quā elegit) scilicet timens deum. ideo subditur (Anima ei⁹ in bonis demorabitur). s. gracie in p̄nti ⁊ glorie in futuro (⁊ semen eius) i. imitator ipsius (hēditabit terram) viuentium (Firmamentum est dn̄s timentib⁹ eum) nam ipsi totaliter innituntur ei (⁊ testamentū ipsius vt manife. illis) Testamentum est pars defuncti. dn̄s autem est ꝑs iustoꝝ manifestand⁹ eis in clara visione beatoꝝ. (Ocl̄i mei) Hic petit̄ liberatio a p̄ssuris ad habendū quietiorē ꝯtēplationē ⁊ suauiorē degustationē iō dr̄ (ocl̄i. m sp ad do) sicut exn̄s in ꝑiculo ad saluatorē suū iō sbdit̄ (qm̄ ip̄e euellz ꝛc̄. respice i me ⁊ mise. mei qꝛ vnic⁹ ꝛc̄.) i. ipotēs respectu mltitudis demonū ⁊ satellitū suoꝝ iō subdit̄ (tribulatiōes cordis mei mlti. sūt) ꝑ tētatiōes demonū ⁊ ꝑsecutōes maloꝝ (de necessi. m. erue me) i. de āgustijs meis (vide humili. m) iteri⁹ ⁊ laborē meū

exterius (Et dimitte vni. de. mea) propter ista que patior sine causa. (Respice inimicos meos) ad reprimendum eos (custodi animā meam) ab eorum insidijs (nō erubescā.) victus ab eis. (Innocētes ⁊ recti adheserunt mihi) compaciendo. (libera deus israhel) id est populū tibi deuotū (ex omnibus tribulati. suis) spiritualib⁹ ⁊ corporalibus vt seruire tibi possit magis q̄ete ⁊ deuotius.

Iudica me domine ꝛc.) Psalmū istum litteraliter exposui de statu Dauid qn̄ post mortē Saul in Ebron ascēdit ⁊ cepit regnare super tribū Juda q̄uis eius aduersarij adhuc essent in multitudine magna ¶ Moraliter autez exponi potest de quolibet fideli ad etatez adultaz veniente tūc enim debet regnum suum incipere bene regendo motus anime. ⁊ quoniā in hoc difficultatem patitur rogare debet dn̄m vt ab eo dirigatur. Et primo vt prospere tur in bonis. Scdo vt preseruetur a malis ibi (ne perdas ꝛc) circa primū dic (Judica me domine) iudicio approbationis. (quoniā ego i innocen. me. ingressus sū) id est vsque nunc innocenter vixi in etate puerili (⁊ in domino sperans non infirmabor) id est non infirmer peccato mortali. Hebrei nanq; pro optatiuo vtūtur futuro indicatiui (proba me dn̄e ⁊ tenta me.) alijs ostendendo meam innocentiā non ad ꝓpriam laudem ꝫ ad tuam gloriam ⁊ ꝓximi edificationē. ⁊ subdit̄ mod⁹ cum dicit̄ (vre renes meos) reprimendo motus concupiscibilis. (⁊ cor meū) id ē motus irascibilis. Nam ira est accensio sanguinis circa cor (q̄niaz misericordia tua ante oculos meos est.) tanquaz tota fiducia mea (Et cōplacui in veritate tua) ipsā sequendo. ideo (Non sedi cum consilio vanitatis ⁊ cū iniq̄ gerētib⁹.) .i. iniq̄s ⁊ rapacib⁹ (nō introibo) ip̄os imitando (Odiui ecclesiā malignā. ꝛc) repetitio est eiusdem sentencie ad maiorem assertionem per alia verba (Lauabo inter innocentes manus meas) cum proximo iuste viuendo ⁊ deuote cum deo. Ideo subdit̄ (Et circūdabo altare tuum domine) oblationes offerendo (vt audiam vocē laudis) officij diuini (Et enar. vni. mira. tua) deuote orando. ⁊ propter ista subdit̄. (Domine dilexi decorem domus tue ꝛc) (Ne perdas) hic petitur a malis preseruatio cum dicitur (ne perdas cum impijs) id est perdi permittas cum demonibus. (⁊ cū viris sanguinū.) id est cum homicidis (vitam me. in quoꝝ manibus iniqui. sunt) nam pro muneribus faciunt iniq̄. (Ego autem in innocentia mea) Repetitio est eius qd̄ positu3 est in psalmi principio. sicut in cantilenis solet fieri quia quedam cantica sunt ipsi psalmi.

Dominus illuminatio mea) Hūc psalmū fecit Dauid quando debuit inungi rex super israhel vniuersum. ij. R. v. ¶ Moraliter autē potest esse oratio preparantis se ad suscipiendū vnctionē pontificalē. vel regiā deuote in qua tria petuntur sine quibus neutrū regnum potest bene procedere. scilicet constantia contra malignos insultus diligētia diuini cultus. ibi (vnam petij. ꝛc.) perseuerantia in bonis actibus ibi adiutor meus ꝛc) Circa primū dicitur (Domin⁹ illuminatio mea) non formaliter ꝫ effectiue dando rationis lumen naturale ⁊ superaddendo lumen gracie (⁊ salus mea) obiectiue. salus eni est beatitudo cui⁹ obiectum est deus (quem timebo) timore filiali qui Psal. xviij. dicit̄ Timor sanctus ꝑmanens in seculum seculi. non sic ꝙ beati timeant incurrere culpaz ꝫ quia habēt ad deum reuerentiā filialem (domin⁹ ꝓtector vite mee) corporalis ⁊ spiritualis. (a quo trepidabo dū appropriāt sup̄ me nocentes ꝛc) tunc eni debet homo timere ne deum offenderit ꝓpter qd̄ ip̄m impugnari ꝑmittit (qui tribu. me inimici mei) .i. demones qui in malo sunt obstinati. Omnes enim homines etiā mali dum viuunt sunt ex caritate diligendi (ipsi infirmati sunt) Nam a tempore passionis xp̄i potestas eorū est restricta (Et ceciderunt) Nam per viros sanctos frequenter legūtur deuicti ⁊ a corporib⁹ expulsi (Si consistant aduer. me castra) .i. societates demonum sicut de angelis dicitur Gen. xxx Castra dei hec sunt (non timebit cor meū) quia munitus suz (Si exurgat aduersū me prelium.) id est actualis tentatio de

monum(In hoc ego sperabo).s. q̄ vin/
cam cam dei adiutorio(vnaz pecī)hic
ponitur scōm scilicet diligētia diuini cul
tus cum dicitur(vnam pecī a domino.
).i.vnaz rem pre ceteris a domino petī
de preterito(hanc requiram)de futuro
q̄ que fit illa subditur.(vt inhabitem in
domo domini)que est ecclesia ad dei cul
tum exercendū cum diligentia(vt vide
am voluntatem).i.cognoscam non solū
speculatiue ꝫ etiam practice.ideo subdi/
tur(Et visitem templum eius)ad orā/
dum deuote q̄ offerendū sacramentum
eucaristie(Quoniā absconᵈ.me in taber
suo).i.in ecclesia per fidem q̄ sacramen
ta(in die malorum).i.demonū quando
inuaserunt me(in petra exal.me) .i.xp̄o
p̄.Cor.x.Petra autem erat christus (
Et nunc exal.caput meū) promouendō
me ad pontificatū vel regnum(circuiui
)per frequentationē.(q̄ īmolaui hostiā
vociferationis).i.eucaristiam que offer
tur cum laudibus diuinis quē offerunt
pontifices per seipos.q̄ principes p̄ ali/
os.q̄ quia p̄m dictū saluatoris Lu.xviij
Oportet semper orare.Sequitur(Exau
di domine vocem meam ⁊c̄)q̄ quoniam
oratio non debet esse vocalis tm̄ ꝫ etiaz
mentalis.Subditur(Tibi dixit cor me
um exqui.te fa.mea).i.intentio mea(Fa
ciem tuam domine requiram).i.filium
tuum qui facies patris dicit̄ sicut q̄ ima
go(Ne auertas ⁊c̄).i.auerti permittas (
adiutor meus.)Hic petitur tercium qō
est perseuerantia in bonis actibus cum
dicitur(adiutor meus esto)vt perseuera
re valeam in bono(Ne derelinquas me.
)ne incidam in peccatū.(neque despici
as ⁊c̄)subtrahendo auxiliuz tuum (quo
niam pater meus q̄ mater mea derelicī/
runt me)scilicet ādam q̄ eua originali
iusticia destitutū(dominus autē assum
pſit me)ad supplendum humane nature
defectum(legem po.mihi domine in via
)mādatoꝝ tuorum (q̄ dirige me in semi
ta)consiliorum(Ne tradideris me in ani
mas tribulantiū me)id est in volūtates
demonum qui sunt testes iniqui q̄ men/
daces contra homines. q̄ maxime con
tra pontifices q̄ reges quos magis nitū
tur subuertere.Pter altitudinis statuz
ꝫ quoniā habere spero te in auxilium.(
Credo videre bona domini in terra vi/
uentium)nam ibi videtur bonū infinitū
q̄ quia pontificis q̄ regis est inducere ꝯ
ditos ad bonū.Subdit̄(Expecta dñm)
per firmam spem(q̄ viriliter age.)proce
dendo de virtute in virtutem(Et sustine
dominū)per longanimitatē.

AD te domine clamabo ⁊c̄)Psal
mum istū litteraliter exposui de
Dauid fugiente de Jherusalem
Pter Absalon q̄ dñm orante pro sua li
beratione(Moraliter autē potest expo/
ni de quolibet fideli in afflictione mētis.
vel corporis posito liberari petente a do
mino.q̄ sic dicit.(Ad te domine clama/
bo)mentaliter q̄ vocaliter orando(Ne si
leas a me ⁊c̄)non silere dei vel non tace
re est orantis postulationē efficaciter ex
audire.(q̄ assimilabor descen.in lacum.
)id est perditis nisi des supple effectum
mee petitionis. ideo subditur.(Exaudi
domine vocem ⁊c̄.dum extol.ma.m.ad
templū sanctū tuū)id est ad celum .de q̄
dicitur p̄s.xxviij.In templo eius omēs
di.gloriam(Ne simul trahas me.)id est
trahi permittas(cum peccatoribus ⁊c̄ .
)q̄ qui sint illi subdit̄.(Qui loquuntur
pa.cum proxi.suo ⁊c̄.da illis p̄m opera
eorum)hoc dicitur denunciatiue vel eti
am optatiue non zelo vindicte ꝫ iusticie
diuine(Benedictus.)sicut afflictus de
uote petit liberari.sic liberat⁹ deo debet
magnifice regraciari.dicēs(Benedict⁹
dñs ⁊c̄) q̄ patet littera vsqz ibi(Et reflo.
ca.mea ⁊c̄)quia deuotio mētis resultat
ad corpus.p̄s.lxxxiij.(cor meum q̄ ca
ro mea exulta.in deum viuum)(dñs for
titudo plebis sue) i.humiliū nomine ple
bis significatorū.(q̄ p̄pter sal. christi sui
est.)In membris suis.sicut enī in eis pa
titur Actu.ix.Saule saule quid me p̄se
queris.Sic saluari dicitur in eis q̄ quia
gratitudo de bono prestito disponit ad
aliud impetrandū ideo subditur.(Sal.
fac po.tuum domine.)in periculis futu
ris(q̄ benedic)multiplicando in bonis(
q̄ rege eos)in via morum(q̄ extol. illos
vsqz)ad regnum celorꝫ.

Afferte dño ꝛc) ꝓm ieronimū .dō. fecit hūc psalmū in ōsūmatōe tabernaculi ad reponēdū arcam dī vt ibi deo ꝯuiretur ꝙ offereť devote .i. parať.tliij. Et ꝫ vsq; quo cōsummareť tēplū a salomōe Mistice ꝛo pōt exponi de ecclia materiali in q̄ offerť. agnus qui tol. pcča mūdi ꝙ ad hoc ꝓmo ponit̄ inuitatio cum dī (afferte dño filij dei) .i. vos eccē mistri (affer.fi.arietū) .i. agnū immaculatū per oia legis sacrificia figuratuz (afferte dño gloziam ꝛc) Sibi de oibus bonis vestris gl̄am ꝙ honorē attribuēdo (adorate dñm in atrio scō ei⁹) licet eniz vbiq; sit adorandꝰ in loco tñ sacro devoti⁹ (vox dñi) ꝫ cōiter ponit̄ multiplex rō quare deuoti⁹ in ecclesia fit ozā dñi ꝙ accipiť ex diuinis beneficijs.ꝓmū est baptismi collacō.in q̄ fiunt fideles mēbra xp̄i p aquaz regnatōis qđ notať cum dī (vox dñi sup aquas de⁹ma intonuit) tūc enī sup xp̄m facta ē vox dei patris.ꝫ est filiꝰ me⁹ dilēs ꝛc.mat.iij. (domin⁹ sup a.mltas) quia oibus aq̄s tūc data ē virtus regeneratia in ꝯuocatōne sācte trinitatis (vox dñi) ꝫ ponit̄ scdm bñficiū quod ē fidei catholice diuulgatō per virtutē dataz apostolis alijs q̄ discipulis martyrib⁹. Illi aūt profecti ꝓica.vbiq; do.co. ꝙ ser.cōfir.se.signis qđ notať cum dī (vox dñi i vir.ꝛc) nā dñs ꝑ predicatores b⁹ loq̄batť (vox dñi) ꝫ ponit̄ terciū bñficiū quod est subiectio ꝓncipū fidei xp̄iane. maxime tpe constanti qđ notať cū dī (vox dñi confrin.ce) p altitudiēz cedrorū signific̄at magnitudo ꝓncipū terrenoz q̄ fuit fracta p veram humilitatē .qñ iugo xp̄i colla voluntarie ꝫmiserūt (ꝙ cōminues eos tanq̄ vitulum libani) .i. pascentem in libano qui est aial hūile (ꝙ dlēs quēadmodū filiꝰ vnicorniū) .i. xp̄s a deo patre ꝓlectꝰ ꝙ.q.vnicornis constans ꝙ impauidꝰ supplesecit hūiliatō nē ꝓncipū dēam (vox dñi) ꝫ ponit̄ quartū bñficiū quod ē condescensio dīna i passione martiz qđ notať cū dī (vox dñi inť cidētis fla.ignis) multi nāq; martires illesi steterūt in medio ignis ꝙ qñ ex ꝫ multi gētiles moti fuerūt ad credēdū xp̄o subditur (vox dñi ducci.debtū) .i. gētilitatē que ficut debtū culta non fuerat doctrina legis. ꝙ ꝓphetaz (vox dñi) ꝫ ponit̄ quitū bñficium qđ fuit illūinatō doctoruz ecclie ꝙ sic tanq̄ cerui cornib⁹ sacre scripture hēticos repressērūt. ideo dī (vox dñi ꝓpa.ceruos) ꝙ qñ obscura scripture declarata fuerūt p ipsos ſbditur (ꝙ revelabit ꝺden.) ex hoc aūt surgit laus in ecča ꝓpter qđ ſbditur (ꝙ in tem.ei⁹ omnes di.gl̄.) (ꝫ ponit̄ vi. bñficiū qđ est repressio multitudis pcōruz ꝙ quātū ad hoc dī (dñs diluuiū inhabitaē facit) añ publicatōnē fidei fuit in gētilib⁹ diluuiū pcōrum ꝫ ꝫ diluuiū de⁹ repressit qñ secreta de gētib⁹ collecta fecit suuz habitaculū ꝙ sic vbi sup abūdauit delictuz super abundat gr̄a.ro.v.

Exaltabo te dñe ꝛc) dñt hebrei q̄ i ꝺdicatōe tēpli p salomonē edificati cū sacerdotes vellent introducē arcam in locū suū.porte clauserūt se ꝙ cuz leuite cātātes .ps.c.xxx.vāssēt ad locū illū ꝓpter dauid ꝫ uū tuum non aduer.fa.xp̄i tui aperuerūt se ꝙ p hoc cognouit ꝓphus peccatū dauid de adulterio bersabee ꝙ homicidio vrie.a deo eē remissū. ⁹ contrarium plures adhuc tenebāt igiť qđ ꝫ previdēs in sp̄ū fecit hūc psalmum i quo cōfitetur dei bonitatē ꝙ ꝓpriā fragilitatē (Moraliť aūt potest exponi de q̄libet fideli .qui revelatōe dei. vel directura ꝓbabili agnoscē aliqđ graue pcūz a deo sibi remissū ꝙ sic ꝓmo ꝺfiteť ꝺinam bonitatē dicit (exaltabote dñe) .i. te laudabo corde ꝙ ore (qm̄ suscepisti me) In filiū adoptiuuz p̄ gratiam iustificātem (nec delectasti īmicos me.su p me) .i. deōes qui letant̄ de pcōr ꝓpitē (dñe deꝰ me⁹ cla.ad te) tanq̄ ad medicuz aie mee (ꝙ sanasti me) a pcī vulnere (dñe eduxisti ab infer.a.m.ꝛc) liberādo eā ab ei obligatōne ad gehēnā. ꝙ qm̄ sic liberatus non solū dēt deū laudare .ꝫ ēt alios ad ꝫ inuitare iō subditur (psallite dño oēs sācti ei⁹) .i. ab eo scificati (ꝙ ꝺfitemī) cōfessione laudis (memorie scitatis ei⁹) opera ei⁹ scā devote memorādo (qm̄ ira) .i. punitio (indignatōne ei⁹ ꝙ ꝛc) .q.d. punitō non ꝓcedit ex absoluta ꝺi volūtate ꝫ magd.vitagr̄e exc.xviij.nolo mor.pec.ꝫ vt magis ꝺuer. ꝙ vi. (ad vesp̄ū) .s. peccati qđ tenebram inducit (demorabiť flet⁹) .s. pnie p quaz impetrať lur gr̄e. ideo subditur (ꝙ ad maturnū leticia) q̄ tūc ozť iustic sol q̄ ē leticie cā

(Ego aũt)ꝺ ꝛcognoſcit ꝓpriaꝫ fragilita
tẽ.ꝺ.(ego ꝺixi in abun.mea).i. abunꝺan
cia temporali vl̃ ſpirituali elatus ex ea (ñ
mouebor i eẽnũ)a ꝛcitutꝺie iuſtitie (ꝺo. i
volũtate tua)ꝙ nõ ex mea iuſticia(.preſti
tiſti ꝺecori meo virtu.).i. ymagini tue ꝙꝺ
bẽo ex ꝺono nature aꝺꝺiꝺiſti ꝟtutẽ gr a
cie (Auertiſti fa. tu.a me)propter elacõꝫ
meam ex ꝺonis tue gratie (et facꝰ ſũ cõ
tur.) ꝓpter grauitatez ſequẽtiſ caſus (ao
te ꝺñe clama. ꝛc̃.)vt remittas mihi pcca
et allegabo qꝺ ſubꝺiť (que vtilitas i ſan
meo.ꝛc̃.)q.ꝺ.nlla(nũq̃ confi.ť.pul.).ſ.
corporis incinerati q.ꝺ .non ꝺeco melius
videtur ꝙ remittas culpam mihi .(Audi
uit)ſbic confitetur ꝺiuinam clementiam
vt oppoſita iuxta ſe poſita magis eluce
ſcãt ꝺ(auꝺiuit ꝺo)me ꝺep̃cãtẽ.(ꝙ miꝶꝰ
eſt mei).per ſuam pietatẽ (ꝺominus fa
ctus eſt aꝺiu.meꝰ). contra ſatan(conuer
tiſti plãctũ me.in gauꝺiũ mihi) ſecunꝺuꝫ
illuꝺ auguſtini peccatoꝛ ꝺe peccato ꝺole
at ꝙ ꝺe ꝺoloꝛe gauꝺeat(vt cantet tibi glo
ria mea).i.conſcientia pura(ꝺo.ꝺeus i e
ternum confiteboꝛ tibi)confeſſione lauꝺ
nam in patria eſt laus ꝺigis

In te ꝺomine ſpaui ꝛc̃) ꝓm hebꝛ
os ꝺauiꝺ in perſecutione ſauliſ fe
cit hunc pſalmũ naꝫ illa perſecu
tio ꝺurauit per tempus longum ꝙ in hoc
pſalmo grãs agit ꝺe euaſione periculo
rum preteritoꝛum ꝙ oꝛat pro euaſione fu
turoꝛum Moꝛaliter autem poteſt exponi
ꝺe quolibet fiꝺeli poſtulante ꝺe pſecutio
ne ꝺemonis liberari ꝙ primo ꝺeclarat ſu
am confiꝺenciam ꝺicens(In te ꝺomine
ſpera.non con.in eter.)per tuã bonitatez
penam eternam ꝺmutabis in tpalẽ.(.In
tua iuſtitia li.me)ꝙ non in mea(accelera
vt eꝛu.me).ne ꝺeficiam in temptatione(.
Eſto mihi in ꝺeũ ꝓtec.et i ꝺo.refu.)vt aꝺ
iuues actu pugnantem(quoniã tu es foꝛ
tituꝺo mea ꝛc̃.ꝙ propter nomen tuum.)
).non ꝓpter meum meritum(.Deꝺuces
me)in via moꝛum (Et enutries me)pabu
lo verbi tui ꝙ ſacramento cukariſtie(ꝺou
ces me ꝺe la.quez abſconꝺerũt mihi)nã
aliquãꝺo fit tentatio ſub ſpecie boni.(In
manus tuas cõ.ſpũm meuz)vt egreꝺien
tem ꝺe coꝛpe ſuſcipias ipm(oꝺiſti obſer.
va.)qui per vias ſupſtitioſas creꝺiť eua
ꝺere moꝛtem (ego autẽ in ꝺño ſperaui(et
non in talibꝰ remeoꝛis vanis ꝙ ſupſtitio
ſis(Exultabo ꝙ le.i miſericoꝛꝺia tua).qꝛ
me libẽabit tua gratia(quoniã reſpex.hu
me)oc̃lo miſericoꝛꝺie(ſaluaſti ꝺe ne.a.m
in grauibꝰ tẽrationibus aꝺuuuãꝺo eam
(nec concluſiſti me in manꝰ inimici.)ꝺ ẽ
concluꝺi pmiſiſti per actum vel conſẽſuꝫ
moꝛtalis peccati (ſtatuiſti i lo.ſpacio.pe.
meos.)per libertatem ſpirituſſancti(miſe
rere mei)hic conſequẽter allegat ꝺemõis
ſeuiciã qui frequẽter grauius inuaꝺit ho
minem ꝺeo gratũ ideo ꝺicit (miſerere mei
ꝺñe quoniã tribuloꝛ).ponꝺere tentatiõis
(conturbatꝰ eſt i ira).ſ.ꝺemonis otra me
excitata(oculꝰ meus)ſcz interioꝛ qui plꝰ
frequẽter turbatur in talibꝰ(.anima mea
).i.volũtas mea que mouet alias poſſas
ſicut aia coꝛpus(ꝙ venter meꝰ).i.memo/
ria mea in qua reponuntur ſñe ſacre ſñẽ
cibi in ventre(quoniã ꝺefecit ꝛc̃).i. ꝺefecti
oni approꝑquauit(ꝙ anni mei in ge.ꝛc̃)
ꝓpter tribulatõis põꝺus qꝺ ſignificatur
ꝑ hoc qꝺ ſubꝺiť (Infirmata ẽ ꝛc̃)ꝙ quo
niam ꝺiabolꝰ aꝺ nocenꝺum bonis vtituꝛ
malis hominibus tanq̃m membꝛis ſuis
tõ oꝝ(factꝰ ſũ oppꝛo.vi.meiſ).i.carnalibꝰ
amicis ne habeant pati quia ſunt ꝺe ſan/
guie meo(Qui vide.me.foꝛas fugi. a me
)ne inculpentur ex mea ſocietate.(obliui
oni ꝺatus ſum)illis qui ꝺiligebãt me(fa/
ctus ſũ tã.vas pꝺitũ)ſcꝺm eſtimatiõem
hoiꝫ(qm̃ auꝺiui vitupe.mul.ꝛc̃)fiẽ canci
moꝛꝺẽt canẽ pcuſſum(In eo ꝺũ oue.ſ.p
aꝺuer.me).ſ.ꝺemões ꝙ mali hoies(acci
pere aiam m.conci.ſunt)illi per culpam
ꝙ iſti ꝑ penã(Ego in te ſpaui ꝺo.)tanq̃m
in foꝛti protectoꝛe (ꝺixi)ẋbo coꝛꝺis ꝙ oꝛi.
(ꝺus meus es tu in manꝰ tu.ſoꝛ.mee)ꝺ ẽ
glia coꝛpis ꝙ aie q̃ ſoꝛs ẽ ꝙ hereꝺitas cle
ctoꝛuꝫ (Eripe me ꝺe ma.ini.)ꝺ eſt ꝺmo
nũ(ꝙ a pſequenti.)ꝺ ẽ iniq̃s hoibꝰ(.Il
luſtra fa.tu.ſuꝑ ſeruꝫ tuũ) ꝺſolãꝺo ipm
(ñ ꝺſũ.qm̃ inuo.te)ꝙ ſic mea ꝺiſtio reꝺũ
ꝺaret in te quoꝺãmõ(Erubeſcant)poſtq̃
oſtenꝺit verboꝛuꝫ ſeuiciã.hic conſequen
ter petit ꝺiam iuſticiã ꝺicẽſ(erubeſ. impij
)ꝺ eſt ꝺemões tua virtute ꝺeuicti(Et ꝺe
ꝺu.in infernũ)tanq̃m aꝺ locũ ſibi ꝺebitũ
mutꝛa.

(muta fi.la.dolo.) sb specie boni malū sug
gerētia (q̄ loquūtur aduer.ius. iniq̄tatē)
demones eni sunt supbissimi ⁊ abutūtur
bonis naturalib⁹ ⁊ sic i supbia ⁊ abusione
loquūt̄ ɔtra iustū sic̄ pz de sathā loquente
contra Job iniq̄ (q̄m magna) hic oñdit̄
dei mia erga afflictos iniuste qz reddit eis
maiores ɔsolatōes ꝓ tribulatōne. ideo dr̄
(q̄m magna) id est valde magna (mltitu
do dul.tue ꝛc̄) qz reseruat eis bonū infini
tum obiectiue degustandum. supeminen
ter ɔtinens quicq̄d dulcedis pōt excogita
ri (ꝑfecisti eis q̄ sperant in te ꝛc̄) .s. in tua
p̄destinatōne q̄ est immutabilis (In con
spectu fi.hoim) illi nanqz coraz hominib⁹
oñdūt se spare in domino. qui coram eis
opprobria ⁊ afflictiones ɔstanter sustinent
ꝓ ipso (abscon. eos i abscōdi. faciei tue)
.i. in tua faciali visione que ē alijs abscōdi
ta (a ɔturbatōne hoim) .i. a malis vite pñ
tis ⁊ future (ꝓteges eos in tab. tuo) .i. in
celo empireo. de quo dicitur .ps.xiiij. do
mine q̄s habi. in ta.t (a ɔtradictōe lingua
rū) contra eos nūc latrantiū ꝓpter qd̄ sb
dic̄ grāꝝ actō cum dr̄ (bñdict⁹ de⁹ qm̄ mi.
miam su. mihi) .i. mirificā ostēdit (in cita
te munita) .s. celesti munita bono infinito (
ego aūt dixi in ex.mē.mee) dum anxiarer
malis pñtis vite (ꝓiect⁹ sum a facie oculo
rum tuorū) tanq̄z res neglecta (iō exaudi
sti vo.o.mee) reddens ɔsolatōnē maximā
ꝓ modica tribulatōne (diligite dñm) h̄ ex
p̄dictis inducūtur fideles ad viriliter susti
nēduz (diligite dñm) aias vr̄as ꝓ ipo po
nēdo si fuerit nc̄c̄e (qm̄ veritatē req̄. dñs)
vos remunerādo (⁊ retribuet abundāter
fa.supbiam) vr̄os aduersarios puniendo
iō sbditur (viriliter agite ꝛc̄) pz snia.

Beati quorū ꝛc̄) psalmū istū dr̄ dd̄
fecisse qñ total remissio pcc̄i ꝓ ad
ulterio cū bersabee ⁊ homicidio v
rie sibi fuit dinit⁹ reuelata ¶ Moralit̄ autē
est or̄o penitētis qui reuelatōe dei vel ꝓba
bili cōiectura sentit grauia peccata sibi eē
dimissa ⁊ primo de hoc gratias deo agit.
dicens (beati quoꝝ re.sūt iniq̄tates) sunt
eni beati in spe ⁊ si non adhuc in re (⁊ quo/
rū te. sunt peccata) non diuine cognicoi.
sed eius punitōni (btūs vir cui non impu.
dñs peccatū) quia dedit ei gratiā satisfaci
endi pro eo (nec est in spiritu eius dolus)
ypocrisi peccata celādo. iō subdit̄ (qm̄ ta.
inuc.os.m) .i. tpe quo pcc̄a celaui (dū cl'a.
tota die) intus syndereſi peccato remur/
murāte (qm̄ die ac noc. grauata est sup me
man⁹) qm̄ ex continuatōne peccati aggra
uatur pena diuinitus infligēda ⁊ ex hmōi
consideratōne (Conuersus sum in erum
na mea) .i. ad cogitandū de miseria (dum
configitur spina) .i. aculeus conscientie ꝓ
pter quod (delictū .m. cognitū tibi feci) .id
est confessori locū tuū tenenti (⁊ tu remisi
sti impi .pec.m. ꝓ hac ora. ad te omnis sā
ctus) scilicz pro sua iusticia absqz rectoiuo
conseruanda (in tempore oportuno) quod
est totum tempus vite sue (veruntamē in
duluuio aquarum mul. ad eum nō appro
xima.) quasi diceret Pro certo si sic fecēit
inundatio temptatōnum ipsum non ab
sorbebit quia conuertet se ad deum dicēs
(tu es refugium.m. ꝛc̄ exultatio mea) .i. tu
deus in quo exultare spero (erue me a cir.
me) id est a demonibus mihi insidiantib⁹
(intellectum tibi dabo ⁊ instru.te.) ad pro
sequendum bonū ⁊ fugiendum maluz (in
via hac) .s. presentis vite (firmabo super
te ocu.meos) ne deuies a rectitudie iustie
⁊ quoniam sic directus bonū proximi desi
derat alios ad bonū excitat .d. (nolite fie
ri sicut equus ⁊ mulus) sequentes impetū
sensitiui appetitus dicit (in chamo ⁊ freno
max.eorum constringe) .id est virtute tue
potentie ne alijs noceant (Quoniam non
approximant ad te) per obedientiam .s. re
bellant de quibus subditur (multa flagel/
la pecca. que sibi reseruantur in inferni pe
nis (Sperantez aūt in dño) spe ex gratia
⁊ meritis proueniente (misericordia circū
dabit) ita ꝙ caterua demonum ei preuale
re nō poterit. ideo concluditur (letami in
domino. non in mundo (⁊ gloriamini oēs
recti corde) d̄ certa p̄mij celesti. expectatōe

Exultate iusti i domino ꝛc̄) sicut dixi
i expositōe litterali. Psalm⁹ iste vide
tur esse factus ad hoc ꝙ per leuitas ad d̄i
laudem cantaretur in templo. ⁊ eodem
modo cantandus est per ecclesie ministros
in nouo testamento. nec videtur mihi re/
quirendus alius sensus preter litteralem.
nisi ꝙ pro cythara ⁊ psalterio materiali/

bꝰ quibꝰ eccl̄ia nō vtiť i diuīs laudibꝰ accipiāť debite diſpoſicōes in laudātibꝰ vt ꝑ citara que ē triāgularī. figure. fides ſcē t̄nitatī. et ꝑ pſalteriū .x. cordarū ipleto decalogi deſigneť nam in laudantibus deū debite. fides et opera requirūtur

BEnedicā dn̄m ⁊c.)pſalmū iſtum feť dō ꝑ grāz actiōe. qñ ſimlando ſtulticiā corā rege geth ſic euaſit mortē q̄z bui regis ſibi volebāt iferre vñ dic̄ poeta. ſtulticiā ſimulare loco ſūma prudēcia eſt Moraliť āt expōi ꝓt de imutāte ſuū ſtatū ꝑ religiōis ingreſſū ꝓpť qō ab hoibꝰ fatuus reputať cuz tñ ꝑ h̄ ab ipſo mūdi pricula euitenť et ſic gratias agēs dicit (benedicā dn̄m in oi tpe).ſ. die et nocte i diuīs laudibꝰ diurnis ꝑ iter ⁊ nocturnis (ſp laus eiꝰ in ore meo)repeticō eſt eiuſdez ad maiorem deuocionis exp̄ſſionem (In domino laudabitur anima mea).id eſt in eiꝰ laudibus reputabo me laudatū quia lauſ dn̄i r̄oūdat in laudē hui(audiāt māſueti).i. religioſi qui mites eē dn̄t ⁊ benigni.(⁊ letēť.)eo q̄ in dei laudibꝰ ipſi laudanť ꝓpť qō inducit illos ad collaudādū dicēs (Magnificate dn̄m mecum ⁊c)(accedite)h̄ cōſeq̄ť inducit alios ad bonū q̄ bonꝰ religioſꝰ ſolicitus eſt de ſalute ſeculariuz ⁊ ſic dicit(accedite ad eum)de tenebris ꝺ uerſionis mūdane (et illumina.) lumine gracie qō ꝑtꝰ eſt dare(Et facies veſtre nō ꝺfūdentur).ſed magis honorabūť ex precū veſtrarum exaudicione (iſte pauꝑ clamauit et dominus exaudiuit eū)q.ꝺ. ſic faciet vobis ſi ad euz accedatis Inducit etī. āgeloruz ſubſidiū. ꝺ (imittit angelus dn̄i i circu. timen. eū)nam angeli ſolliciti ſunt de ſalute illorū quos cuſtodiſſe pſal. cxxiiij. (montes in circuitu eius).i. angeli.(Timete deū ⁊c. quoniam non eſt inopia timenti. eum)quia iam habent in ſpe bonū infinituz (diuites egerūt et eſu)loquitur de diuitibꝰ cupidis de quibꝰ dicit poeta creſcit amor numi. quātuz pecunia creſcit (Inquiren. autem dn̄z nō minuētur omni bono)Matbei vi. primum querite regnū dei et iuſticiam eius et hec omnia adꝺicientur (venite) conſequēter hortatur ad bonuz vite actiue qō magis reſpicit ſeculares. ꝺ(venite filij)ſ. dei per baptiſmū (timorez dn̄i docebo vos)quo timore repellitur peccatū (quis eſt homo qui vult vitam).ſ. gracie (Diligit dies videre bonos).ſ. glorie nā ibi nor non habent locū faciat ſupple qō ſequitur(ꝓhibe linguaz tuam a malo).ſ. contentionis detractionis et murmuracōis (Et labia tua ne loquanť doluz)duplicitatis et decepcōis et cōſimilium (diuerte a malo ⁊ fac bonū)ſunt enim due ꝑtes iuſticie generaliter dicte (inquire pacem) internaz fraternā. ſupnā (et perſequē eam).i. ꝑfecte ſequere.(Oculi) hic oſtēdit fructum bone actōis et penā male cōmirti. ꝺ (oculi dn̄i ſup iuſtoſ)vt eos protegat(⁊ aures eius ad pre. corum)vt exaudiat.(vultꝰ aūt dn̄i)id eſt eius indignatio(ſup facientes mala vt ꝑ. de terra)ſcilicz viuenciuz(memoriā eorū)quia nō habebūt ibi locum(Clamauerūt iuſti)orādo pie ꝑſeveranter ⁊ pro ſe.(⁊ dn̄s exaudi. eos)nā ocurrentibus tribus iſtis oratio ſemꝑ eſt exaudibilis(iurta eſt dn̄s his qui tribu. ſunt corde)ex afflictione iniuſta vt eos adiuuet(Et hu. ſpū ſalua.)non autem humiles facie tantum de quibꝰ dicit Ecc. xxix. Eſt q̄ nequiter ſe hūiliat ⁊ interiora eius plena ſūt dolo(multe tribu. iuſtorū)qz ꝑ mltas tribulatiōes oportet tranſire ad regnum dei.xiiij. (Et de omnibꝰ his liberauit eos)tranſferendo eos ad celum(cuſtodit dominꝰ oia oſſa eorum)integraliter reſuſcitāda per ipm(mors pec. pe.)qz inducit ad infernī tormēta (⁊ q̄ ode. iuſ. ꝺlinquēt).i de peccato in peccatū(redimat dn̄s aias ſer. ſuoꝝ).i. redēptiōis effectuz applicabit ad eas ꝑ fidē ⁊ ſacramēta(. ⁊ nō ꝺelinq̄t oēs q̄ ſpant in eo)vtentes vera ſpe q̄ ꝺ formata caritate

Iudica dn̄e).hunc pſalmū fecit dauit petens dei ſubuentionē contra ſaulis ꝑſecutiōem Miſtice x̄o p̄t exponi de xp̄o cuius dō figura fuit ⁊ paſſꝰ ē i ſe ⁊ i mēbris ſuis a iudeis ⁊ a gētilibꝰ tirānis igiť hō xp̄s primo petit p̄r̄is auriliū ꝺ.(Iudica dn̄e me)puniendo eos ſcdm ordinē iuſtitie tue (Expugna ipug. me)qō fcm fuit ꝑ exercitū rōm q̄ ꝺbellauit iudeos i vltiōez mortis xp̄i ⁊ diſcipl'oꝝ ſuoꝝ ⁊ in hoc romanus exercitus fuit diuinum inſtrumentum

a pre

(apprehende arma ꝛc̄)nam in exercitu romano fuerunt ista(ꝙ cōclude aduer. eos)quia iudei fuerunt a rōnis obsessi ꝙ tandem capti ꝙ parti occisi ꝙ parti captiuati luce .xix. Circūdabūt te inimici tui vallo ꝛc̄(dic anime mee sal⁹ tua ego sum)quod factum fuit in persona xp̄i in eius resurrectione ꝙ in membris eius nā ante destructionem iudee fideles . qui erant ibi monitu angeli transierunt in regnum agrippe(cō fundantur ꝛc̄) sic fuerunt iudei per exercitum romanorum(fiant tanq̄ pul. ante faciē)quia per orbem fuerunt in captiuitatem disperſi(ꝙ angelus dñi coar. eos) angelus iste potest intelligi romanus exercitus qui ad hoc a domino fuit missus(fiat via illo.te)p excecatōnē.Ro.xi. cecitas ex pte contigit in isrāel(ꝙ lubricum)nam p pter cecitatem ruūt de peccato in peccatū (ꝙ angelus dñi perseque. eos) nam executor est diuine iusticie(qm̄ gratis).i. sine cā (absconde. m̄ interitum)frequenter enim christo insidias posuerunt. vt patet in actibus apostolorum in pluribus locis(Supua.exprobra. animam .m.) id est false dic̄ (veniat illi laque⁹ ꝛc̄) id est romanus exercitus(ꝙ captio quam abscondit appre. ipz ꝛc̄)scribitur.mat.xxij.ꝙ iudei volentes capere xp̄m in sermone q̄sierunt ab eo si licitum erat eis dare tributuz cesari vt si dicere ꝙ non accusarēt eum.q. mouentez populum ad rebellionem ꝙ ipsi per hoc.s.per rebellionē ad romanos fuerunt capti ꝙ captiuati ꝙ occisi.vt dicit ioseph⁹(anima aute mea etul.in domino) .s.in mea resurrectione (omnia autem ossa mea)per que significantur dotes corporis gl̄ose (dicent) id est facto ostendent potentiam dei. ideo subditur(quis similis tui eripiens inopez)id est Christum pauperē(de manu fortiorum).id est demonum qui naturali potestate erant fortiores Christo homine(surgentes testes iniqui)id est iudei membra diaboli accusantes Christum coram pylato(que ignorabā)id est approbabam(interrogabant me) imponentes ꝙ ea feciſſem ꝙ sic deberem reddere rationem (retribuebant mihi mala pro bonis) tamquam ingratissimi(sterilitatem anime mee).id est defectum omnium bonorum imputantes mihi(ego autem cum mihi molesti essent indubar cilicio) Christus enim mat .xi. Asperitatem vestiū commendauit ꝙ ideo verisimile est ꝙ ea vsus fuēit quia cepit facere ꝙ docere actu .i. (humiliabam in ieiunio animam meaz).xl.diebus.ꝙ.xl. noctibus .mat. iiij.(ꝙ oratio mea i sinu mea conuertetur)quod fuit impletum in glorificatōne sui corporis ꝙ exaltatōne pro quibus orauerat(quasi proximum quasi frez nostrum)reputabam populum iudaicum de quibus natus fui ſm carnem ideo(sic complacebaz)in bonis eorum. Jo.x. Ego veni vt vitam habeant ꝙ abundātius habeant(quasi lugens ꝙ contristatus)ō malis eorum(sic humiliabar).Luce.xix. Videns ihesus ciuitatem sc̄am ierusalez fleuit super illam ꝓpter mala populo iudaico imminentia (et aduersum) hic ponitur grauitas persecutōnis Christi a populo iudeorum cum dicitur (Et aduersum me letati sunt)de mea captōe(ꝙ conuenerūt) accusantes coram pylato(ꝙ congrega.sunt super me flagella)quia pylatus fecit eum flagellari.ꝙ postea crucifigi(ꝙ ignorauī) . id est sic me habui ac si ignorarē flagella sup me ventura. nam iuit obuiam querentib⁹ Christum ꝙ se manifestauit(dissipati sūt) s.iudei per romanos ꝓpter peccatum i me (nec compūcti) qz pro maiori parte remāserūt contra xp̄m obstinati (tentauerunt me)capere in sermone(subsānauerūt me)i cruce dicentes vah qui destruis tēplum dei ꝛc̄(frēouerūt super me dentibus suis)sicut canes rabidi(dñe ꝛc̄)Hic ponit oratō xp̄i p sua liberatōne cū dicitur (dñe quando respicies)oculo clemētie tue(restitue animā meam) qō factū fuit in sua resurrectōne(a leonib⁹ vnicā meaz).i.eccāz meā a tirannis qō factū fuit tpe constātini iperatoris(confitebor tibi)in mēbris meis(i ecclesia magna)qz tunc ecclesie fuerūt aperte ꝙ alie plures de nouo edificate(in pplo graui)moribus(laudabo te) laus eniz taliū est accepta ante deū(nō supgaudeāt m̄).s.tirāni q̄ querebāt gaudē de destructōe ecc̄e(q̄ oderūt me gratis).i. sine cā(ꝙ ānuunt oculi) nā aliqñ tirāni p̄tēdebāt bonuz vultū mēbris xp̄i.vt p blādicias eos auerterent a fide.iō subdit(qm̄ m̄ quidē pacifi/

ce loquebant̄ ꝛc̄.)(dilatauerūt sup̄ me os
suum)sup̄be loquentes ꝯtra me ad meos
fideles(dixerunt euge)gaudentes de fide
lium afflictiōe(.vidisti domine ne sileas)
impunitū dimittendo (ne discedas a me
)tuam defensioez subtrahendo (exurge
et intende iudicio meo)pro me iudicādo
(iudica me secundum iusticiam tuam)
que protegit innocentes et punit mali/
gnātes (et nō supergaudeāt mihi).i. ha
bentes intentum suum malignū(.erube/
scant ꝛc̄.)videntes contrariū intentionis
sue p̄uerse(induantur confusione et reue
rentia).i.timore(exultent et letentur qui
volunt iusticiam meam).i.gaudeant ex
terius in corde (et dicant)deū laudando
(qui volunt pacem serui eius).i.ecclesie
q̄ ꝟaciter deo seruit .Cetera patēt

Dixit iniustus ꝛc̄.)hūc psalmuz vi
detur fecisse dauid de saule ip̄m
nequiter p̄sequente et deo ipsum
misericorditer saluante¶ Moraliter autē
potest exponi de malicia demonis fidelez
quemlibet p̄sequentis et de misericordia
dei ipsum liberantis .ꝛ primo describitur
demonis malicia cum dicitur (dixit iniu
stus et delinquat in semet ipso)diabolus
obstinatus in malo (quoniaz dolose egit
ꝛc̄.)sub specie boni ad malum īducendo
(vt inueniatur iniquitas ad odiū)querit
enim principaliter discordias et odia(no
luit intelligere ꝛc̄.).i.noluit intellectū suū
applicare ad bonum (iniquitatē medita
tus ē in cubili suo)i.in peccatoris animo
in quo quiescit sicut in cubili proprio(asti
tit omni vie non bone).i.male inducens
ad ipsam homines pro vt potest (maliciā
autem non odiuit).i.dilexit (Domine)
hic scd̄m describit̄.s.misericordia dei sal
uantis cū dicitur (domine in celo miseri
cordia tua ꝛc̄.)q.d. extenditur a sup̄mis
celis vsque ad hec inferiora ideo subditur
(homines et iumenta saluabis ꝛc̄.filij au
tem hominum).i.imitatores rationabili
ter viuenciū(in tegmine alarum tuarum
sup̄abunt).i.in protectione tue gracie p̄
presenti .et glorie pro futuro (inebriabūt̄
ab vbertate domus tue).i.celestis glorie
vbi totus saciabitur appetitus(et in lumi
ne tuo videbimus lumen)nam in lumine
glorie finito.videtur deus qui lumen est
infinitum(pretende misericordiam tuam
scientibus te)sciencia practica cui amor ē
annexus accipitur tamen large praxis (.
ꝛ iusticiam tuam)id est coronam iusticie
tue(non veniat mihi pes superbie).id est
diaboli me deiectum conculcando(ꝛ ma
nus peccatoris)id est diaboli in peccati.
obstinati(nō moueat me).a statu iusticie
(ibi ceciderunt qui operantur iniquitatez
).naz a gratia deijciuntur per demonem
ꝛ postea conculcantur in gehenna

Noli emulari ꝛc̄.)In expositione lit
terali libri psalmorum dixi q̄ tē/
pore dauid multi vidētes malos
homines temporaliter prosperari ꝛ bo/
nos frequenter conculcari ex hoc declina
bāt ad male agendum propter quod da/
uid fecit hunc psalmum.ostendens q̄ p̄
speritas malorum est contemnenda ꝛ ad
uersitas bonorum non est abhorrenda
quia semper sunt melioris cōditionis etl.
in presenti licet hominibus sensualitatez
sequentibus contrariuz videatur ꝛ sic pa
tet q̄ sensus litteralis hui⁹ psalmi.est sim
pliciter moralis propter quod nō est alia
moralitas requirenda

Domine ne in furore ꝛc̄.)In exposi
tione literali dixi q̄ Dauid fecit
hunc psalmum ad recordanduz
peccata propria coram deo pro sua humi
liatione ꝛ venie postulatione Moralit̄
autem potest esse oratio cuiuslibet pecca
toris vere penitentis et peccata sua coraz
deo recordantis humiliter ꝛ veniam po
stulantis dicens(domine ne in furore tuo
arguas me)id est ne in rigore tue iusticie
me punias sed cum tue misericordie dul
core(quoniā sagitte tue in fixe sunt mihi
)id est sentencie tue contra peccatores in
veteri ac nouo testamento scripte incusse
runt mihi timorem (ꝛ confirmasti super
me manum tuam)quia disposuisti q̄ de/
dec⁹ culpe ñ r̄maneat sine iusticie decoē(
ñ ē sanitas i carne mea) p̄p̄t̄ fomitē ex car
ne nascētē (a facie ire tue ñ ē pax ossibus
meis

meis)qñ conſidero tue iuſticie rigorem et peccatorum meorum horrorem nihil i me remanet virtutis ꝙ ſubditur cauſa cum dicitur (quoniam iniquitates mee ſuper greſſe ſunt ꝛc̃ putruerunt ꝙ corrupte ſunt cicatrices mee)per recidiuatõnem frequentẽ in lapſum culpe(a facie inſipientie mee) talis enim recidiuatio contingit ꝓpter defectum ſapientie(miſer factus ſum) miſeria culpe(ꝙ curuatus ſum)a rectitudine iuſticie(vſq; in finem)id eſt vltra modum communem(tota die contriſtatus ingrediebar) ꝓpter remurmuratõnẽ ſine reſis cõtra malum.yſa.xlviij.Non eſt pax impijs dicit dominus(quoniam lumbi mei impleti ſũt illuſionibus) id eſt libidinum incentiuis (non eſt ſanitas in carne mea) naꝫ in totũ corpus redundãt huiuſmodi incentia (afflictus ſum)ex talibus incentiuis(ꝙ humiliatus ſum nimis)quia talis motus eſt beſtialis(rugiebam a gemitu cordis mei)ratione contradicente ꝙ non prevalente.Et quoniam homo poſitus in tali languore neceſſe habet ad deum recurrere.ſubditur (domine ante te omne deſiderium meum ꝛc̃)ſuſpirando tuum auxilium. ꝙ ſubditur cauſa(cor meum conturbatum eſt ꝛc̃ ꝙ lumen oculorum meorum)ſcilicet mentaliũ (ꝙ ipſũ non eſt mecum) ꝓpter turbulentiã paſſionum(amici mei ꝙ proximi mei ꝛc̃) id eſt affines ꝙ conſanguinei) aduerſũ me appropinquauerunt) ſrequenter enim in via morum impediũt(ꝙ qui iuxta me erãt)id eſt eſſe debebant ad me dirigẽdũ ꝙ cõfortandum in bono.cuiuſmodi ſunt eccleſie miniſtri(delonge ſteterunt)quia de animabus parum ꝙ de pecunijs multum curant.qõ ſignificatur.luce.x. capitulo i parabola ſauciati . quem ſacerdos ꝙ leuita tranſierunt abſq; cura(ꝙ vim faciebant ꝙ querebant animam meam)id ẽ demones temptatõnes horridas immittentes(ꝙ ꝙ inquirebant mala mihi) ſcilicet homines maligni qui ſunt membra diaboli(locuti ſunt vanitates)id eſt mendatia cõtra me (ego autem tanquam ſurdus ꝛc̃) id eſt ſic pacienter ſuſtinui ac ſi eſſem ſurdus ꝙ mutus(ꝙ factus ſum ꝛc̃)repeticio eſt eiuſdem ad maiorem expreſſionem ꝙ ꝙniam iniuſte pacientibus ꝙ de deo confitentib9 ipſe ſue

currit.ſubditur (quoniam ego in te ſperaui ꝙ ꝛc̃ quia dixi) in oratõne te deprecando (ne quando ſupergaudeant mihi inimici mei) id eſt demones de lapſu hominum gaudentes(ꝙ dum commouentur pedes mei)id eſt ſi viderent a rectitudine iuſticie declinare(ſuper me magna locuti ſunt).i. loquerentur quaſi tenentes me devictum (quoniam ego in flagella paratus ſum).i. ſuſtinere pacienter quicq̃d inflixeris(ꝙ dolor meus)de peccatis commiſſis(in cõſpectu meo ſemper)per cordis contritõnem(quoniam iniquitatem meã annunciabo)in vera confeſſione(ꝙ cogitabo ꝓ peccato meo)id eſt proprius ſacrificatõe quaſi dicat hec faciam ad hoc ꝙ exaudias me(inimici autem mei viuunt ꝛc̃)id eſt temporaliter proſperantur.ꝙ cõtra me mala machinantur pro bonis a me ſibi collatis . ideo concluditur(ne derelinquas me ꝛc̃) ſõtra hõdo auxiliũ tuum quoniam in neceſſitate poſitus ſum.

Dixi cuſtodiam ꝛc̃) Ra.Sa.dicit ꝙ dõ. fecit hunc pſalmum previdẽs in ſpiritu captiuitatem babilonicam in qua popul9 iſrael fuit in tanto timore ꝙ de iniurijs illatis ſibi nõ audebat conqueri vel murmurare.Moraliter autez poteſt exponi de quolibet põito pro peccatis ſuis in afflictõne corporali .de quibus tamen penitet ꝙ petit a deo miſericorditer liberari licet ſuſtineat pacienter dicit igit̃ (dixi cuſtodiaz vias meas) id eſt firmiter propoſui cauẽ a recidiuo peccati (vt non delinquam in lingua mea)murmurando contra iudicia diuina(poſui ori meo cuſtodiam) per circũſpectõnẽ(cum conſiſteret peccator ꝛc̃)id eſt dyabolus vel homo malus(obmutui ꝙ ſilui a bonis)id eſt expreſſione penitencie mee ꝙ afflictõis grauitate (ꝙ dolor meus renouatus eſt) nam augmentatur cum in corde clauſus tenetur ſicut apoſtema grauius affligit anteq̃z aperiatur ideo ſubditur (concaluit cor meum ꝙ ꝛc̃)et doloris augmento(locutus ſum in lingua mea)tacite orando(notum fac mihi domine finem meum ꝙ ꝛc̃) ſcilicet quantuz ad afflictionem preſentem(vt ſciam quid deſit mihi)id eſt q̃z diu durabit. ꝙ pro acceleratione termini allegat breuitatem vi

te dicēs (ecce mensurabiles posuisti dies meos).i.valde breues quia res breuis ō facili numerat (ꝙ substācia mea tanquā nihilum ante te).i.res tam modica ꝙp q̄ si nihil est reputanda et non solus ego sum huius condicionis (sed etiam omnis hō viuens)quantum ad corpus (verumtamen in imagine ꝓtransit homo).i.in anima imagine dei insignita pertransit homo a corruptibili vita nam ipa est in mortalis (ꝫ et frustra conturbatur) de solicitudine circa bona presentis vite ideo subditur (thesaurisat et ignorat cui congregabit ea)quia forsitan fures rapient vel eius aduersarij possidebūt propter quod concluditur(et nunc q̄ est exspectatio mea nōne dominus)quasi diceret sic(et substancia mea apud te est).i.omnes diuicie mee(ab omnibus iniquitatib⁹ meis erue me)propter quas (opprobrium insipiēti dedisti me).i.maligno me ꝑsequēti (ob mutui ⁊c̄)i.paciēter sustinui ꝓpter te quoniam voluisti ideo (amoue a me plagas tuas)i.afflictiones istas quarū grauitas allegatur cum dicitur(in fortitudine manus tue ego defeci ⁊c̄.)quia tamē de⁹ agit omnia iuste.subditur (propter iniquitatē corripuisti hominem).i.me ipsum (et tabescere fecisti sicut araneā animam eius).i.vitam meaz que noīe anime significatur reddidisti sicut rem vilem et abomīabilem (verūtamē vane conturbatur omnis homo)de vite p̄sentis afflictione .nā omnia facis ad bonū electoꝝ quia tamē nullus cessare debz a dei depcatione iō subditur(exaudi oracionem meam ⁊c̄.ne fileas).i.dissimules te audire(quoniā aduena sum)in vita p̄senti (remitte mihi) culpam et penaz (vt ffrigerer)p tuā consolacionē (priusq̄z abeā)de vita presenti et (amplius non ero)in statu merendi

Expectās expectaui dn̄m)psalm⁹ iste litteraliter expōitur ō christo Moraliter autē expōi potest deca tholico doctore de gētilitate vocato cui⁹ modi fuerūt sancti dionisius ambrosius. augustinus.et plures alij ꝙ primo confitetur graciam sue vocacionis dicens(expectans expectaui dominum.)id est desiderio desideraui cognoscere fidei veritatez (et intendit mihi)vocando me ad ipsam (et eduxit me de lacu miserie.).s.infidelitatis(et de luto fecis).i.carnalib⁹ vicijs que licita gentilitas reputabat(et statuit supra petrā pedes meos).i.super christū (et direxit gressus meos in via morum (et immisit in os meum canticum ⁊c̄.)scilicet graciarum actionis pro beneficio diuine miseracionis vnō in beati augustini conuersione .te deum laudamus dicitur factum fuisse (videbunt multi ⁊c̄.)naz ex conuersione tanti viri multi mouētur ad deuocionem fidei (beatus vir cuius ē nomen domini spes eius) et non vanitas mūdi huius ideo sequitur (et non respexit vanitates)vite presentis (. et insanias falsas).i.errores gentilium et iudeorum nisi ad eos destruendum(multa fecisti deus mirabilia)in tua incarnatiōe resurrectione ꝙ ascensione ꝙ similibus(ꝙ cogitationib⁹ tuis).i.sapiencia tua(non est qui similis sit tibi)nam ipsa est infinita (. Annunciaui)hic ponitur vtilitas dicte cōuersiōis ē que instructō populi de diuinis.cū dicitur in persona dicti doctoris (Annunciaui ꝙ locutus sum)scilicet mirabilia de lege tua verbis et scriptis.(.multiplicati sunt super numeruz)scilicet effectus tuorum mirabilium plusquam posset per hominem enarrari(sacrificiuz ꝙ oblationez)scilicet veteri. legis.(.Noluisti). quia legalia mortificata fuerunt in passione christi ꝙ mortifera post publicationem euangelij(aures autem perfeciſti mihi.).id ē voluntatem obediendi tibi.(Holocaustuz et pro peccato ⁊c̄ .).repetitio est ei⁹ quod dictum est de legalibus.(.Tunc dixi ecce venio).paratus obedire (.In capite libri scriptum est de me).primus enim psalm⁹ est de bono doctore sicut dictuz fuit ibidē

tem tuam ꝛc̄) exēplo Christi qui cepit facere ⁊ docere (annunciaui iusticiaꝫ tuā) verbis ⁊ scriptis ⁊ sic faciam de futuro. Ideo subditur (ecce labia mea non prohibebo ⁊ cetera) iusticiaꝫ tuaꝫ m̄ reuelataꝫ (non abscondi) ꝫ ꝓpalaui (Tu aūt domine) hic petitur remissio peccatorum ante confessionē ꝑpetratoꝝ ⁊ ec̄ pꝰ saltez venialiū. cū dicitur (tu autem domine ne longe facias miseratōnes tuas a me) vt sicut misericorditer me vocasti. ita peccata remittas m̄ (quoniam circundederunt me mala ⁊c̄) Sequitur (⁊ non potui vt viderem) quoniam peccatum obnubilat intellectum (multiplicate sūt super capillos ⁊ cetera) plus q̄ꝫ scirem numerare (⁊ cor meum dereliquit me) pre timore offense (complacent tibi domine vt eruas) ab istis peccatis (confundantur ⁊ reuereantur simul qui querunt animam meam) id est spiritus maligni (ferant confestim confusionem suam) tanq̄ꝫ victi qui dicunt mihi euge euge) gaudētes de mea deiectione (exultent ⁊ letentur super te ꝛc̄) id est ꝓpter bonitatem tuaꝫ (ego autem mendicus sum) id est nullū hn̄s ex me bonum (dominus autē solicitus ē mei) corporaliter ⁊ spiritualiter prouidens m̄ (deꝰ meꝰ ne tardaueris) mihi succurrere in periculis cunctis

Beatus qui intelligit ꝛc̄) Psalmus iste litteraliter intelligitur de xp̄o Moraliter autem potest exponi d̄ quolibet fideli misericordie operibus intento de quo dicitur (beatus qui intelligit super egenum ⁊ pauperem) scilicet ⁊ effectu ꝑm suam possibilitatem. talis enim btūs in spe. ⁊ postea erit in re. si tn̄ bene perseueret (in die mala) id est mortis (liberabit eū dominus) ab inimicis (dominus conꝑuet eū) in presenti vita pro pauperibus suis (⁊ non tradat euꝫ ꝛc̄) id est non permittat eū cadere per peccatum mortale (dominus opem ferat illi super lectū ꝛc̄) id est si cadat in infirmitatem corporis dominus ita sanet eum. q̄ cito surgere possit de lecto iō subditur (vniuersum stratum eiꝰ versasti) ⁊ quia magis appeti debēt sanitas anime q̄ꝫ corporis ideo subditur (ego dixi domine miserere mei ꝛc̄ inimici mei) id est spiritus maligni (dixerunt mala mihi) de peccatis grauiter temptantes (⁊ si ingrediebatur) aliquis demonum vt videret qualiter me decipere posset (vana loquebatur) id est mendacia me ad malum sub specie boni (cor eius congregauit iniquitatem sibi) nā ex temptatōne demonum crescit pena eorum (egrediebatur foras) temptando me per hominem malum tanq̄ꝫ per instrumētum suum (aduersum me susurrabāt omnes inimici mei ꝛc̄) scilicet demones ⁊ homines mali (verbum iniquum constituerunt aduersum me) ⁊ quid sit illud subdit̄ (nunquid qui dormit nō adijciet vt resurgat) quasi diceret si per consuetudinez obdormierit in peccato. non resurget ab eo. nec mirum si talia cogitant contra me demones nam etiaꝫ propinqui mei moti ambitōne querunt me supplantare ideo sequitur (Etenim homo pacis mee ꝛc̄ tu autem domine miserere mei ⁊ resuscita me) liberando me de talium malignitate (⁊ retribuam eis) bona pro malis ꝑm consilium Christi. mat. v. Benefacite his qui oderūt vos ꝛc̄) in hoc cognoui quoniam voluisti me ꝛc̄) id est approbasti me si dyabolus inimicus meus non gaudeat super me tāq̄ꝫ deuictum ab eo (me autem ꝓpter innocentiam suscepisti) in filium adoptando (⁊ cōfirmasti me ꝛc̄) quantum est ex te. nam caritas est arra glorie ⁊ quia de tanto bono magnifice regratiandum est deo subditur (benedictus deus ꝛc̄)

Quemadmodum desiderat ⁊c̄) Psalmus iste litteraliter exponitur de filijs israel existentibus in babilonica captiuitate desiderantibus ad terram suaꝫ redire. Moraliter potest exponi de quolibet deuoto fideli. q̄ considerās hāc vitam esse captiuitatem suspirat ad ciuitatem celestem sicut paulus philippen. tercio. Desiderium habens dissolui et eē cum Christo. ⁊ sic dicitur (quemadmodū desiderat ⁊c̄) qui calefactus ex insecutōne venatorum. ⁊ aquaꝫ desiderat supra modum (ita desiderat anima mea ad te deus) id est vt ad te veniam per apertam visionem ⁊ plenam fruitionem. ideo subditur (quando veniam ⁊ apparebo ante faciem ⁊ cetera) ⁊ sicut hec visio est desiderata sic eius dilatio est anxia. propter quod subdi

tur(fuerunt mihi lacrime mee panes die ac nocte)id est pro dilatione tue visionis flebam etiã tpe comestionis q dormitiõis (duz dicitur mihi quotidie)in meditationibus meis(vbi est deus tuus)quia non habetur in vita pñti Exodi.xxxiij.Non videbit me homo q viuet(.hec recordatus sum q effudi in me animam meam)p gemitum q lacrimationẽ(quoniã trãsibo in locum tabernaculi ꝛc̃)id est per talem lucruz cum dei gratia mereboz transire ad locuz fruitionis diuine Math̃.v.Beati q̃ lugent quoniam ipsi consolabũtur(in voce exultatõis ꝛc̃)nã in illa fruitiõe btã erit laus continua p̃s.lxxxiiij.Beati qui habitant in domo tua domine in secula seculoꝝ laudabunt te q quoniã spes assecꝑoi hãc fruitionem dat internam consolationem Sequit̃(quare tristis es anima mea ꝛc̃). Sequitur(spera in ð quoniã adhuc cõfitebor illi)confessione laudis cõtinue cũ beatis(ad me ipz anima me conturbata est).id est in me ipo contristor pro dilatione glorie(ꝓpterea)ad aliqualem consolationem(memor ero tui de terra iordanis)id est beneficiorum tuorum in terra iordanis collatorum.nam ibi cristus isti tuit baptismi sacramentum per quẽ habetur ingressus ad celum Jo.iij.Nisi q̃s renatus fuerit ex aqua q spiritu sancto ñ potest introire regnũ dei(q hermonim a monte modico)iste mons potest intelligi mons caluarie qui est modicꝰ respectu aliorum monciũm circa ierusalem q etiã mõs hermonim.i.damnatiõis.nã ibi puniebãtur damnati ad mortem q ibi passꝰ est cristus cuius beneficij memores esse debemus(Abissus abyssuz ꝛc̃)hic describitur tedium proueniens ex predicta dilatione q̃ prouenit ex multiplicatiõe malorum in hac vita que desiderantibꝰ vitam beatam.grauia sunt ad videnduz ideo dicitur(.Abyssus abyssum inuocat)id est culpa culpam vnde dicit Gregl.Peccatũ qð non per penitenciã diluitur mox suo ponderе ad aliud trahit(in voce catharactarum tuaruz)cataracte sunt nubes ex quibus procedunt tonitrua grandines q fulgura per que significãtur multiplices pene multiplicationi culparum debite iõ subditur(omnia excelsa tua q fluctus tui super me trãsierunt)quia ꝓpter peccata a superioribus creaturis q inferioribꝰ pene infliguntur Hab̃.v.capitulo armabit creaturam ad vltionẽ inimicoruz qz tam iste pene paciẽter sũt tolerãde dicit(.i die mãdauit dñs misericordiã suaz)id est tempus ꝓsperitatis exercere opera pietatis (q nocte canticum eius)id est tpe aduersitatis exercere canticuz diuine laudis publice q secrete ideo subditur(apud me oratio ꝛc̃).i.in secreto.(dicã deo susceptor meus es)in publico(.q̃re oblitus es mei)in miseriis me relinquẽdo(q quare contristatꝰ incedo)p viaz huiꝰ vite cũ possis me statiz liberaẽ (dũ confringuntur ossa mea).i.virtutes in quibꝰ consistit robur mentis que tamẽ aliquãdo turbant ex afflictionibus vite pñtis(.exprobrauerũt mi qui tribulant me inimici mei)id est demones q homines mali qui sũt eorum ministri(dum dicunt mihi per singulos dies vbi est deus tuus)quia temptant me desperare de tua visione seu quia talis tentatio est simpliciter repellenda subditur(quare tristis es aia mea)de talibus tẽtationibus(.spera in ð qm̃ adhuc confitebor illi)confessione laudis continue cum ad tui conspectum adduxeris vultũ meũ Judica me domine ꝛc̃)apud hebreos p̃s iste non distinguitur a precedẽti ꝓpter qð videt ad eandẽ vel ad filem sniam referri sicut eni dilatio vite future redditur tedio sa ex afflictionibus desup vl̃ desubtus venientibꝰ ita similiter ex molestia ab infidelibus ideo dicitur(iudica me deus q discerne causam meam)ipam approbando(de gente non sancta)id est infideli ipam cõdenando.(.ab hoie iniquo q doloso eruere me)nam infideles iniquitates q dolos cogitant cõtra fideles(.quia tu es deus fortitudo mea).id est me potens liberare ab eoꝝ nequicia(q̃re me repulisti)me dimittendo in afflictione tali(emitte lucẽ tuaz)scilicet gratie tue.(q veritatem).iusticie tue(ipa me deduxerunt)p viam mozum (q adduxerunt in mõtẽ scim̃ tuũ)id est ad ecclaz militantẽ per fidẽ caritate formatã (q in tabnacula tua).i.scõꝝ collegia(q introibo ad altaẽ dei)offerẽdo deuotõis sac

ficia(ad dñm qui letificat iuuẽtutẽ meaz) p spũs renouacõnem.ij.coz.iiij. Si is qui foris est homo noster corrũpatur.tñ is q intus est.renouat de die in die(confitebor tibi in cythara)que ẽ figure triangularis. ꝯ per ipsam significatur fides trinitatis. quoniam deus trinus q vnus est confitẽdus(quare tristis es anima mea qẽ) exponatur sicut psalmo pcedẽti.

DEus auribus qẽ) Psalmuz istum aliter exposui de filiozꝫ israel afflictõne.per antiochum nobilem. Mistice véo potest exponi de persecutione xpianozum p saladinũ q eius gentem. vt sic in psonis xpianozum dicat(deus auribus nostris audiuim⁹)opa magna per te facta p populo xpiano in terra pmissionis tpe godefridi de bilone (q in dieb⁹ antiqs).s.tempore heli adriani imperatoris q ierusalem a tiro destructam reedificauit q eius habitatõnem xpianis concessit q p hibuit iudeis(man⁹ tua gentes dispdidit).i. sarracenos veniente dicto godefrido cum exercitu xpiano contra eos(q plãtasti eos).s.xpianos qui terram de manib⁹ sarracenozuz ereptã tenuerũt.lxxxviij. annis(affligisti populos) sarracenozum(nec enim in gladio suo possederunt terram qẽ)licet enim habuerunt exercitum magnuz q fortez .tamẽ victoria virtute dei pcipaliter fuit facta nã die qua capta fuit ierusalem.xpianis ꝓpter nimiam afflictõnẽ volẽtibus retrocedere ab insultu apparuit angelus in spẽ hominis super montez oliueti eos ad pliũ reuocantis q sic fuit capta. ideo subditur (ẓ dextera tua qẽ q mãdas salutes iacob).i.populo xpiano supplanta tozi viciozꝫ(in te inimicos nostros ventilabimus cornu) quia post captionem ierusalem dedit deus xpianis plures victoriaꝫ contra sarracenos insurgentes cõtra eos de quibus deus erat laudandus.ideo subditur(in deo laudabimur qẽ)Nunc autem repulisti nos q confudisti nos)scilicet tempore saladini q successozum eius(dedisti nos tanquam oues escarum qẽ) quia multi Christiani fuerunt occisi.q multi capti. q in seruitutem venditi q pro paruo pcio quasi nullius reputatõnis (tota die verecundia mea contra me est)quia sepulcrum Christi q ciuitas sancta sunt in manu populi sarraceni(hec omnia venerunt super nos) que sunt valde grauia (nec obliti sumus te) recedendo a catholica fide (q declinasti semitas nostras a via tua) nõ eni possumus p libito nostro accedere ad sepulcrum tuũ q ad alia loca sancta Cetera patent de afflictõne xpianozum vsq ibi (exurge quare obdormis domine) dicitur enim deus dormire ꝑm communem modum loquendi. quando dissimulat mala magna publica punire.

ERuctauit cor meum qẽ) Psalm⁹ iste de Christo loquitur q ecclesia ꝑm sensum litteralem. Moraliter autem exponi potest de quolibet bono põtifice q eius ecclesia.que est sua sponsa igitur psalmista premittit quandam prefationem dicens.(eructauit cor meum verbuz bonum)verbum proprie dictum est conceptuz mentis cuius expressiuum est verbũ vocis. cor autem in sacra scriptura q in communi modo loquendi.frequenter accipitur pro mente ¶ Est igitur sensus(eructauit cor meum verbum bonum). id est mens mea concepit conceptum bonum(dico ego opera mea regi) id est verbo vocis exprimo concept⁹ meos bonos ad laudem regis omniũ.sed quoniam cor q lingua ꝓphete in hoc mouebatur a spiritu sancto.subditur(lingua mea calam⁹ scribe velociter scribentis)id est spiritussancti qui temporis interuallo non indiget ad docendum(Speciosus)Sibie psalmista accedit ad narrationem in qua primo describit sponsi scilicz pontificis conditõnem dicens(speciosus forma pre filijs hominum)quia pontifex debet precellere subditos in decore sanctitatis.Gregorius i pastorali. Tantum actionem populi transcendere debet actio presulis quãtum distat a grege vita pastoris.(diffusa est gratia in labijs tuis. nam pontificis labia debẽt esse gratiosa in diuinozum celebratione. q in efficaci predicatione. propterea benedixit te deus in eternum. Per hoc enim meretur a deo benedici per gratiam in psenti. q per gloriam in futuro(accingere gladio et cetera)scilicet gladio verbi diuini ad prescindendum errozes contra fidẽ

contra mores(specie tua)quantuz ad pu
ritatem mentis(a pulcritudine tua) quā
tum ad honestatē conuersationis(intēde
prospē.)id est ad psperitatem ecclesie(p
cede)de bono in melius(et regna)fidelit
ecclesiam regendo(ꝓpter veritatem)orl.
(a mansuetudinem)cordis(a iusticiam)
opers(a deducet te mirabiliter)per viaz
vite presentis ad gloriam vite celestis(de
xtera tua)id est cristus qui est beatitudo
tua.que per dexteraz designatur(sagitte
tue acute)id est doctrine tue sint efficaces
ad penetrandum(corda inimicorum re
gis)id est hereticorum qui sunt inimici r̄
gis omnium(populi sub te cadent) id est
vulgaēs ab heretic. decepti obediēt tibi
(sedes tua de⁹) hic accipitur deus scd̄m
moralem sensum denominative sicut ps.
lxxxi.Ego dixi dij estis ⁊c .nam homines
perfecti participative dicuntur dij(virga
directionis)in moribus a fide(.virga re/
gni tui).ad hoc enim pontificis r̄gimen
ordinatur(dilexi.iusticiam a odisti iniqui
tatem) nam iste sunt due partes iusticie
(propterea unxit te deus)unctione gratie
(pre consortibus tuis)id est clericis a ca
pellanis tuis(mirra a gutta ⁊c) ꝑ Per has
species aromaticas significātur virtutes
ex quibus procedit odor bone fame quo
debet pontifex redolere(a domibus ebur
neis)id est religiosis que dicuntur ebur/
nee propter obseruanciam castitatis.(ex
quibus)scilicet bonis odoribus.(delecta
uerunt te filie regum)id est persone deuo
te qui sunt patris a filij et spiritussancti
filie licet enim tres persone sint vnus rex
sicut vnus deus tamen sūt tres vnum re
gimen habentes a bona fama talium sub
ditoz delectat bonum prelatum hoc etiā
cedit ad honorem suum ideo sequitur (in
honore tuo)(Astitit regina)descripta spō
si conditione ponitur. hic consequenter
descriptio sponse scilicet ecclesie sue cum
dicitur (astitit regina)id ē ecclesia que sta
re debet per virtutis eminenciā a non ia
cere per pusillanimitatē ideo subditur (.
a dextris tuis)id est prosperitate virtutis
ideo subditur (in vestitu)scilicet virtutuz
que sūt vestes anime(deaurato) scilicet
caritate que est forma virtutum(circūda
ta varietate)scilicet bonorum operum et
quia semp niti debet ad proficiendum sb̄
ditur(audi filia)xp̄m in euangelio loquē
tem(a vide)considerando eius vitam (et
inclina aurem tuam)i p̄m imitando per
obedienciam perfectam(a obliuiscere po
pulum tuum ⁊c̄)id est omnem carnalem
affectum deordinātem(a concupiscz ret
)scilicet celestis(decorē tuum) coniungē
do te sibi per cultum latrie valde deuotū
ideo subditur (quoniā ipe est domin⁹ de⁹
tuus)latria adorandus(a filie tyri in mu
neribus) tyrus fuit ciuitas populosa mr̄
tis diuicijs a mercationibus plena vt pz
eze.xxvij.a ideo tyri filie dici possunt ꝑso
ne diuites operibus dei misericordie inté
dentes ꝓpter que preces eorum erauibi
les sunt apud deuz(omnis gloria eius fi
lie regis abintus)id est puritate cōsciēcie
ij.Cor.i.Gl̄ia nostra hec ē testimonium
consciencie nostre(in fimbrijs aureis)pre
quas significatur honestas conuersatio
nis(circumamicta varietatib⁹)id est bo
nis operibus(Adducētur ⁊c̄)descriptis o
ditionibus boni pontificis a ecclesie. hic
consequenter describitur fruct⁹ vtriusq̄
qui consistit in multiplicatiōe celibat⁹ in
personis vtriusq̄ sexus qd̄ notatur cum
dicit (adducētur regi virgines).i. dsecra
bunt cristo p obseruāciā castitatis(p⁹ eā
)quia quelibet talium personarum est ec
clesie domicella a sic ei proxima(adducēt
tibi in leticia)id est deuotione mentis (et
exultatione)quia feruens deuotio interi
us r̄sultat ad corpus exterius ps. lxxxiij
Cor meum et caro mea exultauerunt in
deum vivum.(Adducentur in templum
regis)ad seruiendum sibi obsequio deuo
tionis.Consequenter agitur de celibatu
in virili sexu cum dicitur (Pro patribus
tuis nati sunt tibi filij)pontificum patres
sūt apli q̄z sūt successores vt h̄ i decreti.

dr̄.xxi.in nouo testamēto .⁊ boni discipuli pontificū succedēt eis in regimie eccāꝝ.iō dicitur (ꝑ patrib⁹ tuis ꝛc̄).i.loco pr̄m succedētes vel (ꝑ patribus).i. ꝓpter merita pr̄m ⁊ qm̄ hec institutio pricipalit̄ est a cristo ⁊ ad ei⁹ obsequiuz ordinata subditur (memores erūt nois tui in generatōne ⁊ generatōnē) id est in futuris generatōnibus sibi succedētib⁹ (ꝓptēa ꝓpl̄i) ab eis edocti (confitebuntur tibi) ɔfessione in pn̄ti ⁊ perpetue laudis in futuro.

Deus noster refugiuz ꝛc̄) ps̄ iste litteralit̄ exponit̄ de filijs chore quātū ad tria. Primū est eoꝝ liberatio mirabilis eorum patre cuz adherētib⁹ sibi ꝑeunte vt habet̄ numeri.xxvi. Scd̄m est eorum ꝓphetia de mirabili trāsitu iordanis per alueū arentem. Et tercium ē eorum ꝓphetia de debellatōe chananeorum futura. Quantum autem ad primum moraliter exponi potest de liberatōne iudeoꝝ in xp̄m credentium alijs per romanos destructis nam credentes fuerunt premoniti per angelum.vt transirent in agrippe regnum qui cōfederatus erat romanis.⁊ sic fuerunt ibi saluati ꝓpter quod in eorum ꝑsona potest dici (deus noster) in quem credimus corde ⁊ confitemur ore (refugium ⁊ virtus) supple factus es nobis saluans nos modo dicto (ꝓpterea non timebimus dum turbabitur terra).scilicet iudee ex romanorum impugnatōne (⁊ transferentes montes in cor maris) ꝑ montes intelligūtur iudeoꝝ principes qui per romanos fuerūt sic absorpti.sicut si fuissent in mare demersi (sonuer̄t ⁊ turbate sunt aque eoruz) id est populi principibus subiecti.apo.xvij Aque super quas mulier sedet populi sunt ⁊ isti populi iudeorum per clamorez sonuerunt quando partim occisi.partim captiuati fuerunt (conturbati sunt montes).i. iudeorum pricipes (in fortitudine eius).s. romani exercitus qui dr̄ hic dei fortitudo eo ꝙ erat eius iustrumentum in punitōne iudeorum (flumis) hic ponit̄ scd̄m.s.prophetia de mirabili transitu iordanis per quem significat̄ baptism⁹ q̄ xp̄s instituit i iordane ⁊ sic dr̄ (fluminis impetus letificat ciuitatem dei ꝛc̄) id est virtus baptismi letificat ecclesiam ⁊ sanctificat qui est dei ciuitas ⁊ tabernaculū (deus in medio ei⁹ non commouebitur) ab ea recedēdo.mat.vlti. Ecce ego vobiscum sum omnibus diebus vsqꝫ in finez seculi (adiuuabit eam de⁹ mane diluculo) id est velociter in his que spectant ad ecclesie salutem (conturbate sunt) hic ponitur tercium .s. ꝓphetia de bellatōne chananeorum .per iosue ⁊ eius exercitum qui figuraz xp̄i gessit in gestis ⁊ nomine s̄m quod dicit ieronimus in epistola ad paulinum.⁊ ideo per factum iosue significata fuit infideliuz conuersio per doctrinam xp̄i ⁊ suorum discipulorum que dicitur infideliū deiectio eo modo loquendi quo dicitur ꝓuer.xij. Verte impios ⁊ nō erunt.scilicz impij ⁊ sic dicitur (conturbate sunt gentes) ydola colentes. quarum plures in principio predicatōnis fuerunt turbate contra discipulos xp̄i. vt patet in actibus apostolorum ⁊ in legendis sanctorum.quia tamen finaliter xp̄o crediderūt sequitur (⁊ inclinata sunt regna) ad obediendum christo (dedit vocem suam) per se ⁊ discipulos predicando (⁊ mota est terra) id est habitantes in terra ad credēdū christi misteria. ⁊ subditur modus motionis .cū dr̄ in persona discipuloꝝ p̄dicātiū (dominus virtutum nobiscū) confirmās sermones nostros virtute miraculorum mar.vltimo Illi autem profecti predicauerunt vbiqꝫ domino cooperante ⁊ sermonē confirmante sequentibus signis (susceptor noster) ad gloriam vite celestis post laborem vite presentis.⁊ quoniam ista sūt diligenter attendenda. sequitur (venite et videte opera domini que posuit prodigia) id est alias non visa. prodigium enim dicitur quasi procul a digito (auferens bella ꝛc̄) quia multitudo gentium non est ad fidem conuersa per violentiam armorum sicut multitudo sarracenoruz (arcum cōteret ⁊ confringet arma) nam multi persequentes christum in suis fidelibus postea animo prompto passi sunt pro eo ⁊ quoniam talia xp̄i dinitatē declarant subdit̄ (vacate ⁊ videte qm̄ ego sum de⁹ ꝛc̄).

Omnes gentes) iste psalmus ad litteram est actio gratiarum a filijs chore ꝑ victoria iosue quaz i spiritu preuiderūt. Mistice vero est gratiarum

actio a fidelibus pro victoria cristi cuius figura fuit iosue sequitur (omnes gentes) xp̄o credentes (plaudite manibus ꝛc̄) qꝛ feruens deuotio mentis resultat ad membra corporis (quoniā domin⁹) scilicꝫ ihs xp̄s est supple (excelsus rex magn⁹) apoc̄ xix. habet in femore scriptum rex regum ⁊ domin⁹ dominācium (subiecit ꝓplos nob ꝛc̄) mlti nāqꝫ d̄ iudeis sarracenis ⁊ gētilib⁹ alijs. subiecti sunt xp̄ianis vt patet in hyspania ⁊ alijs pluribus locis (elegit nobis hereditatez suam) id est vitā beatā (speciē iacob) id ē visionem cristi claram in deitate ⁊ humanitate qui dicitur iacob eo ꝙ diabolum supplantauit (ascēdit deus ī iubilo). i. cristus de⁹ ⁊ hō ascendit in iubilo angelorum ⁊ quoniam ecclesia militans conformari d̄bet triumphanti Sequitur (Psallite deo nostro ꝛc̄. sapienter) id est in puritate mentis quia nō est speciosa laus in ore peccatoris (p̄ncipes populorū). id ē populi ⁊ alij perfecti qui iam decesserunt (congregati sunt cum deo abraham) i beatitudine celesti. fit autem specialis mētio de abraham. quia locus beatorum sin⁹ abrahe nominatur (quoniā dij fortes terre) id est apostoli qui dicūtur dij fortes terre ꝑticipatiue eo ꝙ in terra fecerūt miracula magna (vehementer eleuati sunt) id est valde cum domino nostro Jesu cristo regnantes

Magnus dominus ꝛc̄) psalmū istū literaliter exposui de honore ciuitatis ierusalem in aduētu xp̄i. nā in ea fuit oblatus in templo ⁊ ibidem predicauit ⁊ plura miracula fecit ⁊ in signo visibili spiritūsanctum apostol̄ misit. Mistice vero p̄t expoi d̄ ecclesia q̄ est ciuitas dei id est ciuium vnitas. per gratiam ⁊ sacramenta ⁊ ierusalem allegorica q̄m honorauit cristus ⁊ honorat quotidie ꝑ effectus gratiarum ⁊ miraculorum. ⁊ scd̄m hoc dicitur (magnus domin⁹ ⁊ laudabil̄ nimis) id est sup̄ virtutem creatam Ecc̄. xliij. Maior est omni laude (in ciuitate dei nostri) id est in ecclesia vt predictū est (In monte sancto eius) dicitur enim ecclesia mons sanctus sicut ⁊ ciuitas dei. Isa. ij. Erit in nouissimis diebus mons dom⁹ domini in vertice moncium ꝛc̄ (fundatur exultatione vniuerse) i. Cor. iij. dicitur fundamentum aliud nemo potest ponere p̄ter id quod positum est ihesus cristus et ipse est exultacio vniuerse terre casualit̄ luce. ij. Euangeliso vobis gaudium magnum qd̄ erit omni populo quia natus est vobis hodie saluator mundi qui ē xp̄us ꝛc̄. (mons syon) q̄ speculacio interpretatur id̄o per ipsam significantur contēplatiui) latera aquilonis) q̄ sunt exposita borealibus ventis ideo per ipsa significant̄ actiui qui sunt solicitudinib⁹ et turbacōibus expositi. luce. x. Martha martha sollicita es et turbaris erga plurima Ex isti vero. s. contemplatiuis et actius construitur ecclesia que est ciuitas regis magni (De⁹) licet autem vniuersalis ecclesia sit vna tamen habet multas ecclesias singulares de quibus dicitur (deus in domib⁹ eius cognoscet̄ cū suscipiet eam). s. deprecantem (quoniam ecce reges terre cōgregati sūt) in fidei vnitate ꝑ preces ecclesie ⁊ subditur mod⁹ ꝯgregationis cum dicitur (ip̄i videntes) mirabilia per xp̄ianos facta (sic admirati sunt) quia superāt veritatem nature create ⁊ sic ꝯgnouerunt ea facta eē diuina veritate ꝓpter quod ꝑ fidem venerunt ad ecclesiaz ⁊ sic doluerūt ꝙ ꝑsecuti fuerāt ip̄am sicut pz de ꝯstātino ⁊ plurib⁹ alijs iō subdit̄ (ꝯturbati sūt) de xp̄iani sanguinis effusione (ꝯmoti sūt) motu penitencie (tremor apprehēdit eos) ꝓpter seueritatem iusticie diuine (ibi dolores vt ꝑturientis) ex magnitudine contritionis (in spiritu vehemēti conteres nanis tharsis). per naues istas que dicūtur in scriptura solemnes significantur potētes in mari huius seculi qui sicut dictum est de persecutione cristianorum fuerunt valde contriti qd̄ significatur cum dicit̄ (In spiritu vehementi ꝛc̄). Sicut audiuimus) scilicet prophetias de conuersione gencium (Sic vidimus in ciuitate dei nostri). id est in ecclesia adipletuz (suscepim⁹ deus miaz tuā ꝛc̄). i. i ecc̄a adipletuz

pit symeon oblatū q suscipit quotidie in eu caristie sacramēto (ꝑm nomē tuū deꝰ sic et laus tua) qz ꝑm ꝓprietatē dini nois dēt eē magnificētia lauois (iustia plena ē dextéa tua) qz patus ē iustificare p gr̄az oēm ho minē se debite disponētē (leteť mons syon .i. ecc̄a (q exultēt filie iude) .i. fideles ꝑso ne (ꝓpter iudicia tua) q̄ sunt iustia (circū date) ꝫ verbū dirigit ad rectores ecc̄e qui debēt eā per diligentē custodiā circuire (q̄ pplectimini eā) sicut sponsā dilectissimaz (narrate in turribꝰ eiꝰ) immunētia pricula sicut boni speculatores (ponite cordа vr̄a in virtute eiꝰ) .i. ad virtutē eius dilatandā tō subdit (q distribuite domos eiꝰ) i pgenie altera (ecc̄as nouas ordinando in infideli bꝰ ouertēdis (qm̄ hic ē deus) .s. xp̄s (ipe re get nos in scla) in p̄senti sclo ꝑ gr̄am . q ꝑ gloriā in futuro.

Audite hec oēs gentes) p̄s iste ꝫz lr̄alē sensū loquit ō futuro futuro qō in ꝫ psalmo describit terribile reprobis q delectabile bōis . Ipm saluatoz luce. xxi. loquēs discipulis ō futuri iudicij signis. dic̄ his aūt fieri incipiētibꝰ. respicite q leuate capita vr̄a .i. exhilarate corda. vt grego. exponit. q sic pz qp sensus lr̄alis est etiā spiritualis q tō non ē ad p̄sens alius requirendus.

Deus deoꝝ ꝛc̄) sicut dixi in exposi tōe lr̄ali . p̄s iste loquit̄ de duplici aduētu xp̄i. s. in mūdū q ad iudici um q de virtute euāgelij quātū ad eiꝰ auto rē q doctrine veritatez. q sic lr̄alis sensus ē spiritualis ꝓpter quod de a'io sensu req̄rē do p̄rāseo sicut i psalmo p̄cedēti.

Miserere mei deꝰ) psalmū istum fe cit dō. penitens de adulterio cum bersabee q homicidio vrie petens a deo remissionem humiliter q deuote. ¶ Moraliter autem est oratio cuiuslibet vere penitentis . q deuote veniam postulantis dicens (miserere mei deus ꝫm magnam misericordiam tuam) quia peccata mea grauia sunt q magna (q ꝫm multitudinē miseratōnum ꝛc̄) quia sunt etiam multa (amplius lauа me) . scilicet perfecte (Quoniam iniquitatem) hic allegatur ratio ad propositum ex parte peccatoris que est humilis recognitio peccati. cuz dicitur (quoniam iniquitatem meam ego cognosco) .i recognosco (q peccatum meum contra me est semper) . id est ante oculos cordis mei per recordatōnem amaraz. Consequēter allegatur ratio ex parte dei remittentis. Circa quod sciendum qp alij iudices offēsam dimittere non possunt pro sua voluntate que non est regla iusticie. sed dei voluntas est huiusmodi q ideo potest simpliciter relaxare peccata. ideo dicit (tibi soli peccaui) tanquam simpliciter relaxare potenti ideo remitte mihi (vt iustificeris in sermonibus tuis) quibus promisisti peccata remittere vere penitenti. Ezech. xviij. Nolo mortem peccatoris. sed vt magis conuertatur q viuat (q vincas cum iudicari. ꝛc̄) id est conuincas contrarium tenentes. sicut fuerunt aliqui heretici dicentes qp penitentes non semper recipiuntur ad gratiaz Consequēter allegatur pronitas hominis ad peccatū cū dicitur (ecce enim in iniquitatibus conceptus sum) ex parentibꝰ enim contrahimꝰ originale peccatum q difficultatem ad bonum q pronitatem ad malum propter que peccatum hominis est remissibile q non peccatum angeli ideo concluditur (ecce enim veritatē dilexisti) quasi diceret. decēs est vt remittas peccata penitentibus sicut promisisti (incerta q occulta sapientie tue manifestasti mihi) qp enim aliqs fit p gratiam iustificatus occultū est q incertum hominibus. manifestatur tn̄ a ō dupliciter. Uno modo per reuelatōnem. Alio modo p ꝓbabilem cōiecturam ex interna desolatōne diuina q sic dicitur hic. incerta q occulta ꝛc̄. ꝓpter quod subditur (asperges me ꝛc̄) id aspergas me infusiōe tue gratie. nam hebrei pro optatiuo vtuntur futuro indicat̄. auditui meo dabis gaudium q leticiam . dando mihi spem de consuetu dine beatitudinis future (q exultabunt ossa humiliata) in futura resurrectōne (auerte) hic reuertitur ad petendum veniam de peccatis. d. (auerte facie tuaz a peccatis meis) id est non videas amplius ipa ad puniendum (cor mundum crea in me) p gratiam que infunditur per creatōnem. (spirituz rectum innoua q ꝛc̄) id est in te tē dentem recte per amorem (ne proijcias me) tanquam reprobatum a te (redde mi

leticiam salutaris tui).i.leticiaz de spe salutis tue (et spiritu pncipali ofirma me).i.spiritusācto me p̄serua a recidiuo mortalis culpe .et quoniam dei misericordiā cōsecuti debēt inducere alios ad veritatē reuerti .subdit (docebo iniquos vias tuas ꝛc̄)ꝙ quoniā amici carnales impediūt aliquando in via dei sequitur (libera me de sanguinibus ꝛc̄).i.a cōsanguineis impedientibus ꝙ qz doctrina salutis p̄ncipaliter est a deo iō sequitur (dn̄e labia mea aperies ꝛc̄) ꝙ quia reducere peccatores ad viam bonam ē sacrificiū deo acceptissimū. Sequitur (quoniam si voluisses sacrificium ,sc̄z veteris legis paratus essē offerre tibi.ꝛ quoniā de illo dicitur sacrifitium. ꝙ oblationem noluisti . p̄s.xxxix.

Penitēcia vero peccatoris ē sacrificiuz tibi acceptū put subdit(sacrificiuz deo spūs otribulatus)iō illud offero tibi peccatoēs ad penitēciam inducendo ꝙ quoniā hoc dep̄det a bonitate diuina sequitur (benigne fac bona volūtate tua syon).i. ecclesie cuius ruine repantur p̄ reuersionē peccatorum ad bonum.iō subditur (tūc acceptab̄ sacrificium iusticie ꝛc̄)naz opera p̄ penitētiū deo sūt sacrificia accepta.

Quid gloriaris i malicia)psalmuz istuz fecit dauid otra maliciā doeg.q̄ adulando sauli regi retulit fibi ꝙ abimelech sacerdos panes ꝙ gladium dederat dauid fugiēti ꝓpter qō saul p̄cepit sacerdotes cū vxorib9 ꝙ puul occidi .i.R.xxij.Mozalit aūt potest exponi de q̄libet adulatore q̄ relatōnib9 suis excitat aliquē potentē ad p̄sequendū innocentez .igitur contra talem dicitur (q̄d gloriaris in malicia)nam licet hec ē demonū gloria(q̄ potens es iniq̄tate) que nō est vere potentia ꝛ impotentia est ei posse deficere(tota die iniusticiā cogitauit lingua tua).i.quasi cōtinue cogitauit coz tuū vt lingua tua loqueretur malum(sicut nouacula acuta fecisti dolū).s.coz vulnerantem .sic̄ nouacula acuta vulnerat carnē (dixisti ōnia verba p̄cipitacōnis)id ē ad p̄cipitādum innocentes(ꝓpterea deus destruet te in finē)tibi reddens debitā penam(euellet te ꝛc̄)extrahendo animam a corpore(ꝙ radicem tuam de terra vuentium) id est aiaz tuam que viuificat corpus sicut radix arborem p̄uabit gloria per eternaz dānationem(videbūt iusti)tuā delectōnem(ꝙ timebunt)deum offendere plus q̄z ante) ꝙ super eum ridebunt applaudentes iusticie diuine(ꝙ dicent ecce hō q̄ non posuit deū adiutorem suum)ideo merito lapsus est in infernum(ꝛ speraut in multitudine diuitiarum suaꝝ)ponendo in finem suum(ꝙ p̄ualuit in vānitate sua)ad tempus modicuz(ego aūt sicut oliua ꝛc̄)sic hoc dicit iust9 confidens de bonitate diuina(confitebor tibi in seculum)confessione laudis (quia fecisti) misericordiam mihi (ꝙ expectabo nomē tuū)in retributōne iustorū.

Dixit insipiens ꝛc̄) p̄salmum istū litteralit̄ exposui de anthiocho illustri q̄ posuit ydolum abominationem in templo dei.vt habetur.i.mach̄ .i. Mozaliter autem potest exponi de quolibz blasphemo de quo potest dici(Dixit insipiens in corde suo non est deus)nā blasphemus de deo dicit illud quod nō potest stare.cum vera deitate . vt q̄ fit latro . vel aliq̄o huiusmodi.ꝙ sic negat eum ore ꝙ p̄ consequens corde.nā ex abūdācia cordis os loquitur.mat.xij.(corrupti sunt) oēs tales corruptōe peccati contra deum q̄d est pessimum(ꝙ abominabiles facti sunt) deo ꝙ angelis sanctis ꝙ hominib9 bonis(non est qui faciat bonum) sc̄z.de numero talium.ꝙ quoniā sic audacter peccāt ac si deus non videret.sequitur(deus de celo p̄spexit)nam omnia nuda sunt ꝙ aperta oculis eius.heb̄.iiij.(vt videat si est intelligens aut requirens) .s. talibus blasphemus.iō subditur(nō est vsq̄ ad vnum).i. nō est vnicus.ꝙ quoniam nō remanet decus culpe sine decore iusticie. ideo sequitur(nonne scient oēs qui operant̄ iniq̄tatē).q.d.imo scient p punitōis erpiētiā q̄ pena oculos coruz aperiet q̄s mō claudit culpa(qui deuorant plebē meam) auferē tes ei9 substantiam deū non inuocauerūt p penitenciā(illic trepidauerūt ꝛc̄)refor/midātes tm̄ mala p̄sentis vite que non sūt timēda cū sint pacientib9 rhitoria ꝛ mala vite future sūt timēda iō seq̄t (q̄m̄ de9 dissipauit ossa eoz q̄ hōib9 placēt).i.tirānis ꝙ eis placētes eoz satellites vt placeāt bō pau/

perum

perum rapientes ꝙ robur eorum quod ꝑ
ossa designatur i inferno punit(cōfusi sūt
)extrema confusione(quoniam deus spre
uit eos)a cōsortio sanctorū ejciēs ipsos.ꝙ
quoniā hoc est valde formidādū .iō subdi
tur vox iustorum(quis dabit ex syon) id ē
er celo vbi est dei clara visio ꝙ respondet(
cum conuerterit dominus captiuitatez ia
cob ꝛc̄).s.per aduentum saluatoris qđ im/
pletum fuit per liberatōnem patrum in li
bo detentorum.

DEus in nomine tuo ꝛc̄) ꝑ Psalmus
iste ꝟm litteralem sensum est oro
dd̄.contra maliciam ziphеorum
ipsum in manꝰ saulis tradere volentium .
Moraliter autē est oratio innocentis per
malorum relationem patientis persecutō
nem ꝙ deuote liberari petentis dicēs(deꝰ
in nomine tuo)qđ fideliter inuoco(saluuz
me fac)ab iniuste persecutōnis malo(ꝙ in
virtute tua iudica me).i. ꝑ me innocentiā
meā declarādo(deꝰ exaudi orationē meaz
ꝛc̄)prebendo mihi tuā consolatōnem(qm̄
alieni)a veritate(insurrexerunt aduersuz
me)falsis accusatōnibus me diffamantes
iniq̄ (ꝙ fortes quesierunt animā meā)ad
eorum accusatōnem iniquam(ꝙ nō ꝓpo/
suerunt deum ante conspectum suum) nā
in mortali peccato ē auersio a deo .sed q.m̄
deus in temptatōne fac̄ prouentum.sequi
tur(ecce enim deus adiuuat me ꝛc̄)auerte
mala inimicis meis)ꝙ loquit̄ de malis pe
ne que bene possunt optari peccatoribus
per iusticie zelum ꝙ vt veratio det eis intel
lectum . ꝙ quoniam ex hoc deo gratie de
bentur. ideo subditur(volūtarie sacrifica
bo tibi)sacrificium laudis(quoniā ex om
ni tribulatōne eripuisti me)de preterito ꝙ
spero ꝙ sic facies in futuro. ideo subditur
(ꝙ sup inimicos meos ꝛc̄)

EXaudi deus orationē meam) ꝑs.
iste ꝟm litteralem sensum est oro
dauid quādo fugiens de seyla sal
uatus fuit a saule persequēte ꝙ ceylitis vo
lentibus eū sauli tradere.i.ꝛ.xxiij. Mistice
vero potest exponi vt sit oratio ecclesie per
secutōnem iudeorum in ecclesia ꝓmitiua
sustinente vt habetur act.viij.ꝙ.ix. Et pri
mo ponitur eius oratio deuota cum dicit
(exaudi deus orationem meam ꝛc̄) hec est

snia quater ponitur in hoc versu ad desig
nandum.iiij.oratōnis species que sunt ob
secratōnes ꝙ oratōnes postulatōnes gra/
tiarum actōnes vt habetur .i. thi.ij. Ibis
autem.iiij.modis legitur orasse ecclesia ꝓ/
mitiua (contristatus sum in exercitatōne
mea).s.pacientie .in quo exercitō infirmi
contristantur(ꝙ conturbatus sum a voce
inimici) quia iudei multa iniuriosa fideli
bus irrogabant (ꝙ a tribulatōne pecca
toris)quia nō solum verbis eos ꝫ etiā ope
ribus molestabant(quoniā declinauerūt
i me iniquitates)imponebant eni ecclesie
transgressionē legis diuine(ꝙ in ira mole
sti erant mihi).i.in malo suo fine ratione(
cor meum conturbatum est ꝛc̄) verbum ē
ecclesie ꝓ filijs suis infirmis.iō subditur(
timor)cordis(ꝙ tremor) corporis ꝓueni/
ens ex timore cordis(venerūt super me)
ꝙ contexerunt me tenebre) aduersitatis(
ꝙ diri quis dabit mihi pēnas ꝛc̄).i.facultatē
euadendi dicta mala.vnde act. viij. dicit.
ꝙ omnes xp̄iani dispersi fuerunt preter a
postolos qui tanꝫ firmiores remanserūt
in loco persecutōnis(ꝙ manſi in solitudie
)qz discipuli dispersi predicauerunt in sa
maria ꝙ alijs locis nomine solitudinis de
signatis(exspectabam eum).scilicet dm̄
nostrum iesum christum fiducialiter eius
petens auxiliuz(qui saluū me fecit a pusil/
lanitate spūs ꝙ tempestate) xp̄s suos dis
cipulos non solū liberauit a tempestate p
secutōnis .ꝫ etiam ab inordinatōne timo
ris que pusillanitas nominatur (precipi
ta).Hic consequenter arguitur iudeorum
psequentium culpa cuz dicitur (precipita
domine ꝙ diuide linguas eorum)quod fa
ctum fuit quando saducei mortez pauli q̄
rebant.ꝙ pharisei eum excusabant.actu.
xxiij. Quia tamen isti ꝙ illi erant iniqui se
quitur(circundabit eam sup muros eius
iniquitas ꝛc̄) quia sicut dicit iosephus li
bro de iudaico bello.illo tempore fuerunt
in ierusalem ꝙ iudea multe dissensiones
ꝙ rapine(quoniam si inimicus meus ma
ledixisset mihi ꝙ cetera) Primi credētes
christo fuerunt natione iudei . ꝙ legalia
obseruabant ꝓpter que debebāt diligi ab
eis .sed gentiles erant ab eis extranei est
igitur verbum ecclesie primitiue (si inimi

tus meus ⁊ cetera) id est si populus genti
lis qui semper fuit contrarius iudeis me
persequeretur haberem maiorem rationē
sustinēdi (tu vero homo vnanimis ꝛc̄) qꝛ
iudei cristianos persequentes tunc coica
bant cum eis in cibis legalibus ⁊ sil' ora
bant in templo quod erat domus dei (ve
niat) hic predicitur iudeorum persequēci
um pena cum dicitur (.veniat mors sup̄
illos) id est venit per exercitum romano
rum (⁊ descendant in infernū viuentes
) quasi.d. magis essent digni tali pena q̄ꝫ
chore ⁊ adherentes sibi qui restiterunt
moysi homini puro. isti veo restiterūt cri
sto qui est deꝰ ⁊ homo (Ego aūt) hic pōit̄
ex p̄te ecclesie gratiarum actio cum dicit̄
(ego autem ad dominū clamaui). confi
dens de dei auxilio (vesp̄e ⁊ mane ⁊ meri
die ꝛc̄) tribus enim horis orabāt in die iu/
dei vt habetur Daniel. vi. ⁊ hunc moduꝫ
tenebat ecc̄ia primitiua ⁊ (exaudiet vocē
meā) de futuro sic̄ fec̄ de p̄terito (r̄dimet
i pace aīaꝫ meā). i. vitā meā (ab his q̄ ap
porpīquāt m̄) ad nocēdū (qm̄ iter multos
) fideles (erant mecū) nam in ecclesia pri
mitiua fuerunt pseudo apostoli ⁊ falsi cri
stiani fidelibus se iungentes ad nocēdum
eis efficacius (exaudiet deꝰ). me dep̄can
tem (⁊ humiliabit illos) per penā debitaꝫ
(qm̄ nō est illis ꝯmutatō) de cl̄pa ad gra
tiam p̄ pn̄iam veram. (⁊ non timuerunt
deū) sibi manifeste repugnantes ideo sub
ditur (extendit manū suā in retribuendo
) penam illis debitam p̄ peccato. (ꝯtami
nauerūt testamētū eius). ip̄m irritantes
p̄ suis traditiōibꝰ Marci. vij. (diuisi sunt
ab ira vultus eiꝰ ꝛc̄) exteriꝰ amiciciam si
mulantes ad fideles cristi ⁊ intus odium
habentes quales fuerunt pseudo apl'i. (
Jacta super dominū curā tuam). verba
sunt ecclesie suos filios confortantis (.Et
ip̄e te enutriet) sacre scriptuē v̄bo ⁊ euka
ristie sacramento (⁊ non dabit in eternuꝫ
fluctuationeꝫ iusto) nauis eniꝫ ecclesie n̄
sic fluctuauit tribulatiōibꝰ a tempore cō
stantini sicut ante (tu v̄o deus deduces i
puteum interius) scilicet tirannos quorū
multi p̄ dīnā vindictaꝫ sūt occisi descēdē

tes ad penā inferni iō subdit̄ (.viri sangui
nū) id est effusores sanguinis innocētis (
n̄ dimidiabūt dies suos) freq̄t̄. n. moriūt̄
an̄ mediū vite sue s̄ꝫ cursū nature (ego āt
in te sp̄abo dn̄e) v̄bū ē ecc̄e sr̄ xp̄ꝫ fūdate

Miserere mei deꝰ) p̄s iste fuit orō
dauid quando de geth euasit vbi
philistei voluerāt eum occidere
i. Re. xxi. ca. Moraliter āt potest esse oratō
cuiuslibꝫ innocentis in p̄iculo mortis po
siti p̄ sua euasione deprecantis cum dicit̄
(miserē mei deus qm̄ conculcauit me hō
) ⁊ non deus q. d. si tu deus me puniēs p̄
peccatis meis deberem in paciencia susti
nere (qm̄ multi bellantes aduersum me)
scilicet demones cum malis hoībus. naꝫ
eos incitant ad persequenduꝫ innocētes
sed quia nō sunt timendi in ꝯpatione cri
sti qui preerit i die iudicij Sequit̄ (ab alti
tudine diei timebo). i. a xp̄o qui nō soluꝫ
est altꝰ s̄ etiā ip̄a altitudo (ego vero in te
sp̄abo) id est in tua mīa ⁊ nō in mea iusti
cia (in deo laudabo s̄mones meos) id est
ad eiꝰ laudē ordinabo ip̄os (in deo sp̄aui
). i. in eius protectiōe (nō timebo q̄d faci
at mihi caro) id ē homo carnaliter viuēs
⁊ ponitur hic singulare pro plurali scilicꝫ
hō p̄ hoībus irrationabiliter viuētibus
sicut Exodi. viij. venit musca grauissima
id est musce multe (v̄ba mea execrabant̄
) interp̄tantes ea in malum (oēs cogitati
ones eoꝝ in malum) ꝯtra me (inhabita
būt) mec̄ amiciciam simulantes (⁊ abscō
dent.) maliciam suā per talem cohabita
tionē ideo sequitur (ip̄i calcaneum meum
obs̄uabunt) q̄rentes me supplantare (sic̄
sustinuerunt animam meam) id est vitaꝫ
meam sicut graue pondus sustinuerunt
in quorum p̄sona dicitur Sap̄. ij. Grauis
est nobis ad videndum (. Pro nihilo) hic
incipit versus in hebreo ⁊ est scd̄a p̄s hꝰ
psalmi in qua ponitur exauditio deprecā
tiū cuꝫ dicitur interrogatiue (p̄ nihilo sal
uos facies illos) id est cum nihil boni fe/
cerint quasi diceret non decet iusticiam
tuam que non permittit dedecus culpe si
ne decore iusticie ideo. Sequit̄. (in ira po
pulos ꝯfringes) qui student ad malefaci

endum(deus vitam meam annunciaui ti
bi)in vera confessione(posuisti lacrimas
meas)contritōnis ꝙ deuotōnis(in cōspe
ctu tuo)eas exaudiendo ꝙ in promissione
tua que habetur ezechꝫ.xviij.Nolo mortez
peccatoris .seo vt magis conuertatur et
viuat(tunc conuertentur inimici mei re/
trorsum).s. demones ꝙ homines mali .q̄
confundūtur .quando preces bonorum
a deo exaudiuntur(In quacunqꝫ die iuo
cauero te) pie perseueranter ꝙ pro me(ec
ce cognoui quoniam deus meus es) per
effectum exauditōnis.istis enim tribꝰcon
currentibus oratio semper exaudit̄(In
deo)hec est tercia pars in qua ꝓponitur
exauditi gratiarum actio cum dicitur(In
deo laudabo verbuz)gratias agendo igi
tur de beneficio mihi collato)in dño lau
dabo sermonem)repeticio est eiusdem sen
tencie ad maiorem deuotionis expressionē
(non timebo quid faciat mihi homo)tio/
re deficiente a virtute(in me sunt deus vo
ta tua)id est super me quia sum obligatus
ad ipsa reddenda (quoniam eripuisti ani
mam meam de morte ꝙ cetera) propter
quod iustum est vt reddam tibi promissa(
vt placeam coram deo in lumine viuenci
um).s.vita gratie.

Miserere mei deus ꝙ cetera) ℔m sē
sum litteralem iste psalmus est o/
ratio dauid quando speluncam i
trauit.i.ℜ. xxiiij. Et quoniam dauid fuit
figura christi potest allegorice ꝺ̄ christo ex
poni qui pro salute sui mistici corporis des
cendit in speluncam huius mundi. ꝙ pro
ponitur hominis christi deprecatio . cum
dicitur(Miserere mei deus) Orauit enim
christus pro sui corporis mistici salute ꝙ p
sui corporis veri glorificatōne .ideo bis di
cit̄ hic(miserere mei deus ꝙ in vmbra ala
rum tuarum sperabo) nam anima christi
confidebat de deitate cui coniuncta erat i
vnitate persone(donec transeat iniquitas
).s.iudeorum me ꝙ mēbra mea persequen
tium clamabo ad deum altissimum . pro
me ꝙ membris hebreo .v. Cum clamore
valido ꝙ lacrimis offerens exauditus est
pro sua reuerentia(ad deum qui bene fec̄
mihi)nam gloriam anime christo dedit in
sua conceptione ꝙ gloriam corporis i sua
resurrectōne(misit de celo) hec est secun
da pars in qua ponitur diuina exaudi tio
cum dicitur(misit de celo ꝙ cetera) .s. an
gelos obsequentes christo in deserto i pas
sione ꝙ in ascensione vt habetur ex euange
lio ꝙ huius missionis ratio tangitur cum
dicitur (misit deus misericordiam suam
ꝙ veritatem suam)id est filium suum .qui
dicitur misericordia.ps.lxxxiij.(Ostende
nobis domine misericordiam tuam ꝙ cete
ra)ꝙ veritas.io.xiiij.Ego sum via veritas
ꝙ vita(animam meam eripuit de medio
catulorum leonum)id est iudeorum ꝙ mi
litum crucifigentium.animam enim occi
dere non potuerunt(dormiui conturba/
tus)nam per passionis turbationem tran
sijt ad quietem(filij hominum)id est iudei
(dentes eorum arma ꝙ sagitte)quia sicut
canes rabidi querebant eum lacerare(Et
lingua eorum gladius acutus) quo punge
bant eum in cruce dicens. vah qui destru
is templum ꝙ consimilia vituperia(exalta
re)hec est tercia pars in qua ponitur gra
tiarum actio deo patri cum dicitur (exal
tare super celos deus ꝙ cetera) id est no
men tuum magnifice laudetur in celo ꝙ i
terra .ꝙ subditur ratio(laqueum parau
erunt pedibus meis) .s. iudei volentes ipe
dire discursum christi ꝙ apostolorum pro
publicatōne euangelij(ꝙ incurauauerunt
animam meam) id est incuruare conati
sunt a rectitudine veritatis(foderunt ante
faciez meam foueam) volentes extingue
re christi nomen(ꝙ inciderunt in eam)nā
in vindictam hui⁹ sceleris romani destru
xerunt iudeam(paratum cor meum deus
ꝙc̄).s.ad te laudandum omnibus modis
quod significatur per hoc qꝺ̄ subditur(ex
urge gloria mea exurge psalterium ꝙ cy/
thara).s.a mortuis (confitebor tibi in po
pulis ꝙ cetera)discipulos meos discurren
tes per orbem ad predicandum euangeli/
cam veritatem (quoniam magnificata ē
vsque ad celos misericordia tua) id est
Christus ad dexteram patris assumptus
in humana natura (ꝙ vsque ad nubes ve
ritas tua)id est Christꝰ qui est veritas ꝯ
assumpsit nubes ab oculis apostolorum .
vt dicitur actuum primo(exaltare ꝙc̄) ex
ponatur vt supra.

ps lvii

Si vere vtiq; ꝛc.)psalmum istum fecit dauid q̄ndo dormiente saul cum suo exercitu tulit hastam q̄ ad caput eius erat .et per hoc ostēdit qđ potuerat eum iugulasse si voluisset et per hoc arguit falsitatem illoꝝ qui dicebāt ipsum querere saulis mortem Allegorice vero potest exponi de christo qui solū verbo querentes eum ad mortem prostrauit et sic suam potenciam declarauit dicens (Si vere vtiq; iusticiam loquimini) vos iudei dicentes me esse falsum prophetam per opera diuina q̄ facio in conspectu vestro q nō possūt esse testimonia falsitatis (etenim in corde iniquitates operamini in terra. iniustitias manus vestre concinnāt)quasi diceret non est mirum si de me male iudicatis .nam i cordibus vestris tractatis iniquitates et manib⁹ adimpletis .(alienati sunt peccatores a vulua)id est a parentū iusticia vnde dicit Isa.q̄n q̄gesimoprimo Attendite ad abrahā patrē vestrum et ad saram que genuit vos quasi diceret ab eoꝝ iusticia declinatis act⁹ vestros(furor illis secundum similitudinē serpentis)qui iratus effundit suum venenum sic fecerunt iudei contra christum (sicut aspidis surde q obturantis aures suas. Que non exaudiet vocem incantantium et venefici et cetera) scilicet christi doctrine .vnde actuum vij.beato stephano loquente de christo cōtinuerunt aures impetum fecerunt vnanimiter in eum (de⁹ conteret dentes eorum in corde ipsorum. molas leonum ofriget ꝛc.)quod factum fuit per exercitum romanorum (ad nihilum deuenient tanquam aqua decurrēs)quia ducti fuerunt per orbem captiui(Intendit arcum suum)Id est vindictam suam (donec infirmentur)id est pena debita puniantur (sicut cera q̄ fluit auferentur)de presenti vita.quod impletum fuit in occisis(supcecidit ignis)iracūdie dei(et non viderunt solē)per mortem extincti (.priusquaz intelligerent spine vestre ramnum ꝛc.).per spinas significantur peccata. per ramnum iferni pena Est igitur sensus anteq; intelligeretis vos iudei penam debitam vestris peccatis.i ea absorpti fuistis(letabitur iustus cū viderit vindictam).motus zelo iusticie diuine.(Manꝰ suas lauabit in sanguine peccatoris) id est in extrema consideratione sue punitionis viuet iustius q; ante secundum illud apoc.vicesimosecundo.Justus iustificetur adhuc(et dicet homo si vtiq; est fructus iusto.ꝛc)Nam ex punitione peccatorum arguet premiationem iustorum

ps lix

Eripe me)psalmum istum fecit dauid quando Saul misit nuncios ad occidendum Dauid in domo sua ꝫ per Micol fuit saluatꝰ.Moraliter autem potest exponi de quolibz iusto euadente mortis periculū ex dei beneficio Speciali ter autem de beato petro in carcere reclusso vt occidētur sed per angelum fuit liberatus vt habetur Actl.xij Igitur primo ponitur ipsius Petri et ecclesie deprecatō pro petri liberatione cum dicitur (Eripe me de inimicis meis) Herode.s.et iudeis (et ab insurgentibus in me)id est a militibus custodientibus(Eripe me de operantibus iniquitatem)Tales enim erant predicti scilicz Herodes milites et iudei.(q̄ ecce ceperunt animam meam)me tenentes inclusum vt auferant eam (neque iniquitas mea neq; peccatum meum domine sine iiqui.ꝛc)Petrus enim non patiebatur propter culpam suam .sed propter iusticiam(exurge in occursum meum ad me liberandum (et vide)meam innocentiam et eorum malitiam.(et tu domine deus virtutum ꝛc)id est deus angelorū et hominum(Intende ad visitandas omnes gentes)secundum earum merita et demerita.Ideo subditur(non miserearis omnibus gentibus q̄ operantur iniquitatez.conuertantur ad vesperam) id est tarde Herodes eniz et milites simul versi fuerunt ad occisionem Petri.sed tarde quia per angeluz liberatus fuit precedenti nocte(q famē patiētur) id est desiderii inueniendi Petrum .et ad hoc circuierunt

uitate(ecce loquentur in ore suo)mirātes de euasione petri(⁊ gladius in labijs eoꝝ)dicētes ꝙ si inueniretur statim iugulare tur ne alias euaderet(quoniaꝫ quis audi uit)querebant eni solicite si aliquis audis set vbi esset(⁊ tu domine deridebis eos) frustrādo ab intēto (⁊ ad nihilū deduces omnes gētes).s.iudeorum per exercitum romanorū(fortitudinē meam ad te custo diam)ad hoc eni reseruatus fuit petrꝰ vt discurreret vsqꝫ romam ad fidē christi pre dicandam(deus ostendit)Hic secundo de scribit̄ diectio iudeorum ꝓpter persecutio nem christi i se ⁊ in membris suis.s. petro ⁊ alijs discipulis(deus ostēdisti mihi sup inimicos meos ⁊c̄)verbuꝫ est ecclesie que ex diuina inspiratōne mota nō suasit prin cipibus xp̄ianis interfectōnem iudeorum ꝫ magis reseruatōnem eorum. vt sit in re cordatōnem passionis christi populo xp̄ia no in diuersis terris ideo subditur(disper ge illos in virtute tua ⁊c̄)qđ fecit dominꝰ per romanos qui multos ex eis vēdiderūt natōnibus diuersis ⁊ sic sunt depositi a re gni ⁊ sacerdocij dignitate(delictum oris eorum)supple fuit ꝑ(ꝑmonem labioꝝ eo rum)christum coram pylato negando et mortē ipsius nequiter postulando(⁊ cōpre hēdantur i superbia) exquo rebellauerūt romanis. ꝓpter quod apprehensi fuerunt ab eis(⁊ de execratōne ⁊ mendatō ⁊c̄)iu rauerant enim seruire romanis sub tribu to ⁊ in cōsummatione belli arguit eos ty tus de fractōne huius iuramenti(⁊ sciēt) per experientiā sue pene(quia deꝰ domina bitur)in omnibus gentibus terre(conuer tentur ad vesperam ⁊ famem paciētur)nā ꝓpe finem obsidionis ierusalē passi fuerūt tantam famem ꝙ pueros comedebant ⁊ potētes per ciuitatem discurrebant ad ra piendum sibi cibum ⁊ quando nō poterāt inuenire contra deū per impacientiā mur murabant(ego autē) Hec est tercia pars in qua ponitur gratiarum actio de iudeo rum eiectōne.⁊ ecclesie exaltatōne cum di citur in persona ecclesie(ego autem canta bo fortitudinem tuam)iudeos deijcientez (⁊ exaltabo mane misericordiam tuam) populum catholicum exaltantē(qꝛ factus es susceptor meus)in persecutōne iudeo rum.⁊ postea in persecutōne tyrannorum propter quod subditur(adiutor meus tibi psallam)corde ⁊ ore confitendo tuam bo nitatem.

Deus repulisti nos ⁊c̄) psalmū istū fecit dauid lamentans destructio nem terre israel antequā veniret ad regnum.⁊ deprecans deuote dominuꝫ pro eius reformatōne. Moraliter autē per dauid qui fuit pastor ouium postea rex sig nificatur bonus prelatus secularis vel re ligiosus ꝑm illud.pe.i. Vos estis genus electum regale sacerdotium. qui peccata populi sui plorat.⁊ pro eius reformatione deum orat dicens(deus repulisti nos) ꝓ pter peccata nostra flagellando(⁊ miser tꝰes nobis)citra condignum nos punien do(commouisti terraꝫ ⁊c̄)id est primo mi sisti eam commoueri a stabilitate virtutis (sana contritōes eius) id est ipsius pecca ta tue gratie medicina(ostendisti populo tuo dura)id est penam peccatis debitam in sacra scriptura(Dedisti metuentibus te significationē)per ꝑuorū tuorum predi catōnem(vt fugiāt a facie arcus) in vltie sentēcie que sicut arcus ferit alonge(Vt liberentur) Hic est principium versus in hebr̄ ⁊ hic ponitur deprecatio pro populi li beratōne.cum dicitur(vt liberentur dile cti tui)id est Christiani a seruitute peccati (saluuꝫ fac dex.tua ⁊ ex.me)pro me ⁊ po pulo deprecante(deus lo.est in sancto suo)id est in filio suo qui est sanctus sanctorū Danielis nono.ꝙ assisterꝫ populo Chri stiano.mathei vltimo. Ecce ego vobiscuꝫ sum omnibus diebus vsque ad consum mationem seculi.⁊ ex hoc(letabor ⁊ diui dam sichinam) que humerus interpreta tur.ideo per ipsam onus impositum epis copis significatur.qđ bene diuiditur quan do officium predicandi ⁊ confessiōes au diendi personis ydoneis committitur.qꝛ sic ꝑm cōsiliū ietro exodi. decimooctauo partito in alios onere leuius portatur(et conuallem taberna. metibor) id est men surabo. qui fit quando ꝑm indigentiam diuersorum locorum de bonis coadiutori bus prouidetur de quo subditur(meus ē

galaad ꝛc̄.) galaad q̄ interpꝛetaꝫ aceruꝰ teſtimonij ſignificat hominem litteratuꝫ in quo coaceruata ſūt teſtimonia veteris ac noui teſtamenti .(Et meus eſt manaſſes)q̄ interpꝛetatur obliuio (et effraim foꝛ.mea). Effraim qui frugifer interpꝛetatur .ſignificat exercitatum in actiua et contemplatiua(Juda rex meus)io ē ſub me ideo ſignificat rectoꝛem eccleſie ſ̄b pō tificeꝫ omnes iſti ipſū iuuant in ecclſie regimine et ſic poteſt dicere (moab ol. ſpei mee)per moab qui iterpꝛetatur ex patre peccatoꝛes ſignificāt quibus dicitur. Jo. viij. vos ex patre diabolo eſtis.(Jn idu.exte cal.m)p ydumeaꝫ que ſanguinea interp̄tatur raptoꝛes et homicide ſignificantur qui aliq̄n per bonuꝫ ep̄m et eius coadiutoꝛes ad bonum reducuntur et ſic ad eoſ calciamētū eius extenditur cuꝫ p laboꝛē pꝛedicantiuꝫ ad dñm reducuntur propt̄ qd̄ concluditur (ꝥ alie. ſ̄b. ſunt.). i. gētes pꝛius a deo aliene (Quis deducet) ſ̄bic oſtenditur q̄ p̄dicta deo bona ſunt attribuenda cū dicitur quis de me ꝛc̄). ſ. ad p̄ dictoꝛum cōuerſionem Et rn̄oꝫ (nōne tu deus quaſi diceret ſic. (qui repuliſti nos)propter peccata noſtra (Et non egredi. deus)in ẋtu. noſtris) Jnterrogatiue q̄ſi diceret imo tu egredieris ideo ſubditur (Da nobis auxiliū de tribulatione)ex peccatoꝛum multitudine(quia vana ſa. hoiſ)ſine te. Propter qd̄ dicit ſalua. Jo. xv. ſine me nihil poteſtis. facere ſubdit(Jn deo faciemus ẋtu.) ad peccatoꝛū conuerſionem (Et ipſe ad nihilum dedu. tribu. nos). i. ſpiritus malignos quoꝛū laboꝛes annihilantur quando peccatoꝛes ad bonū gracie reuocantur

Exaudi deus dep̄cacionem meaꝫ ꝛc̄.) pſalmū iſtuꝫ fecit dauid pro ſua euaſione de manu ſaulis et eius exercitus qui cingebāt dauid et viroſ eius in moduꝫ coꝛone ne poſſet euadere vt habetur .i. Regū xxij. allegoꝛice ẋ̄o p̄t exponi de euaſione ecc̄e a p̄ſecucione crudeli romani iperij maxie tempoꝛe dyocleciani et maximiani. de q̄ dr̄ in legenda ſ̄ci mauricij q̄ impietatem ſuaꝫ armauerat ad extingendū nom̄ ch̄riſtianitat. ſic igitur in perſona ecc̄e dicit(exaudi deus de p̄cacionem meam)me liberās a tā graui p̄ſecutione qd̄ fec̄ p̄ iſtoꝝ impatoꝝ deſtructionem.(a finibus t̄re ad te clamaui ꝛc̄.)nam a tempoꝛe apoſtoloꝝ fuerat fides publicata p̄ oꝛbem. cui dñabantur dicti tiranni et ſic in omnibus finib9 terre anxiabātur ch̄riſtiani ex eoꝝ p̄ſecucione et petebant a domino liberari (Jn petra exal. me)i. in xp̄o qui in baptiſmo apparuit conſtātino et tūc fuit eccleſia mirabiliter exaltata (deduxiſti me)ad patriaꝫ p̄ vite p̄ſentis viā et ſubditur modus (Quia factus es ſpes mea)in p̄ſēti vita(turris fortitudinis a fa. iimici). ſ. viſibil cui9 modi ſunt homines mali .et inuiſibil cui9 moti ſunt ſpūſ maligni(Jnhabitabo i taberna culo tuo). i. in celo empireo (Jn ſecula ꝛc̄)Nā eternitas q̄ ſecuritas ſūt de bꝛitudis racione (dies ſup dies ꝛc̄.)repeticō ē ciuſdem ſētēcie ad maioꝛē declaracioēꝫ eternitatis i beatitudine ideo p̄ tanti benefu cij admiracione ſubdit (miſericoꝛdiaꝫ et veritatem eius quis requiret). i. inueſtigabit q̄ſi diceret null9 q̄ q̄nā de hoc laudandus eſt de9 ſubdit(ſic pſalmū dicā nomini tuo ꝛc̄). in eccleſia militāte tēpaliter et eternaliter in ecc̄a triumphāte

Nonne deo ꝛc̄. pſal. iſtū fecit dd̄ cū de t̄ra moab redijt i iudeā mag. vo lēſ ec̄ i t̄ra diui clt9 cū ſuo piclo coꝛpali q̄ i t̄ra idolatrie dedita cū viroꝝ ſuoꝝ piclo ſpūali vt dictū fuit i exꝑo ſitōe lr̄ali p̄s. x q̄ ē de ead̄ matia Moraliter exp̄i p̄t de bono paſtoꝛe q̄ p̄eligit i ſua dioceſi manē i p̄ ſecucōe q̄ dittere gregē i piculo ſpūali et ofidēs d̄ deo ſic dicit(nōne d̄o ſ̄bita erit aia mea)ei fidelr obediēdo. q. d. ſic. nec retrahar ab ſ̄b tioꝛe hūano q̄ ſ̄bdit cā(nam ab ip̄o ſalutare meū ꝛc̄) q̄ ptz vſq̄ ibi (nō mouebor āpli9)de mea dioceſi tioꝛe t̄batus (q̄uꝫ irruitis)vos p̄ſecutoēs(i hoiez). i. i me inocētē(iterficitis). i. iterficē q̄ritis (tāq̄ꝫ p̄ieti iclinato). i. miamini ꝥ moꝛtē de p̄p̄iq̄ (verūtam̄ p̄ciū meū). i. p̄miū p̄ cuſtodiā gꝛegis. ab eo ꝥ redendū (cogitauerūt repellē)p̄ meā fugā ꝫ nō fugi ideo ſubdit(cu curri i fiti). i. fitiēs ſalutē gregis. p̄ dioceſiꝫ in diſcurſu(oꝛe ſuo b̄n̄dicebāt) p̄ ſatellites ſuos mihi fugā p̄ meliꝛi oſtēdo(q̄ coꝛde ſuo malēdicebāt)malū me

um in hoc cogitando (verūtamē in deo salutare meum ꝛc) ideo confidenter stare ꝓpono. ꝙ quia bonus prelatus confortat ꝺ vitos suos. sequitur (sperate in eo omnis congregatio populi) de protectōne dei (effundite coram illo corda vestra ꝛc) in oratione deuota ꝙ quia mali homines non solum persequuntur iustos sed etiam ad invicem se defraudāt. ideo subditur (verumtamen vani filij hominū ꝛc) prelatus autē aūtē debet subditos a talibus fraudibus. ideo sequitur (nolite sperare i iniquitate ꝛc) ꝙ quia dei verbum de punitōne talū stabile est ꝙ firmum. sequitur (semel locutus est deꝰ) id est sine retractatōe q̄ꝫtū ad pūitōnem malorum in suo malo perseverantium ꝙ premiatōnem bonorum. ideo ſbditur (quo hec audiui) a deo (quia potestas dei est) ad puniēdum malos (ꝙ tibi domine misericordia tua) ad premiandum bonos. ideo subditur (quia tu reddes vnicuiq̄ ꝙ cetera)

DEus deus meus ad te ꝛc) ꝑsalmum istum fecit dauid. quando fugiens persecutōnem saul habitabat in desertis iudee sterilibus ꝙ aspēis ꝓpter quod deus faciens cum tentatione prouentuꝫ consolabaꝫ eū illuminatōnibꝰ suis. Moraliter autem potest exponi de q̄libet anachorita qui mundum fugiens petit deserta vt sentiat beneficia diuina. ꝙ dicat (deus deus meus) id est deus ꝓ creationem (deus meus) ꝓ redemptōnem i qua dediſti te mihi (ad te de luce vigilo). id est de mane iuuentutis. quando incipit luxrationis Exemplū de sancto hilarione q̄ heremum ingressus est. cum esset quindecim annorum (sitiuit in te anima mea) ꝓ magnum desiderium consolationis tue. ideo subditur (q̄ꝫ multiplr) vt hoc ad animam referatur ꝙ subditur (caro mea) q̄a fortis motus anime redundat in carne. psalmo octogesimotercio. Cor meuꝫ ꝙ caro mea exultauerunt in deum viuum. et de btō francisco legitur. ꝙ aliquando in oratione que est ascensus mentis in deum corpus eius a terra subleuabatur (i terra deserta inuia inaquosa sic in sancto apparuit tibi ꝙ cetera) ad hoc enim anachorite talia loca querebant vt consolatōnes diuinas melius perciperent. Ideo subditur (quoniam melior est misericordia tua). id ē effectus tue misericordie quo consolarī. fugientes mundum (super vitas) hominum mundanorum que frequenter appetūtur licet plene sint anxietatuꝫ (labia mea laudabunt te) de mihi prestita consolatione (ꝙ in nomine tuo leuabo manus meas) in deuota oratione (sicut adipe ꝙ pinguedine repleatur anima mea) vnctione tue gratie (ꝙ labijs exultatōnis laudabit os meum) nomen sanctum tuum (sic memor fui super stratum meum ꝛc) hic accipitur si ꝓ quia. nam homo deuotus in nocte de diuinis beneficijs recordatur sicut de die (ꝙ in vmbra alarum tuarum exultabo) que sunt protectio a malis. ꝙ directio in bonis (adhesit anima mea pꝰte) feruenti dilectōne (me suscepit dextera tua) in secura protectōe (ipsi vero) scilicet. demones (inuanum quesierunt animam meam) quia nō habebunt intentum (introibunt in inferiora terre) id est in infernum qui est locꝰ debitus eis (tradentur in manus gladij). scz diuine sentencie (partes vulpium erunt). id est sociati cum hominibus fraudulētis mat. xxv. Ite maledicti in ignem eternuꝫ qui paratus est dyabolo ꝙ angelis eius (rex vero letabitur in deo) id est Christus in deo patre. ꝙ quia cum ipso erunt eiꝰ mēbra. subditur (laudabuntur omnes qui iurant in eo) id est cristiani qui in baptismo seruire deo promittunt. ꝙ fideliter adiplēt (quia obstructum est os loquentium iniq̄) in iuditō nāq̄ finali totaliter obstrueꝫ.

EXaudi deus oratōnem meā). ꝑs istum dicitur fecisse dauid loquēs in ꝑsona danielis quē ꝓuidit mittendum in lacum leonū ꝙ inde diuinitꝰ liberandum. allegorice vero ꝓ danielē qui dr vir desideriorū significaꝫ xp̄s de quo dicitur aggei. ij. Veniet desideratꝰ cūctis gētibꝰ ꝛc ipse vero ꝓ inuidiam fuit mortitradituꝰ. ꝙ in agonia passionis imminētis pōtorauit patrē ꝙ de eius oratōne pōt exponi. ꝑs. iste. vt in eiꝰ ꝑsona dicaꝫ (exaudi deus oronē meā cū deprecor ꝛc) orauit ei pr̄ez dicēs trāseat a me calix iste ꝙ exauditꝰ fuit in sua resurrectōe in q̄ corpꝰ hūit ipassibile ꝙ immortale (qr exacuer̄t vt gladiū linguas

suas) clamantes ad pylatū crucifige cru
cifige eū (itēdētes arcū rē amarā) iducen
do ꝯbā ad petēdū liberatōem barrabe et
xp̄i mortē Math̄. xxv. (Sbito sagittabūt eū
) sagittis liguaꝝ ꝙ ōr subito ꝗa paulo añ
eum honorauerant .d. benedictus ꝙ veit
in nomine domini ⁊c̄ (et non timebunt) s.
deum (firmauerūt sibi sermonē neq̄ꝫ) ob
stinate petētes christi mortem (narraue
runt vt absconderent laq̄os) inter se tra/
ctātes quomō ihesum dolo tenerent ꝙ oc
ciderent. math̄. xxvi. (dixerunt quis vide
bit eos) Nam ita effronte q̄rebant mortē
christi ac si deus nō videret ipsos (scruta
ti sunt iniquitates) per multas vias mor
tem christi querentes (defecerunt scrutā
tes scrutinio) q̄rebant eni extiguere chri
sti nomē qđ magis fuit clarificatū p̄ suā
passionem propter qđ centurio vidēs sig
na in eius passione facta. dix. math̄. xxvi
Vere filius dei erat iste ꝙ multi de assistē
tibus p̄cutientes pectora sua reuertebāt
luc̄. xxiij. (Accedet homo) christus (ad
cor altum). i. profundum vt dicit augus.
voluntarie accedens ad passionē p̄fecit p̄
fundum dei secretū quo disposuerat filiū
suum pati pro redemptione mundi (sagit
te p̄uulorum facte sunt plage eorum) iste
sagitte sunt verba pungitiua. quibus peti/
uerūt iudei mortē christi ꝙ facte sūt ipsorū
plage quia propter hoc trucidati fuerunt
romanis (Contu rbati sūt) hic ponitur
vtilitas sequens . nam multi videntes pu
nicionē iudeorum penitentiā de peccatis
agentes crediderūt in christum eius ope
ra promulgantes (letabitur iustus) per
christum redemptus (et sperabit in eo). i.
per ipsum ad gloriaꝝ venire et sic (laud a
buntur omnes recti corde)

Te decet ⁊c̄.) iste p̄s. est gratiaruꝝ
actio pro reditu captiuitat̄. babi
lonice et sequenti terre fertilitate
quā p̄uidit dauid et hūc psalmū fecit Mo
raliter potest exponi de quolibet peccato
re veraciter penitente . q̄si reuerso de ba/
bilonica captiuitate. et pro tempore amis
so nititur bonis operibus abundare ꝙ sic
grat⁹ de diuinis beneficijs. d. (te decet hi
nus de⁹ in syon). i. iustū ē vt te laudē i ec
clesia p̄pter beneficia mihi collata (ꝙ tibi
reddet votū) qđ i baptismo feci deseruiē
do fideliter ⁊c̄. (exaudi oratiōez meā) p̄cen
do mihi ō transgressione dicti voti (ad te
omnis caro veniet) in iudicō finali (v̄ba
iniquorum). i. suggestiones demonū (p̄
ualuerūt sup nos) p̄ cōsensū nostrū (et i
pietatibus nostris tu ꝓpiciaberis) dādo
nobis locum dicte penitētie de peccatis (
beatus q̄ elegisti) p̄destinando et assūpñ
sti iustificādo (habitabit in atrijs tuis)
militantis ecclesie p̄ gratiaꝝ ꝙ triūphan
tis p̄ gl̄am et tūc (replebimur in bois do
mꝰ tue) p̄s. xvi. Saciabor cū apparuēit
gl̄a tua (Sanctū est templū tuū) celestis
glorie (mirabile in equitate). nā ibi viden
tur iudicia dei iustissima que mō videt̄ di
storta q̄ deus p̄mittit malos prosperari
ꝙ iustos penā pati (exaudi nos deus) sine
cuiꝰ auxilio nichil bōi possumꝰ (spes oim
⁊c̄) id est oim q̄ bitāt in mari ꝙ in t̄ra nec
mix. q̄a facit mirabilia i terra eleuās cā
p̄ t̄re motū ꝙ in mari p̄ omotōez fluctuū
iō sdoit̄ (p̄parās mōtes ⁊c̄ turbabūt̄ gen
tes ꝙ tiebūt ⁊c̄) videtes tl̄ia diuie potētie si
gna ꝙ sic deipiūt pn̄iaꝝ ꝙ exeūt de pec̄is a
liq̄ in mane inuētutis et aliq̄ i vespe sene
ctutis de q̄ gaudēt āgli q̄b⁹ ē gaudiuꝫ de
vno pec̄ore pn̄iaꝫ agēte ꝙ h̄ ē qđ ōr (exitꝰ
matutini ⁊c̄ Visitasti t̄rā) hec ē scđa ps in
q̄ pꝰ reditū a pec̄i captitate pōit̄ p̄fectꝰ i
v̄tute p̄ t̄rā eni h̄ itelligit̄ hō factꝰ de t̄re
limo hāc eni t̄rā deus visitat a pec̄o reuo
cādo ꝙ iebriat gr̄aꝫ ifūdēdo ꝙ locupletaē
scit i bois o p̄ibꝰ exercēdo (flumē dei reple
tū ē aq̄s) p̄ qđ itell̄r spūssāctꝰ Jo. vij. c. q̄
credit in me sic dic̄ scr̄ptura fluia de vētre
fluēt aq̄ viue. h̄ āt dixit ō spū quē acceptu
ri erāt credētes i eū igit̄ (flumē dei repletū
ē aq̄s) q̄a spūss̄cs abūdāt̄ ifluit dona sua
p̄seuerātibꝰ i bōis (pasti cibū illoꝝ ⁊c̄). i.
eucaristie sac̄mtū qđ p̄ficit hn̄tibꝰ gr̄am
ꝙ ñ alijs (riuos eiꝰ iebri. ⁊c̄) h̄ refert̄ ad i
fluētiā spūssti p̄cāz (mltiplica geni) ⁊c̄. i.
bōs ocept⁹ i aia (i still. eiꝰ). s. gr̄e (letabr
germi.) bonū ꝓpōitū ocipiēs ꝙ qm̄ ñ suffi
cit taľ ocptō nisi seq̄t̄ osūmatō . iō sdoit̄
bn̄dices corō. ⁊c̄.) corona anni benignita
tis est circulatio tēporis i quo deus bene
concipientē p̄ducit ad t̄minū bōe osūma
tōis et tūc p̄cipit̄ fructꝰ diuie bn̄dictiōis

ꝛ quoniã huiꝰ exemplo plures accipiũt exẽ
plum proficiendi. sequitur (ꝛ campi tui ꝛc̃
) per campos intelligũtur laici ꝑ (specio
sa deserti) religiosi ꝑ (colles) potentes scl̃i
per (valles) pauperes per (arietes ouiũ) p̃
lati ꝛ omnes isti proficiunt exemplo bene
consummantis ꝛ quoniam ex hoc debent
deo regratiari. ideo concludit̃ (clamabũt
eteni hymnũ dicent)

Iubilate deo ꝛc̃) psalmus iste ſm
litteralem sensum est gratiarum
actio pro filiorum israel exitu de
egipto per quem figuratus fuit exitus san
ctorum ꝛ maxime martirũ ex hoc mũdo
nam egiptus tenebra interpretatur. mun
dus autẽ ignorancijs ꝛ culpis obtenebra
tur. sic igitur in personis eorũ vel ecclesie
gratias agendo dicit̃ (iubilate d̃o omnis
terra ꝛc̃) ꝓ martirũ victoria (dicite dn̄o
q̃ terribilia sũt opera tua) in fulgure ter
remotu ꝛ similibus ex quibus debent pec
catores terreri ꝛ in vita emendari. ꝫ quo
niam aliquãdo emendatõnẽ promittunt.
ꝛ cessante periculo nihil faciũt. ideo subdi
tur (in multitudine virtutis tue) que per
effectus predictos ostenditur (mẽciẽtur ti
bi inimici tui) i. peccatores predicti. propt̃
quod econtra dicitur (omnis terra adorꝫ
te) toto corde (venite ꝛ videte opera dn̄i
) diligenter ea considerando (terribilis in
cõsilijs super filios hominum ꝛc̃) .i. tiran
norum. nam aliquando volentes submer
gere fideles in mari vel fluminibꝰ frustra
bantur. quia sic ambulabant super aquas
sicut super aridam Exẽpluꝫ de sanctis na
sario ꝛ celso ꝛ pluribus alijs ꝛ sic letabã
tur in deo ostendente suũ dominiuꝫ i crea
turis (oculi eius sup̃ gentes) ad mala pu
niendum. ideo subditur (qui exasperant)
deum (non exaltentur) ꝫ confundentur (
Benedicite gentes) quoniam applauden
dum est diuine iusticie in punitõne malo
ruꝫ que premissa ẽ ꝛ ꝓmotõne bonorũ q̃
sequit̃ iõ dr̃ (benedicite gentes dn̄m nr̃m)
ipsum laudando (ꝛ auditam facite ꝛc̃) ali
os ad laudem consimilem inuitando (qui
posuit animam meam ad vitam) ipsam
iustificando per gratiam (ꝛ non dedit i cõ
motõnem pedes meos) a fidei stabilitate i
tirannorum persecutõne (quoniam ꝓba
sti nos deus) in tribulatõnibus (igne nos
examinasti ꝛc̃). id est acerbitate persecuti
onis q̃ signat̃ noie ignis ꝛ ad lr̃am multi
martires trãsierũt ꝑ ignẽ materialẽ (idu
xisti nos in laqueum) quia multi mr̃es fu
erunt cathenis ꝛ pedibus illaqueati (
posuisti tribulatõnes in dorso nostro) sic
graue pondus (trãsiuimus per ignem) vt
btũs laurentius ꝛ plures alij (ꝛ aquã) vt
btũs clemẽs ꝛ plures alij (ꝛ induxisti nos
in refrigerium) paradisi (itroibo i domuꝫ
tuã) celestẽ (in olocaustis) incẽdij pij amo
ris (reddã tibi vota mea) quibꝰ in baptis
mo ꝓmisi vsqꝫ ad mortẽ seruire tibi (ꝛ lo
cutuꝫ est os meũ in tribulatõe mea) mr̃es
ei in agone positi confitebantur se seruos
xp̃i (olocausta medullata) id est preciosa
que sunt corpus ꝛ aia (cũ incẽso arietũ ꝛc̃
) de tribus istis generibꝰ aialiũ fiebãt sacri
ficia veteris legis ꝛ hic exp̃mũtur ad sig
nificandũ ꝙ sacrificiũ martirij supeminẽ
ter continet v̄tutẽ oim sacrificioꝝ. ve. te (
venite audite ꝛc̃) vt exẽplo martirũ accipi
atis ꝯstantie v̄tutẽ (ad ip̃m ore clamaui)
in tormẽtis posit̃ (ꝛ exultaui) qꝛ mlti mar
tires nõ solum ꝯstant̃ sustinebant tormẽ
ta ꝫ ec̃ gaudẽter. act. iiij. Ibãt apl̃i gaudẽ
tes a ꝯspectu ꝯcilij. qm̃ digni habiti sũt ꝓ
nomĩe iesu ꝯtũeliã pati (iniq̃tatẽ si aspexi
in corde meo ꝛc̃) ꝓpter h̃ eni or̃ones mr̃m
exaudiebantur. qꝛ innocẽtes paciebantur
ꝛ qꝛ domino regratiabant̃. subditur (bñ
dictꝰ dn̄s q̃ amouit or̃onẽ meã) ipsã repel
lendo (ꝛ miam suã a me) ꝫ magis eã cõtu
lit m̃ ad gl̃am me ducẽdo.

Deꝰ misereat̃ nr̃i) ſm hebreos. p̃s.
iste gr̃aꝝ actio ꝓ fertilitate vnius
ãni. ꝫ m̃ videt̃ ꝙ sit ꝓphetia de bñ
ficijs ꝓ tũc futuris q̃ fuerũt exhibita in in
carnatõe xp̃i ꝛ vtroqꝫ mõ exposui psalmũ
istũ in expositõe lr̃ali. ꝓpter quod nõ vr̃ m̃
alia spũalis expositõ req̃rẽda.

Exurgat deꝰ ꝛc̃) p̃s. iste ſꝫ hebreos
ẽ gr̃aꝝ actio ꝓ bñficijs exhibitis
ꝓplo israel. ꝑtim in exitu d̃ egipto
ꝑtim in ꝓgressu ꝑ deſtum. ꝑtim in acces
su ad terrã ꝓmissiõis ꝫ mihi vr̃ ꝙ ẽ magl.
ꝓphetia de bñficijs ꝑ xp̃ꝫ exhibitl. in sua
resurrectõe ꝛ ascẽsione q̃ preuidẽs. dd̃. in
spũ fec̃ hũc psalm quẽ sic exposui ꝑ lr̃alem

sensum. et quoniam iste sensus est etiam spiritualis non occurrit mihi alius sensus spiritualis queniencior hic ponendus

Saluū me fac) psal. iste ꝺm sensum litteralez est de xpi passione sicut ostẽdi multipliciter in expositiõe litterali Moraliter autẽ potest exponi de persecutiõe corporis sui mistici .qꝺ ẽ ecclesia vt dicat in eius psona (saluum me fac deus quoniã intrauerũt aque) .i. tribulationes magne (vsqꝫ ad animã meam) .i. sũmum pẽtificẽ Qui dicit anima corporis christi mistici ꝙa mouet ipsũ sicut anima corpus suũ. tẽpore nãqꝫ psecutionis seuissime legit beatus Marcellus papa ydolis thurificasse Et Liberius papa Arriane pfidei cõsensisse (Infixus sum in limo pfũꝺi) in profũꝺo enim aque solet esse limus tenax per qꝫ significatur longa duratõ persecutionis ꝙ fuit ꝺ imperatorib⁹ multis (q non est substãtia) .quia null⁹ audebat sustentare christianos contra imperatorũ mandata (veni in altitudinez maris) .i. grauissime psecucionis (et tempestas demersit me) mlti enim martires fuerũt in aquis submersi (laborau clamãs) in longa oratiõe (rauce fce sũt fauces mee) ex exauditiõis dilatiõe (defecerũt oculi mei) ex multa lacrimatiõe (multiplicati sunt zc.) multi imperatores q eorum ministri persecuti sunt ecclesiã sine cã. (confortati sũt zc.) in huius mũꝺi potẽtia (ꝙ non rapui tunc exoluebam) : i. sustinui penaz immeritam (deus tu scis insipiẽtiam meaz zc.) hoc dicit ecclesia p malis filiis suis ꝙ admirti sunt bonis (Nõ erubescãt) hic post psecucionem in flagellis ponitur afflictõ in vituperijs ideo dicit ecclesia (non erubescant in me zc) i. non erubescãt christiani qꝫ vocent filiũ mei (non confũꝺant sup me zc.) repeticio est eiusdez sẽtencie p maiori exp̃ssione et subditur racõ peticionis (quoniã propter te sustinui opprobriũ) .i. opprobria multa (extrancus factus sum fratrib⁹ meis zc.) sicut p̃dixit christ⁹. mt ꝺ. x. Tradet autẽ frat̃ fratrẽ in mortez et pater filiũ q subdit̃ cã. (qm̃ zelus domus tue comedit me) talia namqꝫ sustinebãt xpiani ꝓpter zelũ ecclesiastice fidei (et opꝓbria exprobrãtiũ tibi) ifideles autẽ dicebãt oꝓbria de xpo ꝙ non poterãt ei nocere qz sedet ad dexterã patris i excelsis ꝙ nocebãt fidelib⁹ horrẽtibus ea audire ꝓpter qꝺ affligebãtur q sic oꝓbria xpi super eos cadere dicr (q oppui in ieunio zc) omes. n. istas afflictiões fideliũ ifideles ypocrisim reputabãt ideo subdit̃ (q aduersũ me loqbantur qui sedebãt i porta) .i. in dices q̃ sedebãt ãtiquit⁹ i portis q isti cõtra fideles loquebãt eos iuste ꝺemnantes (q in me psallebãt qui bibebãt vinuz) cãtilenas factas in vitup̃ris xpianoꝝ (ego vo oratiõem meã ad te dne) dirigo toto corde (tẽpus bñplaciti) .i. tue ꝺsolacionis expectãs (in multitudie mie tue exaudi me) vt valeã i pace tibi ꝺuiẽ (i veritate salutis tue) .i. ex merito xpi q̃ ẽ veritas q sal⁹ tua (Libẽa me de luto vt nõ infigar) supꝫ dicit ifix⁹ sũ in limo zc. q ꝺ ꝓpt̃ grauitatẽ psecutõis ꝺ aũt petit non infigi. s. in pcm ex impatiẽtia ꝓpt̃ lõgitudiẽz psecutionis (libẽa me ab hijs q̃ oderũt me) .i. a ꝺ mõib⁹ (q de pfũdis aq̃ꝝ) .i. tẽptacõm (nõ me demergat tẽpestas aq̃) .i. tẽptationis p ofẽsiõ (neqꝫ absorbeat me pfũꝺũ) p pcorũ exercitiũ (neqꝫ urgeat supꝫ me puteꝰ os suũ) .i. puteꝰ iferni a q̃ null⁹ põt reuerti (Exaudi me) ꝺ p liberatõe allegat̃ ꝑmo diua clemẽtia tõ ꝺdit̃ (qm̃ benigna ẽ mia tua zc. q ne auertas fa. tuã a puero tuo) .i. a ꝓpl'o xpiano sẽꝺo allegat̃ psecutoꝝ neq̃cia cuz ꝺn̄ (ꝓpt̃ inimicos meos eripe me) q. ꝺ. qz psequũt̃ me iuste q tẽcio p̃pa miseria cũ ꝺn̄ (tu scis im ꝓperiũ meũ q ꝺsuasiõez meã q reuẽntiã meã) .i. vẽcũditã q ponunt̃ tot nom̃a q. iꝺẽ signficancia ad ꝓpositũ magl. exaggerãꝺm (i ꝓperiũ expectauit cor meũ) ꝺ futuro sic̃ iã sustinui de preterito (et sustinui) .i. expectaui (qui simul cõtristaretur zc.) ad aliqualẽ relaxacõem meã nam cõpacientes afflicto diminuunt afflictionez suam. sicut portantes pondus corporale cum aliqui alleuiãt suum grauamen. (et dederunt in escaz meam fel zc.) scilicet persecutores mei. ducẽtes ad amaritudinem vitam meam.

(fiat) ſhic petitur perſecutorum punitō non ex vindicte ꝫ iuſticie zelo. cum dicitur (fiat menſa eorum ⁊c̄) id ē ſicut duxerunt vitam meam ad amaritudinez ſic fiat eis (obſcurentur oculi eorum ne videant) euacuationem pene ſibi debite (⁊ dorſum eorum ſemper incuruā) id ē eorum penā aggraua (effunde ſuper eos iram tuam) eos multipliciter pūiendo (⁊ furor ire tue comp̄hendat eos) ita q̄ nō poſſint effugere (fiat habitacio eorum deſerta) id ē ab hominibus inhabitata (quoniam quem tu p̄cuſſiſti) id ē populum chriſtianum quem tu percuti permiſiſti ad ſue pacientie exercitium (perſecuti ſunt) nequiter (⁊ ſuper dolorem vulnerum meorum). id eſt defectuum in neceſſarijs. qui communiter eſt in pauperibus Chriſtianis (addiderunt) iniuſte p̄ſequendo (appone) in ſtatera iuſticie tue (iniquitatem ſuper iniquitatem ⁊c̄) multiplicando eorum penam. ſm peccatorū multiplicatōnem (⁊ non intrent in iuſticiam tuam). ſcilicet. illi quos p̄ſcidiſti ad penam eternam. qō p̄p̄ie dicitur de demonibus p̄pter eorum irreuerſibilitatem. iō ſubditur (deleantur de libro viuentium ⁊c̄ ego ſum pauper ⁊ dolens) ex miſerijs vite p̄ſentis (ſalus tua deus) id ē Chriſtus (ſuſcepit me) confortans me in tribulationibus (laudabo nomen dei cum cantico) id eſt corde et ore (⁊ placebit deo ſuper vitulum nouellum ⁊c̄). id eſt plus q̄ꝫ veteris legis ſacrificia (videant pauperes ⁊ letentur) quoniam de eis dicitur mat. v. Beati pauperes ſpiritu quoniam ipſorum eſt regnum celorum (querite deum) per opera iuſticie (⁊ viuet anima vr̄a) vita gratie ⁊ poſtea glorie (quoniam exaudiuit pauperes dominus) in ſuis orationibus (⁊ vinctos ſuos) ſcilz pro nomine eius (non deſpexit) vt patet de martiribus quorum honor in celis. celebratur in terris (laudent illum celi ⁊ terra ⁊c̄) id eſt omniſ creatura nam ex omnibus creaturis habetur materia diuine laudis (quoniam deus ſaluā faciet ſyon) id ē eccleſiam militantem (Et edificabunt ciuitates iude) id eſt congregatōnes plebis Chriſtiane que edificātur in moribus ⁊ fide (⁊ inhabitabunt ibi). ſ. illi qui fideles ſunt. non ſolum numero. ſed etiam merito (⁊ hereditate adquirent eam) id eſt eccleſiam in qua iam ſunt ſm ſtatum ipſius militantis ⁊ adquirent eaz ſm ſtatum ipſius triumphantis. eſt enim vnica eccleſia. tamen duos habens ſtatus (Et ſemen ſeruorum eius poſſi. eam) id ē imitatores bonorum (⁊ qui diligunt nom̄ eius habi. in ea) gradus enim manſionuz ſuperne ciuitatis diſtinguūtur ſm gradus caritatis.

DEus in adiutorium ⁊c̄) ſicut dixi in expoſitōne litterali. Pſalmus iſte ⁊ ſequens qui apud hebr. ſūt vnus p̄ſ. videntur eſſe oratio dauid in perſecutōne abſolon. licet de hoc alium pſalmum fecerit nā illa perſecutō tractū temporis habuit (Moraliter autez poſſunt exponi ꝺ̄ bono paſtore ab apl̄ō filio ſuo ſpirituali. tamen iniquo perſecutōnem pacīte ſicut de ſancto thoma cantuarienſi ⁊ rege anglie legitur eſſe factum a qua perſecutōne petit diuinus liberari. ⁊ primo ponit iſta peticio. ⁊ ſecundo exauditionis ratio ſpecialis. (deus in adiutorium meum intende). quaſi diceret mea liberatō non apparet aliunde (domine ad adiu. me. feſt.) ne in mea dyoceſi creſcant mala. que ſolent in populo creſcere percuſſo paſtore ſic dicebat ap̄s. act. xx. (Poſt diſceſſum meuz intrabunt lupi ⁊c̄ (confundantur ⁊ reuerentur ⁊c̄) in ſeipſis per penitenciā. de hoc q̄ perſequuntur ſuuz patrem (auertant retrorſum) refilientes a tali perſecutione (qui dicunt mihi euge eūge) de me loquentes indebite (exul. ⁊ leten. in te. ⁊c̄). i. i tua bonitate ⁊ non in huius ſeculi vanitate (ego vero egenus ⁊c̄ adiutor meus) in operibus bonis (Et liberator meus es tu) a malis (domine ne moreris) mihi ſuccurrē in caſu neceſſitatis.

IN te ſperaui ⁊c̄) ſhic ponitur exauditionis ratio. ⁊ primo multiplex ratio ad hoc inducitur. ſcō gratiarum actio p̄mittitur ibi (ego autem ſē per ſperabo) prima in tres. primo ponunt ratōes ex parte dei. ſcō ex parte paſſi ibi (in te cantacio) tercio ex parte aduerſarij ibi (confundātur. Circa primū allegat. primo dei magnificētia. qz magnifici p̄p̄riū ē iuuare ꝺ̄ fidētē in ſe. iō ꝺ̄ (in te dñe ſperaui)

ideo confido q̄(non cōfundar in eternū)licet ad tēpus paciar (In tua iusticia libera me)nō in mea.de qua nō p̄sumo sed de tua.(Inclina ad me aurē tuā)acceptā do p̄cē meam.(Esto mihi in deū protectl.)q̄ fine te nihil possē (quoniā firmamentū meū ⁊c̄)in omni tribulatiōe mea(deus meus)hic scdo allegaī diuina iusticia: ad quā ptinz malos pūire ideo dicīt (de⁹ me⁹ eripe me de manu pec.⁊c̄.)q̄ agit cōtra legē p̄sequēdo patrē(qm̄ tu es pa.me. de.).i.exēplar mihi pacientie p̄ me paciēdo in cruce(oñe spes mea a iu.me.) quia nihil obtinere q̄siui nisi p̄ te(In te confirsū ex vtero).i.sustētat⁹ in hoc mūdo ideo subdīt (de vētre matris mee ⁊c̄.(In te cātacō)hic inducīt rō sūpta ex p̄te passi et p̄mo ex eius deuotiōe cū dicīt(In te cantacō mea semp̄).i.laus Secūdo ex x̄tute ostancie cū dicīt(tanq̄z p̄digiū factus sū multis)admirātib⁹ q̄ ego sto in p̄secucōib⁹ tātis (⁊ tu adiutor fortis)mihi tribuēs paciēciā i aduersis ideo subdīt (repleaī os meū lau.⁊c̄)te laudādo p̄ tot beneficijs Tercio ex hūana defectōe cū dicitur(ne p̄cipias me in tēpe senec.⁊c̄.)sicut beat⁹ tho.cantl. archiepūs iaz erat senex tēpe sue p̄secutōis ⁊ timebat ne post mortē suā que p̄pinqua erat de subuersiōe ecclesiastice libertatis ideo subdīt (Quia dixerūt inimici mei mihi ⁊ q̄ custo.a.meā.⁊c̄.(nā bon⁹ p̄latus frequēt impellīt non solū ab extraneis z̄ etiā intraneis vt flectatur a via veritatis sed ipse debz sēp dicere(deus ne elon.a.me.⁊c̄)Cōfundātur)hic ponīt rō sūpta ex p̄te aduersarij cū dicīt (cōfundantur ⁊ defi.) a sua intētione(detrahentes anime mee).i.volentes famā meam denigrare vt per hoc videanī p̄sequi me iuste propter quod magis debent puniri ⁊ ego liberari(ego autez) positis rationibus pro exaudītione petitiōis hic poīt promissio gratiarum actionis pro obtentu cum dicitur(ego autem semp̄ sperabo)p̄ te liberari(Et adīciam super lau. tu.)tibi regraciari ideo subditur(os meum ⁊c̄ quoniā non ognoui literaturā).i.sciencia inflantē d.cum apostolo non iudicau me aliq̄d scire inter vos nisi tantū ihz cristuz ⁊ hūc crucifixū.i.Coz.ij.(Introi bo in potencias dñi)eas ognoscendo et docēdo(dñe memorabor iusti.tue soli⁹)q̄ non iustitie ipocritarum(deus docui. me a iuuent.m)imittēs mihi instictus ad bona(pronūciabo mirabilia tua.)ne abscondam talenta tua (Et vsq̄z in senec.et se.ne derelin.me.)cessando a doctrina.(donec annūci.bra.tuum).i.virtutez tuaz (generationi omni que ventura est)p̄ scripturam posteros informātem quia tamē dei virtus perfecte non explicatur ab hominibus subdīt (potēciam et iusticiā ⁊c̄)seq̄ quoniaz omnes qui pie volūt viuē in christo p̄secucionem patiētur.ij.thi.iij.sequīt (quātas ostendisti mihi tribulatiōes multas ⁊ malas).s.mala pene(Et cōuersus viuificasti me)p̄ tuaz cōsolationē interna (Et de abissis terre iterū reduxisti me).s. ad honorē de p̄terita abiectiōe p̄pter quam (Ego cōfitebor tibi ⁊c̄.).s.confessione laudis multiplicibus modis (Cū cōfusi fuerint ⁊c̄.).s.tirāni me p̄sequentes corporaliter et demones spiritualīt a suo desiderio defraudati

p̄s. lxxi.

DEus iudicium)secūdum augustinum et Cassiodorū psalm⁹ iste loquitur ad litteram de magnificētia regni christi et sic exposui Mozaliter autez potest exponi de bono regine sui vicarij.s.cuiuslibet boni prelati secularis vel religiosi et primo petitur eius bona gubernacio secundo subditur graciarum actio ibi(benedictus)prima in duas quia primo petitur bona dispositio regentis secundo bonitas regiminis ibi(descēdet)circa p̄mū dicīt (de⁹ iudiciū tuum regi da) q̄libet eni bonus p̄latus rex ē i spiritualibus .i.pe.ij.vos estis gen⁹ electū regale sacerdotū est etiā fili⁹ adoptiu⁹ regis regū et io sibi petīt iudiciū i bñ sñiādo ⁊ iusticia i bene exeq̄ndo.q̄ p̄mū nō sufficit sine scdo ideo sb̄dīt (iudicare pplm ⁊c̄.).s.actualīt (suscipiāt mōtes pacē ⁊c̄.)p̄ mōtes intelliguntur maiozes dyoceſ sb̄ p̄lato per collevero mediocres et minozes p̄ hoc q̄ subditur (Judicabit pau.populi ⁊c̄.)eos ab malignantibus defendendo (Et permane. cum sole).i.christo qui ē sol iusticie R bi fidelīt p̄uidēdo (⁊ñ lūaz)i.beatā v̄giez

ipsam deuote pro se ꝙ suis subditis depre
cando (in generatõne ꝙ generatõnem)
nam ab eo edocti idem facient post eius
mortez(Descendet) Hic petitur bonitas
reginis que consistit in iusticia per mise
ricordiaz temperata. quia iusticia sine mi
sericordia est crudelitas. misericordia ve
ro sine iusticia pusillanimitas.ideo dicitur
(descẽ.sicut pluẽ) id est dulciẽ ꝙ vtiliter
(orietur in diebus eius iusticia ẽ donec
auferatur luna)donec appareat dies cla
ra.in qua non lucet luna ꝙ p diem claraz
noticia veritatis itelligitur. que per bonũ
pontificem declaratur (ꝙ dñabit a mari
ꝙ cetẽa) hoc conuẽit summo pontifici qui
est generalis vicarius christi (Coram il
lo procident ethiopes) id est demones in
ethiopum figura frequenter apparentes(
ꝙ inimici eius)scilicz maligni spiritus(ter
ram lingent)id est malignos homĩes blã
dicijs decipient sed spirituales ẽcipere nõ
valent(reges tar.ꝙ insule) id est dominã
tes in terra ꝙ in insulis maris(munera of
ferent)dotantes ecclesiam diuicijs(Et a
dora.eum oẽs re.terre)ꝙ quia reuerentia
que pontificibus defertur in christum cuiꝰ
sunt vicarij refertur sequitur (quia libera
bit pauperem a po.) .id est peccatorem bo
nis gratie spoliatum a demone igitur (et
animas pauperum saluas faciet) per qõ
intelligitur salus spiritualis(ex vsuris ẽ
)vsurarius enim est dyabolus qui pro tẽ
poralibus rapit spiritualia bona que sunt
multa meliora (ꝙ honorabile nomen eoz
)conuersoruz(corã illo)scilicz bono prela
to.nec mirum. quia gaudium est angelis
dei super vno pec.penitenciam agente. lu
ce.xv.capi(ꝙ viuet)vita gratie(ꝙ dabitur
ei de auro arabie)quod est valde preciosũ
ꝓpter quod signat gratie donum quod a
dõ datur abundanter bono prelato (Et a
dora.de ipso semper) quia boni subditi re
gratiantur deo de bonitate prelati (tota
die bene.ei)in precando sibi maiora bona
(erit firmamẽtũ in terra) quia firmat sb
ditos suos in bono verbo pariter ꝙ exem
plo(in summis montium) id est maiorz
per quos in minoribus conseruat regimẽ
bonum(Superexcolletur sup li.ẽ) Nam
actus boni prelati est magni meriti apud
deum.eo ꝙ alij proficiunt per eius exem
plum.ideo subditur(ꝙ flo.de ciuitate ẽ)
id est ecclesia que bene dicitur ciuitas. eo
ꝙ est christianorum vnitas.(Sit nomen e
ius benedictum)benedictõne superna(an
te solem permanet nomen eius).id est an
te christum ad ipsum premiandum(ꝙ bene
dicentur in ipso) Quia benedicentes ali
cui dicẽt benefaciat tibi deus sicut prelato
tali(omnes gentes magni.eum) propter
vite meritum ꝙ est hic yperbole cum dicit
omnes gentes ad designandum multitu
dinem magnificantium ꝙ quoniam omne
bonum deo principaliter est attribuendum
ideo concluditur(bñdict⁹ dñs de⁹ ẽ)

QUam bonus ẽ)Psalmum istum
fecit asaph habens spiritum pro
phecticum.ostendens ꝙ dei proui
dentia attingit a fine vsq; ad fi. fortiter et
dis.omnia suauiter licet mundanis hoĩb⁹
aliqñ contrarium videatur .eo ꝙ vident
frequenter malos homines temporaliter
prosperari.ꝙ bonos tribulari.ꝙ sic litteral⁹
sensus est simpliciter moralis ꝓpter quod
ꝓtrãseo de alio inducendo.

ET quid deus repulisti)Psalmum
istum litteraliter exposui .vt sit o
ratio asaph pro liberatõne popu
li de captiuitate babilonica quam preuidit
futuram. Moraliter potest exponi pro libe
ratõne terre sancte de manu saracenorũ
capte tempore saladini ꝙ ad hoc allegatur
amicicia pristina cum dicitur (vt quid de⁹
repulisti ẽ) .id est repelli permisisti popu
lum xpianum amicabilem tibi de terra sã
cta (iratus est furor tuus super o.pas.tue)
id est pascue euãgelico verbo.ꝙ eucaristie
sacramento(memor esto cong.tue ẽ) in
ierusalem facte sub apostolis in principio
ecclesie.de qua dicitur actu.iiij.multitudi
dinis credentium erat cor vnum ꝙ anima
vna (redemisti vir.here.)sanguine ꝓprio
ibidez effuso(leua manus) hic consequen
ter allegatur ad idem aduersariorum ne
qcia(leua manus tuas ẽ).i. potentiã tu
am ad puniẽdũ eorum superbiam(quãta
malignatus est inimicus i scõ).s.loco.q.d
mlta nimis(ꝙ gl'ati sunt ẽ).s.in ierusalez
vbi solebãt fieri solẽnitates tue(posuerũt
signa sua).i.vexilla in citate capta(signa

id est ad ostensionem sue victorie (Et nō cognouerunt) q̄ hoc contigerit propter peccata populi christiani (sicut in exitu super summus) per q̄ sīgnificātur porte ciuitatis super quas fuerūt portata dēa ve/xilla et refertur h̄ ad illud q̄ premittitur (posuerunt signa sua .q. in silua lignorum ⁊c̄.) quia ferro et igne destruxerunt loca sancta (polluerūt tabernacl̄z) nam in locis d̄o dicatis equos stabulauerūt et plures sordes alias fecerūt (dixerunt in cor de suo ⁊c̄.) .i. cogitauerūt festiuitates ecclesie repellere de terra sancta. Signa nostra) hic pro predictis ponitur christi feliuz quēla. d. (Signa nostra ñ vidim⁹) .i. signa diuine miserationis erga nos. (Jam non ē propheta) vos confortans (Et nos nō cognos. amplius) verba sunt xp̄ianorum in passione existentiū et q. desperanciū de recup̄acione locorū sanctorum (vsq̄quo de⁹ i.p̄p̄abit inimicus ⁊c̄) saracenoruz popul⁹ exprobrās christianis electionem de terra p̄missionis et h̄ opprobrium reuertitur contra honorē diuinum (vt q̄d auertis manū tuā ⁊c̄.) .i. potēciaz tuaz a punitiōe eorū et q̄ possit hoc facere ostenditur cuz dicitur (Deus autez rex noster ante secla) .i. in dispositiōe eterna (operatus est salutē) p̄ filiū sui passionē (In medio terre) .i. in ierusalē que est i medio climate (tu confirmasti in virtute tua mare) ne sup̄ aridā efflueret (contribulasti capita draconū ⁊c̄.) que sūt multa maiora q̄z conterē saracenos Ideo concluditur in fine (memor esto huius mōi ⁊c̄.) ne populus infidelis dicat o p̄phzia cōtra tez populū christianum (Ne tradas) .hic allegat adhuc contra Saracenos miseria captiuorum christianorum cū dicitur (Ne tradas bestijs .) .i. saracenis bestialit viuētibus (animas confi. tibi) ne fracte miseria cō senciant legi machometi (respice in testiōnium tuum) .s. nouū ne dissipetur p̄ neq̄ciam saracenorum (Quia repleti sūt terre) .i. terrenis deliciis q̄ machometes larauit eis (domibus iniquitatū) ad laxaciōez .n. occupiscēciarū .scz. q̄ dom⁹ iniq̄tatib⁹ repleat (Ne auertat) a tua misericordia (hūil fact⁹ cōfus⁹) .i. populus xp̄ian⁹ qui fuit valde cōfus⁹ in amissione

ēre sancte (paup et inops .lau. no. tuum) cū p̄ te fuerit liberati de potestate saracenoruz ideo subdit (Exurge de⁹ iudica causā tuā) nā aduersarij victiōem suā retorquēt ad tuā blasphemiā (Que ab insipienti sunt tota die) .i. a populo saracenico p̄phete falso credēte (Ne obliuiscaris voces inimicorū tuorū) .i. eoruz blasphemias ad punitiōē (Superbia eorū q̄ te oderūt ascendēr per) saraceni nāq̄z ex captiōe terre sāc̄te in superbiā ascēderunt

Confitebimur) Iste psal. ē gratiarū actō populi reuersi de captiuitate babilōis (Moralit̄ p̄t exponi de q̄libz peccatore veracit̄ penitēte q̄ sic reuers⁹ ē de pcī captiuitate q̄ p̄mo poit gr̄arū actio cuz dicit (confite. tibi de⁹) ego et mei fideles de p̄teritis iniq̄tatib⁹ (confitebimur) cōfone laudis p̄ bñficio nr̄e iustificatōnis Et iuocabi⁹ no. tu.) p̄ alijs bñficijs obtinendō (nar. mira. tu) q̄ fecisti nob q̄z mai⁹ ē iustificare ipiū q̄z creare celū q̄ ēr̄ā fīc d. Augl. q̄ sbdit dina rñsio cū dr̄ (cū) apte (accepo.) s. optunū (iudicabo) iustos iudicio a p̄phois (liq̄fa. ē ēra) .i. hoies i ēr̄is confidētes q̄z fīc cēa liq̄scūt ab igne occupiē p̄ desēsū i pcīz mōde (e⁹ dix. co e.) colūne ēre dn̄r hoies iusti q̄z merit. alij sustētāt q̄ ipi a d̄o i bō firmt̄ (dixi iniq̄s) h̄ poit pui tō p̄seuētātiū i malo c̄ dr̄ (dixi iniq̄s) isti sūt q̄ faciūt contra p̄cepta negatia (q̄ deliq̄ti/b⁹) q̄ faciūt contra affirma. (nolite exal. co) glantes d̄ vr̄a malicia (nolite extol. i al. ⁊c̄.) .i. nolite loq̄ blasphemias contra deuz (quz ab ori. ⁊c̄) i. q̄z ex nulla p̄te abē d⁹ q̄ p̄ns ē vbiz (qm̄ de⁹ iudex ē) nō solū fcōp̄ hz ec vboz q̄ cogitatuū (hc hūiliat) .s. frbū (q̄ hc exal.) : s. hūilē (q̄z calix i manu dñi ⁊c̄) i. pūitō dura ad pūiēd pcōres p̄ volūtate sua (q̄ iclia. ex h̄ i) puniēdo pcōres succes siue diuerso tpe fīc i diluuio q̄ p⁹ea i sbuersiōe sodōe q̄ sic de alijs (verūtamē fex ei⁹) s. calicl. (nō ē icrinanita) q̄z i d̄o remanet ptās ad pūiēd malos p̄ volūtate sua id̄o sbdit (bibēt omēs pcōres ēre (Ego aūt) h̄ poit gr̄az accō p̄ pcōp̄ pūitōe q̄ tñ ñ p̄cedit ex zelo vidē hz iusticie dine p̄s. lxij letabit iust⁹ cū vi. vin. q̄ sic de⁹ i p̄sō iusti (e⁹ aū ānūciabo i scl̄z) d̄i iustitiā i pūitōe pcōp̄ (cāta. d̄o ia.) licz eni sit de⁹ oiz tū

spiritualiter dicitur deus iustoꝝ qui sūt supplantatores viciorum (Et omnia cor. pec. confrigam).i. confrigenda dicam per dei iusticiaꝫ (Et exal. cor. iusti.) in ciuitate celesti.

NOtus in iudea deus) Psalmum istum fecit asaph preuidens i spū liberatōnem mirabilem populi iu de a senacherib persecutione . vt habetur iiij. Reg. xix. Mistice potest exponi de liberati one populi xp̄iani tempore baldwini regi. ierusalem. qui anno domini. M. c. xiiij. pre uentus a saracenis fuit captus ab eis. et tūc vndiqꝫ venerūt saraceni vsqꝫ ad seragi tamilia vt xp̄ianos exterminarent totaliē de terra sancta. qui confidentes in solo deo in prelium exierunt. non plures estimati i ter equites q pedites. qꝫ tria milia q signo celitus dato de quo dr̄ infra victoriam mi rabilem habuerunt q deo magnifice gr̄as egerunt. Sic ergo dicitur (Notus i iudea deus) quoniam tunc a fidelibus habitaba tur (in israel magnum nomē eius). i. in clero illius populi qui p̄ ceteris habebat ma iorē noticiā dei (Et fact⁹ est in pa. lo. eius) dicta victoria de saracēis obtēta (q hīta tio eius in syon) nā ibi habitabāt deuoti ores inter xp̄ianos (ibi confre. potencias r̄ē). s. saracenoꝝ q̄ in bellis vtūtur gla diis arcubus q scutis (illuminās tu mira biliter) nam in principio congressus q̄daꝫ fulgor celitus. descendit super saracenoꝝ exercitum. q statim omne robur fugit ab eis q ceci fuerunt a xp̄ianis vsqꝫ ad. vij. mi lia q. v. milia i aquis s̄bmersi nullo de xp̄i anis cadente. ideo subditur (turbati sunt) scilicet saraceni (dormiuer̄t somnū suū) sci licet mortis (q nihil inuenerūt q̄r̄ē) scilicet de spoliis xp̄ianoꝝ que prędari sperabāt (ab increpatōne tua r̄ē) id est a punitione tua modo predicto facta (dormitauerunt) somno mortis (qui ascenderunt equos) id est equites saraceni (tu terribil⁹ es) prop ter quod nullus potest resistere tibi (De ce lo audituꝫ fe. iudiciū) p fulgorem predictū (terra tremuit) in aduentu saracenoꝝ (Et quieuit) in debellatōne eoꝝ. ideo s̄b ditur (cū exur. in iudi. deus) ad punienduꝫ saracenos (vt sal. facēt man. terre) id est chr̄istianos (quoniam cogitatō hominis confitetur tibi) xp̄iani nāqꝫ videntes mani festū auxilium dei confessi sunt magnifi ce confessione laudis bonitatez misericor die diuine q promiserunt dño fideliter frui re. ideo subditur (vouete q reddite r̄ē terribili q ei qui aufert spūm principum r̄ē). i principalium in exercitu saracenoꝝ.

VOce mea) sicut dictum fuit in ex positōne litterali asaph in spiritu preuidens captiuitatē babilonicā futuram ꝓpter filiorum israel peccata . et eius terminatōnem ꝓpter bonorum meri ta . s. danielis ezechielis q aliorum sancto rum illius temporis fecit hūc psalmum ❡ Mistice vero potest exponi de persecutōni bus ecclesie p imperatores romanos que ceperunt tempore neronis q terminate fu erunt in morte iuliani apostate quia tunc iouiano xp̄ianissimo imperatore facto ap te sāt ecclesie q cepit religio chr̄istiana gau dere sicut dicitur in legenda sanctoꝝ mar tirum Johannis q Pauli. dicte vero per secutōnes terminate fuerunt per bonoruꝫ oratōnes q speāliter beati basilij q populi sui ad quorum preces beata virgo misit sā ctum mercuriuꝫ martirem ad interficiēduꝫ iulianum apostatam. sic ergo dicitur in p sona ecclesie (voce mea ad dominum cla maui) tempore persecutionis orando) Et intendit mihi) me liberando (deum exqui siui manibus meis r̄ē) scilicet extensis ad celum (q non sum deceptus) verbum est orantis plebis deuote sentientis effectum orationis sue (renuit) hic reuertitur psal mista ad tempus precedens liberationem ecclesie dicit in ei⁹ persona (renuit conso lari anima mea) blandicijs tirannorum . qui frequenter xp̄ianis promittebant ma gna vt eos euellerēt a fide xp̄iana (memor fui dei) pro me passi (q delectatus sum) in contumelijs pro ipso. actuum . iiij. Ibant apostoli gau. a conspectu concilij quoniaꝫ digni habiti sunt pro nomine iesu contu. pati (q exercitatus sum) In pacientie vir tute (Et defecit spiritus meus) vera humi liatione de quo defectu dicitur mathei . v. Beati pauperes spiritu . id est non haben tes inflantem spiritum vt expo. aug⁹ (an ticipauerunt vigilias oculi mei q cetera) Sicut legitur de beato Petro q̄ surgebat

de nocte In primo gallorum cantu ad re
cordandum cum fletu qualiter cristuz ne
gauerat ex timore Cristiani etiaz in primi
tiua ecclesia vigilabant de nocte ad sepul
turas martirum ex deuotione(turbatus
sum q non sum locutus)quia flentes pro
peccatorū recordatione q martiruz opas
sione magis orabant corde q̄m voce vñ
dicit poeta Interdū lacrime pondere vo
cis habent(Cogitaui dies antiquos).id
est beneficium creationis(q ānos eternos
in mente habui).id est beneficium eterne
retributionis(q meditatus sum nocte cū
corde meo)in oratōe secreta(exercitabar
).Perscrutando conscientie mee secre
ta(q scopebam spiritum meum) extergēs
inde peccata saltē venialia sine quib⁹ non
ptransitur presens vita(Nunquid ꝛc̄)licz
perfecti de ecclesia non timeant afflictiōes
pro personis propꝛijs tamen eas timēt p
infirmis et eos consolantur dicentes(nñ
quid in eternum proꝛjciet deus)scilicz po
pulum suum ip̄m dimittens in afflictione
quasi .d. non sed ip̄z respicit in misericor
dia in consolatione ideo subditur in pso
na ecclesie(q dixi nūc cepi).s.pace gaude
re quod fuit impletum in morte iuliani a
postate(hec mutatio dextere excelsi).id ē
per eius potenciam q misericordiā facta
(memor fui operum domini ꝛc̄)quib⁹ ab
licio mūdi consueuit iniuste passis misere
ri ideo sequitur(quis deus magnus ꝛc̄).
quasi diceret nullus qꝛ facit mirabilia to/
cius nature create virtutem transcenden
cia ideo subditur(notaz fecisti in populis
virtutem tuam)Julianum imperantem
orbi deꝛjciendo(redemisti in brachio tuo
)id est virtute tua(populum tuum) cristi
anum de tirannide iuliani (.filios Jacob
q Joseph)id est vicia supplantantes q in
virtutibus crescentes(viderūt te aque).
id est populi viderunt potenciam tuam c
tra cesarē(q timuerunt)fideles tuos per
sequi(q turbate sunt abyssi)id est malefe/
ci habentes pacta cum demonibus quo/
rum arte vtebatur Julianus vt dicitur i
historia tripita (mꝛtituo sonitus aqua
ruz) id est populoruz qui de morte iuliani
multipliciter loquebantur q cristiani deū
laudabant loco subditur(vocem dederūt
nubes)per quas significantur cristiani i
virtutis culmine constituti.(etenim sagit
te tue transeūt) id est predicatores vnō i
persona predicatoris dicitur.Isa.Posuit
me quasi sagittam electā.Iste vero sagit
te mortuo iuliano transierunt ad predicā
dum cristum secure qō ante facere nō au
debant(vox tonitrui tui)predicationis(.
in rota)id est tūc fuit in orbe qui est circu
laris figure(.alluxerūt coruscatiōes tue
)id est miracula p̄dicationē confirmācia
(vidit q cōmota est terra)ad credendum
in cristo q quoniam ex hoc sequitur mul
tiplicatio bonorum operū seq̄t̄ (.in mari
via tua q semite tue ꝛc̄)per viam intelligi
tur obseruatio mandatorum.per semitas
autez obseruatō consiliorum que sunt vie
procedendi per mare huius mundi ad pa
triam paradisi(q vestigia tua non cogno
scētur)p creaturas in quibus est vestigiū
dei perfecte nō cognoscitur eius essencia
(deduxisti sicut oues populum tuum)cri
stianum in manu moysi q aaron per moi
sen populi ducem intelligitur bonis prin/
ceps q aaron pontificem bonus prelatus
per istos enim bene regitur in tempozali/
bus q spiritualibus populus cristianus

Attendite ꝛc̄)p̄s iste secūdoū sēsuz
literalē loquitur de regno dauid
qui fuit figura cristi p̄pter quod
mistice potest exponi de regno eius igitur
primo excitatur auditorum attentio cum
dicitur(Attendite populo meus)id est po
pule cristiane qui a cristo est denomina/
tus legem meam)euangelicaz(inclinate
aurem vestram ꝛc̄)scilicet corporis q cor
dis(aperiam in parabolis os meum.)ex
decursu euangelij patz q̄p cristus parabo
lice docebat(loquar propositiones ab in
itio)scilicz legis date cuius precepta mo
ralia replicauit euangelica consilia super
addendo(Quanta audiuimus).hic con
sequenter ponitur narratio in qua decla
ratur multiplex bonitas cristi q per oppo
situm ingratitudo mali populi cristi cum
dicitur(quanta audiuimus ꝛc̄)homo cri
stus a patre audiuit q discipulis nuncia

uit ſicut dicit. Johannis viij. que audiui ab eo hec loquor in mundo q ex precepto xp̄i apli denūciauerūt orbi Math. vltimo Euntes in mundum docete omnes gētes ꝛc. q ſucceſſores apoſtolorum alijs denū ciauerunt ideo ſubdit (nō ſunt occultata a filijs eorū ꝛc. narrātes laudes domini) ſcilicet Jeſu criſti (Et mirabilia eius que fecit) in ieruſalem q iudea (Et ſuſcitauit teſtamtū). i. legem euāgelicā. (In iacob). i. ſupplantatoribus viciorum quibus p ficit euangelium (q legem poſuit in iſrael) id eſt otemplatoribus diuine veritatis (q̄nta mādauit patribus nr̄is). i. apoſtol alijs q̄ diſcipulis (nota facere ea filijs ſu is). i. credētibus qui ſunt filij ſpūales (vt cognoſcat generatio altera) vſq̄ ad finez mundi (vt ponant in deo ſpem ſuam ꝛc) q non in vanitate mundana (ne fiant ſic patres eorum). Per quos intelliguntur pſeudo apoſtoli q heretici qui ceperūt do cere q male a p̄ncipio eccleſie (generatio que non direxit cor ſuum) ad ſequēdū cri ſtum (q non eſt creditus cū deo ſpirit⁹ei⁹) errabant enim in fide q moribus (filij ef frem intendentes q mittentes arcuz) ſic ordinetur litera intendentes arcuz q mit tentes. ſ. ſagittas ex arcu. p filios effrez qui proceſſerunt ad pugnā otra domini voluntatē ſignificant heretici qui impu/ gnant fidei veritatē q ip̄i intendunt arcū ſacre ſcripture eaz inter p̄tantes peruerſe q mittunt ſagittas cōtra veros doctores ſed quia non preualent ſubditur. (cōuerſi ſunt in die belli) a ſacris doctoribus con futati (non cuſtodierunt teſtamētū dei ꝛc) moribus q fide deuiātes a veritate euā gelij (coram patribus eorum ꝛc) i. corā veris apoſtolis qui dicūtur hic patres he reticorū eo q̄ ex ip̄is exierunt. i. Jo. ij. Ex nobis prodierunt ſed non erant ex nobis (fecit mirabilia i terra egipti). i. i iudea q̄ dicitur egiptus eo q̄ erroribus fuit obte nebrata (In campo taneos) qui interp̄ta tur cōſummatio. nam ibi ſaluator opus nr̄e ſalutis oſūmauit dicens in cruce. cō ſūmatum eſt Jo. xix. (Interrupit mare). i. p̄ſens ſeculū (Et pduxit eos) ſcz apo ſtolos ad predicādum gentibus per orbē (q ſtatuit aquas quaſi in vtre). i. tribula

tiones mundi ab eorum impedimēto cō/ peſcuit nam tpe tribulationis numerus fidelium magis creuit (Et deduxit eos in nube ꝛc). i. in ſe ip̄o qui eſt nubes ab eſtu protegens q noctem illuminās (Interru pit petram). i. ſe ip̄m qui petra dicitur. i. Cor. x. Interrumpi p̄miſit in ſua paſſio ne clauorum q lancee perforatiōe (q ad aquauit eos) nam inde prodierunt fluen ta gratie (Et apoſuerunt adhuc peccare ei). ſ. heretici q mali xp̄iani (vt peterēt eſ cas) Iſta petitio mala que deſcribit hic vſq̄ ibi (in omnibus his ꝛc) dupliciter po teſt exponi miſtice. ſ. de cibo corpali q ſpi rituali p̄mo modo exponitur de malis re ligioſis q ingratis qui non ſunt contenti victualibus ſibi miniſtratis cū tamen fre quenter talia q paucioza ſuffeciſſent eis i ſeculo q propter eorum importunitatem preſidentes monaſterijs condeſcendunt petitioni eorum q hoc cedit ad maluz ſpi rituale petencium q aliquando cum hoc ad corporale malum nam ex ingurgitati one incurrunt infirmitatem q aliquādo mortem Alio modo exponitur de ſumē tibus indigne ſacramētū eukariſtie in q̄ ſub ſpecie panis vera criſti caro continet q de talib⁹ dicit. i. Cor. xi. Qui vero mā ducat q bibit indigne iudicium ſibi man ducat q bibit p̄pter quod in fine conclu/ ditur (Adhuc eſce eorum erant in ore ip/ ſorum ꝛc. q occidit pingues eorum ꝛc) nā indigna ſumptio vel celebratio huius ſac menti magis eſt damnoſa illis qui ſunt i ſtatu maiori (In omnibus his) hic deſcri bitur ingratitudo malorum iudeorum ex multiplici recidiuo in peccatum. nam de cies deum tentauerunt vt dicitur nume/ ri decimoq̄rto per quos ſignificantur ma li criſtiani qui timore pene ceſſant a pec cato q ſtatiz reincidunt tranſeunte picu lo propter quod finaliter concluditur (q̄ ciens exacerbauerūt eum ꝛc) quaſi dicēt multociens valde (Non ſunt recordati ꝛc) hic deſcribitur ingratitudo iudeorum fla gellatione q ſua liberatione. per egipti fla gellationem ſignificata fuit iudeorum flagellatio per romanos qui multipliciter eos p̄cuſſerunt ſcilicet terrā eorū deſtru endo q eorum bona rapiendo q populuz

t i.

partim occidẽdo q partim captiuãdo per liberationem vero iudeozum significata fuit liberatio chriſtianozum qui tunc erãt in iudea. qui ante aduentum romanozuz monitu angeli tranſierunt in regnũ agrip pe qui confederatus erat romanis. q ſic fuerunt ibi ſaluati quia tamẽ eozum aliq̃ fuerunt mali per conſequens ingrati ido per ingratitudinem iudeozum exeunciũ ɔ egipto ſignificata fuit eozum ingratitu do ꝓpter quod cõcluditur (et deduxit eos in ſpe. ɔc̃) (q induxit eos in montẽ ſanctifi catõnis ſue ɔc̃) ſhic deſcribitur ingratitu / do iudeozum de beneficio introductionis eozum in terram ꝓmiſſionis eiectis inde chananeis in qua per ydolatriaz tanquã ingrati deum exacerbauerunt. ꝓper hos igitur ſignificata fuit ingratitudo maloꝝ chriſtianozum qui poſtq̃ ingreſſi ſunt mi litantem eccleſiam per baptiſmum qui eſt ianua ſacramentozum deum offendunt multipliciter malozum viuendo. q propt̃ hoc eſt quod dicitur (q induxit eos in mõ tem ſanctificationis ſue) ſhic deſcribitur ingratitudo iudeozum de beneficio intro ductionis eozum in terram promiſſionis eiectis inde chananeis in qua per ydolat̃ am tanquam ingrati deum exacerbaue / runt per hos igitur ſignificata fuit ingra / titudo malozum chriſtianozum. qui poſt quam ingreſſi ſunt militantem eccleſiam per baptiſmum qui eſt ianua ſacramento rum deum offendentiuz multipliciter ma le viuendo. q hoc eſt quod dicitur (q intu xit eos in montem ſanctificationis ſue). i in eccleſiam que dicitur mons. yſaie ſecũ do. Erit in nouiſſimis diebus mons do mꝰ domini in virtute montium q cetera. quem montem ſanctificauit q adquiſiuit virtute paſſionis ſue (q eiecit a facie eo rum gentes q cetera) Terras enim genti um chriſtiani habitãt aliquas per genti um conuerſionem. q aliquas per earum debellationem. per principes Chriſtia / nos (q temptauerunt q exacerbauerunt deum excelſum q teſtimonia eiꝰ non ɔc̃) mali chriſtiani (in irã concitauerunt eũ in col. ſuis) id eſt in pompis q ſuperbiis (Et in ſculptilibus ſuis ad emulatõnem eum prouocauerunt q cetera) ydoluz eni luxu rioſi eſt adultera ſua vel concubina q ido lum auari pecunia q ſic de aliis (Et repu taber. ſylo.) per ſylo in qua fuit arca dei. ſignificatur terra de qua chriſtiani ſunt e / iecti propter ſua peccata ſicut eſt mõ iude a q africa (q tradidit in captiuitatẽ virtu eozum) prio per coſdroe regem perſarum poſtea per ſaladinum (Et concluſit in gla dio populũ ſuum q cetera) Quia multi de chriſtianis fuerunt occiſi. aliqui ferro. ali qui igne. veruntamen quia pagani fecerũt hoc iniqua voluntate. Ideo puniti ſunt a deo pena gehenne propter quod ſequitur (Et percuſſit inimicos ſuos ī poſteriora) id eſt in morte deficiens eos ad inferna (Opprobrium ſempiternum dedit illis) nã illa pena eſt eterna (Et repulit) ſhic poni tur intenta concluſio. ſcilicet. quod regnũ debeatur Chriſto. Ideo dicitur (Et repu lit tabernaculum Joſeph) id eſt cultum veteris legis (Et tribum effrem q cetera) per quam ſignificantur hereticozum cõ uenticula (Sed elegit tribum iuda) de qua deſcendit Chriſtus ſm carnem (mõ tem ſyon quem dilexit) id eſt eccleſiam mi litantem (Et edificauit ſicut vnicornium ſacrif. ɔc̃) id eſt eccleſiã triumphantẽ (in t̃ ra quam fũdauit in ſecula) id eſt in terra viuentiuz vita eterna (Et elegit dauid ſer uum ſuum). i. hoiez Chriſtum (Et ſuſtulit eum de gregibus ouium) id eſt de ſocieta te credentium in ſua aſcenſione (Pasce re Jacob ſeruum ſuum) id eſt populum Chriſtianum adhuc viatozem quem paſ cit ſacramento euchariſtie. in quo totus Chriſtus continetur ſub ſpecie tamen alie na (Et iſrael hereditatem ſuam). id eſt po pulum comprehenſozem. quem eodem paſcit pabulo ſub ſpecie propria (Et pauit eos in innocentia cordis ſui) Eſt enim ag nus ſine macula. (et in intellectib⁹ manu um ſuarum). id eſt. per ea que fecit intel lectu diuino q humano (Deduxit eos) ad regna celeſtia.

Ierem

Pſalmus

DEus venerunt gentes q cetera) Pſalmus iſte loquitur de deſtru ctione ciuitatis q templi per nabu chodonoſor q de repatõe p cyrũ Mozalr

potest autez exponi vt sit ozatio ecclesie c/
tra infideles sacra loca destruentes q ꝑ
phanātes qđ factum fuit tpe cosore q ite
rum tpe saladini q primo ponitur lam̄ta
tō pro tali destructione cum dicitur (de⁹
venerunt gentes in hereditatem tuaz) in
qua operatus es salutē (polluerunt tem
plum).i.ecclesias ꝑphanando q ibidem
turpia faciendo (posuerunt ierusalem in
pomorum custodiam) id est posuerunt re
ctores in ierusalem personas viles sicut
persona vilis ponitur ad' custodiam po/
merij (posuerunt morticinia seruorum tu
orum ꝛc̄) qz tunc multi cristiani fuerūt oc
cisi q sine sepultura dimissi (Facti sumus
opprobrium ꝛc̄).i.Huiꝰ conditionis ōspica
biles (Usqꝫquo domine) hic scdo ponit
deprecatio pro repatione cū dicitur (vsqꝫ
quo domine irascceris ꝛc̄).dimittendo cri
stianos in hac miseria (Effunde iraz tuā
ꝛc̄).i.punitionē sup sarracenos (quia co
medерunt.Jacob ꝛc̄) id est populuz xp̄ia
num ad quē nomē Jacob q israel est trās
latum Ro.ij.non eni qui in manifesto iu/
deꝰ est.neqꝫ que in carne circūcisio ꝫ qui
in abscondito iudeus est q circuncisio cor
dis in spiritu nō litera (Ne memineris ini
quitatum nr̄arum antiquarum).i.cōtra
ctarum a patribus nostris vel a nobis i
nr̄a iuuentute (cito anticipent nos miseri
cordie tue) q subditur causa (quia paupe
res facti sumus nimis) id est impotentes
ad satisfaciendum tibi de peccatis (adiu/
ua nos deus ꝛc̄) per tuam potenciam. (q
ꝓpter glorias nc minis tui ꝛc̄) non ꝓpter
nr̄am iusticiam (Ne forte dicant in genti
bus vbi est deus eorum) reputantes qđ fit
impotens ad nos saluādū (Et innotescat
in nationibus) id est infidelibus tua potē
cia q sue ꝓcussionis experiencia ꝓpter eo
rum blasphemiam q etiam crudelitatez
in occisione cristianorum q carceratione
(redde vicinis nostris septuplum ꝛc̄) id ē
punitionē perfectam septem enim diebus
omne tempus comprehenditur ideo per
septenarium perfectio designatur. (Nos
autem) hic vltimo promittitur gratiaꝝ
actio pro exauditione deprecationis spa
ta cum dicitur (Nos autem populus tuꝰ
) in te per baptismū regeneratus .q oues
pascue tue) id est sacramēti eukaristie ad
quod non admittuntur nisi regenerati ꝑ
baptismum (confitebimur in seculuz) c
fessione tue laudis.

Qui regis israel ꝛc̄) sic̄ precedens
p̄s.expositus est mistice vt sit ora
tio ecclesie cōtra hostes visibiles
sic iste potest exponi vt sit oratō ecclesie c
tra hostes inuisibiles ō quibus dicit apo
stolꝰ eph̄.vi.Non ē nobis colluctatio ad
uersum carnem q sanguinem sed aduer
sus principes q potestates aduersꝰ mun/
di rectores tenebrarum haruz contra spi
ritualia nequicie sic ergo dicitur orando
(Qui regis israel) id est populum cristia
num ad quem nomen israel est translatū
vt dictuz est supra intende.s.orationi mee
(Qui deducis velut ouem Joseph.) qui
accrescens interpretat̄ ideo significat ho
minem in bono virtutis crescentem quez
deduxit deus de virtute in virtutem vsqꝫ
ad deū deorum in sion (Qui sedes super
cherubin) id est angelis presides (Manife
stare) per tuum auxilium. (coraz effraim
beniamin q manasse) per effraim qui fru
gifer interpretat̄ significātur actiui ꝑ ma
nasse vero qui obliuio interpretatur cōtē
platiui qui terrenorum obliuiscunt̄ in de
um eleuati per bēiamin qui interpretatur
filius dextre prelati qz ōbent esse perfecti
ores ceteris sicut pars dextre fortior ē si/
nistra Ex istis ꝛo tribus statibus consti
tuitur ecclesie corpus pro cuius defensio
ne subditur (Excita potēciā tuā ꝛc̄) scilicz
ad reprimendum malignorum spirituuz
nequiciam (deus conuerte nos) de turba
tione tentationuz ad pacem internā (oñ
de faci.tu) ꝑ manifestam auxiliationem
(domine deus virtutum).i. angelorum (
quousqꝫ irascceris).i.q̄m diu estēdes te.
tratum auxilium differendo postulatū. (
Cibabis nos.pa.lacri.ꝛc̄) quia non possu
mus consolari donec sentiamus benefici
um auxilij tui (posuisti nos in ꝛotradictio
nem vi.nr̄is ꝛc̄.) id est spiritibꝰ malignis
q̄ dicunt̄ nr̄i vicini eo ꝙ habitāt nobiscū
in hoc aere caliginoso. Dicunt̄ tamen in
imici nostri quia semper machinātur ad
malum nostrum (Deus virtutum con

uerte nos ꝙ cetera) .scilicet .de luctu ad gaudium per depressionem inimicoꝝ nostrozum(Vineaz ꝛc̄) hic ponitur ratio ad predicta . quilibet enim diligit ꝙ defendit opera sua. propter quod ponitur ꝙ ecclesia sit opus dei. cum dicitur(Vineā de egipto transtulisti)id est ecclesiam tuam. de infidelitate gentium ad fidem. ideo subditur(Eiecisti gentes)scilicet ꝺ̄ sua infidelitate sicut dicit̄ prouer. xij Uerte impios ꝙ non erunt scilicet impij sicut añ (ꝙ plantasti eam)per apostolozum predicatōnez. (dux itineris fuisti)sicut dicitur mar. vlti. illi aũt profecti predicauerunt vbiq; domino cooperante ꝙ sermonem confirmante sequentib⁹ signis(Oquit montes vmbza eius)conuertendo mundi principes(ꝙ arbusta eius cedzos dei) conuertendo maximos sapientes scilicet dyonisium augustinum ambzosiuz ꝙ alios plures sed quoniam ex credentibus multi declinauerunt a fide ꝙ mozib⁹ subditur(vt quid destruxisti)id est destrui permisisti(maceriā eius).i. clausuram virtutum(ꝙ vindemeant eam omnes qui pꝛetergrediuntur viam) id est maligni spiritus qui discurrūt ad detinendum ecclesie fructus (exterminauit eam aper de silua) id est pozcus silue stris qui ē animal immundum. propter quod significat demonem temptantem de luxuria(et singularis ferus depastus est eam) id ē demon temptans de superbia pꝛopter quod petitur diuinum auxilium . cum dicitur) Deus virtutum conuerte ꝛc̄) ecclesiam tuaz defendendo ꝙ eā in bonis perficiendo (ꝙ super filium hominis)id est christi vicarium qui caput est ecclesie(q̄ confirmasti)id est loco tui posuisti(incensa igni ꝙ suffossa)id est demones ignem suum portantes ꝙ iferni fosse deputati(ab increpatōne tua peribunt) id est ab impugnatione ecclesie cessabunt(fiat manus tua super virum dextere tue)id est tua pꝛotectio super caput ecclesie(ꝙ non discedimus a te) Et quia bonitas pꝛelati multum facit ad bonitatem populi. ideo subditur(Uiuifica / bis nos) Uita gratie Residuum patet ex dictis.

Exultate deo) Hunc psalmum fecit asaph ad decantandum per leuitas in principio mīs septimi . cui apud nos cozrespondet september ꝓ gratiarum actione ex fructuum collectione. fructus autem bonozum operum est beatitudo. Sapi. iij. Bonozum laborum gloriosus est fructus qui fructus colligitur post hanc vitam in re. sed in presenti quodammodo colligit̄ in spe quando ex degustatōne bonozum celestium sozzitur aliq̄ dulcedo celestis patrie ꝙ talibus dicitur(Exultate deo) mentis deuotione(adiutori nostro(id est omnis boni promotione. (Jubilate deo iacob) Licet enim sit deus omnium per creationem. tamen deus est supplantantium vicia per cultum speciale(Sumite psalmum ꝙ date timpanum ꝙ cetera) Per hec instrumenta muscalia significantur varij motus animi per deuotionem in deum (Cucinate in neomenia)id est laudate deum in renouatione mentis per gratiam. Neomenia nanque dicitur a neos quod est nouum(in insigni die ꝙ cetera)id est quando per probabilez coniecturam percipitis in vobis gratie renouatōnem(quia preceptum in isrl est)id est in populo christiano vt de tali bñficio reddantur gratie deo(Et iudicium deo iacob)iudicium scilicet approbatōnis nam deus approbat talem gratitudinem hominis(testimonium in Joseph posuit illud) ꝑ Joseph qui crescens interpretatur augmentum in bonis operibus significatur . ꝙ hoc est quoddam testimonium diuine gratie crescentis in mente(Cum exiret de terra egipti)id est. de tenebzis ignozantie ad illuminacionem gratie diuine. (Linguam quam non nouerat audiuit.) quia tunc diuinas consolationes percipit Osee secundo. Loquar ad coz eius ꝙ canet(Diuertit ab oneribus dozsum eius) Quia talis absoluitur a iugo mundi carnis ꝙ diaboli (In tribulatione) homo sic a deo illuminatus ꝙ consolatus aliqñ fozziter impugnatur a demone . propter quod debet feruentius ozare ꝙ deus eum exaudit Ideo dī(In tribulacione iuo cassti me ꝙ liberaui te exaudiui te i abscōdito tēpesta

tis).i.in forti impugnatione demonis in uisibilis(probaui te apud aquam contra dictionis)non solum enim demones per se ipos iustos homines molestant ꝫ etiã per homines malos vt eos ab icepto bono retrahant ⁊ hoc vocatur aqua cõtra dictionis vbi iustus probatur quando ꝑ hoc a bono non impeditur sed magl. per constanciam in hoc firmatur ⁊ talib⁹ dicit deus (Audi populus meus ꝛc̃)⁊ quid dicat subditur(Si audieris me) in mãdatis meis ꝑseuerando(Non erit in te deus recens ꝛc̃)deus recens dicitur creatura que male amat̃ sicut pecunia est de⁹ auari ⁊ ribalda luxuriosi ⁊ sic de alijs(ego ei sum dominus deus tuus)latria colend⁹ (qui eduxi te de terra egipti) id est d̃ tenebris peccati.(dilata os tuũ).i.desideriũ tuũ ad bonũ(Et iplebo illud)quia solus deus appetitum hominis potest saciare (Et non audiuit)ecclesia militans ẽ sicut sagena ad litus nõdũ tracta ꝓpter quod habet malos homines cum bonis admixtos ⁊ pro illis subditur(Et non audiuit populus ꝛc̃)(Et dimisi eos scd̃m d̃sideria cordis eorum ꝛc̃)quia propter suã maliciam diuina gratia subtrahitur ⁊ sic sensualitatem sequũtur de malo in malũ ruendo(Si populus meus audisset me) m̃ obediendo.(pro nihilo forsitan inimicos eorũ humiliasse m)id est pro modico seruicio mihi facto demones ⁊ malos homines eis subiecissem(inimici vero domini).i.mali cristiani(mentiti sunt ei) recedẽtes a promisso qd̃ ei fecerãt in baptismo (Et erit tempus eorum in secula).i. eorũ punitõ erit eterna(Et cibauit illos ex adipe frumenti)in sacramento eukaristie(et de petra melle saturauit eos.).i.de cristo de quo dicitur i.Cor.x.Petra autẽ erat cristus qui mel consolatiõis administrat suis fidelibus sed quando fiunt ingrati d̃ tantis beneficijs ꝑmittuntur a deo in fecibus suis ⁊ aliquando vsqꝫ ad mortem ⁊ sic incurrunt penam eternam.

Deus stetit ꝛc̃)Asaph videns iusticiam subuerti per iudices malos fecit psalmũ istum contra eos. Mistice vero potest exponi contra sacerdotes ⁊ scribas iudeorum qui cristum et eius discipulos innocentes condẽnauerũt ad mortem ⁊ sic dicitur(Deus stetit in sinagoga deorum).i.iudicum vnde dicit̃ Exodi xxij. Vtriusqꝫ causa ad deos veiet deus enim ꝑncipaliter vidꝫ hominũ iudicia discernens si sint iusta ideo subditur (in medio autem d̃. dijudicat)⁊ contra malos dicit(vsqꝫquo iudicati. iniq̃tatẽ) iniqua iudicia proferendo(⁊ facies pecc̃orũ sumit.)eos inique iustificãdo(iudicate egeno).i.pro eo eius iusticiã conseruãdo.tales fuerũt cristus ⁊ eius discipuli q̃ tamen fuerunt a scribis ⁊ sacerdotibus condemnati ideo subdit̃(nescierunt neqꝫ intellex.).i.scire ⁊ intelligẽ noluerunt eorum sanctitatez (i tenebris ãbulãt) ignorancie affectate que magis aggrauat q̃m excuset (mouebuntur omnia fundam̃ta terre)scilicet iudee que destructa fuit per romanos in vindictaꝫ mortis xp̃i ⁊ discipulorum eius(ego dixi)hic ponitur bñficium a deo iudicibus datum vt ex h̃ grauius appareat eorum peccatuꝫ cum dicitur(ego dixi dij estis)scꝫ ꝑticipatiue in q̃ꝫtum habebant potestatem iudicãdi a domino(et filij excelsi)per susceptionez legl. in monte sinay(vos autem sicut homies moriemini)morte culpe accipitur hic homines sicut i.Cor.iij.Cum inter vos sit zelus ⁊ contentio nõne carnales estis et scd̃m hominem ambulatis(et sicut vnus de principibus cadetis)id ẽ sicut vnus d̃ angelis cadentibus in penã gehenne(surge deus iudica terraꝫ) id est surges ad iudicandum orbem in fine mundi licet eniꝫ descendat ad iudiciuꝫ.dicitur tamen tũc surgere quia tũc appaẽbit in maxima potestate qui in aduentu primo apparuit in maxima humilitate(quoniã tu hereditabis in omnibus gentib⁹)hereditabit eni tunc in bonis per dulcorem misericordie ⁊ in malis per rigorem iusticie.

Deus q̃s similis tibi ꝛc̃) psalmuꝫ istum exposui literaliter d̃ mirabili liberatione populi israel ab exercitu sennacherib vt habetur .iiij.Regum xix.Mistice vero potest exponi de liberatione mirabili cristianorum de sarracenis

tempore baldouini regis ierusalem. ſicut et
pſalmus qui incipit Notus in iudea deus
. dicendo (Deꝰ quis ſimilis erit tibi). ſcili
cet in virtute. quaſi dicere t nullus (Ne ta
ceas neq; compeſcaris deus) id eſt ne diſ
ſimules nec retarderis amplius a punitõe
malorum (quoniam ecce inimici tui ſonu
erunt) contra te in membris tuis cũ mag
no fremitu venerunt. Cetera patent vſq;
ibi (Venite ꝙ diſperdamus eos de gente
) hoc enim credebant de xp̃ianis facere ſi
cut dictum fuit pſalmo ſupra poſito notꝰ i
iudea ꝛc̃ (Ut non memoretur nomen iſrl
vltra tabernacula ydumeorum ꝛc̃) proba
bile eſt q̄ ex omnibus gentibus iſtis fue
runt aliqui in exercitu illo contra chriſtia
nos (facti ſunt in adiutorium filijs loth).
id eſt moabitis ꝙ amonitis exiſtentibꝰ in
illius exercitu (fac illos ſicut madian ꝙ ſi
gare ꝙ cetera) omnes iſti debellati fuerũt
miraculoſe per barach ꝙ gedeonem iudi
cum. iiij. ꝙ. vij. (Imple facies eorũ igno
minia ꝙ querent nomẽ tuum) non ad be
nedicendum ſed ad blaſphemandum. ſic
dicit ſaluator Jo. vj. Queretis me ꝙ i pec
cato veſtro moriemini. ideo ſubditur (Et
confundantur ꝙ pereant ꝙ cognoſcãt q̄a
nomen tibi deꝰ ꝙ cetera) per experientiam
inflicte ſibi pene.

Quam dilecta) Pſalmus iſte ſm
ſenſum litteralem exprimit deſide
rium perfectorum reputancium
vitam iſtam miſeriam de ipſa exire deſide
rantes ꝙ cum paulo dicentes philipp. i. ō
ſiderium habens diſſolui ꝙ eſſe cum Chri
ſto. ꝙ ſic patet q̄ ſenſus litteralis eſt etiam
moralis. Ideo non eſt hic alia moralitas
requirenda.

Benedixiſti domine) Pſalmus iſte
litteraliter loquitur de reuerſione
iudeorum ō captiuitate babiloni
ca. Moraliter autem poteſt exponi ō reuer
ſione peccatorum. de ſeruitute dyabolica
in qua detinentur per mortalem culpam.
ꝙ inde liberantur per veram penitenciam
ꝙ perfectam per quam recuperatur bene
dictio diuine gratie de quo regratiatur ec
cleſia deo p̄ filijs ſuis. d. Benedixiſti dñe
terram tuam) id eſt hominem de terra for
matum (auertiſti captiuitatem iacob). id
eſt hominis per veram penitẽciam demo
nem ſupplantantis (Remiſiſti iniquitatem
plebis tue) quantum ad culpam (operui
ſti omnia peccata eorum) dando eis cari
tatem. prouer. decimo. Vniuerſa delicta
operit caritas (mitigaſti omnem iram tu
am) commutando penam eternam in tẽ/
poralem. Sed quoniam adhuc talis non
eſt plene liberatus qꝛ remanet reatus pe
ne. ꝙ ſequela culpe que ẽ promitas ad ma
lum ꝙ difficultas ad bonum. ſubditur (cõ
uerte nos deus) a dicta ſequela (ꝙ auerte
iram tuam) remittendo penam (nunq̄d i
eternum iraſceris ꝙ cetera) quaſi diceret.
non quia parcere ꝙ miſereri eſt tibi propri
um (Deus tu conuerſus viuificabis nos
) gratiam in nobis augmentãdo (ꝙ plebs
tua lętabitur in te) Senciens diminutio
nem dicte ſequele (Oſtende nobis domine
miſericordiam tuam ꝙ cetera) Pãdo no
bis firmam fiduciam de vita beata (Au/
diam quid loquatur in me dominus deꝰ
) per internam conſolatõnem (Quoniam
loquitur pacem in plebem ſuam) De qua
dicitur. luce ſecundo. In terra pax homi
nibus bone voluntatis (ꝙ ſuper ſanctos ſu
os) hic accipitur ꝙ p̄ id eſt (qui conuertũ
tur ad cor) id eſt deum querentes tanquã
in ymagine ſua (Veruntamen prope timẽ
tes eum ꝙ cetera) ſcilicet timore filiali qui
caritatem habet annexam (Vt inhabitet
gloria in terra noſtra) ſcilicet pure conſci
entie de qua dicit apoſtolus. ij. cor. i. Glo
ria noſtra hec eſt teſtimonium conſciẽcie
noſtre (miſericordia) dei preueniens (ꝙ ve
ritas) menti humane conſenciens (Obui
auerũt ſibi) id eſt ſimul conuenerunt (Ju/
ſticia ꝙ pax oſculate ſunt) ſcilicet pax con
ſcientie ſerenate ꝙ iuſticia dei mitigata (
Veritas de terra orta eſt) id eſt. adeq̄cio
conſcientie voluntati diuine ꝙ ſubditur ef
ficiens cauſa huius concordie (ꝙ iuſticia
de celo proſpexit.) id eſt Chriſtus qui non
ſolum eſt iuſtus ſed etiam uſticia i abſtra
cto ꝙ ex reſpectu ſue gratie facit dictam cõ
cordiam. ideo (Eteniz dominus dabit be
nignitatem ꝛc̃) in bonis eniz opibus gr̃e
bñficium ſemp̄ preuenit libex arbitriũ fit
in terre fructificatõe influẽtia celeſti. p̄uenit
fructificãdi actũ (iuſtia añ eũ ambulabit)

id est cristus viam ostendens (Et ponet) homo devotus (in via) procedendi ad patriam (gressus suos) ambulando de virtute in virtutem

INclina domine) psalmū istuz fecit dauid orans a deo liberari de saulis psecutiõe Moraliter autē potest exponi vt sit oratio cuiuslibet fidelis in afflictione spūs p̄ demonem excitata vel corporis per hoiem malum qui est demonis instrumentū q̄ p̄mo allegat exauditionis decenciā ex parte sui p̄p̄ē suā indigenciā dicens (qm̄ inops et pauper sum ego) et suaz innocenciam ex parte dei scilicet p̄pter suā clemēciam dicēs (Custodi animā meam qm̄ sanctus sum) q̄ etiam suam in deo confidenciam dicens (Saluū fac seruum tuuz ꝛc̄) q̄ idē repetitur per alia verba cum dicitur (Miserere mei domine ꝛc̄) (Quoniā tu domine ꝛc̄) hic allegat exauditionis decenciaz dicens (quoniā tu dñe suauis es) et suaz magnificenciam cuz subditur (In die tribulationis mee clamaui ad te) p̄p̄riuz est enim magnifici exaudiē illū qui recognoscit p̄teritum beneficium q̄ suam potēciā cuz subditur (Non est similis tui ꝛc̄) in potencia que est infinita q̄ eius bonorificencia cum dicitur (omnes gentes ꝛc̄). nā ex liberatione vnius innocētis multi laudant et glorificant deum. q̄ multo plures ex saluatione pluriuz q̄ est hic ypbole cū dicitur omnes ad denotandum multitudinē laudancium (deduc me) positis allegatōibus p̄o petitionis exauditione sbic sequēter formatur petitio q̄ p̄mo respectu boni consequendi cuz dicitur. (deduc me domine in via tua) scilicet fidei q̄ moruz (Et ingre. in veri. tua) q. d. aliter ingredi non possem nisi p̄ te ductorem (letetur cor meū) in te ductoē (vt time. nomē tu.) filiali timore (confitebor tibi ꝛc̄) laudis cōfessiōe Sc̄do formaī petitio respectu mali amouendi cum dicitur. (quia mia tua ꝛc̄) q. d. quia misc̄dia eruisti me ō malo p̄terito ideo confidenci⁹. peto vt eruas me de futuro q̄ subdiī causa cuz dicitur (deꝰ iniqui insurrexe. super me). i. demones et mali homines (q̄ non p̄posuerūt te ꝛc̄) qz sunt in malo obstinati (Et tu domine deꝰ miserator ꝛc̄) ex p̄pietate tua (da impiū puero tuo ꝛc̄). i. da mihi potestatem deuincendi passiones animi mei q̄ tentationes inimici (fac mecum signum in bono) interius consolando q̄ exterius adiuuando (videant qui ode. me q̄ cōfundant̄) videntes se victos per auxiliuz gratie tue

FUndamenta eius) sicut in expositione literali dictuz est psal°. iste loquitur de misterio cristi q̄ ecc̄ie nomine sion q̄ ierusalez significate p̄pter qō p̄trāseo ō alio sēsu mistico requirēdo

OMie deꝰ salutis. mee ꝛc̄). psalmū istum literaliter exposui ō liberatione populi iudaici de captiuitate babilonica Moraliter autē potest exponi vt sit oratō peccatoris p̄o sua liberatione de seruitute diabolica dicentis (domine deus salutis mee) io ē autor salutis mee. p̄ quē spero saluari (In die clamaui q̄ nocte co. te) nam oratio debet esse perseuerās (Intret. o. m. in conspectu tuo) est enim oratio q. nuncius ad dñz cui p̄mo datur accessus q̄ sc̄o audiēcia p̄pter qō sequitur (Inclina au. t. ꝛc̄) quia reple. est malis aia mea). i. peccatis (Et vita mea in infer. appro.) quia demerui gehenne ō putari (Estimatus sum cū descēdētib⁹ in lacum) scz inferni nam de magno peccatore solent homines dicere q̄ iam habet vnum pedem in inferno (factus suz sicut homo sine adiutorio) qz ō merui auxilio tuo p̄uari (Inter mortuos liber). s. a societatibus bonorum sicut mortui (q̄ ip̄i de manu tua repulsi sunt) non simpliciter. ꝛ tanq̄m ad vitam p̄sentem (posuerūt me in la. inferiori). i. i iferno q̄ exponatur sic̄ supra (Estimatus suz ꝛc̄) sup me ofirmatus est furor tuus ꝛc̄) id est punitio grauis p̄pter peccata mea (lōge fecisti notos meos a me ꝛc̄) id est eos longe fieri a me permisisti quia boni societatem malorum fugiunt et abhorēt. (Traditus sum) in manus demonum (Et non egrediebar) io ē egredi non possum nisi per tuum auxiliū p̄Propter quod compulsus suz ad te recurrere dicens (clamaui ad te dñe ꝛc̄) q̄ p̄ exauditione subditur (. Nunquid mortuus ꝛc̄) quasi diceret non quia sunt extra merendi statum (aut medici suscitabunt) q.

t q

diceret non. nam ad hoc non se extendit ars ipsorum(nunq̃d narrabit aliquis in sepulcro ꝛc̃).quasi diceret non .quia sicut dictum est non sunt in statu merendi(Et veritatem tuam in perditione)id est in inferno.quasi diceret. nam quia ibi nulla ē redemptio . (Nunquid cognoscentur in tenebris ꝛc̃) repeticio est eiusdem sẽtencie sub alijs verb̃ q ex dictis concluditur tacite q̃ diuinam clementiam decet misereri peccatoribus contritis q̃ diu sunt in via . propter quod sequitur(q ego ad te domine clamaui)existens in statu merendi(q mane oro mea preueniet te)id est antequam ponam me ad alia opera(vt quid domine repellis orationem meam q cetera) protelando eius exaudit̃onem(pauper sum ego)spũalib⁹ bõis(q i laborib⁹ a iuuẽtute mea)id est operibus peccatorum que sunt laboriosa . sapi.v. Lassati sumus in via iniq̃tatis q perdicionis(exaltatus autem)glorians in malis meis(humiliatus sum q conturbatus)depressione contrit̃onis(in me transierunt ire tue ꝛc̃)per recordat̃oez seueritatis tue (circundederunt me sicut aqua ꝛc̃)id est ex omni parte (elongasti a me amicum q cetera)quasi dicerz ex quo nullus compatitur mee miserie decens est vt adiuues me sicut dicitur . p̃s. ix . Tibi derelict⁹ est pauper orphano tu eris adiutor.

Misericordias domini ꝛc̃)psalmus iste litteraliter intellect̃us loq̃tur de stabilitate regni dauid que perfecta fuit in christo qui ꝟm carnem descendit ab eo. Moraliter autem potest exponi de stabilitate viri virtuosi in bono p quaz adquiritur eternitas regni celestis q quia virtuosus deum laudat de bonis suis ido in persona eius dicitur(misericordias domini in eternum cantabo)id est non soluz in presenti cum iustis ꝫ etiam cum angel⁹ in futuro(In generatione q generat̃onez annunciabo ver̄i.tuã)alios inducendo verbis q exemplis etiaz scriptis ad dei laud̃ē (quoniam dixisti) hic consequenter exprimitur ratio dicte laudis cum dicitur(quoniaz dixisti ꝛc̃) quia misericordia q veritate tua iustissime adquiritur gloria celestis patrie .hoc enim dicit.mat.v. Beati misericordes quoniã ipsi misericordiam consequentur q ibidem bti qui esuriũt q sticiunt iusticiã quoniã ipsi saturabunt̃ Itẽ resũatur(quoniam dixit disposui testamentum electis meis) id est apostolis q imitatoribus eorum.hoc enim dicit. Luce vicesimo secundo.Ego dispono vobis sicut disposuit mihi pater meus regnum (Juraui dauid seruo meo)id est stabili virtuoso(Usq̃ in eternum preparabo semen tuum)id est fructum operum tuorum quod est celeste solium. Ideo dicitur(Semen tuam)(Et quoniam ex hoc laudandus est deus . Ideo subditur(confitebuntur celi) id est ciues celestes(q veritatem tuam in ecclesia)scilicet militante . que se debet triumphanti conformare(Quoniaz quis in nubibus q cetera)Per nubes intelliguntur ecclesie predicatores.ysaye. sexagesimo. Qui sunt isti qui vt nubes volant per(filios dei)intelliguntur angeli sancti . vt habetur Job primo. Cunque assisterent filij dei coram domino.est igitur sensus .q̃ in viris perfectis est aliquid simili deo per equalitatem.sed excedit eos in infinitum. ideo subditur(Deus qui glorificatur q cetera)id est super omnia glorificandus est. q laudandus(Et veritas tua in circuitu tuo) q veraces tui associantur tibi in presenti per gratiam q per gloriam in futuro (Tu dominaris potestati maris)id est potentibus huius seculi(motum autem fluctuum eius tu mitigas)id est elationes superborum deprimis q calcas . Ideo subditur(Tu humiliasti sicut vulneratum superbum q cetera) Et quia sicut deprimis superbos sic exaltas humiles q bonos subditur(tui sunt celi)id est contemplatiui in celestibus eleuati(q tua est terra)id ē actiui bene dispensantes terrena(orbem terre)id est hominem qui dicitur minor mundus (Et plenitudinem eius)scilicet bonorum operum (Tu fundasti)ysaye . vicesimo sexto. Omnia opera nostra operatus es domine (Aquilonem q mare tu creasti)id est terrorem gehenne q amaritudinem penitencie tu penitentibus immisisti (Thabor et hermon i nomine tuo q cetera .). Per thabor qui etiam iterp̃tat̃ lux veniens infusio gr̃e ſignificatur q per her

modo exclusio culpe quoniam anathema merozis interpretatur. ꝙ hec duo exultare faciunt in deo ꝙ in brachio virtutis eius. Et quia depressio malozum ꝙ exaltatō bonozum est appetenda subditur (firmet manus tua) in malozum depressione (et exaltetur dextera tua) in bonozū sublimatōe. ꝙ quoniaz hoc perfecte fiet in finali iudicō seq̄t (iusticia ꝙ iudiciū preparatio sedis tue misericozdia ꝙ veritas precedit faciē tuā) quia tūc veritas iusticie manifeste relucebit i damnatis ꝙ misericozdia in electis. ideo subditur (beatus populus q̄ scit iubilatōnem) cum angelis sanctis (dñe i lūine vult⁹ tui ambulabūt) nā in lumine glozie quicq̄d pertinet ad eozū gloziam videbūt (ꝙ in nomine tuo exultabūt tota die). i. sē per. p̄s. lxxxviij. Beati qui habitant in do. tua domine in secu. se. laudabunt (ꝙ iusticia tua exaltabuntur) nam p̄z merita premiabūtur (q̄ñ gloria virtutis eozū tu es). scz obiective. est enī bītudinis obiectuz (ꝙ in beneplacito tuo exaltabitur coznu nostrū) ducendo nos ad gloziam ipsozū ꝙ qz per beneficium incarnatōnis est assecutio bītudinis sequitur (quoniā dñi est assūptio nostra) in vnitate suppositi (ꝙ sci israel) accipitur p̄ et p̄. id est. scz iesu xp̄i qui p̄prie dicitur israel eo q̄ eius aīa deum clare vidit ab instanti creatōnis (tunc locutus es in visione sanctis tuis) hodie nanq̄ xp̄us ad dexteram patris exaltato missus fuit super apostolos spūssanctus reuelans misteria p̄pter quod bt̄us pe. tūc alleg. p̄phetiam ioelis esse completam dicit deus effūdaz de spiritu meo super omnē carnem ꝙ p̄phetabunt filij vr̄i ꝙ filie vr̄e iuuenes vestri visiones videbunt q̄ē (ꝙ dixisti) hic reuertitur ad describendum hominem p̄ tuosum cū dicitur (ꝙ dixisti) tu c⁹ dicē est facere (posui adiutoziuz sup̄ potestatē). i. sup̄ virtuosum stabilem. nam sine diuino adiutozio nō posset o p̄ari Jo. xv Sine me nihil potestis facere (ꝙ exaltaui electum ꝛc̄). s. m ēitis (inueni dauid seruū meum) constantē virū quia dauid manu fortis interpretatur (Oleo sancto meo vnxi eū). s. gratie tanq̄ pugilē cōtra dyabolū sed qz cum habituali gratia. requiritur mocio diuina fic̄ instrumentū perfectum per formam artis agē non p̄t sine motione artificis. ideo sequitur (Manus enim mea auxiliabitur ei ꝛc̄ nihil proficiet inimicus in eo ꝛc̄). scz. q̄diu adherebit mihi (ꝙ concidā a facie illi⁹ inimicos ei⁹ ꝛc̄). s. demonē mundum ꝙ carnem (ꝙ veritas mea ꝙ misericozdia mea cuz ipso) supra merita sibi dando (ꝙ in nomine meo) non in suo (exaltabit coznu eius). id est potestas ad regendum virtuose propter quod sequitur (ꝙ ponam in mari manum eius) ad reprimendum pestiferos per mare tribulatuz designatos (ꝙ in fluminibus dexteraz ei⁹) ad promouendum bonos per aquas dulces intellectos (ipse inuocauit me pater meus es tu) recognoscendo suū esse naturē ꝙ gratie sibi datum a me (ꝙ susceptoz salutis mee dando esse glozie (ꝙ ego p̄mogenitum ponam illum) dando sibi partez in hereditate celesti ante subditos sibi (excelsum p̄e regibus terre) mat. xi. Qui minoz est in regno celozum maioz est illo q̄ē (In eternum seruabo illi misericozdiam meam ꝛc̄) dando sibi eterna bona. ꝙ quoniam filij degeneres non saluantur bonitate patris sequitur (Si aūt dēliquerint filij eius ꝛc̄). scilicet naturales vel spirituales (visitabo in virga iniquitates eozum) iuste puniendo (misericozdiam autez meam non dispergam ab eo). quia boni patres non sunt puniendi p̄o filiozum peccatis (Neque prophanabo testamentum meuz) quia dicit hoc ezechielis. xviij. Pater non portabit iniquitatē filij ꝛc̄ (semel iuraui i sc̄o meo). i. i meipso q̄ sū sc̄s sc̄oz̄ gene. xxij. p memetip̄m iurāui ꝛc̄ (Si dauid menciar) id est virtuoso non mentiar (semen eius in eternum manebit) id est fructus operum suozum eternaliter durabit (ꝙ thron⁹ eius sicut sol) quantum ad gloriam anime (Et sicut luna perfecta) quantum ad gloziam corpozis (ꝙ testis i celo fidelis). quia sācti ex perpetua laude sunt testes bonitatis diuine (Tu vero) licet autem homo sit perfectus in virtute cadere tamen potest deo permittente ꝙ dyabolo procurante sicut patet de dauid in facto vrie. ꝙ de petro in Christi negatione. ido

de tali dicitur (Tu vero repulisti ⁊ despexisti) Post eius casum. nam de se cadit in peccatum. Osee. decimotercio. Perditio tua ex te israel tm̃ modo ex me auxilium tuum (Distulisti christum tuum.) a consecutione bonorum promissorum (Auertisti testamentum ⁊ cetera) Repeticio est eiusdem sentencie (Prophanasti i terra sanctuarium eius). id est. prophanari permisisti in terrenis desideriis cor ei⁹ qđ erat templum spiritussancti pri⁹ (Destruisti omnes sepes eius) id est permisisti destrui in eo clausuras virtutum (Posuisti firmamentum eius formidinem) quia tu qui eras eius firmamentum factus es ei⁹ formido propter culpe demeritum (Diripuerunt omnes transeuntes viam) id est demones ad nocendum hominibus discurrentes. Job. primo. Circuiui terram ⁊ perambulaui eam (Factus est opprobrium vicinis suis). id est fidelibus alijs (exaltasti dexteram deprimencium eum ⁊c̃) laxando super eum potentiam demonũ (Auertisti adiutorium gladij eius). scilicet verbi diuini in ore ipsius. Gregorius. omel. tricesimaoctaua. Cuius vita despicitur restat vt eius predicatio contemnatur (Destruxisti eum ab emundacione.) id est a sacramentorum quibus peccata mundantur debita ministratione (⁊ eius sedem in terra collisisti). id est dignitatem eius despici permisisti (minorasti dies temporis eius ⁊ cetera) id est minorari permisisti in bono. sicut de homine vago dicit. ꝙ perdidit tempus suum. sed quia talis aliquando penitet. ⁊ petit misericordiam Ideo dicitur in persona eius (Usquequo domine auertis in finẽ). quasi diceret. nõ decet tuam clementiam (. Exardescet sicꝫ ignis ira tua) Qui dicit nunquam sufficit prouerbiorum. xxx. (memorare quem mea substantia) id est quantum fragilis est ad peccatum (nunquid vane constituisti omnes filios hominum) Quasi diceret non. quod tamen esset. si non misereris peccatorum cum omnes sint peccatores (. Ubi sunt misericordie tue antique domine) quibus dauid homicidam ⁊ adulterum ad misericordiam recepisti ⁊ sic iuramentum propter enormitatem peccatorum suorum non retractasti. (memor esto opprobrij seruorum tuorum) quasi diceret si non pro me mihi misereris miserere pro seruis tuis quibus improperatur peccatum meum. nam peccatum vnius persone notabilis improperatur alijs de statu suo. (quod continui in sinu meo) id est de quo sum ñ consci⁹ (quod exprobrauerunt inimici tui). id est homines mali. qui bonis hominibus exprobrant peccatum meum. ideo subditur (Commutacionem dexteri tui). commutatõnem meam de bono in malum qui tamen fueram crismate consecratus tibi. ⁊ quoniam talia opprobria pacienter sunt tollerando maxime ab eo que est culpa. subditur (Benedictus dominus ⁊c̃).

Domine refugium ⁊c̃) Iste psalm⁹ est oratio moysi orantis. pro se ⁊ populo quem eduxerat de egipto Moraliter autem est oratio viri fidelis orãtis pro sua ⁊ aliorum salute. ⁊ primo captat dei beniuolentiam eius confitendo clementiam. d. (Domine refugium fact⁹ es nobis) protegendo nos a malis. ⁊ p̃mouendo in bonis ⁊ eius eternitatẽ. d. (priusq̃ montes fierent ⁊c̃) Secundo formatsuam peticõnem dicens (non auertas hominem humiliantem). id est auerti a te permittas in peccati vilitatem (⁊ dixisti auertimini filij hominuꝫ) zacharie primo. Cõuertimini ad me dicit dominus exercituum ⁊ ego cõuertar ad vos allegatur humane vite breuitas cum dicitur (quoniaꝫ mille anni ⁊ cetera) id est si homo viueret mille an. tamen in compatione ad eternitatem tuam nõ sunt nisi quasi dies hesterque preterijt. Et sicut vna custodia in nocte que est tantum quarta pars noctis et hominis ãni sunt quasi nihil Ad h̃ etiã inducẽ aliud exẽplũ. d. (mane flo. ⁊ trãs) i. sicẽ herba que floret in mane ⁊ siccatur in vespere sic est homo breuis vite. propter qõcito debet conuerti per penitenciam ne p̃ueniatur morte (quia defecimus) sibic cõsequenter oñditur ꝙ accelanda est penitẽcia propter acerbitatẽ pene non penitẽtiuꝫ dicens (quia defeci⁹ in ira tua ⁊c̃) id est in punitione tua que est nimis dura (posuisti iniq̃tates. n. in ospectu tuo) ad pũiendũ

tempore debito (seculū nostrū in illumina
tōne vultus tui) .i. sic patenter sunt facta
nostra coram te q̄ non possunt abscondi
(quoniā omnes dies nostri) repetitō est sē
tencie supra dicte ō vite hominis brevita
te ideo subditur (anni nostri sicut aranea
ꝛc̄) id est sicut aranee tela q̄ cito dissoluit
quia bene complexionati si transeant an
nos octoginta reputauz non est nisi labor
z dolor. in tempore vero tam brevi non
posset homo ō peccatis satisfacere nisi de
us suppleret sua dignitate. ideo subditur
(quoniam superuenit mansuetudo ꝛc̄ q̄s
nouit potestatem ire tue ꝛc̄) .i. misericordi
am sublevantem ostende remittendo cul
pam. vt erudiamur sapia tua per internā
consolatōnem (conuertē domine ꝛc̄) repe
ticio est dicte sentencie de peccatorum re/
missione q̄ interna consolatione ideo sub
ditur (repleti sumus mane misericordia
tua ꝛc̄) id est in ortu lucis gratie habemus
causam letitie (letati sumus pro diebꝰ qui
bus nos humiliasti) dando nobis spiritū
vere contritōnis (annis quibus vidimus
mala) id est cognouimus peccata nostra
q̄ quoniam non potest homo in bono per
seuerare sine dei adiutorio subditur (Res
pice in seruos tuos ꝛc̄) cos in bono conser
uando q̄ eē dirigēdo (q̄ sit splendor domi
ni super nos) per gratie continuatōnem (
q̄ opera manuum nostrarum dirige sup
nos) ordinando ad tuam gloriam (q̄ opꝰ
manuum nostrarum dirige) ne declinant
a rectitudine iustie.

Qui habitat) Psalmum istum fe
cit moyses pro populo israel. Mo
raliter autem potest exponi de q̄/
libet fideli in domino sperante spe formā
ta caritate. \ Sciendum autem q̄ in hoc
psalmo fit frequenter transitus de capite
ad membra q̄ econuerso propter connectio/
nem vnius cum altero. dicitur ergo (qui
habitat in adiutorio altissimi) per spē cari
tate formatam (in protectōne dei celi com
morab itur) .i. cor. x. fidelis deus qui nō
patietur vos temptari supra id quod pote
stis (Dicet domino) expertus suam pro
tectōnez (susceptor meus es tu ꝛc̄) (quoni
am ipse liberauit me de laqueo venātium
) id est de tentatōne demonum (q̄ a verbo
aspero) Grego. Verbum asperum euacu
re est irrisiones detrahentium dissimilem
do calcare (Scapulis suis) hic ostendit
qualiter memoria passionis protegit i ad
uersis cum dicitur (Scapulis suis) pro te
flagellatis (Obumbrabit tibi) cōtra perse
cutōes earum (Et sub pennis eius) id est
brachijs in cruce protensis in moduz ala
ruz (scuto circū. te veritas eius) id est sua
morte que dicit veritas eo q̄ impleuit pro
missa de redemptione humana. ipsa etiaz
est scutum contra insultus temptatōnum
tre. iij. Dabis eis domine scutum cordis
laborem tuum. ideo subditur (Non timeb
ꝛc̄) Circa quod sciendum q̄ diuersi demo
nes temptant de vicijs diuersis. propter
quod aliqui dicuntur spiritus luxurie. ali
qui spiritus superbie q̄ fic ō alijs per hoc
ergo quod dicitur (a timore nocturno) in
telliguntur demones temptantes de furto
quod communiter fit de nocte (a sagitta
volante in die) per quam intelliguntur
demones de superbia tentantes que que
rit apparere (a negotio perambulante in
tenebris) id est a demonibus de luxuria
temptantibus. Job. xxiij. Oculus adulte
rij obseruat caliginem (ab icursu q̄ demo
nio meridiano) id est a spiritibus ō castri
mergia temptantibus que fit in prandijs
magnis vbi concurrunt multa fercula et
vina. q̄ fiebant communiter hora meridi
ana (cadent a latere tuo mille ꝛc̄). id ē de/
monuz multitudo Ponitur tamen hic nu
merus determinatus pro indeterminato
quia sunt i maiori numero sicut apo. i. per
viginti quatuor seniores significatur vni
uersitas episcoporum. qui sunt multo plu
res (ad te autez non appropinquabit). scz
ictus peccati mortalis (veruntamen ocul
tuis considerabis) quod non est ex virtute
tua sed dīna (q̄ retributōnē peccatorum vi
debis) id est intelliges per oppositum. q̄ tūc
gratus deo dices (quoniā tu es spes mea
altissimum ꝛc̄) iō securus ē qui refugit ad
te. propter quod taliter fugienti dicitur (
Non accedet ad te malum ꝛc̄) q̄ subditur
ratio (qm̄ angelis suis mādauit de te) q̄s
posuit custodes hoim q̄ specialr electorz (
ne forte offendas ad lapidē) i. xp̄z q̄ ysa. viij
dr lapis offensionis mal'h. oibus q̄ incredu

lis (Super aspidem ꝙ basiliscum ambu/labis ꝙ cetera). Luce.x. Ecce dedi vobis potestatem calcandi sup serpentes ꝙ scorpiones ꝙ super omnem virtutem inimici. ꝙ nihil vobis nocebit. ꝙ subditur ratio (Quoniam in me sperabit liberabo eum ꝛc̄ eripiam eum) de huius mundi periculis (ꝙ glorificabo eum) in celis (Longitudine dierum adimplebo eum) per eternam rationem (ꝙ ostendam illi salutare meum) per apertā visionem.

Bonum est confiteri ꝛc̄) Psalmus istum fec̄ moyses ꝑm hebreos ad cantandum in die sabbati pro beneficio creatōnis. Allegorice vero potest exponi pro solemnitate diei dominice que succedit diei sabbati ꝙ primo inducimur ad dei laudem pro beneficio resurrectionis i choate in christi resurrectione cum dicit (bonum est confiteri domino) oratione secreta (ꝙ psallere) voce publica (ad annunciandum mane misericordiam ꝛc̄) de die dicuntur alique laudes diuine ꝙ alique ō nocte (in decacordo psalterio ꝛc̄) per hec instrumenta in nouo testamento significantur bona spiritualia vt per psalterium decacordum impletio. x. mandatorum per citharam triangularem sancte trinitatis fidem que requiruntur in debite laudantib⁹ deum (quia delectasti me in factura tua). id est in humanitate christi in vnitate suppositi coniūcta (ꝙ in operibus manuum tuarum exultabo) nam in creaturis relucet bonitas diuina ꝙ sic sunt deuotōnis ꝙ leticie causa. ideo dicitur (quoniam magnificata sūt opera tua domine ꝛc̄) nullus ei potest ea ad plenum iuestigare (Vir insipiens) hec est pars secūda in qua ponitur ingratorum punitio cum dicitur (vir insipiens non cognoscet ꝛc̄). i. non sapiens eterna. quia non cogitat nisi temporalia. nec per consequens appetit. quia nō amatur nisi cognitum (cum exorti fuerint sicut fenum ꝛc̄). i. ad tempus modicū (vt intereant in seculum seculi quoniam ecce inimici peribunt) cum dyabolo ꝙ angelis eius (Et exaltabitur) hec est tercia pars in qua ponitur gratorum retributio cum dicitur (et exaltabitur sicut vnicornis cornu meum). i. potestas ad repellendum malum (Et senec. mea in mia vberi). i. i plenitudine spiritualium bonorum (ꝙ despex. ocu. mi. inimicos meos). i. demones ꝙ homines malos (ꝙ insurgē. i me malig. aūt au. m) s. corporis sed non cordis quia non terrebor ab eis (iustus aut pal. florebit) que est aspera in stipite ꝙ dulces fructus habet in summitate. sic iustus incipit ab asperitate penitencie. ꝙ consummatur in dulcedine consolatōnis diuine (ꝙ sicut cedrus libani mltiplica.) cedrus est arbor altissima ꝙ secunda ideo signat iustum perfectum in vita cōtemplatiua ꝙ actiua (Plantati in domo domini). i. radicati i fide formata caritate (in atrijs dom⁹ dei nostri florebunt). i. in ecclesia militante viuent honeste (ad huc multiplicabuntur in senecta vberi) ō bono in melius ꝓceuentes vsq; in finem. (ꝙ bene pacientes erunt) Quia pacientia cōsūmat Jaco. i. Pacientia opus perfectum habet (vt annunciant) illud quod sequitur (Quoniam rectus dn̄s de⁹ ꝛc̄).

Dominus regnauit) sicut dixi in expositōne litterali. psalmus iste est ꝓphetia de regno homis xp̄i. qō incepit quodammodo in sua resurrectōe ꝓpter quod tunc dicit data est mihi omis potestas in celo ꝙ in terra. mat. vlti. ꝙ sic exposui. nec occurrit mihi alius sensus spiritual conuenientior ꝟ ponendus.

Deus vltōnum) psalmum istum fecit moyses ad reprobandum errorem qui tunc currebat. scilicet ꝙ dei prouidentia ad actus humanos se nō extendit quod est valde pernitiosum. quia tollit meritum. ꝙ demeritū. penam fururam ꝙ premium. ꝙ sic sensus litteralis est simpliciter moralis.

Venite exultemus) psalmum istum litteraliter exposui ō ingressu terre viuentium. quo priuantur mali Christiani propter quod non est hic alius sensus spiritualis ponendus.

Cantate domino) psalmus iste ad litteram loquitur de primo aduentu christi quo venit in mundum ad iudicium discretōnis per predicatōnem suam ꝙ discipulorum suorum. ꝙ sic exposui literaliter. ꝓpter quod nō videtur mihi nūc alia spūalis expositio requirenda.

Omin⁹ regnauit exultet ꝛc̄) ꝓsalmus iste loquitur ad litteram de scō aduentu Christi. scz. ad iudicium discussionis quod erit in fine mundi ꝙ sic non est hic alia spiritualis expositio requirenda.

Cantate) ꝓsalmus iste est de aduētu christi ad iudicium discretōnis. sicut ꝙ cantate primum. ꝙ iō de alia expositōne spirituali pertranseo hīc in illo.

Dominus regnauit iracātur ꝛc̄) sicut dixi in expositōne litterali. ꝑs iste loquitur ad litteraz de regno dauid qui fuit figura christi. propt̄ quod exponendus est spiritualiter de regno christi. sic (Dominus regnauit). scilicet. iesus Christus ad patris dexteram exaltatus. Mar. vltimo. Assumptus est in celum ꝙ sedet a dextris dei (irascantur populi) scilz iudei ꝙ imperatores romani. qui conati sunt multipliciter extinguere nomen christi ꝙ ponitur hic optatiuum pro indicatiuo. cum dicitur irascantur (qui sedes sup cherubin) id est super ordines angelorum. non solum inquantum deus sed etiam inquantuz homo (mouetur terra) id est habitātes in ea ad credendū tibi. atqz seruiēdum (Dominus in syon magnus ꝛc̄) scz in ecclesia triumphante ꝙ militante (Confiteantur nomini tuo magno) confessione laudis (Quoniam terribil' es) malis (ꝙ sānctum est) bonis (Et honor regis) Christi (iudiciuz diligit) id est executōnē iusticie requirit (tu parasti directōnes) id est instituis ad bonum prouenientes hominis liberum arbitrium. ꝙ mutatur hic modus loquendi. de tercia persona ad secundam quod fit frequenter in sacra scriptura. et maxime metrice composita qualis est lib̄ psalmorum (iusticiam ꝙ iudicium in Jacob tu fecisti) id est habitum iusticie ꝙ ex exercitiuz fecisti in supplantatore viciorū. Et quoniam ex hoc deus est laudandus. subditur (exaltate dominum ꝙ cetera) id est excellēter laudate (ꝙ adorate scabellū pedum eius) id est humanitatem Christi que inquantuz vnita diuinitati latria est adoranda. secundum se vero yperdulia (moyses ꝙ aaron ꝙ cetera) per moysen q̄ interpretatur extractus ab aquis significantur religiosi qui debent abstrahi a tellicijs mundanis. Per aaron qui interpretatur montanus. prelatorum status itelligitur per samuelem qui fuit minister in domo dei intelliguntur sacerdotes ꝙ clerici. omnes isti laudare debent nomē dei pre ceteris xp̄ianis (in columna nub. loq. ad eos). i. in gr̄a sanctispiritus figurata per columnā ignis ꝙ nubis. exo. xi. quia illuminat in via morum ꝙ obumbrat ptra temptatōnis estum (custodie. testi. ꝛc̄). i. precepta decalogi ꝙ concilia saltez aliqua (domine deus noster tu exau. eos) quia p̄ces eorum erant exaudibiles ex dispositōe subiectorum (et vlciscens in omnes adinuē. eorum) id est peccata que non sunt ex deo sed ab inuentōne humana ea cito punire signum est miseratōnis diuine. ij. macha. vi. capi. Etenim non multo tempore sinere peccatoribus et sententia agere. ꝫ statim vltōnes adhibere magis beneficij indiciū est. iō sequitur (exaltate dominū) ipsum quantum potestis laudando (Et adorate in mō. sancto eius). i. in loco diuino cultui consecrato.

Jubilate deo) ꝑm hebre. moyses fecit hunc psalmum in oblatōne hostie pacifice per leuitas decātandum. Mistice vero potest exp̄i. vt sit laus decantanda in oblatōne eucharistie que ē hostia pacificans omnia que in celis sunt ꝙ in terris colocen. i. et sic dicitur (iubilate deo omnis terra). i. habitatores omnis terre (seruite domino in leticia). i. in mentis deuotōne ꝙ ibidem repetitur cum dr̄ (introite ꝛc̄) ꝙ subditur cā (Scitote quoniam dominus ipse deus) creator noster latria colēdus (populꝰ eius ꝛc̄). i. vos ꝑpli christiani (introite portas eius). s. ecclesie militantis quia nobis aperuit portas ecclesie triumphātis (in confessione) laudis dine (laudate nomē eius qm̄ suauis ē) ꝓpium est eiꝰ ē misereri ꝙ ꝓcere (ꝙ vsqz in generatōne ꝙ generatōnē veritas eiꝰ) qz sp̄ implet promissa.

Misericordiā) ꝓsalmū istū fecit dō qm̄ ognouit se confirmatū in regno isrl̄ ꝓponēs vti regia dignitate ad dei hōr̄ē innocentiā sui ꝙ ꝑpli vtilitatē. Moraliter aūt pōt exponi de q̄libz rege bono. vel ꝑlato q̄ rex ē in spūalibꝰ. i. ꝓcl. ij. Dos esti.

genus electum regale sacerdotiuz ꝛc̄. intẽ
dente ad tria dicta studere ꝙ quãtum ad
primum dicit (misericordiam ꝙ iudicium
cantabo tibi domine) in prosperis tuaz mi
sericordiam laudã do ꝙ in aduersis tuam
iusticiam confitendo. ℔ quia non est speci
osa laus in ore peccatoris sc̄ditur (psallaz
ꝙ intelligam quãdo venies ad me) ꝑ gra
tiam iustificantem. hoc enim potest ꝓba
biliter intelligi per internam consolatõnẽ
spiritussancti. Quantum ad secundum di
cit (pambulabaz) id est perfecte ambula
bam (in innocentia cordis mei) id est sine
falsa fictione exteriori (in medio domus
mee) id est familie mee. Quantum ad ter
cium dicit (Non ꝓponebam ante oculos
meos rem iniustam) ad faciendum eam
scienter (facientes ꝓuaricatõnes odiui).
quantum ad culpam sed non quantuz ad
naturam (non adhesit mihi cor prauum.
consenciẽdo in malum (Declinantem au
tem a me malignum non ogn.) id est non
approbabam sed odemnabam (detraben/
tem seẽ. ꝓri. suo) id est in eius absencia (
hunc persequebar) pũiens iusta pena (su/
pbo oculo) hoc dicitur ꝙ superbia magl.
apparet in oculis q̄z in alijs partibus cor
poris (ꝙ insaci. corde) id est notabiliter cu
pido (cum hoc non edebam) Tales enim
non debent esse principis vel prelati comẽ
sales (oculi mei ad fi. terre) ad ipsos pro/
mouendum (Ut sedeant mecum) in con
filijs ꝙ iudicijs (ambulãs in via immacu
lata hic mihi ministrabat) nã familia ꝑn
cipis ꝙ prelati debz esse munda ꝙ honesta
(Non habitabit ꝛc̄) Repeticio est eius qđ
predictum est de superbo ꝙ detractore (
In matutino) celeriẽ ad precauẽdũ de ife
ctione aliorum (interficiebam omnes pec
catores terre) materiali gladio quantum
ad principes ꝙ spũali quantum ad prela
tos (Ut disperderẽ de ciuitate domini ꝛc̄
) id est de communitate bonoruz ne ꝑ ma
los inficiantur.

DOmine exaudi) psalmum istũ lr̄a
liter exposui de populo israel anꝑ
iato tẽpore ãthiochi illustris ꝙ ꝑ
sua liberatione ad deum clamante. Mora
liter põt exponi de quolibet vere peitẽte ꝙ
ad deũ clamante ꝑ liberatõne sua per ad
uentum gratie diuine. ꝙ sic dicit. (Domi
ne exaudi oracionem meam) cordis. scili
cet. ꝙ oris ideo subditur (Et clamor meus
ad te veniat ꝛc̄ non auertas faciem tuã a
me) peccatorũ meoꝝ enormitate (in q̄cũ
q̄z die tribulor) per verã contritõnẽ (incli
na ad me aurem tuam) exaudiendo meã
petitõnẽ (in quacũq̄z die ꝛc̄) repeticio ẽ ei⁹/
dez spie ꝓ maiori exaggeratõe (qr defece
rũt sicut fumus dies mei) in vanis ꝙ mal
operibus consũpti (ꝙ ossa mea). i. vires a/
nime mee quarum aptitudo ad bonuz di
minuitur ꝑ multiplicatõnem culpe (pcus
sus sum vt fenum) quod arescit tẽpore ar
doris sic ego tempore temptatõnis (ꝙ aru
it cor meũ) ꝓpter defectũ deuotiõis (quia
oblitus sum comedere panem meum). i.
sacre scripture studium. ꝙ sumere deuote
eucaristie sacramentum. ꝙ quoniã ex hoc
appetitus carnis incenditur ꝙ sic rõ debi
litatur ꝙ a carne premitur. iõ subdit (a vo
ce gemitus mei adhesit cor meum carni
mee) id est ratio consensit sensualitati (Si
milis factus sum pellicano (cuius pullos
serpens occidit ꝙ sic dyabolus bonum o/
pus interimit (Sicut nocticorax in domi
cilio) id est immundus factus sum ex pec
catis. Nocticorax est auis immunda ꝑm
legem. sed quia penitens peccatum cog
noscit. subditur (Vigilaui) Per cognitio
nem peccati (ꝙ factus sum sicut passer)
auolando a peccatorum consortio quod
proprie fit religionem intrando. Ideo sb
ditur. (Tota die exprobrabant mihi inimi
ci mei) Detestantes religionis statum) ꝙ
qui laudabant me) Dum essez cum eis. (
aduersum me iurabant). id est. conspira
bant ad me retrahendum (Quia cineres
) Allegantes asperitatem victus mihi im
possibilem (A facie ire). id est. talium as
peritatem sustinere. ne grauiora incurre
rem in purgatorio. vel in inferno. propter
peccatorum meorum grauitatem. Ideo
concluditur. (Quia eleuans allisisti) id ẽ
allidi me permisisti sicut ille qui de alto ca
dit grauius quassatur. (Dies mei sicut
vmbra declinauerũt). i. i pcĩs dsũpti sũt

(Tu autem domine ꝛc̄) post afflictōnē pēi tentis. Hic consequenter ponitur subleua tio saluatoris. Et primo ostenditur eius po testas ad hoc faciendum cum dicit (tu au tem domine in eternum permanes) Ex q̄ patet eternitas eius potencie (tu exurgēs)potes facere per teipsum quicquid placz voluntati tue (misereberis syon) id est ec clesie ex peccatoribus penitentibus vt plu rimū colligte (quia tempus miserēdi) du rat vsque ad diem iudicij (quoniam pla cuerunt seruis tuis) id est angelis lapides eius scilicet ecclesie qui sunt penitentes lu ce .xv. Gaudium est angelis . dicit super vno peccatore penitenciam agente (q ter re eius miserebuntur) id est ecclesie pro curantes eius promotionem in bonum (Et timebunt gentes nomen tuum) sicut videmus impletum per eazum conuersio nem ad deuz (q omnes reges terre gloriā tuam in cōuersione constatini cui omnes reges erant subiecti (q edificauit domin⁹ syon q cetera) tunc enim edificate fuerūt ecclesie multe. q apparuit gloria ecclesie (Respexit in orationem humilium) id est Christianorum prius abiectorum (Scri bantur hec in generatione altera q cetēa)vt de tantis beneficijs posteri laudar ēt deum (quia ꝓspexit) oculo sue misericor die (vt audiret gemitus compeditorum) id est penitentium prius constricti retibus peccatorum (et solueret filios interēptoz)id est opera meritoria que per peccatum erant mortificata q reuiuiscunt gr̄a recu perata (vt annuncient in syon q cetera) id est i ecclesia in nōibus syon q ierusalez significata (in conueniendo populos in vnū) id est ad conueniendum magnos mediocres q paruos in ecclesiasticaz vni tatem. de qua ephesco . iiij. Unus deus. vna fides . vnum baptisma . (Respondit)hic ōscribitur profectus peccatoris per penitenciam reuersi . cum dicitur (respon dit ei) scz peccator domino (In via virtu tis sue) . id est reuersus ad viā virtutis q gratie (paucitatem dierum meorum nūcia mihi) ad ipsos addendo . nam qui ad dit ad preterita ostendit q nunciat ea fuis se pauca. hoc dicit peccator reuersus desi derans recuperare amissa preterito tem pore (Ne reuoces me) a presenti vita (In dimidio dierum meorum) id est ante na turalem vite terminum q ad hoc inducit ratōnez dicens (in generatione q genera tionem anni tui) quia sunt eterni propter quod mei nihil sunt ad tuos comparati . ideo nō sunt rescindenti (Initio) supple ecclesie (Tu domine terram fundasti) id est actiuos bona terrena bene dispensan tes (q opera manuum tuarum sunt celi) id est contemplatiui (ipsi peribunt) id est a presenti statu transibunt nam actio non manebit in patria nec contemplatio enig matica (tu autem permanebis) id est om nino immobilis (q omnes sicut vestimēntū veterascent ꝛc̄) scōm statum in quo sunt vt dictum est supra (filij seruorum tuorum) id est imitatores apostolorum (habita bunt) tecum in eternum (q semen eorum ꝛc̄) repeticio est eiusdez sentencie ad maio rē expressionem.

Benedic ꝛc̄) Iste psalmus est q̄dā diuina laus ab ipso dauid pro col latis sibi beneficijs facta. Moraliter autem potest exponi de quolibet viro de diuinis beneficijs grato . propter que dicit (benedic anima mea domino ꝛc̄) vt laus mea sit ex toto q vero corde q non si cut laus ypocrite (q noli obliuisci ꝛc̄) naz talis obliuio procedit ex corde ingrato (qui propiciatur omnibus iniquitatibus tuis) Si vere penitueris (Qui sanat om nes infirmitates tuas) non solum spiritua les ꝫ etiam corporales quantum spectat ad anime salutem (qui redimit de interitu vitam tuam) id est animam corpus viuifi cantem (qui coronat te) id est disponit i ce lestibus coronaē (In misericordia q mise ratōnib⁹) . i. in misericordie effectibus (q̄ replet in bonis desiderium tuum) non in malis . nam hoc est ire sue signum . sicut populo desideranti carnes dedit ei ad ma lum suum . numeri . x . (renouabitur vt aq̄ le q cetera) scilicz in mēte . secunda . cor . lij . Licet is qui foris est homo nr̄ corrum patur . tamen is qui intus est . renouatur de die in diem . Et quoniam hoc prouenit ex dei misericordia maxime afflictis iniu ste . sequitur (faciēs misericordias domin⁹ q cetera) Et subduntur misericordie exem

pla cuz dicitur(notas fecit vias suas moysi).i.bono ꝓlato qui dux est populi(filiis israel ꝛc̃).i.eius subditis ꝑ ipsum(miserator ⁊ misericors dñs ꝛc̃)per tot nomia exprimitur dei misericordia.quia licz sit simplex ⁊ vnica tamen a nobis explicari non potest ad plenum nisi per nomina multa(non in perpetuum irascetur ꝛc̃)quasi diceret ꝙ ad modicum tempus.nam aduenie penitencia statim adest dei misericordia (Quoniam ſm altitudinem ce.a ̄ra ꝛc̃) augustin⁹. Maior est diuina misericordia q̄ omnium peccatorū miseria.ideo ſ̄dicit (quomodo miseretur pater filiorum ꝛc̃)q̄ non potest ipsorum obliuisci cum sint de ſ̄ba sua ⁊ huius miserationis diuine ſ̄dicitur alia causa cum dicitur(quoniam ipse cognouit figm̄tum nostrum) id est proni tatem ad peccandum . ⁊ fragilitatem ad standum (recordatus est quoniam puluis sumus ꝛc̃)quantum ad corpus (quoniam spūs pertransibit ⁊c̃) ⁊ anima egredietur a corpore q̄ egrediente corpus expirat et marcescit .i.de anima(⁊ non congnoscet amplius locū suum) ſm presentem statuz (misericordia autem domini ab eterno ꝛc̃)ad electos(⁊ iusticia illius ꝛc̃) reddendo premiuz illis ſm merita.tbi.iiij.Repostta est ñ corona iusticie ꝛc̃) (Dominus in celo)hic inducuntur angeli ad laudem dei. qui de meritis hominum gaudent cum dicitur (Dominus in celo parauit sedem suam) Licet enim fit vbiq̄ tamen ibi magis relucet virtus glorie suc(Benedicite dño omnes angeli eius ⁊c̃) sunt enim administratorij spiritus propter eos qui capiunt hereditatem salutis .hebre .i. consequent ad dei laudem omnis creatura inducitur cum dicitur (Benedicite omnia opera ⁊c̃)naz in eis relucet virtus diuina ⁊ sic modo deum laudant.⁊ quia sunt hominibus ⁊ angelis materia diuine laudis.

Benedic)sicut dixi in expositõe lr̄a li auctor hui⁹ psalmi ignorat .tñ est quedam inuitatio ad dei laudem ex suis creaturis in quibus relucet bonitas creatoris .⁊ sic patet ꝙ litteralis sensus est etiam moralis propter quod ꝑ trãseo de alio inducendo.

Confitemi ꝛc̃) Iste psalm⁹ ⁊ sequens sunt quedam inuitatões ad dei laudem ex beneficijs populo israel collatis.que superius in libris moysi literaliter ⁊ mistice sũt exposita propter qđ hic pertranseo de alia expositõne inducẽda

Confitemini) Iste psalmus est inuitatio ad diuinam laudem ex liberatõne diuersorum hominũ a periculis corpalibus.Moraliter potest exponi de liberatõne a periculis spũalibus ⁊ ꝑmo ponitur generalis inuitacio cum dicitur (confitemini domino quoniaz bon⁹) essencialiter(quoniam in seculum mia ⁊c̃).i. effectus sue misericordie multiplicitez (Dicant) hic ponitur inuitatio specialis. ⁊ primo ex redemptione facta ꝑ xp̄m cuz dicitur(dicant qui redempti sunt a domino).i.christiani deũ laudẽt quos redemit sanguine suo(⁊ de regionib⁹ cõgregauit eos)in vnam ecclesiam(ab ortu solis ꝛc̃) id est ab omnibus mundi partibus per p̄dicatõnem apostolorũ aliorumq̄ xp̄i discipulorum (errauerunt) hic ponitur inuitacio ad dei laudem ex liberatione gentilium a cultura ydolorũ.cum dicitur(errauerunt in solitudine).i.in gentilitate q̄ nõ erat cultus ꝓphecijs in lege diuina (viaz ciuitatis)celestis(nõ inuenerunt)nã philosophi gẽtiles hanc ignorauerunt. Iero⁹.i epistola ad paulinum.hanc doctus plato nesciuit hanc demostenes eloquens ignorauit(esurientes ⁊ sicientes).i.veram beatitudinem cognoscere desiderãtes(aia illorum in ipsis defecit)ab ei⁹ inuentõne(⁊ clamauerunt ad dominum cũ tribularẽt penitẽdo de suis inquisitõnib⁹ vanis ⁊ curiosis ad predicatõnem ecclesie vt patz dicionijo ⁊ tratone pbo. ⁊ pluribus alijs (⁊ de nc̃itatibus eorum eripuit eos) viã veritatis ostendendo propter qđ subdit(⁊ dedurit eos in viam rectam ꝛc̃) ⁊ quoniaz de hoc regratiandum est deo seq̄tur (confiteant dño ⁊c̃) confessiõe laudis(sedẽtes ꝛc̃) ꝑ ponit inuitatõ ex liberatõe ab hereti ⁊ ꝓio ponit grauitas hui⁹ mali. cũ dr̄(sedẽtes i tenebs)pestifere erroꝛ.(⁊ vmbra mortis) ifernal(victos i mẽdicitate) ꝑ ſ̄bra ctõez gr̄e dine (⁊ ferro) obduratõis malignę ⁊ ſ̄dit cã cum dicitur(q̄ exacerba

uerunt eloquia dei) peruertendo sanuz ĩ
tellectum (Et consilium altissimi irritaue
runt).i.secreta fidei (Et humiliatuz est).
id est deiectum (in laboribus cor eorum
)Sap̄.v.lassati sumus in via iniquitatis
⁊ ꝑditionis (nec fuit qui adiuuaret) stan
te eorum obduratiõe (⁊ clamauerunt ad
dn̄z cũ t̄bulaẽnt̄.).i.amaritudine penitẽ
cie adducerentur ꝑ sacros ecclesie docto
res Cetera patẽt ex dictis vsqꝫ ibi (Confi
teantur dn̄o miscd̄ie eius) id est effectus
diuine misericordie ĩducat liberatos ab
heresi ad confitendum laudis cõfessione
(⁊ mirabilia eius) facta (filijs hominũ)
reductõ namqꝫ ab heresi est opus mirabi
le dei (Suscepit) h̄ ponit̄ inuitatio ad dei
laudẽ pro liberatione a malo desꝑatiõis
vbi requiritur dei gratia spãlis iõ subdit̄.
(Suscepit eos).s.deꝰ grã speciali (d̄ via
iniquitatis eorum) homo namqꝫ cadit ĩ
desꝑationem ꝓpter multitudinẽ peccato
rum prouer.xviij.c. Impius cum in ꝓfũ
dum peccatoꝝ venerit contemnit scꝫ ad
deũ reuerti (omnez es.abhoia. est anima
eorum).i.omne fomentũ reductionis ad
bonuz (⁊ appropinquauerunt vs.ad por.
mor.) infernalis (⁊ clamauerũt ad dn̄m
cum tribu.).i.peniterẽt amare de sua de/
speratione qd̄ fit per ꝯsolatiõez spũssancti
⁊ doctoris boni ideo sequitur. (misit ver.
suum ꝛc̄) qꝛ sequi debet gratiarum actio
subditur (Confiteant̄ dn̄o ꝛc̄). ⁊ patet ex
dictis snia (Qui descendunt) hic ponitur
inuitatio ad dei laudem pro liberatione
a periculo qd̄ est in r̄gimine ecclesie cum
dicitur (Qui descen.mare in nauibꝰ).isti
sunt homines speculatiui qui de cõtẽpla
tione descendunt ad regenduz nauẽ eccle
sie vbi magnus est labor ⁊ magnus fru/
ctus si bene fiat (Ip̄i viderunt opera dei.
) In sacris scripturis in quibus esse debẽt
eruditi (Et mirabilia eius in profundo).
scripturarũ que non possunt explicari ad
plenũ (dixit) scꝫ deus cuius dicere est fa/
cere (et ste.spũs procelle).i.tentatiõis ꝑi
culose q̄ q̄mdiu deus permittit stat ĩ suo
feruore ideo subdit̄ (⁊ exaltati sunt fluct
eius ascendunt vsqꝫ ad ce.) in sui reputa
tione ex impenso sibi honore (⁊ d̄scendũt
vsqꝫ ad abissos) ex ꝑiculi consideratione

(aĩa eoruz in malis tabescebat) quia du
rum est eis honores dimittere ⁊ durum
est eis in ꝑiculis manere ꝓpter quod seq̄t̄
(turbati sunt ꝛc̄) nam ignorant quid pre/
eligere d̄beant (⁊ clamauerunt ad dn̄z ꝛc̄
) illi.s.qui timent deuz vt dirigantur per
ip̄z (⁊ de necessitatibus eorũ eduxit eos)
dans eis spiritum gubernationis bonum
(⁊ statuit procellam eius ĩ auram) confe
rendo conscie seruitutem (⁊ letati sunt).
in domino ex eiꝰ beneficio (⁊ deduxit eos
in portum) vite celestis ⁊ qm̄ ex hoc ẽ deo
regraciandum non solum ꝑticularit̄ a p̄
lato sed et toto populo ideo subditur (Cõ
fiteantur domino ꝛc̄) (posuit desertum).
hic ponitur inuitatio ad laudanduz deũ
ex liberatiõe a spirituali sterilitate de qua
dicitur amos viij. Mittam in terraz non
famẽ panis neqꝫ sitim aque sed audiẽdi
v̄bũ dn̄i a qua gentilitas fuit libẽata per
recessum apostolorum de iudea d.paulo
Act.xiij. Vobis oportebat p̄mũ loqui v̄
bum dei sed quoniã repellitis illud. ecce
ꝯuertimur ad gentes sic eniz precepit no
bis deus sic dicitur (posuit flumĩa) scilicz
sacre scripture (in desertum) q̄ntuz ad iu
deam in qua prius abundabant (⁊ exitus
aquarum in sitim) repetitio est eiusdez ad
maiorem expressionem ⁊ subditur causa
(a malicia habitancium in ea) scꝫ iud̄oꝝ
repellencium dei verbum (posuit desertũ
) id est gentilitatem (In stagna aquaruz
) per predicationem apostoloruz (⁊ terra
sine aqua) repetitio est eiusdez sicut supra
(⁊ collocauit illic esuriẽtes).i.gentes cri
sti fidem deuote recipientes (⁊ constitue
runt ciuitatem habitationis).i.ecclesiaz
collectam d̄ gentibus deuotis (⁊ semina
uer̄t agros) semĩe verbi diuini ꝑ doctoẽs
de gentibus conuersos.s.Dionisiuz Am
brosium augustinuz ⁊ ceteros (⁊ planta
uerunt vineas) id est ecclesias (⁊ fecerũt
fructum natiuitatis) id est xp̄ianitatis q̄
est natiuitas spiritualis (⁊ benedixit eis
ꝛc̄) multiplicando in bonis spiritualibus
⁊ tꝑalibus (⁊ iumenta eorum non mino
rauit) id est multiplicauit per que signifi/
cantur laici simplices scripturas ignorã
tes (Et pauci) hic reuertitur ad describẽ/
dum malum iudeorum cum dicitur (.Et

pauci facti sunt) p romanos ptim occidē
tes eos ptim captiuātes eos. ⁊ subdit cā
cum dicit (Effusa est cōtencio super prin/
cipes ⁊c) romanos ⁊ iudeorum (⁊ adiuuit
pauperē de inopia). i. populum gentilem
sacra doctrina pri⁹ inopem (⁊ posuit sicut
oues familias) scilicet gentiliū humiliter
christo seruientiū (videbūt iusti ⁊ letabūt
) in domino ipsum deuote laudando (Et
omnis iniq̄tas opilabit os suum) scilicet
iniqui quez iniq̄tas a diuinis laudibus fa
cit mutum.

Paratum cor meum) psalmus iste
ꝑm litteralem sensuz est exultatō
dauid in deo. pro statu regni sui
meliorato. Et mistice potest exponi de bo
no prelato seculari vel religioso in domio
gaudente de subditorū suorū melioratōne
⁊ ideo sic dicitur (paratū cor meū deus).
ad tibi fideliter seruiēdum (paratū cor me
um) ad inducendum populū ad amorem
tuuz (cantabo) corde (⁊ psallā) ore (in glo
ria mea). i. de ꝓfectu populi mei. gloria
patris est filius sapiens (exurge gloria me
). i. puritas consciētie mee. i. cor. Gloria
nostra hec ē testimoniū conscientie nostre
(exurge psalterium). i. obseruacio decem
mandatorū (⁊ cithara) que est triangula
ris ꝓpter quod significat fidē trinitatis. (
exurgā diluclo). i. velocit ad ista ⁊ animo
ꝓmpto (confitebor tibi in popul domine
⁊c) eos ad tuā laudem iducendo (qr mag
na est super celos misericordia tua) nā ibi
maxime relucet i beatis (⁊ vsqz in nubes
veritas tua). i. tua iusticia que exercetur i
demonibus i aere caliginoso habitātibus
vbi fuerūt nubes (⁊ exaltare sup celos de
us ⁊c) p angelos ⁊ p terrenā potenciaz q̄
debet esse in pricipibus terrenis ⁊ p̄latis
adducēs hoies ad gloriā. ideo subdit (libe
rēt dilecti tui ⁊c) residuū exponat sicut su
pra p̄s q̄ incipit. vt q̄d de⁹ repulisti.

De⁹ laudē ⁊c) psalmū istū exponūt
iudei vt sit eorū oratio ꝓ sua libe
ratōne de captiuitate moderna q̄
dispersi sunt p orbem in abiectōne mag/
na ꝫ sicut ostendi i expositōne litterali nō
potest sic exponi. ꝫ de christi passione. in q̄
orauit ꝓ se ⁊ suo mistico corpore. ⁊ sic ex
posui. nec occurrit alia expositio spūal cō
uenientior hic ponenda.

Dixit dominus) sicut ostēdi multi
plicit in expositōne litterali. Psal
iste loquitur de regno christi ⁊ e⁹
sacerdotio. Moralit autem potest exponi
de quolibet martire q̄ rex est ⁊ sacerdotes
in celo. apoca. i. caplo. Fecit nos regnum
⁊ sacerdos ⁊c. vt dicat in persona alicui⁹
sibi deuoti (Dixit dominus) deus (domi/
no meo) Tali sancto quē dominum ⁊ pa
tronum elegi (sede a dextris meis) cū an
gelis beatis (Donec ponaz inimicos me
os ⁊c) Tortores enim martirum posuit in
inferno sub pedibus eorum (Virgam vir
tutis tue deus ex syon) Potestatem enim
glorie martirum declarat deus per mira
cula celitus facta. ex quibus honorantur
in terra. deo subditur (Dominare in me
dio inimicorum tuorum) martires enim
multi venerantur vbi fuerunt martiriza
ti. vt beatus dyonisius in francia. vt bea
tus thomas cantuariensis in anglia. Et
sic de pluribus alijs. (Tecum principium
). i. Christus qui dicit de seipso. Joh. viij.
Principiū qui ⁊ loquor vobis (In die vir
tutis tue ⁊ cetera) id est tue glorificatōnis
cum alijs sanctis (ex vtēo añ lu. ge. te). id
est ex occulto predestinatōnis mee dispo.
te glorificare (Jurauit dominus ⁊c). i. fir
miter disposuit q̄ (tu esses sacerdos) eter
naliter offerens deo laudes (ꝑm ordi. mel
chi.). i. christi qui est rex iustie (dñs a dex
tu. confre. ⁊c) tirannos martires perseq̄n
tes (Judica. in natōnibus) in iudicio fina
li (implebit ruinas) angelorum. electos as
sumendo ad ordines eorum (conquassa/
bit capita i terra mul). i. tirannos qui in
terris fuerūt capitanei malorum (de tor
rente in via bibit) scilicz iste martir in sua
passione (propterea exaltabit caput) id est
exaltauit in sua glorificatione frequenter
enim in sacra scriptura ponitur preteritū
ꝓ futuro ⁊ etiam econuerso.

Confitebor tibi domine ⁊c) In hoc
psalmo ad dei laudem iducimur
ex operib⁹ eius mirabilib⁹ cū dr̄ (
confitebor tibi dñe in to. cor. meo) ⁊ nō so
lum ore sicut faciunt ipocrite. ysaye. vice/
simonono. populus hic labijs me hono/
rat. cor autez eorum longe est a me. (In

consilio iustorum ⁊c̄)non in cōuenticulis hereticorum(magna opera domini) quia non possunt ad plenum inuestigari nisi ab ipo ido subditur(exquisita ⁊c̄)(cōfessio ⁊ magnificencia opus eius)id est eius opa inducunt nos ad magnifice confitendum ei laudis confessiōe ⁊ quoniaz eucaristia est op9 dei mirabilissimū sbōiē (memoriam fecit ⁊c̄.). Nam eukaristia reducit ad memoriā manna in deserto datum sicut res vera figurā p̄cedentem(memor erit in seculuz testamenti sui)id est eukaristie sacramenti ō quo dicitur.i.Lor.xi. Hic calix testamentum nouuz est in meo sanguine(virtutem operum suorum)in hoc sacramēto(Annunciabit populo) p euāgelium in quo dicit .Jo.vi. Si quis manducauerit ex hoc pane viuet in eternum ideo subditur(vt det illis hereditatem gēcium)scz celestium(opera manuuz eius)in hoc sacramento(veritas) sumētibus digne(et iuditiū mor.)sumētib9 indigne i.Lor.xi. Qui manducat et bibit indigne iudicium sibi manducat ⁊ bibit .(fidelia omnia mandata eius)quia certitudinaliter redditur premium ea facientibus ⁊ sb ditur autor eukaristie cuz dicitur(Redemptōnem misit dominus populo)scz filiuz suum qui est nostra redemptio.(.Mandauit in eternum testamētū suum). s.nouū cui aliud non succedet(sanctum)bonis(Et terribile)mal'(nomē eius)(Initiū sapiēcie timor domini)quia retrahit a malo ⁊ sic inducit ad bonū(intellectū9 bon9 oibus fa.cum)id est facientibus opus timoris predictum(laudatio eius ⁊c̄) quia talis deū laudabit cum angelis in eternū

Beatus vir ⁊c̄) In hoc psalmo declaratur q̄p ista beatitudo p mie operibus sit reddenda ⁊ immisericordibus miseria iferenda sicut expresse dr̄ Mat.xx. Ibunt hi in supplicium eternū ⁊ sic literalis sensus est simpliciter moralis p̄ter quod de alio pertranseo

Laudate pueri ⁊c̄) In hoc psalmo ostenditur q̄p deus iniuste depressos subleuabit ad honorez nō solum in futuro sed etiam aliquādo in p̄nti sicut patet de Joseph Gene.xli.⁊ sic patet q̄p sensus litteralis etiam est moralis

Allegorice tamen potest exponi ō abiectione synagoge ⁊ sublimatione ecclesie de gentibus collecte ⁊ vtramq; expositionē tetigi in expositione litterali p̄ter quod alia nō videtur hic ponenda

In exitu israel ⁊c̄) ps.iste loquitur ō beneficio dei exhibito populo israel .(. In exitu ō egipto) Moralit̄ potest exponi de dei beneficio circa quēlibet xp̄ianum de peccatis egressum sic(In exitu israel de egypto)id ē cristiani de tenebra peccati.(domus ia.de po.barbaro)id est vera ⁊ pfecta cōfessio.iudea namq; confessio interpretatur(israel potestas eius)id est āgelus custos ip̄ius quia sicut āgeli se retrahunt a custodia hoīm p̄ter peccatorum multiplicationem sicut in eorum persona dicitur Jere.li. Curauimus babilonem ⁊ non est curata derelinquamus eam . ita redeunt ad custodiam eorum p̄ter x̄az penitenciam(mare vidit ⁊ fu.)id est angelus malus tanq̄m maē tempestuosus videns angelum scī̄ reuersum a tentatione se retrabit(iordanis cōuer.est retrorsum)qui riuus iudicī̄ interpretat̄ p hoc ergo significatur q̄p penitencia peccatorē facit reuerti de iudicio condēnatiōis ad iudicium saluationis(mon. exult.⁊c̄)per montes significantur angeli maiores et per colles minoēs qui exultant de penitēcia peccatorum Luce xv. Gaudium est in celis angelis dei super vno peccatore penitenciā agente ⁊ de plurib9 magis gaudent.(Quid est tibi mare q̄p fugisti ⁊c̄) id est vnde venit malorum angelorum fuga ⁊ conuersio iudicī̄ dicta ⁊ respondet cuz dicitur(a facie domini mota est terra) ⁊c̄ id est homo factus de terra motus est p penitenciam de culpa ad gratiam per misericordiam diuinam.(Qui conuertit petrā in stagna aquarum)id est peccatorez durum in fluxum lacrimarum(Non nob̄ domine)hic ostenditur q̄p de p̄dictis tota gloria deo sit attribuēda ⁊ patet litera.(sup misericōia tua)qua reuocat pēcatores(⁊ veritate tua)qua sic dictuz tuum implet .Eze.xviij.Nolo mortē peccatoris sed vt magis conuertat̄ ⁊ viuat (Ne quādo dicāt gentes vbi est deus eor̄)si enim non impleret dictum suum haberent infideles oc

casionem blasphemandi ipsum. ꝙ qm̃ fideles dẽnt asserere otrarium sc̃bitur in ꝑsona eorũ (deꝰ aũt noster in celo ꝛc̃) ꝙ oĩa fidelium sunt falsi. ió subdit (simulacra gẽtium argentũ ⁊ aurum ꝛc̃) potest cẽ hoc exponi. moraliter de ypocritis ꝓpter questũ augꝰ. Aurũ diligis aurũ es (opera manuum hominum) nã oia faciũt ꝓpter hoies ꝑ hoc ab eis aurum ⁊ argentum torquentes (Os hñt ⁊ non loquẽtur). ſ. vera ꝙ tãtum falsa que sunt non entia sicut ei verũ ⁊ ens cõuertunt sic falsum ⁊ nõ ens (oculos habent ⁊ nõ videbũt). ſ. celestia ꝙ terrena (aures hñt ⁊ non audient). ſ. diuina mandata saltẽ ad operãdũ (nares habẽt). i. discernendi (⁊ non odorabũt) eligendo bonũ (manus habẽt ⁊ nõ palpabũt) operãdo bonũ (pedes habẽt ⁊ nõ ambulabũt) in via morum (nõ clamabunt in gutture suo) deum deuote orãdo (similes illis qui faciunt ea). i. illi qui eos ad hoc inducunt vel sustinẽt. ſimilẽ penã incurrẽt (domus israel ꝛc̃) ꝑ domus israel ſignificant boni religioſi q̃ sunt contẽplatiui. per domum aaron põtificis boni ꝓlati ꝑ hoc qõ dicitur (q̃ timẽt dominus) generaliter boni christiani. oẽs eni isti sperant in dño spe formata caritate. ꝓpter quod eorũ adiutor ẽ in nc̃citatibꝰ q̃tũ spectat ad salutẽ ió possunt dicere (dñs memor fuit nostri) bona nob faciẽdo (⁊ benedixit nobis) in bonis spũalibus multiplicando (bñdixit domui israel ꝛc̃) exponat vt supra (at ñciat dñs supꝛ vos ꝛc̃) suã gratiã augmentando (celũ celi domino) nã ibi magis relucet ptãs (terram aũt dedit filijs hominũ) sicut ꝓuer. viij. Per me reges regnãt (nõ mortui laudabũt te domine) meritorie. qz sunt extra statũ merendi (ꝙ nos q̃ viuimꝰ) vita nature ⁊ gratie benedixim⁹ vita meritorie. ió sequit (ex hoc ꝛc̃).

Dilexi quoniã) Psalmũ istum fecit dauid in ꝑsecutõne saul'. gratias agẽs deo de periculis q̃ euaserat ⁊ orãs deuote liberari de futuri. que timebat. Moraliter põt exponi de homine liberato ab aliq̃bus tẽptatõnibus demonis ⁊ timẽte de futuris ꝓpter quod gr̃as agit d̃ liberatõne p̃cedẽti ⁊ orat liberari de seq̃nti ⁊ sic dicit (dilexi quoniã exaudiet dominus) licet enim deus sit ꝓpter se diligẽdꝰ tñ cum exaudiet delẽcantem occasionem sibi dat ꝙ feruẽtiꝰ ip̃m diligat vñ sc̃dicitur (quia iclinauit aurem suã tñ) exaudiens ipterito (⁊ diebus meis inuocabo) sperãs exaudiri d̃ futuro (circũdederũt me dolores mortis). i. temptatõnes peccati mort̃ (⁊ pericula inferni inuenerũt me) nisi adiuuer in tẽptatõne. ió subdit (o dñe libera animã meam ꝛc̃) ⁊ sc̃dit causa (custodiẽs paruulos dominus). i. humiles (humiliatꝰ sum) ꝓpter qd̃ sũ adiutꝰ ió sc̃dicitur (⁊ liberauit me quertẽ animã meã in requiẽ tuam). i. oscie pacẽ (qz dñs bñfecit tibi) te liberãs a periculo grauis pcẽi. Cetera patẽt ex dictis.

Laudate dñz) i h. ps. hm lr̃alẽ sensuz ducũt gẽtiles ⁊ iudei ad dei laudes q̃ de iudeis ⁊ gẽtilibꝰ fecẽ vnã eccl̃m ⁊ sic lit cal' sensꝰ ẽ eccl̃ spũal' ꝓt̃ qd̃ de alio ptrãseo

Confitemi dño ꝛc̃) huc. ps. fecẽ d̃ iustãs ꝓplm suũ ad gr̃as agẽdũ dño ꝑ bono statu regni sui ⁊ aduẽtu xp̃i futuro. Moral'r p̃t exponi de bõ prelato ad dei laudem suũ populũ inuitante ꝑ bono statu xp̃i spirituali quo ꝑ suam gratiã venit in mentẽ humanã quãtũ ad p̃mũ dicit (cõfitemini dño) laudis ofessione (qm̃ bonus) nõ solũ in se ꝙ ecl̃ in nob effectiue. ió sc̃bitur

(Quoniã in scłm ꝛc̃ dicat nũc dom⁹ isrł ꝛc̃) p domũ isrł ſignificantur religioſi .qui debent eſſe cõtemplatiui p domum aarõ põtifices.clerici.p timẽtes dñm ceteri xp̃i ani omnes eni iſti debent dci bonitate deuote cõfiteri(de tribulatõe)populi mei p temptatõnes(inuocaui dñm)p oratõnes deuotam(ꝙ exaudiuit me in latitudine)ñ ſolum a malis liberando. ꝫ etiã in bonis dilatando(domin⁹ mihi adiutor) cui reſiſti nõ poteſt(nõ timebo ꝙd faciat mihi hõ).i.tirannus(dñs ꝛc̃)exponatur vt prius. (ꝙ ego deſpiciã inimicos meos).i. ſpirit⁹ malignos.ideo ocludit̃(bonũ ẽ cõfidere in dño)q̃ nõ deficit i adiuuãdo(q̃m cõfidẽ i hoie) defectio(bonũ eſt ſperare in dño)q̃ certitudinaliter redit pmiuz(q̃z ſperare in ꝓncipib⁹)q̃ querũt ꝑ xp̃m bonũ(omnes gẽtes) hic deſcribitur acerbitas ꝓſecutionis q̃ ꝺtingit aliqñ bonis ꝑlatis vt ptz de ſancto thoma cantuariẽſi in cuius ꝑſona dici poteſt (omnes gẽtes circuierũt me).i gentiliter viuẽtes q̃ſierũt mihi nocere(Et in noie domini qz vlt⁹ ſum in eos)nã vltõ ne diuina fuerit terribiliter mortui ꝙ ipe trãſlat⁹ad gloriã ꝑdiſi(circũdantes ꝛc̃)repeticio eſt eiuſdẽ ſnie ad maiorẽ expreſſionez (circũdederũt me ſicut apes) ad pũgẽdũ ſuis gladijs(ꝙ exarſerũt ſicut ignis i ſpinis).i.ira peſſima nã occiderũt eñ eorum in eccã(impulſus sũ)minis ꝙ ꝓſecutõib⁹ magnis(vt caderẽ) a ſtabilitate ꝛtutis(ꝙ dñs ſuſcepit me)in ꝓtectõne ſua ne cadere ẽ a virtute. iõ ſ̃ditur (fortitudo mea ꝛc̃ ꝙ fact⁹ eſt mihi in ſalutẽ)eternã(vox exultacõnis ꝛc̃)nã de eius martirio fit in eccleſijs ſolẽnitas magna(dextera dñi fecit virtutẽ)per quam ſteti(dextera dñi exaltauit me)ad palaciũ(non moriar) morte culpe nec gehẽne(ſed viuam)vita glorie(ꝙ narrabo opera dñi).i.narrari faciaz in miraculis q̃ deus faciet ad teſtimonium mee glorificatõnis (caſtigans caſtigauit me dñs)p venialib⁹ q̃ contingũt etiaz in ꝓfectis hominibus(ꝙ morti non tradidit me)ſ.mortalis culpe(aperite mihi portas iuſticie).ſ.portas celi q̃s non intrãt niſi iuſtificati ꝓfecte(ꝙ ingreſſus in eas confitebor) nã in pria eſt confeſſio laudis ſẽpiterna (lapidem)hic agit̃ de ſcõo principali .ſ.de xp̃i aductu ſpũali .cũ dicitur(lapidẽ q̃m reprobauerunt edificãtes).i.xp̃us quẽ reprobauerũt ſcribe ꝙ ſacerdotes(hic factꝰ eſt i caput anguli)cõiungens caritate fidelium mentes per quam venit ad hũanam mentem(a domino factũ ẽ iſtud ꝛc̃) nam ab alio fieri nõ poteſt(hec ẽ dies quã fecit dominus).i.preſentia ſol iuſticie quã in nobis facit ipſemet ieſus xp̃us(exultẽ⁹ et letemur in ea)ſic̃ dr̃ phi.iiij. Gaudete in domino ſemper iterum dico gaudete ꝛc̃ ꝙ quoniam augmentum gratie eſt valde deſiderandum.ſubditur(O domine ſaluum me fac o dñe bene proſperare)in nobis agendo donum gratie ꝙ quoniam ciues celeſtes in hoc nos adiuuant in eorũ perſona.ſubditur(benedixim⁹ vobis de domo domini ꝛc̃) imprecando vobis eius bona celeſtia ſicut ea dedit nobis (conſtituite diem ſolẽnem in condenſis).i.in frequntia magna cleri ꝙ ppli i eccã militante dicentes qõd ſequitur(Deus meus es tu ꝙ confitebor tibi)confeſſione laudis corõ ꝙ ore.Cetera patent.

Ea.immaculati) ſicut dictum fuit in expoſitõne litterali.Pſalmus iſte loquitur de beatitudine in ſpe per quem modum habetur in via per operum bonorum merita ꝙ ſic patet ꝙ ſẽſus litteralis eſt ſimpliciter moralis ꝓpter qõd de alio pertranſeo.

AD dñm cũ tribularer) Pſalm⁹ iſte ſm̃ ſenſum litteralem eſt oro viri ſancti cuius nomẽ ignoratur p liberatõne populi de captiuitate babilonica p qua multi ſãcti tpis illius fecerũt ps.vt dictum eſt ſupra. Moraliter eſſe poteſt oratio alicuius fidelis relapſi tamẽ p peccatum in ſeruitutẽ demonis a qua petit iterũ liberari dicens(ad dominum cuz tribula.)ps.(Clamaui ꝙ ex.me) liberã do de peccati ſeruitute ſed quia ſum relapſus .iterum clamo ad eum dicens (O domine libera animam meã a labijs iniq̃s ꝙ ꝛc̃).ſcilicet demonum ſub ſpecie boni malum ſuggerentium.ꝙ quoniam ex ſua malicia creſcit eorum pena.ſubditur (Quid detur tibi ꝛc̃)ſcilicet pro tali doloſitate. et ſubditur reſponſio(ſagitte potentis acute)id eſt ſentencie dei contra te(cum car/

bonib⁹)gehēne.ꝙ quoniā insult⁹ demonū
est valde grauis ad sustinendū.subditur(
heu ih quia incolatus me⁹)in h̄ mundo (
plongatus est)cū tali bello ꝙ nō soluz de
mones hoies mali q̄ sunt eorum ministri
nos ipugnāt iō subditur(habitaui cū ha
bitātibus cedar)q̄ interpretatur tenebre
ꝙ significat homines malos peccatis ob
tenebratos de quib⁹ adhuc s̄bditur(cum
his q̄ oderūt pacē eram pacific⁹) eorum
molestias in pacientia tollerando(cuz loq̄
bar illis)modeste(impugnabant me gra/
tis)sine causa

Leuaui oculos meos ꝛc) Iste.p̄s.
est oro alicui⁹ viri sancti p̄ bono
statu populi de peccato p̄ priam
reuersi.d.(leuaui oculos).s. cordis ꝙ cor
poris(i montes).i.ad deum ꝙ ciues cele/
stes(Vñ veniet auxilium h̄)me p̄seruās
ꝙ populū a recidiuo pcī.iō s̄dit(auxiliū
meū ꝛc nō det in cōmotōnem pedē tuuz)
.i.nō p̄mittat affectōnem tuaz mutari de
bono in malū(neq; dormiet q̄ custodit te
).i.non cesset te custodire de⁹ eni ꝙ angeli
nunq̄ dormiūt ꝟ dormitare dicunt q̄n nō
auxiliant sicut dixit helias derisorie sacer
dotib⁹ baal.iij.ℜ.xix.Clamate voce maio
re.de⁹ eni vester dormit(ecce nō dormita
bit ꝛc).i.ab auxilio nō cessabit(p̄ diem sol
nō vret te) i.est⁹ cupiditatis nō nocebit ti
bi tpe p̄speritatis.p̄s.lxi.Diuicie si afflu/
āt nolite cor apponē(neq; lu.p̄ nocte) .i.
mutabilitas a bono tpe aduersitatis(dn̄s
custodiat introitū tuū ꝙ exitū).i.in boni
ch oatōe ꝙ ei⁹ dsūmatōne.

Letatus sum) Psalmū istū fecē dō
exultās in spū de hoc ꝙ edificiuz
ciuitatis ꝙ tēpli p̄ salomonē filiū
suum p̄uidit.Mozalr aūt potest exponi ō
quolz fideli in dn̄o exultāte de ecclesie edi
ficio spūali.Sciēdū aūt .ꝙ vna est eccl̄ia
duplicē habēs statū.s.militantē ꝙ triūphā
tē.ꝙ p̄mo agitur de triūphāte tanq̄ de no
biliore cū dr̄ in persona devoti(letat⁹ sum
in bis q̄ dicta sunt h̄)ꝙ que sint illa s̄dit
(in domū dn̄i ibim⁹) h̄ eni dictū fuit btis
pētro ꝙ paulo p̄ revelatōnem vt habetur
ex eor̄ epl̄is.ꝙ etiā alijs plurib⁹ sanctis dr̄
etiam p̄ sacrā scripturam omnib⁹ bo/
nis xp̄ianis(stātes erāt pedes nostri in a
triis tui ierusalē).i.affectōnes nostre i ap
petitu ierusalē supne(ierusalē q̄ edificatur
vt ciuitas)sicut eni ciuitas materiaľ cōsti
tuitur ex diuersis statib⁹ hominū sic sup/
na ierusalem ex distinctis angelorū ꝙ ho/
minū ad eosdez ordines assumptor̄(cui⁹
p̄ticipatio i id ipsum).i.in idē ꝙ vnū.deus
eni est oibus beatitudinis obiectū plus tñ
ꝙ minus p̄ticipatiuū (illuc eni ascēderūt
tribus)non oēs h̄(trib⁹ dn̄i).i. sancti p̄es
veteris ꝙ noui testamēti(testimoniū israel
ad cōfitendū noi dn̄i)de⁹ eni p̄ miracula
eor̄ gl̄am testificaī.vt fidelis p̄plus eos i
ecclesia veneraī(q̄ illic sederūt sedes).i.
sedētes sicut ciuitas aliq̄n ponit p̄ ciuib⁹
vt cū dicitur tota citas currit ad tale spe/
ctaculū(in iuditio)de agēdis in mūdo da
niclis.iij.In sentēcia vigilū dictum ē ꝙ h̄/
mo sanctor̄ ꝛc(rogate) Hic agit de statu
militantis ecclesie in cui⁹ p̄sona dr̄ cibus
ecc̄e triūphātis(rogate q̄ ad pacē sunt ie/
rusalē).i.vos qui estis in ierusalem super
na rogate etiaz deū p̄ pace ier̄m inferiorl.
que stat adhuc in pugna(ꝙ abundantia
diligētibus te).i.rogate dn̄m vt abūdan
tia bonorum spiritualiuz detur nobis ap
petentibus esse vobiscum(fiat par in vir/
tute tua)id est ex p̄cū nr̄or̄ x̄tute fiat par
in ecc̄a militāte(ꝙ abundantia in turrib⁹
tuis)id est abundantia bonorum spiritua
lium procuretur nobis per angelos custo
des .qui dicuntur turres vestre ꝙ nostre.
in quantum a deo nobis date sunt ad de/
fensionem ecclesie . ꝙ subditur responsio
triumphantis ecclesie cum dicitur.(Pro
pter fratres meos ꝙ proximos) id est pro
pter sanctos qui sunt adhuc in via(loque
bar pacem de te) Deum rogando pro to
ta ecclesia cui datur par pro sanctis . qui
sunt in ea.ꝙ vt divinus cultus ibi a nobis
cōtinuetur propter quod subditur (Prop
ter domum domini dei nostri ꝛc).

Ad te leuaui) Iste psalmus est ora
tio pro liberatione populi de per
secucione sub anthyocho nobili
qui sicut dixi.Danielis.vndecimo . figu
ra autem fuit antichristi . propter quod

mistice est oratio sanctorū p liberatōne fi delium ab antixp̄i psecutōne q̄ potētissi⁹ erit in terra q superbissimus q tunc ecca erit in magna despectōe q ex dictis ptz lfa

Jsi quia dominus) psalmū istum fecit dauid pro liberatione sua q sui exercitus a philisteis cū querē tibus occidere cū audissent eū vnctū esse regem super israel.ij.ff.v. Mistice vero pt exponi de xp̄o q ei⁹ fidelib⁹ quorū nomen quesierūt extinguere iudei post eius assūp tōnem a dextris dei.vt habetur act. viij. q.ix.q sic in psona ecclesie dr (Nisi qz dns erat in nobis ꝛc).s.p custodiam specialez (cū exurgerēt homines in nos).i.iudei q̄ dicuntur hic homines sicut.i.cor.iij. Cū in vobis sit zelus q contētio nōne homines estis(forte vivos deglutissent nos)in psecutōne que facta est bti stephani tēpore de quo dicitur.act. viij. qp strideb̄at dentib⁹ in eum(cum irasceretur furor eorum in nos)irratōnabilis(forsitā aqua).s. tribulatō nis(absorbuisset nos) q cadē sententia repetitur ad maiorē exaggeratōnez. cū dicitur(torrētē ꝛc) q quoniaz ex hoc debetur deo gratiaz actio sb̄ditur(benedict⁹ dns ꝛc laqueus contritus est) .s. p romanos. qui destruxerūt iudeos (q nos liberati sumus)naz ante aduentum romanoz in iudeam xp̄iani q̄ erant ibi monitu angelico transierūt in regnum agrippe q ibi saluati fuerunt.ideo subditur (adiutorium nostr̄ in nomine dn̄i ꝛc)

Qui cōfidūt) Sicut ostensum fuit in expositōne litterali. Psalmus iste f̄m sensum litteralem est de spūali ierusalem que est militans ecclia in qua habitantes p fidem caritate formatā sūt securi Nec occurrit mihi alia spāl' expositio sufficiētior f̄ pcēda

In conuertendo ꝛc) Psalmus iste f̄m litteralem sensū loquit̄ ad mlt̄itudinē populi iudaici de babilōica seruitute redeuntis. Moraliter pōt exponi de reditu populi xp̄iani p penitentiā de peccato mortali.q sic in ei⁹ persona dr (in conuertēdo dns captiuitatem syon).i ecclesie q̄ licet nō f̄m se totam tamen f̄m aliquaz sui partem sic aliq̄n captiuat̄ (sc̄i sumus sicut consolati) q dr sic qz perfecta consolatio non habebit in presenti(Tūc repletum est gaudio os nr̄m q̄ꝛc) in laude diuina (tūc dicent inter gentes ꝛc) videntes eni talem emendatōnem excitātur ad laudem diuinam q emēdati sūt spūaliter consolati(conuerte domie captiuitatem nr̄am) nam a peccatis liberati per penitenciā indigent adhuc liberari a sequela peccati. q̄ est promitas correctionem (sicut torrēs in austro)sicut eni torrēs austri torrētē siccatū replet aq̄s sic deus homines p⁹ desiccatos ex defectu gratie replet humore deuotōnis de q̄bus sb̄ditur (q̄ seminat in lacrimis)contritōnis deuotōnis(in exultatōne metent).s.in p̄senti consolatōnē internam q eternaz in futuro(eūtes ibāt)p viam presentis vite(veniētes autē vēient cum exultatōne ꝛc) in futura resurrectione.

Jsi dominus) Psalmum istum fecit salomon videns se non posse edificare domū domini sine eius adiutorio spāli ꝓpter quod dicit.ij. para. .ij. Quis eni p̄ualere poterit vt edificz ei domū dignam.q.d.nullus. Mistice vero potest exponi d spūali edificatōe ecclesie p rectores eius q p̄dicatores de q̄bus dicit sal. Jo.xv. Sine me nihil potestis facere. ideo dicitur (nisi dns edificauerit domū)q qz non solum req̄ritur ei⁹ auxilium ad edificandū. ꝛ etiā ad edificiū conseruāduz ideo subditur(Nisi dns custodierit ꝛc) ꝓpter quod subditur (vanum est nobis ante lucem surgere) .i. añ deum qui lux est ad opus bonum qz gr̄a dei preuenit liberum hois arbitriū.qz tñ seq̄ debet ei⁹ instinctū sb̄dit̄ (surgite postq̄z sedcritis).s.ad edificiū spūale postq̄z quietez internam habueritis(qui mā ducatis panē doloris).i.vos ecclesie mistri q̄ sustentami de elemosinis dolētiū de suis pcēis .osee.iij. Ocča ꝓpli mei comedēt(cū dederit) f̄ ꝺseq̄nt̄ describit̄ ꝛnces fidelr edificātiū cū dr̄(cū dederit dilectis suis) .i. edificātib⁹ eccam v̄bo et exēplo(sōnū).s.moral.(ecce hereditas dn̄i)pata eis q q̄ sit illa sb̄dit̄(filij merces fructꝰ vētris).i.fructꝰ glose virginis q̄ est eꝰ q dei patris filiꝰ merces est dictis edificātib⁹.de q̄bus adhuc sb̄dit̄(Sicut sagitte in manu potētis)parate sūt supple ad ad/

uersarios debellādū(ita filij excussor) .i. sic predicatores excussi a cupiditate terre norū apti sunt ad hereticos q malignos spūs repellēdus(beatus vir qui iplcuit de fideriū suum ex ipsis).i.beatus ille doctor vel prelatus cui⁹ dicti p̄dicatores fuerunt discipuli nā in eis ipletus fuit suum desiderium(nō confūdetur cū loquetur inimicis. suis in porta).s.mortis in qua nō cōfūdit a spiritibus malignis.

BEati omnes) Iste psalm⁹ cui⁹ auctor ignoratur ē quedā inuitacio ad dei timorē bona tpalia p̄mittendo ꝑm modū veteris testamenti.ysay. .i.Si volueritis q audieritis me bona terre comedetis.moraliť autem est inuitacio ad idē .s.bona sp̄ualia ꝑm modū testamēti noui.q ideo dr̄(beati oēs qui timent dominum)timore filiali(q̄ ambulant in vijs eius).s.morū q fidei.isti enī in spe sunt beati(labores manuum tuarū qr mādducabis).i.fructus operū tuorū pcipies in visiōe q fruitōne diuina(beat⁹es)iā in spe(q bene tibi erit)in re.(uxor tua) sapientia tua ꝑm illud sapi.vij. .s.hāc quesiui ih̄ sponsā accipere(sicut vitis abūdans in lateribus dom⁹tue).i.spūales filios faciens in habitaculi scole tue(Filij tui sicut nouelle oliuarū ꝛc̄).i.discipuli tui boni ītenti lectōni vel p̄dicatōni sacre scripture(ecce sic bn̄dicetur ꝛc̄)q subdit benedictōnis modus cui⁹ sb̄ditur(benedicat tibi dn̄s ex syon) .i. ex ecc̄a triumphāte (q videas bona ierusalē ꝛc̄).s.superne(q videas filios filiorū tuorū).i.discipulos discipulorum tuorū in eterna beatitudine(pacē sup israel) resumat̄ ly videas pacem super populum totum christianum.

SEpe expugnauerūt).Iste psalm⁹ est oro p liberatōne populi israel a p̄secutoribus suis q̄ frequenter in libris iudicū q regum legitur esse facta .mistice vero est oro p liberatōne x̄pianorum a persecutōne facta frequēt̄ tempore iuuenū q imp̄atorū romanorum.q sic dicitur i ecclesie p̄sona(sepe expugnauerūt me a iuuētute mea).i.ab initio ecc̄e.vt patet act.viij.q .ix. Qui liber videt̄ ecc̄e nascentis infantiā texere.vt dicit Jero⁹.in epistola ad paulinū(eteni nō po.ih̄)nā eccl̄ia magis creuit p̄secutēnis tempore q̄ pacis (supra dor.m.fa.pec.).i.p̄secutores (pro longa .iniq̄.suā.) q p consequēs debitaz sibi penam.ideo sequitur(dn̄s iustus concidet cer.peccatorū)nā plures interfecit corporaliť.s.herodē domicianum q iulianuz apostatam q alios plures q cū h̄ eos interfecit morte scda que ē mors inferni.iō subditur(confundant̄ ꝛc̄ fiāt sicut fenū tectorū)qđ nō est vtile iō subdit̄ (de q̄ nō iplet manum suā qui metet).s.x̄ps ad reponendū in orreum suuz (q ānū suū).i. locū sue mie(q non dixerunt qui p̄teribāt) viā hui⁹ mundi(benedictō dn̄i sup nos ꝛc̄)qz p̄ dānatis nō debet orari.

DE p̄fundis ꝛc̄) Iste psalm⁹ est oratio p liberatōne populi israel de captiuitate babiloica . moraliter autem est oratio pro liberatōne peccatoris. de ꝑuitute dyabolica q sic dr̄ in ci⁹ p̄sona (De p̄fundis).s.peccatorū(Clamaui ad te domine)q̄ sol⁹potes me liberare(fiant aures tue intendētes ꝛc̄)modus enī exaudire volētis est auris b⁹ attendere ad vocez deprecantis(Si iniquitates obseruaueris dn̄e)ad puniendū eas ꝑm quantitatē culpe(q̄s sustinebit).q.d.nullus qr tanta est offēsa quantū ille q̄ offenditur. ideo remedium subdit̄(qr apud te p̄piciatio est) supple penā peccatori debitā minuere.(q propter le.tuā)s.euāgelicā q̄ est lex amoris q gratie(sustinui te domine) .i. punitōnem tuā sustinui pacienter in spe misericordie(Sustinuit anima mea in verbo eius).id ē in filio qui mediator est patri recōcilians peccatores iō subdit̄ (spauit aīa mea i domino)q q̄lis dēat esse spes ista.sb̄dit̄(a custodia matutina vsq; ad noctē).i.a mane iuuētutis vsq; ad noctē mortis iō sb̄dit̄(qr apud dn̄z misericordia q ꝛc̄)q ex dictis patet sentencia.

DOmine nō est exaltatū) Iste psalm⁹ declarat ipsi⁹ dō hūilitatē in bonū populi reuīdantē p̄ hoc ātmoraliter oñdit̄ q̄p bonitas p̄lati cedit ad bonū p̄pli sibi sb̄iecti.q sic nō se iactādo. ꝛ dei bōitatē recognoscēdo dic̄(dn̄e n̄ est exal.c.m.)p supbiā(neq; elati ocu.m.)per elatōnis apparentiā q̄ marie relucet oculi (neq; ābulaui in magnis ꝛc̄)p p̄sūptōnez

(Si non humiliter sentiebã ꝛc̃).i.si nõ fui humilis cozde puniar supple modo .qui sequitur(siẽ ablactatus super matrẽ ꝛc̃) a q̃ subtrabitur matris mãmilla sic a me subtrahatur cõsolatio diuina q qz meritum prelati cedit in bonum populi Sditur(spere israel in domino).

Mento dñe dauid) in hoc psalmo declaratur desiderium dauid de templi edificatẽne q regni sui successione.Mozaliter aũt per dauid intelligitur bonus prelatus q̃ desidẽat edificatõnem ecclesie in mozibus q fide q bonũ successozẽ habere.quãtũ ad primũ dicitur (mento domine dauid).i.boni prelati ipsum in bono cõseruãdo (q omnis mansuetudinis ei9)ipsum remunerando(sicut iurauit dño ꝛc̃).s.ex deuotõne . q q̃d sit illud iuramẽtum q votũ subditur(si introiero ꝛc̃)sbic accipitur si pro nõ .i. de nego/ cijs domus mee nõ ero notabilit solicit9 nec in lecto perfecte sõno quietus(donec iueniã locum dño).i. ecclesiã meã bñ disposítam ad exercẽdum cultũ diuinũ(ecce audiuimus eã in effrata) q̃ interpretatur fructifera(inuenim9 eã in cãpis silue) .i. ecclesie bona dispositõ ꝯsistit in fructibus actiue vite q solitudine cõtemplatẽnis. q̃ p cãpos silue designatur. q de ecclesia sic dispositа sbditur(introibim9 in taberna culũ eius)deuote(adorabim9 in loco vbi steterũt pedes eius)licz enĩ deus sit vbiq3 tñ est in ecclesia p specialẽ habitatõnem. q quoniã ad adorandũ deuote indigem9 auxilio xp̃i q matris sue subdit(surge domine in requiẽ)in nobis habitãdo p gratiam(tu q arca sanctificatõnis tue).i. virgo sãctissima p arcã testamenti figurata. (sacerdotes tui induantur iusticiam ꝛc̃) ad debite ministrandum in ecclesia . q q̃d prelatus quãtuncunq3 bonus se reputat indignum.sequitur(p̃pter dauid ſuũ tuũ).i. ꝓpter meã insufficientiam vel culpam (non auertas faciẽ xp̃i tui).i.nõ ꝓmittas ea3 auerti a salute populi(Jurauit dñs) ℟ agit ꝺ sc̃o.s.de bono successoze in ecc̃e regimine cũ dicitur (iurauit dñs ꝛc̃) p iuramẽtum enĩ domini factuz dauid q̃p filij sui succederent sibi significatum fuit q̃p deus paratus est ꝓuidere pastozibus bonis de successozib9 in discipulis suis sicut bt̃ petro puidit de sancto clemẽte q martino de sancto brictio q sic de alijs pluribus iõ subditur(ꝺ fructu vẽtris tui ꝛc̃).i. de filijs tuis spũalibus nutritis tua doctrina.q iõ subditur ratio(quoniã elegit dñs syon ꝛc̃)puidebit sibi de bona custodia(viduã ei9).i.sexũ mulieb̃rẽ in ecc̃e siue viuentẽ(bñ dicẽs benedicam)dando eis meã gratiaꝫ (pauperes ei9).i.simplices credentes (saturabo panib9) eucaristie q sacre scripture in p̃dicatõnib9(sacerdotes induã salutari).i.gratia spũssancti(q sancti ei9 exultatõne exultabũt).i.in domino gaudebũt (illuc ꝓducã cornu dauid).i. boni prelati ptãtem augebo q subditur mod9 cum dicitur(paraui lucernam).s.glozie(xp̃o meo).i.bono pontifici cõsecrato(inimicos ei9 induam confusione).i. spũs malignos ab eis deuctos(super ipm aũt efflozebit sanctificatio mea) p gr̃am in presenti q p gloriam in futuro .

Ece q̃ bonum)psalmũ istuz fecit dauid gaudẽs in dño de vnione q pace populi sub eo.Mozaliter aũt exprimit gaudium boni pricipis vel prelati de fraterna caritate sub regimie suo q sic dicit(ecce q̃ bonum ꝛc̃).i.valde bonũ (siẽ vnguẽtũ ꝛc̃) p aaron summũ pontificẽ intelligitur dominus iesus xp̃s qui fact9 est põtifex in eternũ.sbebre.vi.q ipe est caput ecclesie Jgitur per vnguentuz in capite signficatur in xp̃o plenitudo gratie que redundat in mẽbza p barbã q vestimentum significata p barbam tamen sibi magl.cõiũctã q per vestimẽtũ min9 oia tamen participant de gratia eius. Jo.i. De plenitudine eius omnes nos accepim9(sicut ros hermon)qui interpretatur anathema meroris ideẽ significat gr̃am spũssancti infuſaz apostolis in signo visibili q excluſit abeis merozem timoris humani(qui descendit in mõ.syon)ibi enĩ erãt apostoli quã/ do spũ sanctũ receperũt in signo visibili.ẽ igitur sensus q̃p sicut ista.s. plenitudo gr̃e xp̃i.descendẽs in eius membza q spũssanct9 sup apostolos in signo visibili sunt bona valde q iocũda sic est ꝺ caritate fraterna q̃ meremur dei bñdcõnẽ q vitã eternã iõ sequit(qm̃ illic mãdauit dñs bñdcoz ꝛc̃)

Ecce nūc bñdicite ꝛc̄) Psalmꝰ iste est quedā inuitacio leuitarum ad dei laudē tpe veteris testamēti. ¶ Moraliter aūt ad idē inuitantur ecclie ministri cū dr̄ (ecce nūc bñdi. ꝛc̄). i. sine retardatōne qꝛ de tpe non habemꝰ nisi nunc (q̄ statis in do. dñi ꝛc̄). i. stare debetis nō eni discurrere debent ecc̄e ministri ad venationes ⁊ aucupia sic̄ milites. nec ad negocia terrena. sicut mercatores (in noctibꝰ) quātum ad officiū nocturnum (extollite manꝰ vr̄as in sc̄a.). i. ad deū ⁊ eius sc̄os mente deuota. ⁊ qm̄ alij debent orare pro ministris ecclesie. sb̄ditur in eorū ꝑsona (Benedicat te dominus ex syon). i. ex triūphante ecclesia.

Laudate nomē domini) Psalmus iste quedā inuitacio generalis est ad dei laudē ꝓ tempore veteris testamenti. Moraliter aūt ad idē inuitātur oēs christiani tempore noui testamenti et sic dr̄ (laudate nomē dñi) omnes catholici generaliter (laudate serui dñm) vos ecclesie ministri spēaliter (qui statis in domo dñi) exponat̄ sicut psalmo precedēti. (laudate dñm qꝛ bonꝰ dominus) essencialiter (psallite noi eius quoniaꝫ suauis). scꝫ. ad audiendum meditandū ⁊ ꝓferendū (quoniam iacob elegit sibi dñs ꝛc̄) ꝑ iacob itelliguntur actiui ꝑ israel cōtemplatiui ex q̄bus constituitur ecc̄a (qꝛ ego cognoui ꝙ magnꝰ est dñs ꝛc̄) magnitudinis cuiꝰ nō ē finis ꝓpter quod se extēdit ad omnia possibilia. ideo supple est plus q̄ꝫ possit virtus creata. ecclesiastici. xliij. Laudātes dñm magnificate eū quantum potestis maior est eni omni laude (educes) hic cōsequēter ponūtur quedā exempla potētie diuine. q̄ nunc sunt exponenda mistice cū dicitur (educēs nubes). i. predicatores. ysa. lx. qui sunt isti q̄ vt nubes volant (ab extremo terre). s. bedam ab anglia sanctos dñicuꝫ ⁊ antonium ab hispania ⁊ sic de alijs pluribus a terre finibꝰ oriūdis (fulgura in pluuiā fecit) p̄dicauerunt enim terrorem iusticie diuine q̄ per fulgura ⁊ dulcorem sue mīe qui per pluuiā designant̄ (qui ꝓducit vētos de thesauris suis). i. impulsꝰ ad bonum ex occultis sue diuinitatis (qui ꝑcussit p̄mogenita egipti). i. inicia peccati que sunt suꝑbia ⁊ auaricia. ecclesi. x. Inicium omnis peccati suꝑbia ⁊ auaricia. i. thi. vi Radix omnium malorum est cupiditas ꝑ p̄dicatōnes enim sanctorum percussit dominus vicia dicta (⁊ misit signa ꝛc̄). i. miracula p̄dicatōnis sanctorum cōfirmatia mar. vlti. Predicauerunt vbiqꝫ domino cooperante ⁊ sermonē confirmante sequētibus signis (in pharaonem ⁊ in omnes seruos eius). i. demonū ⁊ mistros ipsiꝰ (Qui ꝑcussit gentes mltas ⁊ occidit reges fortes) eos ad fidem conuertēdo ꝑ talez modum loquendi dictū fuit beato petro d̄ cōuersione cornelij ⁊ amicorum eius. actu. x. Surge petre occide ꝛc̄ (seon regē amoreorum) ꝑ quem significatur rex romanorum qui interp̄tantur illuminati. nam in conuersione cōstantini. ipse ⁊ populus romanus in fide fuerūt illūinati (⁊ og regez basan). i. francorum regem. basan enim interpretatur pinguedo francia vero pinguis est in diuicijs ⁊ pinguedine deuotōis (⁊ dedit terrā eorum hereditatē ꝛc̄) nā iste terre que prius erāt gentilium facte sunt xp̄ianorum. ⁊ qꝛ ex his deus est in ꝑpetuum laudandꝰ. subditur (Domine nomen tuum in eternum ꝛc̄. quia iudicabit dominus populum suum) iudicio approbatōis (⁊ in seruis suis deprecabitur). i. ꝑ seruos suos dans eis spūm dep̄candi (simulacra gentium ꝛc̄) exponatur moraliter sicut supra p̄s qui incipit. In exitu israel (domꝰ leui. ꝛc̄). i. clerici q̄ succedūt leuitis veteri testamenti (Qui timetis dominum). i. boni xp̄iani (benedictus dñs). i. laudet̄ in ecclesia militāte (qui habitat in ierusalē). i. i ecclesia triumphante eo ꝙ ibi magis relucet gloria sua.

Confitemini dño) p̄s iste sic̄ precedēs ē q̄dā inuitatō ad dei laudez ⁊ eiꝰ bñficijs corꝑalibꝰ que sūt h̄ spūalit̄ exponēda (cōfitemi dño qm̄ bonꝰ) fōrlr ⁊ ec̄ effectie iō subditur (qm̄ in sclm mia eꝰ) i bñficōꝝ collatiōe (ɔfitemi) laud̄ ɔfessiōe (deo deoꝝ). i. iudicū. exo. xxij. vtriusqꝫ cā ad deos vēiet (ɔfitemi dño dñoꝝ). i. p̄ncipū. apo. i. Priceps regū t̄re ꝛc̄ (q̄ fac̄ mirabilia) totiꝰ natuē v̄tutē excedētia (q̄ fec̄ celos i itellc̄u). i. ɔtēplatios celestiū (q̄ firmauit t̄rā suꝑ aq̄s). i. actios ex hūo

re pietatis bonos dispensatores terrenorum (qui fecit luminaria magna) et que sint illa subditur (solem in potestate diei).i.xpm omnem diem glorie facientem (lunam et stellas in potestatem noctis).i.btam virginem et alios sanctos qui sua conuersatione tenebras illuminauerunt huius vite (quia percussit egiptum cum primogenitis eorum).i.principem tenebrarum eo quod egiptus interpretatur tenebra cum aliorum demonum caterua (qui eduxit israel de medio eorum).i.patres sanctos de inferno (qui diuisit mare rubrum in diuisiones) per quod intelligi potest xpi corpus amaricatum et rubricatum in passione et fuit etiam diuisum percussione clauorum et lancee (et eduxit israel per medium eius) nam virtute passionis saluatus est populus xpianus et dyabolus cum sua virtute confusus. ideo subditur (Et excussit pharaonem etc. qui traduxit populum suum per desertum).scz. penitencie ad patriam glorie (qui percussit reges magnos).i.demones qui ephe.vi.dicuntur principes et potestates tenebrarum harum (scon regem amorreorum) Sicut dictum fuit in huius operis principio eadem res significat diuersa et aliquando opposita propter diuersas sui proprietates sicut leo significat xpm propter constantiam et dyabolum propter ferocitatem sic in proposito per regem amorreorum significatur rex romanorum eo quod amorrei interpretantur populi illuminati sicut dictum est psalmo precedenti. Hic autem per ipsum significatur demon temptans de inuidia eo quod alia interpretatione amorrei interpretantur amari. inuidi vero semper sunt in amaritudine de aliorum prosperitate et similiter per regem basan significatus est ibi rex francorum eo quod interpretatur pinguedo hic autem per ipsum significatur demon temptans de rapina eo quod interpretatur brucus quia corrodit arborum viridia et rapina similiter aliorum bona (et dedit terram eorum etc.) quia deus de terra viuentium demones expulit et fidelibus concessit (quia in humilitate nostra memor fuit nostri) sicut ei demones inde ceciderunt per superbiam sic fideles illuc ascendunt per humilitatem (et redemit nos) suo sanguine (qui dat escam omni carni) sua largitate (confitemini deo celi) licet sit deus omnium generaliter dicitur tamen deus celi eo quod ibi videtur facialiter.

(Confitemini domino etc.) Exponatur vt supra.

Super flumina etc.) Iste psalmus est lamentatio existentium in babilonis captiuitate. Moraliter autem est planctus peccatoris. de hoc quod fuit in demonis seruitute et magis proprie religiosi apostate de sua miseria dolentis et sic de se et similibus dicit (super flumina babilonis) id est propter abundantiam nostre confusionis coram deo et hominibus bonis (Sedimus et fleuimus dum recordaremur syon).i.consolationis diuine dum essemus in religione (in salicibus etc.) per salices infructuosas arbores boni sterilitas designatur (quia illic interrogauerunt nos etc.) demones enim qui ducunt apostatas in captiuitate peccati inducunt eos ad celebrandum diuina cum sint excommunicati vt sic augmentetur grauitas peccati sed quia sinderisis remurmurat malo ideo subditur responsio (quomodo cantabimus canticum domini in terra aliena).i.alienati a religione nostra.q.d.nimis grauis esset hec culpa et quia per talem remorsum redire desiderant ad religionis sue statum. ideo subditur in persona cuiuslibet talis (si oblitus fuero tui ierusalem).i.religionis status in qua viuebam in pace (obliuioni detur dextera mea).i. salus mea que per dexteram designatur Et eadem sentencia repetitur ad maiorem assertionem cum dicitur (adhereat etc.) (si non proposuero tui ierusalem in principio leticie mee).i.predicta mala mihi contingant nisi precipuum gaudium esset mihi iterum recipi ad religionis mee statum (memor esto) quoniam religiosi non solum a demonibus impugnantur dicto modo sed etiam a malis hominibus iniuste molestantur. subditur (memor esto domine filiorum edom) qui interpretatur terrenus propter quod mali homines terrena tantum sapientes filij edom dicuntur (in die ierusalem).i. ad religionis consolationem per diem significatam quod fit quando malicia talium eam iniuste turbantium secundum ordinem iusticie repellitur aut punitur de qua malicia subditur (qui dicit exinanite etc.) vellent enim si possent religionem destruere Congregatio vero talium (filia babilonis).i.confusionis conuenienter dicitur. ideo sequitur (filia babilonis mi

sera)ratõne culpe(beatus qui retribuet ti
bi ꝛc̃).s.penã debitam ꝑm ordinẽ iusticie.
p̈s.xlv.(B)eati qui custodiũt q faciũt iusti
ciã in omni tempore(B)eatus qui tenebit
q allidet ꝑuulos suos ad petrã).i.beatus
erit qui retribuet suis exhortatõnibus bo
nis filios eorum ne fiant imitatores scele
rum pr̃norum.q sic allidãt vt moriantur
peccato q viuent christo.

(C)Onfiteboꝛ)Iste psalmus est gra/
tiarũ actio ipsius dõ ꝑ sua libera
tõe ab absalon filij sui ꝓsecutione
Moraliter aũt est gr̃aꝝ actio ꝑ liberatõe
boni p̃lati a ꝓsecutõne tiranni q̃ deberet
eũ vt pr̃em reuereri q sic dicit(confiteboꝛ
tibi dñe ꝛc̃)nõ sicut ypocrite q̃ deũ orant
tantũ ore(in ꝺspectu ãgeloꝝ psallã tibi)q̃
õ volũtate tua fuerũt in auxiliũ m̃(adora
bo ad tẽplũ sanctũ tuũ) ꝑtẽdẽs man⁹ ad
celũ(q confiteboꝛ noi tuo)ipm laudando
(sup̄ mia tua)qua me liberasti(q veritate
tua)qua meã innocẽtiam declarasti q sic
nomẽ tuũ magnificũ oñdisti(i q̃cunq̃ die
inuocauero te ꝛc̃).i.ex bñficio p̃terito spe
ro simil̃r de futuro(cõfiteanẽ) qm̃ bonus
p̃lat⁹ nõ solũ deũ laudat ꝫ etiã alios ad ꝫ
inuitat iõ subdiẽ(cõfiteanẽ tibi dñe oẽs re
ges terre).i.ceteri põtifices in spũalib⁹ re
gnãtes.i.pe.h̃.(V)os estis gen⁹ electũ rega
le sacerdotiũ(quia audierũt oia ẋba ore
tui) ꝓfitentur enim in sua cõsecratõe h̃re
noticiam vtriusq̃ testamẽti (q cantent in
vijs dñi ꝛc̃)deuote celebrãdo diuina (qm̃
excelsus domin⁹ q humilia respicit)vt at/
tollat(q alta).i.superba(alonge cognoscẽ
)vt deꝑmat.sic exponit aug⁹.(S)i ãbula
uero i medio tribulatõnis viuificabis me
)dãdo m̃ virtutẽ pacientie(q sup̄ iram ini
micoꝝ meoꝝ extẽdisti manũ tuã)de p̃teri
to.q spero q̃ sic facies de futuro(dñs re/
tribuet ꝑ me).s.vindictam q̃ est sibi reser
uãda(opera manuũ tuarum ne despicias
).i.hoiẽm q̃ quodãmodo ẽ omnis creatu
ra habet enim commune esse cum inani/
matis .viuere cum arboribus. sentire cuꝫ
animalibus.intelligere cum angelis.

(D)Omine ꝑbasti me)sicut dixi in ex
positõne litterali .p̈s. iste dr̃ que
dam elcuatio ipsius dõ ad cõfessi
onẽ diuine laudis ex eminẽtia dei sup̄ cre
aturas diligẽti cõsideratõe.nec ꝫ mihi vr̃
alia conuenientioꝛ expositio ponenda .ni
si q̃ quilꝫ fidelis exemplo dauid attendat
diligenẽ hanc eminentiam .q assurgat ad
laudem diuinam.

(E)Ripe me)sicut dixi in expositione
litterali.psalmuꝫ istum vr̃ fecisse
dauid cum saul eum perseq̃retur
petẽs vt ab eo liberaret. Moraliter ꝑ sau/
lem q̃ abutens interp̄tatur dyabol⁹ q̃ bo
nis naturalibus a deo sibi datis abutitur
significat propter quod iste.p̈s.esse potest
oro cuiuslibet fidel̃ verati temptatõnibus
demonis diuinitus liberari deuote peten
tis q sic dic̃(eri.me dñe ab hoie malo).i.
a dyabolo de quo dr̃.mat.xiij. Inimicus
homo sup̄seminauit zizaniaꝫ(qui cogita
uerũt iniqui.in corde) demones eni semp
querunt ad iniq̃tatem homines impellẽ.
iõ subdiẽ(tota die ostit.p̄lia)temptatõnuꝫ
(acuerunt lin.su.sicut serpentes q cetera.
)sub specie boni suggerendo pessima (cu
stodi me dñe de manu peccato.)id est dy
aboli in peccatis obstinati(E)t ab homini
bus iniquis)sicut sunt demonum ministri
(Q)ui cogita.sup.gress.meos.ꝛc̃)Ideo in
peccatis inuoluere me mltis q varijs mo
dis(iuxta iter scan.po.m̃.)Gregoriꝰ omi
xxxviij.maligni spiritus iter nostrum .q.
quidam latrunculi obsidẽt propter quod
necesse est nobis ad diuinum auxilium re
currere ideo subditur (dixi domino ꝛc̃)cui
proprium est succurrere seruo suo.iõ sequi
tur(dñe dñe ẋtus sa.mee.ꝛc̃. non tradas
me dñe).i.nõ permittas me tradi(a dei
derio meo).i.a fomite ad peccatũ inclinã
te(peccatoꝛi).i.demon.vt dictũ est(ne de
reli.me.ne foꝛ.eral.)si tradit⁹ fuero i ma
nibus demonum per mortale peccatuꝫ(
caput) hic ponitur pena demonum q ho
minum malorum cum dicitur(caput cir.
eorum).id est .p̄nceps exercitus malo
rum supple puniatur cuꝫ suo exercitu mo
do qui sequitur(laboꝛ labiorum ipsorum
) quo inducunt homines ad peccatum (
operiet eos)in inferno.sicut opit rete cap
tas aues(cadent super eos car.) .s. gehẽ
ne(in miserijs non sb̄sist.) dr̃ enim impoꝛ

tabilis illa pena eo q̄ est grauissima ⁊ sub
ditur de mal'hominib⁹ (vir linguos⁹) rela
tor detractor ⁊ seditōsus (nō diriget̄ i ter
ra). s. ad faciēdum bona (viꝝ in ius. mala
capi. in interitu) qꝛ mala gehēne eū capiēt
in morte (ꝯgnoui qꝛ faciet dn̄s iudici. ino
pis) ipsum ditando. diuicijs spūalibus et
eternis (⁊ vin. paupū) puniēs oppressoēs
eorum (veruntn̄ iusti ꝯfi. noi tu.) ꝯfessione
laudis (⁊ hita. rec. cum vul. tuo) clare vi
dentes faciē tuā in celis.

Domine clamaui ꝛc̄) dd̄ exptus se
peccasse p linguā iniuste dādo mi
phiboseth hereditatē. Et p̄cipitā
do populi murmuratōz. fec̄ hūc psalmuz
orans ne pateret̄ recidiuū. Moral'r est oro
viri ad peccata lingue ꝓni petentis ab h̄
diuinit⁹ liberari ⁊ p̄mo ponit̄ exauditōis
postulatō. scd̄o format̄ peticio ibi (pone
domine) circa p̄mū dicit (dn̄e cl'aui ad te
ex. me. ꝛc̄) qꝛ clamaui corde ⁊ ore (dirigat̄
oro mea). i. fit t̄ placita (sicut icensū in cō
spectu tuo) p quod in lege veteri significa
batur offerentiū deuotio p quā sacrificia
erant accepta deo (eleuatō manuū mea
rum) ad celū orādo (sacrificiū vesp) quod
erat sacrificioꝝ illi⁹ diei ꝯsūmatio. ⁊ in h̄
significat̄ oronis perfectio (pone dn̄e) hic
ꝯsequēter format̄ peticio cū dr̄ (pone dn̄e
cus. ori meo ꝛc̄) vt non peccē recidiuādo (
non decli. cor. m. ꝛc̄). i. declinari nō pmit
tas ad mala verba (ad excu. excu. i pec. ⁊c̄
). i. multiplicando falsas excusatōes pcc̄o
rum meorum qꝛ modus ē hominū iniquo
rum (corripiet me ius. in mia) qꝛ sicut dic̄
ieronim⁹. Vera iusticia ꝯpassionē hēt. fal
sa vero indignatōnē (oleū aūt pec.). i. ad
ulatoris (non impin. caput. m.) ptrahēdo
mentē meā. ad pcc̄i cōsensum (qm̄ adhuc
ē o. mea in bn̄pla. eorum) h̄ est finis vers⁹
in hebreo ⁊ cōstituit̄ cum littera p̄cedenti
⁊ est sensus adhuc oro vt nō comprobez
eorum facta que sunt eis placita sicut nec
verba (absorpti sūt pe. iudi. eorum). i. illi
qui iudicāt eos benefacē (absorpti sūt) sic̄
fragile vas illisum petre (audient ver. m.
). i. audiāt se corrigēdo (qm̄ potuerūt). scz
se corrigere viuāt in hoc mūdo ⁊ peniten
tes dicant (sicut crassitudo terre ꝛc̄) hic ē
p̄cipium versus in hebreo ⁊ ē sensus (sic̄
crassitudo terre) cum vomere scindit̄ sur
sum erupit (sic ossa nr̄a dissipata sunt) p
scissionē peccatoruz (secus infernū) ad q̄
ꝓpinquare facit multiplicatio peccatoruz
⁊ dicūtur hic ossa virtutes que sunt robur
anime (quia ad te domine ꝛc̄) h̄ est p̄ncipi
um versus in quo reuertit̄ orans ad oran
dum p se allegando spez quam habet in
deo qui iuuat sperantes in se. ideo subdit
(non aufer. a. m.). i. auferri pmittas a te
p culpam (cadent in reci. eius). s. demōis
peccatores illaqueati ꝯsuetudine peccati
(singulariter sum ego) eoruz consortia fu
giendo (donec transeam) ex h̄ mūdo.

Voce mea) Psalmum istum fecit
dauid anxius in spelunca. Mora
liter eē potest oratio ꝓpinquantis
ad mortem sicut fecisse legitur beat⁹ fran
ciscus dicat ergo (voce mea ꝛc̄) ⁊ dicitur
hic bis (voce mea) ad significandū mētis
oratōnem ⁊ oris (effundo in cōspectu ei⁹
oronem meam). id ē toto conatu oro (⁊
tribulatōnē me. ꝛc̄) ꝓpter mortem iminē
tem (In deficiēdo in me spūm meuz). s. vi
talem (⁊ tu cogno. se. me). i. cogitatōnes
⁊ operatōnes meas quascunqz occultas
(in via hac qua ambu) in via morum (ab
sconderūt superbi la. mihi). i. demōes ad
peccatum me inducentes sub specie boni (
considerabam ad dexteram). i. ad mihi
familiares (⁊ non erat qui cog. me) nam
ꝓpinquū morti deserūt ⁊ ad rapiendum
eius bona magis intendūt (perijt fu. a me
) quia non possum mortem euadere (⁊ nō
est qui re. m.). i. eius vtilitatem ꝫ magl. su
am ꝓpriam idc̄co (Cl'aui ad te domie ꝛc̄)
in quo ē tota spes mea (portio mea in ter.
vi.) supple sit p tuum auxiliū iō sb̄ditur (i
tende ꝛc̄) libera me a pse. me. ꝛc̄). i. a dēo
nibus acrius in morte temptantib⁹ (educ
de custo. a. m.) id est d̄ carcere corpis Ro
vij. Infelix homo quis me liberabit d̄ cor
pore mortis huius (ad confitendum nōi
tuo). ꝯfessione laudis perpetue cū btis.

Domine exaudi) Hunc psalmum
dicitur fecisse dauid in persecutō
ne absolō filij sui. Moraliter expo
nitur de bono prelato persecutionem pa
ciente ab aliquo filio suo spirituali sicut fre
quenter legitur esse factum. ⁊ primo poni

tur eius peticio. cū dicitur (dñe ex.o.m.) q idē repetitur ad maiorem expressionem cū dicitur (auribꝰ pci.ob.me) tñ obsecratio ꝓprie dr̄. qñ fit p rem sacrā. vt cum dr̄ p aduentū tuū libera nos dñe quaz (in veritare .t. exau. me dñe) quā decet inocētes saluer (in tua iusticia) nō in mea ꝫ qz platus quātūcūqz bonꝰ debet timere. ne psecutōnez illā meruēit ſDoitur (q non ītres in iudiciū cū seruo tuo). i. in rigore iusticie (qz nō iustificatur in ospectu tuo ois viuēs) ysaie. lxiiij. Omnes iustie nr̄e .q. pānꝰ mēstruate (qz psecutꝰ) hic scdo ponit dce petitōnis rō cum dr̄ (qz persecutꝰ ē inimicꝰ aiam. m.) inferēdo psecutōnez nimis grauem q dr̄ inimicꝰ rōne culpe nō nature (humiliauit in terram vitā. m.) .i. deiecit. nō tamē in celo qz pacies crescit in merito (collo. me. in ob. 2c̄) nā talē oportet aliqñ cedē malicie q latitare (q anxiatus ē super me spūs meꝰ 2c̄) eo qꝫ nō possum eē cū populo meo (memor fui di. antiqꝫ) in quibꝰ absalon psequebatur patrem suum. qz fic pacior a meo filio spūali (meditatꝰ sū in oibus op. tuis 2c̄) quibus ꝓmisisti innocentes a malis tribulari) expandi manus. m. ad te) orans pro mea liberatione q subdit tur cā cū dicit (anima mea sicut terra sine aqua). i. nō possum facere fructū populo meo ad honorem tuum (velociter exaudi me dñe) q subdit ratio (defecit spūs meus). s. deuotōnis ex feruore tribulatōis (non auertas faciē. tu. a me). i. si qd̄ absit auertas eā a me) ero simil descēdētibus i lacuz (gehēne (au ditam fac mh mane 2c̄). i. celēiter (notam fac mh viā in q̄ am.) itinere recto ad p̄riam) qz ad te le. a. m.) p spez (eripe me de inimicis meis) visibilibus q inuisibilibꝰ (dñe ad te confugi) sicut ad protectorē (doce me fa. vo. tuā) qz nō habeo alium doctorē (spūs tuus). ſhic tercio ponit peticōnis exaudit̄ō q̄ aliqñ reuelatur aꝑte bono plato. q aliquādo cōiecturaliter p internam consolationem a spiritu sancto q sic dicit (spūs tuus bonꝰ de. me in t̄ram rectam). s. viuentium in qua nihil est obliquum (viuificabis me) vita glorie (in equi. tua) q non mea (educes de tribulatione 2c̄). s. pñtis vite (q in misericordia tua disp. inimicos meos 2c̄). scz. corporales q spūales. q subdit ratio (quoniam ego seruus tuꝰ sum) obediēs tibi ad nutū.

Benedictus) ſm ieronimū dauid fecit hūc psalmū de pugna cōtra goliad. moraliter aūt potest expedi de bello viri iusti cōtra dyabolū q sic in eius psona dr̄. ofderādo auxiliuz diuinū (benedictus deꝰ 2c̄) Circa qd̄ sciendū. ꝙ sicut i bello corpali alīn pugnat d̄ ꝑe manu ad manū. aliquādo delonge vt sagittādo vel funda lapides iaciendo q tunc bellans vtitur digitis sic in bello spūali fit bellū de ꝑe cum pugnatur cōtra actuz pcī vt fornicatōnis vel adulteriī. q sic dicitur (qui do. ma. m. ad pli.) aliqñ delonge .s. dtra occasionē fornicatōnis vel adulteriī vt est aspectus impudicꝰ q sic dr̄ (q digitos meos ad bellū. mia mea q refugiuz 2c̄) hic ponūtur tot nomina. q. finoia ad figurādū qꝫ effectus diuine mie nemo pōt explicare (q̄ subdis ꝓphm. m. ſb me) hois populꝰ dici pñt ai motus qui subduntur sibi qñ obediūt ratōni. ꝫ quia totum deo debet attribui ſDoitur (dñe q̄d est hō qz innotuisti ei 2c̄). s. p effectū tue bonitatis sibi collatū. q. d. nihil ē ꝑter qd̄ subdit. (hō vanitati simil̄ factꝰ est 2c̄) (dñe) hic consequēter ponitur demonum repressio q̄ sunt frequēt̄ nimis acres in hoc bello. ió dr̄ (dñe inclina ce. tu. q descēde) p effectū ptātis tue (tange montes) rep̄mendo superbos demones (q fumigabūt). i. murmurabūt sic dixerūt xpo. mat. viij. Cur venisti añ tēpus torquē nos. (fulgura corusc. 2c̄) Per fulgura coruscatōes q sagittas. intelligit dei sntia in iudicio finali q̄ demones retrudētur in ꝓfundo inferni. ꝫ qz vsqꝫ tūc gratuit̄ inuadūt hoīes. subdit̄ (emitte manuz tuā). i. potētiā (q libā me de aq̄s mltis). i. tēptatōibꝰ dēonū ipetuosꝫ (q d̄ manu filiorū lienoꝝ). i. dēonū q̄ sūt filiī dei p creatōez ꝫ alieni ab eo p rebellionē (q̄ꝫ os lo. ē vanitatē eā mūdāis hōibꝰ suggerēdo (q deoꝝ dex̄ uniq̄tat.) nā ad eā impellūt hoies mltl. mōis q qm̄ ex tali bñficio debeāt laudeo subdit̄ (deus can. no. cātabo tibi) cuz liberatus fuero de insultu maligni (in decacordo psallā tibi). i. i obseruatōe decalogi (q̄ daas sa. fgibꝰ) i. hoibꝰ cū adiutorio d̄i bñ seregētibꝰ (q̄ fœmisti dō) d̄ saul̄ psecutōe

(De gladio maligno eri.me) .i.de malig ni spūs temptacōne (et eruc me) sbic con sequenter ponit liberatio ab hominibus malis qui sunt instrumēta demonis cum dicitur (q eruc me ō manu filiorūz alieno rum) id est hominum malorū qui sunt filij dei ad ei⁹ymaginē facti.ꝫ ab eo per pecca tum alieni (quorū os locutū est va.) id est mendatiū ad bonorū decepcōnem (q dex tera eorū dex.iniqui) est enim sēper extēsa ad operandum iniqua q quia frequen ter iniqui ꝓsperantur in vita presenti subdit (quorū filij ꝛc̄) in quo notatur ꝓsperitas in ꝓle masculina q etiā feminina.cū sbdit (filie eorum composite ꝛc̄) id ē ornate cu riose (ꝓmptuaria eor plena) in quo tangi tur ꝓsperitas in terrena scentibus q i ani malibus cū dicitur (oues eorum fetose ꝛc̄) q in temporali pace cū subditur (non est ruina macerie) .i.clausure murorū (neq; transitus) aduersariorū (neq; cla. in pla. eorum) .s.vulneratoꝝ ab aduersarijs (be atum dixerūt populū cui hec sunt) ꝫ enim dicunt homines mūdani .ly sit miser mise ria peccati. C ōsequēter ostenditur ꝙ eius popul⁹ sit vere beatus cū dicitur (beatus popul⁹ cui⁹ē dns deus eius) id est qui ser uit domino fideliter q ꝺuote tal'eni est be atus in spe ꝛc̄.

Exaltabo te) In hoc psalmo dō se q alios excitat ad dei laudem.sen sus moral'est.vt bonus prelatus per dō figuratus ad laudē domini excitz se ꝑmo q ꝺsequenter ꝑplm xp̄ianū quātum ad ꝑmum i eius ꝑsona dicitur (exaltabo te deus me⁹ rex) .i.quantum potero te lau dabo.deus enim exaltar i non potest in se cū sit magnitudis ifinite (ꝑ singu.di.bñ.ti bi) sicut per singulos dies tua beneficia re cipio (magnus deus q laudabil' nimis) .i vltra omnem ꝛtutem creatā imꝓꝓozci nabl'r (generatō) sbic ꝺsequenter ponit alio rum excitatio ad laudādū cū dicitur (ge neratō q gene. lau.opa tua) .i. ōnes ho mines presentes q futuri (laudabit) .i.lau det q sic in sequentib⁹ exponat (magnificē glorie sācti. tue loquēt) orādo q docendo (q mirabilia tua narra) .i. alios eos ad tuam laudem inducendo (q virtu.ter.tu. dicent) in peccatorum punitōne vt in dilu uij inundatōne q sodomorum subuersiōe q sic de alijs vt audientes terreantur. q a peccatis retrahant) memōm abundan. sua.tue.) scz in beneficijs creatōnis recre atōnis gubernatōnis q glificatōnis (exul tabunt) .i.exultent (q iusticia tua exulta) ps.lvij. L etabitur ius.cū viderit vin.' ꝛc̄) miserator q miſi.dns) peccata relaxādo (paciēs) penitentiam expectando (q mltū misericors) penas debitas minuendo (su uis dns vniuersis) attingēs a fi.vsq; ad fi nem fortit' q omnia dispo. suauiter dans eis iclinacōes ad bonū ꝓm nāe sue modū (confiteant' tibi) sbic inuitatur generaliter omnis creatura ad dei laudē. cū dicitur (confiteant' tibi dne) ꝺfessione laudis (oia opera tua) nam habētia intellectū laudare possunt deū ꝑpie q intellectu carentia lar ge in quantum in eis relucet bonitas crea toris (q sancti tui bñ.tibi gloriā regni tui dicēt ꝛc̄) .s.docēdo vt audientes te diligāt (q potēciā tu.lo.) vt te timeāt (vt notā fa. ꝛc̄) Repetitō est eiusdē sentencie ad maiorē expressionē (regnum tuum ꝛc̄) .i. eterne duratōnis q magne extensionis.s.ad om/ nia (fidelis dominus ꝛc̄) nam implet pro missa (q sanct⁹ in omnibus operibus su/ is) nam ordinat ipsa ad declaratōnez sue sanctitatis (alleuat oēs q̄ corruūt ꝛc̄) q̄a quantum est ex se paratus ē cadētes i pec catum releuare (oculi oīm) .s. bonorū (in te sperant dne) spe formata caritate (Et tu das escā illorū) .s.eucaristie (i tpe opor tuno) quod ē tps gre (apis tu ma.tu.) tu/ a largitate (q imples omne aial bñdcōne) ꝑ aial q̄d dr a sensu intelligitur habēs dei sensum q omnis tal'bñdcōe dei reple tur (iust⁹ dns in oibus vijs suis) nam vni uerse vie dei sunt mia et veritas (et sanct⁹ in oib⁹ op⁹ suis) exponat' vt pri⁹ (ꝑpe ē dns inuocantib⁹ ꝛc̄) q̄z velociter exaudit deprecantes (custo.dns oēs dili.se) a malo mortal' culpe (et oēs pctores) .s.obstiatos (dispz) pena gehēne Cetera pa.ex dictis.

Laudа anima mea dnm) In h̄ psalmo declarat' ꝙ de hoib⁹ non ē precipal'r ꝺfidendū ꝫ ō deo ꝑpt q̄d sēc⁹ lr̄al' est simpl'r moral'.iō ptrāseo

Laudate.d.qm̄ bon⁹ ꝛc̄) Iste .ps.ē i uitacio general' ad dei laudē ex ei⁹

beneficijs quoꝝ aliqua sūt carnalia ⁊ hec sunt spiritualit̄ exponēda. dr̄ ergo (laudate dominuz quoniā bon⁹ est psalm⁹). s. ip̄z deuote cātantibus qꝛ sic mētes eorū eleuātur in deū. (deo nostro sit iocūda deco. qꝫ lau.) id est cum deuotōe mētis ⁊ mūdicia cordis (edificās ierusalem dn̄s). i. ecclesiam suam (dispersiones israel). id ē populi xp̄iani ad quē nomē israel est translatū vt frequenter ē dictuz (congregabit) in ecclesia militante ꝑ fidem ⁊ in triūphante per apertam visionem (qui sa. contri. corde). sue passionis virtute (⁊ alligat contri. eorum) virtute sacramentoruz que sunt anime medicine (qui numerat mul. stellaruz). i. electorū quorū est certus numerus apud ipsum (⁊ omnibus eis nomina vocat). i. p̄mia ꝟm merita parat (magnus dominus ꝛc̄) quia virtus eius ⁊ sapiētia sūt infinite (suscipiens man. dn̄s) ad suaz gloriam (humilians autem pec. vsqꝫ ad ter.). i. vsqꝫ ad infernum qui a doctorib⁹ esse dicitur intra terram (p̄cinite dn̄o in cōfessione). s. laudis (psallite dn̄o nr̄o in cithara). i. in fide trinitatis eo ꝙ est figure triāgularis (qui operit celū nubi.). i. ecclesiaz militantem enigmaticis reuelatōnibus. (⁊ parat terre pluuiā). i. doctrinaz hominibus (qui ꝓducit in mon. fenum). i. in doctoribus virorez bonoꝝ exemplorū (⁊ iumētis es. ipsorum). i. simplicib⁹ doctrinam ꝟm capacitatē eoꝝ (⁊ pul. cor. inuocātib⁹ eum). i. filijs gentiliuz venientibus ad baptismum (non i fortitudīe equi volū. hēbit). i. iudei indomiti cuius fortitudo fuit noticia legis ⁊ ꝓphetarum quā deus nō approbat in iudeis obstinatis. eo ꝙ peruertunt ipsam (nec in tibijs viri). i. tiranni ec̄ baptizati (bn̄placitū est dn̄o sup̄ ti. eū. tiore filiali (⁊ in eis qui sperāt ⁊c̄). s. spe. caritate formata.

Lauda ierusalem) Iste psalm⁹ ꝟm sensū litteralem loquitur de edificatōne spūalis ierusalem. q̄ est ecclesia ꝓpter quod pertranseo de alia expositōne spūali hic ponenda.

Laudate dn̄m de celis) Iste psalmus ē quedā inuitatio generalis creaturaꝝ ad dn̄z laudandum ⁊ quantū ad inuitatōnem hoim ⁊ angeloꝝ sensus litteralis est spiritualis. quātuz autem ad inuitatōnem creaturaꝝ intellcū carentium. sensus litteralis est ꝙ deū laudant dupliciter. s. in quantū relucet in eis bonitas creatoris ⁊ in quantum sunt materia laudis hominib⁹ ⁊ āgel' deū laudātib⁹ ex operib⁹ suis Nec occurrit mihi alia spiritualis expositio conuenientior hic ponenda.

Cantate domino) Psalmus iste ꝟm sensum litteralem est quedaz inuitacio ad dei laudem de victoria quā hituri sunt sc̄i de suis oppressorib⁹ in iudicio finali ⁊ sequēs (s. laudate dn̄m in sanctis eius) est inuitacio ciuiū celestiū ad dei laudem ex plenitudīe glorie. quam tunc habebunt sancti in consortio eorum que expositiones sunt spūales ꝓpter quod ꝑtrāseo de alijs hic ponendis.

Explicit expositio mistica sup̄ libruz psalmorum. Edita per fratrem Nycolaum de Lyra.

Incipit liber ysaie. Capitulum. i.

Visio ysaie ⁊c̄) In hoc capitulo peccata populi iudaici arguūtur per quam popul⁹ christianus generalit̄ significatur. spēaliter tamen clerical' status ꝓ vt se extendit ad prelatos clericos ⁊ religiosos. quorum mala hic ꝟm sensum misticum arguuntur. ⁊ primo contra eorū peccata celum ⁊ terra ꝓ testimonio inuocātur cuz dicitur (audite celi ꝛc̄) ⁊ subditur in dei persona (filios enutriui). s. clericos generaliter sūptos ipsi namqꝫ p̄ ceteri. catholicis pane scripture ⁊ eucharistie sacramēto sūt nutriti (⁊ exaltaui) a tempore cōstantini imꝑatoris. qui multū honorauit statum clericalem ⁊ dotauit tꝑalibus bonis (ipsi autem spreuerunt me) mandata mea transgrediendo manifeste (cognouit bos possessorem suum ⁊c̄) Per bouem

q̃ afinum intelliguntur ſimplices xp̃iani. per iſrl̃ qui vidēs deum interp̃tatur clerici q̃ ſpecialiē theologi. frequēter aūt contingit q̃ xp̃iani ſimplices d̃uote recognoſcūt beneficia dei. q̃ clerici eē p̃bendati q̃ eleuati a deo ſunt ingrati ꝓpter quod aug⁹. cū legiſſet vitā pauli ſimplicis dixit ſurgūt indocti q̃ rapiūt celū nos autē cum litteris nr̃is mergimur i infernū (ve gēti peccatrici). ſ. i uerecūde. ꝓpter quod inuerecunda meretrix peccatr vocat̃ q̃ ſic ē d̃ apoſtat. religionis q̃ de alīs exponētib⁹ ſe inuere / cūde pcīs (populo graui iniq̃tate) c⁹mōi ſunt mali p̃lati q̃ mali religioſi. q̃ quāto ſtat⁹ altior tāto caſus grauior (ſemini ne q̃). i. peccātibus ex certa malicia q̃d magis cōtingit in hominib⁹ litteratis q̃ ſic nō peccāt ex ignorātia (fil̄is ſceleratis). i. ſceleribus aſſuetis q̃d frequēter contigit mal̄ clericis q̃ ꝙ nō timent iudicium mortis (vereliq̃runt dn̄um) p̃ peccatuz omiſſiōis (blaſphemauerūt ſanctum iſrl̃). i. deū ſā / ctificantem pp̃lum xp̃ianum per peccata omiſſionis (alienati ſunt retrorſum) apoſtate religionis (ſup quo ꝛc̄) hic cōſequēter deſcribitur incorrigibilitas predictoruz cum dr̄ (ſuper quo percutiaz vos vltra addentes p̃uaricatōnez). q. d. ſ̄ eſſet fruſtra q̃ vero nō ſequitur ex hoc emēdatio pn̄ie ſ̄ magis peioratio culpe p̃cuſſa eſt eni eccleſia ſciſmate gratie q̃ in amiſſione terre ſancte q̃ non ē ſecuta humiliatio penitencie ſ̄ augmētatio pōpe (omne caput lāguidum). i. prelati lāguentes ambitōne quia nihil eis ſufficit (q̃ omne cor merēs) p̃ q̃d ſignanl̃ doctores theologi. a quib⁹ fic̄ ex corde dēt ſenſus bone cognitionis p̃ eorum doctrinā procedere. ſ̄ docent modo vana curioſa p̃ maiori p̃te (a plāta pedis vſq̃ ad verticez). i. a minoribus vſq̃ ad maiores (non ē in eo). i. in corpore eccleſie (ſanitas) diſpoſitōnis debite p̃ hoc autem ꝙ dicitur. omne cor non ſ̄cludunl̃ boni vt dicetur infra ſ̄ eſt yperbole ad deſignādum multitudinē male ſe habētium. vn̄ ſubdit̃ (vulnus). ſ. diſcordie eo ꝙ diuidit mētes ſicut vulnus corpis carnes (q̃ liuor) inuidie (q̃ plaga tumēs) ſupbie. hec eni peccata regnant in clericis predicto modo ſup̄tis (non ē circūligata) dei timore a peccato retrahēte (nec curata medicamine). i. amore dei ad bonum attrahente (neq̃ fota oleo) miſericordie veniā impetrāte (terra vr̄a deſerta). i. animarū cura neglecta (ciuitates vr̄e ſuccenſe igni). ſ. luxurie auaricie q̃ ſupbie ꝓpter defectum cuſtodie (regionē veſtrā coram vobis alieni deuorant). i. demones a deo alienati ſubditos veſtros ſibi incorporant (q̃ derelinquetur filia ſyon). i. eccleſia (ſicut vmbraculuz in vinea ꝛc̄) que derelinquitur a cuſtodibus fructib⁹ collectis ſic rectores eccārum collectis pecunijs. parum aut nihil curāt de animabus (niſi dominus exercituum reliquiſſet nobis ſemen). i. aliquos bonos in quolibet eccē ſtatu quoruz meritis alij ſupportantur (quaſi ſodoma fuiſſe⁹ ꝛc̄). i. totaliē deſtructi (audite) deſcripta clerici malicia. hic ſubditur medela. primo tamē excluditur falſa que oſiſtit i diuinis obſeq̃ijs peruerſe fact̃. cū dr̄ (audite verbū dn̄i p̃ncipes ſodomor̄ ꝛc̄) ezech̄. xvi. dicitur. hec fuit iniquitas ſodome ſororis tue ſaturitas panis q̃ ocū q̃ manū pauperi nō porrigebant. hec aūt vicia i clero regnāt. ſ. caſtrimergia p̃ exceſſiua q̃ delicata cōuiuia q̃d̃ p̃ ſaturitatē panis intelligit̃ eo ꝙ in ſacra ſcriptura nomine panis intelligit̃ omnis cibus q̃ acidia per ociuz ſignificata q̃ crudelitas erga paupes quor̄ ſūt eccē bona ꝓpter conuenientē victum q̃ veſtitum eccleſie miniſtror̄ (quo mihi multitudinem victimar̄ tuar̄ ꝛc̄). i. ſeruicia vr̄a inquātum ſunt er vob̄ mihi nō ſunt accepta (holocauſta arietū ꝛc̄) per omnia legis ſacrificia figuratū fuit euchariſtie ſacr̄m ſic̄ vnū p̃fectū per multa imp̃fecta q̃d licet ſit optimum. tamē non p̃ficit ſed nocz offerentibus q̃ ſumentibus indigne (neomeniam q̃ ſabbatū ꝛc̄) p̃ iſtas ſolēnitates veteris leg. ſignificata fuerūt noui te. feſta. quoruz tm̄ obſeruatō p̃ vacatōnē a terrenis operib⁹ non valet niſi fiat ceſſatio a peccatis que tm̄ frequenl̃ magis fiūt tunc q̃z in diebus alīs (q̃ cū extenderit ſ manus vr̄as (i oratōne (auertā oculos meos a vobis) q̃r nō eſt ſpecioſa laus in ore peccatoris (lauami) exclusa falſa medela. hic ſequenter pōitur vera cū dicitur (lauamini) p̃ veraz penitēciā (mūdi eſtote). i. a recidiuo cauete (

auferte malum cogitacionuz vestrarum)nam exterioz mũdicia sine iterioz non ẽ accepta (q̃escite puerse agere ꝛc̃.)qz de/cliare a malo et facere bonũ sũt due ꝑtes iusticie (q̃rite iudiciũ)iusticiã exequẽdo (sBuenite oppzesso)pcẽis ipsũ dirigẽdo ꝑ iniurĩs ipsũ adiuuãdo (iudicate pupillo)ip̃m in iure suo fouẽdo (defẽdite viduaz)ab iuriãte ipaz(et venite ꝙ arguite me)si vobis nõ bene faciã (si fuerit pcẽa ve/stra vt coccinũ ꝛc̃.)ꝑ rubozem coccini et vermiculi significaẽ sãguinis effusio.ẽ igi tur sensꝰ si pcẽa vestra sic bozrida fuerint sicut effusio sãguinis i nocẽtis tamẽ expi abũtur (si volueritis et audieritis me bo na terre ꝺmedetis).ſ.terre viuẽtiũ ꝑ frui tionẽ beataz (ꝙ si nolueritis ꝛc̃.) seq uiẽ(gladiꝰ deuorabit vos).ſ.sẽtentie mee.ite maledicti i ignẽ eẽnũ ꝛc̃.matƀ.xxv.Quo modo)ƀ post pcẽa clericoꝝ arguũẽ pec/ta laicozũ cuz dicẽ q̃modo facta es mere trix).i.iuerecũde peccãs(ciuitas fidel)i. ꝺmunitas ꝑpli credẽtis de cuiꝰ fidelitate ꝑstina dr̃ act.iĩj.mlitudis credẽtiũ erat coz vnuz ꝙ aia vna (iusticia hitauit in ea).ſ.legal' que ꝺtinz oẽm xtutẽ (nũc ãt ho micide) qz xp̃iani q̃runt se mutuo iugula re (argẽtũ tuũ).i.veritatl. eloq̃uz ꝑuer. x.Argẽtũ electũ ligua iusti. (versũ ẽ i sco/riã)i.falsitatẽ(vinũ tuũ)cozrectõis(mix tũ ẽ aq̃)idebite remissiõis (ꝓncipes tui i fideles)data sibi ptãte abutẽtes (socij fu rũ)sustinẽtes vsurarios ꝙ alios malos ꝓpẽ tpale lucrũ (oms diligũt munẽa) iusticie puersũa(sequũẽ retributões)per uerse iudicãtes(pupillo nõ iudicãt).i.ꝑ eo in iure suo (ꝙ cã viue nõ igredi ad eos)qz nõ videt ibi lucrũ tẽpale(ꝓpẽ ƀ) descꝑta malicia.ƀ põiẽ debita pena cũ sƀ diẽ (heu ego ꝺsolaboz sup hostibꝰ meis) faciẽdo vidictã de eis loq̃ẽ.n.deꝰ de se ip so ad modũ hõis q̃ delectaẽ se vidicãs de suis iimicis (ꝙ ouertã manũ meã ad te) puniẽdũ ƀm ordiem iusticie mee (ꝙ exco/q̃ ad puꝝ scoziã tuã ꝛc̃.)ƀ marie fiet tp̃e ãtirp̃i cuiꝰ psecucõ fiet ad purgatõz ꝓpli xp̃iani(ꝙ restituã iudices tuos ꝛc̃.)qz tp̃s pñie dabiẽ electis ab antirp̃o deceptis iõ subditur post (vocaberis ciuitas iusti ꝛc̃.

fyõ in iudicõ redimeẽ).i.ecclesia militãs ꝑ penã debitam expiabitur(ꝙ reducẽt eã in iusticiam meaz) .ſ.enoch et helyas ꝑ suam predicacionem et ƀ quantuz ad ele ctos (et conteret sceleſtos et peccatores simul).i.demones et peccatores obstina tos .ꝺ.illud matƀ.xxv.Jte maledicti i ig nem eternum qui paratus est diabolo et angelis eius (confundentur eni ab ydol ꝛc̃.)naz ydolũ auari est pecunia et luxuri osi ribalda (et erubescetis super oztis q̃s elegeratis)ad exercẽdum lasciuiã ꝙ gulã (cũ fueritis velut querc⁹ defluẽtibus fo/lĩs).i.ꝑpinq̃ gehenne igni sicut querc⁹ deficcata cõbustioi (et velut oztus absz aq̃) .ſ.gr̃e (ꝙ crit foztitudo vestra vt fa/ uilla).i.nõ potẽs resistere(ꝙ opus vestrũ).ſ.malũ (vt scintilla ꝙ succẽdetur vtrũq̃ simul)igne gehẽne (ꝙ non erit qui extin guat)eo ꝙ est duratiõis eterne

Cap. ij

Uerbuz qõ vidit ysaias ꝛc̃)princ piũ huius capituli litteraliter ex/ponitur ꝺ dilatacõe militãtis ec clesie Anagogice xto potest expõi ꝺ dilata tione triũphantis. christo cum electis q̃ a pncipio mũdi detẽti fuerãt i limbo illuc ascẽdẽte et sic dicitur (et erit i nouissimis diebus ꝑparatus mons).i.christus de q̃ dicitur danel.ij.lapis qui ꝓcussera t sta/tuã factus est mons magnꝰ (domꝰ dñi) .i.triumphantis ecclesie (in vertice mon cium ꝛc̃.).i.angelozum psal.cxxiij.Mon tes in circuitu eius.i.angeli vt exponit au gustin.homo namque christus est super omnes angelos exaltatus et quia trium phans ecclesia non solum est dilatata ꝑ sanctos ascendentes cum christo .sed eti am per illos qui post eius ascẽsionem suf cepeꝛt eius fidem .subditur (et fluent ad eum omnes gentes ꝙc̃.) credendo nam aliqui ex omnibus gentibus in christum crediderunt a tempore apostolozum .et credentes alios excitauerunt ad creden dum in quozum persona subditur .(veni te ascendamus ꝙc̃.et docebit nos vias su as)ꝑ apostolos et successores eoꝝ qz de fyõ exibit lex ꝛc̃.)id ẽ ꝺ ecca.(ꝙ iudicabit gẽtes ꝛc̃.)ſ.iudiẽ discretõis q̃ credentes

nō credentib⁹ discernuntur (ꝙ arguet po
pulos mltos) de peccatis omissis ꝑ predi
catores veritatis (dissabūt gladios suos i
vomeres ꝛc̄) ħ ꝓpie dicitur de doctorib⁹
ad fidē cōuersis de gētilibus ꝙ iudeis qui
gladijs scripturaꝝ fidē impugnabāt ante
uersionē suā ꝙ cōuersi vsi sunt scripturi.
ad agri ecclesiastici culturam (nō leuabit
gens contra gētē gladiū ꝛc̄) hoc intelligitur
de iudeis ꝙ gētilibus i vna ecclesia carita
te diūctis qui ꝑus aduersabātur sibiipsis.
(dom⁹ iacob).i.supplātatores viciorꝝ (am
bulemus i lumine dei nostri) ħ ꝑ fidē ꝙ po
stea ꝑ aptā visionem (piecisti) ħ reuertit
ꝓpheta ad scribēdū punitōnes ꝙ peccata
iudeorꝝ ꝑ que significant punitōnes ꝙ cul
pe malorū xp̄ianorꝝ. cum dicitur (piecisti
populū tuum) de terra sancta ꝙ de africa
in mltis locis (qz repleti sunt vt olim).i. fi
cut olim eiecti fuerūt iudei de terra sancta
ꝓpter eorꝝ pcā sic et xp̄iani tpe cosdroe
ꝙ postea tpe saladini (ꝙ augures habuer̄t
vt philistijm) vtēdo diuinatōnibus supsti
ciosis (ꝙ pueris alienis adheserūt) i vicio
ntra naturā hec eni vicia dicunt fuisse in
illa terra anteq̄ a saracenis caperet (ꝙ re
pleta est terra).s.ecclesie (auro ꝙ argento
ꝛc̄) qz saciari nō potest cupiditas malorū
(ꝙ repleta ē adhuc terra eius equis) mul
tis ꝙ magnis ad pompaz (ꝙ innumerabi
les quadrige eius).i. sūmarij ꝓpter supel
lectilis abundātiā (ꝙ repleta est terra eius
ydolis).i.pastoribus fictis ꝑm illud zach
ri. O pastor ꝙ ydolū ꝛc̄ (op⁹ manuū suarū
adorauerūt) s.illi q̄ eos elegerūt (ꝙ incur
uauit se homo) a rectitudine ratōnis (et
humiliat⁹ est vir).i.deiect⁹ a statu virtut.
(nō ergo dimittas eis) sine debita punitō
ne (ingredere) descripta culpa ħ sequitur
medela cū dicit (ingredē in petrā).i.xp̄m
ꝑ penitēciā recurrēdo ad ipsum (absconde
in fossa humo).i.in carne xp̄i cōfossa cla
uis ꝙ lancea (a facie timoris dñi ꝛc̄).s. i iu
dicio finali in quo xp̄us apparebit in maie
state (oculi sublimis ꝛc̄) superbi tunc (humi
liabunt quia dies dñi exercituum sup om
nem superbū) scz corde (ꝙ excelsum).i. ab
utente potestate (ꝙ sup omnē arrogātez)
locutōne (ꝙ super omnes cedros ꝛc̄) id ē
pncipes superbos (et super omnes quercꝰ
basan).i.super luxuriosos qđ basan inter
pretatur pinguedo (ꝙ sup omnes montes
excelsos ꝙ super omnes colles).i. sup̄ pla
tos maiores ꝙ minores superbos (Et super
omnē turrim excelsam).i. doctorē superbū
(ꝙ super omnem murū munitū).i. cōgre
gatōnem superborum (et sup omnes na
ues tharsis).i. superbientes de fortitudine
classis (ꝙ incuruabitur omnis sblimitas
).i.superbia quocūq̄ modo facta (ꝙ ydo
la penitus conterentur).i.pastores ficti et
religiosi falsi (ꝙ introibunt i speluncas ꝛc̄)
id est intrarent si possent (in die illa piciet
).i.pficienda cognosc̄ (ydola argēti sui
ꝛc̄).i. fictōes sanctitatis ꝙ sapientie quas
faciunt ypocrite vt honorent ab homib⁹
parum aut nihil de cognitōe veritatis ha
bentib⁹ ꝓpter quod talpas et vespertiliōes
significantur. et iō cum dicitur (vt adora
ret) exponendum est.i.adorare faceret.s.
seipsum a predictis (quiescite) hic ponitur
medela contra mala pene dicta cum dici
tur (quiescite ab homine).i. xp̄o eius offē
sam cauendo (cuius spūs in narib⁹ eius ē
) id est acrit̄ puniens peccata. talis eni pu
niens fumum de naribus emittit. quia ex
celsus reputatus est ipse. scz. a deo patre.
qui constituit eum iudicem omniū. Jo.v.
Pater non iudicat quenq̄ sed omne iudi
cium dedit filio qui iudicabit in forma hu
mana glōsa.

Capi. .ix.

Ecce dominator) hic ꝓpheta de
scribit magis in spēali penā ma
lorum iudeorum ꝑ quam signifi
catur punitio malorum xp̄ianorum. cum
dicitur. dominus exercituum auferet). id
est auferri permittet (ab ierusalez et iuda
).i.ab ecclesia metropoli. et circumstante
dyocesi (validū et fortem) ad sustinendum
ꝑ iusticia laborē (et omne robur panis et
aque) id est spiritualis nutrimēti. eo ꝙ in
scriptura per panē et aquaz omnis cibus
et potus significatur (et virum bellatorez
) contra vicia (et iudicem) scilicet iustum
(et ꝓphetam) id ē predicatorem deuotuz
pro salute animarum et non ꝓpter questū
(et ariolum).i.diuinatorem superstitiosum
in quo confidunt mali xp̄iani. ꝓpter qđ
in penam eorum dicitur hic auferri (et se
nem) moribus et etate. nam in eccl'a presi

ciuntur iuuenes q̄ꝫtum ad vtrūq; (prin/
cipē super quiquaginta).i.dominātē q̄n
q; senſibus cum obſeruatione decalogi.
quinquies enī decem faciunt quīquagin
ta(et honorabilē vultu).i.confeſſorē diſ/
cretū(et ſapientē de architectis)ille ē qui
diſponit op⁹ et alīj exequunt ideo p̄ ipſū
ſignificatur doctor ſcribendo.cuius ſcri/
pturā alīj exequūtur legendo vel p̄dican
do(et prudentē eloquīj miſtici).i.expone
re ſcientē ſcripturā literaliter et miſtice.
dicte nāq; p̄ſone p̄ magna p̄te defecerūt
p̄ peccatis eccleſie(et dabo) hic ponitur
mutatio que non eſt dertere excelſi cū di
citur(et dabo pueros ⁊c̄)ſcz moribuſ eta/
te et ſciētia(et effeminati)delicijs et laſci
uia(et corruet p̄plus ⁊c̄)p̄uerbi.xi. Vbi
non eſt gubernator populus corruet (tu
multuabitur puer contra ſenem)q̄ō fre/
quēter fit i fligione (et ignobilis)morib⁹
(contra nobilē).i.bene morigeratū (ap/
p̄hendet enī vir fratrez ſuū ⁊c̄) ſequitur (
et dicet veſtimētū eſt tibi princeps noſter
eſto)ſic eligūtur mō p̄ſidentes i eccleſijs
cōmuniter.ſ.racōne p̄pinq̄tatis ſāguine
vel natōe q̄ō notatur cū dicit(apprehen
det vir frtarē ſuū ⁊c̄) vel ratione lucri tē/
poralis.q̄ō notat cū dicit (veſtimētū eſt
tibi ⁊c̄ (reſpōdebit q;) .i.deberet reſpōdē
(nō ſuz medicus).i.habēs ſcientiā aias
medicādi(in domo mea nō ē panis)ſcilz
ſacre ſcripture q̄ poſſem ſubditos paſcē
(neq; veſtimentū) ſcz virtutū (nolite me
cōſtituere)vobis paſtorē ꝫ omnis q̄ꝫtuz
cūq; defectuoſi reſpondēt ſicut ramnus
Judi.ix. Si vere me regez conſtituitis.ve
nite et ſub vmbra mea req̄eſcite(ruit irlz
)hic conſequenter ponitur cauſa dē pu
nitionis que fuit pcēz cōtra dn̄m idō.ſb
dic̄(lingua eorū) dn̄m blaſphemando(et
adiuēcōnes eoz)ad nouitatē maloz ſtu
dēdo(cōtra dn̄m ⁊c̄)(agnitio vult⁹ eorū
).i.eorū malicia apta in mō et verbo (re
ſpōdebit eis) penā debitā ſuſtinēdo iō ſb
dic̄(ve aie eorū ⁊c̄) q̄ō ē ominacio eterne
pene(dicite iuſto q̄m bene)ſupple erit ſibi
i retributiōe (fructū adinuētionū ſuaz)
q̄ ſūt in bono(comedet)in bona fruitōe(
ve impio ⁊c̄)ſcz gebēne(pplm meum exa
ctores ſui ſpoliauerunt)ſcz principes et p̄

lati tirānidē exercētes(et mulieres dn̄ate
ſunt eis) .i.principes et prelati per molli
ciem carnis effeminati (popule me⁹ qui
beatū te dicunt) adulando(ipſi te decipi
unt ⁊c̄)in malis nutriēdo et a bonis p̄uer
tēdo(ſtat ad iudicandū dominus ⁊c̄)ſcz
ad puniendum predictos malos (ad iudi
cium veniet cū ſenioribus ⁊c̄).i.cū aplis
et eorum imitatoribus(vos enī depaſti e
ſtis vineam meam ⁊c̄).i.populum criſtia
num vos tyrannizantes (et dixit domin⁹
)hic cōſequenter ponitur malicia et puni
tio mulierū cum dicitur(pro eo q̄ elena
te ſunt filie ſyon).i.male criſtianc ſupbiē
do(et ambulauerunt collo extēto) ſuper
biam cordis exterius oſtendendo(et nu
tibus oculorum ibant) impudice reſpiciē
do(et plaudebant)diſſolute ludendo(pe
dibus ſuis cōpoſito gradu incedebant)
ad luxuriam homines prouocādo ſequit̄
pena (decaluabit dominus verticem fili
arum ſyon ⁊c̄).i.manifeſtabit earū vilita
tem latentez.ſ.earuz adulteriū vel forni
cationem et ſic q̄dq̄o boni videbat̄ in eis
amouebitur p̄ earū infamiā iō ſubditur
(in die illa auferet dn̄s ornamētū ⁊c̄) per
illa ornamēta ſignificātur om̄s diuitiōes
que videbant̄ in eis bone et auferunt̄ per
malum infamie ideo ſeq̄t̄(et erit p̄ ſuaui
odore)ſcilicet fame precedentiſ(fetor)ſcz
infamie(Et pro zona funiculuſ et ceteza)
nam omnia que videbantur in eis bona
propter infamiam ſequentem.ficta fuiſſe
iudicātur et falſa(pulcherrimi quoq; vi
ri tui in gladio cadent) ſcilicz lingue naz
propter adulterium vxorum ſuarum vi
tuperātur. Capi. iiij.

ET apprehendēt ſeptem mulieres
⁊c̄)aliquando ctingit q̄ meretri
ces ad criſtuz deuotiſſime reuer
tuntur.ſicut patet de Maria magdalena
.et de maria egypciaca.et aliīs plibus et
de talibuſ poteſt exp̄i q̄ō dicitur(appre
hendent ſeptem mulieres)ſcōm q̄ dicit
Beatus Greg..omel.xxv.quia ſeptē die/
b⁹ ōe tēpus ap̄hendit rē ſeptenario nu/
mero vniuerſitas figurat.ergo p̄ ſeptez
mlieres vniuerſitas meretricuz ad xp̄m
reuertētiū deſignat iō dicit q̄(apprehē/
dēt viz vnū).i.xp̄z ō quo dicit.iſ.coz.x

Despondi vos vni viro virginē castā exhi
bere xpō licet eni virginitas quantū ad id
quod est corporis recuperari nō possit. tñ
quātum ad id quod est ex pte mentis pōt
repari (dicentes panē nr̄m comedem⁹ ꝛc̄
).i.nolumus ampli⁹ ociose viuere ꝙ de la
boribus nr̄is(tātummodo inuocet nomē
tuū super nos) .i.nobis sufficit tibi p peni
tenciam reconciliari.ꝙ qñ plurime tales
xpō reconciliate fecerūt fructū bonorum
operū multiplicē ex dono gratie diuine.iō
ꝯditur(in die illa erit germē dñi in mag/
nificētia ꝙ gl'a ꝙc̄)(ꝙ exultatō his q̄ salua
ti fuerunt).i.sāctis qui gaudēt cū angelis
de bonis operibus penitentum. Luce.xv.
Gaudiū erit angelis dei super vno pc̄ore
penitenciam agēte ꝙ qr tales penitētes cū
ciuib⁹ celestib⁹ ascribunt seqūtur(sanctus
vocabitur ois qui script⁹ ē ꝛc̄) ꝙ qñ nihil
coinq̄natum intra ierusalē supnā admitti
tur.seqūtur(si abluerit domin⁹ sordes filia
rum syon ꝙ sanguinē ierusalē).s.inferior.
ꝙ subditur modus ablutōnis.cū dr̄ (i spi
ritu iudicij).i.pfecte otritōnis ꝙ satisfacti
onis (ꝙ spū ardoris) .i. feruētis amoris .
luce.vij. Remittunt ei peccata multa .q̄m
dilexit multū(Et creabit) post peni-ētum
uersionē ponit figuraliter pphēta bonorū ꝺsolatōni
rñdit.ꝺ.(ꝙ creabit dñs sup omnē locum
montis syon).i.ecc̄e militantis(vbi inuoca
tū est)nomē eius p officiū solēne(nubez p
diem ꝛc̄).i.eucaristie sacramētū qđ dr̄ nu
bes refrigerās ꝺcupiscētie estum(ꝙ ignis)
flāmās pter caritatis incēdiū. iō dicitur
amoris sacramētum.dr̄ etiā(sum⁹).s. icē
sorum qr celebratur cū oronibus sanctor
apo.viij. Et ascēdit fum⁹ incensorū de oro
nibus sanctorū (super eni omnē gloriam)
.i.sup locū ad dei gloriā consecratus cui⁹
modi est ecc̄a materialis (ptectio).i.xp̄s
in sacramento qui ptegit a demone (ꝙ ē
tabernaculū in vmbraculū diei ab estu).s
cupiditatis (ꝙ in securitatē ꝙ absconsionē
a turbine)tribulatōnis p virtutē pacien/
tie(ꝙ a pluuia).scz. carnalis concupiscen
cie p virtutē ꝺtinētie.

Capitulum

Cantabo dilecto ꝛc̄) hic arguit ec .v.
clesie malicia ꝺ̄ vinee parabola.cū
dicitur(cātabo dilecto) .i.p xp̄o
qui dilect⁹ in canticis nominatur(canticū
).s.lugubre de ecclesie sterilitate (patruel'
mei).i.xp̄i q̄ est natural' fili⁹ patris(vinee
sue).i.de vinea sua que est ecclesia.ꝙ ꝺ̄bi
tur cātici forma cū dicitur(vinea facta est
dilecto).i.xp̄o(in cornu filio olei).i. in ca
ritate ꝙ pietate potēti sicut dr̄ act.iij.mul
titudinis credentiuz erat cor vnum ꝙ aia
vna(ꝙ sepiuit eā)custodia angelica vnde
ecclesia p̄mitiua añ subuersionē iudee per
romanos.āgelico monitu trāsiit in regnū
agrippe ꝙ ibi fuit saluata(ꝙ lapides elegit
ex ea).i.malos amouit .s. ananiā ꝙ saphi
ram.vt habetur act.v.ꝙ alios similes (ꝙ
edificauit turrim i medio ei⁹).i. euāgeliū
ꝙ doctrinā ap̄lorū.que sunt turris contra
insultus hereticorum(ꝙ torcular exstruxit i ea
).i.constātiā martirū pter quā expressus
ē sāguis eorū(ꝙ exspectauit vt faceꝫ vuas
).i.opa bona p imitacōnē predictorum
(ꝙ fecit labruscas)nam multi q̄ sunt de ec
clesia numero ꝙ nō merito carent fructib⁹
bonorū operū(nūc ergo habitatores ieru
salem).i. vos angeli ꝙ sancti q̄ habitatis
in ierusalē supiori(iudicate inter me ꝙ vi
neā meam)angeli nāq ꝙ sancti iudicant
cū deo de agēdis in mūdo.sicut dr̄ daniel'
iij. In sinia vigilū decretū est ꝙ sermo san
ctor (q̄o ē qđ vltra debui facē vinee mee
ꝛc̄).q.ꝺ.nihil oīm de ptinentib⁹ ad ei⁹ fru
ctificatōnem ꝙ ipsa defecit p seipam.osee
xiij. Perditio tua ex te israel tātummō ex
me auxiliū tuum ꝙ subditur punitō cū dr̄
(auferā sepem eius).i. angelor custodiaz
q̄ aliqñ ab hac custodia se retrahūt ꝺ̄no
iudicio pter hominū malicia vñ in perso
na eor dr̄ Jere.li. Curauim⁹ babilonem
ꝙ nō est sanata derelinquamus eā(ꝙ erit
in direptōnez) p demones ꝙ malos homes
(diruā maceriam ei⁹).i.dirui p̄mittā vir
tutum clausuram(ꝙ erit in conculcatōnē
).s.demonū ꝙ infideliū(nō putabit) falce
correctōnis(ꝙ nō fodiet)fossorio diuini ti
moris(ꝙ ascēdet super eā vepres ꝙ spine)
scilicet multipliciū peccatorum(ꝙ nubib⁹
mandabo ne pluant super eam ymbrem
)subtrahendo fructiferam doctrinā . qđ
iam pro magna parte factum est quia mꝫ
ti doctores catholici ꝙ predicatores .deo
permittente ꝙ dyabolo procurāte magis

ſtudent curioſitati q̄z vtilitati(ve qui diun
gitis)hic arguuntur aliqua mala in ſpēa
li.q primo mala cupiditas poſſeſſionum
q domorum cum dicitur(ve qui diūgitis
domū ad domū ⁊c̄)qđ frequēter otigit in
xp̄ianis p̄cipibus p̄latis q religioſis. et
ſubditur debita pena cū dr̄(niſi dom⁹ mł
te fuerit deſerte ⁊c̄)h̄ eni videm⁹ frequenł
accidere q̄ edificia magna inique cōſtru
cta ꝓpter ruinā ſunt derelicta q poſſeſſio
nes magne deſerte(ve q̄ cōſurgitis)h̄ ar
guitur viciuz carnalitatis q inepte leticie
q patet ſententia.q ſb̄ditur pena cū dicit̄
(p̄opterea tuct⁹ eſt popul⁹ me⁹ captiuus
)dr̄ enim q̄ ante captōnem achon. talia
vicia vigebant ibi.q i alijs locis pluribus
captis a ſarracenis(qz nō habuit ſcientiā
).ſ.p̄actică bñ operandi(q nobiles ei⁹ ite
rierūt fame)in carceri⁹ recluſi(q mł̄titu
do ei⁹ ſiti exaruit)ꝓp̄t labores magnos
q duros a ſarracenis ſibi impoſitos(p̄o
pterea dilatauit infern⁹ animā ſuam)hoc
dr̄ ad ſignificandū damnatoruz mł̄titudi
nem.mat.vij. Lata ē porta q ſpacioſa via
q̄ ducit ad p̄ditōnem.q malti ſunt q̄ itrāt
per eā.q qz ſicut mali puniūtur ita iuſti p̄
miantur ideo ſubditur(q paſcent̄ agni).i
innocentes in paſcua celeſti(iuxta ordinē
ſuum).i.ſm qualitatem meritoꝝ(q deſer
ta in vbertatē verſa aducne omedent).i.
ſcripturā veteris teſtamēti a iudeis q̄tuz
ad intellectū ſanū deſertam.gētiles come
dēt ꝑ ſpūalem intelligentiam. Cōſequēter
arguitur ſup̄bia maloruū xp̄ianoruū cuz dr̄
(ve q̄ trahitis iniquitatē in funiculū vanita
tis)ſup̄bia nāq̄z trahit p⁹ ſe mł̄ta p̄cca ꝓ
pter qđ dicitur inicium omnis peccati vt di
citur eccle.x.(qui dicitis)deridēdo penas
ſcriptas q p̄dicatas pro peccatis reddēn
das(feſtinet q cito veniat q̄ē) peccatores
enim obſtinati nō timent talia(ve qui dici
tis malū bonum ⁊c̄)hoc eni faciunt aduo
cati mali falſas cauſas ſcienł ſuſtinentes.
q legitimas impugnādo(ve qui ſapientes
eſtis in oculis vr̄is ⁊c̄) iſti ſunt nanq̄z do
ctores relinquētes vtilia.q curioſa docen
tes (ve qui potētes eſtis ⁊c̄)iſti ſūt ebrioſi.
(qui iuſtificatis impū ⁊c̄)iſti ſunt iudices
iniqui(p̄opter h̄)hic ponitur pena debita
ꝓ p̄dictis cū dicitur(ꝓpter hoc ſić deus
rat ſtipulā ⁊c̄)qz p̄dicti malefactores ſūt
digni pena infernali. q etiam imitatores
eorum.ideo ſubditur(q germen eorum)
q ſubditur cauſa cum dr̄(abiecerūt enim
legem domini).ſ. euangelicam que tradi
ta eſt immediate a domino ieſu xp̄o ꝓpter
quod multi xp̄iani ab infidelibus grauiť
ſunt afflicti in terra ſācta q alijs locis plu
ribus ꝓut frequenter ſuperius eſt exp̄ſſū
ꝫ quoniam adhuc reſtat maior tribulatō
antixp̄i tempoē futura ſequitur(in his oi
b⁹ non eſt auerſus furor ei⁹ ⁊c̄ q eleuabit
ſignum ⁊c̄).i.eleuari p̄mittet.ſ.ad congre
gandum exercitum antixp̄i de diuerſis p̄
tibus mūdi(q ecce feſti⁹ veniet velociter)
nā in breui tempore vltra humanā eſtiati
onem aggregabitur ſibi multitudo mag
na q ad bellum expedita.ideo ſubditur.(
nō ē deficiēs neq̄z laborās ⁊c̄) Ca. .vi.

IN anno quo mortuus ē rex ozias
⁊c̄) per oziam regem q leprosum
ſignificatur dyabolus de quo di
citur.Job.xli.q ipſe etiam eſt leprosus in
quantum peccatum eius eſt incurabile ip
ſe vero fuit mortuus in chriſti paſſione in
quantum eius poteſtas fuit notabiliter di
minuta ſicut de homine multum deiecto
dicitur q ipſe eſt mortuus q in illo anno
homo chriſtus fuit ad dexteram patris in
celeſtibus aſſumptus q ſic viſus a credēn
tibus per fidem q a beatis per apertaz vi
ſionem.ideo ſubditur(vidi dominum ſe
dentem ſuper ſolium excelſum ⁊c̄ q.plena
erat domus).ſ.celeſtis a maieſtate eius.
nam ciues celeſtes reficiuntur interius in
aſpēu ſue deitatł. q exterioꝝ aſpēu ſue glōſe
hūanitatł.(q ea q̄ ſb̄ ipo erāt replebant tē
plū).i.ſpūſſcus ab ipo p̄cedens ſigno viſi
bili repleuit collegū ap̄lorz.act.ij.Repleti
ſunt oēs ſpū ſco ⁊c̄(ſeraphin ſtabāt ſup il
lud).ſ.tēplū nā angłorz cuſtodia ſtabat ſu
p ap̄lorz collegia vł p tēplū itelligiť eccā
p ſeraphi p̄lati q̄ ſup curā eccē dēnt ſtare
et ñ exterioꝝ euagare(ſer ale vni etc̄)per q̄s
deſignāť eorz motꝰ ad bonū .nā p duas a
las ſup caput erectas ſignificať motꝰ oté
platōis i deū p duas p̄tēſas xł⁹ pedeſ mo
tꝰ compaſſionis ad proximum.q per du
as medias modus debite cōſideracionis
circa ſe ipſum (Et clamabant. alter ad

alterū ꝛ dicebant scūs ꝛc̄)nam excitare mutuose debent ad laudādū deū trinuz et vnum ideo dicit̄ ter sanct⁹ et semel domin⁹ (et ꝯmota sunt supliminaria cardinum a voce clamant.)per supliminaria significātur intellect⁹ ꝛ volūtas supiores anime potēcie. p cardines electio boni et detestacō mali. p vocē clamāt. vox p̄dicatoris p q̄ intellect⁹ et volūtas auditorū moueri debēt ad eligēdū bonū ꝛ d̄testādū malū (ꝛ dom⁹ impleta ē fumo)quia do⁹ cōsciēcie debet impleri fumo penitēcie (ꝛ et dixi ve mihi ꝛc̄.)per ysayā q̄ tacuit donec purgatuz se cognouit. significat̄ p̄dicator qui cōsci⁹ sibi de pcc̄o mortali debz a p̄dicatione cessare. donec purgatus sit vera ꝯfessione. vl̄ saltem contricōne. alr verbum dei tractaret indigne psalm. xlix Peccatori aūt dixit deus quare tu enarras iusticias meas ꝛc̄(exceca cor ꝓpli hui⁹ ꝛc̄.).i. excecandū denūcia si p seueret i malicia ꝓpter quam deus retrahit gratiam suam et sic excecatur mens peccatoris et obstinatur ꝙ debet p̄dicator denūciare populo. vt ꝓplus caueat a tāto malo. et consequēter subditur remediuz et cū dicitur (donec desolate sint ciuitates).i. homines peccatores p amaritudinē penitēcie. et quia sequit̄ ad h̄ bonoꝝ operum fructificatio subditur (et multiplicabitur que derelicta fuerat a deo ꝓpt̄ peccatum (et erit in ostensiōem sicut terebintus ꝛc̄.)nam bona fructificacō peccatoris p penitētiam conuersi. ꝓponitur alijs in exēplū penitēdi vt patz de magdalena

Et factum est i diebus achaz ꝛc̄) p ierusalez significat̄ anima fidelis secūdum sensum moralē in q̄ ciuitate christ⁹ debet regnare. contra eā venit (rasin)q̄ interp̄tatur iniquus .i. nō equus et significat supbiam nam supbus vult alios excedere ꝛ sic refugit eq̄litatem. et (phacee)qui interp̄tatur oris apcio. et signat auariciā vnde auar⁹ dicitur quasi eris auidus et sic os aptū habere dicitur. quia nūquam pecunijs saciatur. et hec duo vicia dicūtur hic ticiōes qꝛ cōcupiscentiā inflāmāt fumigantes qꝛ mentis oculos tanquam fum⁹ excecant et caudas habētes quia post se alia vicia trahūt. de supbia namqz dicit̄. ecc̄i. x. Inicium omnis peccati superbia. et de auaricia .i. thi. vi. Radix omnium maloꝝ est cupiditas (p ysayam) vero dictam ciuitatem assecurantem. predicator significatur veritatis et dans pro signo liberationis concepcionem ꝛ natiuitatem spiritualem christi in hominibus bone voluntats per(achab)vero recusantem signuz significatur peccator obstinatus in malo De bello vero viciorum contra ierusalez moralem dicit. Bernar. super Missus est venit auaricia et vēdicat in me sibi sedez iactancia cupit dominari. superbia vult mihi esse rex. luxuria dic̄ ego regnabo de iudicio inuidia ꝛ iracūdia. certant in me met ipso de me ipso cuius potissimum esse videar ego quantum valeo resisto. renito quantum iunior dominum meum ihesū reclamo et dico. nō habeo regez nisi ihesum(In die illa sibilabit dominus musce et cetera). Per muscas et apes pungentes significantur contentiosi et detractores ꝛ qui dicuntur hic requiescere(in torrentibus valliuz)quoniam sunt impetuosi significant domos potentum (et in cauernis et foramibus) i. in domibus claustralium (et in omnibus frutectis)q̄ sunt parua nemora propter qd̄ significant habitationes vulgarium. in omnibus eni istis locis vigent vicia contentionis ꝛ detractionis et subditur dictoruz viciorum punitio cum dicitur (in die illa radet domus et cetera)id est grauiter puni et predicta vicia in maioribus qui per caput significantur et mediocrib⁹. qui per barbā et minoribus qui per pilos pedum intelliguntur. ¶ In die illa) hic describitur modus viuendi bonorum cum dicitur(in die illa nutriet homo.).i. rationabilit̄ viuens (vaccam boum).i. corp⁹ suū nō ad luxuriādū ꝫ seruiēdū dño ꝑm statuz suū(et duas oues) s. intellc̄m pablo sacre scripture et volūtatē celestiū degustatione q̄ꝫtū ptinet ad statum p̄sētis vite (et p̄ vbertate lacti.).i. diuie ꝯsolatōis(ꝯmedit butiꝝ .i. sēciet excellētē suauitatē celestiū

Et dixit dñs ad me ꝛc̄ sume t̄ libꝝ grādē)h̄ dicit̄ doctori theologie ꝛ auditori q̄ dēret accipe bibliā q̄

grandis est liber multitudine verborũ et grandior profũditate sẽtenciaruz (et scribe in eo stilo hõis) exponẽdo lucide ⁊ clare (accelera spolia detrahere ꝛc.) studiuz enim sacre scripture ad h̃ ordiari debet vt diabolus spolieť animabus quas decipit sed quia multi recusãt hũc modum docẽdi recurrẽdo ad doctores curiosos et iuti les sequitur (pro eo ꝙ abiecit popul⁹ iste aquas syloe que currũt cum silẽtio).i. modum docẽdi moralẽ et sine ostẽtacione (assũpsit sibi magis rasin) q̃ interp̃tatur variãs eos.i. doctorẽ ꝑ varias ⁊ dubias doctrinas discipulos variantẽ) et filiũ romelie) qui interp̃tať magister frãgens laborantes.s. ꝟborũ extraneorum multitudie ꝓ sua ostentacõe (adducet dñs).i. adduci ꝑmittet (aquas flumis fortes) i. doctrinas erroneas a diabolo excitatas q̃ per regẽ assiriorũ designať ideo subditur (regem assiriorũ ꝛc.) sed quoniã veritas p̃ualet ideo sicut veritas fidei p̃ualuit tẽpore arrij et aliorũ hereticorũ ita p̃ualebit i futuro ꝑ dei gratiã ido subdiť (cõgregami et viciminiꝛc̃) i. vos doctores ꝑuersi per dei gratiã eritis confusi sed quia de⁹ ex h̃ debet laudari seq̃tur (dñm exercituũ).i. angelorũ (ipsuz sanctificate ꝛc.).i. laudate et timete (et erit vobis in sanctificatiõz).i. vos ɔfirmãs in sc̃itate (in lapidẽ autẽ offensionis duab⁹ domibus israel ⁊ habitãtibus in ierusalem) ꝑ duas domos possũt itelligi clerici et laici ꝑ habitãtes ierusalem religiosi deſtatibus eni istis plures cadẽt erroribus decepti maxie tẽpore antichristi nõ tamẽ omnes ido subdiť (⁊ offendẽt ex eis plurimi) (liga testiõniũ) qm̃ cõtra mala futura maxie tẽpore antixp̃i ꝑ predicatores muniẽdi sũt simplices xp̃iani ideo diciť cuilibet p̃dicatori liga testimoniũ.s. apostolorũ q̃ per orbem facti sũt testes xp̃i act.i. Eritis mihi testes i ierusalem et in iudea et samaria et vsque ad vltimũ terre (signa legẽ) euãgelicã (in discipulis meis).i. in veris xp̃ianis et subditur eorũ responsio (expectabo dominũ) ad iudicium vẽturum (qui abscondit faciem suam a iacob).i. populo iudaico et subditur in persona predicatoris (ecce ego et pueri mei).i. fideles a me edocti (in signum ꝛc.).s. christi ad iudiciũ vẽturi et qm̃ circa tẽpus antixp̃i surgẽt multi prophete falsi vt habeť math.xxiiij.iõ sequiť (et cũ dixerint ad vos q̃rite a phitonibus et dinis ꝛc.) nolite credere sed ꝟbis dñi ⁊ apostoloꝝ ideo subdiť (ad legẽ magis et testionium) supple est recurrẽduz (ꝙ si ñ dixerit).i. fecerit (iuxta verbum h̃).s. recurrẽdo ad verba xp̃i ⁊ apostolorum (nõ erit in eis matutia lux).s. gratie per q̃ꝫ in nobis oritur sol iusticie (et cum esuriẽit).s. credẽs falsis ꝓphetis propter defectuz vere doctrine (maledicet regi suo) xp̃m blasphemãdo (et aspiciet sursuz ꝛc.).i. ex nulla ꝑte habebit auxiliũ sed ineuitabile tormentum

Capi. viiij.

Primo tẽpore alleuiata ꝛc.) h̃ literaliter exposui de credẽtibus ad predicacionẽ xp̃i quorũ aliqui ab ea recesserũt Moraliter autez potest exponi de religionẽ intrantibus quorũ aliqui ibidem proficiunt et aliqui deficiunt vnd̃ dicit augustinus sicut non inueni meliores ill' qui i mõsterijs ꝓfecerũt ita nõ iueni detẽiores hijs q̃ i eis d̃fecerũt Hec igiť lr̃a mixtim exponiť de istis ⁊ de illis et quantũ ad ꝓficiẽtes diciť p̃mo tp̃e.i. i p̃ncipio ꝓfessiõis (alleuiata ẽ t̃ra zabulon) q̃ interp̃tať hitaculũ pulchritudis iõ per t̃rã zabulõ significãť illi q̃ ꝑ pulcritudiẽz ɔsc̃ie d̃o p̃ꝑant hitacl'z pulchꝝ cord̃ (et t̃ra neptali) q̃ int̃p̃tať dilatatõ ꝓpť ꝙ ꝑ t̃rã neptali significãť illi q̃ dilatãť i opib⁹ boĩs ꝑ h̃ igiť ꝙ diciť (p̃mo tp̃e alleuiata ẽ t̃ra ꝛc) significať ꝙ isti i ꝓfessione alleuiãť a pondere t̃renoꝝ ꝑ votum volũtarie pauꝑtať. (⁊ nouissio aggrauata ẽ via maris) ꝑ mare tumltuosũ signnificať p̃sens scl'm iõ via maris ad q̃ꝫ nouissio reuertũť deficientes in religione per apostasiam. vl' in habitu religionis ducentes vitaz secularem qd̃ notatur cũ subditur (transiordanem galilee gencium) galilea namque volubilis interpretatur ex volubilitate mentis eni procedit ꝙ tales a bono ꝓposito sic mutantur (populus qui ambulabat in tenebris) scilicet peccatorum ante religionis ingressum (Vidit lucem magnã) ingrediẽdo et ꝓfitendo ꝑ ispira

cionem diuinam (habitātib⁹ in regione vmbre mortis ꝛc̄)repeticō est eiusdez ad maiorē exp̄ssionem (multiplicasti gentez).s.religiosam sed quoniā aliqui deficiūt vt dictū est .ideo subditur de malis (non magnificasti leticiam)et de bonis subdit̄ (letabūtur coram te)spirituali deuociōe (sicut qui letantur in messe)ex bonorum fructuū collectione (sic̄ exultant victores)de mūdo dyabolo carne triumphantes .ideo subditur (iugum enim oneris eius).s.carnis aggrauātis (ꝛ virgaz humeri eius).i.mūdi q̄ humeris seruoruz suorū imponit graue iugū (et sceptꝝ exactoris eius).i.demonis de quo dicit̄ iob.xli. ꝙ ipse est rex sup̄ om̄es filios superbie (superasti sicut in die madian).i.diuia virtute sic̄ madian fuit sup̄atus a gedeone .iudicū.vij.ideo subditur (p̄uulus enim nat⁹ est nobis).i.christ⁹ cuius virtute dyabolus est sup̄atus (et vocabit̄ nomen eius admirabilis)facit enim mirabilia in bonis religiosis eos de t̄renis celestes faciēdo (ꝯsiliarius)eos ad cōsiliorū obseruāciā inducendo (deus fortis)paciētiaz in aduersis p̄bendo (pater futuri seculi)filijs carissimis bona futuri seculi reseruando (princeps pacis).s.triplicis quia dat pacē cōsciencie internaz .et cum ꝓximo pacem fraternam.et finaliter pacem glorie sup̄nam (mltiplicabit̄ eius imp̄iū).s. in mltiplicacione sanctorū (zel⁹ domini exercituū faciet h̄).i.ei⁹ caritas ad gen⁹ hūanum ¶ Verbū misit ꝛc̄) residuum hui⁹ capl̄i exponitur ad litterā de deiectione regni israel p̄ qd̄ eccl̄ie deiectio a statu virtutis mistice designatur.cū dicitur (verbū misit domin⁹ in iacob).i.contra iacob q̄ supplātans interp̄tatur ideo per iacob principes ꝛ p̄lati sup̄bi q̄ cōculcant sb̄ditos significātur (et cecidit in israel) .i.contra doctores vanos qui doctrinam vtilem antiquorū ꝯtēnunt et nouitates i utiles ad sui iactāciam anteponūt . ideo subditur(in sup̄bia et magnitudine cord̄ dicētes .lateres ceciderūt ꝛc̄.).i.doctores qui p̄cesserūt .respc̄u nostri rudes fuerūt sicut lateres respc̄u lapidū quadrorū (et sicomori)respc̄u cedrorū parū valent (ꝛ eleuabit domin⁹ hostes rasin)q̄ interpretatur varietas et significat q̄rētes opiniones varias ꝛ nouas ad sui ostētacōz (vertet syriā ꝛc̄.) syri int̄p̄tantur sublimes et philistijm cadētes ꝛ vtraqꝫ interp̄tacō cōgruit demonib⁹ q̄ p̄ sup̄biā sublimes sūt tamē de celo empyreo ceciderūt(ꝛ deuorabūt israel toto ore)qꝛ demōes sup̄bi incorporāt sibi sup̄bos ecc̄e(et ꝓpl̄us nō est reuers⁹ ad p̄cuciētē se).i.ad deuz p̄ penitēciā q̄ p̄misit talē percussiōez (ꝛ disp̄det dn̄s ab israel).i.a ꝓpl̄o christiano (caput ꝛ caudā).i.malos p̄icipes ꝛ p̄latos.ꝛ obsequētes eis et qm̄ ista cauda deprauat eos adulacōib⁹ suis et icuruat eos a rectitudie racōis .ideo subdit̄(et incuruātē et dep̄uātē)et vtriqꝫ erūt p̄cipites i fossā inferni(ꝓpter h̄ sup̄ adolescētulis ei⁹ nō letabit̄ dn̄s ꝛc̄.)nam subditi mala sup̄iorū imitant̄. Gre.i pastl. Cū pastor p̄ abrupta gradit̄ cōsequēs ē vt ad p̄cipiciū grex seq̄tur.ido seq̄t̄(quia omis ipocrita ꝛc̄) ꝛ sb̄dit̄ obstinacō cū dicit̄ (in omib⁹ hijs ꝛc̄) sequit̄(ꝛ ꝓpl̄us nō ē reuers⁹ ꝛc̄.) ꝓpter ꝙ sequit̄ pena (succēsa est enim quasi ignis impietas) .i.igni gehēne deputata

Ve qui cōdūt leges iniquas ꝛc̄.) litteralis sensus est simpl̄r moral̄ vsque ibi(ve assur)vbi s̄m litteralē sēsū incipit ꝓp̄ha describere culpā ꝛ penā regl. assur p̄ q̄ antixp̄s mistice significatur nā assur tollēs robustū int̄p̄tatur an̄ xp̄us vero robur auferet p̄icipū aliorū ideo sb̄ditur (bacul⁹ ipse ē) ad p̄cuciēdū alios potētes(ip̄e aūt nō sic arbitrabitur)scilicz ꝙ sit ex p̄missiōe diuia .sed sibi imputabit ex sua sup̄bia (nūq̄d vt charchamis ꝛc̄.) p̄ hec significant̄ reges ꝛ regna q̄s sibi sb̄iciet antixp̄us (et erit cū ꝯpleuerit dn̄s ꝛc̄) s.punitiōez malorꝫ p̄ antixp̄z sicut p̄ flagellū suū (visitabo sup̄ fructuz magni.cord̄ ꝛc̄).i.puniā sup̄biaz antixp̄i victorias attribuēti sue potestati.ideo subdit̄ (nūq̄d gl̄abit̄ serra ꝯtra eū qui secat i ea ꝛc̄.).q.d.n̄(ꝓpt̄ h̄).s. ꝓpt̄ hāc sup̄biā (mittz dn̄ator dn̄s)sup̄ eū penā d̄bitā(ꝛ subt⁹ gl̄a ei⁹ succēsa ardebit)nā i mōte oliueti cuz exercitu suo fulmiabit̄ paucl. exceptis.de quibus subditur (p̄ paucitate numerabuntur).i.de facili et quia remanētes detecta falsitate antixp̄i firmit̄ ad

herebunt deo sequitur (ꝙ erit in die illa ñ/ adiȝciet reſidouū iſrl' ꝛc̃).ſ.innixi flūtati ȝ di ne veritati.Reſidouū autem huius capli eſt quedā replicatio ſentencie p̄dicte.ideo per transeo.

Capitulum .xi.

EGredietur virga ꝛc̃) Capm iſtud ſalt̄ exponitur de xp̄o. Moralit̄ autē poteſt exponi de bono ipſius vicario.ſ.de bono papa i tota eccleſia ꝙ epiſcopo bono in dioceſi vna.ꝙ primo q̄tū ad ei⁹ creatōnem cū dicitur (egredietˢ virga).i.bonus paſtor cui⁹ eſt ferre virgam paſtoralem (de radice ieſſe).i.incendij nā ex inſpiratōne ſp̄ūſſancti dēt iſtitui (ꝙ flos de radice eius aſcēdet).i.puritas ꝙ decor ſanctitatis apparebit in op̄ib⁹ ſuis (ꝙ req̄/ eſcet ſup eū ſp̄ūs domini ꝛc̃).i.ſanctiſpiri tus ſeptiformis gratia (nō ſm viſionē ocu lorū iudicabit ꝛc̃).i.ſine perſonarū accepti one (ꝙ p̄cuciet terrā).i.cupidos terrenoꝝ (virga oris ſui ꝛc̃).i.ſentēcia ex ore ſuo p̄ cedente (ꝙ erit iuſticia cingulū lumboꝝ eius).i.iuſti ꝙ fideles adherebūt ſibi ſicut cingulum vel lumbare adheret corpori.(. habitabit lupus cū agno ꝛc̃).i. feritatem magnoꝝ ſuis monitis ꝙ doctrinis redu cet ad manſuetudinem.ita ꝙ habitabunt pacifice cum ſimplicib⁹ perſonis (Et puer paruulus minabit eos).i.ipſemet bon⁹ pa ſtor qui puer eſt per innocentiam ꝙ puul⁹ p̄ humilitatem (ꝙ leo quaſi bos comedet palcas).i.potentiſſimus cibis ſimplicib⁹ erit contentus.hoc potiſſime fuit in eccle/ ſia p̄mitiua in qua omnia erant commu / nia hoc etiam eſt in religione in qua nobi les genere cōtenti ſunt cibis illorum q̄ ſūt de humili plebe (ꝙ delectabitur infans ab vbere ſuper foramina aſpidis ꝛc̃).i. prela tus bonus vel doctor vel confeſſor qui di citur infans per innocētiā magis delecta bitur extrahendo impios a malicijs ſuis. q̄ ſugendo lac diuine contemplatōnis ei⁹ dulcedo aliquando eſt interrumpēda p̄p ter neceſſitatem fratris (non nocebūt ꝛc̃) .ſ.impij ad bonum conuerſi (in die illa ra dix ieſſe).i.bonus prelatus vel doctor vel confeſſor (qui ſtat in ſignum populorum) ad congregandum eos caritate ꝙ animā dum eos verbo ꝙ exemplo ad pugnandū contra vicia.ſicut vexillum erectum con gregat ꝙ animat bellatores (ipſum gētes deprecabuntur) vt pro ipſis dominum de precetur (ꝙ erit ſepulcrum eius glorioſum).i.mors eius erit coram deo preciosa.p̄s exl.preciosa in conſpectu domini mors ſā ctorum eius.Poteſt aūt hoc ſpecialiter ex poni de epiſcopis ꝙ doctoribus canoniza/ tis ad quorum ſepulcra deuote vadunt fi deles orandi cauſa (ꝙ erit ꝛc̃).hic ponitur renouatio electorum ab antixp̄o decepto rum p̄ predicatōnē enoch ꝙ helie ꝙ ſuorū diſcipulorū cuz dō̄ (in die illa adiȝciet dñs ſcdo manū ſuam ꝛc̃) prima nanq; vocatō fuit p̄ predicatōnem xp̄i ꝙ apoſtolorū ei⁹ ꝙ diſcipulorū ei⁹. ſō dō̄ hic ſcdo (vt relinq̄ tur ab aſſirijs ꝙ ab egipto ꝛc̃) .i. ab aliis partib⁹ in q̄bus erunt aliqui antixp̄o cō/ ſentanei (ꝙ auferetur zel⁹ effraim ꝛc̃) quia tunc omnes credētes ad eorū p̄dicatōnē erunt vnanimes (ꝙ volabūt in humeros philiſtiim ꝛc̃) p̄ humeros q̄ ſupponuntur oneribus naues ſignificant̄.in quib⁹ one ra magna portantur.eſt ergo ſenſus q̄ diſ cipuli enoch ꝙ helie in nauibus philiſtiim ibunt ad partes longinquas vt reducant deceptos ab antixp̄o ꝙ diſcipulis eius (ꝙ deſolabit dominus linguam maris egipti) p̄ mare egipti q̄ iterp̄tat̄ tenebra ſignat̄ antixp̄s ꝙ diſcipuli eius qui erūt amari ꝙ tenebroſi erroribus.lingua vero ipſorum deſolabitur quādo falſitas ipſorū detegetˢ (ꝙ leuabit manum ſuā ſuper flumen).i.ſu per antixp̄i perſecutōnem) ꝙ percutiet eū in ſeptem riuis).i.totaliter auferet eaz nā vniuerſitas ſeptenario numero deſignat̄ eo q̄ p̄ reuolutōne ſeptem dierū ꝛp̄hēdit̄ omne tempus (ꝙ erit via reſidua populi mei ꝛc̃).i.electis ab antixp̄o deceptis erit via libera redeundi ad xp̄m p̄ penitentiaz veram.

Capitulum .xij.

COnfiteboꝝ tibi dñe ꝛc̃) h̄ ſequent ponit actō gr̄aꝝ eccē ab p̄ſecutō ne antixp̄i libate cū dō̄ (ofi.tibi.d. qm̄ irat⁹ es m̄ (flagellādo p̄ antixp̄m p̄ cl pis meis (ꝙ conſolat⁹ es me) i bñfō libatōis ꝙ gr̄e tue dōis iō ſeq̄t̄ (hauriet.aq̄s).ſ.gr̄e ꝙ glie (ō fōtib⁹ ſaluatoꝝ.).i.ō plēitudie glie pietatl.(ꝙ dicet.i illa die confitemi) iouicēdo vos mutuo ad confeſſiōz dine laudiſ (notas

facite in populis adinuentiones eius) .i. varios modos saluandi electos (annunciate hoc in vniuersa terra) .i. non soluz in terra moziencium sed etiam in terra viuẽciium in qua sancti deo de suis beneficijs regraciantur loco suboitur (exulta q laua habitacio syon) .i. habitatozes celi (qz magnus in medio tui sanct⁹ israel) .i. sanctificans isrl.

Capl'm xiij

ONus babilonis) .hic ad lr̃am describit destructio babilonis. p babilonem que cõfusio interpretat. ciuitas diaboli que est malozum hominũ congregatio significat. hec autez ciuitas duplicit debellat vno modo p uersionẽ malozuz hominũ ad bonum qđ fit p p̃dicationem q oratione bonozuz Alio modo per punitiõem obstinatozũ Quãtũ ad primum modum dicitur (sup mõtem caliginosum) id est sup populũ supbum peccatis obtenebratũ (leuate signum) .s. crucis vos predicatozes in p̃ncipio predicatõis vos signando q (exaltate voceꝫ) exhortationis Isa. lviij. Quasi tuba exalta voceꝫ tuam q annũcia pplo meo scelera eozuz (leuate manũ) bone opationis nam in p̃dicatione plus mouent facta q̃m verba. (et (ingrediant) portas duces) .id ẽ predicatozes qui sunt duces verbi diuini sicut dicitur Act. xiij. de paulo q̃ erat dux verbi (ingrediant) aures audiẽciũ ad mouẽdũ corda p efficatiã p̃dicandi. (ego mãdaui sanctificatis meis) .i. p̃dicatozib⁹ deuotis inspiraui spm̃ predicandi. (vocaui fortes meos.) .i. p̃dicatozes qui ad sustinẽdũ aduersa õbent esse fortes (in ira mea) cõtra vicia (exultãtes ĩ gloria mea) quia veri p̃dicatozes non querunt gloriam ꝑpriã et quoniã in p̃ncipio predicationis debet fieri oratio omunis subditur (vor multitudinis) scilicet oãtis (in montibus ꝛc.) nã oratio est ascensus mentis in deũ (frequẽciium pplozum ꝛc) naz minozes q maioẽs in predicatione debẽt orare (domin⁹ exercituum) hic ponitur scõus modus debellandi ciuitatem diaboli. s. per punitõez obstinatozuz qđ erit maxime in iudicio finali in quo executozes erunt angeli ideo dr̃ (domin⁹ exercituũ p̃cepit milicie belli ꝛc.).i. ãgelis scis vt retrudant dãnatos in inferni penis q qz nullus poterit resistere iõ suboit (oẽs man⁹ dissoluẽt ꝛc) qz nec aliũ iuuare nec ab eo iuuari poterit iõ suboit (vnusq̃sq; ad ꝑmũ suũ stupebit) ꝛc (qm̃ stelle celi et splendoz eaꝝ nõ expandent lumen suũ) .i. ãgeli sci nõ agent ãpli⁹ vt reducãt peccatoẽs ad grẽ statũ (obtenebrat⁹ est sol) .i. xp̃s nõ in se ꝫ peccatozib⁹ q̃ ñ vidbũt eã ãpli⁹ (q luna nõ splẽdebit) .i. ẽgo maria peccatozib⁹ ñ oõscẽdet qz suo filio cõformis erit (.preciosioz erit vir auro) qz pauci erunt virtuosi q saluati respectu multitudinis dãnatozũ Matb. vij. lata ẽ via q spaciosa porta q̃ ducit ad mortez q multi intrãt p eã ꝛc (super hoc celũ turbabo ꝛc) Matb. xxiiij. Erũt terremot⁹ p loca virtutes celozũ mouebũtur (q erit q̃si damula fugiens) .s. si posset (vnusq̃sq; ad ꝑpm̃ suum ouertet) qz similes in culpa similiter punient (om̃s qui inuentus fuerit) .s. in peccato mortali (occidetur) morte gehenne (infantes eozũ allident in oculis eozum) .i. imitatozes paternoꝝ scelerum cũ eis cruciabũtur qđ erit ad aggrauatõnẽ pene ipozum ꝓpter qđ diues eplo petebat vt frẽs sui nõ venirent cum eo ad locum tormentozũ Luce xvi. (Ecce ego suscitabo sup vos medos ꝛc) .i. demones q̃ non curãt de bonis tpalib⁹ ꝫ tãtum de animabus (q erit babilon illa gl̃iosa ꝛc̃) cuius gloria est quasi momentanea in hoc mundo. erit subuersa in inferno (non habitabit ꝛc) .i. a peis nõ liberabit ꝫ erit cũ demonibus ideo seq̃t (q replebuntur domus eozum draconibus

Capl'm .xiiij.

PRope est vt veniat tps ei⁹ ꝛc) sic̃t dies iudicij erit tristabilis reprob sic erit dsolabilis elect. ꝓpter qđ saluator loquẽs de signis p̃cedẽtib⁹ .dicit aplis Luce. xxi. his aũt fieri incipientib⁹ respicite q leuate capita vr̃a. i. exhilarate corda vt exponit Greg. q hoc describitur in hoc capl'o moraliter intellecto iõ subditur (miserebitur enim iacob ꝛc̃) .i. cuilibet q̃ studet supplãtare vicia qz iacob supplãtor interp̃r (q requiescere eos faciet super humum suã) .i. in terra viuenciũ q̃ debetur supplãtatozib⁹ vicioꝝ (adiũgetur ad-

uena ad eos)nã ex gẽtibus q iudeis facta
est vna ecca militãs q etiã triũphans (et
a ducẽt eos in locum suum)multi nanq;
iudei conuersi sunt ad fidem.per doctores
ecclesie ex gẽtib9 oriũdos(Et erit)hic põi
tur insultatio cõtra dyabolũ q ei9 exercitũ
q primo ab electis cũ dicitur(q erit in die
illa cũ dederit tibi deus reqẽm).s.in beati
tudine superna(sumes parabolã istã con/
tra regem babilõis) id est cõtra principez
demoniz(quo cessauit exactor ẽ)p pẽas
corporales que ẽ exprimũtur que non ha
bent locũ in demonib9 signãtur pene spiri
tuales maiores que sunt in demonib9 cor
pa nõ habẽtib9 affligũtur tamen ab igne
corporali q qm̃ sancti in punitione malorum
ex diuia iustitia letantur sicut dr ps.lvij.
Letabitur iust9 cũ viderit vindictam.q hec
letitia designatur cũ dr (sumes parabolam
istã ẽ) Cõsequẽter ponitur exultatõ dãna
torũ cõtra principẽ inferni et ei9 exercituz
de augmẽtatõe pene demonũ eo q̃ indur/
erũt dãnatos ad pcẽm sicut angelorũ glo
ria crescit de saluatis p ministeriũ eorũ.et
hec insultatio damnatorũ designat cũ dr
(Jnfernus subtus conturbatus est in oc
cursum aduentus tui ẽ)(Ne leteris phi
listea)philistea interptat cadẽs potatõne
ido significat quãlibz psonam in potu exce
dẽtẽ ido sibi dr(ne leteris ẽ)naz letitia p
ueniens ex tali excessu q etiaz talis excess9
puenit ex defectu debite correptiõis ideo
subdit (qm̃ diminuta est virga percussoris tui
)id est tui correptoris qui te minus debite
correxit q qm̃ ex potu excessiuo oriunt̃ fre
quẽter alia peccata grauiora sequit̃ (dr ra
dice colubri).i.vini eo q̃ de ipso scribit̃ p
uer.xiij. Jngredit̃ blande sed in nouissi
mo mordebit vt coluber (egredient̃ regulus
).i.peccatũ graui9 vt adulteriũ vel homi/
cidiũ(q semẽ absorbẽs volucrem).i.intel
lectũ qui nat9 est sursũ in deum elauari.sed
absorbeat̃ p excessiuã potatõez vini(q pas
cent̃ primogeniti pauperũ)ab excessu pot9
abstinẽtiũ q dicunt̃ hic primogeniti vires
anime que reficiũt̃ q saluãtur in sobrietate
eccle.xxxi. Sanitas anime et corporis so/
brius potus(q interire facit̃ fame radicẽ
tuam).i.humidũ radicale i quo cõsistit vi
ta et ẽ consũpta p ebrietatẽ substãcia tua
consumit̃.eccl.xix. Oparius ebriosus nõ
locupletabitur(q reliquias tuas).i.pgẽi
em tuã quia consũpta patris substancia fi
lij nõ hẽnt vñ sustentẽt̃ in vita ca. 17.

ONus moab)per moab q̃ ex patre
interptatur puersitas iudeorum
significat.quibus dr Jo.viij.vos
ex patre diabolo estis(quia nocte vastata
est ar) per ar que erat metropolis in terra
moab significat Jrlm metropol iudee.p
hoc ergo q̃ dr hic nocte vastata ẽ ar signi
ficatur q̃ propter noctẽ erroris iudeoruz
contra xp̃m destructa fuit Jrlm per exer/
citũ romanorũ et alie ciuitates iudee per
ciuitates moab hic nominatas significate
Per clamores aũt et vlulatus moabitarũ
significãtur fletus et clamores iudeorum
in destructione ipsorũ.per hoc autẽ qđ se/
quitur infra (aque dybon replete sunt san
guine)signficat multiplex effusio sãguinis
ipsorũ (in cunctis capitibus caluicium ẽ)
per hoc significatur distractio captiuoruz
nã iudei per romanos partim fuerũt iter
fecti q partim in seruitutem venerũt q per
orbem dispersi ca. 16.

EMitte agnum domine ẽ.) Jstud
capitulum lr̃aliter exposui de xp̃o
q Moabitis mixti tamẽ. exponen
do tamẽ mistice p̃mo ponã totuz quod p
tinet ad xp̃m per quem significatur hic bo
nus prelatus eo q̃ xp̃i vicarius siue sit se/
cularis siue religiosus igit̃ cuz dicit̃(emit
te agnum domine ẽ.) Vox est ecclesie vi
duate deum deprecantis pro bono pastoẽ
qui sit dulcis q mansuetus sicut q xp̃s .o.
Math.xi. Discite a me quia mitis sum et
humilis corde(dominatorem terre) id est
carnis sue per rigorez disciplinę.talis erat
Paulus.ideo dicebat.i.chor.ix. Castigo
corpus meum q in seruitutẽ redigo ne for
te cũ alijs p̃dicaueriz ipse reprob9 efficiar
(de petra deserti) .i.de solitudine cõtẽpla
tõnis(ad montem filie sion) .i.ad regimẽ
ecclesie ad ẽ eni tales sũt p̃ficiẽdi q̃ hause
rũt in exercicio studij sacre scripture q̃ pos
sint in pplz sibi creditũ effũdere per doctri
nã q qz ẽm Grego.in bõis rectoribz debz
esse iuste osulẽs mia et pie seuiens discipli
na ido subdit̃(q p̃pabit̃ in mia soliũ ẽ) q
qm̃ aliq̃ sũt nimis tardi iustitiã exequẽdo

ideo sequitur (⁊ velociter reddēs qđ iustū
est audiuimus superbiā moab) ꝟ penit ex
positio mistica quantum ad moabitas ꝑ
quos significantur iudei vt dictū est capi
tulo ꝓcedenti sic ergo dicit (audiuim⁹ sup
biaz moab ⁊c̄) id ē iudeorū. ꝓmo xp̄m eis
missū despiciēdo ⁊ crucifigēdo ⁊ scđo ro
manis rebellando vt dicit iosephus libro
de iudaico bello (vlulabit moab) ꝑ quod
designantur cōtentio phariseoꝝ ⁊ saduce
orum de resurrectōne mortuorū. vt habet
act. xxiij. (qui letantur sup muros ⁊c̄) ex
confidentia nāq; fortaliciorum rebella ue
ris romanis (sburbana esebon derupta sūt
⁊c̄) ꝑ illa loca significantur iudee ciuitates
deserte per romanos (super hoc ven̄t me
us ad moab quasi cithara sonabit) gemē
do per compassionem. sicut in cithara
cantatur lugubre carmē licet ei destructō
ni iudeorum parum aut nihil cōpatiēdoz
erat tñ sanctitati locoꝝ in quibus xp̄s fue
rat ꝺceptus natus oblatus ⁊ sepultus ꝑ
ter quod xp̄us p̄uidens hāc destructōnez
fleuit per cōpassionem. luce. xix. videns ies⁹
ciuitatem sanctā fleuit sup illā ⁊c̄.

ONus damasci) in ꝟ capło lr̄aliť in
tellecto describitur punitio syrie.
ꝑ damascum ei⁹ metropolim itel
lecte ꝑter hoc ꝙ israel ad peccatum ydo
latrie pertraxit ⁊ punitio israel. eo ꝙ in ꝟ
sibi consensit ⁊ punitō assirioꝝ q̄ captiua
uerūt vtroſq; tamē iniqua volūtate. Mo
raliter ꝑ damascum que sanguinē bibens
interp̄tať significatur quilibet q̄ laboze ⁊
sanguine simplicium nutriť ⁊ potat sicut
est malus dñs ꝑ tranniđē. ⁊ quilibet de
ceptoz ꝑ fraudem ⁊ vsurarius ꝑ cupidita
teꝫ ꝑer israel assencientem significantur
mīstrantes predictis in opere malo. ꝑ as
sur qui captiuauit vtroſq; significatur ꝓn
ceps supioz malus qui spoliat ambos sua
cupiditate ⁊ potestate.

Capitulum .xviij

VE terre cimbalo alarum ⁊c̄) In ꝟ
capitulo ⁊ duob⁹ sequentibus de
scribitur ad litterā ꝓuaricatio egi
ptiorū ⁊ punitio eorum. In hoc ꝙ fuerūt
tribus vicibus debellati. semel per regem
babilonis. ⁊ hoc ꝺscribitur i hoc ca. cui⁹
cā fuit. quia ꝑ litteras ⁊ nuncios iudeis
auxiliuꝫ ꝓmiserūt ꝙ non impleuerūt ⁊ sic
iudei sp̄ eorū falsa confidencia fuerūt per
babilonos deuastati. Mistice vero per egi
ptios q̄ tenebrosi interpretātur heretici di
uersis erroꝝb⁹ obtenebrati significanť per
iudeos aūt ab egiptijs ꝺceptos simplices
xp̄iani ab hereticis decepti designanť. et
quia heretici per magnas ⁊ falsas ꝓmissi
ones decipiūt simplices. ideo terrā egipti
per quā heresis significať cimbalū alaruꝫ
significat. eo ꝙ heretici habent magna
verba. ꝙ veritate ⁊ pietate vacua. i. co ꝛ.
xiij. Si linguis hominum loquar. ⁊ āge
lorum caritatē aūt non habeā factus sum
velut es sonās aut cimbalū tinniēs. ꝑ oso
latōnē aūt iudeoꝝ in fine capti posťā vbi
dicitur (in illo tempore deferēť mun⁹ dño
exercituū ⁊c̄) significať reuersio iudeoꝝ
a sua pfidia ad fidē xp̄i ⁊ marime circa fi
nem mūdi. Moraliť aūt ꝑ egiptios q̄ iour
erunt iudeos ad rebellādū babilonis signi
ficantur illi qui suis p̄suasionib⁹ simplices
inducūt ad rebellādum supioꝝb⁹ suis. et
tūc nullū ferūt eis auxilium. ⁊ sic rebellā
tes remanēt cōfusi. Capitulum .xix.

ONus egipti ⁊c̄) ꝓncipiuꝫ huius ca
pituli litteraliter exposui de trās̄la
tōne saluatoris in egiptum ꝓter
p̄secutōnem herodis. vt habetur mat. ij.
Mistice per hanc translatōnem significa
ta fuit translatio verbi dei eo ꝙ xp̄us ē dei
verbuꝫ. ad gentiles. iudeis p̄sequentib⁹ a
postolos p̄dicātes ꝓter qđ paul⁹ ⁊ bar
nabas constanter eis dixerūt. act. xiij. Vo
bis oportebat primū loqui verbum dei. sed
qm̄ repellitis illud ⁊ indignos vos iudica
tis eterne vite ecce cōuertimur ad gētes
sic ei p̄cepit nob⁹ deus (⁊ mouebunť simu
lacra egipti) que corruerūt igrediēte dño
egiptum. vt dicitur in scolastica historia
ꝑ hoc autē significata fuit ydolatrie dele
ctio ꝑ predicatōnem apostolorum (⁊ cor
egipti tabescz) ¶hic describitur p̄cussio egi
pti ꝑ romanos. ⁊ hic in p̄te precedenti per
egiptū significata fuit gētilitas ad quā ver
bū dei trās̄iit ꝑ p̄dicatōnē ap̄lorꝝ ita hic ꝑ
egipti p̄cussionē a rōnis significata fuit p
secutō crudēliū ex gētilitate a romanis im
patorib⁹ ⁊ eorū ministris in qua p̄secutō
ne multi fuerunt mortui corporaliter. ⁊ a/

liqui ſpiritualiť apoſtatantes a fide criſti ſuſcepta. ꝙ quoniã impatores dicti ꝙ eorũ miniſtri gẽtiles erãt iõ ſubdiť (et cõcurrere faciã egipcios aduerſ⁹ egipcios) .ſ. pmiſſiue (et iterrogabũt ſimulacra ſua) ſcz manẽtes in ifidelitate (in die illa erũt quinq; ciuitates ꝛc) hic deſcribiť releuatio egipti p ſuſceptionẽ fidei criſtiane. p predicationem ſymonis apoſtoli. et beati marci euãgeliſte. ſicut plenius dixi in expoſitione literali. et quoniã hec expoſitio eſt etiã ſpiritualis. ideo ptranſeo de alia hic ponẽda.

capitulũ. xx.

IN anno quo egreſſus eſt tarchã azotũ cuz miſiſſet eũ ſargon rex aſſiriorũ) p regẽ aſſiriox diabolus ſignificatur. eo qõ ẽ rex ſup omnes filios ſuperbie vt dicit Job. xli. p tarcham q̃ iẽptať ſupfluus ſignificať cupiditas q̃ nõ eſt cõtenta neceſſarijs vt ſufficientib⁹ ꝫ ſemp querit ſupflua. p azotũ qui interptatur incendiũ. caritas intelligiť p hoc ergo qõ rex aſſiriorũ miſit tarchaz ad pcutiẽdũ azotũ ſignificať ꝙ diabol⁹ excitat cupiditatẽ in hõibus ad deſtruẽdũ in eis mutuã caritatẽ. qz cupiditas eſt venenũ caritatis. Dregl. in omelia. xxix. Anti qu⁹ hoſtis dũ mentẽ noſtrã ad rex tpalium dilectionẽ trahit ifirmiorẽ cõtra nos proximũ excitat q̃ ea ipſa q̃ diligimuſ auferre moliatur nec curat ãtiquus hoſtis hoc faciens. vt terrena tollat ꝫ vt caritatẽ in nobis feriat ꝛc (vade et ſolue ſaccuz de lũbis tuis ꝛc) p hoc qõ yſaias pphe/ta iuit nud⁹ tunc ꝙ diſcalciatus ſignificatur ꝙ p̃dicator veritatiſ creſcẽtib⁹ vicijs p defectũ caritati. ſicut dicit Matẽ. xxiiij Et quoniã abũdabit iniq̃tas refrigeſcet caritas multox. debet plus ſolito magis auſtere viuere. vt contra vicia efficacius p̃dicet verbo et opere. p hoc etiam ꝙ per illã nuditatẽ yſaie ſignificata fuit captiuitas egypciorũ et ethyopũ qui tenebroſi interpretãtur ſignificať ꝙ peccatores tenebris peccatox excecati. ducẽtur p diabolũ in captiuitatez iferni niſi peniteãt ante mortẽ (nudã ꝙ diſcalciatã diſcooptis natibus) p que ſignificatur ois boni ſubtractio et extrema cõfuſio in dãnatis.

Capitulũ. xxi.

ONus deſerti maris ꝛc) p deſertũ maris ſignificať mũdus put sonat in malũ. i. Jo. iij. Tot⁹ mundus in maligno poſitus eſt et dicitur de ſtũ eo qõ eſt morib⁹ incultus. peccatox ſpinis et veprib⁹ repletus (et deſertũ maris) eo ꝙ eſt turbinib⁹ cauſarũ turbat⁹ cõtra ipſum dicit p̃dicator veritatis (qõ turbines veniũt cõtra ipſũ). i. horribiles pene niſi peniteat vere ideo ſubdiť (qui incredulus eſt) verbis p̃dicatoris (infideliter agit) in peccatis pſeuerãdo ꝙ quia talis pſeuerãtia ꝺtemptuz parit ſicut dicit Prouerb. xviij. Impius cũ in pfundum peccatorũ venerit contempnit iõ ſequiť (aſcende clã) q̃ interp̃tatur deſpiciẽs propter qõ ſignificat cõtẽptũ (obſide mebra) q̃ iterp̃tať fames ãtiqua ꝙ ſignificat ãbitiõez q̃ parẽtes p̃mi voluerũt eẽ ſicut dñs. Genẽ. iij. Itẽ interp̃tať aque eminẽtes ideo ſignificat pfundũ pcorum (oẽz gemitũ eius ceſſare feci) p defectũ penitẽtie ꝙ qm̃ p̃dicator de talib⁹ anguſtiať iõ ſeq̃ť (pterea rpleti ſũt lũbi mei dolore) (babilon ꝛc) ideẽ ſignificať hoc nõie babilonis qõ ꝫus ſignificatũ ẽ p deſertũ maris ſcz mũdus pcis plenus. de quo dicit (babilõ vilca mea) nõ pter culpã ꝫ pter naturã (poſita ẽ mihi in miraculũ). i. admiratiõis materiã. ſ. quomõ liberũ arbitrium qõ eſt ordinatũ ad bonũ ſic obſtinate ꝺuertiť ad malũ (pone mẽſaz) id eſt ſacram ſcripturam tu predicator qui deſignaris per yſaiam (contemplare in ſpecula) diligenter videndo ipſam (comedẽtes et bibẽtes ſurgite principes). i. vos p̃dicatoreſ ſacra ſcriptura rfecti ꝙ pncipes i exercitu xpiano ſtituti. pſal. xliiij. Conſtitues eos principes ꝛc (arripite clipeũ). ſ oratiõis deuote ad rfiſtendũ poteſtati diabolice (hec eni dixit mihi dñs) p ſacraz ſcripturam vel ſpualez inſpiratiõnẽ (vade et pone ſpeculatorem) id eſt intellectũ ad intelligendum (et vidit currum duox equituz) p duas curꝛus rotas duo teſta mẽta deſignãtur. p duos equites xps et moiſes intelliguntur (aſcenſorem aſini). ſcilicet criſtum qui pullum aſine dicitur equitaſſe. matẽ. vicefimoprimo. (et aſcẽſorem cameli) ſcz Moiſen populi iudaici

ducē. camelus eni est animal gibbosuz. iō
significat ꝓplm iudaicum suꝑbum cōtra
dñm (suꝑ speculam dñi ego stans) ad sciē
dum eius voluntatem (ecce venit vir ascē
sor). i. viri accipiendo singulare ꝑ plurali
dr̄ exo. viij. Venit musca grauissima. id ē
multitudo muscarū ⁊ isti viri sunt xp̄us ⁊
moyses (⁊ dixit). i. dixerunt cōtra pecca
tores obstiatos ɔtra quos xp̄s ⁊ moyses
locuti sunt (cecidit cecidit babilō) p̄m⁹ eni
casus ē in culpā mortalē ⁊ scd̄s in gehēnā
(⁊ omnia sculptilia ei⁹ ɔtrita sunt) sculpti
le nanqꝫ luxuriosi ē ribalda ⁊ auari pecu
nia ⁊ sic de alijs in quib⁹ finē ponūt pcc̄o
res q̄ conteruntur cū in morte penit⁹ au
feruntur (tritura mea). i. egēs a me ꝑcus
sa ꝫ non emēdata (que audiui a dño) scz.
penā eternā obstinatis (annūciaui vobis)
hoc ei annūciare dz predicator veritatis (
onus duma) sicut dictū fuit in expositōne
litterali edom ⁊ duma idē significāt edom
aūt interp̄tat̄ terren⁹. ⁊ iō significat mor
dinatam cupiditatē terrenoꝝ ⁊ iō cū dr̄ (
onus duma ad me clamat) idē ē acsi dicēt
grauitas peccati cupidoꝝ expetit punitio
nem ꝑ iusticiā diuinā sic̄ dicitur. Gen̄. iiij.
Ecce vox sanguis fratris tui abel clamat
ad me de terra (dixit custos). i. dñs de q̄
dicitur. p̄s. cxxvi. Nisi dñs custodierit ciui
tatem frustra vigilat qui custodit eaz (ve
nit mane ⁊ nox). i. ꝓsperitatē cupiditatis
terrene. seq̄tur nox gehēne sicut patz luce
xvi. de diuite epulone. qꝛ tñ hec pena pōt
euadi ꝑ veritatē penitēciē sb̄ditur (si queri
tis querite conuertimini ⁊ venite). i. si q̄ri
tis veraciter euadere penā gehēne ɔuerti
mini ꝑ veritatē pnīe ⁊ venite ꝑ opa mise
ricordie (onus in arabia) h̄ loq̄tur ꝓp̄ha
contra saracenos q̄s denūciat ꝑ gladiuz
exterminandos. ꝑ qd̄ significat̄ illud qd̄
dixerūt aliqui doctores nr̄i de lege macha
meti ꝙ sicut ꝑ gladiū incepit ⁊ ꝑ gladiū
tenetur ita ꝑ gladiū terminabit̄.

Onus vallis visionis) hic ad lr̄am
loquitur ꝓp̄ha contra iudaicum
populū. Mistice vero ɔtra maluz
ꝓplum xp̄ianū qui ꝑ iudaicū significat̄. i.
coꝝ. x. Omnia i figura contingebāt ill' qui
ꝓplus xp̄ianus dr̄ vallis visionis eo ꝙ in
mltis declinauit ab eminētia virtutis licz

in informi fide maneāt saluatoris. ⁊ p̄mo
ꝓphetat ɔtra regnū ⁊ scd̄o ɔtra sacerdo
tium ibi (hec dicit dñs) circa primū ad lit
terā describitur destructō regni iude ꝑ na
buchodonosor tꝑe sedechie. iiij. R. vlti. ꝑ
quod significata fuit destructio regni iero
solimitani ꝑ saladinū tꝑe guidonis regis
Anno dñi. M. centesimo septuagesimosep
timo. quia tñ valde ɔpaciendū est ⁊ dolen
dum. sequitur (ꝓpterea dixi recedite a me
flebo amare ꝛc̄) ⁊ sicut destructōnis facte
sb̄ sedechia fuit duplex causa. s. falsa confi
dentia auxilio egipti. ⁊ derisio ꝓphetarū
ꝓut describitur hic ad litteram sic destru
ctōnis facte sub rege guidone fuit duplex
causa. s. falsa confidentia qua magis cōfi
debant xp̄iani de virtute ꝓpria q̄ꝫ diuina.
vt dicit ep̄s achonensis in libro de gestis
trāsmarinis ⁊ derisio p̄dicatoꝝ ad penitē
ciam eos inducencium. ipsi vero ꝑ ɔtrari
um vitam voluptuosā ducebāt. iō subdit̄
(⁊ ecce gaudium ⁊ leticia occidē vitulos
ꝛc̄) (hec dic̄ dñs de⁹ ꝛc̄) h̄ ꝓphetat ɔtra sac̄
dotium ⁊ per sobnā p̄positum templi sig
nificatur malus prelatus in ecclesia d̄i cui
dicitur (tu quis hic) quasi diceret non de
beres i hac dignitate stare (aut quasi quis
hic) quasi diceret non es vere prelat⁹ sed
fantasticus. osee. xi. O pastor ⁊ ydolum de
relinquēs gregē qꝛ excidisti h̄ tibi sepulcꝝ
quasi dicerz in inferni pena erit sepultura
tua. sicut. Luce. xvi. dicitur de diuite epu
lone mortu⁹ ē diues ⁊ sepultus ē in īferno
(ecce dñs asportari te faciet) de presenti se
culo ꝑ mortem (sic̄ gallus gallinati⁹) qui
non facit opera galli ꝫ galline sic mal⁹ pre
latus nō facit opera p̄lati. s. verbo ⁊ exem
plo docere ꝫ magis op⁹ muliebre viuēdo
deliciose (coronās coronabit te tribulatōe
). i. vndiqꝫ tribulabit te. sicut corona cir
cundat caput (mittet te in terram lataz)
. i. in gehenne penaz. mat. vij. Lata est via
⁊ spaciosa porta que ducit ad perditōnem
(ibi morieris) morte secūda (in die illa ꝛc̄
) Contingit autē aliquando ex dei benefi
cio. ꝙ optimus prelatus succedit pessimo
⁊ sic dicitur (et erit in die illa vocabo ser
uum meū ꝛc̄) id est bonum prelatum (Et
erit quasi pater habitantibus ierusalem)
. i. religiosis (⁊ domui iuda). i. secularib⁹

actiuis(et dabo ei clauē).s.sciēcie q potē cie (et figā eum pauxillū)ad debiles sup portādum (Jn illa die auferet pauxill⁹) .i.plat⁹ mal⁹ q̄ erat i loco fideli. q̄ntū ad officiū.tamē indigne ꝓpter abusū (q peri bit qđ pepēderat in eo)i.onus adherens sibi in malo Caplm xxiij.

ONus tyri)in h̄ capitulo scđm sen sū litteralē describitur tyri destru ctio ꝑ caldeos et ei⁹ repatio per dñm et sc̄ificacō diuiciaruz ei⁹ dño post septuagita annos Moralit autē ꝑ tyrum q̄ interp̄tat angustia pc̄oz.significat qui peccatoꝝ aculeis cruciat Jsai.xlviij :Nō ē pax ip̄is dicit dñs. ꝑ caldeos ei⁹ destru ctores significant demones ip̄m spolian tes gratuitis q i naturalib⁹ vl̄nerātes .si cut significat.luc.x.ꝑ parabolā illi⁹ q̄ in cidit i latrones. ꝑ r̄pationē xo tyri p⁹an nos .septuaginta significatur peccatoris restitucō ad statuz gratie penitencia per fecta septuaginta namq resultant ex du ctu denarij qui signat perfectionē eo q̄ est limes numerozū per septenarium qui sig nat vniuersitatē eo q̄ omne temp⁹ reuol uitur septē diebus et sic septuaginta per fectam penitentiā significat đ peccatis oi bus.per h̄ autem q̄ subdit(et rursuz erit cum fornicabitur)significatur q̄ habitu atus in peccatis post penitētiam verā ali quando recidiuat propter habitū inclinā tem qui non statim tollitur ꝑ penitenciaz seo quoniam talis recidiuatio per opera misericordie sanatur ideo subdit (et erūt negociacōes eius et mercedes eius q sc̄i ficate domino)propter q̄ dicitur danicl iiij. Peccata tua elemosinis redime et in iquitates tuas i misericordijs pauperum

ECce dñs nudabit Ca.xxiiij terrā ꝛc̄.) Jn precedētib⁹ ysaias denūciauit diuersarum gentiuz et regnoz̄ subuersionē et h̄ secundum sē sum litteralem Jn h̄ autem capitulo đnū ciat ad literam vt videtur generalez mū di subuersionē per tribulationez antichri sti per ignem conflagrationis aduentum iudic̄ precedentem q̄ erit ad gloriā electo rum et ignominiā iniquoz̄ et sic litterali ter exposui propter q̄ sensus litteralis est ec̄ moralis et ideo đ moralitate nō mihi videtur hic aliq̄o addendum nisi q̄ illa ꝑ dicta sunt a ꝓpheta vt quilibet ex istorum consideratione se preparet per opera iusti cie vt venientem iudicem videat consola biliter et secure Ca.xxv.

OMine deus meus exaltabo te) ꝛc̄. Jn principio huius ca.scđz sē sum litteralem ponitur gratiar actō prophete đ sibi facta diuinitus reue latione sicut danielis scđo ponitur gratia rum actio de visione nabugodonosor re uelata danieli et in h̄ moraliter docemur q̄ de omni cognitiōe veri maxime circa diuina .debemus deo regratiari(Super hoc laudabit te ꝛc̄.(istud litteraliter expo sui de sanctis laudātibus deum de euasi one duplicis mali.s.persecutiōis tirānoꝝ preterite q psecutionis antichristi future et de duplicis boni collacione .s.sacramē ti eucaristie de preterito et immortalitat. glorie de futuro .et sic sensus litteralis est etiā spiritualis nec occurrit mh aliud ad/ dendum nisi q̄ per hoc docemur deo gra tias agere đ cuiuslibet mali euasiōe et cu iuslibet boni consecutione Ca.xxvi.

IN die illa cantabitur ꝛc̄.) Jn hoc capit. secūdum litteralē sensum describit graci arum actio sanctoz̄ et eoz̄ exultatō in beneficijs in celo recepetis. que sunt admissio eoꝝ ad gl'az q exclsio reꝓbōz̄ ab eo qz sic̄ sc̄i letāt de ꝓpria gl'a sic etiā le tāt đ dina iusticia i r̄ ꝓboꝝ péa. p̄s qui le tabit iust⁹ cū viderit vindictā q sic sēsual'ra li ñ videt adūcō nisi q̄ ꝑ ip̄m debe⁹ exci tari ad imitāō vitā sc̄oꝝ vt cū ip̄is possi⁹ ad gl'az admitti q maloꝝ vitā đuitaē ne soc̄ñ simus sue pene . Ca.xxvij

IN die illa visitauit dñs ꝛc̄.) h̄ ad lrāz đscri bit deiectō demonū q̄ fiet in iudicio fiali q m̄ p̄m gregl..om̄.r. oim iniquoꝝ caput ē diabol⁹ q hi⁹capitl.mēbra sūt oēs iniq̄ iō cap'm istud morali pōt expōi đ điectōe iniquoz̄ q̄ simul in penā gehēne vadunt cū diabolo q sic dicit(Jn die illa).s.iudi cij(visitabit dominus in gladio suo duro) iste gladius est illa terribilis sentencia q̄ ponitur math. xxv. Jte maledicti in ignē eternum qui paratus est diabolo et ange lis eius ꝛc̄.(super leuiatan) qui interpre tatur additamentū eoz̄ ideo significat

peccatorem adventē peccato peccatū(ser
pentem vectem).i.in peccatis firmatū. p
malum habitum adquisitum.sicut vectis
firmat hostium(q super leuiathan serpen
tez tortuosum)sīc ei peccator dr̄ leuiathā
eo ꝙ addit peccatū peccato.sic dicitur ser
pens ex peccati veneno q etiā tortuos⁹ qz
declinat a diuine legis q rōnis recto iudi
tio(q occidet cetum q̄ est in mari) .i. tirā
num qui deuorat simplices sīc̄ cetus ma/
ris pisces(in die illa 2c̄) sicut in die finalis
iudicij reprobi ofundentur sic iusti exalta
būtur iō dicitur(in die illa vinea meri) .i
ecclesia xp̄i a peecato purissimi(cātabit ei
)gratias agēdo sibi(ego dns q̄ seruo eaz
)a neq̄cia hereticorum dando sibi verā sa
pientiā q a violentia tirannorū dādo sibi
paciētiā(repente ꝑpinabo ei potū) aduer
sitatis tpalis(ne visiteť)in cōdēnatōe iudi
cij final(nocte q die ƀuo eā)aduersitatis
ne p impaciētiam frangatur q die ꝓsperi
tatis.ne p superbiaz eleuetur(quis dabit
me spinam 2c̄)ƀ vsq; ad finē capli fm sen
sum litteralem tractatur vna q̄stio.s. vtz
deus parcere debuit iudeis a ꝓsecutōe ro
manoz ꝑ ꝑpē bonos eiusdē populi.s. apl̄os
q alios credentes ex iudaismo.q rndetur
ꝙ nō.qz fuerūt xp̄i ꝓsecutores q apl̄oruz
aliorū qz credētium i xp̄m.iudei tñ credē/
tes in ipm tūc fuerūt saluati ab illa ꝓsecu
tōne nā monitu angeli trāsierunt i regnū
agrippe q̄ cōfederat⁹ erat romanis .q sic
fuerūt ibi saluati.vt dicitur i ecc̄astica histo
ria .Mozalitas āt hui⁹ē ꝙ firmiť est adhe
rendū deo .nā adherētes sibi semp saluat
spūaliter q aliquādo etiā corporaliter .sīc̄
patet in ꝑfito exēplo.

Capitulum .xxvij.

Ec corone supbie 2c̄)postqz ysaias
ꝑphetauit ptra diuersas gētes.ƀ
ad litterā ꝑphetat ptra ꝑƀaruz
ptemptores .q primo ptra illos de regno
israel.p quos significanť in ecc̄a sacerdo
tes q clerici peruersi q̄ predicatores vita
tis paupes cōtemnūt ipediūt q affligūt si
cut amasias sacerdos samarie frequēter
afflixit amos ꝑƀam dñi q ozias filiꝰ ei⁹
ſpz vecte p tpa trāsfixit vt dicit icronim⁹
in plogo sup amos ꝑphetā talib⁹ igiť cle
ricis mistice dr̄ ƀ ve corone supbie q̄ fuit
ꝑmo signū hūilitatis .ƀ nunc abutunť ea
mali clerici ꝑ signo supbie q malignitatis
(ebrns effraim).i.excedētib⁹ i cibis q poti
bus(flozi decidēti)nā tales exciderunt ab
honestate clericali(gle exultatōnis ei⁹).i
demonis q̄ gaudet in reb⁹ pessimis inť q̄s
est deiectio clicalis sāctitatis(q̄ erāt in ver
tice vallis pinguissime)ƀ dr̄ ꝑpter plenitu
dinē diuiciaz ecc̄e q̄b⁹ mali abutunť ad
carnalitatē q superbiā deducēdā ꝑpť qō
ſƀditur pena cū dicitur(ecce valid⁹ q fort/
tis dns)ad puniēdum tātū malū(in die il
la 2c̄)sicut eni mali clerici ptēptores bono
rum sunt acriť puniēdi ita boni ab eis con
tēpti sūt magnifice p̄miādi iō dicitť(in die
illa erit dns corona gle).i.redd̄s p̄mium
glosū(reliquo pplī sui).i. pauperib⁹ religi
osis fidelr laborātib⁹ in ecc̄a dei. verunta/
men qz aliq̄ eorū irretiti sunt vicijs p̄ccis
iō ſƀditť verum(hi q̄z pre vino nescierūt)
ꝑpter quod mouetť questio cū ſƀditť(q̄ do
cebit sciam 2c̄).s.salutis nō solū speculatie
ƀ etiā practice q rndetť cū subditť(ablacta
tos a lacte auulsos ab vberib⁹).i.sepatos
a delicijs carnalib⁹ cui⁹modi sūt boni re
ligiosi q studiosi(q erit eis verbū dñi) hic
ad lr̄am describitur pena vitatis illusorū/
bus iflicta p caldeos q̄ fuit breuis respecti
ue .qz durauit tātum septuagita ānis fm
numez maiorē q̄nquagita duob⁹ tantuz
ſpz minorē ꝑpter qō moralr significat penā
q̄ illusorib⁹ vitatis alr infligiť a deo in p̄/
senti(ꝑpter hoc audite 2c̄) ſhic ad lr̄az de
scribitur pena vitatis illusorib⁹ inflicta p
romanos.s.iudeis obstinatis q̄ fuit q ē lō
ga .qz iā durauit.M.cc.lxij.ānis.s. Anno
dñi.M.ccc.xxxvij.nec adhuc apparet ali
quod signū liberatōnis ipōrum ꝑpter qō
moralr significat penā eternā veritat. illu
sorib⁹ infligēdā(idcirco hec dic̄ dns 2c̄)po
sita pena illusoz vitat. ƀ osequēter descri
bit stabilitas veritat. catholice sup petrā
firmā .s.xp̄m fūdate ꝑpter qō sensus lr̄alr
ē etiā spūalis Nec occurrit alib⁹ oueniētior
hic ponendus.

Capitulum .xxix

Eariel 2c̄)in ƀ capło lr̄alr intelle
cto p̄dicit duplex destructio ieru
salē ꝑpter vitatis illusionē prima
facta fuit p caldeos q̄ tpe fuerūt illusores

veritatis sicut patz in illusione verborum Jeremie ⁊ aliorũ sanctorum ꝓphetarum. sicut scribitur. iiij. ℟. Secunda destructio fuit ꝑ romanos ꝓpter illusionem veritatis a christo ei⁹ qꝫ discipulis p̃dicate Per primam cuius captiuitas fuit breuior. vt dictum ẽ ca. precedenti significat̃ pena tẽporalis que aliquãdo infligitur illusoribꝰ veritatis nã ⁊ tunc fuerũt tẽporaliter afflicti. per secũdam vero q̃ est diuturnior significatur gehẽne pena que est illusoribus veritatis ꝑmanentibus in sua malicia reseruata (ꝓpter hoc dicit dominus ad domũ iacob ꝛc̃) hic ad litteram p̃dixit ysayas tempus excecatõnis iudeorum futurꝝ tempore illuminatõnis apostolorũ. qui fuerunt de eodem populo. ꝑ quod moralit̃ significatur ꝙ p̃dicator veritatis catholice q̃ per ysayam figuratur annunciando ꝟtutes ⁊ premia bonorum. debet simul denũciare vicia penas qꝫ malorum. naz opposita iuxta se posita magis elucescunt. et sic mali habent maiorem occasionem cõuertendi se ad bonum. ⁊ boni ad magis proficiendũ.

Capitulum .xxx.

Ve filij desertores ⁊c̃) In hoc capitulo ꝟm litteralem sensum arguuntur filij iuda de h̃ ꝙ ꝯfidẽtes d̃ egiptijs bellauerunt nabuchodonosor regi cui seruire iurauerant per dominuz deuz. vt habet̃. ij. ꝑal̃. in fine nec illa rebellio ꝓfuit eis ꝫ multum nocuit. moralit̃ autẽ ꝑ istos qui dicunt̃. h̃ filij desertores significant̃ claustrales. q̃ ex ꝯfidẽtia sc̃larium claustrũ deserunt. qd̃ est eis ꝯfusibile ⁊ noxium p̃mo sp̃ualiter qꝛ sunt fractores voti ⁊ ec̃ excõicati. ruunt ec̃ de peccato ĩ peccatum tanqꝫ derelicti a deo. ⁊ ptãti demonum sb̃iugati. Scd̃o nocet eis corꝑal̃r qꝛ seculares in quibꝰ ꝯfidebãt frequẽter attediãtur de ipsis ⁊ expellũt eos a se aliq̃ ꝓpt̃ ꝯscientiam timẽtes excõicatõnẽ ⁊ aliq̃ ꝓpter vtrũqꝫ ⁊ sic defraudati ad latrocinia se ponunt vel celebrant excõicati. vl̃ alia mala ꝑpetrant ⁊ aliqui egestate ꝯpulsi reuertunt̃ ⁊ grauit̃ ac ꝯfusibil̃r puniũtur. (ꝓpterea exspectat dñs ⁊c̃) h̃ ad lr̃am post filiorũ iuda increpatõnẽ ꝓph̃a denunciat eorũ ꝯsolatõnẽ ꝑ xp̃m futuram. more bõi sam aritani post vinum mordificatiuum infundentis oleum lenitiuũ. Moraliter autem exponi potest ꝯsequenter ad p̃dictam de apostatis expositõnem. nã aliqui eorũ ex diuino respectu vere penitentes reuertuntur ⁊ impositã sibi penam nõ solũ pacienter sustinent ꝫ etiã maiorẽ accipiũt ex se ipsis ⁊ sic magis ꝓficiunt in bono ꝟtutis qꝫ aliqui q̃ nunqꝫ per apostasiam ceciderũt vnde grego. exponẽs illud luce. xv. Gaudium erit in celo suꝑ vno peccatore penitenciaz agente qꝫ suꝑ non aginta iustis dicit dux in prelio militẽ illum pl⁹ diligit q̃ post fugam reuersus hostem fortit̃ p̃mit qꝫ illum q̃ nunqꝫ terga p̃buit. nec vnqꝫ aliq̃d fortiter fecit sic ⁊ agricola illã terraz plus amat q̃ post spinas vberes fruct⁹ facit qꝫ illaz que nunqꝫ spinas habuit nec vnqꝫ frugem vberẽ ꝓducit de talib⁹ dr̃ qd̃ sb̃ditur (erũt oculi tui vidẽtes p̃ceptorẽ tuũ ꝛc̃ ecce nomẽ dñi) h̃ ad lr̃am describit̃ deiectõ demonis ĩ iudicio finali. ⁊ sic expositõ ista nõ solum ẽ lr̃alis ꝫ etiã sp̃ualis ꝓpter qd̃ aliã addẽ non oportet.

Capitulum .xxxi.

Ve q̃ descendũt in egiptum ꝛc̃) hic ad lr̃am arguit̃ populus israel eo ꝙ ex ꝯfidentia regis egipti. rebellauit regi assyriorum. ꝓpter quod fuit a rege salmanasar captiuat⁹. moralr̃ per h̃ significãtur illi q̃ procedũt ad bellum magis cõfidẽtes de apparatu magno in eq̃tibus ⁊ ceteris bellicis dispositionibus. qꝫ de deo propter quod frequenter superati leguntur ⁊ per experientiã viden t̃. ꝑ h̃ ec̃ significant̃ illi qui in bello ⁊ contra vicia nimis ꝯfidũt d̃ ꝟtute ꝓpria ꝓpt̃ qd̃ alr̃ dimittunt̃ cadere in vicia enormia. vt sic cognoscãt ꝓpriã fragilitatẽ ⁊ humilient̃. vt ĩ bonũ melius reformẽt̃ ꝓpter quod subditur (conuertimini sicut ĩ profundum recesseratis filij israel).

Capitulum .xxxij.

Ecce ĩ iustĩa regnabit rex ꝛc̃) h̃ ad lr̃az agitur de ꝟtute regl. ezechie ꝑ quã bon⁹ rex signat̃ de q̃ dr̃ (ecce ĩ iustĩa ꝛc̃) q̃ sic̃ dic̃ ph̃us. v. ethicoꝝ ẽ p̃clarissiã ꝟtutũ ꝓpt̃ qd̃ decz statum regl. p̃claꝝ (⁊ p̃ncipes ĩ iudicio preerunt) nam membra regis debẽt capiti conformari. (Et erit vir) id est q̃libet de populo sb̃dito

(ſicut qui abſconditur a vento ꝛc̄) q̄z quā
do rex ⁊ principes ſunt boni ſ̄bditi ſunt in
magna ſecuritate poſiti (non caligabunt
oculi videntium).i.talis regis ꝯſiliarij ñ
ſunt ꝑ auariciam excecati (⁊ aures au di
entiū diligenter auſcultabūt).i.popul⁹ ſ̄b
iectus erit ad obediendum paratus (⁊ lin
gua balbozū loquetur velociter ⁊ plane)
.i.ſimplices de populo potuerūt iuſticiam
ſuam i iudicio ꝓponere ſine aduocatoꝛuz
cōſilio qui magis ſuis fraudulēcijs impe /
diūt q̄z expediunt notitiā veritatis (nō vo
cabitur vltra is qui inſipiēs ē p̄ceps ꝛc̄)
tales ei in ſtatu ſuo nō ſunt niſi eq̄uoce ſic̄
princeps lapideus aut depict⁹.imo peius
q̄z nulli nocet pictura ⁊ multis nocet taliū
malicia.ió ſubditur (fraudulenti vaſa peſ
ſima ſunt) q̄z ſimplices decipiunt ió ſ̄bdit̄ (
⁊ per dēdos mittes in ſermone mēdacij)
⁊ quoniam vꝛozes talium de rapinis gau
dent.⁊ ad eas viros ſuos excitant ió ſub
ditur (mulieres opulēte de rapina audite
vocem meam) ⁊ que ſit illa ſ̄bditur (poſt
dies ⁊ annū ⁊ vos conturbamini).i. tpe
a deo terminato acrit̄ puniemini.⁊ ſubdi
tur ad hoc argumentum.cū dr̄ (ſuper hu
mū ꝑpli mei ſpine ⁊ vepꝛes aſcēdēt).i.ſup
populū deo ſuientē tribulatōnes aliquan
do veniūt.⁊ multo magis punient̄ tirāni.
⁊ eoꝛum familie q̄ de bonis alienis laute
viuūt ⁊ delicioſe (gaudiū onagꝛozuz) reſi
duum huius capli ad lr̄am exponit̄ de ſal
uatōne facta ꝑ aduentum xp̄i ꝓpter quod
non indiget alia expoſitōne ſpūali.

Capitulum xxxvij.

Ue q̄ prędaris) ſ̄b ad lr̄am exponi /
tur de rege ſennacherib q̄ ſupbe
deū blaſphemauit ⁊ populū iſrael
afflixit multipliciter ⁊ ſpoliauit. Miſtice
vero poteſt exponi de antixp̄o de quo dici
tur.ij.theſſ.ij.qui aduerſatur ⁊ extollit̄ ſup̄
omne q̄d dr̄ de⁹ aut q̄d colit̄ ita vt in tē
plo dī ſedeat tanq̄z ſit deus ipe ec̄ populū
dei multū affliget ⁊ ſpoliabit.tñ finalit̄ de
ſtruetur ſicut dr̄ ibidem.quē dñs ieſus in /
terficiet ſpū oꝛis ſui.⁊ deſtruet illuſtratio
ne aduentus ſui ⁊ hoc faciet xp̄s ad p̄ces
fidelium ab antixp̄o afflictoꝛū in quoꝛū p
ſona ſ̄bditur (dñe miſerere mei te enī exſpe
ctauim⁹ ꝛc̄) ⁊ q̄m ſm̄ communē opinionē

ꝑ angelum de mandato xp̄i fulminabit̄ ⁊
magna ꝑs ſui exercit⁹ et alij fugiēt territi
ꝓpter quod eoꝛū ſpolia remanebūt fideli
bus poſt mortē antixp̄i remanentib⁹.ió
ſubditur (a voce angeli fugerūt populi).⁊
antixp̄o diuncti (ecce videntes) ſ̄b reuertit̄
ꝓpheta ad denūciandum mala que faciet
antixp̄s ante mortem ſuam.d. (ecce vidē
tes clamabunt foꝛis).i.homines litterati
clamabūt extra antixp̄m in oꝛone ſecrete
q̄ tunc non audebunt loqui extra eum pub
lice (angeli pacis amare flebūt) q̄z religio
ſi occultantes ſe gement (Diſſipate ſunt
vie) quia fideles non audebunt ꝑ terram
tranſire (irritum factum eſt pactū) naz ec
cleſiam quātum poterit deſtruet q̄ ſignifi
catur ſ̄b per libanum ſaron et carmelum et
quia de mādato dñi fulminabit̄ vt dictum
eſt ſupꝛa.ſequitur (nūc cōſurgam dic̄ dñs
ꝛc̄) et patet littera q̄ facili pōt ad ꝓpoſitum
applicari (cōtriti ſunt i ſyon peccatoꝛes)
ſ̄b ad litterā deſcribitur abiectio ſobne pō /
tificis qui ſennacherib adheſit ꝑ quez mi
ſtice ſignificat̄ quilibet prelatus mal⁹ qui
timoꝛe mortis antixp̄o adherebit.ꝫ q̄z tūc
electi firmiter ſtātes merebunt̄ gloriā celi
ſequitur (quis poterit habitare de vob cū
igne d euoꝛāte).i.firmiter ſtare in antixp̄i
tribulatōne (q̄s habitabit de vobis cum
arꝺoꝛib⁹ ſempiternis).i.in tēptatōnib⁹ de
monū ſemper ardentium q̄z poꝛtāt ignez
ſecum.et in antixp̄i tribulatōne aſtabunt
ſibi in perſecutōne fidelium (⁊ reſpondet
qui ambulabat in iuſticijs ⁊ loquitur ve /
ritatem ꝛc̄) iſte ſupple in antixp̄i tribulatio
ne poterit ſtare ió ſubditur (iſte in excelſis
habitabit vt munimēta ſaxoꝛum ſublimi /
tas eius).i.firmitas tronoꝛum. nam ſan
cti ſm̄ qualitatem meriti aſſumuntur ad
oꝛdines angeloꝛuz (panis ei datus eſt) io ē
xp̄s qui eſt panis viuus (aque ei⁹ fideles
ſunt).i.dona ſpūſſancti vnde dicit ſalua /
toꝛ.Jo.vij.Qui credit in me ſicut dic̄ ſcri
ptura flumina de ventre eius fluent aque
viue ſ̄b autem dixit de ſpiritu quem accep
turi erant credentes in eum (regem in de
coꝛe videbunt) viſione clara ⁊ beatifica (
oculi eius terram cernent delonge).ſcili
cet terram viuentium. quia viuentes in
coꝛpoꝛe moꝛtali celeſtia meditantur ⁊ per

oppositum. subditur ad litteram de sobne
eiectōne per quā mal⁹ p̄latus significat̄.
ꝓpter quod de eo mistice dr̄ (vbi est lr̄at⁹
ꝛc̄). i. vbi est mal⁹ prelat⁹ qui scriptutā sci
re debuit ⁊ v̄ba legis pōderare ⁊ ꝑuulos
docere cui questioni pōt respōderi abscon
dit⁹ est in iferno iferiori. qꝛ quāto stat⁹ al
tior tanto casus grauior. iō d̄ ipso ⁊ existē
tibus cum eo. subditur (populū imprudē
tem nō videbis). i. prelatum dānatū cum
familiis suis nō videbis ēplius in magni
ficēciis suis (populum alti sermonis). i. su
perbū in verbis q̄les sunt mali p̄lati ⁊ ad
herentes sibi (in quo nō est sapia). scz. de
sursum descendēs. ꝫ illa que ē terrena ani
mal. ⁊ diabolica ⁊ quoniā opposita iuxta
se posita magis elucescūt. iō ꝓ h̄a ꝯsequē
ter inducit ad cōtemplatōnem glorie cele
stis. d. (respice syon ciuitatem solennitatis
nr̄e) nam ibi est laus ingens (ciuitatē opu
lentā). i. omnibus bonis plena tabernacu
lum qd̄ nequaq̄ trāsferri poterit ꝛc̄) ꝑ qd̄
significat̄ securitas sempiterna. ⁊ subdit̄
causa cū dicitur (dn̄s legifer nr̄ ꝛc̄) (laxa
ti sunt funiculi tui) h̄ ad lr̄am dicitur de sē
nacherib ꝑ quem sicut dictū est antixp̄s
significatur cui⁹ funiculi ad capiēdū om
nes fideles extendētur (ꝫ nō p̄ualebūt) nā
electi saluabuntur. ꝓpter q̄s breuiabit̄ ei⁹
ꝑsecutio. vt dr̄ mat. xxiiij. iō subditur (sic
erit malus tuus vt dilatare signum neq̄
as aliqn̄) nā sic̄ impedit̄ v̄tus naute. qd̄
non pōt velū leuare ⁊ tūc impeditur eius
nauigatio sic antixp̄i v̄tus auferet̄. ⁊ ces
sabit eius persecutio (tūc diuident̄ spolia
p̄daꝝ multarum) ab antixp̄o raptarum
que diuidentur fidelibus post antixp̄i mor
tem remansuris.

.Capitulum .xxxiiij.

Accedite gentes ꝛc̄) h̄ ad lr̄am de
scribitur ꝑsecutio generalis alia
rum gētiū per regē babilonis que
confusio interp̄tatur. iō ꝑ ip̄m dyabolus
significatur. q̄ est rex inferni vbi null⁹ ē or
do ꝫ summa confusio. ip̄e vero ꝑsequitur
generalit̄ gen⁹ humanū potencia. neq̄cia
⁊ astucia. ꝓpter quod soliciti debem⁹ esse
de bona resistentia. iō dicitur (accedite gē
tes ꝛc̄). s. ad resistendū impugnatōni dēo
num (qꝛ indignatio dn̄i sup̄ omnes gētes
ꝛc̄) dr̄ aūt domin⁹ gētibus idignari inquā
tum ꝑmittit homines a demonib⁹ graui
ter temptari (⁊ furor illi⁹ sup̄ miliciā eoꝝ
). i. super magis ꝑfectos q̄s deus aliquā
do ꝑmittit temptari graui⁹ vt patet in ne
gatōne petri (interfecti eorū) peccato mor
tali (ꝓ ijcientur) in foueā inferni (tabescēt
montes a sanguine eorū). qꝛ prelati ⁊ reli
giosi qui ꝑ montes significant̄ dolēt d̄ dā
natōne hoim (⁊ complicabuntur sicut lib̄
celi). i. viri perfecti quorum conuersatio i
celis est qui dicūtur hic cōplicari ex timo
re ꝓprie fragilitatis. ⁊ diuine seueritatis (
Ecce sup̄ ydumeā) hic ponitur persecutio
spēalis. s. ydumee que sanguinea interpre
tatur ꝓpter quod per eam ecclesia xp̄i san
guine redempta significatur ⁊ sic dicitur
(ecce super ydumeam descendet) scilicet.
ira dei inquantum permittit eam pecca
tis enormibus maculari (⁊ super populū
interfectionis ꝛc̄). id est super clericū. qui
dicitur populus interfectionis ad iudiciū
quia iusto dei iudicio sic permittitur spiri
tualiter iugulari. ⁊ sic iustius punientur.
vnde subditur (gladius meus repletus ē
sanguine ꝛc̄) Per sanguinem significātur
peccata iracundie inuidie ⁊ huiusmodi. ꝑ
adipem vero peccata carnalis concupis
centie que vigent in clericis. ⁊ in obstina
tis punientur pena gehene (⁊ descendēt
vnicornes cum eis ⁊ cetera) ꝑ vnicornes
⁊ thauros significantur demones cuꝫ eis
puniendi (⁊ inebriabitur terra eorum san
guine ꝛc̄) Per terram intelliguntur layci
terrenis actibus implicati. qui peccati in
terficiuntur clericorum dicentes. quare
non faceremus. quia clerici ⁊ religiosi ta
lia faciunt qui sunt doctores nostri (⁊ con
uertentur torrentes eius in picem) id est
doctrine ecclesie in contemptum ⁊ vilita
tem. Gregorius omel. xxxvij. Cuius vita
despicitur. restat vt eius predicatio contē
natur. (⁊ humus eius in sulphur.). id est
corpus quod est de humo post resurrecti
onem ardebit igne gehēne fetido ⁊ eterno
(Non erit transiens pena) Quia nullus
euadē poterit d̄ gehenna (Et possidebunt
eam onocrocalus ꝛc̄) ꝑ hec animalia si
gnificantur diuersa demonia (⁊ super eaꝫ
extendetur mensura). s. diuine iustie in de

solatōnem .ſ. finalem q̄ cōſummatā ſicut ꝑ oppoſitum glā ſanctoꝝ eſt gratia cōſū mata ıō ſb̄ditur (nobiles eiꝰ) .i. virtuoſi de eccleſia (non erūt ibi) ꝙ in gl'oria celeſti (regē potius inuocabunt) .i. deū continue laudabūt (q̄ erūt omnes p̄ncipes eiꝰ) .i. omnes in eccā ſupbe dominātes (in nihi lum) .i. totaliter deiecti (q̄ orient̄ i domibꝰ eius ſpine ꝛc̄) ꝑ que ſignificant̄ diuerſe pe ne que ſunt in gehēna (q̄ erit cubile draco num ꝛc̄) .i. demonum diuerſorum .q̄ quo niam ſcripta ſunt in nouo ac veteri teſta mento. ſubdit̄ (req̄rite diligenter in libro domini ꝛc̄) vt ꝑ bonā cōſideratōnem iſto rū poſſitis penas euadere tormētoꝝ.

Capitulum .xxxv.

Letabitur deſerta ꝛc̄) Iſtud capi tulum litteraliter expoſui de eccle ſia xp̄i ex iudeis q̄ gētibus collēa q̄ ſic ſenſus litteralis ē etiam ſpūalis .pōt tamen cum hoc exponi moraliter de quo libet peccatore ad deum cū magna penitē cia reuertēte q̄ ſic aliquando plus in meri to ꝓficit .ꝙ ille q̄ innocētiam ſeruauit. vt dictum ē ſupra .xxx. ca. ꝑpter quod dr̄. Ro v. Vbi abūdauit delictum ſupabūdat et gratia q̄ de tali conſequēter pōt dici (leta bitur deſerta inuia ꝛc̄) qꝛ pſona prius a dō deſerta. letat̄ in dño q̄ germinat i bono ꝑp ter qđ ſubditur de taliū premio (ipi vide būt gloriam domini facie ad faciē) q̄ cū tales non ſibi tantum ꝓficiūt ꝑ vite meri tum ꝙ etiam alīs ꝑ exemplum. ideo ſb̄di tur (confortate manus diſſolutas q̄ꝛ) ad bene operandū q̄ ſb̄ditur p̄miū cum dici tur (deus ipe veniet q̄ ſaluabit nos. tunc aperiētur oculi) q̄ prius erāt clauſi ad vi dēdum ea que ſunt ſalutis (q̄ aures ſurdo rum patebunt) ad audiēdum dei verbum cum effectu impletōis (tūc ſaliet ſicut cer uus claudus) ad ābulandum velociter in via morum (q̄ apta erit lingua mutorum) ad deum magnifice laudādū (qꝛ ſciſſe ſūt in deſerto aque) .i. dona gr̄e diuine (in cu bilibꝰ in quibus habitabāt prius dra cōcs) .i. in mētibus humanis in quibꝰ habita bant demones ꝑ culpaꝝ (viroꝝ calami et iunci) ꝑ pulcritudinē mentis q̄ exterioris honeſtatis vt ſit locꝰ aptꝰ diuine habita tionis (non trāſibit ꝑ eā pollutus) .i. dya bolus (q̄ hec erit vobis directa via) .i. exē plum directiuū ad bonū. nā in moralibus magis mouent operū exēpla q̄ verba. ıō ſb̄ditur (ita vt ſtulti nō errent ꝑ eam) ſim plices enī qui non poſſunt capere verba p̄ dicatoꝝ bene capiunt opa bona ipſorum (nec erit ibi leo ꝛc̄) .i. demon ad nocendum licet ſit ad exercitiū (q̄ ambulabūt ꝛc̄) ſcz de virtute in virtutē (q̄ venient) finaliter ad videndū deū deoꝝ (in ſyon) cuiꝰ viſio habet annexā leticiā ſempit̄nam.

Capitulum .xxxvi.

Et factū eſt in quartodecimo āno regis ezechie ꝛc̄) huius hiſtorie q̄ ponit̄ in ꝟ capitulo q̄ duobꝰ alīs immediate ſequentibꝰ. ſenſus miſticus po ſitus eſt. iiij. R. xviij. caplo .q̄. xix. q̄. xx. ꝑ pter quod hic pertranſeo.

Capitulum .xxxix.

In tempore illo miſit meradach ꝛc̄) per iſtum regem babilonis. qui miſit nūcios q̄ litteras ad ezechi am ex qua miſſione ezechias licet eſſet bo nus q̄ ſanctus. tamen fuit in vanā gloriā eleuatus ſignificatur diabolus qui mittit adulatores ad hominem virtuoſum. ex q̄ rum adulatōne in gloriā erigitur. ꝑ ꝟ aūt ꝙ ezechias oſtendit eis theſauros ſuos q̄ quecunq; habuit precioſa ſignificat̄ ꝙ virtuoſus adulatōnibus deceptꝰ merita ſua manifeſtat ad ſui gloriā. q̄ ſic amittit ea ꝑ diuinā ſententiā. mat. vi. Amen dico vobis receperūt mercedem ſuā q̄ Grego. omel. xxxvij. Deprecari deſiderat qui the ſaurꝫ i via publice portat. Caplm. xl.

Conſolamini conſolamini ppl̄i meus ꝛc̄) Capitulum iſtud lr̄aliter expoſui de cōſolatōne populi facta ꝑ xp̄m in aduentu ſuo p̄mo que duplex ē .ſ. ex col latōne gr̄e ꝑ aptōnem ianue celeſtis. ſic̄ dr̄ Jo. i. Lex ꝑ moyſen data eſt gr̄a q̄ ve ritas ꝑ ieſum xp̄m ıō dicit̄ ꝟ bis cōſolami ſemel ꝑ collatōne gr̄e q̄ ſemel ꝑ collatōne gl'e i aptōe ianue celeſtis q̄ ſic patꝫ ꝙ hec expoſitō nō ſolū eſt litteral'ꝫ ec̄ ſpūalis ꝑ pter quod de alia ſpūali ptrāſeo. marie qꝛ alij expoſitores cōiter exponūt ꝟ capl'ꝫ ad lr̄am de oſolatōe ꝓfca ppl'o iudeoꝝ ꝑ cyrū regē ꝓphaꝝ qñ dedit eis licētiā redeūdi i iu deā q̄ expoſitōꝝ quā ꝟ poſui dicūt eē miſſi

cam tantū. ꝫ cōtrariū ego oſtendi per tex
tum euangelīū.

Capitulum .xli.

TAceāt ad me) hic primo ponitur
quedā excitacio audientiū ad itel
lectū dicendoꝝ que ſunt duo ꝑm
ſenſum litteralem hꝰ capli. ꝑmū eſt voca
tio abrahe dño. que habet geneſis. xii. ꝑ
quam miſtice ſignificatur inſtitutō debita
boni prelati de q̄ dicit(quis ſuſcitauit ab
oriente iuſtum) dicitur eni bonꝰ p̄latꝰ ſuſ
citari ab oriēte ꝓpter ſplendorē ſapie. ⁊ iu
ſtꝰ. ꝓpter rectitudinē vite q̄ debēt attēdi in
inſtitutōe p̄lati qz pōit i ſtatu ꝑfectōis ex
ercēde qō quidē exercitiū p̄ſupponit ꝑfco
nis habitū adq̄ſitū iō ſ̄bditur(vocauit cū
). ſ. xp̄s(vt ſequeretur ſe)xp̄s eni nō venit
ad adq̄rendā in ſe ꝑfectōnem quā habuit
ab inſtanti ꝯceptōis ꝫ ad ꝑfectōnem alīs
cōicādā(dabit in ꝯſpectu eius gētes ⁊c̄)qz
debet cognoſcere ſtatū ſibi ſubiectorū par
uorum ⁊ magnorū(dabit q̄i puluerē gla
dio eius ⁊c̄)per gladium q̄ de ꝓpe ꝑcutit
ſignificat doctrīa ꝑ verbū. ꝑ arcum vero
q̄ alonge ferit doctrina ꝑ ſcripturꝫ vtroqꝫ
nanqꝫ mō ſancti p̄lati. vt auguſtinꝰ greg.
⁊ alīi hereſes ⁊ vicia deſtruxerūt q̄bꝰ alīi
p̄lati debēt quātū bono mō poſſibile ē cō
formari(tranſibit i pace)nā prelato dr̄. ii.
thi. ii. Seruū dei nō oportet litigare ꝫ mā
ſuetum eē ad oēs ſalua tamē iuſticia. aſr
nō cēt māſuetudo vera ſz puſillāimitas ꝺ
teſtanda(ſemita pedibꝰ eiꝰ nō apparebit)
ꝑ ſemitā que ē parua via declinans a via
cōmūi ſignificat decliatō aliq̄ a cōi do
ctrina eccē q̄ quātūcūqꝫ ꝓua in p̄lato nō
dēt eē. ⁊ qz ꝓmotio p̄lati taꝫ eſt a ꝺo ſ̄bditꝫ
(q̄s hec opatus eſt) ⁊ ſeq̄tur (ego dn̄s.)
(vnuſquiſqꝫ ꝓprio ſuo ⁊c̄) ħ ad lr̄am ex
ponitur de fabricātibꝰ ydolū ꝑ qō ſignifi
cat malꝰ p̄latꝰ de quo dr̄ oſee. xi. O paſtor
⁊ ydolū derelinquēs gregē. iō ꝑ iſtos fab
cantes ydolū ſignificant illi q̄ laborāt ad
ꝓmouēdū prelatū indignū. ⁊ ſ̄bditꝫ modꝰ
. ꝺ. (glutino bonū eſt)tales eni faciūt colli
gatōes vt obtineāt mltitudine qō nō p̄nt
rōne(⁊ oſtauit eū clauis). ſ. aureis ⁊ ar
gēteis ꝑ dona ſuperiorꝫ facta(vt non mo
ueretur) ꝓpter inſufficiētiā iuſte repellere
tur vl̄ ꝓmotꝰ deponereꝫ ꝫ qz bonꝰ p̄latus
talibus cautel⁊ fraudulēcīs nō fulcitur
idiget diuina conſolatōe ꝺra inſurgētes iniu
ſte. iō ſibi dr̄ a dño(⁊ tu iſrael) ꝑ veritatl.
noticiā(ꝺuus meus) ꝑ debitā obediētiaꝫ
(iacob) ꝑ vicioꝝ ſupplātatōnē(quē elegi)
ꝓmouēdo ad p̄latōnem(ſemen abrahā)
imitando ſuā perfectōnē ⁊ ſubditur(ne ti
meas qz ego tecum ſum)te ꝓtegēs cōtra
inſurgētes tibi iniuſte(egeni ⁊ pauꝑes) ħ
ꝑm ſenſū lr̄alē deſcribit exitꝰ iſrael de egi/
pto. ⁊ ꝓgreſſꝰ eiꝰ ꝑ deſertū ꝑ que ſignifica
tur exitꝰ hois de peccato ⁊ ꝓgreſſꝰ eiꝰ per
deſertū vt ſic ꝑueniat ad gloriā ꝑ terrā ꝑ
miſſiōis ſignificatā. ⁊ ſic dr̄(egeni ⁊ pau
peres). i. peccatores in ſpiritualibus egen
tes(querunt aquas)ſcilicet gr̄e(⁊ no ſūt
)donec fuerit debite contriti. ꝫ tūc habe
būt ideo ſubditur(aperiam in ſup̄mis col
libus flumina) ꝑ quod ſignificatur effectꝰ
angelorum ad hoc ꝙ penitentes proficiāt
in gratia(⁊ in medio camporū fontes). i.
doctrinas predicatorum ad promouēduz
bonum(ponam deſertū) . i. cor penitētis
quod priꝰ erat a me dēlictū(i ſtagna aqua
rum(ꝑ abundantiam cariſmatum ħm il
lud. ro. v. Vbi ſupabundauit delictū ſup
abundat ⁊ gratia(dabo in ſolitudine ce/
drum ⁊c̄)per iſtas arbores ſignificantur
diuerſe virtutes que cum gratia infundū
tur (ſanctus iſrael creauit illud) . i. deus
ſanctificans populum ſuum(prope facite
iudicium) hic ad litteram deſcribitur de
ſtructio babiloniorum per cyrum qui fuit
figura Chriſti . ideo miſtice ſignificatur ħ
confutatio ſcribarum ⁊ phariſeorum per
Chriſtum. vt patet in euangelio . ſic ergo
dicitur eis deridendo (prope facite iudi
cium veſtrum ⁊c̄)nitebantur enim oſten/
dere iuſticias ſuas coram hominibus ad
queſtum ⁊ gloriam vanam (nuncient no
bis que vētura ſunt). q. d. non poterūt pre
nunciare aduentum romanorum ad de/
ſtructōnez ipſorū(bene quoqꝫ aut male
ſi poteſtis. facite). q. d. eis nō poteritis reſi
ſtere(ecce vos eſtis ex nihilo) fingebant
enim bonitatem que fictio nihil eſt(Abo
minatio eſt qui elegit vos). i. ille qui elegit
imitari fictionem noſtram abominabilis
eſt apud deum (ſuſcitaui ab aq̄lone). ſcz.
xp̄m hominē qui fuit ꝯceptus i nazareth

ꝛ nutritus q̄ est in aquilonari ꝑte terre ꝓ
missionis (ꝛ veniet ab ortu sol') qꝛ fuit bap
tizatus in iordane q̄ est terminus oriēt al'
terre sancte ꝛ inde veniet ad p̄dicandum
in alijs partibus iudee. iō subdit' (vocabit
nomen meū) ip̄m p̄dicando (adducet ma
gistratus in lutuz) scribas ꝛ legisꝑitos cō
futando vt patet in pluribꝰ locis euangelij
(quis annūciauit ꝛc̄). s. aduentum xp̄i. q.
d. vos sacerdotes ꝛ legisperiti nō annun /
ciastis. iō subditur (nō est ānuncians ꝛc̄)
(p̄mus ad syon dicet ecce assum) xp̄s eni
declarauit aduentū suum ꝑ scripturas sa
cras ꝛ opa miraculorum (ꝛ ierusalē euā
gelistā dabo). s. xp̄m qui pluries in ierusalē
p̄dicauit (ꝛ vidi ꝛ non erat ex istis). s. legis
peritis suꝑbis (qui iniret ꝯsilium) de salu
te anime sue ꝫ de humilibus peritis vene
rūt aliqui ad xp̄m sicut nichodemꝰ ꝛ na /
thanael ꝛ plures alij (vētꝰ et inane simu
lacra eoruz) id ē legisperiti suꝑbi erant si
mulacra. qꝛ falso fingebāt scitatē.

Capitulum .xlij.

Ecce seruus meus suscipiam eum
ꝛc̄) Istud capitulum ꝛ duo sequē
tia exponūt ad lr̄am cōiter docto
res nr̄i de liberatōe populi iudaici de cap
tiuitate babilonica ꝑ cyrū. ꝛ de multipli
catōne eiusdē populi post eiusdē populi re
ditum in iudeā ꝛ de ꝓsperitate tꝑali. Misti
ce vero exponūt dicta capl'a de xp̄o ꝛ ꝓs /
peritate spūali populi xp̄iani. Ego vero se
quendo dictum beati mathei apostoli. d.
xij. capl'o hanc litterā (ecce ꝯuus meus ꝛc̄
) impletam in xp̄o fuisse exposui dicta ca
pitula litteralit' de liberatōne fidelis popu
li facta ꝑ xp̄m. ꝛ de multiplicatōne eiusdē
populi ꝑ p̄dicatōnem apostolorum. ꝛ de
eiꝰ spūali ꝓsperitate ꝓꝓter quod de alia ex
positōne spūali pertranseo. maxie qꝛ expo
sitio mea ab alijs mistica nominat'.

Capitulum .xliij.

Hec dicit dn̄s ꝛc̄) Capitulum istud
litteralit' exposui ꝑtim de xp̄o. ¶
Moraliter aūt potest exponi de q̄
libet doctore notabili catholico. specialit'
aūt de paulo apostolo vel augustino. qui
per cyrū significatur eo ꝙ cyrꝰ heres int'
pretatur tal' aūt sāctus heres est et'ne vite
ꝛ sic dicitur de eo (hec dicit dn̄s xp̄o meo
cyro cuiꝰ apprehēdi dexterā) dans ei ꝯtra
fidei aduersarios potentiā ꝛ virtutem (vt
sb̄ijciam añ faciem eiꝰ gentes) eas iugo
xp̄i ꝑ fidem ꝛ mores subijciendo (ꝛ dorsa
regum vertaz). i. demonū eos ab obsessis
corpore vel mente repellendo qui dicūtur
reges ꝛ principes. ephe. vi. Non est nobis
colluctatō aduersus carnē ꝛ sanguinez. ꝫ
aduersus mundi rectores tenebraꝝ harū
contra spūalia neq̄cie (ꝛ aperiam añ euz
ianuas). i. intellectus litterales ꝛ misticos
sacre scripture (ego āte te ibo) in doctrīa
dirigēdo (ꝛ gloriosos terre humiliabo) su
perbos hereticos cōsutando (portas ere
as conuertā ꝛc̄) obstinatos ad penitenciā
reducendo (ꝛ dabo tibi thesauros abscō
ditos ꝛc̄) scilicz gratie ꝛ glorie. i. coꝝ. iiij.
Oculꝰ nō vidit ꝛ auris nō audiuit ꝛc̄ (ꝓ
pter ꝯuum meum iacob ꝛc̄). i. ꝓꝓter salu /
tem populi xp̄iani. qui dicitur iacob quā
tum ad actiuos ꝛ israel quātum ad cōtē
platiuos (assimilaui te mihi) ꝑ gratiam (
ꝛ nō cognouisti me) añ vocatōnem tuaz (
vt sciāt hi ab ortu solis ꝛc̄). s. per doctrinā
tuam verbo ꝛ scripto (quoniā absq̄z me n̄
est deus) hoc eni docuerunt paulus ꝛ au
gustinꝰ (formās lucē) prosperitatis (ꝛ cre
ans tenebras) aduersitatis. ꝛ quoniaz tal'
doctor datur ecclesie ex beneficio diuine
gratie seq̄tur (Rorate celi desuꝑ ꝛc̄) (ve q̄
contradicit factori suo) nā cōtradicendo
tali doctori contradicit deo qui dedit illū
ꝛ qui pater est ecclesie filios generādo. et
mater eos nutriēdo (vētura interrogate
me) ꝑ oratōnem deuotā ꝛ non diuinos ꝑ
obseruatōnem suꝑsticiosam (q̄a ego feci
terrā ꝛc̄) ꝛ sic possum respondere de oībꝰ
veritatē (ego suscitaui eū) s. doctorē bonū
(ad iusticiā) operādā ꝛ docendā (ipse edi
ficabit ciuitatem). s. ecclesie militantis (ꝛ
captiuitatem meam dimittet) populū me
um eruendo a peccatis (non in pretio ꝛc̄)
quia scriptum est. mat. x. ca. Gratis acce
pistis gratis date (labor egipti ꝛc̄) ꝑ hoc
significantur laborātes diuersis vicijs. sa
pi. v. Lassati sumus in via iniquitatis. ꝛ ꝑ /
ditōnis ꝛc̄. ꝑ egiptum enim que tenebra i
terpretatur viciuz luxurie designatur iob
tricesimoquarto. Oculus adulteri obser /
uat caliginem per ethiopem detractō que

denigrat fc̄is famā ꝑ sabaym.i.clamātes aduocatoꝝ malicia designatur q̄ per clamores veritatē subuertere nituntur(viri sublimes)ꝑ suꝑbiam(ad te transibunt.) ꝑ veram humiliatōnem (post te ambulabunt)tuam sequendo veritatē(vincti manibus).i.operibus viculo caritatis que ē vinculum ꝑfectionis.col.iij.(te adorabūt)adoratōne dulie(tantū in te deus est)supple ꝑ verum cultum latrie de quo dr̄ vera confessione (tu es deus absconditꝰ) sb̄ assumpta humāitate(confusi sunt)h̄ ex predictis ponitur inuectio ɔtra rebelles xp̄o ⁊ cōsolatio credentiū in ip̄m cum dr̄(confusi sunt ꝛc̄)subdit̄ (fabricatores erroruz)isti sunt iudei dimittētes mādata dei ꝓpter traditōnes scribaꝝ ⁊ phariseoꝝ.mat. xv.(israel saluatus est dn̄o).i.ꝓplus xp̄ianus in xp̄o domino (nō inuanum creauit eam).s.viuentium terram(ꝫ vt haberet̄) a sanctis post hāc vitam nō in abscondito locutus sum. Jo.xviij. Ego palam locutꝰ sum mūdo(nō dixi semini iacob frustra q̄rite me)h̄ dicitur ꝓpter aplos ⁊ alios credentes de iudaismo quorū fides non ē frustra(cōgregamini ⁊ venite ꝛc̄)h̄ dicitur ꝓpter credētes ex gētibus ex quibus cuz iudeis facta ē vna ecclesia(nescierūt q̄ leuāt signum).i.ydolatre nesciunt xp̄m. licet ei ydolatria pro maiori parte cessauerit per p̄dicatōnem euangelij.tn̄ adhuc dicūtur esse aliqui habitātes in ꝑte aquilonari.q̄ nominantur inuitarij ⁊ adorant pro deo dici p̄mū viuens qd̄ occurrit eis in mane quoꝝ dij non possunt annunciare futura sicut annūciat deus verꝰ ideo subdit̄ in ꝑsona eiꝰ(cōuertimini ad me ⁊ salui erit.)

Capitulum .xlvi.

Confractus est bel) q̄ deuorator interpretatur . iō per ip̄m gulosꝰ ⁊ ebriosus significat̄. ⁊ sic in corpore ⁊ aīa frangitur.qꝛ sicut dr̄.eccle. xxxi. Sanitas anime ⁊ corporis sobriꝰ potus ⁊ ꝑ oppositum excessꝰ in cibis ⁊ potibus. est infirmitas corporis ⁊ anime (ɔtritꝰ ē nabo)q̄ interpretat̄ suꝑueniens ꝓpter qd̄ significat suꝑueniens . ꝓpter quod significat superbum q̄ suꝑgredi vult omnē aliuz ⁊ sic cōteritur in mēte.qꝛ non potest ad h̄ attingere(cōfracta sunt simulacra eoruz)simulacra castrimargi sunt ymaginatōnes de cibis ⁊ potibus ⁊ simulacra superbi sunt ymaginatōnes de excellencijs indebitis ⁊ honoribus.que cōfringunt̄.naz a deo grauiter puniūtur(onera vr̄a graui pondere ꝛc̄)h̄ dicitur peccatoribꝰ in q̄rum persona dicitur supra.sapi.v. Lassati sumus in via iniquitatis ꝛc̄(non potuerūt saluare portantē).s.in vita presenti . quia magis accelerāt morte(audi me domus iacob ꝛc̄).i.supplantatores vicioꝝ ⁊ contēplatores diuinorū qui per iacob ⁊ israel significantur(qui portamini a meo vtero).i.sustentamini a me sicut filij a matre.(cui assimilastis me.)hic increpātur hoīes mali q̄ non solum equant hominē mortalem deo ꝫ eciā preponunt magis timētes offensam mali principis vel p̄lati quaz offensam dei. ꝓpter quod eis dicitur in ꝑsona dei cui assimilastis me ꝛc̄ . q.d. in h̄ fecistis pessime(qui confertis aurū de sacculo ꝛc̄)isti sunt mediatores simonie vt ꝑ munera habeant sibi fauorabilem prelatum. qui non sit nisi idolum sicut dicitur osee.xi O pastor ⁊ idolum derelinquens gregem (portant illum in humeris)excusando suos defectus ne deponatur.(Sed cum clamauerint ad eum)pro aliqua tribulatōne ecclesie(non audiet) .id est remedium adhibere non poterit (neque sciet memento te istud ꝛc̄)vere penitendo de promocione talis prelati.(recordamini prioris seculi.) id est temporis ecclesie primitiue . in quo non promouebantur nisi digni ratione vite ⁊ sciencie qui personam dei vere repre sentabant .ideo sequitur(quoniam ego sū deus ꝛc̄)annuncians per bonos prelatos voluntatem meam (Vocans ab oriente auem).i. bonum contemplatiuum vt ab oriente contemplationis descendat ad ecclesie regimen propter populi necessitatez ⁊ sic solebat fieri . vt patet de beato gregorio sancto martino ⁊ multis alijs ⁊ qꝛ tales ecclesie sunt vtiles idō subditur(dabo in sion salutem ꝛc̄).

Capitulum. .xlvij.

Descende sede in puluere virgo filia babilonis) Que confusio interpretatur. Ideo per filiam babilonis persona peccatrix . que

est digna confusione significatur sicut .ij. R.xij. dicitur. Vir mortis est vir ille. i. dignus morte. igitur tali peccatrici psone dr̄ (descēde) de sublimitate supbie (sede i puluere) p iugē meditatōnem mortis tue. q̄a puluis es ⁊ in puluerem reuerteris (non ē solium tibi). s. in celis (quia vltra nō vocaberis molt̄). i. nō debes vacare carnalib⁹ delicijs ꝫ austeritatib⁹ penitencie p peccatis omissis. ideo subditur (tolle molam). i. contē carnem (denuda turpitudinē) peccati spūalis p veram confessionem (disco operi humerū) abijciēdo a te peccati sarcinaz (reuela crus) confitēdo pcc̄a carnalia (transi flumina) carnis illecebras dimittēdo (reuelabitur ignominia tua) in foro cōscientie sacerdoti ne manifestet̄ in iudicio finali (vltōnē capiam) p penitencie penam (⁊ non resistet m̄ homo) nā vtens rōnem nō renuit penā penitencie ꝫ magl. acceptat satisfaciēs diuine iustie (sed tace) p veram humiliatōnem (⁊ itra tenebras p peccatoꝝ tuorum lamentationē (nō vocabis vltra dn̄a regnoꝝ). i. non q̄ras vltra per supbiam eleuari. ꝫ magis humiliari. Aliter potest dici sic. In h̄ caplo ad litteram prenūciat̄ destructio babilonioruz ꝓpter tria. Primum ē qr victoria de iudeis habita vsi fuerūt nimis crudelit̄ ⁊ dure. ptim occidēdo. partim captiuādo. Secundū quia vsi sunt ea nimis supbe attribuentes eam totalit̄ virtuti ꝓprie. Terciū quia ad habendū ipsam vsi fuerūt diuinatōnibus supsticiosis. p hoc autē moralit̄ docentur bellatores. vt victorijs habitis vtantur tēperate. s. cum moderamine misericordie. ⁊ q̄ vtantur humilit̄. s. attribuendo victoriā virtuti diuine. tercio cauendo ne in talibus vtant̄ aliqua supsticiosa obseruatōne. ne sicut babilonij tradātur cōfusibiliter manibus inimicorum suorū ⁊ sic p̄mo tpal̄r ⁊ post eternal̄r ɔfūdāt̄.

Capitulum .xlviij.

Audite hec do⁹ iacob ꝛc̄) In hoc capitulo s̄m sensū lr̄alem describit̄ duplex liberatio iudeorū a captiuitate babilōica que fuit fc̄a p cyrum Scd̄a est liberatō fidelium omnium a seruitute demonis que facta est p xp̄m. Prima vero fuit figura scd̄e ⁊ ista scd̄a q̄ est liberatō a demonis seruitute figura ē tercie liberatōnis. s. a corruptōne p̄ntis miserie que erit in futura resurrectōne sicut ei ea que fuerūt i veteri testamēto figurauerunt ea que sunt in nouo. s̄m qd̄ dicitur. i coꝝ. x. Omnia in figura cōtingebant illis sic ea que fiūt in ecclesia militāte suo mō figurāt ⁊ presentant ea q̄ sunt in ecclesia triumphante. vn̄ dicit hugo de sancto victore supne matris gaudia representat ecc̄ia In ecclesia v̄o triūphante nulla ē figura ꝫ omnia sunt tibi ibi clara. absq; enigmate. ideo de ciuitati celesti dicitur. apoc̄. xx. Et templum non vidi in ea. dominus eni omnipotens templum est eius igitur pr̄ia liberatio mistice exponitur de secunda. et ideo sicut cyrus primam liberatōnem fecit ⁊ per nuncios ⁊ litteras i suo imperio publicauit. vt habetur. i. esdre. i. Sic xp̄s qui secundam liberatōnem fecit eam in orbe per apostolos suos ⁊ discipulos alios publicauit sicut dicitur. mat. vltimo. Euntes in mundum vniuersum predicate euāgelium omni creature ꝛc̄. Secunda vero liberatio mistice exponenda est de tercia. Christus enim per passionem suam aperuit glorie ianuam ⁊ tunc liberati fuerūt patres in limbo detenti. ⁊ cum christo resurgente surrexerunt aliqui. sicut dicitur. mathei. xxvi. Multa corpora sanctorum surrexerunt ꝛc̄ ⁊ hec resurrectio particularis figura fuit resurrectionis generalis. que erit in fine mundi ⁊ tunc creatura que ingemiscit ⁊ parturit liberabitur a seruitute corruptōnis in libertatem glorie filiorum dei. vt dicitur romanorum septimo ⁊ hec sufficiant pro misticatione huius capituli

Capitulum .xlix.

Audite insule ꝛc̄) Capitulū istud litteraliter exponitur de modo liberationis facte per Christum. ¶ Moraliter autez potest exponi de modo liberatōnis ecclesie per bonum prelatum. qui primo recognoscit promotionem suaz a domino factam dicens (dominus ab vtero vocauit me) id est de studio sacre scripture vocauit me ad regimen ecclesie sue. ⁊ hec est debita vocatio. non d̄ curijs principium ⁊ tumultibus secularium negociorum (De ventre matris mee ꝛc̄) Re

peticio ē eiusdē snie ꝑ alia verba (ꝛ posuit os meū quasi gladiū acutū) ꝑ sanam doctrinā hereses ꝛ vicia rescindētē (i vmbra man⁹ sue ꝓtexit me) a demonū ꝑuersitate (ꝛ posuit me sic sagittā electaz) alonge feriētem iō signat doctrinā sanā in scp̄to. q̄ nō solum docet presentes ꝫ etiā futuros (i pharetra sua abscōdit me) ꝑ spēalē mei custodiā (ꝛ dixit m̄ seruus me⁹ es tu) diuina celebrādo (qꝛ in te gloriabor). i. per te gloriā meā ostendā alijs exēplo vite ꝛ verbo doctrine ꝛ qm̄ dr̄ luce. xvij. Cum oīa q̄ precepta sunt feceritis. dicite serui inutiles sum⁹. iō subdit̄ verbū boni p̄lati (ego dixi inuacuū laboraui) (ergo iudiciū meū cū domino). i. gr̄am ei⁹ tantū expecto. iō dicitur (formās me ꝛc̄) ex infusiōe sue gr̄e. (vt reducā ad eū iacob). s. simplicē baptizatum (ꝛ israel nō cōgregabit̄). i. lr̄atus superb⁹ cum sāctis nō sociabitur. vn̄ beatus augustin⁹ cuz legisset vitam pauli simplicis. fertur dixisse simplices ꝛ illr̄ati rapiunt celū. nos aūt cum lr̄is nostris trahimur ad infernū (ꝛ glorificatus sum i oculis dn̄i). s. in spe. ꝫ qꝛ bonus p̄lat⁹ nō solū in sua dyocesi ꝓficit ꝫ etiam in alijs. sic patet de beatis augustino ꝛ ambrosio ꝛ similibus q̄ ꝑ libros ab eis cōditos proficiunt toti ecclesie dei. iō dr̄ a domino sibi (parū est vt sis m̄ seruus ad suscitandas tribus iacob ꝛc̄) sequitur (dedi te in lucē gentium ꝛc̄) ꝫ dicit dn̄s quoniā sb̄ bono prelato ꝓficiunt magni ꝛ parui. iō sb̄ditur (hec dic̄ dn̄s ad contēptibilē animā ꝛc̄) in quo notantur parui (reges videbūt ꝛc̄) in quo notantur magni (ꝛ adorabūt dn̄m tuum ꝛc̄) pacientes in bono ex sua doctrina. ꝛ qm̄ boni prelati deuz dep̄cant̄ ꝓ tali profectu populi sui. subdit̄ (hec dic̄ dn̄s in tp̄e placito exaudiui te. vt suscitares terram). i. homines terrenos a morte culpe (ꝛ possideres hereditates dissipatas). i. aīas peccatis laceratas (ꝛ dicēs his qui iūcti sunt) cōsuetudine peccandi que est q̄dā catena ligās peccatorem in culpa (ꝛ his qui in tenebris sunt). s. ignorantie (sup̄ vias). scz. mādatorū dei ꝛ cōsiliorꝫ (pascent̄) doctrina tua (ꝛ in omnib⁹ planis). i. sāctorū exēplis q̄ de plano etiā a simplicibus capiuntur (pascua eorū). i. refectio mentis (non esurient ꝛc̄). s. illi qui ꝑducti fuerint ad celi gaudia (ponā omnes montes in viā). id est impedimēta predicatōnis auferam. nā ꝛ prelati qui rōne status montes p̄nt dicidāt ꝓficere valentib⁹ auctoritatē predicādi in omnib⁹ partib⁹ sue dyocesis. iō sb̄ditur (ecce isti delonge veniēt) ꝛ qm̄ ex tali ꝓfectu laudandus ē de⁹. seq̄tur (laudate celi). i. angeli (ꝛ exulta terra). i. habitatores terre nā vtriqꝫ debēt de conuersione peccatoruz gaudē. (ꝛ dixit syon ꝛc̄) aliqn̄ fuit ecclesia in tāta tribulatōe q̄ videbat̄ aliq̄b⁹ de⁹ eam deseruisse. ꝛ adhuc magl. videbit̄ antixp̄i tp̄e. ꝓpter qd̄ in ei⁹ p̄sona dr̄ (ꝛ dixit syon dereliq̄t me dn̄s) ꝓpter quod deus eā ꝯsolat̄. d. (nunq̄d obliuisci potest mulier infantē suum ꝛc̄). q. d. nō sic nec ecclesiā meā derelinquā (muri tui corā oculis meis). i. disposui te claudē clausura virtutū (venerunt structores tui). i. doctores sacri (destruētes te). id est. heretici a te exibūt a sacris doctoribus confutati ꝓmittit etiā ei mltiplicatōnē fidelium ꝛ bonorꝫ sp̄ualiū cum dicitur (leua i circuitu oculos tuos ꝛ vide) ꝛ hoc mō lr̄aliter exposui vsqꝫ ad finē hui⁹ capl̄i. nec occurrit mihi alia sp̄ual̄ expositio ꝯueniētior h̄ ponēda. nec eadē rōe i residuo libri h⁹ qd̄ sil̄i mō lr̄al̄r exposui. s. d̄ xp̄o ꝛ ecc̄e ꝓcessu

Explicit Isaie

liber

Incipit Iēmie

Capitulum primum.

Verba Jeremie) ꝑ Jeremiā q̄ excels⁹ dn̄o interp̄tat̄ bon⁹ p̄lat⁹ vel doctor vl̄ p̄dicator significat̄ q̄lz eni istorꝫ in gradu suo ē excels⁹ domino. huic āt dr̄ a domino (p̄⁹ q̄ꝫ te fōrē in vt̄o noui te ꝛc̄) vter⁹ āt in q̄ format̄ ē studiū sacre scp̄ture. ꝛ in̄ exit vl̄ educit̄ a dn̄o. vt applicet̄ regimini ꝓpl̄i doctrie seu p̄dicatōi ꝛ ꝓpha ꝯstituit̄ ꝑ denūciatōz future pene ꝛ gl̄e. ꝑ h̄ āt q̄ dic̄ (ecce nescio loq̄ ꝛc̄) on̄dit̄ q̄ q̄lz reputare se dz isufficiētē ad officia dc̄a ꝓpt̄ qd̄ valētissimi viri legūt̄ offm̄ pastorale q̄ꝫtū poterant recusasse. s. ambrosius. gregorius augustin⁹. ꝛ plures alij. ꝫ multi valde in

sufficiētes mō se ingerunt impudenter sīc auicula festinās ad p̄dā q̄ muscipulā non attēdens (noli dicere q̄r puer ego sum) sciens enī circa se volūtatem dñi de sua promotōne debet humiliť obedire q̄ sic fecerūt sancti predicti (q̄ misit dñs manū suā ꝛc̄) ꝑmotis enī ex ordinatōne diuina ipse dat gratiaz exsequēdi debite officia impositā (vt euellas) vicia (q̄ destruas) hereses (q̄ dispergas q̄ dissipes) malorū colligationes (q̄ edifices) ⁊tutes (q̄ plantes) in ecclesia bonas personas q̄ sufficientes. q̄ talis prelatus videt virgam vigilantem. q̄a cōsiderat finalis iudicij terrorē q̄ ollā succensam. i. pene gehennalis horrorē vt ipse timeat q̄ ad hoc alios inducat. quia maligni spūs ad cōtrarium nituntur. ideo secūtur (quia ego cōuocabo omnes cognationes regnorū aquilonis ꝛc̄) ꝑ quas significantur cōgregatōnes demonum quas dicitur hic deus congregare inquātum permittit demones suos fideles tēptare sicut patet de sancto iob (q̄ ponēt vnusquisq̄ solium suū in ītroitu portarū ierusalē) ꝑ q̄s significantur sacerdotes curati qui mīstri sunt sacramentorū q̄ sic prebent alīs aditum ad ecclesiaz dei (q̄ sup̄ oēs muros eiꝰ) ꝑ quos significātur p̄lati q̄ predicatores q̄ debent esse muri ad defensionem populi xp̄iani. ꝓpter quod de malꝫ dr̄ ezech̄ .xiij. Non opposuistis vos murum ꝑ domo isrl̄ (q̄ sup̄ omnes vrbes iuda) i. super aliorum fidelium congregatōnes super omnes enī predictos querūt demones dñari ꝓpť qđ doctores q̄ prelati debent ad oppositū conari. ideo sequitur (dedi te hodie in ciuitatē mūitam) recipiēdo caritatiue cōfugientes ad tuum consilium (q̄ in colūnam ferream) ad supportatōnem debiliū (q̄ in murum eneum) resistendo violentie tiranno rum) q̄ sb̄ditur diuinum auxilium cuz dr̄ (q̄ non preualebunt q̄ ego tecum sum ꝛc̄)

Capitulum .ij.

Et factum ē verbum tuum ꝛc̄) sequitur (recordatus sum tui) ꝫ potest moraliter exponi de religiosis generaliter q̄ de medicātibus spēaliter q̄đ ad memoriam reducitur feruor deuotōis sue religiōis ī ingressu vt conuenienti ordinatur tepor q̄ remissio in ꝓgressu. q̄ sic dicitur in ꝑsona dñi (recordatus sum miserans adolescentiam tuā ꝛc̄) in p̄ncipio ꝓfessionis (quādo secuta es me in deserto) religionis (in terra que non seminať) qđ de religiosis mēdicantib⁹ ꝓprie dicit. q̄ cōsequenť arguitur relaxatio cū dicitur (q̄a inuenerunt ī me patres vestri iniq̄tatis) q̄ non loquitur de p̄mis patrib⁹ qui fuerūt valde feruentes. ꝫ de sequētibus qui ceperunt paulatīne declinare a p̄ma perfectione (q̄ ambulauerūt post vanitatem) per secularium imitatōnem (q̄ vani facti sunt) id ē superbi q̄ cupidi ita q̄ multi religiosi solo habitu a secularibus distinguūtur. q̄ aliqui peiores efficiuntur (q̄ nō dixerūt vbi est dominus ꝛc̄). i. non recognouerūt beneficium diuine vocatōnis ad statum religionis (q̄ traduxit nos ꝑ desertū) ꝓpter dēdo sufficiēter de necessarīs (ꝑ terram inhabitabilem) hominib⁹ carnalibus q̄ vanis (ꝑ terram sitis). i. desiderij patrie celestis (q̄ ymaginē mortis). s. peccato ꝓpter quod religiosi dicunť mortui mundo (in qua nō ambulauit vir) i. superbus innitēs suis viribus (neq̄ homo) carnalibus intētus (q̄ induxi vos ego dominus in terrā carmeli vt comederetis) degustādo bona spūalia per studium sacre scripture q̄ orationis deuote (q̄ ingressi cōtaminastis terram meam) peccatis vestris (q̄ hereditatem meam). i. religionem (in abhominationem) angelis q̄ hominib⁹ ꝓpter vestraz malam conuersatōnez (sacerdotes nō dixerūt vbi ē dominus). i. simplices religiosi. qui circa diuinum officium debent esse ītēti nō dixerunt illud attente nec deuote (et tenētes legez). i. lectores et studentes qui tenent scripturam legendo ꝫ non operando (nescierunt me) practice per imitatōnē (et pastores p̄uaricati sunt) magis querētes preesse quam prodesse (et prophete). i. predicatores (ꝓphetauerūt in baal) qui interpretatur deuorator sub pretextu predicatōnum querentes deuorare domos viduarum (propterea ꝛc̄) hic arguitur predictorum malicia cuz sb̄ditur (si mutauit gens deos suos ꝛc̄). q. d. nam dñi milituz sunt excellencie dñi mercatorum sunt diuicie dñi carnaliuz sunt delicie et seruiūt eis immobiliť ꝫ religiosi qui elegerť xp̄o sui

re ip̄m relinquēs querūt excellētias cum
militib⁹ ⁊ pecunias cū mercatorib⁹ ⁊ de
licias cum carnalib⁹ ⁊ quoniā h̄ est mira
bile ⁊ miserabile sb̄dit̄ (⁊ obstupescite celi
sup̄ h̄ ꝛc̄) (me dereliq̄runt fōtē aque viue
) fugiētes or̄onis studium ⁊ sacre scriptu
re exercitium (⁊ foderūt sibi cysternas dis
sipatas) immiscētes se sc̄laribus negocijs
⁊ gentilium doctrinis (filij quoq̄ mēphe
os ⁊ tamnes) ciuitates sūt egipti. in qua
p̄mo fuerūt philosophi. vt habet̄ p̄mo me
taphisice. iō p̄ istos filios itelligunt̄ ph̄i ⁊
eorū doctria q̄ mlti abutūtur i theologia
⁊ plus vident̄ reuereri dc̄a philosophorū
q̄ sanctorū. iō subdit̄ (ꝯstuprauer̄t te vsq̄
ad v̄ticē) ꝓpter qd̄ sb̄dit̄ (⁊ nunc q̄d t̄ vis
in via egipti vt bibas aquā turbidā). i. do
ctrinā erroribus plenā (si laueris te) h̄ au
fert̄ falsa ꝯfidētia p̄dictoꝝ q̄ cōsistit in fre
quēti ꝯfessione ⁊ celebratōe q̄ paꝝ aut ni
hil valet sine emēdatōe. iō subdit̄ (si laue
ris te ꝛc̄) qm̄ aliq̄ malū suū falso volunt ex
cusare seq̄tur (qūo dicis ꝛc̄) ⁊ admonetur
hūiliatō vera cū sb̄dit̄ (vide i ꝯualle vias
tuas ꝛc̄) (ꝓhibe pedē tuū) a nuditate v̄tu
tis (⁊ guttur tuū) a siti mūdane cupidita
tis (⁊ dixisti) p̄ obstiatōz i malo (despaui
) posse seruare p̄fectōnem regulariū. ⁊ sb̄
dit̄ cā cū dr̄ (adamaui quippe alienos). i.
mores sc̄lariū ⁊ subdit̄ pūitio taliū (q̄ mō
ꝯfūdit̄ fur qn̄ dep̄hendit̄) qꝛ cuz furto suo
ad mortē ducit̄ (sic ꝯfusi sunt dom⁹ israel
). i. religiosi mali i morte. qꝛ cū pec̄is suis
ducūtur ad mortē gehenne.

Capitulum .iij.

Vulgo dr̄ ꝛc̄) h̄ arguit̄ inuerecun
dia maloꝝ religiosoꝝ sub meta
phora meret̄cis inuerecūde nam
aliq̄ deposita v̄ecūdia. ita se gerūt dissolu
te sic̄ sc̄lares verūtn̄ qꝛ de⁹ sp̄ est parat⁹ re
cipē penitētes. sequit̄ (tn̄ reuertē ad me ꝛc̄
leua oculos tuos i directū) ꝯsiderādo tuū
religionis igressū hn̄s ꝓficiēdi ꝓpositū (⁊
vide vbi nūc ꝓstrata sis) deuiando a recti
tudine obseruātie regulari. (i vijs sedebas
exspectās eos q̄i latro) tuis malis exēplis
minores v̄tutib⁹ spoliando (⁊ polluisti ter
rā). i. religionez tuā (q̄ꝫobrē ꝓhibite sunt
stille pluuiarum). i. distributōes diuinaꝝ
gr̄aꝝ. ⁊ ꝯcludit̄ ꝓpositum cum dr̄ (frons
mulieris meretrici. facta est tibi) p̄ inuere
cundiā peccādi (⁊ dixit dn̄s ad me) h̄ sub
metaphora gētis israel ⁊ iuda. pōt itelligi
trāsgressio duplicis religionis. s. habētiuz
possessiones ⁊ mēdicantiū. p̄ israel eni qui
colebat vitulos aureos. vt habet̄. iij. R. xij
significantur trāsgressores religionis hn̄
tium possessiones. q̄ per viciū ꝓprietati. co
aceruāt sibi aurū ⁊ argētū vt p̄ h̄ ascēdāt
ad maiorē statū. ido subditur (⁊ abijt sibi
met sup̄ montē excelsum) sequēdo pōpaz
sc̄larium (⁊ sub oi ligno frondoso) ducēdo
vitā carnalium (⁊ vidit p̄uaricatrix soror
eius iuda). i. religio mēdicātiū. iuda enim
cōfessio iterp̄tatur mēdicātes aūt saltē ꝓ
magna p̄te in ꝯfessionib⁹ occupant̄ (qꝛ ꝓ
eo qd̄ mechata esset aduersatrix israel di
misi eā). s. ruere de peccato i pec̄atū (⁊ nō
timuit p̄uaricatrix iuda). s. iudicia mea se
uera (s̄ abijt ⁊ fornicata ē) sequēdo vicia
p̄dicta (⁊ in omnibus his nō est reuersa)
per veram penitenciā (sed in mēdacio) p̄
falsam sanctitatis simulatōnem. q̄ s̄m Je
ronimū est duplex iniq̄tas. ideo sequitur (
iustificauit animam suam aduersatrix is
rael ꝛc̄) quia tamen deus paratus est sus
cipere vere penitētes de vtraq̄ religione.
sequitur (conuertimini filij reuertētes di
cit dn̄s ꝛc̄) quia tn̄ pauci ꝯpatiue reuertū
tur. seq̄tur (⁊ assumā vos vnū de ciuitate
⁊ duo de cognatōe ꝛc̄) malicia nanq̄ reli
giosorū videt̄ min⁹ curabilis q̄ secularium
ꝯmunium. qꝛ quāto status altior tāto ca
sus grauior. ⁊ p̄ consequens ad sanandū
difficilior.

Capitulum .iiij.

Si reuerteris israel ꝛc̄) h̄ litteralit̄
exponitur de ꝯtumacia iudeoruz
Moralit̄ aūt pōt exponi de contu
macia maloruz religiosorum quib⁹ dr̄ (si
reuerteris ꝛc̄) ⁊ accipitur h̄ si pro non nā
mlti apostate reuertūtur magis coacti pe
nitēcie fame ⁊ nuditate q̄ deuotōne ⁊ eo
dē mō cū dr̄ (si abstulēis offēdicula ꝛc̄) ac
cipit̄ si p̄ nō. nā plimi reuertētes de apo
stasia sic offēdūt sic̄ antea iō subdr̄ (⁊ iura
bis viuit dn̄s n̄ in v̄itate) qꝛ reuertētes fi
cte ꝓmittūt emēdatōz vite. iō seq̄t̄ (noua
te vob̄ nouale ꝛc̄) aufēntes tōlr̄ p̄stia vicia
(auferte p̄pucia cordiū vr̄oꝝ). i. malas vo
lūtates ad cauēdū recidiuū (ne egrediatur

vt ignis indignatio mea)puniendo nos in gehēna(nūciate in iuda)hic prenūcia tur punicio contumacie religiosorū ꝙ lo quitur ꝓpheta hyronice de populo iuda cū dicit(congregamini ꝛc̄)q.d.nō poteri tis euadere manus regis babilonis ꝙ p hoc significatur ꝙ mali religiosi non po terunt euadere manus demonis de quo subditur (ascēdit leo de cubili suo ꝙ p̄do gentiū se leuauit)ad ducēdū secū malos religiosos ad infernū(et erit in die illa pe ribit cor regis et principum)i.dolebit cor bonorū regētiū de p̄ditōe suorū subditorū secūdū illud apostoli ij.cor.xi. Quis scā dalizatur et ego nō vror ideo in eorū per sona dicit (heu heu heu domine)debēt eni timere ne contingat hoc ex aliqua ne gligētia ipsorū (ergo ne decepisti populū istum)i.decipi permisisti p̄ suggestiones demonū(dicentiū pax erit vobis)sic eni suggerūt demones hominibus ꝙ nō dā nabūtur pro suis peccatis(et ecce perue nit gladius vsq; ad animā)ipsā ugulās morte culpe et cōsequēter morte gehēne et quoniā boni pastores d e perditōne su orū subditorū non solū dolēt mēte sed eti am corpore quia motus fortis anime re dūdat ad corpus ideo in eorū p̄sona sub ditur postea (ventrē meū doleo) et sub ditur causa (cōtritio super contritionē vocata est) .i.mors gehenne super mor tem culpe .

ca.v

Circuite vias iherusalē ꝛc̄)hic ad litteram excluditur iusticia habi tantiū pro tunc in iherusalē per quā mistice significatur militās ecclesia i qua sūt clerici ꝙ laici et in hoc capitulo excluditur iusticia laicorū et clericorum in capitulo sequēti nam de vtrisq; pauci cō patiue sunt iusti et per oppositū cōclu ditur iniusticia eorū . Quantū ad laicos vulgares dicitur(querite i plateis iheru salē an inuenietis virū facientē iudicium)q.d.paucos valde inuenietis Matth.vij Arcta est via que ducit ad vitam ꝙ pauci intrant per eā(ꝙ si etiā viuit dominus dixerūt ꝛc̄).i.si aliquid sub iuramēto pro miserint vel dixerint non tenebūt(p̄cussi sti eos et nō doluerūt ꝛc̄).i.flagellis tuis se nō emēdauerūt sed obstinati in suis fe cibus remānserūt (ego dixi)hic cōsequen ter ostenditur ꝓpositū quantū ad princi pes de quibus subditur(ibo ergo ad op timates ꝛc̄)ꝙ sequitur (et ecce ipsi magis cōfregerunt iugū).s.iusticie et legis diui ne(idcirco percussit eos leo).i.diabolus qui dicitur leo i quātū percutit principes plaga superbie et lupus inquantū percu tit eos subditorū oppressione et bonorum suorum deuocatione et pardus vigilās in quantū percutit eos plaga dolositatis et malicie et subditur eorū pena cū dicitur (ois qui egressus fuerit ex eis).i.de p̄sēti vita capietur a demonibus ꝙ punietur in gehēna super quo hic ostēditur ꝓpositū quantū ad vtrosq;.s.vulgares ꝙ prin cipes simul ꝙ arguūtur de infidelitate cū dicitur a domino (filij tui dereliquerunt me ꝛc̄) arguūtur etiā de luxurie feditate cū dicitur(equi amatores in feminas ꝛc̄) et subditur pena cū dicitur (ascēdite mu ros eius et dissipate) auferēdo ab eis p̄ sidia angelorū sicut in persona eorū dici tur.Jere.li.Curauimus babilonē ꝙ non est sanata derelinquamus eā(cōsūmatō nē autē nolite facē) hoc dicitur eo quod in vita p̄senti potest peccator sēper ad bonū reuerti (negauerūt dominū ꝛc̄)scz factis de quibus dicitur tyti..i. Confiten tur se nosse deū factis autē negant(neq; veniet super nos malū)sic eni dicunt ali q̄ peccatores deus nō fecit nos ad dānā dū et verū dicūt si faciamus debitum no strū iō sequitur(ecce ego do verba mea i ore tuo in ignē ꝛc̄)debent enim p̄dicato res ignē gehēne obstinatis in malo denū ciare(ecce ego adducā sup vos gentem de longinquo ꝛc̄).i.demones de inferno qui dicūtur hic gens robusta quia nō est potestas super terrā que eis comparetur iob.xli.(et gens ātiqua)nā a mūdi prin cipio peccauerūt (et comedit segetes tu as ꝛc̄).i.cōsumet oia bona tua (ꝙ si dix eritis quare nobis fecit dominus de⁹ no ster hec omnia) et respōdetur dupler cā prima est multiplicatio peccatorū cōtra dominū cum dicitur(sicut dereliquistis me et seruistis deo alieno ꝛc̄) secunda est multiplicacio peccatorū cōtra proximum que tāgitur cū dicitur (postea inuenti sūt

in populo meo impñ insidiãtes).s.simpli cib9 ad defraudãdũ eos verbis mẽdacib9 (q̃d igit̃ fiet in nouissimis e9).q.d.gra/ uissime punieť.

Capitulũ. vi.

Confortamini filij beniamin ꝛc) hic excludit iusticia clicorum et iniusticia cõcludit p oppositũ ꝫ quia malicia cleri ẽ occasio trãsgressiõis ꝓpli sicut dicit Greg..cum pastor p abru pta gradit cõsequẽs est vt ad p̃cipicium grex sequat.iõ p̃mo tãgitur malum ꝓpli cũ dicit cõfortamini ꝛc. et ad literã dicit yronice ꝓpter qđ idẽ ẽ ac si diceret deso lamini qz traditi estis in manu diaboli p regez babilonie designati (speciose q delicate assimilaui filiam syon) quia sicut mulier delicata nõ potest se defendere sic nec ꝓplus peccatis assuet9 p̃t tentationi bus demonis resistere iõ subdit (sãctifica te sup eã bellũ).i.firmate sanctũ enim in vna significatiõe idẽ est q firmũ et sancti ficare idẽ est qđ firmare q subdit cã cum dicit (oñis calũnia i medio eius) ad sub/ uertendũ simplices q resistere nõ poten/ tes (sicut frigidã facit cisterna aquã suaz sic frigidã fecit maliciã suã) p hoc signifi cať q abundãcia iniq̃tatis facit refrige/ riũ caritatis sic dicit.matb.xxiiij Quõ a/ bũdabit iniq̃tas refrigescet caritas mul torũ ex hoc autẽ sequit obstinatio.ꝓpter qđ seq̃tur postea (ecce incircũcise aures eoz).a minore) hic ponitur occasio dicti mali que est malicia cleri vt p̃dictũ est de qua dicitur (a minore).s.clerico habẽte solã tonsurã (vsq ad maiorẽ) qui habet pontificalẽ dignitatẽ (oñes auaricie stu dẽt) quia p diuersas cautelas pecunias extorquẽt (et a ꝓpheta vsq ad sacerdotẽ).i.a simplici p̃dicatore vsq ad curã ha/ bentẽ (et curabant cõtritionẽ ꝛc) excusan do potentũ peccata propter questuz pro/ pter q cum ipsis dãnabũtur et grauius ideo subdit (q̃z obrem cadent inter ruen tes) q quoniã sacrificia taliũ non valent eis sequit postea (vt q̃d m̃ thus de saba affertis ꝛc) circa qđ sciendũ q omnia sa crificia veteris legis figura fuerũt vnius sacrificij ꝓfecti scz eucharistie quod licet in se sit bonũ q sanctũ tamẽ si offerať pro obstinatis in malo eis nõ valet.et offerẽ ti indigne multum nocet quia iudiciuz sĩ bi mãducat et bibit.i.corr.xi.propter qđ replicať pena cum subdit postea (ecce po/ pulus venit đ terra aquilonis ꝛc).i.exer citus demonis ad torquẽdũ malũ clerũ in peius q subdit causa que ẽ desperatio correptõis cũ dr uersus finez capli (dese cit sufflatoriũ ꝛc) loquitur de deo sicut de aurifabro qui purgare volens aurz appo nit plumbum vel stannũ ne ignis consu mat auruz sed quãdo consũptum est plũ bũ tunc conflatio nocet auro ipsũ consu mendo.deus autẽ ad purgandũ peccata aliquando conflat verbis doctorum et aliquando flagellis aduersarioꝝ et quã/ do neutrum sequitur emendatio frustra fit conflatio et est signum qđ talis pecca tor qui verbis et flagellis non emẽdatur sed gehenne reseruatur.

Capitulũ. vij.

Verbuz qđ factum est ad Jeremi am ꝛc) In hoc capitulo scđz sen sum literalẽ excluditur falsa con fidentia iudeorum de sanctitate tẽpli qua credebant peccata sua sine penitencia ex/ piari qđ est falsum Moraliter autẽ per ꝫ significantur cristiani qui capellas edifi cant đ rapinis q ministris ecclesie elemo sinas dant per hoc credẽtes saluari.sine emendatiõe peccati ideo talibus dicitur (nolite confidere in verbis mendacij di centes templum domini et cetera) id est peccata vestra non expiẽrur per predicta absq debita penitẽcia et dicitur ter.tem plum domini propter tres radices pecca torum scilicet concupiscenciã carnis con cupiscenciam oculorum et superbiam vi te Peccata nanq ex eis procedẽcia non expiantur per moduz predictum.q quo niaz edificia dicto modo facta cadere so lent ideo sequitur postea (ite ad locũ me uz in sylo) vbi fuit archa domini q tamẽ fuit destructus propter maliciam populi .et sic tẽporibus modernis destructa sũt loca sancta iudee propter peccata gẽtis xp̃iane ꝓpter qđ seq̃t (nonne vides q̃d isti faciũt in ciuitatib9 iuda ꝛc) of enim

ꝓ añi destructionē multa peccata ꝙ enor mia fiebāt in terra illa et quoniā hoc de bet esse causa doloris oñib⁹ bonis ideo dicit post (tōde capillū tuū ꝛc̄) mod⁹ eni antiquoꝝ fuit tōdere capillos in signum doloris et hūiliatiōis sicut dicitur de san cto iob scidit vestimēta sua et tōso capite coꝛruit in terrā viij .ca.

IN tēpoꝛe illo ait dñs eijcient ossa regis iuda ꝛc̄) ꝑ reges ꝙ pāncipes veteris testamēti significātur pn̄ cipes noui testamēti et per sacerdotes p̄ lati nostri ꝙ ꝑ ꝓphetas doctoꝛes ꝙ predi catoꝛes catholici et habitātes in irl̄m re ligiosi.ꝑ istoꝝ ergo ossa que post mortē remanēt carne putrefcā significātur co/ rū peccata que post mortē remanēt puni enda hec autē ossa sepulta sūt q̄diu sunt occulta sed ad solē expandūtur quādo publice perpetrātur qđ in mlt̄is de cñi bus statibus p̄dictis fit hodie nā publice peccant et inuerecūde in scandalum ma gnū popularium ideo subditur (in sterqui linīū super faciem terre erunt) scz ꝑ infa miā ipsoꝝ inter habitatoꝛes terre et q̄a plures de talibus in sua malicia sunt ob stinati sequit̄ (nullus est qui agat penitē tiā super peccato suo ꝛc̄) talis autē obstia tio offuscat itellectū nō solū quātū ad co gnitionē legis diuine sed etiā legis natuē ideo subditur.(milu⁹ in celo cognouit tē pus suū ꝛc̄) scz ad agendū ea q̄ secūdum naturā suā sūt conueniētia (populus aūt me⁹ ñ cognouit iudiciū dñi) i.legē nature scriptā in coꝛde suo ꝙ tamē tales freq̄ter se iactāt de sapiētia sua que terrena est a nimalis ꝙ diabolica vt dicit̄.iacobi iij.ꝑ uertit eni legez nature que dicit hoc faci as alij qđ tibi vis fieri.ħ ñ facias alij qđ tibi nō vis fieri ꝓpter quod cōtra sapiēti am taliū dicit̄ (quō dicitis sapiētes nos sum⁹) qꝛ talis sapiētia stulticia ē apd deū ꝓpter qđ subdit̄ (vere mēdaciū operatus est stilus mēdax scribaꝝ) ꝙ subdit̄ ipoꝝ pena cū dicit̄ (ꝓterea dabo mlieres co rū exteris.) ꝑ mala tpalia ħ diffuse posi ta figificāt̄ mala eēna iusticie subuersoꝛ b⁹ ifligēda ꝓpter qđ subdit̄ xp̄us finē ca pituli (trāsijt messis) i.tps metēdi (ꝙ nos saluati nō sum⁹) quia tpe merēdi negle xim⁹ bene opari hoc dicit̄ in ꝑsona dam natoꝝ sicut ꝙ illud sap̄.v. Quid nob̄ pro fuit superbia ꝙ diuiciarū iactācia q̄d cōtu lit nobis trāsierūt oñia velut vmbra las/ sati sum⁹ i via iniquitatis et p̄ditionis.

ca. ix.

QUis dabit capiti meo aquā ꝛc̄) icrepata malicia ꝑpli iude Jere. hic se cōuertit ad lugēdū populi sui culpas ꝙ penas ꝓpter hoc dicto popu lo ifligēdas et i hoc dedit exēplū eccl̄ie p̄ latis lugēdi ꝓpter peccata sibi subditoꝝ ꝙ ꝓpter penas eis ifligēdas i eternū nec requiritur hic alia moralitas quia sens⁹ literalis ē etiā moralis. ca. x

AUdite verbū dñi ꝛc̄) postq̄ iere. lurit populi sui peccata reuocat eū a sua malicia ꝙ p̄mo reuocat eū ab ydolatria d.(iuxta vias gētiū noli te discere ꝛc̄) subditur cā cū subditur (q⁹ leges populoꝝ vane sūt) nā inducūt ad seruiēdū ydol̄ q̄ nihil sunt vt dicit̄.i.coꝝ. viij.ꝙ subditur ratio cū dicit̄ (lignum de saltu precidit ꝛc̄) moraliter ꝑ saltū cuius ligna sūt infrūcuosa sig nat̄ quelibet ogre gatio que in plurib⁹ caret bonis opibus qđ aliquādo ctingit in religiosis ꝙ secu laribus ergo lignū de saltu accipitur cū aliquis ifficiēs sciēcia pariter ꝙ vita ad eccl̄ie regimē eligitur vl̄ assumit̄ vt inde fiat ydolū de quo dicitur zacharie xi. O pastoꝛ ꝙ ydolū derelinquēs gregē (opus manuū artificis) talis eni ꝓmocio ē ab hoīibus ꝙ nō a spiritu sācto (auro ꝙ ar gēto decoꝛabit illud) quia tales ꝓmoto/ res ꝓmouēt eū ad cōgregatōem auri ꝙ argēti vt habeāt partē sibi (clauis ꝙ mal leis cōpegit illd̄ vt nō dissoluatur) tales eni ꝓmoti nō stāt in statu pastoꝛali ꝑ x̄/ tutē intellc̄ualē vl̄ moralē sed ꝑ potenciā tpalē (in filitudinē palme fabꝛicata sūt) nā qui plātat palmā nō comedit ei⁹ fru/ ctū quia omuniter moꝛitur ante palme fructificatōem simil̄it q̄ ꝓmouet prelatū iutilē nō ꝓcipit inde fructū dulcez meriti ꝛ amarū peccati (poꝛtata tollētur) nā a ꝓmotoꝛibus incōuenienter sustentātur (quia icedere nō valēt) scz per viā moꝝ (doctrina) hic moraliter arguitur doctri na curiosa cum dicitur (doctrina vanita

tis eorum) scilicet multorum theologo
rum qui magis student curiositati q̃ ve
ritati et cũ maiori põdere allegãt aucto/
ritates philosophi et cõmentatoris q̃ di
cta nostri saluatoris (lignũ inuolutũ) ta/
lis eni doctrina. sicut lignũ ariduz caret
humore deuotionis et est iuoluta verbis
ornatis (de tharsis affertur ꝛc̃) tharsis ex
plorans gaudiuz interpretatur iõ signifi
cat doctorẽ vanũ qui non querit docere
vtilia. ꝫ magis curiosis auditoribus pla/
cencia (ꝛ aurum de ofir qđ) iterpretatur
radiãs. quia nõ curat de veritate sed ma
gis de apparentia fame (opus artificuz
) et non dei quia talis doctrina non est ex
instinctu spiritussãcti (iacinctus ꝛ purpu
ra indumenta eorũ) nã anhelant ad pon
tificialez ornatum (Dominus autem
deus) hic ostẽditur diuina veritas. iuxta
predictorũ falsitatez. vt opposita iuxta se
posita magis elucescãt ideo dicitur (do/
minus autez deus verus est) in factis et
verbis (qui fecit terrã in fortitudine sua
) id est terrenos principes ad defensionez
bonoꝝ ꝛ punitionẽ maloꝝ (p̃parat orbẽ
) id est ecclesiam in sapientia sua scz euan
gelica et non philosophica (et prudentia
sua extendit celos) id est homines contẽ
platiuos extẽdit ad praxim regiminis ec
clesie propter populi necessitatẽ (ad vocẽ
suã dat multitudinez aquarũ) id est sana
rũ doctrinaruz (et eleuat nebulas) id est
predicatores ad predicanduz de quibus
dicitur Isa. lx. (qui sunt isti qui vt nubes
volant ꝛc̃ (fulgura in pluuiã fecit). i. tor/
mẽta diuinitus cõminata cessare facit ꝑ
pluuiaz lacrimarũ Exẽplũ de niniuitis
penitentiam agentibus ad ione predica/
tionez (et educit ventum de thesauris su/
is). i. multiplex spiritussancti donum de
sapientie sue occultis (stultus fc̃us ẽ oĩs
homo a scientia sua) naz ad talia pertin
gere non potest scientia humanitus re
perta (Scio domine) Glosa Erubescant
q̃ dñt vnũq̃q̃ suo regi arbitrio (non est
eni hõis) etiã vñ dauid a domino gress⁹
hominis dirigẽtur. capi. xi.

Verbũ qđ factũ est ꝛc̃) scđz litẽa
lez sensũ reuocatur hic populus
iudaicus a mosaice legi. trãsgres
sionẽ moraliter ãt reuocat̃ ꝓpl̃s xp̃ianus
a legis euangelice trãsgressione cũ dicit̃
(maledictus vir q̃ nõ audierit verba pa
cti huius qđ p̃cepi). s. ego xp̃s (patribus
vestris). i. apostolis et fidelib⁹ alijs (i die
qua eduxi eos de terra egipti ꝛc̃) sic enim
lex mosaica data fuit quinquagesima die
egressionis ꝓpl̃i de egipto sic lex euangeli
ca ꝑ sp̃m sanctũ scripta fuit in cordibus
apl̃orũ. q̃nquagesima die eductiõis p̃m
de limbo (qui dicit̃ fornax ferrea) ꝓpter
longã tenacitatẽ. s. a p̃ncipio mũdi vsq̃
tunc (audite vocẽ meã ꝛc̃) m̃ fidelit̃ obedi
ẽdo (vt suscitẽ iuramẽtũ qđ iuraui p̃rib⁹
vestris) in iuramẽto nanq̃ diuino facto
patrib⁹ de terra ꝓmissiõis intelligebat̃
p̃ncipaliter ꝓmissio đ terra viuentiũ sic
ostẽdit̃ genes. xv. In expositõe literali et
hec ꝓmissio ꝑ xp̃m est impleta ideo seq̃
t̃ (sicut est dies hic) nã a tp̃e eductionis
de limbo dat̃ fidelib⁹ purgatis vera bea
titudo (inuẽta est ꝛc̃) quoniã mlti xp̃iani
ꝛ specialiter mali clerici ꝛ religiosi decli
nãt a veritate euangelij dicit̃ postea (iuẽ
ta est cõiuracõ in viris iuda) i. mala col
ligacõ in clericis significat̃ ꝑ viros iuda
id ẽ ꝯfitens qꝛ deputati sũt ad cõfessionẽ
diuine laudis (et habitatoribus ierl̃z). i
in religiosis q̃ debẽt eẽ pacifici ꝛ quieti et
tamẽ mlti clerici faciunt litigia ꝛ appella
tiones ꝛ religiosi sunt suis superioribus re
belles ideo subdit̃ (reuersi sunt ad iniqui
tatẽ patrũ suoruz) priorũ scz adam ꝛ eue
q̃ fuer̃t đo iobediẽtes ꝛ sb̃dit̃ pena cũ dr̃
(iducã sup̃ eos mala de quib⁹ nõ exibũt
) nam in iferno nulla ẽ redẽptio. ꝛ de cele
brãtib⁹ indigne dicit̃ postea (quid est qđ
dilc̃s me⁹ in dõ mea facit scelera mlta)
signũ magne dilc̃ionis ẽ quãdo domin⁹
admittit aliq̃ ad sui corporis ꝛ sãguinis
ꝯsecratiõem ꝓpter q̃ peccata taliũ scele
ra dicunt̃ ꝓpter grauitatẽ nec ꝑ celebra/
tionẽ expiãtur ꝫ magl. aggrauãt̃ iõ sub
dit̃ (nũq̃d carnes sc̃e). s. agni imaculati
ihu xp̃i (auferẽt a te malicias tuas). q. d
nõ ꝫ magl. mltiplicabũt ꝛ subdit̃ debita
cõditõ clerici ꝛ religiosi cũ dicit̃ (oliuam
vberẽ ꝛc̃) dẽt eni esse vber oliua ꝑ pietatẽ
pulcra ꝑ conscientie puritatez fructifera
ꝑ opis boni mltiplicitatez speciosa ꝑ cõ

uersatōis honestatē.nomiata ꝑ fame ce
lebritatē et subditur oliue dicte deteriora
tio cū dicit̄(ad vocē loquele grandis).i.
diabolice suggestionis(exarsit vinea)idē
significat̄ hic ꝑ vineā qđ ꝓ̄us ꝑ oliuā de
qua dicitur Isa.v. Vinea dñi exercituū
dom⁹ israel est sed hec vinea exarsit igne
carnalitatis ⁊ cupiditatis. (⁊ cōbusta sūt
oīa frutecta eius).i. oīa dei dona.

Capi. xij.

IUstus quidē tu es dñe)per hoc
aūt ꝙ sanctus. Jeremias in hoc
capitulo dñm īterpellat contra
ꝑsecutores suos eis optādo penā tēpora
lē.d.infra(cōgrega eos.q.gregē ad victi
mā ꝛc̄) ostēdit̄ ꝙ innocētes possunt licite
zelo iusticie diuine optare penas corpora
les et tꝑales suis ꝑsecutoribus quia sūt
quedā medicine vt sic vexatiōe dāte ītel/
lēm corrigātur vel saltē ad male agēduz
impotētes efficiantur ꝫ qm̄ īnocētes para
ti debēt esse ad grauiora sustinēdū si dñs
voluerit iō sequit̄(si cū peditibus currēs
laborasti) qđ ē minus(quō poteris cum
equis cōtendere)qđ ē grauius q.d.si pe
nalitates vite p̄sentis cuz difficultate su/
stines quō penas purgatorij poteris susti
nere ꝑhec enī meditatio cū maiori pacien
tia sustinere facit vite p̄sentis mala ⁊ qm̄
ad idē facit passionis cristi memoria ideo
subditur in eius ꝑsona (dedi dilectā aīaz
in ma⁹ īimicorū eius facta est hereditas
mea) .i.plebs iudaica(quasi leo in silua
ꝛc̄)rugiēs ɔtra me nequicia magna(de
dit cōtra me vocē.)d.crucifige euz)ideo
odiui eā)volēdo ꝑ romanos ei⁹ punitio/
nē de qua subdit̄(nūq̄d auis discolor he/
reditas mea ꝛc̄) fuit enī plebs iudaica ꝑ
romanos ꝑtim rubea ex sui sanguinis ef
fusione ⁊ ꝑtim nigra ex ciuitatis cū po/
pulo cōbustione. Et qm̄ principes roma
noꝝ nō solū ꝑsecuti sūt iudeā sed eciā po
stea grauiter eccl̄iam tꝑe neronis ⁊ ali/
orū tirānoꝝ ideo subdit̄ pena eorū cū di/
cit̄(hec dicit dñs aduersus om̄es vicios
meos pessimos) dicūt̄ autez romani cri
stianorū vicini eo ꝙ cristiani int̄ eos ha
bitabāt(euellā eos de terra sua) pl̄es enī
īꝑatores romani xp̄ianoꝝ ꝑsecutores fu
erūt de sua dignitate deiecti sez nero Do
mician⁹ ⁊ plures alij(et cū euulsero eos
cōuertar ⁊ meserebor eorū) scz tempore
cōstantini qui baptizatus ꝑcepit graciā
cristi et cū eo magna ꝑs populi romani

Capi. xiij.

HEc dicit dñs ad me vade ⁊ possi
de tibi lūbare lineū ꝛc̄) per Jere
miā qui interp̄tatur excelsus do
mino significatur dñs noster iesus xp̄us
ad patris dexterā eleuatus Mat.vltimo
per lūbare vero lūbis eius adherens po
pulus cristianus qui sibi debet adherere
ꝑ fidē formatā caritate ꝫ quia multi ab
ea declināt iubetur lūbare poni in eufra
te ꝑ qđ significatur declinatio ad amorē
terrene cupiditatis et delectatiōis carna
lis et sic putrefit vicijs .ꝑ foramē petre ī
quo ponit̄ in malis obstinatio significat̄
et sic īutilis ad om̄e bonuz homo reddit̄
ideo dicitur(et ecce ɔputruerat lumbare
ita vt nlli vsui aptū essz)⁊ sequit̄ pena cū
dicitur(hec dicit dñs deus israel omnis
laguncula īplebitur vino) per vinum enī
mordificatiuū significatur pena vt patet
in litera sequēte et per īpletionē laguncu
le magnitudo pene. capi. xiiij.

QUod factū est verbū dñi ad iere
miā de sermonibus siccitatis)ꝑ
quaz significatur in ecclesia are
factio deuotionis ideo subditur (luxit iu
dea ꝛc̄)per q̄z significatur ecclesia per cri
stū et apostolos qui fuerūt iudei in ierl̄m
primo fūdata que nūc habz lugendi ma
teriam ꝓpter ariditatē deuotionis ⁊ do
ctrine salutaris nā multi theologi nimis
sunt occupati circa curiosa ⁊ inutilia de
quib⁹ nūq̄z scient veritatē ⁊ qđ scirent ⁊
docerēt nihil proficeret ad aīarū salutem
(et porte corruerūt) .i.p̄lati qui porte di
cuntur ecclesie eo qđ per eos alij debent
ingredi ad vitaz et ipsi pro magna parte
corruerūt ꝑ suꝑbiā sicut āgeli suꝑbiētes
de celo ceciderunt in terrā (et obscurate
sunt) iste porte per ignoranciaz quia ma
gis student ad congregandum pecunias
q̄z scienciam (et clamor ierusalem ascen
dit)id est murmur populi contra eos et
si tacerent lapides clamare deberēt (ma
iores)hic ponitur malum sequens ex do
ctrina curiosa cū dicit̄) maioēs miserūt

minores suos ad aquã) vani episcopi ali/
quos de suis subditis licenciãt. vt vadãt
ad audiendã doctrinã salutarẽ. et filiter
supiores religionũ idẽ faciunt et sequit̃ (
reportauerũt vasa sua vacua). s. salutari
doctrina (cõfusi sũt ⁊ afflicti) nã in addis
cẽdis curiosis magn⁹ est labor ⁊ parum
aut nihil vtilitatis vñ subdit̃ (opuerunt
capita sua pre cõfusione) nã aliquãdo de
cõmunib⁹ ad salutẽ ptinentibus interro
gãtur et nesciũt respondere ⁊ subdit̃ cau
sa (qm̃ non venit pluuia in terram). i. do
ctrina salutaris ad aures audiẽtis (ɔfusi
sũt agricole). i. p̃dicatores quoꝝ offitiuz
est in agro domini laborare sed nesciunt
ꝓpter defectũ scientie. quia lectores non
legunt eis vtilia de quibus debent ꝓplm
informare ideo subdit̃ (cerua peperit in
agro et reliquit). i. simplex psona bonuz
opus inchoatũ cito r̃liquit (quia nõ erat
herba). i. fomẽtũ vtilis p̃dicationis (et o/
nagri steterũt in rupib⁹) p onagros in so
litudine cõmorãtes. significant̃ primi re/
ligiosi cõtẽplationi vacantes. tumultus
seculariũ fugientes. ꝫ modo mutatuz est
predicamentũ nã multi se ingerũt nego/
cijs seculariuz vt ascendãt ad p̃lationis
statũ ideo subdit̃ (traxerunt ventũ quasi
drachones) aspirãtes magis p̃esse q̃ pro
desse (defecerunt oculi eorũ) a ɔtẽplatiõe
diuinorũ (quia nõ erat herba). i. deuotio
nis fomentũ et quoniã talis doctrina sb/
trahitur aliquãdo propter auditorũ defe
ctũ sicut. eze. iij. capi. dicit̃ linguã tuã ad
herere faciã palato tuo quia domin⁹ exa
sperans est ideo subdit̃ (si iniq̃tates vestre
r̃sponderẽt vobis ꝛc̃) ⁊ ponitur hic si pro
non (quare ꝛc̃) hoc exponitur d̃ domino
nostro ihesu xp̃o qui deus ẽ ab eterno iõ
dicitur (quare quasi colon⁹ futurus es ĩ
terra) humanitatez assumendo (et quasi
viator declinãs ad manendũ) scz in alie/
na domo. Math. xviij. vulpes foueas ha
bent ⁊ volucres celi nidos. filius autẽ ho
minis nõ habet vbi capud suũ reclinet (
q̃si vir vag⁹ discurrẽs hic ⁊ inde) ad p̃di
candũ (vt fortis) ꝫm deitatẽ (q̃ nõ potest
saluare) scd̃z iudeoꝝ errorẽ. qui putabãt
eũ purũ hoiez iõ derisorie dicebãt. math.
xxvij. Alios saluos fecit seip̃m nõ p̃t sal/
uũ facere. ad questionẽ fc̃az respõdet̃ ve/
raciter ꝙ hec oĩa sustinuit ꝓ nr̃a salute.

Capitulũ. xv.

Et dixit dñs ad me si steterit moi
ses ⁊ samuel ꝛc̃) ex hoc patet qd̃
oratio iustorũ facta ꝓ pccorib⁹
obstinati. nõ habet ꝓ ipsis effectũ iõ seq̃t̃
(hec dicit dñs qui ad mortẽ ꝛc̃) p septem
q̃ ponũtur hic. possunt notari septẽ vicia
capitalia ꝓpter q̃ dãnant̃ peccatores ob
stinati p mortẽ que facit ɔputrescere (lu/
xuria) d̃ qua dicit Greg. i moralib⁹. Ju
mẽta in suo stercore ɔputrescere est in fe
tore luxurie vitã finire (p gladium) ira q̃
facit insurgente ad occisionẽ (p famẽ) in/
saciabil̃ auaricia (p captiuitatẽ) animuz
deprimens acidia (p canes corrodentes)
mordax iuidia (p volatilia) nimis eleuãs
supbia (p bestias terre deuorãtes) vorax
gula (mltiplicate sunt) hic describit̃ ma
lũ ꝓueniẽs ex defectu p̃latorũ cuz dicit̃ (
mltiplicate sũt mihi vidue) nam ecclesie
mlte derelicte sũt a suis pastorib⁹ q̃tum
ad frc̃m animarũ sed nõ q̃tũ ad leuatio
nẽ pecuniarũ quas expẽdunt excessiue in
principũ negocijs. et alij qd̃ peius ẽ in ve
natiõib⁹ et aucupijs. ⁊ alij qd̃ pessimũ ẽ
in rebus bellicis. nõ ꝓ sua ecclesia defen
dẽda sed frequẽter ꝓ alia indebita causa
et in alijs maleficijs (et induxi) pmissiue
(sup matrẽ adolescẽtis). i. ꝓpli ignorãtis
(et in solescẽtis vastorez in meridie). i. de
moniũ meridianũ deuastans bonũ ꝓpli
ꝓpter defectuz pastoris boni (ĩfirmata ẽ
que pepit). i. ecclesia que tpe bõi sponsi
pariebat multos filios bonos ĩfirmata ẽ
q̃ pepit septẽ. tpe spõsi defectuosi (defecit
aĩa eius). i. deuotionis spirit⁹ (occidit ei
sol sapiẽtie cũ adhuc esset dies). i. tẽpus
bene operãdi et sic dicit saluator. Jo. ix.
me oportet operari opa ei⁹ qui misit me
duz dies est ꝛc̃ (ve m̃) verba sũt. Jere. ad
literam cõquerentis de persecutione sibi
mota. a suis ciuibus. propter propheciaz
veritatis. et in hoc significat q̃libet pre/
dicatorem vel doctorem bonum qui pro
pter doctrinam veritatis fit odiosus ma
lis hominibus et persecutionem patitur
ab ipsis. sed quoniã dominus tales cõso
latur seq̃tur (dicit domin⁹ si nõ reliquie

tue in bonū).i.nō dubites quin opus tu um habeat finē bonū (si nō occurri tibi) .i.occurrā (in tpe afflictionis) dādo tibi paciētie virtutē q meā cōsolatiōem iō sequit postea (et factū ē mihi verbū tuū in gaudiū ꝛc) (etsi sepaueris) hic ostēditur meritū boni p̄dicatoris vel doctoris cuz dicit (si sepaueris p̄cioſuz a vili) .i.aias xp̄i sāguie p̄cioso redēptas a vilitate peccati p tuā doctrinā (quasi os meū eris) quia verbū boni p̄dicatoris est verbū saluatoris Matħ.x. Nō eni vos estis qui loq̄mini sed spiritus patris vestri q̄ loquit in vobis (et dabo te populo huic in murū eneū ꝛc) es eni ē solidū durabile q sonoꝝ sic p̄dicator vel doctor bonus in aduersis ē solidus p patientiā durabilis p cōstantiā q sonorus p eloquētiā efficacem.

Capi. xvi.

ET factū est verbuz dñi ad me dicens non accipies vxorem) vxor accipiēda est vera sapiētia sicut dicit sap.viij. Hāc queſiui mihi spōsā assumere q p oppositū mūdana sapiētia q̄ vt dicit Jacobi.iij.ē terrena aialis et diabolica ē mulier refutāda q sic dicit hic (nō accipies vxorē et nō erūt tibi filij ꝛc).i nō facias opa a sapiēcia mūdi p̄ceptia que sunt fraudes lites cōtentiōes et filia (mortibus egrotationū moriūtur) et dicit mortibus ꝓpter mortē culpe et mortē gehēne quibus moriūtur tales filios facientes (non sepeliētur) p occultationē nā talia veniūt ad cōmunē noticiā. ideo subditur (in sterquilinū erūt) p scandalū et infamiā (q erunt cadauera eoꝝ in escam volatilibꝰ celi ꝛc) i.aie eoꝝ in peccatis putrefacte tradent demonibꝰ q̄ p volucres designant Matħ.xiij. In parabola seminātis.cū dr.q volucres celi comederūt illō.i.demones vt saluator exponit ibidē q q̄n in inferno nulla ē dsolatio. iō subditur (ne ingrediaris domū cōuiuij) p qō intelligit exclusus ois gaudij modꝰ. Residuuz huiꝰ capli ad lrāz ē repetitio punctionis iudeoꝝ p caldeos. p quā significatur pene damnatoꝝ. p spūs malignos q̄ nō est a nobis plene explicabilis ideo p̄ transeo.

Capitulū xvij.

PEccatū iuda scriptū est ꝛc) Juda tribus erat regia q sacerdotali cōmixta. q ideo significat status p̄latoꝝ quibꝰ dicit .i.De.ij. Vos estis genus electū regale sacerdotiū ꝛc q qz q̄to statꝰ altior tāto casus grauior. ideo dicitur (peccatū iuda scriptū ē stilo ferreo) i. indelebiliter qz ꝓpt̄ eiꝰ grauitatē difficulter pōt deleri (exaratū sup latitudinē cordis eoꝝ) p qō designat dilatatio huiꝰ peccati ad alios p exemplū Greg. in pastora. Cū pastor p abrupta gradit dsequens ē vt ad p̄cipiciū grex sequat (q in cornibus araꝝ eoꝝ). i. in mitris suis cornutis que nimis sumptuose ornate sūt auro q lapidibus p̄ciosis ad ostentationē de bonis q̄ deberēt expendi ad paupeꝝ sustentationem (cū recordati fuerint filij eoꝝ ararū suaꝝ ꝛc) eoꝝ filij dicunt hic clerici inferiores qui mēte tractātes vitā superioꝝ in vanitatibꝰ q carnalibꝰ studēt eos sequi (fortitudinē tuā q oēs thesauros tuos in diripti onē dabo) nam aliqui eoꝝ corpa sua q diuicias suas expēdunt discurrēdo q laborādo p̄o tpalibus negocijs principū sperātes p hoc altiꝰ ꝓmoueri. ideo sequit (maledictꝰ hō qui confidit in homine) p̄o tali ꝓmotione. ideo sequit (erit enī quasi mirice) i. inutilis ad edificū ecclie sic mirice nō valent ad materiale edificium nec ad faciēdū fructū p pastu boim (nō videbit cū venerit bonū) quia carebit visione diuina q ecōtrario dicit ō bono p̄lato (benedictꝰ vir). i. p̄latꝰ virtuosus (qui cōfidit in dño) de bonis gracie et glorie obtinēdis ab eo (q erit quasi lignū q̄ trāsplātatur sup aquas) i. semp meliꝰ ꝓficiendo (et nō timebit cū venerit estus). s. ꝓsecutionis hūane vel diabolice tēptatōis (prauū cor hōis) hic ponit vim malū hominis oritur scz ex inclinatione mala ex parentibus contracta ideo dicitur (prauum cor hominis) Gen.viij sensus et cogitatio humani cordis ꝓna sūt ad malum ab adolescentia sua (et inscrutabile ꝛc) scilicet ab homine sed nō a deo .iō subditur (ego dominus scrutās cor da ꝛc) perdix fouit oua aliena que furat et quādo pulli sunt nati fugiunt ab ea sic diuicie male adquisite frequēter ab alijs

rapiuntur et sic laborantes ad earuz ad/
quisitionē defraudātur ꝓpter qđ nō est
in eis spes ponenda. ꝫ in gloria futura iō
subdit̄ (soliū glorie ꝛc̄) sequit̄ (spectatio is
rael) et ecōtrario dicit̄ de non confiden
tib⁹ (dñe omnes qui te derelinquūt cōsū
dent̄) in finali iuditio (recedētes a te in t̄/
ra scribētur). i. in inferno qui dicit̄ esse in
terre ꝓfundo (ecce ipsi dicūt vbi ē verbū
dñi veniat) scđm sensū literalē hoc dicit̄
yronice ⁊ sil̄iter in peccatis obstinati de/
ridēt p̄dicationes de penis īferni et gau/
diis ꝑadisi ꝫ quia p̄dicator nō debz pro/
pter hoc dimittere sue p̄dicatōis officiuz
sequit̄ (⁊ ego non turbat⁹ te pastorem se/
quēs ⁊ diē hominis nō desideraui). i. vi/
tā voluptuosā sic dicebat paulus. castigo
corpus meū et in seruitutē redigo ne for/
te cū aliis p̄dicauerim ipse reprob⁹ effici
ar et quia p̄dicator veritatis aliquando
ꝓpter hoc sustinet ꝑsecutionē sequit̄ (nō
sis mihi tu formidini). i. auferas a me ō/
nē formidinē ꝑ tuā cōsolationē et subdit̄
causa cum dicitur (spes mea tu domine
afflictionis)

Capitulū. xviij.

Verbū qđ factū est ad. Jeremiā a
dño dicēs descēde in domū figu
li) descēdere ē dei potentiā et fra
gilitatē ꝓpriam cōsiderare (et ibi audies
verba mea) nā hūilibus reuelat̄ veritas
diuina. Math. xi. Cōfiteor tibi dñe rex ce
li et terre quia abscōdisti hec a sapiētib⁹
et prudētibus et reuelasti ea paruulis (et
ecce ipse faciebat opus sup rotā) ꝑ figu/
lū istū intelligit̄ deus. cuius speciale op⁹
est hō ad ymaginē factus dei et p̄sidens
aliis creaturis inferioribus et ideo dicit̄
factus sup rotā. i. creaturis corruptibili
bus p̄sidentē. Gen. i. vt presit piscib⁹ ma
ris et volatilib⁹ ꝛc̄ (et dissipatū ē vas ꝛc̄)
). s. ipse adā cui⁹ corp⁹ erat vas anime ⁊
aīa scientie quia factus fuit ꝑfect⁹ in sciē
tia potens docere sicut et generare (con
uersusqꝫ fec̄ vas alteꝝ). i. cristū qui dicit̄
nouissim⁹ adaz. i. coꝝ. xv. (sic̄ placuerat
in oculis eius) de cristo nāqꝫ dicit̄. math
iij. hic est filius me⁹ dilectus in quo mihi
cōplacui. Potest etiā aliter exponi de eo/
dē homine. qui ꝑ seip̄m dissipat̄ ꝑ culpā
⁊ a deo repat̄ ꝑ graciā. osee. xiij. Perdi
tio tua ex te israel tantūmodo ex me au/
xiliū tuum. sil̄iter potest exponi de vno re
gno vel vna gēte. vt pz de niniuitis. Jone
tertio. idō sequitur (repēte loquar aduer
sus gentē et aduersus regnū) et sequitur
(si penitēciā egerit gēs illa ꝛc̄. agā et ego
penitentiā ꝛc̄) (Et dixerūt venite et cogi/
temus contra. Jeremiā cogitationes) ꝑ
istos significantur mali clerici et mali sa
cerdotes qui machinātur cōtra paupes
predicatores et suggerūt prelati. vt aufe
rant ab eis potestatem predicandi et au/
diēdi cōfessiones. dicentes qđ seq̄tur (nō
eniz peribit lex a sacerdote ꝛc̄) dicunt eni
ad regimen ecclesiaꝝ suarum sufficere et
hoc freq̄cius dicunt illi qui minus suffi
ciūt non intelligentes pondus oneris sui
libēter volūt ab aliis adiuuari (venite et
percuciam⁹ eū lingua) dicendo populis
qđ nō habent potestatem nisi de licentia
propria qđ tamē est falsū. cū maior sit po
testas prelatorum et qm̄ in talibus recur
rendū ē ad deū subdit̄ (attende dñe et au
di voces aduersarioꝝ meorū) dando eis
penitētie sp̄z (nūq̄d ꝓ bono r̄ddet̄ malū
) quasi dicat sic quādo pro adiutorio red
ditur ꝑsecutio.

Capitu. xix.

Hec dicit domin⁹ vade et accipe
lagunculā figuli testeā) que mo
raliter accipitur quādo diligent̄
humana fragilitas consideratur que cō
sideratio pertinet ad predicatorem. vt ꝑ
hoc peccatores inducat ad celerem con/
uersionez (⁊ egredere ad vallem filij en/
non) que interpretatur fons doloris id ē
induc peccatores ad fontem lacrimaruz
ex dolore vere contritionis (⁊ predicabis
ibi verba mea) scilicet penas obstinatoꝝ
ī peccatis in litera sequēti. ⁊ per oppositū
premia veraciter contritorū per hoc au
tem ꝙ postea subditur (et conteres lagū
culam in oculis viroruz) significatur ꝙ
predicator non soluz debet predicare ver
bis sed etiaz sensibilibus exemplis in mo
ralibus enim magis mouent facta q̄z ver
ba propter ꝙ dicit. Gregorius. in omelia
xxxviij. Cuius vita despicitur r̄stat vt ei⁹
predicatio contemnatur.

Capitulū xx.

ET dixit fassur et cetēa) p·ieremiā q̄ fuit magnus p̄dicator in veteri testamēto mistice figificatus fuit paulus p̄dicator vēitatī. in nouo p fassur vo q̄ tpe ieremie fuit princeps in domo dñi figificatus fuit princeps in domo dñi figificatus fuit ananias pontifex tpe pauli vt habet Actī. xxiij. ⁊ sicut fassur p̄cussit ieremiaz ꝓphetā veritatis sic ananias p̄cepit p̄cutē os pauli veritatē p̄dicātis ⁊ sic ieremias denūciauit miseriā futurā ipi fassur ⁊ amicis suis sic paulus dixit ananie percuciet te dñs paries dealbate qđ videt ipletū fuisse p roma nos nā cuz capta ciuitate ierlm sacerdotes peterent mīam. Tytus precepit eos occidi. d. eos esse degeneris animi q̄ cuperēt supuiuere tēplo ⁊ numini (maledīca dies i qua nat⁹ sū) ꝑm moralē sensū hoc dicit in ꝑsona peccatoris ⁊ de natiuitate sua p culpā in qua natitate diabolus est pater ⁊ cōcupiscētia p diabolū excitata mater vnde dicit Jo. viij. vos ex patre diabolo estis dies aūt hui⁹ natitatis ē producctio actus exteriozis que dies maledicit cū homo peccatū suū p verā penitēciam detestatur (maledict⁹ vir q̄ annūciauit patri meo. d. natus ē tibi puer masculus et quasi gaudio letificauit eū) hic vir ē adulator pessim⁹ q̄ peccatuz attribuit ꝺtuti vt hōicidiū ꝓbitati ⁊ sic de filibus ⁊ inde pater diabolus letificatur quia de peccato ꝓpetrato et de adulatione sequēti gratulat (sit hō ille vt ciuitates q̄s subuertit dominus) q⁹ talis adulator est gehēne dignus (audiat clamorez mane ꝛc̄) .i. fit in cōtinuo dolore (qui nō me interfecit a vulua iterficit) cū ante actū exteriorē p penitēciā delet. capi. xxi.

VErbū qđ f̄cz ē ad ieremiā ꝛc̄) p regē sedechiam qui misit nūcios ad ieremiā pro cōsilio et auxilio requirēdo p preces eius ad dominū figificātur illi qui petunt a religiosis ꝑsonis orationū suffragia et in p̄dicacionibus et orationibus p peccatis suis consilia sed sicut sedechie nō valuit quia cōsiliū ieremie nō fecit sic talibus non valent suffragia vel consilia nisi faciāt ꝑm bona consilia sibi dat a iō sequitur postea (ecce ego do cozā vobis viā vite) .s. si ꝑm bona cōsilia feceritis (et viā mortis) si ea repuleritis (qui habitauerit in vrbe hac morietur ꝛc̄) per vrbē istā que erat peccatis maximis inuoluta figificatur ogregatio malox que ē ciuitas diaboli sicut ogregatio bōx ē ciuitas dei Illi vo qui manēt in ciuitate diaboli moriūtur gladio diabolice ūuasionis et fame ex defectu sacre eruditionis ⁊ peste praue exēplificationis superiorū que moraliter corrūpit mltitudinem subditox (qui autē egressus fuerit) de ciuitate diaboli p verā penitenciā (viuet) p graciā (⁊ erit ei anima sua q. spoliū raptū de manib⁹ ūimicox. ca. xxij.

HEc dicit dominus) hic Jeremias prophetat contra mala regni iude generaliter et cōtra iij malos reges specialiter. Moraliter aūt p regnū iuda confitens siue laudans interpretatur ad laudem vero dei et sue bonitatis cōfessionē regnū ecclesie deputatur ꝯ tamē malicia multoruz multū deturpat ⁊ impedit laudē bonoruz. p q̄tuor vero reges malos q̄tuor mala regnū ecclesie depraūacia figificātur scz cupiditas effrenata sublimitas inflata carnalitas affectata crudelitas aggrauata primū facit dignitates ecclesiasticas prebendas ⁊ beneficia alia symoniace conferri. scīz fcit familiā equos et alia huiusmōi excessiue nimis ampliari Terciū facit nepotulos et alios propinquos de bonis ecclesie indecēter sublimari quartū vero facit pauperes bonis sibi debitis defraudari et ꝫ malum de die in diem notabiliter augmentatur Bernard⁹ ad hēricū archiepiscopū senonensem clamant famelici conquerūtur et dicunt dicite pontifices inferno q̄d facit aurum quid prosunt tot mutatoria aut appensa in particis aut plicata in mātiris nobis fame ⁊ frigore laborantibus nostrū est qđ effunditis nobis crudeliter subtrahitur qđ inaniter expenditis.

Capi. xxiij.

VE pastoribus ꝛc̄) per sacerdotes veteris testamenti contra quos prophetat ieremias figificātur mali sacerdotes noui et eoz̄ consiliarij

de quibus dicit (ve pastoribus qui dispergūt ⁊ dilacerāt gregē) isti sūt qui verbis suis malis et factis auertūt populū ab ill' qui sciūt ⁊ nolūt dare fidelibus consiliuz salutis. et istis cōminatur dn̄s ve dānationis eterne (ecce dies veniunt ꝛc̄) hic ad literā ꝓmittitur verus et bon⁹ rex et pastor ihesus cristus ꝑ q̄ moralit̄ intelligit̄ bonus pastor vel p̄latus. nā vterq; est cristi vicarius vn⁹ in tꝑalibus alius in spiritualib⁹ ideo subdit̄ (et suscitabo dauid) .i. cristo (germē iustū) .i. tenerum pietate ad modū germinis erga vere penitētes (et asperū equitate) erga duros ⁊ rebelles. Vn̄ de dauid dicit̄ ij. Regl. xxiij. Ipse ē quasi tenerrim⁹ ligni vermiculus q̄ q̄uis sit valde mollis tamē lignuz duruz penetrat sicut ferrū ꝑ qd̄ significat̄ q̄ vicari⁹ veri dauid scilicz ihesu xp̄i. debet esse valde mollis pietate erga bonos ⁊ durus equitate erga malos obstinatos (in dieb⁹ illis saluabit̄ iuda et israel habitabit cōfidēter) nā sub tali principe vel p̄lato confidēter habitant actiui boni qui ꝑ iuda et boni cōtemplatiui qui ꝑ israel significantur Per ꝓphetas veteris testamenti ɔtra quos loquitur Jeremias significātur mali doctores et p̄dicatores noui. qui docēt vel p̄dicāt p̄sumptuose ad sui ostentationē vel questus tēporalis ꝓcurationē. qd̄ est valde periculosū propter q̄ subdit. Jeremias (contritū est cor meū ꝛc̄) vani tales doctores vel predicatores frequēter ī miscēt errores ex ignorātia vl' rei tēporal' cōcupiscentia. mala potentū nequiter excusātes. ideo talibus subdit̄ p⁹ ea (in prophetis samarie vidi fatuitatē) magna nāq; fatuitas est docere vl' p̄dicare q̄ ignorantur qd̄ tamē frequenter contingit. vn̄ dicit. Jero⁹. in epistola ad paulinū de omnibus sacre scripture libris. sola scripturaꝝ ars ē quaz sibi passim omnes vendicāt. hanc garrula anus. hanc delirus senex. hanc sophista verbosus. hāc vniuersi presumunt. lacerant. docent anteq̄ discāt (et in ꝓphetis ierusalē vidi similitudinem adulterij) per adulterium eni procreantur filij falsi et per predicationem questualē fiūt discipuli vel auditores decepti propter qd̄ de talibus adulterātibus verbum dei dicit. Apostolus. secūda. Corintheorum. secundo. Non sumus sicut plurimi adulterantes verbum dei sed ex sinceritate et cetera.

Capitulū. xxiiij.

Ostēdit mihi dominus ⁊ ecce duo calati pleni ficis) ꝑ q̄s significantur due ciuitates scilicz dei ⁊ diaboli per calatum autem ficus bonas habentem. significatur ciuitas dei. ciues autez dei sunt boni cristiani dulces decore gracie et dispositi ad dulcedinem glorie. fic⁹ male sūt ciues diaboli pleni amaritudīe culpe et dispositi ad amaritudinē gehēne et de bonis ficis dicitur (q̄ erāt sicut ficus primi temporis) id est similes cristianis ecclesie primitiue. de quoruz caritate dicitur. Actuum. iiij. multitudinis credentiū erat cor vnum et aīma vna ex quo patet qd̄ in eis erat caritatis dl'cedo magna. de malis autem ficis subditur (qd̄ comedi non poterāt) eo q̄ sint male. quia cristiani in malicia obstinati. cristo non possunt incorporari per fidem caritate formatam. Itez aliter potest exponi. vt per ficus bonas intelligantur boni religiosi. qui sunt sicut ficus. primi tēporis id ē similes primis fratrib⁹ fundatoribus sue religionis per malas autem ficus intelligantur fratres mali qui comedi non possunt id est regulari discipline incorporari. Vnde dicit Augustinus. sicut non inueni meliores his qui in monasterijs profecerunt. ita non inueni peiores his qui in monasterijs defecerunt.

Capitulū. xxv.

Verbum qd̄ factum est ad Jeremiam) In hoc capitulo replicat. ieremias contra populuz iude mltiplicationem peccatorum et obstinationem per quod significatur multiplicatio peccatorū et obduratio in malis cristianis maxime temporibus anticristi sicut dicitur. Mathei. xxiiij. Et quoniam abundabit iniquitas refrigescet caritas multorū. ꝓpterea hec dicit dn̄s exercituū ꝛc̄)

ꝑ punitionē ꝓpli iude quaꝫ Jeremias hic
p̄nunciat futurā ꝑ regē babilonis ⁊ ei⁹
exercitū significat̄ tribulatio ꝓpli christi
ani futura tꝑibus antichristi ad punien
dum malos ⁊ purganduꝫ electos. de q̄
tribulatione subdit̄ (ponamqꝫ eos in stu
porem ꝛc̄) qꝛ tunc erit tribulatio magna
quāta nō fuit antea (perdā qꝫ ex eis vo/
cē gaudij ꝛc̄) qꝛ tūc auferetur celebratio
solennis diuinoꝝ ab ecclesia q̄ debet fie
ri cum mentis leticia p̄s. lxxxiiij. Cor me
um ⁊ caro mea exultauerūt in deū viuū
⁊ hoc significat̄ ꝑ hoc qđ dicit̄ (⁊ leticie
) q̄ dicit̄ a latitudine qđ ꝓprie fit qñ gau
dium mētis redūdat in corꝑe (vocē spō/
si ⁊ vocē spōse). i. mutuā consolationē p̄/
lati ⁊ sue ecclesie. nulli eni aut pauci tunc
audebūt se prelatos ecclesie ꝯfiteri ne du
cant̄ ad tormēta p̄mi sicut fuit tꝑib⁹ ec/
clesie p̄mitiue (vocē mole) i. p̄dicationis
q̄ terit̄ frumentū sacre scripture ꝓplis ex/
ponēdo (⁊ lumē lucerne). i. doctrinaꝫ sa
cre scripture quā nullus audebit publice
legere. de q̄ dr̄ ꝓuerbio. vi. Mandatū lu
cerna ē ꝛc̄ (Tunqꝫ impleti fuerint ꝛc̄) hic
Jeremias p̄nunciat destructionē babilo
nis ⁊ regni sui ꝑ quaꝫ significat̄ antixp̄i
mors ⁊ sui exercitus saltem pro ꝑte ma/
gna quā xp̄us faciet sicut dicit̄. ij. Tessa
ij. Quē dn̄s ihus interficiet spū oris sui.
⁊ destruet illustratione aduētus sui ꝑ se/
ptuaginta ānos qui numer⁹ ꝯsurgit ex
ductu denarij ꝑ septenariū ⁊ vterqꝫ nu/
merus ꝑfectionē significat significat̄ ꝙ
antixp̄i ꝑsecutio erit vltia. ⁊ sic ecclesie
tribulatio erit ꝯsummata. ꝙ āt septena
rius numer⁹ ꝑfectionem significet. dicit
Grego. Omel. xxv. qm̄ omne tēpus septē
dieb⁹ ꝯprehendit̄ recte septenario nume
ro vniuersitas figurat̄. Similiter dena
rius idē significat qꝛ limes est numeroꝝ
⁊ numeri sequentes sunt ipsius ⁊ partiū
eius replicationes (Sume calicē vini.) ꝑ
quē significat̄ austeritas vite. vnde dicit
p̄s. xxi. Calix meus inebriās quā precla
rus est Inebriat eni vino ꝯpunctionis et
clarificat puritate ꝯuersationis. hunc ca
licem debet predicator qui per Jeremiaꝫ
significat̄ assumere exemplo Pauli dicē
tis. i. Coꝝ. ix. Castigo corpus meum ⁊ in
seruitutem redigo ne forte cuꝫ alijs predi
cauerim ipē reprobus efficiar ⁊ per p̄di/
cationē suam alijs ꝓpinare etsi recusaue
rint accipe debꝫ eis dicere quod postea
subdit̄ (bibentes bibetis). i. si non vultis
hic sustinere penam debitā pro peccatis
vestris sustinebitis maiorem velitis noli
tis. s. penā purgatorij vel inferni.

Capitulum xxvi

In principio regni Joachim ꝛc̄) Sequit̄ (
sta in atrio dom⁹ domini ⁊ loqueris ꝛc̄.
) per Jeremiā constanter p̄dicantē cōtra
vicia sacerdotuꝫ ⁊ falsoꝝ ꝓphetaꝝ ⁊ po
pulorum eis credentiū. significat̄ p̄dica
tor constans secularis vel religiosus qui
constanter p̄dicat contra maliciam cleri
ac populi christiani. ⁊ sequit̄ postea (app̄
henderunt eum sacerdotes ꝛc̄) per quos
significāt̄ mali sacerdotes ⁊ clerici ⁊ po
puli ab eis decepti persequētes veritatis
p̄dicatores. sicut ⁊ sacerdotes iudeoruꝫ
deceperunt turbam ad petendum Bar
rabe liberationē ⁊ ihu xp̄i crucifixionē.
vt habetur Math. xxvij (Et dixerunt p̄n
cipes ꝛc̄.) per principes istos de domo re
gis qui liberauerūt Jeremiā a pena mor
tis. significātur principes ⁊ nobiles chri
stiani ⁊ misericordes p̄lati qui defendūt
predicatores veritatis ab iniurijs mole/
stijs sibi crudeliter illatis.

Capitulum. xxvij.

Hec dicit dominus ad me Fac ti/
bi vincula ⁊ cathenas ꝛc̄.) Per
que ꝟm sensum litteralem signi
ficatur seruit⁹ regis Babilonis. ꝟm sen/
sum moralē significantur peccata q̄bus
peccator tenetur in seruitute demonis. (
⁊ mittes eas ad regem Edom ꝛc̄) Edom
autē interpretat̄ sanguineus. ⁊ ideo per
ip̄m significat̄ princeps sitiens sangui/
nem innocentuꝫ. ⁊ per hoc est demonis
seruus. per regem Moab qui interpreta/
tur ex patre eo ꝙ ex incestu patris cum
filia fuit natus. Geneꝟ. xix. significat̄ rex
carnalis ⁊ lubricus. Per regem filioꝝ
Amon qui interpretat̄ inutilis. significa
tur p̄nceps fatuus sub quo misere viuit
populus. Eccles. x. Ve terre cuius rex
puer est. Per regem Tyri ⁊ sydonis que
interpretat̄ venatio. significat̄ princeps

cupidus et malicioſus qui per malicias exquiſitas populum ſuboitū ſibi grauat puerb.xxviij.leo rugiēs ⁊ vrſus eſuriēs p̄ceps impius ſup pplm paupem Iſte mozaliter eſt rex tyri qui interp̄tat angu ſtia nā per eū populus anguſtiatur.p re gē ſedechiā qui interp̄tatur iuſticia d̄i.et tamē eaz non tenuit quia regi babilonis peierauit.ſignificat rex ypocrita qui ſub ſpecie bonitatis iuſticias facit qualis fu it iulian⁹ apoſtata qui cupiditatē ſuā en/ angelij teſtimonio colozabat. d.xp̄ianis criſtus vr̄ dicit niſi quis renūciauerit oi/ bus q̄ poſſidet.nō poteſt meus cē diſcipu lus et ſic p̄monia ab eis auferebat et de tali rege dicit iob.xxxiij.Qui ꝓpter pec/ cata populi regnare facit hoīem ypocri tā omnes eni iſti reges p̄oicti ſūt ſerui re gis babilonis.i.iferni.nā babilon iterp̄/ tatur cōfuſio in iferno aūt nullus ē ozdo ⁊ per oſequēs eſt ibi maxima cōfuſio ⁊ ſi cut reges p̄oicti ſunt hic ſui diaboli per culpā ſic in futuro ſubiiciēt ei niſi penitu/ erint per penam.

Capitulum. xxviij.

ET factū eſt in anno illo ⁊c) ſequi t (dixit ad me ananias) per iſtuz ꝓphetā falſū qui mendaciter po pulo placita nūciabat ſignificat predica toz malus.qui propter fauorē vel queſtū excuſat vl palliat peccata potētū ꝑ ie/ remiā aūt ſibi contradicentē ſignificatur predicatoz verus qui non ſolū veritatez predicare ſed etiā falſos predicatozes ſcit ⁊ vult cōfutare ſedz qđ dicitur ad .tytū .i.amplectentē eum qui ſcōm doctrinā eſt fidelē ſermonez.vt potens ſit exhorta ri in doctrina ſana.⁊ eos qui cōtradicūt arguere ꝑ hoc aūt qđ ieremias predi xit ei mortē corpozalē de prozimo ſibi fu/ turam in falſitatis ſue penā ⁊ ſic euenit ſi cut dicitur infra(⁊ mortuus eſt ananias propheta in āno illo)ſignificatur qđ do/ ctoz falſus vel predicatoz incurrit mortē culpe et poſtea niſi peniteat mortez gehē/ ne et hoc etiam ſignificat ꝑ hoc qđ dicit hic de cathenis ligneis confractis.pro q̄ bus impoſite ſunt ferree que ſunt multo maioris ponderis q̄m lignee ſic qui non vult hic ſuſtinere penam pro peccatis ſu/ is habet neceſſario ſuſtinere maiorē q̄ſi incomparabiliter in purgatorio vel in in ferno.

Capitulū. xxix.

ET hec ſunt verba libri ⁊c) ſequit hec dicit dominus exercituum deus iſrabel omni tranſmigrati/ oni ⁊c.) ꝑ tranſmigratos iſtos de ꝓ/ natiua ad aliaz poſſunt intelligi religioſi qui de ſeculo tranſmigrant ad vitā clau/ ſtralem quibus dicit (edificate domos.) id eſt edificia virtutū (⁊ habitate) per cō tinuationē operū bonozū quia nemo mit tens manū ad aratruz ⁊ aſpiciens retro aptus eſt regno dei Luce.ix.(⁊ plantate ortos) id eſt facite de ſecularib⁹ deuotis nouicios.⁊ de bonis nouicijs profeſſos. (⁊ comedite fructū eozum).i.eoꝝ opera bona cedent vobis ad meritum ⁊ poſtea ad premium (accipite vxozes) id eſt ſcien tiam de ſpeculationibus diuinis.⁊ pru/ dentiam de agibilibus humanis que ſig nificantur per vxozes Jacob Rachel et Lyam Geneſ.xxix(Et generate filios et filias) ſcilicet ſpirituales per veſtram bo nam doctrinaz exemplo Pauli dicentis Corinthijs In chriſto ihesu per euange/ lium ego vos genui(⁊ date filijs veſtris vxozes ⁊c).i.iducite eos ad adq̄rendū ſa/ pientiam et doctrinam.et ad operum ve/ ſtrozum imitationem (et multiplicabimi)quia talis multiplicatio cedit ad hono/ rem dei (et querite pacem ciuitatis ad q̄ tranſmigrare vos feci) id eſt religionis veſtre que bene dicitur ciuitas id eſt ciui um vnitas.nam omnis religio habet oz tuz ab eo qđ dicitur Actuū.iiij.Multitu dinis credencium.erat coz vnum ⁊ ania vna (quia in pace illius erit par veſtra) turbata enim aliqua religione.turbatur quilibet habitans in ea.Aliter per ciuita tem poteſt intelligi regnuz vel ciuitas in quibus habitant religioſi pro quozuz pa ce debent orare.nam in pace ciuitatis vl regni habitant pacifice religioſi.propter qđ dicit.apls i.thi.ij.Obſecro p̄mū oim fieri.obſecrationes.oz̄es.poſtulationes

gratiarū actiones pro regibus ꝙ p̄ncipi/
bus ꝙ sequitur vt trāquillaz agamus vi
am(nō vos seducāt ꝓphete vestri)id est
homines mali qui i fligionib⁹ vel regnis
ꝙ ciuitatibus per sua mala verba ocitāt
hoies ad seditiōes ꝙ prelia.(cum ceperit
impleri in babilone septuaginta anni visi
tabo vos ꝛc̄)per babilonem que confusio
interp̄tat vita p̄nis figificat de qua hugo
de sancto victore dicit in prosa cōfusa sūt
hec oia spes metus meroz gaudiū termi/
n⁹ aūt vite p̄ntis cōiter est ānus septuage
simus p̄s.lxxxix.Dies ānozum nostrozū
in ipis septuaginta anni.igitur religiosis
pacificis ꝙ etiā secularib⁹ dicit dñs(cum
impleti fuerint ꝛc̄).i.in termino vite vr̄e(
visitabo vos ꝙ suscitabo sup vos verbuz
meū bonū)trāsferendo vos de p̄ntis vite
miseria ad felicitatis eterne gaudia(ꝙ ad
semeiam neelamitez dices ꝛc̄)p istū seme
iaz qui de babilone scripsit in ierusalez sū
mo sacerdoti psuadens vt rep̄meret iere
miā ab actu ꝓphetādi significanť illi qui
suggerūt p̄latis ecclesie vt auferāt ptātez
p̄dicādi ꝙ ofessiones audiēdi a pauperib⁹
p̄dicatoz ib⁹ vel nimis restringant cū tam̄
p salute aiaz laborare fiocliter intendāt

Caplm xxxi

Hoc verbum qō factū est ad Jere/
miā ꝛc̄)caplm istud ꝙ etiā imedi
ate sequens exponūt ad literam
iudei ꝙ etiā aliqui doctores catholici de li
beratione iudeozū a captiuitate babiloni
ca q̄ßtum ad bonos ꝙ flagellationē eozū
q̄ßtuz ad rebelles ꝙ malos Ego vero cap.
vtrūq; lr̄aliter exposui de liberatiōe mun
di facta per xp̄m ostendēdo ꝓut potui ꝙ
nō possunt aliter conuenienter ad literā ex
poni ꝓter quod hec expositio spiritualis
est respectu aliarū nec occurrit mihi alia
conueniencioz hic ponenda

Caplm xxxij.

Verbū qō factū est ad ieremiā ꝛc̄.
)sequitur.(ꝙ Jeremias ꝓpheta
clausus erat i atrio carceris ꝙc̄)
per Jeremiam ꝓphetam veritatis q̄ clau
sus erat de māndato regis significať bon⁹
prelatus vel doctoz p̄secutōem sustinens
ab aliquo potente ꝓter veritatis doctri
nam vel executionē equitatis sicut sanct⁹
thomas cantuariensis passus est a r̄ge ā
glie ꝙ satellitibus suis ꝙ multi alij similia
sunt passi(Ecce ananeel) qui interp̄tatur
gratus deo ꝓpter qō significat xp̄m deo
patri gratissimū Mathei iij.Hic est filius
meus dilectus in quo mihi cōplacui p Je
remiā clausuz in atrio carceris significať
bon⁹ religiosus in claustro religiōis huic
psuadet xp̄s emere agrum in quo est the
saurus abscōdit⁹ de quo dic̄ Greg.omel.
xxxvij. Thesaurus autem celeste deside/
riū est Ager vero in quo abscōdiť. discipli
na est studij celesti. q̄ vigere debet in loco
religionis ꝙ ideo ager iste dicitur esse(Jn
anathot)que obediēcia interp̄tať p̄cium
aūt hui⁹ agri sunt (septez stateres ꝙ decē
argentei) per quos significať ipletō ōca
logi p numeruz denarium ꝙ perfectio cō
filiozum euangelij p septenariuz qui figni
ficat septiformē gratiā spūssancti(liber āt
emptiōis aptus).sunt verba ꝓfessionis
exterius ꝓbata(ꝙ liber signat⁹)est interi
oz intencio deuota quoz custodia omitti
tur ipi(baruch)qui benedict⁹ interp̄tať
iō significat spūmsanctū p quē veritas p
fessionis iterioz ꝙ exterioz custodiť. testes
vero huius rei sunt āgeli sancti qui de bo
nis hominū opibus ꝙ deceptionib⁹ cozaz
deo testificanť(custodiunť aūt in vase fi
ctili)id est in corde humili qō nō reputat
se nisi q̄o fragile ꝙ nulli⁹ precij.humilitas
enim custos ꝙ decor est oim carismatū ꝙ
et donozum ꝓuer.xi.Vbi humilitas ibi
sapiencia q̄ tenet excellēciorē gradū inter
spiritussancti dona Jsa.xi.enumerata Re
quiescet sup eum spūs sapie ꝙ intellectus
ꝛc̄.ꝙ sic habet alia sibi annexa

Caplm xxxiij.

Et factum est verbū dñi ꝛc̄)sequiť
(hec dicit dñs deus israel ad do
mos vrbis hui⁹)p vrbē significa
tur vniuersalis militans ecclesia de qua
dicit Apoc̄.xxi.Vidi ciuitatē sanctā irl̄z
ꝛc̄)domus āt hui⁹ vrbis sūt ꝑticulares ec
clesie per orbem diffuse(ꝙ ad domos regl.
).i.curias laicales q̄ destructe sunt. nam
in ecclesijs p magna ꝑte cultus dei negli
gitur ꝙ in curijs laicis iusticia frequenter
subuertiť(ꝙ ad munitiones).s. alimētoz
p quas significanť doctrine sacraz scri/

ꝙ i

ptura⁊ que ꝑ magna ꝑte ſũt oſũpte naz doctozes plurimi docẽt curioſa et inutilia ad oſtentatõnẽ ſui ⁊ ꝓdicatozes multi pze dicãt ꝓpter q̃ſtum vel fauozẽ audiẽtiuz.et ſic tacẽt vl̃ palliãt vicia magnatoꝝ(⁊ ad gladiũ veniẽtiũ vt dimicent cũ caldeis) ꝑ Egipcios q̃ tenebzoſi interptãt hoies mali ſignificãt q̃ ſũt mẽbza demonũ ꝑ caldeos ſignificatoꝝ ⁊ ſic cũ demõib⁹ ipugnãt populũ xp̃ianũ ſeminando diſcozdias.et alia mala ꝑſuadẽdo Reſtouũ aũt hui⁹ capituli de xp̃o⁊ redẽptõe facta ꝑ ipſũ expoſui litteraliter et ſic expoſitõ mea reſpectu aliaꝝ eſt ſpũalis ꝓpter qõ ꝓtrãſeo de alia hic ponenda. Capl̃m xxxiiij

VErbũ qõ factuz eſt ꝛc̃)ſeq̃tur(vade⁊ loq̃re ad regem Sedechiam ꝛc̃) ꝑ quez ſignificat xp̃s duplicatõe.ſ.ratione regie dignitatis ⁊ interpretatõnis nam ſedechias interptat iuſtitia dei et de xp̃o dicit.i.coꝝ.i.fact⁹ eſt nobis ſapiẽtia ⁊ iuſtitia.ꝑ ħ igit̃ ꝙ ꝓdicit hic ip ſi⁹ Sedechie captio ignominioſa ⁊ tamẽ honozabil̃ ſepultura fuit figurata xp̃i captio que fuit cũ ignominia.Matħ.xxvij.tãq̃m ad latronẽ cũ gladijs ⁊ fuſtib⁹ exiſtis cõp̃hẽdere me ⁊ eius ſepultura fuit honorabil̃ ⁊ ꝓcioſa vt patet.Jo.xix.et hoc ꝓdictũ fuit.Iſa.x.et erit ſepulcꝝ eius glozioſũ (Et factũ eſt x̃bum dñi ad Jeremiaz)per iſtos q̃ ad ꝓdicatõez Jeremie dimiſerunt ſeruos ſuos hebzeos et ãcillas hebzeas liberos ſicut tenebãt ex ꝓcepto legis.exodi xxi.⁊ poſtea cupiditate ducti ſubiecerunt eos priſtine ſeruituti ſignificãt potẽtes huius ſeculi q̃ ad ꝓditatõnẽ boni ꝓdicatozis vel ad conſiliũ boni ofeſſozis relaxant indebitas exactiões.⁊ poſtea cupiditate ducti reponũt eas in toto vel in ꝑte vel inueniunt alias de nouo tantas vel maiozes(vitulũ quẽ ociderunt in duas ptes ꝛc̃)hoc fiebat ad ſignificãdũ ꝙ tranſgredientes pactũ de liberbate cõceſſa eſſent digni moꝛte cozpali.qõ Jeremias dixit eis futuruz pzo dicta trãgreſſione.ſic qui exactiones indebitas amotas reponunt vel alias adinueniunt incurrunt moꝛtẽ culpe⁊ poſtea gehenne

Capituluz xxxv

VErbum qõ factũ eſt ad Jeremiã ꝛc̃)ſequit̃ (.vade ad domũ rechabitarũ)ꝑ iſtos rechabitas q̃ aſcẽdentes interpretãtur viri ꝑfecti aſcendentes de virtute in virtutẽ donec videat̃ deꝰ ozũ in ſion ſignificãtur ⁊ iſti ſicut rechabite nõ ſolicitãt̃ de domib⁹ edificãdis.ꝛ ſemente vel vineis colendis reputãdo ſe peregrinos ⁊ aduenas in ħ mundo dicentes cũ apl̃o ſhebze.xiij.Non habem⁹ ħ manentẽ ciuitatẽ ꝟ futurã inq̃rim⁹ ⁊ ſic excluditur ſolicitudo tꝑaliũ vt liberi⁹ otẽplatõni celeſtiũ intendat̃.ꝑ ħ ãt ꝙ r̃chabite vinũ nõ bibebãt qõ letificat coꝛ hoĩs.ſignificat̃ ꝙ tales ꝑfecti excludũt a ſe q̃ntũ poſſibile eſt oſolatiõem gaudij mũdialis vt in ſolo dño oſolẽtur vñ de ãtiq̃s monachis ſcribit̃ in legenda bti Jeronimi.⁊ in collatiõib⁹ pr̃m vt habitabãt in terra ſolis ardozib⁹ exuſta q̃ pzebebat eis hozridũ hitaculũ.qz nõ erat ibi viriditaſ arboꝝ nec cãtus auium.ꝟ tm̃ ſolaciũ diuinũ ſcdm illõ ꝑs.lxij.In terra deſerta inuia inaquoſa ſic in ſancto apparui tibi vt videre virtutẽ tuã ⁊ gl̃iam tuã(Vade⁊ dic viriſ iuda et habitatozib⁹ irl̃m.)ꝑ ħ ãt ꝙ ieremias de mandato dñi ãnunciauit ꝑfectiõez rechabitarũ viris iuda ꝑ quos ſignificant̃ laici ⁊ habitatozib⁹ irl̃m ꝑ quos intelligũt̃ religioſi oſtendit̃ ꝙ exẽpla virtutũ ſũt ſeculaꝛib⁹ ⁊ regularib⁹ predicãda

Capl̃m .xxxvi.

ET factũ ẽ in ãno.iiij.Joachim ꝛc̃) ſequitur(tolle volumẽ libꝛi ⁊ ſcribes in eo ꝛc̃)per hoc autez ꝙ ieremias non ſolum prophetauit verbo ꝟ etl. ſcripto ꝓpter futuros ⁊ abſentes ſignificatur ꝙ homo literat⁹ in ſcriptis diuinis nõ ſolum debet docere verbo predicãdo vel legendo ſed etiam ſcripto vt ſic nõ ſolum pñtibus proficiat ſed etiam abſentibus et futuris.(et fecit baruch filius nerie ꝛc̃) ꝑ hoc autem ꝙ ipſe conſtanter legit verba ieremie coꝛam principibus⁊ populo ſignificatur ꝙ predicatoꝛ veritatis debet conſtanter annunciare verba ſacre ſcripture ⁊ doctozum a ꝓbatozũ coꝛaz magnis ⁊ puis(Cunqz legiſſet inde tres pagellaſ ꝛc̃).per hoc autẽ ꝙ rex noluit audire ꝑfẽ

ꝫ fecit libꝝ incidi⁊ oburi ⁊ eiꝰ autores.ſ. ieremiã ⁊ baruch ad moꝛtẽ q̃ri ſignificãt illi q̃ dei verbũ audire nõ poſſunt.d.illud Jo.vi.Durꝰ eſt hic ſermo ⁊ q̃s poteſt eũ audire Inſup etiã q̃rũt doctrinã ☧itatis et doctoꝛes eiꝰ deſtruere.ꝑ ꝫ autez ꝙ domiꝰ abſcõdit eos.ſ.Baruch et Jeremiaz oñdit diuina clemẽtia cuiꝰ ꝓpriuz eſt ſuccurrere in caſibꝰ deſpatis (rurſũ tolle volumẽ aliud et ſcribe i eo)ꝑ ꝫ ẽni ꝙ Jémias de mãdato domi ſcripſit plẽs p̃mones de punitõe regis et maloꝝ ſibi adherẽtiũ duo ſignificanť.p̃muz eſt .ꝙ doctoꝛ veritatis ex ꝓſecutõe nõ debz ceſſare a veritatis doctrina.ꝫ oſtanti⁹docẽ.ſecũdũ eſt ꝙ ex augmẽto ſcripture deſignať pcõꝛibus obſtinatis augmẽtatõ ſue pene.

xxxvij Capitulum

Ꝙtregnauit rex Sedechias ꝛc̃)ſeq̃tur (Jgiť exercitus'p̃haraõis egreſſꝰ eſt de egipto ꝛc̃) ꝑ iſtos q̃ egreſſi fuerũt de egipto ad pugnãdũ ꝺra Caldeos ⁊ territi fuerunt reuerſi ſine pugna ſignificantur illi q̃ egrediunť de tenebris mũdane ꝺuerſatõis ad pugnãdũ cõtra demones in caſtris religiois de q̃bus poteſt dici illud.Gen.xxxij.Caſtra ꝺi ſũt hec.ꝫ tñ territi auſteritate viuẽdi ad ſclm reuertũť ante tẽpꝰ ꝓfeſſionis(Et redient caldei et bellabũt ꝺra ciuitatẽ hanc)ꝑ receſſũ caldeoꝝ a Jerlm et eoꝝ reditum ad ipſã debellãdã.ſignificať malitia ꝺmonũ q̃ ceſſant aliq̃n a tentatiõe hoim vt ſic ipſos decipiãt ⁊ opinari faciãt demones ſupaſſe ⁊ ſic inſoleſcãt ex opinata victoꝛia ⁊ tũc demoñs ꝑ iteratas tentatioẽs ip ellũt in crimina grauioꝛa. et ſic fiũt nouiſſima taliũ peioꝛa ꝓꝛib⁹ ſicut ꝺr Luc̃.xi.de ſpũ immũdo exeũte ab hoie⁊ poſtea reuertente(apprehẽdit Jeremiã ꝓphaz dicens ad caldeos trãſfugiſ)ꝑ iſtũ ſignificãť cliẽtes et miniſtri magnatoꝝ q̃ calũniãť opera iuſtoꝝ eis falſũ ꝙponentes ⁊ eos grauiter affligẽtes(mittẽs itaq; rex Sedechias tulit eũ et interrogauit ꝛc̃)ꝑ Sedechiã q̃ de ergaſtulo carceris Jheremiã tulit.⁊ tam ei⁹ ꝺfilio nõ aſſẽſit.ſignificať homo pius erga iuſte afflictoſ tñ nõ aſſentit conſilio veritatis ꝺ ſuis malis ſlinquendis

.xxxviij.Capitulum

Adiuit autẽ Saphathias ꝛc̃)per iſtos Jémiaz accuſãtes inique regi ⁊ eiꝰ moꝛtẽ poſtulantes.ſignificãtur detractoꝛes peſſimi apuo magnos accuſantes neq̃ter innocẽtes ⁊ eoꝝ penaz confuſibilez impetrantes(et ſ̃bmiſerũt Jeremiã funibꝰ in lacũ ꝛc̃)ꝑ iſtos funes ſignificãť malignoꝝ colligationes ad penã iuſtoꝝ de q̃bus dicit.Iſa.lviij.diſſolue colligationes impietatis ꝛc̃(ſ̃bmiſit ea ad Jeremiã per funiculos ꝛc̃.).Per funes iſtos q̃ bꝰ Jémias extractꝰ fuit de lacu.ſignificãť colligatões caritatis ad liberãdũ inocẽteſ de q̃bꝰ ꝺr Oſec.xi.in funiculꝫ Adã trahameos in vinculis caritatis.ꝑ pãnos veteres ſignificãť ãtiqui patres ſci q̃ꝝ meritis ſucceſſoꝛes eorũ iuſti legunť frequẽter a penalitatibꝰ liberati Aliter ãt ꝑt moꝛaliť dici ꝙ per ieremiã ſignificatur vir bonꝰ ꝑ deceptiõem demonũ in lutum peccati deiectus eo ꝙ in grã non erat ꝺfirmatꝰ.ꝑ abdemelech qui ſeruꝰ regis interp̃tatur p̃dicatoꝛ bonꝰ de ſalute hoim ſolicitꝰ intelligiť qui talẽ lapſum cũ adiutoꝛio dei extrahit ip̃m de luto peccati. ꝑ funes ⁊ pãnos veteres .i.ꝑ caritatẽ dei ⁊ ꝓximi q̃ eſt accenſus.⁊ exẽplo ſanctoꝝ patrum ad hoc iouctꝰ.habet autẽ ſecum triginta viros per quos ſignificãtur opa decalogi facta in fide⁊ ſpe ⁊ caritate ſpũſſancti.q; numerꝰ tricenarius ex ductu denarij ꝑ ternarium ꝺſurgit (ſolicitus ſum ꝓpter iudeos q̃ trãſfugerť ad caldeos ꝛc̃)ex hoc ꝙ apoſtate de q̃libz ſtatu magis formidãdi ſunt illis a q̃bus receſſerũt q̃m alij aduerſarij.ꝓpter quod apoſtolꝰ ij.Coꝝ.xi.ca.inter ꝓicula in q̃bꝰ fuerat dicit in fine ꝓiculum in falſis fratribꝰ.tanq̃m ꝙpletiuũ aliorum

Caplm xxxix.

Anno nono Sedechie regis iuda menſe decimo venit nabugodonoſoꝛ rex babilonis ꝛc̃)per ieruſalem ſignificatur anima fidelis ſc̃ꝺm ſenſũ moralem ſicut dictuz fuit in huius operis p̃ncipio q̃ ab exercitu regis babilonis obſ̃ꝺtur quando tentationibꝰ demonum impugnatur.aperitur autem quando ſenſus exteriores ad actus indecentes cõuertuntur vt oculus ad impudicum contuitum.⁊ au

ris ad turpiū auditū ꝙ sic de alijs. ꝟ tunc
ꝓncipes regis babilōis sedēt in media por
ta qñ ꝑ sensualitatē q̄ media est inter sen
sus exteriores ꝙ rōez. ipam rōem impugnāt
ꝙ tunc rex sedechias ꝙ bellatores fugiunt
qñ vires superiores resistere negligunt. ꝙ tē
sedechias rex capit qñ volūtas ad osensū
pcēi mortalis inducit ꝙ filij eius occidūt
(nā opa bona p̄cedencia mortificāt ꝙ ꝟ
fit i oculis ei⁹ qz ꝑ vnū actū peccati mor
talis ñ statim homo totaliter excecat ꝟ ꝑ
cius frequētatiōem ꝙ tūc ligatur ꝑ malū
habitū adq̄situm. ꝙ finaliter in babilonez
ducit qñ pene gehennali deputat (domū
quoq; regis. ꝙ domū vulgi incēderūt cal
dei) iiij. Re. xxv. addit dom⁹ dei Ignis āt
iste quē incēdūt demōes qui ꝑ caldeos si
gnificant est viciū luxurie de quo dicitur
Job xxxi. Ignis est vsq; ad osūptiōem de
uorās et oia eradicās genimina. ꝟ autez
igne incēdit dom⁹ regis ꝑ q̄m significāt
nobiles. ꝙ dom⁹ vulgi. i. boies populares
ꝙ domus dei. i. clerici ꝙ regulares (vade ꝙ
dic abdamelech ꝛc̄) ꝑ hoc āt ꝙ ille abda
melech ꝑ opa pietatis que circa Jeremiā
exercuit fuit liberat⁹ de mānib⁹ caldeorum
significat ꝙ ꝑ opa pietatis liberāt boies
a ptāte demonū. vnde scōz saluatoris sen
tēciā Math. xxv. dicet eis in finali iuditio
Venite benedicti p̄ris mei percipite patū
vobis regnū a ostitutiōe mūdi ꝙ subditur
rō cū dr̄ Esuriui eni ꝙ dedistis mihi māducā
re. sitiui ꝙ dedistis mihi bibere ꝛc̄

Caplm .xl.

Sermo q̄ fact⁹ est ad Jeremiam)
sequit (habita apud godoliā ꝛc̄).
ꝑ godoliam qui interpretat mag
nificans dñm significat bon⁹ vir ꝙ littera
tus qui scit ꝙ vult magnificare dñm. corde
sacra meditando ꝙ ope virtuosa operādo
ꝙ tal̄ p̄fici debet ecc̄e sicut godolias fuit p̄
fect⁹ ꝙ ō q̄ dicit dñter (qp habitabat i mas
phat) que interp̄tat contēplatio debet eni
considerare bon⁹ prelat⁹ cōditiones tēpo
ꝑ qz sic diuersimode est agendū. (cūq; au
dissent omnes ꝓncipes exercit⁹ qui dispsi
fuerāt ꝛc̄) seq̄t (venerūt ad godoliā) offici
um eni boni prelati ē dispsos ꝑ discordiā
reunire ꝑ concordiā caritatis. et eos asse
curare in bono iō subdit (nolite timere ꝛc̄

)ꝙ ad bonū opus inducere iō seq̄tur (vos
autē colligite vindemiā) bone cōpunctōis
(ꝙ messē) mltiplicis bōe opatiōis (et oleū
) pie miserationis. (ꝙ odite i vasis vestris
) id est in cordib⁹ vestris ꝑ rectitudinē de
bite intētionis Grego. ome. xxxvij. Sic āt
fit opus in publico q̄ten⁹ intentō maneat
in occulto vt et de bono ope ꝓmis p̄be
am⁹ exemplū ꝙ intētiōe qua soli deo place
re q̄rim⁹ semp optem⁹ secretū (Scito q̄
babalis rex filioz Ammō misit hysmael fi
liū Nathanie ꝑcutē aiam tuā) Ammō inter
p̄tat popul⁹ iniquus ꝙ iō ꝑ regē Amon si
gnificat diabol⁹ qui vt dicit Grego. omel
r. est caput omniū iiquoz ꝙ ei⁹ capitis mē
bra sūt omnes iniqui ꝙ ipse ihysmaele id
est hominē ipiū ꝙ ferocē mittit ad interficiē
duz hominē innocētē qui significat ꝑ Go
doliam ꝙ sicut ille Godolias non credidit
qō dicebat de hysmaele ꝙ sic interfect⁹ fuit
Sic qz inocēs nō credit de facili malū de
alio sibi dictū frequēter incurrit damnū
tēpale licet cedat ad ei⁹ bonū spūale si su
stineat pacienter ꝓuer. xxij. callid⁹ vidz ma
lum ꝙ abscondit se. innocens autē ptrāsijt
ꝙ afflict⁹ est damno. Caplm. xli.

Et factū est in mēse septimo venit
Ihysmael ꝛc̄) ꝑ istū hysmaelē qui
fuit homicida pessim⁹. significat
diabol⁹ de quo scribit Jo. viij. Ille homi
cida erat ab inicio ipse vero vēit ad godo
liā ꝑ quē itelligit vir inocēs ꝙ bon⁹ ad eū
subuertēdū ō statu gr̄e ad miseriā culpe (ꝙ
comederūt ibi pānes fil̄) qō fit qñ vir ino
cens i cogitatōe pcēi ꝑ suggestionē diabo
li icipit delectari de q̄ etiā diabol⁹ delectat
ꝙ sic Ihysmael ꝙ godolias fil̄ coēdūt ꝙ pas
cūt. ꝟ cū diabol⁹ trahit ipz ad pcēi osēsuz
vl̄ actū tē interficit eū ꝑ interfectos āt fil̄ cuz
godolia itelligūt opa bona viri q̄ ipo pec
cāte mortificāt. Dñt eē ꝑ istos itelligi illi
qui ex lapsu boni viri accipiūt occasionez
peccādi (Scdo āt die venerūt de sychen
ꝙ de sylo ꝙ de samaria octogita viri) ꝑ sy
lo q̄ interp̄tat anulsio religiōis ꝓfessio sig
nificat ꝑ quā hō a seclari conuersatōe tōlit
auellit ꝑ sychē q̄ humer⁹ int̄p̄tat obedien
tia significat. ꝑ quā humer⁹ ad portādus
onera religiōis applicat ꝑ samariaz q̄ int̄p̄
tat custodia itell̄r obseruātia regularis ꝙ

fic per iſtos octoginta viros vniuerſitas religioſoꝝ deſignat̃.dicũtur autẽ raſi barba.ꝑ qđ ſignificat̃ caſtitas eo ꝙ barba ſignum eſt virilis ſexus.caſti vero ſunt eunuchi ꝓpter regnũ celoꝝ caſtrati vt dicitur. Math̃.xix(ꝛ ſciſſis veſtib⁹).qđ eſt ſignuz merozis ſiue luctus.ſḋebze.xñ.Dis diſcipli na in pñti nõ eſt gaudij.ꝟ merozisꝛ cõpetit religioſis Monachus plangentis habz officiũ ꝛc̃ꝛ(ſqualẽtes) per qđ deſignatur aſpitas vite q̃m religioſi debẽt ducẽ(munera habebãt)multiplicis bone opatiõis ꝛ thus deuote ozõis(vt offerrẽt in domo dñi)nã illa fieri debẽt ad honozẽ dei ꝛ nõ ad gl̃iam mũdi(egreſſ⁹ eſt aũt hyſmael i occurſũ eoꝝ)nã diabol⁹ ꝑ hyſmaelẽ ſignificat⁹.aliqñ ſe trãſfigurat in angelũ lucis vt religioſos decipiat ſuis fallacijs d.(venite ad godoliã).imitando eos malicioſe ad viri ꝑfectiozis imitatiõem.q̃ tñ nõ eſt imitãda.ſicut ſcḋa collatiõe moyſi abbatis dr̃ ꝙ q̃dam a diabolo fuit ſic decept⁹ ꝙ ꝑ eius exhoztatõem voluit immolaẽ filiũ ſuũ q̃ ſecũ erat in monaſterio vt ꝑfecti oni abzahe eq̃retur ꝛ ſic feciſſz niſi puer fugiſſet(interfecit eos hyſmael).i.diabolus q̃ multos interfecit ꝑ tales fraudulencias mozte culpe.(x.ãt viri ꝛc̃)ꝑ iſtos x.viros q̃ inuaſerũt mozt̃ eo ꝙ hẽbant theſauruz in agro.ſignificãt̃ religioſi lr̃ati ꝛ diſcreti theſaurũ ſacre ſcripture hñtes.ꝛ ſic nõ credũt oi ſpiritui.ꝟ ꝓbãt ſpũs vtꝝ ex ḋo ſint ſcḋm dr̃iliũ bti Jobis ꝑma canonica(audiuit ãt Johãna filiꝰ charee ꝛc̃).ꝑ iſtũ ãt ꝛ alios bellatozes ſecũ exiſtẽtes ſignificatur bonꝰ doctoz vel prelatꝰ ꝛ eoꝝ diſcipuli boni.q̃ audito aiaꝝ dãno ꝑ demonẽ ꝑ curato vadũt ad bellandũ dtra eũ ꝛ ſuos ſatellites gladio feruide ꝑdicatiõis ꝛ ſagitta deuote ozõnis de q̃ dici põt illuꝺ q̃zto Re.xiij.Sagitta ſalutis dñi dtra ſyriam .i.dtra demonũ ſupbiã.naz ſyri ſublimes interp̃tant̃.ꝛ ḋ diabolo dr̃ Job xli.õne ſb̃ lime videt ipe eſt rex ſup oẽs filios ſupbie

Capl̃m xlij

Et acceſſerũt oẽs p̃ncipes bellatorũ ꝛc̃)ꝑ iſtos q̃ rogauerunt Jeremiã vt dr̃ulẽt ꝑ eis dñm ꝓmittẽtes ꝙ facerẽt ſcḋm eiꝰ dr̃ilium.ꝛ tñ nõ fecerunt ꝟ eiꝰ dtrariuz.imponẽtes ei falſita

tem ſicut patz in textu ſignificãtur illi qui accedũt ad bonũ confeſſozẽ et diſcretũ vl̃ ad cõſiliariũ bonũ pro ſalute aie ſue et tñ eiꝰ audito dr̃ilio eis diſplicẽte retrocedũt imponẽtes confeſſori vl̃ dr̃iliario ignozãti am vel affectionẽ puerſam vel aliã huiuſmodi falſam excuſatiõem

xliij.Capitulum

Factum eſt ãt ꝛc̃ ſeq̃tur ꝟ tollẽs iohãna ꝛc̃)ꝑ iſtos q̃ nõ adq̃euerũt verbo dñi ex oze Jeremie ꝟ dtrarium facientes receſſerunt de iudea q̃ ofeſſio vel laudatio interp̃tat̃.ꝛ duenit ſtatui gratie ꝛ ingreſſi ſunt egiptũ q̃ tenebza int̃ p̃tat̃.ꝓpter qđ duenit ſtatui culpe.ſignificãtur illi q̃ cadũt a gr̃a in culpã diabolo ſuggerente ꝑ hoc ãt ꝙ Johãna ꝛ alij p̃ncipes duxerũt ſecũ in egiptũ alios omnes viros ꝛ mulieres q̃ſcũq̃ potuerũt inuenire ſignificat̃ ꝙ peccatozes obſtinati ſecum trahunt alios q̃ztum p̃nt ad tenebzas peccati ſic̃ de dtrario hoies boni ſtudent ſecũ dtrahẽ alios ad opa meriti p̃s.xviij.Cuz ſancto ſanct⁹ eris ꝛ cũ puerſo puerteris (ſume tibi in manu tua lapides grandes ꝛc̃)ꝑ iſtos lapides abſconditos in cripta ſignificant̃ peccatores obdurati in culpa iõ rex babilonis.i.diabolꝰ ſup eos ſolium collocat.nã in talibꝰ regnat ꝛ ſicut ſũt ei ſubiecti in culpa ſic ei ſubijciẽt̃ in pena.

Capitulũ .xliiij.

Verbũ qđ factum eſt ad Jeremiã ꝛ ad oẽs iudeos q̃ habitabãt in tẽra egipti in magdalo)q̃ interp̃tatur iniq̃tatis magnitudo iõ ꝑ eã ſupbia ſignificat̃ q̃ dcurrit in omni peccato(ꝛ i tãnis)q̃ interp̃tat̃ mãdans humilia ꝓpter qđ auaricia ſignificat q̃ magnitudinem ſtatus non q̃rit ꝟ puũ vt de pecunijs faciat magnũ aceruũ(.ꝛ memphis)q̃ ex oze interp̃tatur ꝓpter hoc ꝑ eam gula ſignificatur (ꝛ in terra phatures)q̃ decepti cõculcatio interp̃tatur.iõ per eam luxuria deſignatur Eccl̃i.xx.Mulier foznicaria q̃ſi ſtercus in via dculcabit̃.igit̃ habitãtes in magdalo ſunt inaniter gl̃ioſi.In tãnis vero cupidi ꝛ auari.in memphis ãt guloſi ꝛ in terra fatures luxurioſi.ꝛ de iſtis dicit̃ infra in eoꝝ ꝑſona (faciemꝰ x̄bum qđ egredieꝫ de oze noſtro vt ſacrificemꝰ r̃gine

celi) .i.lune p qz ſignificaꝫ fortuna eo qꝺ ẽ variabil ſic ipa.vñ dixit q̃daz.rota fortune variaꝫ imagie lune creſcit decreſcit i eodẽ ſiſtẽ neſcit.oẽs ãt p̃ci i ctu fortune ſũt occupati nã ad q̃rẽdũ bõ fortune ſũt totlic itẽti q̃ bõ ſũt excellẽtie m̃diales q̃ztũ ad ſuꝑbos.dicie tꝑales q̃ztũ ad cupidos ꝛ auaros.delicie carnales q̃ztũ ad guloſos ꝛ luxurioſos.cũ iſtis ãt habitabat ieẽmias ñ tñ cõicãs opib⁹ eorũ maligniſ.ꝛ magl.eos reuocãs ab eis ꝓpt̃ qꝺ dixit eis ifra(hec dic dñs excituũ)ꝛ ſeq̃t (aſumẽt oẽs in tra egipti gladio et fame ꝛc)p iſtas penas corꝑales ſignificãt iferni pene mltiplices.q̃ſ icurrt p̃ci pctores

Verbũ qꝺ locut⁹ ẽ ieẽmiaſ .ca.xlv ꝓpha ad baruch ꝛc)In hoc capło reꝓhendit baruch de hoc qꝺ min⁹ pacięter debito portabat ꝓſecutiõẽ ieremie et ſuaz maxime quia de ꝓpin quo iminebat ꝓſecutio cõmunis ꝓpł qui ꝓtim erat occidẽdus p exercitũ regis babilonis ꝛ ꝓtim captiuãdus p hoc autez docent inocẽtes patiẽter tollerare et etiaz iuſte ꝓprias anxietates quãdo iminet ꝓſecutio cõis ꝓpł cui⁹ ps ſũt Ca.xlvi.

Verbũ qꝺ factuz ẽ ad ieremiã ꝛc) ſequit(p̃parate ſcutũ ꝛc)p hanc p̃parationẽ ad pugnãdũ otra regẽ babilonis. ſignificat preparatio hõis ad pugnandũ otra diaboluz.q̃ dicit rex ſup oẽs filios ſuꝑbie Job.xli.otra qꝺ accipiẽdũ eſt ſcutũ ſapiẽtie qꝺ ad modũ ſcuti militaris dẽt eſſe triangulũ.ſ.ad portã dũ patiẽter otumelias ỽborũ et moleſtias verberũ et dãna tꝑaliũ rerũ(et clipeũ)qꝺ ꝓprie loquẽdo eſt rotũdũ ꝓprer qꝺ ſignificat munitionẽ ſacre ſcripture otinẽ tẽ pfectõnem vite que ſignificaꝫ p clipeũ circularis figure.puer.xxx.Omnis ꝶmo dñi ignitus clipe⁹ eſt ſperãtib⁹ i ſe.(ꝛ p cedite ad bellũ)oſtãter ꝛ intrepide nã tales timet dyabol⁹ ꝛ refugit.iaco.iiij.Reſiſtite dyabolo ꝛ fugiet a vobis.(iungite equos)in hebreo habeꝫ cigulate eq̃s .nã in bello otra diabolũ corꝑora que ſũt eq̃ animaꝝ cigulãda ſunt cingulo caſtitatl. ꝛ mũdicie(ꝛ aſcẽdite eq̃teſ) p dñm̃z aie ſupra corpus proprĩũ (ſtate in galeis)p rectitudinẽ intẽtionis. qz ſicut galea ẽ in capite ſic intẽtio recta eẽ dẽt in voluntate quẽ caput ẽ in viríb⁹ anime(polite lanceas).i.purgate ferra lanceaꝝ amouendo inde rubiginem qꝺ fit moraliꝫ per veram ꝛ ꝓfectã penitẽtiam de peccatl.(ꝛ induite vos loricis)p cuſtodiã iuſtie ꝛ eq̃tatis .ephe.vi. Jnduti loricа iuſticie ꝛc. ꝛ quoniam in hoc ogreſſu multi ſunt puſillanimes ex hũana fragilitate.ſeq̃tur.(q̃ꝺ igitur vidi ipſos pauidos ꝛ terga vertẽtes ꝛ fortes coꝝ ceſos)ꝛ qm̃ aliqui ſic letaliꝛ vulneranꝫ qꝺ de cetero nõ curanꝫ iõ ſeq̃t p⁹ea(fruſtr̃ mltiplicaſti medicãia

Quod factũ eſt ỽbũ Ca.xlvij. dñi ad Jeremiã ꝓphetã contra paleſtinos)q̃ interp̃tanꝫ ore otẽ dẽtes ꝛ ore otuſi iõ p ipſos ſignificantur detractores q̃ ore ſuo maledico otũdũt famã bonoꝝ ꝛ p ꝫ ipi ſũt ore otuſi. naz p os ſuũ maledicũ tradũt demonũ ptãti ꝛ ꝺ ipis ſubdiꝫ(ecce aq̃ deſcẽdũt ab aq̃lone) .i.ꝫbatões iuſtoꝝ a demonũ ptãte .ꝶz qꝺ ꝺ.ſ.i.ca.ab aq̃lone pãdeꝫ oẽ malũ .qꝺ aũt p aq̃s ſignificetur turbatõ pz yſa.viij.adducz dñs aq̃s fluminis fortes regẽ aſſirioꝝ ꝛc.detractores ei per demones acriꝫ turbabũt in pẽis iferni.iõ ſ̃bditur(et erit q̃i torrẽs iundans ꝛc)de q̃ dr yſa.xxx.ꝓparata ẽ ab heri tophet a rege p̃parata ꝓfũda ꝛ dilatata nutrimẽta e⁹ ignis ꝛ ligna mlta flat⁹ dñi ſicut torrẽs ſulphuris incẽdẽs eam. Caplm.xlviij.

Ad moab ꝶ dic dñs ꝛc)per moab q̃ inꝫpretaꝫ ex pre eo qꝺ ex pre ꝛ filia fuit nat⁹.gen.xix.ſignificaꝫ hõ i pcis nat⁹ ꝛ nuꝫt⁹ ꝛ per ei⁹ ſbiectõz aſſirios q̃ fcũ re vigilãtes inꝫpretanꝫ ipi⁹ ſbiectõ dẽonib⁹ q̃ nũq̃z dormiũt ſignificaꝫ. iõ ſubditur.(Ve ſuper nabo.)qui interpretatur conſolatõ.taliãt hois deſolatõ nõ eſt niſi i turpib⁹ ꝛ pcis q̃ ducẽ ad ve eẽne maledictõis(qz deuaſtata ẽ)i morte(ꝛ confuſa) confuſiõe gehẽne(capta ẽ cariathiari)q̃ inꝫpretaꝫ ars ſiluaꝝ per q̃m ſignaꝫ cõgregatõ opeꝝ ũtiliũ ſic ſilua ẽ congregatõ lignoꝝ ifructuoſoꝝ ꝛ ſic moraliꝛ capta ẽ cariathiari i morte qz tũc ceſſãt opatões inutiles ꝛ male q̃ztũ ad exercitiũ ꝶ ñ q̃ztuz ad ſupplicĩũ(ꝛ ſi ẽ vltr̃ exultatõ)ꝶ marima deſolatõ(cõtra eſebon) q̃ inꝫpretaꝫ cingulum triſticie .ꝛ ſignificat faſciculũ pccõꝝ(cogitauerũt maluz).ſ.dẽones

polluta menſtruis inter eos) quia calcaꝟ ꝑ ſarracenos q̄a tamen ꝫ ex diuina iuſtitia ꝓmittiꝟ ex pc̄is populi xp̄iani .ſubdiꝟ (Juſtus eſt dn̄s q̄a os eius ad iracūdiam ꝓuocaui) et qm̄ ſubtractū videtur ab illa terra diuinū ſubſidiū et humanum exclamat dicens (Audite obſecro vniuerſi ꝑpli q̄ videte dolorem meū) q̄ ſubdiꝟ cauſa cuꝫ dicit (virgines mee ⁊c̄) in captōne eni Jeruſalez q̄ Achon otigerūt illa mala (vocaui amicos meos) xp̄ianos (q̄ ipi deceperunt me) nā ex auxilij ꝓmiſſiōe ſarraceni grauius egerūt erga me (ſacerdotes mei ⁊c̄) id ē illi qui fuerūt obſeſſi q̄ qm̄ hec eſt materia doloris exclamat .d (vide dn̄e qm̄ tribulor ⁊c̄) q̄ ſubdiꝟ cauſa cū dr (oturbat⁹ eſt vēter meus) vēter eccie ſūt p̄lati et alij diuites in eccia dei q̄a ſicut venter recipit cibū ꝑ ſe et alijs mēbris nā inde mittitur ad mēbra cetera nutrimētū .ſic ipſis data ſunt bona tēporalia ꝑ ſe q̄ pauꝑib⁹ q̄ ſūt ecc̄e mēbra ꝫ iſte venter oturbat⁹ eſt tor ſionib⁹ nā illa bona retorquēt ad ſūptus pompaticos faciendū vl amicos ſuos carnales idebite ꝓmouēdū (ſubuerſū eſt cor meum ⁊c̄) cor iſtud p̄n̄t dici religioſi q̄a ſicut cor eſt latū ſupius q̄ ſtrictuꝫ inferi⁹ ſic religioſi debēt ꝑ amorē celeſtiuꝫ ſupi⁹ dilatari q̄ inferi⁹ circa terrenoꝝ appetitum quātū bono mō fieri pōt reſtringi dicētes cū paulo in epla .i. Tb .vi. habētes alimenta q̄ q̄b⁹ tegamur hīs otenti fim⁹ .ſed cor iſtud eſt ſubuerſū q̄a mlti ſūt circa diuina multū reſtricti q̄ circa curā tꝑaliū dilatati Ber .ſup miſſus eſt videas pleroſq; poſt aggreſſaꝫ xp̄i militiam rurſ⁹ ſecularibus implicari negotijs rurſus cupiditatibus terreis imſngi cū magna cura erigere muros et negligere mores ſub p̄textu q̄q; cōmunis vtilitatis verba vēdere diuitib⁹ et matronis ſalutationes .ex q̄b⁹ ſeq̄t bene conſiderantib⁹ amaritudis plenitudo ꝓpter qō ſubdiꝟ (foris interficit gladi⁹) .ſ. infideliū ab extra xp̄ianos ꝑſequētiū (et domi mors ſimil ē) id eſt inter eccāz ꝑ guerras xp̄ianoꝝ (audierunt q̄a ingemiſco ego ⁊c̄) ſeq̄t (q̄ letati ſūt) nam fideliū adinuicē oturbatio ē infideliū exultatio (adduxiſti viam conſolatōis) .ſ. fidelib⁹ in p̄ſcie cia qz dr a doctoribus ꝙ ſecta machameti

ſicut a gladio incepit ſic ē ꝑ gladiū termināda iō ſubdiꝟ (q̄ fiēt ſimiles mei ⁊c̄) .q̄ patent ex dictis Capl'm ij

Quomodo obtexit caligine in furore ſuo dn̄s filiā ſion) .i. eccām. in ecc̄a namq; cecidit caligo magna pene q̄ ignorācie qz doctores theologi ꝑ vanis curioſis ſalutaria dimiſerūt (ꝓiecit de celo in terrā) .i. de otēplatiōe celeſtiū ad occupatiōem terreſtriū q̄ ſūt ꝑs inclita ꝑpli xp̄iani iō ſubdiꝟ (.q̄ nō ē recordat⁹ ſcabelli pedū ſuoꝝ) .i. ecc̄e militātis q̄ dicit ſcabellū dn̄i ſicut eccia triūphans ſedes ei⁹ Iſa .lxvi . Celum mihi ſedes eſt q̄ t̄ra ſcabellū pedū meoꝝ (p̄cipitauit dn̄s) ꝓmiſſiue (oia ſpecioſa iacob) .i. ſcias q̄ ẏtutē q̄ otra demonū exercitū ſūt munitiōes .(polluit regnū) ſcz ecc̄e ꝓmiſſiue tm̄ (q̄ p̄ncipes ei⁹) q̄ ſūt p̄lati (ofregit in ira furoꝛ. ſui oē cornu iſrl') .i. dignitatē eccleſiaſticaꝫ q̄ ſeculare q̄ deo ꝓmittēte cupiditatis ponere a rcitudine iuſtitie ſūt ofracte (auertit retroꝛſum dexterā ſuā a facie inimici) . nō reꝑmēdo ip̄m ab inuaſiōe ꝑpli xp̄iani (q̄ ſuccēdit in Jacob) ꝓmiſſiue (ignē) carnalitatis q̄ auaricie (tetēdit arcum ſuum q̄ fecit alōge) ideo ſignat aſpectū ipudicū (firmauit dexterā ſuā q̄ fecit de ꝑpe) ideo ſignificat illicitū tactū (q̄ occidit oē quod pulcꝝ erat viſu) .i. oē honeſtū eſt tm̄ ẏ ꝑ bole qz nō oia honeſta eccleſie ſunt deſtructa (p̄cipitauit iſrl') de ꝺuerſatōe celeſti ad t̄rena (p̄cip'tauit menia ei⁹) ſcz virtutum (q̄ replenit in filia iuda) .i. eccia (humiliatū q̄ humiliatā) .i. de ſtatu gratie deiectū q̄ deiectam ſic̄ dictū fuit a p̄ncipio . Illa q̄ importāt culpā nō eſt intelligendū ꝙ deꝰ ea fecerit niſi ꝓmiſſiue q̄ ſic eſt intelligēdū de dictis q̄ dicēdis poſteri⁹ ne oporteat ā plius replicare (diſſipauit quaſi ortū tētorium ſuum) .i. eccām militātē ſicut ortus ſterilis clauſura diſſipaꝟ (.obliuioni tradit dn̄s in ſion feſtiuitatē ⁊c̄) .ad officiādū ei eccām pauci veniūt q̄ tarde ꝫ ad recipiēdum ibi pecuniaꝫ multi veniunt q̄ feſtine (repulit dn̄s altare ſuū) ꝑpter malicia ſacerdotum (maledixit ſāctificatiōi ſue ꝑpē inīq̄tatē benedicenciū) .hoc ei nō ē intellegendum de illis quoꝝ effect⁹ non dependet ex bonitate ſacerdotū (tradidit in man⁹ i

imici muros turriū ei⁹) .i.p̄latos et reli/
gioſos q̄ debēt eē turres ad defenſiones
ꝑli xp̄iani(vocē dederūt in do.dei)mer
catores et hoies garruli et mali (cogita/
uit dn̄s diſſipare murꝝ filie ſyon ⁊c̄).i.au
ferre p̄ſidiū anglorꝝ ꝓp̄t malicīā clerico/
rꝝ(luxitq; antemurale).i.religioſi(⁊ mu
rus piter diſſipat⁹ ē).i.p̄lati q̄ ſūt i alcio
ri ſtatu q̄; religioſi (defixe ſūt i ēra porte
ei⁹).i.ſacerdotes curati baptiſmū admi/
niſtrātes q̄ ē ianua ſacm̄etorū defixi ſāt i
amore ēreno⁹(vectes ei⁹).i.archidiaco
ni q̄ p viſitationē debitā tēre debēt ſacer/
dotes curatos honeſtate clauſos(reges
ei⁹et p̄ncipes ei⁹).q.d.hoies defixi ſūt in
amore ēreno⁹ (nō ē lex) .ſ.diuina in ore
doctor⁹ ꝫ magl. ūtilia ⁊ curioſa(⁊ ꝓp̄he
).i.p̄dicatores(nō iuenerūt)viſionem a
dn̄o q: mag. curāt dicē placētia q̄; ſalu
taria(ſederūt i ēra ⁊dicuerūt ſenes).ſ.eta
te moribus et ſcia tā q̄; abiecti et pueri e/
tate morib⁹ et ſciētia ꝓmouent in eccl̄ia
⁊ ſic hñt auctoritatē loq̄ndi(abiecerūt in
terra capita ſua v̄gines ierꝛ)p q̄s ſigni
ficāt boni ⁊dēplatiui q̄ v̄gines dicūt ꝓp̄t
integritatē fidei.p v̄gines v̄o iuda ſignifi
cāt bōi actiui q̄ volent de malis q̄ fūt in
eccl̄ia ⁊di.ſō ſubdit(defecerūt p̄ lacrimis
⁊c̄) ſequit (cū deficēt puul⁹ et lactens in
plateis opidi).i. eccl̄ie ꝓpter defectū nut̄
mēti ſacre doctrine(mr̄ibus ſuis dixerūt
).i.paſtorib⁹ q̄ debēt ſubditos ſp̄ualiter
nutrire(vbi ē triticū)debite eruditōis(⁊
vinū)debite correctōis(cū deficerēt qua/
ſi vl̄nerati)ſagitta diaboli(cū exhalarēt
aias in ſinu mr̄m).i.paſtorum ꝓpter pieta
tis defectū(cui ꝯpabo te ⁊c̄) ꝟ pōit lamē
tatio caſus eccl̄ie q̄;tū ad ei⁹ grauitatē cū
dicit(cui ꝯpabo te ⁊c̄).q.d.ñ iuenit filis
in grauitate.qz quāto ſtat⁹ ē altior tanto
caſus eſt grauior.ſō ſ̄bdit (quis medebi
tur tui).q.d.ſolus de⁹hoc p̄t.⁊ ſubditur
vna cā dci ca⁹ cū dicit(ꝓp̄he tui viderūt
tibi falſa et ſtulta ⁊c̄) iſti ſunt adulatores
peſſimi.q̄ aſſerūt exceſſus in famul eq̄ta
turi. pōpis et expēſis et amicis carnalib⁹
vltra gradū ſuū meritū ꝓmouēdis decē
ſtatū p̄lator⁹.⁊ hec cedere ad eccl̄ie reue
rētiā et honorē.ꝫ hoc dictū ē valde diſſo
nus a dictis ⁊ geſtis ſcorū p̄cedēciū.q̄ de
bonis eccl̄ie magnas elemoſinas pauꝑi/
bus erogabāt et ipſi quātū poterāt bono
mō ſtricte viuebāt ideo ſubdit de talibus
(nec aperiebant iniquitatē tuā)ſed magis
occultabāt et palliabāt iō ſ̄bdit(viderūt
tibi aſſūpcōes falſas)in exceſſib⁹ p̄dictis
et eiectiones a ſtatu v̄tutis.et timendus
ne ſequat deiectio a ſtatu poteſtatis et di
gnitatis.ſicut iā ⁊tigit in ēra ſca ⁊ arme
nia q̄ ſubiecte ſūt ſarracenis ideo ſ̄bdit (
plauſerūt ſup̄ te ⁊c̄) .ſ.infideles de infidelīū
ſubiectione.ſed q̄m hoc factum eſt ꝓpter
peccata noſtra ideo ſequit(fecit dn̄s que
cogitauit ⁊c̄) vt dedec⁹ culpe nō remane
ret ſine decore iuſticie (clamauit cor eor⁹
⁊c̄)hic ponitur dep̄catio bonorus qui ſūt
de eccleſia numero et merito pro dicti ca
ſus releuatione cū dicitur (clamauit cor
eorus ad dn̄m) et non os tantū.et maxi/
me quia nō apparet mō humanū reme/
diū de ꝓpinquo.et ſubdit ad idez populi
fidelis exhortatio cum dicitur(deduc q̄;
torrentes lacrimas) ad dei miſericordiā
prouocandum.et patet ſententia vſq; ibi
(leua ad eum manus tuas) in oratione
deuota(pro animabus puulorum tuor⁹
qui defecerūt fame ⁊c̄)ſcz ſpiritualiter q:
nō reficiūtur doctrina et exemplari vita
ſuperiorus ideo ſubditur(in capite omni
um cōpitor⁹(.i.eccl̄iarū q̄ dicuntur com
pita.eo q̄ ibi conueniunt fideles ad audi
endū diuina.doctores autem ⁊ p̄lati ca/
pita huiuſmodi compitorū et pro tali mi
ſeria exclamat eccleſia(ergo ne comedēt
mulieres fructum ſuus) qđ fit moraliter
quādo ſuperiores malis exemplis corrū
punt populum ſibi ſubiectus propter qđ
ſequitur(ſi occiditur in ſanctuario domi
ni ſacerdos et prophēta)et accipitur hic
ſi pro quia.nā in ſanctuario ſacerdos oc
ciditur quando ab eo indigne ſacramen
tum euchariſtie celebratur et ſimiliter ꝓ
pheta quādo predicator pro queſtu diui
tum palliat mala (iacuerunt in terra fo/
ris puer et ſenex et cetera)naz communi
ter omnes iſti ſunt in cupiditate terreſtri
um defixi.ideo ſubditur(ceciderūt in gla
dio)ſcilicet diaboli (interfeciſti eos et ce
tera)ſcilicet permiſſiue .

Capitulum . iiij .

q̄ peccatorib⁹ disponūt penas horribiles (ergo silens dticesces)in penis gehenne (seq̄tur qz te gladi⁹)s.demonū fine fine ꝛ qm̄ tales frequēter tpaliter ꝓspanť seq̄ť. (date florē moab qz florēs egredieť).i.licz ad tps ꝓspeť.tm̄ eternaliť punieť Job.xxi Tenent tympanū ꝛ cytharaz ꝛ gaudent ad sonū organi ducunt in bonis dies suos ꝛ in puncto ad inferna descendunt exēplū de diuite epulone Luce.xvi.ꝛ qm̄ tales ad palliādū suas malicias aliq̄ faciunt aliq̄ bona opa de genere seq̄ť (maledict⁹ q̄ facit op⁹ dei fraudulēter)op⁹ dei facere fraudulēter ē ope bono de genere magnā malicia palliare (ꝛ maledict⁹ q̄ ꝓhibet gladium suum a sanguine).i.iustitie exercicium a peccatoꝝ p̄cisione cū possit ꝛ debeat corrigē(fertilis fuit moab) in tpalibus bōis (ꝓtēa req̄euit i fecib⁹ suis)qz dūicie fomētū p̄stāt oibus pcīs ꝛ p hāc req̄em significať ꝓseuerancia in malis

xlix. Capitulum

AD filios amon ꝛc̄)scōm sensū lr̄a lem isti hītabāt iuxta possessionē filioꝝ isrl̄ ꝛ in pte abstulerūt eā sibi ꝓpter qō meruerūt ō terra sua captiuari p ipos igiť significāť cupidi qui fraudib⁹ ꝛ violēcis auferūt alioꝝ hereditates ꝓpter qō merenť hereditate celesti ꝑuari p h aūt ꝙ subdiť in fine(post hoc reuerti faciā ꝛc̄).significať ꝙ illi q̄ veraciter penitent de tali b⁹ maleficis reducūť ad possessionē celestis hereditatis(Ado ydumeā)q̄ interp̄tatur sanguinea ꝓpter ꝙ p ydumeas significāť homicide qui sanguinē innocentū fūdere delectāť ꝛ raptores qui iudicib⁹ ꝛ sāguine eoꝝ pascūť ꝓpter qō sicut ydumei meruerūt ptim occidi ꝛ ptiz captiuari sic isti merenť in iferno puniri iō seq̄tur postea(descēdite in voraginē habitare dedā hi vidēmiatores venissent sr̄ te ñ rliq̄ssent racemū)q.d.raptores hui⁹mōi aliq̄ reliquūt illis q̄s spoliāt ꝫ demones in peccatis obstinatos oibus bonis ꝑuant(Ado damascū)q̄ interp̄tať sanguinē ꝓpinās iō significat illos qui suis malis ꝑsuasiōib⁹ ꝛ ofilijs icitāt alios ad dētiōes discordias lites ꝛ guerras ex quib⁹ sequiť sanguinis effusio ꝛ sic alijs sanguinē ꝓpināt ꝛ sicut damasc⁹ fuit igne obusta sicut dr̄ infra (

succēdam ignē in muro damasci.ꝛ deuorabit menia benadab)sic isti succēdentur igne ifernali vt pena rñdeat culpe quoniā succēderūt in alijs ignē furoris ꝛ ire(Ado cedar)q̄ interp̄tať merēs ꝛ tenebros⁹ iō p ipm significāť inuidi merētes de ꝓsperitatib⁹ alioꝝ ꝛ sic inuoluti sūt tenebris peccatoꝝ.nā odiū ex inuidia ꝓcedēs aufert lumē gratie ꝛ offuscat lumen nature hos destruit rex babilōis.i.diabol⁹ auferens ō nia bona eoꝝ ideo subdiť (vastate filios orient.tabernacula eoꝝ ꝛc̄) seq̄tur (nō hostia nec vectes eis)i.destituti sūt custodia angelica ꝛ dīna (Verbū qō factū est ad ieremiā ꝓphām aduersū elam).qui despiciēs interp̄tať iō p ipm supb⁹ qui dētinit alios significať (ofringā arcū elam).i.os ei⁹ loquēs vba iactatiua sui ꝛ despectiua proximi ꝛ blasphematoria dei q̄ tanq̄ꝫ sagitte diaboli ꝓcedunt de orc supbi ꝫ arc⁹ille ofringiť qm̄ vere hūiliať iō subdiť (ꝛ inducam sup eū q̄tuor ventos)p q̄s significať vilitas originis ab oriēte ꝛ ꝓpinq̄tas moris ab occidēte ꝛ crudelitas ōmōis ab aq̄lone ꝛ dei bonitas a meridie confiōratio namq̄ istoꝝ iiij.diligens facit supbū hūiliari ꝛ ad bonū reduci ideo sequiť in fine (in nouissimo aūt dieꝝ reuerti faciā captiuos elam dicit dns

Capitulū.l

Verbū qō locut⁹ est dns de babilonia)q̄ ofusio interp̄tať iō p ipaz iudoꝝ supbia p romanos ofusa significať iō subdiť (ānunciate dicite gētib⁹)i.romanis qui gentiles erāt(leuate signū).i.vexillū belli ofra iudeos in vindictā mortis cristi sicut expresse dicit Luce xix(Capta est babilō).i.iudea(ofusus est bel)qui interpretať vetustas ꝛ p hoc designatur legaliū cessatio(vict⁹ē moradach)qui interpretať amaritudinē immittens ꝓpter qō significat legaliū on⁹ graue qō est deiectū p grām legis noue(ofusa sunt sculptilia ei⁹).i.sacerdotes iudee qui dicūtur hic sculptilia eo ꝙ maiorē eis reuerenciā faciebat q̄m deo.mādata ipsi⁹ ꝓpter traditiones eoꝝ dimittēdo vt dicit Marvij.(Qm̄ ascēdet ofra eā gēs ab aquilōe)vespasian⁹ eni dux exercit⁹ romanoꝝ veit ō tracia ofra irl̄m q̄ est a pte aquilonari respectu irl̄m(In dieb⁹ illis ꝛ in tpe

illo ait dñs veniēt filij isrl ꝛc.) seqr (abulātes ꝙ flētes ꝓperabūt ad dñm) nā illo tpe mlti de iudeis uersi fuerūt ad xpm (ꝙ in trogabūt viā.) .s. ofilioꝝ euāgelicoꝝ a cre dētib⁹ in xpm (ꝙ apponēt ad dñm federe sēpiterno) ꝑ glie osecutiōez (grex ꝓpit⁹ fcūs ē ꝓpls me⁹ ꝛc) ꝑ falsā doctrinā scribarū et sacerdociū. docētū eos dimittē dei p̄cepta ꝑ traditiōib⁹ suis vt dr Math. vij. iō oclu dit p⁹ ea (fcedite de medio babilōis). i. de iudaica pfidia Cetēa ꝺfacili pñt ad dēaz sniaz applicari ꝓpē qꝺ ꝙ ꝓpē plixitatē vi tādā hāc applicatiōem omitto Ca. li

Hec dicit dñs de⁹. ecce ego suscita bo sup babilonē ꝛc) In hoc capło describit destructio babilonis me thaphorice ꝑ q̄m mistice significat ꝺstru ctio iudee ꝙ ponit hic triplex ꝑabola. ꝓma est de vento pestilente cū dicit (q̄i ventum pestilentē ꝛc) ꝑ quē significat exercitus ro manoꝝ qr sicut vent⁹ pestilēs destruit do mos ꝙ frangit arboꝛes ꝙ eradicat sic ex/ ercit⁹ romanoꝝ destruxit iudee ciuitates ꝙ castra ꝙ succidit arboꝛes ad faciendum machinas ad implēdū fossata ꝙ hoies ꝑti occisi ꝙ ꝑtim captiuati fuerūt in illa guer ra (fugite ꝺ medio babilōis vt saluet vn⁹ quisqꝫ aiam suā) ꝑ hoc significatur salus cristianoꝛum q̄ imminēte romanoꝛū aduē tu ꝑ monitiōem āgeli recesserūt de iudea trāseūtes i regnū agrippe qui ofederatus erat romanis ꝙ sic fuerūt ibi saluati Moꝛa litez āt ꝑ ventū pestilētē significat supbia que est ventus subuertens oia bona vnde vers⁹. Si tibi copia si sapia forma qꝫ deꝰ Sola supbia destruit omnia si comitet. Scda ꝑabola ponit hic (calix aure⁹ ba bilonis ꝛc.) ꝑ calicē in sacra scriptura fre quenter significat doloꝛ penalis ꝙ āgustia ꝓpter qꝺ per calicem istum significat pas sio cristi ꝙ discipuloꝝ ei⁹ quē calicē iudea ꝓpinauit eis vt patet ex tertu euāgelioꝝ ꝙ act. apłoꝝ ꝓpter quod christus dixit discipulis Math. xx. Potestis bibere calicē quē ego bibitur⁹ sū ꝛc ꝙ iō iusto dei iudicio i vl/ tionē mortis xpi ꝙ discipuloꝝ ei⁹ iudei ca lice doloꝛis ꝙ āgustie fuerūt iebriati ꝙ hec eoꝛum tribulatio significat hic diffuse per tribulationē babilonioꝛū q̄ fuit valde ma gna iꝺo ocludit inferius (ꝙ inebriabo ꝑn

cipes ei⁹ ꝙ sapiētes ei⁹ ꝛc) seqr (ꝙ dormiēt somnū sēpiternū) ꝑ mortē doloꝛosā (.xbū qꝺ precepit ieremias ꝛc) h̄ ponit tercia pa bola que est facti scilicet de libro cui p̄cipit lapis alligari ꝙ i eufratē demergi liber āt iste significat euāgeliū cui alligat xps qui dicit lapis abscisus de mōte sine manib⁹ Daniel. ij. Nā ei⁹ doctrina ꝙ facta otinēt in euāgelio ꝑ ei⁹ vero ꝓiectiōem in eufra tem q̄ frugifer interptatur. apostoloꝝ p̄/ dicatio gentilib⁹ valde fructifera ꝙ iudeo rum reprobatio eam repellēcium significa tur ꝓpter quod paul⁹ ꝙ barnabas iudeis constanter dixerūt Act. xiij. Vobis opte bat p̄mū loq̄ xbū dei ꝙ qm repellitis illꝺ ꝙ idignos vos iudicatis ecne vite ecce conuer timur ad gētes sic ei p̄cepit nob⁹ de⁹ E. lij.

Alij⁹ xx. vni⁹ āni ꝛc) Moralitas h⁹. c. posita ē sup capło xxxix. vsqꝫ ibi (colū nas q̄qꝫ ereas ꝛc) ꝙ fregert caldei) mistica xo significatō istoꝝ q̄ ꝑtinebant ad cultū diuinū posita fuit ij. libro Re. ꝙ ꝑ caldeos ofringuntur qñ bona ad dei cultuz ꝑtinē cia tentationibus demonum subuertunt Docūtur tñ hic aliqua ad cultū templi ꝑ tinēcia. s. (lebetes) ad coquēdū carnes (et creagras) ad extrahendū eas per q̄ signi ficant dispositiōes ad ministrādū eukari stie sacramentū in quo carnes agni ima/ culati cōtinēt (ꝙ psalteria quib⁹) designa tur laus vocalis ꝙ mental (ꝙ mortariola) in quib⁹ terebant species ad faciendū vn genta pro regū ꝙ pontificū vnctiōe (ꝙ phi alas) ad reponēdū hec vnguēta. ꝑ que de signātur vnctiones chrismatis ꝙ olei que fiunt in ecca (ꝙ yorias) in qb⁹ ponebat vi nū ꝙ oleū ꝑ sacrificijs liq̄doꝝ (thimiama ta) i quib⁹ terebant spēs ꝑ thimiamate ꝺ ficiendo ꝙ in altari incensi offerendo (ꝙ vr ceos ꝙ pelues) vbi lauabāt carnes offerē de in altari olocaustoꝝ ꝙ cādelabra ꝑ illu minatiōe tēpli (ꝙ cyatos) in quib⁹ ꝓbabā tur th⁹ simula ꝙ hmōi offerēda ad viden dū si essent ad hoc apta. ꝑ hec oia vasa q̄ erāt nc̄aria in diuersis oblatiōib⁹ ꝙ sacri/ ficijs tpe veteris testamēti significāt vasa nc̄aria in oblatiōe vni⁹ sacrificij ꝓfci qꝺ ē eukaristia tpe noui testamēti (Et fm est in xxxvij. āno) sens⁹ huius mistic⁹ positus est iij. Reg. in fine vbi ꝓphete hz locū

Incipiunt Trene Jeremie ꝓphete.

QUomodo sedet sola ciuitas ꝛc.)Hic incipit lamẽtatio casus irl̃m hystorice ꝑ q̃m ſignificat lamentatio casus irl̃m Allegorice q̃ est militãs ec/clesia. Circa qd̃ sciẽdũ ꝙ in his lamẽtatõnib9 eadẽ ſnia frequẽter ꝛpetit sub alijs ꝟbis ꝛ aliquãdo sub eisdem sicut ꝛ in cantis leticie Item sciẽdũ ꝙ casuz irl̃m aliqñ dicit de9 fecisse qd̃ est itelligẽdũ ꝓmissiue tantum q̃ntũ ad mala culpe q̃ztum autez ad mala pene. põt intelligi de9 fecisse non solũ ꝓmissiue ꝫ etiã actiue qz licz nõ sit autor mali culpe est tñ autor mali pene scd̃z ordinẽ sue iustitie ꝓcedentis. igit circa ierusalẽ allegoricã q̃ est militãs ecca sciẽdũ ꝙ multũ declinauit a ꝓfectiõe ꝓma in prelatis ꝛ clericis ꝛ etiã religiosis ꝛ similiter in ꝓncipibus ꝛ laicis sibi subiectis similit tpibus modernis multũ defecit i numero fideliũ. nam Africa tota q̃ aliqñ fuit xp̃ianis repleta saltẽ ꝑ maiorẽ ꝑte. nũc est ab infidelib9 habitata ꝛ possessa. grecia vero est scismatica facta. ꝛ tota terra scã a sarracenis cõculcata dicit etiã ꝙ armenia ẽ eis subiecta de nouo ꝛ nõ solũ q̃ztũ ad tributi redditionem sed etiam q̃ztum ad legis machometice receptiõem. saltẽ ꝑ magna ꝑte qd̃ ẽ materia magni doloris toti genti xp̃iane. xp̃ianis ãt remanẽtib9. licet plures sint de ecca numero. pauci tamen respectiue sunt numero ꝛ merito ꝓpter qd̃ lamẽtãdũ dicẽdo est(quõ sedet sola ciuitas). i. ecclesia q̃ dr̃ ciuitas. naz in ea dz eẽ ciuiũ vnitas ꝑ ordinẽ caritatis ꝛ nũc deo ꝓmittente. ꝛ diabolo ꝓcurãte facta ẽ quasi sola respectu ꝓteriti tpis ꝛ dissuta mutuis dissentiõib9 ꝛ guerris (plena ꝓpl̃o)scd̃m numerũ ꝛ meritũ. s. tpe ꝓterito (facta est quasi vidua) nã ex abundãte malicia vr̃ christ9 ei9 sponsus eã in magna ꝑte d̃ seruisse(dña gentiũ) i. q̃ deberet alijs gentib9 dñari(facta est sb̃ tributo) sarraceno rũ et alioz infideliũ in plibus ꝑtib9 orbis ꝛ in illis qui liberi sũt ab hũano ẽbuto mlti ꝑ peccatũ demõib9 sũt subiecti(. plorãs plorauit in nocte ꝛc) b̃ dr̃ q̃ztum ad deuotos qui sũt i ecca q̃ ofiderãtes ꝓicta sũt in luctu ꝛ angustia (. nõ est q̃ soleat eã ex oibus caris ei9). i. ex ꝓlatis clericis ꝛ religiosis. isti nãq3 intimiores ecclesie debẽt esse. ꝛ tñ eoz multi plus destruũt eccãm suis malis morib9 ꝛ exẽplis q̃m laici ideo subdit(omnes amici ei9 spreuerũt eã) fugientes eccam ꝑ indeuotiõem. ꝫ nõ ꝑ bonorum tpalium collectiõem iõ subdit(. ꝛ fci sũt ei inimici)spoliãtes eã bonis tpalibus ꝛ nõ intendentes in obsequijs ei9 (migrauit iudas ꝓpter afflictiõem ꝛc) iudas q̃ interꝑtat ofitẽs siue laudãs significat ꝓmos religiosos in deꝟtis habitãtes ꝛ ibidẽ assidue diuinis laudib9 intendẽtes sed qm̃ b̃ fuit laborioſũ plibus iõ migrauerũt ad habitãdũ in ciuitatib9 iõ subdit(habitaui inter gẽtes)nõ solũ q̃ztum ad corp9 ꝫ etiaz q̃ztũ ad mores p̃s. c. v. omixti sũt inter gẽtes ꝛ didicerũt opa eoz ꝛc(nec ũenit req̃em). s. oscie bone ꝫ magis turbatiõem iõ sequit(oẽs psecutores ei9). i. demões(apprehẽderũt eã inter angustias). i. inter strictas religionis obꝟuancias. quas trãsgrediũt ꝛ sic a demonib9 capiuntur(vie sion lugent. eo ꝙ nõ sint q̃ veniãt ad solẽnitatẽ)nã religiosi hñtes magnas possessiones occupati sũt circa tpalia ꝛ sic nõ ocurrũt in ecca Medicãtes etiã multũ discurrũt. ꝛ sic ad eccãm nõ veniũt ꝛ de manẽtib9 in domo. multi occupãtur circa studiũ curiosoz ꝛ inutilium ꝓpter qd̃ in magna ꝑte refugiunt eccẽ officium ideo subdit(portę eius destructe.). i. doctores ꝛ ꝓdicatores qui dicũtur portę eo ꝙ debẽt alijs aditum ꝓbere ꝫ adit9 iste destruitur ꝑ curiositatẽ doctrine(sacerdotes ei9 gemẽtes) nã curati q̃ leuãtur ab eis subsidia ꝑ bono cõi. magis gemũt q̃m ꝑ suis peccatis vel suorũ subditorũ (virgines ei9 squalidę) nã alique moniales q̃ dicũtur eccẽ ꝟgines de incõtinẽcia sũt notate (ꝛ ipa). s. ecca(oppꝛssa est amaritudine). vnde beat9 Ier. exponit illud. Isa. xxxviij. dictuz in psona eccẽ ecce in pace amaritudo mea amarissima nã tpe pacis plus amaricat de clericoruz ꝛ religiosorum peccatis q̃m tpe tirãnorũ de corpalib9 tormẽtis(facti sũt hostes ei9 in capite). s. sarraceni i terra scã in egipto ꝛ armenea ꝛ alij infideles in plurib9 locis (et inimici eius locupletati sunt) de bonis

tpalib⁹ q̄ a xp̄ianis rapuerūt(qz dñs lo/
cutus est sup eā).s.malum pene ppt mlt
titudinē mali culpe(q puuli ei⁹ ducti sūt
in captiuitatē)s.simplices xp̄iani q̄ capta
terra nō poterāt redimi(ante faciē tribu/
lantis)i.duris laborib⁹ affligētis(q egres
sus ē a filia sion) id ē eccā(ois decor eius)
gr̄e q virtutis(facti sūt ātp̄ncipes ei⁹).i.
doctores q prelati(velut arietes nō inueni
entes pascua)sacraz literaz ꝫ pecuniaz
(q abierūt ⁊c̄).s.in captiuitatē viciorū(an
te faciē subsequētis).s.demonis q̄ nō resi/
stentes sibi impellit de peccato in peccatū
in abissū viciorū(q recordata est irl'm die
rū afflictiōis sue q p̄uaricatiōis) desiderā/
do q̄ peccata sua bñ meruerūt talia mala
(q olim desiderabilium suoz ⁊c̄).i.desolati
onū dinaz q̄s habuerat tpe xp̄i q aplorū
cum caderet popul⁹ ei⁹ a statu virtutis in
man⁹ demonis(q non erat auxiliator)qz
doctores q p̄lati q̄ debēt auxiliari parum
curāt nisi de p̄fectu suo tpali.(viderūt eā
hostes).i.infideles.(et deriserūt sabbata
rius)ecce cultū ydolatriā reputātes (pec
catū peccauit irl'z ⁊c̄)ꝫ rodit cā p̄dicti ca
l⁹ q̄ est multiplicatio peccatorū ei⁹(oēs q̄
glificabāt eam)ꝑpter vitā q miracla q̄ fa
ciebāt ep̄i q religiosi p̄teritis tpib⁹(spreue
rūt eā qz viderūt ignominiā ei⁹).i.turpitu
dinē vite in modernis clericis q multis re
ligiosis(ipa xo gemens)sub peccatorū pō
dere(q cōuersa ē retrorsuz) a statu p̄fecti
onis ad miseriā culpe(sordes ei⁹ in pedib⁹
ei⁹)qđ fit cū p exercitiū mali adq̄rit hit⁹
p quē placet act⁹ malus secm qđ dicitur
puer.i.Qui letant cū malefecerit q exul
tāt in reb⁹ pessimis(nec recordata ē finis
sui).i.vere beatitudis a qua auersa est p i
uolutiōem peccati iō subdit(deposita ē ve
hementer nō hñs desolatorē).s.piū doctorē
et solicitū pastorē iō petit dinaz desolatiōez
v.(vide dñe afflictōem meā q̄m erect⁹ est
inimic⁹).i.diabol⁹(manuz suā misit hostis
ad oia desiderabilia ei⁹).i.ad auferēdum
bona gratie q xp̄tutis sicut dicit Gregor⁹
omel.xxix.Non curat ātiqu⁹ hostis vt ter
rena tollat ꝫ vt caritatē in nobis feriat(qz
vidit gētes ingressas sanctuariū suū)faciē
tes ibi tpe saladini stabulū equoz(.ōnis
ꝑp̄s ei⁹ gemens)ex tali otemptu sci loci(

q q̄rens panē)ad famis tēpatiōez q q̄m ꝫ
fuit valde dolorosū subdit(vide dñe)ocu
lo tue clemencie.puocantur etl.alij ad cō
paciēdū cum dr.(o vos ōnes q̄ trāsitis p
viā ⁊c̄ q̄m videmiauit me vt locut⁹ est dñs
)tradens me infidelib⁹ ad meū sanguinē
effūdendū(de excelso misit ignē).s.vindē
sue(in ossib⁹ meis).i.in viris fortib⁹ q̄ nō
potuerūt se defendere ab infidelib⁹(q eru
diuit me)q̄m inflicta veratio dat intellēm
iō subdit(Expandit rete).s.penitēcie vt
vltra ñ p̄cedā ad malū ꝫ reuertar ad bo
nū(posuit me desolatā)p peccatoz meoz
iugē recordatiōem(Vigilauit iugū iniq̄/
tatū mearū)hoc potest exp̄i de mortuis
in pcco mortali q̄ pena grauis est q cōti
nua tō iugū vigilās noiat(in manu ei⁹).s.
iustitie(uolute sūt et ip̄posite collo meo)si
cut fardell⁹ latroni deph̄enso(infirmata
est ꝛt⁹ mea)qz tal' est extra meredi statū
(dedit me in manū de q̄ nō potero surgē
)nā i infermo nulla est fōēptō(abstulit oēs
magnificos meos).i.fideles deuotos q̄z
p̄ces nō valēt dānatis ꝑpter qđ ablati di
cūt ab eis(vocauit aduersum me tps)in
q̄ malc opat⁹ sū cum tamē th datū fuisset
ad bene op̄andū(vt terat electos meos
).i.speciales socios vt socij sint in pena sīt
q in culpa(torcular calcauit dñs ⁊c̄).i.lo
cū p̄fecte depssionis sicut scis preparauit
locum exaltatiōis(idcirco ego deplorans
⁊c̄)nā ibi ē fletus et stridor dencīū Mathei
viij.(qz longe fact⁹ est a me desolator quer
tens aiam meā).s.ad bonū penitēcia fru
ctuosa nō hz ibi locū(facti sunt filij mei p/
diti).i.imitatoēs mei(q̄m ualuit inimic⁹)i
conflictu mortis(Expādit sion ⁊c̄)ꝫ expo
ni p̄t de amissione regni ierosolimitani in
sion.namq; fuit fortaliciū ierusalē que me
tropolis ē in regno iudee ꝑpter qđ p sion
potest intelligi tra sancta cui⁹ habitatoēs
cristiani frequenter petierunt auxilium
ab alijs cristianis(.ideo dicitur expandit
sion manus suas)petens auxilium(et nō
est qui consoletur eam).quia non fuit eis
exhibituz ꝑpter quod ab inimicis circum
stantibus secutum est terre tocius exci/
um ideo subditur.(.Mandauit dominus
in circuitu eius q cetera).id est mandari
permisit per soldanum(facta est irl'm q̄si

Ego vir videns pauptatē meaz ꝛc)hoc dici põt in ꝑsona xp̄i vl' eius vicarij boni casū ecce lamentātis (ego vir videṡ pauptatē meā) ꝓpter spoliatōnem ſbditoꝝ meoruz q̄ntum ad bona gratuita.ꝙ vulneratione ad naturalia(in virga indignatiois ei⁹) id est demonib⁹ q̄ diuine iustitie sūt executores in penis infernalib⁹ iō ſbdit(me minauit et adduxit in tenebras)culpe ꝙ gehēne(tñ i me xtit ꝛc̄)videl enī misero ꝙ nō habeat sōciū in pene malo(vetustaz fecit pellē ꝙ carnē meaz ꝛc̄)p̄ pellez intelligit̄ uersatio exterioꝛ per carnē et ossa dispositō mētis interioꝛ(edificauit i giro meo)tētationū laqos undiqꝫ tēdendo q̄ mentis amaritudinē ingerūt et laboris iō ſbdit(et circūdedit me felle ꝙ labore)ꝙ sic me collocauit in tenebris miseri e(circūedificauit aduersū me)i ꝺsuetudiez pcc̄oꝝ inducēdo que laq̄us est impediēs egressuz a pcc̄o sicut filū quo teneť auicula p̄ pedē ligata ipedit eaz simpliciter ne auolet.iō seq̄t̄(aggrauauit ꝺpedē meū)p̄ habitū vitiosū et ꝺsuetudie adq̄situ.(ꝫ ꝙ cū clamauero)p̄ istinctū sinderesis remurmurās tis peccato(exclusit orationē meaz)ei⁹ ipe diēs effectuz p̄ pcc̄i recidiuū.(ꝺclusit vias meas)ꝓcedēdi in bonū(lapidib⁹ quadris)id est pcc̄is q̄ q̄tuoꝛ hñt angulos.ſ. dei offensam.obligatōnē ad penā.gratuitoꝝ spoliatōnē ꝙ naturaliū vulneratōnē(vrs⁹ insidians ꝛc̄).ꝫ ꝺꝛ q̄a fallatia diaboli non põt vno noie explicari (semitas meas ſbuertit) bonū ꝓpositū subuertēdo(consregit me)in pcc̄m p̄cipitādo.ad qđ seq̄t̄ desolatio(tetēdit arcū suū)nouas tētationes p̄parando (ꝙ posuit me q̄ſi signū ad sagittā)nā ei⁹ exercitiū est me p̄cutere p̄ culpā iteratā.(misit in renib⁹ meis filias pharetre sue)id est tentatōnes luxurie q̄ in renib⁹ viget(fact⁹ sū in derisū ꝛc̄)nā pcc̄m luxurie maioris ē infamie(Repleuit me amaritudib⁹) culpe ꝙ infamie(inebriauit me absinthio)ex inflictōe pene cū ꝺꝛ(ꝺsregit ad numerū dētes meos) id est meditationes bonas q̄b⁹ masticať ꝙ incorpať cib⁹ verbi diuini q̄ dētes frāgūť quādo meditatōnes male ingredi ūtur iō ſbdit(cibauit me cinere)id est vili meditatōne(ꝙ repulsa est aīa mea)a meditatōne bonorū(et dixi p̄ſit finis meus).q̄a p̄dicta inducūt aliq̄ in desperatōnē(Recolere)ꝫ ecc̄a ognoscēs suam miseriā se cōuertit ad iplorādam ꝺi miam.ꝺ.(recorda re pauptatis) ex gratuitoꝝ spoliatiōe gra ui(Et trāsgressiois mee)ex naturaliū vulneratōne(absinthij et fellis)ex penarū mlt̄iplici ꝓpessione(ꝙ dixit)de se ipa(memoꝛi/a meoꝛ ero)p̄dictoꝝ freq̄nti meditatōe.(ꝙ tabescet in me aia mea) p̄ cōfusiōe nō tam desperabo de dei miseratione iō ſubdit ꝫ recolens ꝛc̄).ꝓptez qđ recognoscit dei miam.ꝺ.(Mia dñi) supple apparz in ꝫ(q̄ non sum⁹ ꝺsūpti)licz meruissem⁹(noui diluculo) id ē a noui testam̄ti principio qđ ꝺꝛ dies .ro.xiij.nox p̄cessit dies autē a ꝓpiquauit (q̄a magna est fides tua)id est fidelitas in supportatōne pcc̄oꝝ et remuneratōe bonorū iō ſubdit(ꝑs mea dñs dixit aia mea ꝛc̄) (bonū ē p̄stolari cū silēcio)id est pacienter ꝙ q̄a ꝫ adquirit̄ p̄ bonū exercitiū iō seq̄t̄ (bonū est viro cū portauerit iugū ꝛc̄)et qm̄ homo serenat⁹ p̄ virtutē pacientie dispositus est ad contēplationē celestis glozie sequitur(sedebit solitari⁹ ꝙ tacebit quia leuauit se supra se)ꝙ qz quāto quis in deū eleuatur tāto verius humiliať cogitans suā fragilitatē iuxta diuinā maiestatem ideo ſubdit(ponet in puluere os suum)ꝙ quia ad verā humilitatem sequit̄ pacientia.ſubditur (dabit p cucienti se maxillam ꝛc̄)ꝙ ſubditur causa(quia non repellet in sempiternū dominus) scilicet humiliter pacientes(qz ſi abiecit) humiles in conspectu hoim(miserebit ꝛc̄).ſuscipiens eos honorifice in ꝺsorcio angeloꝝ (quis est iste ꝛc̄)hic remouetur error eoꝝ qui dixerunt diuinam ꝓuidenciam se non extēdere ad hec inferioꝛa.ꝙ sic dicebāt qđ sequitur(ex oze altissimi nō egredietur nec bona nec mala)qđ falsum est.nam ex ei⁹ prouidencia ꝙ ordinatione procedunt omnia bona ꝙ etiaz mala pene.ꝙ sic ꝺꝛ Amos .iij.non est malum in ciuitate qđ non fecerit domin⁹ iō contra p̄dictos ſubditur(q̄d murmurauit homo ꝛc̄).detrahens prouidencie diuine.nā ꝙ philosoph⁹.i.de anima habet pro inconuenienti.ꝙ deus aliquid ignoret qđ nos sciamus iđo sequitnr(sciamus vias nr̄as ꝛc̄) quasi diceret ſi bene consideremus facta nr̄a inueniem⁹ ꝙ male pene inflicta sunt nob adeo ꝙ iuste ꝙve/

ratō dat intellectū subdit (q reuertamur ad dominū ꝛc) (nos iniq egim⁹) cōtra te dñe (idcirco inexorabil es). ñ simpliciter ꝫ ad temp⁹ q̄sq; appareat iustitie dei⁹ (opposuisti nubē). s. pcōr nostrorū caligi nem (ne trāseat oratō). s. nostra ad habē/ dū effectum donec fiat iustitie tue oplemē tum ideo subdit (eradicatōem q indigna tionem.) id est me eradicatam et tua mi/ sericordia indignam ostendisti et sequitur post. (Donec respiceret etc.) id est donec tu domine velles exaudire (Oculus meus) hoc exponi pōt de insolētia clericorū vt dicat ecca (oculus me⁹ depdatus est ani mā meā in cūctis filiab⁹ vrbis mee) ocul⁹ ecce debet esse clerus qui tñ depdat castitatez mulierū quasi vbicūq; est habitatio clericor q qr inde surgit infamia cleri subditur (Aperuerūt sup me os suū. ꝛc) nam inde infamat ecca ideo subdit (formido q laqueus facta ē nobis). s. habitatō mulie rū cū clericis (vastatio q otritō). s. omnis boni (diuisiones aquar deduxert oculi mei) hoc dr in pson cuiuslibet fidel de diffa matōe ecce dolētis. (venatōe ceperūt me). s. spirit⁹ maligni. q dicit hoc in persona ecce p adhuc viuētib⁹ pcōrib⁹ et pro de fūctis qđ seq̄tur (lapsa est i lacū vita mea ꝛc) (inundauerūt aque). s. pcōr q tribula tionū. qr tamen non aufert totaliter spes mie subditur. (inuocaui nomē tnū dñe de lacu nouissimo) p ꝫ ā non est intelligēdū q̄p oret ecca pro damnatis ꝫ pro existētib⁹ in purgatorio qđ est q̄dā inferni porcio. (vocez meā audisti) qr deus semp est para tus audire vocem humiliter deprecantis licet non semp exaudiat in effectu statiz ꝫ tempe opetēti idō subdit (Judicasti dñe causaz aie) me liberādo opetēti tempe (vi de dñe iniq̄tatē illor). i. demonuz q obsti natorū hoim in pcō q̄ sūt mēbra eorūz. ō q̄b⁹ subdit (audisti opprobriū eor) nā ifi deles q̄si otinue blasphemāt xp̄z (sessiōez eor q resurrectionē vide ꝛc). q̄si diceret se dendo q stando derisorie loquūtur de me (Reddes eis vicem) id est penam debitaz (dabis eis scutum cordis laborem tuuz) id est dimittes eos in obduratōne ad mo lestandum te in membris tuis (p̄sequeris eos in furore) finalis iudicij. (cōteres eos sub celis). i. in iferno q̄ ē in mūdi p̄fūdo.

Capitulum iiij.

(Quō obscuratum est auruz. ꝛc) p auꝛ quod est iter metalla precio sius caritas significatur que tanta fuit in ecclesia primitiua q̄p multitudinis credē tium erat cor vnum q anima vna ꝫ quan tum sit immutata per guerras mortales inter xp̄ianorum principes ō monstratur (immutatus est color optim⁹.) scilicet ex terioris conuersationis. in qua relucebat maturitas q honestas sed nunc fere in om ni statu appar et dissolutio q inhonestas (dispsi sunt lapides sāctuarij in capite oim. plateaꝛ) quia religiosi qui in claustro de bent esse clausi exposit sunt tumultib⁹ se cularium negociorū de quibus adhuc sub ditur (filij sion incliti q amicti auro puro) id est sanctissime conuersationis (quō re putati sūt in vasa testea) id est ō putati ad opera vilia q quia per hoc impediti sūt a bo na nutritione spirituali nouiciorum sequi tur (sed q lamie nudauerunt māmam. ꝛc) inter eniz alias bestias lamie sunt min⁹ benivole fetibus suis q tamē nutriunt eos multi vero religiosi sunt solliciti ō recepti one nouitiorum q postea non curāt ō bo na nutritione eorum. et sic sunt similes il lis de quibus dicit. Matb. xxiij. ve vobis scribe q pharisei ipocrite qui circuitis ma re q aridam vt faciatis vnū proselitum et cum factus fuerit facitis eum filiuz gehē ne ideo sequitur (filia populi mei crudelis quasi strucio.) que ponit oua et absconoit sub sabulo nec fouet ea (adhesit lingua la ctantis ꝛc) id est nouicij ex defectu bōi nu/ trimenti q quia non solum nouicij malis exemplis taliuz pereunt sed etiam aliquā do iuuenes professi qui prius erant bene nutriti sequitur (qui vescebantur voluptu osa ꝛc) sequitur (amplexati sunt stercora) id est aliorum mala exempla (q maior est iniquitas ꝛc) iuquantuz dirrectius opponi tur caritati (Candidiores eius nazarei ni ue fuerunt) per castitatez (nitidiores lacte) per honestatem. (Rubicundiores eboze antiquo) per caritatē (Saphiro pulchrio res). per contemplationem. eo p saphi/

r⁹ est celestis colozis (denigrata est) ſ. mō
p ifamiā (et nō sunt ogniti in plateis) Nā
effigies patrū deleta ē in eis (adhesit cu
tis ossib⁹ eozū) talis āt adhesio sit p sub/
tractōem carnis q̄ est in medio ꝑpter qđ
significat obdurationē mentis p ꝟ̄ q̄ dic̄
(.teneritudo pietatis aruit ꝛ facta ē q̄si li
gnū) p deuotiōis defectū. (meli⁹ fuit oc/
cisis gladio ꝛc̄) i. min⁹ male. occisi ꝟo gla
dio dicunt q̄ pc̄o moztali stāte tamē fide
informi demonis gladio feriūtur Moztui
ꝟo fame qui ꝑpter defectuz spūalis nutri
menti in fide piclitāt (man⁹ mulierū mi
sericozdiū coxerūt filios suos ꝛc̄) Ecclesie
pastozes dñt esse mres pie filios ec̄c ꝟbo
ꝛ exēplo in fide ꝛ mozib⁹ ꝛ etiā tpali subsi
dio q̄ztū ad pauꝑes nutriētes sed aliq̄ pez
ɔtrariū coquūt eos anxietatis igne rapiē
tes eozū bona ꝛ ide viuentes nimis laute
(Cōpleuit dñs) ꝟ̄ referri pōt ad ꝓsecutō
nē antixp̄i q̄ posterioz erit ꝛ sic de ea dicit
(Cōpleuit dñs furozē suū) erit enī illa gra
uioz ceteris ꝑpter qđ furoz noiat (ꝛ deuo
rabit fūdamēta eius) naz plurimi de illis
qui sustētare dērēt ec̄cam cadēt p incōstā
tiā. qđ vr̄ incredibile multis. ideo sb̄ditur
(nō crediderūt ꝛc̄) subdit (qđ ingrederet
hostis ꝛ inimicus). i. antixp̄s (p portas ie
rusalē). i. ec̄c militātis vel ad ll̄az citat.
irl̄z. nā ibi sedebit ī tēplo dei tāq̄m sit de⁹
vt dr̄ ij. thc ꝟ̄. ij. (ꝑpter pc̄a ꝑ̄ ꝟ̄az eius
ꝛc̄). i. ꝑpter pc̄a p̄dicāciū. ꝛ aliozū ec̄cie
mistroz salutē aiarū nō q̄rēciū. ꝫ q̄stū (q̄
effudert in medio ei⁹ sanguinē iustozum)
ipos malis exēplis spūaliter occidēdo. iō
sb̄dit (Errauerūt ceci) i. simplices xp̄iani
ex ignozācia legis (cūq̄z nō possent intra
re). i. ingredi in viā salutis p se ipos. (Te
nuerūt lacunas suas) q̄rētes a p̄dictis sa
cerdotib⁹ ꝛ ꝑ̄bis dirigi ſic̄ cec⁹ corpali
ter tenet lacunaz ductoris sui. ꝫ q̄m inter
ignozātes sūt multi pauꝑes a q̄b⁹ nō spe
rāt tpale lucrū. iō ñ ꝟ̄ a dictis sacerdo
tib⁹ ꝛ ꝑpb̄is dñiū. ꝫ magis repulsiones
ꝛ vituperiū. iō subdit (recedite polluti cla
mauerūt eis ꝛc̄) sūt ꝟba repellēciū dictos
pauꝑes. eo q̄ nō spant inde tpale lucruz
ꝫ q̄m inde aliq̄ diuites scādalizāt. iō se fal
se excusādo dic̄t qđ seq̄t (nō addet vltra
vt bitat in eis). ſ. de⁹. dicūt. n. q̄ nō repel
lūt eos ꝑpter pauꝑtatē. ꝫ ꝑpter obstina
tionē eozū in malo. iō subdit. (facies dñi
dimisit eos) p reprobatiōem ꝛ sic admit
terem⁹ vr̄m laboze (facies sacerdotū non
erubuert) ſ. deuote pauꝑib⁹ ɔsulēciū. imo
fatuos reputāt eos eo q̄ labozāt circa ta
les ꝓsōas a q̄b⁹ nō ꝟ̄t tpale lucrū (nec
senū) ſ. pauꝑm. (miserti sūt) q̄b⁹ tñ ꝑpter
etatē esset miserādū (.dū adhuc subsistere
m⁹). i. adhuc essem⁹ ī aliq̄ spe bō de dict.
p̄dicatozib⁹ ꝛ p̄latis (defecerūt oc̄li nr̄i).
qz nullū auxiliū habuim⁹ ab eis. iō sb̄dit
(lubzicauert vestigia nr̄a ꝛc̄) vt sit ꝟba il
loz q̄ nō p̄nt habere ɔsiliū ꝛ auxiliū a p̄di
ctis. ꝛ qm̄ in ꝟ̄ apparet magn⁹ defect⁹ ca
ritatis ꝛ abūdācia iniq̄tatis. signū est ap
ꝓpiquatiōis aduēt⁹ antixp̄i. sicut dicit
Math. xxiiij. iō subdit (approp inq̄uit finis
nr̄ ꝛc̄) q̄ finis mūdi seq̄t aduentū antixp̄i
ꝛ q̄m sub antixp̄o erit maxia ꝓsecutio seq̄
tur (velociozes fuerūt ꝓsecutozes nr̄i ꝛc̄)
ꝛ loquit scriptura de futuro p modū p̄te
riti (Spirit⁹ oris nr̄i ꝛc̄) ꝟ̄ lr̄aliter exponit
de mozte cristi Mozaliter āt pōt exponi ꝺ
pastoze bono cristi vicario. q̄ ei⁹ exemplo
in ꝓsecutiōib⁹ nō fugit. ꝫ ostāter exponit
se p ꝑpli sui salute. ꝛ p pc̄is ꝑpli patit p
secutiōem qđ maxime ɔtinget tpib⁹ anti
xp̄i. iō dr̄ (Spūs oris nr̄i). nā ad vitā spi/
ritualē sui ꝑpli laboxat fideliter ꝟbo ꝛ exē
plo. qz gerit vices dñi nr̄i Jesu xp̄i (capt⁹
est in pc̄is nr̄is) ꝟ̄ ꝺbēnt dicē subditi qñ
ꝑ ip̄is ꝟ̄z pati (cui dixim⁹ ī vmbza tua vi
uem⁹ in gentib⁹) dñt eni boni subditi cō
fiteri q̄ vīūt ex meritis boni p̄lati (Gau
de ꝛc̄) ꝟ̄ ad lr̄am describit destructio Jou
mee q̄ fuit multū molesta iudeis ꝛ qm̄ in/
terp̄tat terrena significat ꝑpl'm terrenis
cupiditatib⁹ immersū. cui dicitur. Jroni
ce (Gaude ꝛ letare ꝛc̄) quasi dicēt magis
deberes tristari ꝛ plozare. ꝛ subditur cau
sa cum dicit (Ad te q̄z pueniet calix) id ē
punitio diuina (iebziaberis ꝛ nudaberis
) In quo designatur pondus tribulatiōis
(opleta est iniquitas filia sion) naz in tri
bulatione antixp̄i purgabūtur electi (nō
addet vltra vt trāsmigret te (.nam electi ī
mutabiliter recipiētur in glozia celesti (vi
sitabit iq̄tatē tuā filia Eoō) grauit punie
do (discoopiet pc̄a tua). in finali iudiciō

Capꝫ v.

Recordare dñe)p⁹ lamẽtatiõem ieremie de ppli q ciuitatis destructione hic dsequẽter ponitur ei⁹ ord̃ p vtriusqꝫ reparatione. Moraliter ãt põt esse oratio ecclesie vel cuiuslibꝫ fidelis pro releuatione terre sancte. q populi cristiani ab ea dciecti d. (recordare domine q̃d acciderit nobis). tunc ei dicit recordari de⁹ alicuius miserie qñ incipit eam releuare(istuere q respice opprobriũ nostrũ) magnũ enim opprobriũ est toti xp̃ianitati q potissime p̃ncipibus xp̃ianis qp infideles possident loca nostre salutis. de quib⁹ subdit(hereditas nostra versa est ad alienos ꝛc̃). .i. ad sarracenos (pupilli facti sum⁹ absq̃ patre matres nostre quasi vidue) p̃ncipes ad quos spectat defendere populum cristianũ debent gerere vices patrũ. q prelati q̃ debẽt eum nutrire verbo et exemplo vices matrum ꝫ tã isti quã illi puum aut nullũ circa p̃dicta ponũt remediũ (. aquã nr̃am pecunia bibim⁹ ꝛc̃) nam illa que sunt infidelib⁹ omnia a xp̃ianis inter eos habitãtib⁹ sub tributo emuntur pecunia (ceruicibus nr̃is minabamur) nã xp̃iani iter infideles habitantes de vita sua non sunt securi nec etiam illi qui sunt terris eorum propi qui vnde modo dicitur qp se preparant ad inuadendum insulam cypri. (egipto dedimus manum q assirijs). .i. infidelibus (vt saturaremur pane) nam habitantes inter eos p victu necessario sũt i graui seruitute (. patres nr̃i peccauerunt q non sunt). nam propter peccata sua destructi sunt p saladinũ q alios soldanos post ip̃m (nos iniquitates eor̃ portauim⁹.). inquantum accessu libero ad loca sancta priuati sum⁹ q suppositi seruituti q̃ntum ad fideles cuꝫ infidelibus habitãtes ideo subditur. in eorum persona (serui dñati sunt nostri) id est infideles qui econtrario deberent fidelib⁹ seruire (q nõ fuit qui redimeret de manu eorum) nam principes cristiani per guerras eorum ad inuicem sunt impediti (in animabus nostris) id est in piculo vite nostre (afferebamus panem nobis) id est adquirebamus victuꝫ nostrũ. cristiani nãqꝫ q̃ sũt inter ifideles multas molestias sustinent ab eis sine causa. ideo subditur. (pelle nostra quasi clibanus exusta est) nam propter defectum nutrimenti calor naturalis propriam substanciaꝫ consumit (mulieres in sion humiliauerunt ꝛc̃) capta namqꝫ ciuitate ierusalẽ per sarracenos probabile ẽ qp talia mala fecerunt ibi (principes manu suspensi sunt) tunc enim guido rex ierusalem q magister milicie templi capti fuerunt viui. Et sic eorum suspensio fuit in potestate soldani. licet non fuerit factũ talis enim potestas man⁹ vocatur sicut vulgariter dicitur talis ciuitas est in manu sua gis id est in eius potestate (. facies senũ nõ erubuerũt) eos turpiter tractando (adolescentibus impudice abusi sũt) tale nãqꝫ vicium satis cõmune est inter sarracenos vt dicit episcopus Aconensis in libro suo de gestis trãsmarinis (q pueri i ligno corruerunt) id est pueri in cunabilis ligneis iacentes quia nulli etati parcebatur (de nes de portis defecerunt). vbi prius sedebant ad iudicandum. nam ad sarracenos translata est potestas iudicandi (Juuenes de choro psalenciũ) quia subtracta est omnis materia gaudij (Decidit corona capitis nostri) Non enim est hodie rex ierosolimitanus nisi solo nomine. Cetera patent vsqꝫ ibi (Et vulpes ambulauerunt in eo) id est sarraceni ad modum vulpium dolosi (Tu autem in eternum permanebis ꝛc̃) ideo potes adhibere remediũ pro volũtate tua (. Quare in perpetuum obliuisceris nostri.). id est per tam longum tempus spacium. q quoniam defectus non est ex parte sua sed nostra. ideo subditur (Cõuerte nos domine ad te ꝛc̃ inoua dies nostros sicut a principio) id est quãdo terra sancta erat libere in manibus fidelium. (. Sed proijciens repulisti nos ꝛc̃.). Et mane prime a tempore saladini et citra.

Explicit Jeremias

Incipit Ezechiel. Ca.ꝑmū.

Et factum est in.xxx āno ꝛc̄)in illa ꝑma visiōe eze chielis ꝓm sensum lr̄alē ꝑ quatuor facies anima liū significātur quatuor regna q̄ successiue ppl̄m iudaicū afflixerūt scilz babiloniorz.ꝓsarū.grecorz ꝛ romanorū ꝓm vero sensum misticū ꝑ populū iudai/ cum xp̄ianus ppl̄s significatur.sic̄ dicit ꝑ.Torz.x. Oīa ia in figura contingebant illis ꝓpter qđ ꝛ nomē iudaicū ꝓm rē trās/ latum est ad populū xp̄ianū.sic̄ dicit Rō. ij.Rō enim q̄ in manifesto iudeus est neqz que in manifesto in carne circūcisio.sed q̄ in abscondito iudeus est ꝛ circumcisio cor dis in spū non lr̄a cuius laus est non ab ho minib⁹ ꝫ ex deo ꝛ iđo ꝑ quatuor regna p̄ dicta et quatuor facies. Misticе significā/ tur quatuor hominū genera qui successi/ ue populū catolicū afflixer̄t. primi fuer̄t p̄incipes iudeorz vt patz Actu.viij.ꝛ.ix ꝛ in plurib⁹ alīs locis ꝛ significātur per faciē homis eo q̄ habuerūt noticiā d̄ine legis.licz in eis obscurata fuerit ꝑ rebel/ lionē ad xp̄m.sicut dicit Rō.xi.Cecitas ex parte cōtigit in isr̄l. Secundi fuerūt impe ratores romanorz qui crudelit̄ ꝛ lōgo tē/ porе persecuti sunt fidem xp̄i.vt patet ex martirum gestis ꝛ significant̄ ꝑ faciem aquile eo q̄ aq̄la signum est imperij roma ni. Tercij fuer̄t heretici ꝛ significant̄ per faciē bouis qz bos est animal laboriosum. ipsi vero laborem penitēcie pretēdētes in multis locis decepер̄t simplices xp̄ianos Quarti vēo sunt sarraceni ꝛ maxime a tē porе saladini qui fuit animosus ꝛ in reb⁹ bellicis pugil ꝛ strēnuus. ꝓpter quod si/ gnificat̄ ꝑ faciem leonis. Per alas autez animaliū ꝑ quas eleuabātur in altum significat̄ superbia p̄dictorum. Per pedes autē eorz affectōnes ad nocendum. Per manus vero eorz opa mala eo q̄ man⁹ē organum organorz vt dicit̄.ij.de anima Per rotas sequētes animalia significant̄ eorz ministri in malicia exercenda.ꝑ hoc autē q̄ animalia ꝛ rote ꝑ quatuor ptes ibant.significatur ꝑsecucio xp̄ianorz a p̄ dictis ꝑ quatuor orbis ptes ꝛ maxie ab imꝑatorib⁹ romanis qui dñabanť i eis.

Capitulū secundū.

Hec visio similitudinis)hic scd̄m literalē sensum imponit̄ ezechieli officiū ꝓphetādi ꝑ quod misticе significatur officiū p̄dicandi ad qđ ꝑmo requirit̄ auctoritas mittētis.sic̄ dicit Rō iij. Quomō p̄dicabunt nisi mittātur.iō dicit̄ a dño ezechieli(fili homis mitto te ad filios isr̄l)requirit̄ ecia in p̄dicāte no/ ticia sacre scripture.iđo seq̄tur post(ꝛ ec ce man⁹ missa ad me in qua erat inuolu/ tus liber)qz sacra scriptura plena ē sentē/ cijs plurib⁹ ꝛ difficilib⁹(qui erat script⁹ i tus ꝛ foris)qz sacra scriptura habz exteri us sensum historicū magis patētem ꝛ ite/ rius sensum misticū multiplicē ꝛ latētem (ꝛ scripte erāt in eo lamētatōes) scz peni tenciū(carmen)supnorz ciuiū(ꝛ ve)io ē pene damnatorz.ad hec enim inducit sac scriptura scz ad consideranduū ꝓpria pcā vt ꝑ fletum diluātur ꝛ supnorum gaudia vt appetātur ꝛ gehēne penalia vt euadā/ tur requirit̄ eē in p̄dicatore cōstancia. iō sequitur(ecce dedi faciē tuam valēciorez faciebus eorz ꝛc̄.)requirit̄ ecia mētis ele uacio añ p̄dicacionē vt ibi hauriat qđ ꝑ dicendo effundat ꝛ post p̄dicatōez vt fru ctum p̄dicatōis d̄o attribuat.ideo in pri cipio huius capituli dicit̄(audiui vocem loquētis ꝛc̄)ꝛ in capitulo sequēti dicitur. (ꝛ assumpsit me spūs et audiui vocē com motionis magne benedicta gloria domi ni de loco suo)

Capitulū.iij.

Et dixit ad me ꝛc̄.sequit̄ comede volumē istud et vadens loquere ad filios isr̄l)priusq̄ eni vadat ad p̄dican dum refici debz pabulo sacre scripture ꝑ lectionis ꝛ oracōis studiū(et factum ē in ore meo tanq̄ mel dulce)ꝓm illud ps̄.cxi ij. Quā dulcia faucib⁹ meis eloquia tua su.mel ori meo.ꝛ qm̄ p̄dicator dz cē perui gil ad ꝓcurandū salutē animarū.sequit̄(fili hominis speculatorē dedi te domui is rael ꝛc̄.)quid autē p̄dicare debeat sequit̄ cum dicit̄(si dicente me ad impiū morte morieris ꝛc̄)vbi oñditur q̄ debet predica re vicia ad dimittendū ꝛ fugiēdum ꝛ vir

tutes ad ꝓsequēdum ⁊ conseruandum ⁊ penas ad timendum te precauendum. ⁊ premia ad desiderandum. ostenditur autem predicatoris punitio si fuerit negligens in officio sibi commisso cum dicit. (sanguinem autem de manu tua requiram) ostenditur eciam eius premiacio si fuerit diligens cum dicit (si autem annūciaueris impio ⁊c. sequitur. tu autē aiaz tuaz liberasti) ⁊ quoniā ꝓdicator aliquādo se debet a tumultu populi subtrahere. vt possit liberius contemplacōni vacare. sequitur (Surge ⁊ egredere in campum ⁊ ibi loquar tecum) nam reuelacōnes diuine frequēcius fiunt in contemplaciōis solitudine Osee. ij. Ducam eam in solitudinem ⁊ loquar ad cor eius. ⁊ quoniā aliquādo predicacio impeditur ex supioris duricia negando licenciam ꝓdicandi vl datam impediēdo. ideo subdit (Ecce data sunt sup te vincula) id est ꝓhibicōnes ꝓdicationem impedientes. impeditur eciam aliquādo ex populi malicia. iō subditur (eris mutus nec quasi vir obiurgās qz domus exaspans est.) quia tamē impedimētū vtrūqz tollitur aliquādo ex di ordinacōne. sequit (cū autē tibi locutus fuero apiam os tuum ⁊c.)

Ca. iiij.

ET tu fili hominis sume tibi latere) qui de terra formaī. ꝓpter quod ꝑ ipsum corpus humanuz significatur (⁊ describes in eo ciuitatem ierusalē) que ꝑm sensuz moralē significat animā rōnalem. igitur in latere ierusalē describitur quando racionalis anima existens in corpe ꝑ predicacōem cōtra diabolum virtutibus munit. (⁊ ordinab aduersus eam obsidionē) id est ordinandaz denunciabis demonū impugnacōem (⁊ edificabis municōes ⁊ oportabis aggerē ⁊c.) ꝑ ista significant varia machinamēta quibus diabolus vtitur ad racōnalez animā capiendā. (et offirmabis faciē tuam ad eā) ad significandū ꝙ diabol⁹ q̄ ē in malo obstinatus habz cōtra racionalem animā impacabilē guerram. iō sb/ditur (signum ē domui israel) scz ad hoc ꝙ quilibz semp sit munitus ad resistēdū insultibus ei⁹ (⁊ tu dormies sup latus tuum sinistruz) ꝑ quod significat casus dā natorum qui ponendi sunt ad partem sinistram. sicut dicit Matb. xxv. Edos aūt a sinistris Jōo sequit (⁊ pones iniq̄tates domus israel ⁊c.) que peccauit diuturna et multa ydolatria ꝓpter quod de captiuitate non est reducta scōm hebreos. ꝓpter quod significat penam interminabilem gehenne (⁊ cum impleueris hec dormies sup latus tuum dextrū secundo. ⁊ assumes iniquitates domus iuda) per latus dextrum intelligitur status saluandorum. ꝟm illud Matb. xxv. Ponet oues a dexteris ⁊c. quia tamē vitam presentē nō transeunt sine peccatis. de quibus tamē penitent vere ⁊ confitentur. Jōo iniq̄tates dom⁹ iuda id est ofitentis dicantur ⁊ eorum pena terminabilis ꝑ numeruz minorem scz quadraginta dierū significat (⁊ tu sume tibi frumētum et ordeum ⁊c.) et sequitur (cibus autem tuus quo vesceris erit in pondere) ꝑ quod significat ꝙ homines impugnati tentacōnibus dmonū parce viuere debent ⁊ austere (Et stercore quod egredietur de homine operes illud in oculis eorum.) ꝟm hoc scōm sensum literalem dicitur de captis ab aduersarijs ⁊ captiuatis. Jōo sequitur (sic comedent filij israel panem suum pollutuz inter gentes. ⁊c.) ꝑ hoc significatur ꝙ a demonib⁹ capti ꝑ culpam mortalē ⁊ captiuati ꝑ consuetudinem incorporant sibi vicia vilia et enormia.

Capitulū quintū.

ET tu fili hois sume tibi gladiū acutū radentē pilos ⁊c) ꝑ gladiū pilos radētez signat penitēcia debita pcā vilu entē (⁊ assumes tibi staterā pōderis ⁊c.) ꝑ hoc ꝙ pili in statēa iubētur poni significatur ꝙ grauitas pcōz dz diligenē ofide/rari ⁊ ꝟm h pnie remediū adhiberi. vnd Grego. exponēs illd Mat. ⁊. Facite ergo dignū fructū pniedicit ꝑ hm⁹ cuiusqz scia ouenit vt tāta licita sibi sbtrahat ꝑ penitēciā quāta se mēinit illicita ꝓpetrasse ꝑ culpā (⁊ diuides eos ⁊c) ꝑ h ꝙ i tres ptes diuidūtur. signat ꝙ pcā ex trib⁹ radicib⁹ oriūtur q̄ sunt ocupia carnis. ocupiscēcia oculorum. ⁊ supbia vite. (terciā ptem igni obuzes) ꝑ quā signāt pcā carnalia q̄ oburi debēt afflictōe corpali ꝟm illd. ps.

illud psal'.xxv. Ure renes meos ⁊ cor meum (et assumes terciã partem et cõcides gladio) ꝑ hanc partez significant̃ peccata ex suꝑbia vite ꝓcedencia. que sunt hũilitatis gladio concidẽda. Hic est eni gladius quo Golie suꝑbi caput amputatur. (terciam vero partẽ in ventũ disperges) ꝑ quã significant̃ peccata ex oculoꝝ concupiscẽcia ꝓcedencia que sunt per dispersionẽ bonorum temꝑalium in pñs operibus redimenda. ꝟm illud Daniel'.iiij. peccata tua elemosinis redime ⁊ iniquitates tuas in misericordijs pauperũ. Et de tali dispersione dicit̃ psal'.c.xi. Dispersit dedit pauperib⁹ iusticia eius manet in seculum seculi.

Capitulũ sextum.

Et factus est ꝟmo domini ad me ⁊c̃) scd̃m litteralem sensum in ꝟ capitulo describitur vastatio iudee generaliter per regem babilonis. per quã mistice significat̃ ecclesie vastatio ꝑ astuciam demonis. in ecclesia vero militante sunt principes ⁊ prelati qui per mõtes significant̃ ꝓꝑter altitudinẽ stat⁹ sui. sunt eciã milites ⁊ clerici qui ꝑ colles significant̃. qꝛ minores sunt principibus et prelatis. colles vero minores sunt montibus. Sunt eciam religiosi qui designãtur per rupes eo ꝙ status religionis est status asperitatis. Sunt eciam laici vulgares qui per valles significantur eo qd̃ sunt in inferiori statu respectu predictorũ ⁊ in omnibus istis statibus sunt peccatores multi iuste pro suis peccatis puniendi. De quib⁹ subditur (Hec dicit domin⁹ deus montibus collib⁹ rupibus ⁊ vallib⁹ ecce ego adducam suꝑ vos gladium) scz iusticie mee. per punicõem debitã iniquitatis vestre ⁊ subditur causa cum dicit̃ (⁊ dispergam excelsa vr̃a ⁊ demoliar aras vestras ⁊c̃.). i. ydolatrias vestras. ydolũ enim cuiuslibz peccatoris est viciũ cui principaliter mancipat̃ Ep̃h.v. Omnis forni. aut immũ. aut aua. quod est ydolorũ seruitus. non solum refertur ad auariciaz. ꝟ eciam ad alia vicia. igitur ꝟm hoc põt dici ꝙ principes ydolatrant suꝑbie milites ⁊ clerici simpliciũ oppressioni iniuste. naz milites opprimũt simplices ꝑ potenciaz. clerici vero ꝑ astutaz maliciã. religiosi vero ꝑ iusticiã simulatã vulgares homies opprimũt se mutuo per fraudulenciaz in cõtractibus humanis. verũtamen q̃a in quolibz statu predicto sunt aliqui boni id̃ subditur (Et relinquã in vobis eos q̃ fugerint gladiũ ⁊c̃.). i. euaserint puniciõez eternam. que duplicit̃ euaditur Uno modo ꝑ innocẽtiam vite Alio modo ꝑ emẽdam penitencie debite. ⁊ quãtum ad hoc subditur) ⁊ recordabuntur mei liberati vestri ⁊c̃.)

Capitulũ.vij.

Et factus est ꝟmo domini ad me ⁊c̃.) In hoc capitulo ꝟm sensuz litteralẽ denunciatur acceleratõ vastacionis iudeorum Per quã moralit̃ significatur acceleratio mortis peccatoꝝ quã debent predicatores publice nunciare vt homines cessent a peccato saltem timore seruili vt per hoc deducantur ad ꝟ quod peccatum caueant timore filiali. et sic dicitur (finis venit super quatuor plagas terre) Per terram significatur homo qui formatus est de humo huius terre quatuor principales. scz orientis iuuentutis. meridies status virilis. quia tunc ẽ in fortitudine sua natural' calor ⁊ lux ratõnis ⁊ aquilo senectutis. quia tunc refrigescit calor natural'. sicut aquilo frigida est regio ⁊ occidens decrepite etatis que propinqua est occasui mortis In omnib⁹ autẽ istis venit mors aliquãdo repentine propter quod in omni etate debet se quilibet ad mortem preparare Bernhard⁹ O homo certum est ꝙ morieris. sed vbi vel quãdo vel quomodo incertum est mors vbiqꝫ te expectat. sed si sapiens fuẽis mortem vbique expectabis. Et quia mors in qualibet etatum dictarum venit aliquando repentine. ideo dicitur hic quater veit finis ⁊c̃. (Floruit virga) Hic moralit̃ ponitur processus peccati in augmentatione sui. Per floritionem enim virge significatur prosperitas temꝑalis ex qua freqñter procedit elacio mentis ideo subditur (germinauit superbia) ex qua sequitur vlterius contemptus ⁊ depressio hominũ aliorum. ideo subditur (iniquitas surrexit) que proprie importat peccatum cõtra

proximum cui debetur equitas a proxio de iure naturali. scdm qd dicitur. Hoc facias alij quod tibi vis fieri. ex peccato vero contra ꝓximum procedit homo ad peccandum contra deum. ideo subditur (in virgam impietatis) scdm Tulliū. Pietas est cultus deo debitus. ⁊ per consequens Impietas est viciuz auferens cultum deo debitum ꝓpter qd est directe cōtra deum

Capitulū. viij.

Et factum in anno sexto) In hoc capitulo describitur ad litteram quadruplex ydolatria populi iude per quā mistice significatur quadruplex spiritualis ydolatria gentis xp̄iane Prima tangitur ibi (⁊ adduxit me in terram israel ⁊c.) Et subditur (Ubi statutū erat ydolum zeli ⁊c.) scdm hebreos istud fuit ydoluz baal qd deuorator interpretatur. ꝓpter quod significat ventrem ⁊ est ydolū ꝯuiēciuz gule. ꝯm qd dicit Phil. iij. Quorum deus venter. quod exponēs Hugo de sancto victore dicit. Solēt dijs templa cōstrui. altaria erigi. ministri ad seruiendum deputari. hostie immolari ⁊ thura concremari. Deo ventri templū ē coquina. ministri coquinarij. immolate pecudes cocte carnes. fumus incensorū odor saporuz. Idolatria secunda est multorum simulachrorū que tangitur ibi (et ingressus vidi et ecce omins similitudo omnium reptilium animalium ⁊ abominacio ⁊ vniuersa idola domus israel) per que significātur homines in potestate cōstituti licet sint indigni Unde dicit zach. xi. O pastor ⁊ idolis ⁊c. qui sunt idola ambiciosorū ⁊ adulatorꝝ qui tanq̄ deos colunt eos vt ꝑ eos valeant ꝓmoueri licet sint indigni (⁊ septuaginta viri de senioribus domus israel ⁊c.) sequitur (⁊ vnꝰ q̄sq̄ habebat thuribuluz in manu sua) ꝯm quod dicit Seneca. cum cuncta vicia cū homīe senescant sola auaricia iuuenescit ꝓpter quod inter ambiciosos idolatrantes dicto modo ponuntur hic seniores. Tercia idolatria ponitur ibi (Et dixit ad me adhuc conuersus videbis abominaciones iustorum maiores ⁊c.) sequitur (⁊ ecce ibi mulieres sedebāt plāgentes adonidem) id est amasiuz veneris Per istas mulieres significantur molles ⁊ effeminati luxurie dediti. Jō dicitur ꝙ iste mulieres sedebāt. per quod significatur ociositas vite que nutrit vicium luxurie. vnde poeta. Ocia si tollas perire cupitudis artes. Per hoc autem ꝙ mulieres plangebant amasiuz veneris tanquā mortuum. significatur ꝙ homines in luxuria nutriti valde dolent quādo in eis incipit deficere potencia coeundi. Idolatria q̄rta ponitur ibi. (Et ecce in hostio templi domini inter vestibulum ⁊ altare quasi viginti quinq̄ viri dorsa habentes cōtra templum domini) Per quos significantur apostate a fide vel a religione maxie quando sunt in sua malicia firmati. que significatur per numeruz viginti qui numerus est quadratꝰ. quia resultat ex ductu quinarij in seip̄m.

Capitulū nonū.

Et clamauit in auribus meis ⁊c.) Hic ad litteram describitur punicio iudeorum ydolatrancium modo dicto capitulo precedenti. per quā significatur punicio christianorum malorum qui scdm ꝙ dictum est ydolatrie spirituali mancipātur. Et de ista punicione subditur (Et ecce sex viri ⁊c.) Per quos significantur angeli boni executores diuine iusticie in malorum punicione. Qd autem talis execucio fiat aliquando per bonos angelos. Patet per illos angelos quos Abraham suscepit hospicō forma hominum. Genesis decimooctauo. ⁊ certum est ꝙ fuerunt angeli boni. ⁊ tamen duo illorum subuerterunt Sodomam. vt dicitur Genesis decimonono. ⁊ sic dicitur in proposito Ideo subditur (Et vnꝰ quisque vas interitus) id est instrumentum ad interficiendum in manu eius. dicuntur sex viri propter sex ordines angelorum ministrancium. sciliz Gerarchie. medie. ⁊ inferioris. (Vir quoque vnus in medio eorum) Per quem intelligitur christus qui dicitur vnus. qr nō habz patrez (vestitꝰ erat lineis) ad significanduz puritatem mētis ⁊ corporis. q̄a peccatū nō fecit

non fecit nec inuẽtus est dolus in ore eiꝰ. (ꝛ atramentarijũ scriptoris ad renes eꝰ) ad significandum ꝙ christus in sua noticia creata habet scripta omniũ merita et demerita cum illa cognoscat omnia que cognoscit deus sciencia visionis (ꝛ dixit dominꝰ ad eum ꝛc̃.) sequitur (signa thau super frontes virorum gemẽtium ꝛc̃.) ꝙ signum thau significatur signum crucis quo signantur vere penitentes q̃ gemunt ꝛ dolent de suis peccatis ꝛ isti saluãtur. alij vero qui non penitent damnãtur. ideo subditur (omnẽ autez super quẽ videritis signum thau ne occidatis) per hoc autẽ ꝙ sequitur in ꝓsone ꝓphete (ꝛ cede cõpleta remanfi ego ruiq̃ in faciem meam ꝛc̃) significatur ꝙ bonus prelatus luget casum populi sibi subiecti.

Capitulũ.x.

Et vidi ꝛ ecce in firmamento qđ erat super caput cherubin ꝛc̃.) sequitur (ꝛ dixit ad virum qui erat indutus lineis ꝛc̃.) per hoc ꝙ iste vir perquẽ christꝰ significatur vt dictuz est effudit prunas ardentes super ciuitatem figurata fuit denunciatõ destructõis ierusalem per romanos. sicut christus denunciauit Luce xix. Videns iesus ciuitatem sanctam ierusalẽ fleuit super eam ꝛc̃. (Et eleuata est gloria domini de cherubin) ꝙ hoc significatum fuit mistice ꝙ in aduẽtu romanorum cõtra ierusalem recessuꝝ erat ab ea presidium angelorum. Unde dicit Josephus in libro de iudaico bello. ꝙ tunc cum sacerdotes in nocte penthecostes intrarent templuz ad diuinas res agendas. audierunt primo quẽdam strepitum ꝛ postea voces dicencium Migremus hinc que creduntur fuisse voces angelorum presidencium templo ꝛ populo iudeorum. Residuum autem huius capituli loquitur de dispositione quatuor animaliũ ꝛ rotarum quorum sensus misticꝰ positus est supra ca. p.

Capitulũ.xi.

Et eleuauit me spiritus ꝛc̃.) sequitur (hec est lebes ꝛ nos carnes) ꝛ scđm sensum litteralem ierusalẽ dicitur hec lebes ꝛ habitatores eius carnes Per ierusalẽ autẽ que pacifica interpretatur. religio designatur in qua debz esse pax ꝛ tranquillitas a tumultu secularium negociorum ꝛ bene dicitur lebes. Nam in lebetibꝰ coquebantur carnes hostiarum pacificarum quarum adeps offerebatur super altare olocausti in odorem suauitatis ꝛ similiter in religione carnales affectus decoqui debent caritatis igne ita ꝙ deuocio mentis que per adipem significatur coram domino acceptetur q̃niam in religionibus specialiter mendicãtium aliqui solliciti sunt iuuenes adducere ad suam religionem qui tamẽ sunt mali religiosi. propter quod inducti proficiunt aliquando vbi inductores deficiunt. Ideo dicitur talibus inductoribus quod sequitur (Plurimos occidistis in hac vrbe) id est in hac religione vbi proficientes mortui sunt mundo ꝛ occisi scđm vitam carnalem. de quibus subditur (hec sunt carnes) scilicet decocte caritatis igne ꝛ non vos qui male viuitis in ꝛligione (Et hec est lebes) scilicz ipsis ꝛ non vobis eo ꝙ in religione decoq̃tur igne caritatis ꝛ nõ vos q̃ in ea carnaliter viuitis quoꝝ pena subditur cũ dicitur (ꝛ educaz vos) scilicz de religione per mortem (ꝛ gladium inducam super vos) id est sentenciam terribilem vos ab electis diuidentem (dabo qz vos in manu hostium) id est demonũ vt subiecti sitis eis in pena. sicut viuentes subiecti fuistis eis in culpa. (Propterea loquere hec dicit dominus deus. congregabo vos de populis ꝛc̃.) Hoc scđm sensum litteralem dominus per Ezechielem consolatur eos qui de consilio Jheremie transmigrauerant ipsis bona promittendo. comminatur eciam mala illis qui nõ trãsmigrauerant ꝛ transmigratos derivebant. Per hoc autem moraliter significatur ꝙ illi qui consilio christi dimittũt temporalia religionem intrantes deuote ibi qz viuentes sancte cõsolacionem recipient a domino gracie in presenti ꝛ glorie in futuro. Illi vero qui derident eos et reputant fatuos grauiter a domino puniẽtur.

Capitulũ.xij.

Et factus est sermo domini ad me ꝛc̃.) In hoc capitulo litte

raliter intellecto ponitur prophecia contra sedechiam regem ⁊ principes ⁊ populū eius. quia describitur fuga r̄gis ⁊ capcō ⁊ aliorum dispersio ⁊ captiuatō. Moraliter autem per regem fugientem significatur malus prelatus. per principes clerus ⁊ per populum laicalis cetus ⁊ quoniam p̄latus malus est alijs causa ruine sicut dicit Gregori⁹ in pastorali Cum pastor per abrupta graditur cōsequens est vt grex ad precipicium sequatur. Ideo sequitur postea (sup̄ ducem onus istud) id est peccatoꝝ pondus ⁊ sb̄ditur pena ei⁹ (⁊ dux qui est in medio eorum in humeris portabitur) isti humeri sunt sup̄bia ⁊ temp̄alis potencia quibus malus prelatus portatur ⁊ ad casum ruine maioris. ad presens eleuatur. Ideo subditur (⁊ in caligine egredietur) scz de hoc mundo a quo egreditur inuolutus caligine peccatorum (p̄ietem p̄fodient) id est corpus e⁹ terreum dissipabunt angustie malorum (facies eius op̄ietur) p̄ defectum cognicōnis sue salutis Aug⁹. in sermone de innocentib⁹ hac animaduersiōe p̄cutitur peccator vt moriens obliuiscat̄ sui q̄ duz viuerz oblit⁹ est dei (⁊ extendam rete meum super illū) laxando super eū potestatē demonū (⁊ adducam eum) adduci permittam (in babilonem) id est ad inferni ɔfusionem (et omnes qui circa eum sunt.) id est omnes sibi in malis administrātes ⁊ eum in talibus imitantes (dispergam in omnem ventum) malignis spiritibus eos dimittendo (⁊ relinquam ex eis paucos) ipsis penitendi graciam conferēdo. quia pauci de malis clericis respectiue reuertuntur ad veram penitenciam et hoc propter sui casus grauitatem (Et dices ad populum terre ꝛc̄.) id est ad populum sequentem pastorem malum in sua prauitate (panem suuz in sollicitudine comedent ꝛc̄.) per istas penas corporales ⁊ tēporaneas significātur pene spirituales ⁊ eterne.

Capitulū. xiij.

Et factus est sermo domini ad me dicens ꝛc̄) scd̄m sensum litteralem ezechiel in hoc capitulo prophetat contra prophecie falsitatez ⁊ primo quātum ad homines p̄phetantes per quos significantur falsi predicatores. de quibus subditur (Et dices prophetantibus de corde suo) id est predicātibus non sensum scripture sacre sentētiam. sed magis scd̄m suam fictionem. p̄ter questum temp̄alem Ideo subditur. (Vident vana ꝛc̄) Scd̄m suas fantasias quas asserunt reuelacōnes diuinas dicētes (ait dominus) vt magis eis credat̄. (cum dominus non miserit eos). sed ipsi se ingerunt sine superioris auctoritate decipiendo simplices in occultis. ⁊ subditur eorum pena cum dicitur (In consilio populi mei non erunt) id est in congregacōne sanctorum. sed magis in congregacōne damnatorum. Ideo sequitur (⁊ in scriptura populi mei non scribentur.) id est ī libro vite in quo scribuntur electi (Et ipse edificabant parietem) Hic consequenter prophetat Ezechiel contra credētes falsis prophetis. p̄ quos significant̄ credentes predicatoribus predictis. De quibus dicitur (ip̄e edificabant parietem) id est malam doctrinā. ⁊ ponitur hic singulare p̄ plurali. sicut Exodi. viij. Veit musca grauissima id est multitudo muscaꝝ (illi autē liniebant eum) id est p̄ietez male doctrine. hoc eni faciunt assencientes ⁊ applaudentes (Luto absq̄z paleis ꝛc̄.) quia sicut p̄ies linitus luto absq̄z paleis non est stabilis. Sic nec doctrina carens fulcimento veritatis. Ideo subditur pēa cum dicitur (p̄pterea hec dicit dominus deus erumpere faciam spirituz tempestatum ꝛc̄). id est demonum ad punicōnem falsi p̄dicatoris ⁊ suorum discipulorum (Et tu fili hominis) Hic p̄phetat Ezechiel contra falsas p̄phetissas. p̄ quas significant̄ mulieres sortilege ⁊ diuinatrices que p̄ talia decipiunt simplices ⁊ aliquādo p̄ modico questu Ideo subditur (p̄pt̄ pugillum ordei. ꝛc̄. vt interficiant aimas ꝛc̄.) tales eni vetule aliquando fingunt q̄ de nocte vadunt cum animabus defūctorum ⁊ ill̄ qui dant eis aliquid. dicunt p̄spera d̄ animabus p̄entum suorum ⁊ alijs aduersa.

Capitu. xiiij.

Et fcūs

Et factus est ꝑmo dñi ad me dic̄ fili hominis viri isti q̄c̄.) Isti nā q3 non venerant ad Ezechielem pro veritate sue salutis audienda. sed magis causa curiositatis vt audirent noua q aliqui causa malignitatis vt aliquid arguendum caperēt in verbis suis. ideo dicitur de ipsis (viri isti posuerunt immūdicias suas in cordibus suis) Moraliter autem per ipsos significanť illi qui ad sermonē vel lectōem theologicā vadunt ducti curialitate vel malignitate vt bonum predicatorem vel doctorem capiant i sermōe. Unde de talibus infra dicitur a domino (ego domin⁹ respondebo eis q̄c̄.) Domin⁹ autem respondet per propham quādo predicatori vel doctori inspirat veritatem doctrine per quam a suis malis reuocat peccatoēs. per seipsum autem respondet peccatoribus obstinatis in morte. qz tūc oñdit eis ꝑ effectuz multitudinē q magnitudinem peccatorum suorum q grauitatem penarum debitaruz (fili hominis cum terra peccauerit mihi q̄c̄.) hic ad litteram ponuntur quatuor plage quibus aliqua terra vastatur q destruitur. Moraliter autem per terram homo ō terra formatus significatur. Per q̄tuor plagas significantur quatuor vicia quibus homo spiritualiter deuastať. Prima plaga que ponitur hic est fames. per quam intelligitur subtractio alimenti spiritualis quod est dei verbum q eukaristie sacrām tum. Plaga vero secunda est bestiarum pessimarū per quas intelligūtur luxuria q gula. nam vita voluptuosa que cōsistit in cibis q venereis. ꝑmo. Ethicoruz. vita dicitur bestialis. Tercia vero plaga dicit gladius per quē significatur detractio ꝑ quā tres vno ictu occidūtur. scilz detrahens q ille de quo detrahitur q ille q̄ audiens delectatur. propter quod detrahentibus dicitur psal. lvi. Filij hominuz dentes eorum arma q sagitte q lingua eoruz gladius acutus. Quarta vero plaga que ponit ē pestilēcia q̄ omunis est mōrlitas per quā significatur mendacium pniciosum. de quo dicitur psalmo quinto. Perdes omnes qui loquūtur mendacium

Capitulū. xv.

Et factus est ꝑmo domini ad me dicens. Fili hominis quid fiet de ligno vitis q̄c̄.) per vitem christ⁹ significatur q per lignum vitis populus christianus. sicut dixit Johā. xv. Ego suz vitis vera q vos palmites q̄ diu vero lignum vitis adheret viti fructuz facit. quādo vero precisum est non facit fructum ꝙ arescit. Sic christianus adherens christo fide formata caritate fructificat per opera meritoria. sed quando prescinditur per peccatuz mortale infructuosus redditur q ad ignem gehenne reseruatur. Ideo dicit saluator Johānis. xv. Si quis in me non remanserit mittetur foras sicut palmes q arescet q colligent eum q in ignem mittent eum q ardet.

Capitulū. xvi.

Et factus est ꝑmo domini ad me dicēs ꝙ fili hominis notas fac ierusalem abominacōes suas q̄c̄) In hoc capitulo arguitur malicia ierusalem sub methaphora mulieris in paupertate q vilitate maxima nateq viro a potēte misericorditer recepte q delicate nutrite q preciose ornate q tandem ab eo in vxrem assumpte que tamen omniū istoruz oblita ꝑ ingratitudinem exponit se ꝑ adulterium cum quocūqz. Moraliter autem ꝑ ipsaz significať ꝑsona peccatrix q̄ de vilitate peccati recipitur a deo ꝑ graciam q in bonis spiritualibus nutritur q dei sponsa ꝑ fidem efficitur que tamē istoruz ingrata reuertitur ad peccata. igitur primo ponitur origo vilis ipsius q paupprima cum dicitur (pater tuus amorreus q mater tua cethea) peccato nāqz nascit qui peccatum mortale facit q in hac generacōne dyabol⁹ pater est qui dicit amorreus id est amare loquēs ad peccati mortalis amaritudinē inducendo. Unde taliter inductis dicitur Johānis. viij. Vos autem ex dyabolo patre estis. mater aūt est cōcupiscencia quā diabol⁹ mouet ad conceptum q partum peccati q subditur vilitas ortus cum dicitur (in die ort⁹ tui non est precisus vmbilicus tuus) id est affectus malefaciēdi sed magis dilatatus (q in aqua non es lota) sed magis maculata per actum peccati (Et transiui ꝑ te)

Hic poitur dei misericordia vocantis ad graciam. ideo subditur (vidi te oculo clemencie ⁊ ecce tempus tuum. ꝛc.) vbi ponuntur multi genēis ornamēta. ꝑ que significant virtutes ⁊ spūssancti dona que cum gracia infundunt. post que subdit. (⁊ egressum est nomē tuum in gentes.) per celebritatem fame que frequenter est occasioruine. ideo sequitur ingratitudo de omnibus beneficijs diuinis ꝑ pollucionem in multiplicibus peccatis cum dicitur (⁊ habens fiduciā in pulchritudine tua) ꝑ mentis elacōem (fornicata es ꝛc.) vbi ponitur multiplex fedatio ad exp̄ssionem maiorem multitudis peccatorum ⁊ ingratitudis erga deum. q̄a tamē q̄ꝫdiu viuit peccator ī p̄senti semꝑ potest ad deum conuerti. ideo subditur versus finē capituli. (⁊ recordabor ego pacti mei ꝛc.)

Capi. xvij.

Et factum est verbum domini ꝛc.) In hoc capitulo ꝟm sensum litteralem ponit trāsmigracio Joachim regis. i babilonē ⁊ istitucio sedechie loco eius ⁊ rebellio sedechie ex confidencia federis initi cuꝫ egypti rege ex quo secuta est exoculatio sedechie ⁊ eius ductō in babilonem Sicut dictum fuit a principio huius opis vna ⁊ eadem res diuersa mistice signat ⁊ aliquādo valde disparata ꝓpter eius diuersas ꝓprietates vt leo ꝓpter eius ꝯstanciam significat xp̄m Apocalip. v. Ecce vicit leo de tribu. aliquādo diabolū ꝓpter eius crudelitatē p̄. Pet. v. Aduersari⁹ vester diabolus tanq̄ꝫ leo rugiens circuit querēs quē deuoret. Sic nabuchodonosor rex babilonis quia mltos valde crudeliter tractauit. significat dyabolum vt frequēter dictum est supra. Et qꝛ deū veraciter ꝯfessus est. ꝟm ꝙ dicitur Daniel. iij. Nunc igitur ego nabuchodonosor laudo ⁊ magnifico ⁊ glorifico r̄gē celi. quia opa eius vera ⁊ omnes vie eius iudicia. significat christum qui deum patrē cofessus fuit. Math. xi. Confiteor tibi domine pater celi ⁊ terre ꝛc. Sic igitur ꝑ sedechiam promotum in regeꝫ per nabuchodonosor contra quem postea rebellauit. significatur christianus peccās mortaliter qui per christum in baptismo fuit institutus heres celestis regni. Et sicut in ꝓmocione Sedechie istud nomen fuit ī positum quod interpretatur iusticia dei. ad significandum ꝙ iurauerat fideliter seruire nabuchodonosor regi. Sic in baptismo imponitur nomen christianitatis. ⁊ obligatur homo ad seruiendum fideliter xp̄o. ꝫ cū inclinatur ad peccādū mortaliter querit inire fedus cum egypti r̄ge id est cum diabolo qui rex est tenebrarū. Egyptus enim tenebra interpretatur. et sic rebellat contra regem christum ⁊ si ꝑseueret in rebellione venit christus in ei⁹ morte. sicut dicit Gregori⁹ omelia. xxxij. Venit dominus ad iudicium ꝓperat pulsat vero cum ꝑ carnis molestias vicinaꝫ esse mortem nunciat ⁊ facit eum exoculari ꝑmissiue tamen. quia sicut dicit Aug⁹. in sermone de innocētibus hac animaduersiōe ꝑcutitur peccator vt moriens obliuiscatur sui qui dum viueret oblitus est dei. ⁊ sic exoculat⁹ ducit in babilonez id ē ad inferni cōfusiōem (Et sumā ego ꝛc.) istud ad litteraꝫ exponitur de xp̄o. Moraliter autem potest exponi de quolibet bono pastore q̄ vicari⁹ est ipsi⁹. de quo d̄r (⁊ sumā) q̄a talis nō ingerit se. ꝫ eius ꝓmotō fit ex dei ordinacōe (de medulla cedri). i. d̄ meliori (clarificat⁹ sblimis) scia ⁊ vita distrigam. q̄a talis habere debꝫ teneritudinē pietatis (⁊ plantabo suꝑ mōtem excelsum). i. suꝑ eccl̄am militantem de qua dicit ysa. ij. Erit in nouissimis diebus mons dom⁹ dn̄i suꝑ verticē montiū ꝛc. (⁊ faciet fructū) ꝑ bonoꝝ operū multiplicatōem (⁊ habitabūt sub ea omnes volucres celi). i. boni cōtemplatiui (⁊ scient omnia ligna regiōis). i. boi actiui faciētes fructū pietatis. ꝑsi inquā scient ꝑ expienciā bonoꝝ dc̄i prelati (q̄a humiliaui lignū sublime) suꝑbū p̄latū deiciēdo ad infernum. licꝫ ad temp⁹ ad malū suū fuerit exaltat⁹ (⁊ exaltaui lignū humile) hoiem humilē ad prelacōnē ꝓmouēdo ⁊ ipsum inde ad celestē gl̄iam transferēdo.

Capitu. xviij.

Et factus est sermo domi ꝛc.) In hoc capitulo ꝟm litteralem sensum arguit malicia ꝓpl̄i isr̄l in ꝟ ꝙ omnem afflictōem eis prouenientem

retorq̄

retorquebant in patres precedentes mur
murando dicentes ꝙ hoc eis prouenerat
ꝓpter eorum peccata ⁊ sic patz ꝙ sensus
litteralis est totus moralis. nec videt mi
hi addendum nisi ꝙ in hoc habemus do
cumentū tolerandi mala penalia pacien
ter. hoc attribuendo nostris demeritis et
non alienis exempluz habet ad hoc de q̄
dam monacho scabioso ⁊ pediculoso qui
ꝓpter hoc frequēter contra primū homi
nē murmurabat dicens. Adam tu fecisti
mihi ista mala. ⁊ reprehēsus sup hoc ab
abbate nō cessabat ꝓpter quod abbas ac
cepit vnā auiculam bene viuidam ⁊ posu
it eam in arca vacua ⁊ clauem dedit illi
monacho inhibens districte ne illam ar
cam aperiret. sed recedente abbate statiz
ille fuit tentatus aperire quod ⁊ fecit ⁊ sta
tim auis euolauit. ⁊ tunc ille monachus
ꝑcepit ꝙ abbas hoc fecerat ad ipsum de
inobediēcia conuincēdum. ꝓpter qđ ab
bate redeūte statim culpā recognouit ve
niam postulando. ⁊ tūc abbas dixit ei ces
sa murmurare de inobediēcia ade. qui ꝑ
vnā horam noluisti obedire.

Capitulū. xix.

Et tu fili homis ⁊c̄) In hoc capi
tulo ꝟm sensum litteralē arguit
malicia domus regie scz filiorum
Josie ⁊ hoc sub parabola duplici scz Le
ene ⁊ vinee euulse. Moraliter autem ꝑ
primaz ꝑabolam arguitur cupiditas ec
clesie accipiēdo ecclam ꝓ cupidis pastori
bus ⁊ eorum ministris. ⁊ sic dicitur (qua
re mater tua leena) id est crudel ⁊ rapax.
cum in principio fuerit valde benigna. ꝟm
qđ dicitur Actu. iiij. Multitudinis credē
tium erat cor vnum ⁊ anima vna nec q̄s
q̄ eorum que possidebat aliquid suum eē
dicebat. ꝫ erant illis om̄ia ꝯmunia ⁊ seq̄
tur ibidem. nec quisq̄ egens erat inter il
los. ꝫ modo facta ē rapax leena malicijs
exquisitis rapiens subditoꝝ bona (in me
dio leunculoꝝ nutrit catulos suos) id est
in medio rapaciū hominū quos multi in
eccle dignitatib⁹ cōstituti tenent secum (
⁊ eduxit vnum de leunculis suis ⁊ leo fa
ctus est) in electionib⁹ enim ⁊ ꝓmotioni
bus ecclesiasticis. plus autem attenditur
aliquādo ad potenciam ⁊ astuciā eligen
di q̄ ad eius scienciā ⁊ virtutem (⁊ didi
cit cape predā) Nā ex data sibi potestate i
cipit magis rapere q̄ ante (⁊ audierūt đ
eo gentes) id est demones ad vicia genti
lium inducentes (⁊ non absq̄ vulneribꝰ
suis susceperunt eum) Nam ꝓpter multa
peccatoꝝ vulnera dātur in potestatez de
monis (⁊ adduxerunt eum in catenis in
terram egipti) nam ipsum multis pecca
tis incatenatuz ducunt demones ad fos
iam inferni (que cuz vidisset) scz societas
illorum qui ꝓmouerant eum (quoniā in
firmata est ⁊ perijt expectatio eius) scz cō
sequēdi remuneracōes ab eo (tulit vnum
de leunculis ⁊c̄) id est ꝓmouit alium loco
eius ita malum vel peiorē ⁊ hoc aliquādo
contingit. ideo subditur (⁊ desolata est ter
ra) in cura talis hois posita ꝓpt qđ de eo
subditur (⁊ miserunt eum in caueaz cate
nis ⁊c̄) quia demones talē inducūt ad in
fernum in consimili vel maiori pena (Ma
ter tua quasi vinea) hic ponitur secunda
ꝑabola de vinea euulsa ꝑ quā moralit in
telligitur p̄latus male ꝓmotus. ideo seq̄
tur (in sanguine tuo sup aquā plantata ē
) ꝑ quod đsignatur indignus p̄lacōe. ꝓ
motus tamē ad eam consanguineoꝝ su
orum fortitudine vel timore (⁊ facte sunt
ei virge solide) qz per fortitudinez sui san
guinis stabilitur licet coram deo eijciat.
ideo subditur (et euulsa est in ira) scz dei (
et egressus est ignis de virga ramoꝝ ei⁹)
quia frequēter contingit ꝙ ignis discor
die accenditur inter amicos eius ⁊ sic cō
sumuntur eius temꝑalia bona. ⁊ ipse mo
riens descendit ad inferna. ideo subditur
(planctus est et erit in planctum.)

Capitulū. xx.

Et factum est in anno septimo ⁊c̄.
) Hic ꝟm sensum litteralem sub
ꝑabola saltus combusti ponitur
punicio iudeoꝝ. p̄mittūtur peccata eorū
in egipto. ⁊ secūdo in deserto. ⁊ tercio in
ꝓmissiōis solo Moraliter autē per pec
cantes in egipto significantur peccantes
in seculo. nam egiptus tenebra interp̄tat
seculū autem tenebris ignorancie culpe
inuoluitur per peccantes in deserto signi
ficantur peccantes in claustro quorū pec
cata sunt ceteris paribus grauiora quia

quãto ſtatus alcioꝛ tanto caſus grauior ꝑ peccantes in terra promiſſionis ſignificantur peccãtes in ſtatu ꝑlacionis qui ſublimioꝛ eſt ſtatu religionis ꝙ per conſequens ceteris paribus eoꝛum pcta ſunt grauioꝛa. (Et factus eſt ſermo domi ꝛc̃) Hic ponitur punicio iuꝛ eoꝛum ſub ꝑabola ſaltus combuſti poſt eoꝛuꝫ peccata cõmiſſa in egypto in deſerto ꝙ in iudea .per ſaltum autem qui communiter habet in fructuoſa ligna ſignificatur cõgregacõ quecunqꝫ habens homines inutiles ad ſalutem animarum . In hoc autem ſaltu cõburitur omne lignum viride .ꝑ quod ſignificãtur iuuenes accenſi libidinis igne ꝙ omne lignum aridũ .ꝑ quod ſignificantur ſenes accenſi cupiditate. naꝫ auaricia in ſenibus iuueneſcit ꝙ quoniaꝫ iſti poſtea comburentur igne gehenne ſi perſeuerauerint i mal. ſubditur (nõ extinguet flãma ſuccenſionis.)

Capitulũ .xxi.

Et factus eſt ſermo domi ad me dicens. fili hominis pone faciẽ tuã ad ieruſalẽ) Hic deſcribitur pũitio iudeoꝛum ſub metaphoꝛa gladij acuti. ꝑ quẽ ad litteram ſignatur rex babilonis qui fuit in hac punicõne inſtrumentum dei. licet hoc egerit mala voluntate.

Moꝛaliter autem per ipſum ſignificatur dyabolus qui in multis punicõnibus executoꝛ eſt iuſticie diuine. ꝙ dicitur (gladius acutus) ꝓpter intenſiõem voluntatis ad male faciendũ hominibus. ſm quod dꝛ prima ꝑet. v. Aduerſarius veſter dyabolus tã quã leo rugiens circuit querẽs quẽ deuoꝛet dꝛ eciam (gladius limatus) id eſt foꝛbitus ꝓpter exerciciũ ſue male voluntatis. ſic ferrum qđ de natura ſua eſt obſcuruꝫ .ꝑ exerciciũ limatur ꝙ fit fulgidũ. ꝙ ſicut fulgoꝛ gladij terribilis ẽ ſic ecia aſpectus diaboli. ꝙ de iſto gladio dꝛ infra duplicetuꝛ gladius ac triplicet. duplicat autẽ qñ non ſolum ꝑ ſeipſum ſ eciã ꝑ malos homines impellit iuſtos ad peccandũ. Triplicatur autẽ quãdo prio iuſtos impugnat ꝑ tribulatiõem tẽpalem. Secdo vero qñ per hoc inducit eos ad impaciẽciã. ꝙ tercio qñ ꝑ hoc eos inducit ad dei blaſphemiã. (Et factus eſt ſermo domi ad me dicẽs. et tu fili homis pone tibi duas vias vt veniat gladius regis babilonis) per hoc ſignificatur ꝙ predicatoꝛ veritatis qui ꝑ prophetam intelligitur debet diligenter attẽdere vias ꝑ quas dyabolus venit ad ſubuertendũ animã racõnalem que ſcdm allegoꝛiam dicitur ieruſalẽ. ꝙ ſunt due vie. Una ſub ſpecie leuitatis ꝑ quã nititur diminuere peccati grauitatem ꝙ augere diuine clemencie magnitudinẽ vt ſic inducat ad peccandi ſecuritatem Alia via eſt ꝑ oppoſitum cum peccatoꝛibus oſtendit peccati grauitatem ꝙ auget ſcdm apparenciam ꝙ ex altera parte diuine iuſticie ſeueritatem vt ſic eos labi faciat in deſperacõnem. (ſtetit enim rex babilonis i capite duarum viarum diuinacõnem querens ꝛc̃.) Per hoc ſignificatur aſtucia diaboli. quia varijs modis querit vias ſibi libus nocendi. Unde Leo papa dicit in ſmone dñi. Omniũ ventilat curas oim diſquirit intencões ſcrutatur affect9 ꝙ ibi querit cauſas nocendi vbi quẽqꝫ viderit ſtudioſius occupari.

Capitulũ .xxij.

Et factus eſt ſermo domi ad me dicens. ꝙ tu fili hominis nõne iudicas ciuitatem ſanguinum) In hoc capitulo litteraliter intellecto deſcribitur malicia iudeoꝛum grauiter punienda ſub metaphoꝛa multiplicis metalli in foꝛnace conflandi. Miſtice vero ꝑ hoc ſignificatur punicio malicie plebis chriſtiane. Donuntur autem in proceſſu huius capituli quinqꝫ metalla in ſcoꝛiam verſa ſcilicꝫ .argentum .es. ſtannum. ferrum ꝙ plumbum vt patet in littera. Per argentum vero ſignificatur mundicia caſtitatis. Pſalmo vndecimo. Eloquia domini eloquia caſta argentum igne examinatũ ꝓbatum terre purgatum ſeptuplum. Per es qđ eſt ſonoꝛum eloquium veritatis. Per ſtannuꝫ quia per ſui conſumptõnem defendit aurum feruoꝛ caritatis q̃ quis ponit animaꝫ pro amicis ſuis. Per ferrum quod domat omnia foꝛtitudo ſtabilitatis. Per plumbum quod de facili liquefit dulcoꝛ pietatis. iſta quinqꝫ tempoꝛe eccle primitiue fuerunt excellenter in chriſtianis vt patet Actuuꝫ quarto .ꝙ in

pluribus alijs locis sed modo versa sunt in scoriam. nam argenti mundicia versa est in scoriā carnalitatis ⁊ eris sonoritas in scoriam falsitatis. qd̄ maxime patet in aduocatis ⁊ stanni caritas in odium fraternitatis. sicut ptz ꝑ guerras existētes i xp̄ianis. ⁊ ferri fortitudo in molliciez pusillanimitatis ⁊ plumbi pietas in duriciā crudelitatis. ꝓpter qd̄ ꝓijcientur in fornacem gehēnalis ardoris. nō vt purgent̄ ꝫ eternaliter cruciētur. ideo dicitur in fine capl̄i (in igne ire mee ꝯsumpsi eos ꝛc̄.)

Capitulū. xxiij.

Et factus est ꝑmo domini ad me dicens. fili hominis due muliēs ꝛc̄.) In hoc capitulo describitur malicia iudeoruz puniēda sub metaphora duarū mulierum adulterarū ⁊ vnius matris filiaruz. Mistice vero ꝑ has mulieres intelligi possunt due religiones in generali que filie sunt vnius matris ecclesie Una est religio possessiones habencium. alia mendicanciū. Per maiorez filiā significatur religio possessiones habencium. quia scd̄m tempus est prior ⁊ forcior ⁊ illa vocatur Oola ⁊ interpretatur templum. quia religio possessiones habenciū facit elemosinas magnas ⁊ hospitalitates ⁊ habet vnde. Per minorem vero filiam que vocatur Ooliba ⁊ interpretatur templum mediuz significatur religio mēdicanciūm que non facit hospitalitatem communiter nisi fratribus eiusdem religionis. Et de vtraqz dicitur infra ꝙ non reliquit fornicaciones egipti id est mores seculi. quia plures de mendicantibus ⁊ nō mendicantibus portant religiosum habitum ⁊ habent mores secularium. Et de maiore filia dicitur infra ꝙ insaniuit in amatores suos in assyrios qui interpretantur sustolentes vigilias domini ⁊ ꝑ istos significantur principes huius mūdi qui priores ⁊ abbates accipiunt pro consilijs suis ⁊ temꝑalibus negocijs ⁊ sic sustollunt eos de dominicis vigilijs ⁊ ipsi sic sb̄lati insaniunt post eos imitantes pōpas eorum in equitaturis ⁊ in familijs dedecentes valde statuz religionis (Quod cum vidisset soror eius Ooliba) Hic arguitur malicia religiosorum mendicanciuz de qua dicitur (Plus q̄ꝫ illa insaniuit ꝛc̄) Nam religiosi mendicantes cicius declinauerunt vt videtur a perfectione patruz suorum q̄ꝫ alij. Unde contigit ꝙ quidaz de religione mendicancium arguebat q̄sdam monachos de declinacione religionis sue ⁊ vnus respondit. Frater quando moneta nostra tantum cucurrit erit multum deleta (ad filios assiriorum prebuit imprudenter ⁊c̄) sicut dictum est per assirios principes intelliguntur. Ad curias autem principum aliqui mendicancium imprudenter se ingerunt non vocati. aliqui vt fugiant ordinis paupertatem ⁊ aliqui vt per hoc promoueantur ad aliquaz dignitatem Ideo de vtrisqꝫ scilicz mendicantibus ⁊ nō mendicantibus malis cōcluditur in fine (Fili hominis nunquid iudicas Oolam ⁊ Oolibam) quasi diceret. sic ⁊ exponatur vt sit verbū directum ad christum qui dicitur in euangelio. filius hominis vt sit sensus. fili hominis id est o tu christe nūquid iudicas id est condemnas ad inferni penas maliciam predictorum quasi dicerz sic

Capitulū. xxiiij

Et factum est verbum domini ad me in anno nono ⁊c̄.) Hic ad litteram describitur malicia populi iude punienda sub metaphora olle enee rubiginate. per quā moraliter significat̄ mulier lubrica que dici potest olla vulcani id est ignis concupiscencie Eccl̄astici nono. Propter speciem mulieris multi perierunt ⁊ ex hoc concupiscencia q̄i ignis ardescit ⁊ dicitur olla enea cum subditur (pone ollam eneaz ⁊c̄.) propter maliciam eius ad modum eris induratam. (pinguissimum pecus assume) id est hominem ociosum deditum delicijs et pecuniosum qui bene dicitur pecus. Quia vita voluptuosa vita pecudum dicitur. p̄mo Ethicorum. dicitur eciam pecus pinguissimum propter abundaciam pecuniarum. Unde ⁊ diuites vulgariter dicuntur pingues. tales autem homines nituntur mulieres lubrice verbis ⁊ amplexib⁹ sibi cōiungere ⁊ illaqueare Prouer. vij.

Irretiuit illum multis sermonibus ⁊ blā dicijs labiorum ꝓtraxit illuz. ⁊ sequitur ibidem secutus est illam quasi bos ductꝰ ad victimam ꝛc. (et congere frusta eius in ea) Nam captus a muliere lubrica per ꝑtes consumitur. q̄a corpus eius pollui/tur. diuicie cōsumuntur. anima iugulat̄. virtus nature deficit. ingeniū hebetat̄ ⁊ vox iuuenū inraucat̄ Unde ꝟsus. Femi na corpus opes animā vim lumina vocē Polluit. annihilat. necat. eripit. orbat. a/cerbat. Per hoc autem ꝙ olla vacua po ni iubetur sup̄ prunas cum dicitur (Po ne quoqꝫ eam sup̄ prunas vacuā) signifi catur ꝙ meretrix finaliter omnibus bois euacuata ponitur i gehēna.

Capitulū .xxv.

Et factus est ꝑmo domini ad me dicens. fili hominis pone faciem tuam ꝛc.) Hic ad litteram Eze/chiel ꝓphetat contra quatuor gentes per quos significantur quatuor vicia vel po/cius quatuor hominū genera illis vicijs inclinata. De p̄mis gentibus dicitur cō/tra filios amon. Amonite vero iniqui po puli interp̄tantur. ideo ꝑ istos inuidi sig/nificantur qui letantur inique de mal̄ ali orum ⁊ de bonis tristantur quod est ini/quissimū ⁊ punicōne graui dignum. Iō subditur (Pro eo ꝙ dixistis euge euge su ꝑ sanctuarium meū quia pollutuz est ꝛc.) Euge est interiectō gaudentis. ꝑ sanctu arium dñi intelliguntur eccl̄e mistri qui frequenter polluunt̄ incontinencia (⁊ su ꝑ terram isrl̄ q̄a desolata est.) Per terrā israel possunt intelligi r̄ligiosi eo ꝙ israel videns deum interpretat̄ Ipsi vero debēt esse contemplacōni diuinorū intenti. Sz frequēter ista terra desolatur. scz quādo religiosi dimissa deuocōne circa secl̄aria negocia occupantur. (⁊ sup̄ domū iuda quoniā ducta est in captiuitatez) Per do mum iuda que erat domꝰ regia p̄ricipes designantur. ꝫ hec domꝰ in captiuitatez ducitur quādo principes ⁊ nobiles serui viciorum efficiuntur ⁊ de omnibus istis malis inuidi letantur. dicētes euge euge ⁊c. Ideo subditur pena (idcirco ecce ego tradam te filijs orientalibus ꝛc.) id est de monibus qui a mundi principio ꝑ super/biam ceciderunt. (Hec dicit dominus deus) Hic ponuntur secundi populi scilz moabite qui interpretantur ex patre. ido per ipsos significantur sup̄bi quoruz rex ⁊ pater est diabolus. sicut dicitur Job q̄ dragesimoꝑmo. Ipse est rex sup̄ omnes filios sup̄bie ⁊ Johānis. viij. Vos ex pa/tre diabolo estis. Ideo subditur (ꝓ eo ꝙ dixerunt moab ⁊ seyr. ecce sicut omnes gentes domus iuda) id est depressa ⁊ ab/iecta. hoc dicunt sup̄bi qui sunt aliorum contemptiui. ⁊ subditur pena cum dicit̄. (Idcirco ecce ego aperiam humerū mo ab) id est fortitudinez sup̄bi in morte ter ribili. ideo subditur (⁊ in moab faciam iu dicia p̄ncipū) iudiciū est in morte corpa/li. ⁊ aliud erit in examine finali ⁊ vtrūqꝫ dicitur iudicium cōdemnacōnis. (hec di cit dominꝰ deus) Hic ponunt̄ tercij scilz ydumei qui interp̄tantur sanguinei. ꝓp̄t̄ quod significant oppressores innocentū. Ido subditur (ꝙ fecit ydumea vlcōnez) scz iniquā. oppressores eni innocentū suā nequiciā palliant iusticia. d. ꝙ faciunt ze lo iusticie qd̄ faciūt inique. ⁊ seq̄tur pena cum dicitur (⁊ faciā eam desertā) scz ydu meam. oppressores eni innocētum erunt adeo simplicit̄ deserti quādo dicz eis illd̄ Math̄. v. Ite maledicti in ignem eternū. (Hec dicit dominꝰ deus) Hic ponuntur quarti scz palestini. de quibꝰ subdit̄ vlti se sunt toto aimo interficiētes implentes inimicicias veteres. ideo per ip̄os signifi cantur rancorosi quorū ira quietari non potest donec vltra modū grauauerit eos cōtra quos ꝯcep̄unt. ⁊ subditur pena cū d̄r (Ecce ego extendam manū meaz sup̄ palestinos) id est iusticiā meam eos gra/uiter puniēdo. sicut d̄r Jacobi. ij. Iudiciū sine misericordia fiet ei q̄ nō miseret̄.

Capitulū .xxvi.

Et factum est in vndecimo an/no ⁊c.) Hic Ezechiel incipit ꝓ phetare contra ciuitatem Tyri ⁊ hoc ex causa triplici. quarum p̄ma po/nitur in hoc capitulo. alie vere due in du obus sequentibus capitulis. Prima vero causa scd̄m sensum litteralem fuit exulta tio tyri de destructōne irl̄m ⁊ hoc ex mali gna cupiditate Irl̄m ei erat magna citas

⁊ potens. et ideo multa mercimonia per portum iope qui propinquus est ei defere bantur. ꝓpter quod ipsa destructa cogita uerunt tyri ꝙ illa mercionia que ad por/ tum iope declinabant ad tyri portum ap plicarent ⁊ sic eorum lucra multipliciter augerentur. ꝓpter quod de destructōe ie rusalem letabantur. ⁊ hoc est quod dicit̄ ꝑ eo ꝙ dixit tyrus de ierusalem (euge cō fracte sunt porte ⁊c̄) igitur moraliter expo nēdo per tiros quātum ad hoc significā/ tur generaliter illi qui mortē vel casuz ali orum desiderabant ⁊ de ipsis quādo acci dunt letantur quod est valde maluz Pro uerbioꝝ. xvij. Qui in ruina letatur alteri us non recedet malū de domo eius tales autē vt cōmuniter sunt clerici quibus ꝓ/ uisum est de prebendis ⁊ ecclesijs vel dig nitatibus vacaturis ⁊ similiter illi qui he reditatē expectant ꝑ decedenciū mortem ⁊ similiter illi quibus ꝓmissa sunt officia in magnatorū curijs vacatura ⁊ ꝑ mala temꝑalia que cōminātur hic tiris inferē/ da cum dicitur (⁊ ascendere faciam ad te gentes multas sicut mare fluctuans ⁊ dis sipabunt muros tiri ⁊c̄.) significātur ma/ la ꝑpetua desiderantibus mortem alioꝝ ꝓpter temꝑale cōmoduz inferenda ⁊ suf ficiat pro moralitate capituli p̄sentis.

Capitulū. xxvij.

ET factum est verbum domini ad me ⁊c̄.) Hic ad litteram ponit̄ se/ cunda causa destructōis tiri que fuit suꝑbia ex opulencia nimia de qua n̄ egit gracias deo. ꝫ magis cōtra eum suꝑ biuit. vnde subditur (o tire tu dixisti) ꝑ su perbiaz (ꝑfecti decoris ego sum) attribu endo tibi quod erat ex dono dei. ꝫm vero ꝓcessum capituli de tribus ad litteraz su perbiuit. scz de apparatu nautico. ⁊ de ex ercitu bellico. ⁊ de censu lucratiuo. Circa p̄mum sciendū ꝙ scd̄m platonicos aima mouet corpus sicut nauta nauem igitur ꝑ apparatum nauis. moraliter significā tur naturalia dona corporis. scilz robur. agilitas. sanitas. ⁊ huiusmōi de quib⁹ fre quēter homies male gloriātur. tamen q̄a frequenter talibus ad malum vtuntur ⁊ aliqn̄ febre modica deijciuntur. ꝓpt̄ qd̄ tiros gloriantes de nautico apparatu si/ gnificantur de gracijs corꝑalibus glori/ antes. Per secundū vero scz exercituz bel licum anime dona naturalia possunt sig/ nificari que sunt ꝑspicacitas ingenij ⁊ vi uacitas eloquij ⁊ huiusmodi quibus fre/ quēter deus ⁊ ꝓximus impugnantur vt patz in aduocatis ꝑ hec subuertētib⁹ ve/ ritatem iusticie ⁊ similiter in doctoribus vanis subuertētibus veritatem doctrine. Per tercium vero scilicz censum lucrati uum ꝑ quē significatur astucia ⁊ cautela adquirēdi male temꝑalia vt patz in vsu/ rarijs tempus vendētibus ⁊ in mercato ribus ⁊ intētis fraudibus. ⁊ similiter sig/ nificatur cautela adquirēdo male spiritu alia. sicut faciunt symoniaci q̄ ipsa emūt ꝓpter quod talibus dicitur Actuum. viij Pecunia tua tecum sit in perdicionem. ⁊ similiter giezite qui ea vendūt propter qd̄ sicut giesi ꝓpt̄ hoc incurrit leprā corporis iiij. Regū quinto Sic isti incurrunt leprā anime per quā sunt abominabiles deo et angelis. ⁊ sicut tiri propter suam cupidi/ tatem meruerunt temporalit̄ destrui. sic isti eternaliter dānari.

Capitulū. xxviij.

ET factus est sermo domini ⁊c̄.) Hic ad litterā ponitur tercia cau sa destructōnis tiri que fuit effre nata elatio intātum qd̄ rex eius equipa/ rabat se deo ⁊ hoc in duobus. scilicz i po tencia. ideo subditur (Eleuatum est cor tu um ⁊ dixisti deus ego sum ⁊c̄.) ⁊ in scien cia ideo subditur (⁊ dedisti cor tuum qua si cor dei) scz in sciencia. ideo subditur (ec ce sapiencior es tu daniele ⁊c̄.) Per p̄mū autez quod est equiparatio potencie mo/ raliter significatur quilibz potens prela/ tus vel princeps qui sicut deus vel pl⁹ ali quādo vult reuereri. sic sunt illi vt videt̄ qui graui⁹ puniunt transgressionem suo/ rū statutorū q̄z dei mandatoꝝ ⁊ qui mo/ lestius portant verbum dictum cōtra ho norem ipsoꝝ q̄z dei blasphemiam. Per se cundū autē quod est equiꝑancia sciencie significat̄ elatio vanorū doctorum q̄ non sunt contēti sentencijs ꝑ ꝓphetas ⁊ apo/ stolos traditis ⁊ per doctores sacros di/ uinit⁹ illuminatos. ꝫ vlterius ad sui ostē taciōem diuina curiosi⁹ perscrutant̄ ⁊ sic

opprimuntur a gloria frequenterq; sic in
uoluuntur q̄ nesciunt exire ⁊ alios inuol
uunt piculose. vnde dicitur Prouerbio.
xxv. Sicut qui mel comedit multuz ⁊ nō
est ei bonum sic pscrutator ē maiestatis
opprimetur a gloria. ideo talibus dicitur
quod infra dicitur (perducam ergo ignē
de medio tui) id est de presumptuosis tuis
meditacōnibus ⁊ curiosis (qui comedat
te) per indiscretam sollicitudinem (⁊ da/
bo te in cinerem) scz infernalem. Naz fre
quenter tales dubij fiunt in fide ⁊ ex hoc
corruunt in errorem.

Capi. xxix.

In anno decimo ꝛc.) Hic ezechiel incipit
prophetare contra egiptum. contra quē
primo ꝓphetat absolute in hoc capitulo
⁊ sequenti. ⁊ postea compatiue capitulo
vicesimo p̄mo. circa p̄mum dicitur. (Fili
homis pone faciem tuam cōtra pharao/
nem regem egipti) p nomen pharaonis
quod interp̄tatur dissipās virum signifi/
catur carnalitatis vicium quod dissipat
mores viriles. p officium regni potencia
designatur. ⁊ p hoc quod dicit̄ ifra (dra
co magnus) malicia. quia sicut dicit Au
gustin⁹ Leo a pte irascit̄. draco autez oc/
culte insidiatur. ⁊ ideo p pharaonē regē
egipti significatur moraliter homo potēs
qui ex potencia atqz malicia vltra modū
in supbiam eleuatur cuius deiectio desig
natur cum subditur (⁊ ponam frenuz in
maxillis tuis) auferendo a te potenciam
nocendi hominib⁹ bonis (⁊ extraham te
de medio fluminū tuorū) id est carnaliuz
deliciarū. ⁊ sequitur (bestijs terre ⁊ vola
tilibus celi) id est demonib⁹ qui dicuntur
bestie ꝓpter crudelitatem ⁊ aues ꝓpter su
pbiam (dedi te ad deuorandum) nisi p ve
ram penitēciam emenderis quod semper
potest fieri q̄diu viuit homo in vita p̄sen
ti. ⁊ ad hoc designandū subditur postea.
(dabo t̄ram egipti desertam ⁊ ciuitates
eius ⁊ erunt desolate quadraginta ānis
) p quos significat̄ debita penitencia ac/
cipiendo diem p anno. Moises eni q̄dra
ginta diebus naturalib⁹ ieiunauit in mō
te Exodi. xxiiij. ⁊ Helias. iij. Regū. xix. ⁊
xp̄us Math. 4. ꝓpter quod numer⁹ qua
dragenarius misticus est ad pfectam pe
nitenciam designandā p quod peccator
deo reconciliat̄. ido subdit̄ (post finē qua
dragita annoꝝ cōgregabo egiptū) per h̄
autē q̄ subdit̄ (⁊ erunt ibi in regnū hum
le ꝛc.) significatur q̄ deo reconciliat⁹ per
penitenciā veram humilior debet esse q̄
ante.

Capitulū. xxx.

Et factum est verbū domi ad me
⁊c̄) Hic ezechiel ꝓphat ꝯtra pha
raonē ⁊ eius auxiliatores. p pha
raonē vero significat̄ homo potens car/
nalis ⁊ malicōsus vt p̄dictum est. auxili/
atores eius in malis suis notant̄ cum di
citur (ethiopia ⁊ libia ⁊ lidij ⁊ omne reli
quū vulg⁹ ⁊ chub ⁊ filij terre federis cuz
eis gladio cadēt) p ethiopes qui tenebro
si interpretātur demōes significātur pec
catis cōtenebrati. et q̄a frequenter legun
tur apparuisse in ethiopum effigie ⁊ ipsi
adiuuant hominē carnalem ⁊ malicōsū
ad suas nequicias pagendum. p libios
q̄ introeuntes interpretātur. cōsiliarij q̄
admittunt̄ ad interiora significantur. et
ipsi similit̄ adiuuant p̄dictum carnalem
malicōsum in malis suis. nam dāt ei con
siliū s̄m formaz sue voluntatis. p lidios q̄
interp̄tantur nati cōsanguinei significā/
tur ⁊ ꝓpinqui q̄ similiter adiuuant predi/
ctum. q̄a de rapinis suis sperāt consequi
tempale lucrū (p reliquū vulgus) signifi
cant̄ adulatores eius attribuētes ei⁹ ma
la iusticie vel ꝓbitati (p chub) que graui
tas interp̄tatur eius ministri significant̄
qui frequēter mandatū homis mali pei⁹
q̄ dixerit exequuntur (p filios federis) si
gnificantur illi qui predicto cōfederati sūt
in malis ⁊ omnes isti dicuntur cuz eo pu
niti sicut pticipes crimis

Capitulū. xxxi.

Et factum est in vndecimo anno
) Hic ezechiel ꝓphetat contra re
gem egipti cōpatiue ostendens
ad lr̄am ei⁹ p̄sumpcōem. q̄a rex assvrio/
rum eo potencior ei non potuit resistere
regi babilonis. ⁊ iste ex sua p̄sumpcōe re/
stitit. ꝓpter qd̄ fuit turpiter debellatus.
Per regem egipti moralit̄ potest hic sig/
nificari q̄libz presumēs de sua v̄tute ꝓpt̄
qd̄ debellari nō timet a mūdo carne vel
hoste ⁊ ꝓpt̄ suā p̄sumpcōem de⁹ pmittit

eum enormiter cadere ſicut dicit gloſa he
braica de ſalomone ſup illud ꝓuerbio
rū. Stultiſſim⁹ ſum virorū ꝛc̄. ipſe eni ſa/
lomō ſciebat eſſe dictum deut. xvij. q̄ fr
ſrt non debebat ſibi multiplicare equos
nec in mēſa pondera auri ⁊ argēti ne per
hec in ſuꝑbiam eleuaretur. nec acciperet ſi
bi vxores alienigenas ne per hoc a dī cul
tu auerteret ⁊ ipſe ꝓſumens de ſua ſtabili
tate virtutis. cōtrarium fecit ꝓpt̄ qō deo
permittente turpiter lapſus fuit. et ſimile
cōtingit multis qui de ſua virtute nimis
confidētes fedant enormiter pctis. vñ di
cit Jheronim⁹ ad nepocianū. nō in prete
rita caſtitate cōfidas nec eni ſamſone fo
cior cē potes. nec dauid ſanctior. nec ſalo
mone ſapiēcior memēto ſemꝑ q̄ paradi/
ſi colonū de ſua poſſeſſiōe mulier eiecit ⁊
ſimilit̄ contingit de alijs vicijs hominibus
preſumptuoſis qui occaſiones cadēdi ne
gligunt euitare.

Capitulū. xxxij.

Et factum eſt in duodecimo āno
ꝛc̄) ſcribit ezechiel ꝓpheta ex p̄cep/
to domini planctum aſſumit ſu/
per deiectōem regis egipti Moraliter aūt
per regem egipti racōne dignitatis regie
ſignificari pōt homo magnus in ſcia vel
virtute q̄ ex donis gratuitis nimis erigit
⁊ ſic deo ꝓmittente ⁊ diabolo ꝓcurāte in
enormia vicia labitur ⁊ talis caſus ē mul
tum plāgendus. tum ratōne ꝓſone. tum
racōe ſtatus ⁊ ratione grauitatis culpe
qui ex his aggrauatur. quia quāto ſtat⁹
eſt altior tāto eſt culpa grauior ⁊ per ꝺſe/
quēs pena ſequēs. Jtē plāgend⁹ eſt ꝓpter
ſcādalū multoꝝ. occaſionē ruine ex h̄ ac
cipientiuꝫ et ꝓpter ſtatus infamiā ⁊ ꝓpt̄
demonū leticiam qui magis letantur de
deiectōe modica ꝓſone talis q̄ō multis
⁊ maiorib⁹ malis in alijs ꝓſonis. Vñ re
fert Gregori⁹ in dialo. q̄ quidā iude⁹ trā
ſiēs per lombardiā nocte ſuperueniēte in/
trauit quoddā antiquū edificiū factū an/
tiquitus ad ydoli cultum ⁊ circa mediā
noctem venit turba demonuꝫ inter quos
vnus ſedebat quaſi princeps querēs a ſin
gulis quid feciſſent ⁊ illis referētibus diſ
ſencōnes homicidia ⁊ alia mala que pro
curauerant ille videbatur parum curare
Tunc vnus dixit ſe frequentaſſe domum
ciuiuſdam epiſcopi deuoti ⁊ eum tentaſſe
de quadam muliere deuota ibidē manē/
te ⁊ ad hoc dictum epiſcopum adduxiſſe
qō die precedenti terga mulieris percuſ/
ſerat blandiendo. tunc ille princeps ince/
pit illum cōmendare ⁊ eum inducere ad
proſequēdum quod incepat quouſq̄ ne/
gocium ꝓfeciſſet.

Capitulū. xxxiij.

Et factum eſt verbum domini ad
me dicens ꝛc̄.) ſequitur (Terra
cū induxero ſuper eam gladium
et tulerit populus terre virum vnum de
nouiſſimis ſuis ⁊ conſtituerit eum ſuper
ſe ſpeculatorem ꝛc̄.) Moraliter per ſpecu/
latorem iſtum intelligitur ſuperior in ſpi/
ritualibus aut in temporalibus per elec/
tionem inſtitutus qui debet eſſe de nouiſ/
ſimis Nouiſſimū autem dupliciter accipi
tur aliquādo pro ſuperiori quod eſt nouiſ
ſimuꝫ in aſcendēdo. aliqñ ꝓ inferiori qō
ē nouiſſimū in deſcēdēdo vtrūq̄ ꝫo cōue
nire debꝫ prelato ſecꝫ vt ſit inferior per hu
militatem exemplo chriſti dicentis Luce
xxij. Ego autem in medio vr̄ꝫ ſum ſicut
qui miniſtrat ⁊ ſuperior alijs quantū ad
virtutem quia ponitur medius inter po/
pulum ⁊ deum (cecinerit bucina) annun
ciando diligenter virtutes ad proſequen/
dum ⁊ vicia ad fugiendum. penas ad ti/
mendum ⁊ premia ad deſiderandum. Et
ſi negligens fuerit culpandus eſt ⁊ puni/
endus Etſi diligens fuerit commendan/
dus ⁊ premiandus ⁊ hec patent ex textu.
debet eciam conſolari deſperantes quod
notatur ibi (Tu ergo fili hominis dic ad
domum iſrael ꝛc̄.) ⁊ ſubditur (dic ad eos
viuo ego dicit domin⁹ deus nolo mortez
impij ſed vt conuertatur ꝛc̄.) debet eciaꝫ
reprimere blaſphemantes quod notatur
ibi (et dixerunt filij populi tui. non ē equi
ponderis via domini) flagellati nāque a
deo iuſte. ⁊ hoc per ſeipſum vel per mini/
ſtrum ſuum ſcꝫ iudicem iuſtum cōmuni/
ter tamē dicunt ſe grauatos eſſe vltra de
bitum q̄ō tñ eſt falſum. ⁊ hanc falſitatez
debet predicator oſtendere ⁊ arguere. nā
eſt quedam blaſphemia iuſticie diuine. (
Et eſt in duodecimo anno) ſequit̄ (venit

ad me q̄ fugerat de ir̄m.d. vastata est ci
uitas) p̄ istum q̄ fugit ad ezechielē signi/
ficatur ille qui ōsiderās pricula vite p̄sen
tis refugit ad consiliū prudentis ⁊ boni
confessoris qui debet ipsum in domio cō
solari ⁊ q̄ßtum potest in bono ꝓposito ro
borari Jō̄o subditur in p̄sona ofessoris(
⁊ apto ore non silui amplius) scz a bois
exhortacōnibus.ꝯ de illis qui nō timent
pricula ꝓpter quod nō refugiunt ad consi
lia bona.subdit̄(fili homis q̄ habitant i
ruinis).i.in occasionib⁹ pc̄ōrum illi sup
ple ruunt de peccato in peccatū p̄sumen/
tes saluari sine meritis eo q̄ susceperunt
baptismi sacramentū.ideo de ipsis subdi
tur(loquētes aiunt vnus erat abrahām
⁊ hereditate possedit terrā) p̄ abrahaz q̄
pat̄ multarū genciuz inter p̄tatur homo
x̄pus significat̄ qui iam possidet terram
viuenciuz ⁊ qz baptisati dicūtur eius filij
Jō̄o dicūt terram viuēcium sibi deberi li
cet sint mali dicētes qō subdit̄(nobis da
ta est terra)ꝯ hec falsitas reprobat̄ cum
subdit̄(dices ad eos qui in sanguie come
ditis)de rapia viuēdo(⁊ oculos vestros
leuatis ad immūdicias)impudice respi/
ciēdo(⁊ sanguinē fundetis)in nocētes oc
cidēdo(nunq̄d terraz)scz viuēciuz (here
ditate possidebit.)quasi dicat ñ ꝯ magl.
terrā tenebraz.s.infernū. Ca.xxxiiij.

ET factuz est verbū domi ad me
dicēs fili homis ꝓpha de pastori
b⁹ israel)scz malis i̊o subdit̄(ve pastori
b⁹ rc̄)p malos pastores iud̄oz mistice si/
gnificant̄ mali p̄rincipes ⁊ p̄lati x̄piano/
rū.de quib⁹ d̄r(qui pascebāt semetipsos.
)nimis carnalit̄ ⁊ pompatice viuēdo(lac
comedebatis)p carnalitatē exquisitā (⁊
lanis opiebamini)p excessiuū appatum
exteriorē(qō crassum erat occidebatis)
diuitib⁹ imponēdo crimina ad rapiendū
eoz tpalia bona(qō infirmū fuit)p ꝓpi/
tatem ad peccādū(nō dsolidastis)firmā
do exhortacōnib⁹ vr̄is in bonuz(⁊ quod
egrotū)p culpam(nō sanastis) inducen
do ad pēitēciaz(qō fractū ē)p impaciēci
am(nō alligastis) p debitā dsolacōem(
quod abiectū est)p excōmunicacōez(nō
reduxistis)p curando coz absolucōnem
(⁊ qō p̄ierat)p desperacōez(nō q̄fistis)
reducendo eos ad spem salutis.affirma/
cōes aūt otrarias negacōib⁹ istis faciūt
boni p̄lati in spūalibus ⁊ boni p̄rincipes
in tēpalibus subditur adhuc de mal̄.(
ꝯ cum austeritate impabatis)dando af
flictōem afflictis(⁊ dispse sunt oues mee
).i.x̄piani p̄ diuersa vicia ꝓpter defectuz
boni regimis.ideo subdit̄(eo q̄ non essz
pastor)nō eni p̄latus vel p̄rinceps mal⁹
potest dici pastor ꝯ magis lupus(⁊ facte
sunt in deuoracōem omniū bestiarū).i.
demonū qui potestatē accipiūt sup hoies
ꝓpter deuia vicioz ⁊ subditur pena ma/
loz pastorum ibi(ecce ego ipse sup pasto
stores requirā)scz penā debitā interēdo.
(hec dicit dñs deus ecce ego ipse req̄raz
oues meas ⁊ visitabo eas rc̄) Istuo vsq̄
ad finem capituli l̄r̄aliter exposui de prio
aduentu dñi nostri ih̄u x̄pi.ꝓpter q̄d de
alia expoſicōe spūali supſideo quo ad p̄/
sens.

Capi.xxxv.

ET fcūs est p̄mo dñi ad me dicēs fili
homis pone faciē tuā aduersuz mō
tēz seyr rc̄.)denūciādo deuastaciōez ei⁹ p
mōtez significat̄ terrena potestas.p seyr
q̄ interp̄tat̄ hispid⁹ intelligit̄ feritas ⁊ iste
due odicōes freq̄ter in eodē hoie diūgū
tur cui⁹ destructō cā duplici nunciat̄.p
ma ponit̄ cū d̄r(eo q̄ fuerit inimic⁹ sem/
piternꝰ rc̄)ad l̄r̄am ydumei descēdētes d̄
esau q̄ alio noie d̄r seyr sp̄ inimici fuerūt
ꝓp̄li isr̄l̄ fit̄ esau ipse⁹ iacob ⁊ eodē mō po/
testas terrena crudelitati diūcta sp̄ d̄ser
uiētib⁹ q̄ p̄ isr̄l̄ significant̄ ē inimica ⁊ sb̄
dit̄ pena(ꝓterea viuo ego dicit dñs de⁹
q̄m sanguini tradā te).i.demoni de q̄ d̄r
Jo.viij. Ille homicida erat a p̄rincipio.se/
cūda causa ponit̄ ibi(eo q̄ dixēis due gē
tes ⁊ due t̄re mee erūt rc̄)ad l̄r̄az ꝯ dice/
bāt ydumei de iuda isr̄l̄ p̄ q̄s mistice sig/
nari p̄nt due religiōes in generali q̄ hūt
possessiones scz monachi ⁊ canonici r̄gu
laēs quoz tēpalia bona freq̄ter vsur
pare nitit̄ vt sua terrena potestas crudeli
tati diūcta eo q̄ a p̄decessorib⁹ suis fuert
monasteri̊s donata qō tamē est falsum
qz sicut p̄ venditōez vel donacōez homi
nē fcāz mōsteri̊s qz fit p̄rincipaliter ipi d̄o iō
sb̄dit̄(cū dñs eēt ibi).s.p̄rincipal̄ possessor

ꝙ istorum potentum crudelium pena con
cludit in fine capituli cum dicit (dissipa/
tus eris mons seyr et ydumea) omes ta
les enim dissipātur in morte p separacōem
anime a corpe et tūc caro traditur vermi
b⁹ corrodēda ꝙ anima demonib⁹ crucia
da.

Capitulū.xxxvi.

TU autez fili hominis ꝛc) Superi
us ezechiel ꝓphetauit iudeis aspe
ra. hic ꝓphetat cōsolabilia ꝙ hoc
ꝓpter duo scz ad revelandū cor miseriā
ad tollendū diuini nomis blasphemiā. Tir
ca primū sciendū ꝙ iudeorum nomē ꝑm
veritatē significatī translatū ē ad xp̄iano
rū gentē Rō.ij. Non eni qui in manifesto
iude⁹ est neqz que in manifesto in carne ē
circumcisio. seo qui in abscondito iude⁹ ē
ꝙ circūcisio cordis in spiritu nō litera. igi
tur p afflictionē iudeorū sub monarchia
caldeorum fuit mistice significata christia
noꝝ afflictio sub monarchia romanorum
vnde ꝙ roma figuralit babilonia nomia
tur p. Dec. v. persecutio vero xp̄ianoꝝ in
cepit a tempore Neronis vsqz ad tempora
Constātini qui xp̄ianoꝝ afflictōem rele/
uauit ponēs edictum vt si quis molestiaz
inferz alicui xp̄iano grauit puniret. igit
de hac releuacōe exponitur mistice quod
dicit per ꝓphetā (super mōtes isrl) id ē su
per p̄latos ꝙ principes xp̄ianos et posita
breuiter afflictōe xp̄iana que precessit Cō
stantini tempa cū dicit (eo ꝙ dixit inimi
cus de vobis euge altitudines sempitne
ꝛc.) vocabāt tyranni ꝙ eoꝝ ministri yro
nice tamē catholicos altitudines sempit
nas eo ꝙ contenebant trāsitoria ꝙ predi
cabāt celestia ꝙ eterna quā predicatiōem
friuolam reputabāt. ꝙ fideliū subdit con
solatio cum dicit infra (idcirco vaticinaē
sup humū isrl ꝙ dices montib⁹ ꝙ collib⁹
ꝛc) per iuga que sunt capita monciū itel
ligi possunt ep̄i quorū status est summus
in eccla dei cum sint apostolorū succesſo/
res. Per montes vero sacerdotes curati
qui sunt sub ep̄is. p colles vero religiosi ꝙ
per valles simplices xp̄iani de statib⁹ siu/
is multi fuerūt afflicti p Neronē ꝙ alios
tirannos sequētes. aliqui per mortē. aliq̄
per exiliuz ꝙ aliqui p seruitutē que ē moꝛs
ciuilis ꝙ alijs modis plurib⁹ sicut ptz ex
sanctoꝝ gestis. ideo subditur (p eo ꝙ de
solati estis) ꝟ a tempore Constātini valde
sunt honorati. ideo subdit (vos autē mō/
tes isrl ramos vr̄os germinetis) p dilata
cōez fidei xp̄iane (ꝙ fructū afferatis ꝓpo
meo) pascentes ipsum verbo ꝙ exemplo et
quantum ad pauꝑes tēporali ꝛ̄bsidio (Et
polluerūt nomē sanctū meum ꝛc.) hic po
nitur secunda causa dicte releuacōis que
fuit vt xp̄i blasphemia tolleret. Circa qđ
sciendū ꝙ christianoꝝ qui fuerūt tempoē
tir annoꝝ aliqui fuerūt mali ꝙ eoꝝ ma/
liciam gentiles retorq̄bant in christuz eo
ꝙ talem populū elegisset ꝙ hoc notat cuz
dicit ꝙ polluerūt nomē sanctū meum cuz
diceret de eis (popul⁹ dñi iste est). s. yrōi
ce ad significandū ꝙ non essent populus
domini seo magis dyaboli. alij erāt val/
de boni p fide xp̄i grauissima sustinētes.
ꝙ de illis dicebāt aliqui gentiles ꝙ xp̄us
non poterat eos liberare vt ptz in legen/
dis pluriū sanctorum ꝙ ad istas ꝙ consi
miles blasphemias tollendum. subleuati
sunt xp̄iani p Constātinū. idō subdit (et
peperci nomi sancto meo) ꝙ quod subdit
post (ꝙ sanctificabo nomē meum sanctuz
quod pollutum est)

Capitulū.xxxvij.

FACTA est super me manus domi
ni ꝛc) In hoc capitulo litteralit
intellecto significat subleuatō iu
deoꝝ per visionē ꝓphete significata ꝙ per
eandē visionē mistice potest intelligi ꝛ̄ble/
uatio populi xp̄iani ad cognitōez ꝙ amo
rem dei. idō ꝛ̄bditur facta est sup me ma
n⁹ qz talis eleuatio fit ꝑ virtute spūssancti (et
dimisit me in medio cāpi) p campū q̄ est
locus segregatus a tumultu secularīū sig
nificat religio sicut claustrū. ideo subdit
(qui erat plenus ossibus mortuoꝝ) religi
osi nāqz mūdo mortui debēt esse (erāt au
tem multa valde siccaqz vehemēter) q̄a
religiosi pre ceteris debēt esse ab humidi
tate voluptatis carnalis desiccati ꝙ ꝛ̄bdi
tur (ossa aryda audite verbū domini) illi
nāqz qui sunt desiccati a carnalis volup/
tatis cupiditate sunt dispositi ad p̄cipiē/
dum veritatem revelacōis diuine ysa. xxi
iij. Quē docebit sciēciam ꝙ quē intellige/
re faciet auditu⁹ ablactatos a lacte anul

sos ab vberibus id est carnalibus volup
tatibus (ecce ego intromittā in vos spm̄
).i.gracie augmentum (⁊ dabo sup̄ vos
neruos) id ē fortitudinē constācie (⁊ suc/
crescere faciā sup̄ vos carnes) id ē teneri
tudinem misericordie (⁊ extendaz in vob̄
cutem desup̄) cōuersacōnis honeste (Et
dabo vobis spm̄.ꝛc̄.) repeticō est eius qd̄
dictum ē ad maiorem assercōnem (⁊ scie
tis q̄a ego domin⁹) per mee bonitatis ex
periēciam. sequitur (⁊ spm̄ non habebāt
) scz ex se ꝓpter quod ꝯsequēter ostēditur
vnde cum d̄r (a quatuor ventl. venit spūs
) id ē a quatuor orbis ꝑtibus ꝑ quas sig/
nificant̄ quatuor xp̄i misteria ꝑ que vēit
in bonis homib⁹ spūssanct⁹ scz eius nati/
uitas que d̄r oriens. ⁊ eius passio que est
occidens. ⁊ eius ascensio que ē austrum.
ꝓpter lucis ⁊ caloris augmentū. ⁊ ei⁹ ad
uentus ad iudicium qui dici potest aq̄lo
eo ꝙ ex consideratōne ipsius ꝓuenit tio/
ris spūs. (Et factus est sermo domi ad
me dicens ⁊ tu fili homis sume tibi lignū
vnuz ꝛc̄.) ꝑ Ezechielē cui dictum ē sup̄.3.
capl̄o. Speculatorē dedi te domui israel
signatur bonus p̄latus stans iugiter sup̄
custodiā domi ꝑ duo ligna in manu sua
ꝯiungenda sicut d̄r post (⁊ erunt in vni/
onē in manu tua) signari possunt sciēcia
⁊ bona vita que in prelato debent esse iū
cta. Nam sciencia sine vita parum aut ni
hil reputatur Gregori⁹ omel. xxxviij. Cu
ius vita despicitur restat vt eius predica/
cio contēnatur. vita vero sine sciencia de
facili potest errare. id̄o dicit Jheronim⁹
in epl̄a ad paulinū. Sancta quippe rusti/
citas solum sibi ꝓdest ⁊ quātum edificat
ex vite merito eccl̄am xp̄i tantuz nocet si
destruentibus nō resistat. ꝫ vtrūqꝫ simul
iunctum multū fructificat ipsi p̄lato ⁊ po
pulo sibi sb̄iecto.

Capitu. xxxviij.

Et factus ē sermo domi ad me di
cens. fili homis pone faciē tuam
cōtra gog ⁊c̄) Capitulū istud lit/
teraliter exposui de ꝑsecucōne futura an
tixp̄i. dicit̄ autē. i. Johā. iiij. Omnis spūs
qui soluit ih̄m ex deo nō est. ⁊ hic est āti/
xp̄s Inter autem alios hereticos Arrius
videtur magis ipsum soluisse negans ei⁹
deitatem asserēs verbū esse creaturā Si
militer soluit humanitatez negans xp̄m
habere animā humanā ⁊ asserens locuz
anime ip̄m verbum tenere. id̄o s̄m sentē
ciam beati Joh̄is debet antixp̄s nomia
ri ip̄e vero int̄ alios hereticos maxie ꝑse
cutus ē eccl̄am. tum q̄a plures ⁊ forcioēs
habuit sectatores. tum qꝛ ꝑsecut⁹ ē eccle
siam nō soluz verbis ꝫ eciā gladijs adhe
renciū sibi. vt describit̄ in cronica Jhero.
⁊ Rufinus dicit eo tempe Lucius arria/
ne ꝑtis ep̄us post fugas ciuium ⁊ exilia
pt⁹ cedes ⁊ tormenta flāmasqꝫ quib⁹ in/
numeros ꝯdemnauit ad monasteria fu/
roris sui arma conuertit. vastat heremū
⁊ bella quiescentibus indicit tria milia si
mul vel ampli⁹ viros per totam heremū
secreta ⁊ solitaria habitacōne dispersos
oppugnare parat⁹ est aggredi. transmit/
tit armatam eq̄tum peditumqꝫ malum
⁊ illi ecōtra gladijs obiectabāt ceruices
⁊ nihil aliud dicebant. nisi amice ad q̄d
venisti. Ideo sb̄ditur (ecce ad te gog) id ē
ad te arri (p̄ncipē capitis mosoch ⁊ thu
bal) ꝑ populos hic ⁊ inferius exp̄ssos. si/
gnificant̄ populi ab arrio ⁊ eius sequaci
bus decepti De quorū multitudine dicit
Jhero⁹. ⁊ habet̄ in decretl. xxiiij. q̄.3 ca.
Secande. Arri⁹ i alexandria vna scintil/
la fuit ⁊ q̄a non cito fuit oppressus ei⁹ flā
ma totum orbē depopulata ē Id̄o seq̄tur
post (in die illa ascendent s̄mones super
cor tuuz ⁊ cogitabis cogitacōez pessimā
⁊ dices ascendā ad terram absqꝫ muro)
Arri⁹ enim ⁊ sui discipuli erant instructi
ph̄ia. catholici vero erāt simplices i solo
dn̄o ꝯfidentes ꝓpter qd̄ arrius credebat
eos sibi resistere nō posse sicut ciuitas abs
qꝫ muro resistē non pōt exercitui forti et
magno. Id̄o subdit̄ (vt diripias spolia ⁊
inuadas predam ꝛc̄) id est defensiōes ca/
tholicorum annihiles s̄m estimacōnem
tuam vt eos inducas ad tuum errorem.
Cetera vero defacili possunt ad proposi/
tum applicari.

Ca. xxxix.

Tu autē fili homis ꝛc̄.) Capitulū
istd̄ lr̄alit̄ exposui de morte anti
cristi ⁊ destructōne exercitus sui
Moraliter autem potest exponi de ma
la morte Arrij et sue secte destructione.

cōtinuā

continuando ad capitulum precedēs. sic ergo dicit (vaticinare aduersus gog) id ē aduersus arrium (et circū agaz te et reducam te) arri⁹ eni in principio ꝑpter ei⁹ obstinatōem meroze suo fuit in exiliū miss⁹ ꝙ postea ad ꝑsuasionē cuiusdā presbiteri de sua secta fuit ab impatoze reuocat⁹ vt dicit vincencius in speculo histoziali et sic fuit ductus in exiliū et reduct⁹ (et ascēdere te faciā) ꝓmissiue tamē (de laterib⁹ aq̄lonis) id ē ex persuasiōe dyaboli ꝑ aquilonem significati eo ꝙ dicit Jhere. ꝑ. Ab aquilone pandet oīe malū. Tunc eni arrius fecit maxima mala eccl'am subuertēdo ꝑ parte magna sic dictuz est sibi (et adducam te sup montes isrl') ad disputādū cum malozib⁹ catholicis quos credebat statim cōfutare rōnibus phisicis ꝙ nō fecit ideo seq̄tur (ꝑcuciam arcum tuū ꝛc.) qz dum arrius multitudie populoz fret⁹ ire vellet ad disputādum pri⁹ diuertit ad locum secretū et ibi emisit sua cū fecib⁹ intestina qō audientes sui fautozes confusi turpiter recesserūt (sup mōtes isrl' cades tu et agmina tua) sicut eni arri⁹ turpiter fuit cōfusus sic et sectatozes sui. vnde dic. Rufin⁹ ꝙ in disputacōe catholicoz cum arriāis erat vn⁹ de parte arrij valde eloquēs et litterat⁹ qui catholicoz̄ dicta celeriter et faciliter exufflabat. tunc q̄dam catholicus valde simplex pecijt locum loquēdi quē cum obtinuiss3 tamē cum difficultate ꝑpter suā simplicitatē. sic incepit in nomi dñi ihū christi audi pbice q̄ xp̄a sūt deus vnus est q̄ omnia q̄ vident virtute verbi sui creauit. et spūs sui sanctificatōe firmauit. hoc verbum quē nos filium dei dicim⁹ humanos miserat⁹ errozes ex virgine natus est et morte sua nos a morte perpetua liberauit quē expectam⁹ iam resuscitatū iudicem omniū que gerim⁹ eē venturū credis ita pbice. at ille acsi nunq̄3 vllum sermonē cōtradicēdi didicisse3 ita obstupefact⁹ virtute dictoz̄ mutus ad omnia. hoc solū potuit respondere ita sibi videi nec aliud verū esse q̄3 qō dixerat. tunc senioz si hoc inquit ita eē credisti. surge et sequere me et hui⁹ fidei signaculū suscipe. ille autē conuersus ad discipulos suos vl ad eos qui audiendi grā cōuenerant. audite inquit eruditi viri donec verbis mecum gesta res est verba verbis opposui et que dicebant dicendi arte subuerti vbi vero ꝑ uerbis virtus accessit ex ore dicentis nō potuerunt resistere verba virtuti. et id si quis vestrū potuit in his que dicta sunt sentire que sensi credat in christū et sequatur hunc senem in quo locutus est de⁹ ita q̄ pbs xp̄ianus effectus tandē se victum fuisse gratulabat. Item dicit Cassiodoz⁹ in historia triptita volentib⁹ quibusdam pbis cum alexādrino constāniano epō disputare iussit impator vt certamē susciperet qui q̄uis simplex ess3 suscipiēs iussit oēs ꝑter vnum tenere filēcium cui et ait. in nomine domini nostri ihu xp̄i in ꝑmis precipio tibi ne loquaris qui statim mut⁹ fcūs est (et mittā ignem in magog ꝛc) sicut i exposicōe litterali dixi. ꝑ magog significari exercitum antixp̄i. sic in illa ꝑ magog significant sectatozes arrij in quos misit dom in⁹ ignem id est spm̄ diuisiōis ꝑ mltas sectas et tandē defecerūt. nam aliqui moz tui sunt et alij ad veritatē fidei redierūt de quibus subditur (et scient qz ego sum dom in⁹ deus) recognoscētes vere xp̄i diuinitatē quā arrius et eum sequētes negabāt (et egredietur habitatozes de ciuitatibus isrl' ꝛc) quia doctoēs catholici scripturas phificas quib⁹ arrius et eius seq̄ces erāt armati ad impugnandū fidem xp̄i cōuerterunt in obsequium fidei ꝑ virtutem spiritussancti qui ignis nominat.

Capituluz. xl.

In. xxv. anno transmigracōis nostre ꝛc.) ab isto loco vsq̄3 ad finem libri huius i exposicione litterali posui breuit sensum misticum ꝑpter quod hic repetere non intēdo.

Explicit Ezechiel ꝓpheta.

Incipit Daniel.

Capitulū primū.

Anno tercio regni Joachim regi iude ꝛc.) sequit̄ (ꝛ ait rex affane preposito eunuchoꝝ suorum vt introducerꝫ de filijs israel pueros in quibus nulla essꝫ macula ꝛc) Per istū regeꝫ de quo dicit̄ capitulo sequēti rex regū ꝛc pōt xp̄us significari de quo scribit̄ Apoc̄ xix. ꝙ habꝫ in femore suo scriptuꝫ rex regū ꝛ dn̄s dn̄ancium. ꝑ affanam p̄positū eunuchorum significat̄ bonus ep̄s q̄ prepositus est eccl̄e ministroruꝫ. ꝛ hoc sonat nomē ep̄i. qꝛ dicitur ab epi quod ē supra ꝛ scopos intentō quasi suꝑ alios intendēs Ipsi vero precipit̄ a rege ih̄u christo vt introducat in eccl̄aꝫ pueros. nō sensu ꝫ malicia exp̄tes sine macula id ē sine infamie nota decoros forma ꝑ honestā ꝯuersacōnem (ꝛ eruditos omni sapiēcia). i. cognicōne diuinoꝝ (cautos sciencia). i. cognitōne humanorū ꝛ (doctos disciplina). i. qui ꝯsueuerint obedire mandatis supēiorum (ꝛ qui possent stare in palacō regi.) id est in eccl̄a militante ad ꝯuiendū ibidē regi christo. ꝛ cum d̄r (ꝛ qui possent stare) hic accipit̄ ꝛ ꝓ id ē. qꝛ tales sunt apti ad ministrādum in eccl̄a dei ꝛ tales assumere debēt ꝛ ꝓmouere ecc̄ie prelati Seq̄tur postea (pueris autē his dedit deꝰ sciencia ꝛc) qꝛ mundis ꝛ honestis ꝛ abstinētibꝰ a cibis suꝑfluis ꝛ delicatis dat deus sacre scripture noticiaꝫ. ysaie. xxvij. xxviij. Quē docebit sciencia ꝛ quē intelligere faciet audituꝫ. et rn̄detur ibidem. Ablactatos a lacte auulsos ab vberibus.

Capitulū. ij.

In anno secundo regis Nabuchodonosor vidit nabuchodonosor somniū. ꝛc.) ꝯm sensum litteralem per statuam quā vidit significata fuerunt quatuor regna populum israel affligencia successiue Scd̄ꝫ vero sensum misticum ꝑ ipsam significari potest antichristꝰ qui populū dei grauiꝰ ceteris est afflictiuus. ad hoc autē faciendum vtetur antichristꝰ quatuor. inter cetera primū est rerum opulencia que ꝑ aurum bene significatur. ideo caput huius statue dicit̄ esse (de auro optimo) secūdū est verborum eloquēcia que bene ꝑ argētum significat̄ Prouerbioꝝ. x. Argentū elc̄m lingua iusti ꝓpter quod huiꝰ statue (pectus ꝛ brachia dicnuntur esse de argēto) terciū est simulatōnū fraudulencia q̄ per es significat̄ eo ꝙ es esse videtur aurum ꝛ non est. ideo huius statue (venter eꝰ ꝛ femora dicuntur de ere) quartuꝫ est armoꝝ violencia que bene ꝑ ferrū significatur eo ꝙ ferruꝫ domat om̄ia. ꝓpter qd̄ huius statue dicūtur (tybie ferree) per h̄ autē ꝙ dicitur (pedum autē quedā pars ferrea ꝛ quedā fictilis) significat̄ ꝙ adherēcium antixp̄o aliqui adherebūt sibi firmiter qui ꝑ ꝑtē ferreā. aliqui timore mortis tm̄ qui ꝑ ꝑtem fictilem designant̄ (videbas ita donec abcisus est lapis de mōte sine manibꝰ) Per quē significat̄ xp̄us de excellentissiā virgine sine humano opere natꝰ (ꝛ ꝑcussit statuā. ꝛc) nam destruet antixp̄m ꝛ magnā ꝑtem sui exercitus sicut dicit̄. ij. Thessꝫ. ij. Quē dominꝰ ih̄s interficiet spū oris sui ꝛ destruet illustracōne aduentus sui (lapis autez q̄ ꝑcusserat statuā factus est mons magnꝰ ꝛ impleuit vniuersam terraꝫ) Nam anticristo fulminato cum magna ꝑte sui exercitus omnes remanentes ipsi christo firmiter adherebunt.

Capitulū tercium

Nabuchodonosor autem rex fecit statuam auream ꝛc) Per istā significatur malus ꝛ inutilis prelatus q̄ statua dicit̄ zacharie. xi. O pastor ꝛ ydolum derelinquēs gregem. Hec autez statua quā fecit rex fuit tantum aurea exterius. Nam principes terreni sanctitatis apparencia vel aliter decepti procurant aliquando ad prelacionis statum inutiles promoueri. Propter quod de ista statua dicitur ꝙ est alta scilicꝫ per superbiam. ꝛ lata per ambicionem ꝛ sita in campo duraꝫ qui interpretatur loquela Ido signat verbositatem sine veritatis substācia In huius statue dedicacōne dicūtur esse instrumenta omnis generis musicorum. per que significantur ꝙ in electōne ꝛ conifrmacōne talis electi fiunt false cōmendaciones que ad eius confirmacionem vel electionem possunt operari. hāc āt statuā sic ꝯfirmatā adorāt satrape. i. satis rapiētes. qꝛ p̄latū malū vl̄ inutilem venerā.

veneratur ⁊ cõmendant illi qui sub eius vmbra querũt bona rape ſBoitorũ(⁊ magiſtratꝰ).i.ꝺfiliarij qui ſb eo volũt ꝺfiari (⁊ iudices).i.officiales ei aſſiſtẽtes(vuces tirãni ⁊ ꝑfecti) iſti ſunt q̃ diſponũt tẽ poralia bona ꝑlati ex quibꝰ q̃rũt magis ditari(⁊ cadẽtes oñes populi tribꝰ⁊ lingue adorauerũt ſtatuã).nã inferiores videntes ꝑlatum inutilẽ ſiue malũ a maioribus venerari idẽ faciunt timore magis ꝙ amore virtutis(Statim ꝙ i ipſo tẽpore accedẽtes viri caldei accuſauerũt iudeos ⁊c̃)ꝑ iſtos ſignanť illi qui iuſtos ⁊ innocẽtes accuſant ſuꝑioribus cupidis vt inde trahať pecunia ſine cauſa (ꝙ ſi non adorauerit ſtatim mittemini in fornacẽ ignis ⁊c̃)ꝑ iſtos tres q̃ ſtatuã noluerunt adorare ꝛ magis periculũ mortis ſubire ſignificanť illi qui deo firmiter adherẽtes per fidẽ ſanctiſſime trinitatis nullomodo volũt aſſentire alicui qđ ſit i ꝺffenſa⁊ matieſtatis diuine ⁊ iſti ſemꝑ ſaluãtur vel per diuinã potenciam eos mirabiliter a mortis periculo liberantẽ ſicut fuit in ꝓpoſito vel per dei miſericordiã ipſis in tormẽtis cõſtanciam tribuẽtem ⁊ illa liberacõ melior eſt ꝙ ꝑma.ſicut dicit Aug⁹.in ſermone de ſanctis machabeis multo meliꝰ liberati ſunt ab illis tribus viris ꝺtra q̃s homo ſeuiebat⁊ flãma parcebat.nam illi ab vna tẽtacione liberati ſunt iterũ cum diabolo certaturi.iſti ꝛo ſũt ab oñi tẽtacioe ſimplr liberati illos deus viſibiliť liberat.iſtos autẽ inuiſibiliť coronat.

Capituluz.iiij.

Ego nabuchodonoſor)In ꝟ capitulo ſub ſpẽ arboris ſucciſe cuiꝰ radices dicunť remãſiſſe.ꝟm ſenſum litteralẽ ſignificať deiectio nabuchodonoſor ꝓpter ſuam elacioẽm ⁊ eius releuatio ꝓpter ſuam humiliacõez. Moraliter autẽ ꝑ arboreꝫ iſtã ſignificať homo vnde Iudicũ.ix.dicit Jeſũ ligna vt vngerent ſup ſe regem.ibi nãq̃ ꝑ ligna homines intelligũtur.⁊ de hac arbore ſubdit(ecce arbor in medio terre)id eſt in medio ẽreſtriũ hominũ quoꝝ ſtatus eſt variabilis ſcõm fortune motum(⁊ altitudo eiꝰ nimia)per ſuperbiã ex fortune ꝓſperitate cauſatam(⁊ magna arbor)ꝓpter ſtatus eminenciam(⁊ fortis)per potẽciam mũdanam(⁊ ꝓceritas eius contigẽs celum)id ẽ elatio nimis exceſſiua ꝓpter impenſam ſibi reuerẽciam(aſpectꝰ illius erat vſq̃ ad terminos vniuerſe terre)per nomînis ſui diffuſionẽ(folia eius pulcherria) per exterioris appatus oſtentacõem.i familijs equitaturis.in vaſis aureis⁊ argẽteis ⁊ ſimilibꝰ(⁊ fructus eius nimiꝰ) per opulẽciam(⁊ eſca vniuerſorum in ea)id ẽ multorũ.quia ſicut dicit Eccłaſtes.v.vbi mlte ſunt opes ibi ⁊ mlti qui comedunt eas(ſubter eam habitabãt animalia)id ẽ ſimplices in humilibꝰ officijs exiſtentes. ſicut ſunt famuli coq̃ne ⁊ ſtabuloꝝ⁊ huiuſmõi(⁊ beſtie)qđ nomen eſt ꝓprium ferociũ animaliũ.vnde dicũtur beſtie quaſi vaſtie a vaſtãdo.idõ per eas ſignificantur miniſtri feroces in leuandis exactõnibus ⁊ grauamibꝰ inferẽdis (⁊ in ramis eius ꝺuerſabanť volucres)id eſt garruli adulatores ⁊ mimi(⁊ ex ea veſcebať omnis caro)id eſt homies carnales ⁊ nõ religioſi vel pauꝑes(⁊ ecce vigil ⁊ ſanctꝰ) id eſt ſpirituſſcũs qui nunq̃ dormit(ꝺ celo deſcẽdit ⁊ clamauit fortiter) ſpiritꝰ enĩ ſanctꝰ inſpirãs ꝓphetis fortiter clamat cõtra tales ſuperbos in nouo ac veteri teſtamento(ſuccidite arborẽ ⁊c̃)nam i morte ꝑſcinduntur tales ſupbi ⁊ oia alia diſꝑguntur ⁊ tales ſuperbi i inferno puniunť niſi ꝑ verã penitenciã ante mortẽ ad deum humiliter reuertãtur qđ ſemper ꝑt fieri ꝺurante vita preſenti.idõ ſubdit(verꝫ tamen germen radicum eius finite) per hoc germen ſignificať liberum arbitriũ reuerti potens ad bonum.quia tamẽ hoc eſt difficile in hominibus aſſuetis ad malum.idõ ſubditur(⁊ alligetur vinculo ferreo)per quod ſignificatur habitus malꝰ faciens difficultatem in dicta reuerſione. quia tamen non facit impoſſibilitatez.idõ ſequitur(donec cognoſcant viuentes).ſ. in ſuperbia(quoniã dominať excelſus in regno hominũ)⁊ ſic ſub eo veraciť hũlientur⁊ de beneficijs ſibi collatis ei debite regracietur qđ ſi fecerint.eis maiora i celeſtibus donabuntur ꝓpter quod in huiuſmodi figura ꝺr in fine capituli(⁊ magnificencia mea ampliꝰ reddita eſt ⁊h.)

Capitulū quintū.

Balthasar rex fecit grande ꝯuiuium) Per balthasar qui interpretatur absorbens diuicias significatur quilibet magnꝰ ⁊ potens. in vicijs maxime carnalibus bona sua cōsumens Ideo subditur (optimatibꝰ suis mille) ad sui ostentacōem ⁊ non dicit̄ hic ꝙ fecēit grande cōuiuium pauꝑibus ad peccatorum suorū remissiōem ⁊ diuine gracie impetracōem (precepit autē iam temulentꝰ rex vt auferent̄ vasa aurea ⁊ argētea ꝛc̄) Ex hoc pz ꝙ ebrietas ⁊ ꝯmesacō iducūt ad maiora mala. Nam iste rex nō ꝓcessit ad contemptū d̄i eius vasa humanis vsibus applicando donec fuit in conuiuio temulentus Et per hoc significatur ꝙ potentes consumptis bonis suis in toto vl̄ in parte ebrietatibus ⁊ conuiuijs frequēter se conuertunt ad spoliandum eccl̄as iocalibus ⁊ alijs bonis in dei cotemptuz ⁊ quoniā abissus abissum inuocat. ideo frequēter ad dicta vicia sequitur dei blasphemia. ideo subditur (et laudabant deos suos aureos et argenteos ꝛc̄) Magna nāqꝫ dei blasphemia est diuinitatem attēbuere ydolis (In eadez hora apparuer̄t digiti quasi manꝰ homis scribentis ꝛc̄) Hic fertur sentencia diuina contra predictos peccatoēs ⁊ in scriptis vt firmior oñdatur in qua conscripcōe scribens est deus pater. manus filius. nam ꝑ filiuz omnia operatur Johānis. p̄. Omnia ꝑ ip̄m facta sunt. digiti spiritussanctꝰ vnde dicit̄ Exod̄. viij. Digitus dei est hic. ⁊ de ipso cantat eccl̄a Tu septiformis munere dextre dei tu digitus ꝛc̄. De scriptura vēo dicitur infra (hec est autē scriptura que digesta est mane tethel phares) Per mane quod significat numeraciōem significat̄ ꝙ deus certissime numerat omnia mala peccatoris. Per tethel quod signat appēsionem statere signatur ꝙ deus diligentissime ponderat peccatorū grauitatem ⁊ circumstāciarum. Per phares quod signat diuisionē significatur seꝑacio aīme a corꝑe ⁊ a bonis terrenis per mortem ⁊ corpus datur vermibus ad corrodēduz anima vero demonibus ad torquenduz. ⁊ bona temꝑalia exactoribus ad rapiendum. Et exactores isti ex vna parte sunt heredes ꝑuersi. ⁊ ex alia executores cupidi. ⁊ ex tercia supēiores iniqui qui ꝑtez suam volunt habere de bonis defuncti.

Capitulum sextum.

Placuit dario ꝛc̄) sequitur (igitur daniel suꝑabat pricipes omnes ⁊ satrapas. quia spiritus dei amplior erat in illo. porro rex cogitabat constituere eum super omne regnum.) Per hoc docentur principes constituere post se maiores qui precellunt alijs in sapiencia ⁊ bonitate vite (Unde principes ⁊ satrape querebant vt inuenirent occasionē danieli ex latere regis) id est elongandi eum a regis amicicia ⁊ familiaritate. scribitur enim Ecclesiastici decimo. Iniciuz omnis peccati superbia. ꝓpter quam p̄ncipes isti indignabātur danielem eis preponi ⁊ ex hac indignacōne processerunt ad iniqua contra danielem. Primo suggerēdo regi legis iniq̄ ꝯstitucōez. ⁊ scd̄o insidiādo danieli vt possent ꝯtra eū ꝓbare legis trāsgressionē vt ꝑ hoc ꝯdēnaret̄ ad mortē. Istis āt similes sunt cupidi pricipū ⁊ prelatoꝝ consiliarij q̄ suggerūt eis statuta grauia ⁊ iniqua fieri vt ex eoruz transgressione innocentes accusari valeant ⁊ in rebus vel personis damnificari. (Quod cum daniel compisset) Hic ponitur occursus malicie inuidoruz quod maxime fit per recursum ad deum in oracōne deuota. Ideo sequitur (Ingressus est domū suā) Per qd̄ oñditur ꝙ orō dz eē secreta. sic̄ dicit̄ Mat̄. vi. c. Ora p̄rem tuū in abscōdito ꝛc̄. debz eciā eē ad deū intenta qd̄ notat̄ cū dicit̄ (⁊ fenestris aꝑtis in cenacl̄o cōtra irl̄m). s. celestē vbi deꝰ vid̄tur facie ad faciē. debz eciā eē ꝑseuerans ⁊ ꝯtinua qd̄ notat̄ cū d̄r (tribꝰ tꝑibꝰ i die). s. mane meridie et vespe. ꝑ mane signatur etas iuuētutis. ꝑ meridiē etas media. et ꝑ vesperam etas senectutis. debz eciaz esse cum r̄uerencia qd̄ notatur ibi (flectebat genua sua ꝛc̄) eciā deuota. ideo sb̄dit̄ (et adorabat) scz adoracōne latrie. debz eciam esse cum humilitate. ideo subditur (et cōfitebatur corā domino) scz pctā populi q̄ reputabat sua eo ꝙ erat de ꝓplo illo et secutꝰ ē effectus orōnis scz orantis

libera

liberatio ex dei benignitate ibi (deꝰ meus misit angelū suum ⁊ ꝯclusit ora leonū ⁊c̄) ⁊ inuidoꝝ destructō ex eiꝰ seueritate ibi (iubente autē rege adducti sunt viri illi q̄ accusauerāt danielē ⁊ in lacū leonū missi sunt ⁊c̄) ⁊ sic impletū est illud Prouer. xxvi. qui fodit foueā incidet in eam

Capitulū. vij.

Anno primo balthasar regis) In hoc capitulo describit̄ visio quatuor bestiarū ꝑm sensum literalē quatuor regna significanciū. moralit̄ autē significant quatuor vicia bonuz virtutis vastancia. bestie nāq̄ ꝓprie dicuntur que se muniūt dētibꝰ vel vnguibꝰ vl' vtrisq̄. ideo dicuntur bestie quasi vastie a vastando .u. mutata in b. p̄ma bestia significat seuiciā tirannoꝝ. ido dicit̄ prima q̄si leena ꝑ quā significatur ferocitas tirānica. qꝛ leena ferocior est leone ⁊ alas habebat aquile. vna ala significat versuciaz ꝯsiliariorū ipsiꝰ tirāni ⁊ alia signat neq̄ciam ministrorū eius iussa faciēcium ⁊ iste due ale faciunt ipsum volare ad crudelitatis actum (aspiciebā donec euulse sunt ale eius) nam aliquādo ꝯtingit ꝙ mens tiranni mutat̄ in mansuetudinē ex bonitate dei. ido subditur (⁊ sublata est de terra) per penitēciā veram. ꝑm illud ꝓuerbiorū. xxij. verte impios ⁊ non erūt scz impij sed in pietatē mutati (⁊ suꝑ pedes q̄si homo stetit) scz mansuetꝰ. naz homo est animal māsuetū natura. ido subdit̄ (Et cor eius datū ei). i. cor humanū ⁊ benignum. (Et ecce bestia alia simil' vrso) per quā significat̄ ꝑfidia hereticoꝝ. qꝛ sic̄ vrsus habz debile caput. sic heretici debile fundamētum (⁊ in ꝑte stetit) nam heretici sunt ab eccl'a ꝑ excōmunicatōez precisi (tres ordines erant in ore eiꝰ ⁊ in dentibꝰ eius principes tres) heretici nāq̄ tribꝰ catholicos mordēt. s. potēcia scl'ari vt patuit tꝑe arrij. sicut dictū est supra Ezech. xxxviij. ca. ⁊ ratōibꝰ sophisticis ⁊ eciam sacris scripturis ꝑuerse intellectis (Post h̄ aspiciebā ⁊ ecce alia quasi pardꝰ) ꝑ quaz significat̄ fraudulēcia simulatoꝝ. sic̄ eni pardus est totus variꝰ in colore sic simulatores in corde ore ⁊ opē (⁊ alas habebat auis quatuor suꝑ se ⁊ quatuor capita) caput in sacra scriptura frequēter accipit̄ ꝓ principio. principiū autē in agibilibus est finis. fraudulēcie vēo simlatoꝝ finis est quadruplex. scz honor mūdanꝰ. fauor humanꝰ. bonum vtile ⁊ bonum ꝺ lectabile. nam ꝓpter illa vel aliquid istoꝝ operatur malicia simulatorū. ⁊ sic quatuor capita sunt in illa bestia similit̄ quatuor alis vtitur ad ꝓpositum consequēdum scz simulacōe sanctitatis. adulacōe potestatis. collatōne munerū. ⁊ famulatōne operum (Post hoc aspiciebā in visiōe noctis ⁊ ecce bestia quarta terribil') ꝑ quā significat̄ malicia emulatorū ⁊ ido non dicit̄ que bestia sit i spēali eo ꝙ emulatorū malicia nō potest vno nomie vel eciā pluribꝰ explicari. dicit̄ tn̄ in textu (ꝙ habebat dentes ferreos magnos) scz ad deuorandum famā innocentuz vel saltē ad diminuēduz. ido dicit̄ (comedēs atq̄ cōminuēs ⁊ reliqua pedibꝰ suis ꝯculcans) ꝑ pedes autē intelligūtur male voluntates emulatoris ad cōculcandū innocētē si possit ⁊ ad despiciendū si plus nō possit (⁊ habebat cornua decē) ꝑ que significātur decē modi detractōis. p̄mus est pcc̄z fris occultū indebite reuelādo. Secūdꝰ est pctm̄ reuelatū male verbis indebitis aggrauādo. Terciꝰ est falso pctm̄ fri imponēdo. Quartus est bonū fris cognitū tacēdo quādo debz dici. Quintꝰ est bonū fris auditū diminuēdo Sextꝰ ē dicēdo ꝙ bonū fris factuz sit intentōe ꝑuersa. Septimus octauꝰ ⁊ nonus sunt se iustificando scz ꝙ malū fratris dicit motꝰ conscia vel amicicia ad frēm vt corrigat̄. vel ex reuerēcia p̄lato debita cum tamē nullo istorum sed sua malicia moueat̄ Decimꝰ est frēm signis vel nutibus de culpa ignorata notando

Capitulū. viij.

Anno tercio regni balthasar regis ⁊c̄) sequitur (⁊ leuaui oculos meos ⁊ vidi ⁊ ecce aries vnꝰ stabat ⁊c̄) ꝑ arietē q̄ dux est ouium signatur bonꝰ p̄latus q̄ dux ē fideliū (hn̄s duo cornua) q̄ sunt scia ⁊ bona vita (⁊ vnū excelsius altero). s. bona vita q̄ melior ē scia. (postea vidi arietē cornibꝰ ventilātē cōtra oriētem ⁊c̄). i. bonū p̄latū ꝑ sciaz suā ⁊ vi

taz extirpantē vicia ꝑ omnes ſuc dioceſ
ptes(ꝙ oēs beſtie).i.homes beſtialiter vi/
uētes(nō poterāt rēſiſtē ei)impediēdo ſuā
debitā cozrectōem(nec liberari de mani
b⁹eius)euadēdo debitā penā donis vl̄ p
cib⁹(ꝙ magnificat⁹ ē)talis p̄latus cozaz
deo ꝙ angelis ei⁹(ꝙ ego intelligebā.)q̄a
talia ſunt oſiderāda ad imitandū.ꝫ quia
cōtra tales bonos p̄latos aliquādo dia/
bolus excitat ſatellites ſuos.ſicut otra ſā
ctum thomā excitauit anglie regem Jō
ſequit̄(ꝙ ecce hircus)qui eſt animal feti/
dum.idō ſignificat principē tyrānum in
famie fetoze abominādū(veniebat ab oc
idente).i.ex defectu lucis grē(ꝙ nō tāge
gebat terrā).i.amatozes terrenoꝝ quib⁹
nō nocet tyzannus ꝫ magis fouet(pozro
hircus habebat coznu inſigne.)id eſt po
teſtatē valde notabilē ꝙ magnaz ex ma
adherētib⁹ ſibi(ꝙ veit ad vſq; arietē illū)
id ē p̄latum bonū(ꝙ cucurrit ad eū in im
petu fortitudinis)ꝙ nō ex motu rōnis ſic̄
fuit de rege anglie ꝙ ſcō Thoma ꝙ in mł
tis alijs regnis facta ſunt ſimilia(ꝙ cōmi
nuit duo cozrnua ei⁹.)ſcz ſciēciam ꝙ vitā
nō q̄ztum ad rei exiſtēciā ꝫ q̄ztum ad effi
caciam in dioceſi ꝓpria quā fuit opulſus
exire ꝙ ſic nō potuit ibi ꝓficere(ꝙ nemo q̄/
bat liberare arietē de manib⁹ei⁹) ꝑ reg ē
eni francie ꝙ papā oſtituti fuerūt dies pa
cis plurimi.ꝫ inutiliť ꝙ finaliter i fauoēz
regis ſanct⁹ Thomas fuit crudeliť occi/
ſus ꝫ a deo gl̄oſe ſuſcept⁹.

Capitulum nonum.

In anno p̄mo darij ꝛc̄)ſequit̄(ego daniel
intellexi in libris numeꝝ annoruz de quo
factus eſt p̄mo dñi ad iēmiā ꝛc̄)iſte dani/
el fuit ꝓfectus in vita otempla.qđ patet
ex hoc qđ dicit̄ ſup̄ capi. p̄mo(danieli āt
dedit deus intelligēciam omniū viſionuz
atz ſomnioꝝ) fuit eciā ꝓfectus in actiua
vita qđ ptz ex hoc q̄(dari⁹rex cogitauit
eum oſtituere ſup̄ omne regnū ꝓpter ſuā
induſtriā ad regēdum)ſic̄ dictū eſt ſupza
ca.vi. Jgit̄ ꝑ danielē ſignificat̄ ep̄s bon⁹
ꝙ pfcūs i vtraq; vita.ꝑ hoc igit̄ q̄ daniel
ſic pfcūs ſtudebat in libris Jheremie oſtē
ditur q̄ ep̄s q̄ztumcūq; litterat⁹oz ſtude
re in libris ſacre ſcripture (ꝙ poſui faciez
meā ad dñm deū meū rogare ꝙ deprecā/
ri)nā ep̄s q̄ medi⁹ eſt int̄ deū ꝙ ꝓplm ꝺ
bet ꝑ ꝓplo ſuo deuote deprecari dñm (in
ieunio ſacco ꝙ cinere)debz eni ep̄s auſte
rā vitā ducere exemplo pauli.d.ꝑ.Cozꝛ.
ix.Caſtigo cozp⁹meū ꝙ in ſeruitutez redi
go ne forte cū alijs predicaueri ipſe repro
bus efficiar.vñ ꝙ epiſcopi p̄mitiue eccl̄ie
fuerūt auſteriſſimē vite(ꝙ dixi obſecro dñe
de⁹)ꝫ ponit̄ oracōis ꝓceſſus qui tot⁹eſt
moral ad l̄ram ſic̄ ptz in expoſicōe mea li
terali ꝓpter qđ ꝫ obmitto(adhuc loq̄nte
me in oꝛōe mea ecce vir gabriel ꝛc̄)ſequit̄
(dixitq; daniel nūc egreſſus ſum vt doce
rē te)hoib⁹eni carnales mot⁹ꝑ auſtēita
tē vite repmētib⁹ꝙ p oꝛōez feruidā ſpm̄
roborātib⁹ reuelant̄ ſecreta diuina.iō ſdoi
tur(tu ergo aiaduerte p̄monē)nā in tali/
b⁹ req̄rit̄ attēcōis conat⁹ Septuageſim⁹
nūerus reſultat ex ductu denarij p ſepte/
nariū.denari⁹autē ſignificat implecōem
decalogi.ſeptenari⁹ vero ſeptiformē grāz
ſpūſſancti.ꝑ iſta criſt⁹q̄ eſt ſapia dei p̄ris
venit ſpūaliter in mentē humanā.ſic̄ co/
palit̄ venit in virginē q̄ quidē aduētus p
decurſum ſeptuagīta ebdomadaꝝ fuit ꝺ
lr̄aliter ſignificat⁹.idō ſeq̄tur(vt oſumeť
preuaricacō ꝙ finē accipiat pctm̄)ſic̄ ei p
aduentū chriſti in carnē ablatū ē mundi
pcēm generale ita ꝑ aduentū ei⁹in mēte
tollit̄ pcēm hois p̄ſonale. Ca.x.

Anno tcio regl.cyri ꝛc̄)ſequit̄(ꝙ ecce
vir vn⁹ꝛc̄).i.āgel⁹apparēs i ſpē viri
p̄m ſenſuz l̄ralē ꝑ quā ſignat̄ bon⁹ ep̄s q̄
noiat̄ āgel⁹mala.ħ. Angel⁹ dñi exercituū
ē Et bñ oꝛ ꝫ vir a virtute ꝙ vn⁹ꝛtutl. fin
gularitate.qz ſup̄ ꝓplm ſuū pollere debet
ſingulari ſcitate Grego.in paſto.tātū tzā
ſcēdere debz actōem ꝓplī actō preſul q̄tū
diſtat a grege vita paſtoris(veſtit⁹ lineis
)id ē ornatus ſanctitate duerſacōis(ꝙ re/
nes ei⁹accincti auro obriſo).i.mundiſſimē
caſtitatis cingulo. Greg.omł.xxxħ.renes
precingim⁹ cū carnis luxuriā ꝑ otinēciā
coartam⁹(ꝙ cozp⁹ei⁹ q̄ſi criſolit⁹)q̄ ē co/
loris marini ꝙ hz ſcintillas aureas.ꝑ pri
mū ſignat̄ rigoꝛ diſciplie. ꝑ ſcōz rectitu/
do intēcōis debite.ſ.vt fiat zelo iuſtic. Jō
ſdoit̄(ꝙ facies ei⁹ſic̄ ſpēs fulguris)q̄ per
feruētē zelū iuſticie ē terribil̄ malignis(ꝙ
oc̄li ei⁹vt lampas ardēs.)per claritatem
cognitō

cognicionis (⁊ brachia eius ⁊ que deor/
sum vsq̃ ad pedes quasi species eris can/
dentis) id ē igniti ꝑ brachia virt⁹ opati/
ua ⁊ pedes motiua signant̃. nā ei⁹ mot⁹
⁊ opa debēt esse ignita feruore caritatis
(⁊ vox sermonū eius vt vox multitudis)
per qd̃ significat̃ efficacia doctrine sequi
tur (⁊ audiēs iacebā cōsternat⁹ ꝛc̃) ꝑ hoc
significat̃ ꝙ ꝯsiderās tanti viri ꝑfectōez
resilit ad ꝯsiderandū respectu ipsi⁹ ꝓpriaz
paruitatē (⁊ ecce man⁹ tetigit me ⁊ erexit
me) nam dei man⁹ deprimit suꝑbientes ⁊
exaltat humiles Lu. ij. Deposuit potētes
de sede ⁊ exaltauit humiles.

Capituluz. xi

Ego autē ꝑmo anno darij ꝛc̃) In
hoc capitulo ꝟm sensum literalē
describit̃ pugna regis aquilōis
ꝯtra regē austri que diu durauit ⁊ aliqñ
vn⁹ aliquādo alius superabat. Moralit̃
autē per istam pugnā significat̃ illa de q̃
dicit apl̃s Gal. v. Caro cōcupiscit aduer
sus spm̃ ⁊ spūs aduersus carnē (ꝑ austꝝ
) vero vnde ꝓuenit feruor caloris signat̃
feruor deuocōis (per aquilonē) vero vnd̃
venit stridor frigoris multiplicatō trans/
gressionis Math. xxiiij. Quoniā abunda
bit iniquitas refrigescz caritas multoruz
Igitur ꝑ regem austri significat̃ ratio q̃
ad optima deprecat̃. per regez aq̃lonis si
gnificat̃ fomes ꝑ quē homo ad vicia icli
natur. vnde d̃r Jhere. i. Ab aquilone pā/
detur omne malū ⁊ aliquādo suꝑat ratō
aliquādo vero fomes ⁊ ecōuerso ⁊ h̃ du/
plicit̃. vno modo in homib⁹ diuersis. naz
in iuuenib⁹ ꝯmūiter magis viget fomes
in senib⁹ autē racio. alio mō in eodē ho/
mine in cuius iuuentute magis viget fo/
mes ꝯmunit̃ ⁊ rō in senectute aliquādo
tamē fit aliter ꝑ erudicōez ⁊ assuefactio
nem ad bonū vel ad malū ei oppositum.

Capitulū. xij.

In tempe autē illo ꝯsurget michael prin/
ceps magn⁹ ꝛc̃) ꝟm literalē sensum agit̃ i
hoc capitulo de ꝑsecutōe eccl̃e ꝑ anticri/
stū futura. et sicut dicit̃. i. Joh. ij. Nūc an
tixp̄i mlti sunt. ideo per tribulacōez anti
xp̄i tempore pōt intelligi persecutō queli
bet eccl̃e Per michaelē āt p̄t intelligi mo
raliter quilibz bon⁹ prelatus ⁊ interp̄ta/
tio nomis congruit. nam michael inter/
p̄tatur quis vt de⁹ ⁊ hoc ꝯuenit bono p̄/
lato qui vicarius est dei in spūalib⁹. ⁊ iō
tempe persecucōis debz ꝯsurgere ad ꝓte
ctōem sui gregis eciaz vsq̃ ad mortem si
oporteat Joh. x. bon⁹ pastor animā suaz
dat ꝑ ouib⁹ suis (⁊ veniet temp⁹ quale ñ
fuit ꝛc̃) sicut eni de quolibz ꝯfessore canit
eccl̃a Nō est inuētus similis illi. sic de q̃li
bet eccl̃ie ꝑsecutōe dici pōt ꝙ nō fuit tꝑs
talis ꝑsecucōis ⁊ maxime cuilibz ꝑsecu/
tōez paciēti videt̃ ꝙ sua tribulatō sit ma
ior alijs (⁊ in tempoē illo saluabit̃ ꝓplus
tu⁹ ꝛc̃) omnis eni saluatio corꝑalis vl̃ spi/
ritualis ꝓcedit ex ordinatōe dei (⁊ multi
de his qui dormiūt in puluere terre euigi
labunt) isti sunt q̃ in terrenorū cupiditate
sunt ꝯsopiti quorū aliqui euigilāt quādo
terrenorū vanitatē ꝯsiderant et sic ab eo
rum immoderata ꝯcupiscencia retrahū/
tur id̃o subdit̃ (alij in vitā eternam q̃ aūt
docti fuerit) nō solum ad vitā ꝓpriā diri
gendā ꝫ eciā alioꝝ per sanam doctrinaz
(quasi splendor firmamēti) qꝛ sunt maio/
ris meriti q̃ꝫ illi qui dirigunt alios ad bo
num per exēplum vite bone tātum.

Capitulū. xiij.

Erat vir habitās in babilone ꝛc̃)
capitulū istud ⁊ sequēs non sunt
de canone ꝫ qꝛ nō faciunt libruz
per se distinctū. ideo non expecto ponere
eius moralitatē cū moralitate libroruz q̃
non sunt de canone quorū moralitatē in/
tendo ponere in hui⁹ operis fine. hic aūt
istorum duoꝝ capitulorū moralitatē intē
do ponere satis breuem In hoc autē capi
tulo ipsi⁹ susanne falsa ponit̃ accusatō ⁊
in casu ꝯsimili accusatio habz aliquā ve/
ritatis apparēciā ex duob⁹. ꝑmū est nobi
litas generis que dat aliqñ audaciā ma/
le agēda. secundū est venustas corꝑis q̃
alios allicit ad cōcupiscenciā muleris et
difficile custodit̃ quod a plurib⁹ impug/
natur. ꝫ ꝑmū excludit̃ qñ cum nobilita/
te generis ꝯcurrit nobilitas virtutis. Et
sic contigit in susanna qꝛ fuit de tribu re/
gia scz de tribu iuda sicut dicit̃ infra (ꝫ ñ
filia iuda sustinuit iniq̃tatem nr̃am) fuit
eciā nobilis morib⁹. ideo d̃r de ea (paren
tes autē illius cum essent iusti erudierant

(filiã suaz ꝑm legẽ moisi) ꝑm autẽ exclu/
dit qñ dei timore venustas corpis robo/
ratur. sic̃ fuit in susanna. de qua dr (pul
chrã nimis ꝙ timẽtem dñm) in tantũ ꝙ
magis voluit incurrere mortis iudicium
q̃z offẽdere deũ suũ .d. (melio ẽ michi abs
q̃z ope incidere i manꝰ vrãs q̃z peccare in
conspectu domini) Circa testes duo sunt
attẽdenda scz eoꝝ odicio ꝙ examinacio.
q̃tum ad ꝑmũ obseruãdum ẽ ꝙ q̃tũcũ
q̃z sint senes etate. iudices auctoritate. sa/
cerdotes officij sanctitate. sic̃ cõtigit i ca
su susanne. tamẽ nõ est eis assẽciẽdũ sine
debita examinacõe alit possz error magnꝰ
otingere sicut otigit in susanne odemna
cõne. Circa secundũ. s. examinacõez testi
um obseruandũ est ꝙ sepent ne inuicem
falsum ofingãt. sicut daniel fecit testes o/
tra susannã ab inuicẽ separi ꝙ ꝙ increpẽ
tur vel terreant vt sic ocussi veritatẽ faci
liꝰ recogoscant ꝙ ꝙ interrogẽtur vt vide
atur si deuiẽt ꝙ sic de falsitate reprehensi
iuste puniãtur vt libereť innocẽcia ꝙ ma
li terreant. sicut ꝓcessuz fuit in liberacõe
susanne. Capi. xiiij.

ERat quoq̃z idolũ nomie bel ꝛc̃) ꝑ
istud ydol ꝙ vt deus viuẽs cole
batur eo ꝙ multa comedẽ crede
batur significať gule viciũ. et ex osequẽti
luxurie. dicit em̃ Jheronimꝰ. vẽter et geni
talia sũt membra ꝑinqua ꝙ ex vicinitate
mẽbroꝝ designať vicinitas uicioꝝ igitur
bel vel deũ ventrez colũt gulosi ꝙ luxurio
si sic̃ dr. phil. iij. ca. Quoꝝ deus vẽter ẽ ꝙ
gloria i cõfusione eoꝝ qui terrena sapiũt
ꝙ de cultu istius dei dicit Berñ. dñs solẽt
templa ostrui. altaria erigi. ministri ad ꝑ
uiẽdũ deputari. immolari pecudes ꝙ thu
ra ocremari. deo vẽtri templũ est coq̃na.
altare mẽsa. ministri coq̃narij. immolate
pecudes cocte carnes. fumꝰ incensoruz.
odor sapoꝝ. cultores autẽ belis depbensi
fuerũt ꝑ sapiẽciã daniel sic̃ dr infra (aiad
uerte cuiꝰ vestigia sunt hec ꝛc̃) ꝙ sic fuerť
puniti morte sicut ibi ſdditur (occidit er/
go illos ꝛc̃) Daniel autẽ interptať iudici
um dei ꝙ sic ꝑ eius fcm̃ significať ꝙ cultо
res ventris scz gulosi ꝙ luxurioſi ꝑ dr iu
diciũ odemnabũtur ꝙ igiť gehẽne tradẽ
tur. (Et erat draco magnꝰ in loco illo) ꝑ
draconẽ de quo dicit Augꝰ. in ꝑmone q̃
dam Leo apte iraſcitur draco occulte in
sidiať fraus ꝙ malicia designať. ꝙ iõ dra
conem colũt illi q̃ ꝑ fraudẽ ꝙ maliciã vẽi
tatem subuertere q̃runt cuiusmõi sunt d
tractores adulatores aduocati cupidi et
iudices iniq̃ ꝙ osimiles. ꝑ sapiẽciã autez
daniel draco fuit interfectꝰ sic̃ dicit infra
(fecitq̃z massas ꝙ dedit in os draconis ꝙ
diruptus ẽ draco) sic ꝑ dei iudiciũ odem
nať eterne morti fraus ꝙ malicia ꝓdicto/
rum. (Erat autez abacuk ꝓpha in iudea
) Abacuk autẽ interptať fortis luctatoꝝ
significat hominẽ sapientẽ racõe ꝓphie.
ꝙ ostantez ꝑ defensiõez iusticie racõe int
ꝓtaciõis ꝙ sicut abacuk osolatꝰ fuit dani
elem missuz in lacũ iniuste sic iste osola/
ri intendit omnẽ q̃ iniuste patiť (pozzo an
gelꝰ dñi restituit abacuk cõfestim in loco
suo) ꝑ qđ signať ꝙ defensoz iusticie ꝙ op
pressoꝝ osolatoz angelico ministerio ad
locũ sibi patuz in empyrreo deduce ťqđ
nobis ocedat. ꝛc̃.

Explicit Daniel ꝓpheta.

Incipit Oseas.

QErbum qđ factum est ad osee
ꝛc̃) sequiť (et dixit dñs ad osee
vade sume tibi vroꝛẽ fornicari
am et fac tibi filios fornicacõ
nũ) ꝑ osee ꝓphetã q̃ de mãdato domi ac
cepit vroꝛez gentilem et eius filios adop/
tauit. signatur homo bonus et litteratꝰ
qui de voluntate dñi suscipit eccl̃az regẽ
dam secularem vl̃ religiosam moribꝰ ta
men deformatã ꝙ eam cum adiutorio di
in moribus reformat et eius filios mori/
bus deformatos ꝑ sanam doctrinam in
filios adoptat. vnde subditur (et abiit et
accepit gomer) que interpretatur fouea.
quia fouea latronũ est eccl̃a moribus de
formata. sicut dicitur Matb. xxi. et Johã
nis. ij. (voca nomen eius israel ꝛc̃) Sequi
tur (voca nomen eius absq̃z misericordia
) ꝑm sensum litteralem per ista nomina si
gnificauit propheta punicionem dce m
tribuum in idolatria obstinatarum. Et

per hoc moralit̃ significatur ꝙ bonꝰ p̃la
tus seu p̃dicator q̃ per ꝓphām intelligit
fit̃ penitẽtibꝰ debz ðo miaz ostẽdere. sic eẽ
obstiatis eiꝰ seueritatẽ obstinatoꝝ pũicõe
que q̃dem seueritas triplicit̃ ostẽditur. ꝑ
mo in deiectõe eorũ de regno celesti quod
notat̃ cum dicit̃ (et quiescere faciã regnũ
domꝰ isrl̃). i. videnciũ deum ab obstina/
tis qz iam sunt ab illo deiecti in prescia ðo
Scdo in elõgatõe diuine mie ab eis q̃ fit
in morte corꝑali qz tunc cessat tempꝰ me
rendi et hoc notat̃ cum dicit̃ (voca nomẽ
eius absq; mia ꝛc̃) Tercio in ꝓlacõe sentẽ
cie finalis iudicij qñ dicet̃ eis illud Mat̃.
xxv. Ite maledicti in ignem eternũ ꝛc̃. Et
hoc notatur cũ ðz (voca nomẽ eius non
populꝰ meꝰ ꝛc̃) qz tunc simplr erunt a dei
ꝓlo separati. ꝑ hoc autẽ q̃ ðo interponit̃ (
et domui iuda miserebor) significat̃ ꝙ ꝛe
penitẽtes dei misericordiã ꝟsequuntur eo
ꝙ iuda ꝟfitens interpretatur.

Capitulũ .ij.

Erit numerꝰ filorũ isrl̃ ꝛc̃.) hic
incipit secũdũ capitulũ ꝟm diuisi/
cõem hebreorum in quo ꝓphā
ꝟm sensum literalẽ iuxta reprobatõez iu
deorũ obstinatoꝝ ostẽdit vocatõ em gen/
tium ꝑ fidem illumiatarũ ꝓpter quod no
mẽ isrl̃ ꝟsciũtur. sicut dicit̃ Rõ. ij. Non q̃
in manifesto iudeus ẽ neq; que in manife
sto circũcisio in carne est circũcisio. ꝟ qui
in abscondito iudeꝰ est et circumcisio cor
dis in spũ non lr̃a. ideo dicit̃ de eis ad lit/
teram (et erit numerus filioꝝ quasi arena
maris ꝛc̃) per hãc autẽ multitudinẽ gẽci
um vocatorũ ad fidem. Moralit̃ signi/
ficatur multitudo pcõrum ex dei mia re/
uocatoꝝ ad graciaz. de quibꝰ ſubdit̃ (Et
erit in loco vbi dicitur eis nõ populꝰ meꝰ
vos ꝛc̃) qz sic reuocati efficiũtur ꝓlꝭ dei
qui ꝓus erant populꝰ dyaboli (et ponẽt ſi
bimet caput vnum) scz dñm iẽm chr̃istũ
ipsum fideliter confitẽdo (et ascendẽt de ter
ra) scz mozienciũ ad terram viuẽciũ ꝓpt̃
qõ despici nõ debẽt a iustis q̃ nõ peccaue
rũt ꝟ magis reuerteri et fratres vocari. ꝙa
sunt ad eandem gloriã vocati. ideo dicit̃
(dicite frib⁹ vr̃is ꝓlꝭ meus et ꝛc̃) Judicate
matrẽ vr̃am ꝛc̃) hic arguit̃ malicia cleri/
coꝝ qui ꝑ malam vitã sunt in scandaluz
laicorũ. circa qõ sciendũ ꝙ licz eccl̃a ge/
neralit̃ sumpta sit clericoꝝ et laicoruz. tñ
speciali mõ est tm̃ clericoꝝ eo modo loq̃n
di quo ꝛmuniter ðz ꝙ clerici sunt eccl̃a.
et hoc mõ eccl̃a ðz mr̃ laicoꝝ. qz debẽt a
clericis in fide et moribus educari sic ðr
laicis (iudicate matrẽ vr̃am) id est mali
clerici ꝛgregatõez (qm̃ ipsa nõ vxor mea
) q̃si dicerz dñs ex eius opibus malis po
testis ꝓpendere ꝙ nõ est vxor mea fidelis
(auferat fornicatões suas ꝛc̃) id est vicia
que vigẽt in ea et sic erit vxor mea (ne for
te expoliem eã) bonis tꝓalibꝰ. sicut ipsa
se nudauit virtutibꝰ. ideo subdit̃ (qz dixit
vadam post amatores meos) id est pꝰ vi
cia ꝛsueta que ꝑ cõsuetudinẽ efficiuntur
quasi ꝛnaturalia et amicabilia lz sint odi
bilia (qui dant panes meos ih̃) gloriãtur
eni de vicijs suis que sunt fraus et dolꝰ at
tribuentes eis adq̃ficõem bonoꝝ tempo
ralium de quibꝰ laute viuũt et nihil attri/
buũt diuine bonitati. ideo subdit̃ in perso
na dñi (idcirco ꝛuertar et sumã frumẽtũ
meũ ꝛc̃) scz auferẽdo ab eis bona tẽpalia
saltẽ in morte (et reuelabo stulticiã eius ĩ
oculis amatoꝝ eiꝰ). i. demonũ quos di/
cũtur dilexisse eoꝝ suggestionibꝰ adq̃escẽ
do (et cessare faciã omne gaudiũ eiꝰ) i tri
sticiã ꝓmutãdo (solẽnitatẽ eiꝰ ꝛc̃) ꝑ hoc
significãt̃ iepta festa q̃ plati faciũt et cle/
ci ꝓbendati de bonis eccl̃ie q̃ deberẽt pau
pibꝰ dare vl̃ potiꝰ vt sua reddere (ꝓptez ꝟ
ecce ego lactabo eã) hoc nõ refert̃ ad lr̃az
immediate p̃cedentẽ ꝟ ad vocatõez genti
um añ positã. ꝑ quã sicut dictũ est mora/
lit̃ signat̃ reuocatõ peccantiũ ad graciã
q̃ sunt diuinis ꝛsolatõibꝰ nutriẽdi. iõ ꝛc̃r
in ꝓsona dñi (lactabo eã ꝛc̃) et qz dñs nõ
solum ꝑ seipm̃ ꝛsolat̃ penitẽtes ꝟ eciaz ꝑ
suos ministros. ideo subdit̃ (et dabo ei vi
nitores) qz tñ cõsolati debẽt de pctis pre
teritis ꝛtristari subdit̃ (et vallẽ achor) tur
batio interp̃tat̃ (ad apiendaz spẽ). s. vite
cel estis q̃ per hoc ꝓpitur (et canz ibi iuxta
dies iuuẽtutis sue). i. baptismal̃ grẽ q̃ per
pniam recuꝑatur q̃ntum ad culpe dimissi
onẽ (in illa die ait dñs vocabit me vir me
us quia recognoscz me deũ suum) tanq̃
illum a quo est omnis virtus eius.

Capitulũ .iij.

Et dixit dominꝰ ad me adhuc va
de ⁊ dilige mulierē dilectā ab ai/
co ⁊ adulterā ⁊c) ꝓ hoc morali
ostendit ꝙ bonus ꝓlatus qui ꝓ Oseā sig
natur debz diligere ꝓsonam peccatricez
non q̄tum ad culpam ꝫ q̄tum ad natu/
ram ad ymaginē dei factā exēplo xp̄i qui
se peccatorib⁹ostēdit familiarē Luc.xv.
hic pc̄ōres recipit ⁊ manducat cū illis.
Cui⁹causaz reddidit Math.ix. Nō ē op⁹
valentib⁹medicus.ꝫ male hñtib⁹(⁊ fodi
eā mihi quindeci argēteis)in hebreo hēt
(⁊ dduxi eam ꝫ ⁊c)ad lr̄am eni tantū ꝺ
dit osee illi mulieri adultere ꝓ sua famili
aritate habēda. Et ꝓ hoc morali signa
tur ꝙ bonꝰ ꝓlatus debz diligere pc̄ōres
nō solū eoꝝ salutē affectando.ꝫ eciaz ad
hoc efficacit̄ opād̄o verbo ⁊ exemplo.et
eciā q̄tuz ad paupes subsidio tpali.ꝓt̄
qꝺ petro dict̄ū fuit a dño Joh.xxi. Pasce
oues meas ter replicād̄o(⁊ dixi ad eā di
ebus multis expectab me ⁊c.) Osee sic lo/
quēs i ꝓsona domi loq̄batur qui sua om/
nia expectat peccatores ad penitēciaz ⁊ si
milit̄ ex sua misericordia ꝓcedit pc̄ōres
nō desperāt ꝫ dei misc̄ōaz ꝓ spē expectāt
(q̄a multos dies sedebūt filij isrl̄ sine r̄ge
⁊c)quasi dicerz.illa expectacō diuie mie
in p̄senti figura est existēcium in purga/
torio.q̄a nullum auxiliū habent ab intri
seco eo ꝙ sunt extra statū merēdi(pꝰhoc
reuertētur ⁊c)scz ab illa ad dei claraz vi
sionē ⁊ ciꝰfruicōem dulcissimā oseqūtur.

Capituluz quartum.

Audite verbum domi filij israel)
In hoc capło ꝑm sensuz lfalem
ostendit dei iusticia in punicōne
iudeoꝝ ꝓpter multiplicacōem pc̄ōrum.
Mistice vero ꝓ hoc significat̄ punitō ma
lorum xp̄ianorum.⁊ p̄mo ꝓpter pc̄ā cō
tra primū cum dr̄(maledictū ⁊ menda/
ciū ⁊ homicidiū ⁊ furtū ⁊ adulterium in
undauerūt)hec ei pc̄ā multū abundāt
inter xp̄ianos ⁊ maxime tpibus istis ꝓ
ter guerras multiplices inter ipos(⁊ san
guis sanguinē tetigit)q̄a ꝺsanguineꝰ cō/
sanguineā polluit.ꝓ adulteriū fornicacō
nem ⁊ subdit̄ pena cū dr̄(ꝓt̄ hoc luge/
bit terra).i.hoies terrēis cupiditatibꝰ et
delectacōibꝰ immersi (i bestia agri) Per
quā significant̄ feroces vl̄ pociꝰferocitas
Bestia nāq̄ dr̄ q̄si vastia a vastādo(⁊ in
volucre celi)ꝓ quā significātur supbi.(ꝫ
⁊ pisces maris).i.aq̄s voluptatū demer
si(ꝺgregabūtur) i sagena ꝺyaboli ⁊ bñ
dicunt̄ voluptates aque maris que sunt
amare.dicit eni Boeciꝰ.iij.de ꝺsola. Tri
stes vero voluptatū eē exitus intelligz q̄s
quis libidinū suaꝝ reminisci volet.⁊ sub
dit̄ obstinacō cū dr̄(ꝓpls ei tuꝰ fiēq̄ ꝺtra
dicit sacerdoti).i.sacrā doctrinā danti.ta
les eni rebellant vera p̄dicanti(nocte ta/
cere feci mr̄ez tuā ⁊c)mat̄ pc̄ōrum ē ꝺcu
piscēcia.nā omne pc̄m ꝺtra ꝓmū ozit̄
ex ꝺcupiscēcia mūdi vl̄ ex ꝺcupia carnis
vel ex supbia vite q̄ est ꝺcupiscēcia excel/
lencie indebite.hāc aūt ꝺcupiam dñs ta
cere facit in mortis nocte(Dcōm multi/
tudinē eoꝝ)hic oñditur dei iusticia i pūi
cōe peccatoꝝ q̄ sunt ꝺtra ip̄m.iō sequitur
(sic peccauerūt m̄h)⁊ B oñdit in spāli.ꝓtio
q̄tuz ad cleꝝ.iō sequit̄(pc̄ā ꝓpli mei cōe
dēt)qꝺ faciūt palliātes pc̄ā diuitū ꝓ q̄/
stu.⁊ silr dicētes pc̄ā purgari oblacōibꝰ
sine alio satisfactōis actu.⁊ iō sequitur (⁊
erit sicut ꝓpls sic ⁊ sacerdos)scz ꝺdēnabi
lis añ deū eiꝰq̄ scōs. Dcꝺo q̄tū ad ꝓpłz
vulgarē cū dr̄(ꝓpls meꝰ in ligno suo iter/
rogauit)isti sūt recurrētes ad sortilegos
ꝓ lignū ⁊ baculū designatos.qr sic in lig
no ficco vl̄ baculo nō est aliq̄ virtꝰ germi
nādi sic nec in sortileg.occulta reuelādi.
(spūs fornicacōnū decepit eos).i.diabo
lꝰ de idolatra tēptans.talia nāq̄ ꝓtinent
ad idolatriā(sup capita mōtiū sacrifica
bāt ⁊c)ꝓ mōtes ⁊ colles signātur mundi
potētes q̄bꝰ adulatoēs sacrificāt q̄n diui
nos honores eis exhibēt.sic legit̄.ij.pal.
xxiiij.de rege ioas iuda (subt̄ q̄rcū ⁊ po
pulū ⁊ terebintū ⁊c)ꝓ istas arboēs fron
dosas ⁊ vmbrosas significant̄ hñtes di/
uicias q̄ trāseunt sic vmbre Sap.v. Di/
uiciaꝝ iactācia q̄ ꝺtulit nobis trāsierūt
omnia velut vmbra.istis arborib⁹diuinos
honores impēdūt cupidi ꝓ q̄stu tpali.de
q̄ hētur exēplū Act.xij.de herode agripa
cui ꝓplus acclamauit voces dei ⁊ nō ho/
mis eo ꝙ alerētur regiones eorū ab illo
vt dicit̄ ibidem.

Capitu.quintū.

Audite hoc sacerdotes ꝛc) Istud capitulū lr̄aliter intelligit̄ de sacerdotib⁹ ⁊ pncipib⁹ qui tpib⁹ osee fuerūt. Mistice vero potest exponi de sacerdotib⁹ iudeorū ⁊ romanis pncipib⁹ qui fuerūt xp̄i temporib⁹ ⁊ apostolorū q̄ conati sunt extinguere xp̄i fidē vt pz in actib⁹ ap̄lorum ⁊ in gestis imp̄atorū. ꝑ quē dicit (vobiscum iudiciū est) scz dei adv̄sa damnacōem (qm̄ laqueus facti estis speculacōi) id ē legi noue que docet celestia speculari (⁊ fit̄ rete expassum super montē thabor) qui interp̄tatur lux venies ꝑ quē significat nouū testamētū. de quo dicit̄ Rō. xiij. Nox pcessit dies āt appropinquauit (⁊ victimas declinastis i pfundū) p victimas veteris testamēti significat̄ eucaristia q̄ est victima noui et potest dici uictime in pl̄i. qr virtutē cōtinet cuiuslibz sacrificij ⁊ iste victime declinate fuerūt in pfundū p prevcōs. qr ꝑ quē acerbitatē psecucōis eor̄ xp̄iani nō audebant eucaristiā offerre nisi in criptis maritorū ⁊ alijs locis occultis (⁊ ego eruditor omniū eor̄). i. ognitor ad vindicādum qr sunt in malis obstinati ꝑ quē sequitur (nō dabunt cogitacōes suas vt reuertant̄ ad dñm) multo nāq̄ tpe steterūt in persecucōe xp̄ianorū ⁊ subdit̄ causa (qr spūs fornicatōis). i. ydolatrie in medio eorū. naz ꝑ quē ydola persequebant̄ xp̄m (in gregib⁹ suis ꝛc) hic remouet̄ eor̄ falsum remediū nā in morte xp̄i sacrificia legis in q̄b⁹ iudei sperabāt saluari mortua fuerūt in morte xp̄i. sacrificia vero ydolis fcā de q̄b⁹ odebāt romani sp mortifera fuerūt. ideo dr de vtriq̄ (in gregib⁹ suis ⁊ armentis vadet̄ ad querēdū dñm ⁊ nō inueniet̄) sed magis oppositū (in dño p̄uaricati sunt qr filios alienos genuerūt) docētes eos errorē suū sequi ⁊ sic a deo alienari. ⁊ subdit̄ pena cum dicit̄ (nūc devorabit eos mēs) q̄ dicit̄ a mene qđ est defect⁹. maxim⁹ aūt defect⁹ est p̄uatio eterne vite p penā gehē ne q̄ devorat obstinatos in malo culpe. ꝛ qm̄ inē malos dñs aliqn̄ pmittit oriri dissenssiones. sic̄ dicit̄ ysa. xix. Cōcurrere faciā egipcios ideo dñs pmisit iudeos rebellāt̄ extra romanos ꝑ quē qđ iudei parti occisi ⁊ ptim captiuitati fuerūt. iō subdit̄ (clangite bucina ꝛc) p qđ significat̄ bellū iudeor extra romanos in q̄ iudei fuerūt destructi in vlcōem mortis xp̄i. Capitulū. vi.

In tribulatōe sua ꝛc) Istud capitulū lr̄aliter exposui de penitēciā agentib⁹ ad p̄dicatōez ioh̄is baptiste ⁊ se disponētib⁹ ad baptismū ⁊ fidem xp̄i. Moralit̄ autē exponi p̄t de cunctis vere penitētib⁹ cū dr (in tribulacōe sua mane surgēt ad me) tribulatō nāq̄ corporal̄ freqnter inducit ad penitēciam pct̄ōrū qr veracio dat intellēm fuerētēdi ⁊ debēt alios ad idē inducē iō sequit̄ (vēite ⁊ reuertamur ad dñm ꝛc) ⁊ subdit̄ reuertētēdi mod⁹ cū dicit̄ (viuificabit nos post duos dies ꝛc) p̄m⁹ dies est vere cōtricōis. scōs pfcē ofessionis ⁊ terci⁹ debite satisfactōis. ⁊ subdit̄ ad hoc exemplū cū dicit̄ (q̄si diluculuz p̄parat̄ est egressus ei⁹) diluculū pncipiū est diei per quā significat̄ iustificatō impij. hui⁹ diei pncipium est grā p̄uenies q̄ est prepacio ad grām formalit̄ iustificantē de qua subditur (⁊ veniet q̄si ymber nobis tēporane us ꝛc) ꝛ qm̄ nō est dign⁹ mia qui nō facit miaz. ideo de talib⁹ subdit̄ (mia vr̄a quasi nubes matutina ꝛc). i. sine affectū debito de qua dicit̄ Jaco. ij Si autē frat̄ aut soror nudi sint aut indigeāt victu q̄tidiāo. dicat aūt aliq̄s de vobis ite in pace calefacimini ⁊ saturami. nō autem dedistis ea q̄ necc̄aria sunt corpis q̄ p̄derit vob. q̄i di. nihil (ꝑ quē hoc dolaui in pplis). i. laborauī p̄ pp̄has ad hoc qđ ad rectitudinē misericordie reducerētur sicut dolatur lignū vt rectificet̄ (⁊ occidi eos in verbis oris mei). i. eos occidēdos dixi morte gehēne Math̄. xxv. Ite maledicti in ignē eternum ⁊ subdit̄ causa ibidē. esuriui ⁊ nō dedistis mihi māducaē ꝛc (⁊ iudicia mea q̄si lux egredietur) nā in finali iudicō impiorū dānatio ⁊ pior p̄miacio iustissiā cūctis euidēter appebit. Capi. vij.

Cum sanare vellē isr̄l ꝛc) In h̄ capitulo ponit̄ duplex causa q̄re popul⁹ de regno isr̄l nō fuit liberatus de captiuitate assirior ⁊ ppl's de regno iuda fuit liberat⁹ a p̄uitate babilonior̄ ⁊ fuit vna cā multiplicatō ydolatē in domo isr̄l ⁊ ei⁹ euidēcia de q̄ dr ysa. j. peccatū suū q̄i sodoma p̄dicauerūt ⁊ h̄ diffu

se ⁊ inuolute ⁊ cum replicacionibus plu/
rib⁹ hic tractatur Mozalit aũt ꝓncipes
⁊ iudices in hoc hñt documẽtuz qꝫ qꝫtũ
cũqꝫ sint ad misericozdiã ꝓni nõ tñ omit
tere debẽt de istis casib⁹ debitã punicõez
scz qñ malũ est pluries replicatuz vl̃ eui/
dẽs intãtũ qꝫ ex omissiõe punicõis ꝺbite
sequit ꝑpli scandalũ cũ ipse dñs cui⁹ ꝑpri
um ẽ ꝑcere ⁊ misereri ⁊ q̃ de plenitudie
potestat̃.põt omnẽ offensaz ⁊ penã ſmit/
tere.⁊ tamẽ ꝑpter dictos casus ꝑpl̃o ꝺ re
gno isrl̃ non remisit ⁊ sic dicit(cũ sanare
vellẽ isrl̃ reuelata ẽ iniq̃tas effraym ꝛc̃).i.
manifeste publicata. Loq̃tur eni hic dñs
ad modũ pñ iudicis q̃ qꝫtum ẽ de se vellz
reũ liberare.tñ enormitas facti ⁊ ei⁹ eui/
dẽcia nõ ꝑmittũt. Ca.viñ.

IN gutture tuo sit tuba)Verbũ ẽ dñi ad
Oseã ꝓphaz vt fortit̃⁊ ostanẽ denunciet
aduentũ regl̃.babilonis ad destruendum
domũ dñi in irl̃m. Mozalit̃ ꝑ oseã signa
tur ꝓdicator veritat̃.q̃ ostãter ꝓdicaẽ dz
instanciã demõis ad destruẽdũ domum
dei q̃ est eccl̃a qꝺ notat̃ cũ ꝺr(qñ aquila
sup domũ dñi)ꝑ aq̃lã ei q̃ est auis rapax
⁊ acuti visus significat̃ ipse diabol⁹ q̃ vi/
get acumie intellcũs ⁊ eccl̃e filios nititur
rape ⁊ sic eccl̃am dissipare. Et subdit̃ du
plex causa q̃re sic ꝑmittit̃ agere mala.ꝑ
ma ponit̃ cũ ꝺr(ꝑ eo qꝺ trãsgressi sunt fe
d⁹ meũ).i.fed⁹ ꝑ nomẽ meũ firmatũ.ſm
sensuz lr̃ale Sedecchias rex iuda ꝑ nomẽ
dñi iurauerat seruire fidelit̃ nabuchodo/
sor regi.illud tamẽ iuramẽtuz rupit de ꝺ
filio senũ ⁊ sacerdotũ.vt habet̃.ij.pal̃.vl
timo.⁊ hec fuit vna causa destructõis tẽ/
pli⁊ mortis sedechie⁊ ꝺsulẽciũ sibi dictã
rupcõez ⁊ nunc in plurib⁹ locl̃.nimis faci
lit̃ vt videt̃ dispẽsatõ fit in fractõne iura/
mentoz.ꝑpter qꝺ timendũ est ne ꝺtigat
simile malũ. Scꝺa causa q̃re diabol⁹ per
mittit̃ eccl̃e filios molestare ẽ indebita ꝑ
mocõ q̃ notat̃ cũ ꝺr(ipsi r̃gnauerũt ⁊ nõ
ex me.principes extiterũt ⁊ nõ cognoui)
frequẽter eni in eccl̃a ꝑmouẽtur ad dig/
nitates indigni.⁊ ꝺcit̃ vn⁹ mod⁹ cũ ꝺr(
argẽtuz suuz ⁊ auz suuz fecerũt sibi ydo
la).i.pastoẽs symoniace ꝑmotos.vñ ꝺr
zacꝫ.xi.O pastor ⁊ ydolum derelinquẽs
gregem ꝛc̃. Ca.ix.

NOli letari isrl̃ ꝛc̃.)Jn hoc capl̃o por
nũtur quinqꝫ mutacões male circa
ꝑpl̃m isrl̃ q̃ mistice repiunt̃ in r̃pianis.ꝑ/
ma mutacõ fuit de victualiũ abundãcia
ad penuriã eoz⁊ defectũ.⁊ hoc notatur
cum ꝺr(area ⁊ torcular nõ pascz eos ꝛc̃.
)R̃pianorum area spiritualis est altare
vbi ꝺsecratur ⁊ ministrat̃ sacr̃m eucari/
stie qꝺ in ꝑmitiua eccl̃a abundãter mini
strabat̃ r̃pianis.qz cõicabant q̃tidie.seꝺ
postea r̃frigescẽte deuocõe ordinatũ fuit
qꝫ sufficerz ꝑpl̃o cõi singul̃ dieb⁹ dñicl̃.cõ
municare.postea ꝯo ex eadẽ cã ordinatũ
fuit qꝫ sufficerz bis in anno.s.in pascate
⁊ in natiuitate dñi.⁊ mõ sufficit semel.s.
in paschate ⁊ tñ adhuc multi se disponũt
ad hoc satis defectiue⁊ sic ptz penuria re
spectu abũdancie ꝑterite in ꝑpl̃o cõi (Et
vinũ mencieẽt eis)sacr̃m eucaristie sb̃ spẽ
vini recipit̃ a sacerdotib⁹ ⁊ cũ hoc aliq̃n
a mistris altaris.tñ plurib⁹ nõ ꝑficit.q̃a
ficut dicit̃ ad Toz.Qui manducat ⁊ bi.
indigne iudi.sibi man.⁊ bibit.tñ sacr̃m
sb̃ spẽ vini sumptũ nõ mẽtitur eis ꝙ econ/
uerso ipsi mẽciunt̃ sacro ꝑpẽ qꝺ cum ꝺr(
⁊ vinũ mẽcieẽt eis)ẽ ypallage hc cum ꝺr
pflauit fistula buccas.i.bucca pflauit fi/
stulas.et Jhere.xi Mittam⁹ lignũ in panẽ
ei⁹.i.r̃pm q̃ est vite panis mittam⁹ in lig
nũ crucis vt exponũt aliqui doctores ca/
tholici(Reuersus ẽ effraym isrl̃i egiptũ)
ꝺ ponit̃ scꝺa mutacõ.s.a mũdicia in im
mũdiciã ⁊ hec mutacõ mistice repitur i
mal̃ religioꝭ q̃ pt⁹ ꝓfessionẽ reuertũt̃ ad
modũ viuẽdi secularẽ. Joeo subdit̃ (⁊ in
assyr̃is panẽ pollutum comedit) ꝑ assy/
rios qui interp̃tantur factuẽ vigilantes
domio signantur boni religioſi qui vigi
lant in obsequiis domini ⁊ in eis panem
pollutum comedit qui inter eos immũde
viuit.et hoc est pessimũ scz inter mũdos
viuere immũde(Scitote isrl̃ stultũ)Sbic
ponitur tercia mutacõ quefuit in stulticia
⁊ hec mutacio repitur in pluribus theo
logis modernis tempis q̃ sacrã scripturã
⁊ sanctorũ doctrinã studere negligunt et
vanis ac curioꝭ totaliter inherẽt. (Qua
si vuas i deserto inueni israel ꝛc̃) Sbic ponĩ
tur quarta mutacio que fuit in ꝑpl̃o isrl̃.
Naz ꝑmi patres vt Abrahã ⁊ Jacob ⁊

similes fuerūt optimi ⁊ posteriores fuerūt ydolatre pessimi sic patz iiij. R. ⁊ ij. paral' et sic ē in eccl'a xp̄i. nam p̄mi rectores ei⁹ optimi fuerūt scilicz apl'. ⁊ successoēs eoꝝ multi. intātum ꝙ fere in omnib⁹ ecclesijs de⁹ miracula faciebat ex eoꝝ meritis. sed modo multi faciūt mirabilia quia ꝑ modos inexcogitatos ⁊ mirabiles surripiūt simplicium bona (effraym quasi auis auolauit ⁊c̄) hic ponitur quita mutacio que fuit i populo israhel scilicz a fecūditate ꝓl' in sterilitatez ideo sb̄dit̄ (absqz liberis eos faciā) h̄ aūt mistice repitur i mltis ministris ecclesie. qui nec v̄bo predicacōis nec exēplo bone actōnis faciūt liberos i ecclesia dei. sed magis ꝑ suā malam vitā faciunt filios iferni.

Capitulū. x.

Vitis frōdosa israhel ⁊c̄) In h̄ capitulo et trib⁹ alijs sequentib⁹ arguit̄ ingratitudo populi iudaici de diuinis beneficijs sibi collatis. ꝑ quaz significat̄ ingratitudo xp̄ianoꝝ de beneficijs dei maiorib⁹ sibi collatis per xp̄m i h̄ aūt capitulo describit̄ beneficiū diuinum quo populum iudaicū introduxit in terram lacte ⁊ melle fluētē. de quo beneficio ille ꝓpl's fuit ingrat⁹. nā post mortē iosue cito declinauit ad ydolatriam vt patz in libro iudicū ⁊ in libris regū. ꝑ iosue vero qui populū in terrā ꝓmissionis itroduxit significat̄ xp̄us qui ꝑ passionē suā aditu terre viuēciū nob̄ aperuit ⁊ illuc in ascēsione sua veteris testam̄ti patēs secū duxit h̄ postea satis cito aliqui de populo xp̄iano tāq̄ ingrati tāto beneficio declinauerunt ad heresim scilicet hebion ⁊ cherint⁹ ⁊ sequaces eorū. ⁊ h̄ fuit a tēpore apostolorū ꝓpter ꝙ beat⁹ iohānes ad illā heresim extinguendam in principio sui euangelij declarauit in xp̄o diuinā esse naturā. qd̄ illi negabant postea vero fuerunt arriani manichei ⁊ alij mlti qui diuersas hereses cōdiderunt.

Capitulū. xi.

Sicut mane pertransit rex israhel ⁊c̄) h̄ arguitur ingratitudo secūda. scd̄m ordinem scribentis fuit tamen prior secūdum ordinem temporis. scilicet de beneficio eductionis de egipto et ductionis ꝑ desertū et nutricionis mā-

na celesti quib⁹ ingrati fecerunt vitulum cōflatilez ⁊ eum adorauerūt. ⁊ postea ad illi⁹ similitudinez ieroboā rex israhel duos vitulos aureos fecit ⁊ ad adorādū eos populū induxit. vt habet̄ iij. R. xij. ꝓpter ꝙ rex et popul⁹ trāslati fuerūt in assyrios iiij. R. xviij. ⁊ sic dicit̄ hic (sicut mane trāsit ꝑtrāsit rex isrl') ꝑ hāc aūt ingratitudinem populi isrl'. significat̄ ingratitudo religiosorū. q̄ de seculo tenebris culpe et ignorancie pleno tāq̄ de egipto vocati sunt ad locum religionis scm̄ et ibi nutriti corporaliter ⁊ frequēter magis laute. q̄ domibus pat̄nis ⁊ etiā spiritualiter manna eucharistie et spūalib⁹ documētis. ⁊ scōꝝ viroruz exēplis ⁊ tamē aliqui beneficioꝝ istorum ingrati. cōuertunt̄ ad ydolatriā cuiusmodi sunt carnales ⁊ gulosi facientes de ventre suo deū suū sic dicit̄ phil'. iij Quorum de⁹ venter est ⁊ ꝓprietarij qui deum suū faciūt de auro ⁊ argēto abscōdite sublato et sic de alijs vicijs. ꝓpter ꝙ captiui ducunt̄ ab inimicis. ad terraz tenebrosam ⁊ oꝑtam mortis caligine.

Capitulū. xij.

Effraym pascit ventum ⁊c̄) hic arguitur ingratitudo tertia populi isrl'. de duob⁹ beneficijs a deo patriarche iacob collatis pro se ⁊ posteris suis. primū est qꝛ in vtero matris supplātauit esau fratrē suū ꝙ notat̄ cū dicitur (i vtero supplantauit fratrem suum) Moraliter aūt siue mistice. per rebeccam matrē ecclesia militās significatur rebecca nāq̄ patiencia interpretatur ecclesia vero militans exercitata fuit in patiencia. primo in persecucione iudeorum. secūdo in persecucione tyrannorum. et tertio magis erit i persecucione antixp̄i ⁊ satellitum suorum propter ꝙ dici potest paciētia i abstracto sicut notabiliter largus ipsa largitas nominatur. licet autē omnes xp̄iani tam boni q̄ mali sint ꝑ baptismū regenerati. tamen adhuc vsq̄ ad mortē quodā mō sūt in vtero ecclesie nā mors sanctorū dicitur eoꝝ natale qꝛ ex ecc̄a militāte nascūt̄ ad vitā gl'ie sic igit̄ boni q̄ ꝑ iacob significāt̄ ⁊ mali ꝑ esau significati. s̄m illud malachie. i. Jacob dilexi esau vero odio habui dicit dn̄s i vtero matris sese tollidūt quia

moꝛibus diſſenciũt ꝫ boni malos ſupplã tant. Nã in pñti merent ad gl̃am exaltari qua mali demerent puari. Scdm bñficium ipſi Jacob pꝛiarche collatum fuit in hoc ꝙ iam adultus luctauit cũ angelo ꝛ benedictõem obtinuit ab eo Gen. xxxij. qđ notatur ꝟ cum dꝛ (ꝛ in fortitudie ſua directus ẽ cum angelo ꝛc) Moꝛalit autẽ hoc faciũt boni ꝑ Jacob ſignificati. nam in pñti mereñt ad angelorum ordines exaltari.

Capi. xiij.

IOquẽte effraym ꝛc.) hic arguit magnitudo populi iſrl̃ de duplici bñficio dei quoꝝ vnũ erat preteritũ tempe oſee ſcz beneficiũ eductõnis de egypto ſub pacto ſeruiẽdi deo ꝛ tanꝗ ingratus multiplicit receſſit ab eo. ꝫ ꝗa iſtud moꝛalizatũ ẽ ſup. xi. ca. ideo ꝑtranſeo. Secũdũ vero bñficiũ erat adhuc tempe Oſee futurũ quod ponit verſus finẽ capli (de manu moꝛtis liberabo eos ỏ moꝛte redimã eos ꝛc) qđ exponũt iudei ꝛ aliꝗ doctoꝛes catholici lr̃aliter. de liberacõne populi. de captiuitate babilõis. ego autẽ ad lr̃am expoſui de liberacõe nature humane a coꝛrupcõe que futura ẽ per reſurrectõem hominũ ad vitã immortalez inchoata tamẽ fuit i reſurrectõe xp̃i ꝑt qđ cum eo ſurrexerũt multa coꝛpa ſcõꝝ vt dꝛ Math. xxvij. ꝛ ſic expoſicõ mea reſpectu aliarum eſt ſpũal nec apparz mihi alia cõueniẽcioꝛ hic ponenda.

Capitulũ. xiiij.

CReat ſamaria qm̃ ad amaritudinẽ cõcitauit deũ ſuũ ꝛc.) ꝟ ad lr̃am ponit cõcluſio reſpectu p̃cedencium q̃ dicta ſunt ỏ captiuacõe decẽ tribuũ in quoꝝ regno ſamaria metropol erat ꝛ in ea ydolatria vigebat. Moꝛalit ãt p decẽ trib⁹ ydolatras ſignat ydolatrantiũ vniuerſitas eo ꝙ denari⁹ ẽ nũerus pfcũs et limes numeroꝝ qꝛ nũeri ſeqñtes ſunt replicacões ipſi⁹ vel pciũ eius. vndeci eni ẽ vnũ ꝛ decem. duodeci duo ꝛ decẽ ꝛ ſic cõ ſequẽter vſq; ad vigiti. i. bis decẽ. xxx. ter decẽ ꝛ ſic ꝛſequẽt igit ꝑ deſtructõez decẽ tribuũ ſignat deſtructõ oim ydolatrantium qđ iam ꝑ maiori pte factũ eſt ꝑ p̃dicacõez apoſtoloꝝ ꝛ alioꝝ ſequẽciũ. Naz idolatria ceſſauit ꝑ mũdũ exceptis ꝗbuſ dã barbaris ꝛ paucis q̃ dicunt habitare iuxta polum articũ. (Conuertẽ iſrael ad dñm) ꝟ ad lr̃am ꝓpheta denunciat ꝓpter ſuauitatẽ diuine mie poſtꝗ denũciauẽat ei multiplicit ſeueritatẽ ſue iuſticie more boni ſamaritani poſt vinũ moꝛdicatiuũ infundẽs oleũ lenitiuũ. Sciendũ tamen ꝙ hebrei ꝛ aliqui doctoꝛes catholici totũ iſtud capitulũ exponunt lr̃aliter de libẽacõne populi iudaici a captiuitate babilonica. Ego autẽ ipſum expoſui ad lr̃az de liberacõe populi ꝑ xp̃z facta. ꝛ ideo mea expoſicõ ſpũalis eſt reſpectu aliarum ꝓpter qđ de alia ꝑtrãſeo ꝛ qꝛ mihi non occurrit oueniẽcioꝛ hic ponẽda.

Explicit Oſeeas ꝓpheta.

Incipit Joel ꝓpha. Ca. i.

VErbũ qđ fcm̃ eſt ad Joel ꝛc.) ſeqꝫtur (r̃ſiduũ eruce comedit locuſta ꝛc) ꝑ illa ꝗtuoꝛ coꝛroꝛes decia terrenaſcencia in r̃gno iudee ſignantur miſtice. Quatuoꝛ vaſtacia viriditatẽ virtutũ in regno anime que ſunt. delcãtio mala in appetitu. cõſenſus in opus pcti. opis oſummatõ. ꝛ ſeqns conſuetudo. Jõo ſ̃bditur (expergiſcimini ebrii)qꝛ ſicut ſomn⁹ tenet ſenſus ligatos ꝛ ebrietas rõez. ſic oſuetudo praua tenet hoiez in pctõ ligatũ ꝓpter malũ habitũ inclinãtẽ Jõo ſ̃bditur (flete ꝛ vlulate oñes q̃ bibitis vinũ in dulcedine) ꝑ vini potacõez q̃ maxie decipit intelligit vſus indebitus alioꝝ delectabiliũ carnis ꝛ mundi (quia p̃ſt ab oꝛe vr̃o). i. liz ad hoꝛã delectẽt tñ in ꝑpetuum cruciãt (gẽs eni aſcẽdet ſup terrã). i. multitudo ſpũum malignoꝝ q̃ dꝛ gens eo ꝙ gentiles eos antiq̃tus in ydol colebãt (foꝛtl.) Job. xli. Nõ eſt ptãs ſup terrã q̃ ei cõpetur (ꝛ innũerabil) ꝗa multitudo demonũ ẽ valde magna. dꝛ ei Math. v. in vno hoie erat legio demonũ (dẽtes ei⁹ vt dẽtes leonis) ꝑ qđ ſignatur crudelitas demonũ (poſuit vineã meã in deſtꝫo ꝛc) ꝑ vineam ſignificat eccl̃ia quo ad clerum ꝛ religiõis ſtat⁹ (ꝑ ficũ) eo ꝙ dulcedo deuocõis eẽ debet i r̃ligioſis (nudãs ſpoliauit eam) viz bonis gratuitis (ꝛ alibi facti ſunt rami eius) vulnerata in naturalibus quãtum ad malos clericos ꝛ relig

ꝛ religiosos. ideo subditur (plange quasi virgo accincta sacco sup viꝝ pubertatis tue) id est ꝑuata amplexib⁹ sponsi tui ihu xp̄i (perijt sacrificiū ꝛ libatō de domo domini) ꝑ sacrificiū intelligit̄ corp⁹ dn̄i per libaciōem sanguis que q̄ꝫtum ad malos sacerdotes qui indigne celebrāt ꝛ iudiciū sibi māducāt et bibūt. perit. ideo subdit̄ (ꝛ luxerūt sacerdotes) id ē deberēt lugere (depopulata est regio) qꝛ licet multi sint de eccl̄a nūero pauci tamē respectiue merito (deuastatū est triticū) id est eccl̄e debitū nutrimentū ꝓpter bone p̄dicatōis defectum (cōfusum est vinū ꝛ elanguit oleū) qꝛ vinū caritatiue correctōis ꝛ oleū pietatis multū deficiunt in plurib⁹ eccl̄e prelatis. ideo subditur (cōfuse sunt agricole) id est predicatores doctores ꝛ sacramenta ministrātes (qꝛ perijt messis) scz bonorum operū ꝓpter eoꝝ defectum in vita ꝑiter ꝛ doctrina. ideo subdit̄ (vinea ꝯfusa ē) id est eccl̄a (ꝛ ficus elanguit) id est deuotio religionis euanuit (malogranatuz ꝛ palma ꝛc̄) ꝑ istas arbores significātur ꝑsone diuerse in bono diminute. ideo ꝯcluditur (confusum est gaudiū a filijs hominum. Accingite vos ꝛc̄) Hic inducunt̄ ecclesie mistri ad emendaciōez vite per opera penitēcie cū dicit̄ (accingite vos ꝛ plāgite sacerdotes ꝛc̄) vt sitis alijs exempluz boni sicut fuistis occasio mali (qm̄ iterijt de domo dei vestri sacrificiū ꝛ libatō). i. eucaristie debita cōsecratio ꝑ indeuotōez vr̄am (sanctificate ieiuniū) per intencōez rectam ad deum ꝛ nō sicut ipocrite q̄ exterminā̄t facies suas vt appeāt homib⁹ ieiunātes vt dicit̄ Math. vi. (vocate cetū ꝛc̄) id est cōgregate subditos vr̄os in caritate (ꝛ clamate ad dn̄m) ꝑ deuotā oracōem (qꝛ ꝓpe est dies dn̄i) id est dies mortis in qua venit dn̄s ad ꝑticulare iudiciuz moriētis (nunq̄d nō corā oculis vr̄is alimenta ꝑierunt) scz sacre scripture ꝛ eucaristie perceptōe. q̄si diceret. sic nam i ecclesia p̄mitiua fideles ꝯmunicabant q̄tidie nunc autē vix semel in āno (cōputruerunt iumēta in stercore suo) Grego. Iumēta i suo stercore putrescere ē carnales homies in fetore luxurie vitaz finire (demollita sunt orrea ꝛc̄) id ē doctores ꝛ predicatores per malā vitam in quib⁹ tamē debent reponi victualia fideliū verbi ꝛ exempli. ideo sequit̄ (quid ingemuit animal ꝛ mugierūt greges armenti) id est simplices fideles quare passi sunt detrimētū boni et subdit̄ respōsio (qꝛ nō est pascua eis) id est exemplū bonum vite ꝛ doctrine a suꝑioribus suis ꝓpter qd̄ ꝓpheta recurrit ad dn̄m di. (ad te domine clamabo) ꝛ subditur cā cum dicit̄ (quia ignis) auaricie ꝛ lasciuie (comedit speciosa) scz ecc̄e que sunt clerici ꝛ religiosi ꝛ per ꝯsequēs alios. ideo subdit̄ (ꝛ flāma succendit omnia ligna regionis ꝛc̄) ꝛ quoniā hoc malum ꝓuenit a maiorib⁹. ideo sequit̄ (quoniā exiccati sunt fontes) id ē p̄lati doctores et p̄dicatores q̄ per indeuociōez sunt exiccati ꝛ sic nō intendūt fidelium saluti.

Capitulū. ij.

Canite tuba in syon) precedēs capitulū expositu z est mistice d̄ uastacōne ecc̄ie per culpā. ideo presens capitulū ꝯsequēter exponendū ē mistice de eius expiatōe per penā qd̄ maxie fiet antichristi persecutōe que erit ad purgationē electoꝝ. sic ergo dicit̄ (canite tuba) scz predicatōis de qua d̄r ysa. lviij. q̄i tuba exalta vocē tuam (in syon) id ē in ecclesia. et quid sit p̄dicandum subdit̄ (q̄a venit dies domini) id ē pūiciōis eius per antixp̄m qui in dicta purgacōe erit ei⁹ instrumētum. nam de⁹ ita potēs est ꝛ bon⁹ q̄ hominū malis voluntatib⁹ vtit̄ ad bonū vt seuicia tirānoꝝ ad gloriā martirū (quasi mane expassuz ꝛc̄) quod velocit̄ videtur ab oriēte in occidentez ꝛ sic erit aduentus exercit⁹ antixp̄i (similis ei nō fuit) qꝛ nunq̄ꝫ talis ꝑsecutio fuit (ante faciez eius ignis vorās) hoc dicit̄ de p̄nuncijs antixp̄i (ꝛ post eum vrens flāma) nā pt⁹ antixp̄i mortē erit ignis ꝯflagratiōis elementoꝝ (quasi ortus voluptatis terra coram eo ꝛc̄) nam status mundi erit valde delectabilis ante ꝑsecutōem antixp̄i r̄spectu tempis sue ꝑsecutōis oppositis enim iuxta se cōtrarijs maiora ꝛ minora videntur. p̄. Elenchoꝝ (neqꝫ est qui effugiat eū) yꝑbole est quia pauci effugiēt ei⁹ manū (quasi aspectus equoꝝ ꝛc̄) nam antixp̄s ꝛ eius exercitus erunt valde terribiles in

aspectu (⁊ veloces in discursu sicut sonit⁹ flāme ignis deuorātis stipulā ꝛc̄) qꝛ sicut stipula nō potest resistere flāme. sic nec fideles anticristi violēcie ꝑ corꝑalē defensionē. sed tantū ꝑ paciencie ꝟtutem (viri i vijs suis gradientur ⁊c̄) qꝛ satellites anticristi i mal' suis ꝓsꝑabunt̄. sed qm̄ pena cōmiata aliqñ ꝑ penitēciam tollit̄ vl' minuitur iō subdit̄ (nūc ergo i toto corde vestro ꝯuertimi ad me dic̄ domi⁹ ⁊c̄) ⁊ quoniā dñs post tempestatē tranquillū facit. ⁊ post lacrimacionē ⁊ fletū gaudiuꝫ et exultacionē ifundit. vt d̄r thobie. iij. ideo finita tribulacōe antixp̄i. vl' cui⁹ libꝫ alterius tyrāni ꝑsequētis ecc̄aꝫ potest dici qđ postea subdit̄ (zelatus est dñs t̄raꝫ suā.) .i. ecc̄aꝫ (⁊ peꝑcit ꝓpl'o suo) nam citra cōdignū est ei⁹ punicō (⁊ dixit ꝓpl'o suo ecce ego mittā vobis frumētū ⁊ vinū ⁊c̄) ꝑ q̄ significātur d̄ine ꝯsolacōes que dātur fidelib⁹ post ꝑsecucōes (⁊ nō dabo vos vltra opprobriū) qđ verū ē simplicit̄. de ꝑsecucōe antixp̄i futura. qꝛ post illā nō erit alia (⁊ eū qui ab aq̄lone ē ⁊c̄) .i. diabolū ꝟm illud Jeremie. i. Ab aquilone pādet̄ omne malum vel ꝑ hoc intelligitur antixp̄us in quo erit diabolus (ꝓcul faciam a vobis eos) in infernum retrudēdo (faciem eius contra mare orientale) quod est mare mortuū ꝓpter quod significat infernum (⁊ ascendet fetor eius ꝛc̄) id est ipsi⁹ antixp̄i ⁊ exercitus sui qui ꝓ magna parte cum ipso antixp̄o fulminabit̄ ⁊ corꝑa fulminata horribiliter fetent (exulta ⁊ letare) tu eccl'a (nolite timere anīalia regionis) id est vos simplices xp̄iani (qꝛ germinauerunt speciosa) id ē clerici (⁊ filij syon exultate) id ē vos filij eccl'e (quia dedit vobis doctorem iusticie) scꝫ heliam ⁊ enoch (⁊ descendere faciet ad vos ymbrem) id est doctrinam salutiferā (sicut a principio) scꝫ eccl'e quo tempe vigebat predicacō apostoloꝝ (⁊ reddam vobis annos quos comedit locusta) quia post mortem antichristi dabit̄ tempus penitendi deceptis ab ipso (⁊ non ꝯfundetur popul⁹ me⁹ in sempiternū) nam antichristi ꝑsecucō erit vltima (⁊ erit. post hec effundam spiritū meum suꝑ omnē carnem) nam antixp̄o mortuo omnes gentes conuertentur ad christum (⁊ dabo ꝓdigia in celo ⁊ in terra ꝛc̄) scꝫ in aduentu christi ad iudicium venientis.

Capitu. terciū.

Quia ecce in diebus illis ꝛc̄) In hꝫ capitulo ponitur ꝓcessus iudicij finalis in quo nō occurrit mihi alia expoſicio conueniens q̄ꝫ litteralis iō ꝑtranseo.

Explicit Joel. ꝓpheta.

Incipit Amos.

Verba amos ꝛc̄) sequitur (sup tribus sceleribus damasci) Per damascū qui interpretat̄ bibens sanguinem. significatur oppressor innocentuꝫ. quia manducat ⁊ bibit sanguinē ipsorum. ꝑ tria ⁊ quatuor scelera que faciunt septem significatur vniuersitas viciorum. sicut dicit Grego. omel'. xxv. Septem ergo demonia maria habuit que vniuersis vicijs plena fuit. ⁊ sic oppressor innocentū dicitur plenus omnib⁹ vicijs id est multis (non ꝯuertam eum) quia talis q̄ꝫtum est de se indignus est misericordia dei. licꝫ de⁹ aliqñ ꝯuertat eum ex gracia speciali (eo ꝙ triturauerit in plaustris ferreis) id est nimis crudeliter tractauerit (galaad) id est communitatem innocentū Interpretatur enim galaad aceru⁹ testimonij ꝓ innocentibus vero contra opp̄ssores eorum est aceru⁹ magnus testimoniorum in sacra scriptura ⁊ dictis sanctorum (⁊ mittam ignem in domum azael) Per azael qui rex erat damasci intelligit̄ principalis inter oppressores innocentuꝫ ⁊ ꝑ domum eius. ei⁹ satellites in opprimēdo innocentes ⁊ ꝑ (benadab) qui fuit filius ei⁹ oppressoris imitatores omnes istos deuorabit ignis gehēne ⁊ ꝯsimiles (⁊ cōteram vectem damasci) .i. fortitudinem oppress.

oppressoris innocentum temp̄alez(⁊ dis
p̄dam habitatorem de campo ydoli)id ē
de possessione oppressoris dicti qui tanq̄
ydoluz colitur a satellitibus suis(⁊ tenē/
tem sceptrum)id est dominiuz (de domo
voluptatis)id est domo oppressiōis in
qua deliciose viuitur de bonis alienis.vn
de cōmuniter dicitur de vino precioso qd̄
est vinum p̄donum(⁊ transferetur popu/
l⁹ syrie cirenē)Per syriā que sublimitas
interpretat̄ sup̄bia significatur.cirene ve
ro interp̄tatur hereditas.De sup̄bo vēo
dicit̄ Eccl̄a.xix.Putredo ⁊ vermes here
ditabunt illum.igitur popul⁹ syrie trāsfer
tur cirenem quādo sup̄bus moritur ⁊ tra
ditur vermibus corrodēdus.(Sup̄ trib⁹
scelerib⁹ gaze et sup̄ quatuor nō conuer/
tam ꝛc̄.)exponatur sicut in p̄te preceden/
ti.p̄ ciuitates philistinorū hic expressas.
ad literam significātur eorum habitato/
res qui iudeos fugientes a facie caldeo/
rum vendiderunt ydumeis cum tamē de
buissent eis dare patrociniū. Moralit̄
autē per istos philisteos significantur illi
qui recipiūt ad religionē fugientes de se/
culo ꝓpter incentiua viciorū ⁊ tamen fa/
ciunt eos peioēs q̄ ante quod fit aliquā
do per nimiū rigorez qui facit eos aposta
tare ⁊ significatur p̄(gazam)que interp̄
tatur robusta.aliquādo vero per nimiaz
relaxacionē ad carnalia ⁊ significat̄ per(
acharon)que interp̄tatur pascua.aliquā
do vero malis exemplis sup̄ioꝝ ⁊ signifi/
catur p̄(aschalonē)que interp̄tat̄ ignis
infamis.aliquādo vero inordinato zelo.
⁊ significat̄ p̄ (azotum)que interp̄tatur
ignis patruelis mei ꝓpter quod penā do
min⁹ istis ciuitatibus cōminatur.(Sup̄
tribus scelerib⁹ tiri ꝛc̄)hoc exponat̄ vt su
pra sciendū q̄ tiri eādem crudelitatē fece
runt ad litteram fugitiuis de isrl̄ ad eos.
ꝓpter quod eādem penam meruerūt cuz
philisteis ⁊ eadē est moralitas que ponit̄
precedēti p̄te sed additur sup̄ maliciā phi
listinoꝝ qd̄ sequit̄(⁊ non sint recordati fe
deris fratrū)id est caritatis fraterne i be
ne regendo ⁊ nutriēdo fugientes ad eos
de seculo.(Sup̄ trib⁹ sceleribus edom)
exponatur vt supra Edom autem sangui
neus interpretat̄ ꝓpter quod detractorez

significat qui pascitur animaꝝ sanguine
quas gladio lingue necat Psalmo.lvi.li
gua eorum gladius acutus.ideo subdit̄(
eo q̄ p̄secutus sit in gladio fratrē suum)
id est p̄ximuz(⁊ tenuerit vltra furorez su
um)quia taliū ira non quietat̄ q̄diu vix/
erint ꝓpter quod est ira demonis ⁊ nō ho
minis.(Sup̄ tribus sceleribus filiorum
amon ꝛc̄)exponat̄ vt supra.p̄ amon q̄ in
terpretat̄ populus me⁹ significātur cleri
ci ⁊ religiosi qui sunt vn⁹ populus inquā
tum clericat⁹ diuiditur cōtra laicatū(eo
q̄ dissecuerint pregnātes galaad) p̄ q̄s
significantur pauperes religiosi p̄ati fru
ctificare in ecclesia dei.ꝫ clerici ⁊ diuites
religiosi mali dissecant eos impedientes
p̄dicationem eoruz ⁊ cōsilia confessionū
(ad dilatandū terminū suuz)id est famā
suam principatum vel questum(⁊ succē/
dam ignem)scz gehēne(in muro rabbe)
.i. sup̄bie eorum.nam rabba magna int̄/
pretat̄(in die belli)id est finalis iudicij in
quo domin⁹ pugnabit contra sup̄bos(⁊
ibit melcon in captiuitatez)per melcon q̄
rex eorum interp̄tat̄ diabol⁹ significatur
De quo dicit̄ Job.xij.Ipse est rex sup̄ om
nes filios sup̄bie in captiuitatē scz infer/
ni.nam data sentencia finalis iudicij cuz
angelis suis ⁊ alijs damnatis in inferno
retrudetur.

Capitulū.ij.

Hec dicit domin⁹ sup̄ tribus scele
ribus moab ꝛc̄) exponatur sicut
capitulo precedēti q̄tum ad tria
⁊ quatuor scelera(eo q̄ incendēit ossa re
gis ydumee)per moab q̄ ex p̄re iterp̄tat̄
quilibz blasphemus significatur. Unde
blasphemis dicitur Jo.viij. Vos ex p̄re
diabolo estis.per regem ydumee potest i
telligi christ⁹ qui est rex omnis terre.per
ossa vero xp̄i intelligitur fortitudo sue di
uinitatis quā impugnāt blasphēi ⁊ maxi
me iudei sarraceni ⁊ heretici mlti(⁊ mit
tam ignem in moab ⁊ deuorabit edes ca
rioth)que sonat opida per que significā/
tur hereticorū conuenticula(⁊ morietur
in sonitu moab)id est in sonitu belli sp̄ū/
um malignorum contra ipsum(⁊ disper
dam iudicem ꝛc̄)id est heresiarchā ⁊ dis/
cipulos eius. (Super tribus sceleribus

iuda ꝛc̄) Per iudā qui cōfitens interp̄tat̄
quilibꝫ ypocrita significat̄ qui cōfitetur
se nosse deum factis autē negat (eo ꝙ ab
iecerit legem dn̄i ꝛc̄) ypocrita ei abiecit le
gem dn̄i ꝑ suas fictōes falsas (decepunt
ei eos ydola sua) scꝫ ambicio ⁊ auaricia
ꝓpt̄ que fingit ipocrita (post que abierūt
patres eoꝝ) scꝫ ꝓphe. falsi ⁊ pseudo apl̄i
(⁊ mittā ignē in iuda ⁊c̄.) nam ignis ge
hēne deuorabit ypocritas ⁊ sequaces eo
rū (Sup̄ trib⁹ scel̄ib⁹ isrl̄) per isrl̄ qui de
um vidēs iterp̄tatur. cler⁹ generalit̄ sig
nificat̄. ⁊ sicut ꝓpl̄s isrl̄ coluit vitulos au
reos vt habet̄. iij Re. ⁊. ꝛ. sic mō cler⁹ pro
magna ꝑte. nam ꝑ vitulū significat̄ car
nis petulācia ⁊ ꝑ aurū auaricia quib⁹ vi
cijs multi de clericis sunt itenti ita ꝙ ꝓp
ter suā auariciā frequēter subuertunt iu
sticiā. iō subdit̄ (ꝓ eo ꝙ vēdiderit argēto
iustum). i. iusticiā eam in iudicō ꝑuerten
do ex allegacōne falsa ⁊ inclinacōne ma
la iudicū cupidorum (⁊ paupem ꝓ calci
amentis) id est ꝓ re modica paupem cō
demnātes (⁊ viam humiliū declināt) q̄a
faciunt eos declinare a strata publica ꝓ
pter magnitudinē ⁊ multitudinē equorū
suorum ⁊ famulorū (⁊ filius ac pater ier̄t
ad puellam) id est sacerdos ⁊ cleric⁹ decli
nauerūt ad luxuriā (vt violarēt nomē san
ctum meū) mirātur eni aliqn̄ laici ⁊ scan
dalisant̄ de hoc ꝙ domin⁹ ꝑmittit sibi ser
uiri a talib⁹ ministris in altari (⁊ sup̄ ve
stimentis pignoratis accubuerūt) sunt ei
aliqui sacerdotes intātū cupidi ꝙ a pau
ꝑibus sibi satisfacere nō potentibus acci
piūt ab eis vestimēta necessaria ꝓ pigno
re cum gratis eis deberēt remittere (ego
autē) hic iuxta cleri maliciā ponūtur dei
beneficia clericis collata vt opposita iux
ta se posita magis elucescāt ⁊ p̄mo ponit̄
vnū beneficium ꝯmune omniū cum d̄r (
ego āt ext̄minaui amorreū ꝛc̄) amorre⁹ in
terp̄tatur amare loquēs. Ideo significat
diabolū amaritudinē pcti homib⁹ persua
dentē. ipse est eciā fortis ꝑ potēciam ⁊ al
tus ꝑ supbiam. tamē exterminat⁹ fuit ꝑ
xp̄i mortē. ⁊ subditur bn̄ficiū speciale cle
ricorum cū dicit̄ (ego sum qui ascendere
vos feci) de statu laicali tenebroso ꝑ igno
ranciam ad clericalem dignitatem ⁊ sciē
ciam (⁊ eduxi vos in deserto quadragin
ta annis) ꝑ numerū quadragenarium si
gnificatur ꝑfectio penitencie que debꝫ es
se in ministris eccl̄e (vt possideretis terrā
amorrei) id est celum empirreū a quo de
us deiecit diabolum ꝑ amorreum signifi
catum vt predictum est (Et suscitaui de fi
lijs vestris ꝓphetas) id ē predicatores (Et
de iuuenibus vestris nazareos) id ē r̄ligi
osos (nunquid non ē ita) quasi dicerꝫ. sic
ē manifestuꝫ quod non potest negari. nā
patet omnib⁹ ꝙ de clero multi facti sunt
predicatores ⁊ multi religiosi (⁊ ꝓpina
batis nazareis vinum) id ē religiosos in
ducebatis ad vota sua transgrediendu
sicut faciunt aliquādo mali clerici (⁊ pro
phetis mandabatis. d. ne ꝓphetetis) nā
aliquando prelati duri ac sacerdotes cu
rati predicatores paupes impediunt ab
actu predicandi. Et subditur pena delicti
cuꝫ dicitur (ecce ego stridebo sup̄ vos ꝛc̄.
) id ē grauiter puniam (⁊ peribit fuga a
veloce ꝛc̄) quia nullus dei punicōnem po
test effugere ꝑ velocitatem vel fortitudi
nem seu ꝑ armorum defensionez vel equi
fortitudinē seu ꝑ animositatem vel quem
cunqꝫ modum alium siue viam.

Capitu. terciū.

Audite verbuꝫ quod locutus est
domin⁹ sup̄ vos filij israel) In fi
ne precedentis capituli ostensuꝫ
est ꝙ punicio clericorum malorum ē ine
uitabilis. hic ostendit̄ ꝙ est racōnabilis.
⁊ hoc ꝓpter maiorem ingratitudinē eoꝝ
de beneficijs diuis cū dicit̄ in ꝑsona dn̄i
(tm̄modo vos cognoui). i. ad mihi mini
strandū vos elegi. idcirco (visitabo super
vos omnes iniquitates vr̄ās) ita ꝙ nihil
remāebit impunitū (nūquid ambulabūt
piter duo nisi eis ꝯuenerit) quasi diceret
sic cler⁹ mal⁹ nō pōt cū deo ambulare q̄a
nō ꝯformat̄ volūtati diuie (nūquid rugi
et leo i saltu ꝛc̄) totū istud ponit̄ ꝓpt̄ illud
qd̄ postea subdit̄ (rugiet leo q̄s nō time
bit) ꝑ leonē xp̄s significat̄. De quo dicit̄
Apoca. Vicit leo de tribu iuda. ipse vero
terribiliter rugiet in finali iudicō ⁊ iste ru
gitus ē valde timend⁹ ⁊ specialit̄ clericis
pctōribus quib⁹ ꝑ scripturas ꝓphetaruꝫ
est nunciatus. Ideo subdit̄ (domin⁹ de⁹
locut⁹

locutus est quis non prophetabit.) Pro/
phete enim fuerunt organa diuina ⁊ ideo
spiritusancto inspirati nō poterant ñ loq̄
sicut nec organa materialia possūt retinē
sonū cū fuerint insufflata (Auditū facite
) hic ostendit̄ punicō malorū clericoꝝ ra
tionabilis in respectu. culpe laical. cū dr̄ (
auditū facite in edib⁹ azoti) q̄ interp̄tat̄ i
cendiū (et in edibus egypti) que interp̄ta
tur tenebra. ꝓpter qd̄ per istas edes signi
ficatur conuersacō laicorum qui carent
luce sciencie ⁊ cōmuniter incensi sunt ig/
ne cupiditatis ⁊ luxurie. ꝫ multo plus in
censi sunt mali clerici. ideo sequit̄ (cōgre/
gamini sup̄ montes samarie) p̄ quos sig
nificant̄ eccl̄e p̄lati eo q̄ samaria interp̄
tatur custodia domini (⁊ videte insanias
multas) quas faciūt mali p̄lati ⁊ eorum
clerici. ⁊ subdit̄ pena cum dr̄ (tribulabit̄
⁊ circuiet̄ terra). i. eorū cupiditas terrēa
tribulabitur inferni pena. qr̄ tamē aliqui
sunt boni. subdit̄ (quomō si eruat pastor
de ore leonis). i. diaboli. sicut dicit̄ p̄. Pe
tri quinto. Aduersari⁹ vester diabol⁹ tan
q̄ꝫ leo rugiens circuit querens quē deuo/
ret. De cui⁹ ore eruunt̄ boni prelati ⁊ clēi
ci. qualiter āt eruātur ostendit̄ cū subdit̄
(in plaga lectuli) id est in regione lectuli.
p̄ quā significat̄ quies cōtemplacōnis (⁊
in damasci grabato.) p̄ quod intelligitur
eucaristie deuota sumptio. eo q̄ damas/
cus interp̄tatur victus. illi nāq̄ eruūtur
de demonis ore qui vacāt ɔtemplacōni
⁊ eucaristie sumptōni deuote.

Capitu. quartū

Audite verbum hoc Vacce pin
gues ⁊c̄) hic amos ꝓphetat con/
tra vxores principū samarie. per
quas significantur clericoꝝ beneficiato/
rum focarie que volunt delicate nutriri ⁊
p̄ciose ornari de bonis eccl̄e. Ideo sequit̄
(que dicitis domis vestris) id est amasijs
vestris (afferte ⁊ bibem⁹) id est laute vi/
uem⁹ ⁊ ad satisfaciendū eis p̄ malos cle
ricos grauatur ꝓpl's subiectus Ideo seq̄t̄
(que calumniā facitis egenis ⁊c̄) ⁊ sbdit̄
pena cum dicit̄ (⁊ leuabunt vos in cōtis
) id est baculis. p̄ quos significātur pene
temp̄ales quas incurrunt aliquādo pro
malis suis (⁊ reliquias vestras) id est ani
mas a corp̄ibus exutas. (in ollis feruen/
tibus) id est penis gehennalibus. (⁊ exi/
bitis de vita p̄senti p̄ ap̄turas) id est per
dissolucōnes armonie corp̄alis (⁊ ꝓijcie
mini i armon) qui interp̄tatur aceru⁹ tri
sticie ꝓpter quod significat penam gehē/
ne. (Venite ad bethel) hic ponitur dicte
punicōnis duplex causa. Vna est pecca/
torum cōtinuacio. Ideo subdit̄ (⁊ impie
agite). id ē agetis (⁊ ad galgalam ⁊c̄.)
ibi autez exercebatur ydolatria. ideo sig
gnificat auariciā que dicitur ydolorum
seruitus Eph̄. v. Alia causa est obstinatō
cum dicit̄ (dedi vobis stuporem denciuz
⁊c̄) id famē acutā et non estis reuersi ad
me. nam afflictio nō dedit vobis intellc̄z
quod est obstinacōnis magne signum et
idem significatur p̄ alias pēas que sequū
tur cum dicit̄ (ego quoq̄ ꝓhibui a vobis
ymbrem ⁊c̄) vsq̄ ibi (postq̄ autē fecero ti
bi hoc p̄parare in occursum dei tui ⁊c̄.)
Nam in p̄senti peccatores possunt ad de/
um reuerti ⁊ p̄ multiplices penas que ip
sis inferūtur aliquādo reuertūtur.

Capitu. quintū.

Audite verbum istud ⁊c̄) Per plā
ctū quē domin⁹ leuat sup̄ casum
dom⁹ isrl̄ significat̄ casus militā
tis eccl̄e plangend⁹ que notabiliter decli
nauit a p̄fectione patrum tam in ꝓpl'o q̄ꝫ
in clero ⁊ maxime plangend⁹ est. q̄a non
apparet remediū r̄leuacōnis ad p̄mū sta
tum Ideo dicit̄ (non adijciet vt resurgat.
⁊c̄) vnde adhuc subdit̄ (Vrbs vnde egre
diebātur mille ⁊c̄) id est regnum vel dioce
sis vel religio aliqua de quib⁹ erant mille
bellatores contra demones ⁊ vicia pau/
ci valde inueniūtur respectiue. ꝫ qm̄ emē
dacio non est simpliciter impossibilis. sb
ditur (Querite me ⁊ inuenietis) vita gra
cie (⁊ nolite querere bethel ⁊c̄.) In hijs
autem locis exercebatur ydolatria ꝓpter
quod significant mala loca vt ꝓstibula.
tabernas ⁊ alia in quib⁹ exercentur vilia
que sunt a fidelibus euitanda (ne forte ɔ
buratur domus ioseph) id est ecclesia vel
mens humana que est domus christi per
Joseph significati (qui conuertitis.) hic

tangitur casus ecclesie magis in speciali
⁊ p̄mo q̄ntum ad maiores quibus dicit̄
(qui cōuertitis in absinthiū iudiciū) pau
peres iniuste condemnando (⁊ iusticiam
in terra relinquitis) eam ꝓpter munera
diuitum omittendo (facientem arcturuz
⁊ orionem) constellationes sūt ideo signi
ficant bonos prelatos ecclesie Apoca. i.
Stelle septem angeli sunt septez ecclesia
rum .i. episcopi earum (⁊ conuertentem
i mane tenebras) illuminādo sua gratia
peccatores scz matheum ⁊ paulum ⁊ ali
os plures (⁊ diem in noctē) ɔtrarium per
mittendo iudicio suo nobis occulto (.qui
vocat aquas maris) id ē homines de sal/
sedine cupiditatis terrene ad celestis dul
cedinis degustationem eleuando (⁊ effū/
dit eas) per pluuiam salutifere doctrine
ꝓplm docendo (qui subridet vastitatez sr̄
robustum) .i. dyabolum de quo dicit̄ iob
xli. Nō est potestas super terrā que ei ɔ
paret̄ d̄ spoliatiōe vero eius gaudet de⁹
(Odio habuerunt corripientē in porta ꝛc̄
) hic scd̄o describit̄ casus ecclesie q̄ntū ad
minores qui rebellāt veritati facte per iu/
dicē vel dicte per p̄dicatorem iō subditur
(⁊ loquentē perfecte ꝛc̄) sed quia i istis sūt
aliq̄ potēciores ⁊ astutiores alijs domos
⁊ hereditates aliorum iniq̄ subtrahētes
de quibus subditur (idcirco pro eo q̄ diri
piebatis pauperē ꝛc̄) ⁊ subditur pena (do
mos quadro lapide edificabitis) cum sū
ptibus magnis (⁊ non habitabitis in eis
) quia scriptum est Isa. xxxiij. Ve qui pre
daris nōne ⁊ ipe p̄daueris Aliter potest
exponi de doctore vano qui edificat eccle
siam ⁊ non habitat in ea per gratiam Eo
dē modo exponatur qd̄ subditur (vineas
amātissimas ⁊c̄) ⁊ subditur causa (quia
ego cognoui mlta scelēa vr̄a) .i. peccata
contra deum (⁊ forcia) .i. grauia (pecca
ta vr̄a) cōtra proximuz (hostes iusti) id
est iusticie quia ponitur hic iustuz neutra
liter (ideo prudens) prudencia mundana

qualis est iudex malus ⁊ aduocatus fal
sus (in tempore illo tacebit) scilicz iudicij
ideo premonet eos ad bonuz dicens (que
rite bonum ⁊c̄) ⁊ sequitur causa cum di
citur (si forte misereatur dominus deus
exercituuz reliquijs ioseph) id est peniten
tibus qui sunt r̄liquie cristi per Joseph si
gnificati ⁊ quia vere penitentes sunt pec
cata lugentes sequitur (in omnibus pla
teis planctus) q̄ntum ad ciues (et in cun
ctis qui foris sunt) q̄ntuz ad campestres
(⁊ vocabunt agricolam ad planctum.)
id est religiosos laborantes circa agrum
dominicū vt adiuuent eos suis oratiōib⁹
ad deletionem suorum peccatorum. (Et
eos qui sciunt plangere) id est pauperes
qui ɔmuniter sunt in planctu dando eis
elemosinas scd̄m illud Danielis iiij. Pec
cata tua elemosinis redime et iiquitates
tuas in misericordijs pauperum (trāsibo
in medio tui) cordis compunctionez dā
do tibi (Ve desiderantibus diez domini
) hoc mistice potest exponi de primo aduē
tu cristi qui dicitur dies Roma. xiij. Nox
recessit dies autem appropinquauit hūc
autem diem iudei desiderauerunt et tam̄
in eius aduentu maiores per inuidiam ⁊
minores per maiorum deceptionez vt in
pluribus excecati fuerūt ⁊ sic dies domi
ni propter eorum maliciaz fuit eis ad dā
nationem ⁊ etiam ad destructionem tem
poralem ideo subditur (quo modo si fugi
at vir a facie leonis) iudei namq̄ rebella
uerunt romanis tempore neronis qui ꝓ
pter crudelitatem dicit̄ leo ij. Thimi. iij.
(Et occurat ei vrsus) per quam signifi ca
tur vespasianus qui propter dictaz rebel
lionem venit contra iudeaz (⁊ innitatur
manu sua super parietem) scilicet templi.
ad qd̄ vltimo fugerunt iudei (⁊ mordeat
eū coluber) p quā significat̄ tyt⁹ q̄ capto
tēplo iussit sacdotes occidi (odi ⁊ ꝓieci fe
stiuitates vr̄as) nā a tpe mortis cristi lega
lia fuer̄t mortua (aufer a via tumultum

carminum ꝛc̄).i.carmina leuitarum qui cessauerunt templo combusto(ꝛ reuelabitur sibi aqua iudiciuz)id est punicio iusta(abundans ꝛ magna)quia tunc iudi partim fuerunt occisi ꝛ ꝑtim captiuati (Nunquid hostias ꝛ sacrificiuz obtulistis mihi in deserto.)id est in templo propter mortem christi ꝓphanato.quasi dicerz n̄.(quadraginta annis)Tot eni anni a christi passione fuerunt vsqꝫ ad destructōem templi.ꝛ cum hoc duo anni q̄ nō computantur ꝓpter paucitatem vltra numeruz ꝑfectū(ꝛ portastis tabernacula moloch)qui interpretatur rex.ideo ꝑ hoc significatur tributum quod reddebant cesari. De quo dixerunt Johānis.xix. Non habemus regem nisi cesarez(Sidus dei vestri rēpha .figuras quas fecistis vobis) quod potest exponi de quodam falso messia quē receꝑunt post destructōnem templi.de quo exponebant illud Numeri.xxiiij.Orietur stella ex iacob.ꝛc̄.(Et migrare vos faciam trans damascum)que interpretatur potus sanguinis.quia pt⁹ eorū occisionem ꝑ romanos reliqui fuerūt vēditi ꝛ ad diuersas orbis partes deducti.

Capitu.sextū.

Ve qui opulenti estis in Syon) h ad litteraz arguitur malicia maiorum regis iude ꝛ israel ꝛ specialiter sacerdotum Unde ꝛ capitulo seq̄nti exprimitur amasias sacerdos qui multis plagis afflixit Amos ꝓphetam cuius filius Osias ipsum ꝑ tempora vecte transfixit.vt dicit Jheronim⁹ in ꝓlogo huius ꝓphete. Mistice vero ꝑ hoc significat̄ malicia p̄latorum ecclesie malorum ꝛ aliorum eisdem in malis ministrācium cuz dicitur(Ve qui opulenti estis de rapina in syon)id est ecclesia(ꝛ confidit's in mōte samarie)id est in regia potestate eo qd̄ in samaria erat palaciuz regale.vt dicit̄ iij.Regum vicesimoꝑmo.Aliqui nāqz p̄lati negocijs regalibus se ingerunt ꝛ gregem suuz derelinquūt vt libēius possint male agere confidentes de regia potestate ingredientes pompatice.vt patet i familijs equis ꝛ excessibus alijs.(Transite in chalanne ꝛc̄)id est considerate terras i fidelium(lacior terminus eorum termino vestro est.)id est si sunt magis diuites ꝛ magis honorati q̄ꝫ vos estis inter christianos.quasi diceret nō.Nam prelati cristianorum ꝛ clerici ditiores sunt ꝛ magis honorati q̄ꝫ aliarum gencium.ꝛ propter hanc ingratitudinem grauius punient̄. Ideo sequitur(qui seꝑati estis)in d̄i p̄sencia ab electis(ꝛ appropinquatis solio iniquitatis)vestros sb̄ditos peruerse iudicādo(qui dormitis in lectis eburneis)id est nimis curiose ꝛ sumptuose paratis ꝛ ibidem luxuriam exercetis.(qui comeditis agnum de grege ꝛc̄.)nimis carnaliter viuendo.(qui canitis ad vocem psalterij.) per hymnos ineptam leticiam exercendo(sicut dauid putauerunt se habere vasa cantici)quasi diceret. non est ita.quia dauid vtebatur psaltēio ad laudes domini decantandas.(bibentes in phialis vinum.)excessiue ꝛ nimis delicate.(ꝛ optimo vnguento delibuti)ꝛ ad odorem carnis vestre(ꝛ nihil paciebātur super contritiōe ioseph)id est populi sui temporaliter ꝛ spiritualiter afflicti(Quapropter.) Hic consequenter ponitur pena cum dicitur(quapropter nunc migrabunt ꝛc̄)scz de delectacōne presenti ad penaz inferni.(detestor suꝑbiam iacob)id est illorū qui alios calcare volunt.eo ꝙ iacob supplātator interpretatur(ꝛ domos eius ꝛc̄.) id est sequaces suꝑbie ipsorum(ꝙ si reliq̄ fuerint decem viri)ad dandum eis locū penitendi(ꝛ ipsi moriētur)in peccatis suis eo ꝙ tempe concesso sunt abusi(ꝛ tollet euz ꝓpinquus suus)id est demon sibi suggerens vilia die ac nocte.tollet eum ad penam gehenne ꝛ comburet eū infernali igne(vt efferat ossa.) id est opera de genere bona que dicuntur efferri quoniam non valent sic defuncto(ꝛ dicz ei qui in penetrabilibus domus est)id est d̄moni qui insidiatur viuentibus.(Nunquid adhuc est apud te.)scz aliquis adducendus ad ignem gehēne(ꝛ dicet ei)scilicet demoni sic querēti(tace ꝛ non recordēis nominis domini)id est non dicas aliq̄d vnde malus homo viuens habeat occasionē penitendi.Sic̄ ꝑ hoc qd̄ demō dixit Cypriano mago ꝙ crucifixus erat maior omnium.ideo Cyp̄anus conuersus

fuit ad cristum (quia ecce mandauit dñs) id est ꝑmisit ꝙ mali permaneant in fecibus suis ex eorum demerito. Apo. xxij. Qui in sordibus est sordescat adhuc (Et ꝑcuciet domum maiorem ruinis) id ē clerum malum permittet ruere de peccato in peccatum (ꝛ domū minorē scissionib⁹) .i. laicorum cōmunitatez in dissentionē sicut videmus per guerras eorum ad iuicem (nunquid currere queunt in petris equi) quasi diceret non. quia ē contra solitum cursum ꝛ sic assueti malis nō possūt agere bonum Jere. xiij. si potest ethyops mutare pellem suaz aut pardus varietates suas ꝛ vos poteritis bene facere cum didiceritis malum (quoniaz conuertisti .i. amaritudinem iudicium ꝛc̄) innocentes iniuste condemnando (qui letami in nihili) id est in bonis t̄renis. Jere. iiij. Aspexi terram ꝛ ecce vacua erat ꝛ nihili (qui dicitis ꝛc̄) attribuentes vobis potestatez a deo vobis datam. ꝛ subditur pena cuz dicitur (ecce ego suscitabo super vos gentē) id est demonum ferocitatem qui nomie gentil. significant̄ eo ꝙ a gentibus in idolis colebantur (ꝛ conteret vos) totaliter primo per culpam ꝛ post per penam

Capitulū vij.

Hec ostendit mihi dominus) hic ad literaz describitur duplex plaga q̄m ostendit dominus amos ꝓphete in terra venturaz Prima fuit locustarum germinancia corrodencium secunda fuit ignis d̄uorantis sed vtraqz fuit impedita Mistice per ꝓphetam qui oliz dicebatur vid̄ns vt habetur .i. Reg. ix. significatur bonus religiosus contemplationi diuine intentus qui tribulatione sup populum imminente debet vt deus eam auertat feruēter orare Potest etiam per plagam locustarum significari plaga detractorum qui rodere student vitam et famam bonoruz. Et per plagā ignis culpa cupiditatis ꝛ carnalitatis pro quaruz auersione debent religiosi deum exorare ꝛ tanto deuocius quanto plaga spiritualis maior peior est corporali (Et ecce dominus stans super muruz litum ꝛc̄) ad literaz per linitionem muri significatur circa regnum israel protectio dei ꝛ per cessationem linitionis subtractio diuine protectionis ꝛ hoc propter idolatrie vicium induratum per hoc igitur ꝙ amos constāter hoc denunciauit significatur ꝙ bon⁹ ꝛ constans predicator denunciare debet penam debitam peccatis magnatorum. per amasiam sacerdotem qui voluit ip̄m terrere ꝛ sic de terra israel effugare significantur mali sacerdotes qui ꝑ se ꝛ alios nituntur repellere veritatis predicatores ꝛ sicut in penam huius vxor amazie fuit adulterio polluta ꝛ ip̄e captiu⁹ ad terrā pollutam ductus ꝛ ibidem mortuus ꝛ filij eius ꝛ filie gladio occisi sic talis sacerdotis ꝑrochia polluitur vicijs ꝛ filij eius ꝛ filie spirituales cadūt gladio demonis ꝛ ip̄e ducitur ad terram pollutaz inferni que dicitur terra tenebrosa ꝛ ip̄e moritur bi morte scd̄a

Capl̄m. viij.

Hec ostendit mihi dominus deus ꝛc̄) hic ad literaz describitur punitio israelitarum per quam mistice significatur punitio malorum cristianoruz Circa q̄m sciendū ꝙ per vncinū fit scd̄a collectio pomorum scilicet illorū que sunt in alto ꝛ sic non possunt colligi sola manu ꝓpter quod vncin⁹ vltimam punitionem significat ꝛ sic dicitur (venit finis super populum meuz) scilicet peccatorem (Et stridebunt cardines templi) id est prelati qui grauius peccant q̄m alij et dicit stridebunt quia de pena inferni dicitur Mathei octauo. Ibi erit fletus ꝛ stridor dencium (et in omni loco) scilicet inferni (ꝓijcietur silencium) per clamorem cruciatorum (audite hoc) aure mentis vt peniteami ante tempus huius punitionis (qui conteritis pauperem) eo ꝙ non pōt se defendere. (dicentes quando transibit messis) vt sic possim⁹ mouere litē cū inocētib⁹ q̄ tp̄e messis sūt i pace (ꝛ sabbatū

in quo non licet opari.(⁊ apiemus fru/
mētum)id est exponem⁹ venale cum mlt/
tis tamē fraudib⁹. Ideo subditur(vt im/
minuam⁹ mensuram ⁊c̄.vt possideamus
in argento egenos in seruos ⁊ ancillas)
eo ꝙ non poterunt se liberare a debito er
ga nos (⁊ quisquilias frumenti venda⁹
)id est inutilia miscendo bono frumento
(Jurauit domin⁹)Hic ponitur dictoruz
pena ⁊ p̄mo corpalis cum dicit̄(Jurauit
domin⁹ in supbiam iacob)id ē firmit̄ sta
tuit eaz punire ⁊ p iacob q̄ supplantator
interp̄tatur supplātātes innocētes dictis
fraudib⁹ significant̄(nunq̄d sup isto non
ꝯmouebitur terra.)quasi dicerz sic scz p
guerras ⁊ pestilencias insurgētes ex dei
iudicio(⁊ ascēdet quasi fluui⁹)scz supplā
tator malign⁹ intumescēs supbe(⁊ eijcie
tur)de sua potestate(occidet sol in meri
die.)id est ꝓsperitas supbi cadet in etate
sua virili sicut frequēter contingit(⁊ con
uertā festiuitates vestras)scz mundanas
⁊ ineptas(in luctum)ꝓpter gaudium ve
strum ineptum(⁊ inducā sup omne dor/
sum saccū)ꝓpter curiositatis excessum(
⁊ sup omne caput caluiciū)ꝓ crispaciōe
criniū.(Ecce dies)Hic secundo ponitur
pena spūalis cum dicit̄(⁊ mittam famez
in terra ⁊c̄)quoniā ꝓpter mala potentuz
aliquādo terra suppoitur interdicto ⁊ sic
cessat diuinoꝝ sollēnis celebracio ⁊ verbi
diuini p̄dicacio saltem in pte(⁊ deficient
virgines pulchre)id est mulieres minuē/
tur a deuocōne(⁊ adolescentes in siti).s.
iusticie.

Capitu.nonū

Vidi dominū stantem)Hic amos
ꝓphetat contra regnum duaruz
tribuum in quo erat domi tēplū
⁊ p hoc significatur cōminacio dei super
ministros ecclesie militantis cum dicitur
(vidi dominū stantē sup altare)id est su
p ministros eccl̄e ad puniciōem sue mali
cie(pcute cardinē)id ē malum pontificē.
(⁊ cōmoueantur supliminaria)id ē puni
antur mali clerici ab eo supportati.⁊ sub
ditur causa cū dicit̄(auaricia eni in capi/
te omniū)id ē in ep̄o qui caput est eoruz
(⁊ nouissimū eorum in gladio cadet)id ē
minim⁹ de clero dei vindictā nō euadet(
nō erit fuga eis)scz a dei vindicta Ideo se
quitur(si d̄scenderint vsqz ad infernū)id
est si recurrerint ad ꝯsulēdū demones ꝓ
sua euasione.sicut fecit saul.p̄mi Reguz.
xxviij.(inde man⁹ mea educet eos)suum
recursum frustrādo(etsi ascenderint ī ce
lum)sanctos dep̄cando nō iuuabunt̄ ab
eis q̄a sunt indigni(etsi absconditi fuerit
in vertice carmeli)id est si fuerint confisi
de oracōnibus religiosorū eis nō valebit
quia ponūt impedimētum (etsi celauerit
se ⁊c̄)quasi diceret.hoc est impossibile.q̄a
nuda ⁊ apta oculis dei sunt omnia. He
breoꝝ quarto(etsi abierint in captiuitatē
⁊c̄)quasi dicerz ibi psequar eos superad
dendo afflictōem(⁊ domin⁹ de⁹ exercitu
um ⁊c̄)quasi diceret nō potest eius effcūs
impediri(⁊ ascendz sicut omnis riu⁹ ⁊c̄)
exponatur sicut in capitulo precedenti. (
Qui edificat) Hic loquitur de bonis ec
clesie ministris dicens(Qui edificat ascē
siōem suaz in celo)diuīa contēplando(⁊
fasciculum suum sup terram)opera pieta
tis exercendo(qui vocat aquas maris.)
.i. vere penitentes ad sui cognicōez(⁊ ef
fundit eas) p sanam doctrinam vt patz
in Paulo(Nūquid ⁊ filij ethiopum estis)
Hoc dicitur ꝓpter aliquos qui post diui
nam vocatōem ad vomitum reuertunt̄.
et sic peiores q̄z prius efficiūtur (Nūquid
non israel ascendere feci de terra egypti)
id est d̄ tenebris peccati.quasi diceret sic
ꝓpter quod reditus ad vomitum ꝓpter
ingratitudinem aggrauat peccatum. Et
sequitur pena cuz dicitur(ecce mādabo
ego et concuciam ⁊c̄. In die illo suscita/
bo tabernaculum ⁊c̄) Istud vsqz ad finē
capituli exposui lr̄alit̄ de aduētu xp̄i qd̄
alij doctores exponunt de reedificacione
templi p zorobabel et socios eius ⁊ sic ex
posicio mea litteralis est eciam spiritual̄
respectu illi⁹ exposicōis.ꝓpter qd̄ de alia
ptranseo quo ad presens.

Explicit . Amos. ꝓpha.

Incipit Abdias ꝓpheta

Visio abdie) que literaliter i
tellecta est de destructione
ydumee ꝓpter tria. s. ꝓpter
p̄sumptionez de sua fortitu
dine specialiter q̄tū ad sitū
terre ⁊ ꝓpter p̄sumptioem de magnitudi
ne sue sapiencie ibi (non est prudencia) et
ꝓpter odium fraternum ibi (ꝓpter inter
fectionem) Mistice vero per edom signifi
catur omnis p̄sumens d̄ sua fortitudine
corporali ⁊ similiter p̄sumens de sua sapi
encia seculari ⁊ similit̄ ꝑseuerans i odio
fraternali qd̄ est fatuum ⁊ iniquuz. nam
in morte deficit corporalis fortitudo in tā
tum q̄ moriens non potest defendere se
de musca. similiter sapiencia quia sicut di
cit Augustin⁹ in sermone de innocentib⁹
hac animaduersione ꝑcutitur peccator
vt moriens obliuiscatur sui. qui dū viuēt
oblitus est dei Similiter odium fraternū
multuz nocet morienti quia ꝓpter h̄ pau
ci valde compaciuntur sibi ⁊ sic patet de
structio presumentis maligni (⁊ in mon/
te sion erit saluatio) Istud vsq̄ ad finem
capituli literaliter exposui d̄ aduentu cri
sti ꝓpter quod de alia expositione pertrā/
seo sicut in fine amos prophete dictum ē

Explicit Abdias ꝓpha

Incipit Jonas ꝓpheta

Et factuz est verbum domi
ni ꝛc̄) per Jonaz quē domi
nus misit ad predicanduz
ꝯtra niniuē significat̄ euā/
gelij p̄dicator ⁊ nomē cōso
nat q̄r Jonas iterpretatur
columba p̄dicator autem debet eē simpli
citatis columbine ⁊ carens amaritudis
felle (filiū amathi ⁊c̄). i. veritatis sicut fi
lius dei dicitur qui eius instinctum sequi
tur Ro. viij. Qui spiritu dei aguntur hi fi
lij dei sunt ita filius veritatis debet esse p̄
dicator ip̄am simpliciter sequendo (vade
in niniuem ꝛc̄) que interpretatur spaciosa
ideo significat mundi vanitatem que dif
fusa est per totum orbem Unde cuidā r̄
ligioso predicanti contra vanitates mun
di quidā mordaciter dixit frater cōpati
mini mundo. nam emendabit se ⁊ cū fra
ter assereret oppositu ille subiunxit imo
quia religionem intrauit ⁊ sic frater con
fusus obmutuit (⁊ surrexit ionas vt fuge
ret in tharsis) nam alñ predicator ex hūa
na fragilitate declinat predicandi laborē
⁊ vt euitet magnatorum maliuolenciaz
(⁊ descendit ioppen) que interpretat̄ pul
cra. naz libenter declinat ad locū vbi sibi
pulcra facies ostenditur ⁊ bonū ꝯuiuiuz
prepatur (⁊ inuenit nauem euntē in thar
sis) que interpretatur exploratio gaudij.
⁊ ideo per hanc nauem intelliguntur per
sone que predicatorem inducunt vt trāse
at ad delectabilia mundi (et dedit naulū
eis) supportādo eos in aliquibus illicitis
(dominus autem misit ventum magnuz
ꝛc̄) id est contritionis spiritū quādo talis
predicator percipit defectum suum. Et
sic peccatum suum vere recognoscens
(mittitur in mare) id est in amaritudinez
penitencie (⁊ piscis suscipit eum ne subm̄
gatur). i. cristus per piscem significatus
in cui⁹ ore staterē inuenit petrus Mathei
xvij. suscipit penitentez ne desperans ab
sorbeatur. (. ⁊ erat ionas in ventre piscis
tribus diebus) per quos significantur a
mara contritio integra confessio ⁊ debi/
ta satisfactō (⁊ orauit ionas ꝛc̄) quia vere
penitens debet orare feruenter pro pecca
ti remissione ⁊ pro diuine gratie impetra
tione etsi fuerit oratō perseuerans exaudi
etur ideo subditur (⁊ exaudisti me) ꝓpter
quod post orationem sequitur (⁊ dixit do
minus pisci). i. cristo homini (⁊ euomit io
nam in aridam) peccatorez reducens ad
salutez.

Capitulum tercium

Et factum est verbum domini ad ionam secundo ꝛc̄) quoniā predicator agnoscens peccatuz suum debet ardenci⁹ exercere p̄dicacc̄nis officium Ideo sequit̄ (⁊ surrexit ionas) a sō/no negligencie (⁊ abijt in niniuē) ꝑ actuz diligencie (⁊ clamauit ⁊ dixit adhuc quadraginta dies ⁊ niniue subuertetur) ⁊ sb̄ intelligitur. nisi penitenciā egerit vt ex se/quētibus apparebit. ⁊ ideo per istos quadraginta dies intelligitur penitēcia perfecta. Unde moyses legitur ieiunasse quadraginta dieb⁹ Exodi. xxiiij. ⁊ Helias. iij. Regū. xix. ⁊ christus Math̄. quarto. tam̄ niniue subuersa fuit a statu culpe in statū gracie. scd̄m illud Prouerbioꝝ. xij. Verte impios ⁊ non erunt scz impij. Ideo se/quit̄ in fine capituli (⁊ vidit de⁹ opera eorum) id est approbauit (q̄a conuersi sunt a via sua mala. ꝛc̄)

Capitulū quartū

Et afflictus est ionas ꝛc̄.) sicut dictum est supra p̄mo capitulo. ꝑ Jonam significatur predicator qui aliquādo fugit laborem ⁊ plus debito fouet suam carnez Nam aliquādo bonus dormitat homer⁹. ⁊ sic in ꝓposito Jonas timens notari de falsitate ꝓphecie d̄siderabat sb̄uersionē niniue. ꝓpter quod per ipsum significatur predicator doctor vel prelatus quicūq; qui plus appetit cō/modum suum scz fame vel pecunie q̄ auditorum vel subditorū bonum spirituale Nam aliquādo plus dolent de boni tem/palis subtractōne q̄ de auditorum vl̄ plebis transgressione. Id̄o sequitur (⁊ egressus est ionas de ciuitate) egreditur enim prelatus de sua ciuitate quādo tam parū curat de subditorū suorum salute ⁊ tantū anxiatur de boni temꝑalis amissione (Et fecit sibimet vmbraculum) in delectacio/ne temꝑalium ⁊ idem significatur ꝑ ederam cito ꝓductam ⁊ cito arefactam. Nā huius mundi delectacōes sunt valde breues. ꝓpter quod de subtractione earum sapientibus non est dolendum. ꝓpter qd̄ ione dolenti d̄ arefactiōe edē dicitur a domino (putas ne bene irascēis tu) id est racionabiliter. quasi diceret non. sed valde irraciōabiliter.

Explicit Jonas.

ꝓpheta

Incipit Micheas.

Capitulū p̄mū.

Verbum domini quod factum est ad micheam.) qui interpretatur humi/litas. humilib⁹ enim diuina secreta reuelantur Math̄. xi. Abscōdisti hec a sapientibus ⁊ reuelasti ea ꝑuulis (Morastiten qui interp̄tatur hereditas. Nam vere humiles sunt celorum heredes Mathei quinto. Beati pauꝑes spiritu quoniam ipsorum est regnum celorū. (quod vidit suꝑ samariam) que interpretat̄ custodia domi. ideo ꝑ eam significant̄ prelati. (⁊ ierusalem) que pacifica interpretatur. ideo per eam religio significat̄ ⁊ de puniciōe istoruz ꝓpter suam maliciaz hic agitur. Ideo sequitur. (Quia ecce dominus egredietur de loco suo) non per localem motum. sed per punicōnis effectum. Unde sequitur. (Et consumentur montes.) id est principes ⁊ prelati (⁊ valles scindē/tur.) id est mali religiosi in humilitati. statu locati (sicut cera a facie ignis) scilicz infernalis Ideo subditur (Sicut aque que descendunt in preceps.) id est in inferni profundum (in scelere iacob omne istud) id est pro scelere superbi eo. quia iacob interpretat̄ supplantator. superbi vero principes ⁊ prelati alios volunt sub pedib⁹ tenere (⁊ in peccatis domus israel.) id est malorum religiosorum qui dicuntur domus israel eo ꝙ per contemplacōnem debēnt videre deum. ⁊ ipsi per mutacionez vident mundum (Qd̄ scelus iacob.) id ē superbi (Nonne samaria) id est eccl̄ia eo ꝙ samaria interpretatur custodia domi. nunc autem in eccl̄a maxime viget superbia (Et que excelsa iude) id est offensiōes plebis christiane (nonne ierusalem) quasi diceret sic. ⁊ ꝑ ierusalem significatur ecclesia cuius mali clerici ⁊ religiosi suis ex

emplis dant popularibus occasionē pec/
candi (⁊ ponam samariaz) id est ecclesiā
(in aceruū lapiduz) per dissipationē mo
rum permissiue tamen (⁊ detraham in
vallem) scilicet inferni (lapides eius) id ē
iduratos iniq̄tatib⁹ (⁊ fūdam̄ta ei⁹ r̄uela
bo. i. maliciaz ei⁹ occultā manifestabo ꝑ
penaz aptam (⁊ omnia sculptilia eius). i
consiliarij mali qui interrogantur sicut
idola (cōscindentur) id est gladio diuine
snīe punientur (⁊ omnes mercedes eius
) id est simoniaci contractus (comburen
tur igni) scilicet infernali (quia de merce/
dibus meretricis congregata sunt ꝛc̄) id
est sicut turpiter sunt adquisita ita pu/
nientur pena turpi. (Super hoc plāgam
ꝛc̄) per magnuz planctum ꝓphete signifi
catur ꝙ bonus cristianus flere peccata
debet ecclesie ⁊ maxime ꝓpter hoc quod
subditur (quia desperata ē plaga eius qꝛ
venit vsqꝫ ad iudaz ꝛc̄). i. vsqꝫ ad populū
ciuilez (nolite ānūciare in geth) que inter
pretatur torcular ideo significat religio/
nem in qua passio cristi debet meditari ꝑ
quaz cristi sanguis expressus est in torcu
lari crucis Est igitur sensus. nolite nūcia
re in geth ꝛc̄ id est vtinā ignorarent religi
osi cleri maliciam ne imitarentur ip̄am
(ne ploretis ꝛc̄) id est vtinaz nullo mō cēt
eis cognita scilicet verbo vel signo (trāsi
te vobis habitatio pulcra) id est vos cleri
ci mali q̄ gaudetis de declamatiōib⁹ hu
ius mundi ad ignominiam confusam in/
ferni (nō est egressa a) vicijs ꝑ penitēci (
ideo transeat ad penam

Capl'm .ij.

Ve qui cogitatis inutile) micheas
ꝓphetauit contra personas ma/
gnas capitulo precedenti h̄ pro/
phetat contra cōmunitatem populi dicēs
(ve qui cogitatis inutile ꝛc̄) isti sūt qui de
nocte malicias contra proximos meditā
tur ⁊ mane sequenti exequūtur ⁊ que sūt
illa subdit dicens (⁊ concupierunt agros
ꝛc̄) ꝓpter quod subditur pena cum dicit̄
(idcirco hec dicit domin⁹ ecce ego cogi/
to super familiam istam maluz) scilicz pe
ne (vnde non auferetis colla vr̄a). i. non
poteritis (⁊ sumetur super vos ꝑabola)
id est cantilena de vr̄a miseria (cum sua/
uitate dicentium) scilicet aduersariorum
vr̄orum de vr̄is miserijs gaudenciū (de/
populatiōe vastati sumus). hoc dicent in
personis vr̄is ⁊ per istam deuastationez
populi israel temporalem significat̄ d̄ua
stacio spiritualis populi cristiani de qua
gaudent spiritus maligni (Pars populi
mei) scilicz cristiani (ꝯmutata ē). s. a ciui
tate dei in ciuitatem diaboli ⁊ hec est ꝑs
peccatrix (quomodo recedet cum reuer
tatur ꝛc̄) diabolus eniz aliquando cessat
a tentatione vt sic homo confidat de sua
securitate ⁊ tunc diabolus rediens ꝓicit
cuz in ipocrisim que est grauior culpa qꝛ
sicut dicit Jero. Simulata sanctitas du/
plex est iniquitas (propter hoc non erit ti
bi mittens funiculū sortis in cetu domini
) id est non habebis partem cum electis
(Non loquamini ꝛc̄) ad literaz filij israel
mali non credebant verbis ꝓphetarum
de sua punitione futura ⁊ per istos signifi
cantur mali cristiani qui predicatiōes de
penis inferni reputant fictiōes contra q̄s
subditur (nunquid abb̄uiatus est spirit⁹
domini) loquēs in sanctis suis q. d. nō h̄
tempe suo habebit effectuz Cetera patēt
vsqꝫ ibi (⁊ eos qui transibant simpliciter)
id est pacifice (conuertistis in bellum) eos
iugulando (mulieres populi mei eiecistis
de domo deliciarum) interfectis viris ea
rum (a ꝑuulis earum tulistis laudem me
am) qua me laudabant de bonis adquisi
tis iuste per patres eorum ideo sequit̄ pe
na cum dicitur (surgite ⁊ ite) scilicet cum
diabolo ⁊ angelis eius sed quoniā bon⁹
vir dolet de peccatis quibus meruerunt
sic damnari ideo sequitur in persona viri
boni (vtinam nō essez vir habens spiritū
ꝛc̄) i. vtinā vt malū qd̄ video vel p̄dico su
per vos venturuz nō veniēt (stillabo tibi
ꝛc̄). i. nunciabo tibi ventura mala (Con/
gregatione cōgregabo ꝛc̄) istud vsqꝫ ad fi
nem capituli exponunt aliqui d̄ ꝓsperita
te in reditu captiuitatis babilonice. ego
aūt exposui literalit̄ de bōis spiritualib⁹
in aduentu p̄mo cristi ꝓpter quod exposi
tio mea non solū literalis sed etiam spūa
lis est respectu aliarum nec occurrit m̄ ꝯ
ueniencior hic ponenda

Et dixi ꝛc.) Postq̃ propheta arguit peccata vulgarium. hic cõsequẽter arguit peccata maiorũ populi isrl̃ per quos significantur maiores christianorũ. Et p̃mo arguunt̃ principes cuz dicitur (audite principes dom⁹ iacob) sequitur (nunquid non vestrum ẽ scire iudicium) quasi dicerz. scire debetis non solum speculatiue ꝫ eciã practice ꝛ tamen contrariũ est verum. ideo sequitur (qui odio habetis bonũ ꝛ diligitis maluz ꝛc.) ꝛ patet sentencia ꝛ sequitur pena cũ dicitur (tunc clamabunt dominũ in afflictione sua ꝛ non exaudiet eos). scd̃m illd̃ Prouerbioꝝ. xxi. Qui obturauit aurẽ suam ad clamorem pauꝑis ꝛ ipse clamabit ꝛ non exaudietur (hoc dicit domin⁹ de⁹) hic loquitur contra prophetas falsos veteris testamenti. per quos significant̃ falsi predicatores noui (qui seducunt populum) peccata diuituz excusantes propter questum (qui mordent dentibus suis) diffamantes eos qui non tribuũt eis ꝛ (predicant pacem) malis propter suam beneficienciam. ideo subditur pena cum dicit̃ (propterea vox nobis ꝛc̃). i. inferni pene tenebrose ꝛ confundẽtur extrema confusione ꝛ mutatur hic modus loquẽdi d̃ secunda persona ad terciã. (Verũtamen) hic arguit propheta cõmuniter omnes maiores per quã significatur predicator constans. ideo dicitur (verũtamen repletus sum ego fortitudine) ad arguendum constanter peccata maioruz. ideo subdit̃ (vt annunciem iacob scelus suum) id est potenti superbo qui alios calcat. Jacob eni supplantator iterpretatur (ꝛ israel peccatum suum) id est clero superbo. ꝛ quoniã isti frequẽter constituuntur iudices i foro seculari ꝛ ecclastico. ideo subditur (audite hoc pricipes) sequitur (qui abominamini iudicium) id est execucionem iusticie (qui edificatis syon in sanguinibus ꝛ iherusalem) Per syon eccl̃a. per iherusalem metropolim regalis curia significatur (ꝛ super dominũ requiescebant dicentes nunquid ꝛc̃.) promittentes diuinam protectionem. falso tamen (propter hoc causa vestri syon quasi ager arabit̃ ꝛc̃.) ad literam propter peccata maioruz populi iudaici iherusalem fuit destructa. Et similiter propter peccata maiorum populi christiani ecclesia spiritualiter pro magna parte destructa est ꝛ eciam corporaliter multum diminuta. Naz in africa ꝛ iudea pauci valde remanserunt christiani ꝛ vt dicitur in armenia sunt diminuti.

Capitulũ. iiij.

Et erit in nouissimo dierum ꝛc̃.) capitulum istud ꝛ quintum litteraliter exposui de profectu ecclesie sub eius capite domino nostro ihesu christo. propter quod hec exposicio nõ solum literalis est sed eciam spiritualis. Et ideo de alia pertranseo ꝛ quia mihi non occurrit alia conueniencior hic ponẽda.

Capitulũ. vi.

Audite que deus loquitur) Propheta hic arguit incredulos iud̃orum per quos significantur increduli christianorum qui sunt in duplici gradu. Nam heretici sunt increduli ꝟbo ꝛ facto. mali christiani facto. ad Thitum p̃mo Confitentur se nosse deum factis autem negant. Et sic propheta per que predicator euangelij significatur. dicit (Audite que loquitur dominus) scilicz mihi (surge ꝛ contende iudicio) constanter predicãdo) aduersus montes ꝛc̃) id est contra maiores (quia iudicium domini cum populo suo) scilicz peccatori ad ostendendum racionabilem ꝛ iustam eius punicionem. ideo subditur (Popule meus quid feci tibi ꝛc̃.) id est quã occasionem dedi tibi a me recedendi. quasi diceret. nõ potes ostendere (quia eduxi te de terra egipti ꝛc̃) id est de tenebris peccatorum per mortem meam (ꝛ misi ante te moysen) id est legem euangelicam (ꝛ aaron) id est ecclesie sacramenta per sacerdotes admistrata (ꝛ mariã) matrem domini cuius vita fidelibus est exemplar pergendi ad patriam (populus meus memẽto queso quid cogitauerit balach rex moab) scz nocere filijs israel. ideo per ipsum significatur diabolus qui dicitur Job quadragesimo p̃mo. Rex est super omnes filios superbie ꝛ semper querit iustis nocere (ꝛ qnid respõ

derit ei balaam) qui respondit ei prospe/
ra pro israel quod erat contrarium intē/
cioni sue. sic deus mala que querit diabo
lus contra iustos vertit ad diaboli con/
fusionem ⁊ iustorum gloriam sicut procu
rauit christi mortem que fuit ad eius ex/
altacionem ad Philippēses secundo. pro
pter quod ⁊ deus exaltauit illum ⁊ dona
uit illi nomen quod est super omne nomē
vt in nomine ihesu omne genu flectatur
celestiuz terrestrium ⁊ infernoruz ⁊c̄. Ad
diaboli deiectionem similiter procurauit
martirum occisionem quam deus ver/
tit ad eorum gloriam ⁊ diaboli confusio/
nem. (Quid dignum offeram ⁊c̄) Hic in
quirit propheta quomodo deo ꝓ suis be
neficijs debeat fieri recompensacio dig/
na. circa quod excludit primo falsam re
compensacionem dicens. (Et curuabo
genua deo excelso ⁊c̄.) quasi diceret sig/
na exteriora deuocionis vt oblacōnes ⁊
sacrificia non placent deo sine deuocōne
mentis ⁊ vita virtutis. Et subditur mo/
dus digne recompensacionis cum dicit̄.
(Indicabo tibi homo quid sit bonum.)
id est deo acceptum. (vtique facere iudi/
cium.) id est iuste viuere cum omnibus ⁊
diligere misericordiam cum indigentib⁹
(sollicitum ambulare cum deo tuo) eius
mandata diligenter custodiendo Ideo se
quitur. (Vox domini ad ciuitatem cla/
mat) id est in sacra scriptura (⁊ salus erit
omnibus timentibus nomen suum.) id ē
custodientibus mandata eius. (Audite
tribus ⁊ quis approbabit illud) quasi di
ceret. Pauci faciunt deo dictam recmo/
pensacōnem Ideo sbditur (Adhuc ignis
i domo impij) id est ardor fraudis ⁊ aua
ricie (⁊ thesauri iniquitatis ⁊c̄.) In domi
bus enim malorum christianorum freq̄n
ter inueniuntur talia. Et subditur pena
cum dicitur (Tu comedes ⁊ non satura
beris.) id est eucaristiam assumes ⁊ non
proficiet tibi sed nocebit (Et humiliacio
tua in medio tui) id est licet eleueris exte/
rius tamen deiectus es coram deo interi
us. (Comprehendes ⁊ non saluabis) id
est si facias bona de genere non erunt ti/
bi ad salutem propter defectum gracie. (
Et quos saluaueris in gladium dabo.)

id est bona que fecisti duz adhuc esses i
gracia per peccatum sequēs sunt morti
ficata. (Tunc seminabis ⁊c̄.) Per semē
intelligitur bonum verbum. (Per calci
acionem oliue) opus pietatis (Per mu
stum) spirituale gaudium que non pro/
sunt si mortificata fuerint per mortale
peccatum. Ideo sequitur (Et custodisti
precepta amri) id ē diaboli.

Capitulū. vij.

Ve mihi) Verbuz potest esse bo
ni prelati plangētis in populo
suo defectum boni ⁊ abundaci
am mali. Ideo sequitur (Quia fact⁹ suz
sic̄ q̄ colligit in autumno racemos vin
demie) id est remanentes post vindemi/
am qui sunt valde pauci ⁊ minuti respe
ctu prius collectorum. ⁊ sic frequenter
dyabolus primo colligit plures ⁊ maio
res. Unde dicitur Mathei septimo. La
ta est porta ⁊ spaciosa via que ducit ad
perdicionem ⁊ multi intrant per eam. (
non est botrus ad comedendum) Quia
pauci respectiue incorporantur christo
per fidem caritate formatam (precoq̄s
ficus desiderauit anima mea.) id est ha
bere bonas personas in dyocesi mea. ꝫ
non est ita Ideo subditur. (perijt sanct⁹
⁊c̄.) (Omnes in sanguine insidiantur
ad vocem dum proximis in corporibus
fama vel rebus possessis (malū manuū
suarum dicunt bonum) id est opera sua
mala dicunt bona sicut exactor dicit ꝙ
facit zelo iusticie vel propter bonum cō/
mune ⁊ princeps postulat. scilicz exacti/
ones ⁊ iudex in reddendo est. Nam eius
ballini ⁊ prepositi reddunt quod petit d̄
grauamine populi (qui optimus in eis
est) id est minus malus (quasi paliurus
) que est herba pungitiua. quia talis pū
git populi corda (⁊ qui rectus) respectu
peiorum (quasi spina de sepe) (Dies spe
culacionis ⁊c̄.) Hic ponitur predictorū
punicio diuina. Tunc enim videt ⁊ visi
tat peccata. Ideo sequitur (Nunc erit
vastitas eorum) non solum ab extrinse/
cis. sed ab intrinsecis. Ideo subditur. (

(nolite credere amico) q̃tumcũq̃ intio.
quia nulla pestis grauior ad nocendũ q̃
familiaris inimicus (filius contumeliam
facit patri) scz carnali ⁊ eciã spirituali. id̃
sequitur in persona boni prelati (ego autẽ
ad dominũ aspiciã) quia per ipsum soluz
possunt tanta mala r̃mediari (Ne leteris
) omnis homo debet ex caritate diligi. qr
q̃diu viuit potest ad bonum cõuerti. sed
multitudo demonũ est in malo confirma
ta et sic est humani generis inimica prop
ter quod de casu bonorum letatur quorũ
tamen aliqui resurgunt et sic in eorũ per/
sona demonibus dicitur (ne leteris inimi
ca mea sup̃ me quia cecidi) per culpam (
consurgam) per dei graciam (iraz domi
ni portabo) id est penaz tempalem hic vl̃
in purgatorio (donec causam meaz iudi/
cet) perfecte me iustificando (⁊ aspiciet in
imica mea) id est demonũ multitudo ma
ligna (⁊ operietur cõfusione) in exaltacõ
ne mea (q̃ dicit) id est dicebat dũ adhuc
essem in culpa (vbi est domin⁹ de⁹ tuus)
quasi dicerz nõ liberabit te de manu mea
⁊ quia deiectio demonũ cedit ad gloriaz
sanctorũ. ideo subditur in p̃sona eorum (
ocl̃i mei videbũt ꝛc̃) (dies) scz veniũt vt
edificent̃ macerie tue) id est angeloruz ru
ine que de electis reparãtur (in die illa lõ
ge fiet lex) scz scripta. naz omnes electi de
um videbunt immediate Jheremie. xxxi.
⁊ non docebit vltra vir p̃ximum suum ⁊
vir fratrẽ suum di. cognosce dominũ. om
nes enĩ cognoscent me a minimo vsq̃ ad
maximũ ait dominus (in die illa vẽiet as/
sur) qui interpretatur sustollens angusti/
am. ideo dicitur Apoc̃. xxi. Et absterget
deus omnẽ lacrimam ab oculis sanctoꝝ
⁊ mors non erit vltra neq̃ luctus neque
clamor neq̃ dolor erit que p̃ma abierũt.
(⁊ vsq̃ ad ciuitates munitas) id est man
siones sanctoruz omnibus bonis plenas
(⁊ a ciuitatib⁹ vsqz ad flumẽ) id ẽ spirit⁹
sancti abundanciã. Apocalipsis. xxij. Et
ostendit mihi fluuium aque viue splendi/
dum sicut cristallũ (⁊ ad mare de mari.)
id ẽ ad plenitudinem leticie (⁊ ad montẽ
de monte) id est ad altitudinem de altitu/
dine gracie. ⁊ per oppositũ dicit de repro/
bis (⁊ terra erit in desolaciõem) id est ho

mines terreni erunt in damnacõem (pro
pter habitatores suos) id est p̃pter demo/
nes quos in habitaculis suoꝝ cordiuz re
ceperunt ⁊ hoc eciam cedet ad gloriã ele
ctorum. (Pasce populũ) quoniã perfectõ
vite contẽplatiue est quedam inchoatio
vite celestis de qua locut⁹ est in parte im/
mediate precedẽti. ideo loquit̃ hic de p̃fe/
ctione ɔtemplatõnis que pertinet ad sta/
tum religionis dicens (pasce populũ tuũ
) per votum religionis tibi consecratum
pabulo tue recreacionis. id̃o subditur (i
virga tua ꝛc̃.) id est in possessione tua. vir
ga nãq̃ frequẽter accipitur in scriptura
⁊ eciam ɔmuni modo loquẽdi pro men/
sura terre vel hereditatis. Igitur in v̄ga
dei seu hereditate pascuntur qui diuinis
consolacionibus recreãtur quod contem
platiuis confertur (habitãtes solos in sal
tu) id est in loco a tumultu negocioꝝ ter
restrium sep̃ato (in medio carmeli pascẽ/
tur ꝛc̃) id est in locis delectabilib⁹. nã cuz
d̃o ⁊ angelicis spiritib⁹ est talium cõuer
satio. scd̃m illud Phil̃. iij. Nostra autẽ cõ
uersatio in celis est (iuxta dies antiquos)
id est eccl̃e primitiue. Tunc enim fuerunt
excellenter cõtemplatiui (scd̃m diẽ egres/
sionis tue de terra egipti ostendam ei mi/
rabilia) Nam in primitiua eccl̃a fuerunt
tanta ⁊ maiora miracula (videbunt gen
tes ⁊ confundentur) Nam gentiles vidẽ/
tes miracula nomine christi facta confũ
debant̃ de sua ydolatria eam totaliter re
linquentes. ideo subditur (Ponẽt man⁹
sup̃ os ⁊c̃.) volẽtes loq̃ vel audire aliq̃d
de ea (lingẽt puluerẽ). id est accipient ma
gnam humiliacõem. sicut legitur de con
stãtino q̃ officium stratoris exhibuit bea
to Siluestro (dominũ deum nostrum nõ
desiderabunt) id est eius aduentum ad iu
dicium in morte donec fecerint opera pe/
nitencie. ideo sequitur (⁊ timebunt te) id
est rigorem iusticie tue ⁊ quia talium de⁹
miseretur. subditur (quis deus similis ti/
bi qui aufers iniquitatem) scz vere penitẽ
cium (non immittet vltra furorem suum
) si permanserint in bono (deponet om̃es
iniquitates nostras ⁊c̃.) id est non appa
rebunt ad confusionem ⁊ punicionem vl
tra (dabis misericordiam iacob ⁊c̃) red/

dendo ꝓmissa in gloria sempiterna.

Explicit Micheas ꝓpheta.
Incipit Naum.

Capitulū ꝑmum.

Onus niniue ꝛc.) sequitur (deus emulator ⁊ vlciscens ⁊c.) Per hoc ostendit rigor diuine iusticie quo nō dimittitur dedecus culpe sine decore punicōnis iuste Ideo subdit (⁊ mundans nō facit innocentē) id est mundans peccatū nō dimittit impunitū (dn̄s in tēpestate ⁊ turbine ꝛc.) hic ꝯsequēter ostēditur vigor sue potencie cui nullus pōt resistere. ꝑmū debz nos monere ad vitandū eius offensaz. scientes ꝙ eam nō dimittz impunitā Scd̄m ad sustinendū paciēter penā qꝛ durum est ꝯtra stimulū calcitrare. (Bonus dn̄s) hic ꝓphetat destructionem regis niniue scz sennacherib q̄ deuz blasphemauit ⁊ cultum dei de ierusalem auferre voluit vt habet. iiij. Regū. ꝓpter qd̄ antichristꝰ significatur ꝑ ipsum q̄ deū blasphemabit ⁊ eius cultū de eccl'a tollere tentabit. q̄a tn̄ deus tunc electos ꝯfortabit. dicit (bonus dn̄s ⁊ cōfortans ꝛc.) scz in antixp̄i tribulacōe futura (⁊ sciens sperātes in se) sciencia approbacōis (⁊ in diluuio p̄tereunte) id ē in antichristi ꝑsecucōne que dicit diluuiū preteriēs. quia grauis erit ad sustinendū. ꝫ breuiabit ꝓpter electos. Math. xxiiij. (ꝯsummaciōem faciet) nam antichristū ⁊ eiꝰ exercitū pro magna ꝑte destruet. (⁊ inimicos eiꝰ) scz xp̄i ⁊ eccl'e (ꝑsequētur tenebre) scz inferni in quibꝰ punietur antixp̄us ⁊ satellites sui. (quid cogitatis cōtra dominū) scz tu antichriste ministri tui (ꝯsummacōez ip̄e faciet) id est destructōm tue potestatis (⁊ nō consurgz duplex tribulacō) q̄a post persecucōem antixp̄i alia nō succedz (q̄a sicut spine se inuicē ꝯplectūtur ꝛc. ⁊ sic simul cōburuntur) ⁊ sic erit de antixp̄o ⁊ adherētibus sibi q̄a simul ꝯburentur igne infernali (ex te enī exibit cogitās cōtra dominū ⁊c.) Hic dicit de nuncijs ab antichristo p̄missis (Hec dicit dn̄s si ꝑfecti fuerit ⁊c.) .i. si potenciores ⁊ pluēs tamē destruentur (⁊ nō affligam te vltra) q̄a ptꝰ mortez antixp̄i nō affligetur eccl'a (⁊ precipiet suꝑ te dominꝰ) .i. suꝑ antichristū Michael archāgelus de precepto dn̄i fulminabit (⁊ nō seminabit ex nomie tuo āplius) Nam antichristꝰ nō relinquet semen ad eccl'e ꝑsecucōem (de domo dei tui) id est idoli tui (interficiā) .s. idolatras (sculptile ⁊ ꝯflatile ponam sepulchrū tuū) Naz antichristꝰ morietur in idolatria demonis sibi p̄uati (ecce suꝑ montes ꝛc.) sicut sennacherib debellato ꝑ angelum nuncij ezechie discurrerūt ad ꝯgregandū populuz in irl'm vt de tāto bn̄ficio gracias agēnt deo. sic antichristo ꝑ angelū fulminato ꝯgregabūtur fideles ad celebrandū sollenniter eucaristie sacramentū. Ideo subdit (celebra iuda festiuitates tuas ⁊c.)

Capitulū. ij.

Ascendit qui dispergat ꝛc.) hic ad lr̄am describit destructio niniue ꝑ babilōios ꝑ quā mistice pōt intelligi destructio iudee ꝑ romanos et nomina ꝯsonāt nam niniue germē pulchritudinis interp̄tatur ideo ꝑ ipsam iuda significatur eo ꝙ in ipsa natꝰ fuit christus de quo d̄r Jhere. xxiij. Ecce dies veniunt dicit dn̄s ⁊ suscitauit dauid germē iustū ⁊c. similit ꝑ babilonios significātur Romani. vnde prima. pet. i. Roma babilon vocat ibi em̄ d̄r salutat vos ecc̄a i babilone collecta. i. in Roma ꝑm h̄ igitur p̄mo ponit iudee vastacō cū dicitur (ascendit qui dispdat te ⁊c.) quia Romani. veniendo versꝰ irl'm destruxerūt terrā. post obsederūt irl'm (ꝯtēplare viam ⁊c.) iudei em̄ cōsiderant qualit possent Romanos impedire i via ⁊ se ip̄os fortificare sed eis nō valuit et subditur cā cuz d̄r (quia reddidit dominꝰ suꝑbiam Jacob ⁊c.) ꝓpt duplicem em̄ suꝑbiam scz ꝯtra cristū et contra romanū impiū vastati fuerūt (clipeꝰ forciū eiꝰ) scz Romani exercitus (ignitꝰ) id est refulgēs ad solem et ad iudeoꝝ terrorē (viri exercitꝰ i coccineis) id est rubeis ex sanguine ideoꝝ (ignee habene) id ē refulgē

refulgētes (currus) id ē curruū. Et agitatores eius ꝯsopiti ⁊c̄) naꝫ currus in q̄bꝰ portabāt̄ arma romanorum ⁊ victualia erāt in tanta multitudine ꝙ aliq̄n̄ inuicē collidebant̄ ⁊ ductores ebrij videbant̄ (aspectꝰ eorū q̄si lampades).i. terribiles (⁊ p̄parabit̄ vmbraculū).i. tētoria romanorū circa ierusalē. ⁊ sic pꝫ obsidio (Porte fluuiorū ⁊c̄) ezechias rex ierusalē fecit duplicem piscinā aquarum ad fortificatiōem ciuitatis que dicunt̄ hic fluuij sed non obstiterunt romanis. iō dicit̄ (porte fluuioruꝫ apte sunt) in q̄ notatur captio ciuitatis ⁊ captiuatō ꝓpl̄i ⁊ depdacio bonorum cū dicitur (diripite argentum ⁊c̄) nam romani rapuerūt omnia (⁊ facies omniū).s. iudeorum (sicut nigredo olle) ex fumo incendij ⁊ fame (ad aquam ruit leo) id est ad abundāciam p̄de iuit tytus libere absqꝫ impedimēto. qꝛ tamē postea dissipatum est impium romanuꝫ ex sua supbia sbdit̄ (ecce ego ad te dicit dn̄s ⁊c̄)

Capl̄m iij.

Ve ciuitati sanguinū ⁊c̄.) sic dc̄ꝫ est p niniue de qua loq̄tur ad literam ꝓpha significat̄ irl̄m que bene dicit̄ ciuitas sanguinū eo ꝙ effudit sanguinē cristi ⁊ eius discipuloꝝ (vniuersa mendacij) naꝫ occidit cristū qui ē ip̄a veritas (dilaceratione plena) qꝛ sicut dicit ioseph⁹ libro d̄ iudaico bello. ante aduentū romanorū erat plena itestinis dissensiōibus (nō recedet a te rapina) quia maiores rapiebāt minorū bona ⁊ subdit̄ pena p romanos inflicta cū dicitur (vox flagelli ⁊c̄) in quo describit̄ multitudo ⁊ fortitudo exercitus romani ⁊ multitudo interfectiōis ꝓpl̄i iudaici iō subdit̄ (nec ē finis cadauerū) ⁊ sbditur cā cū dicitur (ꝓpter multitudinē fornicationū merec̄cis).i. ierusalē que non solum spōsuꝫ suū xp̄ꝫ negauit. ꝫ etl. occidit (speciose ⁊ grate) h̄ dicit̄ qꝛ deus illā ciuitatē illis suis gracijs añ decorauerat ⁊ ip̄a ipsū inhonorauit. ido subdit̄ (habentis maleficia) ꝯtra sponsuꝫ (suū cristū q̄ vendidit gētes in fornicatiōibus suis) dicit̄ enim ij. machabeorum iiij. ꝙ optīos epheboruꝫ in lupanarib⁹ posuerunt (⁊ familias in maleficijs suis) qꝛ sacerdotes docuerūt filios transgredi mādatum dei. de honore parentum ex cupiditate sua (Ecce ego ad te dicit dn̄s) scꝫ puniēdū ꝓpter dicta flagicia (⁊ r̄uelabo pudenda tua) nā post cedem iudeoꝝ p romanos remanebant corpora nuda (⁊ regnis ignominiā eorum) quia venditi ⁊ ducti fuerūt p diuersa regna. (et erit omnis qui viderit te resiliet a te) tanq̄m ab abominatiōe catholici eni ⁊ sarraceni abominā̄t̄ eos sicut viles (quis mouebit sup te caput.) ꝯpaciendo tibi q.d. pauci aut nulli (nunq̄d melior es).i. forcior (alexādria).q.d nō iō subditur de fortitudine alexādrie (que habitat in fluminib⁹ ⁊c̄) ⁊ tamē per romanos fuit captiuata iō subdit̄ (sed et ip̄a in transmigratiōe ⁊c̄) q.d. multo minus tu poteris resistere romanis ideo dr̄ (et tu ergo inebriaberis).i. miserijs r̄pleberis que describūtur cum subdit̄ (⁊ erit despecta ⁊c̄.) vsqꝫ ad finez capl̄i ⁊ p eoꝝ miserias significant̄ miserie inimicoruꝫ cristi

Explicit Naum ꝓpheta
Incipit Abacuck ꝓpheta

Onus qd̄ vidit abacuck.) scd̄m sensum literalē ꝓpheta denūciat r̄gni babilonis destructiōeꝫ eo ꝙ abusus fuerat a deo sibi data ptāte subijciēs sibi regnum iuda ⁊ alia plura nequiter ⁊ supbe Moraliter autē exponi p̄t de q̄libꝫ potente. potencia sibi data a deo p supbiā abutente ⁊ p̄mo ꝓpheta questionem mouꝫ loquens in psona iusti a supbo tribulati quare deus hoc pmittit dicens. (vsqꝫquo domie clamabo ⁊c̄) ⁊ patet sentencia (quare respicis ꝯtēptores) eos tēporalit̄ exaltādo (⁊ facies) id est fieri pmittes (q. pisces maris) quorū maiores deuorant minores (quasi reptilia nō hn̄cia ducem) ex hoc eni videt̄ simplicib⁹ et infirmis ꝙ deus non hēat de hoibus curam specialem (ꝓpter hoc lacerata ē lex) p aduocatos dolosos et iudices iniq̄s

(q non peruenit ad finem iudicium)id ē ad finem debitū(quia impius preualet) ec e iniquitas exaltata(aduersus iustū) ecce bonitas cōculcata(¶ Propterea egredi/ tur iudicium peruersum)ecce equitas cō demnata. ¶ Propter qđ quesitum ē quare deus cum sit iustus talia ꝑmittit ¶ Potest autem ad hoc responderi ex plurib⁹ sacre scripture locis quia deus permittit hoc ꝑ pter exercicium paciencie bonoruꝫ qđ vl terius valet ad augmentum glorie ipoꝝ q cedunt similiter ad honorem diuinum ad q̄m omnia principaliter ordinanť pro uer.xvi.vniuersa ꝓpter semet ipm opera tus est dominus(¶ Aspicite in gentibus et videte ꝛc̄)quasi dicēt in omnibus gentib⁹ videbitis superbiā iniquorum temporali ter prosperari ex diuina permissione ideo subditur(quia ecce ego suscitabo caldeos)qui interpretantur feroces qđ competit superbis qui nesciunt pacifice viuere cuꝫ alijs(gentem amaram)in conuersatione (q velocem)ad male agendum(ambulā tem super latitudinem terre vt possideat ꝛc̄)quia supbis nihil sufficit eo ꝙ supbie ambicio sit annexa(horribil)auditu(ter/ ribilis)aspectu(ex semet ipa iudicium et onus eius egredietur)nam ex suis o pib⁹ finaliter condēnabiť(leuiores pardis eq̄ eius ꝛc̄)per hec omnia significatur prom ptitudo eoꝝ q familie sue ad male agē dum(facies eoꝝ ventus vrens)id ē sim plices ꝓ posse suo annihilans Et quoniā diabolus est rex super omnes filios super bie vt dicitur Job xli.ideo de supbis trā/ sit ad eorum regem q caput diaboluꝫ di cens(q congregabit quasi arenam capti uitatem)scilicet peccatoruꝫ quia sicut di citur Math.vij.spaciosa est porta que du cit ad perditionem q multi intrant ꝑ eam (q ipe de regib⁹ triumphabit ꝛc̄) eos ad tirānidē iducēdo(q ridiculi ꝛc̄)i.ꝺridebit eos in iferno(sup omnē municionē) sc; virtutū(ridebit) spans ꝙ eam ꝺstruere possit ideo subditur(q oportabit aggerez)per quod significatur eius studiuꝫ ad ꝺ tuosos deficiendum quoruꝫ aliquos deꝼ cit ideo subditur(q capiet eam)tunc mu tabitur spiritus eius nō de malicia ad bo nitatem quia peccatum eius est irremedi abile ꝯ hoc dicitur quia in fine temporis cessabit actus sue tentationis q ꝑtransi/ bit ad locum gehenne q corruet in profū dum pene.(hec est fortitudo eius dei sui) i.nihil potuit facere nisi ꝑmissus ꝺi volū tate ꝓpter qđ subdit ꝓpheta(nūq̄o ñ tu a principio dñe deus ꝛc̄)q.d.non poterit nobis nocere quando voluerī. ꝓhibere(domine in iudiciū) hic ostenditur ad q̄d q quō deus demonibus vtitur.s.ad exe/ cutionē sue iusticie ideo dicť(in iudiciuꝫ posuisti eū)iudicium eni est executio iusti cie q̄m deus ꝓbat non tñ malā ꝺmo nū volūtatem qua hoc exequūť ideo seq̄ tur(mundi sūt oculi tui.) q quoniā hoies mali sūt instrumēta diaboli iō subdiť de eis(q̄re non respicis sup iniqua agētes ꝛc̄)ad ꝟ ād respōsuꝫ est supra(totū i hamo sublcuabit ꝛc̄,diabol⁹ per se q ministros eius q fit hic mentio de trib⁹ modis capi endi pisces ꝑ quos significanť hoies ꝟha mo capiunť magni.s.ꝓncipes q p̄lati.ꝓn cipes capiunť hamo tirannidis q supbie p̄lati hamo simonie. ¶ Reti capiūtur me/ diocres volū q fraudem q̄ per rete signi ficanť in mutuis ꝺmutationib⁹ exercen tes ¶ Sagena ꝟo indifferēter capiunť oēs iō significat luxuriā per q̄m aliq̄ de statu quolibet capiunť q qz diabol⁹ gaudet de tali captione seq̄tur(sup hoc letabiť q ex ultabit ꝓpterea immolabit sagene sue ꝛc̄). diligēdo q colendo (qz in ipis icrassata est ps eius ꝛc̄).i.multiplicatio peccā ciuꝫ (q cibus eius electus)nam incorpantur sibi ꝑ mortale peccatuꝫ.

Caplm ñ.

¶ Super custodiā meam stabo ꝛc̄) hoc moraliter dicit in psona boi p̄lati qui stat super custodiā gre gis sui q non super negocia principū nisi pro q̄nto hoc ordinatur ad salutē anima rum (q figam gradum meum sup muni tionem)studendo sacram scripturam q̄ turris dauitica nominatur(vt videā q̄d dicatur mihi)scilicet a domino qui ꝑ sa cram scripturam loquitur studentib⁹ eā (et quid respondeā) scilicet domino pro me et populo mihi commisso(q dixit scri be visum)quia studentes sacrā scripturā nō solū

non debent docere verbo sed etiã scripto scdm gratiam a domino sib datã (et explana eum ꝛc̃) quia dicit̃ ꝓuer. xiiij. Doctrina prudentuz facilis. (qꝛ adhuc visꝰ ꝓcul) id ẽ iudicium finale adhuc est longe in quo cristus diabolũ deijciet cũ omnibus mẽbris suis (si morã fecẽit expecta eum ꝛc̃) meditãdo iugiter de eius districtione (ecce qui incredulꝰ) cuiꝰ modi sũt infideles ⁊ mali cristiani (non erit recta anima eius) sed magis distorta a deo et angelis eiꝰ. (Et quomodo) hic describr̃ deiectio suꝑbi qꝛ sicut vinũ ꝑmo potãtez delectat ⁊ postea rõnis vsu ipm ꝑuat et ipm ad terrã deijcit et vomẽtẽ deturpat sic suꝑbia suꝑbuz deijcit atqꝫ fedat ⁊ sb̃ditur causa cũ dicitur (qꝛ dilatauit sicut infernus animã suam). i. voluntatez suã ad dñanduz ɔtra ratiõez (⁊ ɔgregabit ad se omnes gentes ꝛc̃) quia querit ab õnibus honorari ⁊ frequẽter accidit ɔtrarium quia a statu suo deijcit̃ ⁊ sic ab omnibus ɔtemnitur ideo subditur (nunq̃d non omnes isti super eum ꝑabolã sumẽt). i. verbum derisoriũ (ve ei qui multiplicat nõ sua) qd̃ facit suꝑbꝰ vt crescat dominatio eiꝰ (vsqꝫquo aggrauat contra se densum lutũ) violenter adquisitũ qꝛ per hoc adquirit odium multorum ideo subditur (nunquid non repente cõsurgẽt qui mordeant te ⁊c̃) ⁊ quia tales querũt edificare fortalicia vt ibi tueant̃ iõ subditur (ve qui congregat auariciam malã domui sue vt sit in excelso nidus eiꝰ) id ẽ refugiũ eius (quia lapis de ꝑiete clamabit) assumptꝰ de sanguine pauꝑis sicut dicitur Gene. iiij. Ecce vox sanguis fr̃is tui clamat ad me de terra ꝓpter quod sequitur (ve qui edificat ciuitatez in sãguinibus innocentũ nunquid nõ hec sunt a domino). q. d. non nisi ꝑmissiue ꝓpt̃ qd̃ non stabunt ideo sequitur (laborabũt populi in multo igni ꝛc̃) id est in multo zelo ad sustinendum opera suꝑbi ab eodez incitati sed frustra ⁊ subditur causa (quia replebitur terra vt ɔgnoscat gl̃iam dñi) venientis ad iudiciũ ⁊ destruentis opa suꝑborum (Ve qui potũ dat amico suo ꝛc̃) suꝑbus enim quãdo non põt aliquez suppeditare violencia auariciaz fingit vt eum proditorie occidere possit ⁊ ideo iuste bibet calicem ire diuine ideo subditur (tu quoqꝫ bibe ꝛc̃. quid prodẽ sculptile ꝛc̃) homines ꝑui aut nullius valoris simulacra dicuntur quos tamen suꝑbus potens ꝓmouet ad statum honoris sequẽs motum ꝓprie voluntatis ⁊ non ratiõis ideo subditur de ipo (ve qui dicit ligno expgiscẽ). naz imponit sibi ea que non p̃t exercere (dominꝰ autez in templo sancto suo) vnde talia respicit competenti tempore puniturus ⁊ tunc letabit̃ iustus cũ viderit vindictam

Capl̃z. iij.

Domine audiui) scdm sensum litteralem capitulum istud est orõ abacuc pro gratiarum actiõe de potestatis babilonice deiectione. Mistice vero est oratio ꝓ graciarũ actiõe de d̃iectione dyabolice potestatis ꝑ cristũ ⁊ sic dicitur (dñe audiui) per p̃dicationẽ tuaz ⁊ discipuloꝝ tuorum (auditũ tuum) id ẽ obedienciaz tuam deo patri de salute generis humani. (et timui) te timore filiali qui tanta pro me fecisti (in medio annoꝝ viuifica illd̃) xp̃us eniz xxxiij. anno qd̃ ẽ quasi medium etatis humane passus est ⁊ tunc per mortem suam viuificauit genus humanum (in medio annorum notum facies ꝛc̃) tunc enim liberando p̃res de limbo. notam fecit misericordiã suaz cõtra iraz suã de peccato ade (Deus ab austro veiet) h̃ poit̃ modꝰ q̃ veit ĩ mũdũ q̃ ꝓcessit ex feruore dilectõis dine Jo. iij. Sic deꝰ dilexit mundũ vt filium suum vnigenitum daret ꝛc̃. ⁊ hoc significatur ꝑ austrum vnde prouenit feruor caloris. (⁊ sanctus) id est cristus qui dicit̃ sanctus sanctoruz Danielis ix. (de monte pharã) qui interpretat̃ frugifer cristus eniz in humana natura processit de virgine fructifera que dicitur mons de quo abcisus est lapis sine manibus Daniel. ij. (opuit celos gloria eius ⁊ laudis eius plena est terra) nam in eius natiuitate angeli cantauerũt gloria in altissimis deo ⁊ in t̃ra pax hoibus bone voluntatis (splẽdor eiꝰ vt lux erit). s. i euidẽcia doctrine miraculis ɔfirmate (cornua in maibꝰ eiꝰ). i. manus eius in cornibus crucis fuerunt ex-

tēse q ē ibi figura que dicit ypalage sicut cum dicitur pflauit fistula buccas.i. buc ca perflauit fistulas q ꝫ modo exponunt aliqui doctores illud .Jere.xi.Mittamus lignū in panē eius.i.mittamus cristuz q̄ est viu⁹ panis in lignuz crucis.(ibi abscō dita est fortitudo ei⁹). vnde iudei dicebāt Math.xxvij. Alios saluos fecit se ipm n̄ potest saluum facere(ante faciē eius ibit mors ꝛc̄)qz per mortem cristi mors q via bolus fuerunt expulsi(stetit)hic incipit v̄ sus in hebreo ideo nō diūgitur litere p̄ce denti sed sequenti sic(stetit q mensus est terrā)cristus enim stetit in medio discipu lorum post suaz resurrectionē q misit eos predicare per orbem Math.vltimo Eun tes docete ōnes gentes ꝛc̄. iō subdit(aspe xit q dissoluit gentes).Aspexit enim eas oculo misericordie q dissoluit a vinculo idolatrie(Et contriti sunt montes seculi.)id est maiores principes mundi(.Jncur uati sunt colles)id est minores principes qz mlti de illis q de istis submiserunt hūi liter colla sua iugo cristi q subdit causa (ab itineribus eternitatis. ei⁹).i.ex miracul virtute diuina que est eterna sāctis(pro i iquitate)hic ponit punitio iudeorum pro cristi morte cum dicitur(pro iniquitate). scz iudeorum(vidi tentoria ethiopie) id ē potestatis romane que dicitur ethyopia eo q̄ erat idolatrijs omnium genciuz ꝺ/ nigrata(turbabuntur pelles terre madyā/ an).i.iudee quia madiā interpretat contē cio.iudea namqz pro cristi morte p̄missa est a deo rebellare romanis ex quo secuta est ei⁹ destructō (nunquid in fluminibus iratus es domine ꝛc̄)q.d.contra res insē sibiles que peccare non possunt nō est ira tua sed contra iudeos quibus dedisti legē q prophetas q ipi occiderunt te(qui ascē des super equos tuos ꝛc̄).Ad faciendum vindictam de tanta nequicia q respondet d.(suscitans suscitabis arcum tuū)id est exercitum romanorū in quo sagittarij mlti erant(iuramēta tribubus ꝛc̄)ad implē dum patribus promissa que per cristum sunt impleta in eius morte resurrectione q crucifigencium iudeorum ꝺstructione (fluuios scindes)hic agitur ꝺ discipulorz cristi predicatione post eius ascensionem cum dicitur(fluuios scindes terre) dicūt enim predicatores fluuij mundum irrigā tes doctrina salutari qui tunc fuerunt scis si id est diuisi ad predicandum in diuersis ptibus mundi(viderunt te q doluerunt montes)id est p̄ncipes romani qui viden tes cristi fidem augmentari.doluerunt q eam extinguere voluerunt sicut patet de nerone q pluribus alijs sequentibus iꝺo sequitur(gurges aquaruz transijt) id est impetus persecutionum transijt super cri stianos scilicet vsq ad tempora constan/ tini de quo subditur(dedit abissus vocez suam altitudo manus suas leuauit)p al/ titudinem intelligitur constantin⁹ cui to tus orbis erat subiectus.ipe vero manuz suam leuauit ad protegenduz cristianita tem q tunc abissus dedit vocem suam qz cristiani prius in abisso tribulationis posi ti eruperunt solēniter in diuinam laudem (.sol q luna steterunt in habitaculo suo) id est cristus q beata virgo patenē honora ti fuerunt in ecclesijs qui prius colebātur in criptis q locis occultis(in luce sagitta rum tuaruz ibunt ꝛc̄)tunc enim doctoēs ecclesie libere discurrerunt ad predicatio nem fidei cristiane(Sed quoniā perfecta victoria cristi erit in morte anticristi iꝺo subditur de ipo(in fremitu conculcabis t̄ ram ꝛc̄)scilicet exercitus antixpi qui erit a deo permissiue sed quia deus propter e/ lectos illam tribulationem breuiabit sub ditur(egress⁹ es in salutem)scilicet electo rum(percussisti caput).scilicet anticristū (de domo impij)id est diaboli(denudasti fundamentum eius)id est denudabis ei⁹ fallaciam per enoch q heliaz(maledixisti sceptris eius)i.regib⁹ sibi adherētib⁹(ve niētib⁹ vt ꝺbo)scilicz impetuose ad destru ctionem ecclesie(exultatio eoruz ꝛc̄) scdz illud prouerbiorz p̄mo letantur cum ma/ lefecerint(viam fecisti in mari)huius mū di(equis tuis)id ē anticristo q sequacib⁹ suis qui erunt sicut equus q mulus .Dicū tur tam̄ equi dei qz discurrent ex eius per/ missione(.Jn luto aquarum multarum) id est carnalium fedilatum.quas anticri/ stus cum suis exercebit (.Audiui ꝛc̄.) Multi namqz cristiani audientes acerbi/ tatē

tatem ꝑsecutionis añxp̄i ⁊ timentes de ꝓpria fragilitate mori p̄eligerēt ante dictam tribulatiōem ne deficerent in ea ⁊ sic dicitur in eorum ꝑsona (audiui) futurū antixp̄m (⁊ ꝯturbatus est vēter meꝰ).i. cor meum p̄ horrore (⁊ ꝯtremuerunt labia mea) nō potencia loqui p̄ timore (ingrediat̄ putredo ꝛc̄).i. vtinā sim mortuꝰ añq̄m veniat antixp̄s) ⁊ requiescā in die tribulationis) scz in sepulcro quādo erit añxp̄i tribulatio (⁊ ascendā ad ꝓplm̄ accinctū nr̄z).i. ad societatē scōꝝ in corpe ⁊ aīa post iudicium ⁊ qm̄ tc̄ cessabit generatio sequitur (ficus eni non florebit ꝛc̄) ⁊ subdit̄ sanctoꝝ vita cuz dicit̄ (ego āt in domino gaudebo ⁊c̄). ⁊ pz sentencia

Explicit abacuc
Incipit sophonias ꝓpħa

Verbū dñi qđ factuz est ad sophoniā ⁊c̄) q̄ p̄mo cōminat̄ peccatoribꝰ generalit̄ d. congregās ꝯgregabo ōnia ꝛc̄) per hoīez ratiōe abutentem intelliguntur contēciosi i. Coꝝ. iij. Cum zelus et ꝯtentio sit inter vos nōne homines estis ⁊ scđm hoīem ambulatis per (pecus) voluptuosi significāt̄. vñ p̄mo ethicoꝝ. vita voluptuosa vita pecudum appellat̄ ꝑ (volatilia) vane gl̄iosi q̄ petunt alta ꝑ (pisces maris) q̄rum maiores đuorant minores significātur homicide ⁊ raptores et oēs isti ꝯgregabūtur i iudicio (comburent̄) in inferno Isa. xxiiij. Cōgregabunt̄ ꝯgregatione vniꝰ fascis in lacum ⁊ claudent̄ ibi in carcere (⁊ extendā) hic ꝓpħa ꝯminat̄ pccōribꝰ specialiter ⁊ p̄mo sacerdotibus cum dicitur (et extendā manuz meam ad puniendū ⁊ dispgam de loco isto reliquias baal). per baal qui interpretatur gula significatur per reliquias eius luxuria qꝛ semē coitus est de suꝑfluo alimenti. ideo dicit Jeronimꝰ Venter ⁊ genitalia sūt mēbra ꝓpinqua et vicinitate membroꝝ designatur vicinitas viciorum (⁊ noīa edituorū cuz sacerdotibus) editui dñr q̄si tuentes edem ⁊ ideo significāt caupones ⁊ lenones qui prebent edem gulosis ⁊ luxuriosis. per sacerdotes intelligūtur mediatores ⁊ mediatrices fornicarie ꝯmunicationis (et eos q̄ adorāt suꝑ tecta maliciā celi) isti sūt vane gloriosi semꝑ tendētes ad suꝑiora (⁊ qui iurāt i dño ⁊c̄.) isti sūt falsi ⁊ duplices duabus vijs ingrediētes (et qui auertūtur đ post tergum domini) isti sunt apostate a fide vel religione (et erit) hic ꝯminatur principibꝰ mundi per quos significātur spūs maligni qui dicūtur p̄ncipes ⁊ potestates epħ. vi. capitl̄o (et erit i die hostie dñi) hec dies ꝑasceue potest dici in qua cristus fuit imolatus q̄ bene fuit hostia dñi (visitabo suꝑ principes). s. tenebrarum qui tunc fuerunt debellati (et suꝑ filios regis) scz eterni qui tunc de limbo fuerunt liberati. (⁊ sr̄ oēs qui inducti sunt veste ꝑegrina). i. alienati a fide xp̄iana (et visitabo super omnez qui arroganter ingreditur suꝑ limen). s. ecclesie intrusus per potenciam secularē de quibus subdit̄ (qui ꝯplent domum domini dei sui iniquitate) qꝛ male intrant ⁊ pessime gubernant ⁊ qm̄ boni dolent de malis subdit̄ (et erit in die illa vox a porta piscium) sic nominata eo ꝙ erat versꝰ mare. ⁊ ideo significat amaritudinē doloris (⁊ vlulatus a scđa ⁊c̄) quia quāto mala reiterant̄ ⁊ multiplicant̄ tanto magis dolor auget̄ (vlulate habitatoēs pile). i. tabne vnde ꝟsus Est pila pes pontis pila ludꝰ pila taberna. per istos significantur ebriosi quibus nisi peniteāt reꝑuatur pena inferni (conticuit oīs populꝰ chanaan ⁊c̄.) interpretatur mercatio iō per hoc significātur simoniaci qui nō habēt coram deo frontem loquēdi (disperierunt omnes inuoluti argento) scilicet male adquisito (scrutabor ierusalem in lucernis ⁊c̄) quia nuda et aꝑta sunt oīa dei oculis ꝙ nullum bonum remanebit irremuneratum nec maluz aliquod im-

punitum (⁊ visitabo super viros defixos in fecibus suis) id est obstinatos in malis (qui dicūt in cordib⁹ suis non faciet dñs ꝛc̄) credunt eni ꝙ dei prouidencia se non extendat ad hec inferiora. ideo subditur eorum pena ⁊ primo temꝑalis cū dicitur (⁊ erit fortitudo eorum in direptiōem) et scd̄o eterna cuz dicit̄ (iuxta ē dies dñi ⁊c̄) .i. ꝯdemnationis eterne ip̄orum q̄ fit ꝑticulariter in morte cuiuslibet ⁊ fiet generaliter in iudicio generali ⁊ acerbitas pene cū subdit̄ (dies illa dies ire ꝛc̄) vsqꝫ ad finem capituli ⁊ applicari pōt lr̄a defacili.

Capitulū. .ij.

Conuenite) quoniā deus non vult mortem peccatoris sed vt magl. ꝯuertatur ⁊ viuat ideo dicit (conuenite et ꝯgregami) ad dei misericordiaz implorandā (gens non amabilis) .i. peccatrix (priusq̄ ꝑiat iussio ꝛc̄) .i. anteq̄ pena vobis d̄bita ponatur in effectu sed qꝛ cum dei misc̄dia semꝑ currit eius iustitia id̄o seq̄tur (querite iustum querite mā̄suetū ꝛc̄) .i. confidentes de dei misc̄dia simul timeatis eius iustitiā ꝯtra illos qui semꝑ cogitant de dei misc̄dia tantum ⁊ sic licē cius declinant ad peccatum. (quia gaza ꝛc̄) ihic p̄dicitur scd̄m literalem sensum destructio terre philistinoꝝ Moraliter āt per philisteaz que potione cadēs iterp̄ta ebrietas bene significatur ad q̄m seq̄t̄ destructio fortitudinis corporalis ꝓuer. xx iij. Cui ve cui⁹ patri ve cui rixe cui fouee cui sine causa vulnera cui suffosio oculorum. nōne his qui ꝯmorant̄ in vino ⁊ student calicibus epotandis ⁊ hoc significat̄ per destructionem gaze que fortitudo interp̄tatur Itē ad ebrietatem seq̄tur hebetatio discretionis que significat̄ cū subditur (⁊ ascalon in desertum) nam ascalon interpretatur pōderatio actus autē hūani debent discretionis iudicio ponderari Itē ꝑ ebrietatez destruitur amicicia caritatis ij. esdre iij. Et nō vnierūt cum biberent amiciciam nec fraternitatem ꝫ post non modicū sumūt gladios ⁊ h̄ significatur per destructionem azoti cū dr̄ (azotū in meridie eijciam). nam ꝯmuniter circa meridiem incurrunt hoies ebrietatē Itē per ebrietatez cōsumitur substancia temporalis Ecc̄. xxx. Operarius ebriosus nō ditabitur ⁊ hoc significatur cum dicitur (⁊ acharon eradicabitur) acharon enim pascua gregis interpretatur ⁊ conuenit sb̄stancie temporali per quam omnia ad victum pertinencia habentur (Audiui opprobriuz moab ꝛc̄) hic describitur destructio quatuor gencium p̄mi sunt moabite qui interpretātur ex patre ideo significāt blasphemos quibus dicitur Jo. viij. Vos ex patre diabolo est. Scd̄i sunt amonite qui interpretantur populi dolorum ideo significant iudeos qui dolent de bonis aliorum Tercij sunt ethyopes qui tenebrosi interpretantur ⁊ ideo significant hereticos qui tenebris erroruz offuscāt̄. Quarti sunt assyrij qui interpretantur facture vigilantes ideo significant latrones qui d̄ nocte vigilant ad male faciendū isti vero q̄tuor hominū modi sunt per diuinuz iudicium nisi peniteant eternaliter condēnandi

Caplm iij

Vs prouocatrix ꝛc̄) superi⁹ sophonias ꝓphetauit iudeis aduersa. hic prophetat eis prospera. ⁊ exponitur ꝯmuniter de prosperitate eorum i reditu de babilonica captiuitate Ego autem ostendi in expositione mea literali ꝙ non potest sic conuenienter exponi sed de prosperitate spirituali futura tempore cristi ⁊ sic literaliter exposui que quidē expositio non solum literalis est sed etiam spiritualis respectu aliarum ꝓpter quod de alia pertranseo ad presens

Explicit sophonias ꝓpheta
Incipit Aggeus propheta

In anno scd̄o darij regis ꝛc̄) sequitur populus iste dicit nondum venit tempus domus domini edificande ꝛc̄) ꝓphetat ad literaz contra illos qui negligebant opus domus dñi ⁊ de ꝓprijs negocijs erāt valde soliciti ꝑ q̄s mistice significāt̄

significantur illi prelati qui de spūali edi
ficio ecclesie qđ fit per sanaz doctrinā et
bonam vitaz parū curant ⁊ de leuandis
pecunijs solicitudinē magnaz habent ꝫ
qm̄ aliqui doctrine ⁊ p̄dicationi intēdūt
solicite p̄ncipaliter ꝓpter questum vel fa
mam hominum ideo ipsis dicitur (semi/
nastis multuz ⁊ intulistis parū). qꝛ cupi
ditas ⁊ vana gloria abstulerunt fructuz
(comedistis ⁊ non estis saciati) incorpā
do vobis curiosa auditorib⁹ placida que
mentem non reficiunt sed famelicā relin
quūt eo ꝙ talis sciencia inflat et nō edifi
cat (bibistis ⁊ non estis inebriati) nam a/
qua sapiencie terrene sitim non sedat sed
magis augmentat (opuistis vos) verbo
rum curiositate (⁊ non estis calefacti).
caritate (⁊ qui ꝯgregauit merces). i. ope
ra bona đ genere (misit eas in saccuz p/
tusum) ꝓper defectum intentiouis rcē
(hec dicit domin⁹) hic inducit ad spūale
edificiū domus dei d. (ponite corda vr̄a
super vias vr̄as) ad dei opa dirigendo ⁊
subdit modum d. (ascendite in montem
) scz ꝑfectionis vite (portate ligna) id est
sacra verba ⁊ exempla ad edificiuz ecc̄e
(⁊ acceptabile m̄ erit). s. edificatio vr̄a
Et reuertit̄ ad arguendū negligenciaz
p̄stinaz d. (respexistis ad amplius ⁊ ecce
factum est minus ⁊c̄.) et est eadem sentē
cia cum illa que posita est parte p̄ceden
ti ⁊ subditur pena cum dicit̄ (ꝓpter hoc
super vos ꝓhibiti sunt celi ⁊c̄). i. angeli
qui sunt ciues celi retraxerūt a vobis au
xilium suum sicut Jere. li. dicit̄ in ꝑsona
angelorum. Curauim⁹ babilonē et nō ē
curata derelinquam⁹ eam (⁊ terra ꝓhi
bita est ne daret germen suum) ꝑ terraz
significātur laici terrenis intenti ip̄i ꝟo
frequenter retrahunt̄ a bono ꝓpter ma
liciam cleri (⁊ vocaui siccitatez super ter
ram ⁊c̄.) q. d. ꝓpter hoc venit defectus
deuotiōis in ꝑuis mediocrib⁹ ⁊ magnis
(Et audiuit zorobabel ⁊c̄) per hoc autez
ꝙ p̄nceps ⁊ pōtifex p̄mo adq̄euerūt mo/
nitioni ꝓphete ⁊ alij ꝯsequēter vt hic dr̄
ostenditur ꝙ quādo pricipes et prelati in
cipiunt bonum opus. alij defacili eos se
quūtur ideo sequitur (⁊ faciebant opus
in domo domini)

Capl̄m ij.

In septimo mense) in hoc ca. scđm sensū
literalem describitur profectus edificati
onis domus dn̄i per zorobabel ⁊ socios
eius Mistice vero significatur profectus
ecclesie per cristum qui vocatur zoroba
bel in fine huius capituli ⁊ per cristi disci
pulos Circa qđ sciendum ꝙ dom⁹ p̄ma
per salomonez edificata significauit sina
gogaz. cuius legislator fuit moyses. Se
cūda vero domus edificata per zoroba
bel signat ecclesiam cuius legislator est
crist⁹ ꝓpter qđ ecclesia dignior est sina/
goga q̄nto cristus dignior est moyse ⁊ h̄
đclarat apostol⁹ Hebre. iij. Amplioris ei
glorie iste pre moyse dignus habit⁹ ē ⁊c̄
et ideo de eius aduentu subditur (adhuc
vnum modicum est ⁊ mouebo celum et
terram ⁊c̄) qđ fuit adimpletuz in orbis
descriptione imminente cristi natiuitate
ideo subditur (⁊ veniet desideratus cun
ctis gentibus ⁊ implebo domum istam
gloria) quod fuit impletum quando cri
stus fuit oblatus in ea et sic modo imple
tur ecclesia gloria quotidie per obligatio
nem cristi in sacramēto eukaristie (meū
est argentum et meum est aurum ⁊c̄). ꝑ
aurum sapiencia per argentum eloquen
cia designatur quibus ornata fuit eccle/
sia in sui p̄ncipio quādo spūssanctus de/
scendit in signo visibili super centum vi/
ginti credentes replens eos auro sapien
cie ⁊ argento eloquencie in tantum ꝙ in
telligebant sacras scripturas lucide ⁊ lo
quebātur in omni idiomate vt habetur
Actl. ij. ideo subditur (magna erit gloria
domus istius) id est ecclesie (⁊ i loco isto
dabo pacem) ꝓpter quod cristo nato pa
cem istam angeli clamauerunt dicentes
gloria in altissimis deo. et i terra pax ho
minibus bone volūtatis (Interroga sa/
cerdotes legem ⁊c̄) hic scđm sensum lit/
teralez ponitur duplex responsio ad ostē
dendum ꝙ nulla oblatio facta ex̄ domū
edificatam per zorobabel esset deo acce/
pta ideo sequitur (⁊ omnia que obtulerūt
ibi contaminata erunt) per hoc autem
mistice significatur ꝙ omnis oblatio ex̄
ecclesiam cristi facta coraz deo est immū
da cuiusmodi est oblatio infideliuz ⁊ ho

reticorum sed oblatio intra cristi ecclesiā facta ꝑ fidem caritate formatam est deo accepta ideo concludit postea (ex die ista benedicam) residuum huius capituli itel ligitur ad literam de cristo propter quod ꝑtrāseo

Explicit Aggeus ꝓpheta
Incipit zacharias ꝓpheta

In mense octauo ꝛc) in h capitulo ponuntur due visiones prima p̄missis quibusdam preambulis incipit ibi (vidi per noctē ⁊ ecce vir) id est angelus in specie viri per quem mistice significat cristus qui dicitur magni consilij angel⁹ Isa.ix.scd̄m translationem lxx.⁊ vltimo luce dicitur vir potens in opere ⁊ sermōe (ascendens super equū rufum) in hebreo habetur rubeum igitur per equum rubeum significatur corp⁹ cristi suo sanguine rubricatum (⁊ ip̄e stabat inter mirteta q̄ erant in profūdo).i.inter sanctos patres ad quos descēdit in limbo ⁊ trāstulit ad celestia ⁊ post euz equi rufi heb. rubei varij ⁊ albi d̄ quibus dicitur postea (isti sūt quos misit dominus vt perābulent terrā) ideo per istos significantur apostoli alij qꝫ discipuli quos misit dominus ad predicandum per orbem vniuersum vt habet Mathei vltimo Euntes ergo docete omnes gentes ꝛc.⁊ Act.primo Eritis mihi testes in ierusalem ⁊ in omni iudea ⁊ samaria ⁊ vsqꝫ ad vltimum terre. istorum autem sic missoruz aliq̄ fuerunt per martirium suo sanguie rubricati ꝓpter quod significantur per equos rubeos alij vero varijs spiritussancti donis d̄corati ⁊ significantur per equos varios. alij vero candore virginitatis dealbati ⁊ significātur per equos albos in istorum autem ꝑsōis subditur (perambulauim⁹ terram) exeq̄tes predicationez (⁊ ecce omnis terra habitatur ⁊ quiescit.). sb̄ cultu vnius dei diuersimode tamen. naz idolatria cessauit per orbem exceptis paucis barbaris Secunda visio ponitur hic (⁊ leuaui oculos meos ⁊ vidi et ecce quatuor cornua) per que mistice significantur quatuor impugnancia moralem ierusalem que est ratōnalis anima p̄mū autem est delectatio p̄ua mulcens animum Scd̄m est ꝯsensus in peccatū Terciū operis executio Quartum consuetudo hec autem quatuor ipugnant animam ⁊ ducunt eam captiuam (et ostendit mihi domin⁹ quatuor fabros) de quibus subditur (vt deijciant cornua) per istos fabros cornua deijciētes significantur predicatiōes ad quas oportet q̄tuor ꝯcurrere sicut in corporali fabricatione ad q̄m requiruntur artifex materia dura ignis ⁊ malleus. artifex est predicator Materia dura peccator Malleus autē verbum diuinum qd̄ est malleus cōterēs petras vt dicitur Iere.xxiij. Ignis autez est spiritussanctus qui mollificat corda dura Istis autez in predicatione cōcurrētibus deijciunt cornua predicta

Capitulū. ij.

Et leuaui oculos meos ⁊ vidi et ecce vir in manu ei⁹ funicl's mēsorum ꝛc) capitulum istud exponunt hebrei ⁊ catholici cōmuniter ad litteram de edificio dom⁹ d̄i per zorobabel ⁊ eius socios edificate in r̄ditu captiuitatis babilonice Ego autē ip̄m exposui ad literaz de spūali edificio ecclesie per xp̄m ꝓpter quod de alia spirituali expositione ꝑtranseo et quia mihi non occurrit alia melior hic ponēda

Capl'm iij.

Et ostēdit mihi dn̄s sacerdotem magnū ꝛc) ad literā iste fuit ih̄s fili⁹ iosedech qui fuit bōe vite ꝫ negligens in regimine quia filij ip̄o sciente acceperunt vxores alienigenas ꝓpter quod iputatū fuit sibi in peccatū. nā hoc erat ꝯtra dīne legis p̄ceptū Exodi xxxiiij Igit ꝑ istū significat p̄lat⁹ bone vite ꝫ negligēs in sb̄ditoꝝ correptiōe ꝓpt q̄ pcca que ꝑ suā.

que per suam negligentiaz cõmittuntur sibi imputantur vnde Jeronimꝰ dicit de Heli qui similiter fuit negligens correcti one filiorum suorum. Hely pro iniquita te filiorum suoꝝ damnatus est. corripuit quidem eos ꝛ lenitate patris non aucto/ ritate pontificis ꝛ hoc notatur de isto cũ dicitur (ꝛ Jesus erat indutus vestibꝰ sor/ didis) ꝛ quia Jesus iste correctionem ad hibuit ad monitionem Esore. ideo sequi tur (Auferte sordida vestimenta ab eo) Et per hoc significatur ꝙ prelatus bo ne vite si fuerit bene correctus de defecti bus negligentie vestimenta recuperat vir tutis ꝛ gracie cum hoc sibi promittitur directio diuina angelorum custodia cuz dicitur (ꝛ angelus domini stabat ꝛ con testabatur ꝛc̃) ꝛ patet sententia (Audi Je su sacerdos magne ꝛc̃) per hoc ostendit ꝙ prelatus bonus per Jesum significat habere debet amicos ꝛ familiares q̃ sint viri potentes .i. aliq̃o in longinquum ex pectantes ꝛ tales sunt illi qui nõ ponunt finem suum in bonis presentibus ꝛ transi toriis ꝛ in futuris ꝛ eternis (Ecce eiz ad ducam ꝛc̃.) hic ponitur ad litteram reue latio de aduentu christi. primo ꝓpter qõ de alia expositione pertranseo.

Capitulum Quartum.

Et reuersus est angelus ꝛc̃) sequi tur. (vidi ꝛ ecce candelabꝝ au reum totũ). per quod significat vniuersalis ecclesia ꝛ etiam quelibet ca thedralis Apoca. i. Septem candelabra aurea septem ecclesie sunt (ꝛ lampas eiꝰ). i. lampades quia ponitur hic singulare pro plurali. sicut Exo. viij. Venit musca grauissima. i. muscarum multitudo ꝛ po nitur hic lampas pro sede lucerne ita sep tem lampades per quas significatur vni uersitas doctorum ꝛ predicatorum eccle sie qui non docent vel predicant propter questum. vel laudis humane applausuz ꝛ propter honorem dei ꝛ salutem anima rum ꝛ de istis sedibus lucernaꝝ dicitur Anima iusti sedes est sapientie. ꝛ septem lucerne per quas significanꝫ septem vir tutes tres theologice. ꝛ quatuor cardina les. ꝛ septẽ infusoria in lucernis per que si gnificantur septem dona spiritus sancti ꝛ ista sunt in doctoribus ꝛ predicatoribus bonis. ꝛ due olive super illud. per quas si gnificantur dilectio dei ꝛ proximi que de bet esse in predicatoribus qõ dominꝰ de signauit Luc̃. x. quãdo misit discipulos binos ad predicandũ. qõ exponens Gre go. dicit. Binos ergo discipulos in predi cationem mittit vt per hoc tacitus innu at ꝙ qui erga alterum caritatez non ha bet predicationis officiuz nullatenus sus cipere debet (ꝛ respondi ad angelum. ꝛc̃) Ab hoc loco vsqꝫ in finem capituli ponit expositio litteralis dicte visionis. Ego ãt in hoc opere non ago de expositõne lr̃ali ꝛ tm̃ de mistica vel morali ꝛ ego iã ipaz posui vt patet ꝛ ideo pertranseo.

Capitulum Quintũ.

Et conuersus sum ꝛc̃) Sequitur. (ꝛ ecce volumẽ volans.) ꝓ quod significatur sacra scriptura que modo loquitur de diuinis. modo de hu manis. modo de virtutibus modo de vi ciis. modo de premiis. mõ de supplicijs. quasi volãs de vno ad aliud (longitudo eius viginti. cubitoꝝ ꝛ latitudo eius de cem cubitorum) per longitudinem vero vita futura que eterna est significatur ꝓ latitudinez vero vita presens que tempo ralis est ꝛ quia pro opere virtuoso vel vi cioso qõ temporaliter transit premiũ vel pena protenditur in eternũ ꝛ q̃niaz in ea benedicuntur adimplentes eam ꝛ trans gredientes maledicunt. qui sunt multo plures ꝑm qõ dicit Eccl̃es. i. Stultorum infinitus est numerus ꝛ Math. vij Lata porta et spaciosa via que ducit ad perdi tionem ꝛ multi intrant per eam. ideo sub ditur (Hec est maledictio que egredietur su per faciem omnis terre). i. omnis viuen tis in terrena cupiditate. ideo subditur. (qz omnis fur ꝛc̃) exprimit aũt punitionẽ furti ꝛ periurij que cõmunius accidunt inter homines. ꝛ per hoc designatur alio rum punitio peccatorum . (Et egressus est angelus qui loquebatur in me ꝛc̃) Se quit (ꝛ ait hec amphora egrediens) ꝓ an

phoram que habet os latum ꝙ aptum ſi gnificatur gula ideo ſubditur (hec eſt ocu lus eorum ꝛc̄)nam omnes oculi habēt ad potum ꝙ cibum(ꝙ ecce mulier vna ſe dens in medio amphore)per q̄m ſignifi catur luxuria quia venter ꝙ genitalia mē bra ſunt vicina ꝙ ex vicinitate membroꝝ deſignatur ꝓpinquitas viciorum(ꝙ dixit hec ē ipietas)naꝫ immundicia luxurie ꝙ gule ꝓfugnat diuino cultui qui pietas no minatur(ꝙ miſit maſſam plumbeam in os eius)per q̄m ſignificatur falſitas que luxurie eſt annexa (et ecce due mulieres egredientes ꝙ ſpiritus malis earum. Et habebant alas quaſi milui ꝙ leuauerunt amphoram inter terram et celum ꝛc̄ ꝑ Per quas ſignificantur copia temporalium ꝙ libertas ad libitum que gulam ꝙ luxu riam portant per mundum.

Capm vi.

Et conuerſus ſum ꝛc̄) ꝙ ecce q̄tu or quadrige)per quas miſtice q̄/ tuor euāgelia deſignātur ꝙ per(equos)euangelij predicatores qui dicun tur(egredi de medio duorum monciumꝫ)id eſt de ſtudio diligenti duorum teſta/ mentorum(ꝙ mōtes erei)per quos ſigni ficatur ſtabilitas ꝙ ſonoritas vtriuſq; te ſtamenti(In quadriga prima equi rufi) in hebreo habetur rubei.per quos ſignifi cantur predicatoēs euangelij temporibꝰ eccleſie primitiue qui pro maiori ꝑte fue/ runt per martiriū ſuo ſanguine rubricati (i quadriga ſcḋa equi nigri)per quos ſi/ gnificantur predicatoēs euangelij tanq̄ malefici reputati ꝙ ſic fama denigrati ꝙ i exilium deportati(in quadriga tercia eq̄ albi)per quos ſignificantur predicatoēs tempore pacis puritate mentis ꝙ corpor. dealbati (in quadriga quarta equi. varij fortes)per quos ſignificātur doctores ec cleſiaſtici varijs ſpirituſſancti donis dota ti ꝙ ꝺ iſtis quatuor modis ſubditur(Iſti ſunt quatuor venti celi)ſic noiati nō a va nitate ſeu ab obediendi velocitate(In q̄ erant equi nigri.egreſſi ſunt ad terram a quilonis)id eſt idolatrie ſubditam ꝟm il/ luꝺ Jere.primo .Ab aquilone pandetur omne malum idolatria vero maximum malum eſt ꝙ ꝺ iſtis dicitur in terra(ecce qui egrediebantur in terram aquilonis requieſcere fecerunt ſpiritum meum) ido latria inde ſublata(ꝙ albi egreſſi ſūt poſt eos)nam idolatria remota pax eſt ibi fo dita et ſic doctores caſtitate dealbati pa/ cifice habitauerunt ibi(ꝙ varij egreſſi ſūt ad terram auſtri)id eſt ad gentem illam illuminatam luce fidei vt eam in veritate fidei firmarent ꝙ iſti fuerunt quatuor ꝑn cipales doctores Ambroſius Jeronimuſ Auguſtinus ꝙ Gregorius qui dicuntur equi varij quia fuerunt varijs ſanctiſpiri tus gracijs decorati. (.qui autem erant robuſtiſſimi exierunt ꝙ querebant diſcur rere per omnem terram). Iſti fuerunt a/ poſtolici viri de quibꝰ ſcribitur ꝑs.xviij. In omnem terram exiuit ſonus eorum et in fines orbis terra verba eorum.(Et fa ctum eſt verbum domini ad me Dicens ſume a tranſmigratione . Ab oldai ꝙ a thobia et ab idaia et venies tu in die illa i trabis domuꝫ Joſie filij ſophonie qui ve nerunt de babilone. .Per viros hic no minatos qui attulerunt aurum ꝙ argen tum in temp'o domini offerendum ſigni ficantur doctores eccleſie qui offerunt in ea aurum ſapiencie ſcribendo ꝙ argen tum eloquencie docēdo in ſcolis et popu lis predicādo(et facies coronas ꝛc̄)er do ctrina enim eorum facta ſunt ꝙ fient ope ra perfectionis que corone dicuntur eo ꝙ per figuram circulareꝫ perfectio ſigni ficatur et quia opera perfectionis corone celeſtes reddunturꝫ et totuꝫ hoc cedit ad honorem Jeſu criſti pontificis ſummi et edificationem eccleſie ſue ſancte ꝛc̄

Capm vij

Et factum eſt in anno quarto da rij regis ꝛc̄)ſequitur(vt dicerent ſacerdotibus domus domini er ercituum et prophetis loquentes nunq̄d ꝛc̄)per hoc oſtenditur ꝙ illi ſunt qui ſunt dine legis ignari recurrere dēt ad p̄latoſ

q doctores ad querendū in dubijs veritatem q illi tenentur respondere Malach.ij Labia sacerdotis custodiunt scientiam q legem ex eius ore requirent qz angelus domini exercituū est (q factum est verbū domini ꝛc̄) sequit. (nunquid ieiuniū ieiunastis mihi ꝛc̄) q.d.nō. q per hoc ostenditur ꝙ abstinentia a cibis non est deo accepta nisi cū ℞ fit abstinentia a vicijs q ieiunū comitet opa pietatis. iō subdit (nūquid non vobis comedistis q vobismet ipsis bibistis) post ieiunium vos laute ꝛeficiendo q nihil pauperibus conferendo. (nunquid non sunt verba que locutus est dominus in manus ꝓphetarum ꝛc̄) q.d non. imo contrariū. vnde ysa. lviij. Quare ieiunauimus q non aspexisti. q subdit ibidem ratio cum dicit. Ecce in die ieiunij vestri inuenitur voluntas vestra. et omnes debitores vros repetitis ecce ad lites q contentiones ieiunatis q ꝑcutitis pugno impie. ideo subdit de operibus iusticie (q nūc iudiciū veniet iudicare q misericordiam q miserationes facite ꝛc̄.) q patet lra

Capitulū. viij.

ET factū est verbū domini exercituum ꝛc̄.) sequit. (hec dicit dns exercituū reuersus sum ad syon q habitabo in medio iherusalē ꝛc̄) nomi/minibus Syon q Jerusalē ꝑm sensum allegoricū significatur ecclesia vt frequent dictum est. s. que dupliciter potest accipi Uno modo pro ecclesia vniuersali q sic deus non recedit ab ea. Math. vlti. Ecce ego vobiscuz sum omnibus diebus vsq ad consummationē seculi. Alio modo ꝑ aliqua particulari ecclesia. q sic deus dicitur recedere ab ea quādo propter defectum boni prelati vicia multiplicant q ad eam reuerti quādo preuidet ei de bono ꝑlato. per cuius solicitudinē resecantur vicia q virtutes reformant q ecclesia illa dicitur ciuitas veritatis. quia bonus ꝑlatus studet ibi stabilire triplicē veritatē. s. iusticie q doctrine (q mons domini exercituū ꝛc̄) nam ibi debite celebratur officium diuinum (adhuc habitabunt senes q anus ꝛc̄) nam viri q mulieres morū maturitatem habentes habitant in dyocesi illa. de tali vero senectute dicit Bap. iij Etas senectutis vita immaculata (q viri baculꝰ in manu eius) vir dicitur a virtute. ideo significat in moribus virtuosum Baculus in manu significat potestatem iudicandi. tales autez iudices statuit bonus prelatus in sua dyocesi (pre multitudine dieruz) i. noticiaꝫ diuine legis q humane que debent in bonis iudicibus esse (Et platee ciuitatis complebuntur infantibus). i. iuuenibus taciturnis q modestis Eccl. xxxij. Adolescens loquere in causa tua vir. ideo tales dicunt infantes. q. non fantes (q puellis luentibus) id ē deum deuote laudantibus. De tali ludo dicit dauid ij. R. vi. Luuit dominus quia ludam ante dominum ꝛc̄. (Nunc aūt ꝛc̄) Sequitur (ꝫ semen pacis erit) scilicet interne q fraterne q postea supne (vinea dabit fructum suum) id est ecclesia quantū ad clerum (q terra dabit germen suum) quantū ad oīmunē populū (q celi dabūt rorem suum) id est doctores dabunt salutiferam doctrinaꝫ (q erit sicut eratis maledictio) tempe mali prelati (Et saluabo vos q eritis scilicz benedictio) sez tempore boni. Residuum huiꝰ capituli exponatur sicut in expositione litterali.

Capitulum Nonū

ONus verbi domini ꝛc̄.) ꝑm sensū litteralem hic describitur destructio trium ciuitatum in Syria per Alexandrū magnum. per quē significatur deus ratione regie dignitatis q liberalitatis quia sicut dicitur Jacobi pri. Jpe dat omnibus affluenter q nō improperat. Et Apocali. xvij. dicitur. ꝙ ipe est rex regum q dominus dominantiū. Et sicut Alexander pugnauit contra Syriā sic deus contra superbiam. sic ergo dicit (Onus verbi domini) id est pondus punitionis eius (i terra adrach) id est in syria que sublimis interpretat. ideo superbiaz significat que semp tēdere facit ad sblimia magis ꝙz debeat (q Damasci) que interpretatur bibens sanguinem. qđ etiaz competit superbie. quia facit sanguinem inferiorum bibere (emath quoqz) que in/

terpretatur indignans que proprietas est superbie (⁊ tyrus) q̄ interp̄tātur āgustia sr̄b⁹ ei āgustiat̄ de hoc ꝙ nō p̄t attigē excellenciā maiorum ⁊ (sydon) que venatō interpretatur. nam excellenciam maiorū attingere quantū potest conatur (videbit ascalon) que interpretatur ignobilis. sup̄bia vero omnem destruit nobilitatē vnd̄ versus Si tibi copia si sapiencia forma q̄z detur. Sola sup̄bia destruit oīa si comitetur (⁊ gaza) que iterpretatur fortitudo superbus enim fortiorem se estimat quaz sit in veritate (⁊ acharon) que interp̄tat̄ turbās ꝑplz qd̄ fac̄ sup̄bia ꝓuer. xiij. Int̄ superbos semp̄ iurgia sūt (⁊ sedebit sep̄ator in azoto) qui interpretat̄ incēdium et h̄ cōpetit sup̄bie q̄ semp̄ accēdit animū sup̄bi per iram in īuidiam ⁊ ip̄m finaliter inducit in gehenne flāmā Istas ꝯditiōes sup̄bie dictas destruit deus qui est noster alexāder magn⁹ (Exulta satis filia syō ꝛc̄) istud literaliter exposui de aduentu p̄mo xp̄i ido de alia expositione pertrāseo

Capl'm .x.

Petite pluuiā a dño ꝛc̄) capl'z istd̄ exponunt ad literam iudei. ⁊ aliqui doctores catholici de multiplicatione bonorū temp̄aliū in iudea p⁹ reditū de captiuitate babiloica Ego aūt literaliter exposui de multiplicatione bonorum sp̄ūalium in aduētu xp̄i ꝓpter qd̄ expositio mea sp̄ūalis est respectu aliarū ⁊ ideo de alia sup̄sideo

Capl'm xi.

Aperi libane portas tuas ꝛc̄) capitulum istud exponunt ad literaz iudei ⁊ doctores catholici ꝯmuniter de ꝯbustione templi dñi p̄ exercitum romanorum Moraliter autē potest exponi de combustione cleri per cupiditatis incēdium q̄ tamen p̄ ceteris debent esse dei templum ⁊ sic dicitur (aperi libane portas tuas). i. aperuistis ōs vias cupiditati. (⁊ deuoret ignis) scz cupiditatis ⁊ carnalitatis (cedros tuas). i. maiores ecc̄ias (vlula abies ꝛc̄). i. inferiores clerici cupiditatē sup̄iorum imitantes (Vlulate quercus basā) que pinguedo interpretatur. ideo p̄ istos religiosi pingues redditibus significātur qui frequenter cupiditatem similem imitantur (vox vlulatus pastoruz) qui deberent clamare contra vicia (q̄m vastata ē magnificencia eorum) scilicet in virtuos operibus ⁊ miraculosis. naz ante annos istos in ecclesijs cathedralibus erant homines tantarum virtutū ꝙ deus per eos faciebat opera miraculoruz sed modo p̄ multos fiunt opera spoliationum ideo sb̄ditur (vox rugitus leonuz) id est crudelium pastorum. (quia vastata est superbia iordanis) id est vite clericalis iordanis ei iterpretatur riuus iudicij clerici vero modo sūt in omni iuditio ecclesiastico ⁊ seculari ⁊ eorum superbia deijcitur in morte cuiuslibet. tunc eni cōmuniter deficit eis sensus nec mirum quia vendiderunt ip̄z (hec dicit dominus) quoniam populus ꝯmunis pascitur a clero pabulo verbi et exempli vt d̄beret sed magis occiditur v̄bis malis et exemplis ideo dicit domin⁹ prophete per quē significatur predicator bone vite ⁊ doctrine (pasce pecora occisionis que q̄ possederāt) scilicz curati et p̄lati ⁊ mali (occidebant) exemplis malis (et venundabant) querētes pecunias ex eis leuare (dicentes benedict⁹ deus diuites facti sumus) gaudent enim d̄ summa pecunie leuate ⁊ nō de eoruz salute (⁊ ego non p̄cam ꝛc̄) sed puniam tales pastores (ecce ego tradam homines vnūquēq̄z in manu proximi sui) permittendo dissentiones inter eos fieri (⁊ in manu regni sui). id est diaboli qui est rex sup̄ omnes filios superbie vt dicitur Job xli. (⁊ pascam pecus occisionis) id est simplices laicos dure tractatos a malis clericis et subditur modus pascendi cuz dicitur (et assumpsi mihi duas v̄gas). i. duos ordines. s. p̄dicatorū ⁊ minorū de quib⁹ sb̄dit̄ (vnā vocaui ꝛc̄. succidi tres pastores). sb̄trahēdo

graciam meā ab eis(in mense vno).i. p eodem defectu. Mensis eni dicitur a mene qđ est defectus. q per istos tres pastores possunt intelligi episcopi. archidiaconi. q curati mali qui deficiunt in cura regiminis populi querentes eius pecuniaz q non salutem. ideo subditur.(siquidem anima eorum variata est in me) quia nō querunt honorem diuinum principaliter sed questum suum (q dixi) scilicet eis propter suam maliciem(non pascaz vos pabulo) gratie mee(qđ mozitur moziatur.).i. qui mozitur de vobis morte culpe moriatur morte gehenne.(q qđ succiditur succidatur.)id est qui succiditur de vita presenti succidatur perpetuo de societate dei.(q reliqui deuozent vnusquisqz cernem proximi sui)inter clericos enim malos frequenter oziuntur dissensiones. (q tuli virgam meam que vocabatur decus q abscidi eam ꝛc)nam libertas predicādi q confessiones audiendi pauperuz religiosorum frequenter rescinditur q impedi tur in preiudicium cōmunis populi. ideo sequitur(q cognouerūt sic pauperes gregis).i. populus cōmunis(qz verbum domini est).i. eius vicarij pontificis summi qui dedit pauperibus religiosis potestatē predicandi q confessiones audiendi quā rescindunt prout possunt pastores inferiozes duri(q dixi ad eos) i. ad populares christianos quibus deus loquitur p predicatozes suos(si bonum est in oculis vestris afferte mercedem meam.)mihi ꝑuiendo fideliter q deuote(etsi nō. quiescite) nam seruicium deo non placet nisi fiat libere(q appenderunt mercedem meaz triginta argenteos)triginta cōsurgit ex ductu denarij p ternariū q sic significat impletionem decalogi in fide trinitatis (Et dixit dominus ad me proiice illud ad statuarium)id est pene ante deū qui est formator omnium vt remuneret impletōez dictam decem mandatoruz (decoz preciuz quo appreciatus sum).i. quo serui erunt mihi q istud ꝑcium potest dici decoz absolute. quia deo placitum. Potest etiā dici iuxta sensum ebraicum decoz per oppositum. i. vile respectu obseruationis decalogi cum consilijs euangelij (q ꝑci di virgam meam secundā)id est vtroi eaz prescindendam qđ factum est per rescissionem emolimēti qđ predicti religiosi de sepulturis habent(vt dissoluerez germanitatez inter iudam q israbel)ly ut teneꝫ consecutiue. nam ex hoc secuta est diminutio amoris inter fratres qui significantur nomine israbel eo qꝫ sunt intenti studio. Et sacerdotes. curatos qui significantur nomine Jude eo qꝫ audire confessiones ad eos pertinet de iure(Adhuc sume tibi vasa pastoris stulti.)Istud vsque ad finem capituli litteraliter exposui de antichristo. Potest etiaz exponi de Liberio papa qui dicitur pastor stultus eo qꝫ fuit finaliter arrianus q illo tēpore p ipm q lucium episcopum arrianum facta est grauis persecutio christianozum. de qua scribit Rufinus. Dic eo quoqz tempore Lucius arriane partis episcopus. post fugas ciuium q exilia post cedes q tormēta flammas qz quibus innumeros odem nauit ad monasteria sui furoris. arma cōuertit vastat heremum q bella quiescentibus indicit tria milia simul aut eo amplius viros per totam heremum secreta q solitaria habitatione dispersos oppugnare pariter aggreditur. mittit. armatqz peditum q equitum manum. q illi ecōtra gladijs obiectabāt ceruices q nihil aliud dicebant nisi Amice ad quid venisti. Et ideo de isto pastore stulto subditur (Carnes pinguium comedet q vngulas eoruꝫ dissoluet) De pena eius subditur(Gladius super brachium eius. ꝛc) id ē domini sentencia prescindetur de presenti vita q obscurabitur in gehenna.

Capitulū Duodecimū.

Onus verbi dei sup Israel) Istō litteraliter exposui de persecutione antichristi. Mozaliter autē potest exponi de grauamine populi christiani ex malicia cleri peruersi. cum dicitur. (Onus verbi domini super Israbel ꝛc.).i graue pondus a deo preuisuz super populum christianum. et quid fit illud. subdit cum dicitur.(Ecce ego ponam Jerusalē

).i.ecclesiam pro clero acceptā (suplimia re crapule).i.excessiuā in cibis et potib⁹ manifeste (sed ⁊ iuda erit in obsidiōez cō tra irl'm).i.ɔtra cleruz potest hoc dicere quilibet ɔfitēs veritatem (⁊ erit in die illa ponam ierusalem in lapidem oneris cun ctis populis) tātum enim pondus citatō nū excōmunicationū interdictoꝝ ⁊ alio rum grauaminū ponitur sup populū cri stianum ꝙ sub onere iacet depressum vñ dicit Augustin⁹ ad inq̄sitiones ianuarij ip̄az religionē nr̄az q̄m in paucissimis sa cramentorum celebrationibus dn̄s volu it esse liberaz. quidā adeo ꝑuilib⁹ p̄mūt oneribus vt tollerabilior fit cōditio iud̄ orum qui non humanis presūptionibus sed diuinis subijciūtur institutis (In die illa).s.mortis que dicit̄ dies illa. q̄ debet esse cunctis memorabilis (ꝑcuciam oēm equuz.).i.brutaliter viuentē sicut equus ⁊ mul⁹ (⁊ ascensorem eius) id est inducē tez euz ad vilia (⁊ sup domū iuda) id est confitencium veritatem verbo ⁊ facto (. aperiam oculos meos ꝛc̄) scz clemēcie (. ⁊ dicent duces iuda in corde suo ɔforten tur ꝛc̄) hoc fit quando boni religiosi ⁊ alij deuoti orant deuote pro emendatione cle ri (in die illa ponā duces iuda sicut cami nuz ignis) id est p̄dicatores ex feruore ca ritatis (⁊ deuorabunt ad dexteraz ⁊ sini straz.).i.īdifferēter sine acceptiōe destru ent vicia (⁊ habitabit̄ ierusalem rursum in loco suo) nam per bonā emendatiōem cleri restituit̄ ecclesia ad statum debituz (Et erit qui offenderit ex eis in die illa q. dd̄).i.r̄missionem iueniet per suam peni tenciam sicut dauid qui grauem incurre rat offensam (⁊ domus dauid).i. penitē ciū (sicut dei āgelus domini) naz vere pe nitentes erunt sicut āgeli in celo qd̄ est do mus dei (⁊ erit in die illa. queram conte rere omnes gentes) id est demones q̄ gē tes dicuntur eo ꝙ in idolis a gētibus co lebantur ip̄i vero per opera bona peniten cium affliguntur (⁊ effundā super domū dauid ꝛc̄) quia preces infusionem gratie sequētes sunt efficaces (⁊ aspicient ad me) deuote deprecando (quem confixerunt) scilicet pri⁹ peccatis offendendo (⁊ plan gent ꝛc̄) ꝓpt̄ offensas p̄teritas (.sic plāct⁹ ad remō) sicut planctus pro morte iosie (planget terra familie ⁊ familie seorsum) per hoc notatur ꝙ planctus pro pecca tis suis debet fieri in locis occultis ⁊ seq̄ stratis (et mulieres eorum seorsum) Tem pore namq̄ planctus ab amplexibus est cauendum

Capl'm xiij

In die illa erit fons patēs domui dauid ꝛc̄) per fontem istum intel ligitur largitas misericordie di uine que aperitur omnibus ad deum re uertentibus per opera penitencie (et erit in die illa dicit dominus exercituum disp dam noīa idolorum) id est viciorum quo rum nomina a vere penitentibus sunt ex clusa Eph.v. Fornicatio autem et omnis immundicia aut auaricia nec nomine tur in vobis sicut decet sanctos ⁊c̄) Et pseudo prophetas ⁊ spiritum immunduz auferam de terra Et erit cum prohetaue rit quispiā vltra dicent ei pater eius ⁊ ma ter eius qui genuerunt euz Non viues qꝛ mendacium locutus es in nomine domi ni Et configent eū pater eius ⁊ mater ge nitores eius cuz ꝓphetauerit Et erit i die illa confundent̄ ꝓphete vnusquisq̄ ex visi one sua cum ꝓphetauerint nec operient̄ pallio saccino vt mentiantur. Sed dicet Non sum ꝓpheta homo agricola ego suz quoniam adam exemplum meuz ab ado lescencia mea Et dicitur ei Quid sunt pla ge iste i medio manuū tuarū Et dicet his ꝛc̄.). Per istos significantur heretici qui cum deprehenduntur a patre spirituali ⁊ matre grauiter puniuntur etsi fuerint ob stinati traduntur iusticie seculari etsi re uertantur ad veritatem ecclesie confiten tur se esse punitos non ex odio sed ex cari tate (Framea suscitare super pastorez meum ⁊c̄) hoc ad litteram exponitur de cristo Mathei vicesimo sexto. Moraliter autem potest exponi de bono prelato quē deus aliquādo permittit temporaliter af fligi ad augmentum sui meriti quia tam̄ ad hoc sequitur frequenter dispersio Gre gis per diuersa vicia Sequit̄ (Et erūt in omni terra) scilicz diocesis dicti prela ti (Due ꝑtes dispergēt̄ ⁊ deficiēt).qꝛ ma ior ꝑs ꝓpl'i dimittit p̄latū in ꝑsecutiōe ti

ranni(⁊ tercia pars ꝛc̄).i.minor ꝑs ad/
herens sibi que cū eo vritur igne tribula
tionis.sicut contigit de sancto Thoma
Cantuariēsi.cui⁹ cognatio tota p⁹ ip̄m
de Anglia fuit crudeliter eiecta.

Capitulū.xiiij.

Ecce dies veniunt) Istud capitu/
lum ad lr̄am exposui de persecu
tione antichristi cui⁹ figura fuit
⁊ est omnis fideliuz persecutor ꝓpter qd̄
exponi potest de ꝑsecutione facta sub cos
droe rege persaꝝ ⁊ de persecutione Ho/
mar rege Arabum.nam vterqꝫ cepit Je/
rusalem successiue tamen ⁊ populū bonis
spoliauit ⁊ ꝑtim occidit ⁊ captiuauit ꝑtē
tñ in ciuitate dimisit sub afflictione gra/
ui ⁊ seruitute.ideo sequit̄.(Et reliquū po
puli non auferetur ex vrbe) ⁊ hec seruit⁹
grauis durauit vsqꝫ ad tempus Godefri
di de billone ⁊ alioꝝ principū qui ciuita
tem ⁊ populū liberauerūt a seruitute di/
cta cum auxilio diuino vi armoꝝ.iō sb̄
ditur(Et egredietur dñs ⁊ preliabit̄ con
tra gentes illas).s.saracenicas quas de
bellauit per principes christianos.sicut p̄
liatus est in die certaminis qñ in vlcionē
mortis christi capta fuit Jerusalē a roma
nis(⁊ stabunt pedes eius in die illa super
montē oliuaꝝ)illa nāqꝫ die qua dicti p̄n
cipes christiani ceperūt iherusalē ⁊ pre la
bore fatigati vellent cessare ab insultu vi
sus fuit vnus in specie militis super mon
tem oliueti qui cum clipeo faciebat signū
ne discederent ꝫ fortius insultarent ⁊ il/
lud signum fuit a deo datum.nam ea/
dem die ciuitas fuit capta.(Et scinde
tur)istud potest exponi d̄ scismate greco
rum.per montez eni oliuarū potest eccle
sia militās intelligi de qua dicit̄ ysaie.ij.
In nouissimis diebus erit mons dñs do
mini super verticē montiū ꝛc̄.⁊ sic dicitur
⁊ scindetur mons oliuaꝝ ex media parte
sui ad orientē in qua parte habitabāt gre
ci ⁊ ad occidentem vbi sunt latini(⁊ fugi
etis ad vallem montiū meoꝝ ꝛc̄).i. fuge
re debetis ad obedientiā ecclesie romane
cuius montes magni.s.petrus ⁊ Paul⁹
sunt patroni(Et veniet dñs deus meus
⁊ omnes sancti eius cum eo ꝛc̄.)Hoc ad
literā exponit̄ de aduentu christi ad iudi
cium finale Nec occurrit mihi alia spiri
tualis expositio ꝯuenientior hic ponēda

Explicit zacharias ꝓpheta.

Incipit Malachias ꝓpheta.

Onus verbi domini ad Isrl.
ꝛc̄)sequit̄(nōne frater erat
Esau Jacob ꝛc̄.)per Esau q̄
vanus interpretat̄.homo
vane gloriosus ⁊ virtutib⁹
vacuus significatur Job.xi. Vir vanus
in superbiam erigitur ꝛc̄.Per Jacob qui
interpretatur supplantator intelligit̄ vir
virtutis qui sensualitatem ponit sub plan
ta rōnis. Primū deus odit ⁊ scd̄m dili/
git.Jaco.iiij. Deus superbis resistit.hu
milibus autem dat graciā.dicūtur tamē
fratres q̄ꝫtum ad naturam.nam vterqꝫ
est ad dei imaginē ꝓpter quod natura ē
diligenda ꝫ vicia detestāda.(⁊ posui mō
tes ei⁹ in solitudinē)conatus sue suꝑbie
frustrando(⁊ hereditatem eius in draco
nes).i.in demones cuz quibus superbus
eternaliter damnabitur(q̄ si dixerit ydu
mea ꝛc̄)hic ponitur si pro quia quia super
bus deiectus nititur resurgere ⁊ contra
stimulum calcitrare(⁊ vocabunt̄ termi
ni eius iniquitatis)nam finis superbi est
iniquitas(Filius honorat patrē ꝛc̄.)licet
omnes christiani sint dei filij ꝑ baptismū
tamen sacerdotes dicuntur dei filij speci
ales propter qd̄ debent pre ceteris deum
patrem honorare ⁊ frequenter ipsi pre
ceteris inhonorant.ideo subditur.(Hec
dicit dominus exercituuz ad vos o sacer
dotes qui despicitis nomen meuz)in q̄ꝫtū
labijs nominant ip̄m ⁊ despici faciūt ab
alijs per suum malū exemplū(⁊ dixistis
in quo despicimus nomē tuū) nam sacer
dotes mali nituntur excusare. Et subdit̄
dei responsio cum dicitur(offertis super
altare meum panem pollutū) i.eucaristi
am que licet in se sit mundissima tamē in
digne offerenti cedit ad graue peccatum.
Vel ꝑ panem potest hic accipi dei verbū

qđ ab eis propositum dicitur pollutum. qz sicut dic̄ Gregl. Cui⁹ vita ďspicit restat vt ei⁹ p̄catio ꝺtēnat̄ (si offeratis cecū ⁊c̄) cecū offerre est facē bonū op⁹ de genē tamē idiscrete (claudis offerre) ē facē bonum opus praua intentione sicut elemosinaz dare pauperi mulieri vt ad fornicationem pertrahatur (languidum offerre) est bonum opus de genere facere tamē cum hoc viuere luxurioſe. talis autez oblatio non est accepta coram deo ideo seq̄tur (et nunc deprecamini vultuz domini vt misereatur vestri ⁊c̄) (Quis est in vobis ⁊c̄) hic arguit ingratitudinē sacerdotum dicens (quis est i vobis qui claudat hostia ⁊c̄). i. seruiat in ecclesia gratis. q. diceret nullus quia ď p̄simonio crucifixi laute viuunt ⁊ pauci officium debituz faciunt ideo de ip̄is sequitur (non est mihi voluntas in vobis dicit dom⁹). i. officium vestrum non est mihi gratum (⁊ munus nō suscipiam de manu vra). s. incēn/tum est a vobis. tamē acceptum est incēnsuz a deo. sicut eukaristia est accepta deo licet sit a malo sacerdote oblata. (Ab ortu enim solis vsq; ad occasum magnum est nomen meum in gentibus) id est orationes simplicium bene viuencium accepte mihi sunt vbiq; terraruz (⁊ vos polluistis illď ⁊c̄) exponatur vt supra C. ij

Et nunc ad vos mandatū ħ o sacerdotes) scđm sensum literalez ħ arguit p̄pheta sacerdotes iuď orum de negligencia diuini cultus ⁊ reprimit subditoz̄ qđ nunc contingit in p̄latis ⁊ curatis pluribus cristianorum p̄pter quod eis dicitur in penam (mittam in vos egestatem). i. carenciā scientie ⁊ gratie p̄pter ingratitudinem eniz deus iuste subtrahit dona sua a p̄motis in ecclesia quando negligunt officia diuina (⁊ male dicam benedictionibus vris) frequenter eniz absoluunt ab illis de quibus nō possunt p̄pter ignorancia m vel qđ peius ē p̄pter questum vel fauorem (ecce ego p̄ficiam vobis brachiuz). subtrahendo a vob p̄tectionem angelicam (⁊ dispgam super vultum vestruz sterc⁹ solemnitatū vraꝝ) qz solēnitates eorū hodie sūt omuniter in diuinis ⁊ potatiōib⁹ excessiuis ⁊ dissolutionib⁹ ineptis (⁊ scietis) p̄ experiencia pene gehennalis (qz misi ad vos mādatū istud) qđ tñ non seruastis ⁊ q̄o fit illud om̄ ditur cum subdit (vt esset pactū meū cuz leui). i. cuz gente sacerdotali (pactū meū fuit cum eo vite ⁊ pacis). i. exēplaris vite et pacis fraterne et ħ fuit obseruatum a sacerdotib⁹ ecclesie p̄mitiue et postea lōgo tpe de q̄b⁹ adhuc subdit (⁊ dedi ei timorē ⁊c̄). i. filialē qui cauet dei offensaz (⁊ lex veritatis fuit in ore ei⁹) docēdo p̄l'm publice ⁊ secrete (et mltos auertit ab iniquitate) p̄ vitā exēplarē ⁊ sanā doctrinā (labia eni sacerdotis). i. sacerdotū accipiēdo singulare p̄ plurali (custodiūt sciam). i. custodire debēt sciam ad salutē alē p̄tinentē ⁊ subdit cā cum dicit (angel⁹ eniz dñi exercituū est). i. medi⁹ inter deū ⁊ populuz qz pro p̄l'o oz deum exorare et dei māda ta populo nūciare ⁊ sic fuit temp⁹ preteritis ⁊ osequēter ostendit q̄o sit modernis cū dr̄ (vos āt recessistis de via). s. mādatoz dei (⁊ scāndalizastis. plīmos) et vr̄o mō viuēdi. Gregl. In pasto. Cū pastor p̄ abrupta grad̄it om̄s est vt ad p̄cipicium grex seq̄t̄ (p̄pter qđ dedi ego ⁊ vos ꝺtemptibiles ⁊c̄). i. graui⁹ ⁊ abiecti⁹ puniēdo in gehēna (Nūquid) ħ scđm sensū lr̄alē arguūtur sacerdotes ⁊ p̄l'is simul ď ꝺtemptu primi qđ viciū etiā satis viget tpe p̄senti ⁊ arguit p̄mo viciū istud genēaliter cū dr̄ (nūquid non p̄r vn⁹ est om̄ nr̄m) q. d. sic. s. ad ā (nūq̄d nō de⁹ vn⁹ creauit) q. d. sic et ad imaginez suā iō ꝺcludit (q̄re ergo despicit vn⁹ q̄sq; frēz suū) qz nō hēt cā ex p̄te p̄ncipij naturalē nec s̄rnaturalē (violās pactū p̄r̄m vr̄oz) nā i veteri testamēto p̄ceptū est diliges p̄rimū tuū sic̄ te ip̄m ⁊ in nouo replicat̄ (qz ꝺtamiauit ⁊c̄) ħ scđo arguit ꝺtēpt⁹ p̄rimi spāliter. s. vroris iō sequit̄ (⁊ habuerūt filiā dei alieni) ħ ad lr̄am dicit ď reuersis a captiuitate babilonis qui acceperūt vroēs alienigenas vt dicit esdre. i. et suas hebreas ꝺtempnebāt et idē fit hodie qz mlti x̄piani sūt adulteri vroēs p̄rias ꝺtēpnētes ⁊ idē mistice fit in p̄latis ⁊ curatis q̄ circa negocia p̄ncipū ⁊ magnatoz sūt occupati suas ecclias ⁊ prochias sine sufficiēti regimie relinq̄t̄es iō sequit̄ pēa cū dicit (dispdat dom⁹ virū q̄ fecerit ħ ⁊c̄) siue pu⁹ fuerit siue magn⁹) ⁊ ħ rursū fecisti. lopiebat. lacrimis ⁊c̄)

dicitur ꝑpter aliquos qui ad horam peni
tent ꝙ de facto non emendant(nõne vn⁹
deus fecit ꝛc̃.)q.d.ſic̃ deus qui eſt vnita/
tis ꝛ pacis fecit viz ꝛ vxorez vt ſint duo
in carne vna.ſic ordinauit ꝙ vnus epũs
habeat vnam eccleſiã ꝛ ſacerdos vnam
parochiaz cui totaliter inhereat cuſtodi
ens ipaz.ideo ſubdit(ꝛ quid querit vn⁹
niſi ſemen dei)i.vnus epũs in dioceſi ſua
ꝛ ſacerdos in parochia.nõ enī debet q̃re
re extraneã occupationẽ ꝙ ſuos ſubditoſ
facere dei filios per deuotionẽ. ideo ſub/
ditur(vxorem adoleſcentie tue noli deſpi
cere).i.curaz eccleſie tue noli negligere(
cum odio eã habueris)in ea nolendo mo
rari(dimitte eam)reſignãdo ſuperiori vt
ſic alteri detur qui fructificet ibi(Cuſto/
dite ſpiritũ veſtrũ ꝛc̃).ſ.a dei blaſphemia
ideo ſubdit(laborare feciſtis dñz in ꝑmo
nibus veſtris otra ipm)ꝛ qui ſint ſermo
nes illi. Subdit(in eo qd̃ dicitis. omnis
qui facit malum bon⁹ eſt) multi nanque
videtes malos homines temporaliter ꝓ/
ſperari ꝛ bonos affligi.dicũt deũ delira/
re vel dormire qd̃ eſt falſum.naz ei⁹ iudi
cia vera ſunt ſemper ꝛ iuſta. ꝙ nobis ſint
occulta.

Capit.iiij.

Ece ego mittã angelũ meum ꝛc̃)
Iſtud litteraliter exponitur de
baptiſta Johanne. Moraliter
aũt exponi põt de bono predicatore q̃ dr̃
dei angel⁹.i.eius nũcius ꝛ preparat men
tes audientiũ ad hoc qd̃ ibi veniat xp̃us
tanq̃ ad templũ ſuũ.i.Corz.iij. Templũ
dei ſanctũ eſt qd̃ eſtis vos(ꝛ quis ſtabit
ad videndũ eum)q.d.nullus in pñti .q̃a
nemo ſcit vtz amore vel odio dign⁹ ſit ꝛ
ſic in ſe ipo nõ videt deum(ipe ei q.ignis
conflans).i.peccata conſumẽs.(ꝛ quaſi
herba fullonũ)prebens nitorẽ virtutũ(ꝛ
purgabit filios leui)de quib⁹ dicit Deu.
xxiij. Qui dixerũt patri ſuo ꝛ matri ſue
neſcio vos.ꝛ iſti ſunt boni religioſi omia
dimittentes amore chriſti.ideo debẽt eſſe
purgati ꝛ colati ab omni impuritate pec
cati.ideo ſubdit(ꝛ erunt offerentes dño
ſacrificia).i.eucariſtiam ⁊ virtutes omniũ
ſacrificioz otinentẽ(ꝛ placebit deo ſacri
ficiũ Juda ꝛ iheruſalẽ.).i.eccleſie.(ſicut
dies ſeculi ꝛ ſicut anni antiqui)vnd̃ in ea
none miſſe dicit. Sicuti accepta hr̃e dig
natus es munera pueri iuſti tui abel ꝛ ſa
crificiũ patriarche noſtri Abrahe ꝛ qd̃ ti
bi obtulit ſũmus ſacerdos tuus Melchi
ſedech Scienduũ tamẽ ꝙ ly ſicut non im/
portat equalitatẽ ꝙ correſpondentiã figu
re ad rem figuratã.ſicut enī res figurata
ꝑcellit figure ꝛ veritas umbre.ſic eucari
ſtia que ſacrificiũ eſt noue legis precellit
omnib⁹ veteris teſtamẽti ſacrificiis.(Et
accedam ad vos iudicio)hoc fit in mor/
te qr tũc venit deus ad iudiciũ cuiuſlibet
particulare(ꝛ ero teſtis velox maleficis
ꝛc̃)hoc dicit qr vita taliuz dei iudicio cõ
muniter breuiat(ego enī dñs ꝛ non mu
tor)a rectitudie iuſticie(ꝛ vos filij Jacob
non eſtis cõſumpti).i.a vra malignitate
auerſi.per talem modũ dicit ꝓuerb.xij.
Verte impios ꝛ nõ erunt.ſ. impij. ꝙ ecõ
trario iſti manentes in ſua malicia dicũt
non conſumpti.ideo ſubdit(a diebus enī pa
trum veſtroz receſſiſtis ꝛc̃)qr tñ deus ſem
per ſuſcipit penitentẽ.ſubdit(reuertimini
ad me ꝛc̃)ecce magna dei clementia qui
cum ſit omnipotens tñ rogat peccatoreſ
de cõcordia(Inferte omnẽ decimationẽ ꝙ
)decimare eſt decimã partẽ dare ꝛ nouẽ
ſibi retinere.denarius aũt numer⁹ eſt ꝑ
fectus ꝛ ideo ſignificat pfectionẽ. Noue
narius aũt imꝑfectus ꝛ ideo ſignificat i
pfectionẽ.ergo ille moraliter infert omnẽ
decimacionẽ in orreum dei qui de omni
bus operibus ſuis quicq̃d eſt ibi pfectio/
nis attribuit diuine bonitati ꝛ quicq̃d ẽ
defectus ꝑprie fragilitati.ꝛ iſtis tanquaz
gratis deus aperit catharactas ſue gra
cie quouſq; det eis abũdantiã ſue glorie.
ꝛ tunc increpat vermẽ deuorantẽ quia ni
hil triſtabile poterit ibi eſſe

Capitulũ Quartũ

Ece eiz dies veniet ꝛc̃)hoc ad lit
teraz exponit̃ de die iudicij gene
ralis. Moraliter aũt põt exponi
de die mortis que eſt dies iudicij particu
laris.ideo ſubdit.(succẽſa quaſi camin⁹
).ſ.reprobis qui ſtatim portant̃ ad penã
ignis infernalis ideo ſubdit̃(ꝛ erunt oẽs
ſuperbi ꝛc̃.que nõ derelinquet eis radicẽ
).i.ſpem reuertendi ad vitam preſentẽ(ꝛ
germen).i.merendi virtutẽ(ꝛ orietur nob

ꝛc̄).i.electis(sol iusticie).i.lumē glie ꝑfe/
cta tñ purgatōe(erit sanitas) ꝑ dotē im
passibilitat]. in corꝑib⁹ resūptis(in pēnis
eoꝝ)per dotem agilitatis ideo subdit̄ (e/
gredimini ⁊ salietis ꝛc̄)⁊ calcabitis ipios
ꝛc̄)h̄ dicit̄ qꝛ dānatorū pena electis est ꝯ
solatiōis materia ⁊ qm̄ ad gl̄iam ꝯsequē
dam req̄ritur p̄cedens meritū ideo sb̄di
tur(memētote legis moysi).i.xp̄i ꝑ moi
sen figurati (q̄m mādaui ei in oreb ꝛc̄)ibi
eni audiente ꝓpl̄o de⁹ decē p̄cepta dedit
q̄ xp̄s in euāgelio repetit et ad eorū obser
uāciaꝫ inducit d. Math.xix. Si vis ad vi
tam ingredi ꝟua mandata ⁊ ad idez faci
endū instituit apl̄os et alios discipulos ⁊
successores eorum ideo subdit̄.(ecce ego
mittā vobis helyam ꝓphetam)q̄libꝫ ei
p̄dicator habens dei zelum et salutis aīa
rum.helias sp̄ualiter pōt dici(anteq̄ꝫ ve
niat dies dñi magn⁹ et horribilis).i.añ
diē iudicij generalis qui magnus erit ele
ctis ꝓpter magnitudinem boni qd̄ tunc ꝯ
sequentur ⁊ horribilis r̄probis ꝓpter hor
rorem pene ad q̄m dānabuntur(et ꝯuer
tet cor patrū ad filios ꝛc̄)multi enim p̄res
conuersi sunt ad fidem catholicam per fi
lios et econuerso multi filij per patres et
sic erit de futuro ante iudiciuꝫ generale
(ne forte veniam)istud forte non iportat
dubium de aduentu cristi ad iudiciuꝫ qꝛ
certum est ꝙ veniet sed importat dubiuꝫ
temporis quod omnibus est ignotum (et
percuciam terram anathemate)per ter
ram intelliguntur homines terreni in a/
more terrenorum totaliter fixi qui tunc
excōmunicabuntur penitus ad dei socie/
tatē ⁊ electoruꝫ

Explicit Malachias ꝓpheta
Incipit Matheus euangelista

Liber generationis Jesu
xp̄i ꝛc̄)seq̄t̄(oēs itaqꝫ ge
neratiōes ab abrahā vsꝫ
ad dauid.gneratiōes q̄/
tuordecim ꝛc̄). xp̄i gene
alogia describr̄ h̄.ꝑ tres
quaterdenas generationū q̄rū aliq̄ fuer̄t
ante legē datā moysi ⁊ aliq̄ tꝑe legl. date
et vltima.s.generatō xp̄i tꝑe gratie quod
incepit ab eius ꝯceptione ⁊ ꝑ h̄ significat̄
ꝙ aliqui tꝑibus istis tribus saluati sunt
per fidez xp̄i vnde dicit sal. Jo.viij. Abra
ham pater vr̄ exultauit vt videret diē me
um vidit ⁊ gauis⁹ est. Itē in q̄terdena sūt
duo numeri.s.denari⁹ et q̄ternarius per
denarium vero significat̄ impletio d̄calo
gi ꝑ q̄ternarium impletio euangelij qua
drupliciter descripti.ꝑ ternarium vero q̄
terdenariū sancte trinitat]. misteriū Per
istos igit̄ numeros in genealogia xp̄i ꝯtē
tos.mistice significat̄ ꝑ obꝟuatiōez deca
logi i fide trinitatis xp̄s qui sol ē iusticie ꝑ
sp̄ualem illuminationē orit̄ in nobis ij.pe
tri.i.habem⁹ firmiorē ꝓpheticū ꝟmonez
cui bene facitis attendentes q̄i lucerne lu
centi n caliginoso loco donec dies illuce
scat ⁊ lucifer oriat̄ in cordib⁹ vr̄is Itē
tres q̄terdene faciūt q̄draginta duas ge
nerationes ꝑ quas ꝑuenim⁹ ad cristū q̄
ꝓmiss⁹ est nobis in p̄miū sicut filij israel
ꝑ xl.duas māsiones venerunt ad terraꝫ
sibi ꝓmissā (Xp̄i āt generatio sic erat
ꝛc̄)ꝑ hoc aūt ꝙ xp̄s concept⁹ ⁊ format⁹
fuit in vtero virginali ꝑ oꝑatiōez sp̄ūssci
significatur ꝙ spiritualiter concipit̄ ⁊ for
matur in mēte pura oꝑe sp̄ūssancti Gal.
iiij. Filioli quos ego ꝑturio donec forme
tur xp̄s in vobis (Joseph autez vir ei⁹
ꝛc̄)ꝑ ioseph cogitātē dimittē mariā q̄ cer
tificat⁹ de misterio ꝑ āgelū accepit eā vt
dñaꝫ significat̄ hō dubitās i fide vl̄ mori
bus qui ꝑ p̄dicatorem vel ꝯfessorē bonū
in fide solidatur ⁊ subijcit se ei in illis que
fidei sunt ortodoxe Capl̄z ij.

Cum natus esset ih̄s ꝛc̄)seq̄t̄). vidi
mus eni stellā ei⁹ ꝛc̄)ꝑ stellā signifi
cat̄ virgo maria q̄ interp̄tat̄ maris stella
hec āt stella apparet magis ꝯdescēdēdo
sibi deuot]. ⁊ eos nauigātes ꝑ h⁹mūdi ma
re t̄bulētū dirigit ad portū salut]. q̄ xp̄s ē
⁊ ip̄ꝫ

ꝛ ip̄m inuenientes venerant̄. offerentes ei munera. s. aur̄ caritatis. ꝛ thus deuote orationis. ꝛ mirrā carnis mortificationis quia cuz caro racionabilit̄ castigatur ad celestia spūs eleuat̄ (ꝛ admoniti ī somnis ne redirent ad herodez ꝛc̄) ꝑ hoc admonemur ꝙ cum malis hominibus nō contrahamus aliquā societatē ꝓuer. xiij. qui cū sapiētibus graditur sapiens erit. amicus stultoꝝ similis erit. per herodem vero qui sub specie religionis voluit occidere christum significat̄ ipocrita qui q̄ꝫtum est in se christuz occidit. ꝟm illud Hebre. vi. Rursum crucifigētes sibimet ip̄is filium dei. nam ꝟm Jeronimuz. Simulata sanctitas duplex est iniquitas. ꝑ scribas autē ꝛ sacerdotes qui locum natiuitatis christi ex Michee ꝓphetia declarauerūt ꝛ tamē ip̄m natum nō adorauerunt ꝫ magis persecuti sunt significātur doctores bone doctrine ꝫ male vite quia quem predicāt sana doctrina persequunt̄ mala vita (Surge ꝛ accipe puerum ꝛc̄.) per transitum domini in egiptū ꝓpter ꝑsecutionem herodis significatus fuit trāsitus apostoloꝝ ad predicandū gentibus ꝓpter persecutionē cōtra eos motam a iudeis. sicut dicit̄ Actu. xiij. Tunc ꝯstanter paulus ꝛ barnabas dixerunt. vobis oportebat primū loqui verbum dei ꝫ q̄m repellitis illud ꝛ indignos vos iudicatis eterne vite ecce conuertimur ad gētes sic enim precepit nobis deus. per reditū aūt eius in iudeaz defuncto herode significatur illuminatio iudeoꝝ in mundi fine.

Capitulum terciū.

In diebus illis venit Johannes baptista predicās ꝛc̄) In Johanne describitur euangelij predicator ꝛ p̄mo quantū ad doctrinam cum dicit̄ (d. penitentiā agite ꝛc̄) debet enī predicare generaliter ea q̄ recedere faciūt a peccatis ꝛ ea que faciunt accedere ad cōsecutionē regni celestis. ꝛ quoniā talis p̄dicator parat viam domini. vt per graciā veniat in mentib⁹ humanis. ideo de ip̄o potest dici qđ subdit̄ (hic est enī de quo dictū est ꝛc̄) (Ip̄e aūt iohānes) hic describitur ꝯsequenter predicator euangelij quātum ad vitam. ꝛ primo q̄ꝫtum ad vestitū cum dicit̄. (habebat vestimentū de pilis camelorum) ꝛ q̄ꝫtuz ad victum cum dicit̄ (esca aūt eius ꝛc̄) austeritas enī vite requirit̄ in euangelij predicatore. ideo dicit Apl̄us. i. Coꝝ. ix. Castigo corpus meum ꝛ in seruitutem redigo ne forte cuz alijs predicauerim ip̄e reprobus efficiar ꝛ qꝛ predicatio talis predicatoris est efficax. sequit̄ (Tūc exibat ad eū Jherosolima ꝛc̄.) nam doctrinā talis predicatoris multi libenter audiunt ꝛ penitentie fructum faciunt ꝛ tales sunt demulcendi. derisores autem ꝛ insidiatores sūt increpandi. ideo subdit̄ (videns aūt multos phariseoꝝ ꝛc̄) de quibus dicit̄ Lu. vij pharisei autem ꝛ legisperiti. spreuerunt in semetip̄is consiliū dei non baptisari ab eo. s. a Johāne ꝛ ideo per istos qui veniebant ad predicationē Johānis ficte. significant̄ illi qui veniunt ad predicatorē euāgelij vt ex ore eius capiant aliquid vnde possunt eum calumniari. ideo talibus dicit̄ (ꝓgenies viperaꝝ quis demōstrabit vobis fugere a ventura ira). q. d. nullus nisi recedatis a malicia vestra. ideo subditur (facite ergo fructū dignū pnie) naz in vita p̄nti pōt hō sꝑ penitere (et ne dixeritis intra vos p̄rem habem⁹ Abrahā) credentes ꝙ debeat vos saluare sine operib⁹ pnie qꝛ ꝟ ē flm. sic aūt vr̄ de plurib⁹ xp̄ianis q̄ deuotionē hn̄t specialē ad aliquez scm̄ vel scām ꝛ ꝑ eoꝝ merita credūt saluari sine operib⁹ bonis (potēs ē aūt deus de lapidib⁹ istis suscitare filios abrahe.) i. pc̄coꝛib⁹ deuotos facere (iā enī securis) s. diuine snie (ad radicē arboris posita est ꝛc̄) i. ad p̄scindendū pc̄cores obstinatos de p̄nti vita ꝛ ꝯburendū eos in gehēna (ego quidē baptiso vos in aq̄ ꝛc̄) p̄dicator enī euāgelij disponit ꝓpl̄m aspgens eum aqua salutaris sapie vt ꝑ xp̄m mundent̄ interi⁹ aq̄ gr̄e (tūc venit Jhs a galilea ꝛc̄.) galilea ꝟo trāsmigratio int̄pretat̄. ꝑ ꝟ ergo ꝙ ihs de galilea venit ad iohem. significat̄ ꝙ ei⁹ mēbra si debeāt lauari per gr̄am oꝑtet ea trāsmigrare de vicijs ad ꝟtutes (iohes aūt ꝓhibebat eū ꝛc̄.) ꝑ ꝟ designat̄ ꝙ quilibet inferior si velit superiorē corrigere ex caritate dz hoc facere cū humilitate ꝛ reuerentia suꝑior aūt dz talē correctionē humilit̄ suscipere. qđ in/

ſſnuauit ihūs dicens.(ſic decet nos adi
plere omnem iuſticiā)(baptizatus autez
ihs confeſtim aſcendit de aqua ⁊c̄)p hoc
oñdit ꝙ omnis lot⁹ a peccatis gratia di/
uina debet conari cū auxilio dei aſcendē
de virtute in ỽtutē(⁊ ſic aperiēt ſibi celi)
p ſpem certā ⁊ efficit dei fili⁹ adoptiuus
⁊ p oſequēs heres ad habēdū vitā et̄naz

Capl̄m iiij.

Tunc ihs duct⁹ eſt in deſtū ⁊c̄) p
b ſignuat ꝙ aggrediēs deſtuz pe
nitēcie. fortius tēptat ab hoſte.
Ecc̄.ij. Fili accedēs ad ſeruitutē dei ſta i iu/
ſticia ⁊ timore ⁊ p̄para animā tuā ad tē
tatiōem.i.ad reſiſtendū tēptationi q̄ imi/
net tibi illos eni deus forti⁹ tēptari p̄mit
tit q̄s fortiores cē ognoſcit.i.Cor.x. fide
lis autē deus eſt q̄ nō paciet vos tēptari
ſup̄ id qđ poteſtis ⁊c̄.p b āt ꝙ ihs volu
it tēptari triplici tēptatione. oñdit ꝙ ois
tēptatio vel eſt a carne vel a mundo vl ab
hoſte diabol⁹ tñ vtiť aliq̄n carne⁊ mūdo
tēptationes eorū accēdēdo(Cū autē au/
diſſet ihs qđ ioh̄es tradit⁹ eſſet.ſeceſſit i
galileam ⁊c̄)p hoc qđ ceſſante p̄dicatiōe
ioh̄is xp̄us iuit ad p̄dicādū ſignificauit
ꝙ lege ceſſante ſecutū eſt euāgeliū p hoc
etiā ꝙ audita ioh̄is incarceratione ſeceſ
ſit oñdit ꝙ licitū eſt p̄dicatori a p̄ſecuto
rib⁹ elongari.vñ dicit aplis Matb.x. Cū
āt p̄ſequēt̄ vos in ciuitate iſta fugite in
aliaz(⁊ relicta ciuitate nazareth venit et
habitauit in ciuitate capharnauz ⁊c̄)erat ei
maior et populoſior et p hoc dedit p̄dica
toribꝰ exemplū vt declinēt ad loca in q̄b⁹
poſſunt facere maiorē fructum(exinde ce
pit ihs p̄dicare ⁊ dicere penitēciaz agite
⁊c̄)p hoc eniz approbauit doctrinā ich̄ā
nis qui ſic incepat p̄dicaē ꝧ moderni do
ctores faciunt contrariū nam vn⁹ repro
bat q̄ſtum poteſt dictū alterius ⁊ non ſo
lum doctores h faciunt ꝧ etiā baccalarij
dicta ſuoꝝ doctoꝝ arrogāt impugnāt q̄n
tū poſſunt(ambulās aūt ihs ⁊c̄).ſeq̄t po
ſtea(illi aūt ſtatim relictis retib⁹ ⁊ patre
ſecuti ſunt eū)p h āt oſtendit ꝙ p̄fecti ſe
ctatores xp̄i.relictis rebus poſſeſſis ⁊ etl.
parentib⁹ q̄ſtum ad carnalez affectū aio
p̄mpto ſequūtur eū(Et circuibat ihs to
tam galileā docēs ⁊c̄)p hoc oſtendit ꝙ p̄
dicatoꝝ euāgelij debet eſſe diligēs ⁊ ſeruī
dus ad ſaluté aiaruz ⁊ ꝙ ei⁹ doctrina ſit
cois ⁊ ſana ió dr̄(docēs i ſynagogis eoꝝ)
⁊ non in latibul̄ ſicut faciūt heretici ⁊ illi
quoꝝ doctrina eſt ſuſpecta(⁊ p̄dicās euā
gelīū regni)nō curioſa ⁊ iutilia(⁊ ſanās
oēm langorē)debet enim p̄dicator ſanaē
oēm infirmitatem ſpūalem pro ſuo poſſe
(⁊ qui dmonia habebant)per iſtos ſigni
ficanť ſortilegi⁊ diuini ſup̄ſticioſ(⁊ luna
ticos).i.inſtabiles in bono(⁊ paliticos)
qui ſūt pigri q̄i impotentes bonū operari
(⁊ curauit eos)iſti eniz poſſunt curari p
bonā doctrinam p̄dicatoris ⁊ confeſſoriſ
diſcreti(⁊ ſecute ſūt eum turbe multe de
galilea)q̄ interpretať tranſmigratio(⁊ d
capoli)que dicit a decē ⁊ polis ciuitas(⁊
de ieroſolimis)que interpretatur pacifica
(⁊ de iudea)q̄ interpretatur confeſſio(⁊ de
trans iordanē)q̄ interpretať riuus iudi/
cū p hoc eni ſignificať ꝙ illi xp̄m ſequūť
q̄ de vicijs ad virtutes trāſmigrant ⁊ q̄
d calogū obt̄uāt ⁊ q̄ pacifice cū alijs ha
bitant ⁊ qui peccata confitentur h̄uiliter ⁊
qui diuinā iuſticiaz formidāt.

Capl̄m .v.

Videns āt ihs turbas)licz p̄ns ca/
p̄itulū ⁊ duo ſeq̄ncia otineāt mo
ralia ⁊ ſic poſſet ſufficē lr̄aľ expo
ſitio tñ p̄pter reuerenciā euāgelij intēdo
breuiter aliq̄ addere ⁊ maxie de ỽbis ſā
ctorū(ſeq̄t ⁊ aperiēs os ſuū docebat eos
)aug.l.cē apuit os ſuū q̄ i lege vetēi apuit
ora p̄phaꝝ.Et i b appet eminēcia euan
gelij qđ ē traditū imediate a dō hoie. ve
tus āt teſtamētū a deo p hoies tñ ió dic̄
apls hebr.i. Multipharie multis q̄ mo
dis loquēs deus patrib⁹ in p̄phis.nouiſſi
me dieb⁹ iſtis.locut⁹ ē nobis in filio quē cō
ſtituit heredē vniuerſorum.per q̄ fecit ⁊
ſecula(bti paupes ſpū ⁊c̄ q̄)ambro. inde in
cipit btūdo dei iuditō vbi erūna eſtima
tur hūano(bti mites ⁊c̄.)glō.q̄m ſe ipos
in p̄ti poſſidēt hēditatē patris in futuro
poſſidebūt(bti q̄ lugent ⁊c̄).ſ.p miſeriis
p̄ntibus mundanorum ⁊ p dilatione fu
turorū bonorum.iſti cum filia caleb hñt
irriguum inferius ⁊ irriguum ſuperius
(beati qui eſuriunt ⁊ ſiciunt iuſticiā ⁊c̄.)
crſo⁹ eſurit aūt iuſticiam qui ſcōz dei iu
ſticiā

sticiam desiderat ꝯuersari sitit aūt iustici
am qui scientiā eius adquirere cupit.(be
ati misericordes ꝛc̄.)glosa iusticia ⁊ mise
ricordia ꝯiuncte sunt vt altera alterā de/
beat tēperare nam iusticia sine misericor
dia crudelitas est.misericordia sine iusti
cia dissoluit(beati mundo corde ꝛc̄.)glō
sexto loco ponit̄ cordis mūdicia qꝛ sexto
die conditus est hō ad imaginē dei qꝛ ca
pax ē ipsius ꝑ cognitionē ⁊ amorē(beati
pacifici).s.interna pace ⁊ fraterna.(qm̄
filij dei vocabunt̄)in pace supna(Beati
qui ꝑsecutionē paciunt̄ ꝓpter iusticiā).s
legalē que includit omnē virtutem.(vos
estis sal terre ꝛc̄)hec v̄ba dicunt̄ epis q̄
sunt successores apostoloꝝ. Sal ei in scri
ptura discretionē significat que debet in
eis esse per excellentiaꝫ.ꝓpter qđ dicunt̄
sal in abstracto. sicut excellēter liberalis
liberalitas nominat̄ ipoꝝ aūt discretiōe
debent opera subditoꝝ sic condiri vt co/
ram deo sapida reddantur(vos estis lux
mundi)debent eniꝫ alios illuminare de
credēdis(nō pōt ciuitas abscōdi ꝛc̄)dicū
tur etiā(ciuitas in mōte posita) nā eē de
bent forte refugiū iniuste oppressis(neqꝫ
accendūt lucernā ꝛc̄)debent etiā eē lucer
na sup candelabꝝ posita vt alijs luceāt
per sancte vite exēpla.(Nolite putare qm̄
veni legē soluere ꝛc̄)hic informant̄ docto
res vt nō soluāt legē diuinā ei doctrinaꝫ
phicā p̄ponēdo nec studeāt ipaꝫ vel do
ceant speculatiue tm̄ ꝫ etiā practice ipaꝫ
ope adimplēdo nec eā male interpretent̄
sicut doctores iudeoꝝ qui precepto diui
no negatiuo dicebāt tm̄ actū exteriorem
esse ꝓhibitum.ꝯtra quos dicit saluator.
Omnis qui irascit̄ fratri suo reus erit iu/
dicio.⁊ sic de alijs(si ergo offers munus
tuū ante altare ꝛc̄)Crisost. Plus eni dili
git deus fideliū cōcordiā q̄ꝫ munera sibi
oblata(esto ꝯsentiens aduersario tuo ꝛc̄
)Moraliter aduersari⁹ peccatoris potest
dici preceptū diuinū qđ accusat ipꝫ Est
etiā cū hoibus in vita p̄nti ꝓuer.vi.Cuꝫ
ambulaueris tecū gradiunt̄ ꝛc̄. Mun⁹ āt
hois discordātis a precepto diuino nō est
acceptū corā deo ipe etiā ꝑ preceptū qđ
trāsgredit̄ corā sūmo iudice accusat̄ ⁊ ec̄
ꝯdemnat̄(nō mechaberis ꝛc̄)omne pec
catum mortale mechia spūalis est q̄ pec
cator cū dyabolo relicto spōso ꝓprio for/
nicat̄(ꝙ si ocul⁹tu⁹ dexter)iste ē ꝯsiliari
us(man⁹dextera)ē specialis amic⁹ q̄ de
bēt a se p̄scindi si sint in periculū scādali(
q̄cūqꝫ dimiserit vxorē ꝛc̄.)vxor nullo mō
dimittēda ē de sursuꝫ descendēs sapia.de
q̄ dr̄ Sapi.viij.Hāc q̄siui mihi spōsaꝫ as
sumere.multi tn̄ dant sibi libellū repudij
⁊ assumūt sibi mundanā sapientiā q̄ ter
rena ē animalis ⁊ dyabolica vt dr̄ Jaco.
iij.(reddes aūt dn̄o iuramēta tua ꝛc̄)In
iuramēto v̄o debite facto ⁊ currentibus
trib⁹comitib⁹ q̄ sunt iusticia.v̄itas. ⁊ iu
diciū fit deo reuerētia.Hebre.vi.hoies ꝑ
maioreꝫ sui iurant.⁊ ideo aliq̄ dixerūt ꝙ
iuramentū ꝑ deū eēt frequentandū qđ ē
falsum qꝛ ex tali frequentatione adquirit̄
habit⁹ quo de facili fit iuramentū illicitū
ideo subdit̄(ego aūt dico vobis nō iura/
re omnino)i.ex omni causa vel modo. ꝫ
solū ꝯcurrentib⁹trib⁹ predictis(oculum
pro oculo ꝛc̄)s̄m dei iudicium pro oculo
corpis impudice respiciēte excecabit̄ ocu
lus mētis in tenebris gehēne.pro dēte v̄o
detractoris mordēte reddet̄ dens serpen
tis antiqui cruciās eternaliter in loco in
ferni(qui te ꝑcusserit in dexterā maxillaꝫ
ꝛc̄)Jero.Justi nihil hn̄t sinistrū.ergo sen
sus moralis si heretic⁹te ꝑ vnā auctorita
tem sacre scripture impugnauerit obijce
ei aliā vnde ꝯfusus sit(⁊ qui vult tecū in
iudicio ꝯtendere ⁊ tunicā tuaꝫ tollere di
mitte ei ⁊ palliū)Josep in manib⁹egiptie
dimisit palliū ne tunicā amitteret castita
tis que cingulo constringit̄ austeritatis(
⁊ quicūqꝫ te angariauerit ꝛc̄.)Moraliter
in via dei ꝓficisci p̄mo est angariosū ꝫ ꝑ
assuefactiōeꝫ ⁊ auxiliū dei leue fit ⁊ gau
diosuꝫ ita ꝙ tc̄ hō pl⁹ facit q̄ꝫ sit ab eo re
q̄situ ⁊ qꝛ n̄ solū oꝫ bn̄ pati ꝫ etl. bn̄ agē
sb̄dit̄(q̄ petit a te da illi)qđ expōit Aug.
d.donū si petit.id qđ p̄t ⁊ dꝫ da.vel v̄bū
te excusādo si alit̄ petit.⁊ tūc ei aliq̄d me
lius dabis cū petentē iniuste correxeris.
vl̄ alit̄ pōt itelligi de scia q̄ n̄ ē petēti dene
gāda.qm̄ odit auaꝝ possessorē ⁊ in alios
trāslata crescit.(diliges ꝓxi^m tuū ⁊ odio
hēbis iimicū tuū)s̄ꝫ Aug.iimic⁹iste dya
bol⁹ intelligēd⁹ē qui p̄scis⁹ē tōlit̄ a dei cō

sortō ꝙ scō᷒ hō viator q̄tūcūq; malus pōt
ad deū ꝟuerti nō diligēdo᷑ ē ex caritate ꝑ ꝙ
qđ sb̄dīt᷑(diligite iimicos vr̄os ꝛc̄)qm̄ valđ
difficile ē i bōis op̄ib᷑ patēt᷑ fc̄is.vanā gl̄iā
tōlit᷑ euitaē.iō sb̄dīt᷑(attēdite ne iustitiā ve
strā faciat].corā hoib᷑ ꝛc̄)idē qđ seq̄t᷑(cum
facis elōsinā noli tuba canē añ te ꝛc̄)criso᷑
si bonor᷒ q̄ fac]. vis inspc̄oēs hēre ecce hēs
ñ solū āgelos ꝙ archāgl̄os ꝟ ec̄ dcū vniuer/

QUm ora].nō eritis sic̄ ipocri (sor᷒
te ꝛc̄)criso᷑ Est āt orō qđdā spūale tri
butū qđ offert aia deo đ viscerib᷑ suis q̄to
g᷑ gl̄iosior ē.tāto cauci᷑ ē ꝓuāda ne ꝑ ho
mies fcā vilescat(orātes nolite mltū loq̄).
aliud ꝓmo mlt᷑ aliud duktn᷑ affc̄us absit
ab orōe mlta locutio ꝟ nō deēt mlta p̄ catō
si feruēs affectio pscueret(sic ergo vos ora
bitis ꝛc̄)glō nō solū bis ℟ bis orat ꝟ ec̄ alīs
sub eodē sensu dcept].(pater nr̄ ꝛc̄) admonē
tur hinc diuites vel genē nobiles vt cuz fc̄i
fuerit xp̄iani nō sup̄biē aduersus pauper ꝙ
ignobiles qm̄ fil᷑ dic̄t deo p̄r nr̄ qđ ñ possūt
sic pie dicē nisi se frēs cē ognoscāt(sāctificet᷑
nomē tuū)criso᷑ digna est deū dep̄cāt]. orō
nihil petere añ p̄ris gl̄iā ꝟ oīa ei᷑ laudi post
ponē(aduenīat regnū tuū)ad xp̄m q̄ ē đi re
gnū ñ veniem᷑ ꝑ gr̄ā nisi pri᷑ ad nos veni
at ꝑ graciā(fiat volūtas tua ꝛc̄)Augi. .i.o/
bediat᷑ p̄cept].tuis ab hoib᷑ t̄renis sic̄ i celo
ab āgel᷑ scis(panē nr̄z sup̄sb̄stancialē da no
bis hodie).i.eukaristiā q̄ refecit aiam.natu
rā corpis trāscēdentēꝙ q̄tidie ꝑ fidelib᷑ of
fert᷑(ꝙ dimitte nobis debita nr̄a ꝛc̄) Gregi.
vt ꝑfecto bonū qđ a deo cōpūcti petim᷑ ℔
ip̄m p̄mū ꝑrio ꝟuersi faciam᷑(ꝙ ne nos i
du.ꝛc̄)aug.aliud est tēptari.aliud i tēptatō
nē iduci.nā sñ tēptatiōe nemo ꝑbat᷑ ē ꝙ iō
nō petim᷑ nos nō tēptari ꝟ in tēptatiōez ꝑ
osensū nō iduci(ꝟ libera nos a malo amen
)Criso᷑ hoc malum vocat diabolu᷒ ꝓpter
excellēciā sue malicie(si.n.dimiserit].hoib᷑
ꝛc̄)cip̄an᷑ excusatio ē nll̄a ē i die iudicij cuz
p̄m tuā sniaz iudicēis ꝙ qđ feceris ℔ ip̄e pa
ciaris(cū āt ieiunatis nolite fieri sic̄ ipocri
te tristes)leo papa nō sūt casta ieiunia q̄ nō
đ rōe otific̄ie veniūt ꝟ đ arte fallacie (tu āt
cū ieiunas vnge caput tuū ꝙ facie tuā laua
)ꝑ caput xp̄s intl̄ligit ꝑ facie ꝓpria oscia q̄
lauāda ē ofessiōe.xp̄s āt vngēd᷑ deuotiōe (
nolite thesaurizare vob ꝛc̄)Raban᷑(erugo
)sīgificat sr̄bia q̄ decorē ℟ tutū offuscat (ti
nea)q̄ latēt᷑ vestes rodit.iuidia q̄ bonū stu

diū lacēat(fures)sūt hētici ꝙ demōes q̄ sp
sūt itēti nos bōis spūalib᷑ spoliaē(lucna cor
por].tui ē ocul᷑tu᷑ ꝛc̄)Remigi.ꝑ lucnā ecc̄e
rcōr sīgificat᷑ q̄ bñ oc̄lus dr̄ qr plebi sb̄iecte
q̄ ꝑ corp᷑itl̄ligit᷑ salutaria dz vidē si g᷑ ecc̄e
rcōr errauerit q̄to mag᷑].sb̄iect᷑ sibi ꝑfs đ/
uiabit(ñ potest].deo ꝟuiē ꝙ māmone)Jero
ñ dixit q̄ hz diuicias ꝟ q̄ ꝟuit diuicīs q̄ eni
diuiciar᷒ ꝟu᷑ ē custodit eas vt ꝟu᷑ dñz.q̄ āt
ear᷒ ꝟuitutis excussit iugū.distribuit eas vt
dīs(ne soliciti est].aie vr̄e q̄d mād̄ucet].ꝛc̄)
ñ dic̄ vt mād̄ucet].sed q̄d mand̄ucet].mād̄u
caē nāq; nc̄ariū ē ad sust̄ētat ōez natuē soli
citari ℟o cura c̄ca sūptuosītatē cibi vel dcli
catiōez gule ꝙ idē dicēdū ē de veste (nōne a
nima pl᷑ē q̄ esca ꝛc̄)Jero.q̄ maiora p̄stitit
vtiq; ꝙ maiora ꝙ minora p̄stabit(r̄spicite vo
latilia celi).i.℟e otēplatiuos(qm̄ nō seīt ꝛc̄
)se negocīs secularib᷑ iplicādo ꝙ domi᷑ ꝑ
eis solicitat᷑ nc̄aria admistrādo(ꝛsiderate
lilia ꝛc̄)℟e castos(quō crescūt).s.ñ solū labo
re suo ꝟ ec̄ dei dono.saꝑ.viij. Et ognoui q̄
ñ possū cē ōtinēs nisi de᷑det si eni fenū agri
qđ hodie ē ꝙ cras in clibanū mittit᷑ ꝛc̄)ꝑ fe
nū virēs ad horā ꝙ post mittēdū i ignē sīgni
ficāt᷑ vane gl̄iosi ad tp̄s florētes ꝙ p᷑ ignez
gehēne eīnalr sustinentes.igit᷑ si eis de᷑dat
tāta bō i ēra.suis electis dabit i celo multo
maiora (noli.g᷑ so'i.ec̄ ꝛc̄)exponat᷑ vt s(ꝟ ei
oīa gētes inq̄rūt)solicitudie nimia qr ñ oñ/
verāt dei ꝓuidēciā extēdi ad ꝟ iferiora(q̄si
te g᷑ p̄mū regnū dei).i.celestia bō ꝙ iustitiā
ei᷑ ꝑ q̄m ꝓuenīt᷑ ad illa(ꝙ hec oīa adōñcient᷑
vob̄)criso᷑in omr̄ ñ dic̄ dabūt᷑ vob ꝟ adōñci
ent᷑ vt discas qr pñcia nihil sūt ad magitudi
nē futuror᷒(nolite soliciti ēe i crastinū) i.tā
q̄m certi de vita vr̄a qr sic̄ dic̄ Seneca.ois
dies sic̄ vltia ē ordināda Caplm.vij

Nolite iudicaē ꝛc̄)hil᷑.exp̄ōit ℔ de teme
rario iuditio dtra deū q̄ aliq̄ deū iudi
cāt iust᷑ū qñ vidēt bonos ōp̄mi ꝙ ipios ex
altari.iudicia nāq; dei sp̄ sūt iusta ꝟ nobis
occ̄lta(q̄d āt vides festucā i oc̄lo fr̄is tui ꝛc̄)
criso᷑ laici pcēm.modicū ē festuca q̄ttū ad
pcēz sac̄dot].qđ trabi ꝓpat̄(nolite sēz dare
canib᷑)criso᷑qr baptism᷑ ꝙ alia sac̄mēta fi
sūt dāda ñ fidē hñtib᷑ .Misteria ℟itat].q̄ sē
margarite ñ sē dāda nisi ōfidrātib᷑ ℟itatē
ꝙ cū hūana rōe viuētib᷑(ñ ei porc].eas mi/
ris).i.scenose vite delectatiōe grauat].ñ itll̄i
gēt p̄ciositatē ear᷒.ꝟ estiabūt eas fil̄es fabul᷑
mūdialib᷑ ꝙ eas actib᷑ suis carnalib᷑ ocul

bit vobis ꝛc)Remigi⁹ Petim⁹ oraõo. q/rim⁹ rcẽ viuẽdo pulsam⁹ pseuerãdo(aut quis ex vobis hõ quẽ si petierit fili⁹ suus panẽ ꝛc)Remigi⁹.p panẽ intelligit spũal doctrina.p piscẽ baptismatis vnda. p la pidẽ ignorãtia.p hpentẽ diaboli astutia designat(oia ergo q̃cũq; vultis vt faciãt ꝛc)Aug.volũtas nãq; ñ ẽ nisi in hõis nã in mal cupiditas ꝓprie dr nõ volũtas(h ẽ eni lex ꝑ ꝓphe)Rõ.xiij.q̃ primũ diligit legẽ impleuit(lata ẽ porta q̃ ducit ad p/ditionẽ)i.diabol⁹ extẽsione sup bie dilata tus(q̃ angusta porta ꝑ arta via q̃ ducit ad vitã)h ẽ xp̃s humilitate strict⁹(attẽ dite a falsis ꝓphis ꝛc)h exponi p̃t de de/monib⁹ in angelos lucis se trãsferẽtib⁹ vt iustos decipiãt.iõ dr.i.Jo.iiij.Nolite cre dere omni spũi sed ꝓphate sps ꝛc(ois arbor bõ ꝛc)h est hõ radicat⁹ in caritate(mala ãt arbor ꝛc)h ẽ hõ radicat⁹ in iniq̃tate (ñ ois q̃ dicit mihi dñe ꝛc)hoc eni facto dicũt ypocrite sanctitatẽ exteri⁹ simulãtes(multi dicẽt mihi in illa ꝛc)isti sũt bñ docẽtes ꝑ ma le viuẽtes(Dis ergo q̃ audit ẽba mea h ꝑ facit ea assimilabit viro ꝛc)vir sapiẽs ẽ humilis ꝓuer.xi.Vbi humilitas ibi ꝑ sapia vir ãt stult⁹ ẽ supbus.qꝛ stult⁹ dr q̃si sta/tu alt⁹.ois ãt supb⁹ altiorẽ se reputat q̃z sit in veritate sapiẽs ergo edificat sup pe trã.i.xp̃z oia opa sua hõ faciẽs ꝓpt ip̃z. stult⁹ aũt edificat sup arenam q̃ est terra mobil.nã opa sua facit ꝓpt gloriã huma nã q̃ est instabil.(ꝑ descẽdit pluuia ꝛc.)p quã significat tentatio carnalis lasciuie. p vẽtos ẽbo tẽtatio supbie.p fluia impet⁹ tribulatiõis humane.p petrã ãt humilis edificiũ qđ nõ ledit h edificiũ supbi tõlit dissipat(erat ei docẽs sicut ptãtẽ hñs).i. suã doctrinã confirmãs p opa miraculosa ceteri doctores q̃ nõ pñt h facere doctri nã suã cofirmare dñt p opa virtuosa.

Cum ãt descẽdisset ihs de mõte. ꝛc)p istũ leprosum q̃ confitebat se imundũ ꝑ xp̃z potentẽ ad se mũ dandũ.d(dñe si vis potes me mũdare)si gnificat pccor vere penitẽs ꝑ ad dei mise ricordiã cf dent recurrẽs.iõ subdit(ꝑ ex tendẽs ihus manũ ꝛc)p qđ significat qꝓ tali man⁹ diuine mie ꝓtendit e⁹ crimina relaxando(ꝑ ait illi Jhesus.vide nemini dixeris h vade oñde te sacerdoti)p h in/nuens qꝓ ecclie mistri ñ dñt glaz hoim q̃ rere h dei(ꝑ offer mun⁹ ꝛc)nã a pcẽis mũ dat⁹ dr eẽ deo valde grat⁹.(cũ ãt itroisset capharnaũ accessit ad eũ cẽturio ꝛc.)iste gentil erat in xp̃z tñ credebat alit cũ pro sanatione sui pueri ñ rogasset.iõ p ip̃z pri micie gentiũ significãt credẽtes in xp̃z ꝑ laborãtes ad ouersionẽ alioꝝ de q̃b⁹ fuit lucas euãgelista.Dyonisi⁹ ariopagita et alij plures.p h ãt qđ xp̃s sedit(ñ inue ni tantã fidẽ in isrl)significat deuotio gẽ tiliũ ad xp̃i fidẽ ꝑ obduratio iudeoꝝ(Et cũ venisset ihus in domũ ꝛc)p socꝝ petri q̃ mlier erat hsualitas significat q̃ mlier ab augustino vocat. ipa ẽbo iacet febricitãs ocupiscẽtie calore.p xp̃m ãt q̃ ꝑ imago pris.rõ hz quã hõ fact⁹ ẽ ad imaginẽ dei significat g⁹ moralit socr⁹ petri sanat cuz sẽsualitas p rõez ad debitũ ordinẽ moral ẽbutis reuocat.iõ sedit(ꝑ ministrabat eis)qꝛ sensualitas reformata ẽbute mẽli mi strat ꝑ seruit rõi(vespe ãt fcõ obtulerũt ei mltos dẽonia hñtes ꝛc)p qđ significat qꝓ hõ mũdi vesptina xps veit dẽones cẽ cere ꝑ infirmirates hoim curare(Videẽs ãt ihs turbas circũ se.ꝛc)p h docut pdi catorẽ euãgelij applausũ ppli declinare.(ꝑ accessit vn⁹ scriba ꝛc)iste hz hrale sensũ seq̃ xp̃m volebat qꝛ p h hre miraculoꝝ grãz sperabat ꝑ ea uti ad lucꝝ tpale ꝓpt qđ xps repulit ip̃z g⁹ p eũ significãt q̃ren tes itrare religiõez possessiões hñtiũ ñ ex deuotiõe qđ ẽ bonũ h vt ex paupib⁹ diui tes fiãt ꝑ ex otẽptibilib⁹ hõrati. iõ talib⁹ dr(vulpes foueas ꝛc).i.dolosi dẽones ꝑ supbi hñt i nob hitaculũ h ñ xps(ali⁹ ãt de disci.e⁹ ait illi dñe ꝛc)p h qđ dixit ei se q̃re me ꝛc)ondit qꝓ carnal affect⁹ a sequẽ tib⁹ xp̃z ẽ tõlit dimittẽd⁹(ꝑ ascẽdẽte i na uicu.ꝛc)mõlit nauicula fluctib⁹ opta est ecclia militãs i psecutõib⁹ posita.xp̃i ẽbo dormitio ẽ dina pmissio.vñ q̃n videt hõi nes ebulatões iustas durare dicũt deuz dormire q̃ excitat q̃n hõez p̃cib⁹ pulsat ꝑ sic ipso p̃cipiẽte fit trãquillitas magna p cessatõez psecutõis.vl oãdo paciaz ebu latis ꝑ hec trãq̃llitas ẽbutis melior ẽ q̃z trãquillitas corpal(ꝑ tũc cũ veisset ꝛc)p duos nimis seuos pñt itelli paul⁹ ꝑ ostãti

nº añ suã ouersiõez q̃ psecuti sũt acter ec
clesiã fiẽ pz de paulo act̃l.viij.q.ix. q de c
stãtino dr in legẽda bti siluestri. ostãtinº
ipator cũ mltas strages martiz dediſſet
zc̃.ꝫ p xp̃m sanati.fuert valde mãsueti (
si eĩcis nos mitte nos in porcos)p ꝟ aũt
q̃ pmisit significat̃ q̃ hoies vitã porcinã
ducentes in ptãte demonum trauduntur
q in infernum cum eis finaliter demergũ
tur

Caplm ix.

Et ascẽdẽs i nauiclaz zc̃)seq̃t(q ecce
offerebãt ei paliticũ zc̃(p paliſim q̃
ꝑuat vsũ mẽbroz corpaliũ figificat pcẽz
mortale qđ ꝑuat actũ meritoriũ existẽs ei
i pcẽo mortali ꝑuat̃ gressu meritorie affe
ctiõis q tactu opatiõis q gustu suauitatl.
celestl.q visu dine dtẽplatõis q auditu dini
ꝟmõis q odoratu dine dsolatiõis q cũ sr̃
ueit dsuetudo tũc iacet in lecto hũc ãt of/
fert xp̃o.orãtes deuote p ipõq ipe offert̃
q̃n ipis i orãdo dformat̃.xp̃s ãt fidẽ illoz
aspicit cũ p̃ces coz exaudit q palitic⁹ cu
rat̃ q̃n pcẽm a deo sibi dimittit̃ q donat̃
sibi grã p quã ad act⁹ meritorios r̃stituit̃
q inde de⁹ glificat̃(Et cũ trãsiret inđ ihs
vidit hoiem sedẽtem i telonco zc̃)vocatio
mathei ad apostolatũ.signat vocatiõem
hois secl'aris ad religiõis statũ pꝟisei nõ
murmurãtes sũt hoies maligni religiõis
statui detrahẽtes q̃b⁹ bñ dr̃(cũtes discite
q̃d ẽ miaz volo)op⁹ ei magne mie ẽ pcẽo
res ad pniaz inducẽ religiõis hitũ assum̃
do (Tũc accesserũt ad eũ discipl'i ioꝟis zc̃)
p istos q̃ iactauert se de freq̃nti ieiunio figi
ficãt̃ ipocrite d.cũ pꝟiseo⁹.uce xviij.Jeiu
no bis in sabbato q̃b⁹ rñdet̃.(.nũq̃d pñt
filĩ sp̃si lugẽ q̃m diu cũ ill'ẽ sp̃s⁹)q.d.ñ
isti filĩ sũt de nouo p baptismũ et ecca et
xp̃o r̃generati q istis nõ sũt ieiunia ponẽ
da qz fiẽ dr̃ Gall'.v.Fruct⁹ spũs ẽ caritas
gaudiũ pax zc̃(ꝫ cũ auferẽ ab eis sp̃s⁹)p
mortale pcẽm tũc ieiunãdũ est eis p pnie
effectũ(nemo ãt imittit dmissurã pãni ru
dis zc̃)pãn⁹rudis ꝟ dr̃ nou⁹p q̃ q p vir
nouũ significat̃ nouitas sacramentoz ec
clesiasticoz q̃ nõ sũt admistrãda hoibus
in vetustate manẽtib⁹ pcẽoz(Hec illo lo/
q̃te ad illos ecce pnceps vn⁹ accessit :c̃)
pnceps iste fuit archisinagog⁹ p q̃ signi
ficat̃ archieps cui⁹filia dicit̃ q̃libet suffra
ganeorũ suorũ ecca q̃ tũc moriẽ.q̃n er⁹
re alĩq in fide vel moꝛib⁹ depuat̃ q tũc ar
chieps debet erga deũ q̃ztũ pt p suscita/
tione eius laborare(q ecce mulier q̃ flu/
xũ sanguinis paciebat̃ duodeci ãnis zc̃).
hec mulier gẽtilitatem significat q̃ fedata
fuit effusione sanguinis martirũ tpib⁹ xp̃i
imꝑatorum quoruz Nero fuit ꝑm⁹ q̃ p/
secutiõez primã mouit dtra ecciaz hec ãt
mulier fimbriaz vestimẽti xp̃i tetigit q̃n d
stantin⁹ fidẽ incarnatiõis credidit. q alĩ
gẽtiles ei⁹ exẽplo hũanitas eni vestimẽtũ
dinitatis ẽ i xp̃o de q̃ dr̃ phil.ĩj. In siltu/
dinẽ hoim fcũs q hitu inuent⁹ vt hõ q tẽ
a fluxu sãguinis sanata fuit qz fũdẽ sãgui
nẽ catholicũ cessauit(Et trãseũte inde ie
su secuti sũt eũ duodeci zc̃)p istos significã
tur fideles simplices q ignari q̃ sequũt̃ do
minũ q̃n deuote vadũt ad ꝟmonẽ audien
dũ q ab eo illũinãt̃ q̃n ab eo p p̃dicatorez
instruũt̃ d ncarñs ad salutẽ p ꝟ ãt qđ dr̃
(videte ne q̃s sciat)oñdit̃ q p̃dicator dz
carere ne laus hoim possit sibi nocere qz
tñ dinũ respiciẽs bñficiũ dz er ꝟ ipm lau
dare sꝟdit̃(illi ãt exeũtes diffamauert eũ
zc̃)egressis illis ecce obtulert ei hoiez de
monũ zc̃)p istũ figificat̃ hõ possessus a d
mone p pcẽm mortale q dr̃ mut⁹ qz loq
nõ ꝑt meritorie ꝫ deo offert̃.q̃n iusti p eo
depcãt̃ ꝫ tẽ demõ eĩcit̃ q̃n pcẽz ipi⁹a do
p infusiõez grẽ relaxat̃ q tũc soluit̃ ei⁹lin
gua.ad dei p̃conia psoluẽda.pꝟisei ãt de
moniorũ ꝑncipi ꝟ attribuẽtes.sẽ hoies ma
ligni bonũ depuaẽ studẽtes(q circuibat
ilꝟs oẽs citates zc̃)i ꝟ dat̃ forma p̃dicato
rib⁹ euãgelĩ vt soliciti sũt discurrẽ p p̃di
catiõez vbi dini(docẽs in synagogl.)nõ i
latibul'itẽ faciũt bẽtici(p̃dicãs euãgeliũ
regni)q nõ fabulosa inutilia vel curiosa
(q curãs oẽm lãguorẽ).s.spũalez (tũc vo
cat discipul'suis zc̃).p ꝟ oñdit q̃ habẽtes
gratiaz predicandi non debent alios ab
hoc impedire sed magis ꝑmouere

Caplm x.

Et vocatl. duodeci discipul'suis
dedit eis ptãtẽ suã zc̃)fiẽ natura
dãdo formã substãcialẽ dat ꝑtie
tates ouenientes vt igni leuitatem terre

xo grauitatē ſic auctoꝛ natuē ſtatuēs ho
minē in aliquo dignitatis gradu ſi ille fa
ciat qđ i ſe ē dat ei grāz exeq̄ꝑi in effectu
exēplū de ſaule.i.Re.x.cū ei vnxiſſet eum
ſamuel ō mādato dn̄ dixit ei inſiliet i te
ſpūs dn̄i ⁊ mutaberis in virū alterū ⁊ ſi/
milit.i.Re.xvi.inuncto dō dr̄ ſpūſ dn̄i di
rectus eſt in dauid ⁊c.eodē mō inſtituit
aplis xp̄s dedit eis grām ſignoꝛū q̄ tunc
fuit nc̄aria ad ofirmādū doctrinā eoꝝ (
Ihos duodecī miſit ihs)p iſtū numerū q̄
cōponit ex denario ⁊ binario ſignificat
q̄ apoſtoli ⁊ eoꝝ ſucceſſoꝛes qui ſunt cp̄i
dn̄t p̄ceteris implere decalogum legis ⁊
duo p̄cepta caritatis p̄cipiens eis ⁊ dicēs
(in viā gēciū ne abieritis).i.moꝛtū viuen
di eoꝝ tenueritis quia ſicut dic̄ Greg.in
paſtoꝛali tm̄ trāſcēdere debz actiōez ꝑfi
actio p̄ſul q̄ntū diſtat a grege vita paſto/
ris(⁊ i citates ſamaritanoꝝ ne itraueritis
)p q̄s ſignificāt duēticula vl doctrine he
reticoꝛum quia ſicut ſamaritani partim
tenebāt vet⁹teſtam̄tū ⁊ ꝑti negabant ſic
heretici ꝑti ofitēt fidē xp̄i ⁊ ꝑti negāt (e/
untes āt p̄dicate dicētes qꝛ eꝑꝛopinq̄uit
regnū celoꝛū) vet⁹ āt teſtamētū ꝑmitte
bat bona trāſitoꝛia t̄rena ſed euangeliū
ꝑmittit celeſtia ⁊ eēna (infirmos curate
⁊c) Moꝛaliter (Infirmi) ſūt acidioſi in q̄
b⁹ nō ē vigoꝛ bn̄ opādi (moꝛtui) xo ſunt
q̄ digna moꝛtis opa faciūt (lepꝛoſi) ſūt lu
xurioſi nā luxuria ē viciū otagioſū ſic̄ le/
pꝛa (demoniaci) ſūt ſoꝛtilegi iſtos curare
debēt p̄dicatoꝛes euāgelij ſubdit motus
curādi cū dr̄ (gratis accepiſtis gratis da
te) p qđ excludit ab eis viciū ſimonie (no
lite poſſidere auꝝ ⁊c) i ſacra ſcriptura p
aurū purū intelligī ſapia dina ⁊ p oppo/
ſitū auꝝ falſū ē ſapia t̄rena q̄ dialis ēt di
abolica vt dr̄ Ja.iij. Argētū falſū ē elo
q̄cia deceptiua pecunia falſa ē malū ſim
plicit ſub bonitatis apparēcia pera vero
mala ē ꝝpoſitoꝛiū male adq̄ſitoꝝ p duas
tunicas ſignificat duplicitas ⁊ p calcia/
mēta q̄ fiūt de pellib⁹ moꝛtuoꝝ fraudulē
cia in tractatu veſtimētoꝝ p virgā appe/
tit⁹ nimius dominādi iſta nullo mō dēt
eſſe in p̄dicatoꝛib⁹ euāgelij (interrogate
q̄s in ea dign⁹ ſit) cauēdū eſt ne p̄dicato
rib⁹ ne locū ſuſpectū intrent ⁊ ne de cua/
gatiōe inutili notent iō ſubdit (⁊ ibi ma
nete intrātes aūt domū ſalutate eā) .i.ſa
lutē habitāciū in ea bōis verbis ⁊ exēpliſ
p̄curate (etſi q̄dē fuerit dom⁹ illa digna
veniet pax vr̄a ⁊c).i.recipiet doctrinam
vr̄az qđ ſi nō fecerint nihilominus a deo
habebitis mercedē (excutite puluerē) .i.le
uia peccata q̄ ſolēt ex talib⁹ accidere etiā
in hoibus p̄fectis (amē dico vob tollera
bili⁹ erit t̄re ſodomoꝝ ⁊c) nā repellere et
ipugnare vitatē agnitā q̄ē ſpēs p̄ cci i ſpi
ritūſcm̄ (Ecce ego mitto vos ſic̄ oues in
medio lupoꝝ) p q̄s i p̄mitia eccā itellige
bāt tirāni ꝛ mō p eos p̄nt detractoēs itel
ligi ꝑpt̄ q̄ꝝ moꝛt⁹ n̄ ē a fidelib⁹ p̄dicatio
ſubtrahenda (cauete autem ab hominī/
bus) vos malicioſe ad peccatum traben
tibus (tradēt enim vos i conſilijs ⁊c) tra
here vos conabūt ad ſua mala ociacia (
⁊ in ſinagogis ſuis flagellabūt vos .ſ. fla
gellis linguaꝝ ſuaꝝ eo q̄ arguitis mala
ipoꝝ (⁊ ad p̄ſides ⁊ reges ducemi) mlti ei
ꝑpt̄ p̄dicatoēz vitatis accuſāt male apd
magnates hui⁹ ſcli (cū āt tradēt vos no
lite cogitare ⁊c).i.n̄ ofidatis p̄ncipalr ō
ſcia vr̄a ⁊ eloquēcia ꝛ de dina ꝓuidēcia
(tradet āt fr̄ frēm in moꝛtē) freq̄ꝑt ei otin
git q̄ fr̄ carnal frēm ſuū trahit ad culpā
moꝛtalē ⁊ pr̄ filiū ⁊ ec̄ econuerſo (⁊ eritis
odio oib⁹ hoib⁹ ⁊c) ſequētes eni xp̄m fre
quēter ſūt odioſi ec̄ carnalib⁹ amicis (cū
āt p̄ſequēt vos in citate iſta ⁊c) q̄ ei p̄fice
nō pōt in vno loco doz ad aliū trāſire (nō ē
diſcipul⁹ ſr̄ mgr̄m ⁊c) ſtō ad ꝛ ioucit vt
pz p lr̄am ſequēte .q̄ xp̄i diſcipul⁹ paciēt
toleret blaſphemiā ſibi irrogatā cū xp̄us
paciēt tulerit ſimilē ⁊ maioꝛē (nihil optū
qđ ſi fuelet) .ſ.i die iudicij vbi pacia ma
tirū p̄miabit ⁊ p̄ſecutoꝝ neq̄cia puniet (
nōne duo paſſeres aſſe veneūt ⁊c) hilari⁹
miſtice āt coꝛp⁹ ⁊ aia aſſe vēdūt cū p mi
nima delectatiōe diabolo tradūt (q̄ āt ne
ga uerit me ⁊c) remigi⁹ neqabit āt ſe negā
tē qꝛ p ipz nō hēbit acceſſū ad p̄rem ⁊ ſic
p oppoitū intelligit ofiteri ſe ofitētē qꝛ da
bit ei acceſſū ad p̄rem (nolite arbitrari qꝛ
venerim mittē pacē) Jero.ad fidē xp̄i to
tus oꝛb in ſe diuiſ⁹ ē vnaqueqz dom⁹ fi/
deles habuit ⁊ infideles ⁊ bonū bellū mi
xtum eſt vt pax mala rūperet (qui amat

patrē ꝛc̄)hilarī illi enim qui domesticas dilectiões eī dilectioni p̄tulerint futuro rū bonorū indigni erūt hereditate(ꝙ qui ñ accipit crucē suā ꝛc̄)Gregl.du obī modō crucē dñi baulam cū á p abstinēciā carnē affligim aut cuz per opassionē primi nčitatē illi nr̄am putam(q̄ iuenit aiam suā)in delectatiōib illicitis nutriēs eam (poet eā)q̄tū ad vitā futuraz (q̄ recipit vos me recipit)spūaliter ꝙ p oseques recipit prēm ꝙ spūmscm̄ q̄ cū filio p grāz inhabitāt recipientis mētē(q̄ recipit ꝓphete).i.qz dei nūcī est(mercedē ꝓphete recipiet).i.a deo recipiet mercedē cuī ē nūcī(ꝙ q̄ recipit iustū in noīe iusti).i.ꝓpter iusticiā suā nō ꝓpter osanguinitatē vl affinitatē(mercedē iusti accipiet).i.pticeps erit meriti sue iusticie.¶.xi

¶ Factū ē cū osūmasset ꝛc̄).sequit (Johes āt cū audisset in vinculis opa cristi ꝛc̄) .p iohānē qui misit discipulos suos ad cristū dicendo.(tu es q̄ venturꝰ es an aliū expectamꝰ)licz ipe de hoc nll'aten dubitaret ꝟ vt eī discipuli de ꝟ dubīj certificarēt p opa xpi significat bonꝰ doctor ꝙ humil q̄ quis nō dubitet de ꝟitate alicuī oclusiōis.tñ discipulos dubitātes remittit ad sapiēciorē vt p cū certius informēt otra multos doctoes ꝙ ofessores q̄ dedignāt sic remittē ne vidcant aliq̄ ignorare.(.Illis aūt abeuntibus ꝛc̄)p ꝟ āt ꝙ xps omēdauit iohem ō mentis ostancia ꝙ de aspa vita ꝙ de cōgnitiōis excellēcia oñdit ꝙ doctores supiores nō ꝺbēt inferiores otēpnere ꝟ magl. q̄ztū possūt salua veritate eos omēdare (¶ dieb āt iohis baptiste vsq̄ nūc regnū celorū vim patit).p regnū celoz p̄t itelligi militās ecca q̄ nō est ipi parietes ꝟ fidles quorū multi valde passi sūt martiriuz p violēciā tyrānorū ꝙ sic rapuerūt regnū celorū(oēs ꝓphete ꝙ lex vsq̄ iohem) p legē ꝙ ꝓphas significātur doctores veteris testamēti p iohem vero doctores noui ꝓpter qꝺ debēt ei assimilari in trib ꝓdicl. .s.in mentis ostancia austera vita ꝙ sana doctrina(¶ Cui āt similē estimabo ꝛc̄)seq̄t (cecinim vobis ꝙ nō saltastis ꝛc̄)illi vero nō saltāt ad cātum q̄ audiūt ꝓdicationē ꝺ gaudijs celestib ꝙ nō eleuant ad ipa p deuotionis affectū ꝙ illi nō plangūt ad lamentatiōem q̄ ꝓdicationē audiunt de punitione peccatorū ꝙ nō mouēt ad aliq̄m otritionē(veit iohes nō māducās ꝛc̄)abstinēcia iohis fuit alijs exēplū pnie māducatio vero xpi fuit alijs odescēsiōis ꝙ mie p illos igit qui vtrūq̄z in malū iterp̄tabātur significāt detractores bonos act aliorū nequit deꝓuātes(tūc exꝓbrāe cepit ciuitatibus ꝛc̄)p istas ciuitates in quib xp̄s freq̄ter p̄dicauerat ꝙ miracula fecerat significātur illi q̄ frequenter audiunt dei verbū videt exēpla virtutū ꝙ tñ i suis peccatis obdurātur ꝓpter qꝺ ceteris paribus alijs grauius punient(Jn illo tēpe rñdens ihs dixit ofiteor tibi pr̄ ꝛc̄)Seq̄tur(ꝙ reuelasti ea puulis)magn honor ex ꝟ est humilib viris qz sūt de secreto cō filio sūmi regis ꝙ qm̄ humilib oia pacīē ter sustinētib frequēter iponūt grauia iō indiget recreatiōe dina ꝓpter qꝺ subdit (venite ad me oēs qui laborat is ꝙ onerati estis

¶ Caplm xij.

In illo tpe abijt ihs p sata ꝛc̄)p sata p̄t intelligi gētiliū doctrina i q̄ sūt multe spice .i.dcā phica habencia grana veritatl. paleis tñ vanitatis ꝙ falsitatl. admixta igit discipuli cū xp̄o p sata trāseūt qñ xp̄iane fidei zelo doctrinā philosophicaz studēdo discurrt vt ibi repiant aliq̄ fidei accōmoda ꝙ esuriētes spicas vellicant qñ ꝟitates ibi otētas ab erroneis ꝙ fruol sepant .et omedūt qñ in ventre memorie recōdūt.secūdū illud augl.de doctrina xp̄iana si i dl. ifideliū ueniāt nr̄e fidei accōmoda ñ solum non sunt abhorrenda ꝟ ab ipis tāq̄m ab iiust.possessorib accipēda ꝙ i nr̄z vsū vēdicāda p phīscos factū discipulorz arguētes significātur aliq̄ doctores intimi secreto zelo qꝺ ignorāt p̄probātes ꝟ salua tor rōnabilr excusat nā oē verū a q̄cunq̄z dicat a deo ē(ꝙ cū trāsisset)seq̄t(ꝙ ecce hō manum habens aridam ꝛc̄) p q̄ aua r significat cui manꝰ ad opa pietatis ꝙ largitatl.iualida repit ꝟ vt sanet p xp̄z ei dr̄(extende manum tuam)quia cū ex dei dono ad opa caritatis extendit tūc sanatur (creātes āt phīsei ofiliū faciebāt ꝛc̄)p ꝟ āt q̄ ihs a ofilio malignāciū r̄cessit ꝙ sq̄tib se bñ fec̄ iformauit p̄dicatorē vt fu

gīat obstiatos ꝙ foueat deuotos (ꝙ p̄ce
pit eis ne manifestū eū facerēt) ꝑ ß oñdēs
ꝙ p̄dicatoꝝ nō dz humanā q̄rere laudez
neq; cū obstinatis dīēcionē iō subdit de
eo (nō dtendet neq; clamabit ꝛc̄) (Tunc
oblat⁹ est ei ðmoniū hīs cecus ꝙ mutus
)possessus a demone ꝑ pcēm mortale ce
cus est in his que ad suaz ptinēt salutē ꝙ
mutus ad pnūciādū laudē diuinā ꝯ cuz
curat a xp̄o vidz sibi pficua ꝙ pnunciat
p̄conia dīna Et per phariseos beelzebub
ß attribuētes significāt malefici bona in
malum puertentes. (oē regnū diuisū cō
tra se desolabit) tale regnū est aīa homis
mali cui⁹ sensualitas rebellat rōni ꝑter
qđ ð talib⁹ dr̄ vij. ethicoꝝ. Cōtēdit ipo
ruz aīa ꝙ ad ß trahit huc ß āt illuc q̄ad
modū discrepācia ꝙ ß regnū ðsolat quia
xp̄s qui rex est pacis inde fcedit ꝙ diabo
lus ingredit (ſi āt ego in spū dei ejcio de
monia ꝛc̄) demon spū dei ejcit qñ grē do
num diuinit⁹ infundit ꝙ tūc xp̄s qui dei
regnū est ingredit (aut quō p̄t quis itra
re domū fortis ꝛc̄) fortis iste diabol⁹ est ð
quo dr̄ Job xli. Nō est ptās sup̄ t̄raz q̄ ei
dpareat (hunc āt alligabāt apli) qñ ꝑhi
bebāt eū dare respōsa ꝑ ydolozū culto
ri ꝙ tunc eius vasa diripiebant qñ ydola
tre ad fidē xp̄i duertebāt (q̄ nō est mecuz
) p fidē fōzatā caritate (otra me) est qñ
est cū dyabolo aduersario xp̄i (aut facite
arboꝛē bonā ꝛc̄) Aug⁹. hoc p̄ceptuz salu
bre est cui obedīēcia nēcaria est ꝙ aūt dic̄
(aut facite arboꝛē malā) nō est p̄ceptū
vt faciatis ꝯ monitio vt caueatis (bon⁹
hō de bono tesauro suo ꝛc̄) iste tesaur⁹ est
fides caritate fozmata de q̄ ꝑcedit o ꝑa
tio bona Malus tesaur⁹ est infidelitas aut
volūtas mala de q̄ ꝑcedit actio ꝑua (de
omni verbo ocioso ꝛc̄) Gregl. verbū ocio
sum est qđ vtilitate rectitudinis aut rōne
iuste nēcitatis caret (Tūc respōderūt ei q̄
dam de scribis ꝛc̄) per istos qui q̄rebāt si
gnum de celo significāt curiosi theologi
nitētes p̄esūptuose itima deitatis ꝑscru
tari ꝙ sic oppimūt a glia qz ꝑ ß aliq̄n la
bunt in erronea documenta iō dr̄ eis (ge
neratio mala ꝙ adultēa ꝛc̄) qz q̄runt ea q̄
nō sunt scibilia nec ad fidem vel mozes v
tilia ꝙ iō (nō dabit eis signū nisi signum
sone ꝓphe) quē deglutiuit cet⁹ ꝙ sic deglu
tit eos diabol⁹ ꝙ deludit (viri niniuite ꝛc̄
) ꝑ niniuitas significāt pcōes ad vocē p̄
dicatoris pniam agētes ꝙ ꝑ reginam au
stri simplices sapiēciaz xp̄i deuote q̄rētes
q̄ū sal⁹ scōm sniaz saluatoris ꝓponitur
saluti eoꝝ q̄ sūt multū ifati de sua tñ scia
p̄sumētes (cū āt imūdus spūs exierit ab
hoie ꝛc̄) p istū significāt pcōz curat⁹ per
dei bonitatem ꝯ ꝓpē ingratitudinē suam
seq̄tē. dimittit cadere in ipocriß p̄uitatē
ꝙ sic fiūt nouissima hois peiora ꝓrib⁹ qz
sic dic̄ Jero. similata scitas duplex est ini
q̄tas (Adhuc eo loquēte ad turbas ecce
mater ei⁹ ꝛc̄) p ß āt q̄ saluatoz a p̄dica
tiōe nō destitit ꝓpter aduentū sue matris
ꝙ fratrū sibi loqui volēciū declarauit ma
nifeste q̄ op⁹ dei p̄ponēdū est negocijs
familiariū p̄sonarū ꝑ hoc āt q̄ subdidit
(q̄cunq; fecerit voluntatē p̄is mei ꝛc̄) oñ
dit q̄ ꝓpinq̄tas caritatis p̄eponenda est
ꝓpinq̄tati ofāguinitatis. Capz xiij
In illo die exiens ihs ꝛc̄) seq̄tur q̄ semiat
ꝛc̄) Gregl. omł 8. dic̄ hec lectio exposītōe
nō indiget ꝯ āmonitōe q̄m eni veritas ꝑ
semet ipam exposuit hāc exponere hūa
na fragilitas nō p̄sumit iō de alia exposi
tiōe taceo trāsīēs ad illud qđ saluatoz ex
ponēdū ſliq̄t. ſ. (ꝙ fac̄ q̄ē alid cēteſimū
ꝛc̄) ꝑ qđ saluatoz oſtendit ēplicē gradū i ỽ
tute castitatł. vtpote in ỽtute castitatis ꝑ
frēz cēteſimū gradū castitatł. ỽgiał ꝑ ser
agesimū gradū castitatł. vidualē ꝙ ꝑ ēcesi
mū gradū castitatł. dugał ꝙ sic posset tri
pler gradus i alijs ỽtutib⁹ assignari (
Aliam ꝓabolā ꝛc̄). ſ. de zizania semiata
in medio tritici ꝙ de ista p̄t dici sic̄ de p̄ce
dēti qm̄ ipam exponit saluatoz sic̄ ꝙ p̄mā
ꝙ in ß capło inēpositł. cuz duab⁹ alijs pa
bołł ꝙ iō de alia expoitiōe ꝓtrāseo excepto
qđ saluatoz i (expoitū dimisit. cū āt doz
mirēt hoies) hec āt dormitio supiozū ne
gligēciā significat circa custodiam gregł.
sui. ꝙ silr negligēciā cēlibz circa custodiā
sue ꝓprie p̄sōe vtrāq; ei negligēciā explo
rat diabol⁹ ꝙ sic ꝑ suggestiōes malas zi
zaniā semiat i hūanis cordib⁹ (Aliā pa
bolā ꝛc̄. sequit (simile ē regnū celoꝝ grano si
napis ꝛc̄) istō morałr exponi p̄t de ỽtute
hūilitatis q̄ fūdamētū ē aliaꝝ ỽtutum ꝙ

sic habet ꝓprietatē p̄ncipioꝝ in sciencijs que sūt minima quantitate ⁊ maxia ꝟtu te iō subdit̄ (cū āt creuerit maiꝰ ē omnibꝰ olerib⁹ ⁊ fit arbor) ideo scribit̄ Luce.xiiij Qui se hūiliat exaltabit̄. (⁊ volucres celi veniunt).i.āgeli sācti q̄ ad ꝯsolatiōez hu miliū descendunt (⁊ hitent in ramis eius) ꝑ ramos istos possunt itelligi duodcim hūilitatis grad⁹ q̄ ponūt̄ in regula beati bn̄dicti p̄mus est corde ⁊ corpe sp hūilita tē oñdere defixis in terrā aspectibus. Se cūd⁹ vt pauca verba ⁊ rōnabilia loq̄tur aliquis non clamosa voce. Tercius vt nō sit facilis aut ꝓmpt⁹ in risuz. Quart⁹ tacit̄nitas vsqꝫ ad int̄rogatiōez. Quitus tenere qd̄ habz ꝯmunis monasterij regl'a Sextus credē ⁊ ꝓnūciare se oībus vilio rem Septim⁹ ad omnia indignum ⁊ iu/ tilem se ꝯfiteri ⁊ credere. Octau⁹ ꝯfessio pcc̄oruz. Nonus pro obediencia in duris ⁊ aspis paciaz āplecti. Decim⁹ vt cū obe diēcia se subdat maiori. Undecim⁹ vt ꝓ priā volūtatē nō delectet̄ implere. ⁊ duo/ decim⁹ vt deū teneat ⁊ memor sit omniū que p̄cepit. (Aliam parabolam). sequit̄ (simile est regnum celorū fermento ꝛc̄) licz in scriptura frequenter fermentuz accipi atur in malo eo ꝙ est corruptiuuz. tamē hic accipitur i bono ⁊ significat caritatez eo ꝙ continet calorē sicut in principio hu ius operis dixi de leone qui propter vora citatem diabolum significat ⁊ propter cō stanciā cristū. Per tria ꝟo sata significā tur tres regule religiosorum scilicz r̄gula beati Augustini regula beati benedicti et r̄gula beati Francisci que fundant̄ i perfe ctiōe caritatis vt ex earū doctrina induci tur ad caritatem orbis Mulier autem ab scondens hoc fermentum in trib⁹ satis. ē dīna sapia ꝑ q̄m oīa suauit̄ disponūt̄ (sile ē regnū celorū thesauro abscōdito i agro ꝛc̄) thesaurus iste sapia est de qua dicitur Sap̄.vij. Infinitus enim thesaur⁹ est ho minibus ꝛc̄. ager autez est sacra scriptura sub sensu litterali sensus misticos habens absconditos tanq̄m thesaurum preciosū quē inuenit q̄ solicite eaz studet ⁊ deuote ⁊ sic pro isto thesauro vendit omnia que habet quia in ei⁹ ꝯpatione omnia ꝑuipē dit Sap̄.vij. Et ꝓposui illam regnis ⁊ se/ dibus ⁊ diuicias nihil esse dixi in ꝯpatōe illius ꝛc̄ (. Iterum simile est regnū celorū homini negociatori querenti bonas mar garitas ꝛc̄) iste margarite sunt virtutes i ter quas vna est p̄ciosa.s.caritas sicut dr̄ i.Coꝝ.xiij. Maior autem horum est cari/ tas ꝓpter quod ad habendū ip̄am omnia sunt exponenda Cāti.viij. Si dederit ho mo omnem sb̄stanciā dom⁹ sue ꝓ dilecti one quasi nihil despiciet eam (Iteruz sile est regnum celorum sagene misse in maē ꝛc̄) ista sagena r̄gularis est disciplina Mit tens eam est inducens seculares ad religi onis ingressū Trahens autem ad lit⁹ est recipiens ad professionis votuz ⁊ illos q̄ probati sunt de bonitate debet recipere. a lios autem reijcere (omnis scriba doctus ꝛc̄) Sequitur (profert de thesauro suo no ua ⁊ vetera) thesaur⁹ iste est sacra scriptu ra continens nouum ⁊ vet⁹ testamētū q̄/ rum differencia scd̄m Aug'l. est timor et a mor Igitur p̄dicator doct⁹ de thesauro suo profert vetera quando predicat terrē cia ad incussionez diuini timoris ⁊ noua quando predicat demulcencia iducens ad amplexum diuini amoris (Unde huic sapiencia hic ꝛc̄). Hoc autem dicebāt de cristo contēptibiliter ꝓpter pauptatez ꝑē tum vnde subditur (.nōne hic est fab̄ fili⁹ ꝛc̄) istis autem similes sunt illi qui doctri nam pauperum religiosorum contemnūt ⁊ diuitum venerantur secundū illud. Ec clesiastici decimo tercio. Diues locutus est et omnes tacuerunt ⁊ verbum illius vsque ad nubes perducent pauper locu/ tus est. et dicunt quis est hic

Capitulum xiiij.

In illo tempore audiuit herodes thetrarcha ꝛc̄) Sequitur (hic est Johannes baptista ip̄e surrexit a mortuis ꝛc̄) omnes credentes r̄surrecti onem mortuoruz dixerunt eos fore maio ris virtutis post resurrectionem quaz an te per quod moraliter significatur ꝙ r̄sur gentes de morte culpe maiora virtutum opera debent facere quam ante vt sic ostē dant se esse gratos de sua resurrectione. (Dicebat illi Johannes ꝛc̄) non omittens dicē veritatē ꝓpter ptātē herodis nec ꝓpt̄

insidiatiōez herodiadis ⁊ in hoc dedit ex
emplum predicatorib⁹ euāgelij vt ꝓpt̄ ta
lia nō omittāt ꝯstanciā veritatē predicā
di (die āt natal' ꝛc̄) ꝑ h̄ ꝙ i ꝯuiuio iohēs
precipit̄ decollari ad saltatricis petitōez
⁊ sue mr̄is adultere monicionē ostēdit̄ ꝙ
multa mala fiunt ꝓpter crapulā et muli
erū maliciā Ecc̄.xix. Vinū ⁊ mulieres
apostatare faciūt sapientes (qd̄ cū audis
set ih̄s secessit inde) nō ꝓpter timorē he
rodis ꝫ vt ostēderet ꝙ aliquādo dād⁹ ē
ire locus ⁊ ꝯdescendēs fidelibus infirmis
qui fugitiui erāt tempe ꝑsecutiōis (⁊ cū
audissent turbe secute sunt eū ꝛc̄) adhuc
populares ⁊ pedestres magis vadūt ad
ꝑmōes q̄m diuites et equestres (vespe āt
facto ꝛc̄) ꝑ h̄ āt ꝙ ꝑauit eos corꝑalit̄ si
gnificat̄ ꝙ prelati et curati debēt sb̄ditos
pascē verbo doctrine ⁊ sacramēto euka
ristie vnde ⁊ iohēs euāgelista describens
hoc miraculuz p̄mittit ꝙ ꝓpe erat pasca
in quo fideles pascūtur eukaristia (Et
statim impulit ih̄s discipulos ascendere
in nauiculam ꝛc̄) per ascensionē in nauicu
lā significat̄ ꝓmotio ad aīarum curā q̄m
null⁹ debet assumere nisi ꝯpuls⁹ suꝑioris
auctoritate hebre.v. Nec quisq̄m assumit
sibi honorem ꝫ qui vocat̄ a deo tanquaz
aaron (et turba dimissa ascendit sol⁹ ora
re) sicut dixerat Math.vi. Tu āt cū ora
ueris intra cubiculū tuū ⁊ clauso hostio
ora p̄rem tuū in abscōdito (nauicula aūt
in medio mari iactabat̄ fluctibus) .i. ec
clesia turbabat̄ ꝑsecutiōibus (quarta āt
vigilia noctis venit ih̄s ad eos ꝛc̄) ꝑmittit
eni suos aliqñ ꝑturbari ꝫ non debellari
faciēs cū tētatione ꝓuentuz vt possint su
stinere vt dicit̄ i. Coꝝ.x. (respōdens autē
petrus) ꝑ hoc autē ꝙ timens cepit subm̄
gi rep̄mit̄ aliquoꝝ presūptio q̄ ardua pe
tunt in quib⁹ deficiunt (qui āt in nauicu
la erāt venerunt ⁊ adorauerūt eum) qui
libet eni recipiens beneficiū ostēdere se de
bet esse gratū (⁊ cū trāsfretassent ꝛc̄) ꝑ h̄
ꝙ curauit ōs male hn̄tes illius regionis
significatur ꝙ predicator euāgelij dz cu
rare languidos spūaliter medicina predi
cationis ⁊ scē oꝑatōis vnde dicit̄ hic ꝙ
tāgentes fimbriaz vestimēti fuer̄t sanati
predicatoris est imitari vestigia sue ꝑfe

ctionis Capl'm xv.

Tunc accesserunt ad eum ꝛc̄) per
scribas et phariseos multū solici
tos de mundicia exteriori ⁊ mo
dicum de interiori significant̄ ipocrite fal
si. arguētes frequenter alios de modicis
cum tn̄ sint infecti grauibus pcc̄is ꝓpter
qd̄ eis dr̄ sup̄ vij.ca. Quō dicis fr̄i tuo fr̄
sine eijciā festu. de oc'lo tuo ⁊ ecce trabs
ē i oc'lo tuo ꝛc̄ (q̄re ⁊ vos trāsgredimi mā
datū dei ꝛc̄.) sile fit hodie i mltis locis i q̄
b⁹ maior solicitudo adhibet̄ circa custo
diam mandatorū hoiz q̄m circa custodi
am diuinorū preceptorū qꝛ grauius satis
punitur trāsgrediens mandatū p̄ncipis
vel prelati qd̄ tamen frequēter nō est ma
lum nisi qꝛ ꝓhibitū q̄m transgrediēs dei
mandatuz qd̄ de se semꝑ est illicitū (ꝓpl's
hic labijs me honorat ꝛc̄) hoc pōt dici d̄
doctoribus ⁊ predicatorib⁹ qui docēt bn̄
⁊ viuūt male Cetera sunt ita moralia ꝙ
non indigent alia moralitate vsqꝫ ibi (⁊ e
gressus inde ih̄s in ꝑtes tyri ꝛc̄.) ꝑ muli
erē cananeā cui dicitur a domino O mu
lier magna est fides tua potest rō suꝑior
intelligi que legib⁹ eternis inspiciēdis ⁊ ꝯ
sulēdis intendit scd̄z Aug.xij.de tri. Per
filiaz eius rō inferior ꝑ demoniū aūt ip̄a
sensualitas que etiā ꝑ ꝑpētem significat̄
vt dicit Aug. ibidem sic igit̄ filia mulier.
cananee a demonio vexatur qñ ꝑ sensua
litatē inferior rō ad ꝯsensum pcc̄i mortal'
impellit̄ cuius sanatio per matrō.i. rōnez
suꝑiorem a domino petit̄ nam rō suꝑior
sꝑ ad optia depcat̄ ⁊ sic dn̄s distulit exau
dire petitiōem mulieris cananee vt ei⁹ fi
des clari⁹ apperet sic ⁊ dn̄s aliqñ dimit
tit impulsum rōnis inferioris ꝑ sensuali
tatē diuci⁹ ꝓtrahi vt augeat̄ meritum tē
tati ꝓpter qd̄ paulo petēti stimulum car
nis a se auferri dixit dn̄s ij. Coꝝ. xij. vt⁹
in īfirmitate ꝑficit̄ ꝛc̄ (Et cū trāsisset ind̄
⁊c̄.) seq̄t̄ (⁊ accesserūt ad eū turbe multe
hn̄tes secū claudos ꝛc̄) cecos autē illuiat
cū ignorātib⁹ ꝯgnitiōem sue salutis infū
dit Mutos etiā curat cū eoꝝ liguas i lau
dē sui creatoris soluit. Silit̄ claudos cū
i via iustitie gressus eoꝝ dirigit. Debiles
fortificat cum pigros ⁊ acidiosos oꝑari
bonū virilit̄ facit Turbe v̄o mirāt̄ ⁊ deū

glificāt cū ex talib⁹ mutationib⁹ q̄ sunt de xtre excelsi deū laudāt (miserecor turbe ꝛc̄) p iiij hoiz milia q̄ xp̄z i deserto sūt secuti significat mltitudo credēciū in xp̄m de iiij. ptib⁹ mūdi (ꝙ dimittē eos ieiunos nolo ne deficiāt in via) scōz qđ dic̄ Gregl. i pñti vita q̄i i via sum⁹ q̄ ad pr̄iam pgim⁹ ne fide les i hac via deficiāt. pascēdi sūt p p̄latos doctores ꝙ curatos pane sacre scripture ꝙ eukaristie q̄ ageť septiformis gr̄a spūsci p pť qđ dr̄ h̄ qp fuerūt (septē panes ꝙ pauci pisces) p q̄s significāť sacre scripture smie a piscatorib⁹ ecce cū labore q̄site

Et.xvi

Et accesserūt ad eū ph̄arisei ꝙ sadducei tēptantes eū ꝛc̄) p istos q̄ venerūt ad xp̄m ñ addiscēdi grā ꝛ malignādi figificāť illi q̄ veniūt ad h̄monē vel lectiōem nō vt edificent ꝛ vt p̄dicatori vl lectori iniciť p h̄ āt qp q̄sierūt signuz de alto significāť illi q̄ q̄rūt audiē sc̄tilia curiosa ꝙ iutilia ꝑ qđ dcm̄ est eis qp sibi nō dabiť signū nisi signū ione q̄ ppť suā iobediēciā fuit deglutitus a cęto sic ꝙ ip̄i ōglucicdi sūt a diabolo si tm̄ xe peniteāt de suis defectib⁹ saluabunť sic ionas xe penitēs ō uentre ceti fuit libēat⁹ (Et cū venissēt discipli ei⁹ trāsfretū. obliti sūt panes accipe) p istos significāť illi qui xp̄i doctrinaz audiunt et ope nō adimplēt iō dr̄ eis (nōdū itelligit.ꝛc̄) (Et interrogabat discipl'os suos d. q̄p dic̄t hoies eē filiū hois ꝛc̄) Orige. in h̄ dedit exēplū vt nos sēp scrutemur q̄lis opio sit apud hoies ō nob⁹ vt si q̄d male dr̄ de nobis. occasiōes illi⁹ p̄scidam m⁹. si q̄d āt bōi occasiōes augeam⁹ (caro ꝙ sāguis nō revelauit ť ꝛ pr̄ ꝛc̄) Ori. si ergo ꝙ nos pr̄e nobis revelāte q̄ ē in cel' q̄m. s. cōuersatio nr̄a in cel' fuerit ofi si fuerim⁹ ih̄u xp̄m eē dei viui filiū ꝙ nobis dicet tu es petr⁹ ꝛc̄. Petr⁹ ē ois imitator petri (ꝙ qđcūz ligaueris ꝛc̄). Jero. istū locū epi ꝙ p̄scbiteri male itelligētes aliq̄d de ph̄iseor assumūt supcilio vt vel dānēt inocētes vel solue nocios arbitrēť cū apud dn̄z nō sinia sacerdotū ꝛ de eor vita q̄rať (tē p̄cepit discipulis suis ꝛc̄) dās alijs exēplū vt nō q̄rāt ꝛ magl. fugiāt gl'iam hoim (exinde cepit ondē ꝛc̄) h̄. n. ad ignominiā sue passiōis ꝙ resurrecti onis sue gl'iaz p̄dixit. vt ei⁹ exēplo tiorē passiōis tollēt ꝙ eos ad ofidrādum sue resurrectōis gl'iaz eleuaret (ꝙ assumēs eū petr⁹ ꝛc̄) h̄ fec̄ petr⁹ ex affcu carnali ꝑ ť qđ xp̄s dic̄ ei (vade p⁹ me ꝛc̄). q. d. nō debes ipedire passiōez meā ꝛ magl. seq̄ iō sbdiť. (tē ait discipul' suis si q̄s vult p⁹ me veniē ꝛc̄) ma xim⁹ in h̄mōe de scō iohe baptista. duo āt abstinēcie ꝙ crucl. sūt genera vnū corpale ꝙ aliud spūale vñ a potu et epul' tēpare ap petitū gule a dlectatōib⁹ ꝙ mollissimis suauitatib⁹ coercē. Et ab his q̄ tactu gustu visu desipiūt. sensū viril'r revocaē. ac violenť abstrahē. Alterū abstinencie ꝙ crucl. gen⁹ ē p̄cios⁹ atq; sblimius. mot⁹ animi regē. et pťbatōes illi⁹ modestie trāq̄llitate placaē ire ac supbie ipet⁹ q̄i ferā bestiā refrenaē. ligare q̄tidie otra vicia icrepaē se q̄dā censura ꝙ austeritate vtutis ꝙ ritā q̄dāmō cū hoie interioē oserē (q̄ ei voluerit aiaz suā saluā facē ꝛc̄). i. vitā aialē voluptatib⁹ exponere (p̄det eā) eternal'r (q̄ āt p̄diderit). i. a voluptatib⁹ retraxerit (ueniet eā) ad gl'iā ordinatā (q̄d eni p̄dest hoi ꝛc̄). q. d. nihil ꝛ mltū nocz. nā aia rōnal' imagine trinitat. insignita p̄ciosior ē oib⁹ t̄renis (fili⁹ ei hoīs ꝛc̄) Jero. times mortē audi gl'iā triūphātis vereris crucē. ausculta āgelor mīsteria (sūt q̄dā ō h̄ stātib⁹) cū xp̄o h̄ stāt q̄ p ipō passiōes paciēť sustinēt ꝙ isti mortē cl'pe vl' gehenne nō gustāt ꝛ cū ipo trāseunt ad gl'iā

Et p⁹ dies ser ꝛc̄) Ori. ser die (Sēpiťnā b⁹ fcūs ē visibil' mūd⁹ igiť q̄ trāscendit oēs res mūdi visibiles p̄t excelsū mōtē ascēdē. ꝙ aspicē gl'iā xbi ōi (ꝙ ecce apparuerūt eis moiſ ꝙ helias cū eo loq̄ntes) Origl. si q̄s itelligit spūalē legē ꝙueniētē h̄mōib⁹ ih̄u ꝙ in ꝙph̄is abscōditā ōi sapiam. ille videt moysen ꝙ helyā in gl'ia cū ih̄u (bonū ē nos h̄ eē). s. in otēplatiōis dulcedie (faciam⁹ h̄ tria tabernacula) q̄ otēplatiu⁹ moralitē faē q̄n legē ꝙ ꝙph̄as ꝙ euāgeliū practice legēdo dispōit. s. corde credēdo ore ofitēdo ꝙ ope adiplēdo (ꝙ ecce nubes lucida). i. o gnitō xa iō sbdiť (h̄ ē fili⁹ me⁹ dilect⁹ ꝛc̄). ꝙ cecidēr discipli i faciē suā ꝛc̄). nā sic illuminati venerāť dei maiestatē (nemi diceri tl. visiōem ꝛc̄) qz dina misteria nō sūt semp ꝛ loco ꝙ tpe debit. publicāda (q̄d g⁹ scribe dic̄t qp helyā oz p̄mū veniē ꝛc̄) sic ē dupler a duēt⁹ xp̄i ita ꝙ dupler helias. s. i spū ꝙ p̄sona p̄dicator ār euāgelij gerit officiū vtuz nā disponēdo pplm ad suscipiendū xp̄m p

gratiam venientem gerit officiuz p̄mi.ſ. iohānis baptiſte ¶Diſponēdo ꝺo pp̄l'z ad ſuſcipiēdū ip̄z iudicē venturuz gerit offi cium ſcḋi.ſ.p̄ſonaliter (¶Et cum veniſſet ad turbaz ꝛc̄)ſequitur(domine miſerere filio meo q̄ lunaticus eſt)per quē inſtabi lis deſignatur fic̄ dicit¶Ecc̄.xxvij.¶Stult⁹ vt luna mutatur ideo ſequitur(et frequē ter cadit in ignem).ſ.ira cū ꝺie nam ira ē accēſio ſanguinis circa coꝛ(et crebꝛo in aquā).ſ.voluptatis carnalis q̄ luxurie et ꝺ̄ hoc ꝺicitur infra(hoc autē genus non ej̄citur niſi per oꝛatiōem q̄ ieiunium)per ieiunium autē curant peſtes coꝛpoꝛis et p̄ oꝛōnem peſtes mentis(ꝺuerſantib⁹ āt eis in galilea ꝺixit illis ih̄s fili⁹ hois tra dendus ꝛc̄)q̄ ideo p̄ hoc q̄ꝺ ꝺomin⁹ ibi p̄ꝺixit paſſionez ſuam ꝺiſcipulis ſignifi cauit q̄p memoꝛes eſſe ꝺebem⁹ moꝛti.cri ſti ac etiā noſtre q̄mꝺiu ſum⁹ in volupta te vite p̄ntis (¶Et cum veniſſet capharna um acceſſerūt qui ꝺidracma accipiebāt ꝛc̄)ꝺidracma ꝺtinet ꝺuplex ꝺracma q̄ p vnum poteſt intelligi penalitas coꝛpis.ſ. fames q̄ ſitis q̄ huiuſmoꝺi per aliuꝺ aūt penalitas mentis ſcz timoꝛ triſticia q̄ hu iuſmoꝺi hoc autē ꝺuplex ꝺracma ꝺebet reꝺꝺere quilibz impatoꝛi omniū p̄ꝺo pec cato p̄imoꝛum parentum q̄ꝺ facit paciē ter tollerāꝺo penalitateſ ꝺictas lz āt xp̄s non hēret peccatuz tamen reꝺꝺere volu it p̄ꝺo ſalute omnium et quia carnez aſſū p̄ſit ſimiliem peccatrici

Capl'm xviij.

In illa hoꝛa acceſſerunt ad ih̄m ꝛc̄)ſequit̄ (aꝺuocās ih̄us paruulum ſtatuit in me ꝺio eoꝛum ꝛc̄) Moꝛaliter autē p̄uulus in medio ſtatuit̄ cum vere humilis in ſtatu ponitur ꝺignitatis quia tūc ſicut lucerna ſuper candelabꝛū ponitur alij̄s exemplū quia plus honoꝛatus plus reputat ſe in ꝺignum (ꝺoco ſubꝺitur niſi ꝺuerſi fueritl.).ſ.a ſupbie faſtu(q̄ efficiamini ſic̄ p̄uli)imitantes eius humilitatem q̄ non aſpi rantes ad ꝺignitatem(et nō intrabitis i regnum celoꝛum)nam anguſta eſt poꝛta vt ꝺicitur ſupꝛa.vij.p̄pter quoꝺ groſſi p̄ ſupbiam tranſire non poſſunt per ip̄am ſeꝺ humiles tātū iꝺo ꝺcluꝺitur(quicūq; ergo humiliauerit ſe ꝛc̄ q̄ q̄ ſuſcepit vnū p̄uluz talem in nomine mēo me ſuſcipit)nam ab eo vere ſuſcipitur qui ei confoꝛ mat̄(qui autē ſcāꝺalizauerit vnū q̄ꝛc̄)ſeq̄ tur(expeꝺit vt ſuſpēꝺatur mola aſinaria ꝛc̄)eligibilius ei eſt coꝛpaliter affligi q̄m eternaliter cruciari(ſi autē man⁹tua ſcā ꝺalizat te ꝛc̄)per manū que ē oꝛganuz oꝛ ganoꝛum itelligi poteſt opus bonū ꝺe ge nere q̄ꝺ tamen non eſt neceſſarium ad ſa lutem etſi talc bonuz ſit occaſio ruine vt/ pote ſupbie vel alterius mali ꝺebz ꝺimit ti ¶Per peꝺez vero non poteſt itelligi greſ ſus honeſtus non tamen ad ſalutē neceſ ſarius etſi ſit occaſio mali ꝺebet ꝺimitti(etſi oculus tuus ſcāꝺalizat te q̄ꝛc̄) p̄ ocu/ lum poteſt intelligi ſciencia ſecularis que licet ſit bona tamen ſi ſit occaſio mali. ꝺe bet ꝺimitti ſicut ꝺicit beatus gregoꝛi⁹ ꝺe ſancto ¶Benediꝛto qui liberioꝛi genere ex p̄ouincia murcie oꝛtus rome liberalibuſ literarum ſtuꝺiſ traꝺitus fuit ſeꝺ cuz in eis multos ire per abꝛupta viciꝛum cer/ nēt eum quem quaſi in ingreſſu mūꝺi po ſuerat retraxit peꝺem q̄ ſubꝺitur ibiꝺē re ceſſit ergo ſcienter neſcius q̄ ſapienter in/ doctus(videte ne ꝺtemnatis q̄ꝛc̄)graue enim eſt ꝺtēnere quez ꝺeus honoꝛat an gelo cuſtoꝺe q̄ p̄pter cui⁹ ſalm ꝺei filius voluit in mūꝺum venire q̄ hic rationes traꝺuntur cum ꝺicitur(ꝺico enim vobis quia angeli eoꝛum q̄ꝛc̄)¶Si aūt peccaꝛerit in te frater tuus).i.te ſciente vnꝺe ¶Aug. ¶Quis eſt qui in te peccauit tu ſcis q̄ pec uit(vaꝺeq̄ coꝛripe eum inter te q̄ ip̄z ſolū)¶Jeronim⁹ coꝛripienꝺus eſt eniz ſeoꝛſuz frater ne ſi ſemel verecūꝺiaz amiſerit. p̄/ maneat i peccato(ſi āt te auꝺierit lucra/ tus es fratrem tuum)per ſalutē eni alteri us nobis q̄z aꝺquiritur ſal⁹(ſi aūt te nō auꝺierit aꝺhibe tecum vnū vel ꝺuos q̄ꝛc̄.)gloſa vt ſi ꝺixerit non eſſe peccatū p̄bēt illuꝺ eſſe peccatum(q̄ꝺ ſi nō auꝺierit coſ ꝺic eccleſie)¶Criſo⁹.i.his qui eccleſie p̄ſi ꝺēt(ſi autē eccīaz nō auꝺierit ſit tibi ſicut ethnic⁹)¶Aug..i.gētilis q̄ paganus in nu mero fratꝝ nō ꝺputāꝺus.(¶Amē ꝺico vo bis quecūq; alligaueritis q̄ꝛc̄)¶Aug.ꝺe ꝺ bis ꝺñi in monte cepiſti habere fratrem tuum tanq̄m ethnicum q̄ publicanuz li/ ga illū in terra ꝛ vt iuſte liges eum vꝺe

nam inuſta vincula dirumpit iuſticia (. iterum dico vobis quia ſi duo ex vobis d ſenſerint ꝛc̄) ſubintelligendum eſt ſi pecie rit pie ꝑſeueranter ꝙ pro ſe(dñe quocieſ peccabit in me frater meus ꝙ dimittā ei) ſubditur(vſqꝫ ſeptuageſies ſepties)Aug. ḡnino quocieſcunqꝫ peccauerit ignoſcas (. Joco aſſimilatum eſt regnuz celoꝝ ho mini regi).i.xp̄o qui eſt rex regum(q̄ vo luit ratōem ponere cum ſeruis ſuis)hui⁹ eni regis ſerui ſunt omnes homines ꝙ cū eis rationem ponit nam oim actus diligē ter diſcutit(oblatuſ eſt ei vnus).i. q̄libz peccatoꝝ quia pficialiter ſibi aſſiſtit.(qui debebat ei decez milia talenta).i.debitū valde magnum quia tanta eſt offenſa q̄z tus eſt ille qui offenditur(cum non habe ret vnde ꝝderet)quia peccatoꝝ nō habz vnde poſſit ſatiſfacere deo(iuſſit eum do min⁹ eius venūdari ꝛc̄)per hoc ſignifica tur determinatio ei⁹ ad penam debitam ꝑ vxorem āt eius ſignificaꝫ delectatō pra ua Per filios actus mali procedētes inde pro quib⁹ eſt puniend⁹(procidens autez ſuus ille rogabat ꝛc̄)vt ſibi daret ſpaciū vite in quo poſſz per penitēciā ſatiſfacere (miſertus āt domin⁹ ꝛc̄)plus eniz dat do min⁹ q̄m rogetur(egreſſus āt ſuus ille) egreditur autē a domino peccatum reite rando(inuenit vnū de conſeruis ſuis).i. de peccatoribus qui ei tenebanꝫ in modi co reſpectiue ꝙ crudeliter(cogebat eū red dere videntes aūt ſerui eius ꝛc̄)ꝑ quos omnes criſtiani intelliguntur vnde Apo. xvij.dixit angelus beato Johanni Conſ/ uus tuus ſum et fratrū tuoꝝ ꝙ coram do repſentant facta hominū(ſue neq̄m nōne optuit ꝙ te miſereri conſerui tui ꝛc̄ q.d.ſic.Remigi⁹ ſeruus iſte nulluz reſpō ſum legitur domino dediſſe in quo demō ſtratur q̄ in die iudicij ꝙ ſtatim poſt hāc vitam ceſſabit omnis excuſatio peccati(. ꝙ iratus domin⁹ eius tradidit eū toꝝtori bus).i.demonib⁹(quouſqꝫ redderet vni uerſum debitum).i.vſqꝫ in ꝑpetuuz.naz in inferno nulla eſt redemptio

Capim xix

Factum eſt cum cōſummaſſet ihs ꝛc̄)ſequit̄ (ꝙ venit in fines iudee trans ioꝛdanē)Orig.ſanauit do/ min⁹ turbas trans ioꝛdanem vbi dabat baptiſmus vere enim a ſpiritualibus ifir mitatibus curantur ꝙ ſaluantur homies in baptiſmo(ꝙ acceſſerunt ad eum phari ſei temptantes eum ꝛc̄) Orige.tēptato āt dño.nullus diſcipulorum eius qui poſit⁹ eſt ad docendum grauiter ferat ſi tempta tus fuerit a quibuſdam ſed tēptantib⁹ re ſpondeat dogmata pietatis(ꝓpter hoc ſ linquet homo patrem ꝙ matrē ꝛc̄)Remi gius miſterium hoc dixit eſſe apoſtol⁹ in xp̄o ꝙ eccleſia.domin⁹ enim ihus criſtus quaſi patrem deſeruit ꝓpter eius infideli tatez ꝙ adhesit vxori ſue.ſ.eccleſie(ꝙ ſūt i carne vna).i.criſt⁹ ꝙ eccleſia in vno co/ pore (qui dixit illis nō omnes capiunt v/ bum iſtud ſed quibus datū eſt)Bap.viij Cognoui qz nō poſſuz eſſe otinēs niſi de⁹ det.(ſunt eunuchi q̄ caſtrauerūt ſe ipos)ꝑ obſuanciam caſtitatis(qui poteſt ca pere capiat)cum adiutorio dei Jero.hoꝝ tātis di vox eſt milites ſuos ad pudicicie p̄mium excitantis quaſi diceret. q̄ poteſt pugnare pugnet ac ſupet ꝙ triūphet (tē oblati ſunt ei ꝑuuli)ſequit̄(diſcipuli aūt eius increpabāt eos)in hoc ꝑ ipos ſigni ficanꝫ illi qui iuuenes impediūt a religio nis ingreſſu quos domin⁹ reprobat d.(. ſinite ꝑuulos venire ad me ꝛc̄)criſo⁹ naz ſi ſancti futuri ſunt quid vetatis filios ve nire ad patrē ſi āt pc̄oꝝes vt quid ſniam ddēnationis ꝓfertis anteq̄z culpā videa tis(ꝙ cum impoſuiſſz illis manus ꝛc̄)Re/ migi⁹ manibus impoſitis pueris benedi/ xit ſignificās q̄ hūiles ſpū digni ſunt ei⁹ gratia ꝙ benedictiōe(et ecce vn⁹ accedēſ ꝛc̄)ſeq̄t̄(q̄d me interogaſ de bono)Jero. ſaluatoꝝ nr̄ bōitatis non renuit teſtimo nium ꝛz a magr̄is abſqꝫ deo excluſit erro rē q̄ āt vtilitaſ vt ita rñdēt̄ foucit eū pau latim ꝙ erudit liberari ab oi adulatiōe et ab his q̄ ſunt ſup terrā abducēs deo ad/ herere ſuadet ꝙ futura quereret noſſe eū qui vere bonus eſt et radix omniuz bono rum(ſi vis ad vitā ingredi ꝛua mādata) Remigius demonſtratur his verb̄ q̄ lex ſuis impletoribus non ſolum bona tem/ poralia dabat ſed etiam vitaz eternā ſuo tamen tempoꝝe conſequendam(ſi vis ꝑ/ fect⁹ eē vade ꝙ vēde ōnia que habes ꝛc̄).

genadius de ecclesiasticis dogmatib⁹ bo
nū est facultates cū dispensatōe erogare
sed melius est intentione sequēdi xp̄m to
tum simul donare ⁊ absolutum a solicitu
dine cuz xp̄o egere Origenes nō tamē sic
itelligendū est q̄ in ipō tempe quo bona
sua tradidit paupibus fiat omnino perfe
ctus sed ex illa die incipiat speculatio dei
adducens eum ad omnes virtutes ideo
subditur (veni ⁊ sequē me). Jeronimus
sequit̄ eni dn̄m qui imitator est eius ⁊ p
illius vestigia gradit̄ (cum audisset a/
dolescens hec ẏba abīt tristis) Crisosti.
non enim similiter detinentur qui pauca
habēt ⁊ qui multis abundāt qm̄ adiectō
diuiciaz maiorē accendit flāmam ⁊ vio
lencior est cupido idō sequit̄ (amen dico
vobis quia dives difficile itrabit in r̄gnū
celorum) criso⁹ qđ quidem dixit nō pecu
nijs detrahens sed eis qui detinentur ab
ip̄is et discipulos paupes existentes nō
debere verecundari ꝓpter inopiam (apō
deum āt omnia possibilia sūt) Remigius
hoc non est sic intelligēdū q̄ possibile sit
apud deum vt dives cupid⁹ auarus ⁊ su
bꝑbus intret in regnuz celorū sed vt ouer
tatur ⁊ sic intret (ecce nos reliquim⁹ oia
⁊c̄) Greg. omł. xxx. Multū dimisit qui cū
re possessa etiam cōcupiscēcijs renuncia/
uit tanta ergo a sequētibus dimissa sunt
quanta a non sequentib⁹ dcupisci potue
runt (vos qui secuti estis me ⁊c̄) Jero. ñ
d cit qui reliquistis omnia. hoc enim soc̄
tes ꝑbus. fecit multi alīj diuicias dtēpse
runt sed qui secuti estis qđ ꝓprie aposto
lorum est atq̄ credencium (in regenerati
one ⁊c̄) sequitur (sedebitis ⁊ vos sup̄ se
des duodecim (criso⁹ qđ fuit ex tunc quo
gentes credere ceperunt in cristo regene
rati ex tunc eni apostoli sed̄runt sup̄ duo
decim thronos .i. in omnibus xp̄ianis ō
nis enim qui recipit verbū petri fit thro/
nus petri ⁊ idez de alīs aplis est dicēdū
(iudicantes duodecim tribus isr̄l) Jero.
.i. dēpnantes nam aplis credentib⁹ iu/
dei diter credere noluerūt (et omnis qui
reliquerit domuz ⁊c̄) sequitur) centupluz
accipiet) origē. etiam in hoc seculo q̄ pro
fratribus carnalibus multos iuenit scōz
fidem similiter patres. s. cp̄os ⁊ sacerdo
tes ⁊ filios. s. minores credentes ⁊ soroēs
. s. omnes qui se xp̄o exhibuerunt ẏgines
castas ⁊ agros q̄ de agris multoꝝ fide/
lium pascī sufficienter ⁊ hoc mō. Aug.
xx. de ci. dī exponit illud apl̄i tanq̄z nihil
habentes ⁊ omnia possidētes (multi erit
nouissimi p̄mi ⁊c̄) orige. ꝑ hoc exhortatur
eos qui nup̄ venerunt ad verbum vt festi
nent ad pfectum ascendere p̄ multis q̄ vi
dentur senuisse in fide

Capl̄m xx.

Simile est regnum celorum homi
ni patrifamilias ⁊c̄) ꝑabolā istā
de laborantibus in vinea pr̄ifa
milias alias exposui literaliter ⁊ moralic̄
ꝑut opetit omunitati fidelium nunc aūt
eam exponam prout r̄spicit omunitatez
religiosorum quia religio vinea specialis
est dn̄i ad q̄m veniunt aliqui in puericia
. q. in mane ⁊ aliqui in iuuentute q̄si hora
tercia ⁊ aliqui in etate virili tanq̄m hora
sexta ⁊ aliq̄ in senectute tanq̄z hora nona
⁊ aliq̄ i senio tāq̄m vndecia dn̄s āt vince
xp̄s ē ꝑcurator āt ei⁹ p̄fidēs illi religiōi q̄
aliq̄n tantum vel plus honoris vel recre
ationis facit vltimo venientib⁹ ꝓpter cō
passionē vel p̄sonaꝝ reuerenciā seu aliaz
rōnabilem causam q̄ntum p̄mo veniēti/
bus ⁊ aliq̄n ꝺtingit q̄ p̄mo venientes ac
cipiunt inde occasionē murmurādi licet i
iuste ꝓpter quod merito arguūtur a dn̄o
(Et ascēdēs ih̄s ierosolimā ⁊c̄) Jero. dn̄s
crebro de passiōe sua discipulis ante p̄di
xit ne cum veniret p̄secutio ⁊ crucł. igno
minia scāndalizarent̄ (⁊ tercia die resur
get) Criso⁹. qđ quitē huius gratia dicit
vt cū viderent tristia resurrectionē exspe
ctarent (tunc accessit ad eum mat̄ filioꝝ
zebedei ⁊c̄) ꝑ istos qui ꝑ matrē pecierunt
a xp̄o p̄ ceteris discipulis honorari eo q̄
erant eius ꝺsanguinei ſignificātur ambi
ciosi qui habētes p̄latum ꝺsanguineū vo
lunt per hoc in ecclesia p̄ ceteris ꝓmoue
ri q̄bus bene respondet̄ (nescitis quid pe
tatis) nam honores ecc̄e non sunt dispē
sandi ex ꝓpinquitate sanguinis ꝛ ex ydo
neitate p̄sonarum rōe scie⁊ virtutis idō
subdit̄ (potestis bibere calicem ⁊c̄). i. su/
stinere martirium ꝓpter deum (et audiē
tes decez indignati sūt de duobus frib⁹)

crisostimus sicut duo carnaliter pecierūt ita et decem carnaliter cōtristati sunt nā veile sup̄ om̄s esse vituperabile est. Sustinere aūt alterum super se nimis est gloriosū (nō erit ita inter vos ꝛc.) crisostim⁹ principes mūdi ideo sūt vt dominētur minorib⁹ suis ⁊ eos subijciāt seruituti Principes āt ecclesie fiūt vt seruiāt minoribus suis ⁊ ministrent eis q̄cumq̄ a christo receperūt et suas vtilitates negligāt et illoꝝ procurent et mori non recusēt pro salute inferiorum. (Et egrediētib⁹ illis ꝛc.) sequitur (ecce duo ceci) p̄ quos mistice significantur duo populi .s. gētiles q̄ erāt excecati p̄ ydolatriam et iudei p̄ doctrinā p̄uersam mādatum dei transgredientes propter tradicōes hominū sed adueniēte ihu ⁊ eorum oculos mētales tangēte illuminati sunt plures de iudeis et de gētibus pluriores eum p̄ fidem et opera sancta sequentes.

Capl'm xxi

Et cū appropiquassēt ierosolimā ꝛc.) p̄ asinā q̄ erat onerib⁹ assueta significat̄ iudea q̄ legi. onerib⁹ erat subiecta de quo dicit petr⁹ act. xv. Quid tēptatis imponere iugū sup̄ ceruicez discipulorū qd̄ neq̄ nos neque patres nostri portare potuim⁹. p̄ pullū vero de quo dicit̄ Marci. xi. (In quo nemo sedit) signat̄ populus gētilis qui non erat subiect⁹ oneribus legis xp̄s āt sr̄ vtrūq̄ sedit qꝛ ex ambobus vnam ecclesiā sibi subiectaz fecit (et imposuerūt vestimenta sua ꝛc.). s. apostoli p̄ quorum vestimenta. significatur eoꝝ doctrina qua recepta a iudeis et gētibus sedet in eis xp̄s (plurima autē turba strauerūt vestim̄ta sua ꝛc) gregi. o melia xxiiij Quid sūt terrena omnia nisi quedaz corporis indum̄ta Vestimēta igitur i via sternere est in via vite p̄sentis bona terrena pauperib⁹ erogare (ramos de arborib⁹ cedē) est sanctorū exēpla accipe (osanna) clamare est salutem sup̄nam a domino postulare naz osāna interp̄tatur obsecro salua (et cum intrasset ierosolimam conmota est vniuersa ciuitas. d. quis est hic) p̄ hoc significatum fuit q̄ intrante Jhesu ierusalem celestem angeli dicturi erāt quis est iste rex glorie (et intrauit ihesus in templum dei) crisostim⁹ hoc erat ꝓpriū boni filij intrare domū patris et tu imitator xp̄i fact⁹ aliq̄ cū ciuitatem fueris ingressus primum ad ecclesiam curras (et eijciebat omnes vendētes ꝛc.) nam mercatoēs eijci debent de ecclesia (et mensas numularioruz ꝛc.) crisostimus significās q̄ in templo dei non debent esse numi nisi spirituales habentes ymaginem dei (et cathedras vendencium columbas euertit) id est dignitates ecclesie obtentas symoniace (domus mea domus oracionis vocabitur) sed nūc domus dissolucōnis potest vocari et domus cupiditatis ideo subditur (vos autem fecistis illā speluncaz latronum) magni latrones in speluncis suis existentes quando sciunt aliquos paruz habentes transire non exeūt de spelūca sed mittunt famulos suos ad illos spoliandum sed quando sciūt hoīes transire multum pecuniosos. currunt illuc de primis sic multi canonici quando sciunt magnum lucrū temporale currūt ad ecclesiam sed quando modicum est lucrum remanent in domibus suis et recreacionibus et ad ecclesiam clericos suos mittunt (. Et accesserunt ad eum claudi et ceci ꝛc.) moraliter ceci sūt ignorātes claudi vero rectitudinem iusticie dimittētes et isti curantur aliqn̄ per pauperes p̄dicatores christi sectatores per eorum bona consilia et hortamenta de quo tamen indignantur aliquando mali sacerdotes contra quos subditur. (Nunquid legistis ꝛc.). quasi diceret si sacre scripture noticiam haberetis. non indignaremini sed gauderetis. ⁊ ita fit cōit̄ q̄ bn̄ lr̄ati nō indignāt̄ s̄ gaudēt qꝛ p̄ hoc in iposito onere subleuantur (⁊ r̄lictis illis abijt ꝛc) Crisostim⁹ vt ibi maneret corporaliter vbi habitabit spiritualiter (Et vidēs fici arborem ꝛc) per arborem istam fructu vacuā sed folia habentem. significatur doctor vl̄ predicator vanus ⁊ curiosus querens auditorum applausum ⁊ non fructum propter quod dei maledictionem incurrit. ⁊

per.

deuotionis defectum exiccatur ⁊ igne ge
henne finaliter concrematur (amen dico
vobis si habueritis fidem ꝛc̄) h̄ fecerunt
apostoli mistice quando demōes qui mō
tes dici possunt ratione sup̄bie eijciebāt
sue fidei virtute (et omnia quecunq̄ peci
eritis ꝛc̄) h̄ enim fit semper quādo oratio
est perseuerans de pertinentibus ad sa
lutem (baptismus Johānis vnde erat ꝛc̄
) per hoc ostendit cristus q̄ malignātib⁹
quales erant isti non sunt dei secreta re/
uelanda sicut cristus dixerat supra vij.
Nolite sanctum dare canibus sed eorum
malicia prudenter est declināda (Homo
quidaꝫ habebat duos filios ꝛc̄) per p̄mū
filium qui p̄mo renuit patris preceptuꝫ ꝫ
postea fecit significātur peccantes qui pe
nitent postea viriliter operātes Per scd̄ꝫ
vero filium qui facere voluntatem pat̄s
promisit non fecit significantur illi qui o/
perari virtuose se promittunt sed non fa/
ciunt de quibus sunt multi religiosi profi
tentes seruare magna .s. euāgelica ꝯsilia
cum non obseruent etiam precepta ꝓpter
quod seculares etiā peccatores tamē po/
stea penitentes eis coram domino prepo
nuntur cuꝫ dicitur (quia publicani ⁊ me
retrices precedent vos in regnū dei) (hō
erat paterfamilias qui plantauit vineam
ꝛc̄) scd̄m sensum allegoricum homo iste
cristus est qui plantauit ecclesiam de suo
latere formatam (⁊ sepem circūdedit ei)
.i. doctrinam euāgelicam (et fodit in ea
torcular) .i. martirum pacienciam qua
roborata est ecclesia (et edificauit turrim
) .i. ꝯtemplatiōem confessorum ⁊ doctoꝝ
(⁊ locauit eam agricolis ꝛc̄) raban⁹ mo
raliter hec vinea cuicūq̄ locatur cuꝫ ba
ptismi misteriuꝫ sibi datur vt bene opan
do i ea exerceatur Mittitur seruus vnus
alter. tercius. cū lex psalmus ꝓph̄ia legi
tur sed missus occiditur eijcitur cuꝫ s̄mo
ꝯtemnitur vl̄ qd̄ peius ē blasphematur
Heredem vero q̄ntum in se ē occidit qui
filiuꝫ dei ꝯculcauēit ⁊ spiritui gratie con
tumeliā fecerit p̄dito malo cultore vinea
alteri datur cum donuꝫ gratie qd̄ sup̄b⁹
spreuerit humilis accipit (⁊ cū audissent
p̄ncipes sacerdotum ꝛc̄) criso⁹ hec ē diffe
rencia bonorum ⁊ malorum bonus eniꝫ

ꝯprehensus in peccato gemit. mal⁹ autem
fremit non quia peccauit sed quia cōpre/
hensus est in peccato.

Capl̄m xxij.

Simile est regnum homini regi q̄
fecit nuptias ⁊c̄) istud nuptiale ꝯ
uiuium est eukaristie sacramen/
tum ad qd̄ xp̄s inuitauit iudeos ⁊c̄. Jo.
vi. d. Non moyses dedit vobis panem de
celo sed pater meus dat vobis panem ve
rum d̄ celo ⁊ istud ꝯuiuiū in cena dn̄i fu
it p̄atum Per tauros ⁊ altilia significant̄
sp̄ūssancti dona que ꝯferunt̄ in hui⁹ sac̄
menti p̄ceptione deuota (⁊ misit seruos
suos) .s. apl̄os alios q̄ discipulos (dicere
inuitatis) .i. iudeis a cristo iam inuitatis
quorum aliqui renuerunt venire per ne/
gligenciam aliqui per occupatōem terre
naꝫ aliq̄ p̄ inimiciciā q̄ xp̄i s̄uos occider̄t
.s. steph̄m iacobum frēm ioh̄is ⁊ iacobū
iustū vt habet̄ in Actibus apostoloruꝫ (⁊
missis exercitibus suis) .i. romanis qui di
cuntur exercitus dei quia venerunt ei⁹ in
stinctu in vlcionē mortis cristi (p̄didit ho
micidas illos) p̄tim occidendo p̄ti capti
uando (tunc ait seruis suis) .sequit̄ (ite er
go ad exitus viarū ⁊c̄) hoc fuit impletuꝫ
Actuū xiij. Cū paulus et barnabas ꝯstā
ter dixerunt iudeis vobis op̄tebat p̄muꝫ
loqui verbum dei sed quoniā repellitis il
lud ⁊ indignos vos iudicastis eterne vite
ecce ꝯuertimur ad gentes sic eni nobis p̄
cepit deus ꝫ qui veniunt ad ꝯuiuiū carē
tes caritate que est nuptiale vestimentuꝫ
mittūtur in tenebras exteriores ligat̄ .ma
nibus ⁊ pedibus p̄ qd̄ impossibilis exit⁹
designatur (tunc abeuntes pharisei ⁊c̄)
seq̄t̄ (magister scimus q̄ verax es ꝛc̄) cri
so⁹ hec est ipocritaꝝ prima simulatio q̄
laudāt qd̄ p̄dere volunt (r̄ddite que sunt
cesaris cesari ⁊c̄). Origenes mundi prin
ceps cesar dici p̄t nō eni deo reddere pos/
sumus que sua sūt nisi p̄us p̄ncipi mūdi
reddiderim⁹ q̄ sūt sua .i. nisi deposuerim⁹
maliciā vniuersam (In illa die accesser̄t
ad eū saducei ꝛc̄) sequit̄ (erat apud nos se
ptem frēs ꝛc̄) p̄ istos septeꝫ q̄ nō reliq̄rūt
semē designat̄ vniuersitas decedēciū qui
ex suis op̄ib⁹ n̄ r̄liquūt aliq̄d memoria di
gnū (in resurrectiōe nō nubēt ⁊c̄) resurre

ctio spūalis est a morte culpe ad vitaz grē
q̄ est arra glie ⁊ ideo quādo hec resurrec/
tio firmata est per propositū cauendi reci
diuū firmatum professione religionis et
etiam obseruatum tunc est similitudo ad
angelicaz vitā quia per castitatē fit cōfor
mitas āgelice puritati Angeli similiter ni
hil propriū possidēt in hoc mundo et obe
diūt cōtinue ipsi deo (Magister qđ ē mā
datuz magnū in lege)crisostim⁹ de mag
no mādato interrogat q̄ nec minimū ob
seruat et isti sunt similes multi studentes
qui querūt alta et subtilia cum tamen ad
huc ignorēt doctrinam ꝯmunē et prima
rudimēta volētes volare anteq̄z alas ha
beant et sic in vanū laborāt (in hijs duo
bus mādatis vniuersa lex pēdet et ꝓphe
te)quia tota sacra scriptura ad dilectiōez
dei et proximi ordinatur (q̄d videtur vo
bis de christo cui⁹ filius sit dicūt ei dauid
)xp̄us grece dicitur vnct⁹ latine qđ cōpe
tit epis ⁊ regibus propter qđ debēt imita
ri dauid tanq̄z boni filij in mansuetudine
et iusticia ipsi⁹ dicitur enim de ipso.ij.Re
gū.xxiij. Ipse est quasi tenerrim⁹ ligni v̄
miculus q̄ licet sit mollissim⁹ tn̄ ꝑforat li
gnū durum sic reges ⁊ epi debent eē mol
les et suaues erga bonos ⁊efficacit̄ puniē
rebelles obstinatos Capl'm xxiij.

Tunc locut⁹ est ad turbas ꝛc̄)om
nia ergo quecūq̄z dixerint vobis
seruate et facite ꝑm autē opera eorum no
lite facere)hoc generaliter intelligēdū est
de omnibus bene docētib⁹ et male viuen
tib⁹ naz eorū doctrina debet acceptari ⁊
vita r̄pudiari (.alligāt eni onera grauia
ꝛc̄)Jero.hoc generaliter dicit̄ aduersus
om̄s magistros qui grandia iubēt ⁊ mio
ra non faciūt Crisostim⁹ tales autē sunt
q̄ graue pondus veniētibus ad penitēciā
imponūt ⁊ sic dum p̄sens pena fugitur.ꝯ
tēpnitur futura si ei fascez sup humeros
adolescēt].q̄m nō potest portare posueris
necesse habz vt aut fascē reijciat aut sub
pondere confrigatur sic et hoi cui graue
pond⁹ penitēcie imponis necesse ē vt aut
penitētiā reijciat aut suscipiēs dū ferre n̄
potest scādalisatus amplius peccet deide
si erramus modicā penitēciam imponēdo
nonne melius est ꝓpter misericordiaz red
dere rationē q̄z propter crudelitatez vbi
pater familias larg⁹ est dispēsator nō de
bet esse tenax (oia vero opa sua faciūt vt
videātur ab homibus ꝛc̄.)crisostim⁹ i oi
re nascitur qđ eā ext̄minat sic in ligno v̄
mis et i vestimēto tinea vnde sacerdotū
misteriū qui positi sunt ad edificacionem
sanctitat].corrūpē diabolus nititur vt hoc
ipsū bonum dū propt̄ homies fit fiat ma
lum (amāt primos recubit⁹ in cenis ꝛc̄.)
ista recipē cum exhibētur ordinate non ē
malum sed ipsa concupiscere (et patrem
nolite vocare vobis sup terram ꝛc̄.) non
excludit exhibicionē honor].debiti sed ide
biti .s.vt propter adulacōem vl̄ aliq̄d h⁹
modi nō fiat (ve vobis scribe et pharisei
ypocrite q̄ claudit]. r̄gnū celorū ante hoi
nes ꝛc̄.)hoc faciūt illi qui nequit̄ repellūt
p̄dicatores et cōfessores viaz salutis ape
rire pcc̄oribus volētes Et similit̄ illi q̄ ful
mināt indiscrete sētentias exꝯmuicacōis
suspēsiones aut iterdicti (ve vobis ⁊ scri
be et pharisei ypocrite qui comeditis do
mos viduaruz ꝛc̄.)isti sunt begardi sācti
tatē simulātes ꝓpter questū non propter
salutē aiarū(ve vobis scribe et pharisei y
pocrite qui circuitis mare ⁊ aridā ꝛc̄)
Istis sūt similes aliqui religiosi q̄ cuz ma
gna diligēcia iduct̄ secl'aēs ad religiois i
gressū ⁊ postea male nutriūt ⁊ sic peiores
fiūt q̄m i sel'o ꝓpt̄ exēpla mala q̄ vidēt et
freq̄ter reuertūt̄ ad scl'm(ve vob̄ duces
ceci q̄ dicit].q̄cūq̄z iurauerit ꝑ tēplū nihil
ē ꝛc̄)criso⁹ ml'ti āt xp̄iani sic isipiēter itll'i
gūt Ecce ei si aliq̄ cā fuerit modicū vr̄ fa/
cē q̄ iurat ꝑ deū q̄ vero iurat ꝑ euāgeliū
mai⁹ aliq̄d fecisse vr̄ q̄b⁹ similit̄ rn̄dēduz
ē scripture ꝓpt̄ deū sūt ⁊ nō de⁹ ꝓpt̄ scri
pturas maior ē g° de⁹ q̄ scificat euāgeliū
q̄z euāgeliū qđ scificat̄ a deo Aug. tēplū
āt ⁊ altaē ip̄z xp̄m itelligim⁹ aur̄ ⁊ donū
laudes ⁊ sacrificia q̄ ꝑ eū offerim⁹ nō ei
ille ꝑ hec ꝫ illa ꝑ illū scificāt̄ (ve vob̄ scri.
⁊ ph̄isei ipocrite q̄ decimat]. mētā ꝛc̄(ꝑ h̄
arguit illos q̄ modica diligent̄ obꝑuāt ⁊
negligunt maiora sicut aliq̄ religiosi pl⁹
ponderant ⁊ puniunt silencij fractionem
vel inclinationis omissionem q̄m defrau
dationē proxi vel aliq̄d hmōi ꝓ mōsterij
sui vtilitate tꝑali.(ve vob̄ scribe ⁊ ph̄isei
ypocrite

ipocrite qui mūdatis qđ de foris ē ꝛc̄) cri
so⁹ calix est vas ad potuz ꝙ parabꝫ ad ci
buz ꝓmo ergo per quē ſpūaliter potamur
ꝙ omnis narratō per q̄m nutrimur vasa
ſunt potus et cibi qui ergo ſtudet ſermo/
nem cōpoſitum ꝓferre magl. q̄m ſenſu ſa
lutari repletum calix eius a foris est mū
datus intus autem vanitatis ſordib⁹ est
repletus (ve vobis ſcribe phariſei ipocri
te qui ſimiles eſtis ſepulcris ꝛc̄) criso⁹ vt
quid vis apparere qđ non vis eſſe. nā qđ
turpe est apparere turpius ē eſſe ꝙ qđ for
moſum est appere formoſius ē eſſe ergo
eſto qđ appares. aut appare qđ es (ve vo
bis ſcribe ꝙ phariſei ipocrite qui edifica/
tis ſepulcra ꝑphaꝝ ꝛc̄) ſequit (Ita q̄ te/
ſtimonio eſtis vobiſmet ipis q̄ filij eſtis
eoꝝ qui ꝑphas occiderunt ꝛc̄) illi eē filios
malorum teſtant qui mores eorū ſequūt
ſed tunc implent eorum menſuram quā
do excedunt eorum malicia ꝙ ſic fecerūt
iudei quoruz patres occiderūt ꝑphas ꝙ
ipi dñm ꝑphetarū (Ideo ecce ego mitto
ad vos ꝑphas ꝙ ſapientes ꝙ ſcribas ꝛc̄)
multi de xpi diſcipulis iſtas grās habue/
runt qui tamen a iudeis ꝑſecutiōes paſſi
ſūt (vt veiat ſup vos omnis ſanguis ꝙē)
ſequit (vſq̄ ad ſanguinē zacharie ꝛc̄) Ori
genes zacharias iterpretat memoria dei
omnis ergo qui memoria dei ꝓpere feſti
nat in eis quos ſcandalizat zacharie ſan
guinem effundere videt. abel āt luct⁹ in
terpretatur qui ergo nō ſcipit qđ ſcriptū
est beati qui lugent ſanguinem abel eſſū
dit (ecce ſlinq̄tur vobis domus vr̄a deſ
ta ꝛc̄) criso⁹ ſicut enim corp⁹ anima rece
dente ꝓmo quidē frigeſcit deinde putre/
ſcit ꝙ ſoluit. ſic ꝙ templū vr̄m dei ſpūſcō
recedēte ꝓus ſeductiōibus ꝙ indiſciplina
tiōibus repletur deinde veniet ad ruinaz

Capm xxiiij.

Et egreſſus ihs de templo ꝛc̄) ſeq̄
tur (non relinq̄tur hic lapis ſup
lapidez ꝙē) Orige. omnis homo
qui ſuſcipiens in ſe verbum dei templum
est ſi poſt peccatum adhuc ſaluat ex ꝑte
veſtigia fidei ꝙ religionis templuz est ex
ꝑte deſtructū ꝙ ex ꝑte ꝛſiſtens qui autez
poſtq̄m peccauit curā ſui non habet pau
latim minuitur donec ad plenū recedat
a deo viuente ꝙ ſic non relinquetur lapis
ſuper lapidez mandatoruz dei qui nō de
ſtruatur (ſedēte autē eo ſup montē oliue
ti ꝛc̄) Ostra templum ſedēs de ruina iudai/
ce gentis diſputat vt etiā ipō ſitu corpis
monſtret ꝙ quietus in eccleſia manens
impioꝝ ſuꝑbiam odemnat (multi veniēt
in nomine meo d. ego ſum xps ꝛc̄) multi
vident plus dicere facto quia ſua ſtatuta
diſtricti⁹ faciunt obꝑuari q̄m p̄cepta dei
(Surget enim gens ostra gentez ꝛc̄) Iero
miſtice autē videt regnū ostra regnū con
ſurgere ꝙ peſtilēcia eoꝝ quoꝝ ꝓmo ſerpit
vt cancer ꝙ fames audiendi verbuz dei et
commotio vniuerſe terre in hereticis ma
gnis itelligi qui ostra ſe inuicem dimican
tes eccleſie victoriā faciunt (tunc tradent
vos in tribulatiōe ꝛc̄) qđ nunc impleť mi
ſtice q̄ pauperes ſligioſi per homies ma
los ꝙ ſpecialiter ꝑ clericos puerſos tribu
lant ꝙ per detractiones eorum linguarū
gladiis occidunt̄r ꝙ plures infirmi ſcā
dalizant ꝙ dientes ſtatuz ſuū ꝙ frēs ſuos
neq̄ter accuſant ab ordine recedentes. (
ꝙ multi pſeudo ꝑphe ſurgent ꝙ ꝛc̄). i. p̄di/
catoēs que ſua ſunt tm̄ q̄rentes ſurgunt
et multos ſimplices ſeducūt ꝙ ſic refrige
ſcente caritate abundat iniquitas (qui āt
ꝑſeuerauerit vſq̄ in finez). ſ. in doctrina
criſti ꝙ a talibus verbo ꝙ facto p̄dicatur
euangelium regni (cum āt videritis abo
minationez deſolationis ꝛc̄) abominatō
ſtans in loco ſcō est prelatus magn⁹ in ec
cleſia de quo dicit zacharie xi. O paſtor
ꝙ idolum derelinquēs gregem (tunc qui
in iudea ſūt). i. in confeſſiōe veritatis. (fugi
āt ad mōtes). i. q̄rant auxiliū a deo vt ꝑ
uideat de paſtore bono (ꝙ qui in tecto est
ꝛc̄) ꝑ quē ſignificat bon⁹ ostemplatiu⁹ (ꝙ
qui in agro ꝛc̄). i. bon⁹ actiu⁹ q. d. iſti nō
dimittāt occupatiōez ſuā bonā ꝑpt̄ p̄la/
ti maliciam (ve autē pregnātib⁹ ꝛc̄). i. q̄li
bet dz optare vt nō impediat fuga tanti
mali ecce (erit eni tūc tribulatio ꝛc̄) ſcz fi
guratiue q̄ mal⁹ p̄lat⁹ est antixp̄i figura
qui ſedebit in tēplo d̄i vt dicit ꝟ. teſſ. ꝟ. iō
dicit. i. io. ꝟ. Jā antixp̄i mlti ſunt tm̄ dies
tales aliq̄n breuiant ꝑ bonoꝝ oratōnes (
tūc ſi quis vobis dixit ecce hic est criſtus
ꝛc̄) nūc āt fit hoc miſtice naz adulatores

multi laudant malos ꝓlatos et principes tanquã sint xpi boni christ⁹ enim grece dicitur unct⁹ latine episcopi vero et reges saltem aliq̃ sunt uncti (nolite credere) .s. talibus adulatoribus q̃ ꝓphete sũt añr̃pi (. ubicũq̃ fuerit corp⁹ ꝛc̃) ubi ẽ bon⁹ ꝓlatus ibi cõgregãtur bone ꝓsone (stati aũt post tribulacõem) .s. electionis vl̃ ꝓuisionis ꝓuerse naz talis prouisio . est ecclesie magna tribulacõ (sol obscurabitur) qđ fit moraliter quãdo malus ꝓficitur (et luna nõ dabit lumẽ suũ) .i. ecclesia que lum̃ habet a bono pastore sicut luna a sole ꝓpter quod ipso subtracto deficit lumẽ ecce (et stelle cadent de celo) .i. religiosi de cõtemplacionis excelso (et ẏtutes celorum mouebũtur) nã ꝓfecti de dei paciẽcia i ꝓmissione mali ꝓlati mirãtis (et videbunt filiũ homis ꝛc̃.) .i. xp̃m qui in tali tribulatione venit aliq̃n ꝓ cõsolatõe bonoz deñ ciens malũ ꝓlatũ et substituẽs bonũ (et mittet ãgelos suos ꝛc̃.) tũc enĩ mittũtur angelici viri cũ tuba ꝓdicacõis ad cõgregandũ electos hic inde in vnitate caritat̃. (a sũmis celorũz ꝛc̃) .i. a maioribus vsq̃ ad minores q̃ ꝓdicatọ debet eẽ omunis (ab arbore fici discite ꝓpabolaz ꝛc̃.) ꝓ ficũ cui⁹ dulcis ẽ fruct⁹ significat̃ bon⁹ ꝓlat⁹ qui i institucioe sua incipit virescẽ ꝓ opa bona et hic ẽ signũ fructificacõis bone in se q̃ in alĩs de ꝓximo future (De die aũt illa ꝛc̃.) istud ad l̃ram exponit̃ de die iudicij̃ general̃. moraliter aũt potest exponi ꝺ die iudicij̃ ꝓticl̃ris q̃ est dies mortis cui⁹ libet homis diez aũt sue mortis nllus scit nisi de⁹ sibi reuelauẽit iõo subdit̃ (sicut autẽ fuit in dieb⁹ noe ꝛc̃.) erãt enim tunc comedẽtes q̃ bibẽtes i securitate diluuiuz nõ timẽtes sic et m̃lti de morte sua nõ cogitãt q̃uis certitudialit̃ sint morituri iõo subdit̃ (. Ita erit aduẽtus filij̃ homis) ad ꝓticulare iudiciũ veniẽtis nã aliq̃ moriũt̃ repẽte in prãdĩjs q̃ festiuitatib⁹ magnis q̃ de operãtibus in agro vn⁹ aliq̃n fulguratur et alij̃ reliquũt̃ q̃ sic est in alĩjs sequẽtibus exẽplis et ideo ocludit̃ (vigilate ergo) vos ad mortez solicite ꝓparãdo (Quis/putas ẽ fidelis ser⁹ ꝛc̃.) hic ẽ bonus ꝓlatus qui subditos sibi pascit pabulo sacre scripture q̃ eucharistie (quẽ si dñs iuene/rit vigilãtẽ) sup ꝓsone sue gregisq̃ sui eu stodiaz (sr̃ oia bõ sua ostituet eũ) dãdo ei se ipz q̃ ꝓ cõsequẽs oñe bonũ (si aũt dixerit mal⁹ ille ser⁹ in corde suo morã facit dñs meus ꝛc̃.) de aduẽtu ei⁹ i morte nihil cogitãdo (et cepit ꝑcutẽ ꝛc̃) .i. luxuriose q̃ gulose (veiet dñs serui illi⁹ ꝛc̃.) repetẽs mort̃. debitũ repẽtie sicut freq̃ter accidẽ consueuit

Capitulũ . xxv.

Tunc sile erit regnũ celorũ decez ẏgib⁹) ꝓ quas itelligi ꝑt vniuersitas fideliũ q̃ ꝓpt̃ integritatẽ fidei ẏgines noiant̃ serui isti. h̃. corin. xi. despõdi vos vni viro ẏginẽ castã exhibẽ xp̃o (q̃nq̃ aũt ex eis erãt fatue) .i. bõis opib⁹ vacue q̃ fides sine opib⁹ mortua ẽ (q̃ qui que prudẽtes) .i. opa bona hñtes q̃ sic acceperũt oleũ ad ornatũ suaz lãpadarum ꝓpt̃ qđ a xp̃o dicũt̃ recepte alie ẏo exclu se (. Dic̃ hõ ꝓgre ꝓficisces ꝛc̃) h̃ omũt̃ exponit̃ de xp̃o qui ascẽdẽs in celũ suis fidelibus sua bõ dedit de q̃b⁹ rõnẽ exiget i iudicio finali ꝓ Dotest etiã expõi de xp̃o nobiscũ exist̃te in hui⁹ mũdi ꝓgrinatione sic ipe dic̃ in fine hui⁹ euangelij̃ (ecce ego vobiscũ sũ oib⁹ dieb⁹ usq̃ ad ꝺsũmatõem seculi) . ipe etiã dat nobis bõ sua ineq̃lr tñ scõm sapie sue ordinẽ (q̃ ꝓfect⁹ est statim ꝓ ß nõ intelligit̃ ei⁹ recess⁹ ab eccia ꝟ q̃ dimittit nos agẽ ꝓ libertate n̄ra illi vero duplicãt talẽta q̃ ex eis faciũt opa bõ illi vero abscõdũt q̃ viuũt ociose vel eis tpalia tãtũ lucra q̃rũt (venit ãt dñs rõez q̃re re) in cuiuslibet hois morte q̃ duplicãtes talẽta remunerat alios vero dãnat (Cuz ãt venerit filj⁹ hois i maiestate sua) h̃ etiã ꝑt ex põi de aduẽtu xp̃i ad iudiciũ ꝓticulare sic ẽ ps ꝓcedẽs nã a tpe ascẽsiõis sedet in maiestate ad dexterã dei p̃ris q̃ angeli sũt cũ eo oẽs q̃ gẽtes congregate sũt añ euz q̃ nuda q̃ apta sẽ oculis ei⁹ oia sc̃dm hebre. iiij̃ Ipe etl̃. segregat oues ab hedõ oiz merita q̃ demerita discernendo q̃ põit bonos ad dexterã dãdo eis grãm q̃ ẽ arra glie q̃ ꝓ oppositum malos ad sinistram arrã glorie denegando q̃ sic dicit bonis possidete paratum vobis regnum secundum quod dicitur . Luce xvij̃. Regnum dei est intra vos (esuiui) in mẽbris meis ꝺfideratib⁹ eucaristiã

eukaristiaz (⁊ dedistis mihi mãducare) vos sacerdotes bene mistrãdo (sitiui) potum sapiencie salutaris. (⁊ dedistis mihi bibere) vos doctores ⁊ predicatores ecclesie (hospes eram). i. exclusus a cõmunitate eccĩe (⁊ collegistis me) vos pij iudices absoluentes me (nudus) opimẽto virtutum (⁊ operuistis me) reducẽdo me ad virtutis bonũ (infirm⁹) infirmitate passionis iordinate (⁊ visitastis me) supportãdo caritatiue (in carcere erã) ligat⁹ p̃ua ɔsuetudine (⁊ venistis ad me) soluendũ a tali ligamie Ecõtrario vero dicit malis. (esuriui ⁊ ñ dedistis m̃ mãducare) expositio patet ex dictis ꝑ negacionẽ collationis dictorum beneficioꝝ ⁊ sic̃ ɔferẽtes digni sunt p̃miatione ita denegãtes ⁊ dare potẽtes punitõe iõ ɔcludit̃ in fine (⁊ ibũt hi i suppliciũ ꝛc̃) Capl̃z xxvi.

Et factũ est ꝛc̃) sequit̃ (scitis qꝛ p⁹ biduũ pascha fiet ꝛc̃) moralit̃ exponendo xp̃s post biduũ mortis sue die t̃cia trãsijt ad gl̃iã corpis ⁊ nos ei⁹ membra post biduũ ɔfessionis ⁊ satisfactionis transimus ad gl̃iaz p̃ris (tũc cõgregati sunt ꝛc̃) sequit̃ (dicebãt aũt nõ in die festo ⁊c̃) sic heretici d̃ ꝓditione verbi d̃i tractant in occultis timẽtes cõtra se fieri tumultũ a xp̃ianis (accessit ad cũ mulier ꝛc̃). i. Coꝝ. xi. dr̃ caput xp̃i de⁹ Itaqꝫ xp̃i caput vngit q̃ ad honorẽ dei oĩa opa sua facit scd̃m illud. i. Coꝝ. x. Oĩa in gl̃iã dei facite (videntes ãt discipuli indignati sũt ꝛc̃) per hoc designant̃ detractoẽs bonoꝝ opa denigrãtes (tũc abijt vn⁹) per istũ significat̃ heresiarcha qui verbũ dei ꝓmittit tradere in ɔclaui (prima ãt die azimorum ꝛc̃) sequitur (. temp⁹ meũ ꝓpe ẽ apd̃te facio pascha ꝛc̃) per hoc autem ꝙ xp̃s morti ꝓpinqu⁹ nõ solũ agnũ typicũ ꝫ ec̃ corp⁹ suũ verũ sacramẽtalit̃ cũ apl̃is mãducauit ostendit̃ ꝙ quilibet xp̃ian⁹ piculo mortis imminẽte debet si põt sacramẽtalit̃ ɔmunicare ⁊ si nõ põt ɔmunicet saltem fide scd̃m verbũ. Augustini crede et mãducasti (vespe ãt facto) sequit̃ (⁊ edẽtibus illis dixit amen dico vobis qꝛ vn⁹ vr̃m me traditur⁹ est) ꝑ hoc ꝙ in cena p̃senciã ꝓditoris denunciauit significauit ꝙ ꝓditiões innocenciũ frequẽter fiũt in ɔuiuijs. s. ꝑ venenũ (cenãtibus ãt illis accepit ih̃s panẽ ꝛc̃) Aug. d̃ vno pane petr⁹ accipit ⁊ iudas ꝫ petr⁹ ad vitã iudas ad mortẽ (⁊ accipiens calicem ꝛc̃) ad significãdũ ꝑfectã anime refectionẽ sic̃ ex cibo ⁊ potu fit ꝑfecta corpis refectio Separatiz tamen fecit opus corpis ⁊ sanguinis ɔsecratiõem qꝛ sanguis eius erat in cruce a corpe sepãd⁹ (⁊ himno dicto ꝛc̃) mẽito de tanto ɔuiuio gratie reddende erãt d̃o (tunc dixit illis ih̃s om̃s vos scandal̃ paciemi ꝛc̃) Remigi⁹ qd̃ ille p̃dixit p̃uidẽdo petr⁹ denegat amando. vbi moraliter instruimur inq̃ntũ ɔfidim⁹ de fidei feruoẽ tantum timeam⁹ de humana fragilitate videt̃ tamen petrus accusabilis qꝛ cõtra dixit ⁊ qm̃ alijs se ꝓposuit d. (⁊ si omnes scãdalizati fuerint ⁊c̃) ⁊ tercio qm̃ totuz sibi attribuit. s. ꝙ esset fortiter ꝑseueraturus vt hoc igit̃ in eo sanaret ꝑmisit fieri casum eius nõ impellẽs ad negandũ sed eum sibi deserens ⁊ humanã naturã de fragilitate ɔuincens (Tũc venit ih̃s cuz illis in villam que dicitur gethsemani) q̃ iterp̃tat̃ vallis pinguedinis Remigi⁹ pulcre appropinquãs passiõi in valle pinguedinis orasse dicitur vt demõstraret ꝙ ꝑ vallem humilitatis ⁊ pinguedinẽ caritatis mortem ꝓ nobis suscepit Moraliter ec̃ nos instruxit vt non gestem⁹ cor aridum a pinguedine caritatis (sedete hic donec vadam illuc ⁊ orem ꝛc̃) criso⁹ Consuetudo enim illi erat sine discipulis orare hoc autem faciebat erudiens nos in orationibus quietem constituere ⁊ solitudinẽ querere (trãseat a me calix iste) hilarius ꝓ his orat qui post se passuri erãt d. trãseat a me calix iste. i. quo mõ a me bibitur ita ab eis bibatur sine differencia spei metuqꝫ mortis. (verũtamẽ nõ sicut ego volo ⁊c̃) leo papa hec vox omnes fid̃les instruxit õnes confessores accẽdit oẽs martiẽs coronauit nam mũdi odia tẽtationũ turbines ꝑsecutores erroẽs quis possz supare nisi cristus in omnibus et pro omnib⁹ patri diceret fiat voluntas tua (spiritus quidem promptus est ꝛc̃) hylarius itaqꝫ q̃ntum de ardore fidei confidimus tantũ de carnis fragilitate timeamus (ecce appropinquat hora ⁊ filius hominis trade

tur in manibus peccatorum ꝛc̄) Origenes sed q nūc in manꝰ peccatoꝝ ihesus tradit quando hi qui videntur cristum credere habent eum in manibus suis cū sint peccatores sed et quocienscūq; iustus habēs in se Jesum in potestate traditur peccatorum (quemcunq; osculatus fuero ꝛc̄) Jeronimus dic sacerdos dic clerice quomō eisdem labijs deoscularis filiuꝫ virginis quibus deosculatus es filiam meretricis (o iuda osculo filium hominis tradis (Et ecce vnus ꝛc̄) Sequitur (q percuciēs seruum principis sacerdotum ꝛc̄) Jeronimus Populus iudeorū hꝰ factꝰ est impietatis q deuocationis sacerdotum dexteram q; perdidit auriculam vt litere veritatez audiat in sinistram (conuerte gladium tuum in locum suum ꝛc̄) rabanꝰ optuit vt autor gratie fideles paciencia suo doc̄et exemplo q pocius ad sustinēdum aduersa fortiter instruer et quā ad vindicandum prouocaret (tunc discipuli omnes relicto eo fugerunt) sicut predixerat eos scā dalū passuros (hic dixit possuꝫ destruere templum dei ꝛc̄) Jeronimꝰ falsus testis ē qui non eodez sensu dicta proponit saluator dixerat soluite templū hꝫ isti ꝺmutent q aiunt possum destruere templum dei dixerat excitabo illud quod est viuētis corporis q non lapidei (Jesus autez tacebat) Augustinus ex hoc autem loco discimus calumniancium q falsorum q testium voces vt nec responsione dignas habeamus maxime vbi maiꝰ ē libere fortiter q; sustinere q̄m ꝺfendere sine illo profectu (tunc expuerunt in faciem eius) Augustinus p hoc significauit eos qui presenciam gratie eius respuūt. Et tanquaz collaphis eū cedunt q̄ ei suos honores preferūt Et palmas in faciem eius dant qui superbia cecati eum non venisse affirmant (at ille negauit coram omnibus ꝛc̄). Rabanus in hac autem negatione petri discimus nō solum negare cristum qui dicit eum xp̄m non esse sed qui cum sit se negat esse xp̄ianum

Mane autez facto ꝛc̄) sequitur (tūc videns iudas q; damnatus esset ꝛc̄) Origenes si autem locum penitencie requisisset et tempus penitencie obseruasset forsitan inuenisset eum qui dicit nolo mortem peccatoris sed vt magis conuertatur q viuat (emerunt ex illis agrum, figuli in sepulturam peregrinoꝝ) Augustinus peregrinis inquaz qui sine domo patria q toto orbe exules iactant requies cristi sanguine prouidētur Istos autem peregrinos esse dicimus deuotissimos cristianos qui renunciantes seculo q nihil possidentes in mundo in cristi sanguine requiescunt. (. Jesus autem stetit ante presidem ꝛc̄.). Sequitur. (. q non respondit ei ad vllum verbum .). Ratio dicta est capitulo precedenti secundum Augustinum Jeronimus vel ideo nihil respōdere voluit ne crimen diluens dimittere tur a preside q crucis vtilitas differret. (. Principes autem sacerdotum q seniores psuaserūt populis ꝛc̄) Orige. est q nunc videre quomō populꝰ iudeorum a seniorib⁹ suis q iudaice culture doctoribus suadet q excitatur aduersus ihm vt p̄oant eum q hodie in locis pluribus fit idem aduersus membra eius (innocens ego sum a sā gine iusti huius) leo papa excessit ergo pilati culpā facinꝰ iudeoꝝ hꝫ nec ipe euasit reatum qui reliquit ꝓprium iudicium et i crimen transiit alienū (tūc dimisit eis barabā ꝛc̄) hilariꝰ in quo archanum infidelitatis future ostenditur. s. anticristum cristo p̄ferendum (tūc milites presidis suscipientes iesum ꝛc̄). criso. que gꝰ erit nobis cura ꝺ cetero si ꝺtumelias ab aliquo paciamur postq; cristus hec passus est eteni qꝺ fiebat in cristo. vltimꝰ contumelie terminus erat nec vna ꝑticula tantum seꝺ vniuersuꝫ corpus paciebatur iniurias caput per coronam q arundinem q colla phos facies quia conspuebantur gene et alapis cedebantur corpus totum per flagella denudatum et circundationem cla midis ad fictam adorationem manꝰ p arundinem q̄m dederunt ei sceptro acq̄rerent.

merent ne ꝑtermitterent aliquid grauissi
me presũptionis. Moraliť Raban⁹ caput
cristi d̃us igiť calamo cristi caput ꝑcuci
unt qui diuinitati eius cõtradicentes er
rorem suum autoritate sacre scripture q̃
calamo scribitur firmare conantur Spu
unt in faciem eius qui pñciam gratie sue
verbis execrãdis respuunt ⁊ deuz in car
ne venisse denegant Falso autez illũ ado
rant qui eum credunt sed peruersis acti
bus despiciũt (⁊ duxerunt eum vt crucifi
geretur extra ciuitatez) vt per hoc osten
deret̃ ꝙ pro tocius mundi salute paciebа
tur Hebre. xiij. ihs vt sanctificaret ꝓplm
suum extra portã passus ẽ (exeuntes aũt
inuenerunt hominẽ cyreneum ꝛc̃). Jero
nim⁹ Mistice crucem suscipiunt nationes
⁊ peregrin⁹ obediens portat ignominiaz
saluatoris (⁊ dederunt ei bibere vinũ cũ
felle mixtum ꝛc̃) hoc moraliter faciunt q̃
membra eius amaritudinib⁹ affligũt (di
uiserunt vestimenta eius ꝛc̃) hoc nequiť
attentãt qui ecclesias spoliant (tunc cru
cifixi sunt cuz eo ⁊c̃) Remigius per istos
duos latrones designãtur omnes qui ar
cioris vite cõtinenciam apprehendunt q̃
cunqz enim intentione placendi deo hoc
faciunt designantur per illũ qui a dextris
xp̃i crucifixus est qui vero pro appetitu
laudis humane vel aliqua minus digna
intentione per illum qui a sinistris (ꝑtere
untes autem blasphemabãt ꝛc̃) sic ⁊ mõ
qui viam pretergrediuntur iusticie non
cessãt ip̃z blasphemare (si filius dei es d̃
scende de cruce) Rabanus si autẽ de cru
ce descenderet virtutem paciencie nõ de
monstraret sed expectauit paululum irri
sionem sustinuit ⁊ qui de cruce descende
re noluit de sepulcro surrexit (A sexta ãt
hora ꝛc̃) Orige. sicut moyse extẽdente ma
nus in celum facte sunt tenebre super egy
ptios sic et cristo hora sexta man⁹ exten
dente in cruce ad celum super populum
qui clamauerat crucifige eum facte sunt
tenebre ⁊ omni lumine priuati sunt in si
gnum futurarum tenebrarum que appre
hensure erant iudaicam gentez (de⁹ me⁹
vt quid dereliquisti me). glosa subtraxit
protectionẽ sed non soluit vnionẽ sic mar
tires in manibus carnificum dereliquit

quos tamen caritate firmissima sibi iun
xit (Jesus autem clamans voce magna
emisit spiritum) ostendens ex clamore su
pernaturali ꝙ ex maxima caritate tradi
dit nostre salutis precium. (et ecce velum
templi scissum est ꝛc̃) dei templum est fide
lis anima. i. Cor. iij. Templuz dei sanctũ
est qd̃ estis vos Cuius velũ scinditur qñ
velamẽ ypocrisis dissipatur Terra moue
tur quando terrenũ desideriuz in amorẽ
celestiũ cõmutatur. Et petre sciduntť qñ
duricia cordis ꝑ pietatẽ emollit̃. Et mor
tui resurgũt qñ sõnus pigricie ad boni o
peris exercicium excitatur (Cum sero fa
ctũ eẽt ꝛc̃). seq̃ť (⁊ petijt corp⁹) ille corp⁹
dñi postulat qui pro digna receptione eu
karistie deũ suppliciter exorat Et inuol
uit sindone munda quãdo recipit mente
pura. Et ponit i monumẽto nouo. i. i cor
de per gratiã renouato. Et aduoluit sa
xum magnum ad hostium quãdo ponit
diligens obstaculum contra peccati reci
diuũ. Et mulieres sedent cõtra sepulcrũ
cum anime d̃uote considerant passionis
cristi misterium (Altera autem die) sequi
tur (iube ergo custodiri sepulcruz ꝛc̃) no
tandũ ꝙ volentes impedire diuinam pro
uidenciã contra suam intentiõem ꝓmo
uent illã sicut ioseph fratres vendiderunt
ip̃m ne adorarent eum et ꝑ hoc cõpulsi
sunt eum adorare scd̃m prouidenciaz or
dinis diuine sic principes iudeorum volẽ
tes impedire celebritatem nominis cristi
fuerunt valde diligẽtes de custodia sepul
cri ⁊ per hoc celebrata est fama de verita
te sue resurrectionis ⁊ per consequẽs sui
nominis (⁊ erit nouissimus error peior ꝑ
ore) veritatem ignoranter dixerunt sicut
⁊ cayphas nam error eoruz quo milites
pecunia corruperunt vt furatũ cristi cor
pus mentirent̃ peior fuit errore ꝙ petiue
runt custodiã sepulcri ne discipuli corpus
cristi furarẽť Cplz xxviij.

Vespe aũt sabbati) sequit̃ (⁊ ecce
terre motus ⁊c̃) beda ꝙ t̃re mo
tus resurgente domino sic̃ ⁊ ip̃o
moriente in cruce factus est magn⁹ signi
ficat terrena ꝑus corda per fidem passio
nis resurrectionis eius ad penitenciam
cõcuciẽda salubris pauore ꝯmota (ange

pus eniz dñi descendit de celo) angel⁹ iste
significat bonū prelatum de quo dicitur
Malachie.ij.angel⁹ dñi exercituū est qui
descendit de altitudine contemplationis
diuine ꝓpter reuelationem necessitatis ff̄
ne(q reuoluit lapidez).i.impedimentum
qui remouet mentes subditorum ad con
sideracionem mortis cristi per compassio
nem q resurrectionis eius per celestiuz a/
morem(aspectus eius sicut fulgur)nā ob
stinatos terret(vestimenta eius sicut nix
)quia penitentes demulcet in signum hu
ius subditur(pre timore autē eius exterri
ti sunt custodes q mulieribus dixit nolite
timere Venite q videte locum ꝛc̄.).ꝑ di
ligentem meditationem p̄dictorū(q cito
euntes).id est alios inducentes ad simile
bonuz(precedet vos in galileam ꝛc̄)que
transmigratio interp̄tatur qz xp̄s trāsmi
grans ad celestia p̄cessit ad p̄parandū ele/
ctis suis loca. (ibi eum videbitis facie ad
faciem in gloria(q occurrit illis ihs)Ra
banus per hoc ostendit omnibus iter vir
tutum inchoantib⁹ vt ad salutem perpe
tuā ꝑuenire queant adiuuando se occur
rere (dederunt militib⁹ pecuniam ꝛc̄)hy
lari⁹ emittit g° resurrectionis silencium
q furti mendacium argento qz honore se
culi qui in pecunia est q cupiditate cristi
gl̄ia denegat̄ . Jt̄e istis iudeis similes sūt
qui cū magnis sumptib⁹ q laborib⁹ conā
tur ad subuersionē veritatis in speculabi
libus q agibilibus cui⁹mōi sūt aduocati
dolosi q doctoꝛes gl̄iosi q illi qui eos ad h̄
ducunt(Undecim discipuli abierunt ī ga
lileā in mōtē quidā ꝛc̄)in monte quidē ap
paruit eis domin⁹ vt figificaēt q corpus
qđ ō cōi generis humani terra nascēdo
suscepat.iā sup oia terrena sublcuabat q
vt admoneret fideles si illic celsitudinem
resurrectiōis ei⁹cupiūt videre h̄ ab ifimis
voluptatib⁹ studeant ad supna desideria
trāsire(eūtes ergo docete oēs gentes ba/
ptizantes eos ꝛc̄)ex h̄ patet q p̄dicatoꝛes
euāgelij debēt oibus magnis q ꝑuis fine
acceptiōe p̄dicare q ministrare sacramē
ta scd̄m gratiā q ptātem imediate a dño
vel per ministros suos sibi datā quib⁹pro
mittitur assistencia dñi cū dicitur(q ecce
vobiscū sum ꝛc̄)scz dirigēdo p̄monē ad sa
lutem audiencium et meritum vr̄m .

Explicit Matheus.
Euangelista .
Incipit Marcus

Jnicium euāgelij Jesu cristi filij dei sic̄ scri
ptum est in Jsaia)per hoc q marc⁹ euan
gelīū a verbis ꝓpheticis inchoauit p̄dica
toꝛē euāgelij p̄monez incipere a sacra scri
ptura debere ñ a poeticis verbis aut phi
losophicl.demōstrauit(fuit iob̄es in deser
to ꝛc̄) Jero.vestis āt iob̄is cib⁹ q potus .
austerā vitā p̄dicancīū designat (veniet
enim. forcioꝛ post me ꝛc̄) Per hoc oñdit
iohānes q predicatoꝛ veritatis se iactaē
non debet sed magis alios veraciter tam̄
emendare(venit ih̄us ad nazareth ꝛc̄).s.
vt baptismum iohannis q eius doctrinā
approbaret in hoc dans exemplum maio
ribus vt approbēt bona opera subditorū
(q statim ascendens de aqua vidit celos
aptos ꝛc̄) ꝑ hoc designatum fuit q bapti
zatus baptismo cristi recipit spiritumscī̄
q efficitur dei fili⁹ adoptiu⁹(q statim spi/
ritus expulit eum in desertuz ꝛc̄) ꝑ hoc in
sinuatur q illi qui sunt filij d̄i adoptiui se
quūtur instinctum spiritussancti Rō.viij.
Qui spiritu dei agūt̄.hi filij dei sunt(erat
q cum bestijs).scilicet pacifice(Et ange
li ministrabant ei)per hoc moraliter insi
nuatur q illi quoꝛum sensualitas sub ra
tione pacifice tenetur per angelorum mi
nisterium ad celestia transferentur (venit
Jesus in galileam predicans ꝛc̄) per hoc
insinuans q predicatoꝛ euangelij prius
debet transmigrare de carnalibus ad
spiritualia q de terrenis ad meditandum
celestia quia galilea transmigratio inter/
pretatur. .(Et preterlens secus mare
galilee

galilee vidit simonem ⁊ andream ⁊c̄) per
hoc autem ꝙ petrus ⁊ andreas relictis r̄
tibus ⁊ iacobus ⁊ iohēs r̄licto patre vo
cantem dn̄m statim secuti sunt nobis oñ/
ditur ꝙ nec cupiditas temp̄alis nec affe
ctio carnalis retrahere nos debent a seq̄
la xp̄i (⁊ stupebant in doctrina eius erat
enim docens q̄i potestatem habens) id ē
suam doctrinam confirmans operibus
miraculorum (⁊ non sicut scribe) qui suā
doctrinam affirmabant iactancia ver/
borum per hoc ostenditur ꝙ predicator
euangelij non debet doctrinaz suam ostē
tare verborum affluencia sed eam firma
re ꝑ opera sācta (⁊ erat in sinagoga eorū
homo in spiritu immūdo) per quē signifi/
catur homo pollutus carnis vicō de quo
dicitur (⁊ discerpens eum ⁊c̄) quia viciū
carnale non curatur nisi carnis afflictio
ne vt per que peccat quis per hec ⁊ torq̄/
atur (Decūbebat autem socrus simōis
febricitans) per quam significatur mulier
calore luxurie laborans) que manu eius
apprehensa sanat̄) quia talis mulier eius
repressa libertate curatur Ecc̄.xxvi. In fi
lia non aduertente se firma custodiam (
vespere autem facto cum occidisset sol af
ferebant ad eum omnes male habētes ⁊c̄
).beda Mistice solis occubitus passionez
mortem ꝙ significat illius qui dicit q̄m
diu sum in mundo lux sum mūdi A sole
occidente plures q̄m ante demoniaci et e
groti sanantur quia qui temporaliter in
carne viuens paucos iudeorum docuit.
omnibus per orbē gentibus fidei salutis
ꝙ dona transmittit (⁊ non sinebat ea lo
qui ⁊c̄) criso⁹ In hoc docens nos non cre
dere demōib⁹ etiā si vera dicāt qꝛ si aliq̄s
sibi credentes inuenerint veritatib⁹ men
dacia miscent vnde i collatiōe moysi ab/
batis dicitur ꝙ quidaz anachorita dece
ptus fuit a demone i angelū lucis se trās
formāte qui post plura verba que sibi di/
xerat ꝓiecit se ip̄m in puteum ad eius ꝟ
buz nam ei dixit ꝙ tanti meriti erat apd̄
deum ꝙ ex hoc nullū pateret̄ malū ꝙ fu
it falsū nam ex hoc fuit letaliter vulnera/
tus ⁊ cito post mortu⁹ (Et diluclo valde
surgens abijt in desertum locū ibi ꝙ ora
bat) per hoc ostēdens ꝙ predicator euā

gelij redire debz ad oratiōis secretū vt ibi
hauriat qd̄ ꝓplis postea effūdat idō seq̄
tur (eam⁹ in proximos vicos ⁊ ciuitates
vt ibi predicez ⁊c̄. ⁊ venit ad euz leprosus
⁊c̄) per lepraz que morbus est ꝯtagiosus
originalis culpa significatur que per car
nalem generationē ad posteros deriuat̄
qui manu cristi tactus sanatur quia ꝟtu
te eius per baptismū emūdatur ꝑ oblatio
nem aūt muneris ⁊ diulgationem operl.
significat̄ ꝙ baptizat⁹ tenetur deo fideli
ter seruire ⁊ euz iugiter collaudare

Capl'm .ij.

Et iterum intrauit capharnaum
) sequit̄ (⁊ venerunt ad eum ferē
tes ꝑaliticum) per quez significa
tur turpi marcens ocio. lect⁹ in quo iacz
est praua cōsuetudo Portatores eius vt
sanetur a cristo sunt quatuor sue salutis
procuratores. s. monens secrete. predicās
publice. Orans pro eo. ⁊ inuitans exem/
plo ⁊ sic ante deum locatur ⁊ dictoꝝ me
ritis si tamen obicez non ponat sed magl.
consensum sanatur ⁊ tollit lectū male cō
suetudinis per exercicium boni operis et
sic procedens de virtute in virtutez vadit
ad domuz suam celestem Illi vero qui in
de murmurant significant demones qui
inde valde dolent (⁊ cum p̄teriret vidit le
ui alphei sedentez ad teloneum ⁊c̄) ibi se
dent aliqui cupiditate lucri. per artē cam
psoriā ⁊ aliqui per artem deceptoriam in
ludo taxillorum ⁊ aliqñ tales vocantur
a domino non solum ad penitenciā agen
dum sed etiam ad predicandum sicut h̄
vocauit matheum ⁊ cum talibus voluit
discūbere ostendens ꝙ nullus debet eos
despicere ignorās q̄d deus de ip̄is dispo
suit ordinare (Et erant discipuli Johan
nis ⁊ pharisei ieiunātes ⁊c̄) per istos aūt
qui ꝓpter ieiunium se discipulis xp̄i p̄fere
bant significantur ipocrite ꝓpter apparē
ciam sue religiositatis alios ꝯtemnentes
dicentes illud luce. Non sum sicut ceteri
hominum raptores adulteri ⁊c̄. sequitur
ibidem ieiuno bis in sabbato ⁊c̄ (Et fa/
ctum est iterum cum dn̄s sabbatis ambu
laret per sata ⁊c̄) per sata significantur sa
cri libri in quibus sunt semina verbi dei.
igitur discipuli per sata cum cristo ambu

lant cum sacras scripturas deuote stu/
dent ⁊ hoc fit sabbatis quia studium hoc
quietem exigit mentis Spicas autez vel/
lunt cum ibidem vite panem inueniunt
sed tunc mãducant cũ sibi ꝑ impletionez
opis incorꝑant ⁊ hec refectio a malignã
tibus reprobatur sed a xp̃o veraciter ap
probatur

Capitulum .iij

Et introiuit ihs iteruz i sinagogã
⁊ erat ibi homo habẽs manũ ari
dã ꝛc̃) per manũ que est organuz
organorum vt dicit̃ iij. de aĩa. intelligitur
opus meritorium ⁊ iõ man⁹ ẽ arida que
est ad hoc opus inualida sed cuz ad v̄bũ
cristi surgit ꝑ gratiã tunc manũ extendit
ad sanctã operationẽ (exeuntes autẽ pha
risei statim cum herodianis ꝛc̃) ꝑ pharise
os qui diuisi interp̃tantur discoli qui dissẽ
tiones faciunt significãt̃ ꝑ herodianos
autem suꝑbi quia gloriosi in pellibus int̃
pretantur. Isti vero consilium faciunt cõ
tra ihm q̃ cũ hũilib⁹ ⁊ caritatem habẽti
bus cõmorãtur ⁊ ideo recedit ab eis se e/
longando ⁊ humiles sequũtur et a deo sa
lutem consequũtur (Et ascendens in mõ
tem vocauit ad se quos voluit ꝛc̃). ꝑ hoc
autẽ ꝙ apostolos instituit in monte signi
ficauit ꝙ episcopi qui sunt apostolorũ suc
cessores in suꝑiori gradu sunt ecclesie vñ
dicũt̃ ab epi qđ est supra ⁊ scopos intẽcio
quia supra gregem dñicum debẽt intende
re vt eum dirigere valeant ad suꝑna (⁊ fe
cit vt essent duodecim.) ad significãdũ ꝙ
quilibet eorum per q̃tuor ꝑtes sue dioces̃
fidem trinitatis debet p̃dicare Duodeci
.n. consurgũt ex ductu quaternarij ꝑ ter/
narium. (⁊ dedit eis potestatem curandi
infirmitates) peccatorum (et eijciendi de/
monia) i. excõmunicandi suꝑbos ⁊ rebel
les de ecclesia (⁊ ꝯuenit iterum turba vt
non possent neqꝫ panem mãducare) hoc
est contra illos qui dimittunt opus p̃dica
tionis ꝓpter saturitatem comestionis. (et
cum audissent discipuli sui exierũt tenere
eum ꝛc̃) similiter illi qui sunt feruidi ad se
quẽdum xp̃m a mundanis hominib⁹ in
sani reputantur ⁊ ab eis q̃ꝫtum possũt re
tinentur. (quomõ potest sathanas satha/
nam eijcere) hoc autem moraliter fit qñ
vicium vnum aliud expellit vt prodigali
tas auariciam vel econtrario (etsi regnuz
in se diuidatur ꝛc̃) regnum anime diuidit̃
quando sensualitas rationi contrariatur
(et si domus super se ip̃am dispciatur ꝛc̃
) hoc contingit in eodem hoĩe qñ habit⁹
malus ad aliquid inclinat cui consciẽcia
recalcitrat (nemo potest vasa fortis diri
pẽ ꝛc̃) iste fortis est fomes qui fortiter incli
nat ad malum sed per rationẽ fortiter alli
gatur quãdo virtutis habitus in irascibi
li ⁊ cõcupiscibili per bonum exerciciũ fir
matur ⁊ tunc eius vasa id est opera dissi
pantur (. ⁊ veniunt mater ⁊ fratres foris
stantes ꝛc̃) cristi mater ⁊ eius fratres dici
possũt sinagoga iudei qui foris stare dicũ
tur cristo predicante quia gentibus cri
sto credentibus. sinagoga cum iudeis ex
tra fidem mansit pro maiori ꝑte

Capitulũ .iiij.

Et iteruz cepit ihs docere ad ma
re ꝛc̃) sequitur (ecce exijt seminãs
ꝛc̃) sicut docet quis verbo sic etiã
exemplo Mathei xiij. ꝑabolam istaz expo
sui de verbo doctrine hic autem expõi po
test de exemplo vite ꝙ semẽ dici potest vi
dentes autẽ exemplũ hoc semen recipiũt
sed diuersimode. nam aliqui sũt demonũ
suggestionibus peruij. qui rapiunt semen
illud significatum per volucres ꝑ suꝑbiã
alta petẽtes Aliqui vero sunt in malicia
indurati sicut petra ꝓpter qđ semen in eis
nõ facit fructum Aliqui vero sũt sicut spi
ne pũgitiui et maledici ꝓpter quod ex bo
no exemplo non proficiunt sed magis đfi
ciunt attribuẽtes illud ipocrisi Aliqui ve
ro sunt bone voluntatis ⁊ deuoti ⁊ isti ꝓ
ficiunt inde. diuersis tamen gradibus se
cundum gratiam a domino sibi datam.
(Sic est regnum dei quẽadmodum si ho
mo iaciat semen in terra ꝛc̃). Gregorius.
Cum desideria bona concipimus. semen
in terra iactamus cum operari recta inci
pimus sherba sumus cum ad perfectum
boni crescimus ad spicam peruenimus
cũ in eiusdẽ opatiõis ꝑfectiõe solidamur
iã plenũ frumẽtũ in spica ꝓferim⁹ missio

vero falsis tēpus est bone mortis (cui assi
milabim⁹ regnū dei) sequit̄ (sicut granū
sinapis q̄d cū semiatuz est ꝛc̄) seminatō ē
boni propositi ꝯceptio ꝓfectus seminis
incipit a timore qui principiū est sapiēcie
⁊ est minimū inter septem spūssancti do/
na sed fit magnū itroducta caritate que
maior est omnibus v̄tutibus. i. Cor. xiij
et facit ramos per act⁹ caritatis distictos
in quibus aues celi. i. ꝯtemplatiui requie
scunt (⁊ facta est ꝓcella magna ꝛc̄) nauis
q̄m cristus ingredit̄ est anima iusti q̄ ab
eo per gratiaz inhabitatur ꝓcella v̄o sur
gens est tribulatio que frequenter insur/
git pie viuentibus in xp̄o sed xp̄us dor/
mit cum talia ꝑmittit scd̄m vulgale dc̄z
sed excitatur cū oratio pacientis exaudit̄
⁊ fit trāquillitas exterius cū ꝑsecutō ces
sat vel interius quādo deus sustinenti pa
cienciā prestat bonaz ⁊ hec trāquillitas
melior est q̄m prima sicut dictū fuit pau/
lo ij. Cor. xij. Sufficit tibi gratia mea ꝓ
pter quod subiunxit libenter eni gl̄iabor
in infirmitatibus meis vt ihabitet in me
virtus cristi

Capitulum v.

Et venerūt trāsfretum ꝛc̄) sequit̄
(statim occurrit eis homo d̄ mo
numentis ꝛc̄) per istū d̄moniacū
diabol⁹ significat̄ qui in monumentis et
mōtib⁹. i. in fedis ⁊ suꝑbis hominib⁹ ha
bitat (⁊ ꝯcidit se lapidib⁹). i. hominibus
in fide stabilibus quos acriter tentat sed
concidit̄ naz ab eis deuincit̄ (nomen ei⁹
legio) qꝛ multis in malum sociat̄ eius āt
eiectō per xp̄m significauit demonū mul
titudinem deuincendā per ip̄m ꝙ āt de/
mones eiecti porcos intrauerūt significat
ꝙ intrant ducentes vitam porcinā ⁊ eos
precipitant in gehennā (Et venit quidaz
d̄ archisinagogis) per quē intelligi potest
vnus de sacerdotib⁹ curatis qui si hēat a
liquā ꝑsonam in ꝑiculo mortis spūal' cui
non potest aut nescit succurrere debz ad
ih̄m venire. i. ad illū qui habz zelum salu
tis animaꝝ ⁊ scit ⁊ potest remediū adhi
bere ⁊ si aliqui velint impedire. d. ꝙ mor/
tua est. i. impossibile sit remediuz adhibē
ꝓpter hoc dimittere nō debet qꝛ de nullo
desꝑandū est vita p̄nti durante (⁊ mulier
que erat in ꝓfluuio sanguinis ꝛc̄) huma
nitas xp̄i dicit̄ eius vestimētū phil. ij. In
similitudinē hoim factus est habitu iuen
tus vt homo cuius fimbria sunt pedes tā
q̄m extremitates. mulier xij. ānis sāgui/
niflua fuit magdalena multo tꝑe pecca
tis polluta tangendo xp̄i pedes fuit sim/
pliciter emnūdata

Capl'm vi.

Et egress⁹ inde abijt in p̄riaz suā
) seq̄t̄ (vn̄ huic oīa) isti sil'es erāt
rustico q̄ crucifixum adorare no
lebat eo ꝙ lignū creuerat in orto suo (vo
cauit duodeci ꝛc̄) sequitur (⁊ precepit eis
ne quid tollerēt ꝛc̄). beda per peram one
ra seculi per panem delicie corporales ꝑ
es in zona sapiencie occl'tacio d̄signatur
qꝛ quisquis officiū doctoris accipit neqꝫ
oneribus secularium negocioꝝ deprimi
neqꝫ delicijs carnalibus resolui neqꝫ cō/
missum sibi talētū verbi sub ocio lenti cor
poris debet abscōdere. (quocūqꝫ introie
ritis i domū ꝛc̄.) theophil⁹ ne de gula cō
tingeret eos reprehendi ab alijs in alias
trāseuntes (⁊ audiuit rex herodes ꝛc̄) seq̄
tur postea. (⁊ ꝯtristatus ē rex ꝓpter iusiu
randuz ⁊c̄) beda dissimulator mētis sue
tristiciam prefert in facie cum leticiaz ha
beret in mente scelus qꝫ excusat iuramē
to vt sub occasione pietatis magis impi⁹
fieret ⁊ iō per ip̄z significantur illi qui sb̄
specie religiositatis machinant̄ opus fa/
cere malignātis ꝑ herodiadez vero signi
ficantur luxuriosa per saltatricē dissolu
tio libidinosa ꝑ q̄s Joh̄is. i. hominis gra
ciosi frequenter ꝓcuratur mors spūalis
⁊ aliquando corporalis (Et ait illis seor
sum ꝛc̄) theophil⁹ quiescere facit xp̄s di/
scipulos suos vt discant ꝓpositi ꝙ qui la
borant in opere ⁊ sermone requiē ꝓmerē
tur ⁊ ꝙ nō debent ꝯtinue laborare (⁊ pe
destres de ōnibus ciuitatibus cucurrerūt
illuc ꝛc̄) adhuc temporib⁹ istis pauperes
⁊ mediocres ꝑsone magis currūt ad ser
mones quā magne (⁊ cum iam hora ml'
ta fieret ꝛc̄) beda mistice d̄clinata die tur
bas saluator reficit quia cum sol iusticie
ꝓ nobis occubuit a spirituali inuidie ta
be sum⁹ saluati Prouocat apostolos ad

fractionem panis Insinuans ꝙ quoti/
die per eos sint corda nostra pascenda eo
rum scilicet litteris ⁊ exemplis. Per quin
que panes quinqꝫ moysi libri Per duos
pisces prophete et psalmi figurant Duo
decim cophini sunt duodecim fructus spi
ritussancti quibus reficimur in eucha/
ristie sacramēto (⁊ cū dimisisset eos abijt
in mōtez orare ꝛc̄) ꝑ hoc ostēdēs ꝙ orās
non debet in terrenis desiderijs iacere (
erat nauis in medio mari ꝛc̄) nauis ē cor
pus hūanū i quo ꝑm platonicos anima
est sicut nauta in naui que fluctib⁹ passio
nū ire et cōcupiscēcie q̄ sūt in organis cor
poralib⁹ freq̄ter ipellit et aliqñ ꝑiclitat
nam mot⁹ passionis aliqñ subuertit iudi
ciū racionis (ꝫ quarta vigilia) q̄ termia
tur in luce matutina xp̄s venit quia dum
mēs ad suꝑni lumis oculos erigit passio
nū impetus ꝯquiescit et tūc fit applicacio
ad terrā genazareth .i. generātis auram
ꝑ quā significat spūs aure lenis vbi ē do
minus .iij. Regl. .xix. et sanātur a lāguore
peccati.

Capitulū vij.

Et cōuenerunt ad eū pharisei ꝛc̄.
) spiritualiter illotis manib⁹ mā
ducare est imūde viuētem euca/
ristiaz tractare (popul⁹ hic labijs me ho
norat ꝛc̄.) labijs et non corde dm̄ honora
re est bene loqui et male viuere (bene irri
tum fecistis p̄ceptū dei ꝛc̄.) ꝫ autē faciūt
principes et p̄lati faciētes statuta sua sub
graui pena diligēter obseruari et parum
aut nihil curāt de obseruacōe mādatoꝝ
dei (et aduocās iterū turbā ꝛc̄.) ꝫ est ita
morale ꝙ non idiget alia moralitate (Et
inde surgēs ꝛc̄.) sequitur (mulier eni stati
vt audiuit ꝛc̄.) peccatrix aīa bene mulier
dicit fragilis et infirma cui⁹ filia est ope
racio p̄ua a deōne possessa Peccatores
dicūtur catelli ꝓpter qd̄ nō sūt digni reci
pere panē dei sed cū humiliter cōfitentur
peccata .eius filia sanat nam oꝑatio pra
ua delet (et adduct ei surdū et mutū ꝛc̄)
spiritualit surdus est iobediēs Mut⁹ lau
des dei debitas omittēs ꝫ tactu xp̄i vtrū
tollit impedimētū qꝛ cum xp̄s sua gratia
tāgit cor homis fit humilit obediēs ⁊ de
uote deū laudās ꝙ autē xp̄s sursū aspici
ens ingemuit fuit ad ostēdenduz ꝙ om̄e
remediū est inde cum deuociōe querēdū
(⁊ precepit eis ne cui dicerent) ad ostendē
dum ꝙ homo de suis bonis actibus non
debet querere laudes hominum

Capitulum. viij.

In illis diebus ꝛc̄.) Sequitur (mi
sereor super turbam quia ecce iā
triduo sustinēt me) triduo vero
dominum sustinent .qui contriti confessi
et satisfaciētes pro suo posse dei bonitatē
exspectant quoruz miseretur et pascit eos
septez panibus .i. septē donis spiritussācti
ne deficiant in via huius mundi .per sep
tez sportas remanentes significantur sep
tem dotes q̄ reseruantur dande post hāc
vitam que sunt clara dei visio fruicio ten
cio q̄ntū ad animam. Impassibilitas sb̄
tilitas agilitas et claritas .quantum ad
corpus in r̄surrectione (⁊ exierunt phari
sei ꝛc̄.) istis signum de celo querentibus
christus non dedit quoniā irrisores erant
et indigni apostolis autez dedit quoniam
ipsis videntibus in celum ascendit (Vi
dete et cauete a fermento ꝛc̄.) theophilus
fermentum vocat doctrinam corruptiuā
herodiani enim doctores erant qui hero
dem christum esse dicebant pharisei vero
tradiciones hominum dei preceptis pre/
ponebant. (.Et veniunt bethsaydam et
adducunt ei cecuz) per hoc autem ꝙ istū
ce cum illuminauit successiue significauit
ꝙ aliquando deus dat suam graciam au
gmētando primam datā (interrogabat
discipulos suos dicens quem me dicunt
esse homines et cetera.) per hoc ostendēs
ꝙ doctores debent inquirere de sua fama
vt si bona sit bonis operibus augeatur si
vero mala occasio tollatur. nam bona fa
ma doctoris. multum facit ad doctrine
fructum ⁊ mala ad detrimentum Grego
rius cuius vita despicitur restat vt eius
predicatio contemnatur (. Et cepit doce
re eos quoniam oportet filium hominis
pati et cetera) Sequitur (Vade retro me
ꝛc̄) ꝑ ꝫ oñdit ꝙ illi qui detinēt affcu car/

nali adhuc apti nō sunt cum sequi ꝑter qō petenti ꝙ permitteret eum primo se/pelire patrem suuz dixit dimitte mortuos suos Mat.viij(Si quis vult me sequi de/neget semetipm ꝛc̄)Beda. persecutionis tempe frangenda sunt desideria terrena

Capitulum nonū.

Et dicebat illis) Sequitur.(sunt quidā de hic stantib9 ꝛc̄)gustare mortem est incurrere culpā mor talem qō nō faciunt illi qui regnum dei semper attendunt.vel qui seueritatem ve nientis iudicis contremiscunt(q post sex dies assumpsit Jhesus Petrū ꝛc̄)Per di ebus factus est mundus Gen.i.ꝑ qō ꝙ sex dies figurari potest tot9 mundi decur sus quo completo christus suos vere disci pulos.i.electos ducet in montem excelsū id est in celum empireū glorioſos in ani/ma q corpore(videntes eius gloriam sin gularem q moysen q heliā cum eo loquē tes)id est legē q ꝓphetas cum euangelio concordantes.ꝙ autē petrus dixit facia mus hic tria tabernacula. nesciuit quid diceret nam omniū erit vna gloria. sicut vnus denarius diurnus .licet in illa sint diuersi gradus(precepit illis ne cuiq̄ cō vidissent narrarent)per hoc ostendēs ꝙ secreta diuina nō sunt nisi debito tempe publicanda(Helias autē cum venerit ꝛc̄.)Sequitur(dico vobis quia helias iam venit ꝛc̄)per hoc ostendit duplicē heliam sicut q aduentū christi duplicē Officiuz primi helie facit homo monens fratrē ca ritatiue.sicut prim9 aduentus fuit in mā suetudine.officium vero scdi facit prela/tus corripiens ex auctoritate quia scdus aduentus erit in potentia q maiestate.(Magister attuli filium meū ad te)per istū ab infantia veratum a demone significa tur peccator ab infantia nutritus peruer se sicut refert beat9 Grego.de puero quin quēni quem cuz teneret pater in sinu suo vidit demones in specie maurox venien tes ad rapiendū ipm q tunc deum blas/phemauit q statim expirauit q quoniam in tali etate crescēte crescit malicia(ha/bentez spiritū mutū)quia talis correctio nem ad bonū(qui spuit vbicunq̄ cuz ap prehenderit illidit illum)quia cedit cuilt bet tentationi demonū q spumat per ca/strimergiā q stridet dentibus per iracun diam q arescit per ignauiā(hunc discipu li curare non possunt) qz detemnit monti tiones hominū.ꝫ solus deus aliquando de gracia speciali curat eū .ideo subdit.(ego tibi precipio) q nō alius(exi ab eo et amplius ne introeas in eum)qō fit qñ ex dei adiutorio non patitur recidiuum ad qō designandū subdit(Jhesus aūt tenēs manū eius ꝛc̄)(Docebat aūt discipulos suos.ꝛc̄.)Sequit(q occisus tercia die re surgz)Theophi.p9q̄ ꝫo dixerat qō erat triste adiunxit qō debz letificare vt disce/remus ex hoc ꝙ post angustias leticie sō sequētur(siquidem inter se in via disputa uerant quis eorum maior esset ꝛc̄) Jero. vbi notandū ꝙ illi euntes disputabāt de principatu ipe vero sedens docet humili tatem quia principes laborāt q humiles requiescunt(q accipiens puerū ꝛc̄)Beda In quo malicia paruulos esse suadet vt simplicitatem sine arrogantia caritatem sine inuidia deuotionē sine iracundia cō/seruent(magister vidimus quendā in no mine tuo eijcientem demonia ꝛc̄)per istū qui nō erat de societate apostolorꝫ signifi catur laicus bonus qui nō habz predicā di officiū tamen bonis verbis q exemplis agit ad expulsionē demonis de corpibus primorꝫ q̄uis nō sequat̄ xp̄m p statū re ligionis q clericatuz(q quisquis vnū de pusillis credētibus in me scandalisauerit ꝛc̄)Gregori.p molam asinariā secularis vite circuit9 q labor exprimit p pfundū maris extrema damnatio designat. q̄ er go ad secularitatis speciē deductus .vbo ceteros destruit vl exemplo meli9 pfecto erat vt hunc ad mortē sub exteriori habi tu terrena acta constringant quaz sacra officia in culpa ceteris imitabilē demon strarent qz nimiꝫ etsi sol9 caderz vtcūq̄ hūc tolerabilioz inferni pena cruciaret.(etsi scādalisauerit te man9 tua ꝛc̄.)sanct9 Job.xxix.dicit oculs fui ceco q pes clau do .i.officiarius ignorantiū q adiutor im potentū. ergo manū abscindere q oculū eruere ne scādalisent est hominē quēcūq̄ sibi vtilē in temporalib9 a sua societate ex pellere si sibi sit ꝑiculū ruine in spūalib9

(Omnis eni igne salieť) ꝑ ignem ntelligē
possum⁹ spūssancti virtutē qui datus fuit
aplis in specie ignis ꝑ q̄m oīs saliť qꝛ ei⁹
discretione ad bonū dirigiť quia sic diciť
Sap̄.xiij.incerte sūt ꝓuidēcie nr̄e(ꝛ oīs
victima salietur sale).i.opus d̄o acceptū
ꝯdiť spūssancti directiōe(qd̄ si sal insulsū
fuerit ꝛc̄).i.si hūana discretio careat spū
scō non proficit sed aliquādo magis offic̄
qꝛ fcit hoīem nimis confidere de se ip̄o

Et inde exurgens ꝛc̄) Seq̄ ¶ C.x.
tur (si licet viro vxorē dimittere)
vxor ista pōt intelligi sapia philo
sophica ꝛ hec n̄ ē a tholog̃.doctorib⁹ si m
pliciter repellēda nā in multis valet ad fi
dei ꝯsolatōez ꝛ disputādo cū hereticis ad
eius defensionem ꝫ si fornicet̄ est repudiā
da ꝛ h̄ fit qn̄ ꝓpter rōnes phicas icipit q̄s
dubitare de fide q̄ est supra rōez(Et offe
rebāt illi ꝑuulos ꝛc̄) ꝑuuli possūt dici pau
peres ꝛ generis ifirmi per discipulos aūt
ipediētes ne offerāť xp̄o significāť ecc̄e r̄
ctores vel religiosi q̄ ꝓpter pauꝑtatē vl̄ ge
neris infirmitatē repellūt eos a debita ꝓ
motione vel receptiōe ad religionē cū tn̄
alias sint apti ꝓpter qd̄ ipediētes arguū
tur ore xp̄i ideo subdiť(taliū ē regnū dei
)Math̄.i.Beati pauꝑes spū qm̄ ip̄oꝝ est
regnū celorū(q̄squis nō recepit regnū dei
velut ꝑuul⁹).i.sine suꝑbia ꝛ dolo(nō in
trabit ꝛc̄ magister bone q̄d faciā ꝛc̄)ip̄m i
terrogabat qꝛ lꝫ crederet eū hoīez tn̄ euꝫ
reputabat in lege ꝑitū ꝓpter qd̄ xp̄s rn̄/
dens.d.(q̄d me dicis bonū) exq̄ me cre/
dis hoīez purū(p̄cepta nosti ꝛc̄)q.d.eoꝝ
obseruatio sufficit ad salutē ꝫ nō euangeli
cā ꝑfectiōez iō subdiť(vnū tibi deest vad̄
q̄cūqꝫ habes vēde)beda nō ꝑtē tm̄ sicut
ananias ꝛ saphyra Act̄.v.(da pauꝑibus
)nō amicis carnalib⁹ nisi fuerint indigen
tes(ꝛ habeb̄ thesauꝝ in celo)oñdit ꝙ pl⁹
r̄ddit q̄nto maius est celum q̄ꝫ terra.(
q̄ cōtristat⁹ abijt merēs)ipedit⁹ a ꝑfecti/
one q̄ꝫ querebat possessionū amoē.Beda
inter pecunias habere ꝛ amare multa di
stancia ē vnd̄ Salomō nō ait q̄ habꝫ ꝫ q̄
amat diuicias fructū nō capiet ex eis.Et
accipit amare ꝓ.finē i diuicijs ponere.et
de talib⁹ subdiť(.q̄m difficile q̄ pecunias
hn̄t ꝛc̄)ꝛ accipiť h̄ difficile ꝓ ipossibili vt
patet ex litera sequēti ꝛ declaratū fuit ple
nius Math̄.xix.(ecce nos dimisimus oīa
ꝛc̄)hoc spūaliter facit qui iordinatū amo
rē ad oīa t̄rena depōit ꝛ talis nūc recipit
cencies tm̄ qꝛ abiectiōe carnal̄ amor̄.r̄ci
pit caritatis donū quo se ꝛ oīa ordinat in
deū(multi erunt nouissimi p̄mi)qꝛ deten
ti circa terrenorū amorē inordinatū p̄mi
sunt in hoc seculo ꝫ erunt nouissimi in fu
turo(Quia ascendim⁹ ierosolimā ꝛc̄)fre
quēter p̄dicit discipulis passionē suā ꝑ h̄
significat ꝙ multociēs esset passur⁹ i mē
bris suis.vnde Act̄.ix.dixit saule saule q̄d
me ꝑsequeris ꝛ petro iminente sua passio
ne dixit vado romā iterum crucifigi(ꝛ ac
cedunt ad eū Jacob⁹ ꝛ Joh̄es ꝛc̄) isti cre
debāt xp̄m in ierusalē tꝑaliter regnatuꝝ
ꝛ qm̄ erāt eius cognati volebāt esse post
eū primi.ꝛ istis q̄ꝫtū ad hoc sūt similes q̄
de terrenis honoribus sunt multū soliciti
ꝛ de celestib⁹ negligētes qd̄ est valde fatu
um iō dn̄s dixit illis(nescitis q̄d peti.)sic
fatuus qui petit caseuꝫ ꝛ negligit aurum
(ꝛ audiētes decē ceperūt indignari.) hu
manū q̄d passi ꝓpter qd̄ xp̄s vtrosqꝫ rep̄
mens cepit eos docere de hūilitate ꝑ q̄m
honor celestis adquiriť ꝛ contēnitur ter
renus(Et proficiscente eo)Sequiť.(bar/
time⁹ cecus sedebat ꝛc̄)bartime⁹ q̄ filius
pinguedinis iterpretatur significat hoīez
in delicijs carnalibus nutrituꝫ ideo dici
tur cec⁹.s.sapie luce priuatus de qua dici
tur Job.xxviij.ꝙ nō inueniť in terra sua
uiter viuenciū quia delicie carnales hebe
tant intellectū(q̄ cum audisset ꝛc̄)talis ei
cum audit de saluatore.debet clamare ꝑ
orationem deuotam vt ab eo recipiat sa/
piencie lumen qui dat omnibus affluenť
saltem de necessarijs ad salutem C.ix.

Et cū appropiquauit ierosolimis
)seq̄ť(mittit duos ex discipulis)
per binariū insinuās ꝙ discipuli
sui hr̄e debēt geminā caritatē.s.dei ꝛ pro
ximi(ite in castellū)i.in mūdū ad p̄dican
dū(illic inuenietꝫ.pullū ligatū ꝛc̄).i.hoīez
dissolutū p̄ua ꝯsuetudine ligatū(suꝑ quē
nemo sedit)qꝛ nlli voluit obedire(soluite
)monitꝫ.vr̄is ex̄hentes eū de sua p̄ua ꝯsue
tudie(ꝛ adducite illuꝫ)ad ꝯfessionē fidei
xp̄iane seq̄ť(ꝛ imposuerūt illi vestimēta

sua).i.virtutū opera(⁊ sedit super eum) per obedientie actū(multi aūt strauerūt vestimenta ꝛc̄)Nam qñ aliquis insolens perfecte conuertit̄ ad deū alij plures animari solent ad simile faciendū(alij frondes ꝛc̄)per quas significatur leticia. ꝓpt̄ qđ per istos significant̄ illi qui gaudent ⁊ deum laudant de mutatiōe tali(⁊ introiuit Jerosolimā in templū)Beda Formā nobis religionis quā sequamur demonstrat vt cum quelibet loca in quib⁹ sit domus orationis intramus. Ad hanc primo diuertam⁹(⁊ circumspectis omnib⁹ ꝛc̄)qꝛ nullus recepit eum in domū suam abijt in Bethaniā quāuis gaudiose recepissent eum in mane. ideo per istos significantur illi qui cum gaudio recipiunt p̄dicationis verbum ꝫ nō faciunt fructū (cunqꝫ vidisset ficuꝫ alonge habentē folia tm̄)ideo per ip̄am significat̄ ipocrita habens tm̄ apparentiā sanctitatis ⁊ nō opera ꝓpter qđ dei maledictionē incurrit(⁊ cum introisset in templū cepit eijcere vendētes ꝛc̄)isti sunt adulatores qui laudes falsas vendunt prelatis ⁊ ipsi eas emunt ecclesiasticis beneficijs indebite collatis (⁊ mensas numulariorꝫ)isti sunt mali p̄lati ⁊ curati qui magis student pecunijs leuādis q̄ꝫ animab⁹ saluandis(⁊ cathedras vendentiū columbas).i. ecclesiastica sacramenta in quibus dat̄ gracia. sic ergo domus dei spelunca latronū efficit̄ qꝛ latrociniū est quicq̄d dictis modis adquiritur(quo audito p̄ncipes sacerdotū ꝛc̄)adhuc durat ista persecutio ꝯtra detestantes vicia eorꝫ(baptism⁹ Johānis ꝛc̄) sequit̄(nec ego dico vobis ꝛc̄)Beda.q.d nō dico vobis qđ scio quia non vultis dicere qđ scitis Duab⁹ aūt causis maxie scientia veritatis ē occultanda querentibus cum scilꝫ is qui querit non est capax ad intelligendum qđ querit. aut indign⁹ est vt ei debeat aperiri ⁊ hic vtrunqꝫ concurrebat

Capitulū.xij.

Et cepit illis parabolice loqui vineam pastinauit homo).i.Christus plantauit ecclesiā sanguine suo(⁊ circūdedit sepem).i. euangelicam doctrinā(⁊ fodit lacū).i.abundātie sp̄s sancti defluxū(⁊ edificauit turrē).i.specialem angelorꝫ custodiā(⁊ locauit eā agricolis.i.xp̄ianis.(⁊ peregre ꝓfectus est.) Beda.nō loci mutatione ꝫ abire dicit̄ a vinea qꝛ vinatoribus liberꝫ operandi arbitriū derelinquit(⁊ misit seruos suos ad agricolas).i.bonos ep̄os ad malos christianos arguendū ⁊ aliquos ceciderunt vt Johānem damascenū cui absciderunt manū. ⁊ sanctū brixium contumelijs afflictum. ⁊ sanctū Thomā Cantuariēsem occisum ⁊ de plurib⁹ alijs similia legunt̄ (adhuc ergo vnū habēs filium ꝛc̄)hic est xp̄us qui mittit̄ inuisibiliter a patre quādo aliquē instigat ad bonū ꝫ aliqui sunt ingrati eius instinctū nō solū expellētes. ꝫ etiā pessime agētes ꝓpter qđ q̄ꝫtum in eis est occidunt eū de quib⁹ dr̄ Hebre. vi Rursus crucifigentes filiū dei ⁊ sic dei iusticia mali perduntur ⁊ vinea locat̄ alijs cū eorꝫ loco boni surrogant̄(⁊ querebāt eū tenere ꝛc̄)Raban⁹.hoc ꝯtinue geritur in ecclesia cū quilibet solo nomine sup eā quā diligit ecclesiastice fidei ⁊ pacis vnitatem ꝓpter cohabitantiū fratꝝ bonorū multitudinē aut erubescit aut timꝫ impugnare(Magister scim⁹ qꝛ verax es ꝛc̄) cōiter dicit̄ qui bene scit vngere bñ scit pungere. propter qđ minutores vngunt oleo oliue lanceolas suas vt melius possint venam pungere ⁊ sic fecerūt isti ⁊ similiter alij ꝓditores(reddite ergo q̄ cesaris sūt ꝛc̄)ꝑ herodianos q̄ gloriātes in pellibus interp̄tant̄ p̄lati bene forrati significātur ꝑ phariseos q̄ interp̄tant̄ diuisi significātur religiosi habitu ⁊ vita ab alijs diuisi ⁊ isti reddē dñt deo deuotionē ⁊ mūdo vitā exēplarē(mgr̄ moises scripsit nobis ꝛc̄)exponat̄ vt.s̄.Mat.v.(interrogauit eū qđ eēt p̄mū oim mādatū ꝛc̄)iste q̄rebat de p̄mitate dignitatis vt pꝫ ex sequētib⁹. ꝓpt̄ qđ sil̄es sūt nouicij q̄ statim ardua religionis volūt facere ⁊ nō potētes recedūt a religione(q̄modo ergo dicūt scribe xp̄m eē filiū dđ ꝛc̄)ꝑ xp̄ꝫ q̄ vnct⁹ interp̄r rex ꝑ vnctionē institut⁹. sicut ē rex Frācie significat̄ q̄ fili⁹ est ep̄i Parisiēsis in sp̄ualib⁹ ⁊ ei⁹ domi⁹ in tp̄alib⁹ sic xp̄s ē fili⁹ dđ ꝫꝫ carnē ⁊ ei⁹ dñs ꝫm deitatē(cauete a scribis ꝛc̄)⁊ in fine ꝯcludit̄ hic (accipiēt ꝓlixius iudiciū)i.ꝯdēnationē. qꝛ sicut dicit

Jero. ſimulata ſcitas duplex eſt iniquitas (Et ſedens ihs ꝺtra gazophilaciū aſpicie bat quō turba iactaēt es in gazophilaciū)magis ponderās q̄ntitatem deuotionis q̄m muneris vnde cōſequenter vidua po nens duo minuta pl⁹ laudaī ab eo q̄m di uites ponentes munera magna Mozalit hec vidua paup ꝺici poteſt p̄ſōa ſimplex carens diuicijs ⁊ ſcripturaruz noticia. q̄ tamē apud deuz plus meretur oꝛōnibus ⁊ bona vita quā potentes in tēpalibus ⁊ ſcia magna vñ Augl. cū legiſſz vitā pauli ſimplicis dixit ſimplices ⁊ illīati rapiunt celū⁊ nos cū lr̄is nr̄is trahimuz ad ıfernū

Et cū egrederet de tēplo (Ca. xiij)templū dei q̄libet religio poteſt ꝺici que ſic deſtruit q̄ non rema net lapis ſuper lapidem quando nō r̄ma net ibi oſtꝛmitas ad p̄mū fundatoꝛē. Et cū ſederet in monte oliuaruz contra tem plum) p̄ hoc ſignificauit q̄ cult⁹ noui te/ ſtamenti abijceret cerimonias iudeoruz (multi enim venient in nomine meo ꝛc̄)a thanaſi⁹ in vnaquaq̄ hereſi diabol⁹ figu ratus ꝺicit ego ſum criſtus⁊ apud me ve ritas eſt (cū autē audieritis bella ꝛc̄) Am/ broſi⁹ ſūt autē⁊ alia bella q̄ vir ſentit cri ſtianus ſcilicet diuerſaruz p̄elia cupidita tis ſtudioꝛum oꝑictus multo etiā grauio res ſunt hoſtes domeſtici quā extranei. (opoꝛtet hec fieri ſed nōdū ē finis). magni tudo malorum p̄cedenciū generale iudi/ ciuz eſt figura ſequēciū inop̄abiliter gra uioꝛum. (. tradet āt frater fratrem i moꝛ tem ꝛc̄) ſpūaliter āt vn⁹quiſq̄ tradit pro pinquū ſuuz in moꝛtem q̄n ip̄am inducit in culpam moꝛtalem (cū autem videritis abominationem deſolationis ꝛc̄) per quā poteſt intelligi ſimonie vicium qđ ē ađo abominabile eſt etiā deſolatiuuz eccleſie qꝛ per hoc indigni p̄mouentur ⁊ digni f pellūtur q̄ quidē abominatō ſtat vbi ñ ꝺz q̄n in eccleſie p̄latis locum habet (tūc qui in iudea ſunt) id eſt in oꝛeſſione veritatis eo q̄ iudea confeſſio interp̄tatur. (fugiāt ad mōtes) i. recurāt ad ciues celeſtes p oꝛationē deuotaz vt deus amoueat peſtē iſtam (⁊ qui ſupꝛa tectum ꝛc̄). i. bon⁹ otē platiu⁹ (et qui in agro). i. bon⁹ actiu⁹ neu ter iſtoꝝ querat ꝫ magis fugiat talem p motionē vel poci⁹ dānatiōem ideo ſequit (ve aūt p̄egnātibus). i. illis qui oceperūt in animo taliter p̄moueri (⁊ nutrientib⁹). i. p̄motis ſimoniace ſe laute nutriētib⁹ de bōis eccleſie (oꝛate ergo vt hyeme nō fiant). i. vt dicte p̄motiōes ſimoniace nō fugiant tepide ꝫ in caritat. feruoꝛe (erunt aūt dies illi tribulationis ꝛc̄). ſ. maioꝛis q̄m tēpoꝛibus tirānoꝛum de qua beatus Bernard⁹ exponit illud Jſa. xxxviij. Ecce in pace amaritudo mea amariſſima ꝺ. q̄ hoc ꝺicere pōt modernis tem p̄bus eccle ſia qꝛ maioꝛa mala ſpūaliter patitur ſub pace p̄ncipū xp̄ianoꝛum p̄pter ſimoniaſ ⁊ alia mala clericoꝝ q̄m patēt ex p̄ſecuti one tirānoꝛuz ⁊ dñs p̄ ſuā gratiā breuiet illa mala (tunc ſi quis vobis ꝺixerit ecce hic eſt criſtus) de cp̄o vel ſacerdote male promoto qui xp̄s. i. vnctus ꝺici pōt eo q̄ per vnctionem eſt inſtitutus (ne credideri tis) qꝛ ſic omēdantes eos de ſcia vel vita ſunt mēdaces ſequit (ſol ꝺtenebrabit). i. xp̄us ſcd̄m apparenciam hominum vnō ꝺicunt q̄n fiūt tales p̄uerſe p̄motiōes q̄ xp̄us doꝛmit eo q̄ talia mala p̄mittit (et ſtelle celi erūt cadentes) nam hoies boni ⁊ literati p̄ dicta dep̄mūt in eccīa dei (et virtutes que ſunt in celis mouebūtur) nā homines ꝺtēplatiui mirātur aliq̄n p̄pter p̄dicta de paciencia dei (⁊ tūc videbunt fi liuz homis ꝛc̄.) qꝛ tūc cogitāt q̄ xp̄s bōis viris h̄ deiectis reſeruat bona maioꝛa (a ficu autē diſcite p̄abolam ꝛc̄) cū incipit ra mos ⁊ folia p̄ducere ſignū eſt fructifica/ tionis future ſic bona indoles iuuenis ſi/ gnum eſt boni p̄fectus ſequētis (ſicut hō q̄ p̄egre p̄fectus ꝛc̄) h̄ de deo ꝺr̄ eo q̄ a nob̄ in p̄nti nō vr̄ (⁊ dedit eis ptātē cuiuſ/ q̄z opis) h̄ ꝺr̄ qꝛ ꝺimittit hoies agē ſcōm libertatē ſue volūtatis (. ⁊ ianitoꝛi p̄cepit vt vigilet). i. rōni q̄ ꝺz eſſe vigil ad clauꝺ dū hoſtiū oſenſ⁹ diabolo ⁊ ad apiendum xp̄o q̄ ad hoſtiū pulſat q̄n ad bonū nos i uitat (ſero an media nocte ꝛc̄.) p̄ mane ſi gificat iuuēt⁹ p̄ gallicātū viril' ſtat⁹ p̄ me diā noctē ſenect⁹ p̄ ſero ſeniū ⁊ qꝛ dñi ad uent⁹ ē nobis incertus iō vigilādū ē oib⁹ etatib⁹ vt i moꝛte veniētē eū recipiam⁹ p bonā volūtatē Capl'm .xiiij.

Erat āt paſca ꝛc̄) theo. voluit ei dñs i paſchate crucifigi qꝛ ip̄e erat verū paſcha (. ⁊ querebant ſummi ſacerdotes

ꝛc)adhuc aliqui de istis xp̃m p̄sequūt in membris suis(ꝙ cū eēt i domo symōis le
prosū)p ꝟ oñdit ꝙ p̄dicatores abhorrere
nō dēt pc̄ores(venit mulier hās alaba
strum ꝛc)mulier ista rōnal' est aia q̄ fran
git alabastꝝ cū rōnabilit̄ domat corpus
ꝑpriū ꝙ qm̄ hoc cedit ad honorē dei effū
dit sr̄ caput xp̄i.i.Cor.xi.Caput xp̄i de⁹
)(erāt āt quidā indigne ferētes)istis sūt si/
miles illi q̄ grauiꝰ portāt expensas.x.soli
dor p xp̄o q̄ quinq̄ginta vel centū pro
mūdo.ideo subdit̄(finite illā)eiꝰ approbā
do operationē(ꝙ iudas scariotes ꝛc)Be
da Multi hodie scelꝰiude.s.ꝙ dñz ac ma
gistrū deū q̄ suū pecunia vēdiderit velut
immane ac nephariū abhorrēt nec tñ ca
uēt nā cū p munerib⁹ caritatis ꝙ verita
tis vitā spernūt.deū q̄ caritas ꝙ vita est
spernūt(ꝙ p̄mo die afimor)sequit̄(ꝙ mit
tit duos ex discipul' suis ꝛc)s.petr̄ ꝙ iohā
nē vt dr̄ Lu.xxii.p petr̄ significat̄ actio
bona.p iohem otēplatio deuō q̄ p̄parāt
pasca.i.disponūt ad xp̄z debite sumendū
p̄parant āt in cenaculo.i.in hoie p orōez
in deū eleuato grādi lōgitudine longani
mitatis Lato latitudine caritatis.strato
varietate ⁊tutis(Mesp̄e āt fcō ꝛc)p hoc
āt ꝙ xp̄s i mēsa denūciauit suum p̄dito/
rem designauit qđ multi p̄ditorie venūt
ad mēsaz suā Jero. Dic sacerdos dic cle/
rice q̄mō eisdē labīs deosculaꝛis filiū ⁊/
ginis q̄bꝰ deosculatꝰ es filiā meretricis(
o iuda osculo filiū hōis tradis ꝙ mātucā
tibꝰ ill' accepit ihs panē ꝛc)p ihm qui sa/
lus interp̄r intelligit̄ bonꝰ p̄latꝰ xp̄i vica
rius ꝙ de sua subditor̄ q̄z salute solicitꝰ ꝟ
accipit panē cū diligēter studet sacrā scri
pturā ꝙ bñdicit q̄ deo attribuit eiꝰ intel
ligentiā frāgit āt ꝙ dat deuote p̄dicādo.
Ecōtra ꝺ ignorāte dr̄ Tren.iii.puuli pe
tierūt panē ꝙ nō fuit q̄ frāgeret eis(acce
pto calice ꝛc)p quē p̄secutio designat̄ in
scriptura hic calix sumit̄ pacienē tolerādo
ꝙ dat̄ alīs ad simile exhortādo(ꝙ hym/
no dicto exierūt in montē)p ꝟ oñditq; as
cendēs ad vitā artiorē p̄mo dz implorare
clemētiā diuinā(ꝙ ait ill' Ihs oēs vos scā
dalisabimini ꝛc)Crisosti. Carnale ē cadē
ꝟ diabolicū est iacē(Petrꝰ aūt ait illi.etsi
oēs scādalisati fue.ꝛc)cōiter accidit q̄ illi
q̄ alīs in ⁊tute se p̄ferūt turpiꝰ alīs ca
dūt.ió subdit̄(amē dico tibi ꝛc)(ꝙ venīūt
in p̄diū qđ dr̄ getsemani)qđ interp̄tat̄
vallis pinguedinis.ió significat humilitatē
grōsaz.p ꝟ ergo ꝙ xp̄s orauit ibi humili
ter significat̄ ꝙ orō humiliantis se veracit̄
deo ē accepta Eccl'.xxxv. Orō humiliātis
se nubes penetrabit ꝛc.p ꝟ āt ꝙ dñs dici
tur hic ter orasse.docuit nos orare p̄fecte
qz p̄fectio dīsistit in tribꝰ s.p̄ncipio medio
ꝙ fine(Pcūq; osculatꝰ fuero ꝛc(amicicie
signis p̄ditores vtunt̄ vt cor dolꝰ latēti⁹
peragat̄(ꝙ amputauit ei auriculā ꝛc.)ꝟ
signū fuit de mētis aure iudeor̄ āputāda
sicut pz p effectū qz nihil audire volūt de
salute sua(at ille relicta syndone nudꝰ p
fugit ab eis)Beda.q̄ vult fugere manus
iniquor̄ relinquēs mēte q̄ mūdi sūt fugi
at pr̄ xp̄z sicut Joseph relicto pallio fugit
de domine manibꝰ impudice(petrꝰ āt alō
ge secutꝰ ē ꝛc)Beda.merito alonge seque
bat̄ qui erat de p̄timo negaturus nō eiz
negare posset si xp̄o p̄timꝰ adhesisset.(ꝙ
sedebat cum ministris Jero. Atriū sacer/
dotis ē circuitus secularis.ministri demo
nia.cum quibꝰ qui sedet nō pōt fidē pecca
ta Ignis aūt desideriū ē in carne(Cūmi
vero sacerdotes ꝙ omne consiliuz quere/
bant aduersus ihm testimoniū)modus
aūt iudicuz iniquor̄ est aduersus innocē
tes querere testimonia ꝙ recipere falsa.(
summꝰ autē sacerdos scindens vestimen
ta ꝛc)per hoc fuit significatū ꝙ p̄scindē
dum erat sacerdotiū iudeor̄ sicut ꝙ stabi
litas sacerdotij christi.p hoc qđ eius tu/
nica etiā a crucifigētibꝰ cū nō fuit scissa(
ꝙ ceperunt quidē cōspuere cum ꝛc)Jero.
vt sputaminib⁹ susceptis faciē anime nr̄e
lauaret.ꝙ velamine faciei sue velamē cor
dium nr̄or̄ auferret.ꝙ collaphis quibꝰ
in capite p̄cussus est caput humani gene
ris qđ est Adā sanaret ꝙ alapis quibus
exp̄almatꝰ est laus eius maxima manib⁹
nostris labīs qz plauderet.vt dicit̄.oēs
gētes plaudite manibus(ꝙ statim iteruz
gallus cantauit ꝛc)Jeroni.Gallus lucis
nuncius quid est nisi spiritus sanctꝰ cuiꝰ
voce in ꝑphetis ꝙ apostolis nos de trina
negatione excitamur ꝙ amarissimos pꝰ
lapsum fletus qui male de deo cogitamꝰ

⁊ male locuti sumus proximo ⁊ male fe
cim⁹ ad nos ip̄os

Capitulum .xv.

ET interrogauit eū pilatus ꝛc̄). iu
ste traditi sunt romano exercitui
qui saluatorem tradiderunt rōno
rum presidi (ita vt miraret̄ pilat⁹) scilicet
de eius paciencia quem audierat ꝑitū in
lege ⁊ potentē ad omnia respondere (. pō
tifices autem concitauerūt turbaz ꝛc̄) ad
huc hodie aliqui magni nituntur saluare
⁊ etiam ꝓmouere malos homines q̄m
bonos (pilatus autem volens satisfacere
populo ꝛc̄) sic faciūt mali iudices ꝓ fauo
re humano iusticiam subuertentes ⁊ ce/
perunt eum salutare ꝛc̄) ita faciunt multi
in ecclesia deuote salutantes eū in apparē
cia ꝫ eū expoliant bonis ⁊ affligunt ⁊ ꝑ/
cuciūt in mēbris suis (⁊ angariauerūt q̄
piam ꝛc̄) sic hodie multi portant in anga
ria crucē pnie (⁊ dabant ei bibere vinum
mirratum ꝛc̄) similiter hodie multi dant
xp̄o bibere potū amaꝝ ⁊ diuidūt sibi ve/
stimenta sua. rapientes bona simplicium
xp̄ianorum (⁊ cum iniquis deputatus est
) sic hodie fit ip̄i⁹ mēbris ꝑ iusticie subuer
sionem in multis locis (⁊ p̄tereuntes blas
phemabant eum ꝛc̄) hoc similiter faciunt
detractores bona facta mēbrorum cristi
denigrantes (deus meus vt quid dereliq̄
sti me ꝛc̄) ꝓpter qd̄ nō debet xp̄ian⁹ mira
ri si a deo ꝑmittitur per malos tribulari.
quia sic suo capiti ꝯformatur. (. ⁊ velum
templi scissum est) i. Cor. iij. dicitur tem
plum dei sanctum est qd̄ estis vos ⁊ ideo
velum huius templi scindit̄ qn̄ ꝑ ꝯpassio
nem mortis cristi fidelis ab omni terreno
rū inordinato amore sepat̄ (vidēs autez
cēturio ꝛc̄) per hoc ꝙ ille gentilis ꝯfiteba
tur in xp̄o veritatē deitatis. significata fu
it illuminatio futura genciuz ⁊ excecatō
iudeorū (venit Joseph ab arimathia) seq̄
tur (⁊ petijt corpus iesu ꝛc̄) moraliter Jo
seph qui interp̄tat̄ accrescens corp⁹ Jesu
petit qn̄ ꝑsona crescens in virtutib⁹ euca
ristiam sumit ⁊ inuoluit in sindone qn̄ de
uocionem suā abscōdit ab hūana laude ⁊
ponit i monumēto qn̄ iugr̄ cogitat de ip̄o
qꝛ monumētū dicit̄ quasi monēs mētem
ꝑ hoc āt ꝙ sancte mulieres aspiciebāt vbi
poneret̄ significatū fuit ꝙ religiose ꝑsone
q̄ sūt mūdo mortue debent cū eo ꝑ ꝯpassi
onē sepeliri vt resurrectiōis eius ꝑticipes
fieri mereantur

Capl̄m xvi.

ET cū trāsisset sabbatū) sequit̄ (vt
veniētes vngerēt ih̄m) Gregl. nos
āt in eū q̄ mortu⁹ est credētes si
odore virtutū referti cū opinione bonorū
oꝑm deū q̄rim⁹ ad monumētū ip̄i⁹ cum
aromatib⁹ venim⁹ (viderūt reuolutuz la
pidē) ꝑ h̄ āt reseratio misteriorū xp̄i signi
ficat̄ q̄ velamie legis in lapide scripte tege
bant̄ (p̄cedet vos in galileā ꝛc̄) q̄ transmi
gratio interp̄tat̄ ꝓpter quod q̄ vult deuz
videre dz de vicijs ad v̄tutes trāsmigrae
(⁊ nemini q̄cq̄m dixerunt) th̄op. mulieri
b⁹ eni audire non loqui datū est. discere n̄
docere (Surgens āt ih̄s apparuit primo
Marie magdalene) beda recte āt hec mu/
lier q̄ leticiā dominice resurrectionis pri/
mo nunciauit. a septē demōibus curata
memorat̄ ne q̄sq̄z digne penitēs de uenia
ꝯmissorū desꝑaret et vbi abūdauit pecc̄m
suꝑabūdare gratia mōstraret̄ (post h̄ āt
duob⁹ ex eis ābulātib⁹ ostens⁹ est in alia
effigie) ꝑ hoc significat̄ ꝙ dubitātib⁹ de
fide veritas nō reuelat̄ aꝑte (p̄dicate euā
geliū omni creature). i. oi hoi indifferent̄
sine acceptiōe (signa eos q̄ crediderint ꝛc̄
) in noie eni eius demōia eijciūt. q̄ demo
nū tētationes fide et signo crucis repellūt
sic̄ legit̄ de sancta iustina (linguis loquūt̄
nouis q̄ verba sacra hn̄t in oē dimissis fri
uolis ⁊ immūdis (ꝯpentes tollūt) qui de/
tractores efficaciter rep̄hendunt. (morti
ferū bibunt sed eis non nocet) qui ꝑsuasi
ones mortiferas audiūt ꝫ nō ꝯsenciūt (sr̄
egros manus imponūt ⁊ bene habēt q̄ ꝑ
bona verba ⁊ oꝑa alios a peccatis retra
hunt ⁊ in bono confirmāt ⁊ hec signa spi
ritualia sunt corporalib⁹ meliora. quanto
que sunt anime corporalibus p̄feruntur

Explicit Marcus

Incipit Lucas euangelista.
Capitulum primum

FIt in dieb9 herodis re/gis iude sacerdos qdaz ꝛc)inꝯ euãgelistas lucas significaꝯ per misticuz vi/tuli vultum . qui est ani/mal immolaticiũ. qz ꝓdi/cat xp̃m pro nobis immolatuz.immolare vero ptinet ad sacerdotis officiũ ꝓpter qđ a sacerdotio euãgelium incepit(Erãt autẽ ambo iusti) bene ex iustis accepit originez qui nũciaꝯ venerat iusticiã ꝺsummatã(añ deuz) nõ sicut ypocrite. qui fingũt iusticiã ante mundũ(factum est aũt cuz sacerdotõ fungereꝯ zacharias ꝛc)per zachariaz qui dñi memor inꝯpretatur bon9 prelat9 signi/ficatur qui semꝑ in suo pctore debz gerere dei memoriã ꝑ sua ꝙ suoꝝ subditorum sa lute.ℬ aut tẽplum ingreditur ꝑ diligẽtẽ diui ni cult9 solicitudinẽ .ꝙ offert incensuz ꝑ fer uentẽ oratõnẽ ꝙ popul9 orat ꝑ eius infirmi onem.ꝙ angel9 apparet ei ꝑ diuinã cõsola tionez iõ subdiꝯ(ne timeas zacharia ꝛc) ꝙ filiꝰ nasciturus ei nunciatur.i.de bono suc cessore aliqñ certificaꝯ.sicut factũ fuit bea/to martino ꝺ successione beati bricciꝰ ꝙ be ato amatori de successione beati germani(ꝙ multi i natiuitate eiꝰ gaudebũt)magnuz eni gaudiũ debet esse de boni pastoris crea tõne que ẽ quedam natiuitas (vnde ℬ scia ꝛc)ꝑ ℬ aũt ꝙ dubitãs factus ẽ mutus ꝙ fi dem calamo ꝺfitens aptum est os eius .et loquebaꝯ benedicẽs dñm significaꝯ ꝙ lin/gua dubitãtis in fide facta est muta. qm̃ eꝰ oratio nõ est deo accepta. ꝛ hois in fide fir mi est deo grata.iõ dicitur iaco .i. Si quis vestrũ indiget sapientia postu'e: eam a deo q̃ dat omnib9 affluenter. postulet aũt in fi de nihil hesitãs qui eni hesitat. simulis ẽ flu ctui maris ꝛc.seq̃tur nõ ergo estimet hõ il le ꝙ accipiat aliquid a dño(In mense aũt sexto missꝰ est angel9 gabriel ꝛc) Iero9 . ꝙ bene angel9 ad x̄ginẽ mittiꝯ.qz semꝑ est an gelis cognata x̄ginitas(ꝙ nomẽ virginis maria)q̃ interpretaꝯ maris stella.ℬ.o.quis quis te intelligit in hui9 scli profluuio.inter turbines ꝙ ꝓcellas magis fluctuare q̃ ꝑ aquã ambulare.respice stellã voca mariã(ꝙ ingress9 angelus ad eam)ℬ.quo ingress9 in secreto cubiculo.vbi orabat patrẽ in ab scondito.item ambrosiꝰ discit virginẽ mori bus que sola in intimis penetralib9 quã ne mo viroꝝ videt.solus angel9 repiret (aue gratia plena)que ceteris ꝑ partes p̃stat gr̃a marie x̄o simul totam se infudit plẽitu do gratie(que cũ audisset turbata ẽ ꝛc) ꝙ turbata fuit.x̄ginalis fuit verecũdie ꝙ nõ ꝓturbata ꝺstantie.ꝙ cogitauit qualis essz illa salutatõ prudẽtie vnde canit ecclesia.x̄ go prudẽtissima quo ꝑgredẽis quasi auro ra valde rutilãs ꝛc(ne timeas maria ꝛc) Berñ. Solẽt virgines q̃ vere virgines sũt semꝑ esse pauide ꝙ nunq̄ ꝑ secure ꝙ vt timẽ da caueant ꝙ tuta ꝓtimescere dr̃ eni .ñ.ℝ. rñ.ꝙ thamar cũ fratre suo credẽs eẽ secu ra.fuit ab eodẽ violenꝯ deflorata(ecce con cipies in vtero ꝛc) iam eni eum ꝑ fidem et deuotõnez ꝺcepat in corde suo hoc modo debem9 eũ concipẽ per fidẽ et deuotõnem et parere ꝑ scãm operatõnem(et regnabit in domo iacob ꝛc)qui interp̃tatur supplan tator in illis eni qui supplãtãt passiones in ordinatas et vicia.regnat xp̃s. in illis aũt qui supplãtantur ab eis.dyabolus(spirit9 sanct9 supueniet in te ꝛc)pri9 enim in eã ve nerat in sua sanctificatiõe. et supuenit in fi li ꝺceptione(et ecce elizabeth ꝛc)que senex erat et sterilis et tñ ex dei dono concepit et pepit filium maxime valoris et ꝑ ℬ signaꝯ ꝙ aliqñ ꝓsone ꝓuecte etatis et bonis opẽi bus steriles ex dono spiritus sancti faciunt magnum fructũ in ecclesia dei.sicut patz ꝺ sancto dyonisio et augustino.q̃ ꝓuecte eta tis vocati fuerunt ad fidez christi (ecce an cilla dñi) Berñ . que ẽ tam sblimis humili tas que cedẽ nescit honoribus insolescere gloria nescit maꝯ dei eligitur et ancillaz se nominat(Exurgẽs autẽ maria in diebus illis abiit in mõtana ꝛc)ambro9.quo iam deo plena nisi ad mõtana cõscendẽt(cum festinatõne)ambro9.Discite x̄gines non ꝺcurritare per alienas edes nõ demorari in plateis nõ aliquos in publico miscẽ ser mones.ecce maria in domo sera.festinat in publico(ꝙ itrauit domũ zacharie) am bro9.Discite vos sancte mulieres sedulita tem quã debeatis pregnãtib9 exhibere ꝺg natis maria q̃ ante in ĩtimis penetralib9 x̄sabaꝯ. nõ eã a publico x̄ginitatis pudor

non a studio asperitas mõtiũ nõ ab officio
ꝓlixi tas itineris retardauit discite q̃ x̃ gi
nes h umilitatẽ marie venit ꝓpinqua ad p
ximã iunior ad seniorẽ.nec solũ venit. ꝫ cẽ
ꝑ sa lutauit decet eni vt quãto castior vir
go ta nto fit hũilior nocerit deferre seniori
bꝰ fit magistra hũilitatis in qua ẽ ꝓfessio
castitatis qz superior venit ad iferiorẽ.vt i
ferior adiuuetur maria ad elizabeth xp̃us
ad Johez(q̃ repleta ẽ spũsancto elizabeth
).s.audita salutatõne marie. qz quecunq;
ipsa respicit oculo clemẽtie vel affatur.re/
cepit a deo donũ gratie q̃ i laudẽ ꝓrumpit
marie.iõ subdit(q̃ exclamauit q̃cẽ)(Et ait
maria) origenes. si aũt domiꝰ nec augmẽ
tũ nec decremẽtũ recipe põt q̃d est qꝺ mari
a loq̃tur.magnificat aia mea dñm.ꝫ si cõ
fiderẽ dñm saluatorẽ ymaginẽ esse ũiusbil
dei.q̃ aiam meã factã ad eiꝰ ymaginez.vt
fit ymago ymaginis.tũc videbo qm̃ in ex
ẽplo eoz q̃ solẽt ymagies pigere .qm̃ mag
nificauero aiam meã.ope.cogitatõne.ser
mone. tũc ymago dei grãdis efficit̃ q̃ ipse
dñs cuiꝰ ymago ẽ in aia mea magnificat̃(
q̃ exultauit spũs meus q̃cẽ)Chrisostomus.
ille autem deum magnificat q̃ digne sequi
tur x̃pum q̃ dum x̃pianus vocat̃ x̃pi non
minuit dignitatez magna q̃ celestia opan
do q̃ tunc spũs eius .i. spũale carisma ex
ultabit q̃ non mortificatur (quia respexit
humilitatem ãcille sue)augustinꝰ.O vera
hũilitas q̃ deũ hoibꝰ peperit vitã mortali
bꝰ edidit celos inouauit mũdũ purificauit
paradisũ apuit q̃ hoim aias liberauit.fca
est marie hũilitas scala celestis ꝑ quã deꝰ
descẽdit ad ẽras(qz fecẽ mh dñs magna qui
potẽs ẽ)crisostꝰ.dicẽ aũt q̃ potẽs ẽ.vt si q̃s
diffidat i ceptõis negotõ dũ x̃go manẽs
cepit.retorq̃at miraculũ ad potẽtiã opã
tis(q̃ mia eiꝰa ꝓgenie q̃cẽ)beda. Aspalibꝰ
se donis ad generalia uertẽs.totiꝰhũani
generis statũ describit dicẽs.q̃ mia eiꝰa ꝓ
genie i ꝓgenies tientibꝰeũ.q.d.nõ mh soli fe
cit magna.ꝫ q̃ oi gẽte q̃ timet deũ acceptꝰ
ẽ illi(fecẽ potẽtiã in brachio suo)orige.timẽ
tibꝰãt se fecẽ potẽtiã in brachio suo qz ꝫ in/
firmꝰ ad deũ accesseris.si timueis cũ ꝓmis
sã x̃tutẽ obseq̃ris(deposuit potẽtes q̃cẽ)ciril
lus magna sapiebãt demões gẽtilũ q̃ sapi
ẽtes pẽusei q̃ scribe iudeoꝝ.hos tñ deposu
it erexit qꝫ hũiliãtes se sb potẽti manu eiꝰ
dãs illꝰ virtutẽ calcãdi ꝑpẽtes q̃ scorpiões
oẽm qꝫ potestatẽ inimici(esuriẽtes ipleut
bonis q̃cẽ)glo.Qui etna toto studio q̃i esu
riẽtes desiderãt saturabunt cũ x̃ps appa/
ruẽrit i gl̃a ꝫ q̃ terrenis gaudẽt.i fine totiꝰ
btitudis ianes dimittent(Suscepit isrl̃ pu
erũ suũ q̃cẽ)beda puerꝝ suũ obediẽtẽ.s.q̃ hu
milẽ nã qui otẽnit hũiliari . nõ potit salua
ri(Sicẽ locutꝰẽ ad pr̃es nostros abraham
q̃ semi eiꝰ)Beda. Semi dicẽ non tam car
ne progenitis qꝫ fidei eius vestigia sectis
quibus aduentus saluatoris i secula est ꝓ
missus(Mãsit aũt maria cũ illa q̃cẽ)Moza
licẽ autẽ maria dici potest queliꝫ persona fi
bi deuota sicut q̃ diligẽs deũ deus dr̃ ꝑm
august.Dicit eni sic si terrã diligis tra es.
si aurum diligis aurũ es etsi diligis deum
deus es.s.ꝓ caritatis vnionẽ hic igit̃ ma/
ria exurgens ascendit i montana exurgit
acidie teporem excutiendo ascendit in mõ
tana diuina meditando i ciuitatem iude cõ/
fessionẽ diuine laudis exercendo intrat in
domum zacharie .ecclesiam deuote fres
tando q̃ salutat elizabeth.i.mariã ad quã
habet spẽalem deuotõnem .elizabet enim
interpretat̃ dei absconsio q̃ hoc competit
marie i qua deus nouez mensibus fuit ab
sconditus.ysa.xl. Vere tu es deus abscon
ditus saluator isrl̃.q̃ ab elizabet maria re
salutatur.quia sui memorum imemor ne/
quaqꝫ existit q̃ manet cum tali ꝓsona fibi
deuota tribꝰ mensibus.i.ẽbus temporibꝰ
.s.iuuentute senectute q̃ medio tempore(
Elizabeth aũt impletum est tempus parie/
di q̃cẽ)Beda. Allegorice aũt iohannis cele/
brata natiuitas gratia noui testamenti est
inchoata sublimitas.cui vicini q̃ cognati
patris nomen magis quam Johannis im
ponere volebant . quia iudei qui ei legis
obseruatione quasi affinitate iuncti erãt
magis iustitiam que ex lege est sectari quã
fidei gratiam suscipere cupiebant. seo Jo/
hannis hoc est gratie dei vocabulum.ma/
ter verbis.pater litteris pronunciare fata
gunt.quia q̃ lex ipa psalmi qꝫ ac prophete
apertis sententiarum vocibus gratiam
Christi predicant.(Et factus est timor su/
per omnes vicinos eorum q̃cẽ)Grecꝰ misti
ce autez tempore dominice resurrectionis
predicata

p̄dicata gr̄a xp̄i salubs timor nō solū iude
oz q̄ erāt vicini vl̄ cito loci. vl̄ scia legis ꝫ
ec̄ exteraz gētium corda ocussit nec tantū
mōtana iudee. ꝫ oia mūdani regis mūda/
ne qꝫ sapiētie culmia xp̄i fama trāscendit(
q zacharias p̄ eo impletus est spū sancto
q̄c̄)p zachariā sacerdotē designat bonus
episcop⁹ q̄ spū sancto dēt eē plen⁹ q p̄ spe/
cial' iohis. i. hois gratiosi corā do q hōib⁹
bōis dēt q deū de suis bñficijs collaudare
iō sboit. d. (bñdict⁹ dñs de⁹ isr̄l'). i. oim fiō
liū (q: visitauit) in sua natitate in q̄ visita/
uit (nos oriēs ex alto) vt dr̄ infra (q fecit re
dēptōnē plebis sue) in sua passione (q erex
it nobis cornu salutis) in sua resurrectōe et
ascēsiōe (i domo dauid) q: d illa domo na
t⁹ fuit (sicut locut⁹ ē q̄c̄) actu. r. huic oēs
pphe ei testioniū p'hibent (salutē ex inimi
cis nr̄is). s. dem ōib⁹ q tirānis (ad faciēdā
miam cū p̄rib⁹ nostris) in limbo p⁹ deten
tis (q memorari testam̄ti sui) q qd̄ fit illud
testamētū sboit (iusiurandū qd̄ iurauit ad
abrahā) gene. xxij. ¶ bñdicent' in semie tuo
oēs gētes terre qd̄ impletū est i xp̄o (vt fine
tiore q̄c̄). s. huili (huiam⁹ illi i sanctitate q̄c̄
) q: ipe ē sanct⁹ s'oz (¶ Et tu puer pphā q̄c̄
) Greg. q̄squis aūt p̄dicādo a sordib⁹ vitō
rū audientiū corda mūdat. dñi veniētis ad
cor viā preparat. q sic p̄z qꝫ p ioh̄em p̄dica
tor euāgelij designat (ad dādā sciam salu
tis) q ñ curiositatis (in remissionē peccato
rū) q̄ fit p dñz opantē q predicatorē dispo/
nētē iō sboit (p viscera mie dei nr̄i in q̄bus
visitauit nos) in sua natitate vt dictū est. et
q̄tidie visitat illustratōe sue gr̄e iō sboitur(
illumiare his q̄ in tenebs q i vmbra mor
tis sedēt). i. i culpa mortali q̄ est vmbra pe
ne inferni (ad dirigēdos pedes nr̄os i viaz
pacis). i. inēne fraēne qsupne in q̄ dirigun
tur libati a pcō mōrli (puer aūt crescebat
q̄c̄) beda p̄dicator pnie futur⁹ vt lib⁹ audi
tores suos a mūdi illecebs erudiēdo sēstol
lat in debto p̄meuā trāsiuit vitā

¶ Capitulum secundum

Factuz est autē in dieb⁹ ill' q̄c̄) Se/
q̄tur (ascēdit aūt q ioseph q̄c̄) per
mariā eccla designat. q p ioseph
spōsum e⁹ eps ꝓpter qd̄ anulū hēt sic spō/
sus q sicut maria fecundata fuit nō tñ a io
seph spōso suo. ꝫ a spū sancto. sic q eccla fe
cunditatē gr̄e hēt a deo (ascēdūt āt i betlee
ciuitatē suā). s. celestē. betleem eniz do⁹ pa
nis int̄pretat q i celesti ciuitate panis viu⁹
in ꝑpria spē degustat q p̄fitent oim impa
tor se fuire (q pepit filiū suuz q̄c̄) eccla vo
filiū parit i qualz bona psona. qñ bonū p⁹
ceptū poucit ad effectū (q pānis iuoluit)
qñ ab hūanis laudib⁹ ß abscōdit q in pre/
sepio recliat qñ ex ope bono nō eleuat. ꝫ se
magis hūiliat (q pastores erāt q̄c̄) hi sunt
boni prelati q curati q̄ vigilāt sup ꝑpriaz
vitā ne delinquāt q custodiūt vigilias no/
ctis sup gregē suū. ne lupoz infernaliū mor
sib⁹ p̄eāt q iurta illos stat angel⁹. ad eoz
custodiā q claritas dei circumfulget illos
ad suā et sboitoz directōnē et timēt timoē
filiali ꝑpē qd̄ eis dr̄ nat⁹ ē vob hodie salua/
tor q̄ timētib⁹ deuz spūal'r nascit p gr̄e suc
ifluxuz. ma'a :bie. iiij. ¶ Orieť vob timentib⁹
nom̄ meuz sol iusticie (et subito facta ē cuz
āgelo mlt̄itudo etc̄) beda vno āgelo euāge
lizāte natuz i carne deum. mox multitudo
milicie celestis i laudē ꝓrumpit creatoris
vt et xp̄o deuotōnem impēdant q suo nos
instruāt exēplo q̄tiēs aliq̄s fratz sacre eru
ditōnis verbū insonuerit. vl̄ ipsi q̄ pietatis
sunt ad mētē reduxerim⁹. deo stati laudes
corde oze q opere reddam⁹ (¶ Pastores loq̄
bant ad inuicē. nam de relatōnibus angeli
cis loq̄ dēnt pastores eccl'e q̄ otinent' in sac
scr̄ptura. ꝓpter qd̄ subdit (trāseam⁹ vsqꝫ i
betleem q̄c̄) q̄ dom⁹ panis int̄pretat iō per
caz sacra scr̄ptura significatur. naz in ea dei
verba que sunt panes vite continentur. et
sic in betleem transire. est scripturaz sacrā
diligenter studere (et videamus hoc x̄buz
q̄c̄) nam in ea videtur verbū caro factum
(q perueniunt festinātes). i. cum desiderio
studēdi (q iuēr̄ūt mariā q ioseph) p mariā
que interpretatur amarū mare significat
amaritudo penitētie. q p ioseph qui inter/
tatur acrescēs significatur augmentum x̄
tutis et gratie et ad hec duo inducit studi
um sacre scripture (et infantem posituz in
presepio) qd̄ est maximuz mirābile cum di
cat. Jeremi. xxiij. Celum et terram ego im
pleo (q omnes qui audierunt q̄c̄) pastores
enim ecclesie q doctores debent alijs com
municare. que didicerūt ab angelis. i. per
studiū sacre scripture per sanctos anglos

reuelate(ꝙ reuerſi ſunt paſtores ꝛc̄) nā do
ctores eccleſie poſt alioꝝ doctrinam dēnt
ad conſiderandū ꝓpriā conſciam reuerti
ꝙ laudare bonitatē dei(Et poſtq̄z conſum
mati ſunt dies octo vt circūcideret puer)
cui debemus confirmari nō circūciſione
carnis ꝫ mētis roma.ij.Nō qui in manife
ſto iudeꝰ ē neq̄z q̄ in manifeſto in carne eſt
circunciſio.ꝫ q̄ in abſcōdito iudeꝰ eſt ꝙ cir
cunciſio cordis in ſpū nō lr̄a cuiꝰ laus nō
ex hoibus ꝫ ex deo eſt(vocatū eſt nomen
eiꝰ ieſus).i.ſalus qz fecit ſalutez in medio
tre.iō dicit.bernā. de hoc nole qd̄ eſt mel i
ore melos in aure iubilꝰ in corde(ꝙ poſtq̄z
impleti ſunt dies purgatōnis ꝛc̄)beda. pꝰ
triceſimū aūt ꝙ terciū circūciſionis diem
dño ſiſtitur iſinuās miſtice neminem niſi
mortalitatis nexibꝰ abſolutū ſupne ciuita
tis gaudia ꝓfecte poſſe ſubire ꝓ hoc etiaz
oñdit ꝙ xp̄ianꝰ debet a vicijs circūcidi ꝙ
tūc ꝓ deuotōnē apparē in ſpectu dei ꝙ of
ferre par turturū.i.caſtitatez mētis ꝙ cor
poris ꝙ duos pullos columbaꝝ.i. multipli
catōnem opum bonoꝝ eo ꝙ colūbe ſunt
aues in prole fecūde(Et ecce hō erat in ie
ruſalē ꝛc̄)ſymeon q̄ obe diēs interpretatur
bonū religioſuz ſignificat ꝙ ꝫ manet in ie
ruſalē que interpretatur pacifica qz manz
in pace inchna ꝙ fracna ꝙ bñ dicit iuſtꝰ .ſ.
ad ꝓximū ꝙ timoratꝰ ad deū(erſpectans
conſolatōnē iſrl̄).i.dine viſionis eo ꝙ iſrl̄ in
terp̄tatur videns deū ꝙ ſpūſſanctus eſt in
eo ꝓ ſue gr̄e bñficiū(ꝙ cū inducēnt pueꝝ
ieſum parētes eiꝰ) pr̄ ei auctoratiue ꝙ mr̄
ipetratiue iducūt ieſū vt dcī deuotis dulci
ter ad āplexādū ꝙ ſic cū ſymeōe ꝺ tāto be
nefitō bñdicūt dñm ꝙ deſiderant exire de
mūdo vt eis detur ad ꝓfecte fruendū ſic ꝙ
paulꝰ dicebat.phil.i.deſideriū habēs diſſol
ui ꝙ ee cum xp̄o(ꝙ erat anna ꝓphetiſſa ꝛc̄
)illa moꝝ eſt exēplar non ſolum viduis ꝫ
ee mulieribus alijs ꝑmo quātum ad caſti
tatē añ matrimoniū ꝙ poſt ꝓ tempꝰ lōgū
ſcō quātū ad deuotōnē nā in obſecracio
nibꝰ ꝙ ieiunijs dr̄ hic ſuiens die ac nocte.
tertio quātū ad loquēdi modeſtiā qz nō de
fabul.ꝫ de xp̄i miſterijs loquebaī ꝓpter q̄
ꝙ alia bona dono ꝓphecie replebaī(Puer
aūt creſcebat ꝛc̄).ſ.ꝑm corpus nā ꝑm aiaz
ab iſtanti conceptōnis fuit totaliꝛ ꝓfectus
ꝫ hāc ꝓfectōem nō oñdebat niſi ꝓut ꝺuen
ētia tp̄is exigebat ꝫ ecclaſtes.viij. Tpus
ꝙ reſpoſionē coꝝ ſapiētis itelliget ꝙ in hoc
lr̄atiſ ꝙ ſapiētibꝰ dedit exēplū vt nō oñdāt
ſapiam ſuam niſi ꝑm loci ꝙ tp̄is oportūi
tatē(ꝙ cū factꝰ eſſet ieſus annoꝝ duodeci
ꝛc̄)ꝓ hoc oñdit ꝙ a puēicia dēnt aſſuefiēi
hoics ad dina ꝙ ad idē fac̄ ꝙ alijs recedē
tibꝰ in loco dini cultꝰ remāñt(ꝙ req̄rebāt
eū inter ognatos ꝙ notos ꝙ nō inuenientes
ꝛc̄)ꝓ ꝫ oñdit ꝙ ſpūalr̄ nō inuenit i car
nali ſocietate.ꝫ in tēplo qd̄ eſt locꝰ oronis
ꝙ ſacre doctrine ꝓ ꝫ aūt ꝙ inuētꝰ fuit poſt
triduū ſignificatur ꝙ poſt triduū otritōis
ꝙfeſſionis ꝙ ſatiſfactōis a fidelibꝰ ſpūaliē
iuenitur(ꝙ deſcēdit cū eis ꝙ vēit nazareth
ꝙ erat ſb̄ditus illī)ex hoc arguit hūana ſu
ꝑbia q̄ frequāter renuit ſb̄ici ſupioribꝰ ſu
is(ꝙ ieſꝰ ꝓficiebat ꝛc̄) exponat vt ſup̄.

Capitulum .iij.

Anno aūt.xv.impēij ꝛc̄)ꝙ aūt p̄di
catō Joh̄is tā ſolenniē deſcribit.ſ
ꝓ tpa ipatoris ꝙ p̄tificū ꝙ prin̄ci
pū eſt ad dēſignādū illius excellētiam quā
nūciare veniebat vtpote q̄ ſummꝰ impera
tor ꝙ p̄tifex ꝙ gubernatoꝝ oīm exiſtebat(
factū eſt x̄bum dñi ſup̄ Joh̄em)ꝓ quē ſig
nificat̄ predicatoꝝ euāgelij ꝓpter quod ſu
per eum debet eſſe verbum domini vt eiꝰ
iſtictū viuēdo ꝙ docendo ſequat̄ ꝙ nō ecō
uerſo fic̄ faciūt predicantes ꝓpter queſtum
q̄ ꝓ libito ſuo formāt verb̄ ꝓut eſtimant
ꝺſequi tp̄ale lucꝝ(in deb̄to)talibꝰ ei fiunt
reuelatōnes dine.p̄s. In terra deb̄ta iuia
iaquoſa fic in ſancto apparui tibi. vt vide
rē virtutē tuā ꝙ gl̄am(ꝙ vēit in oēm regio
nē iordanis ꝛc̄).i.ad loca populoſa in qui
bꝰ poterat magis ꝓficere ꝙ in ꝫ dedit exē
plū p̄dicatoribꝰ euāgelī q̄ nō dēnt q̄rere
loca recreatōis ꝫ fructificatōis x̄bi dini(
vor clamātis i deb̄to)ambro.i.i gētiū po
pulo q̄ deb̄tū dr̄ eo ꝙ pcōꝝ ſpinis ipleē(
parate viā dñi ꝛc̄) ꝓ p̄dicatōem eni hoim
corda p̄pant̄ vt ipa deꝰ ꝓ gr̄am igrediat̄
(ois vall̄ implebit̄ ꝛc̄)qd̄ fit qñ pcōr lap
ſus in ꝓfūdū pcōꝝ ad ſpem ſalutis erigit̄
(ꝙ mōs ꝙ coll̄ hūliabit̄) qñ ſuperbus obe
dientie dei ſubijcitur(ꝙ p̄ua fiunt in directa)qñ diſtorſio iuſtie ad rectitudinē repat̄
(ꝙ aſpa i vias planas)qñ ꝓ excitiū bonū

efficitur

efficitur leue qđ ꝑ⁹ erat duꝝ. et ſic diſpōit auditoꝛ xp̄i dñi ad vidēdū ſalutare dei(dicebat ergo ad turbas)ħ ꝑm ſenſū littera lem dicebat ꝓpter phariſeos et ſaduceos i malo obſtinatos vt ptz. Matħ. iij. de q̄b⁹ ſ̄b dic̄(genimina viperaꝝ q̄s oſtendet vob fu gere a uēntura ira)q.d. null⁹ qꝛ ſupi⁹ erit iu dex irat⁹ inferi⁹ horrēd̄ chaos iferni a dex tris pcā accuſantia. a ſiniſtris demōia ad iteritū trahētia foris mūd⁹ ardēs it⁹ ſcia vēs peccatoꝛ ſic deꝑhenſ⁹ quo fugere pote rit. late erit impoſſibile apparere aūt itolle rabile iō ſ̄bdic̄(facite ergo dignū fructum pn̄ie)hec eſt ei via euadendi mala p̄dca(et ne cepitis dicē p̄rem habem⁹ abrahā)naz ſine fructu pnie null⁹ ſanctoꝝ ꝑ ſua merita potēit peccatores ſaluáre(iaz eni ſecuri. ad radicē arboris pōita ē)iſta ſecuris dici pōt calor natural' q̄ ꝺtinue conſumit hūidū radi cale q̄ cōſūpto. arbor mala ꝑ quā ſignifica tur pcōr excidit ꝑ mortē ꝛ quātū ad aiaz mittit in gehēnā(q̄ hz duas tūicas' det vnā nō habēti)ꝑ quas pñt virtutes que ſūt aie veſtes intelligi nā habēs eas dēt eas appli care ad bonū ꝓximi(ꝛ q̄ hēt eſcas ſimil'r faciat)ſpūales eſce ſunt ſacre ſcripture q̄s hīs debet ꝓximū ſpūal'r paſcere(venerūt aūt ꝛ p̄blicāi ꝛc̄)ꝑ quos intelligi pñt offici ales ꝛ prepoſiti q̄ nō dēnt a pplo exigē. niſi ꝙ cōſtitutū eſt hz ordinē iuſticie(int'roga bāt aūt eū ꝛ milites ꝛc̄)ꝑ q̄s intelligi pñt p̄dicatoꝛes q̄s armat ap'ls ad ephe. vi. d. ☞Accipite armaturā dei ꝛc̄. ꝛ in fine dicit et gladiū ſpūs ꝙ eſt x̄bum dei. iſtis dr̄(nemi nē ꝺcutiatis)nimis aſpe p̄dicādo. ꝛ ſic ad deſperatōnē īducēdo (neq; calūniā faciat'.)p̄dicatōnem ſ̄btrahēdo reputātes eos in dignos exhortatōis x̄bo(ꝛ ꝺtēti eſtote ſti pēdijs vr̄is)q̄ ſtipendia ſūt reddit⁹ aſſigna ti p̄dicatorib⁹ poſſeſſiones habētib⁹ ꝛ ele / moſine date mēdicātib⁹(☞Eſtiante aūt ꝓpl'o de ioħe ne forte ipe eſſz xp̄s rñdit ꝛc̄)ꝑ ei⁹ rñſionem qua ſe hūiliauit ꝛ xp̄m exaltauit iformat' predicatoꝛ euāgelij. vt ꝺ bōis o ꝑi bus ſuis nō q̄rat laudē ꝓpriam ꝟ diuinaz (☞hēodes aūt thetrarcha ꝛc̄)iſte q̄ ioħez li / gauit i carcerē eo ꝙ de mal' ſuis arguebat eaz caritatie ꝛ q̄ ſimilia faciūt ſunt ſ'les fre neticis q̄ piū medicum ꝑcutē vel occidere q̄runt(☞Bu baptizato ꝛ orante aꝑtum ē ce lum ꝛc̄)beda nō eni tūc aptum eſt celum cui⁹ oculi cernebāt itcrioꝛa celoꝝ. ꝟ virtus baptiſmatis oñdit de q̄ q̄cunq; egredit ei regni celeſtis iāua ap'it(ꝛ ꝺſcēdit ſpūſ'cs ꝛc̄)ꝑ apparicōz ſancte t̄nitatis i baptiſmo xp̄i ſignificatū fuit ꝙ ei⁹ fideles deberēt in ſanctiſſime trinitatis noie baptizari(ꝛ ipſe ieſus erat incipiēs quaſi ānoꝝ. xxx)ꝑ ħ in ſinuās ꝙ officiū predicandi non dēt aliq̄s ꝛcq̄ ante pfectam etatē. ſicut nō legit xp̄s antea p̄dicaſſe(qui fuit hely ꝛc̄)ħ non oc currit aliq̄ notabil' moꝛalitas niſi' ꝙ ꝑ ge / neratōnem ſpūalē que deſignat' ꝑ hanc ge nealogiā. hō recurrit i ſuū creatorē. ſic hec genealogia in deū terminat' cū dicit'(q̄ fu it adā qui fuit dei)nā ꝑ generatōnē ſpūalē efficimur dei filij adoptiui.

Capitulum quartum

☞Eſus aūt plenus ſpū ſancto ꝛc̄)ſe quit'(ꝛ agebat' in ſpū in deſto) ꝑ ħ ſignificās ꝙ ſpūales cui⁹ modi ſunt religioſi dēnt in aſpitate nutriri nam acrius ſolēt a demone tēptari ecc̄. ſili acce dēs ad ſeruitutē dei ſta in iuſticia ꝛ tīoꝛe et prepara animā ſuā ad tēptatōnē. ꝛ ħ ſigni / ficat' cū dr̄ ħ de xp̄o(ꝛ tēptabat' a diabolo)ꝑ ħ aūt ꝙ hic p̄mo ponit' temptatō de gu la cū dr̄(dic lapidi huic ꝛc̄) deſignatur ꝙ hec tēptatō occurrit homi p̄ma. qm̄ ab in / fantia. ſcđo x̄o pōit' tēptatō de cupiditate terrenoꝝ cum dr̄(ꝛ duxit illū ꝺyabol⁹ in montē excelſū ꝛc̄)qꝛ poſt tēptatōnē gule ſe q̄tur temptatō cupiditatis terrene. tertio x̄o pōitur tēptatō de p̄ſumptōe cum dr̄(ꝛ duxit illū in ieruſalē ꝛc̄)nā tēptatō qua q̄ſ de ſuis meritis p̄ſumēs exponit ſe pericul'. nō eſt niſi' poſt pluria tempoꝛa (☞Et vēit na zareth vbi erat nutritus ꝛ intrauit ꝟm cō ſuetudinem ſuam die ſabbati in ſynagogā ꝛc̄)ꝑ hoc oſtendit ꝙ predicatoꝛ euangelij debet diebus dominicis ꝛ feſtis populo p̄ dicare ꝛ xp̄i miſteria nunciare(omniuz in ſynagoga oculi erant intendentes in eum ꝛc̄)nam illi qui ſunt mēito de numēo fide lium audiunt deuote verbum diuinum. ꝟ de indeuotis ſubditur(ꝛ dicebant nonne hic eſt filius ioſeph. hoc aut dicebant conte ptibiliter per quos ſignificant' illi q̄ ꝟmōez

audiũt vel lectõnem non ad suam edifica
tionem. ꝫ ad p̃dicatoris vel lectoris deriſi
onem propter quod arguũtur a xp̃o ꝓ du
as hiſtorias veteris teſtamenti. quarum
ſenſus moralis poſitus eſt iĳ. ⁊. iiĳ. reg. in
locis ſuis (⁊ repleti ſunt omnes in ſynago
ga ira ⁊c̃) ꝑ Per iſtos ſignificantur illi. qui
predicatores ẏritatis perſequuntur. eo ꝙ
dicunt eis diſplicẽcia (ipe autez tranſiens
per medium illoꝝ ibat) non percutiens il
los aut impellens. nec aliquo modo ſe vin
dicans in hoc docens predicatores euan/
geliĳ vt non querant vindictam de iniu/
riĳs factis ſibi (Et in ſynagoga erat hõ ha
bẽs demoniũ ⁊c̃) ꝓ hoc aũt ꝙ xp̃s increpa
uit demonẽ q̃ ſuam poteſtatẽ ꝺfitebaṫ ⁊ ſã
ctitatẽ ei ſilentiũ imponẽs docuit nos fugẽ
laudes turpiũ ꝑſonaꝝ qz ſicut dicit ſene/
ca lib. de virtutibus tã triſte tibi ſit lauda
ri a turpib⁹ q̃ꝫ ſi laudaris ob turpia (ſocr⁹
aũt ſymonis tenebaṫ magnis febrib⁹ ⁊c̃) ꝓ
quã ſignificatur ꝑſona iracũdie caloẽ aut
ꝺcupiſcentie laborãs ſup quã ſtat ieſus cũ
iſtas paſſiones mitigat ⁊ tũc ei ꝺcuote mi
niſtrat (cũ aũt ſol occidiſſz ⁊c̃) ꝓ hoc ſigni
ficauit ꝙ paſſio ſua in q̃ iuſticie ſol occidit
futura erat medicina oĳs ſpũal' infirmitat.
(facta aũt die egreſſ⁹ ibat in deſertũ locuz
)dãs in hoc exẽplũ predicatorib⁹ reuerten
di ad ſolitudinẽ ꝺtẽplatõis p⁹ laborẽ p̃di/
cationis ⁊ vt deo gratias agat de profe/
ctu preterito ⁊ ſe diſponat pro futuro.

Capitulum .v.

Factũ eſt aũt cũ turbe irruerẽt ⁊c̃)
ſequit̃ (⁊ vidit duas naues ⁊c̃) be
da. due naues miſtice circũciſiõz
⁊ prepuciũ ſignificant q̃s videt dñs Nam
in vtroq̃ꝫ populo nouit qui ſunt ei⁹ ⁊ ad fu
ture vite trãquillitatem quaſi ad lit⁹ vidẽ
do hoc eſt miſericordit̃ viſitãdo ꝓuenit (
duc in altũ ⁊ laxate r̃cia veſtra ⁊c̃) ãbro⁹
Miſtice aũt nauis petri ꝟm matꝟm fluctu
at. ꝟm lucã repletur piſcibus vt ⁊ p̃ncipia
fluctuantis eccleſie ⁊ poſteriora exuberan
tis agnoſcas. non turbatur iſta que petrũ
habet turbatur illa que iudã habet i vtra/
q̃ꝫ tamen petrus ꝫ qui ſuis meritis firm⁹
eſt turbatur alienis caueam⁹ ergo ꝓpter
rem ne ꝓ eum plurimi fluctuem⁹ (exi a me
dñe ⁊c̃) ꝓ petrum q̃ cum ſocĳs ꝓ totaz no
ctem laborans nihil ceperat ⁊ i verbo xp̃i
cepit multitudinem piſcium copioſam. et
tũ ſibi non attribuit niſi culpam dicẽs exi
a me domine quia homo peccator ſum ſig
nificatur predicator euangeliĳ qui quidez
innitens dine virtuti facit magnum profe
ctum tamen non debet attribuere ſibi niſi
defectum. ⁊ tunc a deo confortatur dicẽs
(noli timere) ⁊ maior profectus ſibi ꝓmit
tit̃ cum ſubditur (ex hoc iam homines ẽis
capiens) Et factum eſt cum eſſet in vna
ciuitatum (⁊ ecce vir plenus lepra ⁊c̃) Le/
pra typice autem leproſus humanum ge⁹
languidum peccatis deſignat plenum le/
pra quoniam omnes peccauerunt ⁊ egẽt
gr̃a vt dei. ſcilicet. extenta manu. id eſt ver
bo dei humanam contigente naturam. a
piſci erroris varietate munduntur ⁊ offe/
rant pro ſua emũdatione corpora ſua ho
ſtiam deo viuam (⁊ ecce viri portantes in
lecto hominem ⁊c̃) Moraliter paraliticus
eſt peccator operibus meritoriĳs priuatus
ſed iacet in lecto. quando tenet eum pecca
ti conſuetudo ipſum autem portantes ſũt
iuſti pro eo deprecantes. ⁊ ſic ponunt
eum ante ihesum. qui euz reſpicit quando
preces eorum exaudit. ⁊ tunc lectum ſuuz
tollit quando a peccatoruz conſuetudine
recedit ⁊ vadit in domum quando bonis
actibus feſtinat ad patriam celeſtem ⁊ po
pulus deum magnificat de mutatione ta
li. quoniam eſt dextere excelſi (Et poſt hoc
exĳt ⁊ vidit ihesus publicanum ⁊c̃) ſequi/
tur (⁊ fecit ei magnum conuiuium leui ⁊c̃
) Criſoſtomus. Chriſtus q̃ libet genus
remedĳ exhibebat ⁊ non ſolum diſputan/
do ⁊ preſtando ſanitatum remedia. vel eti
am redarguendo emulos ſed etiam come
dendo nonnullos errantium dirigebat In
de nos inſtruens ꝙ quodlibz opus ⁊ tem
pus poteſt nobis vtilitatem afferre ⁊ pub
licanorum participationem non vitauit
propter vtilitatem. more boni medici. qui
niſi ſaniem tangeret a morbo non libera/
ret (Quare diſcipuli Johannis ieiunant
frequenter ⁊c̃) ꝑ Per phariſeos q̃ ui diuiſi in
terpretantur. heretici ab eccleſia preciſi ſi/
gnificãt ꝓ diſcipulos igit̃ iobis q̃ ſe diuerſt

phariſeos

phariseis significant simplices xpiani qui cū hēticis familiaritatē ɔtrahūt ex aliq̄ occasione humana. ⁊ ex h aliqn̄ trahunt ad eoꝝ mala (nunq̄d potestis filios spōsi dum cū illis ē spōsus facē ieiunare). q. d. nō ꝓpt qd̄ apud ꝓbatissimos egipti mōchos statutū fuit vt null⁹ ieiunaret a paschate vsq̄ ad ascensionē ꝓpter gaudiū resurrectōnis xpi q̄ tpe frequent discipul apparuit ⁊ cuꝫ eis ɔmedit vt dicit in collacōib⁹ pr̄um collatōe p̄ma theone abbatis (nemo commissurā a vestimēto nouo ⁊c̄) ꝑ istas similitudines significat ꝙ doctrina noui testamēti nō cōueniebat actiue nisi hominib⁹ renouatis ꝑ donū spūssci tūc eni data fuit eis intelligētia ꝑfecta scp̄turaꝝ ⁊ eloquētia oīum linguaꝝ (⁊ nemo bibens vetus statim vult nouū ⁊c̄) sic imbuti legalib⁹ obꝑuātijs nolebāt eas dimittere vt hētur actu. xv.

Capitulum sextum

Factū est aūt in sabbo ⁊c̄) ꝑ spicas cōuenient intelligi pn̄t figure veteris testamēti ɔtinētes sb velamine littere grana spiritualia noui. vt sb p̄cepto carnalis circūcisionis mētalis. sic igit spicas vellere. ē litterā occidētē tollere ⁊ spūalē sensū retinere qd̄ fecerūt apl̄i. alij q̄ discipuli ⁊ sic māducabāt incorpando credentes ecc̄e mistico corpori (nec h legistis qd̄ fecit dauid ⁊c̄) moralitas aūt h⁹ pōit. i. R. in suo loco (factū est aūt in alio sabbo ⁊c̄) man⁹ aūt arida ad opandū est inualida. igit ꝑ hoiem manū aridā hn̄tem significatur piger ⁊ ociosꝰ. ꝫ cū ad verbū xpi stat i medio v̄tutis. man⁹ eius sanat ⁊ in bonis opibus exercet (Factū est aūt in dieb⁹ illis ⁊c̄) xp̄s apl̄os electur⁹ orauit ꝓlixe vn̄ sb ditur (⁊ erat ꝑnoctās in or̄one dei) ꝑ hoc on̄dēs ꝙ ep̄i qui sunt successores apl̄orum nō sūt eligēdi per inductōes ⁊ falsas ꝓmissiones ꝫ ꝑ deuotas or̄ones (⁊ oīs turba q̄rebat euꝫ tangē) beda. Tactus saluatoris est opus salutis ꝫb tangē est in eū fid eliter credēre ⁊ ab eo tangi. ⁊ e⁹ vulnera sanari (⁊ ip̄e eleuatis ocul ⁊c̄) illa q̄ sunt ab h loco vsq̄ ad finez hui⁹ capl̄i. sunt de se moralia ꝓpter qd̄ nunc ꝑtranseo. ⁊ qꝛ math. v. vi. ea tetigi breuiter misticando.

Capitulum. vij.

Cum aūt impleuissꝫ ⁊c̄) sequitur (centurionis aūt cuiusdā ꝑuus ⁊c̄) ꝑ istū cēturionē significat rō vl intellect⁹ cuius ꝑuus ē appetit⁹ sensitiuus q̄ dēt obedire rōni vt dr̄ p̄mo ethicoꝝ sed ex corruptōne nature infirm⁹ ē ad obediēdū ꝓpter quod hō ꝑ rōnem ɔgnoscēs hāc infirmitatē in suo appetitu sēsitiuo ꝑ se ⁊ ꝑ alios rogare dēt deū vt sanet ꝑuū suum ⁊ qm̄ hūilitas rogantis ꝓ se pl⁹ aliqn̄ placet deo q̄ꝫ preces alioꝝ. iō sb ditur (nō inuēi tā tā fidē in israel) ⁊ sic puer eius sanat (⁊ factū est deinceps ⁊c̄) Sequit (ecce defunct⁹ efferebat fili⁹ ⁊c̄) ꝑ istū defunctum significat mortu⁹ ꝑ mortale peccatū. e⁹ mr̄ est ecclesia. portitores h⁹ funēis sunt. facto vl v̄bo fouentes hoiem i peccatis. porta ꝑ quā effertur mortu⁹ ē exterior sens⁹ peccati manifestatiuus ysa. iij. peccatū suū quasi sodoma p̄dicauerūt. nec abscōderūt. tal tamez mortuus ꝑ peccatū mortale suscitatur misericordit a deo ꝑ preces eccl̄e (Et nūciauerūt ioh̄i discipuli e⁹ ⁊c̄) ꝑ ioh̄em qui supra iij. capl̄o dixit de xp̄o veniet fortior me p⁹ me significat vetus testamētū qd̄ in ꝓph̄is denūciauit xp̄i aduentū. ꝑ xp̄m aūt significat nouū qd̄ est veteris impletiuuꝫ de xp̄o v̄o dr̄ ysa. lxi. Sp̄s dn̄i sup me eo ꝙ vnxerit me. sequit vt med̄er contritos corde ⁊c̄ ⁊ hec on̄t xp̄s discipul ioh̄is eē ɔpleta. d (renūciate ioh̄i que audistis qꝛ ceci vidēt ⁊c̄) in h ec̄ informauit p̄dicatores euāgelij et doctores vt nō solū verbis doceāt. ꝫ ec̄ factis (⁊ cū discessissēt nūcij ioh̄is ⁊c̄) ꝑ hoc docuit nos fugē notā adulationis in commēdatōne aliorū ⁊ maxime magnorū tal erat ioh̄es baptista sicut dr̄ postea. maior int natos mulieꝝ ꝓpheta ioh̄e baptista nemo est ⁊c̄ (⁊ oīs popul⁹ audiēs ⁊c̄) ita mō ɔtigit frequent ꝙ simplices ⁊ illittēati gratiā dei ɔsequūt. a qua mūdi sapiētes ⁊ sup bi dei iuditō priuant (Ait aūt dn̄s ⁊c̄) cantauim⁹ vobis tibijs ⁊c̄) ꝑ istos significant inuidi qui nō gaudēt de ꝓsperitate bonoꝝ nec tristant de aduersitatib⁹ eoꝝ (rogabat aūt illū quidā phariseus ⁊c̄) ꝑ mulierē peccatricē ad dn̄i pedes accedentez significat quelꝫ ꝑsona vere de peccatis penitēs et cōtrita ad qd̄ req̄rit ꝙ sic deū offendit ꝑ culpā ita ꝑuiat ei ꝑ pn̄ia ꝫ. rō. vi. Sic exhibui

stis mẽbra vra seruire immundicie ⁊ iniqtati ad iniqtatẽ ita exhibete nũc seruire iustie in scificatõnem. ⁊ sic fec̃ mulr illa vnde dicit Grego. omel. xxv. Liquet ffes qꝑ illicitis actib⁹ ꝑsus mulier itẽta vnguẽtũ sibi ꝓ odore sue carnis adhibuit. qđ ergo sibi turpit exhibuerat ℔ iã deo laudablr ostẽbat oculis ẽrena ocupierat. ꝯ hos iã ꝓ pniam cõterẽs flebat. capillos ad cõpositõnẽ vult⁹ exhibuerat ꝯ iã capill' maculas tergebat. ore supba dixerat ꝯ pedes dñi osculãs ℔ i redẽptoris sui vestigia figebat ꝗt ergo i se habuit oblectamenta tot de se inuenit olo causta conuertit ad ẽtutũ munera mune rũ criminũ vt totũ seruiret deo i pnia ꝗcqđ ex se deũ otẽpserat i culpa (vidẽs autẽ pℏi seus ꝛc̃) ꝓ istũ qui xp̃m notauit de ignorãtia ⁊ mulierẽ de imũdicia significat ypocrita de sua falsa iustia psumẽs ⁊ alios otemnẽs qr sicut dic̃ ioℏes os aureũ vera iustitia opassionem habet. falsa vero idignatõnem ꝓpter qđ iste pℏise⁹ arguit de pietat. obmissione i modicis respectic. ⁊ mlr cõmẽdat de maiorib⁹ valde cũ dr̃ (itraui domũ tuam aquã pedib⁹ meis nõ dedisti hec aũt lacrimis ꝛc̃) ꝓpter qđ sibi dr̃ (remittũt tibi peccata tua)

Capitulum .viij.

Et factũ est deiceps) sequit (⁊ mulieres aliq̃ ꝛc̃) q̃ mistrabãt ei nc̃cia de facultatib⁹ suis tanꝗꝫ grate de suis curatõnib⁹ ⁊ facte sibi deuote ℔ etiaꝫ dsuetũ erat fieri p̃ceptorib⁹ iudeoꝝ (erit q̃ seminat ꝛc̃) semẽ istud dici potest elemosiã de c⁹ seminatõne dr̃. ij. cor. ix. Qui ꝑce seminat ꝑce ⁊ metet ꝛc̃. h⁹ aũt seminis cadit ps secus viam ⁊ dyabol⁹ tollit illud ⁊ hoc est qñ recipiẽs elemosinã in illicitũ. cõsumit eã (⁊ aliud sup̃ petrã) qđ fit qñ recipiẽs de bñfitõ non est grat⁹ hoi neq; deo (⁊ aliud cadit iter spinas) ꝓ quas significãtur solliciturdies vite pñtis. ⁊ hec ꝓ ꝑte sunt bona ecc̃e data clericis ⁊ religioℏ q̃ de ill' viuũt carnalr ⁊ põpatice ⁊ iplicãtur sc̃larib⁹ negocijs cũ tñ illa bona data sint ad seruiendũ deo deuote ⁊ mistrãdũ pauperib⁹ i sua necessitate (⁊ aliud cecidit i terrã bonã ꝛc̃) iste sunt elemosine recepte ad victũ ⁊ vestitũ nc̃ariũ deo seruietiũ ⁊ itendẽtiũ studio sacre sc̃pture (nemo accẽdit lucernã ꝛc̃) hec lucerna dr̃ sacra scriptura. ℔s. c. xviij. Lucerna pedib⁹ meis x̃bũ tuũ et lumẽ semitis meis. hãc autem lucernam opit vase. qui verbis curiosis ⁊ extraneis exponit eã ad iactantiam sue fame. ille vero ℔tus lectuz ponit qui ignem hereseos ex sua expositione peruersa accendit sicut lucerna sub lecto posita accendit stramina. ⁊ de hac accensione dicit Jeronim⁹ ⁊ habetur in decretis xxiij. questione tercia secande. Arrianus in alexandria vna scintilla fuit. ꝯ qr nõ statim fuit oꝑpressa ei⁹ flamma totum orbem depopulata ẽ. illi aũt ponũt sup̃ cãdelabꝝ q̃ per bonam vitam faciunt efficax verbũ sicut econuerso illi vase opiũt qui ꝓ malã vitã doctrinam suam contemptibilez reddunt (⁊ nũciatũ est ei mater tua ⁊ fratres tui ⁊c̃) ℔m sensum lr̃alem maliciose fuit ei nunciatum vt si ꝓ aduẽtum mr̃is ⁊ fr̃m p̃dicatõnẽ dimittẽt argueret hõ pur⁹ vtpote affectõe mot⁹ ꝓpter qđ rõnablr iposuit nũciãti sil̃ecũ dicẽs mr̃ mea ⁊ ffes mei hi sunt q̃ verbũ dei audiũt ⁊ faciunt ⁊ i hoc docuit p̃dicatorẽ euangelij rõnablr repremere volentes cũ maliciose ipedire (Et factũ est in vna dieꝝ ⁊ ipe ascẽdit i nauiculã ꝛc̃) ꝓ quã significat corp⁹ hũanum in quo ℔m platonicos aia est sicut nauta in naui. i hac aũt nauicula aia gubernat ℔m ꝑtes rõnalem irascibil' aũt ⁊ docupiscibil' ⁊ sens⁹ iteriores ⁊ exteriores sunt i corporalibus organis ⁊ sic dẽnt ꝓ rõnem que non ẽ virtus organica gubnari. de⁹ tñ pncipal' ẽ gubernator. turbat aũt nauis illa corpis ifirmitatibus ⁊ mens iterior demonũ tẽtatõnib⁹ ⁊ de⁹ qui p̃ncipal' est gubernator dormire dr̃ dũ ab eo talia ꝓmittuntur excitatur aũt deuot. p̃cib⁹ ꝑtis rõnal' que ad optima deprecat ⁊ tunc iubente domino turbatio quietat (enauigauerũt ãt ad regiõez gerasenorũ ⁊c̃) ꝓ hominem obsessuz a demone significat populus gentilis longo tẽpore seruiẽs demonibus in ydolis (⁊ vestibus non vtebatur) quia nudatus erat virtutum ornamentis. i. ruperat etiam catenas ⁊ vincula legis naturalis. ꝯ dño iubente ꝑ predicatõnẽ apl'orũ demones sunt ab eis electi ⁊ ad sanã mentẽ sunt reducti ⁊ ẽtutũ vestibus sunt ornati ꝓ hoc aũt qꝑ demones porcos intrauerũt ⁊ i mare demsse

rūt significaꝛ ꝙ demones intrāt detracto
res q̄ tanq̄ pozci pascūtur immūdicijs ali
oꝝ ꝛ gruniūt otra vitā bonozuꝫ ꝓpter qđ
cū demonib⁹ deſtinuñ in infernū (ꝛ factū
est cū rediſſet ieſus ꝛc̄) ꝑ archiſinagoguꝫ
sacerdos curat⁹ ꝛ ꝑ filiā e⁹ vnicā. ſua par/
rochia đſignaꝛ igiꝛ archiſinagogi vnica fi
lia mozit cū ſacerdotiſ parrochia male diſ
ponit ꝟ ꝑ ei⁹ ſanitate ieſū rogat. cū p̄dica/
toꝛē ꝛ đfeſſoꝛē ꝑ ſalute animaꝝ zelantem
in auxiliū ſuū vocat ꝛ tunc e⁹ filia ſanaꝛ ꝛ
ei cib⁹ verbi dei ꝛ cucariſtie ſacramēti mi/
niſtraꝛ (ꝛ mlr q̄dā erat i fluxu ſanguis ꝛc̄)
ꝑ quā ſignificaꝛ ꝑſona peccatrix a longo tē
poꝛe q̄ tñ remediū querit a dño. d. libera
me de ſanguib⁹ ꝛc̄. ꝛ illa ſola dr̄ deuz teti/
giſſe. ſ. ſpiritualiꝛ ꝑ fidē ꝟ mali cum oꝑme
rēt ꝑ tactū coꝛpoꝛalē ꝓpter qđ ei ſingulari
ter dr̄. (filia fides tua te ſaluā fecit ꝛc̄).

Capitulum nonum.

Conuocatis aūt ieſus duodeci apo
ſtol' ꝛc̄) ℔ aūt facit p̄dicatoꝛibus
euāgeliꝫ ſi faciāt qđ in ſe eſt eis dā
do poteſtatē ejiciendi demones ſpūaliꝛ. de
coꝛdib⁹ hoīm ꝛ ſanādi ſāguoꝛes viciorum
(nihil tuleritis in via ꝛc̄) ℔ faciūt qui ſe di/
uine ꝓuidētie omittūt rōnabiliꝛ tñ ne dñz
tēptēt (ꝛ q̄cunq̄ nō receꝑint vos exeūtes
de ciuitate illa excutite puluerē) ꝑ quē ſigni
ficanꝫ leues mot⁹ impaciētie q̄ ſolēt etiā in
viris ꝑfectis esse ℔ ſ̄bito ſurgē qui ſtatim ſūt
excutiēdi ꝑ virtutē paciētie (audiuit aūt he
rodes thetrarcha ꝛc̄) ꝑ iſtū ſignificanꝫ cu
rioſi. q̄ facta mirabilia bonoꝝ videre q̄rūt
ꝛ audire ꝟ nō imitari (Et reuerſi apoſtoli
ꝛc̄) ꝑ hoc oñdit ꝙ p̄dicatoꝛes p⁹ p̄dicatio
nis diſcurſū. redire dēnt ad otēplatōnis ſe
cretū ꝛ opera ſua coꝛā deo diſcutē vt ꝺ bo
nis gratias agāt. ꝛ ꝺ defectib⁹ veniā petāt
(ꝛ loq̄baꝫ eis de regno dei) oñdens ꝙ inē
religioſos nō dēt eē locutio de fabul' ſed de
ſacris ſcꝑturis (ꝛ eos q̄ cura indigebāt ſa
nabat) ꝛ ſic fecit coꝛpoꝛaliꝛ. ſic dēnt p̄dica/
toꝛes ꝛ đfeſſores facē ſpiritualiꝛ ꝛ hoc ē cō
tra illos qui mltū occupanꝫ circa vnā ꝑſo
nā đfilio ſpūali nō multū indigentē ꝛ circa
peccatoꝛes multū indigētes puā aut nullaꝫ
adhibēt curā (ꝛ accedētes. tñ. dixerunt illi
dimitte turbas ꝛc̄) quinq̄ panes. q̄nq̄ li/
bri moyſi. ꝑ duos piſces ꝓphe ꝛ agiogra
pha ꝑ. tñ. cophinos noui teſtamēti doctri/
na ꝑ apl̄os ſcꝑta et p̄dicata deſignanꝫ qui
bus fideles ſpiritualiꝛ nutriūtur (ꝛ interro
gauit illos dicēs quē me dicūt eē turbe ꝛc̄
) hoc aūt queſiuit vt falſas opiniōes a ſuis
diſcipul' remoueret et de ℣itate meli⁹ inſoꝛ
maret ſic doctoꝛ euāgelic⁹ debet erroꝛes đ
ſtruere. vt meli⁹ poſſit aſtruē vēitatē (opoꝛ
tet filiū hois multa pati ꝛc̄) p̄dixit ſuā paſ/
ſionē et cōſequēter induxit ad ipſi⁹ imitatō
nē. d (ſi q̄s vult poſt me venire ꝛc̄) ꝺſimilr
boni p̄lati. inducūt ſ̄bditos ad bonū ꝑ exē
plū ſui (Et factū eſt poſt hec ℣ba ꝛc̄) ꝑ pe/
trū in fide feruētiſſimum ſignificaꝫ fidei ſer
uoꝝ ꝑ iacobū inē ap̄los ꝓmo martirizatuꝫ
conſtātie vigoꝝ et ꝑ iohānem virginē. mū/
dicie decoꝝ illa tria cōſcēdere faciūt cū ℞po
montē otēplatōnis et ibi videē future ſpēm
btificatōis (et moyſē et helyā cū ieſu loquē
tes). i. ocoꝛdiaꝫ legis et ꝓphaꝝ cū euange
lio et audire ℣bū illud mētis auditu (℔ eſt
fili⁹ me⁹ dilect⁹ ꝛc̄) et dicere ꝑ experientiā
dulcedinis diuine (bonū eſt nos ℔ eē magi
ſter obſecro te reſpice in filiū meū ꝛc̄) iſte ñ
plene credebat. iō dictū eſt ei (o generatō iſti
delis ꝛc̄) et ꝑ ei⁹ filiū demoniacū figuratur
pcōꝝ a puericia male nutrit⁹ ꝓpter qđ diſ
ficilioꝝ ē cura ei⁹ iō dr̄ apl̄i non potuerunt
eū curare et cū adducere ad ℞pm. demon
alliſit eū et grauiter afflixit ꝑ qđ ſignificaꝫ
ꝙ qñ peccatoꝝ maxīe diuturn⁹ vult reuerti
ad deū. dyabol⁹ ſibi ſuſcitat graues afflicti
ones as ipm impediendū ꝑ ℔ aūt ꝙ ℞ps icre
pauit demonē affligētem et nō afflictū hōi
nē ſignificaꝫ ꝙ medic⁹ animaꝝ debz foue
re naturā et viciū increpare (intrauit aūt i
eos cogitatō q̄s eoꝝ maioꝝ eēt ꝛc̄) ꝑ pueꝝ
quē ieſ⁹ accipiens ſtatuit iuxta ſe ſignificaꝫ
innocens ſecularis quez ℞ps vocat ad ob/
ſeruātiam vite regularis. et de iſto dicitur
ꝙ licet ſit minoꝝ in mūdo. tamen eſt de ma
ioꝛibus in celo (p̄ceptoꝝ vidimus quēdam
in nomine tuo ejicientem demonia ꝛc̄) per
hāc ejectionem licet aliquando fiat a malꝫ
hominibus vt dicitur Mat℔. vij. ſignificaꝫ
opus bonum de genere nō tamen ꝓhiben
di ſunt hoc facere ꝓuerbio. iij. Noli prohi/
bere eum qui bene facit ſi vales. et ipſe bñ
facit. licet eni opus tale non ſit meritoꝛium
ſine caritate. tñ eſt diſpoſitiū ad emēdatōz

vite(⁊ misit nuncios añ conspectū suū ⁊c
)per Jacobum ⁊ Johānem qui adhuc im
perfecti erant significantur homines imp
fecti querentes nimis dure vindicari ꝫ ma
gister perfectōnis prohibuit hoc fiēi(dixit
ad illum quidam seq̄r te quocūq; ieris ⁊c)
iste non veraciter loquebatur ideo sibi dr̄(
vulpes foueas habent).i.dolosi habēt cau
telas ad quas refugiūt ne in suis malicijs
comprehēdātur(⁊ volucres celi nidos)
i.superbi querunt in altis eleuari(filiꝰ aūt
hominis non habet).i.ille q̄ ꝫz dictamen
ratōnis viuit. talia non q̄rit(dimitte mor
tuos sepelire mortuos suos) Moraliꝫ mor
tui sepeliūt mortuos quādo peccatores in
peccatis suis mutuo celant ⁊ operiunt se/
metipos(nemo mittēs manū ad aratrum
⁊c)beda.si autem secuturus dñm discipu/
lus quia domuz renunciaē velit arguitur
quid fiet illis q̄ nulla vtilitatis gratia sepi
us visitant domos illorum quos in mun
do reliquerunt.

Capitulum .x.

Post hoc designauit dominus ies'
⁊ alios.lxxij. ⁊c) septuagita dsur
gūt ex ductu denarij ꝑ septenariū
ideo significāt impletōnem decalogi cum
septem donis spiritussancti. per binarium
superadditum significatur gemia caritas
dei.s.⁊ ꝓximi que debent esse in p̄dicatori
bus euangelij(⁊ misit illos binos) i signū
mutue caritatis(in omnē ciuitatē ⁊ locuz
quo erat ipse venturus)Prego.predicatio
preuenit . ⁊ sic ad habitaculum mentis
domin⁹ venit(messis quidez multa).i. cre
dentium multitudo(operarij autē pauci)
quia licet multi sint predicatores questua/
rij.tamen querentes tantum animarū sa
lutem sunt pauci ꝓpter quod rogandus ē
dñs vt tales multiplicet atq; mittat(Ego
mitto vos sicut agnos).i.mansuetos etiā
inē crudeles.p̄s.c.xix. Cum his qui ode/
rūt pacē erā pacific⁹ (nolite portare saccu
lum).i.predicare ꝓpter questum (neq; cal
ciamenta).i.exempla vaē mortifera.nam
calciamenta fiunt de pellibus mortuorum
(⁊ neminē ꝑ viā salutaueritis).i.nullū ex
istētē in via p̄ntis vite saluū dixeritis sicut
aliq̄ ꝓpter questum aliqs assecurāt de sua
salute futura cū tamē sit valde dubia(dici
te par huic domui) .i. inducite habitantes
ad pacem inēnā ⁊ fraternā(⁊ ibi fuerit fili
us pacis).i.p̄destinatus ad pacē eternam
veniet super illam par vestr a).i. a vob nū
ciata(sinaūt reuertēt ad vos).i.vos ēitis
p̄uati merito vestro(in ea autē domo ma
nete ⁊c)non mutātes hospiciū ꝓpē lauti⁹
prādium hñdum(in quācūq; ciuitatē in/
traueritis ⁊ non receperit vos exeūtes ⁊c
)oñdentes q̄ ipos q̄rebatis ⁊ nō sua (di
co aūt vobis q̄ sodomis remissi⁹ erit ⁊c)
qr iudei veritatē agnitā de xp̄o nequiēt im
pugnauerūt qđ est species peccati in sp̄m̄
sanctum(ve tibi corozaim ⁊c) in istis dua
bus ciuitatibus fecerat xp̄us sanitates ⁊
miracula multa q̄bus ingrati fuerūt ꝓpter
quod talr increpātur(Ecce dedi vobis po
testatē ⁊c)calcare ꝓpentē est subijcere rōni
sensualitatē que ꝫz augustinū significatur
ꝑ ꝓpētē calcaē scorpiōez est detestari detra
ctorē ⁊ calcare omnē virtutē inimici ē ab
ñcere omnē occasionem mortalis peccati
(in ipsa aūt hora exultauit ⁊c) ꝑ ꝟ q̄ xp̄s
homo exultauit in spū de simpliciū illumi
natōne ⁊ superbor excecatōne significatur
q̄ quilibet xp̄ianus debet gaudere de simi
libus vt xp̄o ofermeē (bti oculi q̄ videt q̄
vos videtis ⁊c)videntes ei xp̄m ꝑ fidē cari
tate formatā .bti sunt i spe etsi p̄seuerēt bti
erūt i re(Et ecce quidā legisp̄t⁹ ⁊c)beda su
ꝑ locū istū dic̄ q̄ ille tēptando q̄siuit de vi
ta eēna si forte xp̄s diceēt aliq̄o otra moysē
⁊ iō xp̄s ꝑ x̄ba moisi rñdēdo ostendit eū ꝑ
ꝟ oñdēs q̄ verisores fidei catholice sūt cō
futādi ab illr qui sciunt ⁊ p̄ñt ꝑ illud qđ te
nēt ideiscusse .s. iudei p̄ scripturas hebreorū
⁊ sarracēi ꝑ legē machometi(hō quidā des
cēdebat a ierusalē ⁊c)ꝑ ierusalē stat⁹ virtu
tis designar ⁊ iō ꝑ hoiez descēdētem ab ie
rusalē in iericho pcōr designar q̄ incidit i
latrones.i.demones spoliātes eū gratuit.
⁊ i naturalib⁹ vulnerātes(sacerdos ⁊ leui
ta ptrāseuntes absq; m'a) sunt eccē mali
mistri . curantes tm̄ de leuatōe pecunie ⁊
nō de sanatōe culpe(samaritan⁹)aūt ē p/
dicator ⁊ ofessor mot⁹ ex caritate alligās
vulnēa sauciati ꝑ sanū ofliū infūdēs oleū
mie ⁊ iustie vinuz(⁊ iponēs illū in iumētū
)qr nō solū mente prebet auxilium .ꝫ etiaz
ꝑut pōt corꝑe qđ est aie iumētū (⁊ ducit

in stabulū).s.ecclesie vbi dat̄ pabulū verbi dei ⁊ sacramēti eucharistie(⁊ altera die ꝓtulit duos denarios ⁊c̄)per quos designatur gratia in p̄senti ⁊ gloria in futuro.dante bono curato faciēte debitum suum erga peccatorē sibi sb̄dituz(⁊ dedit stabulario) i.dandos denūciauit ⁊ quecūz (superogaueris) faciēdo circa sb̄ditum bonuz ad qd̄ non tenetur curatus(reddam tibi).i. reddendum denūcio(Et ip̄e intrauit i q̄ddaz castellū ⁊c̄)ꝑ quod castelluz ⁊ ec̄ ꝑ domū in qua receptus fuit Christus significatur ecclesia de qua dicitur canti.v. Terribilis vt castrorū acies ordinata.⁊ illud Joh̄ .ij Nolite facere domū patris mei domū negociationis .in hac aūt domo sunt tres stat⁹ scilicet actiuorū qui status significatur per martham de qua dicit̄.ꝙ satagebat circa frequēs ministeriū.⁊ contemplatiuoꝝ qui per mariaz de qua dicitur ꝙ sedebat secus pedes dn̄i ⁊ audiebat verbum illi⁹ ⁊ terci⁹ status est militū ad vtrorūqz defensionem ⁊ significatur per lazarum militem.

Capitulum.xi.

Et factū est cum esset in loco q̄daz orans ⁊c̄)sequitur(cum oratis dicite pater sanctificetur nomē tuuz)aug⁹ sanctificet̄ ⁊c̄ .scz.i nobis vt ad nos possit sanctificatō peruenire(adueniat regnum tuum)aug⁹. Tūc eni venit regnū dei quādo sum⁹ eius gratiam consecuti(panē nostruz q̄tidianū da nobis)aug⁹.Accipe quotidie qd̄ quotidie tibi ꝓfit sic viue vt q̄tidie merearis accipe(⁊ dimitte nobis debita nostra ⁊c̄)tyt⁹.hoc aūt necessario additum est ꝑ eo ꝙ nullus sine peccato inuenitur ne impediamur a sacra ꝯmunione ꝓpter humana peccata(⁊ ne nos inducas in temptatōnem)maxim⁹.i.nō permittas voluptuosarū temptatōnū experiēciā pati vl̄ mori(Quis vestrum habz amicum ⁊c̄) ꝑ istum qui media nocte recurrit ad amicuz panibus abundātem.vt reficere poss t amicū famelicum ad ip̄m veniētem. significat̄ doctor vel confessor ad quem aliquis recurrit ꝓ sua conscia serenāda ⁊ frequēter cōtingit ꝙ talis doctor vel ꝯfessor dubius est in casu sibi ꝓposito propter qd̄ debet recurrere ad magis intelligentem vel ad deuz ꝑ oratōnem.q̄ potest omnē supplere defectuz ꝑ excusatōnem que ponit̄ hic(noli m̄ molestus esse ⁊c̄)significat̄ dilatō qua deus nō statim donat qd̄ petit̄ vt e⁹ donū cari⁹ ꝯseruetur qd̄ aūt subditur(etsi nō dabit illi surgens eo ꝙ amicus eius sit ꝓpter improbitatē ⁊c̄)tn̄ h̄ n̄ hz locū in d̄o qui nihil ex tedio ꝫ ex amicicia.tn̄ est h̄ argumētum ꝙ si homo ꝑseuerant̄ petēti dat ex tedio.multo magis deus petēti ꝑseuerant̄ dat ex amicicia iō subdit̄(petite ⁊ dabit̄ vobis ⁊c̄) Et erat iesus eijciens demoniū. ⁊ illud erat mutū).s.effectie tm̄ eo ꝙ obsessuz ab eo fecerat mutū .h̄ aūt fit spūalit̄ qn̄ gratiā habens p̄dicandi vel ecclesiā officiādi. cessat ab istis instigāte dyabolo quasi mutus.sed cū dei gratia visitat̄ eijcit̄ demō ⁊ os eius ad p̄dicādū vel laudādū aperit̄ ꝑ illos āt qui dicebāt(in beelzebub pricipe demōioꝝ ⁊c̄)significant̄ malefici q̄ ꝑuertūt aliorum bona(⁊ alij temptātes signū de celo querebāt)ꝑ istos significant̄ doctores ⁊ studentes nimis curiose scrutātes diuina ꝓpt̄ qd̄ opprimūtur a gl̄a(omne regnū in se diuisū ⁊c̄)ꝑ qd̄ significat̄ ois cōgregatō carens concordia i qua sunt duo sathane quoꝝ q̄libet nitit̄ ꝑtem suaz augmētare vt sic possit alteri p̄ualere(cuz fortis armatus custodit atriū suū ⁊c̄)h̄ litteralit̄ exponit̄ de dyabolo moralit̄ potest expōi de peccatore obstinato q̄ defēdit peccatū suū ꝯtra rep̄hēdētē.sic̄ saul ꝯtra samuelē.i.R̄ . ꝫ aliqn̄ talis cū dei adiutorio vicit̄ qui aufert arma sua i.rōnes q̄bus defendit pcc̄a ⁊ spolia distribuit qn̄ e⁹ act⁹ ⁊ mēbra ad bonū conuertit (Cū immūd⁹ spūs).i.peccati carnal̄ appetit⁹ (exierit ab hoīe)ꝑ v̄tutem pnīe(ambulat ꝑ loca arida ⁊c̄).i.ꝑ corda humane mollicie carētia in q̄b⁹ fornicatōis spūs req̄em nō inuēit ⁊ tūc ad locū predestiatū redit.qn̄ pēitēs patit̄ recidiuū(⁊ tūc fiunt ei⁹ nouissima peiora p̄orib⁹)qꝛ ꝓpt̄ ingratitudinē doni pnīe p̄cedētis.aggrauat̄ pcc̄m(extollēs vocē q̄dā mulier ⁊c̄)ꝑ quā significat̄ quelz ꝑsona btē v̄gini deuota.at ille dixit(q̄nimo ⁊c̄)ꝑ qd̄ significat xp̄s btāz v̄ginē se ꝯcepisse felici⁹ ꝑ fidē ⁊ deuotōez spūal̄r q̄m corꝑal̄r ⁊ h̄ dic̄ aug⁹ libro de sc̄a v̄ginitate(regia austri ⁊c̄) ꝑ quā significat̄ rōnal̄ aīa q̄ si bn̄ regat vires inferiores ꝫz dictamē legis natuē dr̄ regia ꝫ si tn̄ h̄ faci/

at et caritatis feruore tūc dr̄ regia austri
eo q̄ ab austro p̄uēit feruor calor̄is sīgni
ficās feruorē caritatī.⁊ hec regia vēit ad ve
rū salonē iesū xp̄m p̄ deuotōem offerēs ei
au⁊ sapie gēmas x̄tutū ⁊ ornamēta bone
fame istis vtēdo ad honorē dīnū(viri nini
uite ⁊c̄)q̄ int̄pretant̄ germina pulcritudis
iō sīgnificāt iuuenes existētes in statu potis
simo iuuētutis q̄ solēt defacili ad vicia de
clinare ⁊ ad bonā monicōnem defacili pe
nitere p̄pter qō s̄bditur(q̄ fecerūt pniam
ad p̄dicatōnem ione) q̄ colūba iterp̄etat̄
p̄pter qō p̄ eū simpl̄r admonēs sīgnificat̄
er facto igit̄ iuuenū predict⁹ oñdūtur cō
dēnabiles obstiati senes sīgnificati p̄ gene
ratōnē iudeo⁹(Nemo accēdit lucernā ⁊c̄
)ꝑm sensū l̄rālē ꝟ accipit̄ lucerna p̄ itētōe
q̄ est act⁹ volūtatī.p̄suppōsito tñ actu rōis
⁊ iō ad ꝟ q̄ itētio sit recta.req̄rit̄ fidei lum̄
in rōne ⁊ feruor caritatis i volūtate.⁊ sic
lucerna nō absc̄ōdit̄ p̄ falsā simulatōnem
nec restrīgit̄ s̄b modio.i.p̄ carnalē affectō
nē ꝫ in alto pōit̄ p̄ debitā in deū eleuatōez
⁊ sic totū corp⁹.i.ogeries opatōnū lucidū
ē.i.deo gratū(si aūt neq̄ fuerit ⁊c̄) q⁊ si itē
tio fuerit p̄uersa tota ogeries opatōnū ēit
mala(Et cū loq̄ret̄ rogauit illū quidā pha
riseus vt p̄ādoret apud se ⁊c̄) spūale p̄ādiū
ē eucaristia añ c⁹celebratōnē vl̄ sūptōnez
req̄rit̄ baptism⁹ spūal̄ qui ē ofessio p̄ura ⁊
nō exterior mūdicia q̄ est ypocritar̄ p̄p̄ria
(ꝫ ve vob phariseis q̄ decimatis mēta ⁊c̄)per ꝟ
arguūtur illi q̄ de miorib⁹ magnaz vi faci
ūt ⁊ de maiorib⁹ par̄ curāt sīc̄ alīq̄ religio
si pl⁹ pōderāt fractōnē filēcij q̄z iustū gra/
uamē p̄timi(ve vob qui diligitī. p̄mas ca
thedras ⁊c̄)p̄ ꝟ rep̄mit̄ ois inebitus hōris
appetit⁹(ve vobis q̄ estis vt monumēta ⁊c̄
)ꝟ rep̄mit̄ q̄lz scitatī.simlatō falsa(et vob
legisp̄itis ve q⁊ onēatī.⁊c̄)p̄ istos significā
tur p̄lati alīs iponētes magna ⁊ grauia .
pauca faciētes aut nulla(ve vob q̄ edifica
tis monumēta ⁊c̄)ꝑm l̄rālē sensū.hoc facie
bāt vt videnť horrē crudelitatē p̄r̄m suo⁊
ofīl̄r faciūt q̄ vicia x̄bis detestant̄.vt imu
nes ab eis ignorantib⁹ videant̄ (ve vobis
legisp̄itis q̄ tulistis clauē scie)similes sunt
doctores eccl̄e q̄ verbis ⁊ opinionib⁹ extra
neis ⁊ curiosis impediūt itelligētiā x̄itatī.
nccie ad salutem. Capitulum.xij.

Ultis āt turb ⁊c̄)seq̄tur(attēdite
a fermēto phariseo⁊ qō est ypocrib
)eā simpl̄r deuitādo ⁊ s̄bdit̄ rō cū
dr̄(nihil op̄tū ⁊c̄) .q.d.ypocrita⁊ falsitas
mānifestabit̄ ⁊ fil̄r fidei veritas q̄ tp̄oribus
eccl̄e p̄mitie p̄pter multitudinē infideliū do
cebatur occulte(dico āt vob amicis meis
⁊c̄)h̄ de se morale ē p̄pter qō p̄trāseo vsq̄
ibi(Nit aūt illi q̄dam de turba ⁊c̄) p̄ h̄ āt
q̄ xp̄s noluit se itromittere de diuisiōe hē
ditatis int̄ frēs oñdit q̄ p̄dicatores euan
gelij se nō dēnt itromittere ō negocijs secu
larib⁹ terminādis(shois c⁹dā ditis ⁊c̄)per
istū intelligit̄ ois hō congregās ⁊ obseruans
bona tp̄alia vt inde viuat ociose.⁊ iō sequit̄
(⁊ dicā aie mee q̄esce) gulose ac delitiose.
iō s̄bditur(comede bibe epulaē)⁊ freq̄ter
ctigit q̄ tales s̄bito moriūtur ⁊ sic a p̄posi
to defraudant̄ p̄p̄ qō ocludit̄ (sic ē ois q̄
sibi thezaurisat ⁊ nō ē in deū diues)q⁊ sole
x̄tutū dicie portātur de h̄ sclo cū habēte (
nolite cē solliciti ⁊c̄).s.solicitudie superflua .
q⁊ de⁹dat aiam ⁊ corp⁹ q̄ sunt maiora esca
sollicitudine hūana ⁊ fil̄r pascit coruos ⁊
crescē facit lilia ⁊ hec oia dicunt̄ h̄ ad l̄raz
ad tollēdū a p̄dicatorib⁹ euāgelij sollicitu/
dinē superfluā de nc̄arijs quātū ad vitā p̄sē
tē.Moralit̄ aūt x̄gies lilia dici p̄nt q̄ p̄ aug
mētū virtutū mūdo crescūt ⁊ iouūtur gr̄e
vestib⁹ in p̄senti.⁊ gl̄e i futuro)nolite time
re pusill⁹ grex).i. congregatō hūliū q̄b⁹ cele
stis p̄r̄ p̄parauit regnū(Sit lūbi vr̄i p̄cincti
)cingulo castitatī.(⁊ lucerne ardētes i mā
b⁹ vr̄is) p̄ q̄s significant̄ opa bō de genē
⁊ ex caritate facta.alit̄ eēnt extincte(⁊ vos
simles hōib⁹ exspectātib⁹ dñm suū)patī susci
pē ip̄m(vt cū venerit ⁊ pulsauerit) pulsat
dñs hois aim.cū cū inducit ad meli⁹ p̄po
situ cui cōfestī aperit p̄ bonū affectuz ⁊ se
quētē effectū ⁊ tali ꝟo ministrat dñs gra
tiā in p̄nti ⁊ gl̄am in futuro(⁊si venēit in
scda vigilia ⁊c̄)p̄ istas vigilias p̄nt itelligi
ca tpa.s.iuuētutī.senectutī.⁊ etatī. medie in
q̄b⁹ p̄seuerātes i bō bti sūt i spe ⁊ p⁹ea erūt
i re(q̄sputas ē fidel̄ ꝟu⁹ ⁊c̄)iste dici p̄ōt q̄/
lz x̄tuos⁹ in q̄ rō regit viēs iferioēs debito
mō(p̄p̄ qō sup̄ oia bō ostituet̄ i celo q̄ si
dixēit ꝟu⁹).i.hō mal⁹(morā fec̄ dñs me⁹
).p̄mittēdo sibi lōgā vitā ⁊ sic cū securita
te viuit p̄ūse vēit dñs auēns eū ō p̄nti vita

q eū ponēs in gehēna(ille aūt ſuus q̄ cog
nouit volūtatē dñi ſui q̄c)Triſoſt⁹. Maior
ſtatus ſit pene maioris occaſio ſacerdos ei
eadē peccās cū pplo. mlto grauiora paciet
(ignē veni mittere in terrā).i. dei verbū Je.
xr. fact⁹ eſt ſmo dei quaſi ignis exeſtuans
(q q̄o volo niſi vt accēdat) ſcz p ſui diffuſi
onē in cordib⁹ fidelium(baptiſmo hēo ba/
ptizari).ſ. in mēbris meis q̄s deſidero bap
tizari ſpū ſancto q̄ impletū fuit. actu. ñ.(
putatis q pacē veni mittere). q. d. nō q lo/
quiē de pace qua mali ꝺuenīūt ad facilius
agendū puerſē(erunt enī ex ꝟ q̄nq; in vna
domo diuiſi tres in duo q duo i tres).i. cō
tra tres q ecōuerſo. q ꝟ frequenē fiebat in
eccleſia p̄mitia nā ſimł manentes q ꝓpinq̄
diuidebanē in fide q nō credētes credētib⁹
aduerſabanē in trīn q̄p aliq̄ ad mortē peꝛſe
q̄banē(Cū videritis nubē q̄c)ꝟ dicit ꝺtra
illos q̄ ſoliciti ſunt qualitatē futurā aeris.cō
fiderare q de tpe ſue mortis vel futuri iudi
cij nolūt cogitaē(cū aūt vadis cū aduerſa
rio tuo ad p̄ncipē q̄c)aduerſarij⁹ille dici p̄t
ſynderiſ murmurās malo. q ſic aduerſat
peccatori q̄ ſi nō oſētiat ſynderiſi refiliēs a
malo ꝺēnabit p oim iudicē q mittet in ge
hennam.

Capitulum. xiij.

Erāt aūt q̄dā ipō tpe nunciātes
illi de galileis q̄ū ſanguinē miſcu
it pylat⁹ q̄c)p pylatū intelligi p̄t
ꝺyabol⁹ c⁹ ē membꝝ ſicut dicit Gre. omel
x. nō mēbꝝ ꝺyaboli pylatus q ſanguinem
galileoꝝ pcēm ſimplicitū p ſacrificia opera
de genē bona ſignificātur. Igitur ꝺyabol⁹
miſcet ſanguinē ſimplicium in ſuis ſacrifi/
cijs cū eoꝝ opa de genē bona fedat pcēis
adiūctis p turrē cadentē ſup decez q octo
iudeos ſignificata fuit eoꝝ futura deſtru
ctō p romanos(Arborē fici habuit q̄dam
plātatā q̄c)p arborē fici ſignificaē quelz p
ſona i eccl̄ia dei plātata vt fructificet ibi. p
tres annos in q̄b⁹ nō facit fructū ſignifica
tur iuuēt⁹ etas media. q ſenect⁹ ꝓpē qō me
ruit ſuccidi p mortē de vita p̄ſenti p culto
rē aūt angel⁹ cuſtos h⁹ hois ſignificaē qui
rogat vt adhuc vno anno. i. in ſenio viuere
dimittaē vt p e⁹ diligētiā circa talē hoiem
fructificet alr ſuccidaē q in ignē mittaē(et
ecce mulier que habebat ſpm̄ infirmitatis
decē q octo ānis q̄c)p quā ſignificaē pecca
trix p̄ſona q̄ lōgo tpe ꝺyabolo p̄curāte ſic
ad inordiatū amorē terreſtriū incuruata.
q ꝓpter lōgā conſuetudinē aſpicere nō p̄t ſu
pna. ꝟ ieſus eā tangit in ſabbo q̄ñ ꝺfilio p̄/
dicatoris vł ꝺfeſſoris ſalutē animaꝝ deſiō
rātis. q̄ eſcit a pecca to q ſic erigiē ſurſuz p
celeſtiū appetitū. archiſinagog⁹ aūt indig/
nat⁹ de tali curatōe malū curatū ſignificat
murmurātē de p̄dicatore vel ꝺfeſſore ꝓpē
qō mēito arguiē de murmure tali q cura
maior circa hūanā naturam quā circa ai
malia bruta debz adhibēi(Cui ſile eſtiabo
regnū dei ſile eſt grano ſinapis q̄c)licet fer
mētum in ſcptura frequēti⁹ accipiaē in ma
lo tñ ꝟ accipiē in bono q ꝓpter virtutē alte
rādi ſignificat x̄bū euāgelicū qō ad fidem
trāſmutauit magnam p̄tez mūdi. q adhuc
ampli⁹ trāſmutabit. vñ in figura h⁹ in pen
thecoſte q̄ celebrabaē a iudeis ꝓpter bñfici
um legis date q̄ fuit euāgelij figura offere/
bāē duo panes de ſimila fermētata. vt hēē
leuiē. xxiij. ꝟ aūt fermētum poſitū in ſaccis
trib⁹. i. in trib⁹ mūdi p̄tib⁹ a tpe apl̄oꝝ. et
ampli⁹ ponēt. donec fermēteē totū(ſimile ē
grano ſinapis q̄c) qō acceptū hō miſit i oꝛ
tū ſuū q creuit q̄c)granū ſinapis minimū
beatū frāciſcū ſignificat hūillimuz ꝓpē qō
ſuos fres voluit vocare miores. ꝟ aūt gra
nū. hō x̄ps poſuit in oꝛtū ſuū. ſ. eccleſie muli
tātis vbi creuit p vite meritū q p ſue religi
onis augmētū. q volucres req̄eſcūt in ei⁹
ramis q̄ multi magni q potētes adq̄eſcūt
filioꝝ ſuoꝝ ꝺſilijs q doctrinis(Et ibat
p ciuitates q caſtella docēs q̄c)p ꝟ oſten/
dit qualiē p̄dicatoꝛ euangelij ꝺz eē diligēs
in p̄dicatōne verbi diuini(contēdite itra
re q̄c) non enim pōt fieri ſine conatu mag
no. q homo terrenus fiat ciuis in celo (cū
autē intrauēit paēfamilias et clauſēit hoſti
ꝺz q̄c)qō in morte cuiuſlibet claudiē. quia
tempus ſuuz merendi finiē(domine aperi
nobis) p ꝟ vero ſignificatur ipoſſibilitas
intrandi. ꝟ voluntas ſi poſſibile eſſet (ne/
ſcio vos) ſcilicet per approbatōnez(man/
ducauim⁹ coꝛam te)ſcilicet cibuz euchari
ſtie (et bibim⁹)potum ſalutaris ſapiencie(
et i plateis noſtris docuiſti) p p̄dicatoēs
et doctoꝛes eccl̄e et ſ̄bōiē(neſcio vos vñ ſi
tis)nā dōa bona vel alia. non proficiunt ō
fūctis ſine gr̄a(videēitis abꝛahā q̄c)p quē

ſignificatur bonus ꝓlatus eo ꝙ interꝑtat ꝑ mꝛtaꝝ gẽtiũ. ꝑ yſaac q̃ inꝛpretat riſꝰ. ſignificat deo ſuiẽs in leticia deuotõne io cũdus. ꝑ iacob q̃ ſupplãtatoꝛ i nꝛpretatur ſupplãtãs vicia ꝑ virtutẽ deſignat ꝑ ꝓphetas boni doctoꝛes ⁊ ꝓdicatoꝛes itelligũtur ⁊ oẽs iſti in regno dei recipiẽtur (⁊ vẽient ab oriente ꝛc̃) ꝑ quã ſignificat tꝑs iuuẽtutis. ꝑ occidẽtẽ tꝑs ſenectutis. nã aliq̃ veniũt ad ðm ſuiciũ in vtroq; tꝑe ⁊ aliqñ ðtigit ꝙ aliq̃ tarde veniẽtes magl. ꝓficiũt q; primi iõ ſ̃bditur (⁊ ecce ſunt nouiſſimi q̃ erãt primi ⁊ c̃) ℔eda. Mlti ꝓus feruẽtes poſtea torpẽt ⁊ mlti ꝑꝰ tepidi ſ̃bito iardeſcũt (In ipa die acceſſerũt q̃dã phariſeoꝝ. d. illi eri ꝛc̃) ꝟ ſenſũ lr̃ale iſti ꝑ minas volebãt xp̃m expellere de iudea ne predicaꝛ in ea. ꝟ xp̃s oſtendit ſe non timere nec a ꝓdicatõe ceſſare. ꝑ hoc oñdẽs ꝙ ꝓdicatoꝛ euãgeliꝫ ꝑ talib⁹ nunis nõ debet officium ꝓdicatõis omittere ꝑ qõ demones eꝫciũt cũ ꝑ hoc peccatoꝛes penitẽt ⁊ ſanitates ꝑficiuntur cũ penitẽtes ad opa ꝑfectõis anhelãt (ibꝛ ꝟ ibꝛ ꝟ) iſtõ expõet ifra. ca. ix.

Et fcũ ẽ cũ itraſſ ꝛc̃) ſeq̃t (⁊ ecce bõ q̃dã idꝛopic⁹ ꝛc̃) ꝑ idꝛopicus q̃ cũ pl⁹ bibit pl⁹ ſitit ſignificat cupid⁹ ⁊ auar⁹ q̃ cũ pl⁹ adq̃rit ad adquirẽdũ ampli⁹ iardeſcit Juuẽal creſcit amoꝛ numi q̃ntũ pecunia creſcit ⁊ ille ſtat añ ieſũ cũ dũtiꝫ ad deũ ꝑ at⁹ adq̃ſita diſpẽſare ad hõꝛẽ dinũ ⁊ ſic recupat ſanitatẽ qꝛ de cupiditate mutat̃ i libalitatẽ (cũ iuitat⁹ fueris ad nupcias ꝛc̃) oẽs catholici ſũt ad xp̃i ⁊ eccl̃e nupcias iuitati ꝟ illi i ꝑmo loco recũbũt. q̃ i dignitatib⁹ eccleſie ſe igerũt q̃s ecc̃e ſpõſ⁹ xp̃s deiecit ab eccl̃ia triũphãte ⁊ aliqñ ec̃ a militãte. hũiles ðo recũbunt i nouiſſimo loco. vt ſponſus eos exaltet in celo (Cũ facis prãdium ꝛc̃) ꝓdicatoꝛ ðbi dñi facit ouiuiuz ſpũale ꝟ ñ faciat h̃ ꝓpter honoꝛis vl̃ lucri tpalis oſecutõnem nõ habebit a deo mercedem ſi ðo faciat ꝓpter aiarum ſalutez. recipiet cũ iuſtis vitã eternã (hõ quidã fecit cenaz magnã ꝛc̃) hõ xp̃s fecit magnũ ouiuiũ. qñ iſtituit euchariſtie ſacramẽtum (⁊ vocauit mlt̃os) naz oẽs catholici ad hoc generaliẽ ſunt vocati. ꝟ illi vocati ſunt ſpẽal̃r quibus deꝰ dat ſpẽalia dona q̃i er ſpẽali amicicia. vtpote donũ coꝛpal̃ docẽtie vel donũ tpalis abũdantie vl̃ mũdial̃ excellẽtie quibus dẽnt ad bonũ vti vt ſint ad dictũ ouiuium ſpẽal̃r ꝑparati (⁊ miſit ſuum ſuũ ꝛc̃). ſ. ꝓdicatoꝛẽ euãgelicũ (⁊ ceperũt ſe oẽs excuſare) excuſatõ illa eſt idiſpoſitio volũtaria qꝛ coꝛpe docẽtes frequenter ex hoc cadũt i iururiã. diuites in auariciã. excellẽtes in ſuperbiã primi ſignificanẽ per vꝛorem ducẽtes. ſcõi ꝑ iuga boum emẽtes tercñ per villã emptam videtes ⁊ oẽs iſti ad cenam dñicã ſunt iepti (tũc irat⁹ pr̃familias) contra contẽptoꝛes ſue cene dixit ſuo ſuo. i. ꝓdicatoꝛi euãgelico (exi cito i plateas ꝛc̃) ꝑ paupes itelligunẽ vere hũiles q̃ ſunt pauperes ſpũ vt expõit aug⁹. Ẽti paupes ſpũ i. nõ hñtes i ſtantẽ ſpm̃. ꝑ debiles nihil ſibi ꝟtutis attribuẽtes. ꝑ cecos viſum ab illicitis reꝑmẽtes ꝑ claudos defectus ꝓꝛios conſiderantes Oẽs iſti ſunt ad cenã dñicã introducendi (⁊ adhuc locus eſt) ꝟ dicitur eo ꝙ eccleſia plures recipẽ ſemper ẽ parata (Si q̃s venit ad me ⁊ nõ odit pr̃em ſuũ ꝛc̃) Grego. omel. xxxv. Quaſi ꝑ odiuz diligiẽ qui carnal̃r ſapiens dum ꝑua nõ ingerit nõ audiẽ ⁊ odiẽdi ſunt nõ ſolũ domeſtici. ꝟ eẽ aia ꝓꝛia dũ pars ſenſibil̃ nobis igerit ihoneſta (⁊ qui nõ baiulat crucẽ ſuã ꝛc̃) criſoſto⁹. Non vt trabẽ ſup hũeros apponam⁹ ꝟ vt ſp xp̃i mortẽ pre oculꝫ hẽam⁹ (q̃ ꝛ aũt ex vobis volens turrẽ edificaẽ ꝛc̃) turris hec ẽ eccleſia q̃ canticoꝝ. iiij. dicit turris dauitica quã edificãt boni doctoẽs ⁊ ꝓdicatoꝛes. ſumpt⁹ aũt hui⁹ edificatõis ſunt ſcꝑturaꝝ ſãctaꝝ intelligẽtia ⁊ exẽpla rl. vita q̃b⁹ carẽtes ſũt ad ꝟ edificiũ ipotentes (aut q̃s rex itur⁹ omittẽ bellũ ꝛc̃) rex vẽ ẽs otra nos cũ. xx. milib⁹ ẽ dñs nr̃ ieſus xp̃s vẽiẽs ad iudiciũ cũ ãgl̃is ⁊ ptãtib⁹ c⁹ ptãti reſiſtẽ ñ vale⁹ ⁊ iõ dum adhuc ẽ lõge mitta⁹ ad eũ legatõz lacriaꝝ ⁊ opeꝝ bõꝝ vl̃ eũ placare poſſi⁹ (bonũ ẽ ſal). i. diſcretõ q̃ odit opa nr̃a (ſi ãt ſal euanuerit ꝛc̃). i. ſi diſcretõ ab opib⁹ nr̃is bõis ꝺ gr̃ie defuerit ñ erũt deo accepta i c⁹ figura ſal i oi ſacrifitõ ponebatur. Capitulum. xv.

Erãt ãt appropiquãtes ei pblicãi ꝛc̃) ſeq̃t (q̃s ex vob̃ q̃ hz. c. oues) ꝑ hoicz c. oues hñtẽ ſignat ꝑſõẽſ mõſtẽio. c. religioſos hñtẽ i clauſtro qꝺ ꝺbtũ dr̃ eo ꝙ aſpitas vite ſuat̃ ꝑ nũm ec̃ cẽtẽariũ intll̃r q̃z

alī numerꝰ clauſtraliū.nā in nouo ꝙ veteri teſtamēto frequēter pōit determinatꝰ numerus ꝓ indeterminato (etſi ꝓ uideret vnā) ꝓ apoſtaſiaz (nonne dimittit nonagīta nouē i deſerto).i. i obſeruatōne clauſtrali vbi ſunt in tuto (ꝙ vadit ad illā que pēierat) vt ad bonū reducat (ꝙ gaudz) ñ de illiꝰ erroē ꝫ de bona reductōne (q̄z ſuꝑ nonaginta nouē iuſtis) non qz plus diligat illum.ꝫ qz ſpecialem rōnem gaudēdi hēt de reductione eꝰ quā nō habet de nō errātibuſ tñ nō errātes ſꝑ ſunt plus diligēdi cetēris paribꝰ (aut que mulier hñs dracmas decē) ꝓ hāc mulierē pōt intelligi ꝓuiſſa vel abbatiſſa hñs moniales in q̄cūq; nāo rōne predicta (etſi ꝓuideret vnā) intra domū ꝓ infamiaz (nō/ne accēdit lucernā ꝙc̄) qz dēt diligenē inq̄rere veritatē.quātū ad factū ꝙ circūſtantias etſi inuenerit illā monialem innocentem vel veraciē penitentē debz gaudere (cū vicinis ſuis).i.cū monialibꝰ aliis (homo q̄dā habuit duos filios) homo iſte xp̄s eſt.eius aūt filij ſunt oēs xp̄iani ꝓ eiꝰ baptiſmū r̄generāti quoꝝ tñ aliq̄ ſunt iuſti ꝙ aliqui peccatores (ꝙ dixit adoleſcētioz) ꝓ quē ſignificat quilibet peccator qz iuuenis ē morib9 (paꝛda ñ portōnem ſb̄ſtantie ꝙc̄) ꝓ ſb̄ ſignificatur ꝙ peccator recedit a dei patris lege.vt agat ꝓ libito uolūtatis ſue (ꝙ diuiſit illis ſb̄ſtantiā) qz deus dimittit quēlz agere ſz arbitrij libtatē (adoleſcētioz filiꝰ pegre.pr̄eꝰ eſt) ꝓ multiplicationem peccati elōgās ſe a pr̄ia celeſti iō ſubditur (ꝙ ibi diſſipauit ſb̄am ſuaz ꝙc̄) bona gratuita ꝓdēdo ꝙ naturalia peiorādo (ꝙ poſtq̄ oſū maſſz oīa facta eſt fames valida i regione illa) nā in regione peccati fit magnꝰ ōfectꝰ pabuli diuini (ꝙ cepit egere) nā exiſtēs i mōdi peccato fit egens ōni ſpirituali bono (ꝙ adheſit vni ciuiū regionis illiꝰ).i. dyabolo qui ciuis ē in regione vmbre mortis (ꝙ miſit illū in villā ſuā.i.in peccatoꝝ ſocietatē.in qua dñaī ſicut in ꝓꝓria villa (vt paſceret porcos).i. i mūdicie peccata (ꝙ cupiebat implere vētrē de cibo porcoꝝ) qui ē carnalitas (ꝙ nemo illi dabat) qz nullꝰ vtēs rōne decedit carnaliē viuere (in ſe aūt reuerſꝰ).i.ad ꝓꝓriā cōſcientiā ꝓ rōis dictamē a qua receſſerat ſequēdo ſenſualitatē (dixit quāti mercenarij).i.deo ſeruientes (abundant panibꝰ) verbi diuini ꝙ euchariſtie ſacramēti (ego aūt ꝫ fame perco) ꝑuadꝰ oī bono (ſurgā) de luto cl̄pe (ꝙ ibo ad pr̄em) ꝓ conatū ꝓpandi bñ (ꝙ dicā ei pr̄ peccaui ꝙc̄) recognoſcēdo culpam ꝙ petēdo veniā (cū aūt adhuc lōge eſſet).i.attritꝰ.ꝙ nō ꝓfecte otritus ad qd̄ re q̄riē gr̄a dei p̄ueniēs iō ſb̄ditur (vidit illuz pr̄ ipſiꝰ) oculo clemētie (et accurrēs cecidit ſuꝑ collū eꝰ et oſculatꝰ eſt eū) in ſignū recōciliatōnis ꝓfecte (et dixit ad ſeruos ſuos).i. eccleſie miſtros q̄bꝰ xp̄s p̄cepit benigne recipe penitētes et ofitētes (cito ꝓferte ſtolā ꝑmā ꝙc̄) adminiſtrādo ſibi eccleſie ſacramēta vt ſicut ꝑ ſpaī adornetur (et adducite vitulū ſaginatū).i.euchariſtie ſacramentū xp̄z otinēs i mmolatū (et epulemur ꝙc̄) q̄a peccatoz ꝛe penitēs de peccatis.ad menſā xp̄i recipit cū aliis xp̄ianis (erat aūt filiꝰ eꝰ ſenioz in agro ꝙc̄) ꝓ quē ſignificat xp̄ianus ꝓſeuerās i iuſticia remiſſe tñ opādo.et taī aliqñ miratꝰ ꝙ deꝰ magis reſpic̄ peccatorē querſū dādo ei virtutē fortiꝰ opandi ſic̄ dedit ſc̄o bōifatō martiri et taī admiratō ignatō dici ꝓt large loquēdo qz ꝑabola q̄ē q̄dā ſiī̄tudo.nō ſꝑ currit oī mō.pr̄ āt amouet hāc admiratōz ſeu ignatōz qñ deꝰ ꝓ ſe vī ꝓ aliū oñt iuſto ꝙ q̄ q̄do opaī iuſte fit lz hōibꝰ aliqñ aliē videaī. ¶ Caplm.xvi.

Dicebat aūt et ad diſcipl̄os ſuos hō q̄dā ꝙc̄) ꝑabolā iſtam litteraliter expoſui de mala diſpēſatōne bonorū fortune.nūc aūt eā exponaz de mala diſpēſatōne bonoz̄ nature que ſunt claritas intelligentie capacitas memorie viuacitas ſenſuum exterioz̄ et integritas et ſanitas membroz̄ quibꝰ homo poteſt bene et maliē vti et malus vīꝰ eſt diſpenſatō mala.et tāto peior altera quanto bona naturalia bonis fortune ſunt potiora propē quod a dño iuſte repbenditur.d.(q̄d ꝫ auoio de te ꝙc̄) hec aūt dominꝰ ei dic̄ quādo terroē mortis imittit (ait aūt villicꝰ intra ſe quid faciam ꝙc̄) ꝫ aūt dicit quādo nō ſolum mortē timet corpalem ꝫ eē eternā (ſcio q̄d faciaz ꝙc̄).i.ꝓ alios bonos ꝓcurabo ñ ſalutez (vocatis itaq; ſingulis debitoribꝰ dñi ſui ꝙc̄) oēs aūt quātuncūq; iuſti ſunt debitoēſ dei homo vero dotatus predictis naturalibꝰ bonis de curſu cōi abūdans ē in fortūe diuiciis quaꝝ tñ nō eſt dñs.ꝫ diſpēſatoz iō

qñ de illis dat paupibus donat de bonis dñi sui q p eoz merita adq̃rit salm sibi ió ocluditur (q laudauit dñs villicuz iniq̃tatis ꝛc) dr aũt villicus iniq̃tatis ꝓpter diſpẽ ſatõnem bonoꝝ nature ꝫ laudaꝫ a dño qz prudẽter diſpẽſauit bona fortũe ꝓpter qõ i ducit alios ad ſimule .d. (facite vobis amicos de mãmona iniq̃tatis) .i. de tpalibus diuiciis q̃ ſic nominanꝫ nõ qz ſint male ꝫz ſe .ꝫ qz frequẽter ſunt occaſio mali .i. thi. vi. Qui volũt diuites fieri incidũt i tẽtatõnem q in laq̃um dyaboli q deſideria multa inutilia q nociua q̃ mergũt hoiem i interitũ q ꝑditõnem (audiebãt aũt hec oia phariſei ꝛc) auarꝰ eni liberalẽ dicit ꝓdigũ vt hẽtur .iiij. ethicoꝝ. q p oſequẽs dicit eũ deridẽ dũ tanq̃ ſtultũ ſic̃ phariſei qui erãt auari deridebãt xp̃m eo q laudabat diſpẽſationẽ bonoꝝ tpaliũ (ois qui dimittit vxorẽ ꝛc) vxor nullo mõ dimittẽda ẽ ſapia. ſapvij. Et q̃ſtui ſpõſã ꝫ eaz aſſumẽ q ꝛc) hõ q dã erat diues ꝛc) ꝫ expoſui lr̃aliꝫ de diciis fortũe qz ꝑm doctores catholicos nõ ponitur hic ꝑabola ꝫ narraꝫ res geſta nũc aũt exponi põt de diciis nature ꝓdictis q qz talis dnumꝫ eſt diues cc̃ i tpalibꝰ q ſuꝑbus ió ſubdiꝫ (q̃ iouebaꝫ purpura q byſſo) ecce põpa veſtiũ (q epulabaꝫ q̃tidie ſplẽdide) ꝑ exceſſũ victualiũ (q erat q̃dam mẽdicꝰ) ꝑ quẽ ſignificaꝫ hõ ſimpler q ignarꝰ idigẽs oſilio eiꝰ (vlceribꝰ plenꝰ) .i. penitẽs de ſuis facinoribꝰ qõ ſignificaꝫ ꝑ vlẽa in quibus putredo erũpit ad exteriora (cupiens ſaturari de micis) .i. de oſiliꝭ ſui verbis q̃ ꝓcedũt ex ſcia ſic̃ mice de menſa (q nemo illi dabat) qz taꝫ contemnit pauperes q eoꝝ alloqui dedignatur (ꝫ q canes veniebãt q lingebãt vlcera eiꝰ) ꝑ canes lupos a gregibꝰ arcẽtes ſignificanꝫ p̃dicatores q oſeſſores q̃ debẽt tales dulciꝫ conſolari (factũ eſt aũt vt moreꝛeꝫ mẽdicꝰ ꝛc) qz frequẽter otigit q ſimplices q ignari ſaluãtur q hoies aſtuti q lr̃ati damnanꝫ. vñ augꝰ de paulo ſimplice dixit ſimplices q illr̃ati rapiũt celũ q nos cum lr̃is noſtris trahimur ad infernum (paꝫ abrahã miſerere mei ꝛc) ꝑ ꝫ ſignificatur q damnati vellent ſi fieri poſſet a beatis adiuuari. ꝫ hoc impeditur per dei ſententiam q̃ dicitur hoc magnuz chaos impoſſibile pertranſire.

Capitulum .xvñ.

Et ad diſcipulos ſuos ait impoſſibile ẽ vt nõ veniãt ſcãdala) .i. difficile ẽ ſic ei vno mõ dr impoſſibile vt hẽtur .v. methafiſice (ve aũt hõi illi ꝑ quẽ veniũt ꝛc) criſoſtoꝰ p ſcandalizãtis ãt penam. bruum ſaluantis addiſce niſi ei vnius anime ſalus eſſet ſibi nimium cure. nõ comminaretur ſcandalizantibus tantam penam (ſi peccauerit fr̃ tuus increpa illum) caritatiue monẽdo (etſi penitẽtiam egerit dimitte illi) ſcz toties quoties q̃ ꝑ ſeptieſ ſignaꝫ eo q ꝑ ſeptenariũ vniũſitas figuratur (Si aũt habueritis fidem ſicut granũ ſinapis) ꝓparat aũt grano ſynapis ipſã fidem eo q granum ſinapis tante virtutis eſt q creſcit in arboꝛẽ q ſic ꝟtus fidei caritate formate ẽ magna in operatõe. ió ſequitur (dicetiſ huic arbori moro ꝛc) cuiꝰ fructus liquoꝛez ſanguini ſimilem emittit. vñ dr ꝑmo machabeoꝝ. vi. Oſtẽderũt elephantis ſanguinem vue q mori q ió arbor moꝛiꝰ crucem ſignificat cuiꝰ fructꝰ dr ipe xp̃s in ea ſuo ſãguine rubricatus hanc autem arboꝛem tranſtulerunt apoſtoli ꝺ terra iudee q plãtauerunt in mari .i. in latitudine gentium q̃ poteſt dici mare eo q ẽ aquaꝝ ꝯgregatõ q apo. xvij. dr. Atque multe populi multi quando fidem xp̃i crucifixi prediçauerunt gentibus dimiſſis iudeis quibus paulus q barnabas conſtanꝫ dixerunt. act. xiij. vobis oꝑtebat ꝑmum loq̃ ꝟbum dei. ꝫ qm̃ repellitis illud q ioignos vos iudicatis eterne vite. ecce cõuertimur ad gẽtes ſic eni precepit nobis deꝰ (q̃s aũt veſtrum habens ſeruum arantem ꝛc) ſeruus reuertens de laboꝛe ſignificat predicatoꝛẽ vl̃ doctoꝛẽ reuertentem poſt laborem ad domũ ꝓprie oſcie cui ſtati dicit xp̃us (trãſi q recumbe) vocando de preſẽti vita ad requiez patrie ſed adhuc requirit ab eo aliud opus bonum in quo dominus delectatur q cum hoc fecerit reputet ſe parum aut nihil feciſſe ꝑ dño reſpectu mercedis quã exꝑctat ab eo ſic dicebat btũs frãciſcꝰ cẽ poſt mltos laboꝛes magnos fr̃es iciam⁹ fruire dño quia vſq nunc paꝛ ꝓfecim⁹ (Occurrerũt ei decez viri leproſi) denariꝰ numerꝰ vniũſitatẽ ſignificat eo q eſt ꝓfectꝰ. numẽi nãq ſeꝑtes vſq ad centuz

ſunt ipſius

sunt ipsius et partiũ eiꝰ replicatõnes. nam xi. sunt decẽ et vnꝰ et sic vsqꝫ ad .xx. q̃ sunt bis decẽ. xxx. ter decẽ sic consequẽter igit̃ ꝑ decẽ leprosos occurrẽtes xp̃o. significatur vniuersitas peccatorũ penitẽtiũ ⁊ ꝯfitẽtiuꝫ q̃s vt vidit ꝑ effectũ remissionis peccatoꝝ dixit (ite ostẽdite vos sacerdotibus) qꝛ licet peccata remittantur in cõtritione tñ tenetur homo ea cõfiteri (vnus aũt vt vidit q̃a mũdatus ẽ ⁊c̃) hoc aũt dr̃ ad significãduꝫ ꝙ pauci sunt respectiẽ q̃ grati sunt de bñficijs largitatis dine (⁊ hic erat samaritanꝰ) q̃ custos interp̃tatur. nã illi sũt grati deo qui se custodiũt a peccati recidiuo (nõ vẽit regnum dei cũ obs̃uatõne) Moralr̃ regnũ dei gr̃a que ẽ arra glorie põt dici. ip̃a v̄o ñ venit cũ obs̃uatõne quia nescit homo vtꝝ amore vel odio dignus sit ecclastes. ix. ido sb̃ditur (ecce eni regnum dei intra vos est) qꝛ donũ gratie ẽ in mente (veniẽt dies qñ desideretis videre vnũ diẽ filij hois). i. gloriã eiꝰ que vna dies dr̃. eo ꝙ ꝑ noctem nõ intr̃ũpit̃ (⁊ nõ videbitis) tũc ad libitũ vr̃m (⁊ dicẽt vobis ⁊c̃). i. successoribus vestris antixp̃i tempore futuris (naꝫ sic̃ fulgur coruscãs ⁊c̃). i. aduẽtus xp̃i ad iudicium erit ita patẽs ꝙ nullꝰ habebit dubiũ põt etiaꝫ h̃ exponi de aduentu xp̃i in morte hois. q̃ frequent̃ ita repẽtinꝰ est sicut ictus fulguris (⁊ sic̃ factũ est in diebus noe ⁊c̃) in quibꝰ nõ timebãt homines diluuiũ nec in diebꝰ loth incẽdium. sic frequẽter venit mors qñ nullum timet̃ periculũ (in illa die qui fuerit in tecto ⁊c̃). i. tp̃e mortis non cogitet aliq̃d de aliqua re saluanda nisi de anima sua (in illa nocte). s. mortis (erũt duo in lecto ⁊c̃) in qualꝫ eni associatõne frequent̃ contigit ꝙ vnus moritur ⁊ alter viuit (vbicunqꝫ fuerit corpꝰ illic ꝯgregabunt̃ et aquile). i. licꝫ oẽs moriant̃. tñ soli iusti xp̃o aggregãtur.

Capitulum. xviij.

Dicebat aũt ⁊ ꝑabolam. s. de perseuerãtia in or̃one ⁊ de eius exauditõne exẽplo ꝑuersi iudicis viduaꝫ iportune petẽtem exaudientis ex q̃ cõcluditur ꝙ multo fortius deus q̃ est iustꝰ exaudiet p̃ces sanctorũ suorum ad se clamãtiũ. aduertendũ tamen ꝙ sancti viuẽtes in terra nõ petunt a deo de aduersarijs vindictã ꝑ gehenne penam. ꝫ ꝙ desinant eẽ mali sic̃ dicitur. ꝓuerb. xij. v̄te impios ⁊ nõ erunt. s. mali vel ꝙ desinant eẽ potẽtes iustos ꝑsequi (dixit aũt ad quosdam qui in se confidebãt tanq̃ꝫ iusti ⁊c̃) Mistice ꝑ phariseum iudaicꝰ ꝓplus significat̃ q̃ ex benefitõ legis ⁊ ꝓph̃arum suscepto de sua sanctitate p̃sumens gentiles asp̃nabatur per publicanũ v̄o ꝓplus gentilis qui peccata sua p̃dicantibus aplis humiliter confitebat̃ ꝓpter qd̃ iustificatꝰ est ꝑ fidei xp̃i receptõneꝫ ⁊ iudaicus est damnatus ꝑ suam obstinatõnem. Moraliter aũt ꝑ phariseum significatur iustus instinctu diaboli su ꝑbiens ⁊ ꝑ publicanũ peccator instinctu spũssancti hũiliter se emendans (Afferebãt aũt ad illũ infantes ⁊c̃) sequitur (taliũ est enim regnum celoꝝ) beda. signant̃ dixit taliũ. ⁊ nõ illorum. vt ostendẽt nõ etatẽ regnare ꝫ mores. ⁊ his q̃ similem haberẽt innocẽtiã ⁊ simplicitatem p̃mia repromitti (mgr̃ bone q̃d faciẽdo vitam eternã possidebo) exponat̃ vt sup̃ math̃i. xix. ⁊ mar. x. assumpsit aũt iesus duod̃cim discipulos ⁊c̃) sequitur (⁊ nihil horuꝫ intellexerũt) ꝑ hoc significat̃. ꝙ homines carnales aspera nolunt audire. ꝫ ad delcãbilia sunt intenti (factũ est aũt cum appropinquaret iesus iericho cecus quidaꝫ sedebat ⁊c̃) exponat̃ vt sup̃. Mat. xx. et Mar. x.

Capitulum. xix.

Et ingressus iesus ꝑambulabat iericho ⁊ ecce vir nomine zacheus ⁊c̃) ꝑ diuitẽ istuꝫ querentem vidẽ iesum. sed impediebat̃ per turbaꝫ ⁊ stature sue ꝑuitatem. significat̃ quilibet diues qui de salute sua solicitat̃. ꝫ per turbatõnem fãtasmatũ circa negocia temporalia ⁊ imꝑfectõem propriam impeditur. propter que ascendere dẽt in arborẽ. i. ad xp̃m ꝑ orationẽ que s̃ꝫ damasce. est ascẽsus mẽtis in deum. ⁊ sic iesũ videre meret̃ ⁊ partem bonorũ suoꝝ pauperibꝰ dare. etsi quẽ defraudauit fidelit̃ restituere. ꝑ phariseos aũt murmurãtes. significant̃ maledici bonoꝝ opa depuantes (Hõ quidam nobilis) h̃ est xp̃s s̃m deitatem dei patris ⁊ s̃m humanitateꝫ dauid regis (filius abijt in regioneꝫ longiquam) ascendens in celum empireuꝫ (accipere sibi regnum) super ordines angeloruꝫ ⁊ reuerti ad genẽale iudiciũ ⁊ ec̃ ad ꝑticulaẽ qd̃ ẽ i cꝰlꝫ hois morte (⁊ võtl. s̃uis suis

Respiciēs aūt ieſus vidit eos q̄ mittebāt muncra ſua i gazophilatiuz ꝛc̄) exponať vt ſup̄.mar.xij.(q̄ buſoā dicētib⁹ de tēplo ꝛc̄) exponať ſicut ſupa mat.xxiiij.q mar.xij (interrogauerūt aūt illū) exponať ſic̄ mat.xxiiij.q mar.xij (ꝫ añ hec oia) exponať ſic̄ ſup̄ mat.xxiiij.q mar.xij.(ponite ergo i cozdib⁹ vr̄is) exponať ſicut mat.x.q mar.xij.(cuz aūt videritis ab exercitu circundari ieruſalē) exponať ſic̄ ſup̄.xix.(tūc qui i iudea ſūt fugiant ꝛc̄) exponať ſic̄ ſup̄ mat.xxiiij.q mar.xij.vſq̄ ibi(oze gladij).ſ.dine ſnie p̄ ſua i crudelitate(q i captiuitatē ducent) nō ſolū tp̄alē ſ̄b p̄cipib⁹ terrenis.ꝫ ec̄ ec̄nā ſub ſpiritib⁹ maligniſ(q ieruſalē a gētibus calcabit).i.eccl̄a quātū ad pp̄m omnez qui multū dep̄mit a p̄cipib⁹ q prelatis(donec ipleant tpa nationū).i. vſq̄ ad tēpus a dño p̄finitū(q erunt ſigna i ſole ꝛc̄) exponať ſic̄ ſup̄ mat.xxiiij.q mar.xij.vſq̄ ibi(attēdite aūt vobiſ ne forte grauent cozda vr̄a in crapula q ebrietate) crapula ꝟo ſpiritual' eſt igurgitatio doctrie puerſe q ebrietas ſpūal' eſt dina curioſe ſcrutari vltra debitā meſurā q tal' inueſtigās oppzimit a gl'a ſic̄ bibēs vinū vltra debitā menſurā oppmit ab eo(Erat aūt dieb⁹ docēs in tēplo ꝛc̄) in ꝟ dedit exēplū doctozib⁹ q p̄dicatozi b⁹ euāgel'ij vt dieb⁹ doceant q noctib⁹ ſint i or̄oe ꝺi vt ibi ꝺ hauriāt qꝺ auditozib⁹ effū dāt i māe ſeq̄ti iō ſ̄bdit(q ois pp̄l's māicabat).i.i mane feſtiabat ad ei⁹ doctrinā vēire taliū ei doctrīa ē a pp̄lo ꝺ̄ſideata.ca.zz

Appropiquabat aūt dies feſt⁹ azioruz ꝛc̄) exponať ſicut ſup̄.mat.xxiiij.q mar.xiiij.(itrauit aūt ſathanas in iudā ꝛc̄) iā aūt intrauerat ip̄m cuz eēt fur q loculos hēbat vt dr̄ Joh.xij. ſed tūc itrauit ad ip̄m āpli⁹ poſſidēdū exq̄ ptz q̄ oi mōli pcco diabol⁹ itrat hoiz vt ip̄m ꝺ nouo poſſideat vel āpli⁹ qz añ(q abīt et locut⁹ ē cū p̄cipib⁹ ſacꝺotū ꝛc̄) expōať ſic̄ ſ.mat.xxvi.q mar.xiv.(q ait illē deſiꝺio deſiꝺeaui ꝟ paſca māducaē vobcū ꝛc̄) ꝟ ē eu chariſtie ſacr̄m qꝺ nos p̄ fidē ſpūal'r manduca⁹ q ip̄e māducat nobcū incozpando nos ſibi p̄ iſtꝺ ſacr̄m qꝺ alloq̄s aug⁹ dicib⁹ es grādiū ñ mutabis i me ꝫ tu me mutab in te Ecc̄a mozal'r ſūt exp̄ōita mat.zꝺ q mar.xiv.(fc̄a ē dtētō int̄ eos q̄s eoz videt

cē maioz

.i.xp̄ianis(dedit illis decē mnas) p̄ q̄s intelligit vniuerſitas donoz dei ꝓpter perfectōnē denarij(ciues aūt ei⁹ oderāt eū).i. mali xp̄iani q̄ dicuntur ciues abſolute eo q̄p ſunt in numero maiozi.mat.xx.mlti ſūt ſ.vocati pauci ꝟo electi (q miſerūt legatōnē poſt illū dicētes nolum⁹ hūc regnare ſup nos ꝛc̄) hec aūt legatio ē maloz operuz mltiplicatio p̄ quaz dicunt facto mali xp̄iani.nolle ſe xp̄o ſubijci(q factū eſt vt redi ret) p̄ticulariter i cuiuſlibz hois morte vel gener al'r in mūdi fine q operātes bñ ꝺ̄ donis ſuis remunerat ꝫ torpētes a bois opēibus dānat vario tñ mō ꝺm quātitatē mēriti vel delicti(verūtamē inimicos meos ꝛc̄) ſequitur(adducite huc q interficite) p̄mo morte tp̄ali q poſtea eternali(q his dictis p̄cedebat aſcēdēs ieroſolimā ꝛc̄) exponať vt ſup̄.mat.xxi.q mar.xi(Et cū appropinquauit videns ciuitatē fleuit ꝛc̄) ꝺm ſenſuz allegoricum ciuitas hec ē ecc̄a que tpe antixp̄i ſic angustiabit q p̄ſterneť q̄p pauci audebūt ſe xp̄ianos ofiteri(eo q̄p nō ognoueris tp̄s viſitatōnis tue) xp̄s eni eccleſiā viſitat q̄ncunq̄ xp̄ianos ad bonū excitat ꝫ eccleſia p̄ maiozi p̄te non ognoſcit ꝟ cū effectu ꝓpter quod antixp̄i p̄ſecutio ſuper eam veniet ad purgatōnem electoruū q dānatoz reproboruū Secꝺm vero ſenſū mozalez iſta ciuitas ē aia peccatozis que vallat i morte q angustiat a ſpiritib⁹ malignis (q eius filij p̄ſternuntur).i.cogitatōes ciuſ quibus p̄mittebat ſibi lōgā vitam honoēſ diuicias q hmōi fruſtrantur(eo q̄p nō cognouit tp̄s viſitatōis ſue) cū dñs eā inuitaret ad emēdatōnē vite(q ingreſſus i tēplū cepit ej̄cere vēdentes ꝛc̄) exponať vt ſupza mat.xxi.q mar.xi.

Capitulum .xx.

Et factū eſt in vna dierū ꝛc̄) expo natur vt ſupza mat.xxi.q mar.xi (cepit autem dicere) ſequitur(hō quidam plantauit vineam) exponať vt ſupza mat.xxi.q mar.xij.vſq̄ ibi(acceſſerūt aūt ad eum ꝛc̄) exponatur ſicut ſupza mat xxij.q mar.xij.vſq̄ ibi(audiente omni populo ꝛc̄) exponatur ſicut mathei, xxiij. q marci.xij.

Capitulum .xxi.

esse maior ꝛc̄) similis contentō frequenter
fit in ecclesia ꝓ dignitatib⁹ obtinendis. et
nō solum inter seculares. ꝫ etiaz inter regu
lares diuicias habētes sicut canes conten
dunt ad obtinēdum os carnib⁹ ꝛ medull'
repletum. ꝓpter quod viliores canib⁹ vidē
tur religiosi mendicantes q̄ ꝓ officijs presi
dendi cōtendūt cum nihil annexum habe/
ant nisi miseriam ꝛ laborem. ꝓpter qđ ad
repellendaz talem ambitōnem subdit sal/
uator (ꝫ qui maior est in vobis ꝛc̄ vos aūt
estis qui permansistis mecū ꝛc̄) ꝑmanen
tibus enī firmit' in tribulatōnibus cuz ip̄o
disponit fruitōnem beatā in celesti regno (
Ait aūt dominus symoni ecce sathanas ex
petiuit vos ꝛc̄) ꝑ hoc patet ꝙ dyabol⁹ fi/
deles temptare nō potest nisi ex dei licentia
sicut de sancto iob dicitur. iob p̄mo (vt cri
braret sicut triticum) ex hoc habet' ꝙ dya
bolus homines sanctos magis satagit cō/
cutere temptatōnib⁹ q̄z alios. vnde refert
Grego. iiij. dyal' qđ ille dyabol⁹ qui ꝑ ma/
gnuz tempus andreā episcopum temptan
do de quadā muliere ip̄um ad hoc induxe
rat ꝙ illi⁹ mulieris tergū blandiēdo manu
ꝑcusserat. plus fuit a suo principe ꝯmenda
tus q̄z illi qui ꝓcurauerāt homicidia ꝛ a/
lia mlta mala (Ego aūt rogaui ꝓ te vt nō
deficiat fides tua) crisostom⁹. nō aūt dixit
rogaui vt nō neges ꝫ vt fidem nō deseras
nā etsi paululum agitandus sis habes ta/
men reconditū semē fidei (ꝛ tu aliquando
conuersus cōfirma fratres tuos) nam illi
qui cōsecuti sunt a deo donū misericordie.
debēt quantū possunt in bono ceteros ro/
borare (q̄ dixit ei dn̄e tecum paratus sum
ꝛc̄) exponit' vt sup̄. Math. xxvi. ꝛ Mar. xiiij
(ꝛ dixit eis qn̄ misi vos sine sacl'o ꝛc̄) quā/
do missi fuerūt apl'i ad predicandū sine ꝓui
sione aliqua necessarioruz. fuit diuinit⁹ eis
laute ꝓuisum. quia nihil eis defuit vt dicit'
in textu quādo vero relaxatuz fuit illis sibi
ꝓuidere de necessarijs in via passi fuerūt
penurias multas vt patet in actibus apl'o
rum ꝛ in legendis eorū h̄ aūt fuit ad dan/
dum fiduciam pauperib⁹ predicatoribus
exequēdi cōstanter officiū predicandi (ven
dat tunicam suā ꝛ emat gladiū) gladi⁹ spi
rit⁹ ē dei verbū in sacra scp̄tura contentuz
ꝓ quo emēdo in sacre scp̄ture studio vēdē
da est tunica. i. exteriora bona sunt exponē
da hec est illa margarita ꝓ cuius ēptione
oīa sunt vēdenda. vt dicit' Math. xiij. ꝛ sap̄
viij. dicit' ¶ Omne auꝝ in cōpatione illi⁹ a
rena est exigua. ꝛ tanq̄z lutuz estimabitur
argentū in cōpatione illius sacra v̄o scrip
tura ꝯtinetur in duob⁹ testamētis iō subdi
tur (ecce duo gladij hic) ꝛ qm̄ sufficiūt ad
omnē falsitatē fidei contrariā destruēdam
sequit' (satis est) Et ingress⁹ ibat ꝛc̄) .s. ad
locū vbi sciebat traditorē venturum. ꝛ ob
tulit p̄mo spm̄ per feruorē orōnis iō subdit'
(ꝛ factus est sudor eius sicut gutte sanguis
decurrētis in terram) ex feruore orandi. et
ex apprehēsione īminentis tormēti (ꝛ cum
surrexisset ab oratōne ꝛc̄) exponatur sicut
Mat. xxvi. ꝛ Mar. xiiij. vsq̄z ibi (ꝛ cū tetigis
set auriculaz ei⁹ sanauit eū) sicut p̄cisio au
ricule ꝟui pontificis significauit inobediē/
tiam iudaici ꝑpl'i ad xp̄m. sic eius sanatio
significat eius obediētiā circa finē mundi.
qꝛ tūc tanget xp̄s sua clemētia corda iude
orū (ꝯprehēdētes aūt eū ꝛc̄) exponat' sicut
Math. xxvi. ꝛ Mar. xiiij. vsq̄z ibi (ꝛ vt fact⁹
est dies ꝛc̄) exponatur sicut Math. xxvij. ꝛ
Mar. xiiij (ꝛ ait illis si vob̄ dixero nō crede
tis mihi ꝛc̄) homines enī in mal' obstinati.
veritatem dicētib⁹ nō credūt nec īterroga
ti de veritate respōdent nec ad bonā ꝑsua/
sionem. a sua nequicia cessant ꝛ tales erāt
isti Residuū hui⁹ capl'i exponatur sic̄ mat.
xxvi. ꝛ mar. xiiij.

Capitulum. xxiij.

Et surgēs multitudo eoꝝ ꝛc̄) seq̄
tur) hūc inuēim⁹ sb̄uertentē gētē
nr̄am ꝛc̄) ista cōtra xp̄m ꝓposita
erāt simpl'r falsa ꝓpter qđ pylat⁹ respōdit
(nihil inuenio cause in h̄ hoīe) ꝫ hic est mo
d⁹ iniq̄ꝝ ꝙ ꝑ mēdacia q̄rūt ꝯdēpnatōnē
iustoꝝ ex h̄ etiā patet ꝙ aliqn̄ iustius agit'
in curia laicali q̄z clericali. principes enī sa
cerdotū xp̄m ꝯdēnauerāt tanq̄z mortis re
um quē pylat⁹ ꝓnūciat īnocētē ꝛ iustuz et
sic hodie fit in plurib⁹ locis ꝙ hōicide noto
rij q̄ ꝑ secularē iudicē suspēderent' ꝑ eccle/
siasticū iudicē ī magnū ꝑpl'i scādalū liban
tur (at illi īualescebāt ꝛc̄) sic faciūt maligni
q̄rētes obtinere ꝑ clamorē qđ nō pn̄t ꝑ rō
nē (hēodes aūt viso iesu gauis⁹ ē ꝛc̄) ꝑ h̄ āt
ꝙ xp̄s corā hēode īcestuoso ꝛ hōicida no/

luit miraculū facere nec ſuis iterrogatōni
bꝰrñdere ſignificauit ꝙ tales digni nō ſūt
opa videre dina nec eiꝰ habere reſponſa (
ſpreuit aūt illū herodes ꝛc̄) ſic hodie ſecta
tores xp̄i a malꝫ hoibus ſpernunt̄ ꝛ ab eis
fatui reputant̄(ꝛ facti ſūt amici herodes
ꝛ pylatꝰ ꝛc̄)ꝫ fuit ſignuz ꝙ iudeoꝝ princi
pes ꝛ romanoꝝ conuenirēt i ꝓſecutione
xp̄ianoruz.Cetera exponant̄ ſic̄ mat xxvij
ꝛ mar.xv.vſqꝫ ibi(filie ieruſalez nolite fle
re ſup me ꝫ ſup vos) ꝫm ſenſū lr̄alez flet
ad quā indurit xp̄s mulieres fuit ꝓp̄ miſe
riā ꝓ romanos ſup iudeos venturā ꝛ illa
miſeria figura fuit miſerie ſup incredulos
vēture ꝓ ſpūs malignos ꝓ cuiꝰ euaſiōe flē
dū eſt ꝛ orandū añ terminuz huiꝰ vite(du
cebant̄ aūt ꝛ alij duo neqꝫ cū eo ꝛc̄) ꝫ ad
lr̄az ꝓcuratū fuit ꝓ principes iudeoꝝ vt a
vulgaribꝰ xp̄s ꝓticipaſſe videret̄ ꝛ i crimi
nibꝰ eoꝝ ꝛ ſic ipi viderent̄ iuſte morte eius
ꝓcuraſſe ꝛ ſic frequent̄ faciūt maligni q/
rentes opire ſuā nequiciam ꝓ ifamiā iuſti
(ꝛ poſtqꝫ venerūt in locū qui vocat̄ calua
rie ꝛc̄)exponat̄ ſicut mat.xxvij.ꝛ mar.xv.
(ieſus aūt dicebat p̄r dimitte illꝫ ꝛc̄)Beda.
ſNeqꝫ putādū eſt ꝫ cū fruſtra oraſſe.ꝫ i eis
q̄ poſt eiꝰ paſſionē crediderūt qđ orabat i
petraſſe.Notādū ſane ꝙ nō ꝓ eis orat.qui
quē filiū dei itellexerūt crucifigē qꝫ ofiteri
maluerūt ꝫ ꝓ eis q̄ neſcier̄t qđ fecerūt. ze
lum dei hñtes ꝫ nō ꝫm ſciam vnde ſubdit
(non ei ſciūt q̄d faciunt)Cetera exponan
tur ſic̄ mat.xxvij.ꝛ mar.xv. vſqꝫ ibi(vnuſ
aūt de his q̄ pēdebāt latronibꝰ ꝛc̄) ꝓ iſtos
duos ſignificant̄ illi q̄ ꝓ pcīs ſuis expian
dis cū xp̄o crucifigūtur ꝓ ꝓfeſſionez in re
ligione factā.ꝫ aliq̄ reuertunt̄ actu etſi nō
habitu ad vitā ſcl̄arē ꝺ q̄bꝰ dr̄ ro.ij.Nom̄
dei ꝓ vos blaſphematur int̄ gētes qz ſcan
dalizāt ſcl̄ares ꝛ iſti ſignificant̄ ꝓ latronē
blaſphemātē.alij ꝺo ꝓfeſſi crucē pnie per
paciam deuote ſuſtinēt ꝛ iſti ſignificant̄ ꝓ
latronē xp̄m ofitentē ꝛ ciꝰ gr̄am poſtulātē
ꝓpter qđ ſibi dr̄(hodie mecū eriſ i paradi
ſo)qz tales iā cū xp̄o ſunt ꝓ gr̄am ꝛ erunt
ꝓ gl̄am i futuro(Erat aūt fere hora ſexta
ꝛc̄)exponat̄ ſic̄ mat.xxvij.ꝛ mar.xv.(pat̄
i manus tuas cōmēdo ſpm̄ meū)in ꝫ docu
it nos ſp deo cōmēdare ſpūs nr̄os q̄z cor/
ꝓa quotidie tēdūt ad mortē ꝛ horā penitꝰ
ignoramꝰ(videſ aūt cēturio qđ factū fue
rat ꝛc̄)ꝓ ꝫ aūt ꝙ iſte gētil̄ ofeſſꝰ fuit xp̄m
tam clare ſignificata fuit gl̄oſa cōfeſſio gē
tiliū in eoꝝ ꝺuerſione ꝛ duricia iudeoꝝ in
ifidelitate.Ambroſius.O duriora ſaxis pe
ctora iudeoꝝ iudex arguit credit miſter ꝓ
ditor ſcelꝰ ſuū morte cōdēnat elemēta fugi
ūt terra ꝺcutit̄ monumēta reſerant̄ iudeo
rū tñ imobil̄ auaricia atqꝫ duricia manēt
orbe ꝺcuſſo(ꝛ ecce vir noīe ioſeph ꝛc̄)expo
nat̄ vt ſupra.mat.xxvij.ꝛ mar.xv.(ꝛ dies
erat paſceues)beda.ꝙ autem dñs.vi.die
crucifigit̄.vij.i ſepulcro q̄eſcit ſignificat̄ ꝙ
i.vi.mūdi etate nos ꝓ domino pati velut
mundo crucifigi neceſſe eſt Jn.vij.vero.i.
poſt mortem corpora quidē in tu mul̄ anie
vero cum domino requieſcūt vſqꝫ nunc e/
tiam mulieres ſancte.i.anime humiles di
lectōne feruentes.paſſioni xp̄i diligent̄ ob
ſequuntur.

Capitulum .xxiiij.

Una aūt ſabbati ꝛc̄)Beda.Juxta i
tellectum vero miſticum ꝓ hoc ꝙ
mulieres valde diluculo veniunt
ad monumētum.dat̄ nobis exemplum diſ
cuſſis vicioꝝ tenebris ad dñi corpus acce
dere nā ꝛ ſepulcrū illud figuram dñici ha
bebat altaris in q̄ corpis miſteria non i ſe
rico non in pāno tincto ꝫ inſtar ſindonis q̄
eū ioſeph inuoluit ꝛ linteo puro debēt con
ſecrari vt ſicut ipe verā terrene nature ſb/
ſtantiam morti ꝓ nobis obtulit.ita ꝛ nos
in commemoratōne ipſius purum de ter/
re germine candidum que mūdo qua
ſi mortificatōnis genere caſtigatuz limini
apponamꝰ aromata autem que mulieres
deferūt ſignificāt odorem virtutum ꝛ ora
tōnum ſuauitatem quibus altari appropi
quare debemus. reuolutō aūt lapidis inſi
nuat reſeratōz ſacramētoꝝ q̄ tegebant̄ ve
lamie lr̄e legis q̄ in lapide ſcpta fuit eꝰ abla
to tegmie corpꝰ dñi mortuū nō inuenit̄ ꝫ vi
uū euāgelizat̄ qz etſi ognouimꝰ ꝫz carnem
xp̄m ꝫ iā nē nō nouimꝰ quō āt poſito in ſe
pulcro corpe dñi angli aſtitiſſe legūt̄ ita ꝛ
tpe ofecratōis miſterij corpis xp̄i aſſiſtē
ſunt credēdi nos ergo exēplo deuotaꝝ mu
lieꝝ q̄tiēs miſtēijs celeſtibꝰ appropinq̄mꝰ
ꝓpē āglicā pñtiā ſeu ꝓpē reuēntiā ſacre ob
latōis cū oi hūilitate mūdū decliemꝰ in ērā
nos eſſe

nos esse terram q cinerē recolentes (Et ec
ce duo ex illis) per quos significatur bonꝰ
actiuus q contemplatiuus (ibant ipsa die)
resurrectionis nā ipsa die resurrectōnis a/
perta fuit via beatitudinis que per emaus
significatur eo qp mater dulcedinis interp̄
tatur q ex tunc christi discipuli per viā con
sequende beatitudis gradiuntur (q ip̄i loq̄
bantur adinuicem de his omnibus que ac
ciderāt). s. de iesu uersatōne q eius morte
prout patet ex littera sequente (q ipse iesus
appropinquans ibat cum illis) nam ipse
dixit Matħ. xviij. vbi sunt duo vel tres con
gregati in nomine meo. in medio eorū suꝫ
propter quod istorum exemplo cum per vi
am incedimus combinati. de salutiferis lo
qui debemus vt christum nobiscū p̄gentez
habeamus q non solum pergentem sed eē
nos docentez. sicut istis duobus discipulis
cum quibus ibat scripturas prophetaruꝫ
aperiebat. ꝫ quoniam auditores non iustifi
cantur sed factores. ideo eorum oculi non
fuerunt aperti scripturas audiendo. ꝫ ope
ra pietatis faciendo ipsuꝫ i specie peregrini
trahendo ad hospicium. q apponendo ci
bum ideo sequitur (q aperti oculi eorum)
scilicet cordis q corporis ad cognoscendū
ipsum (q surgentes eadem hora qē) nam
ea que sunt ad communem salutem nō sūt
tacenda. sed reuelanda Tho. xij. Opera au
tem dei reuelare q confiteri honorificum ē
ideo subditur (q ipsi narrabant. qē) dū hec
loquerentur (iesus stetit in medio eorum)
quia congregati erant in eius nomine vt p̄
mittitur (inuenerunt congregatos vnde/
cim q dixit illis pax vobis) ex quo patet qp
illi sunt pacifici qui vere sunt discipuli chri
sti (q dixit eis quid turbati estis qē) p̄m sē
sum litteralem certificauit eos de sua resur
rectōne per tria. scilicet. per visuꝫ. d. (vide
te manus meas q pedes meos) q per tactū
. d. (palpate q videte quia spiritus carnem
q ossa non habet) q per gustum ibi (dixit
habetis aliquid qđ manducetur qē) misti
ce vero christum resurrexisse vident. qui re
surrectōnis eius gloriam meditantur ipsū
vero tangunt q palpant. qui sibi caritate
copulantur p̄m a iohannis. iiij. Qui manz
in caritate in deo manet q deus in eo. piscē
assū offerunt ei qui pacientiam igne tribu/
latōnis decoctam habent pro nomine chri
sti. sed illi offerunt fauum mellis qui mem
bris eius exhibent opera pietatis de quib⁹
dicit Mat. xxv. Esurini q dedistis mihi mā
ducare (tūc aperuit illis sensum vt intelli
gerent scripturas) ex quo patet qp sacre scp̄
ture non possunt sufficienter intelligi. nisi il
le aperiat. qui habet clauem dauid qui a
per.t q nemo claudit (vos autem sedete in
ciuitāte qē) licet enim dedisset eis scriptura
rum intellectum q commisisset predicatio
nis officium tamen distulit executōnem p̄/
dicandi vsqꝫ ad sanctispiritus receptōnem
in signo visibili. per hoc insinuans qp predi
cans actu debet prius habere sufficientem
sacre scripture noticiam q gratiam spirit⁹
sancti per coniecturam. scilicet qp nō sit cō
scius sibi de peccato mortali (q edurit eos
foras) vt viderent eum ascendentez per ħ
significans qp ciuitas tumultuosa non est
locus aptus ad diuinorum contempla/
tionez (q eleuatis manibus suis benedixit
eis qē) ex hoc documentum habent superi
ores i ecclesia vt benedictōnem dent subdi
tis. quando recedunt ab ipsis (q erant sem
per in templo) orantes deuote pro recipien
do spiritussancti dono. sicut erat eis p̄mis
suꝫ a xp̄o q sic debemus orare vt possim⁹
ip̄m recipe Matħ. vij. Si vos cū sitis ma
li nostis bona data dare filijsvestris quan
to magis pater vester celestis dabit spiritū
bonum petentibus se.

Explicit Lucas.
euāgelista.

Incipit Johes.

Capitulum .primum.

In pncipio erat verbuz ꝛc̄) Johannes euange lista tam sublimiter lo quit̄ de diuinis ꝙ mlt̄a de dictis eius ponē moralit̄ nescio humanis actibus applicando ꝓpter quod aliqua conuertere ad fidez ꝙ aliqua alijs exponēda dimittā Sicut dixi i expositōne lr̄ali. hic ponunt̄ quinq; de diuinis personis ꝑmum est intrinseca v̄bi ꝓcessio cū dicit̄ (in principio erat verbum) ꝑm est verbi ꝙ patris ꝓsonalis distinctio cum dicitur (ꝙ verbum erat apud deum) tertium est eorum substancial' indistinctio cum dicitur (ꝙ deus erat verbum) quartū est coeterna duratio cum dr̄ (hoc erat in pncipio apud deum) quintum est oim ꝑ ipsum factio cum dr̄ (omnia per ipsuz) Per primū eliditur ꝓsumptō philosophoz qui nihil volunt recipere nisi probatum fuerit humana ratōne que tamē est valde deficiens nam rem sensibilem ꝙ paruam vt folium arboris vel aliq̄d huiusmodi humana ratio non comprehendit quantum ad omnes eius conditōnes. s. quare sit talis figure colozis ꝙ huiusmodi ꝓpter quod medici de virtute ipsius sanatiua dicunt ꝙ est a tota specie nescientes eam nominare. eo ꝙ eam non comprehendunt ꝓpter quod dr̄ ecclesiastes. i. Cuncte res difficiles non potest homo eas explicare sermone. Per secundum excluditur error sabellij q̄ sicut in diuinis est vna essentia. ita dixit patris ꝙ filij vnam esse ꝓsonam quod est falsum qz nulla res gignit se ipsam. ꝙ ideo inter patrem ꝙ filium est distinctio personalis ꝙ eadem ratōne inter verbum ꝙ cius cuius est verbum. quia eo filius quo ꝙ verbū. Per terciu m repellitur error arrij qui dixit. ꝙ pater ꝙ filiꝰ essencialiter distinguūtur sic̄ ꝙ personalr qđ est erroneū ꝙ sic filius nō esset deus ꝓpie ꝛ tñ participatiē eū essencia diuina sit idiuisibil' ꝙ de ipo dr̄ i. Joh. v. Ut ognoscamꝰ verū deū ꝙ simꝰ in filio eiꝰ v̄o. Ih̄c ē verꝰ deꝰ ꝙ vita eťna. Per q̄rtuz reprobat̄ error ebionitaꝝ q̄ dixerūt xp̄m añ mariā nō fuisse ꝙ sic eū nō fuisse ab eterno cū tñ xp̄s dicat de se ipo Jo. vij. principiū q̄ ꝙ loquor vobis' ꝙ ibidem. añ abraha fieret ego sum. Per quintū excludit̄ error manichei q̄ posuit duo pncipia vnum boni ꝙ alterū mali ꝙ hec inferioza corruptibilia dixit esse a deo malo ꝙ per ꝺsequēs non sunt a verbo ꝑm ipsum (quod factum est in ipo vita erat) nā omnis creatura in verbo preexstitit itelligibilit̄ intelligere est viuere ꝙ intellectō vita (ꝙ vita erat lux hominum). i. verbū manifestatiuū omnium que ab hominibꝰ cognoscunt̄ ꝑ quod tollitur error dicentium ꝙ diuina puidentia se non extēdit ad hec inferioza i quozum persona dr̄ Job. xxij. Circa cardines celi ꝑambulat nec nr̄a considēat qđ reprobat̄ ibidē cuz sūdit̄ q̄ꝑ snia lōge sit a me Obus etiā ꝑmo de aia rep̄hēdēs empedeclē hz ꝑ icō uenīēti ꝙ aliq̄d ognoscamꝰ ꝙ deo sit ignotū (ꝙ lux i tenebs lucz ꝛc̄). i. i pc̄ozibꝰ quātū ē de se sic̄ cecꝰ lucē solꝰ non videt illū illustrātē (fuit hō missꝰ a deo ꝛc̄) ꝑ iohānē precursozē dñi significat̄ p̄dicatoz euāgelij iō dr̄ h̄ (hō). i. viuēs ꝑm dictamē rōis ꝙ ñ vita bestiali (cui nomē erat iobes) q̄ inēpret̄ in q̄ gr̄a ad h̄ ei ꝙ p̄dicatoz ouēiēnē et vtilr ānūciet v̄bū dei req̄rit gr̄a spūssācti (h̄ vēit vt testionū ꝓhibēt de lūine). i. de xp̄o q̄ ē lux ꝑ eēntiā iō in p̄dicatore dēt eē hꝰ lucis ꝑticipatō ꝑ bonā vitā ꝙ famā. q̄a sic̄ dic̄ greg. omel. xxviij. Cuiꝰ vita despicitur restat vt eiꝰ p̄dicatō ꝺtēnat̄ (vt oēs crederēt ꝑ illū) dēt ei intēdē salutē auditozuz ꝙ nō ꝓpriā laudē vel questum (nō erat ille lux) qz p̄dicator ñ docz iteriꝰ mētē illustrādo ꝛ deꝰ iō sūdit̄ (erat lux v̄a q̄ illūinat oēz hoiem) lumine gratie quātū est de se ꝛ mali nō illuminant̄ eo ꝙ ponūt obicez huic illuminatōi de q̄bꝰ dr̄ iob. xxviij. Ipi fuert rebelles lumi (ꝙ mūdus eū nō ognouit). i. hoies mūdialr viuentes q̄ suū intellectū ꝙ affectū defigūt i terrenis ꝙ sic auertunt̄ a dīnis (in ꝓpria venit ꝙ sui eū nō receperūt) lz aūt oēs xp̄iani sint sui. magi. tñ ꝓpie dīt ci q̄ dicunt̄ a cleros qđ ē sorz eo ꝙ sunt de sorte dei ꝙ tñ eoꝝ ꝙ mlti non recipiūt ipz ꝛ magi. obijciūt q̄z laici (quotquot aūt receperūt eū) ꝑ fidē caritate formatam (dedit eis ptātē filios dei fieri (ꝑ adoptōnis gr̄az (q̄ non ex sāguinibꝰ ꝛc̄) nam hec filiatio nō est ꝑ participatōnē esse nature ꝛ magi. diuine. s.

diuine ꝟz qđ dr̃.ñ.pe.i. Qui vocauit nos ꝑ
pria gloria ⁊ ẏtute ꝑ quem maxima ⁊ p̃ci
osa nobis ꝑmissa donauit vt ꝑ hoc efficia
mini diue consortes nature (⁊ verbū caro
factū est) ⁊ sic de⁹ voluit esse ꝑticeps hūa/
ne nature ⁊ hec mutua ꝑticipatō. debz esse
ratō maxime dilectōnis. licet nō sit similis
vtrobiqz quia verbū assumpsit humanam
naturā verā. ꝟ dei filij adoptiui non recipi
unt sic dīnam ꝟ ꝑticipatōnē ei⁹ ꝑ gratiam
(⁊ vidim⁹ gloriā ei⁹ ⁊c̄) nā fideles vident
eā nūc ꝑ speculū ⁊ in enigmate postea ẏo
videbūt clare ⁊ mānifeste (Johes phibet te/
stimoniū) ꝟ ponit ipsi⁹ mod⁹ testificādi ꝑ
quā significat mod⁹ p̃dicandi qui dēt esse
cum affectu magno ⁊ etiā in pblico. iō sub
dit (⁊ clamat) habētes eni doctrinā suspe/
ctam magis docēt occulte ⁊ sine clamore (
ꝟ est quē dixi qui post me vēt⁹ est ⁊c̄) qz
p̃dicator q̄rere debet honorē xp̃i ⁊ virtutē
p̃dicatōnis attribuere sibi iō sb̄ditur (⁊ de
plēitudīe eius nos oēs accepim⁹) ex nobis
nihil hñtes (⁊ gr̃az ꝑ gratia) .i. nob dedit
gratiā vt ꝑ eam gloriā ꝟsequamur que est
gratia ꝟsummata (qz lex ꝑ moysen data)
a peccatis cohibēs. ꝟ nō gratiā iustificātez
p̃bens nā ꝟ xp̃o refuabat iō sb̄ditur (gr̃a
⁊ veritas ꝑ iesum christuz ⁊c̄) (deū nemo
vidit vnq̄ꝫ) co mprehēdīue (vnigenit⁹ qui est
in sinu p̃ris) .i. sibi ꝟsubstātialis ipe vidit il
lo mō iō sb̄ditur (ipe enarrauit) .s. mistēia
in lege ⁊ ꝑphis sb̄ velaminibus pronūcia/
ta ⁊ hoc fuit signū qđ nos deducēt ad clarā
visionez diuinoꝝ (⁊ ꝟ est testimoniū iohis
) qđ ꝑhibuit coꝝā legis peritis. in quo testio
nio negauit se eē xp̃m ⁊ hoc veraciter quā
tum ad interrogātium intēcionē ⁊ de duo
bus p̃mis pz. quia iohes nō erat christus
nec helyas in ꝑsona. similiꝫ de tertio nam
intēdebāt querere si iohes erat de numero
ꝑphārum antiquoꝝ aliꝫ eni respōdere. fu
isset falsum. ꝟ asseruit se esse vocem .i. ẏbi
diuini denūciatorem qđ erat verū ⁊ humi
le responsum. ⁊ in hoc docuit doctores
catholicos veraciter ⁊ hūiliter respōdere (
q̄d ergo baptizas ⁊c̄) .q. dicāt tu tibi vsur
pas officiū alienū (respōdit eis iohes) non
reddēdo iniuriam ꝑ iniuria. ꝟ humiliꝫ et
ẏe dicens (ego baptizo in aqua) corpa tā/
tum lauando ad significandum illius bap
tisimuz. qui lauat animas in spiritu sancto
(hec in bethania facta sunt) que interp̃taꝫ
dom⁹ obediēcie iō ꝑ hoc significatur qꝑ io
hānes ex obñia dei venēat xp̃z nūciaꝫ imo
landū ꝑ redemptōne mundi (⁊ ego nescie
bam cū) ante reuelatōnem mihi factaz. an
no. xv. tyberij cesaris. vt habeꝫ luce. ij. que
quidē reuelatio facta fuit iohāni in deſto.
vt habetur ibidē ⁊ ꝑ hoc significatur qꝑ re
uelatōnes diuine fiunt habitantibus in de
ſto penitencie ps̄. lxiij In terra deserta in/
uia inaquosa sic in sco apparuit tibi. vt vid̄
ret virtutē tuā ⁊ glām tuā (alꝫa die iteruz
stabat iohes ⁊c̄) hīc dīm ē ꝑ iohānē predi/
catoz euāgelij designat ⁊ iō ꝑ ꝟ qꝑ dr̃ ꝟ sta
bat significaꝫ qꝑ p̃dicatoz euāgelij dēt esse
cōstans in p̃dicatōne verbi dei (⁊ respiciēs
iesum ambulātem) ꝑ quod significaꝫ qꝑ p̃
dicatoz euāgelij dēt diligenꝫ considerare ꝑ
cessum vite xp̃i ⁊ non solum cōsiderare. ꝟ
etiā predicare. iō subditur (⁊ dixit ecce ag
n⁹ dei) ei⁹ innocētiā predicādo ⁊ obediētiā
vsqꝫ ad mortē ⁊ audiētes debent deuote re
cipe talem predicatōnez qđ significaꝫ ꝑ ꝟ
qđ subditur (⁊ audierunt eū duo discipuli
loquentem ⁊ secuti sunt iesum) ⁊ dominus
iesus ad tales duertitur ꝑ clemētiā. ⁊ reci
pit ꝑ gratiam. ⁊ eos instruit de nc̄riis ad
salutez ꝑ andream vero ⁊ philippum. qui
a christo edocti fuerunt de salute fratruz
suoꝝum significantur illi qui ꝑimos suos
quantum bono modo possunt inducūt ad
sequelā christi. ẏtra mltos qui non solum
non inducūt. ꝟ pro suo posse auertūt (amē
amē dico vobis videbitis angelos ⁊c̄) per
quos significanꝫ predicatores. qui dicunꝫ
ascendē sup filium hominis. quando predi
cant christi deitatem ⁊ descendere quando
q̄rūt ꝑ ei⁹ amoē releuaꝫ ꝑimi necessitatē.

Capitulum. ij.

ET die tercia nupcie facte sunt) mi
stice nupcie tūc celebranꝫ. quādo
spons⁹ ecclesie. s. epūs consecratur (
in chana galilee) chana zelus galilea trās/
migratio interp̃taꝫ. ꝑ hoc ergo significaꝫ.
qꝑ epi cōsecratio fit ꝑpter zelū animarum
⁊ ꝑpter trasmigratōnez ipsius ad culmen
virtutum. hec enim duo inseparabiliꝫ oco
mitari debent episcopalem statum (⁊ erat
mater iesu christi ibi ⁊c̄) nam ex consecrati

one tal honozatur ieſus q mat ipſius ꝫ ibi
deficit vinū oſolatōnis hūane q ꝓpter ſo
licitudinē impoſite ſibi cure de qua dicitur
ſcdo cor.xi.¶ Quis infirmatur et ego non
infirmor quis ſcāndalizatur et ego nō vror
2c̄. ſed tali prelato ſic compaciēti ꝓplo ſuo
impetrat per xp̄ginē meliuſ vinū .i. conſola
tio melior .ſ. diuina que tāte xp̄tl. eſt q̄ fa
cit materiā oſolatōis illud qđ eſt alīſ ma
tēia deſolatōiſ. act. iiij. Jbāt apli gaudētes
a cōſpectu cōcilij. qm̄ digni hiti pro noie ie
ſu cōtūeliā pati. epi vero ſucceſſores ſunt
apl̄oz vt dicit in decretis. d. xxi. q̄ i nouo
et ideo ſi gaudēt ō apoſtolico honore dēnt
eis eſſe ſimiles i labore(q ꝓpe erat paſcha
iudeoz 2c̄)ſequitur(q inuenit in templo
vēdentes oues 2c̄)p oues intelligūtur ipo
crite q̄ mentē lupinā habent ſub ouina pel
le. p boues qui ſunt laborioſi ſignificantur
illi qui magnos labores ſuſtinēt p̄ princi/
pibus vel prelatis vt per hoc promouean
tur in eccleſia licet inſufficientes ſint q idi/
gni. ¶ Per vendentes columbas ſymonia
ce promoti omnes iſtos eiecit de templo
chriſtus ſignificans q̄ ſunt excluſi de tem
plo glorie ſancto dei(ſoluite templū ꝫ 2c̄)
quod intelligitur litteraliter de ſolutione
corporis xp̄i per mortem vt dicitur in litte
ra per quod ſignificatum fuit q̄ iudei poſt
aſcenſionem xp̄i conarentur ſoluere corp⁹
eius miſticum ꝫ in tribuſ diebus fuit ſuſci
tatum p quos dies ſignificantur doctrine
miracula q exempla vite in apoſtolis alīs
q̄ diſcipulis per hoc eccleſiam illuminan/
tibus ſicut ſol q luna(ipſe aūt ieſus nō cre
debat ſemetip̄m eis) .i. non reuelabat eis
altiora miſteria ꝑm ſenſum l̄ſalem qz aliq̄
erant imperfecti nō potentes ea capere q a/
liqui ficti querentes ea deridere. q in hoc i
ſtruxit p̄dicatores euāgelij vt nō predicēt
ſimplicib⁹ alta ꝫ groſſa q capibilia qz ſunt
nutriēdi lacte q nō ſolido cibo ¶ Nec fictis ſi/
dei ſecreta miſteria ne deridеant ipa ꝓpter
qđ dic̄ ſal. mat. vij. ¶ Nolite ſanctū dare ca/
nib⁹ neq̄ mittatis margaritas añ porcos
ne forte conculcēt eas pedib⁹ ſuis. ca. iij.

¶ Erat aūt homo ex phariſeis 2c̄) p
nichodemum qui venit ad ieſum
vt de pertinentibus ad fidē pleni⁹
eruditet. ſignificat diſcipul⁹ hūil q diligēſ
q̄ vēit ad doctorē p̄tū vt ab ip̄o de dubīs
inſtruat q̄ dēt eū dulcit recipē exēplo xp̄i q̄
nichodemum dulciter recepit q non ſoluz
ꝓponentem ꝫ etiam replicantem bis audi
uit primo cum dixit(quomodo poteſt ho/
mo naſci cum ſit ſenex 2c̄)ſcdo cum ſbiūn
xit poſtea(quomodo poſſunt hec fieri) cō
tra multos doctores qui tantum tenent ō
ſua ſcientia q̄ ſine diſcuſſiōe dicta ſua ſint
tenenda(q nemo aſcendit in celum niſi is
qui deſcendit de celo 2c̄)hoc dicitur de xp̄o
ad litteram quam doctor euangelicus de
bet imitari .ſ. in celum aſcendendo per cō
templatōnem diuinorum. q inde deſcendē
do ad eruditōnem proximorum(q ſic moi
ſes exaltauit ſerpentem 2c̄) q ſerpens ille
fuit eneus q in alto eleuatus vt aſpiciētes
ipſum ſanarentur a morſibus ſerpentum
q ille ſerpens fuit figura xp̄i qui fuit ipaſſi
bilis factus quantum ad corpus in ſua re
ſurrectione que impaſſibilitas figurata fu
it per eneam ſolidꝫtatem q fuit exaltat⁹ in
ſua aſcenſione ad patris dexteram q ex ꝫ
datur ſpes credentibuſ aſcendendi ad glo
rie vitam. ¶ Greg. ¶ Dum terrenū corpus ſi/
deribus ſuperpoſuit nobis celum poſſe pa
tere monſtrauit(ſic eni deus dilexit mun/
dum 2c̄)q hoc debet eſſe nobis amoris di
uini maximum excitatiuū (non eniz miſit
deus filum ſuum vt iudicet mūdum 2c̄)
vt condemnet q nos multo minus debe⁹
condemnare proximum etiam peccatorez
quia qualis ſit futurus eſt nobis penitus
ignotum(ꝫ eſt aūt iudicium).i. ratio con
demnatōnis reproborum (quia lux uenit
in mundum q dilexerūt homines magis
tenebras q̄ lucem)beda. moraliter illi ma
gis tenebras q̄ lucem diligunt qui ſuos p̄
dicatores bñ docentes odiſ q detractioni
b⁹ inſequuntur(poſt hoc venit ieſus q diſ
cipuli e⁹ in iudeā) q̄ int̄pretat confeſſio alic⁹
vbi ē pcōz q diuaz laudū confeſſio illuc ve
nit xp̄s q diſcipli ei⁹. i. doctrina ip̄i⁹ q pur
gat vicia pcōz (fca ē aūt q̄ſtio ex diſcipul⁹
ioh̄is 2c̄)nā e⁹ diſcipli indiſcrete zelātes p eo
baptiſmū ioh̄is p̄ferre volebāt xp̄i baptiſ/
mo q̄b⁹ ſiles ſē multi theologi q aliq̄ religio
ſi q̄ mag. adherēt aliq̄b⁹ opinioīb⁹ eo q̄ ſē
opiniões magroz ſui ordis vl̄ pfie q̄ ꝑ ip̄a
xitate cū tñ. d. pbus prio ethicoz q̄ lēm ē

p̄honorare veritatē. ⁊ plato dixit de socrate mgr̄o suo. amic⁹ quidez socrates magis amica est veritas. ꝑ hoc aūt ꝙ iohānes dictos discipulos reprehendit informant̄ doctores boni vt tales adulatōnes non recipiant. ꝫ magis repellāt. sicut et moyses dixit iosue. num̄. xi. q̄d emularis ꝓ me (amic⁹ āt spōsi ⁊c̄) hic ē predicator verus q̄ non suū querit. ꝫ xp̄i honorem. ⁊ ille dicit de xp̄o (illū oportet crescere me aūt minui) qui solicitus ē de honoris xp̄i augmētatōne. ⁊ de ꝓpria hūiliatōne ⁊ illud qd̄ sequit̄ (qui de sursum venit ⁊c̄) qꝛ confitet̄ in xp̄o diuinā excellētiam ⁊ in se ipso fragilitatē terrenaz ⁊ in h̄ docuit iohānes doctores inferiores deferre supioribus honores.

Capitulum. iiij.

Ut ergo ꝯgnouit iesus ⁊c̄) sequit̄ (iesus aūt fatigat⁹ ex itinē sedebat sic sup fontez hora aūt erat quasi sexta) ista fatigatio fuit signū passionis xp̄i future tali hora (venit mulier de samaria haurire aquā) ꝑ hāc mulierez que gentilis erat intelligi pōt vniuersitas studētium in doctrina gentiliū (dicit ei ies⁹ da mihi bibē) ꝑ qd̄ significat̄ ꝙ intendebat aliquos peritos in gētiliū doctrina sibi ꝑ fidem incorporare. s. dyonisiū. ambrosiū. augustinum (quomō tu iude⁹ cū sis bibē a me poscis) h̄ admiratie dr̄ qꝛ qn̄ tales sicut dyonisius ⁊ ceteri ad fidē xp̄i ꝯuertebant̄. alij de gētilitate mirabant̄ (rn̄dit ies⁹ ⁊ dixit. si scires donū d̄i ⁊c̄) ac si dicat o tu gētilitas si sciēs dei gratiā tibi cōcedēdam. tu nō mirareris ꝫ eam peteres p̄cib⁹ deuotis ⁊ hec gētilitatis ignorantia magis designat̄ cū sb̄ditur (vn̄ ergo habes aquā viuam) qꝛ gētilitas ignorabat xp̄i potētiam (oīs qui biberit ex hac aqua). i. ex gētiliū doctrina (sitiet iterū) nā philosophi de felicitate loquētes nō attigerūt ad aliq̄d qd̄ eēt hūani desidēij quietatiuū qd̄ tamē est de ratōe felicitatis. illi vero q̄ magis appropinq̄uerūt vēitati posuerūt felicitatē hoīs in speculatōne prime cause q̄ tn̄ speculatio ē ꝑ creaturas de qua certum est ꝑ experiētiā ꝙ hōis desiderium nō quietat (qui aūt bibēit ex aqua quā ego dabo ⁊ nō sitiet in eternū) qꝛ doctrina euāgelica felicitatē perfectam que consistit ī visione ⁊ fruitione dei ostēdit. ⁊ gr̄a que dat̄ credētibus euāgelio ad illā ꝑducit iō sb̄ditur (ꝫ aqua quā ego dabo ei fiet in eo fons aque saliētis in vitā eternaz. dicit ei mulier dn̄e da m̄ hanc aquā ⁊c̄) nā gētilitas audita p̄dicatōne apostolorū ⁊ alioꝝ discipulorū deuote recepit fidē xp̄i (dicit ei ies⁹ voca virū tuū) ꝑ quē significatur intellectus qui ad capiendum Christi doctrinam est applicād⁹ (dn̄e vt video ꝓpha es tu p̄res nr̄i ⁊c̄) ꝑ hoc eniz ꝙ hec mulier q̄siuit a xp̄o debitū adoratōis modū significat̄ ꝙ gentiles vni⁹ veri dei cultū recepunt. ⁊ ydolatriam abiecerūt (⁊ cōtinuo venerūt discipuli eius ⁊ mirabantur ꝙ cum muliere loquebatur) ꝑ hoc significata fuit admiratio iudeoruz in conuersione gentilium. sicut habet̄ actu. x. ꝙ iudei qui erant cum petro. fuerūt admirati quando viderunt gratiam spiritus sancti dari cornelio ⁊ alijs gentilib⁹ existētibus cum eo (reliquit ergo ydriam suam mulier ⁊ abijt in ciuitatem ⁊c̄) per quod significatur ꝙ multi doctores gentilium. reliquerūt doctrinam cōsuetam propter euāgelium ⁊ discurrerunt ad docenduz alios ⁊ fecerunt fructum magnuz. qd̄ significat̄ ꝑ hoc ꝙ dicitur (⁊ exierunt de ciuitate. et veniebant ad eum). s. ad iesum (interea rogabant eum discipuli ei⁹ dicētes rabbi mā duca ⁊c̄) ꝑ hoc aūt ꝙ distulit refectionem corporis accipere. quāuis iam essz hora sexta ⁊ ip̄e etiam esset fatigatus ex itinere volens p̄us intendere conuersioni samaritanorum. ostendit verbo ⁊ facto quātum predicator euangelij debet esse solicitus de salute hominuz. ⁊ postponere omne aliud negociuz (ex ciuitate aūt illa multi crediderunt ⁊c̄) qui licet excitati fuerunt per mulieris verbum. tamē magis crediderunt per xp̄m. ideo sequitur (iā non ꝓpter loquelaz tuam credimus ⁊c̄) ꝑ quod significat̄ ꝙ licet doctrina philosofica fidei nr̄e sit in pluribꝰ accōmoda. tamen non credimus per illam ꝫ propter sacram scripturam ⁊ potissime propter christi doctrinaz (Et erat quidam regulus ⁊c̄) Moraliter quilibet peccator dici potest regulus diminutiue. quia deficit in sui ipsius regimine ⁊ tunc eius filius informatur. quando rationi sensibilis appetitus contrariatur qui debet obedire rationi sicut fili⁹ suo patri. vt dicitur p̄mo

ebꝛicoꝝ ꝫ cū homo ꝑ rationem xp̄m ſi delit̄ deprecatur tūc iſte filius per virtutez xp̄i ſanatur per quam ſenſibilis appetituſ ſb̄ ordine rōnis collocatur.

Capitulum .v.

Poſt hoc erat dies feſtus iudeoꝝ ꝛc̄) ſequitur (eſt aūt ieroſolimis ꝑ batica piſcina) ꝫ doctoꝛes catholicos hec piſcina ſanās infirmitates in viſibili virtute. apparuit ante baptiſmum xp̄i ad ſignificandum virtutē huius baptiſmi ſicut dixi pleni⁹ in expoſitōne lr̄ali (quinq; poꝛticus hās). i. adit⁹ per quos ſignificantur lex ꝓp̄he ⁊ agiographa euāgeliū ⁊ apoſtolica doctria. hec eni quinq; mētionem faciunt de xp̄i baptiſmate quaſi ad ipſum p̄bentes aditum tria p̄ma figuratie. alia duo exhibitie. Per angelū deſcēdētem i piſcinam ſignificat xp̄s qui. yſa. ix. p̄m trāſlatōnem ſeptuaginta dr̄ magni cōſilij angel⁹ ipſe vero deſcēdēs in iordanem vim regeneratiuā dedit aq̄s tactu ſacratiſſime carnis ſue. ꝫ quoniā diuina v̄tus non eſt alligata ſacramētis ideo ad hoc ſignificandū iſte languidus qui dr̄ hic ſanatus nō fuit ſanat⁹ ꝑ deſcenſum in piſcinā ꝫ per xp̄i ſermonē cum ei dixit (ſurge tolle grabatū tuum ꝛc̄) ꝑ hoc aūt ꝙ vnus tantum ſanatuſ fuit de mꝭtitudine languidoꝝ ſignificatur ꝙ pauci ſaluant̄ de mꝭtitudine vocatoꝝ Per lectū aūt in quo iacebat languid⁹ ſignificatur praua cōſuetudo ꝑ quam homo iacet in peccato que tollit̄ ꝑ exercitium in op̄e bono iō ſb̄itur (⁊ ſuſtulit grabatum ſuum ⁊ ambulabat) ꝑ v̄tutis exercitium. ꝓpterea ꝑſequebant̄ iudei xp̄m. op⁹ eius bonum ꝑuertentes in malū ⁊ adhuc multos hñt ſequaces nūcios xp̄i ꝓpter op⁹ cōfeſſionis ⁊ predicatōnis moleſtantes (ieſ⁹ aūt reſpondit pater me⁹ vſq; mō opaꝛ ꝛc̄) vbi xp̄s vnitatē opatōis oñdit ⁊ nature. i filio ⁊ i ꝑe ⁊ ꝫ ſatiſ diffuſe. nec occurrit hꝫ moꝛalitas ꝫ ouēiēs niſi ꝙ q̄libz xp̄ian⁹ q̄ dei fili⁹ē adoptiu⁹ dēt vniri ſibi ꝑ caritatē mītis ⁊ ofoꝛmitatē opatōis ꝫz illud. i. coꝛ vi. Qui adhēt deo vnus ſpūs ē.

Capitulum .vi.

Poſt hec abijt ieſus trās mare galilee ꝛc̄) ſequit̄ (cū ſublenaſſet ergo oculos ieſus ꝛc̄) iſta refectio magne multitudinis de quiq; panib⁹ ⁊ duob⁹ piſcibus expoſita fuit miſtice matꝫ. xiiij. ⁊ mar. vi. ⁊ luce. ix. ꝓp̄ē quod hic pertrāſeo (ieſus ergo cū ognouiſſet. q̄ vēturi eēnt vt raperēt eum ⁊ facēnt cū regem fugit ꝛc̄) cū aūt quereret̄ ad paſſionē voluntarie ſe obtulit ⁊ querētib⁹ ſe manifeſtauit dicēs ego ſum vt habetur infra. xviij. ꝑ hoc oſtēdēs ꝙ virtuoſus debet eſſe tardus ad honoēs ⁊ promptus ad bonos laboꝛes ſic autez fecerūt patreſ nr̄i. ambroſi⁹. gregoꝛi⁹. auguſtin⁹. ⁊ alij multi qui dignitateſ eccleſie fugerunt quātum bono modo potuerunt ⁊ laboꝛes viriliter exercuti ſunt (⁊ cum aſcendiſſent nauim venerūt trās mare ꝛc̄) expo natur ſicut ſuꝑ mat. xiiij. ⁊ mar. vi. (Amē amen dico vobis queritis me ꝫ q̄ vidiſtis ſigna ꝫ quia ex panibus māducaſtis) Ubi Gregoꝛ. non ꝑ ſignis dñm. ꝫ pro panib⁹ quere re eſt ad officium religionis non pro augēdis virtutibus ꝫ pro requirendis ſubſidijs temporalibus inhiare (operamini nō cibū qui perit ꝫ qui permanet i vitam eternam ꝛc̄) criſoſtom⁹. q. d. vos exq̄ritis eſcaz tpalē ego aūt coꝛpoꝛa veſtra nutriui vt ꝑ hoc exq̄retis illā eſcā non tēpoꝛalez ꝫ eā que tribuit vitam. hec autē eſca eſt xp̄i coꝛp⁹ in euchariſtia ꝓut patet per litteram ſequentem i qua loq̄tur ſatis diffuſe de ſacramēto eucariſtie oſtēdēs ꝙ in eo realit̄ cōtinet̄ vñ infra eodē capitulo dr̄. Caro mea vere eſt cib⁹ ⁊ ſanguis me⁹ vere ē pot⁹ ꝑ quod tollit̄ erroꝛ berengarij q̄ dixit xp̄i coꝛp⁹ in ꝫ ſacramēto tanq̄z in ſigno otineri ꝓp̄ē qđ dictū ſuū tanq̄z erroneū reuocauit Jn reſ duo huj⁹ capl̄i non occurrit hꝫ aliq̄s ſenſ⁹ miſtic⁹ nōbil̄ iō ſufficiat lr̄alis.

Capitulum .vij.

Poſt hoc autē ambulabat ieſus in galileā ꝛc̄) ꝑ hoc oñdit xp̄s ꝙ aliquādo dādus eſt ire loc⁹ maxime quando perſonalis eſt perſecutio ſicut fuiſſe videtur in propoſito (tranſi hinc ⁊ vade in iudeam ꝛc̄) Iſti loquebantur tanq̄z humana gloria eſſz per ſe querenda quod eſt falſum propter quod Chriſtus eis non adquieuit. vt daret nobis exemplum talez gl̄am non q̄rendi verūtamen q̄ ꝓp̄ē dicta hoim doctria ſalutis nō eſt omittenda (q̄rta die feſtiuitat.) q̄ erat media eo ꝙ ſeptez

diebus durabat festum (ascēdit iesus in tē/plum ꝙ docebat ꝓplum) q̄ diebus p̄teritis intent⁹ fuerat sacrificijs ꝙ oblatōnib⁹ dsue tis ꝙ p hoc dicit p̄dicatores euāgelij. vt ꝟm dictum sapiētis tempus tacēdi cōside rēt ꝙ tēpus loquēdi. Jn sequētibus autem mihi nō occurrit aliqđ misticū notabile vſ qꝫ ibi (in nouissimo autē die magno festiui tatis stabat ꝙ clamabat ꝙē) ex hoc ioleuit ꝙ turbis fit p̄dicatio stādo ꝙ magiſ clamo se claustralib⁹ aūt ꝙ caplis sedēdo ꝙ magl. dimisse eo ꝙ dicit matħ. v. ꝙ cū sediſſ ac/cesserūt ad eu dsciꝑuli eius ꝙ aperiēs os suū docebat eos (ꝛ turba hec que nō nouit legē maledicti sunt) aug⁹. in me fit hec ma ledictō ita etiā nūc est in ecclesia. ꝙ simpli/ces ꝙ laici sūt aliquādo deuotiores ꝟ illđ ysa. i. Cognouit bos possessorē suū ꝙ asin⁹ p̄sepe dñi sui. israel aūt nō me ognouit.

Capitulum. viij.

Ieſus aūt ꝓrexit in montez oliueti ꝙē) sequitur (adducūt āt scribe et phariſei mulierem ꝙē) p mulierez istā in adulterio dep̄hēsam significat queli bet ꝑsona xp̄o p fidē desponsata. ꝟm illud ij. cozinē. xi. despōdi vos vni viro x̄ginem castā exhibē xp̄o ꝛ postea p mortale pecca tū cū dyabolo adulterata p scribas ꝙ pha riseos demōes significant qui nra pecca re/tinēt memozit tanq̄ firmit sc̄pta ꝙ phari/sei. i. diuisi recte dicunt nā a xp̄i ꝙ sanctoz dsortio sepant. hi mulierē ad iudiciū addu cūt. qz dānatōez hoim solicite q̄rūt ꝛ quia dñs nō vult mortē pecozis ꝛ vt magis con uertat ꝙ viuat eze. xviij. iō dic ei (vade ꝙ ā pli⁹ noli pec.) qz sibi sufficit vēa pnia de p̄te ritis ꝙ cautela otra recidiuū p futuris (di cit ergo eis iesus cū exaltaueritis filiū hōis). s. in cruce (tūc ognoscetis qz ego sum ꝙē) post mortē eni xp̄i ꝙ eius ascensionem vna die p̄dicante petro crediderūt simł ꝙ semel de iudeis quiq̄ milia ꝙ altēa die. iiij. milia vt habet actu. ij. ꝙ. iiij. sic etiā est inē hoies ꝙ valoz hois plus apparet ꝙ emendat p⁹ ei⁹ mortē q̄ ante (amē amē dico vobis q̄a omnis qui facit peccatū ꝟu⁹ est peccati ꝙē) o miserabil ꝟuit⁹ ꝟuus hois aliq̄ sui dñi duri imperijs fatigat⁹ fugiēdo req̄escit ser uus peccati quocūq̄ fugit secū trahit ꝟui/tutē peccatū eni qđ facit int⁹ est. voluptas trāsit peccatū non trāsit p̄terijt qđ delecta bat remansit quod pupugerat (ſi vos filius liberauerit) primo a culpa postea a p̄senti miseria (veri liberi eritis) ro. viij. Jpa crea tura liberabit in libertatē glozie filiozū dei Si filij abzahe estis opa abzahe facite ꝙē) ex hoc patet ꝙ frustra g'oriat aliq̄s. ꝙ fit fili⁹ ꝟm habitū alicuius sancti. vt benedōi dñici vel frācisci vel alteri⁹ sancti. nisi opa ip̄i⁹ ꝟm suam possibilitatem imitet (cū loq̄/tur mēdaciū ex ꝓpꝛijs loq̄tur quia mēdax est ꝙ pater eius ꝙē). i. inuētoz mēdacij ex q̄ patet ꝙ mēdax i loquēdo ꝙ mēdacia fingē do. ꝓpꝛietatē dyaboli assumit male viuen/do (tulerūt ergo lapides vt iacerēt in euz) beda mistice aū: quot malas cogitatōnes q̄s assumit. quasi tot lapides in iesum mit tit ac deinde quātum ad se ꝓtinet si ad deli beratōnem transit iesum extinguit (iesus aūt absconđit se) q̄đ aūt absconđēdo se do min⁹ significat nisi ꝙ eis ip̄a veritas absco/ditur qui eius x̄ba sequi cōtēnūt eaz quip/pe quā non inuenit humilem veritas fugit mentem. quid autem nobis hoc exemplo loquitur nisi cū etiā resistere possumus irā superbientiu.n humiliter declinemus. hec beda.

Capitulum. ix.

Et ꝓteriens iesus vidit hominē ce/cum a natiuitate ꝙē) mistice cec⁹ nascitur omnis habens peccatuz origiale q̄ ꝑuat⁹ est dei visione hāc tamen p̄uaricatōnē nō facit ei⁹ actuale pecm qđ adhuc nō hēt nec etiā parētū suoꝝ immedi atoꝝ iō ſboitur (neq̄ ħ peccauit neq̄ paręs ei⁹ vt cec⁹ nascerē ꝛ vt manifestentur opa dei in illo) sic eni ꝓmiſſ⁹ est nasci iste ce c⁹ vt illuminarē xp̄i miraculo ꝙ similiter emūdatio pecī originał est op⁹ diuine x̄tu tis c⁹ mod⁹ significat cū dō (ꝙ fecit lutū ex sputo ꝙē) p qđ significat catheciſm⁹ prece dens baptismū de q̄ ſboitur (vade ꝙ lauaē in natatoria syloe ꝙē). i. xp̄i missi a p̄fe pro salute mundi (abijt ergo ꝙ lauit ꝙ venit vi dens) p illuminatōnē fidei datam virtute baptism: (ille aūt dicebat. qz ego sum) p ħ oñ dēs ꝙ q̄lz teneat recognoscē gratanter et ostanter bñficia dinū (adducūt ei. a ꝛ p..ę/os) q̄ intꝛetant diuisi ꝓpt qđ p ipos hēti/ci significantur qui sunt ab ecclesia diuisi.

quoꝝ aliqui cerimonias legis obseruant
scz.nazarei ⁊ isti significantur ꝑ illos q̄ di
cebāt de xp̄o(nō est hic homo a deo q̄ sab
batum nō custodit)alij vero dicūt hoiem
nasci sine origiali peccato.s.pelagiāi ⁊ isti
significant̄ ꝑ illos de quibus sb̄ditur(non
crediderūt ergo iudei de illo ꝙ cecus esset
).i.natus in originali peccato.ꝑ parentes
aūt ceci q̄ de modo sue illuminatōnis non
rn̄derunt timore ducti significant̄ fideles
infirmi qui tp̄e persecutionis fidem nō au
dent confiteri ꝑ cecuz vero confidēter vēi
tatem cōfitentē significant̄ in fide firmi cō
stanter ꝯfidētes veritatē fidei(⁊ eiecerunt
eum foras) ꝫ xp̄s eū suscepit benigne ⁊ ꝑ
hoc significatur ꝙ eiecti de societate malo
rū ꝓpter xp̄z ab eo recipiuntur gr̄ose sicut
dicit mat.v.beati estis ⁊c̄. sequitur ⁊ eiece
rint nomē vr̄m tanq̄ꝫ malū ꝓpter filiū ho
minis(dixit eis iesus si ceci essetis non ha
beretis peccatū) ex quo patz ꝙ sciētes scp̄
turas ⁊ non obseruātes eas graui⁹ delin
qunt ⁊ grauiorē penā incurrunt.luce.xij.
ca.Seruus q̄ sciuit volūtatem dn̄i sui ⁊ n̄
facit vapulabit mltis plagis.

Capitulum .x.

AMen amen dico vobis qui non i/
trat per hostium in ouile ouiū ⁊c̄)
ꝑ ouile ouiuz potest intelligi clau
strum regulariū.cui⁹ hostium est melioris
vite firmū ꝓpositum hostiari⁹ autē est spūs
sanctus q̄ inspirat ipsuz Intrās aūt aliun
de ē ingrediens religionē cū ꝓposito lauci
oris vl̄ honorabilioris vite sicut sunt aliq̄
pauperes ⁊ de humili plebe q̄ querūt igre
di religionem magnas possessiones hn̄tez
nō vt seruiāt xp̄o deuote ꝫ magis vt xp̄s ser
uiat eis d̄ bonis illius ecc̄e ⁊ isti sunt fuēs
⁊ latrones ꝑ viciū ꝓprietatis ⁊ mactant ⁊
perdūt qꝛ dignitates vel officia ābiūt ⁊ sic
vlteri⁹ dissentōnes faciūt ꝑ q̄s corrumpi
tur caritas fraterna in qua cōsistit spūalis
vita.i.Jo.iij Qui non diligit manz in mor
te(qui aūt intrat per hostium).i.hn̄s scm̄
ꝓpositum in ingressu ⁊ ipsum continuans
in ꝓgressu(pastor est ouium).i.dignus re
gere monasterium. ⁊ talis promotō est a
spiritu sancto iō subditur(huic hostiarius
aperit).i.spūssanctus(⁊ oues vocem eius
audiūt).i.humiles ⁊ deuoti ad nutuz obe
diunt ei(⁊ ꝓprias oues vocat nominatim
)diligentem curam ipsis gerendo ⁊ educit
eas ad pastum eterne viriditatis per degu
stationem celestium sibi subditos verbis
⁊ exemplis inducendo. ideo subditur(Et
ante eas vadit)viam ostendendo(⁊ oues
illum sequuntur)doctrinam pastoris imi/
tando(alienum vero non sequuntur) per
alienum potest intelligi dyabolus a cōsor
tio d̄i ⁊ sanctorum alienatus quem non se
quuntur boni religiosi eius suggestionibus
assenciendo sed fugiunt dissenciēdo(mer/
cenarius autez ⁊c̄) hic est qui presidendo
claustralibus querit honorem proprium
⁊ ꝓmotōnē carnaliū amicoꝝ(videt lupū
veniētē).i.aliquē malū.gregem suū in fide
vl̄ morib⁹ corrūpētē (⁊ dimittit oues ⁊ fu
git ⁊c̄) Gre.fugit nō mutādo locū.ꝫ sb̄tra
hēdo solatiū(ego ⁊ pr̄ vnū sum⁹) aug⁹. v/
trūqꝫ audi ⁊ vnum ⁊ sum⁹ ⁊ a caribdi et
scilla liberaberis ꝙ dicit vnū liberat te ab
arrio ꝙ dicit sum⁹ a sabellio(sustulerūt er
go lapides iudei)hylari⁹ nūc hereticoruz
furor iā dn̄o in cel̄ sedēte pari ifidelitate di
ctis nō obediētes odiū impietatis exercēt
verboꝝ lapides iaciūt etsi possent de thro
no eū in crucē detraherent.

Capitulum .xi.

ERat quidā languēs) ꝑ quē signifi
cari potest grauē tentationē paci
ens ꝑ ei⁹ sorores significant̄ perso
ne pro eius alleuiatōne deuote xp̄m depre
cātes que nō sp̄ exaudiuntur. ꝫ talis paci
ens aliqn̄ per actū peccati mortalis mori
ꝑmittit̄ ab eo q̄ ē tāte bonitatis ⁊ potētie ꝙ
scit ⁊ p̄t bona de mal̄ elicē ꝑ iesū aūt q̄ sa/
l⁹ int̄pretat̄ p̄dicator vl̄ ꝯfessor salutē aiaꝝ
sitiēs significat̄ q̄ pcc̄orē nō solū mortuuz
repit ꝑ culpā ꝫ ec̄ aliqn̄ fetētē ꝑ ifamiā et
sepultū sb̄ lapide ꝑ obstiatōz ⁊ tn̄ deo prin
cipal̄r opāte sic ꝑ bonā monitōz reduc̄ eū
ad vitā gr̄e ꝙ n̄ solū tollit̄ obstiatō ⁊ mors
culpe ꝫ ec̄ ifamie fetor ⁊ suauis odor red/
dit̄ bone fame.

Capitulum .xij.

IEs ergo an̄ sex dies pasce)aluin⁹. Mistice
ꝙ an̄ sex dies vēit bethaniā signat ꝙ ille q̄
sex dieb⁹ oīa fecēat ⁊ sex̄ die hoiz creauēat
ip̄e sex̄ mūdi etate sex̄ fēia sex̄ hora redimē
mūdū venēat (maria accep̄ librā vnguēti

ꝛc̃)exponaꝫ ſicut ſuꝑ.Mat.xx.ꝛ Mar.xiiij (cogitauerũt aũt pncipes ſacerdotuz vt lazarũ interficerẽt ꝛc̃)aug⁹.o ceca ſcuicia q̃ ſi domin⁹ ſuſcitaẽ potuẽit mortuum .ꝛ nõ poſſit occiſum ecce vtrunqz dominus fecit nam lazarum mortuuz ꝛ ſeipſum occiſum ſuſcitauit(in craſtinũ aũt turba multa ꝛc̃ expo naꝫ ſicut ſuꝑ mat.xxi.ꝛ mar.xi(erãt aũt gẽtiles quidaz ꝛc̃)ſequiꝫ(dñe volum⁹ ieſuz videre ꝛc̃)auguſtinus. Ecce volunt eũ iudei occidere ꝛ gẽtiles videre.ꝫ ꝛ illi ex iudeis erant qui clamabãt(bñdict⁹qui vẽ nit in nomine dñi) ecce iſti ex circũciſione ꝛ illi ex pnepucio. velut duo parietes de diuerſo venientes ꝛ in vnaz fidẽ xp̃i pacis oſculo cõcurrentes.ideo ſequiꝫ(venit hora vt clarificeꝫ filiꝰ hominis)clarificat⁹ eſt eniz in eccla.ex iudeis ꝛ gẽtib⁹ collecta Q̃ ſeq̃tur morale eſt vſqz ibi(ꝛ ego ſi exaltat⁹ fuero a terra oia trahã ad meip̃m ꝛc̃)nam a more q̃ p nobis paſſ⁹ eſt.trahit nos ad ipſuz ſicut magnes lapis attrahit ad ſe ferrũ ꝛ ſic oia trahit ad ſe nã hõ dicit ois creatura marc̃.vltio.p̃dicate euãgeliũ oi creature.i.oi hõi ſicut expoſitũ fuit ibi(dixit ergo eis ieſus adhuc modicũ lum̃ in vobis ẽ ꝛc̃)

Moraliter attrit⁹ de peccatis modicuz lumẽ hẽt ꝓpter qõ vſqz ad otritõem pfectã oẽt ꝓcedere ne oprehẽdant eũ tenebre ꝑ recidiuũ mortalis culpe(dilexerũt enim magis gloriã hoim q̃z gloriã dei ꝛc̃)iſti hodie mlti hñt ſeq̃ces.ſ.p mũdi gloria ſe et ſua ꝑdigaliter exponẽteſ ꝛ paꝫ aut nihil ꝓ ꝓmerenda dei gloria faciẽtes(i.ſ) autẽ clamauit ꝛc̃. ego lux in mũdũ veni ꝛc̃) ꝓpter qõ accedẽs ad eũ p fidez ꝛ deuotõnem ab eo illuminaꝫ ad ſalutẽ.ab eo vero recedens obtenebraꝫ ad gehennã(nõ veni vt iudicẽ mũdum).i.cõdẽnem ꝓpium eni delictum odẽnat quẽlibet peccatorem.

Capitulum.xiij.

Ante diẽ feſtum paſche ꝛc̃)paſca.i. trãſit⁹ ꝛ nos feſtũ ꝫ debite celebremꝰ cũ a vicijs ad ℣tutes vel a minoribꝰ bonis ad maiora trãſimus (in finẽ dilexit eoſ)p ieſũ qui ſalꝰ interpretaꝫ bonꝰ ꝑatꝰ ſignificaꝫ.finis aũt vltimus eſt btitudo vera q̃ conſiſtit i clara dei viſione ꝛ fruitõne pfecta.licet aũt omnis homo debeat ad hũc finẽ ꝓmum diligere. ꝑatꝰ tamẽ q̃ eſt vicariꝰ xp̃i teneꝫ erga ſuos ſbditos ꝫ facere(ꝛ cena facta).i.p̃parata ꝫm ſenſuz litterale.nõ enim erat terminata cuz xp̃s a cena ſurrexit ad lauãdũ pedes diſcipulorũ vt dr̃ infra eodẽ capꝭo patz igitur q̃ iudas cũ alijs cenauit ꝛ corporaliꝫ lotus fuit. ſic igiꝫ exemplo xp̃i bonus ꝑatus ſbditis eẽ malis dẽt exhibere bñficia vt quantũ in ſe eſt eos a ſua reuocet vita mala(venit ergo ad ſymonẽ petrũ).ſ.primo ꝓput dictuz fuit in expoſitõne litterali ꝛ in hoc Chriſtus dedit exemplum ſuperioribus illos inter ſubditos principaliter honorare qui ꝑmi ſunt etate vel dignitate (domine tu mihi lauas pedes).q.d.ꝫ indecens eſt nullo modo ſuſtinẽdum.ꝛ in ꝫ petrus ſignificat diſcipulum ignorantem et indiſcrete loquentem de facto ſuperioris ſui.cuiꝰ ignorat ratõnẽ frequẽter enim cõtingit q̃ illud iudicaꝫ irratõnabiliſſimum ab ignorãte cauſaz. qõ tamẽ rationabiliſſimum eſt ꝫm veritatem hoc autem contigit in hoc caſu petro ꝓpter qõ dixit ei Chriſtus(qõ ego facio tu neſcis modo)ꝛ in hoc docemur bene iudicaẽ ꝛ loqui de factis ſuperioris boni.niſi domino ꝓmittente errarz manifeſte(ſi non lauero te non habebis ꝓtem mecum)Chriſtus enim non lauabat pedes diſcipulorũ pro corporali mundatõne ꝫ pro exemplo humilitatis docendo propter quod dixit eis(exẽplum enim dedi vobis ꝛc̃)ergo dixit petro ſi non lauero te nõ habebis partem mecuz idem ẽ acſi dixiſſet ꝛ partem mecuz nõ habebis niſi a me exẽplum recepis humilitatis ꝛ in hoc facto Chriſtus dedit ſuperioribus ꝛ prelatis exemplum vere humiliationis(poſtq̃z ergo lauit pedes eorum ꝛc̃)per hoc oſtendens .q̃ ſuperior poſt actum humilitatis debet reſumẽ debitum exercicium auctoritatis(Amen amẽ dico vobis non ẽ ſeruus maior domino ſuo ꝛc̃)licet omnes chriſtiani ſint ſerui chriſti. ſpecialiter tamen epiſcopi qui ſunt ſucceſſores apoſtolorum propter qõ nõ debẽt ſe facere maioẽs ipſo chriſto ꝛ tamen aliqui quantum ad aliquid faciunt cõtrarium naz precepta ſua ꝛ ſtatuta licet frequenter ſint de indifferentib⁹ tñ ſeruari ſtricti⁹ faciunt q̃z diuina(ꝫ vt impleatur ſcriptura.ſcilicet pſalmiſt.xl. (Qui manducat panem meum ꝛc̃)iſti ſũt

scriptura.s.ps.xl. Qui mādūcat panē me
cuz ꝛc̄) isti sunt p̄lati cl̄ici ⁊ religiosi q̄ lau
te viuūt de p̄rimonio crucifixi ⁊ tñ eorum
plurimi leuāt calcaneū ɔtra xp̄m i mēbris
suis affligētes ea calūnijs ⁊ exactōibus in
iustis (iesus turbatus est spiritu ꝛc̄) virtu
osum est ei turbari contra vicia. ⁊ ideo ie
sus turbatus est spiritu. id est ex imperio
rationis. quia expressius q̄ ante volebat
exprimere crimen proditionis (cui dabo
panē intictum ꝛc̄) panis intictus suauior ē
iō significat eucaristiā cui⁹ etiā vna ps tin
gitur in sanguine qñ sumi debet a sacerdo
te q̄ tñ est xp̄i ꝓditor qñ sumit indigne. Je
ronim⁹. Dic sacerdos dic cl̄ice qūo eisdez
labijs deoscularis filiū v̄gis quib⁹ deoscu
latus es filiā meretricis. o iuda osculo fili
um hois tradis (cū ergo accepisset ille buc
cellā exiuit ɔtinuo) quia sacerdos xp̄i cor
pus sumēs indigne. magis elongat̄ a deo
(cū ergo exisset iesus dixit nūc clarificat⁹ ē
fili⁹ hominis) s̄m augustinū ꝑ exituz iude
de societate xp̄i ⁊ apostoloruz prefigurata
fuit reproboꝝ separatio tempore iudicij fi
nalis a consortio Christi ⁊ electorum. qui/
a tunc apparebit gloria magna Christi.
quod sequitur est de se morale ideo pertrā
seo.

Capitulum .xiiij.

Et ait discipulis suis non turbetur
cor vr̄m ꝛc̄) qm̄ immediate añ dix
erat petro ter me negabis. timue/
rūt alij ne simile ɔtingeret eis q̄ licet non
negauerūt verbo. tñ quodāmō cōtigit fa
cto xp̄m in sua captōne fugiētes. iō ne des
perarent de salute dixit eis non turbet̄ cor
vestrum quasi diceret post lapsum rema/
net vobis penitencie remedium per quod
lapsus aliquando resurgit ad equalem vl̄
maiorem gr̄e gradum ⁊ per hoc omnib⁹
lapsis xp̄s dedit spem salutis (i domo p̄ris
mei māsiones mlte sunt) Grego. Hac rōe
ɔueniunt māsiones mlte cum denario di/
urno. quia etsi alter min⁹ alt̄ āpli⁹ exultat
oēs tamen vnū gaudium conditoris sui vi
sione letificat (ego sum via veritas ⁊ vi
ta) hylarius non eni nos in erratica atq̄ i
inuia deduxit. ille qui via est neq̄ illudit ꝑ
falsa qui veritas ē. neq̄ in mortis reliquit
horrore qui vita ē (tanto tempore vobiscū
sum ꝛc̄) h̄ potest dici mltis secularibus qui
post ānos vite sue plures ignorant diuina
p̄cepta quorum custodia necessaria est ad
salutem. mat. xix. Si vis ad vitam ingredi
serua mandata pōt etiam dici pluribus re
ligiosis qui negligūt scire suam regulam ⁊
statuta (⁊ quodcunq̄ pecieritis in nomine
meo hoc faciam) Jesus interpretatur sal⁹
⁊ ideo qd̄ non pertinz ad salutem non pe
titur in nomine eius imo christus negādo
peticionem ostendit se saluatorem sicut bo
nus medicus ostendit se diligere salutem
infirmi. qui nociua denegat postulāti (si di
ligitis me mandata mea seruate) Gregor.
Probatō dilectionis exhibitio est operis (
spiritum veritatis quem mundus non po
test accipere) Gregorius. Spiritus autez
sanctus omnē quē repleuēit ad inuisibilia
desideranda accendit. ⁊ quoniam munda
na corda sola visibilia diligunt hunc mun
dus non accipit. quia ad diligenda inuisi/
bilia non assurgit. seculares etenim men
tes quanto se foras per desideria dilatant
tanto ad receptionem illius sinum cordis
angustant (non vos relinquam orphanos
veniam ad vos) Orphanus proprie caret
vtroque parēte igitur orphani sunt qui pa
rentibus carnalibus in malis non assenci
unt. propter quod parentes eos derelin/
quunt. sed Christus ad eos tanquam pa
ter venit. ⁊ suis consolationibus refouet
atque nutrit (⁊ ad eum veniemus ⁊ man
sionem apud eum faciemus) Gregorius.
In quorundam etenim corda venit ⁊ mā
sionem non facit. Quia per compunctio/
nem quidem respectum dei percipiunt. sed
temptacionis tempore hoc ipsum quod
compuncti fuerant obliuiscuntur. sic q̄
ad perpetranda peccata redeunt. ac si ea
minime planxissent. qui ergo deum vere
diligit in eius corde dominus venit ⁊ mā
sionem facit. Quia sic eum diuinitatis a/
mor penetrat. vt ab hoc amore tēptatio
nis tempore non recedat (Paraclitus au
tem spiritussanctus quem mittet pater in
nomine meo ille vos docebit omnia. Gre
gorius. Nisi autem idem spiritus cordi as
sit audientis ociosus est sermo doctoris ne
mo eni docenti bonū tribuat qd̄ ex ore do
centis intelligit qz nisi intus sit qui doceat

doctoris lingua exteri⁹ inuacuū laborat (⁊ suggeret vobis omnia) excitando ad opēa bona (nō turbetur cor vestrum ⁊c̄). scz. de meo recessu ꝑ mortem cum sit via ad meā glorificatōnem ⁊ spiritussancti missionem ⁊ in hoc docemur nō turbari de nostris amicis decedētib⁹ in cōfessione fidei. nā hec est via ad eorum glorificatōnem et nostraz sbuentionez. quia p̄sentes cū deo mlto pl⁹ iuuare nos pñt q̄z viuētes in mundo.

Capitulum. xv.

Ego sum vitis vera) Moraliter vitis illa dici potest quelz religio approbata ⁊ illa maxime que magis appropinquat xp̄i vite. agricola vero religiōi p̄sidēs ⁊ ipsius curā gerens. huius autem vitis palmites sunt religionem intrātes q̄rum aliq̄ ante ꝓfessionem inutiles reperiūtur ⁊ infructuosi. qui statim ꝑ agricolam amouēdi. alij vero sub spe proficiendi sunt ad ꝓfessionem recipiēdi quorum tamē aliqui nō manent in vite ꝑ sui status dilectōz ꝫ aliqui statim apostatāt ⁊ aliqui solo hītu remanent remanētes aūt hītu ⁊ deuotōne fructificant ⁊ vt magis fructificent. ⁊ de suis defectibus ꝑ correptōnem debitam purgant̄ vt sic perplurimū fructum faciāt ad dei gloriam ⁊ suaz beatifitatōem ꝓpter qđ in h⁹ ꝑabole fine dicit̄ (hec locut⁹ sum vob vt gaudiū meū in vobis sit. ⁊ gaudiū vr̄m impleatur) qđ aūt sequitur est inductō ad amorē caritatis ꝓpter qđ sensus litteralis est de se moral' nec occurrit alia moralitas vsqz ibi (si nō venissez ⁊ locut⁹ eis nō fuissē ⁊c̄) sequit̄ (si opa nō fecissē ⁊c̄) ꝑ hoc ostēdit̄ ꝙ quilz p̄lat⁹ ⁊ curat⁹. qui in h̄ est xp̄i vicarius ꝓpl'o suo debet bonā admonitōez verbi ⁊ operatōnē exempli etsi in vtroqz đficiat vel altero. ꝓpl'us hēt aliquē excusationez de peccato nō a toto. ꝫ a tāto maxime si defect⁹ est in facto. vñ ⁊ dicūt laici quare nō faceremus h̄ vel illud cū prelati et curati hoc faciant et religiosi.

Capitulum. xvi.

Hec locut⁹ sum vobis vt nō scandalizemini ⁊c̄) in h̄ capl'o xp̄s induxit discipulos nō solū presētes tunc ꝫ ec̄ futuros vt nō recedāt a fidei veritate. ꝓ vitupio quocūqz qđ significat̄ ꝑ eiectionem de synagoga cū dr̄ (absqz sinagogi. facient vos) nec etiā quocūqz a tormēto. qđ significat̄ cum dr̄ (ꝫ venit hora vt oīs qui interficit vos ⁊c̄) mors enim est vltimum terribiliū in presenti vita induxit etiaz discipulos ad petendum spūssancti donū quod est in omni afflictōne corroboratiuuz. ⁊ sic litteralis sensus est etiā moralis nec occurrit mihi superaddendus.

Capitulum. xvij.

Hec locutus est ies⁹ ⁊ sbleuatis oculis in celū ⁊c̄) in h̄ docuit nos ad celū cū oram⁹ leuare ocl'os qz ꝑm damascenū or̄o ē eleuatō mētis in deū (pr̄ venit hora clarifica filiū tuū ⁊c̄) ꝑ h̄ oñdit̄ ꝙ ꝑ paciētiam in tribulatōe homo clarificat̄ ꝑ paciētie virtutē. ⁊ de⁹ clarificat̄ nam paciēs sustinet ad e⁹ honorē (hec est aūt vita eterna vt ꝯgnoscāt te soluz deum verū) ꝑ hoc excludunt̄ errores oīm in aliquo bono creato btitudinem obiectiam ponētiuz (op⁹ cōsūmaui qđ dedisti mihi vt faciaz) h̄ legant ⁊ retineant instabiles qui bona frequent̄ inchoant ꝫ non ꝑseuēant. huius capituli residuuz est or̄o xp̄i ꝑ suis discipulis p̄sentibus ⁊ futuris. ⁊ in h̄ xp̄us dedit exēplū prelatis ecclesie ⁊ curatis. vt ꝓ suis sbditis orēt deuote pariter ⁊ attente nec moralitas alia mihi nūc occurrit superaddenda.

Capitulum. xviij.

Hec cū dixissz iesus egressus est cū discipulis suis trans torrentem cedron) qui interpretatur tristis meror. per hoc igitur ꝙ christus iuit illuc imminēte sua captōne significatur ꝙ xp̄ianus ire volens ad martirium debet imminens supplicium precogitare et per pacientiam se armare. vnde dicit Gregori. omel'. xxxiij. Minus enim iacula feriunt. que preuidentur tollerabilius mundi mala suscipimus si contra hec per prouidentie clipeuz munimur (sciebat autem et iudas qui tradebat eum locum quia frequenter iesus venerat illuc cum discipulis suis) inter quos erat iudas vt Christum traderet sicut sathan fuit inter filios dei vt sanctum iob afflictōnibus molestaret (iesus autem sciens omnia que ventura erant super eum ꝓcessit ⁊c̄) quesit⁹ autē a turbis vt facerēt eum regē fugit solus in montē. docēs in h̄ fugē

mūdanos hōres ꝙ ꝑmptum eē ad laboēs (vt eis ergo dixit ego ſuz abierūt retroꝛſuz ꝛc̄)ille qui cadit retroꝛſum non vidz ſui caſus periculū.ſic eē labētes in culpā non vident ſui lapſus miſeriaz(ſinite hos abire) ꝑ hoc oſtēditur ꝙ ſuperiores dēnt ſuos ſb̄ditos fidelit̄ adiuuare ꝙ ſe mortis periculo exponere ꝑ ipſoꝝ defēſione (ſymō autez petrus hñs gladiū ꝛc̄)exponat̄ ſicut ſupra mat.xxvi.ꝙ mar.xiiij.ꝙ luce.xxij.(erat āt ꝥuo nomen malchus)q̄ interpretatur rex eoꝝ ꝙ iō ꝑ abſciſſionez auricule ſue ſignificata fuit abſciſſio regal' ꝙ pōtifical' eminentie iudeoꝝ(ꝙ adduxerūt eū ad ānaz ꝑmū)querentes ei placere qz cū caypha fuerat in conſilio de xp̄i morte ſic multi faciūt q̄/rentes de malis placere hominibus puerſis (ego palā locut⁹ſū mundo)tanq̄z habens ſanā doctrinā dtra hereticos q̄ magis docēt in occulto(nunq̄d ꝙ tu d̄ diſcipulis eſ hominis iſtius dixit ille nō ſum) exponat̄ vt ſup̄.mat.xxiiij.ꝙ mar.xiiij.ꝙ luce .xxij.(adducūt ergo ieſum a caipha in pretoriū).ſ.pylati(ꝙ ipſi non itroierūt vt nō contaminarent̄ ꝛc̄)iſtis ſunt ſimiles q̄ faciūt cō ſciam magnā de minimis ꝙ mlto grauiora cōmittūt ſicut iſti timebāt cōtaminari ꝑ ingreſſum do⁹ pylati q̄ gētilis erat ꝙ tn̄ toto conatu ꝓcurabant mortē xp̄i qui inocētiſſim⁹erat(ſi nō eēt hic malefactoz non tradidi . t̄ eū).q.d.nos ſum⁹ tante veritatis ꝙ iuſtie ꝙ nob̄ deberet credi ſimplici ꝛbo ſine alia diſquiſitōne ꝙ ſic homines malicioſi ſe iuſtificāt coꝝ iudicib⁹ vt magl.nocere valeant inocēti(nob̄ nō licet interficē quenq̄z)ſic dicūt mali clerici de corporali morte laici ꝙ tn̄ hñt ꝑ modico mltos iterficere ſuo malo exēplo morte ſpūali que peior ē infectōe corporali(rndit ieſus regnū meum nō eſt de hoc mūdo) mlti p̄lati qui tamē ei⁹ ſunt vicarij dtrariū videt̄ dicē facto i pompis equātes ſe principib⁹ terrenis vel eē excedētes(oīs qui eſt ex veritate audit vocē meam)quaz non audiunt mlti doctores ꝙ ſcolares theologi qui neglēca ſacra ſcriptura circa curioſa ꝙ iutilia ſunt itenti(quid eſt veritas) ꝑ hoc autē ꝙ non exſpectauit xp̄i reſponſum ſignificata fuit eius iſtabilitas qua timore ceſaris ꝙ fauore iudeoꝝ a veritate declinauit dāno ſē tenciam contra xp̄um ꝙ ſic hodie faciunt multi iudices timore vel fauore a veritate iudicij declinantes(clamauerunt ergo rurſum omnes ꝛc̄)exponatur ſicut mat.xxvij ꝙ mar.xv.ꝙ luce.xxiij.

Capitulum .xix.

TUnc ergo apprehēdit eū pilat⁹ et flagellauit ꝙ milites plectētes coro nā ꝛc̄)beda ꝙ q̄zuis hb̄ milites illu dēdo facerēt nob̄ tamē operabāt miſteria nā ꝑ ſpineā coronā noſtrorum deſignatur ſuſceptio peccatorum q̄ ſicut ſpinas terra noſtri corporis germinat in veſtimēto purpureo caro eius paſſionibus obiecta ſignificat Purpura eē veſtitur cū de triūphis ſanctoruz martirū gloriatur(aue rex iudeorum ꝛc̄)ſic faciūt illi qui in eccleſijs ſigna deuotōnis oſtendunt ꝙ cito poſt iniurias xp̄o graues in mēbris ſuis faciūt(clamabāt.d.crucifige ꝛc̄) nam obſtinata neq̄cia non emollitur mia (reſponderunt pontifices non habemus regem niſi ceſarez) hoc facto clamāt noſtri pontifices ꝙ curati qui ſuis eccleſijs dimittētes ſe negocijs temporalib⁹ p̄ncipatus vel regni(ꝙ baiulās ſibi crucē ꝛc̄)ꝑ hb̄ nos iducēs ad ſui ſequelā hīc dixerat mat.xvi.Si q̄s vult poſt me venie abneget ſemetip̄um ꝙ tollat crucē ſuam ꝙ ſequatur me(ꝙ cum eo alios duos q̄ē) exponatur ſicut mat.xxvij.ꝙ mar.xv.ꝙ Luce.xxiij(qd̄ ſcripſi ſcripſi)ꝑ hoc autem ꝙ iudeis petentibus pylatus delere titulum qd̄ ſonabat confuſionem iudeoꝝ nolu it ſed magis ipſum confirmauit ſignificatum fuit ꝙ Chriſti mors erat ad confuſionem eoꝝ futuram per exercitū romanoꝝ ꝙ ad regis xp̄i exaltatōnem ꝓpter ſequentem reſurrectionem propter quod tunc dixit mat.vltio.Data ē mihi omnis poteſtas i celo ꝙ in terra(milites ergo cuz crucifixiſſent eum acceperūt veſtimēta ei⁹ ꝛc̄)exponatur ſicut mat.xxvij.ꝙ mar.xv Cum vidiſſet ergo ieſus matrem ꝛc̄) per hoc autez ꝙ poſitus in tanto tormēto matri ſue prouidit de miniſtro docuit nos in quocunque ſtatu ſimus honorare parentes quātum poteſt fieri bono modo ꝙ iclinato capite tradidit ſpm̄.Vbo⁹.Tradidit āt dns ſpūm deo p̄ri oīdens ꝙ neq̄ q̄z ſcōz

anime uersantur in tumulis . ꝙ deueniunt ad man⁹ patris oim.peccatorib⁹ ad locuz penaꝝ delatis .videlicet in infernuz(ꝙ vn⁹ militū lancea latus eius aperuit ꝛc̄) theophil⁹ .vt iudeis placeāt lanceāt xp̄m circa corp⁹ exanime otumelias inferētes istis ātsunt similes qui mortuos p̄sequunt̄(ꝛ continuo exiuit aqua ꝛ sanguis ex q̄bus habēt efficatiā eccl̄e sacramēta(post h̄ aūt rogauit ioseph pylatū ꝛc̄)exponat̄ sicut Math̄. xxvij.ꝛ Mar.xv.(vēit autē ꝛ nichodemus ꝛc̄)seq̄tur(ferens mixturaz mirre ꝛ aloes ꝛc̄)p ipsum significatur doctor bon⁹ ferēs mixturā.i.doctrinaz ex auctoritatib⁹ sacre scripture cōfectam ad vngendum corpus xp̄i misticuz ad ei⁹ salutem.

Capitulum.xx.

QUa aūt sabbati Maria magdalene vēit mane ꝛc̄)p istam q̄ pre omnibus fuit sollicita vidē xp̄i sepulcrū qđ ptz ex hoc ꝙ venit mane cū adhuc cēnt tenebre . ꝛ qz recedētib⁹ apostol' nō recessit ꝓpter qđ ei p̄mo dn̄s apparuit. significat̄ q̄libet p̄sona de ognitōne veritatis diuine valde sollicita ꝛ p̄ hoc merēt hāc assēq̄ ognitōnē.Math̄.vij.petite ꝛ dabit̄ vobis querite ꝛ inuēietis pulsate ꝛ aperietur vobis ꝛ tal' debet veritatē agnitam alij nūciare sic̄ maria discipulis nūciauit ne de abscōdito talento dēat merito rep̄hendi(Cū sero essz die illa) sequitur(vēit ies̄us ꝛ stetit i medio discipuloꝝ ꝛc̄)p iesum q̄ sal⁹ interp̄tatur. p̄latus bon⁹ zelum salutis animaꝝ habēs significat̄ qui saluās clausurā virtutuz ad sc̄itos ingreditur.ꝛ stat in medio vtutis ad dandū eis exēplū ꝛ in medio debite affectōnis sine acceptōne p̄sonaꝝ.ꝛ sic dic̄ eis pax vobis optādo eis ꝛ p̄curādo quātum pōt pacē duplicē.s.fraternaz ꝛ supnam(et ostēdit eis man⁹).i. opa virtuosa(ꝛ lat⁹).i.vere caritatis signa. ꝛ dicit eis(accipite spirituz sanctū)illos ad ordines sacros p̄mouēdo.q̄ sunt ydonei ad laborem salutis aiarum.iō sc̄itur(q̄um remiseritis pcā ꝛc̄. Thomas aūt vn⁹ ex duodecim ꝛc̄)seq̄tur(ille aūt dixit eis nisi videro ꝛc̄) p istuz quātū ad hoc significant̄ illi qui bonitatez vel potestatem p̄lati ab alijs auditā. credē nolunt nisi habeāt ꝓpriam experiētiam ꝓpter h̄ rep̄hendendi sunt nā in talib⁹ credēdū est testimonio bonoꝝ ꝓpter quod sc̄itur (bti qui nō viderunt ꝛ crediderūt)

Capitulum .xxi.

POstea manifestauit se iterū ies⁹ ꝛc̄)seq̄tur(dicit eis symō petrus. vado piscari)per artificiū piscādi significat̄ officiū predicandi.Math̄.iiij. Veni te post me faciā vos fieri piscatores hoim. Itē quoniaz omne temp⁹ septē dieb⁹ reuoluit̄ recte vniuersitas septenario numero figurat̄.vt dicit Grego.oīm.xxv.p septez piscatores q̄ hic enumerant̄.vniuersitas predicatoꝝ eccl̄ie ꝺsignat̄(ꝛ illa nocte nihil p̄ndiderūt)ad significandū ꝙ p̄dicatores eccl̄ie sine xp̄i virtute nihil proficere p̄nt sup̄.xv. Sine me nihil potestis facere. ꝙ ipso p̄sente ꝛ dicēte(mittite in dexteram nauigij rete)ceperunt pisciū multitudinē copiosam p quam significat̄ multitudo credētiū p predicatōnem apostoloꝝ Christo tamen principaliter operante sicut dicitur Mar.vltimo. Illi aūt pfecti p̄dicauer̄t vbiq̄ dn̄o coop̄ante ꝛ sermonē confirmāte sequēnib⁹ signis ꝛ similiter mꝫtitudo penitētium per p̄dicatores alios ad bonū cōuersoꝝ(affert de piscib⁹ quos p̄ndidistis nūc ꝛc̄) p h̄ significatur ꝙ p̄dicatores p laboze ꝙ sustinēt in cōuersione peccatorum.reficientur i regno celoꝝ(symō iohānis diligis me pl⁹ his)ex hoc pz ꝙ p̄mouēdi ad curam aiaꝝ sunt examiandi de fide ꝛ dilectōe ꝛ non de potestate tp̄ali(pasce agnos meos) ter dictum est pasce ad significandū ꝙ hn̄s curam animaꝝ debet sc̄itos pascere pastu verbi dei ꝛ boni exempli ꝛ p̄ut potest subsidio tempozali.ꝙ illud qđ dicit̄ h̄(pasce ꝛc̄) aliqui mali mutant in tōde qz multum student circa sc̄itos exactōnes temporaliuz exercere ꝛ de pastu dicto triplici non curare(amē amen dico tibi cū eēs iunioz cingebas te ꝛc̄) p hoc qđ hic dicit̄.passio petri futura significabat̄ eo ꝙ tunc eccl̄ie p̄ficiebatur . nam in p̄mitiua eccl̄ia ille qui populis p̄ficiebatur primus ad tormenta ducebatur (dicit ei sequere me conuersus petrus) p petꝝ Christum sequentem per opera laboriosa .bonus actiuus significat̄ per iohannem vero sic manentē bonus cōtemplatiuus intelligitur . ꝛ de tali dicitur conuenienter non moritur qui de vita otē/

platiua imperfecta transit ad perfectam ꝯtēplatōnem gl'e sine morte culpe media (sunt aūt ⁊ alia multa que fec̄ iesus ꝛc̄) naꝫ pricipium hui⁹ euāgelij qđ scripsit Johēs de emanatōe ꝟbi totus mūdus adhuc capere non potuit ꝑfecte ꝓpter quod ad laudem patris ⁊ filij debemus quantum possumus assurgere .nam eorū gloria maior est omni laude.

Explicit Johannes euangelista.

Epistolas Pauli ⁊ septem canonicas pertranseo quia totū est simpliciter morale.

Incipit liber actuum apostolorū.

Capitulum .primum.

PRimū quidē sermonē feci de omnib⁹ o theophile q̄ cepit iesus facere ⁊ docē ⁊c̄) per hoc xp̄s dedit formam doctoribus ⁊ predicatorib⁹ euāgelij quā docendo ⁊ p̄dicando debeāt sequi .s. vt p̄us opa virtutū faciāt ⁊ tūc alijs faciēda ꝓponāt ꝑ hoc ec̄ ꝙ xp̄s post opa virtutū ⁊ doctrinā sanā dr̄ hic ad pr̄is dexterā assūpt⁹ significatur ꝙ doctor vel predicator recte viuēs ⁊ sane docēs sit ad dei gloriā assumēdus (q̄bus ⁊ p̄buit se ip̄m viuū post passionē suam i mltis argumētis) q̄ posita sūt diffuse in litterali expositione . ⁊ per hoc fuit probata nostra resurrectio futura q̄a Christus est homo verus eiusdem spēi nobiscum propter quod eius resurrectio est nostre resurrectionis argumentum vt deducit apostolus .prima. corintheorꝝ decimoquinto . ⁊ quia ad sane predicandum req̄ritur spūssancti donum . iō ꝓmittitur p̄dicatorib⁹ eccl'e cum dr̄ (⁊ ꝯuescēs precepit eis ab ierosolimis ne discederent. ꝫ exspectarēt ꝓmissionē pr̄is ⁊c̄) (Igit̄ q̄ ꝯuenerāt interrogabāt eum ꝛc̄) ꝟm litteralem sensum aliq̄ de xp̄i discipul' opinabant̄ ꝙ ipse post missionem spūssancti in ierusalem tēporaliter regnaret ⁊ sic regnuꝫ isrl' restitueret ⁊ alia regna regno isrl' subiugarꝫ sicut dicūt moderni iudei futurum esse per messiam quē inanit̄ exspectant. ⁊ per istos significant̄ ecclesie ministri q̄ regnū dei qđ est eccl'ia magis querūt augeri i bonis tēporalibus q̄ꝫ in fide ⁊ moribus . ꝓpter qđ ipsis dicitur qđ sb̄ditur (nō est vr̄m nosse ꝛc̄) nam ab eis merito sb̄trahitur cognitō veritatis ⁊ cōsequēter ostenditur quid debeant querere cū sb̄ditur (ꝫ accipietis virtutē superueniētis spūssancti in vos ꝛc̄) .q. .d. hoc debetis petere .s. vt virtutē spūssancti habeatis i vobis vt per hoc nomē meū constanter predicare possitis ⁊ augmētuꝫ ecclesie in spūalibus bonis (⁊ vidētib⁹ illis eleuatus est ⁊c̄) ꝑ hoc significatur ꝙ ecclesie ministri dēnt celestia contemplari (ecce duo viri ꝛc̄) per istos duos angelos significantur duo viri angelici .s. petrus ⁊ paulus qui viuentes i carne astiterunt ecclesie ipsam suis laboribus augmētando ⁊ nunc astant regi glorie ꝓ ipsa deprecādo Potest etiā aliter dici ꝙ per duos angelos significantur helyas ⁊ enoch antixp̄i tempoē futuri ad eius fraudulentiam detegendam. ⁊ fidem ecclesie confirmandam (Tunc reuersi sunt ierosolimam a monte qui vocat̄ oliueti ⁊c̄) mons iste sic nominatur eo ꝙ ibi sunt oliue ex quibus habetur oleum. et ideo significat pietatis exercitium quod ꝑtinet ad vitam actiuam. ierusalem aūt que interpretatur pacifica quietem mentis significat que pertinet ad vitam contemplatiuam. quod multi patres sancti leguntur fecisse tempore senectutis maxime vt de h̄ mundo transirē in mentis requiem vt dicerēt illud. p̄s. iiij. In pace in id ipsum dormiam ⁊ requiescam (Et ascenderunt in cenaculū dn̄i ꝛc̄) per quod significatur meditatio celestium. ⁊ postea ꝯcludit̄ (hi oēs erāt ꝑseuerātes in or̄oe) q̄ ꝫ damascenū est eleuatio

est eleuatō mentis in deū (in diebus illis ex
urgens Petrus in medio fratrum ꝛc̄) hic
ad litteram agitur de electōne Mathie cui⁹
necessitas ostenditur ex casu iude ꝛ e⁹ mor
te xp̄s autē ordinauerat ꝙ eēnt duodecim
apl̄i. vt patet Math. x. ꝛ Luce. ix. ꝛ quoniā
ep̄i sunt successores apostoloꝝ. ex hoc ha
bemus documentum ꝙ mortuo pontifice
illi ad quos ꝑtinet debent sine more dispē/
dio de alio ꝓuidere electio vero Mathie ꝑ
tim fuit ab apostolis qꝛ de multitudine cre
dentium statuerunt duos magis idoneos
ꝟm suum iudicium. ꝫ quis eorum esset ma
gis ydoneus. recurrerūt ad iudicium diui
num dantes sortes eis postulata tamen p̄/
us electione diuina per deuotas orationes
datio vero sortium modo ꝓhibita est in ele
ctionibus ecclesiasticis q̄ dēnt fieri ꝑ spm̄
sanctum cui⁹ abundātia data fuit post ele/
ctōnem mathie ꝓpter quod electio septem
dyaconoꝝ fuit facta sine datōne sortiū. q̄a
fuit postq̄ꝫ apostoli receꝑant plenitudinez
spiritussancti (ꝛ annumerat⁹ est cū. xi. apo
stolis) ꝛ sic fuerūt duodeciz apl̄i in plurib⁹
locis sacre scp̄ture figurati. s. in duodecim
p̄riarchis in duodecim lapidib⁹ rōnalis in
duodecim panib⁹ ꝓpositionis in duodeciz
lapidib⁹ altaris in duodecim lapidibus de
iordane eleuatis ꝛ i alijs duodecim i iorda
ne positis ꝛ in duodeci exploratorib⁹ terre
ꝓmissionis ꝛ in duodecim bobus eneum
mare sustētantib⁹ ꝛ in duodecim ꝓphetis
ꝛ in. xij. lapidibus corone spōse. ꝛ in. xij. por
tis ciuitatis ꝛ. xij. fructib⁹ ligni vite.

Capitulum. ij.

Et cum complerentur dies penthe
costes ꝛc̄) illi quib⁹ datus fuit tūc
spiritussanctus. erant simul habi/
tātes ꝛ deū orantes ꝛ in his ꝑseuerantes
vt patet ex textu ꝑ quod significatur. ꝙ illi
q̄ simul iūcti sunt caritate ꝛ orant deuz de
uote ꝛ perseuerant in hac occupatōne. do/
nū spūssancti recipiūt abunde ꝛ sic loquū
tur varijs linguis in orōne ꝛ p̄dicatōe. nā
in orādo ꝟm doctrinā apostoli. i. thi. ij. d̄o
faciunt aliqn̄ oratōnes. aliqn̄ postulatōes
aliqn̄ obsecratōnes. petēdo aliq̄d a deo per
rē sacrā. vt cum dicitur per crucem ꝛ passi
onē tuam liba nos vel hmōi aliquādo gra
tiarum actōnes pro beneficijs a deo recep
tis similiter in p̄dicatione loquūtur varie.
qꝛ sicut dicit Grego. in pastoꝝ ꝟm qualita
tē audientium. formādus est ꝟmo doctoꝝ
aliter eni admonēdi sunt seculares. aliter re
ligiosi ꝛ iter seculares alr̄ admonēdi sūt clēi
ci. alr̄ laici ꝛ iter laicos. alr̄ milites alr̄ mēca
tores alit̄ ciues. aliter rurales ꝛ sic ꝟm ali
os status diuersos (stupebāt aūt oēs ꝛ mi
rabant̄ ꝛc̄) ꝑ hoc āt ꝙ magis illā varieta/
tem linguaꝝ iputabant ebrietati boni vero
gratie spiritussācti significat̄ ꝙ homines ꝑ
uersi orōnum ꝛ p̄dicatōnum exercitiuz. et
varietates reputāt fatuitates. illi vero qui
sunt deuoti r̄putāt beneficia dei ꝛ (apposite
sunt in die illa anime circit̄ tria milia) ꝛ ꝑ
istū fructum ad predicatōnem petri tūc fa/
ctum. significatur fructus multiplex. qui
fit in eccl̄ia ꝑ laborē predicatorum.

Capitulum. iij.

Petrus ꝛ iohannes ꝛc̄) sequitur (
ꝛ quidā vir qui erat claud⁹ ex vte
ro matris sue baiulabatur. quem
ponebāt quotidie ad portam templi que di
citur speciosa ꝛc̄) dei tēplum ꝓprie dicitur
locus beatorum de quo dicitur. ps̄. xxviij.
In tēplo eius oēs dicēt gloriaz. nā laus iu/
gis est ibidē. h⁹ autē templi porta speciosa
est btā virgo Maria de qua cantat ecclesia
felix celi porta ꝑ hanc eni portam dei filius
venit ad nos redimēdum. ꝛ per eam dedu
cit nos ad glorificandum si quis aūt clau/
dus est ambulare non potens in via mox
ponatur ad eam per deuotōnem ad ipsam
erigetur diuinitus ꝛ fortificabitur ad velo
citer gradiēdum. si vero fuerit pauꝑ ꝛ mē/
dicus dabit̄ plenitudo spūalium bonorum
ꝛ hec mutatō dextere excelsi mirabilis ē in
conspectu omnium bonorum (videns aūt
Petrus respondit ad populuz ꝛc̄) per Pe
trum ꝛ Johannem constant̄ predicantes
virtutem Christi ꝛ nihil attribuentes pro/
prie virtuti. significantur predicatores ec/
clesie qui fidem ꝛ mores predicant constā
ter ꝛ nihil in hoc appropriant sibi honoris
vel questus temporalis. sed attribuūt deo
totum querentes salutem animarum per
quinq̄ꝫ vero milia per istam predicatōnem
petri ad fidem conuersa. vt dicitur capitu/
lo sequenti significatur multitudo peccato
rum conuersorum ad penitentiam per do/

ctorum ꝙ predicatorum ecclesie sanam do
ctrinam.

Capitulum .iiij.

LOquentibus autem illis ad popu
lū supuenerūt sacerdotes ꝛc̄) p̄ i/
stos qui petrū et iohannez conati
sūt a p̄dicac̄one nomis christi simplicit̄ im
pedire significātur infideles et mali christi/
ani q̄ nitūtur predicatores ecclesie a predi/
catione veritatis suis persecutionibus per
turbare (tūc repletus spiritusāc̄to petrus
dixit ad eos P̄rincipes populi ꝛc̄)per hoc
aūt ꝙ ipse malignantes confudit primo p̄ o/
pus dine virtutis cui nullatenus est resistē
dum .d. (si nos hodie iudicamur in bene
facto hominis infirmi .ꝛc̄) Scdo per sacre
scripture testioniū .d.de christo (hic est la/
pis qui reprobatus est a vobis edificātib⁹
ꝛc̄.)cui sacre scripture contradicere nō pote
rāt cū apud eos esset autētica.significatur
ꝙ impugnatores veritatis catholice.cōfu
tandi sūt a p̄dicatoribus et doctorib⁹ eccle
sie primo p̄ opera virtuosa que sunt ex dei
gratia secūdo p̄ sacrā scripturā diuinitus
reuelatā et hoc duplici mō legitur beat⁹do
minicus in albigēciuz p̄tibus hereticos cō
futasse et alij plures doctores sancti legun
tur in alijs p̄tibus mūdi similia fecisse
(Dimissi āt venerūt ad suos ꝙ ānunciaue
rūt eis quāta ad eos principes sacerdotuz
et seniores dixissēt)quia cū fidelib⁹ et deuo
tis cōferendū ē q̄d agēdū fit contra impug
natores veritatis et quoniā optimū reme/
diū in hoc est vt primo recurrat ad auxiliū
diuinū ideo subdit (qui cū audissēt vnani/
miter leuauerūt vocem ꝛc̄) . et quoniā eo
rū deprecatio pro christi gloria declarāda
erat .s.per opera miraculosa vt patet in lit
tera ideo fuit a dño exaudita id̄o subditur
postea (et cū orassent motus est locus in q̄
erant cōgregati)p̄ motū .n.terre significa
tum fuit ꝙ terrene potestates erāt christi fi
dei subiugande (Multitudinis aūt credē
tium erat cor vnū ꝛc̄)q̄uis autē oēs christi
ani debeant in caritate Christi vniri . speci
aliter tamē viri religiosi nam religionū isti
tucō ortū habuit ex hoc loco et adhuc spe
cialius vniri debent caritate fraterna qui
sunt de religiōe vna.vt sic eorū fit cor vnū
et anima vna et quoniā in moralib⁹ magis
mouent exempla q̄ verba ideo ponitur h
vnus pro exemplari cū dicitur(ioseph āt
qui cognominatur barsabas ꝛc̄)ioseph aūt
interpretatur accrescēs p̄ quod significat
ꝙ omnis religionem ingrediēs debet eam
ingredi sub firmo p̄posito spiritualiter p̄fi
ciendi . barsabas interp̄tatur filius quieti.
vel consolatōnis nā religionem ingrediēs
ꝙ ibi p̄ficiēs.consolatus est de statu suo et
similiter alij fratres consolati sunt de ipo
(or̄ etiā cyprius genere)cypri⁹ aūt merēs
interpretatur qz bonus religiosus debet eē
merens pro peccatorū suorū expiatōne et
p̄ celestis glorie dilatōe(cū haberet agrū
vēdidit eum)nā religiosus p̄fessionem nō
facit exp̄opatus(attulit precium).scz. to
tū (ꝙ posuit ante pedes apostolorum)nā
de hoc debet dispēsari per ordinatōnem su
periorum.

Capitulum .v.

VIr autem quidam nomine ana/
nias ꝛc̄) Post q̄d in fine p̄cedentis
capituli positum est exēplum boni
religiosi .hic cōsequēter ponit exēplū mali
vt oppōsita iuxta se posita magis elucescāt
Per ananiam enim ꝙ eius vxorem de
agri pretō defraudātes.significantur que/
cunq̄ persone religiose viri vel femine pro
prietatis vicio depuate . ꝙ sicut ananias
ꝙ eius vxor subita morte corporali pro suo
peccato fuerunt puniti.sic religiosi proprie
tarij nisi peniteant punientur morte gehē
nali (Per manus autez apostolorum fiebāt
signa ꝙ p̄digia ꝛc̄)ista signa ꝙ p̄digia erāt
sānitates corporum ꝑ virtute nois xp̄i facte p̄ q̄s
significantur sanatōnes animarum q̄ fiūt
per salubria consilia ꝙ hortamēta predica
torū ecclesie(ꝙ erant vnanimit̄ omnes in
porticu salomonis)salomō qui interpreta
tur pacificus ē dñs noster iesus xp̄s .qui
per suum sanguinem erga nos pacificauit
deum patrem ꝙ in eius porticu que fides
est ecclesie . debent omnes catholici insi/
mul habitare(ceterorum autem nemo au
debat se coniungere illis) Propter quod dic̄
apostolus.secunda cor.vi. Que pars fide
lis cum infideli quasi diceret.nulla(Etur
gens autem princeps sacerdotuz ꝙ oēs q̄
cū illo erant que est hēresis saduceorum repleti
sunt zelo ꝛc̄) isti saducei erant p̄pum litte
rati.qz de

rati quia de tota sacra scriptura nō recipie
bant nisi quinq; libros moysi Ipi etiā inter/
pretantur iusti nō tamē erant iusti ꝑm vēi
tatem. ꝫ magis ꝑm fictōnem vel nominis
vsurpatōnem ⁊ iō per istos significari pñt
sacerdotes duri ⁊ parū litterati qui mouē
tur contra paupes predicatores aliquādo
zelo īuidie. aliqñ zelo iusticie ficte. d. ꝙ mo
uent̄ zelo iusticie ecclesiarū suarum conser
uande ⁊ sic impediūt dictos p̄dicatores ⁊
confessores ab aīarum salute ꝙ quidez im
pedimētū incarceratio potest dici large nā
impedimētum tale est multū afflictiuū eoꝝ
qui zelant pro animarū salute (angel⁹ aūt
domini per noctem aperiens ianuas ⁊c̄)
per quem intelligi potest bonus episcopus
nam episcopi angeli dicunt̄ apoc̄. i. Septez
stelle angeli sunt septem ecc̄aꝝ. i. episcopi
earum. sicut dictū fuit in expositōne littera
li. ⁊ sic angelus ianuas aperit. quando bo/
nus ep̄s dictum impedimentum repellit(
surgens aūt quidam in consilio ⁊c̄) per ga
malielem legis doctorem qui rationabilit̄
loquēs mitigauit eoruz furorem significat̄
bon⁹ doctor catholicus qui doctrina sana
reprimit iraz irrōnabiliter motam. quia la
bor p̄dictorū doctorum ⁊ ꝯfessorum mlt̄ū
facit ad salutē animarū ⁊ alleuiatōnez om
nium curatorum.

Capitulum. vi.

In diebus illis ⁊c̄) sequitur (ꝯuocantes du
odecim multitudinē discipulorum dixerūt
nō est equū nos derelinquere verbum dei.
⁊ ministrare menꝫ ⁊c̄) duodecim apostoli
ad pacē multitudinis ꝯseruandā ⁊ vt libe
rius intēderēt oratōni ⁊ p̄dicatōni ad fidē
ecclesie dilatandam. ordinauerunt septem
viros boni testimonij ad dispēsatōnem bo
norum tēporalium. vt hic dicit̄ ⁊ per ꝫ ep̄i
qui sunt successores apl̄orum instruunt̄. vt
curā tēporalium quātū pōt fieri bono mo
do alijs cōmittētes circa spiritualia liberi/
us valeāt occupari (elegerūt stephanū ⁊c̄)
ꝑ stephanū qui describitur hic plenus fide
plen⁹ gratia ⁊ fortitudine significari potest
q̄libet xp̄ianus qui ex gratijs a deo sibi da
tis parat⁹ est fidē xp̄i defendere ꝑm ꝯditio
nem sue persone ⁊ ꝑ ea martiriū sustinere.
⁊ nom̄ stephani ꝯsonat qd̄ vno mō norma
alio vero modo corona int̄pretat̄. tal̄ enim
normā fidei sequit̄ indecliabiliter ꝓpter qd̄
coronam glorie sibi reddendā finalit̄ ꝓme/
retur ꝑm illud Thim. iiij. bonuz certamen
certaui cursū ꝯsūmaui fidē seruaui in reliq̄
reposita est m̄ corona iusticie quaz reddet
m̄ domin⁹ in illa die iust⁹ iudex iō sb̄ditur
(faciebat ꝓdigia ⁊c̄) ꝓdigium dicit̄ quasi
porro. i. longe a digito eo ꝙ nō pōt visibil̄r
ostendi homo vero parat⁹ ad martiriū nō
aspicit bona mūdi sensibilia que tanq̄ꝫ nob̄
ꝓpinqua pñt ostēdi cū digito. ꝫ bona cele/
stia sicut dicitur. i. coꝝ. ij. ꝙ oculus non vi
dit nec auris audiuit ⁊ in cor hois nō ascē
dit q̄ preꝑauit de⁹ diligētibus se(Surrexe
rūt autē quidā de synagoga libertinorum
⁊c̄) hec est āt synagoga sathane vt dicitur
apoc̄. ij. que semꝑ aduersatur fideli parato
mortē pati ꝓ xp̄o. ꝫ quia non pōt resistere
sapientie ⁊ spiritui qui loquitur in ipso sic̄
promittitur. Luce. xxi ¶ Ego dabo vob̄ sa
piētiam cui nō poterūt resistere ⁊ ꝯtradicē
oēs aduersarij vr̄i ꝓpter quod via falsita/
tis ⁊ ꝓditōnis querit vti insidijs vnde sb̄/
ditur (submiserunt viros mendaces) ⁊ ini
quos talibus enim peruersis vtuntur qui
innocentiam persequunt̄ (cōmouerunt ita
q̄ꝫ plebem ⁊ seniores ⁊c̄) ꝓuocādo eos cō
tra innocētes sic faciūt homines maligni.
vt iusticie zelo videantur moueri (⁊ intuen
tes eum oēs qui sedebāt in consilio) tanq̄ꝫ
iudices (viderūt faciē eius tanq̄ꝫ faciez an
geli) ad demonstrandā eius innocētiaz vir
tute luminis diuini ex quo apparuit eoruz
maior malicia qui repressi non fuerunt tali
signo a malignitate sua istis aūt similes sūt
mali iudices qui cognita veritate nō dimit
tūt partem aduersam fouere.

Capitulum. vij.

Viri fratres ⁊ patres audite ⁊c̄) ꝫ
ponitur stephani excusatio v̄a. ad
sue innocētie declaratōnem et ad
uersariorum falsitatem. circa quod scien/
dum ꝙ accusabatur de quatuor. vt patet
ex precedentibus. scilicet ex blasphemia cō
tra deum ⁊ contra moysen contra templū
⁊ contra legem. de primo excusat se osten/
dens se cultorem illius veri dei quem colu/
erunt patriarche sancti incipiens ab abra/

haz.d.(deus glorie apparuit patri nostro abraham ꝛc̄)(Eodem tempore natus est moyses ꝛc̄) h̄ excusat se de blasphemia cōtra moysen confitens ip̄m fuisse gratū d̄o ad liberatōnem populi israel diuinitus ordinatum ꝛ ꝓphetasse xp̄i aduentum dicēs (ꝓphetam vobis suscitabit deus ꝛc̄) Tabnaculum testimonij fuit cū patrib⁹ nostris ꝛc̄) hic excusat se de blasphemia ɔtra templum asserens quod ordinatōe diuina ad cultum ipsius fuit factum. primo exēplarit̄ in tabernaculo moysi qd̄ fuit mobile de loco ad locū scd̄o perfectius in templo salomonis sicut dauid p̄cepit fieri s̄m reuelationē sibi factaz a domino per nathā ꝓphetam.ij.R.vij(dura ceruice et incircumcisi cordibus ꝛc̄) hic excusat se de blasphemia ɔtra legem dicēs eam eē bonam ꝛ sanctā ꝫ a iudeis non custoditam sed magis dissipatam ꝛ sic contra eos replicat accusationem de ipso factam(ꝛ exclamantes voce magna continuerūt aures suas)non potētes audire veritatē.sed tanq̄ furiosi statiz duxerunt eum ad lapidationē et ip̄e econtrario fudit ad dn̄m pro ipsis orationē .s̄m doctrinā christi .mathei.vi.benefacite hijs qui oderūt vos ꝛ orate pro ꝑsequētibus et calūpniantib⁹ vos ¶ Moraliter ꝑ excusacionē beati stephani ɔstantē docemur cōtra falsas accusationes ɔstanter declarare veritatē .patet autē inspiciēti textū ꝙ beatus stephan⁹ in sue excusationis processu .repetit plures historias veteris testamēti.quaꝝ expositiones mistice posite sūt in locis suis superius ordinate. Capitulū viij

Saulus autē erat cōsenciens neci eius ꝛc̄)seq̄t̄(curauerunt autē stephanū viri tiorati)nō hoim timoē ꝫ dei quod patet ex hoc quod tunc erat magna ꝑsecutio fidelium in ierosolimis.ꝛ tamen constanter curam egerunt de sepultura corporis beati stephani. patet etiam ex hoc loco ꝛ ex pluribus alijs sacre scriptuē locis quod sepelire mortuos est apud deū meritorium tanq̄ opus pietatis ꝓpt̄ qd̄ sanctus thobias de hoc opere commēdat̄ (Igitur qui dispersi erant pertransibant euangelizantes) Ex hac dispersione duo sunt notanda .Primum est ꝙ tempore ꝑsecutōnis contra ecclesiam illi qui sunt firmiores dēnt remanere ne ꝑ fugam hoim fides derisibilis videatur .ꝛ sic apostoli remanserūt in ierusalem tanq̄ magis firmi ceteri vero recesserūt quod erat eis licituz vnde dic̄ augusti⁹. Si fortis es contemne mortem.si aūt debilis fuge. Scd̄m est ꝙ de⁹ adeo potens ē ꝛ bonus.ꝙ de malis elicit bona .nā ex malicia iudeoꝝ ecclesiam ꝑsequentium.facta est discipulorū dispsio ꝛ ex hoc per eorum p̄dicatōnem fidelium multiplicatio vn̄ subditur(philippus autē descendēs i ciuitatem samarie p̄dicabat illis iesum ꝛc̄) ꝛ concluditur postea(factuz est ergo gaudiū magnū in illa ciuitate) de verbi dei receptōne ꝛ miraculorū opatōe (vir aūt quidā nomine symon ꝛc̄)de ɔuersione istius dicunt communit̄ doctores ꝙ fuit ficta.vnde postea obtulit pecuniam ꝓ potestate dandi spūm sanctum in signo visibili sibi concedenda ꝓpter quod ab ip̄o d̄ nominatur viciū symonie ꝑ hoc etiam significatū fuit ꝙ in ecclesia semper sunt aliqui mali cū bonis admixti est ei sicut sagena nondū ad lit⁹ tracta que pisces malos habet cum bonis admixtos. ꝑ hoc aūt ꝙ beatus petrus dicit symoni(Pecunia tua sit tibi in ꝑditōnem ꝛc̄)dedit exemplum ecclesie p̄latis extirpandi totaliter vicium symoniace prauitatis ita ꝙ non hēant oculū ad potētiā tꝑalē ꝓmouēdoꝝ in eccl̄a ꝫ ad ydoneitatē eoꝝ in scia ꝑiter ꝛ in vita(Angel⁹ aūt dn̄i locut⁹ ē ad philippū ꝛc̄)philippus os lampadis interp̄tat̄ ꝛ iō ꝑ ip̄um q̄libet bon⁹ p̄dicator euāgelij significat̄ nā lāpas hz in ore splēdorē ꝛ iteri⁹ olei liq̄rem p̄dicator aūt bon⁹ hz splēdorē v̄itatis.in ore ꝛ oleū pietatis.iteri⁹ i cord̄(ꝛ ecce vir ethiops ꝛc̄)ꝑ istū signat̄ hō desideriū hn̄s sue salutis qd̄ ptz ex h̄ ꝙ dr̄ ꝙ venēat adoraē deū in ierl̄m de ꝑtib⁹ valde remotis.ꝛ ꝑ h̄ ꝙ reuertēs legebat ysaiā ꝓphaz q̄uis nōduz hrēt ipsi⁹ itelligētiā ꝑ h̄ āt ꝙ philipp⁹ a d̄o miss⁹ ē ad docēdū ip̄m ꝛ baptizādū signat̄ ꝙ ois desiderās rc̄e saluari ꝑ fidez dn̄i nr̄i iesu xp̄i mittit ei doctorē vl̄ sibi reuelat immediate v̄itatez.natura nāq̄ nō deficit in necessarijs ꝛ m̄lto min⁹ auctor nature q̄ potēcie ꝛ bonitatis.ē infinite fides āt ē nc̄ia ad salutē.Heb.xi.Sine fide ipossibile ē placē deo ꝓpt̄ qd̄ q̄ facit qd̄ in se ē ɔuertendo se ad deum

ad deum per mentis deuotionem. deus illi reuelat fidei veritatem vl' mittit ei doctorē Exemplum huius habetur infra capitulo .x. de cornelio centurione (Ibat autem per viam suam gaudens) per quod significat̄ ꝙ illuminatus de veritate fidei ⁊ baptizatus in nomine Christi. debet ire gaudens i domino per viaz huius mundi. eo ꝙ est in itinere paradisi (Philippus autem inuent⁹ est in azoto ⁊ pertransiens euangelizabat ⁊c̄) per quod significatur ꝙ p̄dicator euāgelicus non debet esse ociosus. sed postq̄z sufficienter profecit in vno loco. debet ad ꝓficiendum alibi pertransire sicut dominus dixit. luce. iiij. Quia ⁊ alijs ciuitatib⁹ oportet me euangelizare regnum dei.

Capitulum .ix.

Saulus adhuc spirans minaruz et cedis in discipulos domini ⁊c̄) ꝑ atrocitatem sauli contra discipulos domini. docemur de nullius salute desperare. quia nescimus quem deus ordinauerit de quocunq̄z sicut sauluz lupum atrocem fecit ouium pium pastorez (Saule q̄d me persequeris) Christus enim reputat sibi factum q̄d fit membris suis tam prospera q̄z aduersa ⁊ hic habetur exemplum de aduersis. in beato vero martino de prosperis de quo dicit dominus martin⁹ adhuc cathecuminus hac me veste contexit ⁊ de vtrisq̄z simul. Mat. xxv. q̄d vni ex minimis meis fecistis mihi fecistis (domine quid me vis facere) quasi diceret. paratus sum obedire quia vere penitens quanto plus deum offendit rebellando. tanto magis se subijc̄ obediendo (surge ⁊ ingredere ciuitatem et dicetur tibi q̄d te oporteat facere) licet enī deus possit per se totum facere tamen vult homines habere coadiutores vt eis cōmunicet influxum bonitatis sue. ⁊ in hoc hn̄t exemplum doctores ⁊ alie persone i aliqua gratia excellentes. illam alijs libenter communicandi. i. petri. iiij. Unusquisq̄z prout accepit gratiam illam in alterutrum administrantes sicut boni dispensatores multiformis gratie dei (ecce eniz orat) quia penitens debet orare deum pro peccatorum suorum remissione ⁊ pro adipiscenda ꝟtutis perfectione (⁊ confestim ceciderunt ab oculis eius tanquaz squame) per quas significantur peccatorum macule quibus amotis per veram contritionem peccator statim recipit gratie lumen (⁊ surgēs baptizatus est) quia post contritōnem debet sequi lotio confessionis ⁊ postea cibus sacre communionis. ideo subditur (⁊ cum accepisset cibum confortatus est) ⁊ per ꝯseq̄ns probatō sancte conuersatōnis q̄d notatur cum subditur (fuit autem cuz discipulis q̄ erant damasci) ⁊ vlterius verba edificatōnis in illis qui sciunt ⁊ possunt ꝓponere vnde subditur (⁊ continuo ingressus in synagogas predicabat dominum iesum nocte aūt facte sunt saulo insidie ⁊c̄) ex ei⁹ fuga docentur predicatores ecclesie fugere ꝑsecutōnem. quādo est personalis sicut fuit in proposito vt sic valeant proficere in alio loco ⁊ sic dicit christus discipulis suis math. x. Cum vos persequentur in illa ciuitate fugite in aliā (cum autez venisset in ierusalez temptauit se iungē discipulis ⁊c̄) qui refugiebant eum recipere ꝓpter mala que pri⁹ fecerat quousq̄z fuerunt assecurati per barnabam de sua vera conuersione ⁊ in h̄ docemur homines infamatos fugē donec constet de sua emendatione (⁊ disputabat cum grecis illi autem querebant occidere eum ⁊c̄) ꝓpter quod abijt in tharsum (q̄a ꝑsecutio personal' erat sicut ⁊ precedens (factum est aūt vt petrus duz transiret vniuersos ⁊c̄) In hoc dedit exēplum discurrēdi prelatis ⁊ predicatoribus per loca fidelium ad confirmandum eos in bonis ⁊ sanandum eos ab infirmitatibus peccatorū vnde subditur (inuenit aūt ibi hominē quēdaz noīe eneā ab octo ānis iacentē ⁊c̄) eneas pauꝑ ⁊ miser interp̄tat̄ iō ꝑ ip̄m pcc̄or diuturn⁹ significat̄ qui pauꝑ est. q̄z bonis gr̄e spoliat⁹. ⁊ mis̄ q̄z gehēne miserie deputat⁹ ꝑ h̄ aūt ꝙ ad vocē petri surrexit sanus ꝟtute xp̄i significat̄ sanatio pcc̄oris ꝑ bonā monicōnē p̄dicatoris vl' ꝯfessoris opante p̄ncipl'r gr̄a saluatoris ⁊ vider̄t illū oēs q̄ habitāt sarone ⁊ cōuersi sūt ad dn̄m) ꝑ q̄d significat̄ ꝙ ex euidēti ꝯuersione bona peccatoꝝ. noti. emēdant̄ pl'es alij (in ioppe aūt fuit q̄dā discipula ⁊c̄) Moral'r ꝑ mortē corporalē isti⁹ q̄ erat intēta bonis opibus significat̄ mors spūalis cui⁹libet ꝑsone prius bonis opib⁹ intēte ꝫ ꝑ fragilitatē hūa/

nam ⁊ dyaboli suggestionem in peccatuz lapse que tamen ꝓpter pristinaz vitam bonam ⁊ fideliū oratōnem. resurgit ad pristinam voluntatez sicut illa fuit a morte corporis suscitata.

Capitulum .x.

Vir autē quidā erat in cesaria nomine cornelius) q̄ sicut dr̄ in textu. viuebat deuote erga deum ⁊ pie ⁊ iuste erga proximum tamen misterium incarnationis ignorabat in quo ē salus oīuz ꝓpter qd̄ deus qui vult oēs saluos fieri et ad agnitiōz veritatis. veniē ꝓuidit sibi de doctore bono. s. beato petro et ex hoc dicit̄ ꝯmūiter a doctoribus ꝙ siquis deuote se habeat ad deū et iuste et pie erga ꝓximuz ignorat tamē aliquid de necessariis ad salutē deus reuelat sibi ꝑ se vl̄ ꝑ doctorē. et ꝓpter hoc dixit petrus infra eodē capitulo. in veritate comperi quia nō est ꝑsonaꝝ acceptor deus ꝫ in omi gēte qui timet eū et operat̄ iusticiā acceptus est illi (parātibus aūt illis cecidit sup eū excessus mētis. et vidit celū aptū et descēdens vas quoddā ⁊c̄.) ꝑ illud vas litteraliter significat̄ ecclesia et ꝑ animalia immūda i vase existēcia gētiles significātur qui ꝓpter ydolatriam et alia vicia immūdi dicebāt̄ et tamē penitētes recipiendi erāt i ecclesia sicut deus ostēdit beato petro in visione ista. ꝓ vt plenius dixi in exposicione litterali Mistice vero ꝑ istud vas religionis status potest designari. ꝑ quatuor inicia ꝑ que vas de celo submittebat̄. quatuor religionum patrōi instinctu spiritus sancti. s. btūs augus. bn̄dictus. dominicus ⁊ franciscus ꝑ imūda animalia significātur illi qui penitētes de supra dictis imūdiciis ad religionē transeunt de statu sclari Per petrū vero q̄ cerimonias legis nimis tenens abhominabat̄ comedē. significantur religiosi nimis cerimoniales q̄ horrēt tales recipere ⁊ sibi ꝑ ꝓfessionez incorporare. cū tn̄ aliqn̄ plus ꝓficiant in religiōe quā aliq̄ alij qui videbant̄ in sclo deuoti. vn̄ dr̄ in collatōibus patrū collatōe pafnucij abbatis ꝙ abbs moises q̄ metu mortis necessitate ꝯpulsus fuit ad mōsteriū. multo plus ꝓfecit ibidē q̄ꝫ alij multi q̄ nulla necessitate ꝫ sola deuotōne fuerant ingressi tō dr̄ petro .i. p̄sidenti monasterio surge ad peccatorū ꝯtritorū receptōnē ⁊ occide eos quātū ad insolētiā secularē ⁊ māduca eos incorporādo ꝑ obseruantiā regularē ⁊ sic de ipsis pōt dici qd̄ deus purificauit. tu ne ꝯmune dixeris (Sequēti autē die surgens ꝓfectus est ⁊c̄) ꝑ hoc oñditur ꝙ p̄dicator euangelicus sine dilatōe dēt ire ad laborādum ꝓ aiarū salute (⁊ factū est cū itro isset petrus obuius venit ei ⁊c̄) oñdens ꝙ reuerentia doctori debetur maxie cū ꝓ aiaꝝ salute mittit̄ (aperiēs aūt petrus os suum dixit ⁊c̄) ꝑ hoc oñdens ꝙ doctor catholicus habens in promptu beniuolos auditores attentos ⁊ dociles quales erant isti. statiz debet ꝓcedere ad actum docēdi. ⁊ bonus effectus sbditur cū postea dicitur (adhuc loquēte petro ꝟba hec cecidit spūssanctus sup oēs qui audiebant) ⁊ per hoc ostendit̄ ꝙ illi qui deuote ⁊ attente audiūt verbuz dei recipiūt gratiam spūssancti licet nō recipiant in signo visibili.

Capitulum .xi.

Audierūt autem apostoli ⁊c̄) sequitur (disceptabant autem aduersus illuz q̄ erāt ex circūcisione. d. quare introisti ad viros prepucium habentes ⁊c̄) ꝫ habetur argumētum ꝙ qn̄ superior facit aliqd̄ insolitū licet sit bonum tamen ostendere debet illud esse factū ratōnabiliter ad pacem aliorum illi debent adquiescere audita super hoc ratōne sicut fecerūt isti audita narratione petri vnde subditur postea (his auditis tacuerunt ⁊ glorificauerunt deum ⁊c̄) Illi quidem qui dispersi erant a tribulatione. que facta fuerat sub stephano ⁊c̄) hic adhuc ostenditur bonuz quod deus elicuit ex dispersione discipulorum ꝓpter tribulationem occasione beati stephani motam. nam ex hoc publicata fuit fides ad aliam gentē. ⁊ per ꝫ significatū fuit maior ecclesie fructus futurus tempore persecutionis tyrannorum. quam tempore pacis sub dominio principum catholicorum. vnde beatus Bernhardus exponit illud. ysaye. octauo. Ecce in pace amaritudo mea amarissima. vt sit verbum ecclesie propter insolencias insurgentes tempore pacis āmaricate. Tempore vero persecutionis tyrannorum valde creuit ecclesia sancta in numero ⁊ merito fidelium.

fidelium. ſicut de filiis iſrael dicitur exodi. i
q̄ quāto opp̄mebant eos egiptij. tāto ma
gis multiplicabantur ⁊ creſcebant (perue/
nit autem ſermo ad aures eccleſie que erat
ieroſolimis ⁊c̄) ex hoc oſtēditur q̄ eccleſia
romana que nūc ſuperior eſt quando dila/
tatōnez fidei audit in aliqua regione remo
ciori debet illuc mittere viros ydoneos rō
ne vite ⁊ ſciētie ne p̄curatōne demonis ali
qua zizania miſceat. ⁊ illud quod eſt ibi. ō
bono multiplicius augeatur ſicut iſti miſe/
runt barnabaz de quo dicitur hic q̄ (erat
vir bonus ⁊ plenus ſpiritu ſancto) profect⁹
eſt aūt tharſuz vt quereret ſaulum) vt p̄ e⁹
ſocietatē fieret in eccleſia anthiochenſi ma
ior p̄fectus fidelium qui ſecutus eſt tantuſ
vt ibi fideles p̄mo nominarent̄ xp̄iani p̄p̄ē
hoc arguūtur illi q̄ in quacunq; commūi
catōne volunt magiſterium habere ſoli (
In his autem diebus ⁊c̄) p̄ hoc autem q̄
fideles qui erant anthiochie diſpoſuerunt
mittere de facultatib⁹ ſuis illis qui erant i
ieruſalem qui vēdiderāt poſſeſſiones ſuas.
vt viuerēt magis religioſe vt habet ſupra.
iij. capitulo p̄uidētes eis cōtra famē q̄ p̄
phetice dicebatur futura docētur illi xp̄ia/
ni qui habent p̄p̄rias facultates. vt ex illis
adiuuēt illos qui p̄pter xp̄m oia reliq̄runt.
maxime tempore neceſſitatis.

Capitulum. xij.

EOdem aūt tempore miſit herodes
rex man⁹ ⁊c̄) doctores aliqui expo
nētes moraliter incarcerationem
petri. dicūt q̄ per ip̄am ſignificatur longa
detentō pc̄oris hominis in peccato. ſed q̄
p̄ hominē ſanctiſſimuz ſignificetur pecca/
tor ih̄ videtur extranee dc̄m cum ſenſ⁹ mi/
ſticus fūdari dēat ſuper litterale p̄pter qō
aliter expono. ſ. q̄ p̄ herodē ſignificat qui/
libet tirann⁹ p̄ſecutor fideliū. ⁊ poſt vnius
occiſionē. alium incarcerat exſpectans tē/
pus occiſioni ipſius oportunū p̄ incarcera
tōnem aūt ei⁹ poteſt intelligi quelibet affli/
ctō iuſti per cuſtodes ꝟo ſatellites tiranni
in malorū executōne miniſtrātes ſibi. p̄ du
as ꝟo catenas quibus iniuſte ligat ⁊ tene
tur tiranni potētia ⁊ ei⁹ nequicia ſignificat
que ſimul exiſtentes plongāt iuſtorū afflictō
nes nā potētia ſine neq̄cia nō nocet bonis
neq̄cia vero ſine potentia nō multū nocere
poteſt ipſis p̄ angelus vero liberante a car
cere poteſt intelligi quilz agēs p̄ bonorum
liberatōne. nā in hoc eſt dei miniſter. per ꝟ
aūt q̄ petrus eſtimabat ſe viſum videre cuz
p̄ angelum educeret. ſignificat q̄ ois libe/
ratio a pena corporali nō eſt niſi ſomnium
vel res modica reſpectu liberatōnis a pēa
purgatorij p̄ hoc aūt q̄ petrus liberatus
ad alium locum trāſijt vbi poterat facere
fructuz anim̄ ſignificatur q̄ predicator
euangelij in p̄ſonali p̄ſecutōne debet alibi
vbi p̄ficere valeat ſe transferre (Statuto
autem die herodes veſtitus veſte regali ⁊c̄
)acceptans diuinos honores adulatorie ſi
bi impenſos p̄ angelum fuit p̄cuſſus ⁊ mi
ſerabiliter mortuus doceri debent p̄lati et
principes vt nō acceptēt ꝫ magis impediāt
inconuenientes ſibi honores.

Capitulum. xiij.

ERant autē in eccleſia q̄ erat anthi
ochie p̄phete ⁊ doctores ⁊c̄) ꝟ aūt
exprimuntur p̄ſone ſolēnes. vt p̄/
motio barnabe ⁊ ſauli ad apoſtolatum oñ
datur ſolēnius celebrari nam hec electō au
ctoritatiue ⁊ impatiue fuit a ſpiritu ſancto
p̄pter qō dicit (miſtrantib⁹ aūt illis dño ⁊
ieunātib⁹ dixit ſpūſſanct⁹ ſegregate mihi
barnabā ⁊ ſaulū ⁊c̄) fuit aūt executiue per
homines ſcōs ⁊ p̄phas vnde ſequit (tūc ie/
iunātes ⁊ orātes imponētes q; eis manus
dimiſerunt eos) p̄ hoc aūt ſignificatur. q̄
p̄motio ep̄orum q̄ ſunt ap̄lorū ſucceſſoēs
vt oſ in decretis diſ. xxi. In nouo teſta. dēt
fieri inſtinctu ſpiritus ſancti ⁊ p̄ perſonas
deū p̄ oculis habentes ⁊ nō p̄ potētias ſe/
culares vel p̄ minas aut p̄miſſiones (⁊ ip̄i
quidē miſſi a ſpū ſancto abierūt ⁊c̄) ex hoc
patet q̄ eor̄ itineratō nauigatio non erat
a cāu. ꝫ ſpiritus ſancti ductu ꝫ illud ezech̄
.i. Vbi erat impet⁹ ſpūs. illuc gradiebant̄
extra illos p̄dicatores q̄ ſm carnis impetū
gradiunt̄. ſ. vbi credūt hr̄e lautū ouium
vel tēporale lucrū. alia loca declinando in
quibus eēt maior neceſſitas p̄dicandi (Et
cum p̄ambulaſſent ⁊c̄) ſequitur (ſaul⁹ aūt
repletus ſpiritu ſancto intuens in eum dix
it o plene omni dolo ⁊c̄) ex hoc patet q̄ cō
tradicētes fidei vel eius multiplicationem
impedientes. non ſunt blandiendi. ꝫ acriť
arguendi (⁊ nunc ecce manus domini ſup

te ⁊ eris cecus ꝛc̄) ꝑ hoc designatur ꝙ im
pedientes predicatōnez verbi dei incurrūt
tenebras culpe ⁊ nisi peniteant incurrent
tenebras gehenne (⁊ ingressi synagogam)
que est locus oratōnis (die sabbatorum) q̄
est tempus p̄dicatōnis. iō sequit̄ (surgens
autē paulus ꝛc̄) vbi ponitur p̄dicatio pau
li in q̄ plures historias breuiter tangit vete
ris ⁊ noui testamēti quarū misticus sens⁹
positus est in locis suis ꝓpter quod nunc
ꝑtranseo ⁊ postea sequitur huius p̄dicatō
nis fructus cum dr̄ (cunqꝫ dimissa essꝫ sy
nagoga secuti sunt multi). s. ad fidem con
uersi ideo sequitur (qui loquētes suadebāt
eis vt ꝑmanerent in gr̄a dei) quia p̄dicato
res non solū debent laborare ad conuersi/
onem peccatorū. ꝫ etiam ad perseuerātiaꝫ
ipsorum (videntes aūt turbas iudei reple
ti sunt zelo ⁊c̄). i. inuidia q̄ tantum maluꝫ
facit ꝙ bonā doctrinam ꝑuertit nam pau
luꝫ quē ante rogauerant de iterata p̄dica
tōne ꝑ inuidiā impedierūt obstinate ⁊ istl.
sunt similes illi qui bonā doctrinam alicu
ius doctoris deprauare nitunt̄. ne ipso īfe/
riores videant̄ (iudei autem concitauerūt
mulieres religiosas) iste sustentabāt apo
stolos de suis facultatibus ꝟm consuetudi
nem apud iudeos existentem ⁊ isti hic inui
dia nequit̄ impediebāt Et istis sūt similes
illi q̄ in testamentis vel alijs pijs operibus
impediunt elemosinas elargiri religiosis
pauperibus maxime circa studium ⁊ p̄di
catōnem laborantibus (⁊ p̄mos ciuitatis
⁊c̄) sic faciunt illi qui superiores ꝓcurant
pauperes religiosos in p̄dicatōnibus ⁊ cō
fessionibus impediūt (at illi excusso pulue
re ꝛc̄) ꝑ quod designatur ꝙ si aliqua leuis
culpa dictis p̄dicatoribus adhēat. vtpo
te impacie ex humana fragilitate cōsurgē
tis ꝓ tali impugnatōne debent eam statiꝫ
per penitentiam detegē ne icrescat.

Capitulum .xiiij.

Factum est autē ī yconio ꝛc̄) sequit̄
(multo igit̄ tꝑe demorati sunt ꝛc̄)
videntes ꝙ ibi ꝓficiebant ī ꝯuer
sione infidelium ꝑ doctrinam signis ⁊ vir
tutibus cōfirmatam vt patet ꝑ lr̄am intu
enti ⁊ per hoc docentur predicatores euā/
gelij vt q̄ꝫ diu ꝓficere possunt in vno loco
vel dyocesi. si tamen insurgat persecutō ꝑ
sonalis per quam sua presentia essꝫ in peri
culum suum ⁊ ꝓfectus impedimentum de
bent alibi se transferre vbi valeant fructifi
care (Et quidam vir in listris erat ꝛc̄) Per
istum qui claudus erat ex vtēo matris sue
significatur quilꝫ descendens ab adam se
minali v̄tute quia nascitur cuꝫ fomite pec
cati qui facit euꝫ a rectitudine rationis de
clinare Gen̄. ix. Sensus ⁊ cogitatō huma
ni cordis ꝓna sunt ad malum ab adoles
centia sua sed per vocē pauli. i. doctoris e
uangelici vel p̄dicatoris erigitur cum ad
eius ꝑsonalem per boni operis exercitiuꝫ
ad virtutis rectitudinem reducitur. ⁊ tūc
super pedes suos. i. affectus rect⁹ stabilitur
(Dij similes facti hominib⁹ descenderunt
ad nos ꝛc̄) per istos significantur adulato
res diuinos honores prelatis vel principi/
bus seu quibuscunqꝫ hominibus impēdē
tes (qd̄ vbi audierūt apostoli barnabas ⁊
paulus conscissis tunicis ꝛc̄) in signum do
loris ꝙ sibi vellēt homines exhibere id qd̄
est proprium diuini honoris ⁊ per hoc do
centur principes ⁊ prelati ⁊ quicunqꝫ ī di
gnitatibus constituti vt non permittant si
bi honores excessiuos exhiberi ne puniant̄
a deo sicut fuit herodes ꝓut habetur sup̄.
xij. ca (Superuenerunt autem quidam de
anthiochia ꝛc̄) sequitur (⁊ postera die pro/
fectus barnabas in derben) fugiendo pro/
pter persecutōnem personalem vt alibi ꝓ
ficēnt per suam predicatōnem. in hoc dan
tes exemplum in casibus consimilibus a/
lijs ecclesie predicatoribus (reuersi sunt li
stram ⁊ ychonium ⁊ anthiochiam. con/
firmantes animas discipulorum ⁊c̄) Per
hoc dantes formam predicatoribus eccle
sie vt sint solliciti non solum de peccatoruꝫ
conuersione a malis. sed etiam de eorum
confirmatione in bonis sicut bonus orto
lanus post arboris plantationem. solicitus
est eam rigare quousque bene firmauerit
radicem.

Capitulum .xv.

Et quidam descendentes de iude/
a docebant fratres quia nisi circū
cidamini ⁊c̄) per istos qui nimis
iudaizantes circūcisionis ⁊ alioꝝ legaliū

obseruantiam volebant imponere quasi necessariam super ꝯuersos de gētilitate ad fidem xp̄i significantur illi qui super populū catholicū statuta nimis grauia ponūt ⁊ libertatē xp̄iane religionis in ꝯuitutez nimis onerosam ꝯuertunt de quibus dicit aug⁹. ad inq̄sitōnes ianuarij ip̄am religionē vestram quā in manifestissimis ⁊ paucissimis celebratōnum sacramentis dei mia voluit eē liberam. ꝯuilib⁹ p̄munt onerib⁹ adeo vt tolerabilior sit cōditio iudeorū qui legalibus sacramētis ⁊ nō humanis presumptionibus sbijciuntur. ⁊ sicut btūs Petrus ⁊ apostoli apposuerūt cōueniens remedium vt patet in sequētib⁹ hui⁹ capituli sic sūmus pōtifex cū suo collegio remediuz adhibere debet nō solū in statutis p̄latorum inferiorum. ꝫ etiā in suis si nimis grauia videant̄ pro ceteris huius capituli sufficit expositio litteralis.

Capitulum. xvi.

Venit autez in derben ⁊c̄) sequitur (huic testimoniuz bonū reddebāt qui in lystris erāt ⁊ ychonio fr̄es ⁊c̄) ex hoc patz ꝙ socius p̄dicatoris euāgelici dēt eē boni nominis ⁊ ydone⁹ in scia ⁊ vita vt possit eum adiuuare. ꝓpter quod i huius figura dicit̄ deutro. xxij. Nō arabis simul in boue ⁊ asino. quia p̄dicatori in agro dn̄ico laboranti. nō debet socius stolidus aut insufficiēs assignari (transeuntes autem frigiam ⁊ galathie regionem vetati sūt a spiritu sācto loqui verbū dei in azia) ⁊ idem dicitur consequent̄ de bithinia. ꝟbum eniz dei sbtrahitur duplici causa vna est quādo ꝓplus est obstinatus in malo. et sic dicitur ezech. iij. Et eris mutus nec q̄si vir obiurgans. qꝛ dom⁹ exasperās est. ⁊ h̄ significatur ꝑ aziaz que interp̄tatur sustolens dn̄m. i. repellēs dei verbum. alia ē qn̄ ꝓplus est sufficienter instructus ⁊ labor p̄dicantis est alibi necessarius. ⁊ sic saluator luce. iiij. dixit turbis eū detinere volentibus quia etiam ⁊ alijs ciuitatibus oportet me euangelizare regnum dei. ⁊ h̄ significatur ꝑ bitiniaz que interp̄tatur virtutis filia tal̄ autē ē plebs sufficienter instructa (Descenderūt troaden ⁊ visio ꝑ noctem ostensa est vir macedo ⁊c̄) qui interpretatur orientalis ⁊ ideo significat personam vel gentem que cognoscē incipit fidei lumen. ⁊ desiderat amplius edoceri. ꝓpter quod paulus. i preditator euangelicus debet ⁊ talem gentem vel personam accedere ⁊ eam docere sicut ⁊ Petrus ad cornelium accessit ⁊ eū instruxit vt dictum est supra. x. capitulo (et quedaz mulier nomine lidia ⁊c̄) sequitur (cum autem baptizata esset ⁊c̄) per hoc eni ꝙ precib⁹ suis coegit Paulum domum suam intrare ⁊ sibi cuz socijs suis necessaria ministrare significatur quelibet ꝑsona xp̄iana que de suis facultatibus ministrat xp̄i membris ⁊ illis potissime qui ānunciant ꝟbum salutis (Factum est autem euntibus nobis ad or̄onem puellam quādam habentem spm̄ phitonem ⁊c̄) ꝑ h̄ autē ꝙ Paul⁹ ꝓhibuit se ⁊ socios laudari a demone in illa loquēte. sic ⁊ xp̄s Marc. i. demoni dicēti scio ꝙ sis sanctus dei. silentium imposuit. on̄dit̄ ꝙ p̄dicator verbi diuini vitare debz laudes malorum hoim qui sunt mēbra dyaboli. quia sicut dicit seneca. li. de virtutib⁹ idem est laudari a turpibus ⁊ ob turpia (media autē nocte Paul⁹ ⁊ Sylas adorantes laudabāt dn̄m ⁊c̄) ꝑ terremotuz ipsis orantibus fc̄m. significata fuit sequēs libatio Pauli ⁊ Syle de carcē. ⁊ custodis carceris ⁊ familie sue ab infidelitate.

Capitulum. xvij.

Cum autem perambulassent amphipolim ⁊c̄) h̄ describitur fruct⁹ p̄dicatōnis ipsius Pauli in thessalonica ⁊ beroa. ⁊ eius recessus ab vtraque propter personalem persecutionem. ⁊ eisdē ratōnibus quibus dictū est supra ip̄um de alijs locis recessisse. ⁊ eadem moralitas ē hic ⁊ ibi (qui autez perduxerunt eum vsqꝫ ad athenas) vt Pauli sapiētia a deo sibi data. coram philosophis manifestaretur. et eorum̄ aliqui ad christuz conuerterētur sicut factum fuit vt habetur infra (Paulus autem cum athenis eos expectaret). scilicet Sylam ⁊ thimotheum. licet enim esset plenus sapientia adquisita ⁊ infusa tamen exspectabat eos ad conferendum cum eis antequam publice predicarz. ⁊ nos multo magis qui nihil sumus respectu ipsius. debemus cum sapientibus conferre antequā

aliquod notabile pferre maxie corā perso
nis notabilib⁹ psumam⁹ (quidā āt epycu
rei ⁊ stoyci ⁊ philosophi disserebāt cum eo
)epicurei tñ qui felicitatē hominis ponebāt
in voluptatibus corporis erāt magis lōgi
qui a doctrina pauli ⁊ isti dicebant de eo
(q̄d vult seminator verborum hic dicere) re
putantes eius verba friuola (alij vero dice
bant nouorum demoniorum).i.scientiarum
demō enim in greco in quo lucas scripsit
hūc librū idem est qd̄ sapiens vel sciēs.vñ
yris dr̄ arcus demōis.i.sapiētis libro me
therorum i antiqua trāslatōne ¶ Moraliter
p hoc significatur q̄ sapiētes sapia mūda
na que terrena est animalis ⁊ dyabolica.
reputāt ecclesie p̄dicatores verborū inaniū
seminatores.illi vero q̄ de deo incipiūt ali
q̄d sentire volūt pfectius audire dicentes
(possum⁹ scire q̄ est hec noua ⁊c̄) Predica
tō euāgelij bene dr̄ noua doctrina.s.fōrlr
⁊ effectiue.formaliter quia ē doctrina noui
testamēti Effectiue nam inducit ad nouita
tē gratie ⁊ finaliter ad glorie nouitatem (
Stans aūt paulus i medio ariopagi ⁊c̄)
h̄ ponitur p̄dicatio pauli i qua constanter ⁊
intrepide declarat xp̄i diuinitatē ⁊ philoso
phorum stoliditatē.quia cū essent litterati
erāt tamen ydolatrie dediti ppter qd̄ dyo
nisi⁹ ⁊ quidam alij magis itelligētes eius
doctrinā diuinis testimonijs confirmataz
crediderūt vt dr̄ in fine hui⁹ capituli p cō/
stantiā vero pauli significatur cōstantia p̄
dicatoris euāgelici q̄ constanter debz fidē
⁊ mores p̄dicare ⁊ sapientes mundana sa
piētia que stulticia est apud deum cōfutaē
de quibus dicitur Romanorum .i. Dicen
tes enim se esse sapientes stulti facti sunt.

Capitulum .xviij.

Post hec egressus ab athenis venit
corinthum ⁊c̄) vbi iuenit aq̄laz vt
eius vxorē priscillā qui erāt xp̄iani
vt patet ex sequētibus in h̄ capitulo (⁊ q̄a
eiusdē erat artis manebat apud eos ⁊ ope
rabatur ⁊c̄) licz aūt possz accipere sumpt⁹
ab illis q̄bus predicabat .tñ operabat̄ ma
nib⁹ ne grauarētur.vñ dicit̄.ij.tess.ij.ca.
Memoēs eni facti estis fratres laboris no
stri ⁊ fatigatōnis nocte ac die operantes.
ne aliquē vr̄um grauaremus. ⁊ infra.xx.
ca.dicit argētum aūt ⁊ aurum aut vestez
nulli⁹ concupiui sicut ipi scitis qm̄ ad ea
que mihi opus erant ⁊ his q̄ mecum sunt
ministrauerūt manus iste. In hoc autem
paul⁹ apostolus dedit exēpluz episcopis q̄
sunt successores apostolorū q̄ non grauēt
in expensis abbatias ⁊ prioratus quando
visitant suas dyoceses ⁊ similiter archidi
aconib⁹ ⁊ quibuscunqz alijs visitantibus
suos sb̄ditos ¶ Item operabatur in facien
dis tabernacul̄ sicut dicitur in textu (erāt
autem scenofactorie artis) tabernacula ve
ro sunt do⁹ portatiles ad protegenduz ha/
bitantes in eis ab ardore solis a pluuijs ⁊
a ventis per que moraliter significatur do/
ctrina pauli per quam ptegimur ab ardo
re cupiditatis a pluuijs carnalitatis. ⁊
a ventis superbie ⁊ vanitatis sicut patz su
as epistolas intuenti (Contradicentibus
autem eis ⁊ blasphemantibus ⁊c̄) segrega
uit se ⁊ suos ab illis ppter eorum obstina/
tōnem ⁊ iunxit se illis in quibus poterat p
ficere per doctrinam ⁊ ibi diu mansit s̄m
diuinam monitōnem vt in textu patet. ⁊
hoc faciens dedit alijs predicatoribus ex/
emplum in simili casu similiter faciendi (
galione autem pro consule achaie ⁊c̄.
Sequit̄ iudex horum verborum nolo esse
)in hoc dedit exemplum alijs iudicibus vt
non intromittant se de ipertinentibus ad
ipsos (qui sibi totonderat in cēchris caput
)Moraliter caput tondere est superflua de
ponere ⁊ hoc euangelij predicatoribus est
necesse (iudeus autem quidam nomine a
pollo ⁊c̄) qui interpretatur mirabilis .ideo
significat predicatorem qui debz esse mira
bilis in bona vita ⁊ etiam in doctria sana
ideo subditur (potens in scripturis ⁊c̄ et
deuotus) ideo subdit̄ (⁊ feruens spiritu lo
quebatur. quem cum audisset priscilla et
aquila ⁊c̄) per hoc autez q̄ virtute excellē
tie doctrinam simplicium personarum sus
cepit humiliter ⁊ deuote arguuntur illi q̄
ex sua presumptione dedignantur ab alijs
discere veritatem.

Capitulum .xix.

Factum est autem cum apollo eēt
corinthi ⁊c̄) sequitur (Dixit qz ad
eos).s.paul⁹ (si spm̄ scm̄ accepisti.

credētes ⁊c̄) ꝑ hoc ostenditur ꝙ bonus p̄/
latus ⁊ curatus debꝫ esse solicitus circa ne
ophitos ne forte circa eos aliquid sit omis/
sum de necessarijs ad salutē. vel ecclesie sa
cramēta. vt sic mō debito suppleant̄ omis
sa sicut i ꝓposito paul⁹ fecit (Cum autem
quidā indurarentur) sequitur (discedēs ab
eis segregauit discipulos) ne a dictis male/
ficis inficerent̄ (quotidie disputās in scola
tiranni cuiusdam) tirannus dicitur a tiro
grece qđ est fortis latine (paulus eni acce/
pit domuꝫ ꝑ locatōneꝫ a quodā viro potē
ti. cui⁹ timore aduersarij pauli nō audebāt
molestiā facere sibi ⁊ ibi fecit scolam ꝟꝫ sen
sum litteralē. Moraliter autē ꝑ istuꝫ for
tem ⁊ potentem significat̄ xp̄s qui dicit de
se ip̄o Math. vltimo data ē mihi omnis po
testas in celo ⁊ in terra. dom⁹ aūt ei⁹ est ec
clesia. in qua doctor catholic⁹ habet scolā
quādo docens tenet xp̄i ⁊ apl̄orum doctri
nam qđ nō faciūt heretici hāc doctrinam
dep̄uantes nec doctoēs vane gl̄osi. curiosa
⁊ inutilia docētes (temptauerut autez qui
dam ⁊c̄) ꝑ istos q̄ abutebant̄ nomine xp̄i
cum eēnt increduli. significant̄ ecclesie mi/
nistri indigne sacramēta ministrātes in q̄/
bus sit inuocatō nōis dn̄i ⁊ sicut illi fuerūt
a demōiaco nudati ⁊ vulnerati corꝑalit̄.
vt dicitur in textu. sic ⁊ isti indigne sacram̄
ta ministrātes denudant̄ bonis gratuitis.
⁊ in bonis naturalib⁹ vulnerant̄ (multi au
tem ex eis qui fuerāt curiosa sectati ⁊c̄) id
est magica cognoscentes virtutem christi
artē magicā dimiserūt ⁊ libros ꝯbusserunt
⁊ hoc mō fecit Cyprian⁹ magus vt habet̄
in legenda scōruꝫ cypriani ⁊ iustine (deme
trius aūt quidam noīe argētarius ⁊c̄) iste
faciebat ydola argentea ꝓpter quod ꝑ ip̄ꝫ
significatur promouens in ecclesia minus
ydoneos ꝓpter argētum. nā taliter ꝓmoti
ydola debēt dici sicut dr̄ zacharie. xi. O pa
stor ⁊ ydolum derelinquēs gregem. ⁊ no/
mē demetrij ꝯuenit taliter ꝓmouenti inter
pretatur enim nimiū persequens talit̄ autē
ꝓmouens maximam ꝑsecutōnem in eccle
sia facit qꝛ per viciū symonie idonei officijs
ecclesiasticis p̄uantur ⁊ inutiles ⁊ nociui
ꝓmouentur per scribā vero qui seditioneꝫ
sedauit. significatur bonus prelatus ⁊ con
stās q̄ symonie vicium repellit.

Capitulum. xx.

Postq̄ꝫ autem cessauit tumult⁹ ⁊c̄)
sequit̄ (facte sunt illi insidie). s. pau
lo. ꝑ hoc aūt ꝙ paul⁹ ad euaden/
dum insidias retrocessit per macedoniam
docuit nos in ꝑiculis nō omittere ea q̄ pos
sunt fieri ꝟm ꝓuidentiam humanā. nā hoc
esset tēptare deū. nisi dīna reuelatio eēt ad
oppositum (erāt autē lāpades copiose in ce
naculo ⁊c̄). s. in quo paulus docebat ꝑ qđ
significat̄ ꝙ euāgelica doctrina in luce do
ceri dēt tanq̄ꝫ verissima. ꝑ hoc aūt ꝙ pau
l⁹ docebat in tercio cenaculo. vt ex sequen/
tib⁹ patet significatus fuit ipsi⁹ rapt⁹ vsqꝫ
ad tertium celū. vt habet̄. ij. coꝝ. xij. Item
ꝟm glosaꝫ ꝑ tria cenacula significant̄ tres
virtutes theologice. s. fides. spes. caritas. đ
quib⁹ paulus docebat efficaciter ⁊ deuote
Per euticū q̄ obdormiuit paulo ꝓtrahēte
ꝟmonē significatur homo negligens audi
re q̄ necessaria sunt ad salutē. ⁊ sic ꝑmittē/
te deo cadit de tercio cenaculo. i. de carita
te ꝯmittendo peccatum mortale. ꝑ pauluꝫ
vero descendētem ad ip̄m ⁊ complexātez
significatur predicator vl̄ confessor qui per
caritatem ad eum descendit. ⁊ per sacras
monitōnes ipsum refouet ⁊ instruit. et sic
deo miserante. lapsus ad vitaꝫ gratie redit
(festinabat enim si possibile sibi esset vt diē
penthecostes faceret ierosolimis) per hoc
docentur catholici generaliter. ⁊ ecclesie
ministri ⁊ religiosi specialiter. vt in diebus
festiuis sint in locis sacris (A mileto au/
tem mittens ephesum vocauit maiores na
tu ecclesie ⁊c̄) docens eos ⁊ exhortans. vt
essent soliciti de bono regimine gregis sui
ponens exemplum sue solicitudinis quam
fuerant multipliciter experti. ⁊ hoc facit ꝑ
totum residuum huius capituli. ⁊ in hoc
dedit exemplum omnibus ecclesias regen/
tibus. similiter faciendi.

Capitulum. xxi.

Cum autem factum esset vt naui/
garemus ⁊c̄) hic ostenditur fer
uor predicandi in populo. nam ad
hoc per loca varia nauigauit. cuius proces
sus describitur vsqꝫ ibi (alia autem die pro
fecti venimus cesareaꝫ ⁊ intrantes domū

philippi ꝛc̄) iste erat vnus de septez dyaco
nibus electis ab apostolis vt habetur sup̄.
vi.ca. ⁊ iste p̄dicauit samaritanis ⁊ pluri
bus alijs gentibus vt habetur supra .viij.
ꝓpter quod paulus mansit ibi. septem die
bus ad conferendum de ꝓfectu xp̄iane re
ligionis ⁊ ad quiescendum post laborē na
uigatōnis (huic autem erāt quatuor filie
virgines) per philippum qui os lampadis
interpretatur predicator euangelij signifi
catur nā in ore lampadis est luminis splē
dor quem fouet existentis interius olei li/
quor. nam predicatoris debet esse splendor
veritatis quem fouet ⁊ nutrit dulcor pieta
tis per q̄tuor virgines significantur q̄tuor
virtutes cardiales quas verus predicator
nutrit verbo ⁊ exemplo sicut carissimas si
bi filias (superuenit quidam vir a iudea ꝓ
pheta ꝛc̄) alias pluribus vicib⁹ significatū
fuerat paulo per spirituz ꝙ alligandus fo
ret in ierusalez sed ille ꝓpheta expressi⁹ h̄ sig
nificauit non solum verbo sed etiam sensi
bili signo ꝓpter quod assistentes catholici
rogabant paulum vt non ascenderet iero
solimam ꝫ ipse non adq̄euit ꝫ magis ꝯstā
tiam ostendit. d. (ego aūt non soluz alliga
ri ꝫ etiam mori in ierusalem paratus sum
ꝓpter nomen domini iesu) ⁊ in hoc dedit
constantie exemplum vsqꝫ ad martirium
(Audierūt autem de te quia discessionem
doceas a moise) iudei q̄ habitabāt i asia
odiebant eum vt patet ex supra dictis ꝓpt̄
quod diffamauerant eum in ierosolimis.
d. ꝙ docebat publice iudeos legalia statiz
dimittere tanq̄ꝫ illicita eis seruare quod
erat falsum. imo facto ostendit contrariū
qn̄ thimotheuz circūcidit sup̄. xviij. ⁊ sic i
tēplo purificatus fuit ad remouēdū de ip̄o
falsum seminatum ꝓut in expositōne litte
rali diffusi⁹ fuit dictū. ꝑ qd̄ ostendit̄ ꝙ do
ctor falsus notatus de mala doctrina. dēt
istam notam remouere tum ꝓ se vt ab in
famia liberetur tum pro alijs quibus sua
doctrina sana odibil' redderetur (sunt nob̄
viri quatuor ꝛc̄) per istos quatuor viros cū
quibus paulus dr̄ hic purificatus possunt
intelligi quatuor euāgeliste cuz quib⁹ pau
lus fuit veraciter purificatus eadem fide
⁊ caritate predicando ꝙ ipsi docuer̄t scri
bēdo (⁊ cuz cepisset duci in castra paulus
dixit tribūno si mihi licet loqui ⁊c̄) in hoc
apparuit feruor pauli circa fidez christi. q̄
percussus captus ⁊ ligatus vt patet ex tex
tu. querebat publice dicere modum sue cō
uersionis ad laudem domini iesu. per h̄
ostendens ꝙ predicator euangelij non dēt
cessare a predicatōne ⁊ dei laude. si tamē
paciatur impedimentum potest alibi se
transferre ex causis de paulo supra di/
ctis.

Capitulum .xxij.

Viri fratres ⁊ patres audite ⁊c̄) h̄
paulus declarat suam innocenti/
am ex natione ibi (ego sum vir iu
deus ꝛc̄) ⁊ ex legis ꝯgnitōne ibi (eruditus
iuxta veritatem paterne legis ꝛc̄) ⁊ hoc vt
magis audiantur sequentia quod ⁊ factū
est vnde sequitur postea (audiebant autez
eum vsqꝫ ad hoc verbum) quia non soluz
xp̄um commendabat. sed etiam eorum re
probatōnem ⁊ erectōnem gentium assere
bat quos tamen iudei viles reputabant ꝓ
pter quod cum eis non communicabant.
⁊ ideo quando audierunt gentiles sibi p̄/
ferri fuerunt t̄ribiliter concitati eius mortē
clamoribus ⁊ signis horribilibus postulā
tes. ipsis autem sunt similes mali clerici
et mali religiosi. qui cum audiunt in p̄di/
catōnibus vel lectōnibus sua vicia recita
ri ⁊ vitam simplicium Christianorum cō/
mendari. turbantur sicut furiosi (dic mihi
si tu romanus es ꝛc̄) Per ciuitatem roma
nam que tunc toti mundo dominabatur
ciuitas celestis vnde procedit regimen om
nium bene significatur cuius ciues sunt a
liqui a sua natiuitate. scz illi qui sunt nobi
les moribus ⁊ fide. sicut omnes ingenui
erant ciues romani. ꝓpter quod dicit pau
lus ego autez ⁊ natus sum. ⁊ sic nobilitas
fidei ⁊ morum facit homines ciues sancto
rum. Ephesеorum secundo. Jam non estis
hospites ⁊ aduene. sed estis ciues sancto
rum ⁊ domestici dei. Aliqui vero sunt ci
ues celestes per pecuniam de qua faciunt
elemosinas pauperibus quibus merentur
ascribi ciuibus celestibus et de talibus fu
it zacheus qui dixit domino. Luce. xix.
¶ Ecce dimidium bonorum meorum do
mine do pauperibus et si quid aliquem
defraudaui reddam quadruplum. Et

sic iste felix fuit ciuis romanus. iō dicit ego
mlta summa ciuilitatē hanc ɔsecut⁹ sum.

Capitulum. xxiij.

Intendens autem in concilium Paulus ait
viri fratres ego omni consciētia bona con/
uersatus sum añ deū) ⁊ in hoc veritatez di
cebat. tñ ꝓpter hoc fuit ꝑcussus. ⁊ idez fre
quent̄ contingit ꝙ ꝓpter veritatem dictaz
homines paciūtur calūniā (ꝑcuciet te do/
min⁹ dealbate) nā illi q̄ ꝓpter veritatem
dictaz aliquē ꝑsequunt̄ a deo grauit̄ puniē
tur. Item ꝑ parietem dealbatuz bñ signifi
catur ypocrib̄ viciuz qđ est a deo grauiter
puniēdū. nā sic dic̄ Jeronim⁹. simulata sci
tas duplex est iniq̄tas (nesciebā fr̄es ꝙ pri
ceps sacerdotum eēt ⁊c̄) ex hoc patet ꝙ su
pēiori etiā malo debetur reuerentia quam
diu tolleratur a deo. ⁊ hoc modo sanctus
dauid reuerentiaz exhibebat sauli sicut pa
tet. ij. R. in plurib⁹ locis (sciēs aūt paulus
qꝛ vna ꝑs esset saduceorū ⁊ altera pharise
orū (sequitur) ⁊ cū hoc dixissz facta ē dissē
sio ⁊c̄) glosa sicut vnitas bonoꝝ vtilis est.
sic maloꝝ vnitas semper bonis est nociua
ideo paulus suos ꝑsecutores disiungē sata
git vt quē iuncti vinxerāt disiuncti laxarēt
sic mare rubrū qđ continuū filios israel ar
tauerat diuisum ab egipto liberauit. et sic
dr̄ ysa. lviij. dissolue colligatōnes impieta/
tis (sequēti autez nocte assistens ei dñs ait
esto ɔstans ⁊c̄) ꝑ h̄ aūt ꝙ dñs dixit paulo
ꝙ post testificatōnē e⁹ de xp̄o in ierusalez q̄
metropol' erat iudeoꝝ oportebat eū testifi/
cari rome q̄ metropolis erat oīm gentium
significabat̄ fruct⁹ p̄dicatōnis pauli futu/
r⁹ in ɔuersione gētiū ⁊ iudeoꝝ (facta autē
die collegerūt se quidē ex iudeis ⁊ deuoue
rūt se nō māducaturos neqꝫ bibituros do
nec occiderēt paulū) glosa cū dñs dicat be
ati q̄ esuriūt ⁊ sitiūt iusticiā isti ecōtra ini/
q̄tatem esuriūt et iusti sanguinē sitiūt. adeo
vt etiam cibos a se abdicent donec morte
iusti satient̄ ꝫ nō est sapiētia nō est prudētia
nō est ɔsiliū ɔtra dñm. eripitur eni paulus
ab eoꝝ insidijs. vt reꝑuatus testimonium
reddat xp̄o ꝓ residuo h⁹ capl̄i sensus misti
c⁹ nō occurrit m̄.

Capitulum. xxiiij.

Post quinqꝫ autē dies descēdit pri/
ceps sacerdotū ⁊c̄) ꝑ istos qui ad
accusandū paulū descenderunt ce
sareaz significant̄ illi qui nitunt̄ impugna
re veritatē. iō dicit̄ descēderunt. s. a culpa i
culpā. quia p̄mo cogitauerūt homicidium
⁊ nūc deducere volebant ad effectū. Item
qꝛ venerūt in mltitudine. s. principes sacer
dotum ⁊ seniores. ⁊ cū eis multi satellites.
⁊ sic faciūt veritatis impugnatores Johes
os aureum A veritate se eē vacuos ꝓfessi
sunt q̄ multitudine se armauerūt ⁊ tertul/
lo oratore. sic impugnatores veritatis secū
habent qui falsitatem sciat verbis colorare
(inuenimus hunc hominē pestiferuz) imo
ꝑm veritatē salutiferum. sicut patet ꝑ rñsi/
onem pauli dicentis infra (post annos aūt
plures elemosinas factur⁹ in gentē meam
veni ⁊ oblatōnes ⁊c̄) Itē ꝓposuit tertull⁹
ɔtra paulum ⁊ cōcitātem seditōnez quod
patet falsū per responsionem pauli. d. infra
(inuenerūt me purificatum in tēplo nō cū
turba neqꝫ cū tumultu) Item ꝓposuit ⁊ au
ctorem seditōnis secte nazareoꝝ xp̄ianorū
que nō est secta seditōnis. ꝫ vnionis populi
ad deū i ō ad hoc dicit paul⁹ (ꝑm sectā quā
dicunt heresim falso tamen sic deꝑuio deo
patri credēs omnibus que in lege ⁊ ꝓphis
scripta sunt) Item proposuit qui etiaz tem
plum violare conat⁹ est. quod ex responsio
ne pauli patet falsum. quia non conat⁹ est
ipsum violare ꝫ honorare per oratōnes. et
vota vt patet in littera (distulit autem illos
felix ⁊c̄) per istum iniquus iudex designat̄
qui differt dare sentenciam ꝓ innocente. i
fauorem partis aduerse ⁊ per hoc credens
pecuniam obtinere sicut dicitur hic de isto
felice. ꝙ sperabat habere pecuniam a pau/
lo quam tamen non habuit propter quod
volens gratiam prestare iudeis Paulum
vinctum reliquit. vt dicitur in fine hui⁹ ca
pituli.

Capitulum. xxv.

Festus ergo cum peruenisset in ꝓ/
uinciam ⁊c̄) sequitur (postulantes
gratiam aduersus eum). scilicet.
Paulum (vt iubēt eum perduci in ierusalē
primo. n. pecierunt eum interfici vt patet
ex hoc ꝙ dicitur infra eodem capitulo (po
stulantes aduersus illum damnationem)
sed quia non potuerunt hoc obtinere vt ibi
dez dicit̄ tūc pecierūt vt in saierulem duce
ret̄. intendentes eum occidere ꝑ insidias

n via. sic igitur ꝑ paulū vinctū significat̄ q̄libet inocens iniuste grauatus ꝑ iudeos aūt iniqui ꝑsequentes iustum. ꝑ festū aūt potest intelligi iudex malus fauens ꝑti fortiori. vnde de ip̄o dr̄ hic (festus aūt volens gr̄am prestare iudeis ꝛc̄) a tali vero iudice potest ⁊ debet q̄libet innocēs grauatus exemplo pauli appellare non solum propter suum periculum euitandum sed etiam ne iusticia pereat ⁊ conculcetur.

Capitulum .xxvi.

Per agrippā vero volentē paulum audire loquētem significatur curiosus auditor. q̄ magis desiderat audire doctorē ductus curiositate q̄ꝫ ꝓ discenda veritate. residuū aūt huiꝰ capituli est narratio pauli de cōuersione sua mirabili de q̄ dictum est supra. ca. ix. sequitur (festus voce magna dixit insanis paule multe lr̄e ad insaniam te conuertūt) hoies eni excellent̄ contēplati qualis fuit paulus frequenter reputati sunt a mūdanis hominibus amentes vel īsani. tum qꝛ contēnebāt mūdana tum qꝛ multū ardua loquebant̄ que mundanis aliena videbantur vñ. iiij. Re. ix. Ille ꝓpheta q̄ venit ad vngenduꝫ iehu fuit reputatꝰ insanus ꝓpter quod illi q̄ cum iehu erāt dixerūt. ⁊ q̄d venit iste insanus ad te. ⁊ de dño nr̄o iesu xp̄o dr̄. mar. iij. Et exierūt sui tenere eū. d. quia in furorē versus est. ⁊ similiter illi qui cōtemptis terrenis vacant diuine cōtemplatōni a mlt̄is fatui reputantur.

Capitulum .xxvij.

Ut autē iudicatuꝫ est nauigare eū in ytaliam ⁊c̄) sequitur (humane tractās iulius paulum ⁊c̄) ꝑ hoc ostenditur ꝙ deus ꝯdescēdit sustinentibꝰ ꝓpter ipsum. ⁊ hoc patuit in daniele ⁊ socijs suis ⁊ in pluribus alijs veteris ac noui testamēti ꝑsonis (⁊ inde cū sustulissemꝰ sb̄nauigauimꝰ cyprū) ꝑ mare quod ꝓcell̄ concutit̄ presens seculū designatur. ꝑ paulum vero doctor vel confessor prudens et animaꝝ zelū habens ꝑ hoc igitur ꝙ nauigantes contra eiꝰ consilium incurrerunt damna magna vt ptꝫ ex sequentibus ⁊ etiam suarū periculum personarū significatur ꝙ illi qui transeūt ꝑ vitam hꝰ mundi in qua dēnt ad portū salutis nauigaē si deserant vl̄ contēnant consilium boni doctoris vel confessoris incurrunt magna dāna spiritualia ⁊ periculum submersionis in gehenna (⁊ nunc suadeo vobis bono animo esse ⁊ cetera) per hoc autem quod dominus dedit personas eorum paulo qui nauigabant cum eo significatur ꝙ homines frequenter salutem anime consequuntur per bonitatem illorum. cum quibus conuersantur sicut per oppositum multi per malorum consortium peruertuntur. p̄s. xviij. Cum sancto sanctus eris ⁊ cum innocente innocens eris ⁊ cuꝫ electo electus eris ⁊ cum peruerso peruerteris (⁊ ceteros alios in tabulis ferebant ⁊c̄) per hoc autem ꝙ plurimi per tabulas fuerunt corporaliter saluati significatur ꝙ per penitentiaꝫ que est secūda tabula post naufragium spirituale multi saluantur ⁊ ad portum salutis eterne feliciter deducuntur.

Capitulum .xxviij.

Et cum euasissemus tunc cognouimꝰ qꝛ mitilene insula vocabat̄. que transmigratio interpretatur ⁊ ideo per hoc significatur. ꝙ euadentes de spirituali naufragio per tabulam penitencie debent ad virtutes efficatius transmigrare. vt sic tempus amissum valeant recuperare (Barbari vero prestabant nō modicam humanitatem nobis) ex hoc habetur argumentum. ꝙ homines alij qui ciuiliter sunt nutriti. multo magis debent naufragis ⁊ quibuslibet alijs angustiam passis affectu et effectu compati (cum cōgregasset autem paulus sarmentorum aliquam multitudinem ⁊c̄) In hoc dedit exemplum superioribus ⁊ prelatis compaciendi non tantum spiritualiter. sed eciam corporaliter inferioribus suis (vipera a calore soluta cum processisset inuasit manum eius ⁊c̄) Per viperaꝫ que species est serpentis dyabolus significatur. qui serpens in sacra scriptura frequenter nominatur. Per manum autem beati Pauli bonum opus

bonum opus doctoris vel confessoris sig/
nificatur qđ dyabolꝰ veneno spirituali cor
rumpere conatur. ꝫ ex hoc in ignem deiici
tur. nam eius pena in igne gehenne ꝑ hoc
augmentatur(¶Contigit autem patrem pu
blij febribus ⁊ disinteria veratum iacere
⁊c) ꝑ calorem febrium arvor cupiditatis
ꝑ disinteriam que attenuat corporis sub
stantiam vicium ꝓdigalitatis designat ꝑ
hoc igitur ꝙ pater publij febribus ⁊ disin
teria verabatur. significatur ꝙ prodigali
tas ⁊ cupiditas frequenter in eodem ho
mine sociantur. nam sicut dicitur. iij. ethi
cor. Omnis prodigus est etiam cupidus
nam vicium prodigalitatis non potest diu
continuare de propꝛijs bonis ⁊ sic ex habi
tu malo procedit ad continuandum de ali
enis ꝑ alias sanitates quas fecit ¶Paulus
in insula significantur spirituales curatio
nes que doctor bonus vel predicator facit
in ecclesia (qui multis honoribus nos ho
noraverūt ⁊c) quia spiritualia bona confe
rentibus. debent exhiberi corporalia(¶Post
menses autem tres navigavimus ⁊c) per
hanc autem navigatōem versus romam
illorum qui evaserant de naufragio. signi
ficatur ꝓcessus debitus ad celestem patri
am illorum qui evaserunt de naufragio
spirituali penitentie tabulā. nā mittilene si/
cut supra dictum est transmigratōnem ad
virtutes significat que quidem trāsmigra
tio est virtutis excitatō. hāc autem excita/
tōnem sequitur habitus virtuosi generatō
quā comitatur operis delectatō signuꝫ ei
habitus generati est delectatio in opere. et
hoc significatur cum subditur(cum autez
venissemus syracusam . que interpretatur
materia leticie(inde circumlegentes deuēi/
mus regium)qui interpretatur pascēs eos
habens enim habitum virtutis delectabiꝛ
operatur virtuosa. ⁊ sic alios reficit refecti
one bona quantum est in se. ꝫ quoniam ex
opere bono procurante dyabolo surgit ali
quando elatio. ideo debitus processus vir/
tuose operanti. est. vt se muniat contra vi/
cium elationis quod fit per consideratōez
sue fragilitatis. qđ significatur cuꝫ dicitur
(ea die venimus puteolos)cuius interpre/
tatio est declinatio . per humilitatem enim
declinat vnusquisque ad considerandum
propriam fragilitatez Mich. vi. humiliatio
tua in medio tui . ⁊ quia ꝑm saluatoris di/
ctum. Luce. xiij. Qui se humiliat exaltabi/
tur. ideo subditur(et sic venimus romam
)que sublimitas interpretatur(¶Post terci/
um autem diem convocavit primos iude
orum ⁊c) supra. xxiij. capitulo . dixit domi/
nus ¶Paulo . esto constans. sicut enim testi
ficatus es de me in ierusalem. sic ⁊ rome o
portet testificari. ⁊ ideo ¶Paulus post advē
tum suum ad civitatem romanam voluit
dei mandatum exequi loquendo constāter
primo iudeis ⁊ postea gentilibꝰ. fidem xp̄i
propter quod dicitur in fine huius capituli
(et suscipiebat omnes qui ingrediebantur
ad eum predicans regnum dei . ⁊ docens
que sunt de domino iesu Christo cum om/
ni fiducia)⁊ in hoc dedit exemplum predi
catoribus evangelij vt sine personaruꝫ ac/
ceptione docean t omnes qui volunt audi
re cuꝫ omni fiducia de adiutorio dei in pre/
senti. ⁊ eius premio consequendo quod no
bis cōcedat ⁊c .

Explicit actꝰ
apostolorum.

In septem epistolis canonicis sen
sus littēalis ē simpliciter moralis
propter quod illas pertranseo.

Incipit Apocalipsis.

Capitulum primum.

Apocalipsis Jesu Christi ꝛc̄) sicut dictum fuit in expositōne litterali btūs iohannes in principio libri huius reddit auditores beniuolos dociles ꝛ attētos. Per librum autem istum qui dicitur Apocalipsis. i. reuelatio potest intelligi tota scriptura sacra. que est diuinitus reuelata ad quam redduntur auditores dociles per fidem que aperit ipsius indulgētiā sicut dicitur. ysa. vij. ꝟm aliam translationem ¶ Nisi credideritis non intelligetis et Hebre. xi. dr̄. Credere enim oportet accedentē ꝛc̄. ꝛ sic est etiam in alijs sciencijs in quibus oportet discipulum in multis credere doctori que postea intelliguntur ab ipso Attenti vero reddūt̄ auditores ꝑ spē que ē certa exspectacō future beatitudinis cui⁹ viam ostēdit sacra scriptura quilibet aūt attēt⁹ est ad cōsiderādū viā que ducit ad t̄minū desideratū Beniuoli vero reddūtur auditores ꝑ caritatez que facit ad deū cōformitatez. i. Jo. iiij. Qui manz ī caritate in deo manet ꝛ deus in eo ꝓpter qd̄ talis est beniuolus ad audiendum dei verba que traduntur in sacra scriptura (Et conuersus vidi septem candelabra aurea ꝛc̄) ꝟm sēsum litteralem ꝑ similem filio hominis existentem in medio candelabrorum aureorum. intelligit̄ xp̄us existens in medio ecclesiarum ꝑ orbem diffusarū ad conseruatōnem ꝛ consolatōnem earum sicut ꝓmisit mat. vltimo. Ecce vobiscum sum omnibus diebus vsqꝫ ad consummatōnē seculi. Moralit̄ autem ꝑ xp̄m potest intelligi quilibet bonus prelatus eo ꝙ est ei⁹ vicarius ꝓpter qd̄ dicit̄ luce. x. Qui vos audit me audit. iō prelatus debet esse similis filio hominis. i. xp̄o cui debet eius vicari⁹ conformari. quātum potest fragilitas nostra pati (vestitum podere). i. tunica linea alba vsqꝫ ad talos ꝑtingente per quam significatur castitas perseuerans vsqꝫ ad finem vite (p̄cinctum ad mammillas zona aurea) in qua significatur caritas que preciosior est virtutibus alijs sicut aurum ceteris metallis ꝛ bene dr̄ zona quia iungit ꝛ stringit hominē cum deo ꝛ ꝓximo dilectōne firma ꝛ dr̄ esse circa māmillas. i. ꝓpe cor quia qd̄ caritate diligitur cordi habetur (Caput eius ꝛ capilli candidi) ꝑ quod significatur maturitas mortis et etatis ꝛ oculi eius tanqꝫ flamma ignis per quod significatur viuacitas intellectus in cognitione veritatis (ꝛ pedes eius similes auricalco sicut in camino ardenti) per qd̄ significatur feruor affectionis ad procurādum honorem dei ꝛ salutem proximi (Et vox illius tanquam vox aquarum multarum) per quaz significatur efficatia verbi tam in predicando qꝫ in corripiendo. que debet esse in prelato (ꝛ habebat in dextēa sua stellas septem. per stellas significātur sapientes alios dirigentes. Danielis. xij. Qui ad iusticiam erudiunt plurimos quasi stelle in perpetuas eternitates. Item quia septem diebus omne tempus reuoluitur recte septenario numero vniuersitas designatur. prelatus igitur stellas septem habet in sua dextera. Quando sapientes sue dyocesis sunt de consilio ac familiaritate sua (ꝛ de ore eius gladius ex vtraque parte exibat acutus) per quod ostenditur ꝙ sentencia prelati debet esse sic iusta ꝙ n̄ faueat idebite vni parti vel alteri (ꝛ facies ei⁹ sicut sol ꝛc̄) nā aspect⁹ tal̄ suꝑioris ē delectabil̄ oib⁹ bonis de q̄ pōt dici illud ecclesiastes. xi. dulce lumē ꝛ delectabile ē ocul̄ videē solē (ꝛ cecidi ad pedes e⁹) ꝑ qd̄ significat̄ reuēntia q̄ bō p̄lato dēt̄ (ꝛ posuit dexterā suā suꝑ me ꝛc̄) qꝛ sic̄ sb̄dit⁹ debz p̄latū reuereri. sic ꝟsa vice p̄lat⁹ dz sb̄ditū ꝯsolari (ego sū pri⁹ ꝛ nouissi⁹) qꝛ bon⁹ p̄lat⁹ dēt eē p̄m⁹ ad laborē vltim⁹ ad req̄ez tꝑalē. vnde suꝑ illud apl̄i. Qui ep̄atū desiderat bonū op⁹ desideat dicit q̄dā glosa h̄ dcm̄ fuit qn̄ is q̄ ꝓplis p̄ferebat̄ p̄m⁹ ad tormēta ducebat̄ ꝛ h̄ ptz ꝑ effectū. si tꝑs ecc̄e p̄mitte ad memoriā reducat̄ (ꝛ sū viuus) vita gr̄e nā etsi bon⁹ p̄lat⁹ de h̄ nō hēat certitudinē hz tn̄ ꝓbabilē ꝯiecturā ꝛ aliqn̄ cert⁹ ē ꝑ reuelatōnē dīnā (fui mortu⁹) saltē morte original̄ culpe (ꝛ ecce sū viuēs) i scl̄a scl̄oꝝ qꝛ iust⁹ ꝓp̄e nō morit̄. ꝫ trāsit de vita gr̄e ad vitā gl̄e sēpit̄nā ꝓpt̄ qd̄ obit⁹ scōꝝ natale dr̄ ip̄oꝝ (ꝛ hēo claues mortis. ꝛ iferni) qꝛ p̄lat⁹ hz ptātē malignos excōicādi. Ca. ij.

Et angelo

Et angelo epheſi eccleſie ſcribe ꝛc̃) epheſus ofiliū meū interp̃tatur. ió hec ſcriptura moralit̃ dirigitur illorum cōgregatōni. q̃ nō ſolum ad p̃cepta decalogi ꝫ etiā ad euāgelij cōſilia ſaltē aliqua ſunt obligati. cuiusmodi ꝓprie ſunt religioſi (hec dicit qui tenet septē ſtellas in dextera ſua). i. xp̃s p̃m ſenſum lr̃alem (ſcio opa tua). i. approbo. nam bonoꝝ religioſorum opa a deo ſunt approbata (ꝛ paciētiam tuam) que religioꝫ̃ eſt neceſſaria nā in religione quacūqꝫ ſunt aliq̃ grauia ſuſtinēda (ꝛ nō potes ſuſtinē malos) nā in religione bene diſpoſita ſuatur diſciplina regularis qꝛ puniunt̃ delicta (ꝛ temptaſti eos q̃ ſe dicūt aplos ꝛc̃) p̃ iſtos intelligi p̃nt ypocrite qui ſ̃b ſpecie maioris ſanctitatis. querūt latenter peccare ꝛ quādo de talib⁹ experimētuꝫ habetur deiciunt̃. qꝛ mēdaces inueniunt̃. q̃a tamē tales h̃nt aliquādo potentes defensores inde eſt qꝺ arguētes eoꝝ maliciā aliq̃ ſuſtinere h̃nt iniuriā. ꝓpter quam tamē nō debent deficē a veritate (ꝫ hēo aduerſum te pauca qꝺ caritatē tuam p̃mā reliquiſti). i. feruorē deuotōnis ad deuꝫ ꝛ pietatis ad ꝓximū. omnis eni religio quantuncunqꝫ p̃ſteterit in obſeruancijs regularib⁹. tamē multū declinaſſe videtur a paternis traditōnib⁹. ꝓpter qđ non dr̃ ſ̃b caritatē reliq̃ſti abſolute. ꝫ caritatem p̃mam. i. aliquē ꝓfectōnis gradum a p̃mis p̃fibus obſeruatuꝫ vnde debem⁹ recordari. ꝛ ad p̃mum gradum quātū poſſum⁹ reuerti. ió ſubdit̃ (memor eſto itaq̃ ꝛc̃ ſinaūt venio tibi ꝛ mouebo cādelabꝝ tuū ꝛc̃). i. non habebis corā deo tātum meritū. ſicut ſi redires ad ſtatū p̃ſtinum (ꝫ ſ̃b habes bonuꝫ qꝛ odiſti fca nicholaytarū) iſti ſ̃m ſenſum litteralem dicebāt qꝺ vxores dēbāt eē aliis communes ſic alie res de quib⁹ dr̃ act. iiij. Erant illis oia communia ꝛ ió p̃ iſtos nicholaitas ſignificantur illi qui ſunt nimis ad luxuriā relati. ꝛ in oi religione iſti ſunt odioſi (q̃ habet aures). ſ. cordis ꝛ corporis (audiat). ſ. cum effectu implētōnis. ꝛ ſ̃bditur premiuꝫ cū dr̃ (vicenti). ſ. tēptatōnes mūdi carnis ꝛ dyaboli (dabo edere de ligno vite). i. dabo ei fruitōnē bonitatis xp̃i qui eſt vere lignū vite (Et āgelo eccl̃ie ſmirne ꝛc̃) ſmirna int̃pretat̃ canticū ꝛ mirra ꝓpter quod moraliter hec ſcꝑtura dirigit̃ illis q̃ tribulatōeſ pacienter ſuſtinēt nec frāguntur p̃ impacientiā. ꝫ magis aliqñ de v̄tute paciētie gloriant̃ ſicut dicit̃ act. iiij. Ibant gaudētes a ſpectu ſcilij qm̃ digni habiti ſunt p̃ noie ieſu ꝺtumeliā pati ꝛ talibus dicit xp̃s (ſcio tribulatōnem tuā). i. approbo (ꝛ pauptatē tuam) in tēpalib⁹ (ꝫ diues es) in ſpiritualib⁹ (ꝛ blaſphemaris ab his q̃ ſe dicūt eē iudeos ꝛ nō ſunt ꝛc̃) h̄ nomen iude⁹ ad xp̃ianitatē eſt tranſlatum ſic̃ dr̃. ro. ij. Nō enim qui in manifeſto iude⁹ eſt. neq̃ que in mānifeſto eſt in carne circūciſio. ꝫ q̃ in abſcondito iude⁹ eſt ꝛ circūciſio cordis in ſpū non littera c⁹ laus nō ex hoib⁹ ꝫ ex deo ē. igit̃ p̃ illos q̃ dicūt ſe eē iudeos ꝛ nō ſunt. ſignificant̃ mali xp̃iani. qui xp̃m verbo cōfitent̃ ꝫ moꝛib⁹ non ſequūtur de q̃bus dr̃ tytum. i. Confitent̃ ſe noſſe deum. ꝛ tales peſſimi frequēter blaſphemāt innocentes afflictos dicētes qꝺ meruerūt maiora pati ꝛ procurāt aliqñ penas eoꝝ augmētari. ió ſubdit̃ ecce miſſur⁹ ē dyabol⁹) p̃ malos homines qui ſunt e⁹ mēbra (ꝛ habebitis tribulatōꝭ dieb⁹ decez) p̃ quos ſignificat̃ totum tēp⁹ vſq̃ ad ſeculi finē eo qꝺ oēs numeri ſequentes denariū ſunt replicatōes ipſius ꝛ partium ſuarum vndeci ei ſunt decē ꝛ vnum et ſic cōſequenter vſq̃ ad. xx. que ſunt bis decem ꝛ ꝓ tali p̃ſecutione bonoꝝ a mal⁹ dr̃. ñ. tbi. iij. Omnes q̃ pie volūt viuē in xp̃o p̃ſecutōnem patientur ſed p̃mium pacientie ſubditur cum dicitur (eſto fidelis vſq̃ ad mortem ꝛc̃) Et angelo eccl̃ie pgami ꝛc̃) pgamus interpretatur diuiſio cornuū eſt aūt duplex cornu moralit̃ loquendo. ſ. cornu cōſtantie ꝛ cornu ſuꝑbie ꝓpter qđ hec ſcriptura poteſt dirigi ad congregatōnem in qua ſunt aliqui conſtantes pro veritate ſuſtinenda ꝛ aliqui arrogantes pro ſua ambitione promouenda. ideo ſubditur (h̄ dic̃ qui habet rumpheam ex vtraq̃ parte acutam) quia Chriſtus ſui gladij ſententia protegit conſtantes et deiecit arrogantes ſubditur (ſcio vbi habitas ꝛc̃) quia ſathanas eſt rex ſuper omnes filios ſuperbie. vt dicitur iob. xli. et pro conſtantibus ſubditur (et tenes nomen meum ꝛc̃) et ponitur exemplum in particulari cum dicitur (et in diebus illis antiphas teſtis meus ꝛc̃) qui in-

terpretatur dans transitum. nam ille qui pro veritate constanter moritur. ipse dat alijs exemplum transeundi per eundem passum (ꝫ habeo aduersus te pauca. quia habes illic tenentes doctrinam balaam). i habes aliquos similes illis de quibus subditur (ita habes ⁊ tu tenentes doctrinam nicholaitarũ) qui nimis laxabant carnis vicium ⁊ per istos de quibus ħ dicitur. significatur ꝙ inter constantes pro fide sũt aliquando aliqui lubrici in carne sicut de sancto bonifacio martire dicitur homo quem querimus adulter est ebriosus ⁊ tamẽ erat constãtissime passꝰ. (similiter penitenciã age) d̃ hoc ꝙ est peccatũ (qui vicẽit) temptacionẽ carnis (dabo ei manna abscõditũ). i. fruitionẽ boitati. diuine que abscõdita ẽ homibꝰ p̃sentis vite (et calculũ candidũ). i. christũ qui dicit̃ lapis. p̃s. xvij lapidẽ quẽ reprobauerũt edificãtes. ⁊c̃. ⁊ ẽ candidꝰ. ex forma corporis gloriosa (et in calculo nomẽ nouuꝫ). s. emanuel qd̃ interp̃tatur deꝰ nobiscũ (Et angelo thiatire) que interpretat̃ illũinata et ideo significat ecclesiã aliquã ꝑticularẽ fide christi illuminatã ⁊ bonis operibꝰ adornatã de quibꝰ ħ ditur (noui opera tua et fidez. ⁊c̃.) sed ignorãcia vel negligẽcia p̃sidentis seu p̃sidẽtiũ. ꝑmittũtur aliqua mala de quibꝰ subditur (Sed hẽo aduersus te pauca quia ꝑmittis mulierem iezabel ⁊c̃) per quam significantur diuinatrices ⁊ sortilege que decipiunt simplices ⁊ frequenter sunt mediatrices luxurie. iõ dicitur (fornicari ⁊ manducare de ydolatitis) ydolũ autem luxuriosi est mulier concupita ꝓpt̃ qd̃ ydolotitũ dr̃ illud qd̃ ꝓ eiꝰ concubitu donatur (⁊ dedi illi tp̃s vt penitẽtiam ageret ⁊c̃) quia tales vetule i malis veterate. vix aut nunq̃ volunt ad bonum redire (vobis autẽ dico ceteris q̃ tyatire estis ⁊c̃) q̃ doctrinam talem pestiferam non recipitis (non mittaꝫ super vos aliud pondus) Per quod significatur pena gehenne grauissima (tamen id quod habetis tenete). i. i bono quod habetis ꝑseuerate (Et qui vicerit) sequitur (Et dabo ei potestatẽ super gẽtes ⁊c̃) per gẽtes q̃ interpretantur geniti tales significãtur motus carnales qui sunt cõfringendi virga ferrea. i. penitencia dura (⁊ dabo illis stellam matutinam). i. xp̃m in premiũ qui dixit de se ipso infra vltimo capitulo. Ego sum radix ⁊ genus dauid stella splendida ⁊ matutina.

Capitulum .iij.

Et angelo ecclesie sardis) que interpretatur princeps pulcritudinis. ⁊ significat ypocritam qui gloriatur in exteriori pulcritudine virtutis apparentis. ideo subditur (nomen habes ꝙ viuas) vita gratie (⁊ mortuus es) morte culpe (esto vigilans) vt possis resurgere (non enim inuenio opera tua plena) sed vacua merito. nam de talibus dicitur. mat̃h. vi. Amen dico vobis receperunt mercedem suam (In mente ergo habe qualiter accepis). scꝫ a deo bona nature ⁊ bona gratie gratis date. ⁊ bona fortune. quasi diceret ista non accepisti vt inde seruias mundo carni vel dyabolo sed deo tuo (si ergo nõ vigilaueris oppresso somno graui) peccatorũ (veniaꝫ ad te tanq̃ fur). i. subito ⁊ auferam de presenti mundo ⁊ tunc non poteris emendari de peccato. Sed quia inter malos sunt semper aliqui boni nam ecclesia est sicut sagena nondum ad littus tracta. habens pisces malos cum bonis admixtos. ideo sequitur (Sed habes pauca nomina in sardis que non inquinauerunt vestimenta sua). i. paucas personas ab ypocrisi mundas (ambulabunt mecum in albis ⁊c̃) impugnatores enim eius deambulabunt simul. xp̃us autem vicium ypocrisis multipliciter impugnauit. vt patet ex euangelij decursu propter quod illi qui impugnant hoc vicium a se ipsis. vel ab alijs repellendo. digni sunt ambulare cum Christo (Et angelo philadelphie ⁊c̃) que interpretatur saluans adherentem domino. ideo per ipsam significatur humilitas vera que est custos virtutum. ⁊ per consequens salus deo adherentiuꝫ propter qd̃ humilibus dicitur (hec dicit sanctus ⁊ verus. qui habet clauem dauid. qui aperit) humilibus sua secreta (⁊ claudit) ea arrogantibus. mat̃h. xi. Confitebor tibi pater domine celi ⁊ terre. quia abscondisti hec a sapientibus ⁊ prudentibus ⁊ reuelasti ea paruul̃ (scio opẽa tua). i. approbo (ecce dedi corã te hostiũ aptũ). s. glẽ qd̃ supbis claudere

clauditꝫ (qz modicã hẽs virtutem) ſm tuã opinionem ꝫ realiꝫ magnã qz vere hũles parũ aut nihil ẏtutis ſentiũt de ſe ipis Lu ce.xviij.Cũ oia bñ feceritis dicite ſui inuti les ſumus(ꝙ dabo tibi de ſinagoga ſatha/ ne).i.de malꝫ xp̃ianis ꝙ ſuꝑbiz eos ad tuaz humilitatem conuertendo.ideo ſequitur (ecce faciam illos vt veniãt ꝙ adozent ante pedes tuos ꝙ ego ſeruabo te ab hoza tem ptatõnis que vẽtura eſt ꝙc̃)iam venit naz omni hoza dyabolus inſidiatur fidelibus vt eos peruertat(ꝙ qui vicerit faciã illũ co lumnam in templo dei mei ꝙc̃).i. firmuz et ſtabilẽ in gloria de cuius ratõne eſt ſecuri / tas.iõ ſubditur(ꝙ foras nõ egredietur am pliꝰ ꝙ ſcribam ſuper eum ꝙc̃)quia conſcꝑ/ tus erit inter ciues celeſtes(Et angelo lao dicie ꝙc̃)quz interpretatur fuit in vomitu ꝙ ſignificat acidioſum qui ingreſſꝰ religio/ nem ex hoc reputat ſe ſaluandum.ſicut ille epũs laodicenꝫ dicebat fidem ſine operibꝰ ſufficere ad ſalutem.ꝙ ſic nec frigus timo/ ris nec calor caritatis eũ excitabãt ad bo/ num opus ꝓpter quod eſt abominabilis deo ꝙ angelis eꝰ.ꝙ ꝑ conſequẽs de conſoz tio ſanctoꝝ euomendꝰ(ꝙ dicis quia diues ſum)in ſpũalibꝰ eo ꝙ hẽs habitum religio ſuz(ꝙ neſcis qz miſer es)ꝑuatus bonis ſpi ritualibus magis q̃ ſclaris etiam malꝰ ce teris tamẽ paribus(ſuadeo tibi a me eme/ re)ꝑ excitatõnem in bono opere(ꝙ auruz ignitum).i.caritatis incẽdiuz (vt nõ appa reat cõfuſio nuditatis tue) in iuditõ finali (ꝙ collirio inunge oculos tuoſ).i.ſtudio ſa cre ſcripture qõ illuminat intellectũ(emu lare ergo).i. imitare bonos Cetẽa patẽt.

Capitulum.iiij.

Oſt hec vidi ꝙ ecce hoſtium aper/ tum ꝙc̃)ꝑ hoc intelligitur xp̃s q̃ dicit de ſe ipõ.io.x.Ego ſum hoſti um.ꝙ iſtuꝺ hoſtiũ dicit apertum .qz xp̃us paratus eſt ſemper ad recipiendum miſeri corditer penitentes.ꝯ qm̃ eius mia non eſt ſine iuſticia.iõ ſequitur(ꝙ ecce ſedes poſita).ſ.xp̃i iudicantis hoc debz p̃dicatoz qui ꝑ iohãnem ſignificat attente videre .ꝙ ꝓpõ nũciare ne de xp̃i miſericordia nimis confi dat vel de rigore ſue iuſticie deſpet(ꝙ i cir cuitu ſedis ſedilia.xxiiij).i.ſocietates elẽco/ rũ ad tres angelorꝝ gerarchias aſſumpto rum.ſm tres octenarios in.xxiiij. cõtẽtos octenariꝰ vero quietem btitudinis ſignifi/ cat(ꝙ ſeptem lampades).i. angelorũ ſocie tates.iõ ſbditur(que ſunt.ſ. ſeptem ſpiritꝰ dei).i.vniuerſitas angelorum.nã per ſepte narium vniuerſitas ſicut frequenꝫ dictuz eſt figuratur(ꝙ in cõſpectu ſedis q̃ſi mare vitreum).i.baptiſmi ſacramentum ſine q̃ non eſt acceſſus ad dei ſpectum.io.iij.Ni ſi quis renatus fuerit ex aqua ꝙ ſpiritu ſã/ cto.nõ poteſt introire regnum dei(ꝙ i me dio ſedis ꝙ in circuitu.iiij.animalia).i.iiij. euãgeliſte(animal primuz ſimule leoni)nã euãgelium Mar.q̃ per leonẽ ſignificaꝫ euã gelium petri ꝺ̃ qz Marcꝰ ſcripſit euãgeliũ ſicut petrũ referentez audiuit vt habetur i libro illuſtriuz virorum ꝙ ſimiliter ibidem ꝺ̃ ꝙ cũ paulus in epiſtolꝭ ſuis euãgeliũ ſuũ nominat itelligit de luce volũie vt direrũt doctores aliqui ꝙ qz petrus ꝙ paulus ſunt apoſtoli precipui.ideo euãgelium Marci et luce ꝯ ꝑmo ponunꝫ iohẽs aũt vltimo ſcꝑ/ ſit euãgelium.vt in predicto dicitur libro . ideo ponitur hic in quarto loco ſb̃ ſimilitu dine aquile ꝙ ꝑ oſequẽs euãgelium Math̃ tercium tenet locum in facie hominis(ꝙ.ii ij.animalia ſingula habebant alas ſenas) ꝑma ala ẽ lex ꝺa ꝓphẽ.tertia agiographa iiij.euãgeliũ.v.doctrina apoſtoloꝝ.vi.iſti/ tuta patrum.iſtis autẽ alis debent eccleſie p̃dicatores ꝙ doctores volare ad p̃dicãdũ et docendum de quibus dicitur yſa.lv. qui ſunt iſti q̃ vt nubes volãt ꝙc̃ et aſſimilari ꝺ̃ bent quatuor animalibus predictis leoni per conſtantiam vitulo per pacientiaz qui eſt animal immolaticium.homini per mã/ ſuetudinem et aquile per contemplationis altitudinem(et cum darent illa.iiij.anima lia gloriam ꝙc̃)ſequitur(procidebãt.xxiiij ſeniores ꝙc̃) nam ex eorum doctrina ſãcti eccleſie militantis adorant deum viuentez in ſecula ſeculorum.

Capitulum.v.

Et vidi in dextera ſedentis ſuper thronum librum ſcriptum ꝙc̃)ſm ſenſum litteralem hic liber eſt dei preſcientia eorum que futura erunt in eccle ſia Moraliter autem hic liber eſt ſacra ſcrip tura que diuinata eſt a ſcientia diuina.ꝙ di citur hic liber ſcriptus intus ꝙ foris . foris

quātū ad sensus historicos ⁊ patētes int⁹ quantū ad misticos ⁊ latentes ⁊ signatus sigillis septē Circa quod sciēduz ꝙ ad hoc scp̄tura sigillatur. vt magis autentica red datur. septē aūt sunt q̄ sacram scripturaz pre ceteris autēticā reddunt que sunt agē tis auctoritas qui ē spūssanct⁹. subiecti no bilitas qđ est ip̄e deus. forme tractandi ve ritas quia nullū patit̄ falsū. finis bonitas qui est ineffabile gaudiū. sētencie multitu/ do. Nam sub vna littera plurimos habet sens⁹. ꝯtinēcie latitudo nam hec scriptura quodammodo se extendit ad omnia i quā tum habent beatitudinem ad deum qui ē ei subiectum. Ipsius singularis aptitudo Unde Gregorius. in prologo moralium Diuinus sermo sicut in misterijs pruden tes exercet. sic plerunque superficie simpli ces refouet. habet in publico vnde ꝑuulos nutriat. seruat in secreto vñ mentes subli/ miū in admiratione suspēdat. est eni quasi quidā fluui⁹ planus ⁊ altus in quo et agn⁹ ambulet. et elephas natet (quis dign⁹ est ap̄ire librū ⁊c̄.). q. d. null⁹ nisi christ⁹. vñ Jheronim⁹ in epl̄a ad paulinū quanti ho/ die putant se nosse litteras tenēt signātū li brꝝ nec ap̄ire possūt nisi ille reserauerit qui habet clauē dauid qui aperit ⁊ nemo clau dit. claudit et nemo aperit ꝓpter ꝙ multi legūtur magis profecisse in itellectu sacre scripture ꝑ orationē q̄ꝫ studij exercitatiōz.

Capitulum .vi.

Et vidi ꝙ apparuisset agnus ⁊c̄) Sequitur) Et ecce equus albus ⁊ qui sedebat super equum ⁊c̄.) Moraliter per equum album significatur homo castus candore castitatis dealbat⁹ Per sessorem aūt eius angelus bonus cu/ stos ipsius per viam mūdicie ducēs eum sicut sessor equuz. vñ dici potest illud. Ro.

Qui spū dei agunt̄ hij filij dei sunt (ha/ bebat arcū). i. virtutem repellēdi spiritum malignū impellentē ad luxurie casū (et da ta est ei corona) nam angelis custodib⁹ ex salute traditorū sue custodie augetur glo/ ria (exiuit vincēs vt vinceret) sūt ei ꝓmpti ad protegendum traditos sue custodie se cūdum volūtatē dei Et cū aperuisset si/ gillū secūdū ⁊c̄) sequit̄ (et exiuit alius equ⁹ rufus) ꝑ quē moraliter significatur homo carnalis igne luxurie adust⁹ (et q̄ sedebat sup̄ eū) ꝑ hūc sessorez significat̄ spūs ma lignus impellens ipsū ad h̄ viciū ⁊ quoniā ex hoc vicio frequēter oriūtur dissensiones homicidia et guerre graues sicut patet de bello troiano famosissimo qđ ortuz fuit de raptu helene et simile ꝯtingit multociēs ex vicio luxurie ꝓpter qđ sequit̄ (et datū est ei). i. ꝑmissū est dicto maligno spiritui (vt su meret pacem de terra ⁊c̄.) (Et cū aperuis/ set sigillum tercium) Sequitur (Et ecce equus niger) Per quem significatur pre latus de vicio symonie notat⁹ et sic fama denigratus (et qui sedebat per illum) per quem significatur demō ipsum impellēs ad hoc viciuz et cuius sequitur instinctū (hēbat sterā in manu sua) nā inducit ad pō derādū multū tp̄alia ⁊ modicum eterna (audiui tanquam vocem). i. infamiā cur rentem de predicta symonia (bilibris triti ci denario vno etc̄) quia prelatus symoni/ acus beneficia secundum valorem tempo/ ralem ipsorum vult habere maius vel mi/ nus precium (Et vinum et oleum ne lese ris) per vinum quo conficit̄ sanguis chri sti. eucaristie sacr̄m. per oleuz vero qđ po nitur in pluribus alijs sacramentis cetera sacramēta significantur Per hoc ergo ꝙ dicitur et vinum et oleum ne leseris signifi/ catur ꝙ prelatus symoniacus semper di cit ꝙ contra ecclesie sacramenta et eius or dinationes nihil faciat. (Et cum aperuis set sigillum quartum). sequitur (et ecce e/ quus pallidus) per quem significatur ho/ mo vicō inuidie liuidus (et qui sedebat su per eum). i. diabolus cuius sequitur insti/ ctū (nomen illi mors) vnde Sapientie se cundo Inuidia diaboli mors intrauit in orbem terrarum (et infernus sequebatur eum) id est inferni pena ad recipiendum deceptos per eum (Et data est illi pote/ stas super quatuor partes terre et cetera) nam hoc vicio iugulantur spiritualiter ml̄ ti in omnibus terre partibus et aliqui eciā corporaliter (Et cum aperuisset sigil/ lum quintum. vidi. subtus altare animas interfectorum et cetera) interfector alicu/ ius dicitur nō solū auferēs ei⁹ vitā corp̄alē

sed etiam

ꝫ etiã vi ſbſtantiam de qua debet viuere ꝓ
pter quod ꝓ animas hoc clamãtes contra
ſuos infectores ſignificantur anime i pur
gatorio exiſtẽtes .q̃ clamãt otra bona exe/
cutõnum ſuarum detinẽtes de quibus de/
berent refici ꝓ oſones bonorum ꝙ elemoſi
nas in ſuſtentatõnez pauperũ .ꝙ ſic anime
trãſferent ad vitam glẽ ꝓpter quod tales
fraudatores punient ſicut aiarum homici
de ad ꝫ habetur exẽplum in hiſtoria caroli
magni in cuius exercitu cũ eẽt in hiſpania
erãt duo milites adinuicẽ ꝓinqui quorũz
vn⁹ moriẽs omiſit alteri bona q̃ habebat.
vt vẽderentur. ꝙ precium pauperibus pro
aia eius diſtribueretur ille aũt cõſiderans
ꝙ equus mortui erat bonus ꝙ fortis illum
ſibi retinuit.nec pro eo aliquid pauperibus
dedit p⁹ea ẋo aia defũcti appuit illi argu
ens eũ de infidelitate ꝙ ꝙ ꝓ ipõ fuerat de
tẽta diuti⁹ in graui pena ꝙ ei denũcians ꝙ
graui⁹ puniretur ꝙ tunc audite ſunt voces
horribiles quaſi vaſorum ꝙ ferocium beſti
arum ꝙ ille miſerabiliter expirauit(Et cuz
aperuiſſet ſigillum.vi. ꝙ ecce terremot⁹ fa/
ctus eſt)in morte ẋo prelati nõbilis in ſcia
ꝙ ẋtute fit ſpiritualiẽ motus terre ꝙ quan/
do ſuccedit ei malus ꝑlatus(ſol factus eſt
niger tanq̃ ſaccus cilicin⁹)ꝓpter defectũ
luminis ſcie ꝙ vite(ꝙ luna tota fit ſanguis
)nã eccã cui ꝑſidet repletur cõſanguineis
ſimplr indignis(ꝙ ſtelle cadũt de celo) q̃a
bone ꝓſone nõ habẽt locuz in illo collegio
(ꝙ celũ receſſit ſicut liber inuolutus) nam
de ſtudio ſacre ſcriptuẽ nõ curat talis ꝑla
tus(ꝙ oẽs mõtes ꝙ inſule de locis ſuis mo
te ſunt)ꝓ mõtes contẽplatiui ꝙ ꝓ inſulas.
impulſu maris circundatas actiui ſignifi
canẽ ꝙ dicuntur de loco ſuo moueri . quia
tpe mali ꝑlati a ſuis bonis aliquo modo i
pediuntur(ꝙ reges terre principes q̃c̃).i. ho
mines laici cuiuſcũq̃ ſtatus pro cõſilio ai
marum ſuarum recurrũt ad loca clauſtra
lium. quia nõ veniũt in eccl̃s ꝓpter ꝑſidẽ/
tis malũ(qñ venit dies magnus ire)ꝓmiſ
ſio eni mali prelati.ſignũ eſt ire dei contra
ꝓplm iob.xxxiij. ꝓpter peccata ꝓpli faĉ re
gnare hominem ypocritam.

Capitulum.vij.

POſt hec vidi quatuor angelos q̃ĉ
ꝫ lr̃aliter expoſui de.iiij. tirãnis mo
raliẽ poteſt exponi de.iiij.vicijs i/
pedientibus ſalutẽ hois circa qđ ſciẽdũ ꝙ
natiuitas hois dici poteſt e⁹ oriẽs mors ve
ro occidens ꝓſperitas tpalis eius auſter.
ꝙ aduerſitas e⁹ aquilo.ꝑm illud Jere. Ab
aquilone pandetur oẽ malum.ort⁹ aũt ho
minis ẽ vilis ꝓpter qđ inde flare dẽt ſpũs
humilitatis q̃z impedit ſuꝑbia . mors aũt
vel eius occaſ⁹ eſt cum anguſtia. ꝙ incerti
tudine. ꝓpter qđ inde flare dẽt vẽt⁹ tioris
quẽ impedit fatua ſpes lõge vite.ab auſtro
vero ꝓſperitatis debet flare gratiaꝝ actio
quẽ flatũ impedit ingratitudo ab aq̃lone ad
uerſitatis dẽt flare paciẽtia ex cõſideratõe
bñfitõꝝ diuinoꝝ exẽplo bti i ob .d. ſi bona
ſuſcepimus de manu dñi .mala aũt quare
nõ ſuſtineam⁹ ꝫ hũc flatũ impedit cõtẽpt⁹
dinoꝝ iuditõꝝ(Et vidi alteꝝ ãgelũ aſcẽdẽ
tem ab ortu ſolis hñtem ſignũ dei viui) ꝓ
q̃ generaliẽ ſignificari põt p̃dicator q̃ tan
q̃z alter angel⁹ eſt annũciator ẋbi dñi.ꝙ i
principio p̃dicatõnis ſignat ſe ſigno crucis
ſpẽaliter aũt ſignificari poteſt btũs frãciſc⁹
ſtigmatib⁹ xp̃i oſignat⁹ ipe vero ꝙ alij pre
dicatores predicare dẽnt otra.iiij.vicia pre
dicta ꝙ clamare ꝓ oſonem otra malignoſ
ſpũs.de.iiij.vicijs predĉis tẽptantes(ꝙ au
diui numeruz ſignatoꝝ q̃ĉ) ꝓ iſtos ſigna
tos ſignificant illi qui ꝓ predicatõnem ad
bonũ cõuerſi nõ ſolũ opant bonuz qđ eſt
neceſſitatis . ꝫ etiam aliqđ ſuꝑerogatiõis
(de tribu iuda q̃ĉ) ꝓ hoc ſignificãt emiñẽ/
tes in laudib⁹ diuinis.quia iuda confitens
interp̃tatur ſiue laudãs ꝓ tribum ruben .
eminẽtes in cõtẽplatõne.quia rubẽ intꝑpre/
tatur fili⁹ viſionis.per tribum gad.eminẽ/
tes in bello contra demones.quia gad int̃
pretat accinct⁹ ꝓ tribum aſer qui iterpreta
tur btũs ſentiẽtes dulcedinem beatitudis
per tribum neptalim qui interpretatur lati
tudo effuſi in opibus pietatis . ꝓ tribũ ma
naſſe qui interpretatur obliuio . intelligun
tur .illi qui obliuiſcuntur mundane cõuer/
ſationis per tribum ſymeon qui interpreta
tur audiens auditores devoti diuini ꝫmo
nis per tribum leui. qui interpretatur ad/
ditus illi qui ſtudent addere bona bonis ꝓ
tribum yſachar qui interpretatur merces

habẽtes oculum ad mercedem eterne reẽ butõnis ꝑ tribum zabulon qui interpreta tur habitaculũ preparantes domino habi taculum sue mentis. Per tribũ ioseph qui i terp̃tatur accrescẽs proficiẽtes in augmẽ/ to virtutis. Per tribum beniamin qui inter pretatur filio dextre illi qui dicũtur filij chri sti ratione alicui9 specialis assimilationis (Post hec vidi turbã magnã ꝛc̃.) ꝑ istos significanť illi qui cõuersi ad bonũ seruãt ea que sunt necessaria ad salutẽ. Sciendũ autẽ ꝙ cũ dicit̃ hic de tribu iuda .xij. mili a signati .põit̃ nũs determiat9 pro ideter/ miato sicut frequẽter fit in libro isto

Capitulum .viij.

Et cum aperuisset sigillũ septimũ factũ est silentiũ etc̃.) hoc littera liter exposui de tẽpore iuliani apo state qui claudi fecit ecclesias ne solẽniter celebrarẽtur diuia per quẽ quãtũ ad hoc significatur prelatus. qui in terram ponit interdictũ sine ratione bona (et ali9 angel9 venit et stetit ãte altare etc̃.) qui ad literã dicitur fuisse damas9 papa qui ordinauit vt cler9 nocte et die p̃salmos caneret in ec clesijs et ꝑ ipsã significať quilibet superior re ligiosus vel secularis .qui solicitus ẽ de di uinis deuote celebrandis .ideo subditur (ꝙ data sunt ei incensa mlta) per se ꝙ alios deuotos ꝙ quia non solum solicitus est de celebratõne officij. ꝫ etiam de predicatõne verbi diuini. ideo subditur (ꝙ accepit ange lus thuribulum ꝛc̃) sequitur (ꝙ facta sunt tonitrua). id est predicatões terrentes q̃ sunt de diuinis iudicijs ꝙ punitionibus. (ꝙ voces) idest predicatões demulcentes que sunt de diuinis promissionibus (ꝙ ful gura) id est predicatões ab amore mũdi diuidentes (ꝙ terremotus) id est p̃dicatio nes ad timorẽ dei inducentes (ꝙ prim9 an gelus tuba cecinit ꝛc̃) Per septẽ angelos q̃ dicũtur hic tuba canere ꝑm litteralem sensum. significantur septem hereſiarche. qui fuerunt angeli sathane. ꝙ ꝑ ipsos mo raliť significantur homies malicioſi ꝙ ma ligni. prim9 fuit arrius qui diuisit vnitatez essentie in diuinis psonis ideo per illũ mo raliter significatur diuisor personaruz pa cez ad inuicem habentium de quo dicitur ecclesiast. xxviij. Susurro ꝙ biliguis male dictus. multos enim turbauit pacem ha/ bentes (ꝙ facta est grando) id ẽ tempestas grandis. que sequitur ad turbatõnem pa cis (ꝙ ignis). s. iracũdie. nam ira est accen sio sanguinis circa cor (mixta sanguine) nam ad illa sequitur sanguinis effusio (et tercia pars terre combusta est). i. laici qui sunt tercia pars populi. alie due partes sũt clerici ꝙ religiosi. In turbatõne vero pacis laici percutiuntur corporaliter. quia pug nant manualiter (ꝙ tercia pars arborum). i. religiosorum (ꝙ omne fenum viride). i clerici generaliter. in turbatõne nanq̃ pa cis omnes isti leduntur (Et secundus ãge lus ꝛc̃) iste fuit macedonus qui dixit spiri tumsanctum non esse deum ꝙ sic ipsuz re/ pulit a deitate. Et ideo per ipsum signifi cantur illi qui repellunt viam spũssancti i electione prelatorum. ꝙ sic procurant liti gia aduocatorum (ꝙ tanq̃ mons magn9 igne ardens missus est in mare) Per hoc significatur talis repulsor spũssancti. qui dicitur mons magnus per elatõnem ꝙ ar dens per ambitõnem ꝙ missus in marc p̃ sentis seculi per dyaboli procuratõnem (ꝙ facta est tercia pars maris sanguis) quia per talia litigia proceditur aliquando ad effusionem sanguinis (ꝙ tercia pars crea/ ture ꝛc̃) Ista creatura ad litteram sunt pi sces per quos significantur in aquis volu ptatum viuẽtes (et tercia pars nauium) ꝑ quas intelliguntur habentes curam ani/ marum qui alios debent deferre ad portũ salutis et plures talium pereunt in conten tõnibus predictis (Et tercius angelus ꝛc̃) Iste fuit pelagius q̃ dixit btitudinez posse hẽri sine gr̃a iõ ꝑ istũ moraliť significať p̃/ sũptuos9. iõ seq̃tur (et cecidit de celo stella ꝛc̃) Per sũptuos9 ei est q̃ stella celi ꝑm suaz estiatõz. tñ cadit ꝑpẽ suã presũptõz ꝙ aroz ꝑ ambitõz et flumia et fõtes ꝑ q̃ significã tur mgr̃i et scolaes q̃ inficiunť ei9 doctria et sic alios ificiũt doctria ꝑuersa (et q̃rtus ãgel9). ille fuit eutices q̃ dixit vnã naturaz factã in xp̃o ex dinitate et hũanitate qđ est ipossibile et iõ ꝑ ipsuz moraliť significatur ille q̃ diũgit ea q̃ nõ dẽnt diũgi. s. fideles si/ plices cũ infidelib9 nã ꝑ ħ defacili corrũpũ ť. iõ dr̃. ħ. co. vi. Nolite iu. du. cũ ifidelib9 q̃

enim participatio iusticie cū iniquitate ꝛc̄ (ꝛ ꝑcussa est tercia pars solis ꝛ tercia ꝑs lune ꝛ tercia pars stellarum).qz ꝑ dictam diuīctōnem simpliciū cū infidelib⁹ diminuitur fides ꝛ deuotio ad xp̄m.qui sol est iusticie ꝛ ad btām virginem ꝛ ad alios sanctos ꝑ lunam ꝛ stellas figuratos ꝛ eadē sīa significatur ꝑ hoc qō sb̄bitur (ꝛ non lucerz tercia ꝑs diei ꝛc̄) qz nox ꝛ dies non habēt lucez nisi ex sole ꝛ luna ꝛ stell' (ꝛ audiui vocē vnius aquile) ꝑ quam significatur p̄dicator ostans contra peccatores ꝛ dicens (ve ve).s.corporal' miserie culpe ꝛ gehēne (habitātibus in terra).i.in terrenis affectibus habentibus corda fixa.

Capitulum.ix.

ET quintus angelus ꝛc̄) ꝑm litteram sensum iste fuit valens impēator arriana ꝑfidia depuatus.a q̄ vuandali pecierūt vt mitteret eis sacerdotes xp̄ianos qui eos instruerent ꝛ baptizarent ꝛ ipse misit eis sacerdotes arrianos q̄ eos hereti arriana corrupunt.ꝛ iō per ip̄z significatur ep̄s malus q̄ ad regimē ecclesiarum mittit sacerdotes morib⁹ ꝛ sciētia deficiētes ꝑ quoꝝ exempla mala sb̄oiti peiorantur ꝛ sic dicit̄ (vidi stellaz).i. ep̄z malum q̄ stella dicitur ratōne officij.vt habetur supra.i.cap̄o.stelle septem angeli sunt ecclesiarum .i. episcopi (de celo cecidisse in terram) ꝑ terrenorum cupiditatem (ꝛ data est ei clauis putei abyssi) quia ꝑmittit abuti potestate episcopali (ꝛ aperuit puteū abyssi) apiendo viam symonie que est abyss⁹ culpe (ꝛ ascēdit fum⁹).s.i famie (ꝛ obscuratus est sol ꝛc̄).i. xp̄s in q̄ quodām̄ redundat iste fum⁹ nam aliquando homines murmurant cōtra eum eo q̄ permisit ꝑmoueri talem prelatum (ꝛ de fumo putei exierūt locuste).i.sacerdotes ꝛ ministri symoniace promoti (ꝛ data est ill' potestas ꝛc̄ (.s.ledendi populum sb̄oitum verō malis ꝛ exemplis (ꝛ preceptū est ill' ne lederēt fenum terre).i.homines virētes sancta cōuersatōne ꝛ radicatos in fide tales eni non ledunt̄ malis eorū qui scandalū sunt pusillorum .ideo sb̄oitur (nisi tm̄ homines q̄ nō habent signum dei in frontibus suis).i. q̄ nō sunt firmi fide formata caritate.ad confitendum constant̄ xp̄m opere ꝛ sermone (ꝛ datum est eis ne occiderent eos).s.corporaliter vt dic̄ glosa interlinearis (sed vt cruciarent eos mensibus quiqz) mensis dr̄ a mene qō est defectus ꝛ ꝑ hoc significant̄ quiqz defectus q̄ sunt in malis sacerdotib⁹ .s.scie .vite .eloquētie.mie. ꝛ iusticie. ꝑ qs subditis bona debita sb̄trahuntur ꝛ opposita mala inferuntur (ꝛ in diebus ill' q̄rent homines mortem) nam oēs zelum dei habentes videntes talia dicunt aliqñ turbati vtinam non vidissemus talia mala sicut primo machabeorum.iij.dr̄ Melius est nobis mori in bello q̄z mala gentis nr̄e ꝛ sanctorum (ꝛ similitudines locustarum ꝛc̄) qz tales sacerdotes parati sunt ad faciendum malum ꝛ sup capita earum tanq̄z corone) qz ꝓpter tonsuram clericalem ꝛ ordinem homines deferūt eis honorem (ꝛ habebāt capillos sicut capillos mulierum) eis vtendo ꝓut possunt ad ornatum illicitum (ꝛ dētes earum ꝛc̄) ꝑ quod significatur crudelitas ipsorum (ꝛ habebāt loricas).i.falsas excusatōnes malorum suorum (ꝛ vox alarum ꝛc̄) iste ale sunt potentia temporalis ꝛ superbia ex quibus ꝓcedūt verba iactatiua ꝛ cōtumelioſa (et habebāt caudas ꝛc̄).i.familiares malos eos sequentes (ꝛ potestas eaꝝ nocere ꝛc̄) exponatur sicut ꝓus (ꝛ habebant sup se regem ꝛc̄).s.dyabolū cuius sequuntur instinctuz (Post hec ꝛ sextus angelus ꝛc̄) hic ad lr̄am dicitur fuisse Laurentius qui per dētionem conat⁹ est papatum obtinere ex quo secuta fuit magna turbatō ecclesie ꝛ ꝑ ipsum significatur quilibz ambitiosus q̄ per contētionem iniquā obtinere nitit̄ ecclesie dignitatem ꝛ ꝑ hoc soluuntur.iiij.angeli sathane quibus nitit̄ ꝓpositū obtinē.s.falsitas aduocatoꝝ pro eo loquentium malignitas detractoꝝ contra impedientes ip̄m duplicitas adulatorum ip̄z falso ꝺmēdātiuz.ꝛ cupiditas magnatorum ipsum pro muneribus sustinentium de quib⁹ dicitur (solue.quatuor angelos ꝛc̄) eufrates frugifer iterpretatur ꝛ iō significat cumulatōz diuiciaꝝ c⁹ appetitu ligati sūt p̄dci q̄tuor.ꝛ iō qñ dant̄ eis munēa soluūt̄ ad loq̄ndū ꝑ malicia ꝓmouēda (q̄ pati erāt i horā ꝛ diē ꝛc̄).i.otinue (vt occidēnt terciā ptē hoiz ad iuicē litigātiū) q̄rū vna ꝑs hz iusticiā ꝛ alia pars est

opponentium. Et tercia pars iudicantiuz. partem vero iustā parati sunt ꝓ munēib⁹ quātū possunt impugnaē (⁊ numer⁹ eque/stris ꝛc̄) ꝑ hoc designatur multitudo magna talium et ponitur ħ numer⁹ determinatus ꝓ indeterminato (et ita vidi equos ꝛc̄) Per hoc intelliguntur predicti q̄tuor qui dicunt̄ equi eo ꝙ sequuntur instinctū demonis sicut equus sessorem. iō sequitur (et qui sedebant sup̄ eos habebāt loricas igneas ꝛc̄) quia demones īflammant eos igne cupiditatis qđ significatur ꝑ loricas igneas et colorant eos fraudulentia iustīe appentis qđ per iacinctina significatur eo ꝙ iacinct⁹ est coloris celestis ⁊ fedant eos fetore luxurie ⁊ carnalitatis (⁊ sulphureas ⁊ capita equoꝝ ꝛc̄) per hoc designatur crudelitas istoruz qui sequuntur habenas demonuz (⁊ de ore eorum procedit ignis) dissentionis inter homines (⁊ fumus) vanitatis (⁊ sulphur) feditatis infamie (⁊ ab his tribus plagis occisa est tercia pars hominum). s. iustorum modo predicto (ptās enim equorum in ore eorum est) naz aduocati detractores ⁊ adulatores iniusticiaz sustentantes. verbis suis faciūt dicta mala (⁊ in caudis eorum). i. in familijs eorū que eis assimilantur in malicia (⁊ ceteri homines ꝛc̄) quia predicti mali ⁊ etiaz alij vt frequenter prosperantur in vita presenti Possent aūt ꝑ hoc aliqui credere ꝙ euaderent punitōnem dei. iō hoc remouet̄ cū dicitur (⁊ ceteri homines qui non sunt occisi in his plagis). i. qui non sunt tribulati per impugnatōnem malorum (neqꝫ penitentiam egerunt) de malis suis que consequēter magis explicantur cum dicitur (vt non adorarent demonia ꝛc̄) ꝫ magis ī eis obstinati permanserunt ⁊ sb̄intelligit̄ grauius in inferno punientur que quidez grauitas explicari nō potest verbis humanis iō ad ħ significandū ħ tacetur. Ca. .x.

Et vidi alium angelum fortem ꝛc̄) hoc ad litterā exposui de imꝑatore iustiniano. Moraliter aūt potest exponi đ summo pōtifice bono q̄ imꝑiali pileo coronatur. ⁊ dr̄ angel⁹ fortis ꝓpter magnitudinem potestatis (⁊ descendens de celo) quia dat̄ a deo (amictū nube) id ē dīna ꝓtectōne (⁊ yris in capite eius) sicut enim yris signum est diuini federis. sic papa bonus a deo datus. signū est ꝙ deus ē ecclesie pacificat⁹ (⁊ pedes eius tanq̄ꝫ columna ignis) nam eius affectōnes accense sunt igne caritatis (⁊ habebat in manu sua libellum) qꝛ potestatē habet coercendi malos per bullā (⁊ posuit pedez suū supra mare ꝛc̄) qꝛ sua potestas se extendit ad habitātes in terra ⁊ nauigantes in mari (Et clamauit voce magna ꝛc̄) excōmunicādo hereticos ⁊ rebelles (Et cum clamasset locuta sunt septem tonitrua ⁊c̄) Per septenarium tonitruorum significatur vniuersitas prelatorū qui potestatē habent excommunicandi suos sb̄ditos contumaces per hoc autem ꝙ iohēs ꝓhibet̄ ħ scribere significatur ꝙ huiusmodi censure non sunt multiplicande. ꝫ solum vtendum est eis in magna necessitate (⁊ iurauit per viuentez in scl̄a scl̄oꝝ). i. firmiter disposuit (qꝛ tēp⁹ ampli⁹ nō erit) sicut dixi in expositōne lr̄ali ħ nō intelligit̄ de cessatōne temporis simpliciter ꝫ quātū ad heresim arrianam ⁊ similiter papa debet destruere omnem heresim ⁊ erroneā doctrinam (Vade accipe librum ꝛc̄) hoc fuit dictū iohāni ꝑ quez predicator significatur qui habet a papa ptātem exercendi officiū predicandi ⁊ istđ officium dulce ē ꝓpter spem premij. sed cum postea p̄dicator ꝑcipit ꝙ ħm p̄dicatōnem suā nō viuit amaricatur eius conscientia nam arguitur ꝓpria culpa ⁊ sicut dicit poeta. turpe ē doctori cū cl̄pa redarguit ip̄m

Capitulum .xi.

Et dat⁹ ē m̄ calam⁹ ꝛc̄) ħ lr̄al̄r exposui de felice papa q̄ festū dedicationis ecc̄e istituit solēnit̄ celebrādū. Moral̄r āt tēplū dei mēs ē c⁹lz boni xp̄iani i. coꝝ. iij. Tēplū dei scm̄ ē qđ est l. vos. ħ āt tēplū meciēdū ē. ꝑ diligētē ɔscie discussiōz ne ibidē aliq̄d lateat qđ oculos dīne maiestat̄. offēdat ꝑ altare qđ ē q̄dratū signat̄ q̄dratura v̄tutū cardialiū ꝑ adorātes in eo bōe ɔceptōes ī aīo ⁊ ista dispōi dēnt a q̄lz xp̄iano (atriū āt qđ ē for̄. ꝛc̄) ꝑ ħ āt signat̄ ꝙ nullū sacrificiū ex̄ vnitatē ecc̄e fcūm. est deo acceptū c⁹mōi sūt infideliū oblatōes ⁊ hēticoꝝ oblatōnes qui quātum possunt calcāt ecc̄am oī tꝑe qđ significat̄ ꝑ mēses q̄dragita duos accipiendo numerū deter/

minatum ꝑ indeterminato ſicut frequen
ter fit in hoc libro (Et dabo duob⁹ teſtib⁹
meis).ſ.predicatoribus poteſtatem arguẽ
di falſitatem hereticorum ⁊ infidelium di
cuntur duo.qz ſicut dicit greg.omel'.xxxix
Dñs binos miſit diſcipulos ad p̃dicãdum
vt ꝑ hoc inſinuaret q̃ qui caritatem erga
alterũ non habet.p̃dicatõnis officium nul/
latenus ſuſcipere debet (amicti ſaccis) per
quod ſignificatur aſperitas vite que in pre
dicatoribus dẽt cẽ.i.corr.ix.Caſtigo corp⁹
meum ⁊ in ſeruitutem redigo ne forte cum
alijs p̃dicauerim.ipe reprobus efficiar hi
ſunt due oliue) ꝑ affluentiam pietatis (et
duo candelabra) ꝑ refulgẽtiam honeſtat.
(in cõſpectu domini terre ſtantes) ꝑ cõſtã/
tem p̃dicatõnem veritatis (etſi quis volu/
it eos nocere) p̃ditatõnem eorum impedi/
endo (ignis exiet de ore eorum) .i. feruens
p̃dicatõ (⁊ deuorabit inimicos eorũ).i. de
uorãdos eos igne gehennali denunciabit (
etſi quis voluerit eos ledere) corporaliter (
ſic oportet eum occidi) ſpiritualiter ⁊ eter
naliter (hi hñt poteſtatem claudẽdi celum
⁊cẽ) ℔ fit quãdo p̃dicatores ceſſant p̃dicaẽ
propter maliciam pp̃li.ſicut dictũ fuit ezech
iij.Eris mut⁹.nec quaſi vir obiurgãs.q̃a
domin⁹ exaſperans ẽ (⁊ poteſtatẽ habent
ſuper aquas).i.hereticorũ doctrinas de q̃
bus dr̃ ꝑuerbi.ix.Aque furtiue dulciores
ſunt (cõuertendi eas in ſanguinẽ).i.oſtẽdẽ
di earũ falſitatem (⁊ ꝑcuciẽdi terram).i.
cupidos ⁊ auaros (omni plaga).i. inferni
pẽa.qz p̃dicatores ꝑcutiunt pccores qñ
denũciant ipſam ſuper eos vẽturam (⁊ cũ
finierit teſtimoniũ ſuum).i. predicatõnez
que terminabitur circa mũdi finem.iõ ſub
ditur (beſtia que aſcendet de abyſſo ⁊cẽ).i.
antixp̃s qui ꝑ ſe ⁊ ſuos ſatellites interfici/
et ꝑut poterit eccleſie p̃dicatores ⁊ aliqui
eorũ dimittentur inſepulti in contẽptũ xp̃i
(⁊ ihabitãtes terram).i.dñantes in ea cu
iuſmodi erũt antixp̃s ⁊ exercit⁹ eius (gau
debũt ſup illos) quia null⁹ audebit p̃dica/
re contra eos (⁊ poſt tres dies ⁊ dimidium
).i.poſt ꝑſecutõnem antixp̃i que trib⁹ an/
nis ⁊ dimidio durabit (ſpũs vite a dõ itra
bit in eos).i.itrabit nã aliq̃ qui timore an
tixp̃i nõ audebũt predicare fidem xp̃i ſe oc
cultantes manifeſte apparebunt ⁊ p̃dica
bunt ⁊ eſt hic ſimil' modus loquendi ſicut
pſ.lxxviij.Cum occideret eos querebãt eũ
non idẽ numero ℔ in ſpẽ qz occiſi nõ quere
bant ſic poteſt hic dici de p̃dicatoribus di
ctis (⁊ audierũt vocem ⁊cẽ) qđ poteſt intel
ligi de voce xp̃i qua dicet.venite benedicti
patris ⁊cẽ.vt habetur Math̃.xxv (Et in illa
hora ⁊cẽ) iſtud litteal'iẽ expoſui de ꝑſecutõ
ne gothorũ qua ꝑſecuti ſunt eccleſiam ⁊ per
eos miſtice poſſunt itelligi ſpũs maligni q̃
ſpũaliter eam ꝑſequuntur ⁊ cõtinue.ideo
dicitur (in illa hora).i.quacunq̃ (factus ẽ
terremotus magn⁹) naz inſultu demonũ
mouẽtur corda terrenorum (⁊ decima ps
ciuitatis cecidit) nam ꝑ impulſum demo/
nũ multi xp̃iani qui erant de ciuitate dei.ca/
dunt a ſtatu gratie ⁊ fiunt de ciuitate diabo
li.⁊ hec multitudo cadentium per decimã
partem ciuitatis ⁊ per ſeptem milia occiſo/
rum in terremotu ſignificatur.eo q̃ vterq̃
numer⁹ vniuerſitatem ſignificat. vt ſupra
dictum eſt in pluribus locis.⁊ ſic ponit̃ h̃
numerus decimatus ꝑ indeterminato.nã
per hoc ſignificatur magna multitudo (e:
reliqui in timore missi sunt) vt illi qui non
dederũt gloriam deo celi.qz ſuum ſtatum
attribuere dẽnt gre diuine (Et ſeptim⁹ an
gelus ⁊cẽ) iſtud litteraliter expoſui de iuſti
no imperatore qui ꝑ principem ab eo miſſũ
gothos debellauit.Miſtice poteſt exponi d̃
deo pre q̃ ꝑ filiũ ab eo miſſum de malignis
ſpiritib⁹ triũphauit d̃ q̃ triũpho magna fit
ſolẽnitas i eccia militãte ſpẽal'r in ſolẽnita/
te paſchali ⁊ mlto maiori eccia triũphãte.
iõ ſequit̃ (⁊ fce ſunt voces magne in celo di
cẽtes factũ eſt regnũ ⁊cẽ) ſic dr̃ Math̃.vltio
data eſt ih̃ oĩs p.i celo ⁊ i terra (⁊ irate ſũt
gẽtes).i.demones q̃ gẽtes dicunt̃.eo q̃ a
gẽtib⁹ in yool colebãtur vl' ao litterã gẽtes
.i.rõni i patores q̃ mltũ conati ſũt deſtruẽ
fidem xp̃i.

Capitulum.xij.

Et aptũ eſt tẽplũ ⁊cẽ) h̃ l'r'aliter expo/
nit̃ de inſtitutõe ſolẽnitatis purifi
catõis in q̃ xp̃s fuit oblatus corp
al'r miſtice v̄o põt exponi de inſtitutõne fe
ſtiuitat. eucariſtie in q̃ xp̃s offert̃ ſacramẽ
taliter ⁊ ſic dr̃ (Et apertum eſt templum)
i.material'ecca ad congregãdũ i hac ſolẽnita
te populum chriſtianum (⁊ viſa eſt archa
teſtamẽti).id eſt chriſtus modo ſacramẽ/

tali qui dicitur arca testamenti qꝛ sicut ar
ca testamenti ꝯtinebat mãna tabulas te
stimonij ⁊ virgã aaron. sic xp̃s ꝯtinet dul
cedinẽ misericordie plenitudinez scie celsi
tudinẽ dignitatis sacerdotal' ⁊ regie (⁊ fa
cta sunt fulgura) .i. luminaria refulgẽtia
que debent adhiberi i tanta solennitate (⁊
voces) multiplicis laudis dine (⁊ tonitrua
) p̃dicatõnis autentice (⁊ grãdo magna)
que ꝓpt̃ sui frigiditatẽ significat timorẽ ne
aliquid obmittat̃ de debitis in tãta festiui
tate (⁊ signũ magnum apparuit i celo ⁊c̃)
hoc litteralit̃ fuit expositũ de eccl'ia que fu
it afflicta tp̃e cosdroe. Moralit̃ autẽ potest
exponi de qualibet deuota persona q̃ nu
mero ⁊ merito mẽbrum est eccl'ie. iõ dicit̃
(mulier amicta sole) per appetitũ celestiũ (
⁊ luna sub pedib⁹ eius) ꝑ cõtẽptũ bonorũ
mutabilium (⁊ in capite eius corona stella
rum duodeciz) ꝑ quas significantur duo/
decim fruct⁹ spũssancti qui ponunt̃. gal'. vi
(⁊ in vtero hñs) .i. in animo ꝯceptũ boni
ꝓpositi (⁊ cruciat̃ vt pariat) ꝑ quod signi
ficatur intensuz desideriũ implendi in ope
re qd̃ concepit i mente (⁊ ecce draco mag
nus ⁊ rufus) .i. dyabolus sup̃bus ⁊ mali
ciosus (hñs capita septem) .i. inferioꝝ de
monũ vniuersitatẽ (⁊ cornua decẽ) .i. vni
uersos modos impugnãdi naturã hũanã
qꝛ ꝑ septenariũ ⁊ denariuz vniuersitas de
signatur (⁊ i capitibus ei⁹ septẽ diademata
) .i. multa qꝛ ꝑ spũs malignos sibi sb̃iectos
frequẽter debellat plurimos (⁊ cauda ei⁹
trahebat tertiam ꝑtẽ stellaꝝ ⁊ misit eas in
terram) qꝛ magnã partez angelorũ traxit
secum (⁊ draco stetit ante mulierẽ) naz in
sidiatur cuilibet bone ꝑsone ad impediẽdũ
sanctũ eius ꝓpositũ (⁊ cuz pepisset deuora
ret filium ei⁹) qꝛ qñ impedire nõ põt ꝯcep
tũ animi bonũ qui exeat in op⁹nitit̃ illud
ꝑ vanã gloriam deuorare (⁊ pepit mascu
lũ ⁊c̃) .s. xp̃m nã ipse dicit. mat. xij. Quicũ/
qꝫ fecerit volũtatẽ patris mei h̃ me⁹ frater
⁊ soror ⁊ mater est q̃ vero bonũ conceptũ
ꝓducit ad effectum. ipse facit voluntatem
dei patris ⁊ sic ẽ mater xp̃i spiritual'. ip̃um
spũaliter pariẽdo (⁊ rapt⁹ ẽ filius ei⁹ ad de
um) qꝛ bonũ opus ꝑ angelos presentatur
añ deũ similit̃ xp̃s corporal'r assumpt⁹ est
in celũ (⁊ mulier fugit i solitudinem) .i. ex
tra peccatorũ multitudinez (vt ibi pascat
eã diebus. M. cc. xl.) .i. xp̃i doctrina quam
docuit tribus annis ⁊ dimidio qui ꝯtinent
dies. M. cc. xl. (⁊ factũ est prelium ⁊c̃) per
hoc significat̃ repressio demonũ per ange
los sanctos ne impugnẽt bonos homines
⁊ deuotos supra id qd̃ possunt ⁊ sic demo
nes ab eis deijciuntur d̃ qua deiectõne do
minus ẽ laudãdus. ideo subditur (⁊ audi
ui vocem magnã in celo ⁊c̃) in ecclesia triũ
phante ⁊ militante. Et de malis hominib⁹
qui subijciuntur demonibus subditur (ve
terre ⁊ mari ⁊c̃) .i. cupidis bonorum terre
strium ⁊ dem̃sis in aq̃s carnalium volup
tatum (⁊ ꝑsecut⁹ est mulierẽ) quia nititur
pariẽtes bonũ preceptum quãtũ potest ꝑ/
turbare (⁊ date sunt mulieri due ale) q̃ sũt
amor dei. ⁊ proximi ꝑ quas euolat a facie
dyaboli (⁊ misit serpens ex ore suo p⁹ mu
lierem aq̃ꝫ ⁊c̃) qꝛ dyabolus fugientib⁹ ab
eo mouet persecutõnem tẽporalem. vt per
impaciẽtiam eos frangat (⁊ aperuit terra
os suum ⁊c̃) hec est virgo maria de qua dr̃
ysaie. xli. Aperiatur terra ⁊ germinz salua
torẽ. ip̃a nanqꝫ sibi deuotos adiuuat con/
tra demonẽ. ber. sup̃ missus est. in pẽiculis
in angustijs in reb⁹ dubijs respice stellam
voca mariam (⁊ abijt facere p̃lium cũ reli
quis ⁊c̃) quia qñ dyabolus ab vno sancto
deuincitur vadit ad alium impugnanduz
(⁊ stetit sup̃ arenã maris) per quam signi
ficantur steriles i bono super quos stat tã
q̃ꝫ in proprio loco.

Capitulum .xiij.

Et vidi de mari bestiam ascenden
tem ⁊ cetera) hic ad litteram de
scribitur persecutio ecclesie sub fi
lio cosdroe qui capitulo precedenti voca
tus est draco. ideo per eius filium signifi
catur tyrannus qui est dyaboli filius per
eius imitationem. ⁊ dicitur hic bestia ha
bens septem capita. per que significan/
tur septem vicia capitalia (⁊ decem cor
nua) id est vniuersos modos impugnãdi
bonos (⁊ super cornua eius decem dya
demata) id est omnẽ spem subijciendi sibi
iusticiam (⁊ super capita nomina blasphe
mie) quia semper paratus est deum ⁊ ei⁹

membra blasphemare (et bestia quam vidi erat similis pardo qꝛ confirmatꝰ est in malo) Jere. xiij. Si mutare potest ethiops pellem suam et pardus varietates coloris sui et vos potẽitis benefacẽ cũ didiceritis malum (et pedes eiꝰ sicut pedes vrsi) qui sũt lati ad calcandum sic tirãnus studet calcaẽ ꝓplum (et os eiꝰ sicut os leonis) q̃a querit deuorare bona aliorũ (et dedit illi draco ꝟtutẽ suam) quia dyabolꝰ tales adiuuat ad faciendũ suã maliciã (et vidi vnum d̃ capitibꝰ suis occisum ⁊c̃) qꝛ ꝓpter infirmitatez vel aliud malũ superueniẽs tirannꝰ territꝰ aliquãdo ꝯcipit emẽdatõnem. ꝫ illo malo trãseũte reuertitur ad pristinã neq̃ciam vl̃ maiorem (et admirata ẽ vniuersa terra) d̃ tali visione mali ꝙ cõmũiter bonis hoĩbꝰ contingit (et adorauerũt draconẽ ⁊c̃) quia reuerẽdo tirãnũ reuerent̃ dyabolũ cuiꝰ est membrũ (⁊ datũ est ei os ⁊c̃). i. ꝑmittitur loq̃ suꝑba ⁊ blasphematoria (⁊ data est ei potestas facere mẽses quadraginta duos) mensꝫ dr̃ a mene qd̃ est defectꝰ ⁊ ideo facẽ mẽses. est deficere tirãnꝰ aũt defic̃ in obseruãtia decalogi ⁊ euãgelij ⁊ duplicis dilcõnis p̃cepti. qd̃ significat̃ per mẽses quadragita duos. nã quadragita sunt quat̃ decez ⁊ sic significat decalogũ ⁊ euãgeliũ q̃druplicitẽr descriptum ⁊ ꝑ duos suꝑadditos duplex caritatis p̃ceptũ (⁊ data est illi potestas in oẽm tribu n ⁊c̃). i. super multos bonos ⁊ ẽ hic yꝑbolica locutio (si q̃s hẽt aurẽ audiendi ⁊c̃). q. d. sic̃ tirãnus bonos captiuat ⁊ occidit tꝑalit̃. sic eternal̃r captiuabitur ⁊ ad mortẽ gehẽne ducetur (Et vidi aliã bestiam ascendentem de terra) hoc litteraliter exponit̃ de machameto q̃ legez falsam dedit ismahelitis. iõ mistice potest exponi de quolz heresiarcha qui doctrinã erroneam dat discipulis suis iõ sb̃ditur (⁊ hẽbat cornua duo similia agni). s. xp̃i cuius duo cornua sunt duo testamẽta quorũ vetus dedit ꝑ ꝓphas nouũ aũt ꝑ se ipsum sicut dicitur hebre. i. Olim deꝰ locutus est in ꝓphis ⁊c̃) heresiarcha vero suaz doctrinam nitit̃ defẽdere ꝑ scp̃turã veteris ⁊ noui testamẽti qꝛ tamen male allegat eaz. nõ dr̃ habere duo cornua agni ꝫ similia cornibꝰ agni (⁊ loquebat̃ sicut draco). i. sic̃ dyabolus suggerit ei (⁊ potestatẽ prioris bestie ⁊c̃) ꝑ quam significatur tirãnus vt dictuz est cuius amicitiã ⁊ familiaritatẽ querit heresiarcha. vt ad defẽsionem sue heresis vtatur eius potẽtia sicut legitur de arrio ⁊ pluribus alijs vt sic potestatez eius facere dicit̃. in quantũ ea ad malũ vtitur (⁊ sic fecit terram ⁊ habitantes in ea adorare bestiam primam). i. tirannũ inducens ꝓpluz ad eiꝰ reuerẽtiam. vt sic magis habeat eiꝰ amicitiam (⁊ fecit signa magna ita vt etiã ignẽ facẽt descendẽ ⁊c̃) h̃ fuit in pelagio cꝰ discipuli dixerũt ꝙ fuit spũssanctꝰ qui est ignis diuinus et quia hoc erat falsum. ideo sb̃ditur (in cõspectu hominũ). i. s̃m falsaz estimatõnem credentium (dicens habitãtibus in terra vt facerẽt ymaginem ⁊c̃). i. vt facerẽt reuerẽtiam filio tiranni. qui ẽ eiꝰ ymago naturalis. vt sic ad defensionẽ sue heresis succederet patri (⁊ datum est illi vt daret spiritũ ymagini). i. volũtatez filio tuendi suam heresiz verbis ⁊ factis.

Capitulum. xiiij.

Et vidi et ecce agnus et stabat ⁊c̃) istud exponit̃ lr̃aliter de xp̃o suscipiente animas int̃fectoꝝ a homar successoẽ machometi moral̃r exponi põt d̃ pio põtifice xp̃i vicario. qui dulciter fouet. ⁊ nutrit obs̃uantes castitatẽ que est quoddam martirium spẽaliter i iuuenibꝰ ⁊ maxime quãdo firmatur ꝑ votuz solẽne. ⁊ sic dicit̃ (⁊ vidi et ecce angelꝰ). i. pastor pius (stabat super montem syon). i. eccl̃am militantez de qua dr̃ ps̃. lxxxvi. diligit dñs portas sion super omnia tabernacula iacob ⁊ cum eo caritate ꝯiũcti (centũ. xl. iiij. milia). i. vniuersi cõtinẽtes voto solẽni ideo subditur (habentes nomen eius ⁊ nomẽ p̃ris eius scriptum ac̃) in quo designatur firmitas continentie per votum solenne (⁊ audiui vocem de celo ⁊c̃) per quod significatur ꝯtinẽtium laus deo accepta (⁊ vocem quã audiui quasi citaredoꝝ ⁊c̃) est aũt cithara figure triãgularis ꝑ qd̃ significat̃ fides trinitatis. sine q̃ laus nõ est deo grata (⁊ cantabant canticum nouum). i. ꝑtinens ad nouũ testam ẽtũ (ante sedem dei ⁊c̃). i. ad honorẽ dei ⁊ omniũ sanctoꝝ. ⁊ non ad laudẽ hominum (⁊ nemo poterat dicere canticũ ⁊c̃) quia continentes habent aliquod mẽitum speciale quod non habent alij (hi sunt

qui cum mulieribus non sunt coinquinati ꝛc̄) hoc potest intelligi simpliciter ꝯz omne tempus ⁊ sic ē virginitas proprie Alio modo a tp̄e voti continētie. ⁊ sic potest dici virginitas large (qui sequuntur agnuz ꝛc̄). s. mente ⁊ corpore fide ⁊ opere (hi sūt ex omnibus primicie deo ⁊c̄). i. gratiosi i conspectu dei sicut primi fructꝰ sunt aliis magis grati (Et vidi alterum angelū ⁊c̄) hoc ad litteram dicitur de sancto bonifacio qui missus a papa p̄dicauit populo turingie ⁊ austrasie ⁊ frisie ⁊ multos cōuertit ad dominum. Moraliter autem potest exponi de quolibet p̄dicatore magnuz fructum faciente. ideo subditur (volantem ꝑ medium celi). i. prompte discurrentem ad predicandum verbum dei (habentem euāgelium eternū). i. p̄dicatōnem ad eternitatem glorie ꝑducere (vt euāgelizaret sedentibus sup̄ terram ꝛc̄) p̄dicatio debet cē cōmunis omnibus (dicēs magna voce timete dn̄m ⁊c̄) quia predicator p̄mo p̄ncipaliter debet iducere populum ad cultuz diuinum ⁊ ꝑ sequens ad destructionem idolatrie ⁊ omnium ad ip̄am pertinentiuz. ⁊ iō subditur (⁊ alius angelus secutꝰ ē dicens cecidit cecidit babilō) que it̄p̄tat̄ cōfusio ideo significat idolatriam ⁊ pertinētia ad ip̄am ⁊ quia non solum dēt ydolatriaz destruere oñdēdo vilitatē culpe ꝫ ec̄ grauitatē pene. iō sequit̄ (⁊ terciꝰ angelꝰ secutus ē illos dicēs si q̄s adorauēit bestiaz ꝛc̄). i. exercuerit ydolatriam vel aliquod pertinēs ad ipsam (bibet de vino ire dei ⁊c̄). i. valde grauiter ⁊ eternaliter punietur vt patet ꝑ lr̄am sequētem Licz aūt h̄ nominent̄ tres angeli. tn̄ iste tres denūciatōnes vel p̄dicatōnes pn̄t vni ⁊ eidē predicatori ꝯuenire sicut dicit glosa sup̄ locuz istum (Et audiui vocē ꝛc̄) qm̄ opposita iuxta se posita magl. elucescūt. iō post denūtiatōnez punitōnis peccatorū. h̄ ponit̄ premiatio sanctoꝝ cuz dicitur (scribe beati mortui ⁊c̄) est ei btitudo statꝰ oim bonorū aggregatōe perfectꝰ vt dr̄ libro de cōsolatōne (opa eni illorum sequūtur illos) qꝛ ꝯm quantitatē meritoꝝ sequitur quātitas p̄miorum (⁊ vidi ⁊ ecce nubē ⁊c̄) h̄ lr̄aliter ꝑ duas falces describūtur due punitōnes tirannorū. Moralr̄ aūt significant̄ duo modi quibꝰ puniuntur mali xp̄iani primꝰ est per excommuicationez qua prescindunt̄ a communione ecc̄e ꝓpt̄ suam contumaciam. Iō dr̄ hic. mitte falcem tuā) ⁊ sequit̄ (qm̄ aruit messis terre) ꝑ istam ariditatē significatur induratio siue contumatia ꝓpter quē est excōicatio ferenda. scd̄s vero modꝰ ē ꝑ extr̄miatōnem siue per gladium materialez ⁊ pertinet ad iudicem secularē ⁊ d̄ ista sb̄ditur (⁊ exiuit sanguis de lacu ꝛc̄)

Capitulum .xv.

Et vidi) sequitur (angelos septem habētes septē plagas ⁊c̄) ꝑ q̄s significāt̄ omnes pene in generali q̄ sunt peccatoribꝰ infligēde eo ꝙ septenario numero vniuersitas figurat̄. ⁊ magis explicantur capitulo sequēti Premittitur tamē laus iustoꝝ de euasione dictaruz penarum. ⁊ de diuine iustie impletione cum dicitur (⁊ vidi tanq̄ꝫ mare vitreum mixtuz igne) ꝑ qd̄ significatur baptismꝰ. eo ꝙ cōfert̄ in aqua ⁊ spūsancto q̄ est ignis dīnus (⁊ habētes citharas dei). i. laudes dīnas de sua euasione ⁊ diuīe iustīe impletōne in maloꝝ punitōe ⁊ patet littera.

Capitulum .xvi.

Et abijt primꝰ ⁊ effudit phialā suā in terraz) ꝑ quam significat̄ punitio cupidorum. qui defixi sunt in amore terrenoꝝ. vnde dicit augustinꝰ. Si diligis terrā terra es (Et factū est vulnꝰ seuum). i. punitio grauis que ē infernal̄ (in oēs qui hēbāt caracterez bestie). i. tiranni vt supradictū est ⁊ isti qui sunt cupidi. quia sicut tirannus aliorum bona rapit violent̄ ita cupidus fraudulenter per vsuras ⁊ calumnias falsas ⁊ alias fraudes exquisitas (Et secundus effudit phialam in mare) ꝑ quod significatur punitō īuidorū nā sicut mare est amarum. sic inuidi amaricātur de bono aliorum (⁊ omnis anima viueus mortua est in mari) q̄a licet īuidus viuat corporalr̄ tamen iam mortuus est spūalit̄ ⁊ morti scd̄e que est mors inferni deputatus eternaliter (Et tercius effudit phialaz suā sup̄ flumia ⁊ sup̄ fōtes) ꝑ qd̄ signat̄ punitō carnaliū q̄ delectant̄ in aq̄s voluptatū (⁊ factꝰ ē sāguis) qꝛ delcātō voluptatū reuertitur eis in amaritudinē penarū vñ dr̄ infra. xvij. q̄ntū se glr̄ificauit ⁊ i deli

cīs fuit. tantum date ei tormētum ⁊ luctū (⁊ quia sanguinem sanctorum apostolorū).i. nūciorū tuorum effuderūt voluntate. etsī non opere nam homines voluptuosi illos odiunt. qui eorum vicia reprehendūt (Et .iiij. angelus effudit phialam suam in solem) ꝑ quod significatur punicio malorum ꝑlatorum. ꝑlatus enim debet esse sīc sol illuminans ⁊ confortans populū suum ꝙ malus facit ctrarium. ido ſbditur (⁊ datum est illi). i. ꝑmissum dyabolo ꝓcurāte (estu affligere homines ꝛc) nam estu siue cupiditatis affligūt ſbditos eorum bona iustis exactionib⁹ rapiendo. ⁊ eos sua vita mala scandalizādo ideo ſbditur (⁊ blasphemauerūt nomen dei) naz homines sic afflicti ex impatiētia ꝓrumpūt aliquādo in blasphemiā dei. sicut dicitur de dauid. ij. Reg. xij. ꝙ fecit homines blasphemare nomen dñi. quia ꝓpter adulteriuz eius cum bersabee ⁊ homicidiū vire. plurimi dicebant deum egisse iniuste reprobando saul ⁊ dauid eligēdo (Et quint⁹ ꝛc) hic ponitur punicio malorū principum. ió ſbditur (ſup regnū bestie). i. principātis tirannice. nam bestia dicitur quasi vastia a vastando (⁊ factum est regnū eius tenebrosuz) qz ꝑ hoc ducitur ad tenebras gehēne ⁊ popul⁹ sibi subditus patitur tenebras angustie. ió ſbditur (⁊ cō māducauerūt linguas suas ꝑ dolore) mos enim hominis irati est linguā ⁊ labia mordere (⁊ blasphemauerūt deuz) exponat sīc pri⁹ (Et sextus ꝛc) h ponitur punitō super borum ꝙ excedūt metas suas (sicut eufrates inūdat vltra ripas suas ⁊ siccauit aquā)aquā eufratis siccatur qñ superbi potētia tollitur seu defalcatur (vt ꝑparetur via regibus ab ortu sol) ꝑ istos possunt significari homines otentiosi. naz in ortu solis iustitie ꝙ xp̄s est par clamata fuit per angelos dicētes gloriā in altissimis deo. ⁊ in terra pax hominib⁹ bone volūtatis. ab h ortu recedūt cōtētiosi qui veniūt cōtra superbum qñ viderūt ipsum in potētia diminutuz (⁊ vidi de ore draconis ꝛc) dyaboli qui dicit bestia a vastando. ⁊ draco infidiando ⁊ ꝑ ph̄a magna mētiendo (exisse spūs tres immūdos ꝛc) ꝑ istos tres significantur mali relatores aduocati dolosi ⁊ adulatores ꝙ sua verbositate mūdi potētes excitāt ad cō

tētiones (Et septim⁹ angel⁹ effudit phialā suam in aerē ꝛc) ꝑ qđ significatur punitio malorū doctorꝝ qui suis ẏbis ẏberāt aerē errores ⁊ hereses seminando (⁊ exiuit vox magna de tēplo a trono ꝛc) ꝑ tēplū significant prelati fauētes heresi ⁊ ꝑ thronū principes. sicut legit de plurib⁹ ꝑlatis ⁊ ꝓncipib⁹ arriane heresi adherentib⁹ ⁊ catholicos grauit ꝑsequētib⁹ ió subdit (⁊ facta sūt fulgura ꝛc). i. tēpestas in ecclesia (qualis nūq̄ fuit) quātū ad oēs e⁹ ꝺditōnes sicut de q̄libet cōfessore cantat ecclesia nō est inuēt⁹ simil illi (⁊ fracta ē ciuitas). i. eccl'a q̄ dz eē ciuiū vnitas in tres ꝑtes. naz aliqui adherebāt arrij doctrine. aliqui ẏo doctrine eccle. aliq̄ erāt dubij de vtraq̄ (⁊ ciuitates gētiū ceciđūt) nā aliqui gētiles ad fidē conuersi vidētes talē diuersitatē reuertebātur ad ꝑstinā infidelitatē (⁊ babilon magna). i. arrij ꝑfidia (venit in memoriā ꝛc) nā ex ordinatōne dei simplicit est destructa (⁊ ois insula fugit ꝛc) nam arriani nō habuerūt refugiū hic vel ibi (⁊ grando magna ꝛc). i. grādis pena ex dei ordinatōne (cecidit) super arrianos. s. pena gehēne vbi damnati. blasphem.āt iusticiam dei.

Capitulum. xvij.

ET venit vn⁹ de septē anglis) sequit (oñdā tibi dānatōnez meretricis ꝛc) Moral'r exponēdo hec est mul'er de q̄ dr̄ zacharie. ij. ſhec ē impietas. bestia ẏo sup quā sedet est ꝺgregatio malorum qz bestial'r viuūt hec aūt mulier ⁊ bestia dicunt ornate ꝑciosis qz talia ꝺmuni⁹ repēiunt in mal'. septē capita h⁹ bestie sunt septē vicia capitalia q̄ dicūt (reges) qz multa vicia sub se cōtinēt ⁊ (mōtes) ⁊ hoc propter superbiam que ptinetur in eis nā in oi pcco mortali est cōtēpt⁹ dei (ꝑ decem cornua ip si⁹) significat oīmoda ꝓsecutio decē ꝑcepto⁹ dei (⁊ bestia quā vidisti fuit ⁊ nō est et ascēsura est de abisso) impietas enī fuit maior añ tempus xp̄i q̄z post ꝓpter ydolatriā q̄ vigebat in toto orbe paucis valde exceptis ió dicit fuisse aūt ante temp⁹ xp̄i ⁊ non eē tpe ip̄i⁹ qz nō est tāta lz sint mlti mali ꝙ tpe antixp̄i erit valde magna. ꝓm qđ dicit Math̄. xxiij. abundabit iniq̄. ⁊ refrigescit caritas mltorum. ió dr̄ ꝙ ascēsura ē de abisso nā antixp̄s hēbit dēonē ꝑuatū c⁹ tōlr

ſequetur inſtinctū(q mirabunt inhabitan
tes terrā ꝛc)quia videtes potentiā antixpi
q ſigna mendacia q̄ faciet admirabuntur
q ipſū ſequentur exceptis electis iō ſequit
(quoꝝ non ſunt noia in libro vite)(q re
ges ſeptem ſunt ꝛc)ꝫ refertur ad terminos
ſeu tpa in quib⁹ fuit q erit iniq̄tas ſeu ma
licia quoꝝ primus fuit a peccato ade vſq
ad diluuiū.Ecām a diluuio vſq ad abra
ham .tercium inde vſq ad moyſen. quar
tum inde vſq dauid.quintū inde vſq ad
xp̄m.iō dicitur(quiq̄ ceciderūt) nam iſti
quinq̄ termini trāſierūt q vnus ē.ſ.termi
nus vl temp⁹xp̄i q alius nōdū venit .ſ.ter
min⁹ antixp̄i q cū venerit oportz eū breue
tempus manē.qz ſicut dr mat.xxiiij.Dies
illi ꝓpter electos breuiabunt .veruntamen
iniq̄tas erit maximā intēſiue q iniquoꝝ
multitudine in tantū q̄ poterit equipara
ri ille termin⁹ duobus iō dicitur(q beſtia
que erat non ē q ipſa octaua eſt q de ſeptē
eſt)qz ſeptim⁹termin⁹ computat ꝓ duob⁹
(q in interitū ibit)naz in finali iudicio oīs
malicia retrudetur in iferno(q decem cor
nua q̄ vidiſti)ꝙ que ſignificantur. oēs mo
di pſecutōnis decalogi ſicut predictum eſt
decem reges ſunt q̄ nondū acceperunt re
gnum.ſ.quātum ad ſuaz maximā poteſta
tem.quia licet modi pſequendi iuſticiam
q̄ in decalogo cōtinētur multū inualuerit
tñ antixp̄i tempore erūt i ſua maria ptāte(
hi vnū conſilium habent ꝛc).ſ. impugnan
di iuſticiā modo p̄dicto (q ptātē ſuā bestie
tradēt) ſeruiendo iniuſticie q iniq̄tati ad
iniquitatem(hi cum agno pugnabunt) fi
dē xp̄i quātū poterūt ipugnādo(q agnus
vincet illoz) alios ipoꝝ ſimplr dānando
q aliq̄s ꝓ fidem ſibi ſbiugādo de q̄bus ſb
dicitur(hi odient fornicariam).i. iniq̄tatez
quantum dilexerāt eam prius vel amplius
(deſolatam faciēt eam ꝛc).i. deſolatōnem
eius futuram denūciabūt conſtanter con
tra vicia predicando.

Capitulum .xviij.

ET poſt ꝫ vidi aliū angelū ꝛc)ꝫ lit
teraliter exponit de ademaro epō
podiēſi. Moralr aūt pōt exponi de
q̄libet p̄lato vel doctore q̄ p bonā vitam q
ſciam illuminat eccleſiam q p̄dicat conſtā
ter contra ciuitatē dyaboli q̄ eſt congregatō

malorū .d. (cecidit babilon) q dr bis ceci
dit p̄mo pro caſu culpe q ſcō ꝓ cāu gehē
ne(q audiui aliā vocē ꝛc)qz predicatoz vel
doctoz nō ſolum debet denūciare vilitatez
culpe q magnitudinem pene futuē citatis
dyaboli.ꝫ q monere pplm vt fugiat de ea
ne forte inuoluat malis ei⁹ q penis futuris
iō ſbditur (exite de illa pplus me⁹ ꝛc)exprī
muntur in ſpāli p̄cipes cum dr (q plāgēt
ſe ſup illam reges terre) ſb quib⁹ intelligū
tur milites q terrarū rectoēs q negotiato
res terre ſub quibus intelligunt manu ar
tifices i mari vl terra de negociatōne viuē
tes vt pſequatur lra ſatis diffuſe .ꝙ qō iſinu
at q̄ predicatō dēt eē cōis.

Capitulum .xix.

POſt ꝫ audiui vocem magnam ꝛc)
ſbic deſcribitur laus ſcōꝝ de ſua
cuaſione a p̄dictis malis q de iple
tōne diuine iuſtie in dānatis ꝫm illud .p̄s.
Letabit⁹ iuſt⁹ cū viderit vindictam man⁹ ſu
as lauabit in ſāguie pcōris .q deſcribitur
iſta laus quantū ad eccleſiam triūphantē
q quātum ad militantē que debet quantū
poteſt triūphanti cōformari. ꝫm quod dr
i illa ꝓſa ſupne mīis gaudia repreſētet ec
cleſia q̄ ab aliq̄b⁹ dr eē bti gregorij ab aliis
aūt hugonis de ſancto victore (iō dr dicē
tium alleluya) ꝙ eccleſia triūphāte q ſub
dit poſt(q iterū dixerūt alleluya) ꝙ mili
tāte(q ecce cecidi ad pedes eius ꝛc)ꝙ hoc
oñdit q̄p nō ſolū dēt gra reddi deo de ſuis
bñficijs ꝫ cē ſuis miniſtris.per q̄s reuelat
hominib⁹veritatē vl alia bñficia ſubmini
ſtrat(q dixit ih vide ne feceris ꝛc)per ꝫ ar
guūtur hoies ſuperbi q̄ querūt indebite ab
alijs honorari(poſt hec vidi celū aptū ꝛc
)ꝫ lr̄aliter intelligi videtur de xp̄o ꝙ ea q̄
ſequūtur.Moralr aūt pōt exponi de q̄libet
ei⁹ bono vicario in ſpūalibus cuiuſmodi
ſunt p̄lati vl tpalib⁹ cui⁹mōi ſūt p̄ncipes
terreni q eoꝝ ſbditi.bonis q̄ pati ſunt eis
obedie i licitis q honeſtis iō ſeqūtur(q exer
ci⁹ q̄ ſunt i celo ſequebantur eū in eq̄s al/
bis).i. corporib⁹ mūdis(q ipſe calcat tor
cular ꝛc).i.bon⁹xp̄i vicari⁹punit iuſte ma
le facta(q hz i veſtimēto q femore ſuo ſcp
tū rex regū ꝛc)qz ſb ſe plures bñ regētes
hēt q̄ reges dici poſſunt a regendo.dr aūt
ꝫ ſcriptum in veſtimento q in femore ſuo
femur eſt

femur est itrinsecū homini vestimētuz aūt extrisecum. in actib⁹ aūt intrisecis ⁊ extrisecis talis superioris apparet ꝙ populum sibi subditū vult dicto mō gubnari (et vidi vnū angelū stantē in sole) ꝑ solē pōt itelligi claritas iusticie de qua dr̄ quito ethicoꝝ ꝙ neqꝫ hesper⁹ neqꝫ lucifer ē ita admirabilis Angelus igit̄ stās in sole ē predicator ꝯstanter predicans ꝯtra obstinatos seueritatem iustie diuine iō sbditur (dicens auib⁹). i. demonibus q̄ sunt executores diuine iusticie in dānatis. ꝙ autē ꝑ aues significātur demones ptz ꝑ verbum saluatoris in parabola seminātis (vt māducetis carnes reguz ꝛc̄). i. obstinatoꝝ i culpa. iō sequitur (⁊ apprehēsa est bestia ⁊ cum illa pseudo ꝓphete ꝛc̄) sequitur (missi sunt i stagnum ignis ardētis)

Capitulum .xx.

Et vidi angelū descēdentem de celo ꝛc̄) ꝑ istū angelum intelligitur q̄libz bon⁹ xp̄ianus vicarius xp̄i. q̄ amore iusticie nō timet ligare viculo excōicatōnis vel interdicti tyrānos ꝑsequētes iusticiā dei (⁊ vidi sedes ⁊c̄). s. superioris p̄lati ⁊ bonorū suffraganeoꝝ in repressione malicie tirānice sibi constāter assistētium (⁊ animas decollatoꝝ) sustinētiū dāna rerum vl̄ corporū pro veritate de quib⁹ fuit sanct⁹ Thomas cantuariēsis ⁊ cōsimiles ⁊ vixerūt vita gr̄e ⁊ regnauerūt regendo iuste in presēti ⁊ postea regno gl̄e ceteri v̄o mortuoꝝ q̄ pro xp̄o nihil passi sunt vel receperunt caracterē bestie. i. demonis q̄ btūs martin⁹ cruētam bestiaz nominauit nō vixerūt. s. vita gr̄e vl̄ gl̄e donec ꝯsūmentur mille anni. i. nunq̄ꝫ sicut. p̄s. c. ix. dicit̄ Sede a dextris donec ponā inimicos tuos scabellum pedū tuoꝝ ꝛc̄. nō est intelligēdū ꝙ xp̄s cesset sedere ad dexterā p̄ris. qñ ei⁹ inimici totalr̄ sibi sbdentur i iuditio finali sic in ꝓposito ꝑ ly donec non est intelligendum ꝙ cōsummatis mille annis damnati debeāt viuere vita gr̄e vel gl̄e (hec est resurrectō p̄ma). s. de peccato ad gr̄am vel de corporali morte ad gl̄am anime quātū ad illos q̄ nō habent aliq̄d purgādum iō subditur (in his scd̄a mors non habz potestatez). s. mors inferni (ꝫ erūt sacerdotes d̄i). i. sacras laudes deo dātes (⁊ regnabunt cum eo mille annis). i. tempore a deo prefinito ita ꝙ ponitur hic numer⁹ determiatus ꝓ indetermiato sicut frequent̄ fit in h̄ libro sicut patet ꝑ sup̄dicta (Et cū ꝯsūmati fuerit mille anni soluet̄ sathanas ⁊c̄) h̄ ad lr̄am dicitur de antixp̄o Moralr̄ aūt exponi pōt de quolibet tiranno ⁊ d̄ adherētib⁹ sibi de q̄bus dicitur. i. Jo. ij. Ja m anti xp̄i mlti sūt (⁊ descēdit ignis de celo) i. dei sentencia cōdēnans eos ad ignem gehēne (vbi bestia ⁊ pseudo ꝓphete cruciabūtur) i. bestialr̄ viuentes ⁊ perniciose mendaces (⁊ vidi thronuz magnū) h̄ lr̄aliter exponit̄ de iuditō finali moralr̄ autez potest exponi de iuditō discretōis quo reprobi discernūtur a bonis qd̄ quidem iudiciū est in p̄senti s̄m qd̄ dr̄ io. xij. Nūc iudiciū est mundi ꝛc̄) ꝑ thronū hic intelligit̄ auctoritas ⁊ potestas iudicādi dīna iō thron⁹ iste dr̄ magn⁹. nā ad oēs se extēdit ⁊ cādid⁹ qꝛ claē discernit color eni cādid⁹ plimuz hēt de luce (⁊ sedētē sup eū a c⁹ ꝯspectu fugit t̄ra ⁊c̄) naz respcū dei nihil ē oīs creatura (⁊ vidi mortuos magnos ⁊ pusillos ꝛc̄) oēs ei viuētes i mūdo. mortui dicunt̄ ꝓpt̄ necessitatē moriēdi. ⁊ sic dictū fuit ade. Gen̄. ij. q̄cūqꝫ die ꝯēderis ex eo morte morieris ꝓpt̄ necessitatē moriēdi quā incurrit moriēdo (⁊ iudicati sunt ex his q̄ scp̄ta erāt i libris). s. ꝯsciaꝝ (⁊ dedit maē mortuos suos ꝛc̄) ꝑ h̄ significat̄ ꝙ nihil occultari pōt iudicium diuinū (⁊ infern⁹ ⁊ mors). i. hoīes i pcc̄is obstiati q̄ dū ad hūc viuūt dicūtur diaboli (missi sūt i stagnū ignis). i. ad mittēdū p̄uisi ꝓpter qd̄ etiam viuētes dicunt̄ stipula iferni.

Capl̄m .xxi.

Et vidi celū nouū) h̄ lr̄alr̄ exponit̄ de renouatōe mūdi sēsibil̄ futura moralr̄ āt expōi p̄t de renouatōe spūali hoīs q̄ dr̄ a ph̄is minor mundus c⁹ t̄ra est corp⁹ ⁊ celū aīa qꝛ sicut terra germiat ex īfluētia celi sic corp⁹ mouet̄ ⁊ viuit ex anime v̄tute. h̄ igit̄ celū. s. aīa renouat̄. qñ ꝑ pniam verā ꝑfecte purgat̄ ⁊ terra. s corp⁹ qñ mūde s̄uat̄ (⁊ mare iā nō est). i. amaritudo pcc̄i nā ꝑ pniam est ablata (⁊ ego ioh̄es vidi cītatem sanctā ierusalē). i. fidelē ꝑsonam quālibz deuotā q̄ dr̄ cītas i. ciuiū vnitas ꝓpter cōcordiam virium inferiorum ad rōnez ⁊ sc̄a. i. xp̄i sāguie ticta

in baptismo ꝙ ierusalē.i.pacifica ꝑ̄ē ocoꝛ diam dictā ꝙ descendēs de celo ꝑ̄ē gr̄e in fusionē in ei⁹ augmēto a deo paratā.i.diui nis carismatib⁹ adornatā ꝑ̄ē qđ de ea sđ ditur (ecce tabernaculū dei ꝛc̄) naz in tali bus deus habitat ꝑ gr̄am (ꝙ absterget de us omnē lacrimam ꝛc̄) trās̄ferēdo tales se cum ad gl̄am (ꝙ dixit q̄ sedebat in throno ecce noua facio oia) .s.in resurrectōne q̄n sancti habebūt corpora gl̄osa (ꝙ dixit m̄n fa ctum ē).i.consummatū hominis p̄mium (ego sum alpha ꝛc̄).i.p̄cipiuz a quo octa oriūtur et finis ad quē ordināt̄ (ego siciēti dabo de fōte aque viue).i.de vera beatitu dine gratis sic̄ dicit̄. Ro.vi. Gracia dei vi/ ta eē̄na (q̄ vicerit ꝛc̄).s.mūdū carnē dya bolū (timidis) aūt timore male hūiliāte ꝙ incredul' veritati diuie (et execratis).i.in ste separatis a sacram̄tis eccles̄ie) et vene ficis).i.infectis veneno inuidie (et oīb⁹ mēdacib⁹) p̄niciose (ps illoꝛ ꝛc̄).i. ptici pacō eoꝛ cū demonib⁹ in gehenna (Et ve nit ad me ꝛc̄.) quoniā bonū nō mouet ni/ si aliq̄ mō cognitū ideo q̄libet fidelis debet cōsiderare statū supne ciuitatis vt afficiat̄ ad ipsū ido sđ dic̄t̄ (veni et ostēdā tibi vxorē agni).i.eccles̄iā ꝯumphātē (et sustulit me i spū in mōtē magnū).i.in cōtēplatōis exces sū. (et ostēdit mihi ciuitatē).s.ihr̄lm cele stē (descēdētez de celo) đ dic̄t̄ quia nō pos sum⁹ ascendere ad gl̄az nisi p̄ius ad nos descendat ꝑ gr̄am ꝑ̄ter qđ petim⁹ in ora ne dnica mat.vi. Adveniat regnū tuum (hītem a deo claritatem).i.dei clarā visio nem (ꝙ lumē eis simile lapidi p̄cioso).i.cri sto hōi q̄ dicit̄ lapis abscisus de mōte sine manibus daniel.ii. Eius ei glorie oformā tur ceteri sancti sicut mēbra capiti (tanq̄z lapidi iaspidi) in quo ē varietas colorum designās in hoie xp̄o varietatē carismatū ꝙ donoꝛ sicut cristallū qđ dr̄ sedare sitim ꝙ xp̄s sua deitate sedat totalr̄ desiderium hūanū (ꝙ hēbat murū magnū) ꝑ quez sig nificat̄ securitas possessiōis (habentez por tas duodeci) ꝑ quas significātur decē pre cepta decalogi cū duob⁹ p̄ceptis caritatl. ꝑ que tanq̄z ꝑ portas ē ingressus supne ci uitatis. mat.xix. Si vis ad vitaz ingredi serua mādata (ꝙ in portis duodeci āglos) nā ꝑ angeloꝛ ministeriuz inducunt̄ electi ad regnū celorum. luce.xvi. Factū est aūt vt moreret̄ mēdic⁹ ꝙ portaret̄ ab angelis in sinū abrahe (ꝙ noia inscp̄ta q̄ sunt noia duodeci tribuum filioꝛū isrl̄).i. bonoꝛ xp̄i anoꝛū ad quos deuoluta sunt noia filioꝛū israel. vt habetur Roma. secundo. Ab ori ente porte tres ꝛc̄) nam per fidem trinita tis descriptam a quatuoꝛ euangelistis. est introitus superne felicitatis. euageliuz ve ro mathei dicitur ab oriēte eo ꝙ describit xp̄i ortum. luce vero ab occidēte. qz descri bit passionis occasuz. iohānis vero ab au stro. vnde est maioꝛ refulgentia lucis quia describit claritatem diuinitatis. marci ve ro ab āquilone quia describit iudiciariam potestatem que incutit frigus timoris (et qui loquebatur mecum habebat mensu/ ram ꝛc̄) Per hoc significantur diuersi gra dus glorie ꝑm hominum merita qui assu munt̄ ad ordines angelorum. ideo in fine dicitur (mensura hominis que est angeli Et erat structura muri eius ex lapide iaspi de) ꝑ quam significatur xp̄us vt predictū est cuius merito ibi locatur omnis qui ibi dem ponitur. sicut dicitur actu. iiij. Non ē in alio aliquo salus (ipsa vero ciuitas au/ rū mūdum simile vitro mundo) nam ibi ē perfecta caritas ꝙ visionis claritas (fūda menta muri ciuitatis ꝛc̄) ista fundamēta sunt apostoli qui post xp̄m dicuntur ecce fundatores vnde supra dicitur. ꝙ murus ciuitatis hīs fundamēta. xij. ꝙ in ip̄is. xij. noia apl̄oꝛ ꝙ agni (fūdamentū primū ias pis) ꝑ qđ potest intelligi petr⁹ vicari⁹ xp̄i ꝑ ter qđ ei⁹ significatio q̄ est ꝑ iaspidē vt p̄di ctū est cōicat̄ petro (scđm saphir⁹) q̄ est co loris celestis ió significat paulū qui fuit ra pt⁹ vsq̄z ad terciū celū (terciū calcedoni⁹) q̄ valet otra illusiones demonū ió signifi cat ioh̄em dicēte. Nolite credē oi spiritui. ꝛ p̄bate spūs vtꝛ ex đo sint (q̄rtū smarag d⁹) valēs otra morbū caducū ió significat iacobū q̄ prim⁹ inē apl̄os sustinuit martiriū ꝙ sic fuit alīs firmitatl. exēplū (q̄ntū sardo nix) faciēs hūilē ꝙ pudicū ió significat iaco bū minorē ex vtēo mr̄is scm̄ (sertū sardi⁹) q̄ gaudiū accēdit ꝙ pellit tiorē ió significat ādreā qui videns alōge crucē sibi p̄tā dix it. o bō crux diu desiderata ꝙ iā ocupiscēti aio p̄parata secur⁹ ꝙ gaudēs venio ad te ꝛc̄). vij

ꝛc̄ (septimū crisolitꝰ) q̄ pellit tꝛores noctur
nos iō significat matheum q̄ a sponsa xp̄i
repulit ethiopem tenebꝛosum (octauuꝫ be
rillus) q̄ reddit mutem ꝙ facit benignum
iō signat symonē qui audiēs interp̄tar̄ mi
tis eni ꝙ benigni ꝓphetam ē audire pacifice
qđ dr̄ (nonū topaziꝰ) q̄ valet dꝛa lunati /
cam passionē iō significat bartholomeum
q̄ filiam regis polemij ab hac passione cu
rauit ꝙ baptizauit (decimū crisopassꝰ) q̄
valere dr̄ dꝛa lepꝛā iō significat thomam
q̄ per diligentiā inq̄rendi veritatem resur
rectōnis repulit a nobis lepꝛaꝫ ifidelitatis
(vndecimū iacictus) q̄ dat mēbꝛis vigorē
iō significat philippum qui debilitatos ꝙ e
grotantes ex flatu dꝛaconis restituit ad vi
gorem pfecte sanitatis (duodecimuꝫ ama
tistus, qui facit vigilem ꝙ repellit malam
cogitacionē iō significat iudam q̄ interpꝛe
tatur confitens siue laudans nā cōfessio cul
pe ꝙ laudis dine vigilem facit ꝙ cogitacio
neꝫ malā repellit. iste vero ꝓphetes lapi
dum accepte sunt de libꝛo q̄ dr̄ de ꝓphēta
tibus rerum (ꝙ singule pozte erant et sin /
gulis margaritis ꝛc̄) sicut apostoli sunt di
cti fundamēta ita possunt dici pozte ꝙ expo
ni de eis p̄dicte margarite sicut iā sunt ex /
posite (ꝙ templū non vidi in ea ꝛc̄) naꝫ in
ciuitate celesti nihil figurale repitur ꝧ deꝰ
in se ipso adꝛatur.

Capitulum. .xvij.

Et ostendit mi flumen aque viue ꝛc̄)
Ꝧ litteraliter exposui de ꝓcessu spūs
sancti q̄ a sanctis in pria videtur
licet non cōprehendatur. vita xp̄o celestis i
sacre scripture studio inchoat sicut dic̄ Je
ronimꝰ in epla ad paulinū de omnibus sa
cre scꝑture libꝛis Ꝛo te frat̄ carissime in
ter hec viuere. illa meditari nil aliud nosse
nihil qꝫ aliud querē nonne videt̄ tibi iaꝫ Ꝧ
in terris regni celestis habitaculū ꝛc̄. ꝓt̄
quod Ꝧ flumē dici potest sacra scriptura q̄
ꝓ reuelatōnē procedit de sede dei ꝙ agni a
que viue nam ab eo qui est vita per cēntiaꝫ
fluit per reuelatōnem ꝙ refluit per claram
visionem ipsa enim est fons salientis .i. fa /
cientis salire i vitam eternam. Jo. iiij. Ꝧic̄
aque materiales a mari fluunt ꝙ ad mar̄
reuertuntur (ꝙ ex vtraqꝫ parte fluminis li
gnum vite) .i. Christus vtraqꝫ enim pars
huius fluminis est vetus testamentum et
nouum ꝙ in vtroqꝫ describitur Christus i
nouo tamen magis clare (afferens fructꝰ
duodecim) qui exprimuntur. galla. v. fru
ctus spiritus est caritas gaudium ꝛc̄ (per
menses singulos) mensis dr̄ a mene quod
est defectus. isti vero fructus releuant sin /
gulos defectus (ꝙ folia ligni vite ꝙ ad sani
tatem gentium) ista folia dici possunt xp̄i
verba. quibus multitudo gentium est ab
infidelitate sanata (ꝙ omne maledictum
non erit amplius) nihil enim continetur i
sacra scriptura quod non sit inductuuꝫ ad
bonuꝫ (ꝧ sedes dei ꝙ agni in illa erunt) nā
in ipsa vterqꝫ reperitur descriptus (ꝙ ꝧui
eius) .i. deuote studentes (seruient ei) pre /
dicando populis ꝙ deum colendo (ꝙ vide
bunt faciem eius) p speculuꝫ ꝙ in enigma
te in presenti ꝙ facie ad faciem in futuro (
ꝙ nomen eoꝝ scriptuꝫ in frontibus eo /
rum) p fidelem ꝙ apertam confessionem (
ꝙ nox vltra nō erit) .i. nulla obscuritas. ꝧ
visio clara. cetera patent vsqꝫ ibi (ꝙ postq̄ꝫ
audissꝫ ꝛc̄) exponatur sicut supra. xix. ca.
Et dixit mihi ne signaueris verba ꝛc̄) q̄a
sacra scriptura non est occultanda. ꝧ ma /
gis explananda ꝙ predicanda locis tamen
ꝙ temporibus debitis vnde in eiꝰ persona
dr̄ ecc̄i. xxiiij. Qui elucidāt me vitam eter /
nam habebūt (qui nocet noceat adhuc) .i
nocebit ita q̄ ponitur hic optatiuū pro in
dicatio ꝙ similr cum dr̄ (ꝙ qui in sordibus
est ꝛc̄) .q.d. p sacram scripturam non mu
tatur liberū arbitriuꝫ quin flexibile fit ad
bonum ꝙ ad malum (ecce venio cito) .scꝫ.
i morte cuiuslibet hominis cuiꝰ est vita bre
uis (bti qui lauant stolas suas) .i. cōscias
p veram penitētiam (vt fit potestas eoꝝ
i ligno vite) ipm degustando ichoatie per
gratiam ꝙ consūmatie fruēdo p gl̄am (ꝙ
sponsus ꝙ sponsa dicunt veni) Glosa iterli
nearis ad noticiam libꝛi. i. sacre scripture
ad cuiꝰ noticiā inducūt xp̄s ꝙ ecc̄a sponsa
eius (et q̄ audit) .i. itelligit (dicat veni) nā
itelligētes sacram scripturaꝫ ducere dēnt
alios ad eiꝰ itelligētiam (et q̄ sitit veniat)
nā desiderātes ipam inueniūt eā (dꝛestor ei
oi audiēti ꝛc̄) p Ꝧ p̄cludit̄ via p̄sūptuosis
addēdi vl̄ diminuēdi i expositōe sacre scrip
ture aliq̄o dissonuꝫ a fidei ꝛitate ꝙ q̄a ve /

rus intellect⁹ sacre scriptuē nō habetur ni
si ꝑ donū gratie. subditur i fine (gratia do
mini nr̄i Jesu xp̄i cū oib⁹ vobis Amen).

Explicit liber apocalipsis.

Post libros biblie canonicos ad nō ca
nonicos manū mitto int̄ quos p̄mus ē
liber thobie ꝓpt̄ quod icipiā ab ip̄o.

Capitulum .primū.

Thobias ex tribu et ciuita
te neptalim) ꝑ thobiaz q̄
interp̄tatur bon⁹ dn̄o et
sic fuit bonus re et nomīe
significat̄ q̄libz vir bon⁹
realiter et non apparēter
tantū sicut s̄it ypocrite ꝑ neptalim cuius
interpretatio est additamētum significat̄
quia vere bonus non soluz querit implere
ea que sunt necessitatis. sed etiam addere
aliqua supererogatōuis (que est in superi
oribus galilee) que interpretatur rota seu
mobilis. ideo signat cursum vite presentis
in quo de superioribus sunt illi qui non so
lum precepta sed etiam consilia saltem ali
qua conantur operari (supra naason) que
interpretatur serpens murmurans. quia
tales suppeditant dyabolum de diuina iu
sticia murmurantem (post viaz que ducit
ad orientem) hec est via lata que ducit ad
ꝑditōnez quā post se dereliquūt homines
virtuosi (in sinistro habens ciuitatē sephet
) que interp̄tatur iudiciū. per sinistrū vero
aduersitas designatur bonus aūt homo
cū in aduersitatez ceciderit. iusto dei iudi
tio fieri confitetur vnde subditur (in capti
uitate tamē positus viā veritatis nō dese/
ruit ꝛc̄. (Deniqꝫ cuz irent omnes ad vitu
los aureos etc̄) ꝑ vituluz qui est petulans
animal lasciuia Per aurū vero cupiditas
designatur illa duo vicia ꝯmuniter homi/
nes sequūtur sed virtuos⁹ fugit consortia
taliū et vadit ad templū dn̄m deprecari. et
referre sibi gratias de omnibus bonis col
latis sibi (Cum vero factus fuisset. vir ac
cepit vxorem ꝛc̄) vir dicitur a virtute et ide
o quilibz vir efficitur quādo in virtutibus
moralibus consequēter exercitatur. ⁊ tūc
est dispositus ad accipiendam vxorem. scz
sapientiam de qua dicitur sapi. viij. Hanc
mihi quesiui sponsam assumere ⁊ amator
factus sum forme illi⁹ quia sicut dicit phi
losophus. vij. phisicoꝝ. Sedando ⁊ quies
cendo fit anima sciens ⁊ prudens. quia se
datis passionibus ꝑ virtutes morales. est
homo dispositus ad capiendum speculati
uas vēitates (⁊ genuit ex ea filium) tunc
enim sapiens ex sua sapientia genuit filiuz
quando facit discipulum doctum. ⁊ ei no
men suum imponit. qnando ipsum ad do
cendum aptum reddit que quidem aptitu
do non est sine timore diuino. ideo subdit̄ (
quem ab infantia deum timere docuit ꝛc̄)
Igitur cum per captiuitatem) sequitur (⁊
omnes ederent de cibis gentilium) Mora/
liter de cibis gentilium edere. est de doctri
na infideliuz accipere. a qua vir bonus so
licite se custodit (dedit illi gratiam in con/
spectu salmanasar regis) ꝑ salmanasar q̄
interpretatur pacificus angustiatus signi/
ficatur rex noster iesus christus qui cuz sit
pax nostra. tn̄ in cruce fuit angustiatus ⁊
ab eo honoratur vir bonus a quo habet (
decem talenta). i. obseruatōnem decem p̄
ceptorum decalogi que est valde p̄ciosa ⁊
eam dat sub cyrographo. i. sacra scriptu
ra gabelo. qui īterpretatur vallis festinās
deo ꝓpter quod significat humilez ⁊ deuo
tum. ⁊ talis a bono doctore recepit legis
practicum documentum (post multum ve
ro temporis ꝛc̄) Per sennacherib qui filios
israel habebat exosos significatur quilibet
tyrannus qui communiter odit viros bo
nos propter quod eos persequitur in reb⁹
⁊ corporibus. sed vir bonus qui per Tho
biam significatur studet eos consolari ꝓ/
pter quod tyrannus iubet eum in rebus ⁊
corpore affligi. sed aliquando dei iudicio.
tyrannus a suis interficitur. ⁊ sic vir bo/
nus de suis persecutionibus expeditur sz
illud ꝓuerb. xi. Justus de angustia libera
tus est ⁊ tradetur impius pro eo. Aliter
potest exponi. vt per sennacherib dyabo/
lus significetur. qui bonos suis tentationi
bus acrius persequitur eos quantum pōt
gratuitis

gratuitis spoliando ꝙ in naturalib⁹ vulnerãdo. ꝫ bonus prelatus siue doctor studet spoliatos vestibus virtutum vestire ꝙ occisos peccato mortali p pniam sepelire. sicut enim baptismus eo ꝙ operit vel delet peccatum baptismus dr roma.vi. Consepulti sum⁹ cum illo p baptismū ꝛc. ita pēitentia potest dici (post hoc vero cum esset dies festus ꝛc) do⁹ thobie. i. boni plati ē ecclesia in q̄ diebus festis fit bonum prādiū de pabulo sacre scripture ꝙ sacramēto eu charistie ad cui⁹ pticipatōnem studet bo⁹ prelatus fideles cōuocare etsi audiat aliq̄ iugulatum morte culpe festinat ipsum per verā pniam sepelire. Caplm .ij.

QOntigit aūt ꝛc) p irundinē que est auis hinc inde volatil' significanť fortune bona q̄ reputāda sunt vt ster coza ꝙ hec excecāt oculos cē sapientiz sicut dicitur deutro .xvi. Munera excecāt oculos sapiētum ꝙ mutant verba iustorū Pacientia vēo thobie in plaga cecitatis ꝙ sue derisionis eē ab amicis exēplum est pacietie cunctis fidelib⁹ i aduersis (Anna vero vroz eius ꝛc) ꝟm august. super gene. rō vir ꝙ sensualitas femia vocatur que circa victu n ꝙ sensibilia versať sicut anna circa opus textrinū ad habendū victū. ꝫ quia sēsualitas frequēter deficit nisi corrigať rōe iō ratō debet inq̄rere ne forte circa sensualitatis opus aliquod iconueniēs cōtingat sicut thobias ab anna iquisiuit ꝫ sicut illa dure portauit. sic sensualitas frequenť rebellat ratōni ꝙ sicut thobias ad oſones recurrit sic ratio ad optia deprecatur.

Capitulum .iij.

QAdem die contigit ꝛc) p sarā que interpretatur principissa significatur aia ꝙ per eius ancillam caroque debz aīe sb̄dci ꝫ in mlt̄is caro spūi dominatur ꝙ sic sara ab ancilla turpiť increpatur vnde dicit bern. O homo cur aiam tuam vilipendis ꝙ carnē tuaz ei preponis dominam ācillari ꝙ ancillā dominari magna abusio est ꝙ sicut p remedio querēdo sara ascēdit superius cubiculum ibi. oraz deuote dominum ꝙ sic anima debet in deum per sacram meditacionem ꝙ oratōnez deuotius eleuari.

Capitulum. quartum.

IN illo tempore) sequitur (ꝙ missus est ā ze lus raphael ꝛc) mistice p raphaelem intelligi potest domin⁹ noster iesus christ⁹ qui dicitur magni consilij angelus. ysa. ix. ꝫ translatōnem. lxx. ꝙ venit in mundum ad curandum in vtroq; sexu gen⁹ humanuz (Igiť cum thobias putaret oſonem suaz exaudiri vt mox potuisset vocauit ad se tobiam filiū suuz ꝛc) sensus littere sequentis in qua thobias instruit filium suum ē simpliciter moralis. ideo pertranseo.

Capitulum. quintum.

QUnc egressus thobias inuenit iuuenem stantem ꝛc) p hoc autez ꝙ angelus raphael appariuit thobie in humana specie ꝙ se exhibuit comitez siue vie, puidum ꝙ iocundum significať mistice gratiosa societas vel pot⁹ gloriosa que erit hominum ꝙ angelorum cū ad eorum societatez in animabus simť ꝙ corpor⁹ assumentur. p hoc aūt ꝙ hanc associationem significauit angel⁹ thobie seniori de signať ꝙ hoc fuit pmissuz pr̄ibus veteris testamenti vnde fuit pmissum abrahe. genes⁹. xv. ꝙ semen suum futurum esset sicut stelle c̄li (Itez paratis omnibus q̄ erāt in via portāda) hec fuerūt cyrograph⁹ cassidile ꝙ baculus p cyrographum qđ dicit a cyros qđ est manus ꝙ graphos quod ē scriptura significatur sacra scriptura que in manu operis est habēda ꝓpter quod dicitur. ro. ij. Non auditores legis ꝫ factores iusti sunt apud deū. p cassidile qđ est repositoriū necessariorum significať hūilitatis virtus que ē custos aliarum virtutum ꝙ donorum p baculum vero signum crucis in corde credēdo ꝙ ore confitendo illa vero sunt necessaria peregrinantib⁹ i hac vita (thobias vale patri suo ꝙ mr̄i sue feē ꝛc) p hoc significatur ꝙ in principio cuilibet operis boni deus qui est pater noster p creatōnē ꝙ btā virgo q̄ mr̄ nr̄a p pietatē dēnt deuote salutari (ꝓfect⁹ē aūt ꝛc) sequiť (ꝙ erunt vt lauaret pedes suos) p qđ significať ꝙ ambulātes ad patriā p h⁹ vitę viā dēnt freq̄ter lauare oſcias suas p verā ꝙ purā confessionē ꝫ qm̄ dyabol⁹ ꝫ nitiť impedire seq̄ť (Et ecce piscis imanis ꝛc). i. crudelis ꝓpter qđ p ipsum dyabol⁹ significať trabiť autē in siccū ꝙ exenterať cum

ci⁹ dolositas apit. p cor aūt ipi⁹ astutia p fel neq̄cia. p iecur appetētia q̄ sp tēdit ad malū significant̄ ⁊ valēt ad medicinaz vtilit̄ qz quāto meli⁹ ɔgnoscūtur tāto facili⁹ euitant̄ ꝓpter qd̄ sunt i cassidili memorie reponēde (⁊ dixit thobias vbi vis manea⁹) Per raguelez qui pastor dei int̄pretat̄ bon⁹ prelat⁹ significat̄ ⁊ h̄ hz filiā maritādā .s. ecc̄az vacātē que p ɔsiliū xp̄i q̄ anglus ē magni ɔsilij thobie .i. viro bono rōne scie ⁊ vite in ɔiugiū dz tradi cū bonis ad eā p tinentib⁹ ⁊ ip̄e dēt eā accipe in tiore dn̄i ⁊ amore ꝓlis spūal̄ ꝓcreāde ⁊ sic a demone nō ledunt̄. illi vero q̄ ecc̄as accipiūt nō vt deo v̄o seruiāt in tiore ꝫ vt ex bonis eccl̄ie carnal̄r viuant ⁊ pōpose a dyabolo p pec cata mōrlia suffocānt̄ ⁊ in iferno cū diuite epulone sepeliunt̄ ⁊ sic apparet moralitas hui⁹ capl̄i quiti ⁊ etiā sexti vsqz ibi (tūc raphael angel⁹ apprehēdit demoniū ⁊ religauit eū in deꝫto superioris egipti) p deꝫtuz q̄ loc⁹ est ifructuos⁹. significant̄ hoies i bonis opib⁹ steriles. egipt⁹ aūt tenebra interp̄tatur. igit̄ per desertū egipti significātur hoies steriles i bonis ⁊ obtenebrati pcc̄is in q̄b⁹ manet dyabol⁹ religat⁹ tn̄. qz nō p̄t eis nocē quātū vellet ⁊ possz si dimitteret̄ ꝓprie ptāti ꝫ solū q̄ztū pmitit man⁹ dei.

Capitulum .vij.

Tunc hortatus ē thobias ꝛc̄) per hoc significat̄ ꝙ sacerdos curat⁹ debet ecc̄am suam tanq̄z sponsaz ad diuinū cultū inducere ⁊ ip̄a .i. ꝓpl̄us suus dēt ei assētire vt sic i h̄ ɔformet̄ ꝓpl̄us ⁊ sacerdos Scd̄m v̄o sēsuz l̄ralē docent̄ xp̄iani q̄lit̄ dēant ɔiugio suo vti (⁊ factū ē circa pulloꝝ cātū iussit raguel accersiri ꝫuos suos ⁊c̄) p h̄ designat̄ ꝙ bon⁹ p̄lat⁹ qui p raguelē designat̄ debz esse solicit⁹ inq̄rere diligent̄ c̄ca sacdotes ⁊ eoꝝ prochianos qūo se habeāt vt si inueniat̄ scandalum remedium adhibere. si aūt status salutifer⁹ in dn̄o cōgaudere (tūc vocauit thobias āgelū ꝛc̄) p hoc ꝙ angel⁹ ad p̄ces thobie deuotas ad repetendū debitum gabeli quod erat sibi a p̄re impositum. nec tamen bono modo facere poterat significatur ꝙ sacerdos curatus habens onus ecclesie impositum sibi quod est satis graue. rogare dēt homines litteratos ⁊ bonos qui per angelum significantur vt iuuēt eum in onere sibi imposito inducēdo populuz suum ad solutōnem decē talentoꝝ per quaz significat̄ impletio decē mandatorū et vt deuote vēiat ad nupciale ɔuiuiū qd̄ i ecc̄a celebrat̄.

Capitulum .viij.

Cum vero moras facerz thobias ꝛc̄) Per fletū parentum thobie ex ei⁹ mora significant̄ mistice suspiria sanctoꝝ p̄r̄m de mora xp̄i venturi i mūduz (cui dicebat thobias noli turbari ꝛc̄) p quod significat̄ consolatio ꝓphetarum e⁹ aduentū firmiter predicātium (⁊ apprehēdentes parentes filiam suaz ꝛc̄) Huius littere sensus litteralis est simplicit̄ moralis (si placet itaque tibi precedamus ⁊ lento gradu sequantur ⁊c̄) Per hoc moraliter significatur ꝙ debilibus spiritu parcendū est. de grauioribus imponendis (anna sedebat secus viam ⁊c̄) Per hoc mistice significatur ꝙ synagoga per legisperitos inquirebat in scripturis aduētus Christi signa quousque vidit impletum per apostolos. qui fuerūt de iudea ⁊ per eos gaudēter nunciauit (tūc sumens thobias de felle piscis ⁊ liniuit ꝛc̄) Per hanc linitōnem significatur crismatis inunctio quando iudeus aliq̄s baptizat̄ a fideli. ⁊ tunc exit albugo ab oculis mētalibus baptizati quando velamen quod est super oculos iudeoruz aufertur ab eo per illūinatōnem fidei xp̄iane. vnde ⁊ ab oculis pauli exierunt albugines tanq̄z squame ⁊ ad hāc illuminatōnē sequitur laus diuina.

Capitulum .ix.

Tunc vocauit ad se thobias filiuz suum ꝛc̄) p h̄ aūt ꝙ p̄r̄ ⁊ fili⁹ medietatē oim bonoꝝ dare voluerunt anglo docemur eē grati de bn̄ficijs acceptis. Per h̄ aūt ꝙ angel⁹ nihil accepit. sed eos ad dei laudem induxit significatur ꝙ doctor q̄ per angelū significat̄ eo ꝙ est nūcius v̄bi dei nō debet p̄dicare ꝓpt̄ questū ꝫ ꝓpter gl̄am dei ⁊ salutē aīarum ⁊ pacta p̄dicatōne reuerti ad cōtēplatōnis ocium sicut dixit angel⁹ (tpus est vt reuertar ad eū qui misit me) vt i ɔtēplatōne hauriat. qd̄ iteꝝ populis effūdat. ideo subdit̄ (vos aūt bn̄dicite dn̄m ꝛc̄)

Capitulnm .x.

aperiens aūt

APertens autez thobias senioz os suum ꝛc) hic ponit eius oño cui⁹ lrālis sensus est simplr moralis (Jerusalem ciuitas) hic ponit ꝓphetia thobie de ꝺstructõe ierusalem futura ꝑ nabuchodonosoz ꝛ de ei⁹ reedificatõe ꝑ Neemiam in quo significat ꝙ edificia virtutum ꝑ malos homines destruunt ꝛ ꝑ bonos repantur ꝛ ꝺsequẽter ponit eius ꝓphetia de ierusalẽ supna ibi (aia mea benedic domnum) in qua ruine angelozum reparantur ꝑ assumptõnem electozum ad ozdies angelozum (iõ ſBoitur beat⁹ ero ſi fuerint reliquie semis mei ad videndũ claritatem ierusalem) que cõſistit in clara dei visione ꝛ eius fruitõne (ex lapide p̃cioso ꝛc̃) ꝑ hoc significantur merita sanctozũ quibus merentur in celesti ierusalem collocari (ꝛ cõ summati sunt ꝟmones thobie) loquendo de consummatõne glozie (ꝛ postq̃ illũinatus est vixit annis .xl. ꝛc̃) numer⁹ quadragenarius significat penitentiam ꝛ vite sãctitatem eo ꝙ moyses helyas ꝛ xp̃s legũtur ieiunasse .xl. diebus . ꝛ xl. noctibus per hoc igitur ꝙ thobias post suam illuminatõnem vixit annis .xl. significatur ꝙ ſi aliquis ꝓpria fragilitate . vel dyaboli ꝓcuratõne p̃uatus fuerit lumine gratie ꝛ iterum illumiatus diuino munere debet de cetẽo in pnia ꝛ sanctitate viuere . ꝛ ſic dies feliciter consummare qõ nobis ꝛc̃ .

Explicit Thobie.

liber

Incipit Judith.

Capitulum .primũ

ARphaxat itaq̃ rex medozũ ꝛc̃) ꝑ istum qui multas gentes superauerat ꝛ ciuitates fortẽ edificauerat ꝛ de hoc gloziabatur . hec attribuẽs ꝓprie potestati ꝓpter quod debellatus fuit a nabuchodonosoz rege sicut ſBoitur (anno igitur .xij. regis sui nabuchodonosoz . rex assyriozum ꝛc̃) significatur homo qui plures tentatõnes diaboli superauit ꝛ eẽ edificium bonozum operum fecit de q̃bus tamen instigante dyabolo ꝑ superbiam i/tumescit ꝛ sic a diabolo qui per nabuchodonosoz significatur ꝺbellatur . ꝛ sic victoria . qua tentatõnes dyaboli pius superauerat vertitur in luctum . sicut dr̃ . ij . ſR . xix Et versa est victozia in die illa i luctum . vnde dic̃ . ſBerñ . super missus est . quid dicis virgo supba . expedit tibi magis virginem non esse q̃ de virginitate insolescere ꝛ luce . xviij . dicit sal . de phariseo de suis operibus gloziante . ꝛ publicano sua peccata cõfitente descendit hic iustificatus ab illo . i . publicanus magis q̃ phariseus (tunc exaltatum est regnum nabuchodonosoz ꝛ eleuatum est coz eius) quia diabolus magis gloziatur de deiectõne vnius qui multa fecerat bona . q̃ multozum mediocriter vi/uentium . Unde refert Geego . tertio dialogozum quod quidaz iudeus de campanie partibus ibat romam . qui ad fundatum ciuium perueniens ꝛ nox superueniret intrauit quoddam templum apollinis non habens locum alium ad declinandum q̃ pertimescens . licet fidem christi non haberet . signo tamen crucis se minuit media vero nocte peruigil iacẽs . vidit turbaz malignozum spũum principali obsecptiũ . ꝛ cũ inq̃reret quid mali singuli fecissent . vnus in medio ꝓſilit . d . se anzeam fundare ciuitatis ep̃m de quadam sanctimoniali i suo episcopatu manente in tantũ temptasse ꝙ de ipsa turpia cogitaret ꝛ vespere precedẽti ad hoc eum vidisse induxisse . ꝙ blãdiẽs eam in tergo palma percusserat ꝛ tunc ille malignus qui preerat . incepit eum laudare ꝛ dicere ꝙ ꝑficeret qõ inceperat . nã inẽ ceteros ex ſB palmaz victozie tenerz (ꝛ misit ad oẽs q̃ habitabãt in cilicia ꝛc̃) q̃a q̃n malign⁹ spũs aliquẽ de sanctitati . excellentia deiec̃ . sperat mltos alios sibi ſBijcẽ ꝓpter qõ de ipo dr̃ . iob . xl . Absozbebit fluuiũ ꝛ nõ admirabit ꝛ hẽt fiduciã ꝙ ifluat iozdanis i os ei⁹ (q̃ oẽs vno animo contra direrũt ꝛc̃) mlti ei sunt boni q̃ resistũt deo/ni . ꝛ pñt oẽs dici ꝑ figurã ypbole sic aliqñ dr̃ tota citas vadit ad tale spectaculuz ad designãdũ mltitudiez cunctũ liz aliqñ nõ

sit quinta vel sexta pars ciuitatis.

Capitulum .ij.

Anno terciodecimo nabuchodonosor ꝛc) sequitur vocauit quoque oēs maiores natu ꝛc) secundum quod dicit dyonisius naturalia remāserunt in demōib⁹ integra propter quod inter eos sūt aliq̄ maiores alijs sub vno pricipe tenebrarum q̄ figuratur per nabuchodonosor vt p̄dcm̄ est. q̄ alios icitat ad malefaciēdū ꝛ similr alij faciūt sibi subiectis sicut dcm̄ est capl'o p̄cedēti (boum q̄z armēta ꝛc) per illa significant illa. q̄bus demoēs vtunt ad hoies sibi subijciēduz (ascēdit ita quoque oīa castella) per q̄ significant doctores ꝛ p̄lati q̄ dēnt alijs esse loca refugij q̄s dyabol⁹ pricipalit q̄rit subuertere (effregit aūt citatē opinatissimā). i. famosissimā a qua catholicos eiecit ꝛ ibi sarracenos collocauit (ꝛ succēdit oīa sata ꝛ oēs arbores ꝛc) per incēdiū satorum tollit semē ꝛ per ꝯsequens spes renouatōis bladorum ꝛ per abscisionē arborum ꝛ vinearum spes renouatōis fructuū et vinorum ꝛ iō per hec significat spes renouatōnis ad gr̄am p⁹ lapsū in culpā ꝛ h̄ maxie q̄rit dyabol⁹. s. vt iducat pcc̄antes ad desperatōnē qꝛ tūc peccāt sine freno qꝛ iā quasi vnū pedē hn̄t in iferno. puer. xviij. Impi⁹ cū in pfūdū venerit pcc̄orum ꝯtēpnit ꝛ sequet eū ignomia p nihilo nāq̄ hēt peccaē ꝛ sic eū seq̄tur ignomia gehēne.

Capitulum .iij.

Tunc miserūt legatos ꝛc) per istos significant pusillanimes q̄ timoē perdendi tpalia bona consēciūt dyabolo ad faciēdum mala reputātes tpalia bona eē meliora sb̄ seruitio diaboli q̄z eterna sb̄ obseq̄o dei iō seq̄tur (meli⁹ est ei vt viuētes). s. i bonis tpalib⁹ (seruiam⁹ nabuchodonosor). i. dyabolo (oīs citas nr̄a ꝛ oīs possessio nr̄a ꝛc) nā q̄ dn̄atur psonis dn̄atur tpalib⁹ bonis (de vniuersis aūt vrbib⁹ assumpsit sibi auxiliarios ꝛc) nā qn̄ diabol⁹ aliq̄s hoies supauit illos ad subuertendū alios secū assumit (nec illa faciētes ferocitatē ei⁹ pectoris mitigare potuerūt ꝛc) naz submittētes se diabolice seruituti grauioēs sustinent q̄z qn̄ erāt sub v̄tute dei nō soluz spūalia sz etiā corporalia vn⁹ eni apostata de religione nō solū sustinet excōicatōnez ꝛ aculeū ꝯscie pūgentē sz etiā corporalē penā maiorez q̄z in religione sicut exptū est per plurium confessionē.

Capitulum .iiij.

Tunc audientes filij israel) per q̄s significant boni catholici qui magis timēt de bonis spūalib⁹ amittēdis q̄z de corporalib⁹ seu tēporalib⁹ ideo subditur (tremor etiā ꝛ terror inuasit sens⁹ eorum ne hoc facēnt ierusalez ꝛ tēplo dn̄i ꝛc) ideo sequitur (ꝛ preoccupauerunt omnes vertices montium) Per quos significantur angeli ꝛ viri sancti ad quorum refugiunt auxiliū (ꝛ muris circūdiderūt vicos suos muniēdo se clausuris) virtutum (ꝛ cōgregauerūt frumēta). i. xp̄i ꝛ apostolorum verba que multū valent contra demonum iacula. puer. xxx. Omnis sermo domini ignit⁹ clipeus est sperātibus in se (sacerdos eni eliachim scripsit ꝛc) Prelatus eni debet roborare subditos in hac pugna scriptis ꝛ verbis ꝛ etiā alijs modis. ideo subditur postea (sacerdos dn̄i magn⁹ circuiuit omnem israel ꝛc) ꝛ subditur effect⁹ cum dicitur (ad hanc igitur exhortatōnē ei⁹ dep̄cantes dominum ꝛc) nam per oratōnem deuotaz demones debellantur vnde dicit iohannes os aureum quis nō hostem opando deuicit or̄onibus daniel' visa pandūtur. sopiuntur flamme. fere hebetescūt. cadunt hostes. inimici vicuntur q̄nto enim purior frequentoir q̄z fuit celebrata oratio. tanto celerius erit de hoste vindicta.

Capitulum .v.

Nunciatum q̄z est holoferni ꝛc) quando enim dyabolus percipit aliquos se preparare ad resistēduz sibi tūc graui⁹ q̄rit eos iuadere ꝛ pseq̄. iō dr̄ (dicite m̄ quis sit iste pp̄l'us ꝛc) vn̄ dic̄ leo p̄p nō desinit host. antiqu⁹ trāsfigurās se i angl'm luc. deceptōnū laq̄os vbiq̄z p̄tēdē oim discutit ꝯsuetudies ventilat curas scrutat affect⁹ ꝛ ibi querit cās nocēdi vbi quēq̄z vidēit studiosi⁹ occupari (tūc achior ꝛc) per istū q̄ gētil' erat ꝛ mlta de diuinis beneficijs filijs isrl' collat. narrāuit q̄z sens⁹ mistic⁹ in locis suis positi sunt. ex quibus i fine ꝯclusit ꝯsiliū ꝯtra filios isr̄. s. q̄lit' possēt facil'r d̄bellari signant hētici q̄ ex verb xp̄i studēt catholicos ipugnaē sic iulian⁹

apostata ex hoc q̄ xp̄s dicit. Nisi q̄ renun
ciauerit oibus q̄ possidet nō pōt meus cē
discipulus facultates q̄ patrimonia xp̄ia/
norum auferebat q̄ sic auariciā suam euā
gelij testimōio colorabat Et similiter here
tici errorē suum studēt sacre scripture testi
moniis colorare. Capitulum.vi.

ET factum est cum cessasset loqui
achior q̄c̄) p̄ hoc q̄ iste dicens ve
ritatem incurrit sup̄borum indig
natōnem significantur illi qui arguūt ob/
stinatos quia non sequitur inde correctio
ꝯ contra eos indignatō vnde dicit Jobes
os aureum incurrit odium qui arguit cri
minosos prelatus tamen qui tenetur ex of
fitō corrigere non dēt ꝓpter hoc a correcti
one cessaē (porro filij israel q̄c̄) per istos q̄
descenderunt ad soluendū achior vincula
significantur predicatores q̄ confessores q̄
ex fraterna caritate condescendunt solue
vincula peccatorum q̄ inter iustos dāt pec
catoribus locum q̄ faciunt eis de sacrām
to eucaristie nobile oui/uū. Cap̄lm.vij.

HOlofernes aūt q̄c̄) p̄ hoc q̄ iste to
tum exercitum congregauit ad fi
lios israel inuadendū eo q̄ sibi re
sistebant .significatur q̄ dyabol⁹ vltimus
de potentia facit ad ꝺbellandū illos q̄ stu
dent sibi resistere vigorose(porro holofer/
nes dum circuit q̄c̄) per fontē q̄ influebat
aqueductum in beculia significatur xp̄us
qui fons est gratie a quo aqueductus gra
tie fluit in ecclesia.hunc autem fontem dy
abolus non potest tangere ꝯ gratie fluxus
ꝓut recipiē in hominibus frequentē inter/
dicit per peccatum mortale(erant tamen
non longe a muris fontes) p̄ quos sig̃ni
cantur sacre scripture quarum potu refo/
cillantur existentes in cordis amaritudine
propter quod dyabolus nititur eos ab ꝺ
potu simpliciē arcere vt sic eos valeat su/
perare(tūc ad oziam cōgregati omnes q̄c̄
) p̄ istos significanē querulosi defectu vic/
tualium q̄ potissime religiosi qui non sunt
contenti de bis que ministrantur sibi q̄ co
rum querimonia aliquādo superiorem in/
ducit ad concedēdū aliqua inconueniētia
per que leditur ordinis disciplina.vnde di
cit Grego.i mor̄ pro qualitatibus ꝺborto
rum disponuntur acta regentium vt sepe
pro malo gregis etiaz vere boni deliquat
vita pastoris. Capitulum.vij.

ET factum est cum audisset hec v/
ba iudith viduna q̄c̄) p̄ quaz signi
ficatur ecclesia que tempore mag
ne tribulatōnis vidua videtur . eo q̄ eius
sponsus xp̄s ab ignorantibus eam dicitur
ad tempus deseruisse ideo subditur (filia
merari).i.amaritudinis. ecclesia nanque
tribulatōnis tempore bene dr̄ filia amari/
tudinis sic magnus peccator dicitur filius
iniquitatis(Erat autem elegantis aspectu
)nam ecclesia non habet maculam neque
rugam.vt dr̄ ephe.v.(Cui vir suus reliq̄/
rat diuicias mltas)xp̄s enim ecce sponsꝰ
dedit ei dona spūssancti que sunt valde pre
ciosa(hec itaqz cum audisset qm̄ ozias q̄c̄
)ecclesia nanqz reprobat condescensionez
irratōnabilem superiorisꝑ querela irrati
onabili ꝺborum q̄ similiē querelas eoz
q̄ hortatur sup̄iores ad constanciam q̄ in
feriores ad debitaz pacientiam q̄ presbite/
ros ad instructōnem populi q̄ confortatō
nem. Capitulum.ix.

QVibus abcedentibus q̄c̄)per hoc
ostenditur q̄ eccl̄ia tribulatōnis
tempore debet deum deuotiꝰ exo
rare q̄ ieiuniis q̄ asperitatibꝰ penitentie se
magis solito coram deo hūiliare vt eꝰ aux
ilium impetretur. Capitulum.x.

FActum est autez q̄c̄) ꝺ post oſo
nem ecc̄e describiē eꝰ ornatꝰ quo
sponso suo debeat placere.cuz dr̄
(q̄ lauit corpꝰ suum) qd̄ est congregatio fi
delium aquis contritōnis q̄ deuotionis(
q̄ vntit se mirro optimo) .i. vnguento de
mirra optima facto per quod significatur
ꝺt⁹ castitat.eo q̄ obꝺuat carnē a putrefa/
ctōne luxurie q̄ dissolutōis(q̄ discrimiant
crinē capitl.sui(caput ecc̄e xp̄s est q̄ eiꝰ cri
nes sunt ecc̄e mistri q̄ dēnt adherere capi
ti q̄ eē discriminati.i.ꝑ ordies debite distri/
cti q̄ officiis suis intēti(q̄ imposuit mirraz
sup̄ caput suū)attribuēdo xp̄o q̄cq̄ o est in
ea ꝺtutis q̄ boni(q̄ iduit se vestimētis locū
vitatis sue).i.ꝺtutibꝰ sctis q̄ disponūt ad io
cūditatē p̄rie celestis.ro.xviij.Induamur
arma lucis flē in die honeste ambulemꝰ (
induit q̄ sandalia pedibꝰ suis) affectōnes
suas sacris meditatōnibꝰ muniēdo(assūp

sit qꝫ dextralia) spōsū suū dulcit̄ amplexan
do (lilia) gest⁹ ⁊ mot⁹ castissimos obseruādo
(i aures) ei⁹ ꝟba deuote audiēdo (⁊ anu
los) e⁹ mādata opib⁹ adiplendo nā anuli
sunt ornamēta digitoꝝ q̄bus manualiter
opamur (⁊ ornauit se oīb⁹ ornamētis suis
) hoc additur qꝛ nihil est omittēduꝫ de spi
ritualib⁹ ornamētis (cui dn̄s ꝯtulit splēdo
rem) .i. spūalē decorē qui a solo deo dat̄ (i/
posuit itaqꝫ abre sue ascopā vini ꝛc̄) Per h̄
designat̄ ꝙ ecc̄a non icorporat sibi aliq̄d
de doctrina ꝑuersa (factū est aūt cū trāscē
deret montē ꝛc̄) littera sequēs aliqua men
datia ⁊ adulatoria videt̄ continere h̄ꝫ sen
sum lr̄alem sicut dcm̄ fuit i expositōne lr̄a/
li. sensus aūt mistic⁹ lr̄ali ꝯtrarius. non vi
det̄ bn̄ ꝯueniēs .s. vt ꝑniciosa significent
virtuosa ꝓp̄t̄ qd̄ talē modū exponēdi mi/
stice in p̄cedentib⁹ euitaui ⁊ ex eadē causa
trāseo vsqꝫ ad .xiij. c. ibi (porro holofernes
iacebat in lecto nimia ebrietate sopitus) ꝑ
quā significat̄ illa ebrietas de qua dr̄ apo.
xvij. Vidi mulierē ebriaꝫ de sanguine san
ctoꝝ .tyrānus eni qui mēbrū est dyaboli.
iebriat̄ de sanguine inocētū. aliq̄s realr̄ oc
cidēdo ⁊ aliquos int̄pretatiue .s. bona de
q̄bus dēnt viuere violent̄ auferēdo ⁊ talē
occidit iudith .i. ecc̄a qn̄ ꝓpter mala sua ꝑ
excōicatōnem separat eū a cetu fideliū. et
sicut in holofernis occisione fuit bina per/
cussio sic in excōicatōne debet eē bina mo
nicio ¶ Potest autez alit̄ exponi vt ꝑ holo
fernē significet̄ heresiarcha q̄ ebri⁹ est pesti
fera doctrina de q̄ dr̄ deut .xxxij. Fel dra
conū vinū eorū ⁊ venenū insanabile ⁊ int̄
pretatō ꝯsonat. holofernes ei int̄pretat̄ in/
firmitas discessionis talis eni infirmat̄ ex
discessione a vera fide ⁊ tal̄ debet ab ecc̄a
excōicari (Porro achior vocat⁹ venit ⁊c̄)
ꝑ istū qui gētilis erat ꝓplus gētiū designa
tur q̄ videns miracula p̄dicatōnez fidei cō
firmācia reliq̄t cultum ydolatrie ⁊ adhe/
sit firmiter fidei ortodoxe.

Capitulum .xiiij.

Dixit aūt iudith ad oēm ꝓplum et
cetera) post occisionez holofernis
iudith ad destructōnē sui exercit⁹
ꝓplum inuitauit significans ꝙ ecclesia nō
solum tyrannū vel heresiarcham debet ex
cōicatōnis gladio ferire .ꝫ etiam eis adhe
rentes ꝓ vt potest extirpare (vna mul̄r he
brea fecit confusionem in domo nabucho
donosor) hebrea trāsiens interpretatur ꝓp
ter qd̄ ecclesia militans que est in via trā
seundi ad patriā bene mulier hebrea noia
tur ⁊ ipsa per suam predicatōnez facit do
mui dyaboli confusionem. potest h̄ etiam
exponi de virgine maria ex hebreis nata.
que dyabolum confudit eius caput conte
rendo sicut predictum fuerat. gene. iij. Ip
sa conteret caput tuum ꝛc̄.

Capitulum .xv.

Cunqꝫ omnis exercitus ꝛc̄) cogni
ta holofernis decapitatōne exerci
tus eius fugit ⁊ similiter extermi
nato heresiarcha eius secta deficere inci
pit ⁊ subditur modus cum dicitur (quo/
niam assirij non adunati ⁊c̄) dr̄ enim i ec
clesiastica historia ꝙ oriente heresi aliqui
ei⁹ sectatores diuidebantur i modos pl̄es
catholici vero erant in vna regula fidei se
tenētes ⁊ sic heresib⁹ preualuit fides (Jo
achim autem summ⁹ pontifex ⁊c̄) Per h̄
autez ꝙ iste benedixit iudith significatur
ꝙ xp̄us pontifex summus benedictōnem
⁊ gratie sue largitur ecc̄e sue ⁊ omnib⁹ per
sonis i ea existētib⁹ q̄ contra dyabolū for
titer preliantur.

Capitulum .xvi.

Tunc cātauit cātitū hoc ꝛc̄) In h̄
cātico ꝯtinet̄ ip̄ius iudith gr̄aruꝫ
actio de suo ꝓcessu ad ꝓpl̄i sui libe
ratōnem ꝑ holofernis interfectōnem per
qd̄ significatur ꝙ ecc̄a de beneficijs sibi
collatis a domino debet ei gr̄arum actio
nez (porro iudith vniuersa vasa bellica ho
lofernis in anathema obliuiōis tradidit)
i. deo dedicauit dr̄ eni anathema ab ana
quod est sursum ⁊ thesis qd̄ est positio nā
illa que deo dedicabantur ab vsu hoīnuꝫ
separabantur ꝑ hoc aūt docemur attribu
ere deo victoriā cum de mūdo carne vl̄ dy
abolo triūpham⁹ .i. coꝝ. xv. Deo autem
gr̄as qui dedit nobis victoriam per iesum
dn̄m nostrū cui est honor ⁊ gloria in secu
la seculorum. Amen.

Explicit liber iudith.

Incipit liber primus machabeorum

Et factū ē postq̄ ꝑcussit alexander ꝛc̄) ꝑ istum alexādruz q̄ largissimus fuit ⁊ de t̄re pricipibus triūphauit misti/ce significari potest dn̄s nr̄ iesus christus qui ex liberalitate maxima nō solum sua. ꝫ etiaz seipsum nobis donauit ⁊ de p̄ncipibus ⁊ potestatibus malignis potenter triūphauit. colo. ij. Expoliās principatus ⁊ potestates traduxit confidēter palam triūphans illos in semetipso (cecidit in lectū) assumens nostre passibilitatis defectum (⁊ cognouit quia moreretur) nā ante mortem suam pluries predixit ⁊ voluntarie suscepit (⁊ vocauit pueros suos nobiles). s. aplos. q̄ licet de hūili plebe fuerint ꝓgeniti. tamē fuerūt nobiles virtute ⁊ sanctispūs carismatibus adornati de q̄ nobilitate dr̄ nobilitas sola ē animuz q̄ morib⁹ ornat (q̄ secum erant nutriti) pabulo verbi (⁊ diuisit illis regnū suū dū adhuc viuēt) nā iminente sua passione dixit eis. Luce. xxij. Ego dispono vobis sic̄ disposuit m̄ pater meus regnū. Itē sup illud (⁊ diuisit illis regnū suū) dic̄ glo. i. diuidēdum tradidit ⁊ hoc mō potest exponi d̄ ecclesia militante que frequēter dr̄ regnum dei cui⁹ ordinatōnem ꝑ diuersos status et dioceses xp̄us apostol' ⁊ eorū successorib⁹ commisit (⁊ obtinuerūt pueri ei⁹ regnum vnusquisq̄ in loco suo) nam quilz regimē spūale suscepit in sorte sua (⁊ imposuerunt sibi omnes diademata ꝛc̄). scz. diademata martirij ⁊ doctrie (⁊ filij eorū post eos) q̄a post apostolos fuerūt mlti episcopi q̄ sunt successores apostolorū qui meruerunt diademata martirum ⁊ doctoꝝ (annis mltis) h̄ dicitur quia postea per longum temp⁹ paulatiue refriguit caritas in ministris ecclesie in tantū ꝙ multi sunt magis intenti pompis ⁊ carnalitatibus q̄ꝫ defensioni sui greg. ⁊ doctrine iō sb̄ditur (⁊ mltiplicata sunt mala in t̄ra). i. in populis ex superiorum malis exemplis Greg. in past. Cū pastor ꝑ abrupta graditur ꝯsequens ē vt ad precipiciū grex sequatur (Exijt ex eis radix peccati anthiochus). i. p̄lat⁹ cupid⁹ ⁊ sup b⁹ nam cupiditas ē radix omniū malorū vt dr̄ prima. thi. vi. ⁊ sap̄. x. iniciū ois pc̄cati est sup̄bia. ⁊ radix illa mltū in eccl̄a diabolo ꝓcurāte germinauit (illustris) tales ci qui promouent̄ ad ecc̄e dignitatei lz sint de infimo genē. tamez reputari volūt nobiles ⁊ illustres. Bern. sup missus ē videas plerosq̄ in eccia dei de ignobilib⁹ nobiles de pauperib⁹ diuites factos sb̄ito intumescere p̄stie abiectōnis obliuisci gen⁹ q̄z suū erubescere ⁊ infimos dedignari parentes (In dieb⁹ illis exierūt ex israel filij iniq̄ ꝛc̄) israel interp̄tatur vidēs dn̄m. iō per istos significant̄ mali religiosi q̄ per vitam ꝯtēplatiam esse debent inclusi ꝫ discurrere q̄runt ⁊ dissolutis secularib⁹ familiaritate coniūgi ⁊ per consequēs in morib⁹ conformari sicut dicitur. p̄s. c. v. Et commixti sunt int̄ gentes ⁊ didicerunt opera eoꝝ ⁊ seruierunt sculptilib⁹ eorum ⁊ factū est ill' in scādalum iō sequitur (⁊ recesserūt a testamēto sancto). i. a religionis voto (⁊ venūdati sunt vt facerēt malum). i. totalr̄ dediti vn̄ dicit aug⁹. Sicut nō inueni melioēs illis q̄ in monasterijs ꝓfecerūt ita non inueni deteriores illis q̄ in eis defecerunt (⁊ paratum ē regnuz in conspectu anthiochi ꝛc̄) Sicut dictū est ꝑ anthiochū significat̄ prelatus cupid⁹ ⁊ superb⁹ ⁊ iam in tantuz aliqui sunt cupidi ⁊ superbi ꝙ volunt tenē plures ecclesias. iō sb̄ditur (vt regnarz sup duo regna) vn̄ contigūt contētōnes ⁊ p̄lia (Et conuertit anthioch⁹) sequit̄ (⁊ ascēdit israel) ⁊ ꝑ qd̄ significatur claustꝝ religionis vt dictū est. dic̄ āt greg. oml. x. Certe iniq̄rum omniū dyabol⁹ caput est ꝓpt̄ quod caput est iniq̄ prelati. ⁊ iō de vno fit trāsitus ad aliū ꝓpter connexionē eoꝝ igit̄ antiochus qui pri⁹ significauit p̄latuz iniquum hic significare pōt dyaboluz qui ascēdit ad israel subuertēdo statū religiosuz iō sequit̄ (⁊ accepit altare aureū) in q̄ cremabat̄ incensū. iō significat or̄onem d̄uotā. sicut dr̄. p̄s. c. xl. Dirigat̄ or̄o mea sic̄ incēsum in ꝯspectu tuo q̄ multū est diminuta in locis religiosorum (⁊ candelabrū luminis) ꝑ quod significatur sacre scp̄tuē studium sicut dr̄. p̄s. c. xviij. Lucerna pedib⁹ meis v̄bum tuum ⁊ lumē semitis meis qd̄ est mltū diminutū a religiōe ⁊ q̄i ablatū. nā mlti libēti⁹ studēt iura cilia ⁊ aliqui p̄sica ⁊ aliq̄ inutilia qd̄ deti⁹ ē sup̄stitio/

sa(ꝙ mēsam ꝓpositōnis)in q̄ ponebantur panes iō significat celebratōnē misse i qua ꝺsecrat panis vite.hec autē est ablata pro magna ꝑte qz sacerdotes religiosi solebāt celebrare quasi quotidie.nūc aūt multi celebrāt valde raro ꝙ sine debita prepatōne (ꝙ libatoria ꝙ phialas ꝛc̄) ꝑDer ista significantur illa q̄ valēt ad tria p̄dicta.ſ.orationē sacre scripture lectōnem ꝙ misse celebratōnez(ꝙ accepit argētū) locutōis munde .p̄s.x. Eloquia dn̄i eloquia casta argētuz igne examinatū(ꝙ aurū) caritatis fraterne que tanq̄ aurz est p̄ciosior int̄ virtutes ad ꝓrimū(ꝙ occultos thesauros).ſ. pnie occulte ꝙ oīonis ꝑuate. Jsta nāq̄ nititur dyabol⁹ a religiosis auferre et abstulit ꝑ magna ꝑte(ingemuerūt p̄rincipes et seniores)nā valentes viri q̄ viderūt in religiōe sua feruorē deuotōis et mō videt tepoēm relaratōis molestе ferunt i cordibus suis(Et post duos ānos dierum misit rex p̄nci pē tributorū) ꝑ istū p̄rincipem tributorz signific̄at p̄riceps vel prelatus q̄ studet vi vel fraude rapē bona subditorz et ille mittitur a diabolo q̄ dicitur rex sup filios oēs sup/bie qz ꝑmouet̄ vel instituitur ipo ꝑcurāte ꝙ ad hoc ſboitur destructō cult⁹ diuini .ꝙ pat populi sicut describit̄ ℔ diffuse (ꝙ scripsit rex antiochus ꝛc̄)illa dyaboli scꝑtura est infideliuz ꝙ hereticoꝝ peruersa doctrina qua q̄ imbuit̄ de populo dyaboli efficit̄. ꝙ ad h̄ diuine legis destructō sequit̄ ꝙ eius obꝑuatores miserabilit̄ affligunt̄(edificauit antioch⁹ rex abominādum ydolū sup altare dei)ꝑ qō significat̄ prelat⁹ abominabilis ꝓpter defectū scientie et vite q̄ ꝑ dyaboli ꝑcuratōnem ponit̄ sup eccl̄iam dei de quo dr̄ zacharie.xi. O pastor ꝙ ydolus derelinquēs gregem.iō dicitur ydolū deso latōnis .nā per eū desolat̄ ecc̄a in spūalib⁹ ꝙ tꝑalib⁹ bonis ꝙ huic ydolo sacrificāt sustinētes eum ꝙ mistrātes sibi in operibus malis ꝙ q̄ renuūt sacrificare occidunt̄.qz bō de q̄b⁹ dēnt viuē vi vl̄ fraude rapiunt̄.

Capitulum .ij.

IN diebus illis surrexit mathatias ꝛc̄)mathatias q̄ int̄pretat̄ deo datus vel donū dei bonū prelatū significat q̄ dat⁹ ē deo ꝑ sanctam volūtatem ꝙ donū dei qz ꝓmot⁹ est ꝑ instinctū spūſā/ cti(ꝙ habebat filios q̄nq̄ iohannē)q̄ int̄/pretatur in q̄ gr̄a.ſ. dei ꝙ bonoꝝ(ꝙ symeonē)q̄ interpretat̄ audiēs merorez aure cordis ꝙ corporis afflictōnē innocētum audiens ꝑ verā cōpassionē(ꝙ iudā) q̄ interp̄tatur confitēs vel gloriās intent⁹ ad diuinam laudē(ꝙ eleazarū)q̄ interpretatur dei mei adiutorū ꝙ signat p̄dicatorē vñ dicit paulus ō se ꝙ alijs p̄dicatorib⁹.i.corz.iij. Dei sum⁹ adiutoēs(ꝙ ionatham)q̄ interpretatur colūba veniens.iō per ipsuz significat̄ i vera simplicitate cordis ambulās ꝙ amaritudinib⁹ felle carēs.ꝙ oēs istos hēt bon⁹ p̄latus tanq̄ filios carissimos(ꝙ dixit mathatias ve m̄ ꝛc̄) bon⁹ eni prelat⁹ cuz filijs p̄dictis plāgit mala que fiūt in eccl̄a ꝑ instinctum demonis ꝙ ꝑ malos homines q̄ fūt eius mēbra(ꝙ scidit mathatias ꝙ filius e⁹ vestimēta sua ꝛc̄)qz bon⁹ prelat⁹ ꝙ fideles sui crescētib⁹ malis debent affligere corpora sua ꝑ dei misericordia impetrāda ꝙ stare viriliť in vitate dīna. iō seq̄tur(mathatias ꝙ filij eius ostāter steterūt ꝙ rn̄ōētes qui missi ꝛc̄) ꝑ hoc significat̄ dyaboli malicia q̄ non potēs per aptas tētatōnes eos deiicē in peccata ꝑ quāda adulatōnē q̄rit eos ſbuertē infigendo eoꝝ memorie sua merita sicut legit̄ in collatōnib⁹ p̄m de q̄dam quē induxit ad p̄fectionē se in puteuz asserēs ꝙ tanti erat meriti apud deum ꝙ non ledеretur ꝓpter casuz(ꝙ respōdit mathatias ꝛc̄) ꝑ hoc significat̄ ꝙ vir sapiens ꝙ bonus nō adquiescit demonis ꝑsuasionibus . ꝫ magis repellit sicut legit̄ de beato martino ꝙ dyabol⁹ apparuit ei i spē reg. magnifice adornati suadēs martino vt eū adorаret eo ꝙ eēt xp̄s cui rn̄dit .xp̄s non purpuratū nec dyademate renitentem se venturū eē p̄dixit ꝙ tūc dyabol⁹ confusus recessit(Et vt cessauit loq̄ ꝛc̄)ꝑ hoc ꝙ mathatias iudeū ydolis sacrificātē interfecit significat̄ ꝙ bon⁹ p̄latus dz xp̄ianū a veritate fidei declinātē ferire gladio spūali etsi ꝑtinax fuerit tradē iustie scl̄ari feriēdū gladio materiali ꝙ sil̄r infidelē xp̄ianū seducētem.dēt iudex scl̄aris ad insinuatōnē ecc̄e exterminare(ꝙ exclamauit mathatias ꝛc̄) quia pastor ecc̄e dēt fideles i fide ꝺfirmare ꝙ cum eis diuinū auxiliū ꝙ sanctoꝝ implorare . ideo ſboitur(ꝙ fugit ipse ꝙ filij eius

i montes) de q̄b⁹ dr̄ .ps.cxviij leuaui oculos meos i montes vnde veniet auxilium meum a dño ꝛc̄ (Tūc descenderūt mlti ꝛc̄) ꝑ q̄s significant̄ simplices xp̄iani habentes zelū dei. ꝫ non ꝑm sciam. ⁊ ex h̄ incurrūt damnū tēporale ⁊ aliqñ spūale (Tunc ꝯgregata ē ad eos synagoga ꝛc̄). s. ad mathatiaz ⁊ filios ei⁹ ꝑ quod significat̄ ꝙ ad bonū p̄latum ⁊ socios ei⁹ debent fideles ꝑ caritatem ⁊ obediētiā suaz adunari ⁊ cū ipsis contra fidei ⁊ moꝝ impugnatores fidelr̄ preliari (⁊ appropinq̄uerūt dies mathatie moriēdi ꝛc̄) ꝑ hoc dedit exemplum p̄ncipibus ⁊ p̄latis vt faciant testamentū de obꝑuantia fidei ⁊ morum posteris suis ⁊ amicis.

Capl̄m. .iij.

Et surrexit iudas) ꝑ quod significatur successor ydone⁹ boni p̄ncipis vel p̄lati malos virilr̄ impugnādo (⁊ ꝯgregauit appollonius gentes ⁊ a samaria v̄tutē ꝛc̄) ꝑ samaritanos q̄ partim legem tenebāt ⁊ ꝑtim repudiabāt. significantur heretici q̄ partim tenēt legē xp̄i ⁊ ꝑtim ꝯtēnūt hos aūt cōgregat appollonius. i. dyabol⁹ ad impugnādū bonū p̄latum ⁊ eius ꝓpl̄m de fide ⁊ morib⁹ sicut legitur eē factū tēporib⁹ arrij ⁊ alioꝝ hereticoꝝ. ꝫ bonus p̄latus eis occurrit gladio v̄bi dei ⁊ excōicatōnis sentencia eos disperdēs (accepit āt gladiū appollonij. ⁊ cū eo pugnauit) ꝯtra cet̄os hereticos est eni gladi⁹ iste sacra scp̄tura intellectu falso depravata q̄m bon⁹ p̄lat⁹ accipit ꝑm sanū intellectū. ⁊ sic confutat errores hereticoꝝ (Et audiuit seron p̄nceps exercit⁹ syrie ꝛc̄) per syriam q̄ sb̄limitas interp̄tat̄ suꝑbia significatur vñ ⁊ de dyabolo q̄ rex est suꝑ omnes filios suꝑbie dr̄ iob. xli. omne sb̄lime videt ⁊ iō ꝑ seron p̄ncipē exercitus syrie significatur spūs malignus q̄ spēalr̄ tentat de vitō suꝑbie ⁊ iste īsurgit cōtra bonum p̄latum nitens ad ꝯseruatōz moꝝ ⁊ fidei et hereticoꝝ confutatōne eū inducere in elatōnis fastum. ꝫ bon⁹ p̄lat⁹ eum debellat ꝑ hūilitatis virtutē deo attribuens totam victoriaz. d. qd̄ sequitur (nō in mltitudine exercit⁹ victoria belli ꝫ de celo fortitudo ē ꝛc̄), vnde sequitur (et contritus est seron ꝛc̄) vt audiuit aūt anthiochus rex ꝑmōes istos iratus ē aīo ꝛc̄) qꝛ dyabol⁹ q̄ per antiochum significatur vt sup̄ dictū est quādo cognoscit victoriam iustorum ⁊ confusionem suoruz valde turbatur. ⁊ q̄rit vias ꝑ quas possit iustos deijcē et suorum debellatōnem vidicare iō subditur (⁊ cōgregauit exercitum vniuersi regni sui ꝛc̄. ⁊ reliquit lysiam) ꝑ istum quē reliquit anthiochus suꝑ negocia regia. significat̄ tyrān⁹ ꝑ ꝓcuratōnez dyaboli ꝯstitut⁹ in potestate terrena ⁊ ꝑsequitur iudā ⁊ ei⁹ exercituz. i. bonum p̄latum ⁊ e⁹ populum in bonis spūalib⁹ ⁊ temporalibus ⁊ etiam in corporibus ⁊ hoc significatur ꝑ hoc qd̄ subdit̄ (⁊ elegit lysias ptolomeuz) qui interp̄tatur suspendens aquas ideo ꝑ ipsum significatur persecutio in spūalibus impediendo studium vel doctrinam sacre scripture ꝙ legitur iulianus apostata xp̄ianis fecisse (⁊ nichanorē) qui interpretatur stās lucerna per quam significatur intelligentia tyranni ad malum intenta ꝑm id ꝓuerb. .xxi. Lucerna impiorum peccatum ⁊ per hoc significatur astucia tyranni in temporalibus rapiendis sicut legitur de iuliano apostata ꝙ facultates ⁊ patrimonia auferebat xp̄ianis sb̄ colore verbi xp̄i. Luce. xiiij. Nisi quis renunciauerit omnibus que possidet non potest meus esse discipulus (⁊ gorgiaz) qui interpretatur diuisio et significat persecutōnem in corporibus per quam passi diuiduntur a presenti vita (Et audierunt mercatores ꝛc̄) ꝑ quos significantur illi qui tyrannos excitant ad affligendum populum exactōibus ⁊ alijs grauaminibus sperantes inde reportare tēporalia lucra. quod frequenter contingit quia multi de talibus detinentur a ministris ⁊ non veniunt ad manū tirannice p̄sidentis (Et vidit iudas et fratres e⁹) hic ponitur defensio boni p̄lati ⁊ populi deuoti iō sb̄ditur (⁊ congregatus est cōuentus vt eēnt parati in p̄lium) orōnibus deuotl. implorantes auxilium diuinuz (⁊ congregati sunt ⁊ venerunt et masphat) qui interpretatur iudicium nā hoīes boni in tribulatōne positi iuditō d̄i iusto reputant se pati (et ieiunauerūt) se affligēdo (et cinerē posuer̄t super capita sua) se hūiliādo. h̄ enim deberet fieri tempore tribulationis vt oratio de liberatione populi apud deuz sit ma

gis exaudibilis(⁊ suscitauerūt nazareos) per quos significantur religiosi. qui separati sunt ab alijs in modo viuēdi ⁊ tēpore tribulatōnis debent ad orandum p̄ cetēis excitari. iō subdit̄(⁊ clamauerūt voce magna ꝛc̄ post hec constituit iudas duces populi ꝛc̄)qꝛ nō solum dēnt esse oratōnib⁹ intēti. ꝫ etiā in statib⁹ suis bñ ordinati(⁊ dixit his q̄ edificabāt domos ꝛc̄)per istos significant̄ illi qui sunt tp̄alibus nimis intenti ⁊ delectatōne carnali nimis effusi ꝓpter qd̄ ad spūale p̄lium nō sunt apti.

Capitulum .iiij.

Et assūpsit gorgias)q̄ interpretat̄ diuisio. ⁊ ideo significat demonez qui per se. ⁊ per homines malos dissentionē ponere nitit̄ int̄ bonos. ꝫ cum bonus p̄lat⁹ hoc audit. debet velociter occurrere ad remedium adhibēdū ne dissentōnis ignis crescat i tantum ꝙ non possit extigui iō sequitur(⁊ audiuit iudas ⁊ surrexit) ad tollēdum dissentōnez qd̄ facili⁹ fieri potest i p̄ricipio qd̄ significat̄ ꝑ hoc ꝙ subdit̄(adhuc eni erat dispers⁹ exercit⁹ ꝛc̄)⁊ subdit̄ pugnandi mod⁹ cum dr̄(⁊ cuz dies fact⁹ eēt apparuit iudas in cāpo cum trib⁹ milib⁹)ꝑ quod significatur ꝙ talis pugna dēt eē in cōfidētia sanctissime trinitatis i corde credēdo. ⁊ ore cōfitēdo. iō sb̄ditur(⁊ tuba cecinerūt hi qui erāt cum iuda)ꝑ qd̄ significat̄ clamor fidelis cōfessionis ⁊ deuote or̄ois ⁊ seq̄tur effectus debellatōnis cū subdit̄(⁊ cōtrite sunt gētes ꝛc̄) vere nanqꝫ cōterunt̄ qñ de malis suis pēitēt ⁊ consilio pacis adq̄escunt (⁊ dixit ad populū). s. iudas(nō concupiscatis spolia ꝛc̄)ꝑ hoc significat̄ ꝙ prelat⁹ bonus debz inducere populū suū. vt nō querāt in vita p̄nti p̄mium de bellatōne aliquoꝝ vicioꝝ nam adhuc imminet belluz. ꝫ finito bello ꝯtra vicia recipietur premiū in securitate magna qd̄ quidē bellū in morte iusti finit̄ ⁊ tūc premiū secure accipit̄(⁊ acceperunt aurū multū ꝛc̄)ꝑ qd̄ significat̄ remuneratio dei p̄ciosa(⁊ conuersi hymnū canebāt ⁊c̄)i remuneratōne p̄rie ē lux ꝑpetua(quibus auditis ille consternatus animo ⁊c̄) ꝑ liziam significat̄ tirānus qui de victoria bonorum turbat̄. ⁊ ideo querit vias quomodo possit eis amplius nocere qd̄ significatur cū dicitur(in sequēti āno ꝯgregauit lyzias ꝛc̄)ꝫ iudas eū debellat cū decē milibus viroruz ꝑ qd̄ significatur obseruatō decem decalogi mādatorū. per quā cōteritur exercit⁹ vicioꝝ(Dixit aūt iudas ⁊ fratres eius seq̄tur ascendamus nūc mūdaē sancta ⁊c̄)bonus eni prelatus vidēs ecc̄az vicijs deformatā. habito. cōpetenti tēpore debet statim eam visitare. ⁊ eius reformatōni instare. iō sb̄ditur(⁊ ascēderūt in mōtem syon)ꝑ quā significatur eccl̄ia(Et viderūt sanctificatōnem desertā)tūc enim sāctificatō desertū efficitur cū ecc̄a male frequētatur(⁊ altare ꝓphanatū) ꝑ quod significatur sacerdotiū. qꝛ sicut mun⁹ super altare offertur. sic eucaristia que est sacrificiū noue legis suꝑ caput sacerdotuz eleuatur. sic igitur altare ꝓphanat̄ qñ sacerdotium carnis vicio polluitur(Et portas exustas)quod fit qñ ꝑ cupiditatē symoniacā aliqui ingrediunt̄(⁊ in atrijs virgl̄ta nata sicut in saltu)in quo nascūtur arbores infructuose. igitur ꝑ hec virgulta significantur ifructuosi cl̄ici nō faciētes fructū in ecclesia dei propter defectum scientie ⁊ vite(⁊ pastophoria dirupta) loca erāt in q̄bus offerentes comedebant de sacrificijs pacificis coram domino. ⁊ ideo per ipsa significatur fideliuz communio que tunc diruitur quando Christi corpus indigne sumitur (⁊ sciderunt vestimenta sua ⁊c̄)quia boni talia videntes. in ecclesia tristantur ⁊ lamentātur(tunc ordinauit ꝛc̄)Bonus enim prelatus non soluz debet ecclesie dissipatōnem lamentari. ꝫ etiam insistere ei⁹ reformatōni. in q̄ primo sunt īpedimēta remouenda ⁊ hoc significatur ꝑ h̄ ꝙ iudas ordinauit bellatores ꝯtra illos qui in arce erant per quos significantur d̄mones qui sunt in arce superbie ⁊ quantum possunt impediunt reformationem ecclesie contra quos pugnatur continua ⁊ feruida oratōne(⁊ elegit sacerdotes sine macula)culpe grauis ⁊ infamie(volūtatē habētes i lege dei)tales enim debent esse confessores ⁊ predicatores euangelij vt aperti sint ad emendationem populi xp̄iani(⁊ tulerunt lapides cōtaminationis) id est altaris ab ydolatris edificati(in locum immunduz) qꝛ q̄cq̄d ad ydolatriā ꝑtinz est abominan

dñi. lapides aũt altaris tẽpli deposuerũt in loco mũdo vt dr hic osequenter (q cogitauit de altari olocaustoruz ꝛc. ꝙsqꝫ surgeret ꝓpheta qui diceret ꝙ agẽdum esset de ipsis) ꝑ qđ significaꝫ ꝙ si aliqui xp̃iani cõtamiẽt aliquo pcõ publico q enormi recludẽdi sunt in claustro ad agẽdũ pniam ꝑm determinatõnem sapiẽtis prelati (q acceperũt lapides itegros). i. itegre fame clericos. talibꝰ eni dẽt ecc̃a reformari (Et edificauerũt sc̃a q̃ intra domũ erãt) sequiꝫ (q atria q̃ erant extra tẽpluz) ꝑ qđ significaꝫ ꝙ in viris ecclasticis req̃ritur mundicia mẽtis interioris q duersatio exterioris (q ituleruũt cãdelabꝛ). i. sancte p̃dicatõis verbuz (q altare icensoꝛ). i. celebratõnẽ diuinoꝛ (q mẽsam). i. eucaristie osecratõnẽ et appẽdebant velamina) cauẽdo ab elatõne surgẽte et laude hũana (q ante matutinũ surreterũt) qz nõ solũ de die. ꝫ de nocte celebrãde sunt laudes dñe (in cytharis q cinaris ꝛc) ꝑ q̃ significaꝫ varie deuotões mẽtis q̃ sũt in ecc̃a (q ornauerũt faciẽ templi coronis aureis). i. aureol' martiruz q doctoꝛ (q dedicauerũt portas) ingressuz symoniacũ auferẽdo (q pastophoria) ad cõmunionẽ duotã inducẽdo (q fc̃a ẽ leticia magna in ꝓplo) nã et talibꝰ dẽt gaudẽ popul' xp̃ian' (Et edificauerũt ꝛc) ꝑ muros altos circa mõtez syon signif canꝫ vtutes excellẽtes q̃ a philosophis dicunꝫ heroice a theologis diuine q̃ dẽnt eẽ in p̃latis ecc̃e ꝑ turres firmas. sane doctrine ad defẽsionem fidei xp̃iane. Capl'm. .v.

ET factum ẽ vt audierunt gẽtes ꝛc) sequiꝫ (q debellabat iudas filios esau i ydumea) q̃ interp̃taꝫ terrẽa iõ ꝑ istos significanꝫ p̃cipes ẽrem tirãnizãtes otra q̃s bonꝰ p̃latꝰ dẽt pugnare p̃mo ꝑ monitões sacras q postea p ecc̃astricas cẽsuras iõ seq̃tur (q anathematizauit eos) Et trãsiit ad filios amõ) q̃ int̃pretatur ꝓplus meꝰ ꝑ filios amõ significanꝫ hẽtici q̃ fuerũt ecc̃e filij ꝫ ab ea recesserũt p errorẽ circa aliquez vl' ples articuloꝝ fidei. i. Johis. ij. Ex nob ꝓdierũt ꝫ nõ erãt ex nob s. pmanenꝫ contra istos bonꝰ p̃latꝰ vl' doctoꝛ pugnat erroꝛẽ eoꝝ ꝟsutando ꝑ sacre scꝑture vitatẽ q̃ si maneãt obstinati p ecclasie cẽsurã eos excõicãdo q iusticie secu

lari tradẽdo (Et congregate sunt gẽtes que sunt in galaad ꝛc) ꝑ quas significanꝫ infideles i aliq̃ terra vl' citate cũ fidelibꝰ manẽtes q q̃ incipiũt eos inducere ad suã infidelitatẽ debent fideles recurrere ꝑ osilio q auxilio habẽdo ad suos sup̃iores sic̃ isti recurrerũt ad iudã q eius fratres (Et ecce alij nũcij venerũt de galilea) q̃ int̃pretatur trãsmigratio iõ significat religionẽ in q̃ fit transmigratio de vita seculari ad regularem q quando impugnanꝫ ab hominibus malis vel spiritibꝰ malignis. ita ꝙ imminet periculũ communitati. recurrẽduz ẽ ad sup̃iores ꝑ tuitõe habenda sicut fecerũt isti manẽtes in galilea (dixit ꝙ iudas symoni frr̃i suo ꝛc) ꝑ hoc ostenditur ꝙ ecclesie doctores q p̃lati dẽnt succurrẽ velociter existẽtibꝰ in periculo peccati siue laici sint siue religiosi (Et abiit symõ in galileã ꝛc) symõ aũt int̃pretaꝫ audiẽs siue obediẽs. q iõ ꝑ h̃ ꝙ iuit ad succurrẽdũ galileis significaꝫ ꝙ talꝛ reformatoꝛ debet mitti q̃ sciat eos inducere ad obediẽdũ humilr in his q̃ pertinent ad statum religionis q sic hẽtur triumphus de spiritibus malignis. ꝑuer. xxi. Vir obediẽs loquetur victorias (q iudas machabeꝰ q ionathas ꝛc) ỽ iuda machabeo dr supra. ij. ca. ꝙ erat fortis viribus ꝓpter quod factus ẽ p̃ceps milicie ionathas ỽo interpretatur donũ colũbe ꝓpter quod significat hominẽ sapientẽ quia sapientia ẽ primũ q p̃cipale donum spũssancti qui ꝑ columbaz designatur. vñ dr. ysa. xi. Et requiescet sup eum spiritus sapie q itellectus ꝛc ꝑ hoc igitur ꝙ iudas machabeꝰ q ionathas iuerũt ad repmendum infideles significatur ꝙ ad eos mittẽdi sunt homines litterati qui repmãt eos ab infidelitate per donum sapie qđ si non fiat ꝓcedatur contra eos per robur milicie iude machabei (Et cõgregauit iudas vniuersos israhelitas ꝛc) ꝑ hoc ꝙ iudas eduxit filios israel de galaad vbi erant i pẽiculo ꝓpter infideles circũstantes q adduxit eos i terram israel cum fratrib' suis ostẽditur. ꝙ quilz bonus superior si videat ꝛb ditos suos eẽ periculose quãtũ ad fidem. vel mores i aliquo loco debet eos ad locum securitatis transferre (Et in diebus quibꝰ erat iudas ꝛc) sequitur (audiuit ioseph'

zacharie ꝛc̄) ꝑ istos q̄ audientes facta ma
gnifica iude ⁊ ionathe ex ambitione ad q̄
rēdi sibi famā ostituerūt plium otra gētes
de quo reportauerūt ofusionez ⁊ populus
isrl̄ plagam magnā. significanť illi q̄ presu
mūt exercere actū legēdi vel p̄dicandi quo
omittitur belluz cum vicijs ⁊ spiritib⁹ ma
lignis ⁊ tamē sunt ad hoc inepti ꝓpter de
fectum sciētie vel vite ⁊ sic reportant ofusi
onem. quia defacili dicūt falsa. ⁊ ꝓpter vi
te defectū populus audiēs scandalizať. qz
sicut dicit greg. omel. xxxvij. Cuiꝰ vita de
spicit restat vt eꝰ p̄dicatō ꝺēnať. ca. vi.

Et rex anthiochus ꝛc̄) ꝑ istum sig
nificatur dyabolꝰ vt dictuz est su
pra. ⁊ sicut iste conatꝰ fuit spolia
re ciuitatē ⁊ templuz diuicijs tēporalibus
⁊ iocalibꝰ preciosis sic dyabolus conatur
spoliare clerū ⁊ populū xp̄ianū virtutum
diuicijs ⁊ spūssancti donis. sicut ciuibꝰ re
sistentibus anthiochus fuit turpiť repulsꝰ
sic dyabolus ofusibiliter repellitur qñ sibi
viriliť resistiť. Jac. iiij. Resistite diabolo ⁊
fugiet a vobis (Et factū est vt audiuit ꝛc̄)
dyabolus eniz valde tristať de ꝓsperitate
bonorum ⁊ de ofusione satellitū suorum. ⁊
quāuis sit immortalis. tñ dici potest mori
in āthiocho cuiꝰ mors ħ describitur sicut
xp̄s post resurrectōnem immortalis factꝰ
quātū ad naturā humanā dixit se iterum
crucifigēdum i petro. ⁊ sic illi qui sunt mē
bra dyaboli. vt raptores ⁊ vsurarij. quan
do moriūtur faciūt testamētuz antiochi q̄
moriēs de rapinis nihil restituit. ꝫ de coro
natōne filij sui diligenter ordinauit. ⁊ filr
isti nō cogitāt de restitutōnibꝰ faciendis ꝫ
solū de filiabꝰ ⁊ filijs ꝓmouēdis (⁊ cogno
uit lizias ꝛc̄) ꝑ istū qui ex ambitōe ⁊ inuidia
coronauit antiochū. s. vt post regē eēt sup
regni negocia ⁊ sic istis ꝓuaret philippuz
cui dēa coronatō fuerat omissa significať
q̄libet inuidus ⁊ ābitiosus ⁊ sicut iste lizias
ex hoc facto fuit occisus cū ātiocho vt ha
beť caplo sequēti. sic iusto dei iuditio filia
faciētibus frequēter otigit filia pati (Et hi
qui erāt in arce ocluserāt isrl̄ ꝛc̄). s. ab ac
cessu ad tēpluz. ⁊ ideo ꝑ istos significātur
mali p̄lati q̄ licet sint i arce dignitatis ec/
clesiastice. tñ impediūt aliqñ ꝓplm catholi
cū ab accessu ad ecc̄am ꝑ excōicatōnes ⁊
inꝺoicta irratōnabiliter fulminata ⁊ sicut
iuꝺas omisit bellū otra illos sic sūmꝰ pon
tifex reꝑmere debet istos (⁊ aduinxerūt se
illis aliq̄ ex iniq̄s isrl̄ ꝛc̄) ꝑ istos significan
tur apostate a fide vl̄ religione seu a socie
tate ciuitatis vel regni ⁊ iūgunt se cuz ad
uersarijs istarū communitatū. vt possint
eis iferre maiꝰ malū qz nulla pestis graui
or ad nocēdū q̄ familiaris inimicꝰ (⁊ ira
tus ē rex vt hoc audiuit) ꝑ regem istū pať
ni sceleris imitatorem significatur ꝺyabo
lus sicut ⁊ ꝑ pr̄em q̄ tristatur de profectu
bonorum iō cōcitat contra eos exercituz
fortē magnum. s. peditū ⁊ equitū ⁊ elephā
torū ꝑ pedites significanť homies mali et
heretici. laici tñ. ꝑ equites vero lr̄ati quia
possunt plus nocere. ꝑ elephātes significā
tur spūs maligni q̄ plus nocere p̄nt q̄ ho
mines mali. seq̄tur infra (⁊ diuisus ē exer
citus regis) nā aliqui ibant ꝑ montes per
quos significanť superbi inducētes ad ma
lum ꝑ terrores (⁊ alij ibant ꝑ loca hūilia
(ꝑ quos significantur sb̄doli inducentes
ad malum ꝑ promissa ⁊ falsas deceptōes
(⁊ vidit eleazar) ꝑ istum qui mori voluit
vt malos deuicēt. significanť martires. q̄
moriēdo tirānos deuicerť vñ dic̄ bēs vic̄
tiꝰ daciano vberiorē tñ p̄stas gl̄az. cū acer
biora ⁊ exq̄sitiora tormēta tecū fuerit supa
ta ⁊ etiā dacianus ofessus fuit se victuz di
cēs ⁊ q̄ꝺ huic āpliꝰ faciemꝰ qui in omnibꝰ
quecunq̄ fecimꝰ victi sumꝰ (⁊ videtes vir
tutē regis ꝛc̄) ꝑ ħ significanť prudenť fugi
ētes a seculo vbi nō p̄nt resistē ꝺyaboli tē
tatōnibus vt i clausstro saluētur adiuti bo
norū ofilijs ⁊ oroibꝰ (⁊ ouertit castra ad
locū sāctificatōis ꝛc̄) qz suffic̄ ꝺyabolo sb̄
fice sibi simplices laicos ꝫ iuaꝺit ec̄ clicos
⁊ religiosos (⁊ statuit illic balistas ꝛc̄). i. oi
um tētatōnū modos ⁊ genera seq̄tur (fece
rūt ār ⁊ ipi machias ꝛc̄) nā clici ⁊ religiosi
ꝺēnt eē magi. soliciti se munire otra malici
as inimici.

Capitulū .vij.

Anno cētesimo ꝛc̄) seq̄tur (⁊ venerūt
ad eū viri ⁊ iniq̄ ex isrl̄ ⁊ "alchimꝰ
dur eoꝝ) ꝑ istū q̄ ābiebat sacꝺoti
um ⁊ ꝑ mēꝺacia ⁊ regiā ptātē obtinuit ipz
fignať quilz ambitōsꝰ ecc̄astice ꝺignitatis
⁊ ꝑ mēꝺacia et brachio scl̄ari itrusꝰ. et sic
ꝺr̄ infra iste alchimꝰ plura mala fecit isrl̄
qm̄ occiꝺi.

ꝙm occidit valentes vtros ⁊ ꝓmouit iniquos ⁊ ſimiliꝫ intruſus ꝑ modū prędictuꝫ bonos occidit eos ꝑſequēdo ⁊ a ſtatu honoris deiſciendo ⁊ ſic facit in eccla plagaꝫ magnam (Et vidit iudas ꝛc̄) ꝑ quem ſignificatur ſuperior poteſtas ad repmendum tanta mala ⁊ ſicut alchimus nō potens ſuſtinere ꝟtutem iude fugit ad regem ſic talꝫ intruſus refugit ad brachiū ſeculaē vt cōtra eccleſiam defendaꝫ. ⁊ ſicut auxiliuꝫ alchimi gladio iude fuit dictum. ſic ſuſtentatores intruſi ſunt excōmunicatōis gladio feriendi. Capitulum. viij.

ET audiuit iudas nomen romanorū ꝛc̄) iſtud capl̄m exponit gloſa allegorice de xp̄o qui miſit aplos ad predicandū gentibus tanq̄ legatos pacis eterne. Moraliter aūt poteſt exponi vt ꝑ romanos qui ſblimes interpretant quorum ꝓbitas ⁊ fidelitas hic deſcribit ſignificentur ciues celeſtes qui ſunt honore ſublimes ⁊ quoꝝ in eccleſia ꝓbitas ⁊ fidelitas enarrat ad ipſos aūt bon⁹ eccle militantis p̄latus mittit ꝑ ſe ⁊ pro populo ſuo duos legatus ad q̄rendū pacem ⁊ amiciciam ſempiternam. Iste legatus eſt hūlis oratio de quo dr̄ eccle. xxxv. Oratō hūiliās tis ſe nubes penetrabit ⁊ donec appropinquet non cōſolabit. Alius legat⁹ eſt eleōſina caritatiua. thobie. iiij. Fiducia magna erit elemoſina coram ſummo deo quia fideliter facit legatōnem ſuam. ⁊ iſti duo legati ꝓcurant illa quibus mittunt cum celeſtibus ciuib⁹ conſcribi. iō poteſt eis dici illud. Luce. ij. Gaudete ⁊ exultate qm̄ nomina vr̄a ſcripta ſunt in celis.

Capitulum .ix.

INterea vbi audiuit demetri⁹ ⁊ c̄) ꝑ demetrium q̄ interpretat nimis ꝑſequēs ſignificatur dyabol⁹ q̄ q̄ non poteſt preualē iuſtis ꝑ occultam tentatōnem. excitat contra eos corporalem tribulatōneꝫ. vnde dicit ſācto martino quocūq; preceris dyabolus aduerſabit tibi ⁊ tunc excitauit contra eū latrones eū ferociter capiētes vnde ſbdit(⁊ apposuit bachidem ⁊ alchimū) ꝑ quos ſignificat p̄ceps iniqu⁹ ⁊ pontifex ꝓphanus ⁊ quādo coniūgūtur ad inuicem faciunt in eccleſia magnā ſtragē ſicut contigit tempore arrij quo luci⁹ epūs fuit familiaritate coniūct⁹ p̄ncipi arriano quo catholicos ꝑſequebat vnde dic̄ Rufin⁹ in. xx. hiſtor. eccleſiaſtica. eo quoq; tempore luciuſ arriane partis chriſt⁹ poſt fugas cuuum ⁊ exilia poſt cedes ⁊ tormenta quibus inumeroſ ꝺdemnauit ad monaſteria furoris ſui arma conuertit vaſtat heremū ⁊ bella q̄ſcentib⁹ indic̄ tria milia ſim̄l ⁊ amplius viros ꝑ totam heremū ſolitaria habitatō ne diſperſos aggreditur mittens armatā peditum ⁊ eq̄tum manū ⁊ illi gladijs obiectabāt ceruices ⁊ nihil aliud dicebant niſi amice ad quid veniſti ſic̄ per bachidez ⁊ alchimū deſcribit ꝟ facta ſtrages magna iude machabei ⁊ ſuorum (Et fleuerūt eū omnes ꝛc̄) ꝑ quod ſignificatur ꝙ mors boni p̄ncipis vel prelati debet ab omnibus valde plangi (in dieb⁹ illis facta eſt fames magna valde. ⁊ tradidit eos bachidi oīs regio ꝛc̄) ꝑ quod ſignificatur ꝙ ꝓpter delectum p̄dicatōnis verbi diuini ⁊ ſumptōis eucariſtie ſacramenti quib⁹ homo ſpūaliꝫ viuit. popul⁹ tradit demonis poteſtati (Et congregati ſunt omnes amici iude ꝛc̄) ꝑ hoc ꝙ iuda defūcto ſbſtitut⁹ eſt ionathas qui interpretat columbe donum. ſignificatur ꝙ poſt mortem boni prelati electoēs debent eſſe mltum ſoliciti vt hēant ſucceſſorem q̄ ſit plenus gratia ſpūſſancti qui in ſpē colūbe apparuit in baptiſmo xp̄i. per ꝟ autem ꝙ bachides q̄rebat ionathan occidere ſignificatur ꝙ dyabol⁹ mltum eſt ſolicitus qualiter poſſit bonū prelatū ſbuertere ſicut dictū eſt ſupra. ij. ca. ꝺ ādrea epō fōdane citatis (Et exierūt filij iābri ꝛc̄) Jābri dies amaricās interp̄tatur. ⁊ iō per Jābri voluptas carnal̄ ſignificat que dies dr̄ q̄ delectabil̄ eſt in p̄ncipio. ꝟ dr̄ amaricās eo ꝙ triſtabil̄ eſt in termino. vñ dic̄ Boe⁹ ij. de conſolatōne triſtes vere voluptatum eē erit⁹ quiſq̄s libidinū ſuaꝝ reminiſci volz ⁊ itelliget. igit̄ filij Jābri ſunt homies voluptatib⁹ corpis dediti. ⁊ iſti capiūt ioh̄ez q̄m mal̄ ꝑſuaſionib⁹ gratioſū iuuenē ad luxuriā ꝑtrahūt. ⁊ ſic eū ſpūaliꝫ occidūt. ſed ionathas ⁊ ſymō vindicāt iſtud factū. q̄m ſacri predicatoēs gladio x̄i bi dei luxuriioſos occidūt quātū ad vitā malā priſtinā ipos ꝑtrahēdo ad mūdicie caſtitatē ꝺ tali occiſione. dr̄ act. x. Surge petre occide ⁊ man

uca de cõuersione cornelij ꝙ amicoꝝ suo
rũ de gẽtilitate ad xp̃ianitatẽ. statũ(ꝙ audi
uit bachides ꝙ venit die sabbatoꝝ ꝛc̃) ꝑ h̃
significaꝫ ꝙ dyabol⁹ fortis ipugnat hoies
scõs in solẽnib⁹ dieb⁹ eo ꝙ peccatũ ex san
ctitate tpis aggrauaꝫ ꝙ ꝓpter h̃ hoies de
uoti tũc debent dyaboli tẽtatõnib⁹ reniti
ꝙ ad h̃ alios exhortari fic̃ ionathas se ꝙ su
os disponit ad resistendũ fortiter bachidi
vt dicit in lra. sequitur (Et anno cẽtesimo
qc̃) ꝑ hoc ꝙ alchim⁹ precepit destrui mu
ros dom⁹ sancte significatur ꝙ mal⁹ pre
latus destruere nitit sacras obseruatões
ecclesie ꝙ per opera ꝓphetaruꝫ significant
opa apostoloꝝ nã ꝙ ipsi ꝓphecie spũm ha
buerunt. destruit eni eoꝝ paupertatẽ. bo
na pauperũ sibi retinẽdo ꝙ eoꝝ hũilitatẽ
vltra modũ supbiendo ꝙ coꝝ exẽplaritatẽ
statũ apostolicũ qui stat⁹ est episcopalis fe
dis opibus maculando. iõ subditur ei⁹ fi
nis cũ dicitur (ꝙ mortuus est alchim⁹ cuꝫ
tormẽto magno) qz cum diuite epulone se
pelit in inferno (Et secessit ionathas ꝙ q̃
cum eo erant in bethesse) q̃ domus oꝛis
florentis interp̃tatur os ẋo florẽs ẽ os de
uote deũ oꝛãs ꝙ ideo ꝑ bethesse que dom⁹
oꝛatõnis significaꝫ ad quam refugiunt de
uoti ꝙ sic ab ipugnatõnib⁹ demonis sunt
tuti. ideo sꝺitur ꝺ bachide demonẽ signi
ficante (ꝙ ogress⁹ eius erat inanis) qz non
preualet oꝛonibus deuotis.

Capitulum .x.

Et anno cẽtesimo sexagesimo asce
dit alexander ꝛc̃) Der guerram in
ter alexandrũ ꝙ demetrium genti
les ex qua ionathas alij fideles melius ha
buerũt significaꝫ ꝙ dns aliqñ inc̃ malos
suscitat brigã. vt boni maioꝛẽ habeãt q̃tẽ
ꝙ sic dicit aug⁹. ꝙ guerra demonũ est pax
hoim ꝙ dns ꝑ ysaiã. xix. Concurrere faci
am aduers⁹ egiptios (vt audiuit autẽ iona
thas ꝛc̃) Der demetriũ significaꝫ dyabol⁹
sicut dcm̃ ꝙ iõ licet falso mlta ꝓmittat vt
fideles decipiat. tñ nõ est credendũ sibi sic̃
nec ionathas ꝙ popul⁹ israel crediderunt
ꝓmissis demetrij ꝫ illi qui princeps est ser
monũ pacis c⁹modi est deuotus p̃dicatoꝛ
vl̃ ofessoꝛ credẽdũ est eo ꝙ ãnũciat cuãge
liũ vere pacl. (ꝙ ostituit demetri⁹ apolloni
um ducẽ ꝛc̃) ꝑ istũ apollonũ q̃ ꝓuocauit
ionathan ad descẽdẽdũ de montib⁹ ꝙ pug
nãdũ cũ eo in cãpo plano. põt intelligi dy
abolus q̃ suggerit aliqñ hoi deuoto desce
dere de mõte cõtẽplatõnis ad cãpũ actõis
estimans eũ ibi facili⁹ supare ꝫ sicut apolo
ni⁹ fuit decept⁹. nam in cãpo per ionathã
fuit ofusibiliter debellat⁹. sic dyabol⁹ aliqñ
decipitur circa bonuz virum qui nõ soluz
ꝓualet diabolo in mõte otẽplatõis ꝫ cẽ in
cãpo actõnis. qz qñ descẽdit de otẽplatõe
ad regẽdũ vel docẽdũ ꝑfm ex caritate fa
cit maiorẽ fructũ ꝙ sic magis confũdit dy
abolũ ꝙ reportat maiꝰ ꝑmiũ apud deũ. et
h̃ notaꝫ cum sꝺitur infra (ꝙ factũ est vt au
diuit alexander monites istos addidit ad
huc glorificare ionathã) de⁹ enim dici po
test alexãder magnus. qui sicut dicit bea
t⁹ iacob⁹ dat oib⁹ affluenter ꝙ nõ improp̃at

xi.

Capitulum

Et rex egipti congregauit exercituz
ꝛc̃) egipt⁹ tenebra interp̃taꝫ. iõ ꝑ re
gẽ egipti diabol⁹ rex tenebraꝝ sig
nificaꝫ. ipe ẋo filiã hz spẽalẽ. s. crudelitatẽ
sic̃ ꝑ oppoñtũ mia celesti. reg. est spẽalis filia
ꝓut i legẽda sci iobis elemosinarij decla
raꝫ vñ ips iudeis crudelis i mortẽ suã ma
chinãtib⁹ dixit iobis. viij. Vos ex pre dia
bolo estis ꝙ desideria pris vri vultis facẽ.
er q̃ prz crudelitatẽ diaboli filiã cẽ sic̃ rex
egipti dedit filiã suã demetrio vt ꝑuaret
alexãdrũ regno sic diabol⁹ crudelitatẽ de
dit neroni ꝙ alijs ipatoribus sibi filib⁹ vt ꝑ
uaret xp̃m regno suo qꝺ ẽ eccã. intẽdebãt
ei instictu diaboli totaliter destruẽ fidẽ xp̃i ꝙ
sic dr infra rex ptholome⁹ mortu⁹ ẽ in die
cia mortis alexãdri sic diabol⁹ cecia die mor
tis xp̃i in q̃ resurrexit ꝙ infernũ spoliauit dia
bol⁹ fuit turpit̃ ofus⁹ q̃ ofusio dici ꝑt mors
ei⁹. sic̃ vulgariter dr de hoie notabiliter ofu
so ꝙ ipse ẽ mortu⁹ (In dieb⁹ illis congregauit
ionathas ꝛc̃) ꝑ ionathan qui interp̃taꝫ colũ
be donum ꝙ eius socios possunt intelligi
viri religiosi q̃ moribus ꝙ scia ipugnãt ar
cem supbie q̃ est i oi pcõ mortali ꝫ aliqñ
ẋbis malignãtiũ apud supiores impedi
tur ab hac ipugnatõne. s. qñ ptãs eoꝝ in
p̃dicando ꝙ confessiones audiẽdo restrigi
tur vl̃ suspẽdit̃ ꝑ qꝺ virtutũ ꝑfect⁹ impedi
tur. ꝫ cũ supior potestas h̃ consideraꝛ ver
ba malignãtiũ contẽnit ꝙ dcos religiosos
honoraꝛ

honozat iō ſ̄bditur in fine (et exaltauit eū in conſpectu omniū inimicozū ſuozū (Et poſtulauit ionathas a rege ꝛc̄) ſequit aūt poſt petitō regis a ionatha ibi (Nūc ergo recte feceris ſi miſeris ih̄ viros in auxiliū ꝛc̄) p quod ſignificatur ꝙ pauperes religioſi neceſſe habent petere a potētib⁹ hui⁹ mundi elemoſinaꝫ ſ̄bſidia ꝛ econuerſo potentes a religioſis oꝛonum ſuffragia que frequenter eis plus valēt q̄ꝫ arma bellica ſicut patet ꝛco. xvij. Tunqꝫ eleuaret Moyſes ma⁹ ſuperabat iſrael. ſi aūt paululū remiſiſſꝫ ſuperabat amalech (ꝛ miſit ei ionathas tria milia viroꝝ ꝛc̄) p quos ſignificātur religioſi ad pugnandū contra dyabolum oꝛonibus. virtuoſi in virtute vni⁹ dei ꝛ trini (Et exiit ionathas ꝛ pambulabat poſt flumꝫ) p hoc ſignificaꝫ religioſi qui zelo fidei accenſi trāſeūt ad predicandum gentib⁹ nondū renouatis p fluuium baptiſmatis. vbi multum pficiunt aliqñ ſicut ionathas i exitu iſto (ꝛ applicuit ſymō ad bethſuram) q̄ domus fortitudinis ītērp̄taꝫ iō per ipſam ſacra ſcriptura q̄ can. xij. dicitur Turris dauid edificata cum ꝓpugnaculis ex qua mille clipei pendēt ois armatura fortium. hanc aūt domū intrant heretici. errozē ſuum confirmātes p ſacram ſcp̄turam expoſitam peruerſe. ſꝫ p ſymonē eiſciuntur. qñ p doctozē catholicum eoꝝ falſitas ꝺfutatur. ꝛ boni introducuntur quādo dociles diſcipuli p ipſum erudiunt (et ionathas ꝛ caſtra e⁹ applicuerūt ad aquā geneſar.). i. generātem aurā iō p aquam ſignificatur aqua ſapie ſalutaris que generat fibulū aure leuiſ vbi dom⁹. vt dr̄. xij. ſꝫ. xix. Ad hāc aquam applicat ionathas ꝛ ſocij eius. i. viri religioſi q̄ habent pugnaꝛ contra hereticos p ſcripturam ſacrā ꝛ cōtra ſpūs malignos p oꝛonē deuotam. ſed qñ in hac pugna multi fiunt ignaui ideo ſequitur (ꝛ fugerūt q̄ erāt ex pte ionathe) ſꝫ quando vidēt exēpla magne v̄tutis in ſuperioꝛib⁹ ſuis. ad pugnā viriliꝫ reuertūtur iō ſ̄bditur (ꝛ vt viderūt q̄ fugiebāt partis illius reuerſi ſunt ꝛ cetera).

Capitulum .xij.

Et vidit ionathas ꝛc̄) p hoc autē ꝙ ionathas miſit nuncios ad diuerſa loca ꝛ longinqua ſignificata fuit miſſio aplōꝝ ꝛ alioꝝ diſcipulorū p xp̄m ad diuerſas ptes orbis ad p̄dicandum gentibus euangeliū pacis (Et auctoritate ionathas ꝛc̄) ſequit (non enim deerat eis ſpaciuꝫ vt ingrederent regionem) per q̄ ſignificaꝛ ꝙ pugnāſ prudenter contra demonē non dat ſibi ingreſſum tētatōnis p delectatōnem marie moroſaꝫ. ꝫ in p̄ncipio repellit eū (cū occidiſſet aūt ſol precepit ionathas ſuis vigilare ꝛc̄) p noctem itelligiꝛ totum p̄ſens tps ꝓpter obſcuritatem ignorantie in qua nocte dyabolus inſidiatur fidelibus vt poſſit eis nocere ꝓpter q̄ bon⁹ p̄latus q̄ per ionathan ſignificatur hortatur eos ad vigilandū per opera v̄tutū vt valeāt reſiſtere contra demonis iſultum. ſm illud. i. pet. v. ſ̄bres ſobrij eſtote ꝛ vigilate qꝛ aduerſari⁹ veſter dyabol⁹ tanq̄ leo rugiēs circuit querens quē deuoret cui reſiſtite fortes in fide (Et reuerſus ē ionathas ꝛc̄) p hoc ꝙ ionathas reuerſ⁹ de ꝓlio poſt victoriam fuit ſolicit⁹ edificare p̄ſidia. ſignificaꝛ ꝙ bonus prelat⁹ licꝫ victa debellauerit. tamē dēt eſſe ſolicit⁹ de p̄ſidiis virtutū faciendis contra futuros inſultus tentatōnuꝫ. non ſolū p populo ſuo ꝫ etiā p ſe ipſo. ne ex preterita victoria iſurgat elatio que ipm deiciat a v̄tute ꝛ ſic victorie gaudiū conuertaꝛ in lamētatōnē ꝛ luctū (Et cū cogitaſſꝫ tripho ꝛc̄) p triphonē q̄ querebat occidere ionathan ne ipm ipediret ab antiochi adoleſcētis occiſione dolosa ſignificaꝛ demonis dolositas q̄ quērit bonū prelatum vel doctorē gladio peccati mortaꝛ occidere ꝛ ſic infamaē ne p doctrinā ſuā impediat eoꝝ a ſimplicis ꝑpli ſ̄buerſione. qꝛ cui⁹ vita deſpicit reſtat vt ei⁹ p̄dicatō condēnatur vt dicit Greg. omꝰ. xxxv iij (Et credidit ei ꝛ fecit ſicut dixit ꝛc̄) per hūc ionathe defectū quo credidit triphoni dolo ſo erq̄ fuit capt⁹ ꝛ occiſ⁹ ſignificatur defect⁹ illoꝝ q̄ poſt opa magna v̄tutū deluſi viſiōib⁹ ficti. credūt demonſi verb ſic dr̄ in libro de collatōib⁹ pr̄z abbis moyſi col. ij. de illo q̄ ſe p̄cip. in puteū vt dictū eſt ſup̄. p̄mo libro. ij. ca. Caplm. xiij.

Et vt audiuit ſymon ꝛc̄) per hoc āt ꝙ ſimō mortuo fr̄e on⁹ accepit p gētis ſue defēſiōe auxilia tripho nis iſtoriatōe ſignificaꝛ ꝙ bon⁹ religioſus

q̄ per symonē significat eo q̄ symō obedi
ens interp̄tat nō det fugē labozē in mona
sterij vel ecc̄e regimine qñ ex boni prelati
morte imminet pīculū religionis monaste
rio vel ecc̄e ex demonis dolositate vl tyrā
ni malignitate(q misit ionathā ꝛc̄)ioppe
q̄ pulcra interpretat aiam ratōnalē signi
ficat q̄ dei ymagine insignit. ꝫ aliqñ dece
ptōne demonis vicijs deturpat ꝫ ad eam
mittitur ionathas .q̄ colūbe donū interp̄
tatur ꝓpter qđ spūm sanctū significat qui
ꝓcuratōne angli sancti ad verā penitētiā
anime peccatricl.ad eā mittit. q sic electis
inde vicijs a sancto spū inhabitat(q symō
q castra ei⁹ambulabāt in omnē locū q̄cū/
q̄ ibant).s.triphon q exercit⁹ei⁹ .ꝑ quod
significat q̄ bon⁹ prelat⁹ debet eē solicit⁹
ꝯsiderare ꝑ quam ꝑtem ip̄m inuadit vel
ꝑpl̄um suū q sic occurrere ꝑ sui q ꝑpli dili
gentē custodiā ne dyabol⁹ inueniat intrā
di viā(q edificauit symon sup̄ sepulcrū pa
tris sui ꝛc̄)sepulcra p̄ñm edificare est eoꝝ
merita ad alioꝝ informatōnē scribē vl pre
dicare .ꝑ.vij.vero pyramides significant
dona spūssancti q septez virtutes.ꝑ arma
vero qualr cōtra mūdū carnē q dyabolū
viriliť pugnauerūt.ꝑ naues aūt q̄liter per
mare p̄sētis scli ad portū salutis feliciter
trāsierunt q hec sunt ad informatōnē viuē
tium.iō dicit(q̄ viderent ab hominib⁹na
uigantib⁹ mare ꝛc̄)ad instructōnē futuro
rū iō p̄mittitur ad memoriā eternam (tri
phon aūt ꝛc̄)ꝑ regē anthiochū adolescen
tē intelligi potest ip̄e adā qui a deo forma
tus sup̄ ceteras creaturas statim rex fuit i
stitut⁹vt dr̄ gen̄.i.sḥūc aūt triphon dolos⁹
.i.dyabol⁹ dolose occidit ꝑ peccatuꝫ mor
tale(q imposuit sibi diadema asie).i.pote
statē sup̄ genus humanū .qđ ꝓpter pc̄m
ade tenuit captiuū quousq̄ ꝑ xp̄m qui dr̄
scđs adam.i.coꝝ.xv.fuit redēptū(In die
bus illis symō applicuit ad gazam ꝛc̄) per
quā intelligi potest simoniaca ꝓmotio .q̄
non adq̄ritur per sciam q virtutē ꝫ per ga
zam. Per arcem vero q̄ erat in ierusalem
significat ꝓmotio ecclesiastica que fit̄r nō
fit ꝑ sciam q virtutem . ꝫ per generis nobi
litatē.symō aūt eiecit đ gaza q arce malos
habitatores q posuit ibi bonos.ꝑ qđ signi
ficatur q̄ bonus p̄latus dictas ꝓmotōes
debet repellere q ydoneos rōne virtutis q
scie ꝓmouere(q vidit simon iohānem fili
um suum q̄ vir fortis q potens erat .q po
suit eū ducē ꝛc̄) ꝑ hoc ostendit q̄ iuuenes
non sunt ad honores ꝓmouēdi donec fue
rit in virtutib⁹ ꝓbati vñ refert helinando
q̄ helius adrian⁹ cū rome p̄fecturam spl̄é
didus ageret ex senatore imp̄ator est crea
tus. Qui obsecrante senatu vt filiū quem
habebat cesarē augustum appellaret suffi
cere inq̄t debet q̄ ego inuit⁹ regnaueri cū
non mererer.pricipatus eni sanguini non
debeť.ꝫ meritis q inutilr regnat q̄ rex nas
citur q non mereť. Et ꝓcul dubio paren
tis affectuꝫ exuit.q̄ ꝓpulos suos impor̄a
bili subiecta mole extinguit ħ equidem est
suffocare liberos nō ꝓmouere. alendi pri⁹
sunt q in v̄tutib⁹ exercendi q cū in eis ꝑfe
cerint vt ꝓbetur illos virtutib⁹ ātecedere
q̄ debēt honorib⁹ anteire . inuiti ascendāt
q se ciuiū suoꝝ votis nō ſbtrahāt.

Capitulum .xliij.

Anno aūt centesimoseptuagesimo
secūdo ꝛc̄) seq̄tur(q filiuit terra iu
da omnib⁹ dieb⁹ symonis ꝛc̄)ħ de
scribunť bone conditōnes simonis q satis
diffuse tñ videtur reduci ad tres in genēa
li.habuit eni magnū zelū de cult⁹ dei ser
uatōne q de ꝑpl̄i sui ꝓmotōe in bonū q e⁹
seruatōne habuit eē ostantiā q fortitudi
nez in repssione aduersarioꝝ q eoꝝ debel
latōne q sic fuit deuot⁹deo vtilis ꝑpl̄o suo
q terribilis aduersario q ad ista meli⁹ faci
enda fuit solicit⁹ querere multas amicici
as bonoꝝ q potentū q qm̄ fuit duꝫ ꝑpl̄i q
sacerdos. in istis dedit exēplū p̄cipib⁹ et
p̄latis vt fil̄r sint soliciti de p̄dictis q ħ ꝓ
mozalitate hui⁹ capl̄i sufficiat.

Capitulum .xv.

Et misit rex āthioch⁹ fili⁹ demetrij
epl̄as ꝛc̄) ꝑ istū āthiochuꝫ q̄ añq̄ꝫ
obtineret p̄ris sui regnū sep̄sit epi
stolas amicabiles simoni vt ab ipso hēret
auxiliū q postea obtento regno alienauit
se ab eo q afflixit euꝫ significat quilꝫ frau
dulent⁹ qui positus in necessitate humili
at se coz̄ illis qui possunt eum iuuare seo
cum inualuerit eis male facit quātuꝫ p̄t (
q misit ad eū āthenobiū) q̄ iterp̄tat pcōr
latrās iō signat hēfiarchā q̄ latrat dra
xp̄i fidē

xp̄i fidē ⁊ repētit cītates q̄s symō recupēa
uerat ꝑ quas significant̄ persone catholi/
ce q̄s bon⁹ p̄latus siue predicator de mā̄u
demonis eruerat. ꝫ heresiarcha eas ad su
am heresim retrahere quātū pōt festinat
(⁊ ꝯstituit rex cendebeū ducē maritimuz
ꝛc̄) qui interpretat̄ zelotes.i.iuid⁹iō ꝑ ip̄m
significat̄ diabol⁹ tentās de inuidia.vñ dr̄
sapiē.ij. Inuidia dyaboli mors itrauit i or/
bē terraꝝ.hūc aūt rex inferni cōstituit du
cem maritimuz.i.suꝑ terram mari ꝯiūctā
ꝑ quam significat̄ ꝓpl̄s cupiditati terrene
infix⁹ ⁊ aliene ꝓsperitati inuidēs amaritu
dini ꝯiūct⁹ super talē populum hēt dictus
demō dñiū ꝫ occurrētib⁹ sibi symonis filijs
i.p̄dicatorib⁹ ⁊ ꝯfessorib⁹ deuotis q̄ sunt fi
lij boni p̄lati ⁊ exclamātib⁹ sacris tubis q̄
sūt p̄dicatōis documēta ⁊ in ꝯfessionibus
sana ꝯsilia.in fugā ꝯuertit̄ cēdebe⁹ ⁊ ei⁹ ca
stra.i.dyabol⁹ p̄ncipalis ⁊ ei⁹ satellites.q̄
sunt maligni spūs ⁊ hoies mali instictū e⁹
sequētes (Et ptolome⁹ fili⁹ abobi ⁊c̄) sequi
tur (⁊ exaltatū est cor ei⁹ ꝛc̄) iō ꝑ istū signi/
ficatur hō mal⁹ in suꝑbiā eleuatus iō dr̄ fi
li⁹ abobi qui iterp̄tatur pr̄ incantator ⁊ sig
nificat dyabolum qui nitit̄ incantare illusi
onib⁹ suis mētes hoim.h⁹ aūt pr̄is filij sūt
oēs maligni q̄bus dr̄. Jo.viij. Vos ex pr̄e
dyabolo estis ⁊ sicut dyabol⁹ aliqñ.se trās
figurat in angelū lucis vt decipiat sic hō
malign⁹ fingit aliqñ scitatē vt ascēdat ⁊ sic
efficit̄ gener regis.qñ obtinet dignitatē ec
clesiasticā ꝑ deceptōnē boni p̄sulis q̄ ꝑ sy
monē significat̄ ꝫ qñ inualescit diuicijs in
mortē machinat̄ sui ꝓmotoris itoxicatōe.
vl̄ alijs modis mal̄.ꝑ iohez aūt filiū bonū
symonis qui remanet significari pōt spūs
boni prelati qui non moritur.ꝫ a deo mag
nifice premiatur.

Explicit pri⁹
liber machabeoꝝ.
Incipit scd̄s

Capitulum primum.

Fratrib⁹ qui sunt ꝑ egiptum
iudeis ꝛc̄) hic ponit̄ quedam
p̄fatō hui⁹ scd̄i libri ⁊ durat
vsq̄ ad terciū capl̄m exclusi
ue. hec aūt p̄fatio est q̄dam
epl̄a a iudeis habitātib⁹ in ierusalē ⁊ iudea
ad eos q̄ habitabāt in egipto missa. Mora
lit̄ aūt ꝑ iudeos habitantes in egipto q̄ te
nebra interp̄tatur.significant̄ catholici q̄
sunt sim pl̄r laici carētes lumine scriptura
rum.per hitantes aūt in ierusalem ⁊ iuda
vbi viguit ꝯgnitō ꝓphetica significant̄ clēi
ci in sacra pagina litterati.a q̄bus laici sa
lutant̄ cū ad eos p̄dicatores mittunt̄ pacē
⁊ salutē gl̄e fidel̄r nūciātes (Nos iudei scp̄
sim⁹ vobis ꝛc̄) Scp̄serūt aūt de duob⁹ pri
cipal̄r lz aliqua alia i hac prefatōe interpo
nant̄ que non ml̄tū sunt ad ꝓpositū. ideo
ea dimitto.p̄mū aūt est exhortatō ad obs̄
uatōnem diei scenophegie.s.dedicatōis tē
pli. Moral̄r aūt templū dñi est q̄libz fidelis
sicut dr̄.i.coꝝ.iij. Tēpluz dñi sc̄m est qd̄ e/
stis vos.⁊ hoc tēplū debet dedicari ad sili
tudinē material̄ tēpli.i qua dedicatōe ep̄s
tēplū ⁊ eccl̄iaz circuit ⁊ aqua aspgit ⁊ iste
circuit⁹ significat i nobis diligētē ꝯscie dis
cussionē ꝑ pcc̄oꝝ ꝓprioꝝ recordatōz ⁊ as
ꝑsio aque bñdicte.effusionē lacriarū ꝑ ve
rā ꝯtritōnem. de q̄bus dr̄ ysa.xxxviij. Re
cogitabo tibi omnes ānos meos in amari
tudine aie mee. Itē in pauimēto eccl̄ie scri
bit̄ alphabetū grecuz ab āgulo in āgulum
trāsuersal̄r ꝑ qd̄ significat̄ descriptō man
datoꝝ in corde iusti.ꝓuer.vij. Scribe ea
in tabul̄ cordis tui Itē in parietib⁹ pingit̄
signū crucis ꝑ qd̄ i nob̄ significat̄ mortifi
catō carnis.ij.coꝝ.iiij. Sēꝑ mortificatōz
iesu in corpore nr̄o circūferentes vt ⁊ vita
ei⁹ i nob̄ manifestet̄. Iteꝝ ponūtur cande
le ardētes iuxta cruces ꝑ qd̄ significat̄ ꝙ
carnis mortificatō seu qd̄cūq̄ aliud bonū
qd̄ apparet exteri⁹ dēt fieri ad honorez dei
⁊ edificatōnem ꝓximi.mat.v. Sic luceat
lux vr̄a corā hoib⁹ vt videāt opa vr̄a bō
⁊ glorificēt pr̄em vr̄m qui i celis est. ⁊ gre
go.i omel̄.xxxviij. Sic aūt sit op⁹ bonū in
pb̄lico q̄tin⁹ itentō maneat i occulto vt et
de bono ope ꝓxis p̄beam⁹ exēplū tñ intē/
tōe q̄ soli deo placē q̄ri⁹ sꝑ optem⁹ secretū.

¶ Secundū aūt ē exhortatio ad obſuatiō nē ſolēnitatis de datōne ignis de celo tpe neemie de qua datōe dr̄ ꝙ oronē faciebāt ſacerdotes ⁊ ſol q̄ pri⁹ erat i nubilo refulſit ⁊ accēſ⁹ē ignis magn⁹. ꝓ ſolē iſtū ſignificatur dn̄s ieſ⁹ xp̄s de q̄ dr̄ malachie.iiij. Orietur vob timētib⁹ oc̄ū ſol iuſticie iſte ſol fuit in nubilo q̄z diu fuit in corpe mōrli. ꝟ p⁹ ea refulſit ⁊ marie q̄n ad p̄ris dexteraz aſſumpt⁹ fuit. ꝓ ſacerdotes orantes ſignificātur apli ⁊ q̄ cū ill⁹ erāt fideles q̄b⁹ orātib⁹ miſit dominꝰ ſpūmſcm̄ in ſpē ignis ſup eos in die p̄thecoſtes q̄ igne fuerūt illūinati intellectu ſcripturarū ⁊ eloquētes effecti per donū linguaꝝ ⁊ ſic ardentes in ardoē xp̄i vt nō timerēt ꝟ magis gauderēt ꝓ ipſo cō tumelijs pati ⁊ ſic patz ꝙ ignis iſte fuit val de magn⁹ virtute.

¶ Capitulum .iij.

¶ Igitur cū ſcā citas hītaret ꝛc̄) ꝓ hꝫ ptz ꝙ ſacerdotū bona ouerſatio. ⁊ deuota diuinoꝝ celebratio. prin cipes inducit ad dei reuerentiā honorē ec/cleſie ⁊ dini cult⁹ āpliatōnē (ſymō aūt de tribu iuda beniamin ꝛc̄) ꝓ iſtū qui ꝑſuaſit ſpoliari tēplū. ſignificanť illi q̄ ꝑſuadēt tyrannis ecc̄as ſpoliare ⁊ ꝑ regē qui ad hoc miſit helio dor̄. ſignificať p̄cipiens hꝫ fieri ꝺſentiēs ⁊ ꝑ heliodor̄ executor hui⁹ mali . ꝓ oniā vero p̄tificē ſignificať bon⁹ p̄ela t⁹ q̄ quantū p̄t ꝺſeruat ecc̄e libertatē. per eq̄tē vero armis aureis adornatū. ſignifi/cať xp̄s tutor ecc̄e ſue ⁊ defēſor ſic̄ dr̄ apo. vi. ¶ Ecce equ⁹ alb⁹ ⁊ q̄ ſedebat ſup eū habebat arcum. ⁊ data ē ei corona ⁊ exiuit vicens vt viceret. ꝓ hoc aūt ꝙ heliodor⁹ priōes calces eliſit ⁊ in terrā deiecit ſignificatur ꝙ xp̄s dāificantes ecc̄am ⁊ ei inferētes ꝺtumeliā punit grauiť in hꝫ ſc̄o grauiꝰ in futuro. ꝓ duos iuuenes ip̄m heliodorū flagellātes ſignificať virt⁹ angelica fortiť ⁊ ꝓmote exequēs dina mādata. ꝓ hoc aūt ꝙ dn̄s ad p̄ces onie heliodor⁹ liberauit a morte ſignificať ꝙ ad p̄lati deuoti depca tōnē pc̄antes liberat nō ſoluz a malo tem porali. ꝟ eē ſpū ali. vñ ſb̄itur ꝙ heliodor⁹ hoſtia deo oblata teſtabať oibus ea q̄ ſub oculis ſuis viderat opa magna dei.

¶ Capitulum .iiij.

¶ Imō aūt p̄dict⁹ ꝛc̄) ꝓ iſtū q̄ male loq̄bať de onia viro ſancto ſignificanť detractores peſſimi q̄ liberti⁹ denigrare nituntť famaz bonoꝝ q̄z maloꝝ de quib⁹ dr̄ ꝑuer. i. Qui letantur cuz male fecerit ⁊ exultāt in reb⁹ peſſimis q̄z vie ꝑuerſe ⁊ infames greſſ⁹ eoꝝ (¶ z poſt ſeleuci exceſſū) ſequiť (ābiebat iaſon frater onie ſummū ſacerdotū ꝛc̄) ꝓ iſtū qui per dona mlta ⁊ magna ꝑcurauit ſacerdotū ſignificanť ſymoniace ꝓmoti in ecc̄a dei et q̄ū vita peſſima ſequunť mlta mala .ſ. diuini cult⁹ negligētia quātū ad cleꝝ ⁊ diſſolutōnis mltitudo de ⁊ luxurie exercicium ⁊ ꝑ conſequēs receſſus a xp̄iana ouerſatōe ⁊ vita quātū ad ꝑplum ſicut tangiť in ſra ꝺſequēť (¶ cū aūt quiquēnalis agō ꝛc̄) ꝓ iaſonē peſſimū p̄tificē mittētē pecunias i ſacrificiū hercul⁹ qui ſicut dicit yſidor⁹ ethimol. libro. viij. dr̄ de⁹ fortitudinis ſignanť mali p̄tifices ⁊ p̄elati q̄ bona ecc̄e expēdūt i curijs regū ⁊ principū vt ꝑ hoc in ſuis maleficijs ſuſtētenť (⁊ poſt triennij tempus miſit iaſon menelaum ꝛc̄) per hoc aūt ꝙ iſte menelaus a iaſone miſſus eum defraudauit a ſacerdotio ⁊ penā pecuniariā impoſuit oñdiť ꝙ de⁹ iuſte permittit aliq̄s malos homines defraudari ⁊ ſupplantari ab illis qui ſunt de ſua familia. vt ſic de ſuis maleficijs grauius puniantur (⁊ cuz hec agerentur contigit tharſenſes ⁊ mellotas ꝛc̄) ¶ Der iſtos rebellantes regi ſuperbo eo ꝙ dedignabantur ſb̄ici mulieris cō cubie dominio. ſignificanť illi qui reſiſtūt dyabolo regi ſuperbie eo ꝙ voluit ſubiici ſenſualitati que mulier dicitur ab auguſtino ſuper geneſim ⁊ eſt lubrica ad corporis voluptatem (¶ Rat⁹ autem menela⁹ ꝛc̄) per iſtū qui machinabať in mortem onie eo ꝙ eū arguebat de ſacrilegijs ſuis ſignificatur q̄lz criminoſ⁹ q̄ odit corripiētē ſe de ſuis facinorib⁹. vñ dic̄ ioh̄es os aureuz. Increpat odiū qui arguit crinoſos per anorō nicū vero q̄ falſis ꝓmiſſionib⁹ eū extra aſylum exire fecit. ⁊ ſic eū crudeliť interfec̄ ſignificatur diab. l⁹ q̄ viros iuſtos aliq̄s multis illuſionib⁹ ꝓtrahit eos extra diſcretōis aſylū ⁊ ſic eos iugulat per peccatum ⁊ ad hoc ponuntur exēpla plura in collatione moyſi abbatis (¶ Mors aūt ſacrilegijs in tē

plo a lysimacho omissis ꝛc̃) p istū lisima/
chū q̄ duce tirāno etate ꝙ dēmētia puecto
dciues suos impugnabat vt templuz dñi
spoliaret significaꝫ quilz sacrileg⁹ crudelis
qui sequit instictū demonis q̄ est tyrānus
crudel ꝙ puect⁹ etate ꝙ demētia. ſ. a p̄nci
pio sui cas⁹ p hoc āt ꝙ lisimach⁹ iurta era
riū fuit interfect⁹ significaꝫ ꝙ hoies rapto
res ꝙ cupidi frequent iurta suas diuicias
iugulant (Et cuz supart menela⁹ p̄misit
ptholomeo mltas pecūias ꝛc̃) p istū ptho
lomeū q̄ p pecunijs seduxit regē ad dan
dū iniq̄ sniam. significant cupidi p̄cipuz
offiliarij q̄ p̄pter munera inducūt suis falſ
p̄suasionib⁹ ad liberandū iniquos ꝙ con/
demnandum iustos. Capl̄m. quintū.

(Quod tpe ꝛc̃) sequit (cōtigit aūt p
vniuersā ierosolimoz citatē videri dieb⁹ quadragita p aera eq̄tes
discurrētes ꝛc̃) ꝟm sensū litterale significa
bāt cladē iudeoz de futuro p̄pinquā vt ex
sequētib⁹ patet. Moraliter aūt significāt dēo
nes q̄ dicunt aeree ptātes fidelē crudeliter
impugnantes. ephe. vi. Non ē nobis collu
ctatō aduersus carnē ꝙ sanguinē ꝫ aduer/
sus mūdi rectores tenebraz haz̄otra spū/
alia neq̄cie in celestib⁹ (Assumptis iason
nō min⁹ mille viris ꝛc̃) p istū iasonē q̄ tot
mala fecit suis ciuib⁹ ꝙ finaliter mortu⁹ est il/
lamētat⁹ ꝙ insepult⁹ significaꝫ quilz odios⁹
deo ꝙ homib⁹ de cui⁹ morte nullus tristaꝫ.
ꝫ magis gaudet ꝙ letaꝫ (Jussit autē militi
bus interficere ꝛc̃) p istū regem antiochū
q̄ tot ꝙ tanta mala fecit dei cultoz⁹ figni
ficaꝫ antixp̄s sicut dictū fuit daniel. xi. qui
circa mūdi finē mlto plura mala est fact⁹
(Menelao ductore q̄ leguz ꝙ pfic fuit p̄di
toz ꝛc̃) simil⁹ antixp̄s p apostatas fidei ꝙ
religionis. mlta mala faciet xp̄ianis (Qui
cū venisset ierosolimā ꝛc̃) p istū apollomū
q̄ iudeoz grauit impugnauit in die sabba
toz significaꝫ dyabol⁹ qui diebus festiuis
fideles deijcere nitit in peccata eo ꝙ tunc
peccatum duplicatur. ſ. op⁹ peccati ꝙ trās/
gressio festi (Judas aūt machabe⁹ qui de
cim⁹ fuerat ꝛc̃) p quā significatur bon⁹ se/
cularis decē preceptoz obseruator. ꝫ quia
maiorē defidorat pfectōnem secedit in de/
sertū religionis. ibi viuēs austere ne coin
quinetur mūdi pollutōne. Capl̄m. vi.

(Deo nō post mltuz temp⁹ misit rex
quēdā senem ꝛc̃) p istū regē signi
ficaꝫ antixp̄s q̄ p̄ senes ꝙ litterātos
decipiet iuniores ꝙ simplices cos auerten
do a religione xp̄iana ꝙ faciet cōtaminari
ecclesiam q̄ est templū dei ꝙ in tantuz ūua
lescet ei⁹ p̄secutio ꝙ pauci audebūt in pub
lico se xp̄ianos fateri (Et cū liberi sacra ce
lebrarent ꝛc̃) liber ide ē qđ bach⁹ qui dicit
vini de⁹ iō liberi sacra celebrāt qui vinuz
excessiue potāt ꝙ dñr (libēo circuire). i. co
rizare qz vini potatio excessiua inducit ad
leticiā ineptā ꝙ ad luxuriā. dicuntur cc̃ (he
dera coronari) q̄ dr ab hereo heres, eo ꝙ
arboribus inherendo ascendit sursū ꝙ filr
ex nimio potu vini. fum⁹ ascēdit ad cēbz
(Due enim mulieres delate sunt ꝛc̃) per
istas duas mulieres q̄ cū puul⁹ suis fuerī
crudelr interfecte significantur martires
in sexu muliebri ꝙ etate puerili titulo fidei
xp̄iane (alij vero ad primas cocūtes spelū
cas ꝛc̃) ꝫ fuit moralizatum supra p̄mo li
bro. ij. ca. (obsecro aūt eos ꝛc̃) ꝫ est de se
morale iō p̄trāseo (Jgit eleazar⁹ ꝛc̃) p istū
significaꝫ hō vtuos⁹ ꝙ ostās q̄ magis eligit
mori p xp̄iana vitate q̄z fictiōem trāsgres/
sionis fingē p carnifices aūt ostātiaz eius
imponētes sup̄bie significant maliuoli q̄
virtutes bonoruz ypocrisi attribuunt seu
vanitati. Capitulum .vij.

(Contigit aūt septē ffres ꝛc̃) p septe
narij numerū vniuersitas figura
tur eo ꝙ septē dieb⁹ reuoluit totū
tps ꝙ ideo p istos septē frēs qui fuerūt du
rissime cruciati p lege mosayca figurata
fuit vniuersitas martiz p lege xp̄iana p̄p
ter qđ eoz martiriū in ecclesia celebraꝫ p
matrem autem ipoz̄um que singulos hor
tabatur vt cruciatū p lege fortiter tollera
rent significatur sancta mater eccl̄a que fi
lios suos hortaꝫ vbiq̄z p lege xp̄i ꝙ iusticia
ostant grauia sustinē p ꝫ aūt ꝙ ipa ec̃ pas
sa ē significatur ꝙ eccl̄a patit in filijs suis
sic̃ ꝙ xp̄s eoz p̄ pati dr in ipis. Ca. vij̄

(Judas vero ꝙ qui cum illo erant ꝛc̃) sequi
tur (adduxerunt ad se sex milia viros ꝛc̃)
senari⁹ est numer⁹ p̄fectus. nam resultat
ex suis partibus. vnum enim ꝙ duo ꝙ tria
faciunt sex similiter millenarius est nume/
rus p̄fectus quia resultat ex ductu cētena

rij per denariū qui est limes numeroꝝ iō per istos significatur perfectō aplorꝝ ꝛ alioꝝ doctoꝝ eccē ꝑmitie q̄ deuotissimis p̄cibus signis ꝛ virtutib⁹ pugnātes otra infidelitatē gētium ꝛ iudeoꝝ ꝛ ita ꝓspere contigit eis ꝙ i breui tpe p orbē publicauerūt fidē xp̄ianā. nā viuētib⁹ aplis h̄ fuit impletū sic diffusi⁹ declarauit sup illud p̄s. xviij. In oēm terrā exiuit son⁹ eoꝝ ꝛc (Cōstituit aūt nichanor ꝛc) iste qui iudeos vēdidit ā/teq̄ eos cepisset reputās añ bellū eos quasi captos. significat quēlz vltra modum de sua potētia p̄sumētē qui victorē se reputat añ belli cōgressū cui bñ dr illud .iij. R. xx. Nō gloriet accinctus sīliter armis pugnatur⁹ eq̄ distinct⁹. s. depositis armis p⁹ victoriā ꝛ q: sicut dicit btūs iacob⁹. iij. de⁹ sup bis resistit hūilibus aūt dat gr̄am. frequēter cōtingit ꝙ tales p̄sumptores a paucis de deo ꝛ nō de se cōfidētib⁹ debellant sicut contigit in ꝓposito. Capitulum .ix.

(In dē tpe antioch⁹ ꝛc) In h̄ caplo describit mors antiochi q̄ vt sup dictū est figura fuit antixp̄i. ꝛ sic iste mortu⁹ fuit in mōtib⁹ miserabilr in tm ꝙ de ei⁹ fetore su⁹ exercit⁹ grauabat sic vt dicūt nr̄i doctores antixp̄s in mōte oliueti ictu fulminis morietur qui q̄dē ict⁹ solet esse valde fetid⁹ ꝛ ibidē p̄bit magna pars sui exercitus.

Capitulum .x.

(Machabe⁹ aūt ꝛ q̄ cū illo erāt ꝛc) p istos q̄ recup̄auerūt templum de manib⁹ aduersarioꝝ ꝛ ip̄m diligent mundauerūt significant vere penitentes catholici q̄ malignis spiritib⁹ virilr repugnātes de manib⁹ coꝝ liberant semet ipos q̄ sunt tēplū dei. i. coꝝ. iij. Templum dei sc̄m est qd̄ estis vos. ꝛ h̄ tēplū emūdāt ab omni pollutōne cordis ꝛ corporis p veracē ꝛ purā confessionē ꝛ sic deo gr̄as agūt ō victoria otra dyabolū ꝛ deo satisfaciūt de omissis p multiplicatōnē bonoꝝ opū qd̄ significat p palmaꝝ deportatōnē ꝛ tirsorū ꝛ viridium ramoꝝ (Gorgias autez ꝛc) iste q̄ multitudie gētiū se pabat ad pugnā figura fuit arrij q̄ multitudie p̄li stipatus disponebat se ad dispūtādū otra alterādoꝝ alterādorie ep̄m q̄ tota nocte precedēti orationib⁹ deuotis ꝛ lacrimis disponebat se ad resistēdum ꝓpter qd̄ figuratus fuit per iudā ꝛ populū suū ꝛ sicut ps gorgie fuit confusa ita pars arrij sicut dr̄ in ecclēiastica historia. ꝓ hoc aūt ꝙ aliq̄ iudei dimiserūt ꝓ pecunia aliquos d̄ soc⁹ suis gorgie effugere ꝓpter quod iudas puniuit eos morte significat ꝙ mali xp̄iani q̄ fauēt in fide libus i sua malignitate puniēt morte gehenne p̄m illud. iij. R. xxix. Quia dimisisti virū morte dignū erit aia tua ꝓ anima illius (at thimote⁹ ꝛc) in pugna huius thimotei otra iudeos apparuerūt de celo quiq̄ viri in eq̄s frenis aureis decori quoꝝ duo iudā machabeū incolumē fuabant. ꝛ in aduersarios tela iactabant. per hoc significat ꝙ angli sancti dirigūt homines iustū bellū habētes ꝛ eos adiuuāt ꝛ p̄sonā principalit̄ dseruāt ꝛ non solū in campo ꝫ etiā i refugio maloꝝ destruēdo ꝛ p quiqz viros in adiutorio exercit⁹ iude apparētes significantur angloꝝ quiq̄ inferiores ordines .s. vtutes ptātes p̄cipat⁹ archangeli āgeli q̄ p̄m doctores nostros mittunt ad exequēdū circa creaturā dñi volūtatē.

Capitulum .xi.

(Ed pauco post tpe lisias ꝛc) In egressu iude ꝛ sui exercit⁹ de ierm vt iret obuiā liste q̄ cum exercitu magno veniebat ad destruēdū iudeā apparuit p̄cedēs eos q̄dā eques in veste cādida hastā vibrās ꝓ quā significat xp̄s q̄ describit apo. vi. Sedēs sup equū albū ꝛ exiens vicēs vt viceret. ip̄e ē eni qui p̄bet triūphū suis fidelib⁹ nō solū de inimicis inuisibilib⁹ c⁹/modi sunt demones ꝫ ec̄ de visibilib⁹ c⁹/modi sunt infideles ꝓ h̄ aūt ꝙ lisias cōfiderās virtutē dei pacē fecit cū iudeis significat ꝙ aliq̄ infideles dfiderātes i opib⁹ miraculosis xtutē dei ad pacem ꝛ fidem catholicā conuertūtur. Capitulum .xij.

(Anno cētesimo. xlviij.) Hic ponuntur lr̄e de confirmatōne dce pac. vbi nō appaet noua mozalitas iō p̄trā seo (Joppe xo ꝛc) p ioppitas q̄ pulcri seu decori int̄pretāt q̄ dā heretici q̄ magnā sci tatē extēi⁹ p̄tēdūt significāt q̄ p xba dcia icautos ad se trahūt ꝛ sic eos i errorē dānabilē deiñ gūt ꝓ h̄ āt ꝙ iudas eos succēdit significatur ꝙ isti heretici sunt igne gehenne cōcremādi (Ez cū ognouissz eos q̄

erant iamnie velle pari modo facere ꝛc̄) ꝑ iamnitas q̄ marini interpretātur scismati ci qui sunt in tumultu tanq̄ in mari figni ficanť. ꝙ ipſi simulātes ꝙ zelo iusticie mo ueantur incautos ad scisma suuz trahere nituntur ꝙ per hoc incauti aliquando deci piuntur (Cunq̄ pugna valida fieret ꝛc̄) ꝑ istam pugnā inter arabes ꝙ iudeos signi ficatur disputatō inter doctos gentiles ꝙ catholicos ꝙ cū rōnib⁹ ꝙ scripturis supe/ rantur ad fidez ꝙ pacem catholicam con uertuntur ꝙ vtiles eccl̄e efficiunť sicut ptz de aug⁹. ꝙ mīti⁹ aliis (Aggress⁹ ē aūt ꝙ ci/ tatē quādā firmā ꝛc̄) ꝑ quam figurata fuit ierusalē quā dux godefridus cū exercitu xp̄iano viriliter aggress⁹ fuit. ꝙ eā oprehē dēs magnā stragem sarracenoz fecit i tm̄ ꝙ sanguis effus⁹ fere vsq̄ ad equoz genua attigeret vt dr̄ in historiali speculo vicēcim̄ sie in hac ciuitate scribitur hic effusio ma gna sanguinis fuisse (Dositheus aūt ꝙ sosi/ pr̄ q̄ erāt duces cū machabeo ꝛc̄) per istos duces significanť eccl̄e predicatores. q̄ ca ritate combinati magnā stragē faciunt de aduersarijs xp̄i. eos occidēdo a pristina vi ta mala. de q̄ occisiōe dictū fuit petro act. x. Surge petre occide ꝙ māduca de quer sione cornelij ꝙ eoz qui cū eo erant a gēti litate ad fidem xp̄ianā (Ipse vo thimote⁹ incidit i ptes dosytei ꝛc̄) ꝑ hoc aūt ꝙ iste lz esset ydolatra pessim⁹. tm̄ fuit viuens di missus ne iudei q̄s tenebat captos occi/ derent. oñdit ꝙ mala minora ꝑmittenda sunt. vt maiora euitent (Post hoz fugam ꝙ necē mouit exercitū ad effron ꝛc̄) q̄ inter pretat puluis merozis. iō per ipsam deſig/ nat mūdana vanitas q̄ vt puluis euanes/ ꝙ ad inferni merozē deducit. hec tm̄ citas dei operatōne capit qm̄ quis a mundana vanitate ad hūilitatē vere pnie duertitur (Inde ad citatē scitaz ꝛc̄) istis q̄ fuerant beniuoli iudeis iudas ꝙ ei⁹ socij gr̄as ege rūt qz fiē ad bonū pricipez ptinet aduersa rios impugnare. sic benuolos agē grates ꝙ amicicia dseruare (Et post penthecoste abierūt dtra gorgiā prepositū youmce ꝛc̄)q̄ terrena intrpretatur. iō ꝑ ei⁹ prepositum dyabol⁹ significat qui lz gladio materiali nō vicatur. tm̄ hymnis ꝙ oronib⁹ effugat mat. ix. Hoc gen⁹ demonioz nō ejcit nisi in oratione ꝙ ieunio (Et sequēti die vēit cum suis iudas vt corpora pstratoz tollerz ꝛc̄) ꝑ hoc ꝙ isti q̄ dtra legē acceperāt d̄ dona rijs ydoloz fuerūt i bello pstrati apparz ꝙ de⁹ culpas hoim nō solum punit i futu ro. ꝫ ec̄ aliqñ in p̄senti ꝑ hoc aūt ꝙ iudas misit ierosolimā pecunias ad faciendū sa crificia ꝑ eoz salute apparet ꝙ ipse iudas eos credidit añ morte penituisse vnde l̄dr tur (qz dr̄ōcabat ꝙ hi q̄ cū pietate dormi cōnem accepant optimam haberēt reposi tam gratiam.)

Capitulum .xiij.

Anno centesimo. xlix. ꝙ ꝛc̄) sequitur. (Omisit aūt se ill' mencla⁹ ꝙ ꝛc̄) ꝑ istū qui se diūrit cum aduersarijs sue gētis vt ꝑ hoc obtineret sūmum sacer/ dotiū. significať quilz ambitōsus q̄ ꝑ sua ꝑmotōne consequēda flagicia facē nō for midat. ꝫ deo iuste faciēte nō obtinuit ꝓpo/ situm. ꝫ magis interitū. qz de turre fuit p̄/ cipitat⁹ in cineris aceruū ꝑ quod significa tur ꝙ tales ābitōsi precipitādi sunt finalr in cineres inferni (Sz rex mente effrenat⁹ ꝛc̄) ꝑ istū significať diabol⁹ qui iob. xlv. dr̄ rex sup oēs filios superbie querit quātū pōt fideles s̄buertere. ꝑ iudā vero qui malicia ei⁹ cognoscens monuit ꝑp̄lm suū oronib⁹ deuotis auxiliū querē diuinū significatur bon⁹ p̄latus q̄ monet pp̄lm sibi s̄biectū re/ sistē spiritib⁹ malignis ꝑ oronū suffragia precedētium et fide firma. i. petri. v. Frēs so brij estote ꝙ vigilate q̄ aduersari⁹ vr̄ diab o l⁹ tanq̄ leo rugiēs circuit quērēs quem de uozet cui resistite fortes i fide ꝑ hoc aūt ꝙ iudas occurrit regi anteq̄ intraret ēram iudee significať ꝙ bon⁹ pugnator dtra dy abolū nō dēt ꝑmittere ꝙ ingrediať terraz cozdis ꝑ delectatōnē vl̄ dsensum ꝫ in p̄nci pio tētatōis ipm repellē ꝑm poeticū dictū Principijs obsta sero medicia parať. ꝙ Ja tij. Resistite dyabolo ꝙ fugiet a vob (Et āt dgnouit rebellasse philippū ꝛc̄) ꝑ ꝟ oñ dič ꝙ dns aliqñ brigā inť malos suscitat vt ꝑ ꝟ boni pacē hēant ꝙ sic dič august. ꝙ guerra demonū pax ē hoim Capl̄m. xiiij

Ed post triēnij tēp⁹ ꝛc̄) ꝑ regez de metriū qui fuit aduersari⁹ fideliū significať dyabol⁹ q̄ ꝑ portū tripo lis. i. ꝑ ocupiscētiā triplicitā. s. carnis oculo

lorū ꝙ vite ſuꝑbiā aſcēdit ad regnādū ſuꝑ mūdū ꝓpter qđ hui⁹ mūdi ꝓnceps noiaꝫ io.xij.ꝑ alchimū xo q demetrio coronaꝫ aureā ꝙ palmā obtulit vt ꝑ hoc ſūmuꝫ ſacerdotiū obtineret. ſignificatur ābitōſus i tm̄ ꝙ facit dyabolo ſacrificiū vt ꝑ hoc ꝓ moueaꝫ ad dignitatē ſic̄ refert guilhelmuſ in cronica de q̄dā noie gerberto q ꝑ ħ aſcēdit ꝙ ad archiepatū remēſē ꝙ pꝰca ad rauēnā ꝙ pꝰea adſtatū ꝓplē vñ fēs fuit talꝫ ſꝰ ħcādit ab.r.gerbtꝰ ad.r.pꝰ papa manēs .r.ꝙ ꝑ triplicē.r. ſignificaꝫ remis rauēna et roma.et de theopholo legiꝫ ꝙ homagium fecit diabolo.vt ad priſtinā dignitatez reſtitueret.ꝑ hoc aūt ꝙ iſte alchimꝰ accuſauit falſo iudā ꝙ ſocios eiꝰ amiciciā inter iudā ꝙ nichanorē diſſolui ꝓcurauit ſignificaꝫ ꝙ ꝓmoti ꝑ diabolū in eccā cuiꝰ modi ſūt oēs maꝫe ꝓmoti bonos infamāt ꝙ perſequūtur ꝙ ꝑ eos pax ꝙ cōcordia inꝫ principes diſſipaꝫ (Razias aūt) de iſto q cōmē dari videt hic de ħ ꝙ ſemetipm interfecit dictū fuit diffuſe in expoſitōe littēali. miſtice vero ꝑ iſtū q cōtinentiā longo tpe ħuauit ꝙ ꝑ vita bona ꝙ affectu paſno ad ꝓpm ſuū pr̄ iudeoꝝ vocatꝰ fuit ſignificaꝫ bonꝰ prelatꝰ hns ad ꝓpm ſibi ꝺmendatū paterne pietacis affectū ꝙ vitā ecēplarē ad opēa virtutū inducētē ꝓpt̄ quod occidit ſe ipm ħm hoiem exteriorē ꝑ pnie aſperitatē vt viuificet hō interior ꝙ ꝓplus coificet ꝙ ſic dicit ſal.io.xij. Qui odit aiam ſuā in ħ mūdo in vitā eternā cuſtodit eā ꝑ animaꝫ intelligēs ſenſualitatem.

Capitulum .xv.

Nichanor aūt ꝛc̄) ꝑ iſtū qui otēnēs actualiť preceptū dei de obſeruatōne ſabbati p̄cepit arma ſumi ſignificanť illi q actualr ꝙ ex certa malitia contēnunt dei p̄cepta vt ſuam faciūt volūtatē ꝑ iudā machabeū qui cuꝫ nichanore ꝓpugnaturꝰ armauit ſuos optimis ħmonibus oñditur ꝙ bonꝰ dux tam i ſpūalibus q̄ꝫ in corporalibꝰ debet ſuos ſbditos monere ꝙ mūire et hortatōnibꝰ ſanctis ꝙ bonorum operū exēplis (erat aūt huiꝰ modi viſꝰ ont am ꝛc̄) ꝑ ħ ꝙ onias p̄tifex apparuit ꝓptendēs maꝰ in celū orādo ꝓ ꝓplo iudeoꝝ ſignificaꝫ ꝙ q̄libet bonꝰ p̄tifex ꝙ curatꝰ .in oīone dēt eē aſſiduꝰ orādo deuote ꝑ ꝓplo xp̄iano.ꝑ ieremiā vero ꝓpham ſignificaꝫ dñs noſter ieſꝰ chriſtꝰ qui luc̄.vij.dr̄ ꝓpha magnꝰ ꝙ ipſe dat inde gladiū aureū.i.prelato vel doctori ſacram ſcripturā .que ħm apoſtolū epheſios.vi.dr̄ gladius ꝙ gladiū ſpūs qđ ē verbū dei. dr̄ etiaꝫ aureꝰ caritate.que finis ē totiꝰ ſacre ſcripture .i. thi .i. finis p̄cepti eſt caritas .ꝙ mat.xxij. dr̄ ꝙ in duobꝰ caritatis p̄ceptis tota lex penꝺet ꝙ ꝓpha.caritas aūt q̄ maior ē virtutibus cetēris.ꝑ auꝝ ſignificaꝫ qđ precioſiꝰ ē aliis metallis. In ħ aūt gladio ꝑ ꝓlatos ꝙ doctores cū auxilio diuine gr̄e deſiciunť aduerſarij tam viſibiles q̄ꝫ inuiſibiles fidei xp̄iane (ſ hi q in citate erāt ꝛc̄) ꝑ ħ oñditur ꝙ ipſe riores ꝓpli dēnt ſolicite ꝑ prelatis ꝙ doctoribꝰ dñm exorare q pugnāt fideliť ꝑ ſua ꝙ ꝓpli ſalute (p̄cepit aūt iudas ꝛc̄) ꝑ ħ aūt ꝙ lingua nichanoris fuit p̄ciſa ꝙ ꝑticulatim aubꝰ data. ſignificaꝫ ꝙ aia blaſphemi fit a demōibꝰ grauiť puniēda q noiaťr aues mat.xiij. In ꝑabola ſeminātis ꝑ ħ aūt ꝙ manꝰ nichanoris cū hūero fuit p̄ciſa ꝙ contra tēplū ſuſpēſa ſignificaꝫ ꝙ ꝑtās ſnꝑbi q impie vtiť ſaltē in morte ſi nō añ deficit ꝙ eiꝰ aia inferni patibulo dēnaťr. ꝑ ħ aūt ꝙ hec victoria iſtituta fuit ſolēniť celebrari. oñditur ꝙ ꝑ victoria dr̄ diabolū hōta dēnt a ꝓplo xp̄iano laudes ꝙ gr̄as xp̄o ꝓſoluere cui ē honor ꝙ gla i ſcla ſcloꝝ. AMEN.

Explicit postille morales seu mistice super libros sacre scripture exceptis aliq̄ bꝰ q̄ nō videbanť tali expoſitōe indigere Jaiť ego fr̄ Nycolaꝰ de lyra ꝺ ordie fratrū minoꝝ deo gr̄as ago q̄ dedit mi gratiā ħ opꝰ incipiēdi ꝙ p̄ficiēdi in die ſancti Georgij. Anno dñi. M.ccc.xxxix. Rogo eē eos q̄ ſtuduerit in ħ ope q̄tenꝰ deū ꝑ me deꝑcenť qui actor ē oīs boni

Impreſſū q̄ꝫ ē ħ opus ꝑ me Johānem koelhoef de lubeck Colonie ciuē. Anno dñi. M.cccc.lxxvij.

colorchecker DIGITAL SG
DCSG - UBU # MX - 7181
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
A
B
C
D
E
F
G
H
I
J
K
L
M
N
x-rite
mm
0
1
2
3
4
5
6